Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Francisci Maronis ordinis minorum scriptum primi Sententiaru[m] qui al[ia]s conflatus intitulatur.

https://hdl.handle.net/20.500.14918/461821

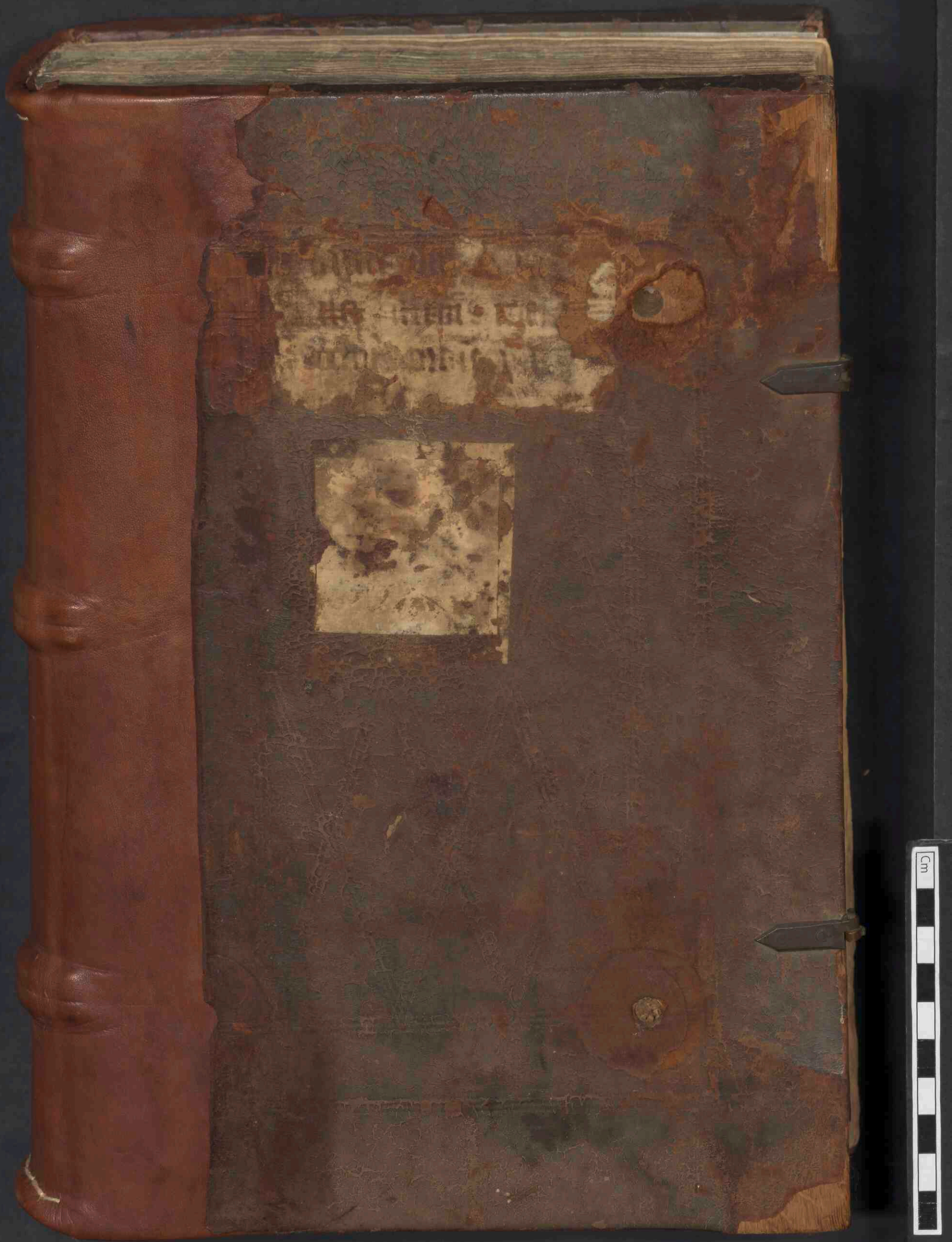

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

ex puris naturalibus: quamuis posset alio mō do diligi. ¶ Alij dicunt q charitas infusa ponitur in nobis ꝓpter actum supernaturalem alterius speciei: ad quem anima nostra non potest vt sic attingere ex puris naturalibus. quia si sic ex puris naturalibus posset homo saluari. seq̄retur error ꝑelagij. ¶ Alij dicūt sicut ꝑetrus q charitas infusa ponitur in nobis ad concurrendum cum voluntate in ratione ꝓncipij: q scilicet ipa creatura habeat principia in fluxu ⁊ quasi in fieri: ⁊ sic in fluxu: quia eius actus ipsi charitati scilicet non attribuit. sed superiori agente scilicet spiritusancto. ¶ Contra istas vias arguo. Et ꝓmo ꝫ ꝓmam. ¶ Propter illud nō ponitur charitas infusa in nobis quod potest inesse homini non habenti charitatem: ꝫ sub quacunq; ratione existens in charitate diligit deū quia existens in charitate diligit deum: ⁊ exīs in peccato mortali etiam sub ratione glorificationis. ¶ Contra secundam. Quicunq; diligit mortem ⁊ accipit mortem ꝓpter deum: ille videtur diligere deum ꝓpter se ⁊ super omnia: ꝫ sine charitate potest homo tradere corpus suū ita vt ardeat ꝓpter deum ꝑm apostolū ad Corinth̄. ergo ꝛc̄. ¶ Contra tertiam. Nam ex actibus distinctis specie argumentamur habitus distinctos specie. si ergo actus distictos specie habeamus: poterimus cognoscere nobis inesse habitus distinctos specie. ſ. naturalem ⁊ supernaturalem. ¶ Contra quartam. Nam actus elicitus a tali habitu esset superior omni actu ad quem possumus per naturam attingere: ⁊ tunc perciperemus talem habitum nobis inesse cuz naturaliter cognoscamus omnē actum ad quē attingit potestas nature. ¶ Ideo dico q charitas non requiritur ad substantiam alicuius meritorij de facto: sed solum ad formale meriti supernaturalis: quia nihil aliud ꝯ acceptatio diuina in actu elicito a voluntate informata charitate. ¶ Contra hoc instatur quadrupl̄r. ¶ Primo sic. Quia tunc charitas videretur ociosa in via si non eliciat aliquem actum circa ꝓpriuz obiectum. ¶ Secundo. Quia potentia habens habitum circa obiectum aliquod non potest operari circa illud obiectum nisi tali habitu concurrente: cum habitus sit forma mere naturalis agens circa obiectum suuz. ¶ Tertio. Quia tunc substantia actus mere naturalis esset acceptа a deo ꝓ vita eterna. ⁊ sic ex puris naturalibus hom o posset saluari. ¶ Quarto. Quia omnes actus meritorij communiter dicunt̄ a charitate eliciti vel imperati. Et ꝑm p̄dicta a charitate nullus elicietur vel imperabitur. ¶ Ad p̄mum dico q non est ociosa cum ex ordinatione diuina actus elicitus a voluntate charitate informata ex ipo fit acceptus ꝓ vita eterna. Et p̄terea in paruulis nō est ociosa: ⁊ tamen constat q est sine actu. ¶ Ad secundum dico dupliciter Uel ꝑm q charitas respicit deum sub ratione nobis ignota. quia ponitur eiusdem rationis ꝫ ⁊ in patria. vbi diligimus quod nunc non cognoscimus ꝯtum ad rationem formalem. ¶ Uel q nunc impeditur a suo actu ꝓpter peccatum. sicut plura alia. ¶ Ad tertium dico q substantia alicuius actus est a deo accepta acceptatione gratuita. ⁊ hoc ex ordinatiōe diuina que statuit q actus elicitus a voluntate charitate informata acceptetur ꝓ vita eterna. ¶ Ad quartū dico q actus meritorij dicuntur eliciti vel imperati a charitate quātum ad formale quod est in merito scilicet ad acceptationez diuinam. nō autem ꝯtum ad substantiam actus que est quedam qualitas. ¶ Sed hic sunt quedam difficultates. ¶ Prima est. Si distincta acceptatio sit in habitu ⁊ in actu. Dico q sic. cuius signū est. quia deus aliquando plus acceptat actionem habentis minus de charitate ꝯ habētis plus. ⁊ econuerso. ¶ Secunda est. Si charitas infusa cōcurreret ad substantiam illius actus: vtr talis actus esset naturalis. ¶ Dico q sic. Quia omnis forma ꝯtumcunq; supernaturaliter infusa ⁊ supernaturaliter producta: eque naturaliter operatur sicut alie. ¶ Tertia difficultas est. Si actus meritorius ꝑm premissa sit naturalis aut supra naturam sicut charitas. ¶ Dico q ꝯtum ad suum materiale est naturalis. quia naturaliter causatus: sed ꝯtum ad suum formale scilicet quantum ad acceptationez diuinam est supernaturalis. ¶ Quarta difficultas est. Si acceptatio ista diuina sit a charitate: vel p̄cise sit a voluntate diuina. ¶ Dico q acceptatio p̄cise est a voluntate diuina acceptatione actualiter: ꝫ a charitate sicut gratia a sacramentis. ¶ Quinta difficultas est. Qualis habitus causaretur ab actibus elicitis a charitate infusa si ipse actus eliceret. ¶ Dico q solum causaretur charitas acquisita. quia impossibile est infusam esse nisi a deo. ⁊ tunc aliquis habitus nō potest augeri ex suis actibus.

Sequitur distinctio. XVIII

Distinctio. XVIII. // Questio ꝓma.

Circa distinctionem xviij. continuando de charitate. Quero vtrū charitas sit augmētabilis i sua natura. q nō q; ꝑfectuz nō augeat ꝫ charitas ꝑm Joh̄. in canonica sua ē hmōi. ꝑ ꝛc̄. ¶ Cōtra apl̄s ad ꝑhilip̄. Ut charitas magis ac magis abūdet. ¶ Hoc supposito. ſ. q charitas pōt augeri ꝑm Aug̃l. ⁊ supposito q indiuidua eiusdē spēi sunt eiusdez rōnis formalis. credo q nō solū ꝓbabilit̄ sed etiā demonstrati ueꝫ ꝓcedaz. ¶ Introducunt aūt ꝫ 4or ꝓclusiones negatiue. ¶ Prima ē q charitas nō augetur ꝑm eēntiaz suā. ¶ 2a q non ꝑm exītiā. ¶ 3a q nec ꝑm depurationem a suo ꝫrio. ¶ 4a q nō ꝓticipationē maioꝛē sui subiecti ¶ Primam ꝓclusionē ꝓbo 4r. ¶ Primo sic. quod cōsistit in indiuisibili nō ꝑt augeri. qđ eni augeat ꝑsup ponit b̄re ptes. ſz charitas ꝑm essentiā cōsistit in indiuisibili. qz rō diffinitiua ē idem q essentia q̄ sistit in athomo. ꝑ charitas ꝑm essentiā suā nō pōt augeri. ¶ 2o sic. Omne augmentuz fit ꝓ ptes sed tota rō forme ⁊ essentia saluat i q̄libet ꝓte. nā diffinitionez spēi q̄libet ꝯdus accipit. ⁊ q̄libet ꝓs siue gradus charitatis ē charitas sic̄ tota simul. ꝑ ꝛc̄ ¶ 3o sic. qđ ꝓuenit alicui p accidens nō ꝓuenit sibi ꝑm rōnem suā q̄ditatiuā sed vnicuiq; forme augmētabili accidit ꝑm rationē suā q̄ditatiuā qđ intēdat: ꝑ sibi non cōpetit ꝑm rōem suā diffinitiuaz. ¶ 4o sic. Omnis augmētatio fit ꝑm ꝯtitatē ꝛtutis: sed ois q̄ditas ⁊ essentia abstrahit a ꝯtitate virtutis. ꝑ augmētatio nō ꝑt fieri ꝑm q̄ditatez vel rōem eius q̄ditatiuā: ⁊ p ꝓsequēs nec ꝑm essentiaz ¶ Cōfirmat. Si eni ꝑm rōnem diffinitiuaz augmentaret tūc plus eēt de forma ꝑm rōem diffinituā in 4or ḡdibus ꝯ in vno gradu. ꝫ istud est falsū. qz nō plꝰ ē de q̄ditate spēi in mille ꝯ in vno. qz vt sic cōsistit in indiuisibili. ¶ 2am cōclusionē q charitas nō augeat ꝑm exīstētiaz q̄ ꝛpliciter. ꝓbo. ꝓmo sic. Nō ꝓuenit charitati vt abstrahit ab exīstētia nō ꝓuenit sibi p exīstētiā. sed augmētū ꝓuenit charitati vt sic abstrahit ab exīstētia. qz charitas i potētia ē maioꝛ et minoꝛ sicut ens in actu ꝑ ꝛc̄. ¶ 2o sic nulla charitas i actu est eālis charitati xp̄i: qz nulla charitas est in actu q xp̄i charitas nō excedat. sed ꝗlibet charitas alia a charitate xp̄i pōt esse eālis ei vt p̄cidit ab exīstētia. ergo ab exītia non conuenit sibi augmētum. ¶ 3o sic. Nō ꝓ se ineſt alicui nō ineſt sibi p illud qđ p accidēs ineſt. ē ptz. ſz charitati cōpetit p se excedere fidē. et sic ꝑse cōpetit qđ ē demōstrabile de ea. ergo non cōpetit sibi ꝫ ꝯtitas p exītiā q̄ accidēs ineſt

¶ Quarto sic. qđ est demōstrabile ꝫ aliq̄ non ꝓuenit sibi p existentiaz q̄ p accidens ineſt. sed esse augmentabile ē demōstrabile de charitate vt p̄cindit ab exīstētia. ergo p rōem exītie non ꝓuenit augmētari. ¶ Tertiā ꝓclusionem q scz charitas nō augeat ꝑm depurationē sui ꝛtrarij ꝓbo q̄drupliciter. ¶ Primo sic. Nā charitas nō habet ꝫriū. qz nullꝰ habitus vitiosus est sibi incōpossibilis: nec aliq̄ donū supnaturale. ꝓstat autez q augeat. ꝑ ꝛc̄. ¶ 2o sic. Nam i sensibilib⁹ videm⁹ lucē intendi p ꝑsentiā corpis magis luminosi respectu dyaphani ⁊ tñ lux nullū habet ꝛtrariū positiuū. nā tenebra nihil habet de positiuo. ꝑ ꝛc̄. ¶ 3o sic. dato q cupiditas vt aliq̄d malum vitiū esset cōtrariuz charitati. ad huc certum est q in beatis nulluz vitiū est. nec cupiditas. cōstat aūt ibi q charitas ē ꝑm magl ⁊ minus. ¶ 4o sic. Frigus nihil habet de calore ⁊ tñ ꝓstat q in frigore ē inuenire magl ⁊ min⁹. ¶ Confirmat. quia depuratio nō est nisi remotio. p reuocationē aūt non inducit̄ aliquid positiuū. ergo ꝛc̄. ¶ Quartā ꝓclusionē. ſ. q charitas non augeat p ꝓticipationē subiecti. ꝓbo q̄dupliciter. ¶ Primo sic Causa recipiens vt sic causat ꝑm vltimū sue ꝛtutis. ꝑ voluntas recipiens recipit ꝑm vltimū sue virtutis. ⁊ sic charitas erit intensa. ¶ 2o sic. Dis forma inheres naturaliter inheret: ⁊ ꝑm totam ꝛtutem suaz. ꝑ charitas inherens volūtati inheret ꝯtuz est possibile eā inherere. sed quāto magis inheret tanto magis subiectū ꝓticipat. ꝑ q̄cunq; charitas ē sūma. ¶ 3o sic. Ista ꝓticipatio aut est forma. et sic habeat ꝓposituz q forma augeat sicut ꝓticipatio. aut est subiectū: ⁊ tunc subiectū augeat qđ est falsū. aut est accidēs: ⁊ tūc illō augetur qđ est ꝓpositū. Et si dicas q ꝑ aliā ꝓticipationē tūc erit ꝓcessus i infinitū. aut est stare ad aliq̄d accidens qđ ꝑm se intendit̄ ⁊ remittitur ¶ 4o sic. Magis ꝓticipat illa forma q̄ magis intimat subiecto. si ergo ꝑticipari dicat forma magis ⁊ minꝰ suscipe. sed̄ q forme materiales q̄ sūt intime subiecto siue suis materijs recipiēt magis ⁊ minꝰ ꝓtissime. ¶ Contra istas ꝓclusiones instat̄ q̄druplicit̄. ¶ Primo sic. contra ꝓmā. Nā qđ augeat in natura augeat in essentia sed charitas augeat i natura sua. ꝑ augebitur in sua essentia. maioꝛ ꝓbat̄. qz natura et essentia sūt idē. ¶ 2o ꝓtra 2am Ad qđcunq; terminat̄ ꝓductio ad illud videt̄ augmētatio terminari. qz augmētatio nō videt̄ nisi ꝓductio. ⁊ sic cū ꝓductio terminet̄ ad exīstentiā augmētatio terminat̄ ad eam. ¶ 3o sic cōtra 3am. Quia motus intēsionis videtur sicut ⁊ alij motus eē int̄ ꝛtrarios terminos. nō pōt aūt fieri augmētatio respectu vnius q̄n sit diminutio respectu

Cm

Cm

Cm

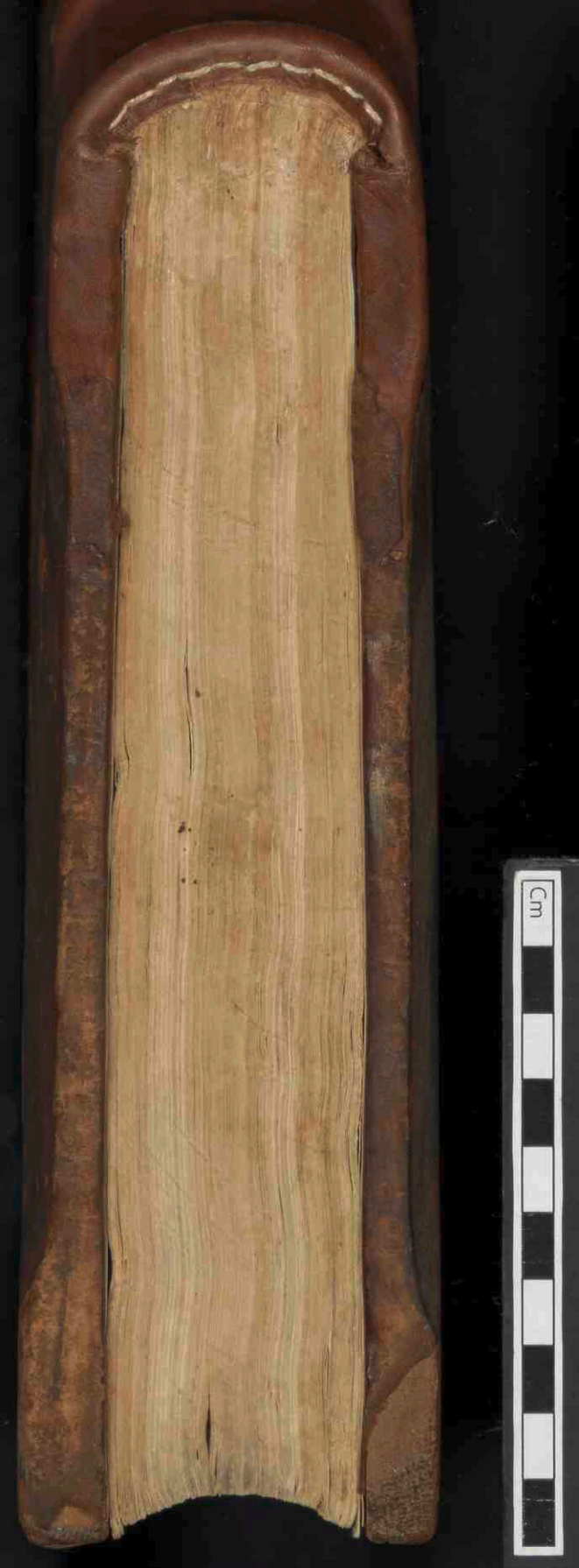
Cm

Cm

Theologia
Folio n°. 308

229. **Franciscus** de Mayronis, Scriptum super primum sent[e]tiarum. Bazel, Nic. Kessler 15 Oct. 1489. 2o. E. 2o. 3[6]

Type 1, 2. — Rubr. α. — Drukkersmerk. — H* 10535. — BMC III p. 768. — Pell. 4914. — Pr. 7675. — Bl. 161a, 2e kol., en b, 1e kol. in gelijktijdig hs. Op bl. 1a: „Est bibliothecae fr. min. Montis Lucis" (Maastricht). — Uit de Maastrichtsche collectie.

Franciſci Maronis ordínis mínorum ſcriptum primí Sententiarũ quí alís conflatus íntítulatur.

Ex Bibliotheca ff. Min: montis Lucis

Egregij doctoris ingenioſi Franciſci Maronis ordinis minoꝝ ſcriptū ꝑmi ſententiaꝝ cō flatus intitulatū incipit feliciter.

Circa prohemiū ꝑmi libri ſniaꝝ. Queritur ꝑmo: Utꝝ ꝑmū ꝓncipium cōplexū poſſit formari in theologia. Videt q nō: qz ſm btm Dio. qui de dō recte ſentiūt. oīa ſibi attribuūt. ⁊ oīa remouēt. ꝫ ⁊c. ¶ Cōtra. qz idē Dioñ. dicit q duplex ē p̄ceſſus in ſacra ſcriptura. Unus ab affirmationibus ad negatōes. Alius a negatōibus ad affirmatōes. ¶ In iſta q̄ſtione duo ſunt ꝓncipalit faciēda. Primū ē iſtud ꝓncipiū declarare. 2m ē illud defenſare. ¶ Quātū ad ꝑmum duo faciā. Primo declarabo ipm in ſe. 2o in cōpatiōe ad theologiā. ¶ Quātū ad ꝑmū ꝑmo declarabo ipſum in gñali. 2o in ſpāli. ¶ Quātū ad ꝑmū. ſ. ad declaratōez ꝑmi ꝓncipij in ſe ⁊ in gñali ꝑmittū tur q̄ttuoꝝ ꝓambula. ¶ Primū ē q ꝑmū ꝓncipium complexū format de ſubiecto ꝑmo. Et ꝫ p hat ſic. q̄liſcūq ē ordo aliq̄ꝝ totoꝝ talis ē ordo ſuaꝝ ptiū eſſentialiū. qz ordo totoꝝ ex ordine ptiū oritt. ꝫ ꝓpoſitōes ſunt q̄dā tota reſpectu terminoꝝ. ꝑ q̄lis ē ordo int ꝓpoſitōes talis erit inter terminos ex q̄bus ꝓpones formant. Ordo eīm ꝓpoſitionū videt ꝟſurgere ex ordine terminoꝝ: cū igit inter cōplexa iſtud cōplexū ſuponat ꝑmū: ⁊ ꝑmus terminus ē ꝑmū ſubiectū. ſequit q ē de ꝑmo ſubiecto. ¶ 2m ꝓambulū ē q ꝑmū ꝓncipiū cōplexū ingredit ꝑmā demōſtratiōnē. Et hoc ꝓbat ſic: q̄lis ē ordo inter tota: talis ē ordo int ptes eſſentiales ſicut ꝑus. ꝫ demōſtratōes ſunt q̄dā tota reſpectu ꝓpoſitionum q̄ ſunt eaꝝ ptes. ꝑ ꝑma demōſtratio habebit ītra ſe ꝓpte eſſentiali ꝑmā ꝓpoſitōez ꝫ ē ꝑmū ꝓncipiū complexū. ꝑ ⁊c. ¶ 3m ꝓambulū ē q ꝑmum ꝓncipiū ꝟcludit ſimplr ꝑma ꝟcluſio. Hoc ꝓbatur ſic. Primus effectus ē a ꝑma cā. ꝟcluſio ät ſcientifica ē effectus ꝓncipioꝝ. ꝑ ꝑma ꝟcluſio ē a ꝑmo ꝓncipio. ¶ 4m ꝓambulū ē q ꝑmū ꝓncipiū format in ꝑma ſcia. Hoc ꝓbat ſic. qz ſicut ſcibīlia diſtinctōez ex ſubiectis: ita ⁊ ordinē ꝟſeqn tē. ⁊ ideo cū ꝑma ſcia ſit de ꝑmo ſubiecto ⁊ de ꝑmo ſubiecto format ꝑmū ꝓncipiū vt tā patuit. ſequit q in ꝑma ſcia format illud ꝑmū ꝓncipium: ſic intelligendo q ab eo incipit ꝓceſſus talis ſcie. ¶ Ex his pōt videri q̄ ſint ꝓprietates ꝑmi ꝓncipij cōplexi. ¶ Prima ē q ſit cōiſſimum: qz ex ꝑmis terminis vt patuit ꝟſtat ⁊ ex vniuſaliſſimis: qz ꝑmi termini ⁊ vniuſaliſſimi ꝟſtituūt ꝓncipiū vniuerſaliſſimū. ꝑ ⁊c. ¶ 2a ꝓprietas eſt q ꝑmū ꝓncipiū ē oībus intimū ⁊ intrinſecū: qz vniuerſalia ſunt intrinſeca ſuis inferioribus ad q̄ ſe extendūt. Ex illud ꝓncipiū ꝟſtat ex vniuerſaliſſimis terminis q̄ extendūt ſe ad omīa: ꝑ ⁊c. ¶ 3a ꝓprietas ē q ipm ē in ſe veriſſimū: qz cū regule eterne ſint incōmutabiles ⁊ veriſſime ſm Augu. de vera religione. ⁊ iſtud ꝓncipiū ē int regulas illas p̄cioſiſſimū. ſequit q ipm ē veriſſimū. ¶ 4a ꝓprietas ē q ipm ē in ſe notiſſimum qz cuius termini ſunt notiſſimi illō ē notiſſimū. Dis eīm notitia ē aut ab euidētia ꝓpōnis. aut ab euidētia termioꝝ: ꝫ termini ꝑmi ꝓncipij ſunt notiſſimi cū ſint vniuſaliſſimi ⁊ ſimpliciſſimi. ꝑ illud ꝓncipiū ē in ſe notiſſimū. ¶ Iſtis aūt ꝓprietatibus declaratis inducunt q̄ttuoꝝ ꝟcluſiones ad declaratōez ꝑmi ꝓncipij faciētes. ¶ Prima ꝟcluſio ē q in toto ordine ꝓncipioꝝ ē dare vnū ꝑmū ꝓncipiū cōplexū. Hoc ꝓbat ſic. qz ſicut in gñe cauſaꝝ ⁊ cauſatoꝝ neceſſario ē dare ꝑmū. Alioq̄n eſſet ꝓceſſus in infinitū: ita oportet in ꝓncipijs ⁊ ꝓncipiatis. Sicut eīm oē cauſatū hz cāz: ita oē ꝓncipiatū hz ꝓncipiū. ¶ Confirmat: qz in eſſentialiter ordinatis neceſſe ē dare ꝑmū. ¶ 2a ꝟcluſio ē: q iſtud ꝓncipiū ē vnicū. qz ſicut impoſſibile ē inuenire in entibus ſimplicibus duo ſimplr ꝑma. ⁊ ꝑ ꝫ inueſtigamus vnitatē ꝑmi ꝓncipij: ita impoſſibile ē in cōplexionibus inuenire duas ſimplr ꝑmas. ¶ Cōfirmat. qz oīs ordo eſſentialis ē in habitudine ad aliq̄ ꝑmū: ⁊ ꝑ ꝟſequēs oportet in oi ordine dare vnicū ꝑmū: ꝫ inter cōplexiones ē ordo eſſentialis: vt patuit. ꝑ oportet q inter eas vnica ſit ꝑma. ¶ 3a ꝟcluſio ē q iſtud ꝓncipiū ſe extendit ad oīa ad q̄ ſe extēdit rō formalis ſuoꝝ terminoꝝ: qz impoſſibile ē extrema eſſe ſine habitudine intrinſeca. Ex iſta habitudo in q̄ ꝟſiſtit veritas ꝑmi ꝓncipij eſt intrinſeca: cū ꝟdicatū eius includatur in ſubiecto. vbicūq igit ē ſubiectū eius: oportet q ibi ſit totū iſtud ꝑmū ꝓncipiū cū ibi ſit ſubiectū ⁊ ꝑdicatū eī. ⁊ ꝑ ꝟſequēs habitudo. ¶ 4a ꝟcluſio ē q veritas iſtius ꝓncipij nō pōt inueniri niſi vbi inueniunt ſui termini. Hoc ꝓbat ꝑmo. qz impoſſibile eſt inuenire habitudinē inter extrema ſine illis extremis: ꝫ veritas iſtius ꝓncipij ꝟſiſtit in habitudine q̄ ē inter terminos igit nō pōt inueniri ſine terminis. ¶ 2o qz totuz ꝟſtitutū ex ptibus nō pōt inueniri ſine ptibus ꝫ illud ꝓncipiū ꝟſtituit ſicut q̄dā totū ex ſuis terminis. ꝑ ⁊c. ¶ Nūc 2o videndū ē de iſto ꝓncipio ꝑmo magis in ꝑticulari. Et q̄ttū ad ꝫ videndū ē q̄d ē illud ꝑmū ꝓncipiū: ⁊ dico q ē iſtud de q̄libet ē affirmatio vel negatio vera: ⁊ de nullo eoꝝ ambo ſimul. iſtud ꝟcedit cōit ꝑmū ꝓncipiū. ¶ Ad cuius euidentiā introducū tur q̄ttuoꝝ ꝟcluſiones. ¶ Prima ē q totū iſtud

ꝑncipiū est yna ꝓpositio ypotetica ⁊ copulati-
ua q̄ ꝓtinet duas cathegoricas. q̄z ꝑma ē de ꝑ-
dicato disiūcto. 2ª ē de ꝑdicato copulato: ita q̄
ꝑma ē vł is affirmatiua. 2ª vł is negatiua. Pri-
ma em̄ ps dicit q̄ de q̄libet ente affirmatio vel
negatio ꝑdicaꝯ. 2ª ps dicit q̄ de nullo ente siue
subiecto affirmatio ⁊ negatio simul ꝑdicantur.
¶ 2ª ꝯclusio ē: q̄ iste ptes ꝓpōnis ypotetice ita
sunt ordinate sicut cōiter ꝓferimus: ita q̄ vł is
affirmatiua est ꝑor vł negatiua. Hoc ꝓbaꝯ: q̄z
q̄ncūq; affirmatio ⁊ negatio sunt circa eosdem
terminos. sp ꝑor ē affirmatiua q̄ negatiua: q̄a
ois negatio de aliq̄ termino reducit in affirma
tionē de eodē termio. Sz ita ē in ꝓposito: q̄z ꝓ-
positio cathegorica disiūctiua ē affirmatiua. co
pulatiua aūt negatiua. g̈ ⁊c. ¶ Cōfirmaꝯ. q̄z ille
ꝓpōnes q̄z vna ē antecedēs ⁊ alia ꝯsequēs. v-
na ē ꝑor alia. ꝫ sic ē in ꝓposito. Nā copulatiua
de eisdē terminis ē sp̄ añcedēs ad disiūctiuā de
eisdē. ⁊ nō ecōuerso. g̈ ꝑor alia ē illa affirmatia.
¶ 3ª ꝯclusio ē: q̄ subiectū ꝑmi ꝑncipij complexi
ē ens. Hoc ꝓbaꝯ. q̄z cōissime cōplexionis ē cō-
muniſſimū subiectū. ꝫ illud ꝑncipiū ē cōissimū.
⁊ ens ē subiectū cōissimū. g̈ ⁊c. ¶ Cōfirmaꝯ. q̄a
impossibile ē esse adiectiuū sine substātiuo posi
to vł subintellecto. in isto aūt ꝑncipio sunt duo
adiectiua. s. de q̄libet ⁊ de nullo. q̄ substātiuan-
tur in neutro gñe. ꝫ in oibus talibus intelligiꝯ
res vel ens. g̈ ⁊c. ¶ 4ª ꝯclusio ē q̄ ꝑdicatū isti⁹
ꝑncipij ē affirmatio vel negatio: sic passio disiū
cta in ꝑma pte: quēadmoduz par vel ipar sunt
passiones disiūcte nūeri. In 2ª aūt pte ꝑdicatū
istius ꝑncipij ē affirmatio ⁊ negatio copulatiue
Hoc ꝓbaꝯ. q̄z in demōstratōe potissima sp̄ con
cludit passio de subiecto. ⁊ sic passio ponit in ꝑ
dicato. g̈ negatio ⁊ affirmatio erūt ꝑdicata de
ente in isto ꝑmo ꝑncipio. ¶ Sz ꝫ ista istaꝯ q̄dru
pliciter. ¶ Primo ꝫ ꝑmā ꝯclusionē sic. Illa sunt
ꝑncipia plura ex q̄bus ꝯclusiones opposite infe
runt: ꝫ ita ē de isto ꝑncipio. q̄z affirmatiua ⁊ ne
gatiua ꝯclusio pōt inferri. q̄ sunt opposite. g̈ ⁊c.
¶ 2° ꝫ sc̄daz. Ubicūq; sunt due veritates essen-
tialiter ordinate ꝑm ꝑus ⁊ posterius. sp̄ videt po
sterior posse deduci ex priori ⁊ ex ea declarari.
ꝫ negatiua deducit ex affirmatiua. ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns
nō erit ꝑ se nota. nec primū principiū. ¶ 3° ꝫ ter
tiā sic. Nā illud principiū verificaꝯ ⁊ extendit
ad simpliciter simplicia: ⁊ ad primo diuersa ad
que tamen non extendit ens: eo q̄ in eis nō in-
cludit. g̈ ens nō est eius subiectū. ¶ 4° cōtra q̄r
tam. Affirmatio ⁊ negatio videnꝯ ad logicū ꝑ-
tinere. ꝫ ꝑdicatū istius principij ad logicū non
ꝑtinet: ꝫ ad methaphisicū: ad quē ꝑtinet totuz
principiū. g̈ ꝑdicatū nō ē affirmatio ⁊ negatio.
¶ Ad primū dico q̄ primū principiū ē vnū non
vnitate simplicitatis: ꝫ vnitate cuiusdā integri
tatis ad modū ꝓpōnis ypotetice. ¶ Ad 2m̄ di-
co q̄ vez assumit quādo vna illaz veritatū sic
ordinataz sumit sub alia: vt conclusio sub pre
missis. Sed hoc nō pōt esse quādo vtraq; illa-
rum ꝓpositionū est ex eisdem terminis. Tunc
em̄ nō potest vna sub alia assumi. Sic est in ꝓ-
posito: quia nō differūt nisi in signis variatis:
quia ꝑ copulationē ⁊ disiunctionē. ¶ Ad 3m̄ di-
co q̄ in simpliciter simplicibus ⁊ primo diuer-
sis includitur ens denominatiue ꝑm q̄ est adie
ctiuum ⁊ nō quidditatiue. ⁊ ideo istud princi-
pium de eis simpliciter verificatur: sed non eo-
dem modo quo de alijs. quia nō quidditatiue.
Nec oportet ad verificandū primū principium
q̄ dicatur quidditatiue: sicut ista est vera. Ho
mo est albus vel nō albus simpliciter: sed tamē
quidditatiue non est necesse: sicut patet. ¶ Ad
4m̄ dico q̄ secūde intentiones aliquādo supo-
nūt ꝓ ꝑmis: sicut quādo dicimus q̄ diffinitio
ꝑdicaꝯ de diffinito. Affirmatio g̈ ⁊ negatio nō
sunt ꝑdicatū primi principij: nisi inquantū sup
ponūt ꝓ primis. scz ꝓ esse ⁊ nō esse. ¶ Sed con-
tra ista instaꝯ. ¶ Primo: quia istud principium
se extendit ad ꝑuationes ⁊ ad figmēta. de quo-
libet em̄ pōt dici q̄ est cecitas vel non cecitas.
chimera vel nō chimera. ⁊ tamen de istis nō di
citur ens. ¶ Hic pōt dici q̄ priuationes ⁊ figmē
ta nō omnino effugiūt rationē entis: quia sunt
entia rationis. Vel potest dici ⁊ melius: q̄ si-
cut ista sunt solū entia nō simpliciter ꝫ ꝑm q̄d:
ita istud principium inueniꝯ in eis nō simplici-
ter sed ꝑm quid ⁊ quasi fictiue. ¶ 2° instatur de
eo quod dictū est ad tertiū: q̄ de primo diuer-
sis dicitur ens denominatiue ⁊ nō quidditati-
ue. vt de alijs passionibus entis. ⁊ hoc sufficit
ad saluandū primū principiuz in eis. ¶ Contra
istud instaꝯ q̄dripliciter. ¶ Primo: quia acci-
pio rationē boni aut est quidditatiue bonū aut
nō. Si sic: habeo ꝓpositum. quia de bono dicit
aliquid quidditatiue: ⁊ sic ꝺ alijs passionibus
entis. Si nō. g̈ boni erit bonū. ⁊ sic in infinituz.
hoc tenet eque formaliter cum quidditatiue si-
cut alibi. g̈ istud principiū se extendit ad simpli
citer simplicia ⁊ ad primo diuersa. aliter q̄ per
solam denominationē entis realem. ¶ 2°: quia
ista rō formalis boni aut est primo diuersa q̄d-
ditatiue aut nō. Ista disiunctiua ꝓtinet ad istō
principiū. ¶ 3°: quia ista ratio boni aut est sim-
pliciꝯ simpleꝛ q̄dditatiue: aut non. ¶ 4°: q̄z ista
rō formalis boni aut ē ens q̄dditatiue: aut non
ens q̄dditatiue. ¶ Ad ꝑmū dico: q̄ altera istaz
ē ꝯcedēda. s. ista q̄ bonū ē bonū q̄dditatiue. ⁊
ꝑ ꝯsequēs tota disiūctiua. tū nulla cōplexio est
ibi q̄dditatiue nisi ab aia ficta eo q̄ nō sit ibi ni-

si vnicus terminus formalis. ⁊ ideo ꝓpe ꝫ non
hꝫ locū illō ꝑm ꝑncipiū. ¶ Ad 2m dico q ñ ē q̄d
ditatiue ꝑmo diuersa. qz diuersitas dic̄ respe
ctū ad q non ē de q̄dditate alicuius absoluti. Eo
dē modo dico de simplicitate: q̄ forte ē q̄dā ne
gatio: qz dic̄ carētiā ꝓnibilitatis q̄ non ōz de
aliq̄ positiuo q̄dditatiue. ¶ Ad 4m dico: q dis
uūctiua ē ꝓcedēda. tm̄ non ꝓtinet ad ꝑmū ꝑnci
piū ꝓplexū. ¶ Ex istis sequūt due regle. ¶ Pri
ma ex ꝑma ꝑte ꝑncipij: q cuiuslibet ꝫdictionis
necessario altera ps ē vera. Ista sequit ex ꝑte
ꝑma de diuīcto p̄dicato. ¶ 2a: q ꝫdictoria non
pūt esse sil vera. Ista sequit ex ꝑte alia. ¶ Po
stq̄ visum ē de ꝑmo ꝑncipio in se. videdū ē de
eo in habitudine ad theologiā. ⁊ ꝑmo applican
do ꝑmā regulā q̄ sequit ex ꝑma ꝑte. ¶ 2o applicā
do scdaz q̄ sequit ex scda de p̄dicato copulato.
Et q̄tuz ad hꝫ introducunt q̄ttuor ꝓclusiones.
¶ Prima ē: q illud ꝑncipiū vel eius veritas in
uenit formalit in creaturis. Hoc ꝓbat. qz vbi
cūq̄ fuerit ꝓclusio deducta ex ꝑmo ꝑncipio ibi
inuenit ꝑmū ꝑncipiū: ꝫ in creaturis inuenit hꝫ:
g ⁊c. ¶ Maior ꝓz. qz in essentialit ordinatis v
bi ē posterius ibi ē ꝑus. ꝫ ꝓclusio ē posterior ꝑo
ꝑncipio: qz ē effectus eius. ¶ Minor ꝓbat. nā
ista ē vera in creaturis. Creatura vel ē necessa
ria: vel nō necessaria: ꝓtingēs vel non ꝓtingēs
¶ Iste ꝓclusiones deducunt ex ꝑmo principio.
¶ 2a ꝓclusio ē: q veritas illius ꝑncipij formalit
inuenit: ⁊ tenet in deo. qz vbi ꝓclusio ibi ꝑnci
piū: sicut ꝑus. In deo inuenit veritas istius. s.
q deus ē eternus vel nō eternus. q̄ sunt ꝓclusi
ones ꝑmi ꝑncipij. ¶ 3a ꝓclusio est: q sub eadē rō
ne inuenit in deo ⁊ in creaturis. Hoc ꝓbat. qz
ꝓpositio cuius subiectū includit incōpossibilia
nō pōt esse vera. Nulla em̄ ꝓpositio vera pōt
formari de hoie irrōnali: ꝫ ꝓpositio istius ꝓclu
sionis. deus ē eternus vel non eternus: necessa
rio includit istā. de q̄libet ente affirmatio vl ne
gatio vera. Et tūc sic. aut istud signū de q̄libet
addit termino vl. ⁊ habet ꝓpositū: qz istud ñ
ōz soluz de deo: ꝫ de alio. si termino ꝑticulari ⁊
singulari: tunc includit incōpossibilia. sicut q̄n
ōz ois sortes. signū em̄ vle repugnat termino p
ticulari. ex ea nihil sequit qd ē falsum. ¶ P. q̄n
cūq̄ termini sub eadē rōne formali se extendūt
ad aliq̄: ⁊ ꝑncipiū ꝓplexuz ex illis: ꝫ affirmatio
⁊ negatio vtpote eternū ⁊ nō eternū sub diuisiun
ctione accepta dicunt de deo ⁊ ō creatura. ⁊ p
ꝓsequēs subiectū cui addit signuz: sequit g̃ q
ꝑncipiū ꝓplexū dicet de illis. hꝫ ē ꝑmū ꝑncipiū.
g ⁊c. ¶ Cōfirmat. p̄dicatū ꝑmi ꝑncipij ē sbō ad
equatū. ꝫ omis affirmatio ⁊ negatio sb diuīcti
one accepta de deo ōz ⁊ de creatura. igit ⁊ sub
iectū: ꝫ vbi p̄dicatū ⁊ subiectuz sunt idē. ibi p
positio est eadē. igit ꝑmū ꝑncipiū ꝓplexū idem
inuenit in ō ⁊ creatura. ¶ 4a ꝓclusio sequit ex
tertia. ex q̄ sub eadē rōe formali inuenit in deo
⁊ creatura. sequit q vnū ⁊ idē inuenit in ō ⁊
creatura. ¶ Confirmat. qz de q̄cūq̄ verificatur
vna ps ꝫdictōis: ambe ptes verificant sub dis
iunctōe. Hꝫ cuiuscūq̄ ꝫdictōis q̄tūcūq̄ ꝑticu
laris: vtpote albū ⁊ nō albū: siue q̄tūcūq̄ vl is
altera ps verificat de deo: ⁊ sil de creatura. g̃
vtraq̄ sub diuisiunctione accepta de ō ⁊ creatu
ra ōz. Et sic patet q ꝑmū ꝑncipiū in eis inueni
tur idem. ¶ Ista omia ꝓfirmant p Augu. j. de
trinitate. q̄ dicit q aliq̄ regule verificant tm̄ in
deo. alique tm̄ in creaturis. alique vtrobiq̄: si
cut ista. nihil gnat se. ⁊ p ꝓsequens multo ma
gis ꝑmū ꝑncipiū ꝓplexum. ¶ 2o videndū est
de 2a regula. s. q impossibile ē ꝫdictoria verifi
cari de eodē que sequit ex scda ꝑte ꝑmi ꝑncipij
q̄ est negatiua de p̄dicato copulato. s. de nullo
ambo simul. Et q̄tum ad hoc aliq̄ dixerūt istō
principiū nō tenere in diuinis ꝓpter infinitatē
terminoz. ꝓpter em̄ infinitatez diuine essentie
pōt esse idem ꝓmunicabile ⁊ incommunicabile
Et ꝓfirmat q dictū Dyonisij ad principale ad
ductū. Scdo q illud ꝓmune dictū theologoz:
q eidem oīo attribuit aliq̄d ⁊ remouet distin
cta rōne. ¶ Sz ꝫ hꝫ arguit q̄drupliciter. ¶ Pri
mo: qz euidentissima veritas ꝓplexa non repu
gnat prime veritati incomplexe: cū sit ꝓfozmi
tas inter eas. Nam ꝑm ordinem terminoz erit
ordo ꝓpositionū: ꝫ veritas primi principij com
plexi est euidentissima veritas complexa: verita
s diuia est prima incomplexa. g̃ ⁊c. ¶ Confir
mat: quia amoto illo quod omne aliud ꝑsuppo
nit. amouetur omne aliud. ꝫ omis nostra cog
nitio naturalis ꝑsupponit veritatem primi prin
cipij complexi. g̃ ea amota a deo. nullam cogni
tionem de deo naturaliter habere poterimus.
¶ 2o sic. Quecūq̄ ꝑm suas rōnes formales sunt
incompossibilia. remanētibus eoz rationibus
formalibus remanet incompossibilitas eoz ad
quodcunq̄ subiectū applicent. extrema autem
ꝫdictionis ex suis rationibus formalibus sunt
incompossibilia. ergo ad q̄cunq̄ applicant re
manet incompossibilitas eoz. ¶ 3o quando aliq̄
habent ex se aliquaz repugnātiam: q̄tomagis
intendunt. tāto magis intēditur eoz repugnā
tia: ꝫ extrema ꝫdictionis habēt ex se repugnā
tiam. g̃ in natura ꝑfectissima vbi sunt intentissi
ma erunt summe repugnantia. ¶ 4o: quia si in
finitas subiecti amouet aliquā repugnantiam.
tūc eodem mō ⁊ omnem. ⁊ sic deum esse eternū
⁊ non eternum non repugnāt. similiter deum es
se infinitum ⁊ non infinitum. ⁊ sic nullus hereti
cus ꝓuinceret ꝓcedendo vtrāq̄ ꝑte ꝫdictōis.

¶ Apparet iglr ꝓpter infinitatē ⁊ distinctōez rō nis nō pōt saluari ꝯdictio q̄ in deo repit: cū ibi ꝯdictoria ex natura rei reperiamus. ¶ Oz tam vnus socius excellēs volēs ꝑncipiū saluare si ne distinctōe ex natura rei in diuinis alr dicit. Dicit em̄ q sicut actio ⁊ passio sunt idē motus realr: ⁊ tn̄ cū sint in ꝑdicamentis diuersis hnt diuersas rōnes distinctas. Et silr cū relatio nō differt a fundamēto: sequr q silitudo ⁊ dissilitudo sunt res vnius albedinis: habētes tn̄ distinctas rōnes siue diffinitiōes tāquā distincte species de ꝑdicamēto relatōis. g̃ pōt dici q essentia ⁊ relatio sunt vna res. Hoc tn̄ nō obstante habēt distinctas diffinitiōes ex q̄bus saluat ꝯdictio. ¶ Ex istis dictꝫ valde gratiosis: sequūtur quattuoꝛ ꝯclusiones: in q̄bus scola nr̄a cōsueuit foꝛtiter impugnari. ¶ Ꝓma ē: q ē dare aliquā distinctōez mediā inter distinctiōez rōnis fabꝛicatam ab aia. ⁊ illam q̄ est realis: qꝛ illa q̄ data ē. s. ꝑm distinctas diffinitōnes ab aia nō fabꝛicatas se hz ad vtranq; ꝑ abnegationē. Nec em̄ ē realis: nec rōis fabꝛicate ab aia. ¶ 2ª ꝯclusio est: q aliqua est distinctio ex natura rei que nō est realis: qꝛ illud quod ꝯuenit aliq̄bus ex suis rōnibus diffinitiuis: ꝯuenit eis ex natura rei. Ista aut distinctio ꝯpetit istis extremis ex suis rōibus diffinitis nō fabꝛicatis: ergo ⁊c ¶ 3ª ꝯclusio est: q plures formalitates pñt esse in eadeꝛ re penitus indiuisa. qꝛ formalitas ꝑm descriptiōez eoꝛ q̄ ponunt eas: est rō diffinitia vniuscuiuscūq;. Hoc autem vt patuit ponunt plures rōnes diffinitiue. ¶ Oz tn̄ aliq̄ dicunt q ꝓpter hꝫ nō dz poni q sint plures formalitates nec dz ꝯcedi distinctio. ꝫ dz dici q sunt nō idē referēdo istam nō ydemtitatem nō ad extrēa. ꝫ magis ad ꝯpositōez extremoꝛ. ¶ Oz istud non intelligo q sit distinctio vel nō ydemtitas: ⁊ cū hoc nō sint extrema talis nō ydemtitatis vl distinctōis. Videt em̄ mihi q sit implicatio ꝯdictionis. ¶ Ad declaratōez aūt huius dicti ē sciendū: q ille q̄ sic ꝑmo dixit videt intelligere q distinctio nō ē ferēda ad extrēa simplr. ꝫ sp cuz determinatōe. qꝛ. s. sub mō tali: qꝛ nō sunt idez q̄dditatiꝫ: ⁊ i ꝑmo mō dicēdi ꝑ se. Vñ aduertē dū ē: q distinctio pōt mihi dicere realē relationem inr distincta. ⁊ sic req̄rit realē distinctiōez in extremis. Et isto mō nō dz admitti in diuis inr essentiā ⁊ relatōez: cū sint realr idē. ¶ Alio mō distinctio accipitr vt ē passio entis: ⁊ vt sic nō req̄rit extrēa realr distincta: ꝫ tm̄ aliq̄ mō: ⁊ sic ē in diuis. ¶ 4ª ꝯclusio est: q cū ista distinctione q̄dditatia stat summa simplicitas. Ꝓbabr: qꝛ q̄ inueniunr in summo simplici: stāt cuz summa simplicitate: ꝫ in ꝑsona diuia q̄ ē ita simplex sic essentia: inuenitr talis distinctio. g̃ stat cū summa simplicitate. ¶ Ex istis apparet q̄d est dicēdū ꝯsequēter ad ꝑmū dictū: oporꝛtet q pars sit inr opiniones inr q̄s ꝑmo videbar esse ꝯtentio: lz nō esset ꝯtētio aioꝛ. ¶ Cum istis addunt duo alia dicta que nō intelligo. ¶ Ꝓmū est: q diuia ꝓpetas relatiua ita est ꝑm totam suā q̄dditatē ad terminū q nullo mō pōt ꝯpari vt distincta ad fundamētū. ⁊ ꝑ hꝫ volūt euadere distinctōez formalē inr ꝓpetatē ⁊ essentiā. ¶ Sed ꝯ hꝫ arguo q̄druplicitr. ¶ Ꝓmo: qꝛ essentia est ita res ad se: sic relatio ad aliud: ⁊ eque ꝑm suā q̄dditatē. Oz hoc nō obstāte essentia pōt ad aliud ꝯpari penes ydemtitatē ⁊ diuersitatē. g̃ relatio q̄uis sit ad aliud poterit ad aliud q̄ ad illud ꝯpari. ¶ 2º. Quia si ex hꝫ q ꝑnitas ꝑm totam q̄dditatē ē ad aliud. qꝛ ad filiatōez: nō pōt ad aliud ꝯpari penes ydemtitatē ⁊ diuersitatē g̃ nō poterit ꝯpari ad spiratiōez actiuā ⁊ spiratiōnē passiuā: ad quas nō ꝯpar penes ydemtitatē vel distinctōez: qđ ē falsum. ¶ 3º. Quia eodē mō ꝓbaret: q ꝑnitas diuia ⁊ creata essent penitus indistincta: qđ falsum est. ¶ 4º: ꝑ idem mediū ꝓbaret q nulla esset distinctio inr spēs de ꝑdicamēto relatōnis ꝑterq̄ inr opositas: ⁊ sic nulla inr dispatas. ¶ Ideo apparet mihi dicēdū: q lz q̄dditas relatōis ꝑm se totā sit ad aliud. s. ad terminū: tn̄ ꝑ aliā passionez cōez in ea fundatā: vtpote ydētitatis vel diuersitatis q̄ inueniunr in q̄libet ꝯtēto sub ente: sic passio superioꝛ in inferioꝛibus pōt ad aliud comparari ¶ Et ꝯfirmar ista snia ꝑ ꝑmū ꝑncipiū ꝯplexum qꝛ accipiēdo istā q̄dditatē relatōis vt ad terminum. tūc ipa q̄dditatiue vt sic est ens: ⁊ de q̄libet ente affirmatio vel negatio: tūc accipio istā esse idem cum essentia: ⁊ nō esse idem cum essentia. de tali ente sic ad terminum ꝯpato necessario altera ps ē vera. Oz nō potest dari q sit idē qꝛ ꝑm ipos relatio ꝯpata ad terminū nō ē idez cum essentia: g̃ sunt nō idem. ⁊ si nō idem: g̃ diuersum. eo q idem ⁊ diuersuz ponunt ꝯria immediata: ⁊ negatiōez vnius sp ꝯcomitar affirmatio alterius. Alioq̄n nō ecent imediata. ¶ 2ª dictū fuit: q relatio vt ꝯpar ad essentiā est totalr idē cum ea. ⁊ vt ꝯpar ad terminū ē distincta ab ea. ¶ Contra ista arguo q̄druplicitr. ¶ Et ꝑmo. Quia qđ inest alicui ꝑm suā q̄dditatē: impossibile ē q̄n sibi ꝯueniat ad qđcūq; ꝯpet: qꝛ diffinitio nō pōt a diffinito amitti. relatio autez ꝑm suā q̄dditatē vt ē ad aliud nō ē idē cū essentia. imo ꝑ hꝫ distinguitr ab ea: g̃ qcūq; ꝯpatōne facta dūmō maneat eadē q̄dditas: manebit eadē distinctio. ¶ 2º sic. Extrēa ꝯdictōis nō pñt ei dē oio applicari: relatōi aūt ꝯpate ad essentiam ⁊ relationi ꝯpate ad terminū extrema ꝯdictionis applicanr. s. distingui ⁊ nō distingui. g̃ non

sunt oio idē. ¶ 3°: qz si relatio compata ad essentiā est ipa oio essentia. ⁊ tunc alterū illoz duoz ꝺictoꝛioz fundat sup essentiā sicut supa relationē ad ipaz compatā. ⁊ alterz sup relationem ad terminū compat. ⁊ tūc habemus extrēa ꝺictōis in q̄ditate essentie ⁊ relatōis: ꝑm aliꝺ ⁊ aliud necessario. ¶ 4°. Quia ista alia ⁊ alia cōparatio: aut nihil addit ad relatōnez. ⁊ tūc ꝑm eandē rōnē insunt illa extrēa: aut addūt respectū rōnis. ⁊ hoc nō: qz p tales respectus nō saluant ꝺictoꝛia. aut reales ⁊ tūc habemus tres respectus in vna psona. aut absoluta ⁊ tūc pei⁹ ¶ Ista g̊ ꝓfirmo in duplici forma sillogismi: vt habeāt ad q̄d rñdeāt: vel ad maioꝛē: vel ad minoꝛē. ¶ Primus ē iste. Ois ꝓprietas relatiua compata ad essentiā ē cōicabilis. nulla ꝓpetas relatiua compata ad terminū ē cōicabilis ergo nulla ꝓprietas relatiua compata ad terminū ē ꝓprietas relatiua compata ad essentiā. ¶ Secūdus ē iste. Nulla ꝓpetas relatiua compata ad essentiā ē distinctiua psonaꝝ: ꝑ ois ꝓpetas relatiua compata ad terminū ē distinctia psonarū. g̊ nulla ꝓprietas relatiua cōpata ad terminū est ꝓpetas relatiua ꝓpata ad essentiā. Forma sillogismi ē bōa. Rñdeāt ad ꝓmissas. Sūt aliq̄ q̄ ꝓdicta volūt p idiuisiōes saluare. ¶ Isti aūt dicūt q̄ttuoꝛ dicta verissima. ¶ Primū ē: q̄ q̄dā sunt indiuisiones absolute. sicut ille q̄bus res q̄libet ē in se diuisa. ¶ Alie respectiue: sicut ille q̄bus res ē eadē realit alteri a q̄ realiter nō distinguit. ¶ 2m dictū ē: q̄ iste indiuisiones nihil dicūt positiuū: ꝑ sunt mere ꝓpatōes: sicut ⁊ vnitates q̄ vident q̄dā indiuisiones. ¶ 3m dictū ē: q̄ in q̄libet psona diuina sunt due indiuisiones absolute: q̄rū vna ē essentie: alia relatōnis. qz q̄libet istoꝛ ē in se indiuisum. ¶ 4m dictū ē: q̄ in q̄libet psona diuina est vna alia indiuisio relatiua ꝑm quā essentia ē indiuisa a relatōe: ⁊ ecōuerso: qz sunt realit idē. Quę aūt sint ibi due indiuisiones ꝓme. ꝓbat p ꝓmū ꝓncipiū ꝓplexum. qz indiuisio q̄ essentia diuina ē indiuisa in se ē in tribus psonis. ⁊ nō indiuisio relationis. Quę aūt ꝓter istas sit alia tertia ꝓbat. quia iste sunt ad se: ⁊ alia tertia ē ad aliud. ideo necessario distinguit. ¶ Ista dicta sunt necessaria ⁊ demōstrabilia. Sz tñ qz aliq̄ sunt q̄ volūt istas indiuisiones reducere in ꝓpē nō ydētitatē ⁊ pluralitatē aliquā se tenentem ex pte substrati vel fundamēti illaꝝ indiuisionū. ¶ Ideo arguo q̄ꝺruplicit ꝯ eos. ¶ Primo sic. Quęcūq̄ ē aliqua passio adeq̄ta alicui subiecto. multiplicata tali passione: multiplicat subiectū. rō āt vnitatis ē entis adeq̄ta passio. g̊ multe vnitates nō erunt sine multis entibus. ¶ Cōfirmat. qz rō ꝓpatiua ciusdē nō multiplicat in eodē. ¶ 2° sic. Quęcūq̄ ē aliq̄ ꝓpatio q̄ ineſt formalit alicui subiectō vt fundamēto. vbicūq̄ inuenit illud fundamētū inuenit illa ꝓpatio: cū non sit simplr sepata ab eo. Alioq̄n eius oppositū ineſſet cū sint imediata. Natura aūt diuina inuenit in filio sine ꝓpatione indiuisionis ꝓpātis. g̊ substratū illius indiuisionis nō ē diuia essentia seu natura in pſe ꝑ aliud. ¶ 3°. Quia impossibile ē q̄ aliq̄ ꝓpatio repugnet fundamēto suo. indiuisio aūt incōicabilis repugnat diuine nature. g̊ cū indiuisio relationis sit talis: nō fundabit in diuinitate. nec indiuisio essentie eadē rōe in relatōne. ⁊ p ꝓns in alio ⁊ alio substrato. ¶ 4°. Quia in q̄bus includunt extrēa incōpossibilia: illa non pñt esse in eodē penitus substrato. alioq̄n se ꝓparent indiuisio aūt prnitat ⁊ indiuisio essentie includūt extrēa ꝯ ꝺictōis q̄ sunt incōpossibilia vtpote cōicabile ⁊ incōicabile. ¶ Ista oia ꝓfirmant: qz videt esse ꝯ ꝺictio ponere indiuisionē relatiuā cū aliq̄: ⁊ negare illud esse ad aliud: ⁊ tamē ois relatio ꝓpatiua ē ad aliud: vt habet exp̄sse 5° de trini. ¶ Aplico igit duos sillogismos in debita forma. vt possint ad maioꝛē vel minoꝛē rñdere. ¶ Primus ē talis. Nulla ꝓpetas psonalis ē indiuisa indiuisione cōicabili. Ois natura ē indiuisa indiuisione cōicabili. g̊ nulla natura ē ꝓprietas psonalis. ¶ Secūs ē iste. Omis natura fundat indiuisionē cōicabilē: nulla ꝓpetas psonalis fundat indiuisionē cōicabilem. g̊ nulla ꝓprietas psonalis est natura. ¶ Apparet igit mihi q̄ opinio de indiuisionibus sit bona ⁊ vera. ꝑ nō sufficiēs: nisi reducat ad distinctionē in substrato. ¶ Habita g̊ distinctōe aliq̄li inter essentiā ⁊ ꝓprietatē apparet euidenter q̄ ōs de potētia absoluta facere posset q̄ aliq̄s frueret essentia ⁊ nō psona. etiā clare eā videndo. vnus tñ gratiosus socius oppositū dixit. Pōt āt dicta sua reduci ad q̄ttuoꝛ q̄ mihi vident dubia. ¶ Primū dictū eius fuit: q̄ ideo nō videt essentia sine psona. qz sic essentia ē q̄: ita psona ē qꝺ in tali visione. Pōt g̊ sua rō reduci ad talē formā. Quęcūq̄ ē aliq̄ natura q̄ respectu alicuius realis opatōis: suppositū in q̄ ē illa natura. necessario ē qꝺ. ꝑ ita ē in ꝓposito. g̊ si maioꝛ ē falsa: tūc argumētū nihil valet. ¶ Arguo igit ꝯ illā maioꝛē q̄druplr in actibus imanētibus. ¶ Primo: qz terminus formalis q̄ ꝓsiderationis phoꝛ fuit diuia infinitas ⁊ eternitas q̄ sunt in tribus psonis. ⁊ tñ ipas psonas nō cognouerūt. ¶ 2°: qz naturali dilectōe dilexerūt pagani deū intelligētes naturā ꝓmā. ⁊ tñ nō dilexerūt illas tres psonas in q̄bus ē illa natura ꝓma. ¶ 3°: qz in veteri testamēto oēs credebāt explicite vnū deū. ⁊ tñ nō nouerāt oēs explicite p fidē trinitatē. ¶ 4°: qz tales nō in erroꝛe: ꝑ in gra exp̄tes

diligebant vnū deū ex charitate. ⁊ tñ eox dilectio nō terminabaꝫ ad trinitatē: sic nec intellectio. ¶ Cōfirmaꝫ istō. qz demones intuitiue nouerūt hūanitatē xpi. ⁊ nō suppositū cui insistebat. ¶ Ex istis apparet: qz lz rō adducta a socio hēat veritatē de actionibus trāseūtibus: nō tñ hz veritatē de immanētibus. ¶ Et tūc formaꝫ rō ad ꝓpositū. qz qñ ē aliq̄ opatio q̄ pōt termiri ad naturā absq; eo qz terminet ad suppositū. deus pōt facere ꝑmā terminatōez sine 2ª: sic āt est de actōe immanēte. Nec valet si dicaꝫ qz respectu opationū pfectaꝝ ꝓpositio tm̄ ē vera: q̄ lis ē intuitiua noticia: qz cū illa regula aplicet ad actōes transeūtes: ita bñ tenet ⁊ eadē rōe in impfectis creaturis sicut in pfectis. ⁊ ita vtrobiq;: qz ē hec eadē rō. aut illa regula nō ē suffici ens. ¶ 2ᵐ dictū eius fuit: qz qz ꝑoz est habitudo nature ad suppositū q̄z ad opationē ⁊ natura diuina supponitaꝫ p gñationē actiuā in ꝑre. Hinc ē qz actus generādi p̄cedit actū intelligēdi in diuinis. ⁊ p ꝙsequens essentia ꝑus ē in supposito q̄z beatificet. ¶ Sz ꝯ istud arguiꝫ dupl'r. ¶ Primo sic. qz dicit Byo. qz illa q̄ ptinēt ad vnicam theologiā p̄cedūt illa q̄ ptinēt ad discretā: ⁊ iō essentialia p̄cedūt notionalia. actus aūt intelligēdi ē essentialis: ⁊ actus generādi psonalis. ḡ ⁊c. ¶ 2°. Quia qñ aliq̄ duo sic se hñt qz vni repugnat esse sine alio: ⁊ nō ecōuerso. Illud cui sine alio esse repugnat ē posterius. cū ab eo nō conuertaꝫ ꝙsequētia. Pñitati aūt diuine repugnat esse sine actu intelligēdi ⁊ ñ ecōuerso: vt pz in filio ⁊ spūsctō. ḡ ⁊c. ¶ 3ᵐ dictū fuit qñ arguiꝫ ab alijs de oppositā opinione. ꝑ in primo signo originis intellexit essentiā suā in q̄ ē pfecte beatus. ⁊ in illo ꝑori nōdū videt cōicata filio. Vicūt isti qz in diuinis nō ē ꝑus in q̄: ꝫ tm̄ a q̄ pncipiatiue. ¶ Sz ꝯ istud arguiꝫ q̄druplicit'. ¶ Primo sic. In q̄cūq; ē formalit' origo in eo ē signū originis: cū origo sit ꝫ esse ab ꝫ: ⁊ istud p te ē signū originis. ꝫ in filio ē formalit' origo gñationis passiue. ḡ in eo ē formalit' signū originis. ⁊ sic ē signū in q̄. ¶ 2°. Quia ois distinctio est formaliter in suo pncipio distinctiuo. sicut passio in subiecto. pncipia āt distinctiua psonaꝝ sunt signa originis cū sint p te ipe origines. ḡ distinctio psonaꝝ fundaꝫ in eis. ⁊ sic sunt signa in q̄bus ē aliq̄d. ¶ 3°. Añcūq; aliq̄ fundamentū in est alicui supposito: q̄cq̄d ineſt illi fundamento ineſt illi supposito in illo fundamēto: sicut sapiētia ineſt hoi. qz ē in aia. ordo aūt originis ineſt signis originis: sicut habitudo suis extremis. ḡ inerit ordo psonis diuinis in illis signis. ¶ 4° Quia ois relatio ineſt alicui fundamēto: ⁊ ois relatio hz in se aliquā passionē. Ex his sequiꝫ: qz ois relatio ē in alio: ⁊ oi relatōi ineſt aliq̄d: ⁊ sic ē in q̄ ⁊ in q̄ aliq̄d ē. ideo dico qz lz signū originis sit ꝑm suā q̄dditatē ꝫ ab ꝫ ⁊ a q̄ aliud. potest tñ ex ꝙsequēti esse in aliquo: ⁊ aliq̄d in eo. ¶ Et ꝫ ꝙfirmaꝫ dupl'r. ¶ Primo qz licz tota q̄litas siue q̄dditas q̄litatis sit ad se: tñ ex ꝙsequēti ad aliud ꝙpaꝫ. ¶ 2°: qz lz essentia vel q̄dditas relatōis sit ad aliud in creaturis. tñ ipa ē etiam in alio. Sz tñ ad hoc aplicaꝫ ꝑmū ꝑncipiū cōplexū: qz aut ꝑ ē pfecte btūs in ꝑmo signo originis: aut non ē pfecte btūs in ꝑmo signo p ꝑm ꝑncipiū ꝙplexū. si detꝫ ꝑm. hēo ꝓpositū. Si 2ᵐ tūc ꝑ nō esset btūs a se: cū ꝑmū signū originis sit esse a se sicut esse ab alio ē signū scōm. Et tūc rō doctoris hz euidētiā. qz in ꝑmo signo in q̄ ꝑ p̄cedit filiū ē btūs. ⁊ in illo signo essentia nō est cōmunicata. ¶ ꝑ. Sicut ꝑ in ꝑmo signo originis hz esse: ita hz esse btūs. ¶ 4ᵐ dictū ē: qz ꝓpetas vt pscindit ab essentia ē adorāda. ⁊ ideo arguit qz ptinet ad obiectū beatitudinis. ¶ Cōtra qz rō adorabilitatis nō multiplicabiꝫ. rō aūt ꝑ prietatis sic. ¶ ꝑ. Tu ꝙcedis distinctōez: qz p̄cisionē. ¶ ꝑ. Abrahā tres vidit: ⁊ vnū adorauit. ¶ ꝑ. Talis videt ponere bonitatē psonaꝝ psonalis aūt ꝓpetas vt pscindit ab essentia nō est deus. Nihil aūt est adorandū nisi deus. ergo ipa nō ē adorāda vt sic. ¶ Argumēta aūt isti⁹ socij nō ꝙcludūt vt apparet. ¶ Primū nō: qz ꝓpositio accepta nō est vera de actōe imanēte. vt patuit. ¶ Scōm etiam nō valet. quia beatitudo in patre p̄cedit ~~paternitatem~~. licet nō vt in patre. ¶ 3ᵐ sil'r non: quia ꝑus est beatus pater: ⁊ in illo ꝑiori nō intelligitur habere filiū. ¶ Similiter nec q̄rtum. quia vt ostensum est relatio nō est de rōne obiecti beatifici. ¶ Ad argumentū ꝑz ꝑ ꝑdicta.

Questio. II

Vtrum obiectum ꝑmi ꝑncipij ꝙplexi dictum de deo ⁊ creatura habeat eundē ꝙceptum: qz non. ꝑ beatum Byo. de diuinis nominibus. De deo non est vox neq; nomen: ergo ⁊c. Cōtra. Idem. 2° ca. dicit. Nomina diuina attribuunt creaturis. ¶ Circa istam q̄stionem pono q̄ttuor ꝑambula. ¶ Primum qz non accipitur hic ꝙceptus ꝑ actu intelligendi. quia tūc nō ē difficultas aliq̄. ¶ 2ᵐ ē: qz nō accipiꝫ ꝑ ente rōnis: qz q̄riꝫ de ꝑdicato essentiali. Ens āt rōnis nō ē ꝑdicatū essentiale: qz nec ꝫs nec creatura ē ens rōnis q̄dditatiue. Querim? āt ꝫ ꝙceptū q̄dditatiuū. ¶ 3ᵐ: qz nō pōt cōgrue accipi ꝑ obiecto in esse cognito. qz q̄cq̄d ꝙstituiꝫ ex ente reali ⁊ ex ente rōnis: totū ꝙstitutū est ens rōis. ꝙceptus ḡ si esset de obiecto qđ ē ens reale: ⁊ de obiecto qđ ē cognitū. cū ꝫ sit ens rōnis illud qđ fieret ex istis esset ens rōis. ¶ 4ᵐ qz accipiꝫ ꝫ ꝙceptus ꝑ q̄dditate cognita ad quaz

terminat actus intellectus: vel p rõe q̃dditatiua ad quã terminat actus intelligendi. Dico g̃ istis suppositis q̃ obiectũ p̃mi p̃ncipij qõ ẽ ens: hz ꝯceptũ vnũ ⁊ vniuocũ deo ⁊ creature. Et ꝟbo sic. ¶ Primo supponit vna regula doctoris q̃ est talis. Quãcũ q̃ aliq̃s intellectus est certus de vno ꝯceptu ⁊ dubius de duobus. hz cõceptũ vnũ de q̃ ẽ certus. aliũ a duobus de quibus ẽ dubius. ¶ Hec regula q̃drupl'r declarat. ¶ Primo sic. Supposito enĩ q̃ oẽ nomẽ cõe ẽ vniuocũ vel eq̃ocũ. ¶ Hoc ꝓbo: q̃ q̃ diffinitorũ sunt diffinitões p ꝫria imediata illa sunt imediata: ꝫ tales sunt diffinitiões vniuoci ⁊ eq̃uoci: g̃ ⁊c. ¶ Probatio minoris: q̃ inter habere vnã rõnẽ formalẽ ⁊ nõ hr̃e vnã rõnẽ formalẽ nõ ẽ mediũ. ¶ 2°: q̃ eq̃ocũ cadit imediate in eq̃ocata. nõ vna rõe mediãte ꝫ multiplici ratione: vniuocũ aũt vna mediante rõe: g̃ ⁊c. ¶ 2° declarat sic. Ille ꝯceptus nõ põt ꝯcipi ab intellectu: nisi vt inferior vel eq̃lis vel supior aliis ꝯceptibus dubijs. ꝫ ñ vt inferior nec eq̃lis. igit̃ vt supior aliis ꝯceptibus. ¶ Maior patz p sufficientẽ diuisionẽ. ¶ Minor etiã ptz: ꝫ omis supior ꝯceptus cõicabilis vt sic ẽ vniuocus. g̃ ⁊c. ¶ 3° sic. Quis intellectus q̃ hz vnũ ꝯceptum certũ cõpossibilẽ duobus. ꝯcipit illũ vt cõicabilẽ illis: ꝫ ois ꝯceptus cõicabilis vt sic est vniuocus: g̃ ⁊c. ¶ 4° sic. Quia intellectus hñs cõceptũ indeterminatũ respectu aliq̃z determiatoz hz ꝯceptũ vniuocũ respectu illoz. ꝫ intellectus certus de vno ꝯceptu ⁊ dubius de duob' ẽ hmõi. g̃ ⁊c. ¶ Reducit g̃ rõ sic. Quis intellect' certus de vno ꝯceptu ⁊ dubius de duobus hz ꝯceptũ illũ de q̃ ẽ certus: aliũ ⁊ vniuocũ respectu illoz de q̃bus ẽ dubius. Hz multi fuerũt ⁊ sunt certi q̃ deus ẽ ens. ⁊ dubitauerũt vtrũ p̃mũ vel nõ p̃mũ. finitũ vel nõ finitũ. g̃ cõceptus entis ẽ vniuocus respectu illoz. ¶ Hz ꝫ istã regulã instat q̃drupl'r. Et p̃mo impediẽdo ea logicalit: q̃ eã videt ꝯcludere de eq̃oco sicut de vniuoco. q̃ possum esse certus q̃ canis currit. ⁊ tñ dubitare vtz de latrabili vel de alio. ¶ Itẽ aliq̃s põt esse certus de sanitate q̃ ineſt. ⁊ tamẽ dubitare vtz insit vine vel aiali. ¶ 2° impedit phisice. q̃ pbi certi fuerũt q̃ aia informat corpus: ⁊ q̃ corpus ẽ aiatũ: ⁊ tñ dubitauerũt vtz aia esset corpus vel spũs. q̃bus tñ nihil est cõe. ¶ Itẽ fuerũt certi q̃ ds ẽ necesse esse: ⁊ dubitauerũt vtz finitũ vel infinitũ. ⁊ tñ necesse eẽ nõ ẽ vniuocũ respectu finiti vel infiniti. ¶ 3° impedit metaphice. q̃ pbi certi fuerũt de ẽnitate mundi: dubitauerũt ãt de finitate vel infinitate. ⁊ tñ ẽnitas nõ ẽ vniuoca finito ⁊ infinito. ¶ Itẽ pbi fuerũt certi deũ esse cãz p̃mã: dubitauerũt autẽ de finitate vel infinitate: ⁊ tñ p̃ma cã nõ vniuocat finito ⁊ infinito. ¶ 4° p ꝯceptus aliq̃z theologoz. Cõueniũt enĩ q̃ aia hz potẽtias ⁊ tamẽ dubitãt vtz sine substãtia vel accidẽs. q̃bus tñ potẽtia nõ ẽ cõe vniuocũ. Sil'r oms dicũt q̃ p sone diuine ꝯstituunt p ꝓpetates: ⁊ tñ dubitauerũt multi vtz p absolutas vel respectiuas: ⁊ tñ ꝓpetas nõ ẽ cõe vniuocũ ad absolutũ ⁊ respectiuũ. ¶ Ad ista. ¶ Ad p̃mũ breuit dico q̃ de eq̃oco sicut de cane ⁊ sanitate nulla ẽ certitudo nisi de voce: nõ aũt de aliq̃ ꝯceptu. Pbi ãt nõ solũ fuerũt certi q̃ ds ẽ ens. s. de illa voce: ꝫ de ꝯceptu vno cozrñdẽte isti voci q̃ ẽ imposita ad significãdũ ad placitũ. ꝯceptus ãt idẽ ẽ apd oẽs. ¶ Ad aliud de aia dico q̃ nõ fuerũt certi d̃ aliq̃ ꝯceptu specifico: ꝫ solũ de ꝯceptu quẽ habuerũt de aia. ⁊ ille ꝯceptus erat cõis oibus. ⁊ vt sic forte erat vniuocus. ¶ Ad aliud de necesse esse ẽ notãdũ q̃ regula illa de ꝯceptu certo ⁊ dubio accipit talẽ ordinẽ essentialẽ vt ille ꝯceptus q̃ ẽ certus sit sic certus exñtibus aliis dubijs q̃ impossibile sit ipm esse dubiũ aliis exñtib' certis: ⁊ nõ ecõuerso. ¶ Hoc viso ptz q̃d ad illã instantiã sit dicendũ. q̃ nõ sic se h ꝫnecesse esse ad finitũ vel infinitũ. q̃ ita põt haberi certitudo de infinito ⁊ dubitari de necesse esse vel possibile: sicut ptz de celo. Et eodẽ mõ de ẽno possunt esse certi ⁊ dubitare de infinito ⁊ ecõuerso Et sic ptz ad illud. ¶ Ad aliud de ꝯceptib' theologoz dico q̃ nõ sunt certi nisi de ꝯceptib' cõibus. s. de potẽtia. ⁊ sic potentia hz ꝯceptũ p̃ncipij ꝓductiui. ⁊ illud põt esse cõe abstractũ a cõceptu absoluti ⁊ respectiui. Eodẽ mõ de ꝓpetatibus. ¶ Nũc 2° videndũ ẽ de solutõe aliquoz ad totã rõnẽ. dz enĩ ad minoz ẽ ꝯcessa maioze q̃ nõ sunt distincti ꝯceptus: lz videant duo. ¶ Hz ꝫ: q̃ naturales pbi demõstratiue ꝓcesserunt p istũ ꝯceptuz. Et ꝓterea impossibile ẽ verificari de eodẽ ꝫdictoria. g̃ nec certũ ⁊ incertũ. Dicit aũt ab aliis q̃ intellectus ẽ certus de disiuncto ⁊ indeterminato: ꝫ de vno determinato ẽ dubitatio. ¶ Cõtra. q̃ ita fuissent pbi certi q̃ deus ẽ trinus. sicut q̃ deus ẽ ens. q̃ certi fuerũt q̃ ds ẽ trinus vel nõ trinus: sicut q̃ ẽ creatũ vel non creatũ. p̃mũ vel nõ p̃mũ. Eodẽ mõ ⁊ essent certi de incarnatione: quia fuerunt certi q̃ ds ẽ incarnatus vel non incarnatus. ¶ Ex quo patet q̃ cum certitudinem habeant de ente aliam q̃z de istis q̃ ens habeat vnum ꝯceptum de q̃ ẽ intellectus certus. ¶ Alij autem dicere voluerũt: q̃ ille ꝯceptus est mixtus quod stare nõ potest q̃ ꝯceptus entis est simpl'r simplex. ¶ Ad argumentum in oppositum patet: q̃ non ẽ deo nomẽ ꝓpriũ nec vox. sic nec ꝯceptus: cũ sit quid commune ⁊c.

Prohemium

VTrum obiectū p̄mi p̄ncipij cōplext habeat eandē rōnē formalē in ō & in creatura ſm ſcias ſermocinales. q nō: qa dicit btūs Dyoñ. q laudat ōs a nob p remotionē ſoim rōnū. ¶ Cōtra. p eundē capl̄o 4°. Sicut ſol cōicat lucē ſuā: ſic ōs ſuā entitatē. ¶ Circa iſtā q̄ſtionē ſciendū q in aia nr̄a eſt q̄ttuor p ordinē inuenire. ſcz potētiā: actū: habitū: & ſpeciē ſiue repñtatiuū. ex q̄bus oibus declarat p̄positū. Be p̄mo ex pte potētie arguo ſic. Vnius potētie ē vnū obiectū p̄mū & adeq̄tū: ſ intellectiua potētia ē vna. g̊ ꝛc. ¶ 2° ex pte habitus ſic. Suppoſito q ens ſit ſubiectū habitus metaphiſici. Arguo ſic. Nulla ſcia pōt demōſtrare aliq̄d de aliq̄ niſi p ſubiectū ꝓpriū vel p rōnez ꝓpriā ſubiecti ſui. ſ metaphiſica aliq̄ demonſtrat de deo & creatura. g̊ ꝛc. ¶ Hic nō ē euaſio: niſi p illud q due ſunt metaphiſice. Una in ſe. Alia quo ad nos. Sz nō valet hoc. qz quōcūq; ponat ſcia ſua nō pōt excedere ſuū ſubiectum. Silr metaphiſica q̄ ad nos ita ſe habet q probat aliq̄d de deo p ens. g̊ ſequit̄ ꝓpoſitū quod nos habemus aliquē ꝓceptū cōmunē. ¶ 3° ex pte actus intelligendi arguit̄ ſic. Nullus actus intelligēdi pōt ex ſe ducere in noticiaz alicuius termini: in q̄ rō ſui obiecti p̄mi nō ꝓtineat: ſed philoſophi habuerūt noticiā de deo: g̊ ꝛc. ¶ 4° ex pte repñtatiui ſic. Añcūq; aliq̄d cauſat ꝓceptū alicuius vel intellectōez: oportet q ipm cō tineat vel ⁊tualit̄ vel formalit̄. ſ repſentatiuū cauſat in nobis ꝓceptum de deo. g̊ ꝛc. ¶ Cōſtat aūt q repſentatiuū in nobis nō pōt ꝓtinere aliq̄d qō ſit in deo ⁊tualiter cum ſit ignobilius: g̊ ꝓtinet formaliter. qō eſt ꝓpoſitū. ¶ His ſuppoſitis arguit̄ grāmaticalit̄ ſic. Añ ē aliq̄ ꝓpatio gradus ꝓpatiui in aliq̄ obiecto oportet q in eo ſit eadē rō formalis in poſitiuo. q̄ p̄ſupponit̄ cō paratiuo. ¶ Patet de albedine: q̄ vnū ōr albius alio: oportet q albedo ſit in vtroq; formaliter. ſ deus ē magis ens q̄ creatura: g̊ oportet ens in vtroq; formalit̄ repiri. ¶ P̄. Sicut ꝓpatiuus p̄ſupponit poſitiuū: ſic ſuplatiuus ꝓpatiuum: & ſub eadē rōe. ſ deus ē ſup̄mū ens. g̊ ꝛc. ¶ P̄. Oia q̄ ꝓueniūt ſoli deo ꝓueniūt ſibi ſine ḡdu ꝓpatiuo vel ſuplatiuo. g̊ p oppoſitū q̄ ꝓueniūt ſibi in gradu ꝓpatiuo vel ſuplatiuo: nō cōueniūt ſibi ſoli: ſ ens eſt hmōi. ideo formaliter ꝓuenit deo & creature. ¶ P̄. Per rōnē replicationis arguo ſic. Añ aliq̄ ſic ſe habēt q q̄cq̄d ꝓuenit vni inc̄tū tale: ꝓuenit alteri inc̄tum tale: ꝓuenit eis ſm vnā rōnem formalē in eis repta. Reduplicatio em̄ fit ſm rōnē formalē. Si em̄ q̄cq̄d huic ꝓuenit inc̄tū tale: ꝓueniat alteri inc̄tū tale: & nō p eandē rōnē formalē: idem ꝓueniret eidē rōni formali. & nō ꝓueniret: ſ q̄cq̄d ꝓuenit deo inc̄tū ens ꝓuenit creature: & ecōuerſo. g̊ ꝛc. ¶ 2° ſic. Ex natura reduplicatōis qñ aliq̄ ſic ſe habēt q q̄cq̄d repugnat vni inc̄tum tale. repugnat alteri inc̄tum tale. Illa neceſſario ſunt eiuſdē rōnis formalis. ſ ita eſt de deo & creatura: qz q̄cq̄d repugnat deo inc̄tum ens repugnat creature: & ecōuerſo. g̊ ꝛc. ¶ Probo minorez. qz eis nō repugnat vt ſic niſi nihil. ¶ P̄. Ex rōne diuiſionis ſic. Añ aliq̄d diuidit p rōnes vel differētias diuiſiuas: illud hz vnā rōnē formalem. ſ ens diuidit̄ in deū & creaturā p limitatū & illimitatū. g̊ ꝛc. ¶ Si dicat q eſt diuiſio vocis inſignificata. ¶ Cōtra. Dis diuiſio vocis inſignificata ē ad placitū & immediata: ſ iſta nō. ſ mediata. g̊ ꝛc. ¶ P̄. Per naturaz diffinitōis arguo ſic. Añ aliq̄d diffinit̄ p commune & ꝓpria: neceſſario illud cōe ꝓuenit alicui cui nō ꝓuenit ꝓpria. ſ creatura diffinit̄ p ens & aliq̄d ꝓpria: g̊ ens ꝓuenit alicui cui repugnat ꝓpria. ꝓpria aūt nō repugnat niſi ō g̊ ens ꝓuenit deo. ¶ P̄. Per naturā diſtributionis arguitur ſic. Nullus terminus equiuocus eſt diſtribuibilis. Patet: quia incōuenienter ōr omis canis currit. ſ ens eſt diſtribuibile. g̊ ꝛc. ¶ P̄. Per naturā ꝓdictōis arguo ſic. In eq̄ocis nō ē ꝓdictio. Nā iſti ꝓpoſitōi. Omis canis currit. nō contradicit iſta. hic canis non currit. ¶ Cōſtat aūt q iſti ꝓpoſitioni Dē ens ē limitatum. ꝓdicit iſta. hoc ens qō eſt deus nō eſt limitatū. g̊ ꝛc. P̄. Per viā ſillogiſmi arguo ſic. & probo ꝓpoſitum. Nam iſte eſt bonus ſilogiſmus. Omne ens eſt bonum: deus eſt ens: ergo deus eſt bonus. Silr iſte. Omne ens ē bonum: creatura eſt ens. ergo ꝛc. ¶ Tunc arguo ſic. Aut eſt idem medium in vtroq; ſilogiſmo: aut aliud & aliud. Si idem. cum dicatur de deo & creatura ergo ſm eādem rationem idem dicetur de deo & creatura. ſi aliud & aliud medium. tunc neceſſario maior in vtroq; ſilogiſmo eſt diſtinguenda. quod patet eſſe falſum. quia ē demōſtratio metaphiſica. ¶ Ad argumentum in oppoſitū dico q verum ē ſm rōnes ꝓprias creaturaꝝ: nō generales.

Queſtio. IIII.

VTrū ſubiectū p̄mi p̄ncipij ꝓplexi habeat eandē rōnē formalē in deo & creatura ſm ſcias reales. q nō. Dūs Dionyſius dicit: q negationes de deo ſunt vere affirmationes vero ſunt intōpacte. ¶ Contra. p eūdem q̄ dicit q creature ſunt quedam participationes dei. ¶ Hic introducunt quattor ordines fundamentoꝝ ad ꝓbandum ꝓpoſitum. ¶ Primum fundamentum eſt ex natura diſtinctiōis. ¶ Ex quo arguit̄ ſic. Quādo aliqua diſtinguūtur p ſua ꝓpria. illa nō ſunt eiuſdem rationis

formalis. ¶ Hoc ꝓbaꝫ: qꝛ ꝑoꝛa sunt diffinitꝫ. q̄ ğ distinguunt ꝑ diffinitꝫ: ꝑz qꝫ nō sunt eiusdem rōnis formalis. ℙatet etiam ex alio: qa q̄ distinguunt ꝑ ea q̄ sunt de ꝑmo mō dicēdi ꝑ se distinguunt ꝑ rōnes formales. sola aūt illa de ꝑmo mō sunt ꝑoꝛa. ℙatet ğ illa ꝓpositio accepta. ğ sub illa accipit alia nota ex ꝑma. qꝛ que distinguunt solis posteriozibus sunt eiusdem rōnis formalis. Hoc ꝑz: qꝛ si nō sunt eiusdē rōnis formalis: opoꝛtet qꝫ distinguant ꝑ aliq̄ diffinitꝫ. ꝛ ꝑ aliqua de ꝑmo mō dicēdi ꝑ se: qꝛ distinctio formaliū rationū non ꝑt esse sine distinctione illoꝝ ꝺ ꝑmo mō dicēdi ꝑ se: ꝫ q̄ distiguūtur ꝑ talia: solis posteriozibus nō distinguunt ğ que solis posteriozibus distinguunt ꝓueniūt in ꝑoꝛibus. ꝛ ꝑ ꝓsequēs hñt eaſdem rōnes formales: ꝫ ꝺs ꝛ creatura vel entitas in ꝺo ꝛ creatura distinguit ꝑcise ꝑ posteriora. ¶ ℙꝛobaꝫ. qꝛ ꝑ dependēs ꝛ independēs: necesse esse ꝛ possibile esse: finitum ꝛ infinitum. illa omia sunt posteriora ꝺo ꝛ creature siue entitate in q̄libet eorum. ¶ ℙꝛobo. nā ꝑ quocūqꝫ signo creatura ē dependēs: ꝺs est independēs. ꝫ creatura ꝑius est talis entitas q̄ꝫ habeat talem dependētiam: qꝛ absolutum ꝑcedit relationem. ğ ꝺs ē ꝑus talis entitas q̄ꝫ sit independēs. ℙꝛz ğ resumendo totam rōnem: qꝛ que solum distinguunt ꝑ accidens ꝛ a posteriozi: sunt eiusdē rōnis formalis ꝫ ens in ꝺo ꝛ in creatura ē hmōi. qꝛ distinguit ꝑ illa que sequunt rōnem formalē. qꝛ ꝑ posteriora. ℙꝛz etiam: qꝛ finitū ꝛ infinitū sunt posteriora. qꝛ gradus ē posterioꝛ q̄dditate. Sil'r ꝓtigens ꝛ necessariū q̄ sunt modi q̄ddditatis. ğ ꝛ c̄. ¶ ꝑ. Que distinguunt solis differentijs diuisiuis sunt eiusdez rōnis formalis: ꝺs ꝛ creatura sunt hmōi: ğ ꝛ c̄. ¶ 2m fundamētū radicat in natura opp̄onis. ꝛ ꝑo in relatie opositis. Et arguit sic. In q̄buscūqꝫ fundat relatio sil'itudinis: illa sunt vnū in aliq̄ rōe: ꝺs ꝛ creatura sunt hmōi. qꝛ creatura ē sil'is ꝺo ꝑm imaginem. ğ ꝛ c̄. ¶ Maioꝛ ꝑz. qꝛ relatōes ꝑmi modi sunt relatiōes vnius rōnis. sil'itudo ē relatio ꝑmi mōi ğ ꝛ c̄. ¶ 2o arguit in ꝛ ꝛie opositis sic. Cōtraria ꝑ reducunt ad aliqꝺ cōe qꝺ ꝑmo ꝑsuponit: ꝫ ꝺeo ꝛ creature ꝓpetūt ꝛria. ğ ꝛ c̄. ¶ 3o arguit in ꝑuatiue opposit sic. Ñcūqꝫ aliq̄ ꝑuatōes sunt eiusdem rōnis: ꝛ positiua sil'r sunt eiusdem rōnis vel ꝑnt esse. Hoc patꝫ: qꝛ ꝑuatio ꝛ habitus sunt essentialit ordinata ꝑm ꝑus ꝛ posterius. ꝫ in q̄cūqꝫ ē illud qꝺ ē posterius essentialit: in illo ꝑt esse vel ē ꝑus. ꝫ ita ē in ꝓposito. qꝛ ꝺeo ꝛ creature ꝓpetūt ꝑuatiōes eiusdē rōnis. Verbi gra. Incoꝛruptibilitas ē in ꝺo ꝛ in aīa intellectiua vel in celo. Incoꝛruptibilitas eñ est ꝑuatio coꝛruptibilitatis sine aptitudine. hoc competit ꝺeo ꝛ creature: vt dictum est. ğ ꝛ c̄. ¶ 4o arguit eodē modo in ꝛ ꝺictoꝛie opositis. qꝛ ꝺs ꝛ creatura siue angelus sunt nō albi. Illa aūt negatio est eiusdem rōnis. ¶ 3m fundamentum radicatur in natura pluralitatis. ¶ Et ex hoc arguit sic. Quādo aliqua dicunt plura ꝑm aliq̄ꝺ vnum numeratum: habēt rōnem vnā ꝛmunē. Et hoc ꝑz. qꝛ homo ꝛ bos nō numerant: ꝫ ꝓpꝛia eis: quia nō dicunt duo boues vel duo homines: ꝫ duo animalia. ꝫ ꝺeus ꝛ creatura dicūtur duo entia. ğens in eis dicit vnam rationem communem. ¶ 2o ex eodem arguo sic. Nullum equiuocum numerat in equiuocatis: sicut canis non numerat in illis de quibus ꝺꝛ. ꝫ solum accipitur ꝑm plures acceptiones eiusdem vocis vel significatiōes: ꝫ ens plurificatur in ꝺeo ꝛ in creatura: sunt enim plura entia. igitur ꝛ c̄. ¶ 3o sic. Mñ aliqua sic se habent qꝫ circumscꝛpto omni alio quod nō est de quidditate ipsoꝝm: illa sunt penitus idem. talia sunt eiusdem rationis formalis. sed pluralitas non est de ratione quidditatiua ꝺei. nec creature nec entis. quia circumscripta pluralitate ab eis essent idē ens. ergo sunt eiusdē rationis formalis in ente. ¶ 4o ex eodem arguitur sic. Illa sunt eiusdem rationis formalis quibus aduenit omis pluralitas. sed ꝺeus ꝛ creatura sunt huiusmodi. ꝑm Augu. viij. li. ꝺe trinitate. ¶ 4m fundamentum radicatur in natura perfectionis. Ex quo arguitur sic. Omis perfectio simpl'r que inuenit in creatura. inuenit in ꝺeo ꝑm eādem rationē formalem: ꝫ ens est perfectio simpliciter: ğ ens est in ꝺeo ꝛ creatura eiusdem rationis formalis. ¶ Maioꝛ ꝓbaꝫ: qꝛ in ente pfectissimo opoꝛtet inuenire omnem perfectionem simpl'r. ¶ ꝑ. Deus ē illud quo maius excogitari nō potest. hoc autez nō esset: nisi in eo esset omis perfectio simplicit. ¶ Minoꝛ ꝓbaꝫ. qꝛ in pfectōe simpl'r nō includit nisi perfectio simpliciter. Hoc ꝑtz: qa perfectio potest esse sine omni imperfectione: ꝫ ens includit in multis perfectionibus simpl'r: ergo ꝛ c̄. ¶ ℙꝛobaꝫ ex alio mioꝛ. ℙperfectio simpliciter non est limitata nec illimitata: ꝫ ens est huiusmodi. ergo ꝛ c̄. ¶ ꝑ. Qꝺ ē melius quocūqꝫ sibi incompossibili. est perfectio simpl'r: ꝫ ita est de ente: qꝛ nihil ē sibi incompossibile nisi nihil. ğ ꝛ c̄. ¶ ꝑ. In essentialit ordinatis si posterius dicit pfectionem simpl'r. ꝛ illud quod est ꝑ us. ꝫ ens est ꝑus passionibus suis: quarum alique dicūt perfectionez simpl'r: ğ ꝛ ens. ¶ Maioꝛ ꝑz. qꝛ perfectio simpl'r nihil imperfectuz includit vel ꝑsuponit. ¶ Ad argumentum ℙro. ℙico qꝫ ipse loquit de affirmatōibus trāssumptiuis vel metaphoꝛicis.

Questio. V.

Vtrũ repugnet diuine pfectõni vna rõ formalis dicta in q̃d de deo ⁊ creatura q̃ nõ. q⁹ ſm Dyo. ds ẽ omia eminẽter. ¶ Cõtra. p eminẽtiã deuenimus in cognitionẽ dei ſibi attribuẽdo oẽz pfectionẽ: g̃ ⁊c. ¶ Circa iſtã q̃ſtionẽ ſunt q̃ttuor difficultates logicales. ¶ Prima ẽ: q⁹ videt ſm hoc q̃ ens eſſet genus q⁹ eſſet in pluribus ⁊ p̃dicaret in q̃d. ¶ 2°: quia deo repugnat habere rõnẽ ptis ſm Dyoñ. g̃ ⁊ rationẽ ſubicibilis. ¶ 3°: q⁹ tunc videret q̃ aliq̃ rõ formalis eſſet p̃or deitate. ¶ 4°: q⁹ tũc ens videret ſimplicius deo: ⁊ ſic eſſet ex̃ intellectũ alicui q̃d ſimplicius deo. ¶ Confirmat. q⁹ p̃us eſt a q̃ nõ ꝓuertit ſubſiſtẽdi ꝓſequẽtia. in eſſentialiter ordinatis ordine nature. poſita aũt vniuocatione entis: tũc non ꝓuertit ꝓſequẽtia ab ente ſimplicit ad ens diuinũ. ⁊ ſic diuinitas nõ eſt p̃ma. ¶ Ad p̃mũ dr q̃ ens ẽz hꝫ p modos intrinſecos ideo nõ ẽ genus. ¶ Põt aliter dici ⁊ melius: ſuponẽdo aliq̃ q̃ inferius declarabunt: videlz q̃ ens non p̃dicat in q̃d directe: nec ſic ps eſſentialis: ita q̃ p̃dicatio entis magis reducit ad illã q̃ p̃dicat genus de dria: q̃ ad illã q̃ p̃dicat genus de ſpẽ. Hoc ſuppoſito q̃ inferius declarabo: pz q̃d dicẽdũ ſit ad difficultates. ¶ Ad p̃mã aũt ſibi nõ ꝓuenit. ¶ Ad ſcõaz dico q̃ in trãſcendẽtibus nõ ẽ ps ſubiectiua ꝓprie. ¶ Ad 3m dico q̃ diuinitas ẽ oio p̃or illo: q⁹ ens non p̃dicat in q̃d: nec ẽ ps eſſentialis. ¶ Ad q̃rtã ꝓfirmationẽ dico q̃ regula nõ ẽ vera in ꝓſequẽtibus: q̃ non ſunt de q̃dditate. ſicut pfectius lapide eſt ꝓñs iſto mõ adeſſe hois. ⁊ tñ p̃us intelligit eſſe hõ: q̃ eſſe pfectior lapide. Et itez dr q̃ nõ in q̃cunq̃ ſigno ẽ deitas ẽ entitas. q⁹ nõ p illo ſigno p q̃ diuina eſſentia intelligit rãdix oium pfectionũ diuinaz. ꝓſequẽs aũt qõ ẽ p̃us natura ꝓſeq̃tur p oi ſigno. ¶ 2° mouent difficultates naturales. ¶ Prima ẽ: q⁹ videt tollere creationẽ: q̃a illud qõ p̃exiſtit nõ poteſt creari: ſ rõ entis eſt hmõi: g̃ ⁊c. ¶ Eodẽ mõ ponit q̃ nõ poteſt adnihilari. ⁊ tamẽ totuz qõ ponit in creatura adnihilat. ¶ Ad iſta dico q̃ q̃cq̃d eſt in creatura creatur ⁊ adnihilat: hoc ẽ idẽ numero. ſ nõ oportet q̃ adnihilet q̃cq̃d eſt eiuſdẽ rõnis formalis cũ illo. ¶ Exemplum de creatura ſpecifica q̃ aliquã vnitatẽ hz in duobus: quoz vnum poteſt adnihilari: altero toto remanẽte. Sic poteſt eſſe multo fortius de iſtis trãſcẽdẽtibus. ¶ Alterius poſſet dici q̃ q̃dditas nõ p̃ducit de nihilo nec adnihilatur. ſ vt ſic abſtrahit ab omnibus iſtis. ¶ Nũc tertio mouent difficultates methaphiſice: quia omne quod eſt: vel eſt dependẽs: vel indepẽdẽs. Si igitur ratio entis eſt dependens. non erit in deo. ſi independẽs. nõ erit in creatura. ¶ Rñdeo ⁊ dico: q̃ ratio formalis entis nec ẽ depẽdẽs nec indepẽdẽs. ſic rõ formalis nec ẽ corpea nec incorpea: ſ vt in ſpũ ẽ icorpea: vt in hoie corpea. Eodẽ mõ rõ entis in deo ẽ indepẽdẽs: ⁊ in creatura ẽ depẽdens: hz ſm ſe ſit nec hꝫ nec illud. ſ abſtrahit ab vtroq̃. ¶ 4° introducuntur difficultates theologice. ¶ Primo ſic. Creator ſiue ds diſtat in infinitũ a creatura. g̃ nõ p̃nt in aliq̃ vna rõe ꝓuenire. ¶ 2° ſic. q̃cq̃d ẽ de ſe formalit hꝫ non põt eſſe cõe multis: ſ oẽ qd̃ eſt in deo eſt de ſe formaliter hoc. g̃ ⁊c. ¶ Item 3° a ſimpliciter ſimplicibus non poteſt abſtrahi vnus ꝓceptus cõis: nec a p̃mo diuerſis. ſ deus ⁊ creatura ſunt huiuſmodi g̃ ⁊c. ¶ 4° ſic. Ab extremis ꝑdictionis nõ poteſt abſtrahi vnus ꝓceptus ꝓmunis: ſ ds ⁊ creatura ſunt huiuſmodi. g̃ ⁊c. Minor ꝓbatur: q⁹ ens a ſe ⁊ non a ſe: ab alio ⁊ non ab alio: ergo ⁊c. ¶ Ad iſta. ¶ Ad p̃mum dico q̃ diſtantia non accipitur niſi p̃r quantitate virtutis. Vnde infinita diſtãtia bñ arguit exceſſum in virtute: ſ non diffor̃mitatem in ratione quidditatiua. ¶ Ad aliud dico q̃ in deo ſunt quedam rationes ꝓmunicabiles: ⁊ nulla illarum eſt de ſe hec. ⁊ huiuſmodi eſt ens. Quedam aũt ſunt incommunicabiles: ſic infinitas ⁊ iſta forte eſt de ſe hec. ¶ Ad aliud dico q̃ ſi ens eſſet ps eſſentialis ⁊ quidditatiua. argumentum eſſet difficile. Sz dico: vt poſtea declarabitur q̃ ens non eſt ps eſſentialis nec quidditatiua. Et ideo ꝫ me argumentũ non valet. ¶ Ad aliud dico: q̃ hz deus quantuz ad rationem deitatis forte ſit p̃mo diuerſus a creatura. Forte tamẽ q̃ntum ad omnes pfectiones ſimplr que ſunt in deo: non eſt a creatura p̃mo diuerſus. ¶ Ad aliud dico: q̃ ab extremis ꝑdictionis poſſe abſtrahi aliquid. poteſt accipi duplr. Vel ſm ſe ⁊ formaliter. ⁊ ſic nihil poteſt abſtrahi. Vel fundamẽtaliter. ⁊ ſic bñ poteſt abſtrahi. Nõ deus ⁊ creatura fundamẽtalit ſunt ꝑdictoria: ⁊ non formalit. ſic albedo ⁊ nigredo: ⁊ omia oppoſita. ¶ Ad rationẽ in oppoſitum dico: q̃ deus eminẽter eſt omis creatura: ⁊ pfectioni mõ q̃ ſit in ſe ipa ſm rationem ſpecificam. q⁹ oĩs talis ꝓtinetur eminentius in deo q̃ in ſeipa.

Queſtio. VI

Vlſo de vniuocatione entis. Nũc videndum eſt de mõ vniuocatõis. Et q̃ntum ad hoc q̃ro q̃ttuor q̃ſtiones. Prima: vtrum dicatur ens q̃dditatiue de diuia eſſentia vltiate p̃ciſa. q̃ non. ſm Anſel. in li. de vitate. Qualis eſt compatio lucentis ad lucem: talis eſſentie ad ens. ſ ibi lux tñ denominatiue dr de lucente: g̃ ⁊c. ¶ Contra Auguſti. v. de trinitate dicit: q̃ eſſentia p̃prijſſime dicitur de deo.

Questio V ⁊ VI

¶ Circa istã ꝙstionẽ ponã ꝗttuor ꝯclusiones doctoris. ¶ Prima ꝙ ens nõ dr ꝺditatiue de aliq̃ simplr simplici. ¶ 2ª ꝙ nec de ꝑmo diuisis. ¶ 3ª ꝙ nec de passionibus. ¶ 4ª ꝙ nec de vltis differẽtijs. ¶ Ad pmo sciẽdũ: ꝙ voco ꝯceptũ simplicẽ simplr q̃ nõ ẽ resolubile in alios ꝯceptus. sicut in ꝗtitate illud ẽ simplr indiuisibile qđ nõ ẽ ãpli diuisibile. qđ ptz de pũcto q̃ nõ resoluit. ꝙ aũt aliqs talis sit. ꝓbat sic. qr si nõ: optebit ꝓcedere in infinitũ in ꝯceptibus ⁊ rõnibus ꝺditatiuis: inẽ ꝗs ẽ ordo essentialis: qđ ẽ falsum. Hoc supposito ꝓbo ꝓpositũ euidenter sic. Qñ aliqd cõe includit ꝺditatiue in aliq̃ inferiori. illũ in q̃ includit tale cõe ẽ resolubile in rõnẽ cõez ⁊ ꝑ ꝓpriã: ꝫ ptz. ꝟ nullũ simplr simplex ẽ resolubile: g̃ ⁊c. ¶ 2ª ꝯclusio ẽ ꝙ de pmo diuisis nihil ꝓdicat in qđ. Et pmo exponit qđ sit pmo diuisuz. ¶ Ubi sciẽdũ ꝙ qñ aliq̃ ꝙueniũt ⁊ differũt: necessario ẽ deuenire ad aliq̃ in illis inclusa: q̃ ita differũt ꝙ in nullo ꝙueniũt. Alioq̃n esset ꝓcessus in infinitũ. tale aũt vltimũ vocat pmo diuisuz. ¶ Tũc arguit ꝑ 2ª ꝯclusiõe sic. In qbuscũq; includit rõ entis. illa in aliq̃ ꝙueniũt. ꝟ pmo diuisa in nullo ꝙueniũt. g̃ ⁊c. ¶ 3ª ꝯclusio de passionibus ꝓbat sic. Nulla ꝓpria passio ẽ ꝑfectior suo subiecto. ꝟ si ens includeret in suis passionibus. passio esset ꝑfectior ente ex additõe sue ꝑpe rõnis ad rõnẽ entis. qr q̃cq̃d includit aliud ⁊ ãplius ẽ ꝑfectius ꝑcise illo alio. ¶ 4ª ꝯclusio de vltimis differẽtijs ꝓbat sic. Vltie differẽtie sunt pmo diuerse. pmo diuersis nihil ẽ cõe: g̃ ⁊c. ¶ Probat etiã ꝙ nõ includit in ꝑmis differẽtijs: qr qđ dividit imediate in aliq̃: nõ includit ꝺditatiue in eis. Hoc pz. qr tũc esset nugatio addere diuidẽs diuiso. ꝟ ens dividit imediate in dr̃ias ꝑmas vl ꝑ eas. g̃ ⁊c. ¶ Ex ꝫ ista instat 4r. ¶ Primo sic. Dẽ cognitũ resoluit in rõnẽ entis qr qđ nõ ẽ ens nõ ꝑõt cog̃sci. ꝟ simplr simplex ꝑõt cognosci. g̃ ẽ ens. ¶ 2º sic. Prio diuisum aut ẽ ens ꝺditatie: aut nihil ꝺditatie. Nõ nihil. g̃ ens. ¶ 3v sic. Nulla ꝓdicatio in abstracto ẽ va nisi ꝺditatiua. ꝟ in abstracto vitas recipit ꝓdicatõez entis. g̃ ⁊c. ¶ 4º sic. Vltie dr̃e sunt specifice dr̃e ꝟ iste includũt ens. Nã rõnale ẽ ens. g̃ ⁊c ¶ Ad ista. Ad pmũ dico: ꝙ duplex ẽ resolutio. Una in ptes essentiales. Et ista ẽ in linea ꝓdicamẽtali. Et illa in q̃ resoluunt aliq̃ isto mõ dicunt de eis in qđ. ¶ Alia aũt ẽ resolutio in ꝓpria que nõ sunt ptes essentiales. Et talia ꝓpria nõ optet ꝙ dicant de eis q̃ resoluunt isto mõ in qđ. Iz resoluant in ea. ¶ Ad 2m dico ꝙ pmo diuisa sunt ens: ꝟ nõ ꝺditatiue ens. tñ nõ sunt nihil ꝺditatiue. Cõtradictoria aũt circa aliqd cũ additõe vl determinatõe aliq̃ ꝓdũt naturã ꝫdictõis. sicut albũ ⁊ nõ albũ sunt ꝫdictoria. ⁊ ideo absolute de qlibet dr̃ altez. ꝟ tñ hõ cũ ista additõe ꝙ se vel ꝺditatiue: nec ẽ albus: nec nõ albus. ¶ Ad 5m argumẽtũ dico ꝙ nõ solũ in abstractis inuenit ꝓdicatio ꝺditatiua vera. ꝟ etiã idẽtica. sic̃ ptz in diuis. Dz alik h̃ ⁊ alik in diuinis. qr in diuis ꝯcedit ꝓdicatio ydẽtica ꝓpt infinitatẽ. ꝟ h̃ ꝯcedit ꝓpt cõitatẽ alterius extremi excedẽtis. sic̃ ẽ ens. ¶ Ad 4m dico: ꝙ ꝑme dr̃ie dicunt ille ꝙ q̃s ꝑmo diuidit ens: sic̃ absolutũ ⁊ respectiuũ. ⁊ in talibus nõ includit ens ꝺditatiue. ¶ Alie sunt vltie: ⁊ ille dicunt indiuiduales ꝓprietates vel dr̃ie specifice. nõ tñ oẽs. nisi brevit ille q̃ accipiunt ab vltia realitate. ⁊ vl oms dr̃ie ad q̃s stat vltia resolutio cõceptũ ꝺditatiuorũ. oẽs tales voco vltias. Et in istis nõ includitur ens ꝺditatiue. Rõnale aũt nõ accipit ab vltima realitate nec stat in ea resolutio: ꝟ ipm resolvit. ¶ Alie sunt ꝗttuor ꝯclusiones cuiusdã doctoris Thome ãglici: q̃ nõ vident ꝓdictis opposite. ¶ Prima ẽ ꝙ ens nõ includit ꝺditatiue in aliq̃ ꝓdicamẽto. ¶ 2ª ꝙ ens nõ includit ꝺditatiue in aliq̃ gñe ſbalterno. ¶ 3ª ꝙ nec in aliq̃ spẽ spãlissima. ¶ 4ª ꝙ non in aliquo individuo cuiuslibet ꝓdicamenti. ¶ Prima ꝯclusio ꝓbatur sic: quia ꝓdicamẽta sunt pma irresolubilia que igit sunt simplr pma nõ resoluunt in aliqua ꝓpria quidditatiue. Si autem ens includeretur in istis quidditatiue. sequeret ꝙ essent resolubilia. g̃ ⁊c. ¶ 2ª ꝯclusio ꝓbat: quia quãdo due rationes formales includũtur in aliquo quidditatiue: oportet illas subordinari ita ꝙ vna includat in alia. ꝟ in genere subalterno includit genus ꝓdicamẽtale. Certũ aũt est ꝙ ens illud non includit vt ꝓbatum est. nec ecõuerso. g̃ ⁊c ¶ 3ª ꝯclusio ꝓbatur: quia ratio diffinitiua constat ex genere ⁊ dr̃ia. nõ dico diffinitiua speciei specialissime. ꝟ ens nõ ẽ genus nec differentia: nec in eis includit. g̃ ⁊c. ¶ 4ª ꝯclusio de individuo ꝓbatur: quia tota quidditas individuoz est species. ꝟ in specie nõ includitur ens. g̃ nec in aliquo individuo. ¶ Sed occurrũt quattuor difficultates. ¶ Prima de ꝓpri ⁊ posteriori: qr que nõ dicunt in quid de aliquibus non sunt ꝓpria eis: ꝟ ens non dicitur in quid de predictis. g̃ nõ est prius. quod est manifeste falsum. ¶ 2ª: quia omne ꝓdicatum: vel est ꝑ se vel ꝑ accidẽs ens nõ ꝓdicat ꝑ accidẽs. g̃ ꝑ se. Si sic. Vl in ꝑmo mõ vel in 2º. Si in ꝑmo. hẽo ꝓpositu: g̃ in quid. Si in 2º cũ ꝓdicatio de 2º sit ꝑ accidens ⁊ posterius. ergo ens est tale. quod est falsum. ¶ 3ª difficultas. quia videt ꝙ ꝓdicatio gñis de dr̃ia sit ꝑ accidens. Si igit predicatio entis reducitur ad illam erit ꝑ accidens. ¶ 4ª est de ꝓdicatione vnivoca. Nam certum est ꝙ ens ꝓdicat vniuoce. ꝟ qđ ꝓdicatur denoiatiue: non

p̄dicaꝫ vniuoce.g̃ ⁊c̄. ¶ Ad ista. Ad primū nego illud qđ assumit̄.s.q illud qđ nō p̄dicaꝫ ꝗd ditatiue nō pōt esse prius. Nā certū ē q genus nō p̄dicaꝫ ꝗdditatiue de differētia: ⁊ tñ ē prius Cōcedo g̃ q illud qđ p̄dicaꝫ in ꝗd ē prius: ꝫ nō ecōuerso. ¶ Ad 2m dico q p̄dicaꝫ nō vt p̄dicatū de 2o modo: ꝫ de primo: nō tñ directe est de primo: ꝫ tm̄ indirecte reductiue. ¶ Ad 3m dico: q genus nō p̄dicaꝫ de differētia p accidēs: ꝫ p se: qz essentialis ordo ē inf genus ⁊ dr̄iaz: g̃ ⁊ ille ordo ē prior ordine gn̄is ad spēz. qz ordo generis ad spēz est p dr̄iaz. Sic g̃ p̄dicaꝫ de spē p se. g̃ de dr̄ia nō p accidēs ꝫ p se. ⁊ ille ordo ē essentialis. sicut qñ vna ps essentialis de alia p̄dicaꝫ Et reducit̄ ista p̄dicatio ad primū modū ¶ Ad 4m dico q duplex ē p̄dicatio denoiatiua Una q̄ accipit̄ a posteriori ⁊ ab accidēte. ⁊ nūq̄ ista ē vniuoca. sicut a iustitia dr̄ iustus. Alia ē q̄ accipit̄ ab essentialit̄ prior. Et ista pōt esse vniuoca. qz reducibilis ad primū modū sicut p̄dicatio gn̄is de dr̄ia. ⁊ sicut p̄dicatio trāscēdentiū q̄ est vere vniuoca. ¶ Ad q̄stionē igit̄ dico: q ens nō dr̄ in ꝗd de diuina essentia. sicut ps essentialis vel sicut genus de spē. ꝫ dr̄ tali mō de diuina essentia: sicut dr̄ genus de dr̄ia. ¶ Hoc probo primo sic. Q̄ñcūq aliq̄d includit̄ in ꝗddita te alicuius sicut ps essentialis. illud ē prius illo ꝫ nihil ē prius diuinitate. igit̄ nihil includit̄ in ꝗdditate eius primo mō: sic̄ ps essentialis. ¶ 2o sic. diuina essentia ē pfectio simpl̄r simplex. ꝫ pfectio q̄ est simpl̄r simplex nō includit aliq̄d tanq̄ ptē sui. g̃ ⁊c̄. ¶ 3o sic. In nullo primo diūso includit rō ꝗdditatiua alicuius cōis. ꝫ eēntia diuina ē p̄mo diūsa vt postea videbit̄. g̃ ⁊c̄. ¶ 4o sic. sic̄ dicit Hyo, essentia diuina ē sic̄ radix omniū pfectionū diuinar̄. ꝫ nihil pōt esse radix illius qđ ē de eius ꝗdditate. g̃ ⁊c̄. ¶ Sz h̄ sunt q̄tuor difficultates. ¶ Prima ē ꝗd dicendū ē affirmatiue de ente: q̄re nō p̄dicaꝫ ꝗdditatiue sicut alia supiora. ¶ Ad istud dico q̄ ꝓbatū ē euidēter q ens nō dr̄ ꝗdditatiue: ꝫ denoiatiue de diuina essentia. Si aūt poneret includi in aliq̄ allio ꝗdditatiue: illud esset intimius ens q̄ deus ¶ Sz ꝫ arguit̄. qz rō ent̄ dr̄ ꝗdditatiue de h̄ ente.s. de indiuiduo entis. g̃ saltē illud erit intimius ens q̄ ds. ¶ P. aial dr̄ ꝗdditatiue de hoie: g̃ hō erit aial intimius q̄ ds ē ens. ¶ Ad p̄mū negaꝫ illa ꝫ sequētia. s. g̃ h̄ ens ē maius ens q̄ ds qz magis ⁊ minus attendunt̄ fm q̄titatē ⁊ virtutis. rō aūt dei rōe entis ē p se pōr. ¶ Sz dices q Dico q nō oportet ponere tantā idētitatē vel oīmodā inter deū ⁊ ens. sic̄ inter idem ⁊ seipm. ¶ Ad aliud ꝫcedit̄ q potiori mō ꝗ ad nos. hō ē aial q̄ ds sit ens: qz in p̄mo mō dicēdi p se. tñ ille modus idētitatis ē potior ⁊ pfectior simpl̄r. ¶ 2a diffi. q lz supius diuisum p dr̄ias nō sit de ꝗdditate eaꝝ. videt̄ tñ q sit de ꝗdditate ꝫstitūti. g̃ ē: q̄re ens diuisum p absolutū ⁊ respectiuū nō ē de ꝗdditate illoꝝ ꝫstitutoꝝ. ¶ Rñ. dico q aliter ē de diuisione transcēdētiū ⁊ alit̄ de diuisione geneꝝ. qz ppt̄ limitationez gn̄is ⁊ dr̄iaꝝ pōt ꝫstitui vnū ex eis p cōpositiōez. ꝫ ppt̄ illimitatōez transcēdentiū ⁊ eoꝝ dr̄iaꝝ nullū termtium ꝫstituūt: qz trāscendētia simpl̄r simplicia sunt cū inueniant̄ in deo. ¶ 3a diffi. ē de mōis intrinsecis. ⁊ de p̄dicatōe entis de eis. Videt̄ em̄ q sit ꝗdditatiua p̄dicatio entis de ente finito: qz modus intrinsecus nō variat rōnē ꝗdditatiuā. ¶ Dicendū ē q p̄dicatio entis de ente finito ē ꝗdditatiua: nō tñ intelligēdo q ex ente ⁊ mō fiat vnū qđ habeat vnā rōnē formalē q̄ recipiat p̄dicatōez entis. qz nullū tale ꝫstituunt. ꝫ ita dz itelligi q ens qđ ē finitū ē ens. ñ tñ ens dr̄ finitate ꝫ de ipo determinato p finitatē. Nō ei eo dē mō p̄dicaꝫ ꝗ hō p̄dicaꝫ ō hoie vl̄ aial ō hoie ꝗa aial dr̄ ꝗdditatiue de rōe formali q̄ fit ex aiali ⁊ rōnali. Nō sic ens p̄dicaꝫ ō ente finito ꝗdditatiue. ꝫ eo mō ꝗ aial p̄dicaꝫ ō hoie albo. h̄ ē de homine qui ē albus. Sic ē de ente ⁊ ente finito. ¶ 4a diffi. ē si in diuinis inuenit̄ p̄mus modus dicēdi p se. Dico q nō: qz nō ē ibi ppie diffinibile nec diffinitiuū. ex q̄bus resultat p̄mus modus dicēdi p se. tñ ibi ē p̄mus modus dicēdi p se p reductionē. nō q sit sicut ps essentialis. ꝫ sicut genus de dr̄a. ¶ Ad argumentū in oppositū dico q lucēs ē pticipiū. ⁊ ideo dr̄ denoiatiue. ⁊ eodē mō ens ē pticipiū. ꝫ vt ē nomē acceptū ab essentia vel ꝗdditate: nō sic dr̄.

Questio. VII

Vtrū ratio entis sit p̄cisa ab alijs rōnibus formalibus q̄ sunt in dō. q nō qz dicit Hyla. q diuersitas nō ē admittēda in diuinis. p̄cisio aūt est diuersitas. g̃ ⁊c̄. ¶ Cōtra. Hyo. de diuinis nominibus dicit q in diuinis ē aliq̄ alteritas ⁊ diūsitas. g̃ ⁊c̄. ¶ Hic excludunt̄ due ꝫdictōes duoꝝ doctoꝝ Io. ⁊ P. Unus em̄ dicit q ens hz vnū obiectū vel ꝫceptū. non aūt vnā rōnē: ⁊ ille ꝫceptus ē imp̄cisus ab alijs. Alius dicit q hz vnā rōnē formalē imp̄cisam. nō tñ in ꝗd dictaz de oibus. ¶ Cōtra p̄mū impositū p̄mo doctori inducit̄ ꝗdruplex ꝫdictio. ¶ Prima ē q idē conceptus erit cōis ⁊ nō cōis. pp̄rius ⁊ nō pp̄us. Et arguit̄ sic. Cōceptus entis certus ē cōis. cōceptus cuiuslibet dubioꝝ ē nō cōis. g̃ idē est cōmunis ⁊ nō cōis. pp̄rius ⁊ nō pp̄rius. ¶ Vl̄ sic ꝫceptus certus de duobus ē cōis illis duob⁹: ꝫ si idē certus ꝫceptus de duobus esset dubius nō esset cōis eis. ⁊ sic esset pp̄rius ⁊ nō pp̄rius

cõis ⁊ nõ cõis. ¶ 2ª. qz idẽ ꝯceptus esset repugnãs ⁊ nõ repugnãs. qz ꝯceptus entis ẽ ꝯpossibilis oibus. ⁊ p ꝯsequẽs ñ repugnãs. ꝯceptus alioꝝ vt hois nõ ẽ ꝯpossibilis omibus. ⁊ p ꝯsequẽs repugnãs. Idẽ igiꝯ ꝯceptus erit repugnãs ⁊ nõ repugnãs. ¶ 3ª ꝝdictio ẽ. qz idem erit trãscẽdẽs ⁊ non trãscẽdẽs. qz ꝯceptus entis est trãscẽdẽs. ꝯceptus aũt alioꝝ puta homis nõ ẽ trãscẽdẽs. ergo ⁊c. ¶ 4°: qz idẽ esset abstractus ⁊ nõ abstractus. qz ꝯceptus entis ẽ abstractus ꝯceptus aũt inferioꝝ nõ est abstractus. g̃. ¶ Si dicaꝯ q vnitas entis ẽ vnitas indeterminationis. ¶ Cõtra. eodẽ mõ arguiꝯ. qz ꝯceptus entis est vnus vnitate indetermiatiõis. alij nõ. ergo ⁊c. ¶ Itẽ decẽ ꝓdicamẽta habẽt ꝯceptus determinatos. rõ aũt entis hz rõnem vel ꝯceptũ indeterminatũ. Be eodẽ aũt ꝝ idem nõ ꝓñt dici ꝯdictoria. ⁊ p ꝯsequẽs nec indetermiatum ⁊ determinatuz. ergo ⁊c. ¶ Sic ergo imponiꝯ istis doctoribus multiplex ꝝdictio: imponendo eis q ꝑmo dicũt: q ens hz vnum ꝯceptum impciuum ab alijs. ¶ 2°: q ens hz vnam rõnem impciam ab alijs. ¶ Ideo dico q ista nõ ꝓñt intelligi vt sonãt: qz eodem modo reduci ꝓñt argumenta ⁊ ꝝdictiões facte ꝝ ꝑmũ ⁊ ꝝ scõm: qz eadem rõ nõ põt eẽ cõis ⁊ nõ cõis. Credo enĩ q isti doctores nõ sic intellexerũt. ¶ Probo enĩ istuz intellectum esse falsuz: ⁊ q rõ siue ꝯceptus entis sit ꝓcisa ab oibus alijs rõnibus siue ꝯceptibus ¶ Et hoc ꝓbo ꝑmo sic. Quia qñcunq; vni rõni formali ꝯpetit aliq̃d ꝝ se qđ nõ ꝯpetit alteri: ille rõnes sunt distincte ⁊ ꝓcise. hoc pz p ꝑmuz ꝑncipiũ ꝯplexũ: ꝫ deo incõtum ðs ꝯpetit beatificare. enti aũt incõtũ ens non. qz si sic ꝯpeteret omni enti. g̃ ⁊c. ¶ Si dicaꝯ q verum ẽ de rõne entis in gñali. Et ego dico q de illa loq̃z q̃ inuenit in oibus. ⁊ ð illa ꝓbo q distinguiꝯ a diuinitate. ¶ 2° sic. Ñ ita ẽ q aliq̃d realiꝯ repugnat alicui ex aliq̃ rõe formali ⁊ nõ repugnat sibi ex alia. ille rões sunt aliq̃liꝯ distincte. ꝫ repugnat deo ex rõe diuinitatis finitas. ꝫ ex rõe entitatis nõ qz tũc repugnaret oi enti. g̃ ⁊c. ¶ 3° arguo sic Impossibile ẽ q idẽ intellectus sit certus ⁊ dubius de eadẽ rõe formali: ꝫ certi sumus de diuina entitate. dubitamus tñ de rõe ꝓpa deitatis g̃ ⁊c. ¶ 4° sic. Eadẽ rõ vniuoce nõ põt esse cog̃scibiꝯ ⁊ nõ cog̃scibiꝯ p naturã. ꝫ diuitatis rõ nõ ẽ cog̃scibilis p naturaz. rõ ãt entitatis sic. g̃ ⁊c. ¶ Sz ꝝ ista arguiꝯ q̃druplr. ¶ Prio sic. Ñ ita ẽ q vna rõ aliq̃ꝝ ẽ altera: vna illaꝝ non ẽ ꝑcisa ab altera vel distincta: ꝫ rõ entitatis ⁊ diuitatis ita se hñt q vna ẽ altera. g̃ ⁊c. ¶ 2ª sic. Diuia essentia ẽ aliq̃d i sua ꝑcisiõe: aut g̃ aliq̃d positiuũ aut nõ. Si nõ: g̃ nihil. Si sic: g̃ ens. ¶ 3° sic. Rõ formalis diuitatis aut ẽ aliq̃d: aut nihil. Non nihil. g̃ ens. ¶ 4° sic. Illa nõ est ꝑcisa ratio que est omis ratio nullo sibi addito. ꝫ talis est ratio entis. g̃ ⁊c. ¶ Maioz ẽ nota p ꝑmũ ꝓnciptium. ¶ Minoz ꝓbaꝯ. qz si aliq̃d addaꝯ: aut est ens aut nihil. Si ens. g̃ ens addiꝯ ad ens. Non nihil: vt pz. ¶ Ad ista. ¶ Ad ꝑmum dico. q lz vna ratio sit alia absolute ⁊ aliq̃ modo. tñ nõ oibus modis. Si ei esset oibus modis: tũc ꝯcluderet ratio. Tñ dico q ratio diuinitatis non ẽ oibus modis eadẽ cũ ratione entitatis. ¶ Si dicaꝯ: q oportet illã non ydẽtitatẽ reducere ad aliq̃ extrema. Dico q duplex abstractio inueniꝯ. Una q̃ fit p noia ꝑme intentionis: ⁊ in ista sp vna ðz ð alia. ⁊ vna sp ꝓdicaꝯ de altera. ¶ Alia fit p noia scõe intẽtionis: ⁊ in ista non ẽ vera. q vnũ sp de altero ꝓdicek. Ñ ista non ẽ vera. diffinitũ ẽ diffinitio in gñe scõaꝝ intẽtionũ. ꝫ ista ẽ vera. homo ẽ aial rationale: in gñe ꝑmaꝝ intẽtionũ. Diffinitio ei entis non ẽ diffinitio deitatis: lz eñ deitas sit entitas. qz adhuc staꝯ in prima abstractione. tñ ista non ẽ vera. deitas ẽ formaliꝯ entitas. qz p ly formaliter intelligiꝯ scõa abstractio. ¶ Ad 2m dico: q sic differẽtia vt ꝓscindit a gñe. ẽ illud denomiatiue ⁊ non q̃dditatie sic essentia diuina vt ꝓscindit ab entitate ẽ entitas denoiatiue. Non tñ q̃dditatiue ẽ illud positiuũ qđ ẽ formaliꝯ entitas. ¶ Ad 3m dico: q est aliq̃d ꝑpa aliq̃liꝯtate. ꝫ non sequiꝯ q sit formaliter entitas. ¶ Si dicaꝯ. vbi diffinitio ꝓdicaꝯ vi deꝯ formalis ꝓdicatio. ꝫ diffinitio entis ꝓdicatur ð deitate. ¶ Rñ°. q soluz eodem modo quo ens diffiniꝯ eodẽ modo diffinitio ꝓdicaꝯ. ꝫ ens ꝓcise diffiniꝯ p scõaz intẽtionẽ. ⁊ nullo modo p ꝑmã. g̃ eodẽ modo q̃ ðz ð ente illa scõa intentio dicek de ðo: ꝫ de ente ðz denoiatie ⁊ non q̃dditatiue. Sic g̃ dicek illa 2ª intẽtio ð ðo ꝓcise denoiatiue ⁊ non q̃dditatiue. ¶ Sz si dicaꝯ q ista ratio formaliꝯ q̃d ẽ. ¶ Potest dici q ẽ 2ª intẽtio ꝗz q ꝫ accipiꝯ formaliꝯ ratio entitatis. ¶ Sz intelligẽdũ ẽ q qñ ratio formaliꝯ ẽ 2ª intẽtio: supponit p ꝑma ¶ Ad 4m dico ad maiorẽ q aliq̃ ratio sit oiꝝ ratio nullo sibi addito potest itelligi dupliꝯ Vel vt sit omis ratio q̃dditatiue vel solũ ydemtice ⁊ denoiatiue. ¶ Prio modo maioꝝ ẽ vera ⁊ minoꝝ falsa. ¶ Potest g̃ esse omis ratio denomiatiue: ꝫ non q̃dditatiue. Si aũt accipiaꝯ sic q est denomiatiue oiꝝ ratio: non tñ q̃dditatiue. maioꝝ ẽ falsa. Et tũc ad minoꝝ ẽ. si accipiaꝯ oi modo ẽ alia nullo addito. non ẽ vera: qz ẽ oiꝝ alia ratio non q̃dditatiue: ꝫ denoiatiue: siꝯ rationale ẽ aial denoiatiue: non tñ q̃dditatiue. imo q̃dditatiue addit ad aial: vt pz in exẽplo. illud qđ addit sba vel aial ad ens. lz sit ens denoiatiue: non tñ ẽ ens q̃dditatiue. ¶ Istis ꝓsuppositis sic arguiꝯ deducẽdo rationez ad oppositũ: qñcũq;

aliq̃ ratio vel ꝯceptus non ẽ idẽ oĩbus modis nullo sibi addito. ille ꝯceptus siue illa ratio ẽ p̃cisa ab oĩbus alijs: ⁊ non oĩo sibi eadez: ꝑ ratio entis non ẽ oĩbus modis oĉs rationes aliozuz nullo sibi addito. ¶ Qđ ꝓbo ꝓmo sic. Quia ois ꝯceptus q̃ sic ẽ idẽ alijs: nullo sibi addito ẽ mere eq̃uocus. qz eq̃uocũ non addit ad eq̃uocata nisi nomẽ. ꝑ p te ꝯceptus entis non addit ad illa de q̃bus dz: nisi solũ nomẽ. g̃ ⁊c. ¶ 2° sic. Ille ꝯceptus q̃ ẽ ois ꝯceptus non trãscẽdens nullo sibi addito: non ẽ trãscẽdens. ꝑ ꝫm te ꝯceptus entis ẽ ꝯceptus decẽ p̃dicamẽtoz nullo sibi addito. g̃ ⁊c. ¶ 3° sic. Ille ꝯceptus q̃ ẽ singularis: ꝯcept' nullo sibi addito ñ est vl'is. ꝑ p te ꝯceptus entis est hmõi. g̃ ⁊c. ¶ 4° sic. Iste ꝯceptus qui est omnes alij indifferenter: nõ hz maiorez vnitatem illis: ꝑ conceptus singulares non habent nisi vnitatem aggregationis vel ordinis: g̃ ꝯceptus entis nõ est vnus nisi vnitate aggregationis vel ordinis: quod ẽ manifeste falsum. ¶ Item istud redit in dictum antiquorum doctoz: qui dicunt q̃ intellectus est certus de alterutro duoz indeterminate. ⁊ dubius de altero determinate. ¶ Sz contra hoc arguo sic. Intellectus aut habet certitudinem ꝺ neutro: aut de altero: aut de vtroq̃ simul: aut de altero indistincte ⁊ indeterminate. ¶ Si dicas: q̃ ẽ neuter. habeꝯ ꝓpositum. qz omis ꝯceptus neuter ad duos determinatos est p̃cisus ab illis. ¶ Si autem ẽ alter: vel erit finitus vel infinitus. Nõ finitus. quia deus non ẽ finitus. Nec infinitus quia de hoc dubitamus. Nec potes dicere: q̃ de vtroq̃ ẽ certus. quia de falso nullus põt esse certus. Falsum autem ẽ q̃ ꝺs ẽ finitus ⁊ infinitus. Si aũt dicas q̃ de alterutro sit. Contra hoc ẽ illud argumentum quod p̃us factum ẽ: sicut ꝫ alios. Tunc em̃ tantam certitudinẽ hẽo: q̃ deus ẽ trinus: incarnatus: moztuus: sicut q̃ deus ẽ ens: qz sum certus eque bñ q̃ est trinus vel non trinus: sicut q̃ ẽ primum vel nõ p̃mũ. sed ille per te erit conceptus entis: ergo ⁊c. Et sic de alijs. ¶ Ad argumentum in opositum de Hylario dicendum q̃ ipe loquitur de diuersitate in natura.

Questio. VIII.

Utrum a ꝯceptibus simpliciter simplicibus ⁊ primo diuersis potest abstrahi aliquis cõceptus communis eis. ¶ Sine argumẽtis Rñdeo q̃ nõ qđ tamen est intelligendum de ꝯceptu q̃ddatiuo. Intelligendum tamen q̃ ꝯceptus sunt in quadruplici genere. ¶ Primi cõceptus sunt secunda rum intentionũ. ¶ Alij ꝯceptus sunt cõmunissimaz passionũ. ¶ Alij sunt ꝯceptus habitudinũ transcendentiũ. Alij p̃uationũ. ¶ Exempluz p̃mi. sicut a Petro ⁊ Martino abstrahit species. sic ab vltimis differentijs. hoc qđ dico dr̃ia vltima. ⁊ a ꝑpetatibus indiuidualibus: hoc qđ dico ꝓprietas indiuidualis: ⁊ ita vninoce p̃dicaꝯ de eis. sicut homo de Petro ⁊ Martino. ¶ Exemplũ scdi. Dia q̃ sunt vltime dr̃ie sunt intelligibiles ⁊ nobiles. ⁊ sic vere ⁊ bone. Veritas ergo ⁊ bonitas de omnibus p̃dicanꝯ ⁊ vniuoce. ¶ Exemplũ tertij. Quia sunt q̃dam relationes trãscendentes q̃ omnia circũunt. sicut ydemtitas: diuersitas ⁊ distinctio: ⁊ que etiam de vltimis differentijs predicantur. ¶ Exemplũ q̃rti. Sicut sunt vnitas ⁊ simplicitas q̃ p̃uationes importare videnꝯ: que ꝺ multis etiã p̃mo diuersis vniuoce p̃dicanꝯ. ¶ Sed hic est tñ vna difficultas: quia qñ aliqua passio ꝯuenit pluribus ꝑ aliquã rationẽ cõmunez eis ꝯuenire videꝯ. Si ergo iste passiones plurib⁹ ⁊ p̃mo diuersis conueniunt videꝯ q̃ rõnem vnaz cõmunẽ eis ꝯueniant. ⁊ sic nõ essent p̃mo diuersa que dicuntur p̃mo diuersa. ¶ Rñ° Dico q̃ ista regula est vera in nõ trãscendentibus. Falsa tamẽ est in transcendentibus. Non em̃ oportet q̃ transcendentia insint oĩbus mediãte aliq̃ rõne cõmuni. nisi forte mediãte rõne entis q̃ ineſt oĩbus. ꝑ nõ q̃ddatiue ꝑ denoiatiue. aliq̃bus alijs q̃ddatiue.

Questio. IX

Utrum ab omnibus que excludunt rationem vniuersalis possit abstrahi aliquis conceptus communis. ¶ Rñdeo. Dico q̃ quattuoz videntur esse a quibus non abstrahitur conceptus communis quidditatiuus. ¶ Primo rõnes transcendentes. ¶ 2° perfectiones simpliciter. ¶ 3° simpliciter simplicia. ¶ 4° differẽtie vltime. ¶ De p̃mis pz: quia tunc ille rõnes vel illi ꝯceptus non erunt trascendẽtes que dicunꝯ transcendentes. ¶ De secundis pz: quia illud quod includereꝯ in eis: cõponeret cũ rationibus ꝓprijs. hoc autem falsum est ⁊ impossibile. qz inueniunꝯ in deo. ¶ De tertijs pz: quia nõ essent simpliciter simplicia: ꝑ ꝯceptus eoz essent resolubiles. ¶ De vltimis differentijs etiam pz: quia nõ essent vltime. ¶ Sed hic põt moueri vna difficul. s. si distinctio oim formalium rationũ p̃cedat actum intellectus: vel ista distinctio sit solũ per intellectum fabricata. ¶ Ad hoc dico q̃ sic sez q̃ precedit. Quia impossibile est eundem actum intelligendi terminari ad eandem rationẽ formalem ⁊ non terminari. ꝑ actus intelligẽdi potest terminari ad eandem rationẽ formalẽ illius a quo abstrahit ⁊ nõ ad abstractũ. ergo aliq̃ est distinctio ex natura rei.

Questio. X.

Questio IX ⁊ X

Utrū ens ꝓ eandē rōnē formalez dicaꝫ de oibus creaturis. q sic Joh. j. Oia ꝑ ipm facta sunt. Oē autē vt accipiꝫ h signū distributiuū. ꝫ distributio nō est nisi de vniuoco. g hoc nō esset vex nisi ens esset vniuocū. ¶ Probo. q terminus eq̄uocus nunq̄ distribuit. ꝫ vniuocus solū: g ⁊c. ¶ Cōtra. ꝺz ibidem ipo factū ē nihil. ¶ Hic sunt q̄ttuoꝛ videndū. Primo. Utꝛ ꝼm eandē rōnē formalē dicatur ens reali ⁊ rōnis: siue de ente in aia ⁊ exꝰ aiaz. 2°. Utꝛ ꝼm eandē rōnē formalē dicaꝫ de ente ꝛ respectiuo. ¶ 3°. Utꝛ de sba ⁊ etiam accē. ¶ 4°. Utꝛ de ente in potētia: ⁊ in actu ꝑmū ē intelligendū q ens in aia dupliciꝫ dicit. Uno mō ꝓ illo qđ ꝼm se totū ē cauctū ab aia. Alio mō ꝓ illo qđ ꝼm esse cognitū ab aia. Et ꝼm istā distinctionez sunt duę cōclusiones. ¶ Prima cōclusio ē q ens nō ꝺz vniuoce de ente in aia ⁊ exꝰ aiaz: accipiēdo ens ꝓ ꝓo. Et istud ꝓbo q̄druplicit. ¶ Primo sic. Nō est aliq̄d cōe qđ ꝺz de aliq̄bus: de vno sim ⁊ de alio ꝼm q̄d. illud nō ꝺz de eis vniuoce nec ꝼm rōnē eandē formalē: ꝫ sic ē de ente respectu entis in aia ⁊ exꝰ aiaz. q ens in aia ꝺz ens ꝼm q̄d. ⁊ ens exꝰ aiaz ꝺz ens simplr: g ⁊c. Maꝛ videꝫ manifesta. q q̄ñ aliq̄ rō formalis ꝺz ꝺ duobus vniuoce ⁊ in ꝑmo mō dicēdi ꝓ se ꝺz de eis simplr ⁊ nō ꝼm q̄d. Minoꝛ pz. ¶ 2° sic. Rō entis nō pōt dici de aliq̄ qđ includit incōpossibilia: ꝫ multa sunt entia rōnis q̄ sunt hmōi sicut figmenta ⁊ hmōi q̄ vere sunt entia rōnis: g ⁊c. ¶ 3° sic. ipossibile ē q rō entis dicaꝫ vniuoce ꝺ ēte ⁊ de opposito entis ꝛdictoꝛie. ꝫ ꝛdictoꝛiū ētis ē ens rōis q. nihil ē ens rōis g ⁊c. ¶ 4° sic. Ab extremis ꝛdictōis formaliꝫ sumptis n̄ pōt abstrahi cōis ꝛceptus vniuocus: q. tūc int̄ ꝛdictoꝛia simplr ⁊ formaliꝫ sumpta esset mediū: ꝫ alterū ꝛdictoꝛiū ē ens rōnis. g ⁊c. ¶ Ꝙ ꝛ istud instaꝫ q̄druplicit. ¶ Primo sic. Unus ⁊ idē ꝛceptus nō pōt esse certꝰ ⁊ dubius. ꝫ multi sunt certi q relatio ē ens. ⁊ q nūerus ē ens. ⁊ de multis silibus. dubitāt tm̄ vtꝛ sit ens rōnis vel ens reale. g ens de eis ꝺz vniuoce. ¶ 2° sic. Aliq̄ nūerāntur in aliq̄ in illo vniuocant. ꝫ ens reale ⁊ ens rōnis nūerant in ente. q. dicimus q sunt plura entia. g ⁊c. ¶ 3° sic. Signū distributiuū nō videꝫ posse addi nisi vniuoco. ꝫ ens distribuit ꝓ ente reali ⁊ ente rōnis: q. ista ē vera. Oē ens ē intelligibile vt ens ꝓ vtroq̄ distribuitur: g ⁊c. ¶ 4° sic. Diuisio entis in aia ⁊ exꝰ aiaz. nō soluz est diuisio vocis in significata: q. ē ꝓ imediata. g ē vniuoci diuisio. g ⁊c. ¶ Cōfirmaꝫ ꝓpositus q ens nō sit vniuocū his nō obstātibus: q. illa rō entis q̄ esset ꝑdicabilis ꝺ eis. aut esset realis aut facta ꝑ intellectū. Si realis: g aliq̄ reale ꝑdicaret in q̄d de ente rōnis. Si facta ꝑ intellectū. g ens rōnis ꝑdicaret de ente reali in q̄d. vꝰ oꝛteret dare mediū. ſ. aliquā rōnē q̄ nec esset ens in aia: nec ens exꝰ aiaz. qđ ē ipossibile. ¶ Ad illa q̄ sunt in oppositū ꝓ ordinē rñdeo. ¶ Ad ꝓimū ꝺico q tales sunt certi de vocabulo ⁊ nō de aliq̄ re. nec de aliq̄ rōe formali vna. ¶ Ad 2m ꝺico q ꝓpꝛie nō nūerant: nisi q. sunt diuerse acceptiōes entis. sicut hō nō nūerat in hoie vero ⁊ picto: ⁊ tm̄ ꝺicunt duo hoies. h ē due acceptiones hois. ¶ Ad aliud ꝺico q nō ē ꝓpꝛie diuisio. ¶ Et ad aliud q nō est ꝓpꝛie distributio: loquēdo sic de ente rōnis. ¶ Ꝙ h est vna difficultas: q. ꝑmū ꝓncipiū cōplexū nō videt saluari nisi in illis ad q̄ se extēdit rō formalis sui subiecti: ꝫ ipm saluat in oibus rōnibus entis. g eius subiectū vel rō subiecti se extēdit ad entia rationis. ¶ Ad istud ꝺico q eodē mō q̄ subiectū ꝑmi ꝓncipij se extēdit ad ens rōnis: eodē mō saluat ꝑmū ꝓncipiū: ꝫ subiectū nō se extendit nisi ꝼm q̄d ⁊ diminute: vt rō aialis saluat in aiali picto. Eodē mō ꝑmū ꝓncipiū aplicat istis diminute. ¶ 2a cōclusio q accipiēdo ens rōnis 2oo ꝓ ente in aia solū ꝓducto in esse cognito. ꝺico q illo mō vniuoce ꝺz ens de ente exꝰ aiaz ⁊ ꝺ ente in aia: isto mō accipiēdo ens in aia. ¶ Hoc ꝓbo q̄druplicit. ¶ Primo sic. Quia q̄ñ aliq̄ determinatio addit alicui termino ⁊ nō diminuit de rōe formali q̄dditatis: ibi remanet eadē rō: ꝫ esse cognitū nō diminuit de rōne formali eius qđ cogn̄scit: q. tūc ꝓ cogn̄sci debēt oia adnihilari: ꝛc. iam quę ꝺs facit. g ⁊c. ¶ 2° sic. Nulla relatio destruit ꝓpꝛiū fundamentū. ꝫ tm̄ ibi ponit suū effectū formalē. ꝫ esse cognituz ē respectus rōnis in obiecto. g nō destruit rōnē formalē obiecti. ꝫ tm̄ ponit in eo suū effectū formalē. ¶ 3° sic. Quecūq̄ sunt idē nūero: vident esse idē spē: ⁊ habere eandē rōnē formalē: ꝫ illud idē nūero qđ est in re ē cognitū. igit illud qđ ē in re: ⁊ illud qđ ē cognitū sunt eiusdem rōnis formalis. ¶ 4° sic. Q̄ñ aliq̄d trāsit de potētia ad actū: nūq̄ ꝑ hoc variaꝫ eius rō formalis. ꝫ sic ē de re q̄ ē intelligibilis in potētia: ⁊ postea reducit ad actū per actū intelligēdi. g ⁊c. ¶ Cōfirmaꝫ: q. aut actus intelligēdi terminaꝫ ad rem q̄ est exꝰ: aut nō. Si sic. cū terminare actū intelligēdi nō sit aliud q̄ accipe esse cognitū. sequit q idē erit ⁊ eiusdem rōnis formalis. Si aūt nō terminaꝫ ad rē: ꝫ ad spēz: nihil tunc intelligit de re. ¶ Ꝙ ꝛ istud arguit q̄druplicit. ¶ Primo sic. Quia cāe alteri⁹ rōnis vident effectus alterius rōnis ꝓducere ita intelligendo q oēz effectū eiusdē rōnis non ꝑnt bre. Videt em̄ q si ꝙueniāt in aliq̄bus saltē in aliq̄s effectos poterit vna rō in q̄s nō poterit altera. potētia aūt dei ⁊ nr̄a sunt alterius

rōnis: vt pz. igit omne illud qđ ꝓducit a đo in esse reali: nō poterit cogſci ab intellectu nr̄o: qz tūc haberet eoſdē effectus: qz q̄cq̄d illa ꝓduceret. z iſta. Dz ꝓſtat q̄ iſtud ē falſuz. q̄ q̄cq̄d đs pōt ꝓducere z nos intelligere. qđ ē idē q̄ ſic ꝓducere in eſſe cognito. ¶ Ꝑ. Quicq̄d in eſſe cognito ꝓducit: cogſcit: ꝫ in cognitōe abſtractiua nō ꝓducit: niſi ſpēs vt videt. igit non cogſcit niſi ſpēs: qđ ē falſum. Et etiā habet ꝓpoſituz. qz ipa ē alterius rōnis ab obiecto. ¶ Ꝑ. In cognitione intuitiua aliq̄d cogſcit. ꝫ nihil ꝓducit niſi actus intelligēdi. igit ſolus actus intelligēdi cogſcit: actus aūt intelligēdi ē oīno alterius rōis ab obiecto exī. ¶ Ꝑ. Ꝑter te enti ſimplr̄ z enti diminuto z ſm q̄d nihil videt eſſe cōe: vt pz in prima ꝯcluſiōe. Dz eſſe reale ē eſſe ſimplr̄: eē aūt cognitū eſt eſſe ſm q̄d: nihil eis ē cōe. ¶ Ad iſta rñdeo. ¶ Ad primuz dico: q̄ due cāe alterius rōnis nō pñt oīo hr̄e eoſdē effectus q̄tū ad eſſe ſimplr̄: ꝫ tñ q̄tū ad eſſe ſimplr̄ ſm vnam: z ſm q̄d q̄tū ad altā. nō ē incōueniēs. Sicut đs produxit lunā q̄tū ad eſſe ſimplr̄. ſol aūt ꝓtinue eā ꝓducit q̄tū ad eſſe lucidum: qđ ē ſm q̄d reſpectu primi eſſe. ¶ Ad 2m dico: q̄ in cognitiōe abſtractiua lz nihil ꝓducat q̄tū ad eſſe ſimplr̄ niſi actus vel ſpēs: tñ q̄tum ad eſſe cognitū ipſa ſpecies nō ꝓducit: ꝫ q̄dditas. Primum aūt ꝓduci nō eſt rē cogſci. ꝫ ſcđm. ¶ Ad 3m dico: q̄ in cognitōe intuitiua aliq̄d ꝓducit aliud ab actu intelligēdi. qz eſſe cognitū: z iſtud formaliter ē in obiecto. ꝓducit aūt ꝓ actū: z ꝓ conſequēs eſt actus q̄ ꝓducit ſolū ſm eſſe reale. ¶ Ad 4m dico: q̄ duplex eſt eſſe ſm q̄d. ¶ Unū qđ diminuit de rōe determinati. Et illud eſt de q̄ dixi concluſionē negatiuam prius in prima ꝯcluſione. ¶ Aliud eſt eſſe ſm q̄d qđ nō diminuit ꝫ dimittit. z hmōi eſt eſſe cognitū. Nō em̄ diminuit rōnem cuius eſt. lz nō ponat eam in eſſe q̄tum ad eſſe exiſtere: qz nō ſequit: eſt cognitū. g̃ eſt: tamen rōnem formalem nō diminuit: ꝫ dimittit. ¶ Aliter poteſt dici: q̄ eſſe cognitū poteſt accipi dupl̄r. Vel formaliter z ſic dico q̄ forte non ē niſi ens rōnis z diminutū. Alio mō fundamēt talit. ſ. ꝓ ſubſtracto vel obiecto. Et iſto mō eſt eadē q̄dditas q̄ eſt in re. ¶ 2a ꝯcluſio p̄ncipalis q̄tū ad aliud dubiū. vtz. ſ. dicat ſm eandē rōnem de abſoluto z reſpectiuo. ¶ Dico q̄ ſic. Et ad ꝫ multe rōnes ꝑius facte vadūt: maxie ratio fundamētalis. ¶ Arguo em̄ ſic. De eodē z ſub eadē rōe formali impoſſibile ē intellectum eſſe certū z dubiū: ꝫ intellectus ē certus de diuina ꝑſona q̄ ſit ens: dubitat tñ vtz ſit abſoluta vel reſpectiua. g̃ videt q̄ aliū ꝯceptuz habeat ens q̄tū de abſoluto z reſpectiuo. ¶ Dz ꝫ ē vna difficultas: qz tūc erit dare aliquā rem que non erit ad ſe: nec ad aliud qđ eſt ꝯdictio. ¶ Ad ꝫ dico: ſicut dicendū eſt de quibuſdā diuidentibus ali q̄d ꝯmune q̄tūcūq̄ ſint immediata: q̄. ſ. nō eſt dare mediā rōnem aliquā: ꝫ ē dare ſolā rōnem abſtrahentē ab vtroq̄ diuidentiū: ſicut numerus vel ē par vel impar. Nec ē poſſibile imaginari vnū nūer̄ q̄ nec ē par nec ipar. z tñ rō formalis nūeri abſtrahit ab vtroq̄. Sil̄r de aiali reſpectu rōnalis z irrōnalis: qz ab vtroq̄ abſtrahit. ¶ Dz ꝯ. Quia oē qđ eſt: vel ē ad ſe: vel nō ad ſe. hec ſunt extrēa ꝯdictōis. ens g̃ p̄ ens nō eſt ad ſe: qz abſtrahit z ab eſſe ad ſe z ab eſt ad aliud. g̃ nō ē ad ſe. ꝫ omne qđ nō ē ad ſe: ē ad aliud. g̃ ens ē ad aliud. ¶ Rñ. Quēcunq̄ extrēa ꝯdictōis aplicant ad aliq̄ immediata ꝯria: oportet ſp illa diſtinguere. qz vnū ꝯdictoriox đz đ vno ꝯrioz ad q̄ aplicant ꝯdictoria. z đz de cōmuni abſtracto ab illis ꝯrijs. z diuiſo ꝓ ꝯria: ꝫ alit̄ z alit̄. Sicut nō ad ſe vel nō ad aliud alit̄ đz de reſpectiuo: qz nō ē ad ſe de abſoluto: qz ñ eſt ad aliud: z aliter de ꝯmuni diuiſo. ¶ 3a ꝯcluſio p̄ncipalis eſt q̄tū ad 3m dubiū. ſ. vtz ſm rōnem eādem formalē dicat de ſubſtātia z accidēte. ¶ Et ꝫ breuit̄ dico z ꝫ ꝓ eaſdem rōnes q̄s feci ſupius: maxie ꝓ rationem fundamētalem de ꝯceptu certo z dubio. ¶ Sic ē vna difficultas: qz q̄ñ aliqua duo ſic ſe habent q̄ tota entitas vnius eſt in attributione ad aliud. de illis nō videtur dici ens ſm eādem rōnem formalem: ſed hmōi ſunt ſubſtātia z accidēs. igit ꝛc̄. ¶ Rñ°. z dico q̄ rō eſt ad oppoſitum: qz q̄ñ aliqua duo ita ſe habent q̄ tota entitas vnius eſt ꝓ attributionē ad aliud: ens đz de eis ſm eandem rōnez formalem. hmōi ſunt ſubſtātia z accidēs. g̃ ꝛc̄. ¶ Ꝏ aiozem acceptā ego ꝓbo. Quia ſm intentionem Augu. 5° de trinitate. Omne qđ relatiue đz ē aliq̄d ad ſe. igit qđ eſt aliquid in attributione ad alteꝝ: eſt aliquid ad ſe: g̃ z ita ſequitur q̄ erit ens formaliter. ¶ 4a ꝯcluſio p̄ncipalis ē: de ente in potentia: z de ente in actu: vtz dicatur ens vniuoce de ip̄is. ¶ Rñd. z dico: q̄ duplex eſt potentia ad p̄ñs ꝯſideranda. ſcz potentia ſubiectiua: z potentia obiectiua. De potentia ſubiectiua ſcz de materia non eſt difficultas magna. Quia eedem rationes que facte ſunt ꝑius ꝓbarent hoc. Sed de potentia obiectiua: de qua maior eſt difficultas: dico q̄ ſic. Quod ꝓbo. ¶ Primo ſic. Actus z potentia non diuerſificant eſſentiam. Nam eadem eſt diffinitio hominis in potentia z in actu: g̃ ꝛc̄. ¶ Secūdo ſic. Differentie diuiſiue non variant rationem formalem diuiſi: ſed ens diuiditur per potentiam z actum. g̃ ꝛc̄. ¶ Tertio ſic. Que ſunt idem numero habent eādem rōnem formalem: ſed granum vel aliquid tale eſt idem nūero in potētia

7 in actu. ergo 7c̄. Et sic patet de omibus. ¶ 4° sic. ¶ Modus intrinsecus non videt variare rationem formalem illius cuius est modus. Hoc patet. quia rō quidditatiua abstrahit a modo. ℔ actus 7 potentia sunt mōi intrinseci. ergo 7c̄. ¶ Hic occurrunt q̄dam difficultates. ¶ Prima: Vtr hec diuisio qua ens diuidit in potentiā 7 actum sit quidditatiua. ¶ Dico q nō intelligendo de potentia subiectiua. Et rō est. quia diuisio q̄dditatiua videt euacuare totum diuisum quicquid autem ē. non est tantū vel in potētia subiectiua vel in actu. Sed intelligendo de potentia obiectiua 7 ō actu sibi opposito: potest dici q sic. vt diuisio quidditatiua potest extendi ad diuisionem p modos intrinsecos quidditatis. Omnis em̄ quidditas vel est in actu vel in potentia. sic intelligendo potentiam. ¶ Secunda difficultas est. Si sit formalis ista diuisio intelligendo p formalem diuisionem illam q̄ dicitur aliqua ratio formalis manens eadem in vtroq; diuidentium. ¶ Dico q sic quia ens ℔m eandem rationem formalem dr̄ de ente in actu: 7 de ente in potentia. ¶ Sed contra. quādo aliqua ratio formalis dicitur de duobus. de vno simpliciter: 7 de alio ℔m quid. Illa non dicit de eis ℔m eandem rationem formalem. sed sic est de ente in potentia. 7 de ente in actu. quia ō ente in actu dicitur q est ens simpliciter. Non autem de ente in potentia. ergo 7c̄. ¶ Ad istud dico cōcedendo maiorem: sed nego minorem. ¶ Ad quod intelligendum est sciendum: q aliud est dicere de aliquo q sit put esse dicit scōm adiacens. 7 aliud est dicere q sit ens vel substā tia: put dicit tertium adiacens. ¶ Dico igit̄: q licet de ente in potentia dicatur q non sit ens simpliciter. 7 de ente in actu q sit ens simplicit̄ ℔m q ly esse dicit secundū adiacens. Tamen alio modo accipiendo esse put dicit tertium adiacens: vt sic dicitur ℔m q est copula respectu entis vel substantie: vel aliorum p̄dicamentor̄ essentialium. ¶ Unde dico q ens in potētia est simplicit̄ ens 7 simpliciter substantia. sicut ens in actu. Et ista est vera. Homo in potentia est simpliciter homo. 7 ista est falsa. Homo in potentia ℔m quid est homo. Et sic de alijs. ¶ Ad rationem in oppositum patet p iā dicta.

Questio. XI

Vtrum ratio entis: sit ratio generis. q sic. quia ℔m Boetium duo p̄dicamenta manent in diuinis. s. substantia 7 relatio. ergo a simili poterit ratio entis esse genus. 7 sic cum p̄dicet vt ad se erit p̄dicatio substantie. ¶ Contra. Augustinus dicit: q deus nō est in genere: ergo 7c̄. ¶ Circa istam q̄stionem sunt due veritates declarande ¶ Prima ē q ens non est genus. ¶ Ad hoc autē inducunt multe rationes. ¶ Prima est illimitatio: ℔ ista non valet. quia si essent infinita vel infinite species alis. adhuc animal esset genus. ¶ Si dicas q intelligis illimitationem: quia ad rationem generis requirit̄ q nō p̄dicetur in q̄d de differentia. sed ens dicit̄ in quid de omibus hoc non valet: quia ostensum est superius esse falsum. ¶ Ideo adducit̄ alia ratio. quia distinguitur vel diuidit̄ p modos intrinsecos. scilicz p finitum 7 infinitum. ¶ Sed istud nō impedit: quia talia non impediunt p̄dicatōnem quidditatiuam. ¶ Dico igit̄ q tota ratio quare ens nō est genus est. quia non p̄dicatur in quid: sicut pars essentialis. Illud igit̄ quod p̄mo respicit ratio generis ē p̄dicatio per modum partis essentialis: ℔ istud non est in ente. ergo ens non est genus. ¶ Maior fuit ꝓbata supius. ¶ Secunda veritas declaranda est: q deus non ē in genere. ¶ Quod declarat̄ ab aliquibus sic: q̄a nullū infinitum pōt esse in genere. Ab alijs autem: quia ctus purus nō pōt esse in genere. Et ab alijs: quia deus esset compositus. ¶ Sz prima ratio nō ꝯcludit: quia non saluat quin paternitas poterit esse in genere. qz ipa nō ē formaliter infinita. ¶ Nec secūda valet: quia p̄us repugnat quidditati esse in genere vel cōuenit anteq̄ intelligat̄ esse actus vel potentia. ¶ Nec tertia valet: quia non oportet q sit compositus illud qō est in genere. ℔ sufficit q habeat plures rationes formales: lz non componant̄. ¶ Dico ergo q deus non est in genere quia omne illud qō est in genere includit genus tanq̄ ptem ēntialem: ℔ deo repugnat includere aliquid superius tanq̄ partem essentialem. quia est simpliciter simplex: 7 p consequens irresolubilis. ergo 7c̄. ¶ Sz hic sunt q̄ttuor difficultates. ¶ Prima est: cum ens predicetur vt superius cuius p prietatem magis habet vel generis: vel speciei ¶ Dico ad hoc q magis assimilatur speciei. Et ratio est ista. quia genus predicat̄ in quid ō eo quod addit species supza genus. sic intelligendo q predicatur de specie que habet vnam rationem formalem ꝓstitutam ex genere 7 ex addito qō est differentia siue ratio formalis. Species autem non sic. Non em̄ indiuiduum addit ad substantiam vel speciem: nisi proprietatem indiuidualem. Similiter nec illud de quo p̄dicatur in quid. ens non addit tunc ad ens nisi p prietatem indiuidualem: quia ens non p̄dicat̄ in quid proprie: nisi de hoc ente quod non addit rationem formalem ad ens. ¶ Secunda difficultas. vtruz ens in quolibet habeat suum indiuiduum. Dico q sic. Et non solum ens: ℔ etiam omnia transcendentia. s. vnum verz bonū.

Et hoc ꝓbaꝫ sic. Quecunq; habẽt distinctas rõnes formales ex se. vbicunq; inueniunꝫ ille rationes formales: eodem mõ distinguuntꝫ in inferioribus. sed transcendẽtia sunt huiusmõi. ergo sicut in abstracto distinguuntꝫ: ita in quolibet indiuiduo distinguuntur. Nam quecũq; in superioribus ſm rationes formales distinguũtur: ⁊ in inferioribus similiter distinguuntꝫ ¶ Tertia difficultas. vtrum ens dicatur immediate de suis inferioribus. ¶ Rñ° ⁊ ad hoc dico q; sic. Quia inferius ad ens non videꝫ addere ad ens: nisi modum intrinsecum. sed ꝓpriꝰ ẽ compatio rationis formalis ad modum suũ intrinsecum q̃ ad quãcunq; rationem formalem aliam. ¶ Maiꝰ patet. quia hecceitas nihil videtur esse nisi modus intrinsecus illius cuius est hecceitas. vel illius quod dicitꝫ hoc esse. ¶ 4ª difficultas. Vtrum tale indiuiduum entis sit in aliquo p̃dicamento. Dico q; non. quia omne quod ẽ in genere: genus dicitur in p̃mo modo dicendi p se de illo. Si ergo hoc ens ẽsset in genere cum ens ⁊ hoc ens sint eiusdem ratiõis formalis. ergo diceretur in quid per se de illo. Hoc autem est falsum: ergo ⁊c. ¶ Et ꝓbo. quia quando aliqua sunt eiusdem rationis formalis quicquid dicitur p se ꝓmo modo de vno: ⁊ de reliquo. sed ens ⁊ hoc ens sunt eiusdem rationis formalis. ergo si genus diceretur in quid in ꝓmo mõ de hoc ente: ⁊ similiter de ente. Hoc autem est falsum. ergo ⁊c. ¶ Sed hic est vnum dubium. vtrum omnia que sunt in linea p̃dicamentali habeant ꝓpria indiuidua. ¶ Dico q; sic. Et hoc ꝓbatur per istam eandem rationem per quam ꝓbatum est de ente: scz quecunq; distinguuntur: ergo ⁊c. ¶ Et ex hoc apparet vnũ dictum logicoꝝ: q; vnumquodq; quando p̃dicatur de suo indiuiduo: magis habet rationem speciei q̃ generis. ¶ Ad illud quod in ꝓncipio inductum fuit ad oppositum dico q; nũq; Boetius dixit q; in deo sunt duo gña vel p̃dicamenta: sed solum q; sunt duo modi p̃dicandi: ⁊ nõ duo p̃dicamẽta. ḡ ⁊c.

Questio. XII

Vtrũ ens analogice dicatur de illis de quibus dicitur. ¶ Dico q; sunt q̃ttuoꝝ modi dicẽdi. ¶ Quidam dicunt q; vniuoce dꝛ. qꝛ ſm vnam rationem. ¶ Alij dicũt q; eq̃uoce: quia ſm diuersas rationes. Alij dicũt q; analogice. quia p ꝓus de vno: ⁊ p posterius de alijs. ¶ Alij dicunt q; ambigue. Distinguũt aũt de analogo. qꝛ q̃ddã est quod ſm rationez vnã dꝛ de duobus. pfectius tñ de vno q̃ de reliq̃. ¶ Aliud analogũ est qõ dꝛ de vno ꝓprie: ⁊ de alijs p attributõez ad illud. Et istud reducitur ad eq̃uocũ. ¶ Istis aũt p̃missis dꝛ q; ois terminus vel ẽ equiuocus vel vniuocus: qꝛ qñ aliquoꝝ danꝫ diffinitiones p ꝛia immediata: ipsã sunt ꝛia immediata: ſ huiusmodi sunt equiuocum ⁊ vniuocum. ergo ⁊c. ¶ Sed hic est difficultas vna si ens dicaꝫ eq̃liter de suis inferioribus vel inequaliter. ¶ Ad istud respondeꝫ p q̃ttuoꝛ conclusiones. ¶ ꝓma est q; ens non p̃dicatur ſm maius ⁊ minus. ¶ 2ª q; non p̃dicatur ſm ꝓpius ⁊ posterius. ¶ 3ª q; non p̃dicatur inequaliter. ¶ 4ª q; non p̃dicatur dissimiliter. Omnes iste conclusiones vna ratione ꝓbantur. quia quando est aliqua p̃dicatio essentialis non potest variari p posterius: sed q̃ttas virtutis ſm quam attenditur maius ⁊ minus ꝓpius ⁊ posterius. equale ⁊ inequale: simile ⁊ dissimile. Hec omnia sunt posterioꝛa ente: ⁊ etiam illis de quibus p̃dicatur ens: ergo non variant p̃dicationẽ entis que est essentialis. Quãdo igitur aliquid dicitur perfectius ens: illud est per aliquid posterius ente. ⁊ per ꝛsequens in illo ꝓpriꝰ in quo fit p̃dicatio entis: ipa erit vnifoꝛmis.

Questio. XIII

Vtrum sit aliqua ratio transcendẽs cõmunioꝛ ente. ¶ Circa istam questionez duo sunt que faciũt difficultatẽ. ¶ ꝓmum est distributio. Omne eñ quod distribuitur p aliquibus est communius eis: sed ħ qõ dico positiuum distribuitur p ente ⁊ ꝓ alijs ab ente: scilicet p veritate bonitate. Dicimus eñ q; omne positiuum distribuitur p ente ⁊ p alijs ab ente predictis. ergo ⁊c. ¶ Secundũ faciens difficultatem est numeratio. Omnia eñ illa que numerantur in aliquo termino: oporꝛtet q; terminus ille cõmunis sit eis. sed nos numeramus rationem boni ⁊ veri entis: dicendo q; tres sunt rationes: ergo ⁊c. ¶ Bono igitꝫ q̃ttuoꝛ conclusiones. ¶ ꝓma est q; licet nulla ratio intentionis ꝓme sit communioꝛ ente: tamen ratio aliqua secunde intentionis est communioꝛ ente. Hoc ꝓbo. Accipio eñ perfectionẽ simpliciter: ⁊ diffinitionem eius. Et tunc arguo sic Ille conceptus vel illa ratio est cõmunioꝛ ente ⁊ veritate que dicitur ħ ente ⁊ veritate ſm idẽ nomen ⁊ eandem diffinitionẽ. sed perfectio simpliciter est huiusmodi. ergo ⁊c. Quodlibet eñ illoꝝ in quolibet est melius ipm q̃ non ipm Ista est diffinitio perfectionis simpliciter que conuenit enti ⁊ veritati. ¶ Similiter nomen cõuenit eis: quia ens est pfectio simpliciter: similiter ⁊ veritas. ¶ Secundo ꝓbo idem sic. Quecunq; distinguuntur formaliter: quodlibet illorum habet rationem formalez: sed entitas ⁊ veritas sunt huiusmodi: ergo ratio formalis dicitur de eis. ¶ Item tertio quod dicitur de duo-

bus ꝑm eandem rationem formalem est cõmuni⁹ quolibet illoꝝ. sed vniuersale dicitur de entе ⁊ veritate ꝑm eandem rationem formalem. ergo ⁊ similiter secunda intentio. Et sic de multis alijs. ¶ Secunda ꝓclusio q in respectib⁹ trãscendẽtibus aliq̃d est cõmunius ente: qr q̃cũq; sunt distincta: distinctio est eis cõis. ⁊ cõmunior q̃libet illoꝝ. Quecũq; etiã sunt ordinata: ordinatio est eis cõis ⁊ cõmunior quolibet illoꝝ. hmõi sunt ista. ens ⁊ vez ⁊ bonũ. Dia em̃ ista sunt ordinata. g̃ ⁊c. ¶ 3ª ꝓclusio ẽ q in aptitudinibus ẽ aliq̃d cõius ente. nã qđ dr de ente: ⁊ de alijs ab ente ẽ cõius ente. hmõi sunt aptitudines intelligibilitas: volibilitas. ¶ 4ª ꝓclusio est q in ꝓpatuis ẽ aliq̃d cõius ente. nã illa ꝓpatio ẽ cõior ente q̃ dr de ente. ⁊ de alijs ab ente. ꝙ nõ solum ens ꝙ ⁊ alia ab ente. ſ. passiones: qđlibet istoꝝ ẽ vnũ. vnitas em̃ ẽ vna. bonitas ẽ vna. Et sic de alijs: g̃ ⁊c. ¶ Cõtra ista arguit̃ q̃druplicit̃ ¶ Primo sic. Dis rõ cõior ẽ ꝓr: ꝙ scđe intentiones non sunt ꝓres ente: g̃ ⁊c. ¶ 2º sic. Oẽ diuisum ꝑ aliq̃ ẽ cõius q̃libet illoꝝ: ꝙ ens diuidit ꝑ absolutũ ⁊ respectiuũ. g̃ nec absolutũ nec respectiuũ. cuiusmõi sunt distinctio ⁊ ordo: nullũ illoꝝ erit cõius ente. ¶ 3º sic. Nulla passio adeq̃ta suo subiecto excedit eũ. vez ⁊ bonũ sunt passiones adeq̃te entis: g̃ ⁊c. ¶ 4º sic. Qñ aliq̃d p̃scindit ab aliq̃ vel distinguit̃ formaliter ab eo. illõ est vnum vt sic p̃scindit. ꝙ bonitas p̃scidit ⁊ distinguit̃ formaliter ab ente: g̃ vt sic vna ẽ: ꝙ vnitas dr de ente: igit̃ cõior ẽ ente. ¶ Rñ⁰. ¶ Ad p̃mũ illoꝝ dico q in cõmuniorib⁹ q̃dditatiuis verum est q ipa sunt ꝓra: ꝙ in alijs talibus nõ simplr: immo cõmuniora sunt posteriora. sicut apparet manifeste: qr genus quod est scđa intẽtio est cõmunius q̃ animal: non tamen est ꝓius. ¶ Ad 2m dico q animal non diuiditur ꝑ rationabilitatem: ꝙ per rationale. Non sic autẽ animalitas diuiditur: ita dicitur in ꝓposito q ens in sua communitate acceptum denotatiue accipit̃. ⁊ diuidit̃ in absolutũ ⁊ respectiuũ. Sic̃ animal in rõnale ⁊ irrõnale. Entitas autẽ vel rõ formalis entis p̃cisa est magis artata: ⁊ non sic diuidit̃: sicut nec animalitas. ¶ Ad aliud de aptitudinibus ⁊ vnitate dico: q iste non sunt passiones entis adequate. vel entitatis sub sua p̃cisione accepte: ꝙ entis simplr accepti. ¶ Dz h̃ est vnũ dubiũ quõ ens ꝑm totam suam latitudinẽ accipiat̃. Aut em̃ accipit̃ ꝑ rõe entis p̃cisa. Et hoc nõ. qr non ẽ ꝓcretũ vt sic. Nec de oibus dr vt sic: ꝙ sub rõe p̃cisa. Aut accipit̃ ꝑ substratis Et hoc nõ. qr illa nõ h̃nt vnitatẽ: sicut diuitas ⁊ hũanitas q̃ h̃nt vnitatẽ alicuius rõnis: vt ab eis p̃scindit rõ entis. Oportet g̃ dicere q accipiat̃ ꝑ aggregato. ꝙ h̃ nõ valet. qr numq̃ talis aggregati ps p̃dicat̃ in q̃d dr toto. Et sic ens nõ diceret̃ in q̃d de illis aggregatis. ¶ Ad istd rñ⁰ ⁊ dico q ens supponit ꝑ substratis. nõ sic intelligendo q rõ entis nõ intelligat̃ cũ rõe illa vt ꝑma. In ordine em̃ ad rõnẽ entitatis ens p̃dicatur: sicut album supponit ꝑ substratis in ordine tamen ad albedinẽ. ¶ Sed hic est vnũ dubium qr in eẽntialiter ordinatis vbicunq; inuenit̃ posterius ⁊ ꝓius. Exemplum vbicunq; inuenit̃ album qđ est posterius: inuenit̃ albedo q̃ ẽ ꝓr. ꝙ rõ entis ẽ ꝓr ente: g̃ vbi inuenit̃ ens: inuenit̃ rõ entitatis. ¶ P. Effectus formalis non videt̃ esse maioris latitudinis q̃ sit forma. ꝙ ens est effectus formalis entitatis. g̃ ⁊c. ¶ Item vbicũq; inuenitur ens: inuenit̃ entitas. ¶ Dico ad istud q lz in essentialiter ordinatis ibi inuenit̃ ꝓius vbi inuenitur posterius. non tamen de omnibus p̃dicatur ꝓius de quibus p̃dicatur posterius Exemplum vbi est album ibi est albedo: ⁊ tamẽ de ligno dr album ⁊ non dr albedo. Eodẽ modo in ꝓposito: q vbi est ens ibi est entitas. Dz ens de aliq̃bus p̃dicatur de q̃bus non p̃dicat̃ entitas. Eodem modo dicendum est de formali effectu.

Questio. XIIII

Vtrũ theologia sit scia. Videt̃ q non: Augu. de tri. xij. Ad sciaz ꝓtinet actio ad sapiaz ꝓtẽplatio. ꝙ theologia nõ est habitus actiuus. g̃ ⁊c. ¶ Cõtra. Idẽ dic̃ q huic ſnie tribuit̃ ⁊c. ¶ Circa istã q̃stionẽ ꝓ⁰ inſistẽdũ ẽ circa vboꝝ significatõez. ¶ 2º circa vitatis inq̃sitõez. ¶ Quãtũ ad ꝑm̃ ꝓmo dicẽdũ ẽ de isto termino theologia. ¶ Põt em̃ accipi theologia q̃ttuor mõis. ¶ Uno mõ ꝑ habitu quẽ habuerũt illi q̃bus reuelata ẽ: vt ꝓphe ⁊ sancti: ⁊ ꝺ istis dicit Dyo. q isti docuerũt nos laudare deũ in oibus creaturis. ¶ Alio mõ accipit̃ ꝑ illo habitu: q̃ adq̃rit̃ in nob̃ ex studio ⁊ sacra scꝑtura. ¶ 3º mõ accipit̃ ꝑ illo habitu q̃ deducit̃ ex veritatibus ꝓtẽtis in sacra scꝑtura. ¶ 4º ꝑ habitu declaratiuo ⁊ defensiuo fidei. Et de isto loquit̃ Hiero. ad Eugeniũ. ¶ Si ꝓmo mõ accipit̃ ſ. ꝑ reuelata dico q fuit euidẽs ⁊ certa. ¶ Dz dubium ẽ magnũ quõ habuerũt certitudinẽ de eis. Dicitur q ex vna regula ꝑ maiori. ſ. ex ista. ꝺs non põt mẽtiri. Qđ ior ẽ accepta sb̃ ea. ſ. q ꝺs ita dixit. g̃ ⁊c. ¶ Dz ꝛ. dato q maior sit vamior nõ ẽ euidẽs. ſ. q ꝺs ita dixerit. ¶ Nec videt̃ quõ potuerũt esse certi de ea. ¶ Ad ꝓbo sic. Nulla vitas ꝓtingẽs põt intuitiue cog̃sci: nisi vtrũq; extrẽoꝝ: vl saltẽ altez intuitiue cog̃scat̃. ¶ Probo istã. qr abstractiua fit ꝑ spẽz q̃ repñtat rẽ eq̃liẽ siue existat siue nõ existat. Nullũ ãt ꝓtingẽs põt certitudinaliẽ cog̃sci ꝑ illud qđ indifferẽter repsentat rẽ siue existat siue nõ existat. Dz nullus

eorum cognouit deum intuitiue: nec eius loq̃lam. ergo ꝛc̃. ¶ Jdeo dicunt alij q̃ habuerunt ex aliquo lumine supernaturali: quod est maius lumine fidei: ꝛ minus lumine glorie. ¶ Sed contra. Quandocunq̃ aliqua habitudo sequitur ex rationibus formalibus terminorum: in quocunq̃ lumine cognoscantur termini ꝛ habitudo. sed terminos propositionum theologie quos habuerunt illi: ꝛ nos habemus. igitur per idem lumen per quod terminos cognoscimus: cognosceremus habitudinem terminorum. ergo ponere tertium lumen nihil valet. ¶ Jdeo dicitur q̃ habuerunt alios terminos. ¶ Sed contra. Jllud idem quod illi dixerunt: alij scilicet philosophi negauerunt: ꝛ per consequens eosdez terminos habuit philosophus negans: ꝛ theologus affirmans. ¶ Jdeo dicitur q̃ habuerunt noticiam abstractiuam quaz alij non habuerunt. ¶ Sed licet istud posset sufficere pro necessarijs: tamẽ pro contingentibus locum non habet. quia per cognitionez abstractiuam non possumus certificari de contingentibus: ex quo abstrahit ab existentia. ¶ Jdeo finaliter dicitur q̃ modus certitudinis ꝛ euidentie quem habuerunt non est nobis notus: licet sit aliquis: tamen quis sit ignoramus. Si autem secundo modo accipiatur etiam non est scientia theologica: sed fides. Si tertio modo accipiatur etiam non est scientia. quia aut deducitur ex vtraq̃ credita: ꝛ tunc conclusio tantum erit credita. Aut ex vna per se nota ꝛ alia credita: ꝛ tunc ꝯclusio tm̃ erit credita. quia ꝯclusio sequitur ꝯditionem p̃misse debiliozis. Si autẽ accipiatur q̃rto modo: sic est vna ꝓpoꝛtio nobilissima ꝛ summa methaphisice: quia methaphisica accipitur dupliciter. ¶ Uno mõ vt tractat de ente vt ens est. ꝛ tunc isto modo nihil cognoscit de deo nisi p̃cise ea q̃ sequunt ens inq̃ tũ ens. ¶ Alio mõ vt ꝯsiderat de alijs ꝯtẽtis sb ente: ꝛ isto mõ ꝯsiderat de deo. Et qz deus int cetera q̃ ꝯtinent sub ente ẽ q̃d nobilissimũ. Hic ẽ q̃ methaphica q̃ ꝯsiderat de deo ẽ summa ꝛ nobilissima. Añ Augu. vocat platonicos philosophos theologos. ¶ Nota etiã q̃ septẽ ꝯditiones req̃runt ad sciaz. ¶ Quaꝛ p̃ma est q̃ sit notissima. ad dr̃iaz ꝝtutũ moraliũ. ¶ 2ª q̃ sit vera ad dr̃iaz opinionis cui põt sbesse falsum. ¶ 3ª q̃ sit euidẽs: ad dr̃iaz fidei: q̃ ẽ enigmatica. ¶ 4ª q̃ sit habitualis: ad dr̃iaz actus intelligẽdi. ¶ 5ª q̃ sit necessaria: ad dr̃iam artis ꝛ prudẽtie que sunt ō possibilibus aliter se hr̃e. ¶ 6ª q̃ sit habita p discursum silogisticum: ad dr̃iam intellecus q̃ est p̃ncipioꝛ. ¶ 7ª q̃ sit causata a p̃ncipijs p se notis. ¶ Ex quibus sequunt due conclusiones ¶ Pꝛima q̃ noticiam quam ꝯcludimus ex p̃ncipijs traditis non est scientia: quia impossibile est ꝯclusionem esse notioꝛem p̃incipijs. ¶ 2ª q̃ angelus non habet scientiam: supposito q̃ non discurrat. ¶ Sed hic est dubium: vtrum theologus per istum habitum poterit satisfacere philosopho. Dicitur q̃ non. ¶ Sed contra. Quia aut ratio facta a philosopho est peccans in materia aut in forma. Si in forma: forma ẽ sibi nota. Si in materia: ergo vna ꝓpositio est falsa: ꝛ ita saltem potest se defendere contra eũ. ¶ Secundus terminus est scientia. ꝛ de isto accipiẽdo ꝓpꝛie scientiam: dico quattuoꝛ conclusiões ¶ Pꝛima est q̃ est habitus verus ꝛ euidẽs. Et per hoc distinguitur ab opinione ꝛ fide. ¶ Secunda ꝯclusio q̃ est cognitio necessaria. Et per hoc distinguitur a ꝓudentia ꝛ arte. ¶ Tertia ꝯclusio q̃ est de aliquo non per se euidente vel non de noto per se. Et per hoc distinguitur ab intellectu qui est habitus p̃incipioꝛ. ¶ Quarta q̃ est per discursum silogisticum. hoc patet. ¶ Sed contra ista instatur quadruplicit̃. ¶ Pꝛimo: quia in angelis ꝛ demonibus non esset scientia. quia ex magis notis ꝓcedit scientia: vt dicis: sed demones non demonstrant. nec substãtie separate. ¶ 2º sic. Substantie separate nõ discurrunt: quia anima separata nõ habet fantasma. ergo non potest discurrere ab eis. sed cõstat q̃ habet scientiam. ergo ꝛc̃. ¶ 3º. Quia angeli ꝛ beati perfectam habent scientiam de diuina essentia: ꝛ tamen non discurrunt: quia forte habent scientiam sine discursu. ¶ 4º: ꝺa tunc in deo non erit scientia. quia certum est q̃ ipe non discurrit a magis noto: in minus notũ ¶ Ad ista respondeo. ¶ Ad p̃mum dico q̃ accidit scientie q̃ habeatur p discursum factum in tempoze. sed in instanti potest fieri. Et ita facit intellectus separatus discurrendo p̃m oꝛdinez nature: non tamen temporis. ¶ Ad 2m dicendũ q̃ discursus per fantasmata accidit scientie: cõuenit tamen anime pro statu isto. ¶ Ad 3m q̃ nõ est inconueniens q̃ angeli ꝛ beati ex aliquibus pꝛioꝛibus scilicet ex essentia diuina concludant infinitatem: ꝛ alia posterioꝛa. ¶ Ad 4m videt intentio aliquoꝛum q̃ aliquo modo p̃m rationem in deo potest esse discursus. quia ibi est obiectum primarium ꝛ secundarium. ꝛ per p̃marium cognoscit secundarium. Verbi gratia. p diuinam essentiam potest cognoscere q̃ ipa est communicabilis tribus personis. similiter de alijs veritatibus: ꝛ ita potest habere scientiam. in cognoscendo etiam quidditates creaturaꝝ. videlicet q̃ ex rationibus talibus sequit̃ talis ꝯclusio. ergo ꝛc̃. ¶ Contra. quadruplr̃. ¶ Pꝛio sic. Jntellectus habens ꝓpꝛie scientiam discurrit a magis notis ad minus nota. sed ꝺ est incõ

uenies in deo: ergo ꝛc.¶2°. Quia nulla notitia intuitiua est discursiua. cognitio beatorum est intuitiua: ergo nō discurrunt.¶3°. Quia in oi discursu sunt plures actus. ꝫ in deo ⁊ in angelis respectu dei non est nisi solus vnus actus ḡ ꝛc.¶4°. Quia oē intuitiue cognitum est p se notum: ꝫ intellectus diuinus ⁊ intellectus beatus cognoscit intuitiue diuinam essentiā. ḡ ꝛc. Nam p se notum non potest demōstrari: ḡ ꝛc. ¶Ad ista. ¶Ad p̄mū dico q̄ magis notum pōt intelligi dupl'r. vel discursus a magis noto vel q̄ illud sit p se certius q̄ aliud. ⁊ hoc non est in ꝓposito. Alio mō qō p̄cipalius: ⁊ q̄si p prius Et isto mō nō est incōueniēs: nam sicut ds pōt discurrere a sua essentia tanq̄ a p̄cipalius noto ad alia q̄ sunt q̄si secundario nota. ¶Ad 2m dico q̄ intuitiua noticia est aliquando discursiua. vel pōt esse. Nam Augu. dicit sup Gen. q̄ beati cognoscēdo deum ex ꝓsequēti cogīscunt creaturā. ⁊ isto mō p̄nt dici aliqualiter discurrere. ¶Ad 3m dico q̄ spūs separati p̄nt vno actu totū discursum cognoscere: ꝫ pnunc nō ē ita in nobis. ¶Ad 4.m concedo q̄ illud ē p se notū quod ē intuitiue cognitum. ⁊ non pōt demonstrari stando p̄cise in illa noticia: sed ratione alterius rationis formalis bene. sicut videndo solē video illū esse rotundū. ⁊ vt sic nō demōstratur. ꝫ demōstrationem de eius rotunditate accipio vel habeo p aliam noticiam abstractiuā. ¶His p̄missis respondeo ad q̄stionē distinguendo de theologia vel vt ē in se vel quo ad nos in se. p illo habitu quem pōt facere obiectuz intellectu ꝓportionato. Alio mō p illo quē intellectus viatoris pōt percipere. p̄mo mō ē scientia vt patet. 2° mō nō. q: nō possumus hr̄e certā noticiā de obiecto vt sciamus ṽitates scīētie theologice vt theologice sunt. ⁊ de istis ita ē q̄ nō pōt haberi scia p̄pe. Alie sunt veritates metaphisicales: ⁊ nō p̄prie ⁊ stricte theologice. ⁊ de istis bene pōt haberi scientia. ¶Ad argumentum: nō distinguit ibi scia ꝫ sapiaz. sed vocat ibi sapiaz sciam de eternis.

Questio. XV

Vtrū viatori poterit cōicari noticia abstractiua diuine essentie: ⁊ non de eius exñtia. q̄ nō p̄m Hyo. Veritates diuine nō sunt cognoscibiles. ¶Sed in oppositum ē p̄mo capl'o. quia bonum nō ē incōicabile. ¶Circa istam q̄stionē videndū ē de terminis. ¶Primo de noticia abstractiua in se q̄d ē. ¶2°. si pōt cōicari. ¶Quantū ad p̄mū dr̄ q̄ noticia abstractiua ē illa q̄ ē de re in aliq̄ repñtatiuo q̄n res p̄sens nō pōt haberi. ¶Sed contra. Obiectū vt in repñsentando nō distinguit a repr̄esentatiuo nec ē aliud ab eo vt dicit Augu. sed noticia nō terminat ad similitudinem rei siue ad repñsentatiuum. ergo nec ad rem. vt in repr̄esentatiuo ¶2°. Quia obiectū nō dicit esse in spē: nisi quia spēs supplet vicem obiecti: sed species non supplet vicē obiecti: nisi inq̄tū ad virtutem motiuā. ⁊ ad eam nō terminat actus vt sic. ergo ꝛc. ¶3°. Quia spēs aut se hz tm̄ in ratione mouentis: ⁊ tūc habet ꝓpositū. Aut in rōe terminantis: ⁊ tūc intelligetur vel saltem nihil intelligetur: nisi qō ē in intellectu: qō ē falsum.¶4°: ḡa obiectū vt sic nō hz ibi etiā nisi intentionale: ergo p̄cise p̄m illud esse intelligit. ⁊ p ꝓsequēs nō intelliget p̄m esse reale extra. sed intelliget tm̄ vt in spē: vel ipa species tantummō intelliget. ¶Dico igit̄ q̄ illa noticia ē de re per aliqō repñsentatiuum. sed terminatur ad quidditatē obiecti in se: ⁊ ad illa que insunt obiecto p se. ¶Per se aūt nō inest rei aliquid vt extra. nec vt in aia sed vt ē in se abstracta. ¶Sed contra arguit̄ q̄drupliciter. q: cogīscimus abstractiue spēs: ḡ p aliquod repñtatiuum: ⁊ illud p aliud. ⁊ ita vel erit p̄cessus infinitum. vel stabitur ad aliquid qō cognoscit sine repñtatiuo. ¶2° sic. ¶Per illō nō diffinit̄ p̄prie abstractiue quod competit intuitiue: sed visio oculi que ē p̄prie intuitiua fit per speciem. ergo abstractiue nō ē hoc p̄priuz vt per hoc diffiniatur. ¶3° sic. Videns se in speculo: aut se videt abstractiue: aut intuitiue. Si abstractiue: ergo sensus exterior poterit cognoscere aliquid abstractiue quod falsum ē. Si intuitiue: ⁊ videt se per speciem. ḡ ꝛc. ¶4° sic. ds videt futura ꝓtingentia nō in se: quia nō sunt. ḡ in repñtatiuo: ⁊ tm̄ intuitiue videt. Sīr beati in cognitione matutina scz in verbo vidēt creaturas. ⁊ p aliud ergo. ¶Ad ista. ¶Ad p̄mum dico q̄ species p̄prie loquendo nō cognoscit nisi arguitiue. ⁊ isto modo p̄precise ⁊ nō per repñtatiuum. incipiendo em̄ a cognitiōe intuitiua experior me intelligere. ꝓstat autem q̄ nō nisi p aliquid pñs in anima. nō aūt ē illud res. q: res nō ē in anima: ergo species rei. ergo isto mō cognosco spēz mihi ineſſe. ¶Ad 2m dico q̄ in visione oculi spēs ⁊ ipa visio sunt duo effectus essentialit̄ ordinati: sicut illuminare ⁊ calefacere ⁊ ista sunt ab eadē causa: q: vnus nō causat alium. Tm̄ tā spēs in oculo q̄ visio causat ab obiecto. ⁊ visio nō causat a specie. ¶Ad 3m dico q̄ videns se in speculo immediate intuetur seip̄m per actum reflexum: licet sensus exterior iudicet esse ibi species: quia sensus exterior consuetus ē sic videre. s. p lineam rectam. ¶Ad 4m dr̄ ab aliq̄bus q̄ deus cognoscit abstractiue ea q̄ cognoscit p essentiam: sed ipaz essentiaz cognoscit intuitiue. Istud tm̄ nō apparet mihi verum quia noticia abstractiua dicit imp̄fectōez. s. mo

dus talis cognoscēdi. Alij dicunt q̄ noticia de noiaꝫ a p̄mo obiecto ⁊ specificaꝫ: ⁊ qz actus diuini intellectus ē solū intuitiuus q̄ terminaꝫ p̄o ad essentiā intuitiue. ideo dz totus intuitiuus: lz forte nō rōe alioz. ¶ Alius ꝯo doctoz nr̄ dic: q̄ illa ē abstractiua q̄ ē in aliq̄ determiate repñtatiuo ⁊ nō supemineter. diuina aūt eēntia ē repñtās eminēter: qz verius repñtat rē q̄ sit in se ipa. ideo intuitiue ꝓtingētia cogŏscunt. ¶ Ad q̄stionē igit̄ qđ ē 2m̄ p̄ncipale de possibilitate cōicatōis: dico q̄ ē intellectus vnus ꝓiunctus alius sepatus. ⁊ isti duo accipiunt in purisnaturalibus. ¶ Tertius ꝓiūctus siue sepatus citra tñ btitudinē eleuat⁹. ¶ Quartus eleuatus oio supnaturalit̄. ⁊ p̄m lz dico q̄ttuoꝛ ꝓclusiones. ¶ Prima ē q̄ intellectus p̄o. s. nr̄ ꝓiūctus nō p̄t habere noticiā ꝓp̄riā ⁊ specificā diuinitatis naturalit̄. ¶ Hāc ꝓclusionē ꝓbo q̄druplr̄. ¶ Prio sic. Quicūq̄ intellectus p̄t cogŏscere ꝓp̄riaz ⁊ specificā rōnē alicuius q̄dditatis p̄t cogŏscere aptitudines que consequuntur illam quidditatem: quia talis aptitudo ē eius passio: ꝫ aptitudo que est passio diuine eēntie est q̄ ipa sit cōicabilis tribus. ergo posset ab intellectu nostro cogŏsci q̄ ipa est cōicabilis tribus. Hoc autē est falsuz. g̃ ⁊c̄. ¶ 2° sic. Quis intellectus cognoscēs ꝓp̄riam ⁊ specificam rōnem alicuius p̄t cognoscere vim eius actiuā naturalē: vis aūt eius actiua naturalis ē posse creare: ⁊ sic possemus ex naturalibus cognoscere creatōez esse possibilem. Et sic de incarnatione ⁊ de alijs. ¶ 3° arguitur sic. Nos non possumus quidditates cognoscere multaꝫ reruz creataꝫ p̄ q̄ꝑas differētias ꝫ p̄ pegrinas. g̃ multo minus poterimus de diuina essentia talem cognitioncm habere. ¶ 4°: potens cognoscere naturaliter aliquā quidditatē p̄t cognoscere illud quod ē realiter idem illi q̄dditati naturaliter. ꝫ q̄dditati diuine sunt realit̄ idē p̄p̄etates p̄sonales siue ipe p̄sone. g̃ ipas cogŏsceremus naturalit̄ qđ est falsum. ¶ 2ª ꝓclusio est q̄ intellectus noster supnaturaliter eleuatus citra beatitudinem p̄t p̄ aliquā spēz infusam cognoscere diuinam essentiam sub p̄p̄ria rōe ⁊ specifica. ¶ Et lz p̄bo q̄ttuoꝛ rōnibus ¶ Primo. Q̄ñcunq̄ sunt alique potentie adeq̄te. quicquid potest vna potest ⁊ alia. ꝫ mēoria ⁊ intelligentia ⁊ voluntas sunt potentie adeq̄te. in memoria aūt Pauli fuit actus recoꝛdationis. g̃ lz fuit p̄ aliquā spēz: g̃ eodem mō intellectus si causaret̄ in eo talis spēs posset cognoscere distincte sicut memoria recoꝛdabaꝫ: ergo ⁊c̄ ¶ Dicit̄ ad lz q̄ lz Paulus videret distincte tñ recoꝛdabaꝫ indistincte. ¶ Contra. Conceptus indistinctus ē ꝓceptus diffiniti: ⁊ ꝓceptus diffinitōis ē ꝓceptus distinctus. ¶ Tūc arguit̄ sic Quis intellectus hñs ꝓceptum indistinctū de aliquo potest acq̄rere ꝓceptum distinctum. Sz Paulus habuit cōceptum indistinctum. g̃ ⁊c̄. Maioꝛ ptz. qz q̄cūq̄ hz ꝓceptū diffiniti potest hr̄e ꝓceptū diffinitionis. p̄bo. qz hñs ꝓceptū subiecti p̄positōis p se note: p̄t hr̄e ꝓceptū p̄dicati: ꝫ ex diffinito tanq̄ ex subiecto: ⁊ ex diffinitōe tanq̄ ex p̄dicato fit p̄positio p se nota: g̃ hñs ꝓceptum diffiniti p̄t habere ꝓceptū diffinitōis. ⁊ p ꝓsequēs hñs ꝓceptū indistinctum diuine eēntie: p̄t habere distinctū. ꝫ Paulus habuit indistinctum: ergo ⁊c̄. ¶ Silr̄ potest argui de obscuro ⁊ claro. Nam si dicaꝫ q̄ cognoscitur illud idem obscure: ⁊ postea clare habeaꝫ p̄positum. Si dicas q̄ aliud scilicet ꝓfuse. Cōtra. qz Paulus coḡuit essentiam ⁊ nō aliq̄d aliud. ¶ 2° sic arguo. Quicquid deus p̄t mediāte cā 2ª p̄t p se: ꝫ p̄t p cāz scdaz. g̃ ⁊ p se ⁊ p essentiā potest. Jsta ratio non est ponderis magni nec doctoꝛis. sed fuit inserta ab alijs. ¶ 3° arguo sic. Quia q̄ñ sunt alique due pfectiones: si maioꝛ non repugnat creature nec minoꝛ. Sed si habere mille gradus non repugnat creature. nec habere decem: ꝫ attingere obiectū p actuz intelligendi ē pfectius q̄ repsentari p spēm: qz pfectius actus repñtat obiectū q̄ spēs. non repugnat aūt creature attingere obiectū p actuz intelligendi. g̃ nec p spēz. ¶ 4° sic. Q̄ñ sunt aliq̄ duo equaliter infinita si vni istoꝛum non repugnat repñtari p speciem nec alteri. ꝫ ita est entitas diuina infinita sicut deitas: entitas autem diuina potest repsentari p speciem: ergo ⁊ deitas. pbatio assumpti. s. q̄ entitas sit eque infinita: quia nulla alia entitas est infinita nisi entitas diuina. ergo ⁊c̄. ¶ 3ª ꝓclusio est: q̄ intellectꝰ separatus in puris naturalibus cōstitutus potest deuenire in p̄p̄riam noticiam diuine essentie. ¶ Probaꝫ p̄mo sic. Supono eñ q̄ talis intellectus sepatus p̄t se extēdere ad omne ens limitatū: ⁊ sic intelligere omne tale. Ex hoc arguo sic. Quis intellectus potēs intelligē speciez p̄t intelligere obiectum repsentatum p spēm: ꝫ deus p̄t speciem repsentantē essentiā diuinā causare in intellectu alicuius beati. ⁊ sic talis intellectus p̄t eam intelligere quia limitata ē: ⁊ p ꝓsequēs p ꝓpositōez assumptā poterit obiectum p eā repsentatū cognoscere. ¶ 2° sic. Quicunq̄ intellectus p̄t intelligere actum ꝓplexū inter terminos: p̄t terminos illius complexionis cogŏscere: ꝫ intellectus p̄t intelligere actuz complexū cuius essentia diuina ē subiectū: hoc ptz. Nā btūs formare p̄t istaz. deus est infinitus sub p̄p̄a rōe dei. Et iste intellectus. s. sepatus ex suppositione potest intelligere actum cōplexum cum sit actus limitatus. g̃ ⁊ diuinitatē

¶3° sic. Iste intellectus qui potest intelligere ⁊ cognoscere habitū scientialē qui est de aliq̄ subiecto sub ratione ꝓpria pōt cognoscere illud subiectū: ꝫ talis intellectus pōt hr̄e noticiā de isto habitu quem habēt ꝺ deo beati qui est de diuina essentia. ergo ⁊c̄. ¶ 4° sic. Quicunq; intellectus pōt cognoscere aliquā relationē pōt cognoscere termios eius: ꝫ talis intellectus pōt cognoscere oēs relatōes creature ad deū: ergo potest cog̃scere deū qui ē terminus relatōis. ¶ Si dicat̄ q; bñ cognoscit deus inq̄tum terminat talē relationē. terminat aūt respectū sub rōe generalī: vel sub alia rōne q̄ diuinitatis. ⁊ sic cognoscitur ⁊c̄. ¶ Cōtra. Q̄ñ aliquis intellectus pōt intelligere relatōnez aliquā pōt intelligere terminū illius vt terminus ē illius. ꝫ talis intellectus pōt intelligere relatōez creature ad deū: q̄ terminat̄ ad deū sub rōe ꝓpria deitatis. hāc ꝓbo. Quia creatio habet relationem ad deum sub ratione ꝓpria vltimi finis: ⁊ inq̄tum beatificat. sed esse vltimum finem vel beatificare nō conueniunt sibi nisi sub ratione diuinitatis. Et ideo mihi apparet q; non potest bene rñderi: nisi negando suppositionē. Ideo cū ꝓbo. ſ. q; omne limitatuz poterit a tali intellectu cog̃sci: ⁊ hꝫ ꝓbo sic. Q̄ñ aliq̄ sunt ordinata essentialiter circa aliqd̄ subiectū si posteriora sunt p se nota: ⁊ ꝓra: sed intellectui sepato intuitiue cognoscēti creaturas sunt per se nota ista que insunt sibi p accidēs: ergo relationes ad deum que insunt p se sibi. Nam non videtur ratio quare cognoscēdo ꝓ̄etz intuitiue ex hoc q; cognosco q; est in tali loco q̄re non possumus rem illam cognoscere que immediatius ⁊ essentialius ineſt ꝓ̄e tro q̄ locus. ⁊ hmōi est relatio ipius ad deum. ¶ 4ª ꝛclusio q; intellectus sepatus ⁊ eleuatus pōt. Et hoc ꝓbat̄ ꝓmo auctoritate Augu. qui dicit q; angelo duplex est noticia impſſa. quia matutina in verbo. vespertina autem a sua creatione. ¶ 2° p Origenē sup Esaiā q̄ dicit q; iuꝺei Esaiā q̄ dixit se vidisse deū serrauerūt. Cōstat aūt q; nō intuitiue: nec soluz p fidem: g̃ ⁊c̄. ¶3°. Quia cuicūq; reuelat̄ noticia euidēs alicuius ꝓpositōis sibi reuelat̄ noticia euidēs termini q; ꝺs ē. ¶ 4° btūs Gre gorius in ꝺyalogo dicit q; Adam recoꝺdabat ꝺ multis que viderat in sopore. arguitur ergo sicut superius erat argutum de ꝑaulo. ¶ Sed ꝫ p̄dicta instatur dupliciter. ¶ ꝓmo sic: quia btūs Dyo. dicit q; p spēs inferioris ordinis nō pñt repñtari ista que sunt superioris ordinis. Ad hoc dico q; repſentare non est in se formaliter illud hr̄e: ꝫ solū mouere ad actū q̄ ē pfecta similitudo in repñtāꝺo nō in essendo: q; mouere ad actū q̄ ē de diuia eēntia ē aliq̄d limitatū cognitōis respectu eēntie diuie. ⁊ ꝫ ipfectius ñ bñ pōt facere. Si dicat̄ q; sic excedit res rē: ita sīlitudo sīlitudinem. sed res infinita in infinitum excedit finitam: ergo ⁊ similitudo similitudinē ¶ ꝓmo dico q; istud argumentum habet solui a quolibet: q; oēs ponunt q; actus intelligēꝺi quem habet beatus de diuina essentia est similitu do pfecta diuine essentie. Ideo dico q; nō req̄rit ibi adequatio: ⁊ sicut nec inter res ita nec inter sīlitudines. ꝫ solum est quedam ꝓportio sicut repñtatiuū qꝺ aliqñ est accidēs ad substantiā repſentatā. ¶ 2° arguit̄ cōtra p̄dicta sic. Q̄ñ aliq̄ sunt equaliter infinita si vnum non est naturaliter cognoscibile nec alterum: ꝫ entitas diuina est eque infinita sicut deitas: deitas autem non potest cognosci. ergo ⁊c̄. ¶ Rñ°: dico q; hic accipitur non causa vt causa. Nō em̄ dico q; causa q̄re nō potest cognosci diuinitas sit infinitas. quia tunc bñ concluderet argumētū: ꝫ q; rōnes specifice vel ꝺr̄ie sunt nob ignote: g̃ multo magis ista.

Questio. XVI.

Vtrum de diuina essentia possit haberi noticia abstractiua ex parte obiecti: non cognoscendo deum esse siue existētiam eius. ¶ Hic dicitur q; cognitio abstractiua abstrahit ab esse ⁊ non esse. a p̄sentia ⁊ non p̄sentia. ⁊ sic a multis extremis contradictionis. ¶ Sed hic sunt difficultates alique. ¶ ꝓma: vtrum abstrahat a terminatione vel nō terminatōe obiecti ita ſez q; possit esse ⁊ q; obiectum non terminet. ¶ Hic dicūt aliq̄ q; sic. q; nō videtur q; sit necessarium ponere nisi respectuz fundamentalem actus ad obiectū q̄ñ non est. ¶ Alij dicunt q; non videtur bene intelligibile q; sit intellectio ⁊ q; nihil intelligatur: quod tñ sequitur. ⁊ tñ sicut ipi dicunt non oportet q; actualiter existat. ¶ 2ª difficultas est: vtrum abstrahat a p se ⁊ p accidens. Dico q; lz pñt cognosci abstractiue ista que insunt p se. nō tamen illa que insunt p accidens. Et rō est ista. quia cognitio abstractiua fit p repſentatiuum: quod ſp vniformiter repſentat lz accidētia varient̄. Et iꝺo nō potest cognosci cognitōe abstractiua vtruz hō sit albus vel nō albus: ⁊ sic de aliis: q; accidētia pñt variari manente cognitōe vniformi. ¶ Sed difficultas est de astrologia que videt̄ esse abstractiua. ⁊ tñ p repſentatiuū cognoscit existentiam eclypsis. ¶ Dico q; nunq̄ p demōstrationem cognoscit existentiam vel eclypsim esse. ¶ Hoc ꝓbo sic. q; de ꝓtingentibus vt ꝓtingētia sunt nō pōt esse demōstratio: ꝫ q; eclypsis

sit tali tpore hoc est ꝓtingẽs. Probo. Tum quia angelus mouet ꝓtingẽter ⁊ deus ꝑ̃t impedire eũ. Tũ quia de facto fuit tpe Josue qñ stetit sol: ⁊ tunc potuit astrologus facere demõ strationem: ⁊ tamen tunc fuisset ꝓclusio falsa. Similiter ante diem iudicij ipi possent eodem mõ demonstrare: ⁊ tñ oẽs demõstrationes false ꝓcluderent. ¶ Dico ergo ꝙ maiorẽ certitudinẽ nõ hz astrologus ꝺ̃ suis ꝓclusionibus q̃ geometer qui etiã abstrahit. Jdeo dico ꝙ nõ demõstrat nisi aptitudinem ⁊ non existentiã. ſ. ꝙ ita est aptũ natum euenire. ¶ Sz cõtra: qz tunc videret naturalis pꝫus deficere. ꝙ ꝓtingentes eñ ꝓpositões demõstrat ꝑmũ mouens immobile. Mã vt ꝓbaui omnia ꝓtingenter mouent: ex motu autẽ fuit ista demõstratio 8° phisicoꝝ Dico ꝙ non est demonstratiue sed quasi argutiue. que quidem argutio licet incipiat a cõtingenti sz a motu: incipit ab eo vt intuitiue natus est demõstrari. ⁊ qz ois ꝓpositio licet q̃tũcunq; cõtingens si intuitiue cognoscat est ꝙ se nota. Hinc est ꝙ ex tali sic cognito potest naturalis philosophus demonstrare ꝙ ẽ aliq̃s motor immobilis. Quia eñ videt ꝙ aliq̃d mouet ꝑ̃t arguere: quia mouet vel a se vel ab alio: ⁊ sic vltra quouscq; veniat ad aliq̃d immobile: qz in mobilibus non ẽ ꝓcessus in infinitũ. ¶ Ad q̃stionem ergo accedendo dicunt aliq̃ ꝙ diuia essentia nõ ꝑ̃t cognosci quidditatiue abstrahẽdo ipaz ab esse ⁊ non esse. ¶ Hoc ꝓbant sic. Nihil ꝑ̃t cognosci sine hoc quod est de intellectu eius. ꝺ̃ existentia ẽ de intellectu diuine essentie qz ẽ necesse esse ⁊ actus purus: ⁊ sic nõ ẽ indifferẽs ad esse ⁊ ad nõ esse. ¶ Doctor noster dicit cõtrariũ ꝙ sz possumus habere noticiã de diuia essentia abstrahẽdo ab esse ꝙ aliq̃d repñtatiuũ Et ꝓbat hic sic. Qualẽ ordinẽ hñt aliq̃ vbi distinguunt ꝼm rem: talis ordo manet vbi distinguunt ꝼm rationẽ: ꝺ̃ vbi distinguũ ẽ realiter q̃ditas ⁊ esse vt in creaturis vnũ ꝑ̃t intelligi sine alio ꝓpter ordinem. ergo ⁊ in deo cum ibi sit ꝓsimilis ordo. ¶ 2° sic. Qđ est ꝑdicatum q̃ditatiue de aliquo illud est per se notum de eo: ꝺ̃ non ẽ ꝙ se notum deum esse. qz demonstrat: ergo ⁊c. ¶ Hãc ꝓclusionẽ teneo: tñ ꝓpter alias rationes non solum ꝓpter istas. ¶ Et ꝑmo arguitur sic. Qñ ẽ aliq̃d simplr simpliciter. nullũ cõe est de q̃ditate eius. ꝺ̃ diuia essentia ẽ simpliciter simplex. ergo esse cũ sit cõe non ẽ de eius q̃ditate. ꝺ̃ hoc habito habet ꝓpositũ. ¶ 2°. Qñ aliqua sunt eiusdem rationis formalis si habẽt ordinem essentialem vbicunq; remanẽt remanet ordo inter ea. ꝺ̃ q̃titas virtutis ⁊ existẽtia sunt eiusdem rationis formalis in deo ⁊ creatura q̃ sunt essentialiter ordinata in creatura. quia q̃titas virtutis ꝑcedit existentiam. ergo ⁊ in deo ꝺ̃ q̃titas virtutis que ẽ prior non dicit in quid de diuina essentia. ergo nec existentia que ẽ posterior. ¶ 3° sic. Qñ sunt aliq̃ eiusdem rõnis formalis quicquid dicit in q̃d de vno. ⁊ ꝺ̃ reliquo ꝺ̃ intellectus diuinus ⁊ noster sunt eiusdem rõnis formalis. si ergo esse dicit in q̃d de diuio intellectu: ergo ⁊ de nostro qđ ẽ manifeste falsuz. ꝙ accipiendo esse existentie. ¶ 4° sic. Multiplicato aliquo multiplicant q̃cunq; sunt de intellectu eius quidditatiuo. ꝺ̃ plures rõnes formales sunt in deo. ergo ⁊ plures existẽtie essent qđ est falsum. quia vna existentia solum ẽ oim ꝓsonaꝝ ⁊ nocionaliũ. ¶ Ad argumẽtũ dico: ꝙ sunt modi intrinseci.

Questio. XVII.

Utrum homini viatori poterit communicari noticia intuitiua de diuina essentia. Videtur ꝙ non. quia dicit Boy si. Non videbit me homo ⁊ viuet. ¶ Cõtra. Jacob vidit dominuz facie ad faciem. ¶ Circa istã questionem oportet ꝑmo videre quid est noticia intuitiua. Deinde ad q̃stionem. ¶ Quantuz ad ꝑmũ ꝺ̃ ꝙ noticia intuitiua ẽ que est de re ꝙ se ipsam. Abstractiua que est de re ꝙ repsentatiuum. ¶ Sed cõtra istud ꝑmo arguit sic. Quãdo aliq̃ due noticie sic se habent ꝙ differũt spẽ: impossibile ẽ ꝙ differẽtia ꝓstitutiua vnius ꝓueniat alteri. ꝺ̃ vt ꝓdictũ ẽ abstractiue ꝓuenit terminari ad rẽ nõ in altero: ꝺ̃ in se ipa. g̃ ꝙ hoc nõ distinguit intuitiua tanq; ꝙ sibi ꝓprium ab abstractiua. ¶ Dicit ad hoc ꝙ licet in hoc ꝓueniãt sz in terminãdo: qz vtraq; terminat ad rem in se. tñ differũt sic. qz abstractiua terminat ad rẽ ꝙ res nõ causat eã nec mouet: ꝺ̃ repzesentatiuũ intuitiua autem terminatur ad rem in se ⁊ causatur a re in seipa. ¶ Contra istud instat q̃dupliciter. ¶ Primo de anima q̃ se ipam intelligit ⁊ abstractiue. ⁊ tñ nõ ꝙ aliqđ repsentatiuũ: ꝺ̃ ꝙ suam essentiã. ¶ 2° sic. Qñ sunt aliq̃ obiecta quibus repugnat mouere vl̃ causare noticia respectu illoꝝ ita termiat ad ea ꝙ tñ nõ causatur ab eis. Sz multa sunt obiecta intelligibilia intuitiue quibus repugnat causare. sicut relatões materia ꝑma ⁊ multa alia. ¶ 3° sic. Quicquid ꝑ̃t deus mediãte causa scda ꝑ̃t immediate: ꝺ̃ mediãte causa scda sz obiecto ꝑ̃t causare noticiã intuitiuã in genere cause efficiẽtis. g̃ ⁊ sine obiecto. Et sic nõ causabit ab obiecto ⁊ tñ terminabit ad obiectũ. ¶ 4° sic. Certuz ẽ ꝙ deus videt essentiam suam ⁊ in ea creaturas nõ in se ꝺ̃ in repsentatiuo. ergo non intuitiue. ¶ Similiter vident beati diuinam essentiaz non tñ ipa mouet quia diuina essentia non est ꝑncipiũ ꝓductiuũ ad extra. ergo non mouet ad cognitionez sui: ⁊

ñ intuitiue videt. ¶ Ad ista dico. ¶ Ad p̄mū q̄ aia nō cognoscit seip̄am: nec intuitiue: nec abstractiue: ꝫ arguitiue ex obiecto intuitiue cognito: scz actu intelligēdi. ¶ Ad 2m dico: q̄ intuitiua ē illa q̄ causat a re p seip̄am: vel ē talis q̄lē causaret ipa res si hret vim causatiuā ⁊ posset eā causare. ¶ Ad 3m ꝯcedo maiorē: ⁊ ꝯcedo q̄ ds p̄t supplere vicē causant]. nō ām terminātis: q̄ iste actus reqrit exñtiā terminātis. Vel p̄t dici sic dictū ē ad 2m. s. q̄ si ds supleat vicē causantis: ñ talem causat q̄lem res esset apta nata causare. ¶ Ad 4m dico: q̄ sicut supius dixi q̄ q̄cunq̄ noticia specificat a suo ꝓpꝛio obiecto: ⁊ qꝛ noticia dei respectu essentie sue ē intuitiua. hinc ē q̄ respectu alioꝝ obiectoꝝ dr esse intuitiua: ita q̄ cū creature sunt obiecta scdaria adhuc ē noticia intuitiua. sic est de deo. Similiter etiaz ad illud de beatis. ¶ Intelligēdum tamen q̄ noticia intuitiua ꝯcernit quattuoꝛ extrema ꝑdictionis a q̄bus abstrahit noticia abstractia. ¶ Pꝛimum est actualis existentia: qꝛ si cognoscatur: nō vt actualiter existens: ꝫ tm̄ q̄ddītas tūc cognoscitur abstractiue tm̄ ⁊ nō intuitiue. Nā abstractiua ꝯcernit tm̄ quidditatem. ¶ 2m est q̄ intuitiua concernit p̄ntiam de communi lege. Licet em̄ forte deus posset facere obiectū: nō p̄ns tm̄ de cōi lege ita est. ¶ 3m est causatio: qꝛ de ꝯmuni lege causat a re ad quā nō terminat. ¶ 4m est motio: qꝛ de lege ꝯmuni optet q̄ obiectum moueat. ¶ Quātum ad 2m optet diuersimode dicere ꝫm q̄ diuersimode dr de felicitate. ¶ Sūt autem quattuoꝛ opiniones de felicitate. Quidaz em̄ ponūt eam esse actum intellectus: ⁊ sic dicētes habēt dicere ad questionez q̄ nō. qꝛ impossibile ē ponere illud qd̄ est essentialiter beatitudo in aia: q̄n ipa sit beata: ꝫ visio diuine ēntie est ꝫm istos essentialiter beatitudo. g̃ formalit ipa est beata. supponat autē q̄ maneat viator. ¶ Alij autem sunt qui ponunt q̄ felicitas pꝛecise consistit in actu voluntatis. Et isti habēt dicere q̄ sic. Cuius ratio ē. qꝛ q̄ñ sunt duo actus essentialiter ordinati ⁊ realiter distincti p̄or p̄t poni sine posteriori ꝫ actus intuitiuus se tenēs ex pte intellectus ē p̄or essentialiter actu voluntatis. g̃ poterit cōmunicari sine alio. ꝫ oē illud qd̄ ꝯmunicat viatori sine beatitudine: nō p̄it viatorem extra viam. g̃ ⁊c. ¶ Alij sunt q̄ dicunt q̄ beatitudo integrat ex istis duobus actibus scz actu intellectus ⁊ voluntatis: nec in aliquo eoꝝ ꝑcise ꝯsistit. Isti p̄nt dicere q̄ sic. Cuius rō est. qꝛ totum non ponitur p̄cise dempta quacunq̄ parte eius integrali. ꝫ p te beatitudo integratur ex istis duobus actibus: ergo nō posito actu voluntatis: posito tamen actu intellectus nō poneret beatitudo. g̃ ⁊c. ¶ Alij āt sunt q̄ dicunt q̄ beatitudo est quoddam genus ad actū intellectus ⁊ volūtatis. ⁊ q̄ isti duo actus sunt sicut due spēs beatitudinis. Et isti habēt dicere cū p̄mis q̄ nō: qꝛ posita spē necessario ponit genus: g̃ posito actu intellectus: necessario ponit beatitudo. Beatitudo autem repugnat viatori manēti viatori. g̃ ⁊c. ¶ Sed hic ponuntur quattuoꝛ difficultates. ¶ Pꝛima est. Si intuitiua ⁊ abstractiua differāt specie. Dico q̄ sic: ⁊ p bo: qꝛ q̄ñ aliqua causa vniuersalis ꝓducit duos effectus essentialiter ordinatos p duas causas pticulares: variata causa pticulari variat effectus: ꝫ intellectus ē causa vl̄is ꝓductiua vtriusq̄ noticie. ꝓducit aūt intuitiuā ꝯcurrente re ipa. Abstractiua aūt ꝯcurrente repñtatiuo. g̃ abstractiua ⁊ intuitiua differūt spē. ¶ 2a difficultas. Utr̄ sint differētie essentiales noticie in cōi. Dico q̄ nō. qꝛ q̄ñ sunt due dr̄ie essentiales ꝯ se diuise quicquid cadit sub vna differētiarū illaꝝ ē nobilius oī eo qd̄ cadit sb̄ differētia alia ignobiliori. ꝫ nō omne quod cadit sub intuitia: est nobilius quocunq̄ cadente sub abstractiua nec ecōuerso. Et patet: qꝛ abstractiua dei ē nobilioꝛ intuitiua albedinis: g̃ ⁊c. ¶ 3a difficultas. Utrum sint compossibiles in eodem obiecto: dico q̄ sic. Hoc ꝓbo. quia de eisdem habēt angeli cognitionē in verbo ⁊ in genere ꝓpꝛio: cognitio aūt futuri in verbo est intuitiua. in genere autem ꝓpꝛio est abstractiua. g̃ ⁊c. ¶ 4a difficultas. Utrum eadē noticia possit esse intuitia ⁊ abstractiua. Posset dici q̄ sic p respectuz ad diuersa obiecta nisi aliud impediret. Sed ꝓbo q̄ nō. qꝛ si aliqua esset talis videret illa que est in deo ⁊ etiam in beatis respectu nō exñtis. Scz ꝓbo q̄ ista solum sit intuitiua. Nulla enim cognitio est abstractiua p quam cognoscit de aliquo aliqd̄ accidēs p accidēs: ꝫ ds ⁊ beati cognoscūt accidētia p accidēs que sunt illis que cognoscunt. igit ista nō est abstractiua: ꝫ intuitiua. ¶ Ad rationem dr̄ q̄ intelligit ex puris naturalibus.

Questio. XVIII

Utrum p potentiam diuinam de nō exñte possit esse noticia intuitiua. Qd̄ non. Geneſis. vj. Vidit deus cuncta q̄ fecerat. ¶ Contra Ambr̄o. Angeli cognouerūt res antequam essent. ¶ Circa istam questionem sunt due opiniones contradictorie. ¶ Una dicit q̄ sic. Et ꝓbat magr̄ Pꝛimo sic. Quicquid ds p̄t mediāte causa 2a p̄t p se: ꝫ mediāte obiecto qd̄ est causa 2a p̄t causare intuitiuā. g̃ sine obiecto. ¶ 2o sic. Fm te intuitiua ⁊ abstractia ꝯueniūt in rōe terminādi: ⁊ differūt in rōe mouēdi. ꝫ oēz rōnem mouēdi potest deus supplere sicut pz p ꝓpositionem p̄us acceptam. ergo ⁊c

¶3° sic. Quia absoluta dispata põt deus separe. ꝑ actus ẽ q̃ddã absolutũ aliud ab obiecto. ꝙ poterit eundẽ ab obiecto separe. ¶4° sic. Actus ille põt ab intellectu separi. ꝙ ab obiecto. ꝓsequẽtia ptz: qz plures ⁊ intimiores habitudines hz actus realis ad intellectũ: qz hz habitudinẽ effectus depẽdẽtis ad cãz ⁊ inherẽtis ad illõ cui inheret q̃ habeat ad obiectũ. Añs pz: qz accidẽs realiṫ distinctũ a subiecto põt deus separe ab illo. Dicũt ꝙ isti q̃ põt ds intuitiuã causare sine obiecto ⁊ remanebit ꝑm oẽz ꝓditõez intuitiue abñte obiecto: qz ita videnṫ rõnes iste ꝓbare de oi ꝓditõe actus: sicut ds ipo actu. ¶Alij istius vie dicũt q̃ remanet illa q̃litas. Relatio aũt illa ad obiectũ nõ remanet. ¶Alij dicunt q̃ remanebit illud absolutum: ꝑ nõ erit noticia intuitiua ꝓpṫ abñtiã obiecti: nec abstractiua. ꝙa nõ habeṫ ꝑ aliqd repñtatiuũ. ¶Alij dicunt q̃ bñ remanebit noticia nõ tñ intuitiua: ꝑ abstractiua: qz habeṫ ꝑ aliud. Nullã aũt istaz teneo Ideo arguo ꝫ ꝑmã ꝓpṫ abñtiaz obiecti: qz isti dicũt q̃ ds põt ꝑm oẽz ꝓditõez cãre noticiã sine obiecto quã hz qñ obiectũ causat. ¶Contra qz ꝑm Augu. intellectus diuinus nihil ꝓducit vel dicit ad eẋ: ꝙ nõ põt in nob dicere ẏbuz: ꝑ noticia causata ab obiecto est ẏbũ. ꝙ ⁊c. ¶Pilr põt argui de actu spirãdi: qz ds nihil spirat ab eẋ: ꝙ amoz ẽ spirãdi nõ põt ꝓducere in aia nr̃a: lz em̃ deus possit causare oẽ absolutũ: nõ tamẽ põt sub oi ꝓditõe: qz saltẽ nõ sub respectu. Nã lz deus possit actũ amoris in nob ꝓducere: nõ tñ cũ oibus viribus suis actũ spirãdi põt ꝓducere in nob: quia nihil spirat ad eẋ. ¶Cõtra 2m modũ: qz actus intelligẽdi ⁊ noticia sunt duo actus. actus aũt intelligẽdi ẽ q̃litas: ⁊ nõ dicit pfectionez simplr. noticia aũt dicit respectũ ad obiectũ. ⁊ ẽ pfectio simplr. Si ꝙ maneret illa q̃litas nõ diceṫ noticia q̃ ẽ pfectio simplr. nec aliqd ipa intelligeret. ¶Contra 3m: qz variatio ñ fit p̃cise p respectũ remoto ꝙ respectu ñ sic variabiṫ. ¶Cõtra 4m: qz tũc illa regula ꝑma quic q̃d deus põt accipit q̃ttuoz terminos. Nã tu accipis in minori noticiã intuitiuã põt facere cuz obiecto in ꝓclusiõe. ꝙ aliã. ſ. abstractiuã. ¶Jõo ad rõnes in oppositũ. ¶Ad ꝑmã ꝓcedo q̃ deus põt sine obiecto se hñte in rõe causantis. ꝑ tam nõ sine obiecto se hñte in rõe terminantis. Ꝑonik exemplũ de radio solis hñte respectũ gñationis passiue ad solẽ. Si aũt fieret a ds esset qui dẽ radius: ꝑ nõ hret respectũ gñatõnis passiue ad solẽ. ita dico de actu q̃ nõ hz respectũ ꝓductionis ad obiectũ. ¶Ad 2m dico: q̃ differũt in rõne terminãtis: qz vna ꝓcernit exñtiã puta intuitiua. Allia aũt. ſ. abstractiua nõ: qz terminaṫ ad q̃dditatẽ vt abstrahit ab exñtia. ¶Ad 3m dico q̃ qñ sunt accidẽtia vel res disperate si vez ẽ q̃ deus põt separe vnũ ab alio. ꝑ nõ ẽ sic in ꝓposito. Nã actus nõ se hz vt q̃d dispatũ respectu obiecti. ideo nõ valet. ¶Ad aliõ dico q̃ noticia hz duos respectus. vnũ inq̃tũ accidẽs: ⁊ iste respicit subiectũ. Alliũ inq̃tũ noticia: ⁊ iste respicit obiectũ. ſcõs aũt ẽ sibi essentialioz q̃ ꝓmus. ¶Allia aũt opinio ꝫrta dicit q̃ nõ põt fieri noticia intuitiua sine reali pñtia obiecti. Nõ em̃ pñt intelligere isti q̃ aliq̃s aliq̃d videat ⁊ nihil videaṫ. Arguunt em̃ sic. Supposito q̃ noticia intuitiua sit alicuius singularis qñcũ q̃ aliq̃ noticia terminaṫ ad aliq̃d obiectum actuatum vltiata actualitate necessario ferṫ in ipm̃ vt in aliq̃d exñs. ꝑ noticia intuitiua terminaṫ vl ferṫ in rẽ singularẽ. singularitas aũt ẽ actualitas vltimata. ꝙ necessario terminaṫ ad exñs. Nõ em̃ videṫ vltiate actuatũ nisi sit exñs. ¶2° sic. Impossibile ẽ q̃ alicui exñti in potẽtia ꝓueniat illud qd̃ ꝓuenit sibi ꝑ accidẽs. Sz intuitiue cognoscunṫ illa q̃ insunt ꝑ accidens rei in se. ꝙ ⁊c. ¶Maioz ꝓbaṫ. qz qñ res ẽ in potẽtia res i isto esse ẽ necessaria. Nec deus facit q̃ res sint possibiles: qz eoz esse possibile ẽ necessariũ. ⁊ ideo nihil ꝑ accidẽs ꝓuenit ei in isto esse. ¶Minoz pz: qz qd̃ ꝓuenit alicui ꝑ accñs ab alio sibi ꝓuenit. illud aũt esse in potẽtia nõ hz res aliunde. Posset etiã ꝓbari materia satis euidenter sic. qñ sunt aliq̃ essentialiṫ ordinata ꝑm ꝑus ⁊ posterius: ipossibile ẽ q̃ posterius insit nisi ꝑ ꝑus ꝑ in q̃cũq̃ esse existere ẽ ꝑus essentialiṫ q̃ qd̃cũ q̃ accñs in subiecto vel in illo in quo ẽ. ꝙ accñs nõ põt inesse nisi existere ꝑus insit. ens aũt impotẽtia nõ hz esse existere: vt sic ꝙ ei nõ ꝓuenit in tali esse aliquid ꝑ acccidẽs. ¶3° sic. ⁊ redit in idẽ. impossibile ẽ q̃ aliq̃d adueniat ꝓtingenter alicui enti in potẽtia. ꝑ intuitiua cognitio vt sic ẽ ꝓtingẽs: ꝙ nõ põt esse respectu entis in potentia. ¶4° sic. In essentialiṫ ordinatis ipossibile ẽ dare posterius sine ꝑori. ꝑ exñtia ẽ ꝑor essentiali ordine his q̃ insunt ꝑ accñs. ꝙ impossibile ẽ q̃ ista cogſcaṫ inesse rei nisi habeat actuale esse ¶Eliciunṫ ꝙ ex dictis q̃ttuoz ꝓclusiões. ¶Prima q̃ cognitio intuitiua causaṫ ab obiecto. ¶2a q̃ terminaṫ ad ipm̃. ¶3a q̃ deus põt suplere vi cẽ obiecti in rõne mouẽtis. ¶4a q̃ nõ in rõe terminãtis. Iste ꝓclusiões patẽt ex ꝑdictis. ¶Sz ꝑ sunt due difficultates. ¶Prima ẽ: q̃ qñ sunt aliq̃ essentialiṫ ordinata ⁊ realiṫ distincta deus põt facere vnum sine alio: ꝑ relatio noticie differt realiṫ ab actu ⁊ ẽ posterioz essentialiṫ. ꝙ ⁊c ¶2a oẽ qd̃ depẽdet ab aliq̃ in aliq̃ gñe cãe depẽdet. ꝑ actus depẽdet ab obiecto: ꝙ in aliq̃ gñe ẽ dependẽs. Dic in q̃. ¶Ad ꝑmũ qñ sunt aliqua duo q̃ separi nõ ꝑñt ista sunt idẽ realiṫ. Et tunc

dico q̄ noticia ⁊ sui relatio ad obiectū sunt idē realiter: lz aliq̄ mō distinguunt. ¶ Ad 2m dico: q̄ dependentia si dicat exigere sic non reducit ad aliqd genus cāe necessario. Nā actio psupponit approximationē agētis ad passum: ⁊ tñ illa approximatio nō est cā. Sil'r ym aliqs actus voluntatis psupponit actū intellectus: nō tamē vt cāz: ita in ppōsito de actu ⁊ obiecto.

Questio. XIX

Utrum potētia siue sensitiua siue intellectiua possit cognoscere naturaliter non exñs. Et arguo q̄ sic. In libro Reguz de puero Heliseī scribit q̄ videbat currū ⁊ alia q̄ nō erāt. ¶ Cōtra. Jo. x. Qui vidit testimoniū phibuit: qd nō esset si posset esse falsum. ¶ Circa istā q̄stionem pono duas cōclusiones. ¶ Una q̄ potētia intellectiua nō pōt intuitiue cognoscere non exñs. ¶ Hoc pbo dupl'r. ¶ Primo sic. Illa noticia nō pōt esse falsa a q̄ dependet certitudo ois noticie nre. Hoc pbat. q̄ in essentialit̄ ordinatis ablato ꝑmo auferet posterius. si g̃ falsa ē illa noticia a q̄ dependet ois nra certitudo auferet ois alia veritas: ꝑ a noticia intuitiua dependet ois certitudo nre cognitōnis. g̃ ⁊c. ¶ 2° sic. Illa noticia nō pōt esse dubia ex q̄ arguit illd: qd nulli ē dubiū ꝑ ois certū. ꝑ p actū intelligendi cognitū intuitiue arguit illud in nob qd nulli ē dubiū ⁊ scimus nos esse certos. g̃ cognitio intuitiua intellectiua nō pōt esse dubia. ¶ 2ª cōclusio ē q̄tū ad sensitiuā. Et dico q̄ sensitiua non pōt esse falsa. Et pbo ꝑmo sic. Nulla ppositio in q̄ ē veritas p se nota: pōt esse falsa. cū ex p se notis deducat cōclusio demōstratiua. ꝑ talis ē p se nota. s. noticia intuitiua sensitiua. Hoc pbo sic. s. q̄ veritas sensitiua apprehēsa p sensus intuitiue cognoscētes ē p se nota. ¶ Arguo sic. Sicut se hñt ꝑncipia ad cōclusiones: ita termini ad ꝑncipia: ꝑ oportet ꝑncipia esse notiora cōclusiōe g̃ oportet q̄ termini sint notiores ꝑncipijs: ꝑ terminos cognoscimus p sensus. g̃ ⁊c. ¶ 2° sic: q̄a in naturali phīa nō deuenit ad cōclusionē demonstratiuā nisi p sensus: g̃ cōclusio nō ē certior nec notior illis q̄ apprehendūt p sensum cū veritas cōclusionis ab illo dependeat. Assumptū de naturali phīa ē manifestū. Ex h̄ em̄ q̄ video aliqd moueri arguo esse mouēs immobile. Aliqd aūt actu moueri pcipit a sensu ⁊ p sensum. ¶ 3° sic. Scia certissima nō psupponit aliqd incertū vel dubiū. ꝑ scie mathematice sunt certissime p suppōnūt aūt noticiaz terminorz q̄ habet p sensum. ⁊ p terminos intelligit ꝑncipiū. g̃ noticia terminorz ē eq̄ certa sicut noticia ꝑncipij. ¶ Confirmat̄ p illā regulā. Propt̄ vnūqdq̄ tale ⁊ illud magis: ꝑ ppter noticiā habitā p sensus cognoscimus terminos q̄bus cognitis cognoscim? ꝑncipia. g̃ terminos ipos magis cognoscimus ¶ 4° sic. In astrologia vident esse demōstrationes. ꝑ tales nō pūt esse nisi p terminos habitos p sensus. g̃ oportet q̄ iste veritates accepte per sensus sint p se note. Oēs iste rōnes hñt istam vim. Certū nō psupponit incertū: ꝑ ois certa cognitio in pdictis sciētijs psupponit noticiā sensitiuā. g̃ ⁊c. ¶ Ex p̄dicta sunt multa exp̄mēta. ¶ Primo de auditu. nā sonus videt audiri vbi incipit multiplicari. multiplicat̄ aūt successiue ⁊ p motū. Cū g̃ ē ad aures desinit esse vbi audit̄. videt g̃ nō esse. ¶ 2° de odoratu. Aliq̄ ei delectant̄ in vno obiecto: aliq̄ tristant̄ in eodem. vnus em̄ apprehēdit vt tristabile: alius vt delectabile. g̃ necessario aliqs illoz hz odoratū respectu alicuius nō exñtis. ¶ Sil'r de gustu/ oino idē ē vni amarz: alteri dulce. ¶ Sil'r de tactu respectu calidi vnū ⁊ idē calidū vnus iudicat magis: alius vo minus calidū. ¶ Sil'r de motu cor poris int̄ duos digitos. ¶ Hic intelligēdū ē q̄ ꝑm btm̄ Augu. ij. de tri. ca. xj. due sunt manerīes vel mō i falsitatis. ¶ Una ē silitudo: q̄ ppt̄ silitudinē nō possumus distinguere vnum ab alio: ⁊ ideo vnū iudicamus esse aliud. ¶ 2ª aūt ē ꝓiūctio: q̄ ppter ꝓiunctionē sepe nō pōt vnuz discerni ab alio: sicut pt̄z de actu fantasiandi ⁊ actu intelligēdi inter q̄s ppter ꝓiunctionē distinguere nescimus. ⁊ sepe attribuimus nō attribuēda. Et ideo q̄ actus sensuū pticularium sunt sil'es multū cū actu sensus cōis: ⁊ sibi inuicē multū ꝓiūcti causat̄ ibi deceptio ex impotentia distinguēdi. ¶ Sūt g̃ h̄ q̄ttuor regule. ¶ Prima q̄ obiectū dupl'r immutat potētiā. s. realit̄ ⁊ intētionalit̄: sicut sol visum. ꝑ intētionalis fit in instāti. realis aūt nō ꝑ in tpe: q̄ est motus ⁊ transmutatio. ¶ 2ª regula ē q̄ lz sensus pticulares apprehēdāt obiecta sensus cōis. s. sensibilia cōia p se. in illa tñ nō ꝑmo ferunt̄ sensus pticulares: ꝑ tm̄ cōis. ¶ 3ª regula ē q̄ alit̄ iudicat fantasia q̄ñ obiectū ē pñs ⁊ mouet sensum pticularē. q̄ tūc ꝓformat̄ sibi: ⁊ indicat rē esse q̄lis est. alit̄ aūt q̄ñ obiectū ē abñs. ¶ 4ª regula ē: q̄ q̄ñ aliq̄ potētia ē ꝓsueta iudicare ym vnū modū: illo mō variato sp vnifozmiter iudicat nisi pcepta variatōe. ¶ Exemplū si q̄s ꝓsuetus ē surgere de lecto ꝙsus ozīēs si vertat̄ lectus adhuc diu ⁊ sepius iudicabit se surgere sic sicut ꝑus. ¶ Ad instātias p ordinē. ¶ Ad ꝑmā dico q̄ nullus audit sonū nisi illū q̄ ē immediatus: nō aūt ē in organo ꝑ debite approximatus. Si vero dicas q̄ sensus videt iudicare esse sonū vbi incipit. Dico q̄ iudiciū ē sensus cōis. Nā ex ordine istius ad illū q̄ ē adnihilatus iudicat sensus cōis adhuc illū ꝑmū esse. ⁊ immutatio intentionalis fit in instāti sicut sonus. ¶ Ad aliud de delectabili

ꝛ tristabili dico ꝙ iudicium de istis non est sen sus ꝑticularis ꝫ sensus cōmunis: ꝛ ad eum per tinet: sensus aūt ꝑticularis apꝛehēdit illud qō est ibi ꝑcise ꝛ nihil aliud. ¶ Ad aliud de amaro dico ꝙ ibi est realis amaritudo que est ex pmi xtione reali alicuius amari humoꝛis. ¶ Ad ali ud ō tactu dico ꝙ sensus particularis percipit calidum: ꝫ sensus cōmunis iudicat de intensio ne ꝛ remissione calidi. ¶ Ad aliud de motu di co ꝙ illud iudicium est sensus cōmunis. ¶ Sed nunc ꝯcurrunt aliqua experimenta de visu: q̄ videntur difficilia. ¶ Pꝛimum est Augu. xj. de trini. cum video coꝛpus luminosum multū ap parent postea coloꝛes lucidi. ¶ Ad illud dico ꝙ obiectuꝫ aliquod immutat realiter. aliquod in tentionaliter. ¶ Intentionaliter q̄dem ad actū videndi. ꝛ huiusmodi immutatio est instanta nea ꝛ transit. ¶ Realiter autem immutat spūs: ꝑ quos fit delatio specierum de loco ad locum. ꝛ sic illi spūs accipiūt veros coloꝛes: ꝛ isti sunt qui postea abeūte ꝓmo obiecto videnť. ¶ 2ᵐ ex perimentum est de coloꝛibus diuersis apparen tibus in collo columbe: qui tamen ꝫm ꝙ ōꝛ nō sunt ibi. Et sil̄r de quibusdam vestimentis que nunc videnť vnius coloꝛis. nunc aūt alteriꝰ. Nec valet ad hoc qō aliqui dicunt de diuersi tate ptiū: qꝛ in eadem pte ē variatio coloꝛis lu minoso variato. Si ponereť opinio Auicen. q̄ foꝛte posset defendi tunc facilis esset euasio. scz ꝙ coloꝛes non sunt ibi nisi ꝓnte luce: ita ꝙ ꝫm eum coloꝛ causať a luce. ita ꝙ qñ lux nō ē coloꝛ nō habet esse actu. sicut patet de radio solis trā seunte ꝑ vitrum ꝛ ꝫm approximationem diuer sam. Nam si ꝓmo attingať a radio est ꝓmus co loꝛ. ſ. rubeus. si remotius causabiť alius coloꝛ q̄ nō tm̄ attingit ad naturam lucidi: ꝛ ita qñ ma ioꝛ est distātia causabunť alij coloꝛes: ꝛ multo plures. Nā ꝫm Auicē. coꝛpus luminosum va riat suū sitū ex dispositōe obiecti ꝛ causat aliū ꝛ aliū coloꝛē. nā ꝫm ꝓmū radiū rubeū: ꝛ in 2° viridē: ꝛ in 3° liuidū. ꝛ in q̄rto nigꝝ: qꝛ iste radius minus claret. ¶ 3ᵐ est de istis picturis ꝓminentibus. ¶ Ad hoc dico ꝙ sensus cōis iudicat. ƀ ptz: qꝛ minus assuefacti iudicant. ꝛ ideo ƀ non est ex sensu particulari. ¶ 4ᵐ est de his q̄ in somnijs videntur. Ad quod dico ꝙ opus imaginationis est. ideo nō est difficile. qꝛ imaginatio bene hz cognitōez abstractiuā. pōt etiā dici ꝙ aliq̄ sensus exteꝛiores non sunt ligati. ꝛ ibi ē vera sensatio qō apparet de illis q̄ oꝛdiate in somnis arguūt vel agūt ac si vigilarēt. ¶ Ad illud de illusionibus pōt dici ꝙ si fiat in re extra ꝑ artem demonicā: tunc idē oibus apparet eq̄liter: si fiat nō in obiecto vel in medio ꝫ in oꝛgano. tūc pōt dici ꝙ iudiciū ꝛ immutatio ē in fantasia. ꝛ ꝓpť ƀ ꝙ sensus exteꝛiores impediunť. ¶ 5ᵐ ē de speculo. Ad qō dico ꝙ sensus ꝑticularis videt se ipm̄ ꝛ nō imaginē in speculo. ꝛ sic nō decipitur sensus ꝑticularis: ꝫ quō falsē iudicat. Dico ꝙ iudiciū non ē sensus ꝑticularis nec deceptio: ꝫ cōis q̄ fallit ꝑ illā regulā: qꝛ sensus ꝑticularis ꝯsuetus ē videre rem ꝫm lineā rectā. Ideo dico ꝙ sensus ꝑticularis nō iudicat nisi de coloꝛe sensus aūt cōis iudicat de situ ꝛ de distantia: ꝛ ideo ibi ꝯcurrit sensus ꝑticularis q̄ iudicat obiectū esse vbi nō est. ꝑ eo ꝙ in actu suo ꝯsueuit iudicare de obiecto in se. vt dictū est. ¶ Ad illō de iride quod ē sextuꝫ dico ꝙ in iride sunt veri coloꝛes. ¶ Ad 7ᵐ de motu scintille q̄ ꝓpť motū videť habere foꝛmā circuli. Dico ꝙ decipitur ibi sensus cōis: iudicat em̄ ꝯtinuitatē ꝓpť velocem successionē ꝑtis ad ꝑtē. vel scintille in illo situ ad aliū sitū. ꝛ non ꝓpter aliud. ¶ Ad 8ᵐ quod ē de motu arboꝝ ꝛ ripe iudicato ꝑ existē tem in naui dico ꝙ sensus cōis ƀ iudicat. Sensus em̄ ꝑticularis nō videt nisi coloꝛez. ꝛ de eo iudicat. ¶ Ad nonū de ꝓuatōe dico ꝙ ꝓuatio nunq̄ sentiť. ꝛ ideo negandum est ꝙ ꝓuatio videať. ¶ Ad decimū de fractōe baculi in aq̄ dico ꝙ est iudiciū sensus cōis interioꝛis q̄ iudicat erronee fractionem baculi ꝓpter diuersaꝫ immutationem ꝫm aliud ꝛ aliud ꝺyaphanum ꝫm diuersam mutatōez visus. ¶ Ad illud de speculo fracto ꝛ oculo compꝫso. Dico ꝙ illam ꝺualitatem nō ꝑcipit visus: ꝫ est iudicium sensus cōis quia obiectum quale est in se videt visus. ꝫ est iudicium sensus cōis q̄ iudicat ꝺualitatem esse quēadmodū in speculi fractione. ¶ Ad vltimū de actu videndi motum: verum est ꝙ actus videndi non manet nisi ꝑ instans. ꝛ ideo sicut raꝺius solis in distincto instāti est distinctus. ita eodem modo de actu videndi. ꝛ ita actus videndi nouus habeť in q̄libet instāti. Rō est: qꝛ in q̄libet instanti vel actu videndi videť alia ꝛ alia solis distātia ꝛ non ꝑcipiť. Nam omnia sensibilia compꝫhenduntť ꝑ sensuꝫ cōmunem: ꝛ nō ꝑ sensus ꝑticulares: cum eoꝝ non sunt ꝓpꝛie obiecta: ꝫ quia ꝑ ipsos compꝫhendit ea sensus cōmunis. Quō ergo videtur motus cuius nulla pars est: dico ꝙ illud iudicium nō est sensus ꝑticularis: ꝫ sensus cōis q̄ solus compꝫhēdit motum ꝛ iudicat ō eo: ꝛ immutať successiue. ¶ Ad aliud de luna ōꝛ ꝙ visus lunaꝫ videt: ꝫ sensus cōis iudicat eius motum: ꝓpter aliam ꝛ aliam ad nubē distantiā. ¶ Nūc videndū esset de mō istoꝝ q̄bus iste instantie ꝯcludunt. Dicunt em̄ ꝙ obiectum in esse apparenti ꝓducit: ꝛ in eē viso: ꝛ in esse cognito. q̄re pe. au. ꝫ lz ego ꝯcedā ꝙ obiectū in q̄libet actu apꝛehēsiuo ꝓducať in aliq̄ esse tm̄ ꝓductio illius esse in q̄ ꝓducit ꝑ actū

visionis: ⁊ illud esse ꝓductū necessario ꝑsuppo nit aliud esse in obiecto. Et ꝓbo ꝫ multiplicit. ¶ Ꝓmo sic. Oñ aliq̄ determiatio nō diminuēs addit alicui determinato nō variat rōnē determinati: ꝫ esse visum ē determinatio nō diminuens. qz si sic oia possent destrui p actū visionis. g̊ ⁊c̄. ¶ 2° sic. Omne qđ ē ad aliud ꝑius est ad se sed esse visum est ad aliud. quia respectu videntis: ergo ꝓius est ad se. ergo esse visum ꝑsuppo nit aliquid aliud esse in obiecto: ergo ⁊c̄. ¶ 3° sic Quando est aliquid simul natura cum aliquo: quicquid est ꝓius vno illorum ⁊ altero. sed p ducere in esse cognito est simul natura cum ꝓduci: actus autem videndi est ꝓius natura ipso ꝓducere. ergo ⁊ ipo ꝓduci. sed p quocunq̄ instanti actus videndi est p illo habet terminū ergo in illo signo quo actus videndi p̄cedit ꝓduci habet terminum. sed non ꝓductum in esse viso: quia illud non p̄cedit ꝓduci: ergo necessario obiectuz habet aliud esse ꝓius illo. ¶ 4° sic. Omne esse ꝼm quid fundatur in esse simpliciter. sed illud esse scz esse visum est esse ꝼm quid ⁊ fundatur in obiecto. ergo in obiecto ē aliqđ esse simpliciter in quo illud esse ꝼm quid: scilicz esse visum fundatur. ¶ Dico ergo q̄ oportet q̄ obiectum habeat aliud esse: non esse essentie: qz tunc cognosceretur abstractiue tantum. sed esse existentie actualis. ¶ Ad rationem in oppositum dico q̄ erat motus fantasie in videndo cuius ē ꝓcipe motū ⁊ talia.

Questio. XX.

Vtrum in via intellectus possit aliquid cognoscere intuitiue: q̄ non: quia videmus nunc per speculuz in enigmate ⁊c̄ ¶ Contra ad Cor. ⁊ quis nouit que sunt in homine nisi spiritus eius. ¶ Circa istam questionē ꝑmo ponam vnam distinctionē de notícia. ¶ 2° respondeo ad questionem. ¶ Circa ꝑmum ē sciendum q̄ quadruplex est notícia. ¶ Prima est intuitiua que scilicet est de re p seipam. ¶ 2ª est abstractiua que est per aliquod repsentatiuum ¶ Notícia discursiua p intuitiuam: que scilicet incipit ab intuitiua terminatur ad aliquid qđ non videtur intuitiue. ¶ Abstractia discursiua que incipit ab abstractiua: ⁊ terminat ad illa q̄ insunt sibi per se. Hoc viso dico q̄ttuor ꝯclusiones. ¶ Prima ē q̄ cognoscimus intuitiue actū intelligēdi in via. Hoc ꝓbo ꝑmo sic. Dis notícia expimentalis ē intuitiua. Nam p abstracti nā nihil expimur de singularibus: sed notícia actus intelligēdi ē expimentalis. expimur em̄ nos intelligere. g̊ ipe cog̃scit intuitiue. ¶ 2° sic. Dis illa cognitio q̄ cog̃scit aliqđ qđ ē in obiecto ꝓ accñs illa ē intuitiua. qz nō pōt esse abstractiua. qz repñtatiuū vnifozmit repñtat q̄tūcū q̄ illa q̄ insunt p accñs variant: ꝫ notícia q̄ cog̃sco actū intelligēdi cog̃sco qđ nūc inest p accñs ¶ 3° sic. Nulla vitas ꝓtingēs pōt cog̃sci p repñtatiuū: qz sp repñtat eodē mō q̄tūcūq̄ ꝓtingētia varient: ꝫ vitas q̄ cog̃sco actum intelligēdi existere ē; ꝓtingēs. s. q̄ existit q̄ ē ꝑ ꝓtingēs de eo. g̊ cog̃scet intuitiue. ¶ 4° sic. Nulla vitas cōtingēs pōt esse p se nota nisi intuitiue: qz ex terminis nō ē p se nota. ꝫ actus existit ⁊ istā cog̃scimus vt p se notā. g̊ intuitiue: qz ꝓtingēs. ¶ 2ª cōclusio ē q̄ in aia nihil cog̃scit intuitiue nisi actꝰ. qđ ꝓbo de eēntia aie: qz arguimus aiam esse p actus. Eodē mō arguimꝰ potētias eē p actus eos. Eodē mō de hitibus p sig̃ q̄ videmus in actibus. qz facilit nūc opamur ⁊ nō ꝑius. Eodē mō de spē: qz cog̃scimus actū existere ⁊ scimus obiectū nō ē pñs arguimꝰ repñtatiuū eē. ¶ Oēs iste ꝯclones ꝓbant vnico medio. Nihil qđ cognoscit p̄cise p discursum cog̃scit intuitiue. ꝫ oia illa cog̃scimus p̄cise p discursum: sic̄ ptz de singulis: g̊ ⁊c̄. ¶ 3ª ꝯclo ē q̄ aliqđ cog̃scimus abstractiue. Hoc ptz: qz oē illud qđ directe ⁊ ime diate cog̃scit ⁊ nō existit cog̃scit abstractiue: ꝫ rosa nō exñs imediate ⁊ directe cog̃scit: g̊. ¶ 4ª ꝯclo q̄ aliq̄ cog̃scimus discursiue: hoc ptz: qz cognoscimus essentiā aie ⁊ eius potētias: ⁊ nō ni si discursiue. vt dic̄ 2ª ꝯclo. g̊ ⁊c̄. ¶ Sz ꝫ sunt q̄tuor difficultates. ¶ Prima: qz aia nr̄a ē ita pfecte sibi pñs sicut actus cog̃scendi g̊ videt q̄ eq̄ debeat intuitiue cog̃sci. ¶ Dico ad illnd q̄ i causis formalibus nō videt posse assignari cā. s. q̄re ꝫ nō cog̃scit. qz cog̃scit ꝼm cāz extrinsecam: quā Augu. assignat: q̄re nō cog̃scimus substantiam aie. s. ꝓpter penā peccati. ⁊ ex ꝫ nō pōt intellectus intelligere nec se nec animam nec alia apzehensibilia. ¶ 2ª difficultas. Utz actus alia z potentia z cog̃scank intuitiue. ¶ Dico q̄ sic. qz nō possum videre q̄ si nō videret intuitiue: q̄ aliq̄ veritas ꝓtingens de his q̄ ex nos sunt: puta de motu solis ⁊ de multis alijs certā noticiam possemus habere. Ex ꝫ em̄ cog̃sco celum moueri: qz cog̃sco intuitiue actū potētie sensitiue ad hāc vitatē terminatū. ¶ 3ª diffi. Cū cognitio intuitia sit pfecta: cur tot ig̃rank de actu: nā infinite q̄stiones fozmank de eo ⁊ varie opiniones habenk vtz sit aliqđ relatiuū vel absolutū ⁊ sic de alijs. ¶ Dico q̄ q̄uis intuitie videak nō tñ q̄tū ad oēz modū cognitōis sue: videt em̄ visus totā albedinē: tñ nō discernim⁹ dr̄az specificā eius. eodē mō ℏ. ¶ 4ª diffi. q̄ñ sunt aliq̄ essentialit ozdinata: si posterius cog̃scit ⁊ ꝑius: ꝫ multa ig̃rank de actu ꝑoza ipa exñtia q̄ ē eis posterioz. g̊ magis illa cog̃scimus. Dico q̄ actū non cog̃scimus q̄tū ad suā ppriā rōnē. nec etiā exñtiā actus. ꝫ solū in gñali q̄ existit. Si āt ppriaz eius naturā haberemus bñ curreret argumen-

tū. ¶ Ad argumentū in oppositū dico q loquit de articulis fidei. Questio. XXI

Queritꝝ vtrum theologia sit supnaturalit reuelata. q nō: ꝓbat ꝙ rōes phicas ¶ Primo sic. ¶ Potentia hns aliqd obiectū adeqtū pōt in omne illud qd ꝓtinet sub ipso. ꝙ ens ē obiectum adeqtum potentie intellectiue. g. ¶ 2° sic. Sensus nō indiget aliq reuelāte. g nec intellectus. ¶ 3° sic. Quia si respectu alicuius obiecti fieret potentia nostra intellectiua ꝓportionata. hoc esset ꝙ aliquod supnaturale ⁊ tunc esset questio eadez que ꝑus. ¶ 4° sic. Intellectus noster est in potentia ad illam cognitionem passiuā naturali. ergo erit actiuum naturale. vel potentia naturalis erit frustra. ¶ 5° sic. ¶ Posito actiuo ⁊ passiuo sufficienti: potest sequi actio. Sed intellectus agēs ⁊ possibilis sunt hmōi. ¶ 6° sic. Quarum ꝓpositionū termini cōprehendunt per naturam: ipe pnt cognosci ꝙ naturam. quia si sint immediate habet ꝓpositum si mediate cognoscens extrema pōt cognoscere medium. Constat aūt q termini theologie apprehendunt. ¶ 7°. Quicunq intellectus pōt cognoscere subalternantē ⁊ subalternatā: sed naturaliter possumus cognoscere metaphisicā: q ē subalternans. g theologiā q est subalternata ¶ 8° sic. Quicunq intellectus pōt cogscere pncipium: pōt cogscere oia elicibilia ex eo. ꝙ intellectus noster pōt hre cognitōez naturalē pmi pncipij. g ⁊c. ¶ Maioz ptz. qz pmū pncipiū ꝓtinet vtualit oia cogscibilia. ¶ Ad ista. ¶ Ad primū dicūt q tenēt eq̄uocatiōez entis q rō primi obiecti adeqti nō ē vna rō ⁊ sic euadūt diffi. Sz maioz difficultas restat. qz tūc nihil pōt cogsci de deo qd ē incōueniens. ¶ Dico q ly neget ab aliqbus minoz ꝓcessa tñ maiori. s. q pōt in oē illud qd ꝓtinet sub eo. ꝓcedo illo mō q pōt in oē ꝓtentū sub ente inqtū habet rōnez entis: ideo dico q oia possumus cognoscere inqtū entia. ¶ Si dicas qd pōt in aliquā rōnem pōt in oē illud qd ꝓtinet sub illa rōe. ¶ Dico q assumptū non ē vez: qz visus pōt in albedinē: ⁊ tñ nō potest in dria indiuidualē q ꝓtinet aliq mō sb albedine: sic dico de deo respectu entis. ¶ Ad 2m negat ꝓña de visu ꝓpato ad intellectū. Ad probatōez q natura nō deficit. Dico q natura nō deficit in necessarijs vbi pōt: sed certum est q aliquando non potest. sicut patet de anima intellectiua quā nō pōt inducere ad corpus: ad quā tamen disponit. ¶ Ad 3m dico q duplex est proportio. attingentie ⁊ ꝓmensuratōis. ꝑma est in ꝓposito: sed nō 2a. qz illud supernaturale attingit ab intellectu. ꝙ intellectus nō pōt sibi ꝓmensurari: ideo est ibi ꝓportio attingentie sed non ꝓmensuratōis. ꝑa ātē fit ꝙ aliqd creatū. ¶ Ad 4m dico q illa potentia est frustra que per nullum agens vel pncipium pōt deduci ad actum: sed si per aliquod agens siue naturale siue supernaturale possit: non est frustra: sicut ptz de aia intellectiua. ¶ Ad 5m dico q intellectus agens nō est sufficiens actiuum respectu omnis illius respectu cuius intellectus possibilis est passiuū: sed requiritur obiectum: ⁊ multa que tenent vicem obiecti sunt reuelata. ¶ Ad 6m dico: q licet termini cognoscantur tali tamen modo non cognoscuntur q possint facere euidentiam de veritate ꝓpositionis. quod patet. quia idē termini ꝓcipiunt a fideli ⁊ infideli: ⁊ tamen ꝓpositio vera est vni ⁊ alteri neutra. ¶ Ad 7m dico q licet ex subalternante eodem modo quo methaphisica est subalternās possint demonstrari rōnes cōmunes: non tñ ꝑticulares. ⁊ hoc ē quod ꝓcludit. ¶ Ad 8m dico q ꝑmum ꝓncipium ꝓtinet vtualiter oēs vtutes ẽqtū ad ꝑdicatum cōe quod in eo exprimit. s. affirmatio vel negatio vera: sed non ꝓtinet ꝑdicata multa particularia. ¶ Sed hic sunt ẽqttuor diffi. ¶ Prima qz cognoscens effectū pōt cognoscere causam: sed possumus multos effectus cognoscere: g ⁊ deū q est causa. ¶ 2a: quia cognoscens naturā anime pōt naturaliter cognoscere oēs eius aptitudines: ꝙ eius aptitudo est beatitudo vel appetitus beatitudinis. g ⁊c. ¶ 3a. Vis potentia hns obiectum adequatum potest in illud in quo inuenitur verissime rō sui obiecti adequati. sed huiusmodi ē deus. g ⁊c. ¶ 4a. Quia omnis ꝓpositio vel est mediata vel immediata. Si immediata pōt cognosci. Si mediata cognoscēs extrema potest cognoscere ⁊ media. ¶ Ad ista. ¶ Ad ꝑmum dico q eo mō q cognoscitur effectus cognoscitur ⁊ causa: sed effectus dei non cognoscitur nisi in cōi. ideo nec causam nisi ꝙ rōnez cōez cognoscimus. ¶ Ad 2m eodē mō: qz nō cognoscimus nisi naturam anime in communi. nec etiam beatitudinem nisi in communi. non autem ꝓprie dictam. ¶ Ad 3m dico q habens obiectum adeqtum pōt in omne illd in quo inuenit verissime ratio sui ꝑmi obiecti inqtum tale ⁊ sic concedo q intellectus noster pōt in deum inqtum ens licet non ꝼm rationem specialem deitatis. ¶ Ad 4m dico q medium pōt esse aliq ratio formalis essentialiter ordinata inter extrema. ⁊ tunc concedo q cognoscens extrema potest cognoscere medium: sed quādo esset rō disperata nō. ¶ Questionem aliam fecit magister de vnitate ⁊ distinxit de vnitate simplicitatis ⁊ integritatis. ¶ Prima vnitatē habet scia ex obiecto: ꝙ scōaz nō. nec plus dixit de illa ẽstione.

Explicit ꝓlogus. Sequitur ꝑma Questio ꝓme distinctionis.

Questio I

Verit vtrum

q ens aliqꝺ creatū possit eē obiectū fruitōis oꝛdiate. q sic: in eccl'asti. 5° ca. Bonū ē vt fruaī hō laboꝛe suo. ¶ Cōtra. Augꝰ. Rebus q̄bus fruēdū ē sūt pr̄ī ꝛ filiꝰ ꝛ spūssc̄us. ¶ In ista qōne sunt q̄ttuoꝛ inq̄rēda. ¶ Primū ē si aliqꝺ bonū creatū possit esse sufficiēs q̄etatiuū appetitus nr̄i. ¶ 2° si malꝰ actus fruēdi sit peioꝛ malo vtēdi. ¶ 3° q̄d sit summe actus vitiosus circa fruitōz. ¶ 4° q̄d habeī pobiecto fruitōis i p̄a. ¶ Quātū ad p̄m fuit opinio pl̄oꝝ ꝛ alioꝝ hereticoꝝ q aie nr̄e nō sunt immediate create a deo: ꝑ ab alijs intelligentijs: ꝛ qꝛ fruitio ē debito mō vniri suo creatoꝛi vel p̄n cipio ꝓductiuo dixerūt q vltiata pfectio fruitionis ē in illo a q̄ creatū ē. ¶ Cōtra ꝑ arguiī q̄ꝺuplr̄. ¶ Pꝛio sic. Nulla potētia pōt pfectissime q̄etari: nisi in eo in q̄ inueniī pfectissime rō sui obiecti: ꝑ potētia volitiua ē hñs ens ꝓ obiecto: qꝛ bonū cū ente ꝙuertiī. rō āt entis in nullo saluaī pfectissime nisi in deo: q̄ in deo solum pōt pfecte q̄etari. ¶ 2° sic. Nñ aliq̄ potentia ferī in plura bōa. nō pōt pfecte q̄etari in vno: nisi illud eminēter ꝓtineat oia illa. ꝑ tale ē infinitū: ꝛ ꝑ solus ds. ¶ 3° sic. Qtocūq̄ finito bono: intellectus pōt magis intelligē. ꝛ ꝓ ꝙñs voluntas velle. q̄ volūtas nō q̄etaī nisi in aliq̄ infinito: qꝛ non q̄etaī in aliq̄ q̄ maius pōt velle: ꝑ nihil est q̄ maius nō possit appeti nec intelligi nisi solus ds. q̄ ꝛc. ¶ 4° sic. ꝛ satis euidēter sic intellectus ꝝus ꝛ regulatus siue rectus ē q̄ intelligit rē sicut ē. sic ē appetitus bonus ꝛ regulatus q̄ appetit rē sicut ē appetibilis ꝛ vt bōa ē. ꝑ omia bona alia a deo sunt solū bōa in oꝛdine ad aliꝺ. scz ad deū. q̄ oportet q volūtas oꝛdinata diligat ea vt oꝛdinata ad eū: sed talis dilectio ē vsus: ergo nō fruitio. relinquiī ergo si nō poterit vti nisi re creata q solo deo fruaī. ¶ Circa hic sunt due difficultates. ¶ Primꝛia: quia capacitas volūtatis finita est. ergo videī q possit quietari in finito vel habente bonitatē finitam. ¶ 2ª qꝛ vbi magis ꝛ minus: ibi eq̄le. est aūt dare bonū excedens appetitū ꝛ bonū deficiens ab eo: q̄ necessario est dare eq̄le. ¶ Ad p̄mū dico q capacitas formalis ꝑ ē capacitas q̄ ē respectu illiꝰ qꝺ formaliī recipiī siue capiī ē finita. ꝑ capacitas obiectiua respectu illius qꝺ obiectiue respiciī ē infinita. ¶ Ad 2m dico: qꝛ nihil ē qꝺ excedit rōnē vel capacitatē volūtatis in rōe obiecti. nullū ei ita volibile ē q̄n volūtas poterit vltra velle si ē finitū. ꝑ in entitatiua ꝛ formali capacitate excediī a multis. ¶ Ad 2ª p̄te inq̄rēdo dicūt aliq̄ q frui vtēdis ē peioꝛ actus. Et ꝓbaī sic. Defectus circa nobilioꝛē actū ē peioꝛ: ꝑ fruitio est actus nobilioꝛ: q̄ erroꝛ circa eā peioꝛ ē. ¶ Ex ꝛ. Nā deoꝛdinatio circa vltimū finē peioꝛ ē ꝛ maioꝛ q̄ deoꝛdinatio circa ea q̄ sunt ad vltimū finē. ꝑ frui vtēdis ē deoꝛdinatio circa ea q̄ sunt ad finē. q̄ p̄a peioꝛ ē. ¶ 2° sic. btūs Augu. de ciui. dei diē q duo amoꝛes fecerūt sibi duas citates. vnā q̄ incipit ab amoꝛe sui ipi ꝰ vsq̄ ad ꝓtemptū dei: ꝛ pcedit vsq̄ ad pei: q̄ ꝓtēpt dei ē peioꝛ amoꝛe sui. q̄ vti fruēdis ē peiꝰ. ¶ Ex intelligendū ē q ꝯm Ambꝛo. q̄ttuoꝛ gña ꝛtutū sunt i aia nr̄a. Quedā sunt ad regulādū sic̄ pꝛudētia. q̄dā ad actū remittēdū sic̄ tpantia. q̄dā ad intēdēdū sic̄ foꝛtitudo. q̄dā ad vtrūq̄: sic̄ iusticia cuiꝰ vna ps ē remūeratiua: ꝛ ista ē ad intēdēdū. alia punitiua: ꝛ ista ē ad remittēdū. Nūc aūt qñ ꝛtus daī ad actū intēdēdū tūc defectus vel vitium maius ē in deficiēdo q̄ in supabūdādo. sic̄ timiditas plus vitupaī q̄ audacia. Ecōuerso aūt ē in ea q̄ daī ad remittēdū. sic̄ tempantia. Qꝺ ad ꝓpositum ꝛtus amicitie ꝛ charitatis daī ad actū intēdendū. Et ideo illoꝝ viciū qui minus diligūt maius ē ꝛ magis vitupanī: q̄ q̄ magis amāt. q̄ aūt vtunī fruēdis magis deficiunt ab amoꝛe: qꝛ nō tm̄ diligūt q̄tū debēt. q̄ āt fruunī vtēdis supabūdāt: qꝛ plus diligunt q̄ debeāt. Et hinc ē q maioꝛ defectus ē ꝛ maius vitiū vti fruēdis q̄ frui vtēdis. ¶ Ex ꝛ. Ad 3° inq̄rendo q̄d sit actꝰ summe vitiosus circa fruitōz. Si cūt aliq̄ q discredere deū est peioꝛ actꝰ q̄ odire deū. ¶ Ex ꝛ. Sūma pūsitas ꝓ Augu. ē vti fruēdis. ¶ 2°. qꝛ actꝰ charitatis ē summe meritoꝛiꝰ. q̄ actꝰ ei opꝓositꝰ ē summe demeritoꝛiꝰ. ſ. actꝰ odij ¶ Itē pctm̄ ex malitia magꝭ vitupaī q̄ ex ig̃rātia: ꝑ odire ē ex malitia: nō credē āt magꝭ videī se tenē ex pte ig̃rātie. ¶ Itē pctm̄ in spm̄scm̄ ē gꝝ uius pctm̄: ꝑ tale ē in voluntate. q̄ ꝛc. ¶ Rñ°. q̄ ista ē ꝛa supposita fide. ¶ Ex ꝛ ꝑ ē dictū saluatoris. Si nō venissem ꝛ locutꝰ nō fuissez pctm̄ nō hr̄ent. ¶ Dico q̄ actꝰ summe meritoꝛiꝰ ē actus diuie dilectōis: ꝛ ꝛiꝰ summe demeritoꝛiꝰ. ¶ 2° dico q hitꝰ ē nobilioꝛ. ſ. charitas. ¶ 3° q̄ voluntas ē nobilioꝛ potētia. qꝛ nobilioꝛ pfectio moꝛalis ē in ea q̄ in alijs potētijs: ꝛ ꝓ ꝙñs ipa ē pfectioꝛ. ¶ Ad 4° inq̄rēdo an actꝰ fruitōis hēat in p̄a. ꝓ obiecto visionē clarā. Dicūt q̄dā q sic: qꝛ ꝛz appetē sibi bonū qꝺ pōt hr̄e. ꝑ āt ē actꝰ visionis clare ꝛ nō ds. qꝛ ꝑ eēt frustra. ¶ Cōtra. quia Aug. diē q nulla creatura ē fruēdū: ꝑ actꝰ visionis ē creatura. q̄ ꝛc. Si dicas q attingit obiectū btificū. ¶ Cōtra ꝑ. qꝛ aut vt sic ē dicēdꝰ creatus aut nō creatꝰ. si sic currit argumētū sic̄ ꝓpositū q actu nō ē fruēdū: qꝛ solo in creato. actꝰ āt nō ē hmōi. q̄ ꝛc. ¶ 2° arguo sic. in illo actu ē btitudo ꝛ fruitio q̄ ē nobilioꝛ. ꝑ actꝰ q̄ appeto actū nō ē nobilioꝛ. q̄ ꝓbatio minoꝛis. qꝛ

actū diligo amore ꝓcupiscētie. deū āt amore amicitie. ḡ actus q̄ diligo actū nō ē ita nobilis sicut actus q̄ diligo deū. ⁊ p ꝓns nō erit in eo fruitio. ¶ 3°. Actꝰ sequēs hitū respicit illud ꝓ obiecto qđ ⁊ hitus: ꝫ fruitio ē actꝰ sequēs charitatē charitas āt respicit deū ꝓ obiecto. qz eiusdē rōnis ē charitas vie ⁊ pātie. ꝓstat āt q̄ in vita charitas hz ꝓ obiecto deū. ḡ ⁊ in pātia ⁊ ꝓ ꝓns actꝰ fruitōis nō hēbit ꝓ obiecto ipm actū visionis. ꝫ deū. ¶ 4° sic. Nulla potētia q̄tat nisi vbi inuenit rō pfectissima sui ꝑmi obiecti. ꝫ rō ꝑmi ⁊ pfectissimi obiecti nō inuenit nisi in deo. ḡ in actu nō q̄tabit: ꝫ p̄cise in deo. ¶ Apparet ḡ qđ est obiectū fruitōis debitū in pātia: qz ipe ds ꝫ rōe deitatis ⁊ nō sub alia. ¶ Ad argumētū in oppositū pz q̄ accipit frui large. //Questio. II

UTrū fruitio ⁊ delectatio sint idē. q̄ sic: Eccl'astes. Nō ꝓhibui corpus meū vt oi voluptate frueret. ¶ Contra ad Tytū. Deus dat frui oibus q̄bus ē bñ agere: delectatio āt ē passio. ¶ Circa istā q̄stionē inducunt q̄tuor signa p q̄ manifeste apparet q̄ ista distinguunt. ¶ Primū in hoibus de intpato ⁊ incōtinēte. Intpatus em̄ opat malū sine delectatiōe ꝫ ex ꝓpria malitia: sic ebrios q̄ inebriari vult dato q̄ nō delectet: incontinēs āt vincit delectatione. Si āt delectatio eēt dilectio: tūc isti sicut eq̄ diligunt vel odiūt: ita eq̄ delectarent vl tristarent. ¶ 2° pz p oppositū. Tpatus opat bonū delectabilit: qz non hz passiones resistētes. ꝓtinēs āt cū tristicia ꝓpter pugnā magnā passionū. vterq̄ āt odit malū. Sz tpatus nō tristatur in illo. ḡ tristicia ⁊ odiū nō sunt idē. ḡ nec delectatio ⁊ dilectio. ¶ 3m signū ē de demonibus: qz demones se diligūt intēsiue: ⁊ tñ nō delectāntur saltē intēsiue. Si dicas q̄ eo mō q̄ se diligūt delectant. ¶ Cōtra. magna tristicia nō solū ē in cōpossibil' vel opponit delectatōni. ꝫ etiā displicētia: ꝫ āgeli mali hñt summā displicētiā. ḡ ⁊c. Itē summa tristicia nō solū expellit oppositam delectatōez: ꝫ etiā ꝓtingētē. Itē āgeli boni oduntmalos: ⁊ tñ nō tristant: qz tristicia ē pēa q̄ nō inest eis. ¶ 4m signū ē: qz certū ē q̄ ds nō tristat: ⁊ tñ ds odit pctōres. ¶ Sz sciēdū ē ꝫ q̄ sic ex pte intellectus ē distinguē noticiā intuitiuaz ⁊ abstractiuā. sic ex pte volūtatis ē distinguere actū amatiuū q̄ videt eq̄pollē intuitiue ⁊ actū desideratiuū q̄ eq̄pollet abstractie. Et isti duo actꝰ differūt. qz ꝑm⁹ hz oppositū actū. s. odiēdi. scds āt hz oppositū. s. actū renuēdi. Sil'r sciēdū q̄ in q̄libet istoz actuū ē ille ordo. ¶ Prio em̄ a potētia ⁊ obiecto cāt actꝰ. ¶ 2° ꝓcurrūt ad causandū delectatōez. ¶ 3° ad cāndū dispōez ad habitū. ¶ 4° ad cāndū hitū. Et iste ordo ē cōis nō sol'actui amatio ⁊ optatio. ꝫ etiā actui odij ⁊ renuitōis: ita q̄ in oi actu p° cāt actꝰ ipi⁹ opatiuꝰ deide passio. sic̄ in actu amoris delectatio: ⁊ in actu odij tristicia. ¶ 3° dispō. ¶ 4° hitus. ¶ Sz ꝫ ista instant 4r. ¶ Prio qz fruitio ē vltia q̄tatio potētie i obiecto. ꝫ delectatio ē q̄tatio potētie in obiecto: ḡ vltia delectatio ē vltia q̄tatio potētie in obiecto. ⁊ p ꝓns fruitio. ¶ 2° sic. Nullū inuolūtariū p̄t cāri a voluntate: qz oē qđ cāt a volūtate hz rōez volūtarij. ꝫ actꝰ nolēdi ē inuolūtari⁹. ḡ nō p̄t cāri a volūtate. ¶ 3° sic. nulla potētia videt cāre illō qđ sibi discōueniēs ē. maxime libera. tristicia āt ē discōueniēs volūtati: ḡ ⁊c. ¶ 4° sic. oē cātū a volūtate p̄t non cāri: ꝫ tristicia cāt a volūtate p te. ḡ p̄t nō cāri. qđ est falsum. qz tristicia nō ē in ptāte nr̄a. ¶ Ad p̄m dico q̄ eē vltimū q̄tatiuū ē cōe delectatōi ⁊ fruitōi ꝫ felicitas ꝓsistit in vltiata q̄tatōne operatiua non autem in vltima quietatione per modum passionis. cuiusmodi ē illud. ¶ Ad 2m dico q̄ in uolūtariū p̄t accipi dupl'r. Uno⁹ p violēto vel naturali. ⁊ isto mō nō cāt a volūtate inuolūtariū. Alio⁹ accipit illud inuolūtariū qđ ñ ē actꝰ amatiuꝰ nec eū ꝓsequit: ꝫ magis ē ei oppositus. Et isto⁹ multa inuolūtaria p̄nt cāri a volūtate sic̄ actus odiēdi: ⁊ talia q̄ dicunt inuoluntaria isto mō accipiēdo. ¶ Ad 3m dico q̄ discōueniēs volūtati bñ p̄t cāri ab ea. sic̄ actus demeritoriꝰ ē magis discōueniēs q̄ pēa vel tristicia. ⁊ tñ cātur a volūtate. Eodē mō dolor in sensitiua cāt ab ea. ⁊ tñ ē sibi disconueniēs. ¶ Ad 4m dico q̄ volūtas respectu aliq̄z cātoz ab ea ē ꝓtingēs: sic̄ respectu actus volēdi: ꝫ respectu alioz ē causans necessario. sic̄ sunt illa q̄ cāt p° actu cāto: sicut hitū ⁊ tristiciā: ⁊ eodē mō de actibus impatis. ¶ Sz ꝫ adhuc occurrūt q̄tuor dubia. ¶ Primū q̄ oē agēs causans necessario: cāt sp ita intense sic̄ p̄t. si ḡ tristicia cāt a voluntate: necessario sp intensiuā noticiā cābit: cuius oppositū experimur. ¶ Ad istud dico q̄ qñ sunt effectus essentialit ordinati nō p̄t intendi posterior nisi etiam p̄or intendat: ⁊ qz actus odiēdi vel actus ꝑmo cātus p̄or ē eēntialiter passione: hinc ē q̄ non p̄t passio intendi nisi actꝰ intendat. ¶ 2a dicit. Utq̄ cālitas volūtatis respectu cātoz necessario sit libera q̄ sic. qz libeq̄ abstrahit a ꝓtingēte ⁊ necessario. ⁊ iō dato q̄ necessario causet p̄t stare q̄ libere. exm de spūscō. ¶ 3a dicit. vtq̄ possit cāri actꝰ sine passione. ⁊ tñ hitꝰ cāt. dico q̄ sic Nā actu cāto p̄t eē ita vehemēs passio opposita sic q̄ nullā passionē cābit: ⁊ tñ hitū cābit. Exm in demonibus. ¶ 4° vtq̄ ds sit obiectū delectationis. Dico q̄ nō. qz tūc essent tres actus btifici. s. visio: fruitio: delectatio. Dico ḡ q̄ hz actū fruendi ꝓ obiecto. ds āt dr delectabilis: qz cāt delectationem. ¶ Ad rōnē dico q̄ accipit fruiti

omne large.

//Questio III

Q Verit vtz actus fruẽdi ⁊ vtẽdi sint essentialit distincti. q nõ. ad Timo. ita qz frat ego te fruar in dño. ¶ In ꝫriuz est Aug. de doctria xp̃iana. vbi distixit actũ fruẽdi ꝺ ꝫ actũ vtẽdi p oppositas diffinitões siue diferẽtias .s. sui grã ⁊ alterius grã. ¶ Circa istã q̃stionẽ dicũt aliq̃ q sunt distincti: qꝺ ꝓbãt sic. Si actus sunt distincti q̃z vn⁹ se hz circa finẽ ⁊ alter circa ea q̃ sunt ad finẽ. ꝫ isti sunt hmõi. ꝓbatio. qz fruitio ẽ circa finẽ: vsus circa ea q̃ sũt ad finẽ. ¶ Sz ꝫ istud arguo q̃drupl'r. ¶ Primo sic. Deus nõ habet nisi vnũ actũ volẽdi: ⁊ tñ fruit aliqb⁹ ⁊ vtit alijs. g̃ nõ necessario sunt distincti ¶ 2° sic. Bti eodẽ actu vident deũ ⁊ creaturã. g̃ eodẽ actu pñt intelligẽ. ꝫ nõ iordinate g̃ ordiate. Dis ãt actus circa deũ ordiat⁹ ẽ fruitio: circa creaturas ẽ vsus g̃ ⁊c. ¶ ꝫ⁹ sic. Quecunq; absolute distincta realit p põtẽtiã diuinaz pñt absolute inuicẽ separi. ꝫ act⁹ vtẽdi ⁊ fruẽdi sunt inseparabiles. g̃ nõ realiter distiguunt ꝫ sunt vn⁹ actus ¶ 4° sic ⁊ difficilit⁹. Añcũ q; aliqs diligit aliqd ꝓpter aliud ipossibile ẽ q nõ diligat illud aliud imo magis: qz ꝓpt vnũ qꝺq; tale: ꝫ vsus ẽ dilectio ꝓpt aliud g̃ diligit illud. ¶ Cõfirmat. qz intellectus nõ põt intelligẽ aliqd ꝓpt aliud nisi i telligẽdo illud aliud: g̃ a siꝑi volũtas nõ pt diligere aliqd ꝓpt aliud nisi diligat illꝺ. ꝫ dilectio illius ẽ fruitio: g̃ ⁊c. ¶ ꝺico g̃ q separi nõ pñt: ꝫ eni possim diligẽ aliqd ꝓpt te nõ diligẽdo aliqd ꝓpt aliud. tñ ipossibile videt q diligã aliqd ꝓpt aliꝺ qꝺ ẽ vti nõ diligẽdo illud qꝺ ẽ frui ¶ Ideo ꝺico q bñ ꝓtingit aliqñ actũ fruẽdi esse sine actu vtẽdi: vt qñ ordinate diligo deũ. Aliqñ ãt actus vtẽdi sine fruitõe sic qñ diligo creaturã vnã ꝓpt aliã. tũc eni nõ ẽ fruitio. qz ipsa solũ ẽ circa deũ. ¶ Aliqñ ãt idẽ ẽ actus vtendi ⁊ fruẽdi. sic qñ diligo creaturã ꝓpt deũ. ¶ Aliqñ põt esse q nec ẽ actus vtẽdi nec fruẽdi actualis ꝫ sit habitual. sic qñ diligo creaturã nihil cogitãdo de deo actualit nec referendo. ⁊ iste ẽ actus neutr. hz ẽ q neq; ẽ vsus neq; fruitio. ¶ Sz hẽ vna diffi. qz idẽ actus nõ videt posse hre duo p se obiecta eq̃ ꝑmo: oportet g̃ dare vnũ qꝺ sit obiectũ vt finis. ⁊ si sit in moralibus finis nõ erit circũstãtia ꝫ obiectũ ꝓncipale. ¶ 2° qz ois act⁹ specificat a suo ꝓ° obiecto. cũ g̃ ꝺs sit ꝑm obiectuz istius actus erit actus fruẽdi ⁊ nõ vtẽdi. Si ãt tu dicas q aliud a deo sit ꝑm obiectũ. ¶ Contra qz tũc ꝑus ferit in illud qꝺ ẽ ad finẽ q̃z ad ipm finẽ: qꝺ ẽ icõueniẽs. qz ipe finis videt diligi magis. ¶ Si dicat q illud ẽ ꝑm qꝺ refertur. ꝫ qz tũc magis diligẽret. Dico g̃ ⁊ ad illud qꝺ dicebat in argumẽto q finis ẽ obiectũ in moralib⁹: non tñ ꝫb rõe finis qz ꝫb rõe finis ẽ circũstãtia in moralibus. Sz quõ distinguunt ⁊ q ẽ obiectũ ꝑm ¶ Dico ad ꝑm q vnic⁹ act⁹ vt itelligit trãsire sup obiectũ ꝓmariũ .s. deũ ꝺz fruitio. vt ãt actus intelligit trãsire sup obiectũ scꝺarium ꝺz vsus ¶ Dico ãt ad illud q ꝺs ẽ obiectũ ꝓmariũ. Ad rõnẽ in oppositũ dico q accipit fruitiõez large.

//Questio. IIII

Q Verit vtz obiectũ fruitiõis hz plures rõnes visibilitatis. q nõ. Aug⁹. omnẽ nr̃az sciaz vno intuitu hẽbim⁹. ¶ Cõtra Pyo. de. di. no. j. ca. dic q eẽntialia p̃cedũt notionalia. ¶ Circa istã q̃stionẽ ꝑ⁹ inuestigabo de obiecto p ꝓpatõez ad extrinseca. 2° p ꝓpatõez ad intrinseca ¶ Quãtũ ad ꝑm fuit opio vni⁹ doc. q q̃cũq; vidz eẽntiã ⁊ creaturas oẽs videt. Et ꝓbat sic. Añcũq; ẽ aliqꝺ obiectũ necessario re ꝓsentãs aliq̃ videt illud obiectũ necessario videt illa. hz ei possit vidẽ vel nõ vidẽ ꝑm obiectũ tñ posita visiõe circa ꝑm obiectũ necessario fert visio circa repñtata p ꝑm. ꝫ eẽntia diuia necessario repñtat q̃cq̃d repñtat. g̃ videt eã videt oia repñtata p eã. ¶ Cõtra istã opionẽ arguo 4r. ¶ Pzio: qz pirẽt reuelatõnes: nec ꝺs posset alicui scõ aliqꝺ nouũ reuelare. qz ex q̃ eẽt btũs oia videret q̃ ꝺs videt videndo eẽntiã. ⁊ sic nũq; ꝺs possz aliq̃d reuelare: ¶ 2° Jsta positio auferret illuinatões ãgeloz. ¶ ꝫ° scõz ꝺriaz i videdo plura: qꝺ ẽ icõueniẽs. ¶ 4° puilegiũ xp̃i. Jdeo cõit tenẽt oppositũ. ¶ Sz de mõ ẽ difficultas. et ẽ via q̃drupler ad saluãdũ modũ. ¶ Pzia via ẽ q nulla mutatiõe facta circa actũ pt ꝺs reuelare cognitõez ei⁹ quã ꝑus nõ habuit. ¶ Sz ꝫ: qz i possibile ẽ trãsire de ꝫ dictozio in ꝫ dictoziũ nulla mutatõe facta in altero extrẽoz. ꝫ hẽ trãsit⁹ qz ꝑus nõ nouit illud qꝺ postea nouit: g̃ oportet q in deo sit mutatio vel in videte. ¶ 2° extrẽa ꝫ dictõis nõ pñt dici de eodẽ ꝑm idẽ: ꝫ de isto actu dicunt ꝫ dictozie ꝑm idẽ. qz cogscẽ obiectũ ⁊ nõ cogscẽ illud. g̃. Jdeo dicũt alij q hz fit p aliũ actũ. ¶ Cõtra Augu. de notitia matutia ⁊ vesp tina dic q eodẽ actu cogscit ꝟbũ ⁊ cognita in ꝟbo. Jdeo ẽ tertiꝰ mod⁹ qz p g̃dũ additũ actui btifico. ¶ Cõtra. qz argumẽtatio fit p g̃d⁹ eius/ dẽ rõis. ⁊ p ꝓns obiectũ si nõ cogscit p vnuz g̃dũ nec p aliũ. hz em̃ addito 2° g̃du actus fiat intẽsioz. ⁊ p ꝓns qꝺ ꝑus cogscebat nũc pfectius cogscit. tñ qꝺ ꝑus p ꝑoz g̃dũ nõ fuit cognituz nec cogscet nũc p g̃dũ aduenietẽ. ¶ 2° qz tũc ꝺs nõ posset reuelare aliquã ꝟitatez nisi augmẽtaret btitudinẽ. ⁊ p ꝓns nec posset liuo vnã ꝟitatẽ petro nõ reuelataz releuare: nisi btitudo liui eẽt intẽsioz btitudine petri q̃ oia videt inconuenietia. Jdeo dicũt alij 4°° q ꝑm⁹ act⁹ destruit ⁊ cãt nou⁹. ¶ Cõtra hz. qz iste act⁹ nou⁹ aut ẽ ei⁹ dẽ rõis cũ ꝑ°. aut nõ. Et si sic g̃ nõ cogscim⁹ ali-

ad aliud plus ꝙ ꝑus. ¶ Si ät dicas ꝙ alterius tũc ds nõ posset aliq̃d de nouo reuelare nisi diminueret vel augmẽtaret btitudinẽ: qz spẽs diuerse necessario hñt se ꝑm ordinẽ excedẽt/ z excessi. Ideo dic Johes ꝙ fit p respectus nouos nõ necessarios ad 2ª obiecta. Nã actꝰ hz necessariã z eẽntialẽ dependẽtiã ad ꝑm obiectũ: ad alia ät obiecta. s. scdaria ñ. qz ꝑt esse actꝰ sine tali respectu. ¶ Dic ꝙ ꝙ p aduẽtũ nout respectꝰ ad obiectũ scdariũ intelligit illud obiectũ qñ ꝑus nõ intelligebat. z h p pozẽ actũ cui aduenit respectus. ¶ Sz h sunt aliq̃ difficultates. ¶ Pzia ẽ de illo respectu. qz aut ẽ intrinsecus aduenies: z h nõ: qz talis ozit ex nã extrẽoz. aut ẽ extrinsecus aduenies. z h nõ. qz tũc q̃ro ad qd genꝰ reducitur. ¶ Dicit ab aliq̃bus ꝙ ẽ intrinsecus aduenies: nec sequit incõueniẽs ꝙ ds cãret extrẽa sine relatõe. vt duo alba sine similitudine q̃uis h ñ posset nãlit fieri. ita in ꝓposito. ¶ Sz tũc oꝑtet dicere ꝙ visa diuia eẽntia necessario videntur oia. z ꝙ ẽ miraculũ ꝙ non videant oia q̃ dicta viderent nimis exnea. Ideo ꝑt dici ꝙ nõ ẽ intrinsecus ꝟ extrinsecus aduenies. Et qñ dz: ad qd genus reducit: ꝑt dici ꝙ multi sunt respectꝰ extrinseci in trãscẽdẽtibus q̃ nõ sunt ꝓpe in aliq̃ gñe. ¶ 2° videdũ ẽ q̃tũ ad intrinseca. Et ꝓ° q̃tũ ad attributa. z h doc. ipe ptrãsit. ¶ Opio ät cõis ẽ ꝙ nõ. ꝑm ät ꝑncipia istius doc. supposita aliq̃ distinctõe q̃ inferius declarabit int attributa diuia dicẽdũ eẽt ꝙ sic. qz qñ alicꝭ actꝰ hz duo obiecta vnũ ꝑmariũ z aliud scdariũ ꝑt ferri in ꝑmariũ absq̃ h ꝙ in scdariũ ferat. h ꝓz alibi. Nã actus hz necessariã z eẽntialẽ dependentiã ad ꝑm obiectũ. Ad alia ät obiecta scdaria ñ: qz ꝑt esse actus sine tali respectu. ꝟ eẽntia est obiectũ ꝑmariũ. attributa ẏo sunt obiecta scdaria ꝙ vnus actus poꝭit ferri in eẽntiã absq̃ h ꝙ ferat in attributa. ¶ 2° sic. Qñ aliq̃ se hñt sic ad invicẽ sic q̃dditas z passio vel ꝑdicatũ de 2° mõ: actus intelligẽdi ꝑt saltẽ p potentiã diuinã ferri in q̃dditatẽ dato ꝙ nõ ferat in alia. ꝟ essentia diuina ẽ sic q̃dditas attributa sicut ꝑdicata de 2°°: ꝙ z c̃. ¶ Tenẽdo ꝙ ꝑncipia istius doc. posset dici ꝙ sic: hz ipe nõ asserat. Et hec opio videtur ꝯcordare cũ opione doctoz ãtiq̃z q̃ ponebant infinitas pfectões in deo. z vna poꝭat ꝯgnosci alia nõ cognita. ¶ 2° videdũ ẽ de eẽntia z personis. Et ad h dz ꝙ nõ. qz visio ẽ exñtis vt exñs ẽ: ꝟ essentia diuia existit in tribus ꝑsonis. ꝙ z c̃. ¶ Cõfirmat. qz qñ aliq̃d ẽ formalit q̃ illud in q̃ ẽ formalit illud q̃ ẽ necessario qd. ꝟ diuia essentia ẽ formalit in ꝑsonis. z ẽ q̃ respectu actus: ꝙ z ꝑsone erũt qd. ꝟ illud qd ẽ qd ẽ h qd videt: ꝙ z c̃. ¶ Sz ẏ arguit 4ʳ. ¶ Pzio sic. Qñcunq̃ aliq̃d ẽ q̃ respectu opatiõis: illud in q̃ ẽ necessario ẽ qd. ꝟ infinitas fuit intellecta a ꝑbis: q̃ ẽ formalit in ꝑsonis. ꝙ ꝑsone fuerũt qd. z sic intellexert tres ꝑsonas: qd ẽ falsuz. ¶ Alit arguo. Simplices crediderũ ab antiq̃ diuitatẽ q̃ ẽ formalit in tribus ꝑsonis. z tres ꝑsonas nõ intellexerunt. ¶ 3° arguo de actu charitatis q̃ fuit in multi. ad qs non pueuit articulus trinitatis. sic in veteri testõ. termiabat ät ad diuinitatẽ. ꝙ ad ꝑsonas: ꝙ nõ intellexerũt tres ꝑsonas. qd ẽ falsuz. ¶ Similit 4° arguit de multis hereticis q̃ nõ crediderũt tres ꝑsonas z tñ amicitie acq̃site dilexerũt deũ: sequit ꝙ ꝙ dilexerũt tres ꝑsonas. non Ideo dico ꝙ ista regula de q̃ z qd nũq̃ dz itelligi vl̃r vera: saltẽ in actõibus imanẽtib°. ¶ Ex h arguit sic. Qñ ẽ talis actus q̃ ꝑt termiari ad aliq̃d qd ẽ formalit in aliq̃ absq̃ eo ꝙ terminetur ad ipm in q̃ ẽ formalit illud ꝑt terminare vt qd z vt q̃. absq̃ eo ꝙ illud in q̃ ẽ termiet vt qd: ꝟ visio z multe opatões immanẽtes sunt hmõi ꝙ ꝑt videri essentia absq̃ h ꝙ videat ꝑsone: nõ obstãte ꝙ essentia sit in ꝑsonis formalit. ¶ Confirmat. qz vnio naturaz in xp̃o ꝑm Dyoñ. fuit ignozata a summo seraphin: z tñ diuitatẽ xp̃i videbat z humanitatem videre nõ potuit. ¶ 3ª diffi. ẽ de ꝑsonis vtz possit videri vna ꝑsona a lia nõ visa. Et dz cõiter ꝙ nõ. quia relatia sunt simul natura. i. nãli intelligentia. cum ꝙ ꝑsone relatiue sint vna nõ poꝭit videri sine alia. ¶ Cõtra dato ꝙ ista ratio ꝛcludat de ꝑre respectu filij non ꝛcludit tñ de ꝑre nec filio respectu spũsancti. qz qñcunq̃ in rationibus formalibus cõstitutiuis aliquoz non includit relatio ad ẽmi-num a. non est ꝛdictio illa videre sine a. ex rõe simultatis relatiuoz. Hoc pz. q̃q̃ em albuz sit simile alteri albo. tñ quia similitudo non constituit album inesse albi: poterit intelligi vnuz album sine alio. ꝟ ꝑ z filius non ꝛstituunt ex relatõe ad spm̃scm̃. ꝙ poterunt videri nõ viso spiritusancto. ꝙ z c̃. ¶ 2° arguo de ꝑre z filio: qz nõ req̃ritur ꝙ eo modo q̃ vnum cognosco z aliud cognoscã. dato em ꝙ intuitiue viderem dependentiã creature ad deũ non ꝓpter h intuitie viderem deũ. Eodem mõ dato ꝙ intuitiue viderem ꝑez. non video necessitatẽ ꝙ intuitiue videã filiũ. Declaratũ ät est supius ꝙ intellectus sepatus ꝑt videre relatõez creature ad deum sine deo. ꝟ deũ arguitie tm̃. ¶ 4ª diffi. ẽ de ydeis. Dico ꝙ sic. qz certũ est ꝙ eẽntia ꝑt videri sine creaturis: ꝟ ydee nõ sunt sine creaturis. ꝙ eẽntia sine ydeis ꝑt videri. Minoz pz. qz ydea est exẽplar z imago creaturaz. h ät dicit respectũ ¶ 2° qñ sunt aliq̃ duo ozdiata respectu alicuius tertij. si 3m ꝑt coglsci sine sibi immediato ꝙ z sine mediato. ꝟ imediatius se hñt attributa ad essentiã diuinã q̃ ydee: eẽntia ät ꝑt coglsci sine attri-

butis. ḡ sine ydeis. ¶ Sz ḃ ē vna diffi. si essentia cognita nō cogſcanť ydee. Rñ° optet dicere q̄ ſm vnā viā q̄ supius posita est q̄ si postea cogſcanť q̄ p respectū supueniētem cogſcanť. ¶ 2ª diffi. ē de ydeis ⁊ creaturis siľ. q̄z ydee aut ponunť ipemet ds. ⁊ tūc ipossibile ē q̄ cognita diuina eēntia ipe nō cogſcanť. ¶ Si autē dicas q̄ sunt creature cognite cū nō habeant esse nisi diminutū. tūc respectus nō hēbit nisi eē diminutū. ⁊ tūc nō potŕit dici de nouo aduenire nisi aliq̄d ens simpl'r accipiat eē. q̄d tñ nō videť. Vľ oportet dicere q̄ ens diminutuz p̄cise sine alio accipit eē. vel q̄ ydee sunt formaliť in deo: ꝑ nō formaliť ds. Et de ḃ alias. ¶ Est āt ḃ vna difficultas. vtz eēntia diuia sit obiectū btificū vt in tribus. ¶ Ad ḃ dico q̄ de facto nulli dubiū esse dz. q̄z res q̄ nos btōs faciūt sunt pr̄ ⁊ filius ⁊ spiritusſcūs. ¶ Sz dubiū ē vtz essentie ex se repugnet btificare nisi vt in trib⁹. Et ad ḃ dr̄ q̄ nō: ⁊ rōez tāgit Jobes. q̄z pr̄ in illo p̄ori originis q̄ p̄cedit filiū. aut ē btūs. ⁊ tūc habeť ꝓpositū. cuz essentia vt sic nō intelligať in tribus psonis. Si āt dicas q̄ nō ē btūs. ḡ nō a se ꝑ a psona p̄ducta hz suā btitudinē. ¶ Ad istud dupl'r dr̄. ꝓmo q̄ nō sunt signa originis. ꝓcedunt tñ illi p̄m 2m ⁊ 3m. ꝑ ḃ tm̄ valet q̄tū ad argumētū p̄m q̄tū p̄us. ¶ Reduco em̄ sic. Aut in illo p̄ori est btūs. aut non. si sic. ergo sicut p̄ius ⁊c̄. ¶ Alio modo soluiť sic ꝓcedendo signum a quo. non tñ in q̄. ¶ Sz 3 vez est em̄ q̄ hoc signum originis in q̄ ponimus p̄ez esse ē q̄ additatiue a quo. tñ necessario ⁊ ex ꝓñti erit in aliquo. ¶ Et ḃ ꝓbo. q̄z signum originis est rō originis. ḡ necessario est in aliq̄ ꝑsona. ¶ Et tunc arguo in illo p̄ori. Aut est beatus: ⁊ tunc habeť ꝓpositum. Aut nō. ⁊ tūc q̄ aliud. ⁊ sic non a se. ¶ Ex hoc dico q̄ essentia diuina sub ratione sua absoluta est obiectū beatificum ⁊ non in q̄tum in tribus reduplicatiue accipiendo: q̄uis ſp sit in tribus. ¶ Ad rōnē p̄ncipalem pōt dici q̄ Aug. intelligit vno intuitu ḃ ē vno actu ⁊c̄.

Questio. V

Queriť vtz actus fruitiōis sit formaliť liber. q̄ sic. p illō ps̄. Delectare in dño nihil ipať nisi libez. ḡ ⁊c̄. ¶ Cōtra Anſel. de ꝓceptū ꝟginali p̄ma libertas est in volūtate: ḡ non in actu voluntatis. ¶ Et hic p̄mo videndum est q̄ libez dr̄ quattuor modis. Vno mō p̄ut liberū distinguiť ꝟ seruum. Vñ ſm ḃ ptās peccandi non est libertas. nec pars libertatis. q̄z posse peccare est posse se facere seruuz. ¶ Alio mō accipiť liberum p̄ut distinguitur ꝟ necessarium. Et isto modo distinguiť libertas arbitrij ꝟ libez simpl'r. ¶ 3° mō distinguiť ꝟ naturale. ⁊ hoc mō dicit Anſel. q̄ spūſsanctus nō p̄cedit quō natus ꝑ quō datus. ¶ 4°° accipiť liberum p̄ut distinguiť ꝟ coactionem: ⁊ isto mō oīs potentie aic pñt dici libere: quia nulla p̄t cogi. ¶ Primo mō nec vltimo modo ptz q̄ non intelligūt aliq̄ q̄stionem ꝓponunt. Similiter nec 2°° vt distinguitur ꝟ necessarium. quia isto mō non possemus saluare q̄ ꝓductio spiritusſancti esset formaliter libera. quia omne qđ ē in diuinis est summe necessarium. ¶ Accipiť ergo 3°° vt scz diuidiť ꝟ naturale. ⁊ sic omne voluntarium dr̄ eo modo esse liberum. Vñ sicut p̄us est q̄ potētia. actus: passio: habitus: dispositio voluntaria sunt. hinc est q̄ libera erunt. ¶ Sed tunc stat difficultas cui cōueniat p̄mo libertas ¶ Ad ḃ dr̄ p̄mo negatiue q̄ non opationi: quia posteꝝ est quicquid ab ea est naturaliter ē. Nec habitui. q̄z causat naturaliť sicut ignis. ¶ Nec passioni: q̄z necessario naturaliter inclinat ex q̄ causata ē. ¶ Prima ḡ rō libertatis volūtati conuenit: vel est in potentia volitiua. Nam omnia alia non habent rōnem voluntarij nisi p ꝑticipationem volūtatis. Vñ dicit Anſel. de cōcor dia liberi arbitrij. Libertas p̄mo ꝓuenit volūtati. ¶ Sz ꝟ instať q̄drupl'r. ¶ Prio sic. Nā in ḃ ꝓsistit libertas p q̄d p̄t q̄s dñari actib⁹ suis. p̄z q̄z dñiuz ē p⁹ libtas vt ptz. ꝑ ḃ ē act⁹ ꝓplacētie. ḡ ⁊c̄. pbo mior̄. Nā oia alia reducunť in actū illū. ¶ 2° sic. In illo ꝓsistit libertas in quo ē totalis ⁊ finalis causa que redditur p omnibus: ꝑ talis est actus ꝓplacentie. Nam si querať q̄re ḃ feciſti. Respōdetur q̄ placet. ⁊ ibi cessat omnis questio. ¶ 3° sic. Liberū est quod est grā sui ꝑ actus ꝓplacentie est hmōi. quia est gratia sui ⁊ alia gratia eius sicut p̄z in p̄cedenti argumento: ḡ ⁊c̄. ¶ 4° sic. Ratio libertatis est ratio spontanea: ꝑ illa ꝓsistit i actu ꝓplacētie. ḡ ⁊c̄. ¶ Iste rationes reducuntur ad oppositum. ¶ Prio sic. Id p quod dominať aliquis actibus suis habet rōnem p̄mam libertatis hec est manifesta. ꝑ voluntas est hmōi ⁊ nō actus ꝓplacentie. Nā actui complacentie dominatur per voluntatez ⁊ pōt elicere actum ꝓplacendi. ¶ Item dominari videť hr̄e vim ꝓductiuā ⁊ causatiuam. Sed hoc ꝓuenit voluntati nō solum respectu aliorū actuum ꝑ etiam respectu actus ꝓplacentie. ¶ 2° sic. Illud quod vltimate reddiť p cā finali: hz rōnem libertatis hec ē tua. ꝑ voluntas ē hmōi. Nam si queras quare hoc feciſti: quia placet. Quare placet. quia habeo voluntatem que est causa istius ꝓplacentie. ¶ Item q̄ñ queritur de effectu forme ꝓpter quid conuenienter respondeť p formā sicut dicēdo. q̄re iste disgregat: rñdeť q̄z est albus. Quare ē albus: quia habet albedinē. Sz actus ꝓplacentie est actus albedinis. ergo sic querenti quare disgregat rñdetur: quia albus

sic q̄rēte q̄re ℔ facit ꝓuenient rn̄det qz vult. Sz vltra sic q̄rēti q̄re ē albꝰ: ꝓuenient rn̄det qz hz albedinē. Eodē mō q̄re vult ꝓuenīēt rn̄det qz hz volūtatē q̄ ē cā vel forma. vel saltē illō q̄ me diāte habet volitio. ¶ Hz reducunt sic. Libez est qō sui gr̄a. ℔ volūtas ē hmōi ⁊ nō actꝰ ꝓplacentie. Nā ipe actus ē accn̄a. accn̄a āt reducunt ⁊ referūt ad ſbaz sic ad finē. magis āt est finis sui gr̄a q̄z illud qō ē ad finē. ſbiectū etiaz magis sui gr̄a q̄z accn̄s g̃ ⁊c. ¶ 4o reducunt sic. Libertas ē ſpōtanea: ℔ potētia magis hz rōnē ſpontanei q̄z actus: g̃ ⁊c. ¶ Probatio miozis. nā actus p̄t a deo cāri: ⁊ tūc erit ꝓplacētia ⁊ nō ſpōtaneitas Sil'r qn̄ alīq̄ duo ita se hn̄t q vnū ab alio cāt. magꝭ hz rōez ſpōtanei cā q̄z cātū. ⁊ sic ē ℔ ¶ Ad rōez dico q qn̄ duo effectꝰ sunt eēntialit̄ ordiati: si p̄or cadit ſb ipio ⁊ ſcōs. ita q si ipiū cadat sup aīs cadit etiā sup ꝓīs. // Questio. VI

Querit̄ vtr̄z in deo sint plures rōes fruibilitatis. q nō. Matth̄. 20. Acceperunt ⁊ ipsi singulos. d. i. vnam rōnez mercedis. ¶ Contra Eccl'astes. Stabilita sunt bōa illius in dño. ¶ Circa istā qōnez sunt 4or ꝓcl'ones declarāde ſm dicta in p̄cedēti qōne ¶ Pria: q aliq̄s p̄t frui eēntia sine atributo. Nō ꝓbo. qz vez ē saltē in via. qz in pria nō ē ita certū sic fuit dictū p̄us. ℔ ꝓbo sic. Q̄ncūq̄ ē aliq̄d obiectū qō hz in se rōez fruitōis ⁊ p̄t cogn̄sci alīs ig̃rat̄: p̄t volūtas seq̄ illā cognitiōē ⁊ frui illo obiecto cognito nō fruēdo alīs ig̃ratis. ℔ certū ē q posſumꝰ deū in via cogn̄scē: ⁊ tn̄ multas pfectiones attributales ig̃rare. g̃ p̄t volūtas frui ꝺo ⁊ non frui illis attributis. ¶ Hoc ꝓfirmat. qz deo cognito i via dubitamꝰ de multis vtr̄z sint attributa vel nō: ⁊ etiā vtr̄z sint in ꝺo. sic naturalit̄ cognoscēs deū ig̃rat vtr̄z sit infinitꝰ vel nō: q. ſ. infinitas a multis ponit̄ attributū. Cum g̃ iste sit cogn̄scēs deū ⁊ nō necessario hēat actū volūtati iordinatū circa deū: sequit̄ q actū fruitōis habebit circa deū ⁊ nō circa aliud qō ē attributuz ¶ 2a ꝓclio est q p̄t frui eēntia nō fruēdo pſonis saltē in via. Hoc ꝓbo manifeste. nā ex naturali bꝰ possumꝰ cogn̄scē vnuz deū: ⁊ tn̄ nō pſonas qz nō p̄n̄t cogn̄sci nāliter: hn̄s g̃ talē cognitōz hz actū volūtatis circa deū nō necessario inordinatū. g̃ ordinatū: ℔ tal' est fruitio. ¶ 3o. Distincti sūt articuli fidei de vnitate ⁊ oipotentia ⁊ de pſonis: ℔ de articul' distictis habet distincta cognitio: g̃ p̄t hr̄i distincta dilectio de vno nō hn̄do de alio nō necessario iordinata. g̃ ⁊c. ¶ 3a ꝓclo est q p̄t frui vna p̄ſona nō fruēdo alia. sic p̄re ⁊ filio nō fruēdo spūscō. qz distincti articuli sunt de p̄re: ⁊ filio ⁊ spūscō. g̃ nō optet actualit̄ frui istis: lz fruat̄ ℣tualit̄ vel hītualit̄: alioq̄n eēt pctm̄ Similit̄ arguo de p̄re ⁊ filio. qz lz nō posset cogn̄scē vnū alio nō cognito. tn̄ p̄t diligere vn̄ alio nō dilecto de potētia absoluta: lz de potentia ordinata oportet q ℣tualit̄. ꝓbatio assumpti: quia possumus diligere in creaturis vnū albū ⁊ odire aliud vel nō diligere qō est sibi sile. ¶ Sil'r diligere p̄rez creatū: ⁊ odire filiū: ⁊ sic ꝺ multis alīs: g̃ ⁊c. ¶ Hz ꝯ h̄ ē argutū: qz relatiua sunt sil' nā. Dico sic p̄us q ꝓpt̄ h̄ non ipedit q̄n posset p̄rez ⁊ filiū diligere ⁊ cogn̄scere ⁊ nō spm̄sanctuz nec impedit illa sil'tas q̄n possumus diligere tātum vnū aliū actualit̄ nō diligēdo: sicut intuiti ue possumus cogn̄scere vnum: alio non cognito intuitiue. Et ita possum frui vno alio non. Nō em̄ oportet q eodem mō inq̄ntum relatiua sunt q cognoscant̄ sicut dictum est p̄us: quia intellectus sepatus non beatus posset forte cogn̄scere relatōez creature ad deum intuitiue: ⁊ tn̄ nō terminum. ſ. eēntiam diuinam. Sil'r magis apparet in dilectione: quia possum deo frui inq̄ntum creatoꝛ: ⁊ tamen non frui creaturam. ¶ Ex istis apparet q nō oportet q eo modo q̄ cognosco vel diligo vnū relatiuoz q cogn̄scā vel diligā aliud. ¶ Hz adhuc stat dubium. qz in q̄stione q̄rit̄ vtr̄z sint in deo plures rōnes fruibilitatis. Dico q non nisi vna ratio fruibilitatis ſcz ipa diuinitas per quā h̄n̄t oia q̄ sunt in deo q sint fruibilia. vn̄ fruor p̄nitate inq̄ntum diuina solum. Sil'r bonitate inq̄ntū diuina. ⁊ sic de alīs que sunt in deo. Unde imaginanda sunt quatuor signa in ista fruitione ⁊ in isto actu beatifico ¶ Primium est in quo terminatur fruitio ad p̄mum obiectum ⁊ ad ea q̄ sunt in deo in primo mō dicēdi p se. sicut accipitur in diuis modus p se: vt eēntia. spūs. ſba. ¶ 2m signum in quo terminat̄ ad illa q̄ sunt de 2o modo: sicut sunt attributa. ¶ 3m signum in quo terminatur ad ea que sunt illi quasi p accidens. non ꝓpze: ℔ sicut inferius accidit supioꝛi sicut ad pſonas. vel ad relationes pſonales. ¶ 4m signum in quo termiatur ad obiecta ſcōaria repſentata. sicut ad creaturas vel vt in se vel vt in deo. ¶ Sed de isto vltimo signo videt̄ difficul. ſ. de terminatione ad obiectum ſcōarium: q̄n fit reuelatio de futuro ctingenti ad quid terminatur iste respectꝰ qui aduenit actui nō ad creaturam: quia ista non ē nec ad deū: nec ad attributa. quia tūc non intelligeret̄ nisi deus vel attributa'. Et hec oia tam essentia q̄z pſone q̄z attributa pertinent ad obiectum p̄marium. ¶ Ad istud qui vellet dicere q relatio non requirit terminum faciliter se expediret. Sed hoc non dico ꝓnunc. ¶ Tenendo ergo aliam viam dicunt aliqui q terminatur ad creaturā: non vt in se sed vt in deo relucet. Hz ꝯ hoc. quia creatura vt sic: vel est q̄d causatum ⁊ hoc non: vel increatum. Et sic non nisi obie-

Questio VI ⁊ VII

ctū ꝑm. Ideo ꝓt dici: ꝙ de ꝫ alias q ide sunt in deo formaliṫ nō solū obiectiue. ⁊ ad eas iste respectus terminaṫ. futura āt ꝓtigētia cogſcunṫ p cognitōz determinatōis volūtatis diuie. ꝙ ō ꝫ alias. ꝙ ꝫ tm dictū sit ad euadēdū diffi. illam Ex ꝫ pz q vnica rō fruibilitatis est in deo. s. ipsa diuinitas. ¶ Ad rōnē pz.

Questio VII

Queriṫ vtr apꝛehēso vltio fine p intellectū possit volūtas ñ frui. ¶ Circa istā q̄stionē sunt q̄ttuor difficilia declarāda ¶ Primū ē ſt fine in gñali apꝓhēso p intellectuz necessario fruiṫ volūtas. ¶ 2m ſi in pticulari apꝓhēso ⁊ in enigmate. ¶ 3m de vltio fine clare viso in hñte volūtatē supnaturaliṫ eleuatā. ¶ 4m de fine clare viso in nō hñte volūtatē supnaturaliṫ eleuatā. ¶ Hic ꝺr q̄tū ad ꝑm q volūtas nō ꝓt nō frui vltio fine in gñali apꝓhēso. Et rō hꝰ ē: q finis vt sic hz rōnē ois boni: naturaliṫ aūt volūtas iclinaṫ ad illud. g̃ necessario tēdit i illō ¶ Cōtra istā opinionē arguo 4r. ¶ Pꝛio sic. qñ cūq aliqd mouēs mouet ad aliquē terminū ꝺ necessitate: eadē necessitate remouet impediēntū ꝫ pz de gui. ꝙ apetitꝰ nr̄ nō de necessitate remouet oē ꝓhibēs. incōsideratio āt finis ē ꝓhibēs: potētia āt intellectiua ſbiacet ipio volūtatis. videmꝰ em q nō remouet illud ꝓhibēs. g̃ nō ꝺ necessitate mouet. ¶ 2° sic. q̄cunq aliqd mobile mouet ad aliquē t̄minū eadē necessitate q̄ mouet deſcit in illo. q eadē ꝛtute. Hoc pz de gui. ꝙ apetitꝰ siue volūtas nr̄a nō de necessitate naturali detinet se in apetitu finis. q finis facerz dcd posset in detinēdo se ibi. ⁊ sic teneret intellectū in ꝓtinua ꝯsideratōe finis qd nō faṫ. g̃ ⁊c ¶ 3° sic. qñcū q aliq̄s apetitꝰ ferṫ naturali necessitate i aliqd obiectū: eadē necessitate ferṫ i mediа necessaria. hmōi ē ꝯsideratio finis. g̃ ⁊c. Cō firmaṫ. q si miozi necessitate respiceret mediuz q̄ extrēa: magis necessariū dependet a minꝰ necessario. ¶ 4° sic qd mouet necessario ad aliquē terminū: mouet inq̄tū ꝓt cū agat ꝑm totuz sui conatū: ꝙ volūtas nr̄a nō sp diligit finē inq̄tuz ꝓt. g̃ ⁊c. ¶ Hic rñdet ad istas rōes oēs q̄tū ad id qd tāgit de ꝯsideratōe finis: ꝺr q aūsio intellectus nō fit p volūtatē: nec volūtas ꝓt detinere intellectū q̄n moueaṫ a fantasmatibꝰ diūsis occurrēntibus. ⁊ p ꝯns aūtiṫ velit nolit volūtas a ꝯsideratōe finis. ¶ Aut ꝺr q iste rōes vez assumūt de eo qd naturali necessitate mouet ⁊ agit ꝙ non de eo qd libera necessitate mouet ⁊ agit. ¶ Cōtra ista. ⁊ pº ꝫ ꝑm q nō sufficiāt. Sic ei actus intelligēdi subiacet ipio volūtatis: ita ⁊ actus fantasiandi. Poſſit g̃ argui de illo: siē argutū ē ꝺ actu intelligēdi: ⁊ tūc eodē mō currūt rōnes. Poſſit em volūtas amouē fantasias oppositas ⁊ detinere eas in vno actu ꝯformi actui ꝯsideratōis de vltio fine. ¶ Nec 2m satisfacit: q̄ re mouere ꝓhibēs necessario non ꝯuenit agēti in q̄tū naturale. ꝙ inq̄tū necessariū ⁊ ppt̄ ꝫ agēs q̄tūcunq libeꝛ si necessario agat ita ex ipetu agit siē naturale. g̃ ⁊c. ¶ Sz ꝫ sunt due difficultates. ¶ Pꝛia ē: q videṫ q siē possum non diligē vltimū finē ita possum odire. ex q̄ nō ꝺ necessitate apetit. ꝫ āt ē falsum. g̃ ⁊c. ¶ Dicit ꝫ q qñ aliqd ē in potētia ad duo opposita ꝛrie si vtrūq ē possibile ꝓt in illa duo. Sz si sit indeṫminatū ad duo ꝛria q̄z vnū ē impossibile: lz posset i vnū ⁊ in ꝓuatōez eius: nō tm ꝓt in aliud ꝛriū. ¶ Exm aial ē in potētia ad rōale ⁊ irrōale: iō ꝓt hre vtrūq. Aer āt ē in potētia ad lucē ⁊ ad oppositū ꝙ q ꝛriū oppositū luci nō ē possibile. hic ē q solū ꝓt hre lucē p ꝓuatōez lucis. sic ē in ꝓpōsito. Nā odiū dei qd ē oppositū ꝛrie dilectiōi finis ñ ē possibile. Ideo appetitus lz possit in dilectōez ⁊ in suū oppositū ꝓuatiue: nō tm ꝓt in suū oppositū ꝛrie. ¶ 2a difficul. ē de dictis Aug. xiij. ꝺ tri. q oēs volūt naturaliṫ btitudinē. Et ibidē ꝺ illo ioculatoze q̄ dixit falsum dicendo q oēs volūt care vēdere ⁊c. ꝙ oēs volūt bti udinem ꝑm Augu. ¶ Dico ad ꝫ q Augu. intellexit ꝺ apetitu naturali vel inclinatōe naturali in hitu. nō āt de apetitu naturali actuali. Nā ꝯstat q oēs nō cogitabāt actualiṫ de beatitudine. ⁊ p ꝯns nec actualiṫ apetebāt. Sz intellexit q volūtas ex natura sua inclinatur ad beatitudinem. ¶ 2m difficile quantum ad quesitū pꝛincipale ē: vtr in particulari apꝛehēso obscure vltimo fine necessario fruatur. ¶ Dicitur ab eisdem de pꝛima opinione q non. sicut ptz in peccante mortaliter. ¶ Sed ꝫ eos arguo sic ꝑmo. Quicqd ꝯpetit ꝑmo ⁊ p se necessario supioꝛi: ꝯpetit p se ⁊ necessario inferioꝛi. Hoc pz inductiue: sed vltimo fini in gñali apꝛehenso qui se habet sicut superius ꝯpetit p se necessitare apetitum: g̃ eadem rōne in particulari apꝛehenso quod se hz sicut inferius. Minoꝛ est tua. g̃ ⁊c. ¶ 2° sic. Qñcū q in aliquo est virtus motiua necessitandi aliqd necessario in quocunq iuuenitur illa ratio foꝛmalis que est ratio illius virtutis inuenitur eadem necessitas: ⁊ illud in quo inueniṫ habebit eandem vim motiuam: cum ergo finis in particulari apꝛehensus omnem rōnez includat quā includit finis in gñali: ⁊ aliqd addat: ita habebit eandem vim necessitandi vnus sicut alius. Ideo dico q sicut vnus mouet apetitum ita ⁊ alius. Sed dico q neuter necessitet. ¶ Tertium difficile est. Si finis clare visus necessitat voluntatem in natura supernaturaliter eleuata. ¶ Ad qd videndum ē de cā actus fruendi. Et ꝫ sunt quattuoꝛ modi dicendi. ¶ Pꝛimus q actus beatificus pꝛecise ⁊ totaliṫ causaṫ ab obie-

cto. ¶ Dcōs q̄ p̄cise ⁊ totaliť a volūtate diuina Et isti hñt dicē q̄ in ptāte volūtatī nō ē frui. q̄z nō ē in ptāte paciēti pati. volūtas āt creata passiue ⁊ tm̄m̄ō receptiue se hz p̄m istos duos modos vltios. Alij āt dicūt q̄ potētia volitia ⁊ obiectū ꝯcurrūt siť. Alij āt dicūt q̄ in potētia volitiua p̄cise. Et isti q̄ tenēt istos duos vltios modos hñt dicere q̄ finis clare visus nō necessitat volūtatē: q̄z q̄ncūq̄ aliq̄s effectus causať a tali cā ꝯtingēter vel saltē aliq̄ cā ad eā ꝯcurrēs ꝯtingēter causat. ⁊ totus effectus simpl'r ꝯtingēter causať. q̄z si altera cā ē ꝯtingēs ⁊ altera necessaria effectus ē ꝯtingēs sic apparet in ꝯcōnibus. Hz p̄m istos duos modos ꝯcurrit voluntas ꝯtingēter causans vel sic cā totaľ. sic dic vltim⁹ mod⁹: vel sic ptiaľ: sic p̄m⁹ mod⁹: g̃ fruitio vel volitio vlti finis ꝯtingēter causabiť. ⁊ posita poterit nō ponī. Hz si ponať alť istoz duoz mōz occurrit difficē. quō saluať obstinatio demonū ⁊ certitudo btōz. ¶ Quātū ad p̄m. ſ. q̄tū ab obstinatōez demonū dico q̄ in duob⁹ videť stare. ¶ Prim⁹ ē act⁹ elicit⁹ mal⁹. ⁊ de isto dico q̄ nō video necessitatē ad ponendū q̄ dyabol⁹ ſp necessiteť ad actū malū. vez ē ei q̄ ds nō cōcurrit ad actū bonū. ſ illō nō obstat q̄n ipi p̄nt suspēdere actū malū: q̄z tñ ds nō coopať ad actū bonū. totā facultatē suā ponūt ⁊ expēdūt in malū. Aliud āt in q̄ stat pēa ⁊ tristicia. Et q̄tū ad h̄ dico q̄ sp necessitanť ad tristiciaz. nec p̄nt nō tristari: q̄tūcūq̄ forte ab eis causeť. ¶ Quātū ad 2m. ſ. de certitudine btōz ē mihi maⁱ dubiū. Sicūt em̄ q̄dā q̄ ds imp̄mit q̄dā formam q̄ necessitat eos. ¶ Hz ꝯ. q̄z vel cū illa forma volūtas sua naturali ꝛrute ꝯcurrit vel nō. si sic videreť idē dubiū qđ añ. q̄z sp volūtas ꝯtingenť causat: ⁊ q̄tūcūq̄ mille agētia ꝯcurrāt necessario. si vna ꝯtingēter agat: tot⁹ effect⁹ erit ꝯtingēs. si nō tūc volūtas nihil causat. Sicūt aliq̄ q̄ q̄tū ē ex se pōt dimittere. ſ ds p̄seruat eū: q̄z videť q̄ si dimitteret opteret eū cāre talē actū. ¶ Hz h̄ nihil ē: q̄z h̄ posito volūtas nihil ageret Nec videť sufficē: q̄z certitudo nō solū habeť a btis de btitudine ſ etiā de mō: hec āt certitudo lz eēt de btitudine: nō tñ de mō. Alij dicunt: q̄ iō certi sunt. q̄z ds nō ꝯcurrit ad actū malū oppositū. ¶ Hz ꝯ. q̄z poz ē hitudo ad ꝯtingentiā ꝯ dictōis q̄ ad ꝯtingētiā cuiuscūq̄ alteri⁹ oppositionis. q̄z in q̄cūq̄ alia opp̄one saluať ꝯdictio: q̄z posita certitudie de ꝯtingētia ꝯrietatis ñ ponit certitudo de ꝯtingētia ꝯdictōis: dato em̄ q̄ essem cert⁹ q̄ nō odirē deū. tñ q̄z dilectio dei hz aliud oppositū lz nō positiuū. ſ. nō dilectio. ⁊ ad huc incertitudo stabit de alia pte ꝯdictōis. Cō firmať. q̄z volūtas pōt suspēdē actū nullo actu positiuo mediāte cū suspēdē actū sit nō cāre. aliter esset ꝓcessus in infinitū. Et vltra lz volūtas bti nō possit odire deū: tñ pōt nō diligē: ⁊ sic esset nō btūs. Et iō ꝓpť istud inť alia dicta videtur mihi dicēdū q̄ ds ē totaľ cā respectu btitudinis: ⁊ sic pōt saluari certitudo. ¶ 4m difficile: q̄tū ad p̄ncipale q̄sitū ē. vtz fine in pticulari ⁊ clare viso: dato q̄ volūtas nō sit supnaturaliť eleuata vtz possit frui. Dicit q̄ nō: q̄z agē supnaturale p̄supponit esse supnaturale: eē āt supnaturale dať p aliquē actū eleuātem. ¶ Cōtra. Dis potētia pōt ferri in qđcūq̄ in q̄ inueniť q̄ fectissime rō sui obiecti. ſ in do pfectissime inueniť bonitas q̄ ē rō obiecti volūtatis. g̃ ⁊c̄. ¶ Itē 2° de aīa inť intellectū ⁊ sensum ē dr̄a: q̄z excellēs sensibile corrūpit sensum. ſ excellēs intelligibile roborat intellectū ⁊ nō corrūpit: ⁊ eodez mō de volūtate: g̃ q̄tūcūq̄ ds sit excellēs volibile volūtas poterit in ip̄m ferri. ¶ 5°. q̄z tūc ds nō posset alicui supnaturale aliq̄d reuelare nisi cāret necessario aliq̄ aliud ꝑus qđ potētiā eleuaret: q̄ ē falsum. ¶ Ideo videť mihi dicendū q̄ volūtas pōt. ex q̄ em̄ obiectū hz bonitatē naturalē: apparet mihi q̄ volūtas possit sine hitu eleuāte in ip̄m. ⁊ i qđcūq̄ obiectū p̄ntatū. ¶ Hz tūc esset dubiū vtz talis actus esset beatificus: pōt dici q̄ nō. q̄z cū hitu posset hr̄i actio pfectioz. ¶ Ad rōnē pz.

Questio. VIII

Queriť vtz volūtas possit ab aliq̄ cā necessitari. ¶ Dico q̄ voluntas pōt q̄druplicit ꝯsiderari. ſ. vt passiua: vt actiua. vt receptiua: vt ꝓductiua. si volūtas accipiať p̄mis duobus modis: sic dico q̄ voluntas pōt necessitari. quia pati non est p̄cise in potestate patientis. Si aūt voluntas accipiať duobus modis vltimis sic dico q̄ non pōt: q̄z sic sp ipa vt cā actiua ꝯcurrit. causalitas aūt sua naturalis ē ꝯtingens. ideo ab aliquo nō pōt necessitari. Nullū em̄ actiuū pōt necessitari ad agendū nisi suo modo naturali. ¶ Sed hic est vna magna diffi. accipitur enim talis regula. Quandocunq̄ aliqua entitas positiua in aliquo gradu aufert aliquid de facilitate potentie. si magis ⁊ magis aucta fuerit facit maiorem difficultatem: tm̄ poterit intendi q̄ auferet totam facilitatem: ⁊ ponet necessitatem. ¶ Ista regula patz in ponderibus ⁊ in multis alijs. sed delectatio de aliquo bono quando est magna. non potest voluntas ita faciliter resilire. ⁊ ita facit difficultatem ad resiliendum: ⁊ maioz maiorez: ergo si intendať in infinitum non poterit resilire. ¶ Eodem modo arguiť de habitu qui in aliquo gradu apositus diminuit facilitatē potentie: tātū poterit augeri q̄ totaliter necessitabit. ¶ Eodez mō de repntatiuo: sed magis p̄ncipalius de obiecto q̄to ip̄m est ꝓfectius. ¶ Ad istud rñdeo.

¶ Primo do vnã regulã. Nñcũ q̃ ẽ aliq̃ potentia imaterial' ⁊ infatigabil' q̃cq̃d sibi ẽ difficile ẽ sibi ipossibile. Ex q̃ p̃z ista regl'a in potẽtia. Angeli mouẽte celũ: si em̃ esset sibi in aliq̃ difficile: tũc motus illa esset fatigabil'. Nã difficultas inducit fatigatiõez: q̃ ãt nõ ẽ fatigabil' nihil ẽ sibi difficile: q̃n sit sibi ipossibile: volũtus ãt ẽ potẽtia imaterial' ⁊ infatigabil': ⁊ iõ q̃cq̃d ẽ sibi difficile ẽ sibi ipossibile. ¶ Sz tũc q̃rit vñ puenit difficultas in nob. Dico q̃ difficultas puenit in nob ex p̃iũctione volũtatis cũ apetitu sensitiuo. Nã motus apetitus sensitiui exñs inclinat' ad talia delectabilia. ⁊ ideo q̃ hñt motũ de difficili resilũt propter organũ. ¶ Sz dices ad q̃d motus ponit' in volũtate. ¶ Rñ° q̃ volũtas ẽ p̃iuncta apetitui sensitiuo sp ad gñatiõez motus in volũtate: sequit' gñatio motus ꝓportional'is in apetitu sensitiuo. Sz b ẽ diffi. q̃ motus videt' dari potẽtie volitiue ad aliq̃d delectabilit' opandũ ac pmptetim illum motũ: ⁊ si nõ: da mihi cãz q̃re ponit' motus in volũtate. ¶ Ad b dico q̃ ꝓpt' q̃ttuor dak' habitus. Primũ ẽ ꝓpt' pfectiõez actꝰ. 2m ẽ ꝓpt' delectationẽ. Nã pfectiõez actũ seq̃t' maior delectatio. Ista duo inueniunt' in potẽtijs sepatis: ꝑ alia duo q̃ sunt opari facilit': ⁊ velocit' siue pmptetudinem motus in potẽtijs organicis ꝓiũctis. in potẽtijs aũt sepatis nihil ẽ difficile vel tardũ: ꝑ operant' in instanti.

Distinctio. II Questio. I.

Circa distinctionẽ sc̃daz q̃rit'. vtz deũ eẽ sit p se notũ q̃ sic dic̃ Ansel. in ꝓsologino li. ſ. c. ſ ãt nob inserta nisi ꝑ pncipia q̃ sunt p se nota. g̃ ¶ Cõtra. Nullũ p se notũ põt negari: ꝑ dixit insipiẽs in corde suo nõ ẽ ds. g̃ ⁊c. ¶ Circa istã qõnẽ ꝑ° videndũ ẽ q̃d ẽ p se notũ. ¶ Ad q̃d q̃dã doctor dic̃ q̃ ppõ p se nota ẽ q̃ hz euidẽtiã ex rõnibus formalib⁹ terminorꝫ ⁊ termini ei⁹ sunt. Sz q̃ b vex ẽ solũ in noticia abstractiua ⁊ nõ intuitiua. q̃ in sensu p se notũ ẽ q̃ nix ẽ alba: nõ tñ b ẽ euidẽs ex rõib⁹ formalib⁹ terminorꝫ. Iõ illa descptio nõ suffic̃. ¶ Ideo ali° dic̃ q̃ illa ppõ ẽ p se nota quã necesse ẽ hre quẽlibet docẽtẽ in scia Sz nec ista sufficit. q̃ lz b sit bñ in sciẽtijs subalternãtib⁹: nõ tñ vex ẽ in sbalternatis in q̃bus supmunt' ppõnes q̃ sunt demõstrate in scia subalt' nãte. Dico g̃ q̃ illa ppõ ẽ p se nota q̃ hz euidentiã ex se ⁊ nõ ex alia ppõne. Et b oñdo sic. Oẽ pfectibile aut hz pfectiõez a se aut ab alio. si a se b pfecte hz ⁊ p seipm. si ab alio nõ hz pfecte ⁊ p se illõ. nec ẽ p se tale. Euidẽtia ãt ẽ pfectio ppõnis: g̃ si hz ab alio euidentiã nõ est p se euidẽs. ¶ Cõfirmat'. q̃ euidẽtia ꝟitatis ppõnis videt' esse ex ꝓformitate cognitõis ⁊ cogscibilis. ¶ Et tũc arguo sic̃ p̃z ꝑus. Istã ꝓformitatẽ aut hz a se. ⁊ sic hz euidẽtiã: ⁊ p ꝑns ẽ p se nota. Si aũt istã ꝓformitatẽ ab alio hz. sic nõ ẽ p se nota. Sz notãdũ q̃ ppõ p se nota põt dici dupl'r: aut formalit': vel originalit'. si ãt intelligat' formalit' sic nõ intelligit' ad ꝑns. Nã si ly p se diceret circũstãtiã cãe formal'is q̃libet ppõ q̃tũcũq̃ sit ꝓclo esset p se nota. q̃ in se ꝓcludit formalit' euidẽtiã: ⁊ illud p q̃d cogsci põt. Sz g̃ originalit' intelligi. illa g̃ ppõ q̃ nõ hz originalit' ab alio euidentiã ẽ p se nota: ⁊ q̃ hz ab alio ñ ẽ p se nota. ¶ Cõtra b arguit' q̃druplr. ¶ Pro sic. q̃ ꝑm b ꝑm ꝑncipiũ nõ eẽt p se notũ. q̃ ois ppõ in q̃ pdicatur passio õ sbo illa põt demõstrari. ꝑ in ꝑmo ꝑncipio ẽ b: q̃ in eo pdicat' affirmatio vl' negatio q̃ sunt passiones. maior ẽ de se nota: q̃ illa passio põt p diffinitõez subiecti pbari. ¶ 2°. Ista ẽ p se nota Oẽ totũ ẽ maius sua pte. ⁊ tñ ẽ demõstrabil'. q̃ oẽ q̃d ꝓtinet multitudinẽ ptiũ excedit q̃libet illius multitudis: q̃ ꝓtinet tãtũdẽ ⁊ adhuc amplius: ꝑ notũ ẽ hmõi respectu ptis: g̃ totũ ẽ maius sua pte. ¶ 3°: q̃ ꝓstat q̃ aliq̃ sunt p se nota q̃ rũ noticia habet' p inductõez sic̃ illa. Dis nix ẽ alba. g̃ nõ hz euidẽtiã a se. ¶ 4°: q̃ hec ẽ p se nota. sol ẽ mobil': ⁊ tñ põt demõstrari: q̃ oẽ corpꝰ sphericum ẽ mobile: sol ẽ hmõi. g̃ ⁊c. ¶ Ad ista. ¶ Ad pm̃ dico q̃ nõ põt pbari pm̃ pncipiũ. ¶ Ad pbatõez q̃ñ dr q̃ ois passio põt demonstrari p diffinitõez subiecti: vex ẽ q̃ñ sbm hz diffinitõez mõ in ppõsito nõ ẽ sic. q̃ ens q̃d est sbm nõ hz diffinitõez: q̃ ẽ simpl'r simplex. si ãt hret diffinitionẽ: dico q̃ vere posset demonstrari. ¶ Ad 2m. dico q̃ illa ppõsitio Omne ⁊c. nõ est per se nota: sed demonstrabilis. silogismo tamen inperceptibili ⁊ in instanti. ⁊ ideo apparet p se nota. non tamen est sic. ¶ Ad 3m dico q̃ non est ppõsitio per se nota. Omnis nix est alba: q̃ autẽ hec nix sit alba est per se notum per sensum: ꝑ quia deus potest conseruare niuem destruẽdo albedinem. Ideo vniuersalis illa non est per se nota. ¶ Ad 4m dico q̃ non est inconueniens q̃ aliqua ppõsitio que est per se nota intuitiue sit demonstrabilis in noticia abstractiua. Et ita de ista ppõsitione sol est mobilis: quia ipa cognita per noticiam intuitiuaz est per se nota: in abstractiua autem ipa est demonstrabilis. ¶ 2m ãt faciendum est videre vtruz deum esse sit per se notum. ¶ Et circa hoc sunt quattuor difficilia pertractanda. ¶ Primum est vtrum apud intellectũ intuitiue videntẽ deuz sit p se nota ista deus ẽ. ¶ Et ad hoc dico q̃ sic. Et b ꝓbo q̃druplicit'. ¶ Pro sic. Dis ppõ ẽ per se nota illi intellectui simpl'r apud quem non contingit dubitare. sed intellectui habenti noticiã intuitiuam

de essentia diuina nō ꝓuenit dubitare. nā noticia intuitiua verā exñtiā req̄rit. ¶ 2° sic. Omis noticia expimētalis ē p se nota cū ea expioꝛ me intelligē. ꝫ intelligēdo deū intuitiue expioꝛ me intelligē deū intuitiue. ḡ ē p se notū. ¶ 3° sic. Q̄ñcūq; aliq̄d ꝓpetit alicui p accñs: si intuitive cog̃scit illud ē p se notū: ꝫ ꝓz in creaturis. qꝛ cognitio intuitiua q̄ cog̃scit q̄ creatura exist̄it ista ē p se nota. ḡ multo magis illa ē p se nota q̄ intuitive cog̃scit q̄ ds existit. cū exñtia magis sit intrinseca deo q̄ creature. ¶ 4° sic. Illud q̄ supposito multa alia demōstratiue inducunt ē per se notū: ꝫ cognita exñtia dei intuitiue multas alias ꝛitates ꝓcludūt scti de deo demōstratiue: ḡ exñtia dei ē eis p se nota. vel deū esse ē eis p se notū. ¶ 2m difficile ptractādū ē. vtꝛ intellectui hñti spēz intelligibilē distincte repñtantē essentiā diuinā esset hec ppō p se nota. ds ē. ¶ Dicit vnus doc. q̄ sic. ⁊ ꝓbat ꝓpositū sic. Dis ppō in q̄ pdicat aliq̄d de aliq̄ in p̄mo mō dicēdi p se ē p se nota. ꝫ esse ds de deo q̄ditatiue ⁊ in p̄mo mō dicendi p se: ḡ ē p se nota. ḡ ⁊c. ¶ Maioꝛ ē manifesta. minoꝛ ꝓbat. qꝛ pdicatio in abstracto videt esse de p̄°°: ꝫ esse dei ds de ds in abstracto qꝛ ds ē suū esse: ḡ ⁊c. ¶ 2° sic. Illud q̄ ex sua rōne formali ē necesse esse includit exñtiā in p̄°° dicēdi p se: ꝫ ds ē hmōi: ḡ ⁊c. ¶ 3° sic. Illud q̄ ex sua rōne formali ē actus purus esse ds de ds in p̄°° dicēdi p se. ds ē hmōi: ḡ ⁊c. ¶ 4° sic. Dē q̄ nō includit aliq̄d in p̄°° dicēdi p se ē p̄us illo: ꝫ essentia diuina nō includit esse in p̄°° p se: ḡ est p̄ꝛ ipō esse. ꝫ q̄ ē p̄us ipō esse ꝓ aliq̄ p̄ꝛi hz essentiā ꝓ q̄ nō hz esse. ḡ essentia diuina ꝓ aliq̄ p̄ꝛi hz essentiā q̄ nō hz necesse eē: ḡ eēntia diuina ꝓ aliq̄ p̄ꝛi non hēbit esse. ꝫ oē q̄ p̄cedit aliq̄d ex se nō determinat sibi illud: ḡ eēntia diuina nō determinaret sibi simplr esse q̄. ē falsuz. ¶ Alius doc. dic̄ q̄ deū esse nō ē p se notū tali intellectu hñti spēz. Et ꝫ ꝓbat assumendo oppositū eius q̄ accipit alius doc. dicēs q̄ illud q̄ nō p̄dicatur de aliq̄ in p̄°°: ꝫ in 2° nō ē p se notū de illo: ꝫ esse ē hmōi respectu dei: ḡ ⁊c. ¶ Probat aūt assumptū p̄mo sic. Nulla rō p̄mo diūsa includit aliq̄d cōe vt in p̄mo mō. ꝫ deitas ē rō p̄mo diūsa. ḡ nō includit esse q̄ ē sibi cōe ⁊ alijs. ¶ 2° sic Nullū simplr simplex recipit aliq̄d pdicatū essentiale cōe. ꝫ deitas ē hmōi. esse aūt ē cōe. ḡ ⁊c ¶ 3° sic. Si esse includereꝫ q̄ditatie in diuitate maxie ppr istas rōes q̄ adducte sunt de abstractione de necesse esse. de puro actu: eq̄ sapia intellectus ⁊ oia attributa includerēt esse: ꝫ āt ē falsum. qꝛ q̄cūq; aliq̄ sunt eiusdē rōis formal: q̄cq̄d ds q̄ditatiue de vno ⁊ de altero. ꝫ ē manifesta: ꝫ intellectus diuinus ⁊ humanus sunt eiusdē rōis formalis. esse āt p te ds de intellectu diuino q̄ditatiue: ḡ ⁊ de humano q̄ditatiue q̄d ē falsum. ¶ Jtē si eēt ita attributa in deo distinguerent ꝼm exñtiā sic̄ distinguunt formaliter. ¶ Dico ḡ q̄ actualis exñtia vel eē ē modus intrinsecus. q̄d ꝓbo sic. Q̄ñcūq; aliq̄d aduenies alicui nō variat eius rōnē formalē: illud ē modus intrinsecus: ꝫ exñtia aduenies alicui ñ variat eius rōnē formalē. Nā hō in potētia: ⁊ idē postea in actu ē idē hō formalit. nec variat eius rō formalis: ḡ exñtia vel eē ē modus intrinsecus. ¶ Ad rōnes alterius doc. ¶ Ad p̄mā dico q̄ qñ aliq̄d p̄dicat de aliq̄ in abstracto ⁊ nullū eoꝛ ē infinitū. sp ē vera illa ꝓpō in p̄mo modo dicendi per se. si autem alter vel ambo eēnt infinita: non ē verum sicut ē hic. De q̄cūq; em̄ p̄dicatur esse in abstracto: ipsum em̄ est infinitum vel illud quod p̄dicat de eo: ⁊ sic est sola idemptica ⁊ non formalis p̄dicatio. ¶ Ad 2m ⁊ 3m dico q̄ necessitas ⁊ actualitas sunt modi intrinseci: sicut exñtia. ideo nō tenēt. Nā illa deꝛ ē purus actus vl necesse esse ptinēt ad p̄mū modum. sicut ista. Deus ē vel ds ē suuz esse. ¶ Ad 4m ꝓcedo q̄ est ibi p̄ꝛitas p intellectum: ꝫ tñ posterius non aduenit p̄ꝛi p aliam ꝓductionē necest ꝓfluxus realis ab illo quod est ꝑius ad illud quod ē posterius. ¶ 3m difficile declarandum ē. Utrum apud intellectum creatum hñtem noticiam intuitiuaz de omnibus creaturis fit ista ꝓpō p se nota Deus est. ¶ Et hic dico q̄ sic: ⁊ pōt demōstrari. Hoc ꝓbo q̄druplr. ¶ ꝑimo sic. Dis intellectus hñs noticiā intuitiuā ds aliq̄ hz noticiā p se notā de omnibus q̄ includūtur in q̄ditate illius. ꝫ talis intellectus cognoscit intuitive relationem creature ad deū: ḡ oia que includunt in rōne relationis sunt ei per se nota: ꝫ deus est hmōi. vnum em̄ relatiuum per aliud diffinitur. deus em̄ ē terminus relatōnis illius. ¶ 2° sic: ⁊ ꝓfirmat p̄mū. vel cognosco relatōez sine discursu vel cum discursu. si sine discursu: tunc cognita relatione cognosco deum ⁊ sic habeo ꝓpositum. si solū cū discursu: tunc ꝑ aliq̄ signo habebo noticiam intuitiuam pfectā de aliq̄: ⁊ tñ non cognoscam illud quod includit in rōne eius formali. ¶ 2m quod sequitur est eque inconueniens q̄ ꝓ aliquo signo cognoscā relatōnez sine termino: quia adhuc ignoro terminū esse. ¶ 2° arguo sic. Dis intellectus cognoscēs habitudinē inter aliq̄ extrema p̄us cognoscit extrema: qꝛ in essentialit ordinatis non solum quoad esse: ꝫ etiam quoad agnosci cognoscens posterius necessario. vel ꝑius vel simul cognoscit ipm̄ p̄us: habitudo āt int extrēa ordine essentiali ē posterioꝛ extremis: ꝫ talis intellectus cognoscit relationem creature ad deum. ḡ ⁊c. ¶ 3° sic. Jsta que sunt simlr naturali in

telligẽtia cuicũq; intellectui si vnũ ẽ p se notũ ꝛ reliquũ. ꝫ relatia vt relatia sunt sit naturali itel ligẽtia. ġ cũ vnũ sit tali itellectui p se notũ: ġ ꝛ reliquũ: ꝯstat q; itellectui tali h̄ ẽ p se nota. creatura ẽ depẽdẽs ad deũ. ġ ꝛ deũ ee. Maior est manifesta. qꝛ da oppositũ iã nõ sunt sit tali sit talis te. ¶ 4° sic. Impossibile ẽ itellectũ itelligẽ relationẽ sine termio. si ġ itellectui cogscẽti relatoꝫ ẽ p se notũ deũ ee habeꝫ ꝓpositũ. si non tũc erit notũ sibi q; relatio ẽ ꝛ iġrabit vtq; terminꝰ eius sit. ¶ 4m difficile videdũ ẽ de itellectu nr̄o. vtq; ei sit p se notũ deũ ee. Et h̄ dico q; ñ: qꝛ qđ a mꝫ tis ꝯcipiẽtib⁹ termios negaꝫ nõ ẽ p se notũ deũ ee ẽ hmõi. ġ ꝛc. ¶ 2° sic. Qđ ꝓbaꝫ ab aliq; illud nõ ẽ p se notũ: ꝫ scti conati sunt ꝓbare deũ ee ġ ꝛc. ¶ 3° sic. Alia ꝓpõ in q̄ ponit sbm nõ simplr simplex: ꝫ includẽs ptes q̄s nõ ẽ p se notũ vni ri. nulla taꝫ ꝓpõ ẽ p se nota. h̄ ptz: qꝛ ex noticia termioꝝ dependet noticia ꝓpõis: ġ si termi sunt dubij ꝓpõ erit dubia. ¶ 2° pz alit. qꝛ sbm includẽs ptes ꝛe repugnãtes nõ recipit pdicationẽ alicꝰ. eodẽ mõ sbm includẽs dubia nõ ẽ p se notũ vniri pdicato. ꝺs ãt ꝓm q; h̄ ꝯcipit a nob nõ hꝫ ꝯceptũ simplr simplicẽ: ꝫ icludit ptes q̄ꝝ vnio nõ ẽ p se nota. qꝛ icludit entitatẽ ꝛ ifinitatẽ: q̄ꝝ vnionẽ multi conant demõstrare. ¶ 4° sic. p mã cãz ee nõ ẽ p se notũ ġ nec deũ ee. añs ꝓbaꝫ ex mouẽtibus eñ ꝛ motꝫ ꝓbaꝫ ꝓmã cãz eẽ. ꝯna pz: qꝛ ab oibus ꝯcedit q; pa cã sit ꝺs. ex añte pt etiã inferri q; nõ ẽ p se notũ ifinitũ ee. Ez ꝯ h̄ ẽ illd qđ dic Ansel. q; ꝺs ẽ illud q̄ maiꝰ excogitari nõ põt. Et ex h̄ arguit sic. Dis illa ꝓpõ ẽ p se nota qñ oppm ꝓdicati repugt sbo. ꝫ si deũ ee nõ eẽt p se notũ: aliq̄d magis ens ꝛ notius ens cogitareꝫ qđ repugt ꝺo. Itẽ Boe. dic q; ẽ ꝺ ꝓmis ꝯceptõibus. Itẽ p se notũ ẽ effectũ ee in re rũ nature. ġ p se notũ ẽ cãz ee illiꝰ effectꝰ. ꝺs ãt ẽ talis cã. ġ p se notũ ẽ deũ ee. Itẽ in scia morali p se notũ ẽ deũ ee colendũ. ¶ Ad ꝓm dico q; ẽ ad oppositũ. nã p illã diffinitõez Ansel. nitit ꝓbare ꝛ demõstrare deũ esse: ġ ẽ demõstrabilis: sed nullũ demõstrabile ẽ p se notũ. ¶ Codez mõ ad argumẽtũ de Boe. dico q; intelligit q; deũ esse ẽ de nũero illaꝝ ꝓpõnũ vel ꝯceptionũ q̄ cõiter ꝯcedunt. ¶ Ad aliud q; ꝺs sit colẽdus nõ ẽ p se notũ: sic nec modus colẽdi. ¶ Ad 4m dico: q; si esset p se notũ aliqs effectus esse dei: bñ curreret tũc argumẽtũ. ꝫ h̄ nõ ẽ vez. Dato eñ q; res sint note p se esse: non tñ vt effectiue a deo. ¶ Ad Ansel. patet.

Questio. II

Qerit vtq; deũ esse sit demõstrabile pter qđ. q; sic. ꝓbaꝫ p diffinitionem dei quã dat Ansel. põt deũ esse demõstrari ġ ꝛc. ¶ Cõtra. Byo. dic q; de deo nec ẽ ratio: nec imaginatio. ¶ Circa istam questionẽ primo declarabo terminos. ¶ 2° quid sit demõstratio ꝓpter quid. Et ꝓmo de terminis. ¶ Ad qđ intelligendũ sciendum est q; tres termini ponunt in demõstratõe. s. sbm diffinitio ꝛ passio. ¶ Ex his elicio q̄ttuoꝫ ꝯclusiões. ¶ Prima ꝯclusio q; diffinitio nõ differt formalit a diffinito. ¶ Hec conclusio ꝓ⁹ ꝓbaꝫ sic. Quicunq; aliq̄ sic se hñt q; vnũ ꝺr de alio in ꝓ⁹ dicẽdi p se. ista nõ differunt formalit maxie si adeq̄te dicant: ꝫ diffinitio ꝺr de diffinito in ꝓ⁹ dicẽdi p se ꝛ adeq̄te. ¶ Cõtra istã ꝯclusionẽ instat q̄drupl'r. ¶ Primo sic. Posita tota q̄dditate alicuius: circũscꝛpto q̄cũq; alio qđ nõ ẽ de q̄dditate illius: ponit necessario q̄dditas eius tota: ꝫ posito gñe ꝛ dria q̄cũq; alio circũscꝛpto nõ ponit q̄dditas eius tota. ġ dicit aliã rõnem formalẽ q̄ genus ꝛ dria sit sumpta: sicut ꝯpositũ ꝺr realit aliꝺ a materia ꝛ forma. ¶ Minor ꝓbaꝫ. qꝛ posito p impossibile q; color sepeꝫ a dria ꝯstituẽte albedinẽ. si albedo nihil aliud esset q̄ color ꝛ talis dria: tũc istis positis q̄tumcunq; sepatis maneret albedo. qđ ẽ falsum. ¶ 2° sic ꝛ euidenter ponẽdo plures formas. accipio eñ corpus aiatũ. aiatũ ẽ sepabile a corpore. ponaꝫ sepatio. ꝛ tũc remanebit tota q̄dditas corꝑis aiati: ꝛ tñ nõ remanebit ipm corpus aiatũ: ꝛ sic remanebit corpus qđ est genus: ꝛ aiatũ qđ ẽ dria. ꝛ tñ nõ manet diffinituꝫ qđ ẽ corpus aiatũ. ¶ 3° sic. Sensibile distinguit a rõnali: sepenꝫ ġ remanebit genus ꝛ dria: ꝛ tñ non remanebit q̄dditas spẽi. ¶ 4°: Quia explicatiuũ ꝛ explicabile differũt formalit: diffinitio est explicatiuũ. ¶ Ad ista oia posset dici q; non remanẽt vnita: ideo nõ remanet q̄dditas. ¶ Cõtra. aut ista vnione facta aliquid aliud ab vnione ꝛ vnitis ꝯsequit ptinens ad speciem. aut ipsa pcisa vnio ptinet. aut nihil plus q̄ ante. Si ꝓmum tũc habeꝫ ꝓpositũ. cũ diffinitio nõ exꝓmat nisi ptes diffiniti. diffinitũ aũt addet illud aliud ad diffinitionem. ¶ Si 2m illud est falsum quia vnio ẽ respectus. ergo nõ ptinet ad q̄dditatem. Et etiã hoc dato habeꝫ ꝓpositũ. qꝛ illa non exꝓmit per diffinitionẽ. ¶ Si des 3m tunc erit arguendum de ptibus sepatis sicut de vnitis. ꝛ ita si partes sepate nõ sunt ipm diffinituꝫ sequit etiam q; nec ptes vnite. ¶ 2° instatur per ꝓmum ꝓncipium complexũ: ꝛ h̄ sic. spẽs eñ cõponit ex gñe ꝛ dria. Ex hoc arguo sic. De eodem oio impossibile ẽ verificari ꝺictoria saltẽ de eadem ratione formali: ꝫ si species sit omnino idem cum gñe ꝛ dria simul sumptis de eodẽ omnibus modis dicerent ꝺictoria: quia genꝰ ꝛ differentia simul sumpta ꝯstituunt spẽz: spẽs aũt non ꝯstituit spẽz: quia idem non ꝯstituit se ipsum. ergo ꝛc. ¶ 3° sic. Impossibile ẽ q; vnitas formalis fundeꝫ in duobus formalit distinctis

vnitas aũt ſpecifica ẽ formalis. genus ⁊ dr̃a formaliť diſtinguunť. ġ nõ fundať in ipis. ġ oportet dare tertiũ indiſtinctũ formaliť in ſeipo qđ erit fundamẽtũ iſtius vnitatis. Et illud addit diffinitũ ſup diffinitõez. ġ ⁊c. ¶ Sz dices q ſũt vnũ realiť. ¶ Cõtra. Illud nõ valet: qz ſicut vnitas realis req̃rit vnũ reale qđ ſit fundamẽtũ illius ita videť q vnitas formalis nõ põt habere niſi vbi ẽ vna ſimplex formalitas. Et ſic vnitas realis nõ põt fundari in diuerſis rebus ita nec vnitas formalis in diſtinctis formalitatib⁹ vt ſic. ¶ 4° arguo ſic. Idẽ ſiť ⁊ ſemel nõ põt eſſe cognitũ ⁊ nõ cognitũ. ꝑ diffinitum cog̃ſciť ſine diffinitõe. ꝑ diffinitõez em̃ diſtincte cognoſciť res. ꝑ diffinitũ aũt indiſtincte. ꝟſtat aũt q res põt cog̃ſci indiſtincte abſq; ꝺ q cog̃ſcať diſtincte. ¶ Si dicať q nõ ẽ incõueniẽs eandẽ rẽ cognoſci duobus mõis. ¶ Cõtra. q̃ cog̃ſcit indiſtincte nõ cog̃ſcit ptes eſſentiales: ꝑ q̃ cog̃ſcit diſtincte cog̃ſcit ptes eſſentiales. ġ aliq̃d cog̃ſciť cognitõe indiſtincta. ¶ Sz dices ꝟcedo maiorẽ q indiſtincte cognoſcẽs nõ cog̃ſcit ptes diſtincte. ꝑ tñ bñ indiſtincte cog̃ſcit. ¶ Cõtra. inueniã aliqđ ꝟpoſitũ ex ptibus ſimplr̃ ſimplicibus. illud põt cog̃ſci diſtincte ⁊ indiſtincte. q̃ro ſi cognitõe indiſtincta aliq̃liter cog̃ſco ptes vel nõ. ſi nõ habeo ꝓpoſitũ. ſi ſic ⁊ diſtincte eodem mõ hẽo ꝓpoſitum. ſi indiſtincte. ¶ Cõtra. qz ſimplr̃ ſimplex vel diſtincte cog̃ſciť: vel nullo mõ cog̃ſciť. ꝟpartes ãt ille ſunt ſimplr̃ ſimplices ꝑ ſuppoſitũ. ġ diſtincte cog̃ſcunť: vel nullo mõ. Videť ġ dicẽdũ q ſic ꝟpoſitũ naturale addit ad ptes ſiť ſumptas ita etiã ꝟpoſitũ methaphicũ. ſic diffinitũ vel ſpẽs addit ſupra genus ⁊ dr̃az ſiť ſumpta. ¶ Et ſi dicas ġ diſtinguunť formaliter. Dico q non diſtinguuntur formaliter: quia iſta. ſ. ſpẽs includit illa. ſ. genus ⁊ dr̃az. ſic entitas ꝟpoſiti includit ptes: ideo nõ diſtinguunť. ¶ 2ª ꝟcluſio ẽ: q paſſio differt formaliť a ſubiecto. Nã oẽ qđ dr̃ de aliq̃ in 2° mõ dicẽdi ꝑ ſe differt ab eo ſaltem formaliť: ꝑ paſſio dr̃ de ſubiecto in 2° mõ: ġ ⁊c. Maior ꝓbať: qz qñ aliq̃ ſunt oibus mõis idẽ q̃cq̃d dr̃ in ꝑ°° dicẽdi ꝑ ſe de vno ⁊ de alio: ꝑ diffinitio ſubiecti dr̃ de ſubiecto in ꝑmo mõ dicendi ꝑ ſe. ġ ⁊ de ipa paſſione. qđ ẽ falſum. ¶ 2° arguiť ſic. Nullũ poſterius põt eſſe oibus modis idẽ cũ ꝑori. ꝑ paſſio ẽ poſterior ſubiecto ergo ⁊c. ¶ 3° diffinitio ẽ ꝑ ſe nota de ſbo: nõ aũt paſſio. ġ paſſio ⁊ diffinitio nõ ſunt oibus mõis idẽ. ¶ 4° Qñ aliq̃ ita ſe hñt q vnũ ẽ ꝑ ſe notũ aliud non neceſſario ẽ inter ea aliq̃ nõ idẽptitas: ꝑ ſubiectũ de ſeipo dictũ ẽ ꝑ ſe notũ. paſſio aũt de ſubiecto nõ: qz demõſtrať: ġ ⁊c. ¶ Dico ġ q paſſio nõ ẽ idẽ oibus modis cũ ſubiecto: ꝑ tñ nõ dico q ſp diſtinguiť formaliter a ſbiecto: ꝑ aliqñ diſtinguiť ſolũ ſic̃ modus intrinſecus. ſicut finitas ſe hz ad angulũ. nã ipa põt demõſtrari de ipſo. ⁊ tñ ſolũ ẽ modus intrinſecus: ⁊ tñ ſe hz ꝑ modũ paſſionis nõ tñ formaliť differentis. Aliqñ aũt differt formaliť a ſubiecto ſic̃ qñ ꝓbať q ãgelus ẽ natura intellectualis. ¶ 3ª ꝟcluſio eſt: q paſſio nõ differt realiť a ſbo. Et hꝫ ꝓbo ſic. Qñ aliq̃ ſic ſe hñt q vnũ diſtinguiť realiť ab alio ⁊ ẽ ꝑus eo eẽntialiter: illud qđ ẽ ꝑus põt fieri ſine eo qđ ẽ poſterius. ꝑ ſi ſubiectũ differt realiter a paſſione ⁊ ẽ ꝑus eſſentialiter ea. ġ põt fieri ſine ea. ¶ Maior ꝓbať q̃drupl̃r. ¶ ꝟmo ſic. Qñ aliq̃ ſunt eẽntialiť ordinata ⁊ realiter diſtincta ꝑus nõ depẽdet a poſteriori: ꝑ q̃ ita ſe habẽt q vnũ nõ depẽdet ab alio: vnũ põt ab alio ſeparari ġ ſubiectũ poterit eſſe ſine paſſione. ¶ Sz dices q inſeparabilitas nõ ſolũ ꝓuenit ex dependẽtia: ꝑ ex coexigẽtia. ¶ Cõtra. Nihil neceſſario coexigiť ad eſſe alicuius qđ nõ facit ad eſſe illius: ꝑ poſterius nihil facit ad eſſe ꝑoris. ġ ⁊c. ¶ 2° ſic. Qualẽcũq; ordinẽ habẽt aliq̃ in q̃ditatibus: talẽ hñt in exiſtẽtijs: ꝑ rõ q̃ditatiua ſubiecti ⁊ cuiuſcũq; ꝑoris ꝑor ẽ eſſentialiť q rõ q̃ditatiua paſſionis ⁊ cuiuſcũq; poſterioris. ġ in exiſtẽdo ẽ ꝑor. ġ põt eſſe ſine poſteriori. ¶ 3° ſic. In eſſentialiter ordinatis nõ põt eſſe circulatio: ſi ġ ꝑus nõ põt eſſe ſine poſteriori: ⁊ hꝫ non põt eſſe ꝓpter dependẽtiã: ꝑ ꝓpter coexigẽtiã: poſteriꝰ aũt eq̃ coexigit ꝑus ſicut ecõuerſo: ġ circulatio erit. ¶ 4° ſic. ⁊ iſta rõ me ꝟuincit. Qđ agens ꝟtingẽter ꝓducẽs duo eſſentialiť ordinata: ita q ab aliq̃ nõ põt neceſſitari: ſi ꝓducat ꝑus eẽntialiter nõ ẽ neceſſe q posterius ꝓducat. ꝑ ds ẽ hmõi agẽs ⁊ ꝑus ꝓducit ſubiectũ q̃ paſſionẽ: ⁊ ꝑus eſſentialiť q̃ posterius. ġ ⁊c. ¶ Sz dices q hz ds nõ neceſſitet abſolute. tñ ab aliq̃ ſuppoſito bñ põt dici neceſſitari. ſ. poſito ſbo ad ꝓducendũ paſſionẽ. ¶ Cõtra. Nã incõueniẽs videť q ſubiectũ ꝓductũ neceſſitet deũ ad ꝓducẽdũ paſſionẽ: cũ ꝓductio paſſionis ſit diſtincta a ꝓductõe ſubiecti.. ꝟpoſita ġ ꝓductõe ſubiecti q̃re deus nõ põt ſubtrahere illã. Si dicať q eq̃ ꝟcludit argumentũ in formaliť diſtinctis. ¶ Cõtra. Quecũq; vna ꝓductõe ꝓducunť vnũ non põt ꝓduci ſine altero. ſicut ẽ de formaliť diſtinctis. realiter tñ eiſdẽ. ꝑ realiť diſtincta diuerſis ꝓductõibus ꝓducunť ſiue cauſanť. Nõ videtur ġ rõ ſi ſubiectũ ſit realiť diſtinctũ a paſſione ⁊ ꝑus eſſentialiť ea cũ diſtinctis ꝓductõnibus ꝓducanť q̃re nõ poſſet fieri vnũ ſine alio: ⁊ q̃a nõ põt ꝟuinciť q ſunt eadẽ res. ¶ 4ª ꝟcluſio ẽ: q ds nõ põt facere ſubiectũ ſine paſſiõe demõſtrabili de eo. ¶ Iſtã ꝓbo q̃drupl̃r. ¶ ꝟmo ſic Nulla veritas ꝑ ſe nota põt eſſe dubia. ꝑ ſi ſbm

sepeꝝ a passione veritas ꝑ se nota fieret dubia: ꝫ ꝛc̃. ¶ Maior pz. qz illud a q̃ depẽdet tota certitudo scibilis nõ põt hr̃e dubitatõez. ¶ Minorez ꝓbo: qz in vna p̃missaꝝ passio p̃dicaꝝ de diffinitõne. Constat aũt q̃ ista p̃missa est ꝑ se nota. Constat aũt q̃ si sepeꝝ passio a subiecto nõ essz ꝑ se nota illa p̃missa: ꝫ esset falsa vel dubia: ꝫ relinquiꝝ q̃ passio ꝑ diuinã potentiã non potest a subiecto separi. ¶ 2° sic. Impossibile ẽ ꝟcl'onẽ demonstratiuã esse ꝟtingentẽ: ꝫ si passio posset a subiecto separi ꝟcl'o demonstratiua eẽt ꝟtingẽs. ꝓtz: qz ꝟcl'o nihil aliud ẽ nisi ꝓpositio in q̃ passio p̃dicaꝝ ō subiecto. ꝫ ꝛc̃. q̃ aũt ꝟcl'o demonstrata nõ põt esse ꝟtingens. ꝓbo: qz illud qō ꝟuenit rei exñti in potẽtia sicut ⁊ in actu exisenti nõ põt esse ꝟtingẽs. ¶ Hoc ptz. ꝫ de rebus in potẽtia fiũt demonstratões. ꝫ ꝛc̃. ¶ 3° sic. Cõclusionẽ demonstratiuã impossibile est esse falsam. ꝫ si passio sepeꝝ a subiecto ꝟclusio demonstrationis esset falsa. ista ꝟo est ꝟcl'o demõstrationis hõ ẽ risibilis: ꝫ si deus separet risibilitatẽ ipa esset falsa. ꝫ ꝛc̃. ¶ 4° sic. Quid est risibilitas. nõ ẽ nisi q̃dã mobilitas faciei. ¶ Tũc argno sic. A q̃cũq̃ põt moueri mobilitas mobilis ab eo põt destrui motiuitas mouẽtis: immo si mobilitas mobilis destrueret: stati motiuitas mouẽtis destrueret. qz mobile nõ ẽ mobile nisi ab aliq̃ motiuo. nec motiuũ nõ ẽ motiuũ nisi respectu alicuius mobilis. si ꝫ deus põt auferre mobilitatẽ faciei. illã. ſ. quã dic̃ risibilitas: vel mobilitatẽ celi. non curo de h̃ pari rõne poterit auferre ꝙcumq̃ motiuitatẽ in q̃cũq̃ agente: qz si vnã solã dimittit stati illa erit motiua alicuius mobilis: ⁊ aliq̃ mobile erit ab ea mobile: cum ꝺs ꝫipẽ hẽat ꝟtutẽ motiuã respectu huius mobilis: si faciat istud nõ esse mobile: necessario faciet se ipm nõ esse motiuũ qō ẽ incõueniẽs: facere eñ se impotentẽ: qz non potentẽ mouere facie hois. ¶ Hũc 2° p̃cipaliter vidẽdũ ẽ de complexione. ⁊ circa h̃ p̃mo vidẽdus ẽ ordo cognitionis terminoꝝ in demonstratõe. ¶ Ad qō dico q̃ p̃mus ꝟceptus ẽ ꝟceptus q̃dditatiuus sb̃iecti q̃ ẽ p̃mus q̃ nob aduenit ⁊ distinctus. ¶ Secũdus ꝟceptus ẽ diffinitõis. ꝑus ei cogſcit res indistincte q̃ distincte. qz ꝓcedimus ab impfecto ad pfectius. ¶ Tertiꝰ ꝟceptꝰ ẽ passionis: qz ꝟceptus scdi mõi sunt posteriorez alijs. ¶ 2° vidẽdũ ẽ de mõ formãdi demõstratõez. ¶ Ad qō intelligẽdũ p° necessario accipiꝝ vna regula: q̃lis ẽ ordo terminoꝝ: talis ẽ ordo ꝟplexionũ: si ꝫ p̃mus terminus ẽ diffinitũ: ⁊ scdus ẽ diffinitio ⁊ tertiꝰ ẽ passio. simplr p̃a ꝓpõ ẽ formal' in q̃ p̃dicaꝝ diffinitio de diffinito. nã hec seq̃ naturã terminoꝝ. ¶ 2a ãt erit in q̃ p̃dicaꝝ passio de diffinitõe. vt dicaꝝ sic. Omis hõ est aial rõale: omne aial rõnale est risibile. ꝫ omnis hõ est risibilis. ¶ Iste ordo ẽ ꝟgruus. qz p̃dicatio de p̃mo mõ: p̃cedit p̃dicatõez de 2°°. ¶ Sz tũc h̃ ẽ vnũ dubium. qz sic ordinãdo potissima demõstratio nõ erit in p̃ma figura: nec in 2a: nec in 3a. ¶ Jn q̃ ꝫ. Aliqui volunt dicere q̃ in q̃rta. de hoc non curo. sp ei ſm istum videꝝ q̃ debeãt sumi ꝓpositiones: ⁊ ita forte logica non tradens istum ordinem errauit. ¶ Sz nunc occurrũt duo difficilia. ¶ Primũ q̃ mediũ virtute cuius fit totum non ponereꝝ in p̃ncipio. ¶ Ad qō dico q̃ magis mouet ad oꝓsitum. nã mediũ est cã ꝟnexionis illud aũt qō est causa ꝟnexionis rõnabilius collocaꝝ in medio q̃ in p̃ncipio. ꝫ ꝛc̃. ¶ 2m difficile est. qz videꝝ q̃ minor extremitas p̃dicabitur ō maiori in ꝟclusione. ⁊ sic erit ꝟclusio indirecta. ¶ Ad qō ego dico q̃ naturaliter loquẽdo forte posset dici q̃ ꝟclusio quam dicit indirectã ẽ directa. ¶ Nunc videndũ est de vltimo vtz. ſ. deum esse sit demonstrabile ꝑter quid. ¶ Ad qō dico q̃ non. quia in demonstratõe ꝑter quid diffinitio subiecti debet esse mediũ sed deus nõ est diffinibilis. quia simplr simplex. ¶ Sed contra arguiꝝ dupliciter. ¶ Primo: quia in dignissima scientia debent esse nobilissime demõstrationes: sed theologia est nobilissima scientia: ⁊ demonstratio ꝑter quid ẽ nobilissima demõstratio. ¶ 2°: quia in p̃ma scientia scz methaphisica est demonstratio ꝑter quid ⁊ potissima: ꝫ subiectum p̃me scientie. ſ. ens est ita simplr simplex sicut deus est simpliciter simplex. ergo ꝛc̃ Non valet ꝫ illa ratio de simplicitate dei. ¶ Ad ista dico. ¶ Ad p̃mum q̃ demonstratio ꝑꝝ q̃d non est in theologia. Dico tñ q̃ theologia ẽ nobilissima scientia. quia veritates nõ sunt note ꝑ discursum. sed per se sunt note. ⁊ istud ꝓuenit ex dignitate scientie. quia passio est ꝑ se nota ō subiecto. ¶ Ad 2m dico q̃ ꝓꝛie passiones entis sunt ꝑ se note de ente: nec ꝑñt demonstrari de ente loquẽdo de ente ⁊ de rõne p̃cisa eius: licet possent demonstrari de eo quod est ens denominatiue.

Questio. III

Queriꝝ vtz deum esse sit demonstrabile demonstratione quia. q̃ non. Dyo. Nullã habemus viam ad ostendendũ aliq̃d de deo. ¶ Cõtra. Quia ex effectibus habemus viã ad laudandum deũ. siue edocemur laudare deũ ſm eundẽ Dyo. ¶ Ad istã q̃stionẽ p̃mo intelligẽdũ est q̃ duplici mõ inuestigam⁹ deũ esse. ſ. mõ phisico. ⁊ mõ metaꝑbico. Phice eñ inuestigamus deũ esse ꝑ motum: quia hic mouet ergo ab aliquo ⁊ hic ab alio. ⁊ sic ꝛetur in infinitũ. vel p̃mũ stabiꝝ. Et ista via maiorez euidentiã habet dimittendo motũ ⁊ accipiẽdo creatũ: ꝫ ab aliq̃. Metaꝑbice aũt inuestigam⁹

p viã eminentie. dato eñ q nihil moueret vel crearet in entibus adhuc in ordine repto in entibus inf ea q̃ sunt alterius rõis oñderet q eẽt dueníre ad p̃m eminẽs. ⁊ ita hẽo duos ꝛcept' de deo: vnũ entis p̃me: ⁊ aliũ cãe p̃me. Tũc istis dico q demõstratõe. q: poterimus demõstrare deũ eẽ. ¶ Sz ẽ intelligẽdũ q duplex ẽ demõstratio q:. Una a p̃ori: ⁊ alia a posteriori. h̃ ẽ cõe oi demõstratõe q:. q fiat p passionẽ acceptã p medio: ꝛtingit ãt h̃ dupl'r. Aliq̃n eñ ꝛtigit p medium. ⁊ sic ẽ demõstratio q: a p̃ori. Exm oẽ ens infinitũ existit actualit'. ðs ẽ ens infinitum. g̃ ⁊c. Hic eñ posterior passio demõstrat p p̃oẽ passionẽ tanq̃ p mediuz. Infinitas ãt ẽ passio p̃or exñtia. sicut patebit 8a di. ¶ Aliq̃n ãt accidit q passio posterior ẽ mediũ ad ꝛcludendũ p̃orem: ⁊ tũc demõstratio q: ẽ a posteriori. Exm. Dis p̃ma cã existit. ðs ẽ hmõi. g̃ existit. exñtia ei dei p̃or ẽ q̃ causalitas q̃cũq̃ Jdeo ðr demõstratio q: a posteriori. Sz h̃ ẽ vna difficultas. q: dictũ ẽ p̃us q oẽs termini in demõstratõe sunt ídem realit'. nihil ãt ẽ in creatura q sit idẽ realiter ei qð ẽ in deo. Illud ãt quod ẽ in creatura accipitur p medio ad demõstrandũ illud qð ẽ in ðo. ¶ Hic dico q nihil qð ẽ in creatura est medium ad demonstrandũ aliq̃d de deo. f̃ p̃cise p illud qð est in deo demõstramus. ¶ Sz quõ g̃ demõstrandũ ẽ de illo p effectũ. ¶ Rñ° ⁊ dico q nõ ẽ p effectũ: f̃ p hitudinẽ ad effectuz. ¶ Sz ꝛ. Dis hitudo dei ad creaturã ẽ ꝛtingẽs: f̃ ꝛtingẽs nõ põt esse mediũ in demõstratõe. ¶ Dico q intelligendũ ẽ qñ ðr q hitudo dei ad creaturã ẽ mediũ de hitudine aptitudinali: q̃ ẽ necessaria. nõ ãt de actuali q̃ ẽ ꝛtingens. ¶ Ad Pyoñ. dico q nullũ habemus manuductũ ad oñdẽdũ aliq̃d de deo f̃m rationem ꝓpriam ⁊ specificam.

Questio. IIII

Querit vtz deũ esse vnũ sit demõstrabile. dicunt aliq̃ q sic. Et nituñt demonstrare sic. ðs nõ hz materiã: g̃ est vnus ¶ Sz ꝛ. Isti nituñt demõstrare magis notuz p minus notũ. certũ ẽ ãt apud oẽs q ðs est vnus dubiũ ãt vtz plurificatio fiat p materiã: ⁊ sic q multi credũt ⁊ dicũt esse falsum. sic angeli plurificant ⁊ tñ in eis nõ ẽ materia. ¶ Alij dicũt q suꝑposita rõe Anſel. ſ. q ðs ẽ q̃ maius excogitari nõ põt: demõstrari põt. ¶ Ad videndum quõ sciendũ q q̃ttuor vie p̃nt imaginari ad ponendũ plures deos ⁊ nulla alia. ¶ Prima ẽ ponere eos p° diũsos. ¶ 2° ponere eos ꝛrios. ¶ 3° ponere eos eẽ dispatos. ¶ 4° ponere eos eiusdẽ rõis ¶ Cõtra p̃mã arguit q̃druplr. ¶ Prio sic. Illa q̃ dicũt impfectõez nõ sunt ponẽda in p̃mis entibus. f̃ diũsitas ponit impfectõez f̃m pictagoricos q̃ eã collocabãt ad ptẽ siniſtrã cũ aliis pfectionib'. ¶ 2°. Oẽ ens pfectissimũ includit oẽz pfectõez simplr: f̃ ðs ẽ pfectissimus. g̃ ⁊c. Alia g̃ deitas q̃ eẽt in alio eẽt pfectio simplr. g̃ eẽt in p̃mo. ⁊ sic nõ eẽnt p̃mo diũsi. ¶ 3° sic. Unus intelligeret aliũ alioq̃n nõ eẽt summe perfectus. Tũc ãt p eẽntiã alterius. ⁊ h̃ nõ. q: tunc moueret ab illo. Aut p essentiã ꝓpriã: ⁊ tũc non pfecte intelligeret sicut esset intelligibilis. ¶ 4° sic. Unus hret aliquẽ actũ volũtatis circa alium: aut vsum. aut fruitõez. si vsum vteret fruẽdis. si fruitiõez tũc diligeret tm̃ eũ q̃tũ se. qð ẽ incõueniẽs. ¶ Cõtra scdaz viã ðr ꝛrietate arguit sic ¶ Prio. q: nihil mali ẽ in p̃mis entibus. f̃ ꝛrietas ẽ mala ⁊ litigiosa. g̃ ⁊c. ¶ 2°. q: vbi ꝛrietas ⁊ inclinatio ad ꝛria. ⁊ sic ꝛria agerẽt f̃m ꝛrias inclinatões. ¶ 3° sic. q: ipossibile ẽ q aliq̃s ꝛriet sibiipi. f̃ h̃ posito idẽ ꝛriaret sibi. sicut illud in q̃ ꝓuenirẽt. ¶ 4°. Nulla pfectio repugt ente pfectissimo. cũ g̃ illa q̃bus distinguunt sunt pfectiones vnus nõ eẽt alteri incõpossibil'. ⁊ sic esset in eo. q: q̃cq̃d ẽ ibi possibile ẽ ibi necessario. g̃ eẽnt ꝛria in eodez: qð ẽ falsum. ¶ Ab aliq̃bus ãt adducit rõ Auicẽ. q̃ ẽ de necesse esse ⁊ de cõpositõe: f̃ apparet mihi q eã ꝛcludãt ꝛ diuinarum ꝓsonaz pluralitatem. sicut ꝛ pluralitatem deoz. Jdeo eas dimitto. ¶ Arguo ãt sic aliter. Nulla potẽtia ponit frustra in vniuerso. ergo multo minus in deo: sed ita esset. Nam illa ratio in q̃ ꝓuenit esset in potentia ad illa q̃bus distinguunt. Exm de aialitate respectu rõnalis ⁊ irrõnalis. ¶ Item pfectio simplr ẽ melior q̃cũq̃ sibi ipossibili. f̃ rõ formalis q̃ iste distinguit ab illo ẽ pfectio simplr. q: deitas. g̃ ẽ melior q̃cũq̃ sibi incõpossibili. f̃ ẽ incõpossibilis alteri opposite g̃ melior ea. g̃ ⁊c. ¶ Cõtra tertiã viam arguo sic. ¶ Primo p rõnem que fit cõiter de ꝓpositione: q: in aliq̃ differrẽt ⁊ in aliq̃ ꝓuenirent. ⁊ tunc esset ꝓpositio silr de necesse esse. nã vtraq̃ illaz rõnum esset necesse esse. ¶ Et q: ista concludũt ꝛ diuinas ꝓsonas. Jdeo aliter arguo q̃ dupliciter. ¶ Primo sic. Quicquid est in deo possibile necessario totũ est in actu. f̃ rõni formali in qua conueniunt: non repugnat habere alteram rõnem q̃ differunt. g̃ põt eam habere: g̃ hz. ⁊ sic rõnes q̃bus distinguunt erunt in q̃libet. ¶ 2° sic. In deo nõ est aliquid frustra. f̃ in deo illa potentia que est in illa rõe que est communis esset frustra. g̃ ⁊c. ¶ 3° sic. Nullum ens pfectissimum caret aliqua pfectione. sed rões distinguentes sunt pfectiones simpliciter. g̃ ⁊c. ¶ 4° sic. Nulla pfectio simpliciter est alteri incõpossibilis. sed rões q̃bus distinguunt sunt pfectiones simpliciter. g̃ erunt cõpossibiles. g̃ erũt simul. ⁊ p ꝛ̃s nõ erunt distincti. ¶ Contra

vlã ꝗrtã arguo sic. ¶ Primo. Quicũq; aliqđ indiuiduũ adeq̃t sibi totã nãz specificã: ſb illa spẽ nõ pñt esse plura indiuidua: ꝟ indiuiduũ diuinũ est hmõi. qz infinitũ. Maioz pz. minoꝛẽ pꝛo boꝛ: qz infinitũ ẽ q̃ maius cogitari nõ põt. cuz g̃ ões sit infinitus. ꝟ si essent in vna spẽ duo q̃libet illoꝝ magis cogitari posset. g̃ nõ esset infinituz. ¶ 2° sic. Quicũq; aliq̃ sunt eiusdẽ rõis. maioꝛ pfectio ẽ in duobus q̃z in vno. ꝟ indiuiduo diuino repugnat intelligi maioꝛem pfectõez. g̃ ꝛc. Licet iste rõnes videanꝯ apparentes: vna tñ regula destruit eas. qz maius ⁊ minus ⁊ eq̃le ⁊ ineq̃le sunt passiones entis finiti ⁊ repugnant infinito. Ideo adducit alia rõ Petri. Dis nã q̃ ẽ abstracta a materia ⁊ a ꝯditionibus materialibus est tñ vna. Hoc pz. quia pluralitas numeralis non inuenit nisi cum ꝯditionibus materialiꝫ. Heceitates em̃ sunt ꝯditiones materiales: sed deitas est abstracta a materia ⁊ ab omnibus cõditionibus materialibus: g̃ ꝛc. ¶ Hec rõ demõstrat tenentibus eius ꝓncipia. ꝟ quia intẽdo ponere q̃ deus est summe singularis: ⁊ p ꝯsequẽs non abstrahit a singularitate. ideo mihi nõ concludit. ¶ Adduco igitur alias rõnes. Et arguo ꝗdrupl'r. ¶ Primo sic. Nulla ratio que est de se hic põt plurificari. ꝟ deitas ẽ hmõi. g̃ ꝛc. Maioꝛ pz. Minoꝛ pꝛobat. quia illud quod ẽ actuatum vltimata actualitate est de se hoc. talis ẽ deitas. g̃ ꝛc. ¶ Sed dices. Tu non ꝓbas q̃ heceitas conueniat deitati nisi in 2° mõ. ¶ Et ex hꝫ arguo sic. quia isto posito habet ꝓpositũ. Naz q̃ñ aliquid ꝯuenit alicui in 2° mõ dicendi p se: vbicunq; illud subiectum inuenit erit passio: ꝟ heceitas ẽ de natura diuina ꝑm te in 2° modo dicendi per se. g̃ ꝛc. Sed si ponas duos deos in quolibet est vna heceitas ⁊ eadem alij. ⁊ sic idem deus. ¶ 2° sic. Omnis natura cui non accidit heceitas est imꝑplurificabilis: sed natura diuina est hmõi. g̃ ꝛc. Maioꝛ pz in oꝓposito. Jõ em̃ natura humana plurificabilis est: quia sibi accidit heceitas. quia heceitates sunt incõpossibiles mutuo sicut differentie specifice suo mõ: ⁊ oꝓposita nõ pñt ꝯuenire eidem. Minoꝛ pz: qz si deitati accideret: heceitas ipa esset in potentia ad illam. ¶ 3° sic. Dis natura hñs terminũ adequatũ nõ põt se extẽdere ad aliud. ꝟ natura diuina hz terminũ adequatũ. ſ. heceitatẽ adequatã. qz est illimitata sicut ⁊ natura cuius ẽ. g̃ non põt aliã habere. ¶ Confirmat in oꝓposito: ideo em̃ natura humana ẽ plurificabilis ⁊ multiplicabilis. qz nõ hz aliquã heceitatẽ adeq̃tã: cuz g̃ in deo oꝓpositũ repiat. g̃ ꝛc. ¶ 4° sic. Omis pfectio simpl'r ẽ in deo. ꝟ heceitas ẽ pfectio simpl'r g̃ ꝛc. Maioꝛ pz. minoꝛẽ ꝓbo. qz q̃to natura ẽ nobilioꝛ: tãto eius singularitas ẽ nobilioꝛ: ꝟ nã diuina ẽ natura infinita g̃ eius singularitas erit infinita. infinitũ ẽ pfectio simpl'r. Si aũt heceitas eẽt in q̃cũq; deo. g̃ heceitas vnius eẽt in alio: ⁊ sic erũt vnus ds. ¶ Adduco ãt rõnẽ q̃ magis ꝯuincit. ſ. Jobis scoti. Dis natura q̃ de se nõ ẽ determinata ad vnũ indiuiduũ: ꝟ ẽ indeterminata ad plura eiusdẽ rõnis. non determinat ex se ad certum numeꝝ indiuiduoꝝ illius rõis. ¶ Istam rõnem oñdo ꝗdrupl'r. ¶ Primo: quia ꝛz antiq̃ negarũt deũ posse plures mũdos ꝓducere: tñ ꝯcesso de duobus nullus põt negare ꝺ tribus aut de q̃ttuoꝛ. ⁊ sic in infinitum. Et rõ ẽ: quia in his q̃ sunt eiusdem rõnis non põt dari maioꝛ rõ de vno numero q̃z de alio. ¶ 2°. qz licz aliq̃ moderni negent deum posse ꝓducere plures angelos in eadem specie: ꝯcesso tñ de duobus ꝯcedunt de quocunq; numero ꝓpter veritatem ꝓdicte ꝓpositionis eis indite. ¶ 3° ꝯcesso q̃ duo coꝛpa pñt esse in eodem loco: statim inferꝫ q̃ mille. Et quarto similiter de vno coꝛpore in duobus locis. ¶ Ista ꝓpositione sic declarata accepta ꝑ maioꝛi: assumitur minoꝛ. Sed si ponanꝫ plures dij: natura diuina non esset ex se determinata ad vnum. ergo qua rõe ẽ in duobus ⁊ in tribus. ⁊ sic in infinitum. g̃ cum in ds non differt esse ⁊ posse: cum posita dualitate ponaꝫ possibilitas ad infinitatem: statiz pz q̃ erũt infiniti dei. ¶ Contra tñ istam rõnẽ instaꝫ ꝗdrupliciter. ¶ Primo. Accepta illa ꝓpositione pꝛo maioꝛe accipio ergo minoꝛem. cũ natura angelica vel humana sunt determinate ad vnum: g̃ pñt esse infiniti homies ⁊ infiniti angeli. ¶ 2° sic Sed faber nõ est determinatus ad faciendum vnum cultellũ. g̃ poterit facere infinitos. ¶ 3° sic Sz ego indeterminatus sum ad poꝛtãduz duo põdera vel tria: g̃ potero poꝛtare infinita. ¶ 4° sic. Sz pr̃ in diuinis nõ est determinatus ad vnum supositũ. g̃ nec ad duo. hoc ẽ falsuz. quia nõ põt nisi duo. ¶ Ad ꝓmũ dico q̃ natura hũana siue angelica nõ ẽ de se determinata ad finitũ numeꝝ datũ. alioq̃n deus nõ posset munduz ꝓpetuare. tñ determinaꝫ ab extrinseco. ſa voluntate diuina ꝯtingenter. ꝟ si diuina nã posset plurificari q̃z tũ eẽt ex se in infinita indiuidua cũ q̃libet ibi possibile eẽt necessariuz seq̃reꝫ q̃ essent infiniti dij. ¶ Ad 2m dico q̃ determiatio fabri ẽ a mã. qz si viueret in infinitũ: ⁊ hret ferruz infinitũ posset multiplicare cultellos in infinitũ hoc nõ cadit i ꝓpositio. ¶ Ad 3m dico q̃ ẽ repugnãtia ex pte sitatis. nã successiue possem poꝛtare infinita: si in infinitũ viuerẽ vl' durarẽ: q̃ tñ ipossibilia eẽnt in sit'. ¶ Ad 4m dico q̃ si eẽnt ꝓductões eiusdẽ rõis oz dare q̃ nõ eẽt nũer' certus eaꝝ. ꝟ sunt alteri' rõis. Determinaꝫ ãt a ꝓncipijs diuersaꝝ rõnũ ad certũ nũeꝝ. ſ. ꝑ intelle-

ctū ꝛ voluntatē. //Questio V

QUerit vtꝝ ds sb rōe infinita posset esse obiectū alicuius scie create: q nō aplꝰ dic̄ q ds inhibat lucē inaccessibilē. b ät nō ē nisi rōe infinitatis. ģ ꝛc̄. ¶ Cōtra Jo. in cāonica sua. videbimus eū sicuti ē. ģ poterim⁹ suā infinitatē cogscere. ¶ Hic sūt duo faciēda. ℙrimo ē videre in q̄ ꝓsistit rō infinitatis. 2° ad q̄sti onē. ¶ Quātū ad p̄m sciēdū q sunt q̄ttuor modi dicēdi de infinito. ¶ Alīq̄ em dicunt q infinitas idē ē q deitas. ꝛ idē ē ꝛceptus vtriusq̄. ¶ Et b ꝓbāt. q: Ansel. dic̄ q ds ē q̄ maius cogitari ñ pōt. b ät sibi nō ꝓpetit nisi rōe infinitatis: ģ ꝛc̄. ¶ Alīj dicūt q ē q̄ddā attributū. sic̄ em entas dic̄ q̄dū q̄titatē extēsiuā duratōis: ita infinitas intēsiuā. ꝛ ideo sic̄ entas ē attributū: ita ꝛ infinitas. ¶ Alīj dicunt q ē rō ꝑuatiua. ꝛ rō ē. q: de q̄cūq; ente affirmatio negatio p p̄m p̄ncipiuz: ꝫ affirmatio finitatis nō ꝺr de deo. ģ negatio finitatis ꝺr de deo. ¶ ℙ. Carentia finis dic̄ aliq̄d ꝑuatiuū. ꝫ infinitū dicit carētiā finis. ģ ꝛc̄. ¶ Contra oēs istos modos ego arguo. Et p° ℙ p̄m sic. Impossibile ē de eadē rōe formali eē certū ꝓceptū ꝛ dubiū. ꝫ de deitate ꝼm q eā ꝓcipim⁹ nūc hēmus ꝓceptū certū. dubitamus ät de infinitate. ģ ꝛc̄. ¶ 2° sic. Impossibile ē q vna ꝛ eadē rō sit cogscibilis p nāz ꝛ nō cogscibilis. b ptz p p̄m p̄ncipiū. ꝫ p naturā possumus cogscere infinitatē. ꝫ p naturā nō possumus cogscere q̄dditatez ꝑpriā deitatis. ģ ꝛc̄. ℙ3° sic. Si deitas ꝛ infinitas eēnt vna rō formalis. sicut gñatio ꝟbi ꝺr diuina a deitate. ita ꝺr infinita ab infinitate. qꝺ ē falsum. ¶ Cōtra 2m arguo q nō sit attributū illud qꝺ intelligit in eēntia vt abstrahit ab omnibus attributis nō ē attributū. ꝫ infinitas est hmōi. ģ ꝛc̄. ℙrobatio minoris. q: in illo ꝓri q̄ intelligit eēntia ꝓr attributis intelligit ds pfectissimus. ꝫ b nō est nisi ꝼm q̄titatē ꝟtutꝫ: ģ ꝛc̄ ¶ Cōtra 3m nō arguo: q: in pte dic̄ vez: lz nō in toto. ¶ Dico ģ q infinitas nō ē oibus mōis idē cū eēntia sicut dictū ē ℙ p̄m modū. nec ꝺr in p°° dicendi p se de eēntia. Cuius rō esse pōt. q: nullum distinctū aliq̄ mō a simplr simplici includitur in eo formaliter. ꝫ infinitas sicut dictum est aliq̄ mō nō est eadem deitati ģ ꝛc̄. Nec etiā ista infinitas distinguit formaliter a diuinitate: qꝺ ꝓbo sic. Nam illud q̄ aduenientе vel recedente non variat ratio formalis: non distinguit formaliter vel nō hz formalitatem distinctā ab eo. infinitas ꝛ ois q̄titas est hmōi. ꝓz de albedine intēsa ꝛ remissa. ģ ꝛc̄. ¶ Dico ģ sicut dicit Scotus q infinitas differt ab essentia sicut modus eius intrinsecus. ꝛ ista distinctio modi est mior q̄ distinctio formalis. Dicit ģ infinitas modū intrinsecum scz q̄titatem virtutis deitatis: vel vniuersaliter illius cui aplicat. Non em variat rōnem formalem. Infinituz tñ posset accipi dupl'r. Uno mō fundamētalit ꝛ ꝓmarie. Alioꝰ formalit ꝛ vltiate. Exemplū ꝓmi duo alba dicunt sil'ia fundamētalit ꝛ ꝓmarie albedine: sed formalit ꝛ vltimate dicunt sil'ia sil'itudinibus. Sic dico de infinitate q ꝓmarie ꝛ fundamētaliter dicit q̄titatē ꝟtutis. formalit ät ꝛ vltiate dicit carentiā finis. Et istis duobus mōis intellexerūt duo vltimi mōi dicēdi: ℙ q̄s nō fuit argutū. tm de p° articulo. s. de rōe infiniti. ¶ Quātū ad 2m intelligēdo de q̄titate ꝟtutis: videlz de infinitate ē vna opio: q sub rōe infiniti ds n ꝓt esse obiectū noticie create. ꝛ rō eoz ē. q: noticia specificat ab obiecto. ꝫ ois scia creata ē finita. ģ non pōt eē de obiecto infinito: ꝫ illud non cogit. q: nō oportet sciam esse talem q̄le est obiectum formalit. Alioq̄n scientia de lapide eēt lapidea. ꝛ sic de multis alīs. sufficit em q sibi assimilet ꝼm aliquam attributionem. ¶ Jtē dico hic q̄ttuor ꝛclusiones. ¶ ℙrima est q ds sub rōne infiniti est obiectum intellectus nr̄i in puris naturalibus exñtis. Et hoc ꝓbat duplicit. ¶ ℙrimo sic. Omne illud quod de deo ꝓbatur ab aliquo intellectu: ab illo eodem cognoscit: ꝫ infinitas ꝓbabiliter vel demonstratiue ꝓbat a nostro intellectu de deo. ģ cognoscit ab intellectu nostro. Nam demonstrare esset impossibile nisi termini ꝛcipent. ¶ 2° sic. Omne creditum est aliq̄ mō cognitū: ꝫ nos credimus q deus ē immēsus ꝛ infinitus. ģ ꝛc̄. ¶ 2ª ꝛcl'o est: q hñs cognitionē abstractiuam de deo cognoscit infinitatē dei. ¶ Hoc ꝓbo sic. hñs q̄dditatē distincte cognitam pōt demonstrare de ea qꝺ ineſt sibi p se. Infinitas aūt ꝛuenit deitati p se 2° mō. ꝛ p ꝛ̄s hñs noticiam abstractiuam poterit demonstrare illā de deo: ꝛ sic cogscere. ¶ 2° sic. cognoscens q̄dditatem diuine essentie pōt cognoscere q est cōicabilis tribus. ꝛ ita q est infinita quia cōicabilitas q̄ sibi ꝛpetit ꝛuenit ex plenitudine pfectionis infinite. ¶ 3ª ꝛcl'o est q intellectus cognoscens intuitiue relationem creature ad deum cognoscit infinitatem dei. ℙrobatur quia cognoscens respectum cognoscit terminū sub rōe q̄ terminat. ꝫ cognoscens creaturā cognoscit q est ꝛproportionaliter deo. relatio autem ꝛproportionalitatis terminat ad deū: vt infinitus est: quia aliter non esset creatura ꝛproportionalis sibi. ¶ Jtem cognoscens distantiam dei a creatura: necessario cognoscit deum vt infinitum. quia aliter nō coguoscеret distantiam. quia ē q̄dam relatio: ģ cognoscit infinitatem dei. ¶ 4ª ꝛcl'o est q intuitiue videns deum ꝼm q beati vident deū in patria: talis inq̄ cognoscit infinitatem dei. Hoc ꝓbo sic. Quicunq;

cognoscit intuitiue aliqd cognoscit illa q̄ insunt sibi p accidēs. ḡ multo magis q̄ insunt sibi p se. ꝫ infinitas inest p se eēntie diuine. ḡ intuitiue videns eēntiā diuinā videt infinitatē. ¶ Cōfirmatur. Quicūq; intellectus cōgnoscit posterius in essentialiē ordinatis cognoscit prius. ꝫ intuitiue videns eēntiā videt relatiōnes q̄ sunt posteriores ipa infinitate. ḡ multo magis videt infinitatem ¶ Sz ꝯ ista instaⁿ q̄druplr. ¶ Primo sic. Ex cōparatiōe potētie ad obiectū q̄ncunq; aliq̄ termini ꝓpanⁿ ad inuicē ⁊ excessus in vno arguit excessum in alio. si vnū sit infinitū ⁊ alterꝫ silr erit infinitū. vbi em̄ termini simul augmentanⁿ si vnum crescit in infinituꝫ ⁊ alterꝫ. ꝫ maior pfectio in obiecto arguit maiorē pfectiōez potentiarꝫ. sicut lux q̄ē obiectū visus arguit visum eē nobilitatē tactu. qz ipa ē nobilior caliditate q̄ ē obiectū tactus. ꝫ obiectū quod ē deus potissime sub rōe infiniti excedit in pfectiōe omia alia obiecta in infinitū. ḡ ⁊ potentia intellectiua in infinituꝫ excedit oēs alias potentias. ¶ Silr 2° arguo sic de habitu. qz obiectū pfectius arguit vel causat pfectiorem habitū. ḡ infinitas in obiecto arguit infinitatem in habitu. ¶ 3° eodem mō arguiⁿ de actu. qz nobiliorⁱs obiecti ē nobilior actⁿ. ¶ 4° ꝓfirmaⁿ de spē. Nobiliorⁱs em̄ obiecti est nobilior spēs. ḡ sequiⁿ q̄ potētia: habitus: actus ⁊ spēs erunt pfectionis infinite si deus sub rōe infinitatis sit obiectum eorꝫ. ¶ Respondeō ⁊ dico q̄ ista maior q̄ accepta est p regula. s. q̄ vbi excessus in vno arguit excessum in alio: ⁊ infinitas arguit infinitatem. Illa in q̄ maior hz veritatem q̄n augmentū fit in vtroq; ꝫm ptes eiusdem q̄titatis. Si autem in vno fiat ꝫm partes eiusdem q̄titatis: ⁊ in alio ꝫm ptes eiusdem p portionis. tūc regula non est vera. ¶ Exemplū de p̄mo. Si duo cubiti essent qui se ꝓsequerentur in augmentando ⁊ fieret eis augmentū per monocubitos si vnum crescꝫet in infinitū ⁊ alterum. ¶ Exemplū scōi. Si linea recta cadat supra angulū rectū: diuidet eos in duos acutos diuidas autem angulum acutum in infinitum: ⁊ apponas alteri acuto ꝓdiuiso sibi: nunq; attiget siue ptinget ad angulum rectum. ¶ Similiē apparet si accipias bicubitū ⁊ tricubitum: diuidas bicubitū in infinitū. ⁊ addas tricubito nūq; pueniet ad q̄titatez ānq; cubitorꝫ. ¶ Posset aūt dici q̄ h̄ fit augmētatio in obiecto ꝫm ptes eiusdē q̄titatis. In actu aūt ⁊ potētia ⁊ alijs p dictis ꝫm ptes eiusdē pportiōis. ¶ Sz ꝯ. q̄n fit augmentū p eandē q̄titatē: si augmētū in vno arguit excessum ⁊ in altero: ⁊ infinitas infinitatē. ꝫ ita ē h̄. ḡ ⁊ c̄. ¶ Probatio minoris. qz cū fit cōparatio p maiorē excessum ita q̄ supius magis excedit suū immediate inferi°: q̄ illud inferius excedit oē inferius eo tūc fit p eandē q̄titatē: ꝫ ita ē h̄: ḡ ⁊ c̄. ¶ Maior pz. qz q̄n fit ꝫm eandē proportiōez sp inferius magis excedit q̄ excedaⁿ: ¶ Minor etiā pz. qz actus videndi deū vt infinit° ē magis excedit actū q̄ video illud qō ē imediate sub deo q̄ q̄cūq; alius actus aliū actū. ¶ Dico q̄ in spēbus ꝫm ordinē eminentie ē excessus q̄druplex. ¶ Primus ē sine omni q̄titate virtutis sicut in gne relatōis. quia relatio nec ē finita nec infinita. nullā em̄ hz q̄titatem: ꝫ solū est excessus in eis ꝫm p̄ncipale ⁊ minus p̄ncipale: sic pz in auctoritate ⁊ subauctoritate: ⁊ talibus relationibus disquipantie. ¶ Scōs ḡdus ē quando species excedūt se ꝫm eq̄lem ḡdum q̄titatis sicut species numerorꝫ sp excedūt se eq̄liter loquendo de his spēbus q̄ immediate ordinanⁿ: vna em̄ nō excedit aliam nisi in vnitate. Istud etiā pz in q̄titate ⁊tinua. qz tm̄ excedit q̄drangulus triangulū: q̄tum pentagonus q̄drangulū. ¶ Tertius excessus ē ꝫm eādem q̄titatem ꝟ tutis intelligēdo sic q̄ magis excedit superius suū immediate inferius q̄ illud inferius oia inferiora. ⁊ ille ē in gne substantie. hō em̄ magis excedit asinū q̄ asinus excedat q̄cunq; aliam spēz aīalis: siue oīs spēs inferioris. ⁊ angelus hoiez quā homo q̄cūq; aliā spēz siue oīs spēs inferiores. ⁊ in istis videⁿ regula vera. ¶ Quartus excessus ē ꝫm eq̄lem ꝓportiōez: ⁊ iste ē in actibus intelligēdi. plus em̄ excedit hō lapidē q̄ actus intelligēdi respectu hois actū intelligendi respectu lapidis. immo obiectū aliq̄n magis excedit obiectū quā supmus actus infinitum. ¶ Dico ergo q̄ in illis speciebus que sunt species minus p̄ncipales in vniuerso: sicut sunt species intelligibiles ⁊ actus intelligendi nō tenet ista regula: quia in istis non ē excessus ꝫm eandem q̄titatem sicut ē in obiectis. ¶ Sed hic ē vnum dubium cum genus diuidaⁿ p duas differentias: ⁊ vna semper sit nobilior altera: tūc adhuc videⁿ difficultas semp remanere. quia excessus erit ꝫm eandem q̄titatē sicut in obiectis Nam actus ꝓstitutus p differentiam nobiliorē plus excedit in pfectione actum ꝓstitutū p differentiam ignobiliorem q̄ ille omnes alios inferiores. ¶ Dico q̄ forte genus non semp diuidiⁿ p differētias: ꝫ p multas species. ⁊ forte actus intelligendi omnes sunt eiusdem generis ⁊imediati. ita q̄ non sunt in eis gña subalterna: ⁊ ita lz sit in eis aliquis excessus non tamē talis: qz excessus in eis ē deficiendo: ⁊ ideo non tenet regula. ¶ Ad Paulum dico q̄ loquiⁿ de ppria rōne deitatis.

Questio. VI.

Vtrū ꝓceptus entis infiniti sit ꝓceptus nobilissimus in via. ¶ Hic dicūt aliq̄ q̄ ꝓceptus deitatis ē pfectissimus: qz iste

est pfectissimus ꝛceptus q̄ ꝛtinet fundamētali ter ⁊ radicalit oēs pfectōes diuias. iste ē hmōi ḡ ⁊c. ¶ Cōtra h̄ volo arguere nō q̄n h̄ sit vez si eū possemus hr̄e in via: ꝑ oñdo q eum nāliť ꝓ isto statu hr̄e possumus. Et h̄ oñdo q̄druplicit ¶ Pzio sic. Ista rō nō ē a nob cogscibilis nāliť: in q̄ vtualit ꝛtinent oēs vitates supnāles ⁊ supnāliť reuelate. Hoc de se pz. qz cognita q̄ditate ꝛtinētie vtualit nāliť possumus cogscere vitates ꝛtētas. Nūc accipio minozem: ꝑ deitas ē hmōi. rō em deitatis oēs vitates tales cōtinet. ḡ nāliť eaz nō possumus cogscere ꝓ statu isto. ¶ 2° sic. Ista rō nō ē cogscibilis ꝓ nāz q̄ cognita oia cogscunť. ꝑ hmōi est rō deitatis. ḡ ⁊c Maioz pz. Nā impossibile ē nob oia in via cognoscere. Minoz etiā pz. qz rō deitatis ē sufficiēs repñtatiuū oim aliaz vitatū cogscibilium ¶ Cōfirmať. qz cogscēs ꝓ se q̄ditatē p̄t cogscere oia q̄ insunt sibi ꝓ se. ⁊ tūc cogscť nāliť trinitas ⁊ potētia creatiua ⁊c. ¶ 3° sic. Aliq̄ sunt veritates supnāles ⁊ supnāliť cognite. ḡ rō deitatis p̄ oibus alijs. qz p̄oz eēntialiť oibus: ⁊ qz infinita p̄ omibus. ⁊ qz magis intellectū excedit. ¶ 4° sic. Qto entia pfectioza sunt: tāto vt ſexpimur eoz q̄ditates sunt nob magis ignote: sed ds ē pfectissimū ens ⁊ supmū. ḡ ⁊c. Maioz pz in cognitōe substātiaz sepataz. ¶ Dico ḡ q cōceptus pfectioz q̄ possit haberi a q̄cunq intellectu ꝓ q̄cūq statu ē ꝛceptus deitatis. ꝑ ad eum nō possumus attingere in via. Ideo dico q cōceptus nobilioz in via ē ꝛcept' entis finiti. Hoc pbo q̄druplr. ¶ Pzio sic. Oppositus modus p cedēdi ē in natura naturata: ⁊ in natura naturā te. Natura em naturata ꝓcedit ab impfectis ⁊ minus p̄ncipalibus ad pfectioza. natura āt naturās ecōuerso. ꝛceptus āt infiniti ē vltim' quē de deo inuestigamus. ergo est pfectioz. ¶ 2° sic. Conceptus iste est pfectioz q̄ magis ē intimus pfectissimo ꝛceptui. s. deitatis. ꝑ ꝛceptus infinitatis est hmōi. Nam iste conceptus est mod' siue gradus intrisecus qui immediate ineſt deitati nec a deitate distinguitur formaliter vt aliqualiter visum est. non em variat rationem formalem cuiuscunq cui aduenit. ¶ 3° sic. Ille conceptus est pfectissimus de deo ꝓ quem omnes rōnes diuine alia excedunt. sed huiusmodi ē infinitas. Dicimus em q deus excedit oia entia: quare pz infinitum ens. Eodem mō de sapientia ⁊ alijs pfectionibus. ¶ 4° sic. Illa ratio cognita est p̄ncipalissima in quam resoluunť omnes veritates supnaturales. Hoc pz: quia resolutio stat ad p̄imum. sed infinitas est huiusmodi. Querēti em quare deitas est in tribus. Rñdeť quia infinita q̄re creat. quia infinita. ⁊ sic ō oibus alijs. ¶ Sz z̄ istud instať q̄druplr. ¶ Primo sic. Dis ꝛceptus q̄ditatiuus est p̄oz ⁊ p̄ncipalioz quā nō q̄ditatiuus. ꝑ ꝛceptus infinitatis nō ē q̄ditatiuus. ꝛceptus āt entis ē q̄ditatiuus. ḡ ꝛceptus infinitatis nō ē p̄oz ⁊ p̄ncipalioz. ¶ 2° sic. Cōceptus p̄oz ē nobilioz: ꝑ cōceptus infiniti nō est p̄oz. nam p̄us est ⁊ concipitur habens gradum quā gradus. ¶ 3° sic. Ñ cunq alique rationes formales se inuicem excedunt infinitatem vtriusq addita adhuc excedunt se: ꝑ intellectus ⁊ ens ita se habent q conceptus intellectus est perfectioz cōceptu entis. quia ipm ꝛcludit ⁊ aliquid plus. ergo ꝛceptus infiniti intellectus necessario ē pfectioz ꝛceptu infiniti entis. ¶ 4° sic. Conceptus modi non potest esse pfectioz ꝛceptu illius cuius ē modus ꝑ infinitas ē modus: ergo ⁊c. ¶ Ad p̄muz dico: q ꝛceptus q̄ditatiuus p̄pr̄ius est nobilioz ꝛceptu non q̄ditatiuo. ꝑ ꝛceptus generalis q̄tūcunq q̄ditatiuus nō oportet q sit nobilioz q̄cunq nō q̄ditatiuo. de deitate autem non habemus nisi ꝛceptum generalem. ¶ Ad 2m dico: q conceptus infiniti est p̄oz in deo q̄ ꝛceptus existentie. Nam creatura in potentia recipit p̄dicationez finitatis non autem existentie. ¶ Ad 3m dico q si q̄ intelligimus deum sub rōne intellectus infiniti includatur ratio entis. tunc ē nobilioz ꝛceptus q̄ ꝛceptus entis infiniti. com parando aūt inter se dico q ꝛceptus intellect' infiniti nō est nobilioz q̄ conceptus entis infiniti. ¶ Ad 4m dico q licet sit modus essentie ⁊ secundario aliarum perfectionuz: tamen sicut essentia est p̄zioz. ita iste modus vt essentie p̄zioz. ¶ Sed hic est vna diffi. quia vbi nō est excessus ex parte obiectoz. non videť esse excessus ex pte actuum. inter deitatem autem ⁊ infinitatem: non videť esse excessus. quia circumscripta q̄titate virtutis ab aliquo qui est causa excessus ⁊ actiue ⁊ passiue: iam nō remanet in illo vnde posset compari fm excessum ⁊ defectum. ¶ Ñ deo q aliquando non est excessus in obiectis ⁊ tamen est excessus in actibus. sicut q̄n intelligo duas relationes specifice distinctas: ibi non est excessus in obiectis: quia non est ibi q̄titas virtutis: est tñ ibi excessus in actibus. ¶ Dico ḡ q excessus potest esse in actibus ex sola p̄ncipalitate in obiectis sicut pfectioz actus est respectu paternitatis. quia p̄ncipalioz respectu filiationis. Et sic pz ad q̄stionem.

VII.

Questio.

Vtrū infinitas sit de rōne formali deitatis. ¶ Hic p̄mo oñdam q in deo non est nisi vna infinitas. ¶ 2° ex h̄ oñdā q infinitas non est de rōe formali perfectionū simpliciter. Primū pbo q̄druplr. ¶ Pzio sic. Ñcūq aliq̄d repugnat aliq̄bus ꝓ aliquā rōnem for-

malē: magis repugnat illi rōi: ꝫ ꝙ sint plura entia infinita in vniuerso repugnat. ⁊ nō nisi p rō nē infinitat. q2 ꝙ sint plura entia nō repugnat. g̃ ipi infiniti magis repugnat pluralitas. ipossibile ē g̃ ponere multas infinitates in vniuerso: siue in deo. ¶ Cōfirmaꝯ. q2 tm̄ repugnat infinitas formaliꝯ infinitati formaliꝯ: cū tuz infinitas realiꝯ infinitati realiꝯ. ꝫ plures infinitates realiter nō pñt eē in deo. g̃ nec plures infinitates formaliꝯ. ¶ Cōfirmaꝯ 2°: q2 Anꝯ. negauit plures deos: q2 ds ē illud q̃ maius excogitari nō pōt: ꝫ si essent plures infinitates formaliꝯ: essent plura talia q̃bus aliqd maius excogitari nō posset multiplicata āt diffinitōe multiplicaꝯ diffinitū g̃ essent plures dij. ¶ 2° arguo sic. Si essent plures infinitates: vel eēnt eiusdē rōis vel alterius nō eiusdē. q2 nullū tale multiplicaꝯ in diuinis. Nā tūc nō eēt certus nūerus taliū: sicut oñdeꝯ de pluralitate filiatōis in diuinis. Et oñsum est in q̃stione de vnitate dei: nō g̃ sunt vnius rōis. Si alterius rōis. g̃ necessario hr̄ent ordinē. vbi aūt ē ordo ibi necessario ē ineq̃litas. g̃ infinitates essent ineq̃les qd ē impossibile: ꝙ. ſ. vna illaz aliā excedat. g̃ ⁊c. Nā vbi est aliq̃d minus ibi necessario ē aliq̃d impfectū. ⁊ sic inꝯ infinita esset aliq̃d impfectū. ¶ 3° sic. In eēntialiꝯ ordiatis. ſ. adeq̃tis multiplicato ꝑori multiplicaꝯ posterius: ꝫ infinitas ⁊ exñtia essentialiter ordinātur: ⁊ infinitas ē ꝑor exñtia essentialiter. g̃ multiplicata infinitate multiplicaꝯ exñtia. ⁊ sic erūt multe exñtie in diuinis qd ē falsum. ¶ 4°. Que cūq̃ sunt idē in posteriori essentialiꝯ sunt idem in ꝑori eēntialiꝯ. Oia aūt q̃ sunt in diuinis suut realia eadē realitate q̃ est posterior infinitate. g̃ erūt infinita eadē infinitate. ¶ Probo āt illud ſcz ꝙ realitas sit posterior infinitate. nā de creatura in potentia finitas pōt demōstrari. realitas nō. g̃ finitas ⁊ infinitas dicunꝯ per se de eo cuius sunt ꝫ omne p̃dicatū p se est ꝑus non per se ¶ Ex ista ꝯclusione sic ꝓbata sequiꝯ 2ª. ſ. ꝙ infinitas non sit de rōe deitatis: nec alicuius perfectionis de rōe dico formali. ⁊ ꝓbo q̃druplicit ¶ Primo sic. Nullū posterius dr in q̃d de ꝑori: vt oñsum ē. rō infiniti ē posterior diuina essentia. g̃ ⁊c. ¶ Minor ꝓz. q2 modus sp̄ ē posterior eo cuius ē modus. infinitas āt ē modus deitatis. ¶ 2° sic. Quecunq̃ sunt eiusdem rōis formalis quicquid dr in quid de vno ⁊ de alio. sed intellectus noster ⁊ diuinus sunt eiusdem rōis formalis vt patebit. g̃ si infinitas dr formaliter de intellectu diuio sequitur ꝙ dicetur de intellectu nostro. ¶ 3° sic. Illud quod de se non dicit aliquam rōnem formalem non dr in quid de aliquo: sed infinitas non dicit aliquam rationez formalem de se. g̃ de nullo dr q̃ditatiue; ⁊ per ꝙsequens nō est eadem formaliter alicui ratōi formali. ¶ 4°. Quia v. derenꝯ frustra poni ibi tot infinitates ꝙ sunt ibi infinita attributa. cuz totum possit saluari p vnam. Si aūt essent idē formaliter multiplicatis perfectionibus multiplicatur infinitas. ¶ Ideo dico ꝙ non est nisi vna infinitas: sicut nec vna deitas. ¶ Ad difficultas ē quomodo possunt esse perfectiones infinite nisi quelibet habeat infinitatē ꝓpriā. non em̄ videꝯ quomō. ¶ Rñdeo ꝙ sicut p vnam rōnez deitatis oia dicunꝯ diuina ⁊ essentialia. ita omnes perfectiones diuine dicunꝯ infinite p eandē infinitatē ipius deitatis. sicut oia accīa dicunꝯ q̃ta vnica q̃titate.

Questio. VIII

Vtrum deum esse infinitum sit demonstrabile: ꝙ sic. In ℔sal. Magnus dominus ⁊c. ¶ Contra ℔sal. Quis nouit potestatem ire sue. ¶ Circa istam questionez ex omnibus que dicta sunt de infinitate elicitur vna conclusio: ꝙ infinitas sit ꝓpria passio diuine essentie. Nam sicut ostensum non dicitur de ea in ꝑmo mō: certum est autem ꝙ dicitur p se. Quod ꝓbo. Nā non minus dr infinitas per se de diuina eēntia q̃ finitas de creatura: sed finitas dicitur de creatura in 2° mō per se ⁊ non p accidens. ℔robo. Nam nullū p accidēs pt cognosci inesse enti existenti in potentia. Finitas autem dr de re existenti in potentia. Nam ex ratione homis exñtis in potentia demonstraꝯ ipsum esse finitum. ¶ ℔. Illud non inest alicui p accidens quod cognoscit sibi inesse euidenter cognitōne abstractiua. ꝫ finitas cognoscitur ut esse cuicunq̃ creature cognitione abstractiua: ergo ⁊c. ¶ Dico ergo ꝙ infinitas est passio deitatis. Hoc posito vado ad questionem. ¶ Circa quam intelligendum est ꝙ Dyoñ. de di. no. ⁊ angelica hierar. ⁊ in pluribus alijs locis ostēdit quattuor modos deueniēdi in cognitionez diuinoꝝ. ſ. p viā causalitatis effectiue ꝓcedendo in inquisitōe causaꝝ donec veniamus ad ꝑmū efficiens. ¶ 2° p viā cālitatis finalis. Eodez mō ꝓcedēdo. ¶ 3° p viā eminētie. ¶ 4° p viaz remotionis q̃ ab ente perfectissimo remouentur oēs imperfectiones. ¶ Quantū ad ꝑmam viam arguiꝯ ab aliquibus dicentibus se posse demōstrare ex ista via sic. Finita virtus non pōt mouere in infinito tempore. deus potest. ergo ⁊c. ¶ 2° sic. Nulla cā pōt causare infinitos effectus nisi sit infinita. deus potest: ergo ⁊c. ¶ 3° ꝓbaꝯ per viam intellectualitatis sic. ℔otens intelligere plura est maioris perfectionis q̃ potēs intelligere pauciora. ergo potens intelligere infinita ē infinite perfectionis. deus ē hmōi: g̃ ⁊c. ¶ Confirmaꝯ ratio sic. Quandocunq̃ aliq̃ causa est que ꝙtinet infinitos effectus simul: ipa est

infinita. ꝺ ꝺs ē hmōi. ꝓtinet em̄ infinitos reuolutões sil'ac si eas sil' ponere in eē lz eis repugnet. ¶ Sil'r posset argui de infinitis effectibus ꝑ manētibus q̄s ꝺs ꝓtinet in ꝟtute sua sil': lz non possit eos sil' ꝓducere ꝑpt incōpossibilitatez illoꝝ effectuū. ¶ Sz ꝓplatonici rn̄dere possent negādo illud qꝺ supponit. ſ. q̄ infiniti effectus ꝓtinent in deo. ꝺ p̄cise tot q̄t in magno āno sunt: ꝺ eo ꝓpleto in idē nūero redeūt. g̊ ꝑpt ꝺ nō oportet ponere deū infinitū: cū em̄ in illo anno ꝓuentū fuerit ad situ p̄ctalē q̄ nūc ē. tūc idē effectus erit. ſ. q̄ ego legā hāc lecturā. Sz istud lz sit heretic̄ū: tn̄ ꝫ rōez nālē ē. nā impossibile ē de eodē ꝑm idē verificari ꝫdictoria: ꝺ tota reuolutio celi q̄ ē in p̄nti anno ē ꝑor illa q̄ erit in sequēti: ꝟ ē vna ꝟ eadē ꝑ te. g̊ vna ꝟ eadē ē ꝑor ꝙ ipa ꝟ posterior: ꝟ sic ꝑor ꝟ nō ꝑor. ¶ 2° sic arguo demonstrādo duo vt duo necessario hn̄t p̄ncipia distincta. ꝺ illa reuolutio ꝟ ista sunt due: alioq̄n nō esset nisi vnus annus. g̊ hn̄t p̄ncipia distincta: ꝺ negas. g̊ nō sunt duo. g̊ duo ꝟ nō duo. ¶ Parí patetici forte rn̄derēt alit: qz spēs sunt indeterminato nūero nec crescūt in infinitū. ꝺ multiplicatio indiuiduoꝝ bn̄ vadit in infinitū: ꝟ ista pluralitas nō arguit ꝓfectōez maiorē in cā. ¶ Sz ꝫ si infinita indiuidua eēnt in actu eēnt infinite ꝓfectōis. ꝺ ista causa eq̄uoca sil' ꝓtinet omia illa ꝟ ea ex suis rōnibus formalibus simul ꝓtinentur in causa. g̊ ꝟ infinite ꝓfectōis. ¶ Sz dices q̄ ꝓtinent solū successiue. qz pōt eos ꝓducere successiue solū. ¶ Sz ꝫ. Certū ē q̄ nihil ꝟtutis aduenit cāe: cāto p̄mo effectu. g̊ dū causabat p̄mū effectū ita ꝓtinebat scōm sicut postea. ꝟ ita de aliꝭs. ¶ Sil'r successio ex rōez formalem ipoꝝ ē: g̊ nō obstāte successione adhuc ꝓtinet simł. nō videt g̊ via bōa ad soluendū istas rōnes. ¶ Verū tamen instat ꝫ eas fortit'. ¶ Pozimo sic. Intelligētia mouet celū in infinito tpe g̊ ē infinita sicut tu arguis. ¶ 2°. Sol ꝟ celū si durarēt in infinitū causarēt infinitos effectus. cū g̊ eq̄ habeāt totā ꝟtutē suā sil' ꝓtinebūt effectus infinitos: ꝟ sic essent infinite ꝟtutis. ¶ Si dicas q̄ dependentiā hn̄t. ¶ Cōtra. Dependentia nō arguit finitatē. sicut nec impēdētia infinitatē. Nā relatões diuine nō sunt depēdētes: ꝟ tn̄ eis formalit' repugnat infinitas. ¶ Alia instantia de intellectu q̄ sil' hz potētiā ad infinitas intellectōes. nō apparet via fugiēdi istas instātias: nisi forte opinio ista poneret quā ponit alius in vno loco q̄. ſ. in oi instāti res accipiat nouā ꝟtutē ꝑducēdi a deo. Et tūc leuit' p̄nt solui instātie. ſ. q̄ iste cāe nō cōtinēt infinita ꝟtualit': qz nouū effectū ꝓtinet noua ꝟtus. ¶ Quātū ad scōaz viā. ſ. ꝑ cāz finalem dicūt alīq̄ q̄ pōt iuestigari infinitas. ¶ Pozio sic Appetitus q̄ q̄cūq̄ infinito dato p̄ aliq̄d plus

appetere nō q̄etat' nisi in aliq̄ infinito. ꝺ appetit' hūanus ē hmōi: qz nāliť sic ad suū q̄etatiuū ordinat' in vltimū finē. g̊ vltimus finis erit infinitus. Assumptū āt de appetitu ꝑbat. qz intellectus p̄t aliq̄d volūtati repn̄tare maius q̄cunq̄ finito dato. g̊ ꝟc. ¶ 2° arguit' ꝑ eādē viā sic. Finis ē pfectior his q̄ sunt ad finez: ꝺ oia q̄ sunt in vniūso ordinant' in vltimū finē. g̊ ipm oia excedit. infinita āt sunt ordiabilia. g̊ ipm vltimū est infinitū. ¶ Cōtra p̄mā rōez instat' sic. ꝟ etiā ꝫ secūdā sil': sicut videmus q̄ hō ponit' finis oium corporalium: lz homo aliq̄liter ea excedat: tamen non est infinitus. ita videt' q̄ proportionaliter aliquid excedens omnia creata ꝟ hoiez ꝟ alia. quod tn̄ sit finitū sit finis vltimuu omniuz. ¶ Et ꝑ hoc ꝑz ad rōnem scōam: quia ex ꝺ q̄ omia ordinant' ad deum non ꝓcluditur euidenter q̄ ipse sit infinitus. ¶ Ad p̄mam autem rōnem ꝺ voluntate posset dici q̄ ipa est aliq̄n impossibiliū: sicut apparet de ipo lucifero qui appetijt equalitatem diuinam: ꝟ ideo dato q̄ voluntas plus ꝟ plus appetat non propter hoc sequitur q̄ illꝺ sit in rer̄ natura. ¶ Quantum ad tertiam viam scilicet eminentie arguitur sic. Naturaliter est certum q̄ vniuersum est dispositum optime: ꝺ melius est dispositum si ponatur in vniuerso vnum ens infinitum q̄ si non ponatur. ergo ꝟc. ¶ 2° sic. Omnis perfectio simpliciter est cōpossibilis alteri perfectioni simpl'r. infinitas autez est perfectio simpl'r. quia in quolibet melior est ipa q̄ non ipa. ergo est compossibilis deitati. ꝺ omne cui compossibile est infinitas: necessario est infinitum. ergo ꝟc. ¶ 3° sic. In nulla perfectione simpliciter includitur imperfectio. sed finitas est imperfectio. qz limitatio. ergo ꝟc. Probatio minoris: quia q̄to aliquid est limitatius tāto ē impfectius. ergo ꝟc. ¶ 4° sic. Nullū ens phibitū pōt esse pfectius ente non phibito. ꝑz de chimera ꝟ de multis aliꝭ: sed ens infinitum si esset: esset perfectius ente finito: ergo ens infinitum non est ens phibitum. ¶ Sed ostendo q̄ ꝑ viam eminentie. ſ. ꝑm excedēs ꝟ excessum infinitas non posset demonstrari: quia non deuenitur ad aliquid nisi qꝺ ē pfectius oibus existētibus: ꝟ hoc potest competere enti finito. similiter ꝑ viam eminentie deuenit' in quolibet genere ꝑ ad vnum summum: quod tn̄ est finitum. Et sic posset dici q̄ in genere entium ascendendo ē deuenire ad vnum sup̄mum: quod tamen est finitum. ¶ Veruntamen supposito q̄ ens infinitum est possibile. Supposito etiam q̄ si esset aliquod ens infinitum esset perfectius ente finito. rōnes facte haberent euidētiam: ꝟ forte alique demonstrarent. ¶ Quantum ad quartam viaz ſcz remotionis arguit' ꝑ talem rōnem. Nulla

impfectio ē ponēda in do. ꝟ finitas ē impfectio ꝙ a deo amouēda. ꝟ omne nō finitū ē infinitū. ꝙ rē. ¶ Maior in ista via supponit tāq̄ nota. si ei negaret nullā ꝓbabilitatē haberēt rōes ꝓ ista via. ¶ Cz minorem ꝓbo q̄druplr. ¶ Primo sic. Quanto res aliq̄ ē limitatior: tāto ē minor ⁊ impfectior: ꝟ omne ad cuius augmentū sequit augmētū impfectōis ē impfectū: vel nō est sine pfectione. ¶ 2° sic. Quanto aliq̄d ē ꝓpinq̄us non enti tāto ē impfectius. ꝫ pz ex ordine entiū: ꝟ q̄nto aliq̄d ē limitatius: tāto ꝓpinq̄us ē non enti. ꝙ limitatio dicit impfectiōez. ¶ 3° sic. Quanto nature sunt viciniores materie: tāto sunt impfectiores ꝫ pz: qz forme materiales: qz magis ꝓpinq̄ materie sunt imperfectiores in materialibus: sed si ꝓmum ponat finitum: ꝰpatōez ⁊ certā distātiam habebit ad materiam. ꝙ ⁊ impfectum erit ⁊ non nisi: quia finitum: ꝙ finitas dicit imperfectionem. ¶ 4° sic. Omnis carentia pfectiōis dicit impfectionem: ꝟ omnis finitas dicit carentiam vlteriōris pfectionis ꝟm illud genus cui additur. ꝙ finitas dicit impfectionem. ¶ Sed ꝫ oritur diffi. qz posset aliq̄s dicere ꝙ iste rōes satisꝓbant si esset certū ꝙ ois impfectio sit amouēda a deo. ꝟ ꝫ non est ꝓbatum. ¶ Dico ꝙ sufficit arguere ex his q̄ sunt nobis naturaliter inserta Istud autem est sic. qz entia nō pfecte bñ disponerent. ꝙre rē.

Questio IX

Querit vtz in diuinis sint tres ꝓsone ꝙ nō. in ꝓs. Tu es ds solus. ¶ Cōtra Jo. Tres sunt qui testimoniū dant in celo. ¶ Ad ꝙstionem istius q̄stionis que certa fide tenent adducunt q̄ttuor fundamenta ꝙ que anti qui doctores conati sunt persuadere istam trinitatem. ¶ Primum radicatum erat in natura perfectionis ⁊ nature. Ex vi nature arguebant sic. Natura est qua pululans pululat. Natura diuina est quedam natura. ergo natura diuina pululat. ¶ Ex perfectione arguitur sic. Unumquodq̄ est perfectum quādo non pōt sibi simile generare: ꝟ natura diuina est pfectissima: ergo generatio est in diuinis. ⁊ ꝙ ꝓñs pluralitas ¶ 2m fundamentum erat radicatū in natura actualitatis: quia q̄nto aliqua natura est actualior: tanto actiuior. ꝟ nā diuina est infinite actualitatis: ergo erit infinite actiuitatis. non autem ad extra: ergo ad intra. ¶ 3m fundamentum radicatum est in natura bonitatis. quia omne bonum est naturaliter cōmunicatum sui ipius. bonitas autem diuina est infinita: ergo est infinite sui ipius cōmunicatiua. non autem ad extra ergo ad intra. ¶ Quartum erat radicatum in natura felicitatis. quia ꝟm Richar. de trini. nullus solitarius potest esse beatus. nec amor vn⁹ ad se potest esse iocundus. optet ꝙ sit ad aliud. ergo pluralitas. ¶ Cōtra istas rationes instatur de ordine quo sunt posite. ¶ Contra ꝓmum de natura pululante nō capit intellectus ꝙ natura pululās ⁊ pululata sit vna: ergo plures. ¶ ꝫ. Natura non est ibi pululans. ergo rē ¶ Contra fundamentum illud de perfectione: certum est ꝙ natura angelica est perfectior q̄ asinina: ⁊ tamen asinus generat ⁊ non angelus Et ratio est. quia angelus nō indiget conseruatione speciei in alio a se. Asinus autem sic. ¶ Cōtra scām de actualitate: certum est ꝙ actualior est anima rationalis q̄ corpus organicum: vel forma asini: ⁊ tamen non est actiuior: quia corpus generat corpus: ⁊ asinus asinum: ⁊ nō aia aiaz. ¶ Contra 3m de bonitate. Nulli dubium ē ꝙ angelus est nobilior celo: ⁊ tamen celum cōicat se: quia multas formas substātiales ꝓducit angelus aūt nō: nec vnā pōt ꝓducere. ¶ Cōtra quartam de felicitate arguo sic. Felicitas siue beatitudo est pfectio simpliciter: quia in quolibet ipe est melior quam non ipa. Jdeo etiā ponitur in deo: sed accipio tunc sic. quicquid perfectionis est in tribus ꝓsonis est in vna eaz seorsum accepta: sicut dicit Hyoñ. de vnica ⁊ discreta theologia: ⁊ de di. no. ergo beatitudini nō ꝓuenit aliqua pfectio ex pluralitate. ¶ Nūc adduco rationes doc. modernor. Et est ꝓma que fundatur in ꝓducto intentionali talis vbicunq̄ inuenit opatio ꝙ quam ꝓducitur obiectum in esse cognito pōt esse tale ꝓductum in esse cognito. ꝟ obiectum ꝓductū in esse cognito ē verbum. ꝙ ibi pōt esse ꝟbum. ꝟ in diuinis talis operatio inuenit. ergo in diuinis pōt esse ꝟbū: ⁊ ꝙ consequens est. Maior videtur manifesta Minorē ostēdo: quia in deo ē actus intelligēdi qui est huiusmodi opatio. Eodem modo arguī pōt de spūsancto. Sed quia pōt dici ꝙ ꝓductio in esse cognito quā videmus in creatura est intentionalis. Jdeo vlterius arguitur sic Quandocūq̄ aliquid inuenit in creaturis qđ est pfectionis cum tñ aliq̄ impfectōne: illud dz attribui deo tñ sublata omni impfectōe: ꝟ posse ꝓducere obiectū est pfectionis in creatura. ꝙ aūt ꝓducat in esse ꝟm quid hoc est impfectōis ergo attribuet deo ꝓducere nō in esse ꝟm qđ ⁊ ꝙ ꝓsequens in esse reali. quod est ꝓpositum ¶ Contra istam rationem insto q̄druplr. ¶ Primo sic. Illi repugnat ꝓduci in eē reali cognito cui repugnat ꝓduci realit: ꝟ essentie diuine repugnat ꝓduci realit. ꝙ essentie diuie repugnat ꝓduci in esse reali cognito. ¶ Confirmat. quia illud quod est ꝓmo cognitū est ꝓmo ꝓductū in esse reali cognito: sed essentia diuina ab intellectu diuino est ꝓmo cognita. ergo ipa ē ꝓmo ꝓducta in eē reali cognito. quod tamē sibi repu-

gnat. ¶2° sic. Eodē mō q̄ ꝓsona ꝓducēs intelligit se: ꝓducit se in esse reali cognito: ꝫ ꝑ̄ intelligit se totū saltē scd̄ario. g̃ ꝑ̄ ꝓducit seip̄m in eē reali: qđ ē falsum ⁊ ipossibile. ¶3° sic. Filius intelligit essentiā ⁊ seip̄m sicut ꝑ̄. cum g̃ ꝑ̄ intelligendo essentiā ꝓducat v̄bū sequit̄ q̄ filius sil̄r intelligēdo essentiā ꝓducat v̄bū. Etiā sicut ꝑ̄ ꝓducit seip̄m: ita ⁊ filius cū intelligat seip̄m sic ꝑ̄. ¶ Cōfirmat̄. qz diuina eētia sit cognita hz ex cognitōe in cōi. s. ab intellectu. q̄ āt sit cognita a ꝑ̄e hz ex cognitōe vt in ꝑ̄e. cū g̃ filio cōueniat ista cognitio ꝑ quā fit ista ꝓductio sequit̄ q̄ se ꝓducat realit̄. ¶4° sic. Nā spūs scō eq̄ ꝓuenit opatio intelligēdi ⁊ volendi sic ⁊ ꝑ̄i. sī g̃ ꝑ̄ ex eo q̄ hz talē opatōez ꝓducit: sil̄r spūsscūs ꝓducet filiū ⁊ spm̄scm̄. Jdeo dz q̄ iste doctor nō intēdit demōstrare nisi q̄ in deo sunt ꝓsone saltē ꝫm rōnē ⁊ in esse rōis ꝓducte. ¶ Sz ꝯ hoc arguo. Illud qđ nō ē possibile nō ē demōstrabile ꝫ nō ē possibile q̄ sit ꝓsona rōnis. g̃ nō ē demōstrabile. ¶ Cōfirmat̄. qz esse rōis ē incōpossibile ꝓsone diuie. qz ipa ē necessariū ⁊ reale ⁊ nō rōnis. ¶ Dico g̃ q̄ doc. vt puto nō intēdit demonstrare simpl̄r. nec ego intēdo negare q̄n ꝓsona ꝓducat̄ in eē cognito. ꝫ illud eē ꝑsupponit aliđ esse: qz ens rōis nō p̄t esse p̄m esse ꝓsone diuine. Jdeo adducit̄ rō Jo. q̃ fundat̄ in nā ꝓductionis. ⁊ ē talis. Ubicūq̄ ē inuenire p̄ncipia ꝓductiua aliq̄z sine impfectōe ⁊ sine termino adeq̄to: illa supposita in q̄bus inueninnt̄ p̄nt talia ꝓducere q̄z hnt̄ p̄ncipia ꝓductiua. cū nō p̄nt impediri ꝑ impfectōez: ꝫ in diuio supposito est inuenire p̄ncipiū ꝓductiuū notic̄ie genite. s. memoriā fecundā q̃ ē obiectū cū intellectu: ⁊ p̄ncipiū ꝓductiuū amoris spirati: qđ ē obiectū cum volūtate. g̃ suppositū diuinū hns ista duo p̄ncipia ꝓductiua pfectissime poterit ꝓducere noticiā genitā ⁊ amorē spiratū. talia āt in diuis nō p̄nt esse nisi subsistētia: cū inherentia dicat pfectionē. g̃ in diuinis sunt duo subsistētia ꝓductiua: ⁊ vnū ꝓducēs realit̄ distinctū ab eis. ¶ Sz ꝯ istā rōez arguo q̃dripl̄r. ¶ Prio sic. Potētia intellectiua ⁊ volitiua sunt potētie actiue ⁊ nō factic: vt habet̄ 9° methaphice. vt. s. eaz actio trāseat in aliud suppositū. qz eaz actōes sunt immanētes solū ⁊ nō trāseūtes. cū g̃ nihil p̄nt producere nisi eaz actio trāseat in aliud supposituz g̃ nō p̄nt aliq̄d ꝓducere. ¶2° sic. Nūcūq̄ potētie hnt̄ actus adeq̄tos nō p̄nt vltra ꝓducere vt pz de intellectu ⁊ volūtate q̄n pfecte nituntur ad vnū. ꝫ potētia intellectiua ⁊ volitiua p̄bēt actus adeq̄tos intelligēdi ⁊ volēdi ⁊ infinitos añ illā ꝓductōez. g̃ nihil vltra ꝓducēt. ¶3° sic. Intellectus agēs ⁊ obiectū in nob lz sint p̄ncipia ꝓductiua: nihil tñ p̄nt ꝓducē nisi hr̄ent sufficiēs receptiuū. g̃ eodē mō in deo si nō hnt̄ sufficiens receptiuū nō ꝓducēt. ¶4° sic. Ꝑbi posuerūt q̄ intelligētie nō hnt̄ noticiā genitā in intellectu: ⁊ ꝫ rōnabilit̄. qz ponebāt in āgelis noticiā ꝓnālem. cum ergo noticia intuitiua diuina sit sibi magis ꝓnaturalis. ergo ⁊c. ¶ Confirmat̄. quia multi videntur ponere verbum essentiale. quare ergo ponitur verbum personale ⁊ notionale ¶ Ad ista respondeo vt magis declaretur ratio ¶ Ad p̄imum dico q̄ iste potentie sunt operatiue ⁊ ꝓductiue. operatiue quidem sunt inquantum intelligunt ⁊ volunt. ⁊ vt sic non habēt nisi operationes immanentes. sunt aūt ꝓductiue vt dicunt ⁊ spirant. ⁊ vt sic habēt actōes trāseuntes. ¶ Ad 2m dico q̄ non hnt̄ illos actus inq̃tum sunt p̄ncipia ꝓductiua. s. intelligere ⁊ velle. ꝫ inq̃tum sunt p̄ncipia operatiua. Jdeo argumentum videt̄ esse ad oppositum. quia intellectus videt̄ esse p̄ncipium ꝓductiuū. g̃ respectu alicuius termini. ꝫ ꝫ terminus nō est intelligere diuinū. qz ē imꝓductum. g̃ necessario erit respectu alterius termini. ¶ Ad 3m dico q̄ lz in nob req̄rat̄ susceptiuū ad ꝓductiōez: non tñ ibi. Intellectus em̄ agēs q̄ req̄rat susceptiuuz ad ꝓductōez. ꝫ nō est nisi impfectionis. Jdeo ponendum est ibi solum illud quod est pfectionis: vtpote q̄ ibi sit p̄ncipium ꝓductiuū: ꝫ nō oꝓtet ibi ponere illud quod est impfectionis sez q̄ ibi sit aliquod susceptiuum. ¶ Ad 4m dico q̄ ꝑbi respexerunt potentiam tñ vt operatiuā: ⁊ ꝑ ꝓñs vt receptiuā: non aūt vt fecundam nec vt ꝓductiuā. Si aūt ad ꝫ respexissent forte posuissent verbum ⁊ noticiam ꝓductā. ¶ Ad confirmationem q̄ si ponatur illud verbum ponitur quasi ꝓductum ⁊ non simpliciter. sed ꝑbi est p̄ncipium simpliciter ꝓductiuum ibi nō sufficit quasi ꝓductio. ꝫ oꝓtet q̄ ibi sit vera ꝓductio. ¶ Sed adhuc dicunt aliqui ad rationez q̄ non ꝓcludit. nam lz ibi sit memoria que ē p̄ncipium ꝓductiuum ꝑbi ⁊ voluntas fecunda q̃ est p̄ncipium ꝓductiuum amoris spirati. nō tñ sequitur q̄ verbuz in diuinis sit ꝓducibile nec amor: quia hec sunt infinita. ¶ Exemplum lz in deo sit infinita vis creatiua non p̄t creare infinitam creaturam. quia repugnat infinitas creature: ⁊ ita in ꝓposito dicunt ipi q̄ lz sit ibi memoria vt p̄ncipium ꝓductiuum tñ verbum nō est ꝓducibile. ⁊ ita dicerent de amore spirato. ¶ Contra istud arguo q̃dripl̄r. ¶ Prio sic. Sic̄ omne ꝓducens necessario aliquid ꝓducit: sic omne ꝓductiuū necessario ē respectu alicuius ꝓducibilis. ꝫ tu ꝓcedis in diuinis esse p̄ncipium ꝓductiuum ad intra. ergo necessario erit aliquid ꝓducibile ad intra. ergo verbum vel amor spiratus. qz aliq̄d aliud nō potest esse re-

spectu taliū ꝑncipioꝝ. ¶2° sic. Nulla potentia ꝑt eē respectu alicuius incōpossibil. ꝫ tu ꝙcedis in diuis potētiā ꝓductiuā ℞bi. g ℞bū nō erit impossibile ꝓduci. ⁊ p ꝙns est ꝓducibile. ¶3° sic. Dis potētia frustra ponit q̄ nō ꝑt reduci ad actum: ꝫ tu ponis eā in deo. g frustra. qđ etiaz est falsum in natura. ¶4° sic. Nulla potētia est in deo q̄ sit respectu ꝓhabiti. ꝫ ℞bū imꝓducibile ē ens ꝓhitū. g nulla potētia ē in deo respectu ℞bi. qđ tn tu negas. nō videt g rō euacuata. ꝫ magis ꝓfirmata. ¶Confirmo g rōnē doc. ꝑ° sic. Q̄cūq; aliq̄ sunt eiusdē rōis formalis q̄cād p se ꝑ° vel 2°° ꝙuenit vni ⁊ reliq̄. ꝫ mēoria eiusdē rōnis formalis ē in deo ⁊ in creatura. g ⁊c. Tūc vltra. ꝓductiuū ꝺr ꝺ mēoria in creaturis in 2°. dicēdi p se. g ⁊ in deo. ¶Maior apparet ℞a Nam q̄ sunt eiusdem rōnis formalis hnt easdē ꝺrias: ⁊ sīr easdē passiones. Nā diffinitio ē medīū. ℞bi g eadē diffinitio ꝙ eedē passiões. Mdi nor. s. q mēoria sit eiusdē rōnis formalis supponit. ꝫ q ꝓductiuū dicat de ea in 2°° apparet. qr ē naturalis aptitudo eius. ¶Confirmat. qr qñ aliq̄ sunt eiusdē rōis formalis q̄cād pōt demōstrari de vno ⁊ de alio. ꝫ de mēoria in nob pōt demōstrari q ipa sit ꝓductiua ℞bi. g ⁊ de mēoria in diuis. ¶Itē arguo sic. ⁊ ē ꝓfirmatio ꝑdicti. Intellectus cm nr ē ꝓncipiū ꝓductiuum verbi. Tūc arguo. Aut intr̄ tū finitus: ⁊ sic volūtatis qr finita eēt ꝓductiua ℞bi. Aut intr̄tū intellectus hic. ⁊ sic nullus alius. Aut inquantū creatus: ⁊ sic respectus eēt ꝓncipium ⁊ cā absoluti. Aut intr̄tum intellectus simplr: ⁊ sic habetur ꝓpositum. Quicād em ꝙuenit intellectui: vt intellectus ē ꝙuenit oi intellectui. ⁊ sic intellectui diuino. qđ est ꝓpositum. ¶Sed cōtra instaf q̄druplr. ¶Primo sic. Quecunq; sunt eiusdem rōis formalis q̄cād per se in ꝓmo vel in 2° mō ꝙuenit vni ⁊ reliquo. sed esse factiuum verbi ꝙuenit in 2° mō intellectui creato: ergo ⁊ intellectui diuino. ¶Item ē factiuum verbi non ꝙuenit intellectui: quia finitus. qr sic volūtati: nec qr hic. quia tunc nulli alteri. nec qr creatus qr respectus non ē factiuus. g rōne intellectus simplr: g conuenit creato ⁊ diuino. ¶3° sic. Esse receptiuum est passio per se ꝙueniens 2° mō intellectui nostro. cum ergo sit eiusdem ratōis formalis cum intellectu diuino habebit easdez passiones. ⁊ sic erit receptiuus. ¶4°. Eodē modo potest argui. Quia intellectus noster nō recipit verbum quia finitus: nec q ꝑ: nec qr creatus p easdem rōnes q̄s ꝓus adduxi: g quia intellectus simplr. ergo intellectui diuino conuenit. ¶Sed posset responderi ad ista. quia sicut ꝓducere verbum subsistens non ꝙuenit intellectui diuino, nec intr̄tum intellectus: quia sic omni intellectui. nec quia infinitus. quia sic cōpeteret voluntati que infinita est. ꝫ intr̄tum intellectus infinitus. sic posset dici q ꝓducere ℞bū inherēs nō ꝙpetit intellectui creato intr̄tuz intellectus nec intr̄tū finitus: ꝫ intr̄tum intellectus finitus. lz inquam posset sic dici: tn qr eodem modo possent p̄cedentia solui. Dico tn q trinitas naturaliter non est demōstrabilis: nec p istam rōnem nec p aliam ꝝm Hylarīū de tri. p totum. ¶Ad auctoritatē dico q solitudo excludit pluralitatem naturaꝝ solum.

Questio. X

UTrum trinitas personarum sit demonstrabilis ꝓpter quid. q sic. quia Richardus de trini. circa ꝓncipium dicit: q ad hoc inducuntur non solum rationes ꝓbabiles sed necessarie. ¶Contra Byoñ. in ca. deo vnica ⁊ discreta theologia dicit q emanatiões diuinarum personarum nec dicere nec cogitare est possibile: nec p ꝙsequens demonstrabile. ¶Circa istā q̄stionez occurrit q̄druplex modus inq̄rendi ꝓpositū. ¶Primus ē q̄ntū ad intellectum glorificatum. ¶Secūs q̄ntū ad intellectum nō glorificatum. ꝫ supnaturaliter eleuatum: sicut positū est in q̄stione de cognitōe noticie abstractiue. ¶Tertius q̄ntum ad intellectū sepatū in puris naturalibus ꝙstitutum. ¶Quartus q̄ntum ad intellectū ꝙiunctū supnaturaliter non adiunctū. ¶Quantū ad ꝑmum dico q̄ttuor conclusiones. ¶Prima ē q de facto intuitiue cognoscenti diuinam eēntiam est p se nota trinitas ꝑsonaꝝ. sed quod est p se notum alicui nō ē demonstrabile. g tali cognoscenti nō est trinitas demonstrabilis. Maior ꝓbatur. quia intuitiue cognoscenti aliquod obiectum sunt p se nota illa q̄ p accidens insunt illi obiecto etiam seperabilit. ergo multo magis que insunt inseparabiliter. sed trinitas inseparabiliter ineſt diuine essentie. ergo ⁊c. ¶Minor assumpta apparet: qr quod est per se notum hz euidētiam a se qđ nō p se notum nō hz euidentiam a se ꝫ ab alio. impossibile autem est q idem habeat euidentiā a se ⁊ non a se. ab alio ⁊ non ab alio. ¶2ª ꝙclusio: q si p impossibile ostenderetur alicui diuina essentia intuitiue ⁊ nō tria supposita: si cōmunicabilitas non ostenderet illi intuitiue posset tali intellectui demonstrari q diuina essentia ē cōicabilis. Et hoc ꝓbat sic. Omnis per se passio non nota de subiecto euidēter cognito: potest tali intellectui de isto subiecto demonstrari. ꝫ cōicabilitas ē passio diuine essentie ⁊ non cognoscitur a tali intellectu: ergo ⁊c. naturalis cm aptitudo est. ¶3ª conclusio est q nulla relationum vel diuinarum personaꝝ posset de diuina eēntia tali intellectui de isto subiecto demōstra

rī. ¶ Et ꝫ ꝓbo sic. Omnis ꝑ se passio demōstrabilis de subiecto ꝛ comitat ipm subiectū vbicūq; repiat. qz ꝑ se ineſt ei. diuina aūt essentia inuenit in vna ꝑsona sine relatōe alterius ꝑsone ꝛstitutiua. ¶ Et ꝓterea nullū inferius vel ꝓpriū de cōi vel de supiori pōt demonstrari. cum sit inadequata. Ista aūt quoz vnuz de alio demonstrat sunt adequata. g̃ ꝛc̃. ¶ 4ª ꝛclusio: q trinitas formaliter ꝛ actualiter nūq; pōt demō strari. qz ꝛstat ex relationibus ex q̃bus demonstrari non ꝛtingit. ¶ Cōtra. Quicq̃d in diuinis est ap tū esse: totū ineſt de facto: cum non sit ibi potentia distans ab actu. Si ergo de diuia natura demōstrat q ẽ cōmunicabilis tribus suppositis infert q de facto sit cōmunicata. Ideo dico q due vltime ꝛcl̃ones nō sunt omnino certe. Nā si homo esset pure necesse esse: q̃cūq; demonstraret hominem eē risibilē: demonstraret eum eē actu ridentē ex ꝛsequenti. tamen dicere possum q iste due ꝛcl̃ones verificant q̃tuz ad ꝑmā demonstrationē: lz ꝑ aliam posset demonstrari q̃libet illaz. ¶ Quantū ad 2m intellectum dico q̃ttuoz ꝛclusiones. ¶ Prima est q habēs noticiā abstractiuā de diuina eēntia sub ratōne sua ꝓpria: pōt demonstrare q ipa ẽ cōicabilis tribus suppositis. ¶ Hoc ꝓbo sic. Omis intellectus hñs speciē alicuius obiecti eius q̃ddītatē specificā repsentantez. pōt demonstrare per se passionē eius. talis est cōicabilitas. g̃ ꝛc̃. Si dicas maioz ẽ vera si subiectū ẽ diffinibile: essentia aūt non ẽ hmōi: qz est simplr simplex. ¶ Ad ꝫ dico q ꝛcl̃o est dubia: vel pōt dici q qñ cog̃scit aliq̃d qđ mediat inter subiectū ꝛ passionez nō est inconuenīēs: infinitas aūt mediat inē essentiā diuinā ꝛ trinitatē. ꝛ ideo ꝑ infinitatē posset demōstrari q diuina eēntia sit cōicabilis tribus ꝑsonis. ¶ 2ª ꝛcl̃o q talis intellectus pōt demonstrare: lz nō ꝑma demonstratione q ẽ actu cōicata: qz q̃cūq; intellectus cog̃scit aptitudinem in aliq̃ obiecto summe necessario cog̃scere pōt actū ad quē ẽ illa aptitudo. deus aūt ẽ summe necessarius: ꝛ ideo cog̃scens cōicabilitatem diuine eēntie pōt demonstrare vlterius q ipa sit actu cōicata. sicut si homo eēt necesse eē: cognito q eēt risibilis posset cog̃sci q actu rideret. ¶ 3ª ꝛcl̃o ẽ q ꝓprietas cuiuslibet ꝑsone ẽ demōstrabilis de diuina eēntia. Nā de q̃cunq; summe necessario pōt demonstrari aptitudo naturalis ad aliq̃d exñdū: in eo de eo pōt demōstrari actus illius aptitudinis: ꝫ cōicabilitas ꝑt demonstrari. g̃ ꝛc̃. ¶ 4ª ꝛcl̃o ẽ q tota trinitas ꝑt demōstrari cum ipa ꝛstet ex relationibus q̃ vt dictū est pñt demōstrari. ¶ Contra. Medium cōe nunq; demonstrat aliq̃d sine q̃ repiri ꝑt ꝫbiectū. diuina aūt eēntia vt patuit repiri pōt sine singulis relationibus: ꝛ ideo falsa esset ꝛcl̃o demonstrata. ¶ Dico ad ꝫ q nunq; inuenit essentia sine q̃cūq; relatōe: nec ecōuerso. tñ essentia q̃ ẽ in ꝑrelꝫ filiationē: lz vt in ꝑe reduplicatiue non habeat filiatōez: sicut lz hō sp sit risibilis nō tñ in ꝑmo signo ẽ risibilis vel q̃ddītatiue Et sic dico de diuina eēntia q vbicq; hz relationem simplr. ¶ Quantū ad 3m intellectū dicunt aliq̃ q nō est demonstrabilis ex puris naturalibus tali intellectui. qz obiectū supnaturale ꝛ trāscendēs oia creata ẽ trinitas ꝑsonaz sic Hylarius docet de trini. diffuse. ¶ Sz ꝛz. Supono q intellectus talis intelligat oia q̃ sunt in creatura formaliter q̃ sunt limitata: cū g̃ in creatura reluceat vestigium trinitatis ex ipo poterit cognoscere trinitatē: sicut docet Aug. sup Geñ. ad lr̃az. Si aūt dicaṫ q est maioz dissimilitudo q̃ ꝛformitas habeṫ ꝓpositū. qz sic̃ respectus similitudinis nō cognoscit nec ꝛcipit sine termino ita nec respectus dissimilitudinis. ¶ 2° q ꝓductio amoris spirati in nob hz ꝛformitatē q̃ ẽ formaliter in nob ad ꝓductionē spūssancti. Luz g̃ ꝛformitas sit q̃d limitatū ꝛ possit cog̃sci. ergo ꝛ terminus. ¶ 3°. Eodez mō ꝓbaṫ de ꝛformitate verbi nostri ad ꝫbū diuinū. g̃ ꝛc̃. ¶ 4°. qz aima nr̃a facta ẽ ad imaginē trinitatis. sicut dic̃ Augusti. ix. ꝛ. x. de tri. Intellectus aūt talis cog̃scit aiaz nr̃az: non solū illud qđ ẽ in aia: ꝫ inq̃tū ad imaginē trinitatis. cū talis respectus sit limitatus: g̃ cog̃scit ipaz trinitatē arguitiue. ¶ Posset g̃ dici q demōstratiue ꝓpter istas rōes q̃ facte sunt nō cog̃scent terminū. Nā ꝫ non ꝛcludunt ꝫ magis oppositū. oēs em̃ fundanṫ in vna radice. s. q cog̃scens relationē aliquā necessario p̃ri us natura vel simul cognoscit terminū. ¶ Tūc posset argui. Dis intellectus cog̃scens relationem aliquā necessario vel p̃us natura vel simr cognoscit terminū: qz si posterius in illo p̃rioꝛ eēt cognita relatio sine termino. ꝫ q te talis intellectus cognoscit relationē q̃ est ad terminuz. g̃ p̃us vel simul cognoscit trinitatē. ¶ Tunc arguo vltra. Dis cog̃scēs demonstratiue aliq̃d q aliud p̃us cognoscit illud aliud ꝫ intellectus talis non p̃us cognoscit relationē q̃ trinitatez. g̃ q relationē nō cognoscit demonstratiue terminū. ¶ Sz q̃d. cognoscceret ne intellectus aliquo mō sub rōne specifica terminū. ¶ Dico q supposito q illas relationes cognoscceret nescirē euadere q̃n cog̃sceret necessario trinitatē. ¶ Dico g̃ q autoꝛitates sanctoꝛ maxie Dyonisij videntur eē ad ꝫ q ex puris naturalibus trinitas nō possit cog̃sci. Ideo ꝛcl̃onē istā q̃tū ad istum intellectū nō assero. ¶ Quantū ad 4m dicūt oēs theologi q ista btā trinitas non ẽ nob demonstrabilis: qz intellectus nō cog̃scens distincte ꝛ

q̃ditatiue rõnẽ aliquã specificã nõ ꝑt demon
strative cog̃scere ꝓpt̃ q̃d passionẽ ꝓpr̃iã illius
q̃ditatis ⁊ rõis. talis ẽ intellectus nr̃ in via: g̃
rẽ. ¶ Sz ꝛ. qz plato posuit deũ ⁊ natũ de deo ⁊
mentẽ vt recitat Augu. de ci. ¶ 2° porphyrius
posuit pr̃ez ⁊ filiũ ⁊ hoz medium: vt habet ibi
dẽ. ¶ 3° Aristo. j. de ce. ⁊ mũ. in nũero ternario
exhibuit seipm magnificare vnũ deũ. 4° alius
pbs dic̃ monas gignit monadẽ. ⁊ in se ipo refle
ctit suũ amorẽ ⁊ ardorẽ. ¶ Dico q multa ꝓba-
bilia ⁊ ꝓbabiliter annũciata ⁊ ꝓpt̃ nos multa p
reuelatõez habuerũt vt recitat Augus. ¶ Sz h̃
sunt due difficultates. ¶ Prima. Cuz intellectus
nr̃ possit cog̃scere respectũ creaturaz ad deum
Dis ãt creatura hz respectũ posteriozitatis ad
terminũ. g̃ cog̃scit illã relatõez posteriozem cog
noscendo. ¶ 2ª: qz omis cognoscẽs q̃ditatẽ ali
quã ꝑt cognoscere aptitudinẽ illius q̃ditatis
q̃ est ꝓpria passio eius in 2°° dicendi p se. Ex h̃
em̃ q hz talem q̃ditatẽ hz talẽ aptitudinẽ: sed
intellectus nr̃ cognoscit talẽ q̃ditatẽ q̃ est foz-
maliter in deo. s. intellectũ ⁊ voluntatẽ. g̃ cog̃sce-
re poterit tales aptitudines intellectus ⁊ volũ-
tatis: ꝫ tales sunt ꝓductiuitas ⁊ hmõi. ergo ⁊c̃
¶ Ad ꝑmã dico q posito q cog̃sceremus tales
respectus bñ seq̃ret talis ꝛcl̃o. Sz dico q tales
respect⁹ sunt nob penitus ⁊ totaliter ign̄rati. ¶ Ad
aliud dico q bñ ꝓbat̃ q intellectus ẽ plurifica
bilis pluribus suppositis ⁊ cõicabilis: ꝫ q idez
nũeraliter sit cõicabilis ⁊ cõicatiuus nõ ꝓbat̃.
¶ Ad autoritatem dico q ille rõnes sunt neces-
sarie suppositis fide.

Questio. XI

Vtrũ trinitas sit demonstrabilis demõ
stratione qz. ¶ Circa hoc breuit̃ pono q̃ttuoz
ꝛcl̃ones ꝑm distinctionem tactã in ꝑce
denti q̃stione. ¶ Prima q intellectui sepato glo
rificato non est demonstrabilis. Et rõ est eadẽ
q̃ ꝑus. qz intellectui cui per se nota ẽ aliq̃ ꝓpo-
tio nõ ꝑt demonstrari. trinitas ãt est tali intelle
ctui p se nota. ¶ 2ª ꝛcl̃o q intellectui sepato ele
vato vel intuitiue videnti diuinã essentiã sicut
ꝑus. ¶ 3ª q intellectui habenti speciem de diui-
na essentia põt demonstrari. quia habens disti
ctam noticiam de aliqua ꝓpria ratione põt ha-
bere noticiam de passione vel q̃si passione illi⁹
rõnis. ꝫ habens noticiam de passione immedia
ta põt p illam de q̃ditate demonstrare media
tã: cũ g̃ possit talis intellectus hñs distinctã co
gnitionem noticiam deitatis cognoscere eaz eẽ
infinitam: poterit p infinitatẽ tanq̃ p medium
demonstrare trinitatez. ¶ 4ª ꝛcl̃o de intellectu
nr̃o ꝓiũcto dico q nõ. qz intellectus nr̃ nõ cog̃-
scit aliq̃d de deo nisi p creaturas. Tunc arguo
sic. p illud nõ ꝑt cog̃sci demonstrative trinitas
q̃ ducit indifferenter in vnitatẽ ⁊ pluralitatẽ: ꝫ
oẽs effectus creati q̃s cog̃scimus ducũt indiffe
rẽter in vnitatẽ ⁊ pluralitatẽ. g̃ ⁊c̃. ꝓ. p illõ nõ
cog̃scit determinate pluralitas q̃ ẽ cõe vni ⁊
pluribus. ꝫ oia q̃ nãliter cog̃scimus de deo sunt
cõia vni ⁊ pluribꝰ. eq̃ em̃ oia ꝓueniũt vni ꝑso-
ne ⁊ pluribus. ꝓz g̃ q demõstrari nõ ꝑt nec de
mõstratõe qz nec demõstratõe ꝓpt̃ q̃d trinitas
ꝑsonaz q̃tũ ad intellectum nostrũ p statu isto

Questio. XII

Vtrũ distinctio ꝑma q̃ est in diuinis sit
distinctio ꝑsonaz. ¶ Circa istã q̃stionẽ
ẽ intelligendũ ꝓpt̃ sequẽtia q in diuis
ẽ q̃druplex distinctio essentialiter ordinata: inci-
piẽdo ab vltia essentialiter q̃ oẽs alias ꝑsupponit
tũ q̃ ad nos est ꝑma ⁊ magis vulgata ¶ ꝓ. ꝑm
istũ ordinẽ est distinctio personaz ⁊ illa exꝑmi-
tur in fide catholica. Ex illa tã q̃z certa arguim⁹
p fidẽ distinctõez relationũ. ⁊ h̃ sic. Dis distinc-
tio differentiũ necessario ꝑsupponit distinctio-
nem ꝙstituentiũ vel diuersoz. ꝫ ꝑsone ꝙstituũ-
tur in esse ꝑsonali ⁊ differunt p relatões ꝙstitu-
tiuas ⁊ distinctiuas. g̃ ille relationes differunt
Hoc ꝙfirmo sic. Quicunq̃ aliq̃d ꝓuenit alicui
p aliud ꝑus ꝙpetit illi p quod ꝓuenit sibi: ꝫ di-
stinctio ꝓuenit ꝑsone ꝓpter ꝓprietates. g̃ ma-
gis ⁊ ꝑus ꝙpetit illi ꝓprietati. ¶ Ista autem ꝑ-
supponit tertiã q̃ est attributoz. Et h̃ ꝓbo qua
druplr̃. ¶ Primo sic. Dis relatio distincta ab a
lia relatõe oportet q distinguat̃ p fundamẽtũ
vel p terminũ vel p relatõez aliã: ꝫ emanatões
q̃ sunt relatões distinguunt̃: nõ aũt distinguũ-
tur p alias relatões. qz si sic h̃ maxie videret̃ p
oppositas. ꝫ h̃ est impossibile. qz pari rõe iste di-
stinguunt̃ p istas. ⁊ ita esset circulatio in distin
ctis ⁊ distinguentibus. qz inter ea ẽ ordo essen-
tialis. g̃ oportet q distinguant̃ vel a termio vl
a fundamento vel a ꝓncipio. non a termino nec
a fundamento: qz terminus ⁊ fundamẽtũ ẽ diui-
na essentia. g̃ oportet q distinguant̃ a ꝓnci
pijs. g̃ ꝓncipia erunt distincta. h̃ autem erũt in-
tellectus ⁊ voluntas q̃ sunt attributa. ¶ 2° argu
itur sic ⁊ videt̃ idem. Omnis relatio sicut ma-
ioz ꝓme rationis: ꝫ emanationes personaz nõ
distinguunt̃ a fundamento. quia fundamentũ
est idem. s. essentia diuina q̃ fundat g̃nationẽ ⁊
spiratõez intelligendo de passiuis. g̃ oportet q
distinguant̃ terminis. termini aũt sunt absolu-
ti. g̃ distinctio aliq̃ ẽ int̃ absoluta. ¶ 3° sic. Inter
fundamentũ ⁊ terminũ eiusdẽ rõis nõ ort̃ nisi
relatio eiusdẽ rõis. si g̃ in absolutis non sit aliq̃
distinctio: cum absolutum fundet ⁊ terminet e
manationes ipe ꝑm h̃ non erunt distincte. h̃ ãt
est falsum. cum sint relationes disperate ⁊ alte-
rius rationis. Maioz est manifesta quia cause
oẽs eiusdem rõis nõ causant nisi effectũ eiusdẽ

rõnis. ¶ 4° ꝛ est idem. Relatões disparate non pñt oriri nisi ab extremis disparatis ꝛ alteri⁹ rõnis. relatões diuine sunt disparate. ḡ inter absoluta est aliq̃ alteritas. Maior pz: quia dato q relatões disperate oriant ab extremis eiusdem rõnis in q̃tum eiusdē rõnis. tũc eadē in q̃tũ eadē nõ erũt eadē. qđ est oppositũ in adiecto. ¶ 4ª añt distinctio arguit ex ista. s. attributoꝝ ab essentia. qz q̃cunq; vni ꝛ eidē sunt eadē: int se sũt eadem ꝑm q sunt eadem illi ꝑm q cõmunit cõcedit istud ꝓncipiũ. Si ḡ attributa sunt oibus modis idē cũ diuina eẽntia: erũt oibus modis idē inter se qđ ẽ falsum. ḡ distinctio diuine eẽntie ab attributis ꝑsupponit a distinctõe attributoꝝ inter se. ¶ 3z posset aliq̃s dicere q rões facte ꝓbantes q attributa distinguant: qz relationes distincte sunt. Iz rões iste vez assumãt in creaturis ꝛ limitatis. nõ tñ in nã illimitata: ḡa eadē nã illimitata põt fundare ꝛ terminare diũsas relatões. ¶ Cõtra. Idē manẽs idē sp in nãlibus agẽtibus natũ est facere idē. Ex ꝟ ꝓncipio ꝓbat q mẽoria diuina sp ꝓducit verbũ. si ḡ essentia diuina esset terminus ꝛ fundamentũ eẽt eadē relatio. cũ ipa necessario causet illã: ḡ ꝛc. ¶ Ido ad q̃stionẽ dico q distinctio ꝑsonaꝝ nõ ẽ ꝓma distinctio: ꝟ magis vltima. qz ista negata nõ negant alie. Ecõuerso ãt sic. tñ q̃tũ ad cognitionem nostram ꝛ fidei ipa est ꝓma ꝛ manifestioꝝ.

Questio XIII

Vtrũ trinitas diuinaꝝ personaꝝ possit stare cũ oimoda ydẽptitate eoꝝ q̃ sunt in eadē ꝑsona diuina: q sic: qz ꝓmo de trinitate dicit Augu. q nõ est aliud ꝟbũ: ꝛ qđ ꝟbum hz. ¶ Cõtra. Idem Augu. nõ eo deus q̃ pr̃. ḡ ꝛc. ¶ Hic introducũt duo dicta cõmunia. ¶ Primũ est vez ꝛ creditũ. s. q tres ꝑsone sunt idē realiter in eẽntia: ꝛ differãt in ꝑsonis realit ¶ 2m dictum est dubiũ. s. q cũ ista distinctõe reali ꝑsonaꝝ in essentia stat omnimoda idẽptitas: omniũ coꝝ q̃ sunt in ꝑsona. ¶ Iz ꝫ istud arguo q̃drupl̃r ꝑm q̃ttuoꝝ leges oppõnis. ¶ Primo ex natura relatiuoꝝ sic. Idem nõ põt ad seipm referri relationibus disparatis: ꝟ ea q̃ sunt in eadez ꝑsona referunt relationibus disparatis. Probo Essentia ei oz excedens respectu relationis: relatio aũt excessa. ḡ essentia diuina ꝛ relatio non erũt oio idem. ¶ 2° arguo ex nã ꝛietatis. Impossibile est ꝫria eidem ꝙuenire ꝑm idē. ꝟ idẽptitas ꝛ diuersitas sunt ꝫria ꝛ ꝙueniũt eidem ꝑsone. ḡ illa ꝑm q̃ ꝙueniũt nõ sunt oio idē. ꝟ ista sunt eẽntia ꝛ relatio. Nã ꝑsona ẽ eadē alteri ꝑsona in eẽntia. ꝛ differt ab altera ꝑsona in relatione. ḡ ꝛc. ¶ 3° arguo ex natura ꝓpatiue oppositoꝝ sic. Unitas ꝛ pluralitas sunt ꝓpatiue oppositа. ꝙuenit ãt diuinis ꝑsonis vnitas in eẽntia: ꝛ pluralitas in relationibus ꝛ ꝓpꝛietatibus. ḡ relatio ꝛ eẽntia nõ sunt idē: cũ nõ ꝙuentãt ꝓpatie oppositа eidē ꝑm idē. ¶ 4° ex nã ꝫdictõis q̃druplicit. ¶ Prima est q ꝓpꝛietas formalit ꝙstituit ꝑsonã. eẽntia nõ formalit ꝟ fundamẽtaliter. ¶ 2° qz ꝓpꝛietas distinguit. eẽntia ꝟo non. ¶ 3°: quia relatio refert. eẽntia ꝟo non. ¶ 4°: qz relatio oponit alteri relatõi. essentia ꝟo nõ. ḡ videtur ex istis oppositionib⁹ q relatio ꝛ essentia nõ sunt oio idē ex natura. ꝟ est ibi aliq̃ nõ idemptitas. Quod ꝓbo adhuc ꝑ q̃ttuoꝝ rões deducẽtes ad q̃ttuoꝝ impossibilia. ¶ Primo q persone diuine essent ꝓmo diuerse. ¶ 2° q essent ꝓmo idem. ¶ 3° q nõ essent nisi vna persona. ¶ 4°: q essent plures dij. ¶ Primum oñendo: aut ꝑsone se totis distinguunt: aut non. Si sic. ḡ sunt ꝓmo diuerse. si non. ḡ ꝙueniũt in vno: ꝛ in alio differũt. ḡ illa q̃ sunt in eadem ꝑsona nõ sũt oio idē. ¶ 2m sic ꝓbat. Illa q̃ se totis sunt idē sunt ꝓmo idē. ꝟ ꝑsone diuine ꝑ te se totis sunt idez: qz si nõ. ꝙstat ãt q sunt idē. ḡ sunt idez in aliq̃ ꝛ in aliq̃ nõ. ḡ erit aliud ꝛ aliud. ꝛ ista nõ sunt oino idē in ꝑsona. ¶ 3m sic ꝓbat. Aut eodē pr̃ q̃ deus aut nõ. si nõ sicut optet dicere ꝑm Aug. habet ꝓpositũ. qz alio pr̃ ꝛ alio ds. si sic. cũ illud q̃ ds sit penitus vnũ. ḡ illud q̃ ꝑsona. ꝛ sicẽ vna ꝑsona tñ. ¶ 4m ꝓbat sic. Quia ꝑm Aug°. pr̃ nõ eo ds q̃ pr̃. ꝛ si ꝟ ꝙcedis habet ꝓpositũ. si aũt dicis q nõ ꝟ eedē. ḡ cũ eo q̃ pr̃ distinguet a filio. ḡ eo q̃ ds. ꝛ sic eẽnt distincti dij. ¶ Posset ãt aliq̃s dicere q adhuc nõ habet ꝓpositũ: Iz ꝓmissa nõ negent: qz credite sunt. ¶ Ad istos opz dicere q rñdeãt ad formas argumentoꝝ siue silogismoꝝ. Ideo ꝫ eos facio in tribus figuris tres silogismos. ¶ Primus ẽ in ferio in ꝑª figura. Nulla ꝓpetas relatiua ẽ ad se. diuina eẽntia est ad se: ḡ diuina essentia nõ est ꝓpetas relatiua. ¶ Scds silogismus ẽ in baroco in 2ª figura. Dis ꝓpꝛietas relatiua distinguit ꝑsonam a ꝑsona in diuinis. diuina aũt eẽntia nõ distinguit ꝑsonam a ꝑsona. ḡ diuina essentia non est ꝓpetas relatiua. ¶ Tertius est in bocardo in 3ª figura sic. Quedam ꝓpꝛietas relatiua nõ est filiatio ꝟ dis ꝓpꝛietas relatiua est eẽntia. ḡ filiatio non est essentia. ¶ Conclusiones istaꝝ rõnum si ꝙcedant habet ꝓpositum: si non solue. ¶ Si dicas sicut q̃dã dicunt q silogismus ẽ actus rõnis: ex actibus autem rõnis non verificatur distinctio ex natura rei. ¶ Contra. quia tunc nulla realis distinctio posset demonstrari nec aliqua realis vnitas: cum omnis demõstratio sit silogismus ꝛ ꝑ ꝙsequens ens rationis. ¶ Ideo dicunt alij q Iz ꝑmisse sint vere ex natura re. sufficit tamẽ q ꝙclusio ꝙcedatur. s. distinctio. non tamen ex natura rei: ꝟ solum rationis. ¶ Contra. si ꝟitas

ꝯclusionis eēt ꝑ actū intellectus tūc ex eo circū scripto esset falsa: ⁊ tūc ꝓmisse ex natura rei habentes causas veritatis in re eēnt vere: ⁊ ꝯclusio falsa: ⁊ sic ex veris sequeret falsum. Ideo ꝓpter rationes adductas ⁊ multas alias que adducunt: que tamen in virtute ad istas reducūtur. Dicunt alij ⁊ ego cum eis q̄ oportet ponere inter eēntiā ⁊ relationem aliquam nō idemptitatē ex natura rei. Nec video etiam q̄ ratões possint solui. Ut autem eaꝝ efficatia magis appareat insto ꝫ eas q̄drupliciter: ⁊ postea confirmabo. ¶ Primo sic. Omnes rationes p̄dicte innitunt repugnantie oppositoꝝ. Tunc arguo sic Diuina eēntia vt in patre ꝓducit verbū: ꝫ vt in filio nō ꝓducit. ḡ eēntia vt in patre ⁊ filio ē alia ⁊ alia. ¶ 2° sic. Essentia vt in filio ē cōmuni cata generatione. ⁊ in spūsancto non. ḡ ⁊c. ¶ 3° sic. Essentia vt in spūsancto habet terminū adquatū: vt in patre ⁊ in filio nō habet. ergo aliq̄ modo distinguunt. ¶ 4° sic. Essentia vt in filio est vnita hūanitati. vt in patre ⁊ spūsancto nō. ergo ⁊c. ¶ Ad ista dicit quidam doc. noster q̄ eēntia in omnibus istis instantijs accipitur cuz ꝓprietate. eēntia autem vt cū ꝓprietate accepta ē idem q̄ persona. ⁊ ideo distinguit sicut ꝑsona a ꝑsona. ꝫ p se sumpta ē omnino indistincta. ¶ Sed ꝫ. Diuina eēntia ē principium quo vt in ꝑsona patris: ⁊ non vt in filio: ⁊ vt sic non ē persona. quia persona non est p̄ncipium quo sed quod. ¶ Hic dicitur q̄ eēntia non accipitur simpliciter cum ꝺr essentia vt in patre est principium quo. ꝫ accipit in habitudine ad personaz vel ꝓprietatem. ¶ Contra: quia tunc eēt relatio inter eēntiā ⁊ relatóez vel ꝑsonā. Dico q̄ nō ē relatio sed habitudo: habitudo autem abstracta relatione. Nam sunt multe habitudines q̄ nō sunt relationes. ¶ Sed hic est vna difficultas ꝫ istas rationes. quia omnes videntur concludere p̄m incompossibilitatem oppositionis: ꝫ illa opponunt realiter: ergo non possunt realiter conuenire eidem sicut nec formaliter opposita p̄nt esse idem formaliter. ¶ Ad istud est intelligendum p̄mo q̄ licet regule omnes de oppositis sint vere de simplicibus terminis sine determinatione. tamen cum determinatione nō sunt vere: ꝫ fallunt. Sicut omnia relatiua dicuntur ad ꝙuertentiam: nō tamen eodem mō. Similiter eodem mō in ꝫrijs immediatis remoto vno oportet alterꝝ inesse: ꝫ si apponat modus scz eēntialiter nō oportet q̄ alterꝝ insit: sicut simpl'r omne aial vel est sanū vel egrum eēntialiter: tñ nō est sanū vel egrū. Silr de ꝑuatiue oppositis ⁊ ꝫdictorijs. ¶ Dico ḡ ad ꝓpositū q̄ lz oppositа simpliciter nō insint eidē si apponit modus. ſ. realiter: nunq̄ tenebit ꝙclo: nec forme rōnū p̄dictaꝝ sic asserūt. ¶ Cū ḡ q̄rit vtrꝝ oia q̄ sunt in ea dē ꝑsona sint idē realit. ¶ Dico q̄ sicvt saluet p̄cise trinitas reꝝ in diuis. si em̄ poneret distinctio reꝝ tūc nō eēnt p̄cise tres res: ꝫ plures. Nota etiam q̄ nō oia q̄ sunt in diuinis ꝑsonis distincta sunt distincta.

Questio XIIII

Utrū cū vnitate diuine eēntie stare possit pluralitas ꝑsonaꝝ. q̄ nō. Deutro. 13. Videte q̄ ego sim solus. ¶ Contra. Apls. 2. Locꝝ. 13. Ōra dñi nr̄i iesu xp̄i ⁊ caritas dei ⁊ cōicatio spūssancti. ¶ Hic occurrūt q̄tuor difficultates. ¶ Prima ē de vno p̄ncipio ꝑ se noto: q̄cūq̄ vni ⁊ eidē ⁊c. ¶ 2ª de silogismo expositorio. ¶ 3ª de silogismo in ꝑticulari. ¶ 4ª de silogismo in vl'i. ¶ Circa p̄mū occurrit p̄nciptū notissimū: q̄cūq̄ vni ⁊c. ꝫ ꝑsone diuine sūt idē cū eēntia. ḡ inter se. ¶ Ad istud ꝺr q̄drupl'r. ¶ Primo: q̄ illud p̄ncipiū nō tenet in terminis illimitatis ideo cū diuina eēntia sit illimitata ad eā non ꝺz applicari. ¶ Alij dicūt q̄ illud p̄ncipiū nō tenet in nō adeq̄tis: sicut idē corpus ꝛtute diuina adest duobus locis: ⁊ tñ vnus illoꝝ locoꝝ nō adest alteri. ¶ Alij dicūt q̄ nō tenent in termis ip̄portionatis: sic idē p̄t eē in diūsis q̄ntq̄ tam nō sit sunt. ¶ Alij dicūt q̄ nō tenet in termis nō ꝙuertibilibus q̄les sunt diuina eēntia ⁊ relatio sic lz sortes sit hō ⁊ plato sit hō: tñ sortes nō plato. ⁊ ꝓpter ꝫ in 2ª figura ex puris affirmatiuis nō p̄t fieri silogismus. ¶ Sz nulla istaꝝ solutio num valet. ¶ Prima nō. q̄ cū forma silogistica teneat in ꝛtute istius p̄ncipij: eo em̄ q̄ extrēa vniunt in medio in p̄missis vniunt inter se in conclusione: si istud p̄ncipiū nō tenet in terminis illimitatis: tūc forma silogistica nū q̄ tenet in diuinis. ¶ Nec 2ª valet: q̄ ꝙūctio extrinseca nunq̄ arguit intrinsecā: ꝫ intrinseca bñ arguit intrinsecā. Si em̄ corpus eēt locus ⁊ esset in duobus locis: tñ valeret q̄tū eē duo loca. ⁊ tūc bñ seq̄ret q̄ eēnt duo loca vnus locus. ¶ Nec 3ª valet q̄ nō ē idem cū re tēpali: ⁊ ꝑ ꝙñs nec ipa q̄ñ ad inuicē sicut de 2ª dictum ē. ¶ Nec 4ª valet: naz oia indiuidua q̄ sunt eiusdē spēi sunt eadē inter se specifice: ⁊ ita stat illud p̄ncipiū. ¶ Ideo dico q̄ illud p̄ncipiū nullatenus ē negandū cū ꝑ ipsum teneat ois forma silogistica pfecta: q̄ ē p se nota: ⁊ si fallat in aliq̄ mā: tunc ē inutilis ꝙiugatio ⁊ nō silogismus pfectus. Et tūc dico ad argumentū qđ fit ꝫ ꝑsonas diuinas assumpto illo p̄ncipio q̄ cū ꝑsone diuine sint idē cū eēntia diuina necessario sunt idem inter se: ꝫ tñ aliter: nā sunt idē cū diuina eēntia idemptice ⁊ eēntialiter: nō tñ sunt idē inter se idēptice sp eēntialit sicut dicit Hyla. de tri. q̄ pr̄ ē illud qđ filius. ¶ Cōtra. Quecūq̄ vni ⁊ eidē sunt eadē eodem mō q̄ sunt eadē illi: sunt eadem inter se: ꝫ diuine ꝑsone

sunt idē idēptice cū cēntia. ḡ sunt idēptice idez inł se. ⁊ sil'r realiť. nā pr̄ ē idē realiť: qđ cēntia fi lius ē idē realiť q cēntia. ḡ pr̄ ⁊ filius sunt idez realiť in se. ¶ Ad istud dico q simpl'r sumptū ⁊ in terminis simplicibus istud p̄ncipiū ē necessa riū ⁊ verissime tenet. sumptū tn̄ cū determina tione nō tenet. ℙrobo. nā genus ⁊ dr̄a sunt idē in p°° dicēdi p se ipi spēi. ⁊ tn̄ nō sunt eodē mō idē inł se. ¶ Sil'r 2° ō differētijs subalternis. nā rōale ⁊ sensibile sunt idē spēi in p°° dicēdi p se. inł se ät nō sunt idē cēntialiť. ¶ Sil'r 3° celū ē mo bile in 2°° dicēdi p se: ⁊ celū ē mutabile in 2°°: ⁊ tn̄ mobile ē mutabile in p°°. ¶ Sil'r 4° accipio duo dicta p accidēs de aliq̄ sic albedo ⁊ color: vtrūq; ōr p accidēs de piete. pies em̄ p accn̄s ē coloratus. ⁊ p accn̄s albus. ꝟ albū ē coloratuz in p̄mo mō dicēdi p se. sil'r albū ⁊ dulce sunt idē q̄litati p se. ⁊ tn̄ inł se p accn̄s. ¶ Dico ḡ q lz regula illa simpl'r teneat nō tn̄ cū additiōe modi. Idcirco nō sequiť q si aliq̄d ꝓueniat relationi realiť qđ nō ꝓuenit cēntie realiť vel econuerso q ꝓpł b̄ distinguiť realiť: licz sequiť simpl'r q distinguiť si aliq̄d ꝓueniat vni qđ nō alteri. p̄n cipia em̄ q̄ simpl'r sunt p se nota p additōez mo di corr̄umpunť: vt pz in regula illa ꝟrioꝝ imme diatoꝝ: si vnū nō ineſt alteꝝ ineſt. ⁊ econuerso. Hec ē notissima simpl'r accepta: ꝟ tn̄ cū additi one mōi. s. q̄dditatiue nō tenet. ¶ 2ª diffi. ē de si logismo expositorio ꝟ trinitatē psonaꝝ ⁊ vni tatē cēntie. Vñ arguiť sic. Hic pr̄ ē hec cēntia: b̄ filius ē hec cēntia. ḡ b̄ filius ē b̄ pr̄. Dicitur q iste silogismus nō valet. qz ē ex puris affirmati uis in 2ª figura. ideo formo eā aliť sic in p̄ª figu ra. hec cēntia ē b̄ pr̄. b̄ filius ē hec cēntia. ḡ b̄ fili us ē b̄ pr̄. Aut in 3ª figura. Hec essentia ē b̄ pr̄: hec cēntia ē b̄ filius. ḡ b̄ pr̄ ē hic filius. ¶ Istud soluiť q̄drupl'r. ¶ ℙrimo q iste silogismus non tenet nisi in terminis ꝟūtibilibus: lz em̄ b̄ hō sit aial: ⁊ b̄ asinus sit aial. nō tn̄ b̄ homo ē b̄ asinus qz termini nō sunt ꝟuertibiles. Eodē modo di cūt esse in diuinis. ¶ 2° dicūt aliq̄ q ē fallacia fi gure dictōis: mutať em̄ q̄le q̄d in b̄ aliq̄d. essen tia em̄ se hz vt q̄le q̄d. psona vt b̄ aliq̄d. ¶ 3° di cūt alij q mediū variať. ⁊ ita ē fallacia acciden tis. s. cēntia ꝟm habitudines ad diūsas psonas ¶ 4° dicūt alij q ex pticularibus indefinitis vł singularibus nihil sequiť. ¶ ℙrima solutio nō valet: qz tūc silogismus expositorius eēt inuti lis ꝓiugatio nō tenēs nisi indeterminata mā cū tn̄ ois verus silogismus teneat in oi mā. Et ite rū si b̄ hō eēt b̄ aial. ⁊ b̄ asinus est b̄ aial. s. idem aial nūero: tūc b̄ hō necessario esset hic asinus. ¶ Nec 2ª valet: qz cēntia diuina vt singularissi ma ⁊ significata ⁊ b̄ aliq̄d est in q̄libet psona di uina. Et p̄terea in ꝟo silogismo expositorio nū q̄ talis fallacia fieri pōt. ¶ Nec 3ª valet: qz me diū ꝟm totū suū ambitū idē ⁊ eodē mō acceptū penitus ꝓpať ad vtrūq; extrēoꝝ. ⁊ sp in falla cia figure dictōis ⁊ accidētis variať medium ⁊ sunt q̄ttuoꝝ termini. Hic ät accipiť cēntia p me dio ꝟm vnaz ⁊ eandem rōnem formalē: ⁊ ideo nō variať. nec sunt plures q̄ tres termini: cum mediū ꝟm eandē rōnem oino dicať ⁊ accipiať. ¶ Nec 4ª valet: qz lz ex pticularibus nō fiat bo nus silogismus: tn̄ ex singularibus verissimus silogismus fit. p eo q termini signati indiuidu aliter variari nō p̄nt. Fit em̄ ex singularibus si logismus expositoꝝus q̄ est verissimus p eo q termini sunt significati in eo ⁊ certi. nec in eis fit distributio. ¶ Dico ḡ q cum forma silogismi fa cti sit bōa: ⁊ vtraq; p̄missaꝝ est vera oportet a liquo mō ꝓcedere ꝓclusionē. ¶ Intelligenduz ē tn̄ ꝟm Augu. ⁊ Hyla. de trini. q in diuinis foꝝ manť q̄ttuoꝝ ꝓplexiones siue q̄ttuoꝝ genera p̄ positionū. ¶ Quedā dicūť quidditatie sicut ōs est substātia vel spūs. Isti em̄ ꝓceptus vident aliter dicere substantiā q̄ iusticia vel bonitas: dicunť em̄ p se in p̄mo mō de deo. ¶ Quedam sunt denominatiue: sicut q̄n ōr deus est iustus vel bonus. quia lz ista significent substantiam: tn̄ intelligunť mō q̄litatis. spūs autem intelligi tur mō substantie: ꝟm Augu. iij. de tri. ¶ Que dam sunt idemptice: vt q̄n vnum ōr de alio in abstracto p̄pter infinitatē vtriusq; vel alterius extremoꝝ: sicut sapia est bonitas: sapia est p̄ nitas. ¶ Alie sunt essentiales: nō accipiendo es sentialiter p q̄dditatiue: sed eo modo quo dici mus q tres p̄sone sunt idem in essentia. Istas aūt p̄positiones docent formare Augu. ⁊ Hya la. de tri. in pluribus locis. ¶ Ex istis p̄positio nibus formanť q̄ttuoꝝ gña silogismoꝝ. ¶ ℙri mū ē de puris q̄dditatiuis sicut h̄. Omis spūs ē substātia. deus est spūs. ḡ ⁊c. ¶ 2m ē de puris denoiatiuis: vt omne necessariū est eternū: ōs est hmōi. ḡ ⁊c. ¶ 3m ē de puris idēpticis. vt hic: hec sapia ē scia: hec iusticia est hec sapia. ḡ hec iusticia ē hec scia. ¶ 4ª forma ē de puris cēntia libus vt h̄. Filius est illud qđ pr̄. spūsc̄us ē il lud qđ filius. ḡ spūsc̄us est illud qđ pr̄. ¶ Et est notandū q sicut in q̄busdā generibus p̄pōnū formatis in creaturis fit mixtio: ita in istis per quā mixtionē soluunť multe diffi. q̄ sunt ꝟ the ologos. sicut em̄ ex duabus ꝓtingentibus pōt seq̄ ꝓclo necessaria ita ex duabus idēpticis seq̄ tur ꝓclusio cēntialis. ¶ Et p b̄ rn̄deť ad p̄mum argumentū qz vtraq; p̄missaꝝ ē vera idēptice: ꝓclusio aūt est simpl'r vera. s. essentialiť. nō em̄ oportet q ꝓclo sit eodē mō vera sicut p̄misse: ꝟ sufficit q simpl'r sit vera q̄tumcūq; alio ⁊ alio mō. ¶ 3m difficile ē de silogismo pticulari. Foꝝ

manꝫ em̃ ꝗttuor silogismi ꝑticulares q̃ afferũt diffi. in ꝓposito. ¶ ℙrimus sic. Nis ꝓprietas filij est eẽntia q̃dã ꝓprietas filij repugnat ꝑri. g̃ essentia repugnat ꝑri. ¶ Secꝺus sic. Nulla relatio filij est spũssancti: ꝫ diuina eẽntia ẽ relatio filij. g̃ diuina eẽntia nõ est spũssancti. ¶ Tertius sic. Nis ꝓprietas ꝓsonalis ẽ ad aliud in diuis ꝫ diuina eẽntia ẽ ꝓprietas ꝓsonalis. g̃ essentia diuia ẽ ad aliud. ¶ Quartus sic. Nulla ꝓprietas ꝓsonalis ẽ cõicabilis. diuina eẽntia ẽ ꝓprietas ꝓsonalis. g̃ nõ ẽ cõicabilis. ¶ Ad ꝑmũ dico q ex maiori idemptica ⁊ minori formali: sicut erãt ille sequit ꝯclusio formalis vel denomiatiua. Nã hec ẽ vera q eẽntia nec formaliter nec denoiatiue est ꝑ. ¶ Ad 2m dico q ex duobus idemptícis sequit ꝯclusio q̃ddítatiua. Nã eẽntia diuina q̃ddítatiue nõ ẽ nec põt esse spiritus sanctus. ¶ Ad 3m dico q ex maiori q̃ddítatiua: ⁊ minori idemptica sequit ista ꝯclusio q̃ ẽ essentialis. s. q essentia diuia ẽ oio id qꝺ est ad aliud ¶ Ad 4m ꝯcedit ꝯcło sic. s. q eẽntia nõ ẽ q̃ddítatiue cõicabil'. Ex maiori em̃ denoiatiua: ⁊ ex minori idẽptica affirmatiua sequit ꝯcło q̃ddítatiua negatiue sumẽdo. ¶ 4m difficile ẽ de silogismo vł. Formo ãt duos tales. ¶ ℙrimo sic. Nis nã est cõicabilis. nullũ suppositũ ẽ cõicabile. nullũ suppositũ est nã. ⁊ tũc tria suppositа nõ essent vna nã. ¶ Secꝺus ẽ talis. Nullũ suppositus realit ẽ cõicabile. ois nã realit ẽ cõicabil': g̃ nullũ suppositũ ẽ nã. ¶ Ad ꝑmũ dico q ex duobus denoiatiuis sequit ꝯcło q̃ddítatiua: q̃ q̃ddítatiue nullũ suppositũ diuinũ est nã. Nã em̃ in abstracto nõ ꝺr nisi idẽptice de suppositо. ¶ Ad 2m dico q modus realitatis aduenies forme silogistice corrũpit eã. Verbi gr̃a. Oẽ corpus ime diate est substãtia. omne corpus aiatũ est imediate corpus. g̃ omne corpus aiatũ imediate ẽ substãtia. ꝯcło est falsa. ¶ Item ois hõ q̃ddítatiue est aial. ois hõ q̃ddítatiue est rõnalis. g̃ oẽ rõnale q̃ddítatiue est aial. ꝯcło est falsa. ¶ Sil'r Nis hõ ꝯtingenter est ꝛtuosus. omis hõ ꝯtingenter est iustus: non tñ sequit q omis hõ iustus ꝯtingenter sit ꝛtuosus. ¶ Sil'r celũ est volubile in 2o mõ dicendi ꝑ se: celum est mobile in 2o mõ dicendi ꝑ se. non tñ sequit g̃ volubile est mobile in 2o mõ: ꝫ in ꝑmo mõ. ¶ Ex oibus istis apparet illud qꝺ supius dicebat q lz forma silogistica teneat in terminis simplicibus: nõ tñ tenet cũ omni mõ apposito. ¶ Cõtra. q si modus variat ꝑtulli ibi assiḡri fallacia accñtis ex alteritate medij vł alicuius termini. ¶ Dico q ex alia bitudine medij ad ꝑmissas nõ sit fallacia accñtis. q tũc in oi mixtione esset fallacia accñtis. ⁊ etiã in demonstratõe esset fallacia. q maior extremitas ⁊ mediũ ꝯiungunt in 2o mõ. Mediũ aũt ⁊ minor extremitas in ꝑmo mõ. Ex diuersitate g̃ medij ꝑm aliã rõnẽ formalẽ sumpti fit fallacia accñtis: ⁊ nõ ex diuersitate bitudinis medij ad extrẽa. ℙotz g̃ ad oms istas difficultates de silogismo expositorio ⁊ vł ⁊ ꝑticulari. ¶ Ad auctoritatem q loquit de solitudine nature nõ persone.

Qi. III. Questio. I

Circa distinctionem tertiã q̃rit Utr ꝺs sit coḡscibilis a creatura. Et videt q nõ. Jo. j. ꝺr. Deũ nemo vidit vnq̃. Nis aũt intellectualis noticia ꝺr visio ꝑm August. de trini. g̃ ⁊c. ¶ Cõtra. Xp̃s loquens de noticia ꝑris dic. Et vidistis eũ. Joh. iiij. ¶ Circa istã q̃stionem ꝑtermissa vna distinctõe Bamaſ. in ꝑmo sniaꝝ: scz q de deo cognoscere possumus: quia est ⁊ non q̃d est. Rõ aũt ꝑtermissionis est ꝓ eo q nullus põt affirmare esse de aliquo nisi ꝑus ꝯcipiat illud: ⁊ iste ꝯceptus est q̃d est cum ꝑsuponat a quia est. Et ꝑtermissa illa distinctõe quam ponit Byo. de angelica hierar. q de deo possum cognoscere quid nõ est negatiue ⁊ nõ q̃d ẽ affirmatiue. Et rõ ꝑtermissionis est. q omnis ꝯceptus negatiuus q̃ attribuit alicui ꝑsuponit affirmatõez. alioq̃n nõ plus coḡsceremus de deo ꝓ eius infinitatem ⁊ imutabilitatem q̃ de nihilo. ¶ Iste em̃ due distinctões intelligunt de cõceptu vltimato diuine essentie. ¶ Jstis aũt ꝑmissis ponunt q̃ttuor dicta modernoꝝ. ¶ ℙrimus est q ꝺs nõ coḡscit a nob distincte ꝫ indistincte ¶ 2m est q coḡscit a nob obscure ⁊ ñ clare. ¶ 3m q cognoscit a nobis in ꝯceptu cõmuni ⁊ nõ ꝓꝓrio. ¶ 4m q cognoscit a nobis in ꝯceptu attributali ⁊ non quidditatiuo seu speciali. ¶ ℙria non valet. quia quecũq ratio formalis habẽs ꝯceptum simpliciter simplicem necessario si cognoscit distincte cognoscit. ꝫ ratio deitatis habet ꝯceptum simpliciter simplicem. ergo nõ potest cognosci indistincte ꝫ si cognoscit distincte cognoscit. ¶ ꝺ. Conceptus diffiniti est indistinctus. ꝯceptus diffinitõis distinctus. habemus autem ꝓ te ꝯceptum diffiniti. quia indistinctũ. ergo possumus habere ꝯceptum diffinitionis. ℙrobatio ꝯsequentie. Omnis cognoscens cõceptum subiecti in ꝓpositione ꝑ se nota põt cognoscere ꝑdicatum. quia habens ꝯceptum cõtinentem formaliter alium põt habere alium: ꝫ ꝯceptus diffiniti ꝯtinet formaliter ꝯceptũ diffinitionis. ¶ ꝺ. Deus non est diffinibilis: quia simpliciter simplex. g̃ non est sic cognoscibilis. ¶ 2m etiam non valet. Nulla em̃ noticia scientifica ꝺr obscura ꝫ euidens: ꝫ de ꝺo habemus noticiã scientificã. q de deo aliq̃d demõstramus.

ꝛ p ꝯsequens aliquã noticiã euidentem habemus de aliqua ꝓpositione: sicut de creaturis. ¶ ꝑ. Quãcunq; euidẽter cognoscimus aliq̃d in esse alicui: nõ habemus de eo solum noticiã obscuram: sed de deo cognoscimus inesse pfectiones simplr. ergo de deo non habemus ꝑcise noticiam obscuram. ¶ 3m nõ valet. quia de illo habemus ꝯceptum ꝓpriuz ꝛ non solum cõmunẽ de quo habemus ꝯceptus omibus alijs ab eo repugnantes. ꝫ multos tales habemus de deo quia quod est ens infinitum. ꝑma causa ꝛ multos tales. ergo ꝛc̃. ¶ 4m non valet. quia quãdocũq; intellectus attribuit aliquid alicui cognoscit illud cui attribuit. sed omnes ꝯceptus attributales deo attribuimus. ergo cognoscimus ꝛ ꝑintelligimus deum. ¶ Et ꝑterea cognoscens passionem vt passio est cognitionem habet aliquam de subiecto: vt subiectum est. ¶ Hic sunt quattuor ostendenda. ¶ Primum est. Si sit aliqua ratio formalis in deo ad quã attingere possumus naturaliter. ¶ 2m est: que sunt illa q̃ sunt nobis de deo cognoscibilia. ¶ 3m est que sunt incognoscibilia. ¶ 4m. Quomodo deuenimus in noticiam diuinoꝝ. ¶ Quantum ad ꝑmũ dicũt aliqui q; non. deus em̃ a nobis non ẽ cognoscibilis q̃tuz ad aliquid quod sit formaliter in eo naturaliter. sed tm̃ vt relucet in creatura. In se autem sicut ẽ subiectum supnaturale. ita nõ potest cognosci nisi supnaturaliṫ tm̃. ¶ Cõtra istõ arguo q̃druplr. ¶ Primo sic. Quicunq; intellectus cognoscit ex vno obiecto aliud necessario cognoscit vtrunq;. ꝫ ex creatura cognoscimus deũ sicut obiectũ ex obiecto ꝼm te. g̃ cognoscimus vtrũq;. g̃ cogñscimus aliq̃d qõ ẽ formaliter in deo. ¶ 2o sic. Deus vt relucet in creatura: vel illa entitas ad quã termiaṫ intellectus nr̃ ẽ creata vel increata. Si dicas q; ẽ entitas creata. g̃ tm̃ creatura cogñscit. Si increata habeṫ ꝓpositũ. ¶ Cõfirmaṫ ꝛ oñdo illud nõ ee ens creatũ: ꝫ increatũ: qz intellectus hñs ꝯceptũ cui attribuit incõpossibilia enti creato: nõ hz illũ ꝯceptum de ente creato: ꝫ ꝯceptui quẽ habemus de deo attribuimus multa repugnãtia toti enti creato qz infinitatẽ: ꝛ ꝑmitatẽ. g̃ ꝛc̃. ¶ 3o sic. Nulla ꝓpositio vera ꝑt formari de eo qõ includit incõpossibilia ꝛdictoria: ꝫ si cognitio tm̃ terminaṫ ad creaturã. ꝛ ois talis entitas terminãs intellectũ nr̃m eẽt formaliṫ in creatura: oms ꝓpões in q̃bus ponã ꝑ subiecto eos ꝑmũ. ens necessariũ. ens infinitũ. oẽs erũt false ꝛ ꝛdictões includẽtes. Nã vitas ꝓpõnis ꝑsuponit terminos termini ãt istaꝝ ꝓpõnũ hñt inṫ se repugnantiã creatura em̃ ois hz oppositas ꝯditões. ¶ Cõfirmat em̃ ꝯclusionẽ istaꝝ rationũ magr̃. ¶ Primo sic. Quãcunq; sunt aliqui ordines essentialiṫ ordinati ꝼm magis nobile ꝛ minus nobile ordo nobilioꝝ ꝓfectius respicit ꝑmũ illius ordinis q̃z ordo ignobilioꝝ: ꝫ ordo attingẽtie ꝛ ordo dependentie sunt taliter ordinati. qz ordo attingentie ꝑ opatõnez ẽ nobilioꝝ q̃z ordo dependentie. Ꝑz: quia ꝑ attingentiam beatificamur: cum ergo ordo minus nobilis terminetur ad illud qõ formaliter ẽ in ꝑmo. ſ. in deo ꝛ ordo magis nobilis. ſ. attingentie terminabiṫ ad deum imediate vel ad aliquid quod ẽ formaliter in deo. ¶ 2o sic. Nullum obiectum põt esse obiectũ frui tionis ordinate: nisi illud sit deus vel formaliṫ in deo. Sed illo eodem quod intelligimus de deo ordinate fruũtur. ergo illud saltem formaliter est in deo. Nam magnum inconuenies videtur esse q; nos ponamus nihil cognosci naturaliter in via quo frui possumus. ¶ Ex istis apparet euidenter q; aliqualis distinctio ex natura rei est inter perfectiones diuinas. Et hõ ostẽdo sic. Idem non põt esse cognitum ꝑ naturaz ꝛ incognitum ꝑ naturã. ꝫ aliquas ꝓfectões diuinas ꝑ naturam cognoscimus. Constat autez q; nõ oẽs: ergo aliqua distinctio ex natura rei ẽ inter eas. ¶ 2o sic. Intellectus ex puris naturalibus saltem generaliter põt cognoscere dependentiam creature ad deum: ꝫ omnis cogñscens relationẽ cognoscit terminuz illius relationis. ¶ Tunc arguo. Aut depẽdẽtia illa cognita terminaṫ ad oia q̃ sunt in deo. ꝛ sic oia erũt cognita. Aut ad nihil. ꝛ tũc non depẽdebit a deo aut ad aliquam ꝓfectionẽ ꝛ aliquam non. ¶ Tunc sic. Impossibile ẽ q; si aliq̃ sint omibus modis idem: vnum illoꝝ terminare relationẽ aliquaz ꝛ reliquum non. ergo inter ista ẽ aliqua distinctio vel nõ idemptitas. ¶ Circa 2m quesitum est sciendum q; cum diuina essentia nõ possit a nobis cognosci sub ratione ꝓpria ꝛ quidditatiua ꝯcipimus tm̃ de deo ꝓfectiones ꝼm quadruplicem diuisionem collocatas. ¶ Primo quidem: quia non solũ positiuas ꝫ etiam ꝑuatiuas. sicut immortalitatem ꝛ sciam. ¶ 2o non solũ absolutas qualis ẽ infinitas ꝫ etiã relatiuas qualis ẽ causalitas que q̃dem non est respectus formalis: ꝫ fundamentalis. ¶ 3o nõ solum ꝑmarias quales sunt intellectus ꝛ voluntas. ꝫ etiam secundarias vt ẽ intelligere ꝛ velle. ¶ 4o non solum cões sibi ꝛ creaturis: sicut sapia ꝛ bonitas. ꝫ etiã ꝑprias passiones: sicut eẽnitas ꝛ necessitas. ¶ Ꝑz tunc oriẽ diffi. quia cum omnia illa intellectus alicui attribuat: oportet illud ꝑintelligere: cum intellectus nunq̃z attribuat aliquid alicui quin illud ꝑus cognoscat. ¶ Idcirco dico q; oportet habere ꝑus aliquẽ ꝯceptuz quidditatiuũ: cum oia ista attribuanṫ sibi: sicut fundamẽto. ¶ Ad intelligẽdum tm̃ quẽ ꝯceptũ q̃dditatiuũ de deo

habemus ē sciendū q̄ in creaturis q̄ttuor ꝓcep
tus q̄ddītatiuos habemus de re. ¶ Primus est
trāscendētis: siē ꝓceptus entis. ¶ Secūs ē ꝓcep
tus gñalissimi. ¶ Tertius ē ꝓceptus gñis subal
terni. ¶ Quartus est ꝓceptus speciei spālissimi.
¶ Silr mō habemus de deo q̄ttuor ꝓceptus q̄d
ditatiuos. ¶ Prio em̄ accipimus q̄ ē ens: r iste
ꝓceptus se hz p modū trāscēdētis. ¶ 2° accipim⁹
q̄ ē substātia. r iste se hz p modū gñis gñalissimi
¶ 3° q̄ ē spūs. r iste se hz ad modū gñis subalt̄
ni. spūs em̄ ē q̄d inferius ad substātiā. ¶ 4^m cō
ceptū qui ē specificus habere nō possumus: q̄a
rō ꝓpria deitatis a nob nō pōt attingi. si ei spe
cificas dras creaturaꝝ nō possumus cognscere:
multo minus rōnem ꝓpriā deitatis. ¶ Intelli
gendū tn̄ vlterius q̄ fm istos q̄ttuor ꝓceptus
q̄ddītatiuos habitos de deo demōstramus de
deo q̄ttuor gña passionū. Per ens q̄ sit bonus
Per substantiā q̄ sit subsistēs vel psona. Per
ipm̄ q̄ sit incorporeus. Per 4^m aūt nullā pos
sumus demōstrare cū sit ignotus. ¶ Hz tunc oc
currunt duo dubia. ¶ Primū ē cum infinitas r
necessitas sint passiones ꝓsequentes istum 4^m
ꝓceptū. s. specificū quō de deo possumus cognsce
re ipas cū istū ꝓceptū nō possumus habere. Di
co q̄ hmōi passiones nō sunt note ppt̄ q̄d ꝑ q̄
r ita pōt cognosci q̄ tale subiectū subicit̄: q̄ ta
lis passio p̄dicat̄. ¶ Hz tūc stat dubiū. q̄ diuina
essentia fm rōnem ē subiectū eaꝝ. r p cō
sequēs attribuens illas sibi cognscit illud cui at
tribuit. ¶ Posset dici ad h̄ q̄ intellectus nr̄ non
intelligit ista subiecto inesse p modū passionuz.
ꝑ aduenire alicui cōi p modū drīaꝝ. sicut si cog
noscceremus animal r non rōnale. cognoscēdo
risibile nō cognoscceremus: nisi sicut quoddam
determinans animal. ¶ Eodē mō nihil p̄cogno
scimus infinitati q̄ sit eius subiectū nisi argui
tiue: de quo mō nō loq̄r. ꝑ tm̄ mō cognscimus ip
sam infinitatē addi spūi. r sic fit vnū cui cetera
attribuimus. ¶ Ex istis oibus pōt euidēter pa
tere quē ꝓceptū habemus de deo: r q̄s est pfec
tior ꝓceptus. quia spūs infinitus vel ens infi
nitū: sicut supra dictū ē. ¶ 2^m dubiū ē. q̄ dictuz
ē nūc q̄ istos ꝓceptus q̄ddītatiuos habemus ō
deo. dictū aūt fuit supra q̄ nihil q̄ddītatiuū co
gnoscceremus de diuina eēntia. ¶ Dico sic̄ sepe
dictū ē q̄ accipio hic q̄ddītatiuū nō ppie ꝑ re
ductiue eo mō q̄ dicimus q̄ genus q̄ddītatiue
p̄dicat̄ de drīa. nō ppie ꝑ p reductōez. Eo mō
dicimus q̄ p̄dicat̄ ens r ſba r spūs r oia supio
ra: r nō aliē. ¶ Circa 3^m apparet q̄ sunt nob incō
gnoscibilia. s. rō deitatis ppa r eius passiones
vt sunt eius: hz a posteriori: r q̄ eas cognscimus
saltē aliq̄s. ¶ Hz ē sciēdū q̄ aliq̄ dicere voluer̄
q̄ de deo possumus hr̄e ꝓceptū q̄ddītatiuū p
prie dictū. Nā ꝓceptus q̄ddītatiuus ē p̄or alijs
ꝓceptus ār posteriores p̄supponūt p̄ores. mul
tos ār posteriores habemus. g̃ r p̄orē. s. q̄ddīta
tiuū. ¶ Hz ꝫ h̄ arguit̄ tripl̄r. ¶ Prio sic. De nul
lo simpl̄r simplici pōt haberi nisi ꝓceptus ppri
us r adeq̄tus. ꝑ supius oñsum ē q̄ diuina eēn
tia ē simpl̄r simplex. g̃ non pōt h̄ri nisi ꝓceptus
p̄pus. iste nō habet̄: g̃ r c̄. ¶ 2° sic. De nullo p̄
diuiso pōt haberi ꝓceptus q̄ nō sit idē q̄d ipm. ꝑ
eēntia diuina ē p̄mo diūsa ab alijs. g̃ r c̄. ¶ 3° sic.
Q̄d ōr in q̄d de aliq̄ ē p̄us ordine essentiali illo.
nō em̄ possumus imaginari q̄ aliq̄d dicatur in
q̄d de aliq̄ vel q̄ddītatiue q̄n sit ps eius eēntia
lis. ps ār eēntialis ē p̄or toto eēntialiter. ꝑ nihil
nec aliq̄ rō formalis ē p̄or deitate. g̃ sibi repug
nat h̄re ꝓceptū q̄ddītatiuū aliū a suo p̄po ade
q̄to. ¶ Hz ꝫ. Cognscens posteriorē ꝓceptū essen
tialiter cognscit p̄orē: ex q̄ cognscit illū eē posteri
orē. q̄ posterius vt posterius nō pōt cognsci si
ne p̄ori: ꝑ multos ꝓceptus posteriores habem⁹
g̃ r c̄. ¶ Rñdeo r dico q̄ cognscēs posterius inq̄
tū posterius ē bñ cognscit p̄us. ꝑ nego sic intelli
gendo minorē. nō em̄ ē notus ordo rōnum for
maliū ad diuinā essentiā naturaliter uisi undisti
cte r ꝓfuse. ¶ Circa 4^m sciendū ē q̄ Hyoñ. do
cet q̄ttuor vias deueniendi in cognitiōez dei. s.
p viā causalitatis effectiue. p viā finis. p viam
eminētie. r p viā remotōis. ¶ Hz ē sciendū q̄ q̄
tuor modis deuenimus in cognitōez alicuius:
aut immediate p seipm̄ sicut actū intelligēdi ex
perimur p seipm̄ nos cognscere. aut p speciē p
priā sicut q̄ddītates rez sensibiliū. q̄z spēs imp̄
munt in aīa. vt docet Aug. xj. de trini. Aut ar
guitiue p rōnem cognscēdi: sicut p spēz acciden
tium argumētamur substantiā. Aut arguitiue
p obiectū cognitū: sicut arguimus p actū intel
ligendi cognitū nobis inesse potentiā intellecti
uā. ¶ Primo mō a nobis deus p statu isto non
cognscit̄. q̄ illa vt supra patuit ē noticia intuiti
ua. ¶ Nec 2° mō de cōi lege: q̄ spēz nullam ha
bemus naturaliē nisi a sensibus causatā: a sensi
bus aūt nō imprimit̄ nobis aliq̄ spēs q̄ sic pos
set deū repsentare. ¶ Hz 3° mō p actū cognscē
di arguimus potentiā. r p potentiā arguimus
essentiā. r p istā cognscimus veram exñtiam. r
isto mō incipit r pcedit via efficiētis q̄ finis ꝑ hz
Hyo. ¶ 4° mō etiā cognoscimus. q̄ p q̄ddīta
tes vel spēs sensibiles cognscimus substātiaz
corpalē r p istā spūalē. r sic summā vel p̄mam
cāz. Tenent g̃ viā Hyo. p istos duos vltimos
modos. q̄ qñ aliq̄d causatū cognscimus que
rimus de cā efficiēte r finali vsq̄ ad p̄mā i vtro
q̄ gñe. ¶ Silr fm viā eminētie: q̄ videm⁹ has
res deficiētes: ideo arguimus aliq̄d indeficiēs.
¶ Ex ista sequit̄ via remotōis. q̄ p̄mū efficiens

ꝙ vltimus finis eminẽs est. Ideo ab eo remouemus oẽs impfectiones. ¶ Sed quis istoꝝ mõꝝ Ayo. ẽ ꝑo: simplr dicit doc. q via efficiẽtie: qz em̃ videmus aliq̃d moueri ꝛ causari arguimus ꝑmũ: ꝛ in isto fundaꝯ via finis. nunc̃ em̃ finis cognoscereꝯ nisi p effectũ efficiẽtis. ꝛ i istis fundaꝯ via eminẽtie. qz finis necessario nobilioꝛ ẽ his q̃ sunt ad finẽ. ꝛ sic arguimus ipm̃ esse nobilissimũ. Et exinde amouemus ab eo oẽz impfectionẽ. ¶ Sz ꝟ occurrit difficultas. qz p istũ modũ possumus arguere diuinã essentiã inferẽdo q oẽs ꝛceptus q̃s de deo habemus alicui ꝑmo attribuimus tanc̃ radicali fundamẽto. ¶ ꝓõt dici q cogscit sub rõe ꝑmi fundamẽti ꝛiungendo rõnem ꝑmitatis cũ fundamẽto: ꝛ p istã circumloq̃mur diuinã essentiã. ¶ Sz ꝟ. qz eq̃ arguimẽtamur rõnem fundamẽtalitatis ꝛ ꝑmitatis inesse alicui: sicut ꝺ aliis rõibus formalibus attributalibus. Et sic sp attribuẽdo ꝛ arguitiue ꝓcedẽdo ꝓcedemus in infinitũ. Aut deueniemus ad illud qꝺ in se ẽ ꝑmuz. ꝛ illud est deitas. ¶ ꝓosset aliq̃s dicere q rõnem ꝓpriã diuine essentie arguitiue possumus cogscere: ꝛ etiam cuiuslibet creature multo magis. ¶ Ad auctoritatem in principio dico q loquitur de noticia intuitiua.

Questio. II

UTrũ deus sit a nobis ꝑmo cognitus. q sic. qz est illud p qꝺ cetera cogscunt. g̃ ꝛc. Añs pz. qz ipe ẽ lux vera ꝛ ẽna ꝑm Augu. de vera religione. ¶ Cõtra. Nihil possumus cogscere nisi ea q̃ sensu discernimus. ¶ Circa istã q̃stionẽ q ꝺs ẽ ꝑmũ obiectuz intellectus nr̃i ꝑmitate pfectõis: cũ in ipo saluet pfecte rõ obiectiua intellectus nr̃i. sicut in sole vel in aliq̃ alio pfecto visibili rõ obiectiua visus. Hoc inquã supposito duo sunt in q̃stione ista ꝓncipaliter inq̃renda: de q̃bus ẽ dubiũ. ¶ ꝓzimũ ẽ q̃d est ꝑmũ obiectũ intellectus nr̃i. ordine gnatiõis vel executõis. ¶ 2m q̃d ordine vel ꝑmitate adeq̃tionis. ¶ Ad videndũ aũt ꝑmum q̃ttuoꝛ ꝓambula oportet videre ꝓus. ¶ ꝓzimũ est: q nõ ẽ idẽ cõceptus simplex: ꝛ simplr simplex: ꝛ omnimode simplex. Ille em̃ ꝺr simplex: q̃ lz posset attingi vno actu simplici: ẽ tñ resolubilis in plures ptiales ꝛceptus. sicut ẽ ꝛceptus spẽi: ꝛ iste ꝺr simplex vt distinguit̃ ꝟ complexũ. ¶ Simplr simplex ꝺr ille qui nõ põt resolui: ꝫ ad ipm̃ stat vltimata resolutio: sic̃ ꝛceptus ꝑmi vlis. Maz tale ꝑmũ oportet necessario dare ad qꝺ talis resolutio stet. alioq̃n esset ꝓcessus in infinitũ in eẽntialiter ordinatis. Omnimode autem simplex est quod nõ est resolubile actu nec potentia nec cum aliquo alio componibile. sicut est diuina essentia. ¶ 2m ꝓambulum est q aliud est ꝛcipe cõfuse siue indistincte: ꝛ aliud ꝛcipe discrete ꝛ distincte. ¶ Cõfusus em̃ ꝛceptus ẽ ille q̃ est resolubilis in ptes eẽntiales sicut ꝛceptus diffiniti: ꝫ ꝛceptus distinctus ẽ ille q̃ resoluit eius ꝛceptũ in ptes essentiales. ꝛ iste explicaꝯ noie diffinitionis. ¶ 3m ꝓabulũ ẽ q nullũ simplr simplex põt cognosci indistincte: immo si cognoscaꝯ distincte cognoscitꝯ. quia ad ipm̃ stat vltimata resolutio p quã fit distincta cognitio. ¶ 4m ꝓambulũ est q simplr simplex non põt cognosci nisi totaliter cũ non habeat in se aliud ꝛ aliud: tũc em̃ esset resolubile in plures conceptus simpliciter ¶ Ex isto sequit̃ vnum per modũ correlarij. scz q qñ de vno obiecto vnus intellectus concipit q non alius: impossibile est q illud obiectuz sit simplicit̃ simplex. ¶ Istis premissis pono duo dicta Scoti. ¶ ꝓzimum est q inter ꝛceptus indistinctos quos habemus ꝑmus ẽ ꝛceptus specialissime. ¶ Et ꝓbaꝯ sic. Q̃cunc̃ sunt aliqua naturaliter agentia approximata eque alicui ꝑsso illud quod est perfectius ꝛ efficatius ꝓuenit aliud in mouendo: sed inter omnes rationes formales repsentatas intellectui pfectior ꝛ efficatior est rõ speciei specialissime. ¶ Hãc ꝓbo. Quia q̃cunc̃ aliq̃ ordinãtur in aliquo genere ꝑm sub ꝛ supra: illud quod est posterius sp est pfectius. quia omia alia aliquo mõ includit: ꝛ vltra addit. ꝛ ideo cũ rõ specifica sit talis erit perfectior. ꝛ eque approximata citius aget: ꝛ ꝑus. ¶ 2m dictum est q in ordine distinctoruz ꝓceptuum ꝛceptus entis est ꝑmus. Et hoc ꝓbatur sic. Illud est ꝑmo cognitum distincte ad quod vltimate stat resolutio omnium resolubilium: sed ens est huiusmodi. Nam incipiẽdo resoluere a spẽ spãlissima vltimũ ad quod termiatur resolutio est ꝛceptus entis. ergo cõceptus entis est ꝑmus in ordine distincte cognitoruz. ¶ 3o videndum est de ordine istoꝝ ad inuicem. Et dico q ordo indistincte cognoscendi via generationis est simpliciter ꝑor: quia intellectus noster ꝓcedit ab impfecto ad pfectuz. cognitio aũt indistincta est impfectior cognitõe distincta. ergo ꝛc. Sed ꝑmum in ordine ꝑmo est simpliciter ꝑmum. In ordine aũt isto spẽs ẽ ꝑmuz cognitum. g̃ simplr spẽs est ꝑmũ cognitũ. ¶ Sz ꝟ istã instaꝯ q̃druplr. ¶ ꝓzimo sic. Quia talis ordo videꝯ esse cognitoꝝ apud intellectũ qualis est apud sensum. quia cognitio nostra oritur ex sensu. xj. de tri. ꝫ in cognitione sensitiua ꝑmo cognoscit̃ rõ generis subalterni c̃ rõ spẽi: sicut ptz in vidente a remotis. ꝓus em̃ dicit esse animal c̃ hoiez. g̃ sic erit in cognitõe intellectiua. ¶ 2o. Quia pueri naturalit̃ ꝑmo ꝛgnoscunt vniuersalioza: qz apellãt oẽs mulieres mr̃es ꝛ oẽs hoies pr̃es. ꝓostea determinãt vnũqꝺq̃ tã c̃ via gnatiõis a cõibus ad ꝓpria ꝓcedẽtes.

¶3°. Qualēcunq; ordinē hñt aliq̄ in essendo: talem videnť habere in mouēdo: ꝑ in essendo rō gñis subalterni ꝓcedit rōnem spēi. ḡ etiā in mouēdo q̄tū ad cognitōez: qz sicut res se hz ad esse: ita ad cognosci. ¶Minor pz. qz talē ordinem hñt rō gñis ⁊ spēi in habituali cognitōe: vel in spē q̄lem hñt in natura. naturaliť aūt cōia ꝓcedūt ꝓpa. ¶4°. Quia q̄ cogñscit inferius cogñscit suꝑius. p totū locū a pte subiectia: ⁊ nō ecōuerso ꝓpť ꝓsequēs. ꝑ illud a q̄ nō ꝓuertiť ꝓsequēs dico q̄ ideo sensus cogñscit ꝑmo magis ꝓfuse a liqñ. qz nō ē obiectū debite apꝓximatū: ⁊ tūc rō spēi ꝑueniť a rōe gñis in mouēdo: qđ nō cōtingeret si esset debita apꝓximatio. ¶Contra. Quia q̄to agēs ē ꝑfectius: tāto a remotiori ꝑt agere: ꝑ rō specifica p te ē ꝑfectior. ḡ ⁊c. ¶Rñ°. ꝑpositio accepta vera ē in agētibus eiusdez rōnis. vt si calidū in tāta distātia calefacit: magis calidū in maiori: ꝑ in agētibus alterius rōnis nō ē vera: sicut rō q̄ ignis ignit ē ꝑfectior q̄ illa rō q̄ ignis calefacit. qz illa substantia ⁊ ista accñs. ⁊ tñ calefacere pōt in illa distātia in q̄ nō pōt ignire. ¶Ad 2m dico q̄ ē ad oꝓpositū. nā ibi ē ꝓcessus a spē ad indiuiduū: ⁊ sic spēs ꝑmo cognosciť. qz forte indiuiduuz vt indiuiduū non mouet sensum. ¶Ad 3m dico q̄ in habituali cognitōe ꝑus cognosciť vl̄e q̄ ꝑticulare. tñ nō sequiť q̄ in actuali qñ dicis q̄ illa sunt ꝑora. Dico q̄ nō ē necesse q̄ illa q̄ ꝑus insunt ꝑus agant alteratio eñ ꝑuenit formā substantialē in agendo: ⁊ tñ forma substantialis ꝓrē. ¶Ad 4m dico q̄ in ꝑdicatis ꝓcernētibus actū intelligendi nō tenet locus a pte subiectia. Verbi grā. Sortes ē iudiuiduū. ḡ hō. vel hō nō ē singularis. ḡ nec sortes. In exñtia aūt bñ tenet. nā bñ sequiť homo est. ḡ aīal est. ꝑ nō sequiť: intelligitur hō ergo intelligiť animal. ¶Sed hic occurrit vna diffi. Diffinitiuus eñ ꝓceptus videť eē distinctus. ergo oportebit omnē diffinientē resolue re vsq̄ ad ens. ¶Dico q̄ aliquis ꝓceptus ē qui totaliter ē indistinctus ⁊ ꝓfusus. ⁊ h ē ꝓceptus spēi. Aliq̄s eñ tm̄ ē distinctus. ⁊ h est ꝓceptus entis qñ fit resolutio vsq̄ ad ens: ⁊ huiusmodi sunt omnes ꝓceptus differentiaꝝ vltimarū: qz sunt simpliciter simplices. Quidam aūt ē mixtus qui non est totaliter indistinctus nec distinctus totaliter. Resoluitur eñ in aliquos: ⁊ in aliquos non. Et isti sunt ꝓceptus diffinitiui speciez: sicut cōmuniter diffiniunť. ¶Circa secundā ꝑtē est intelligendū. ſ. de adequatōe: q̄ omne obiectū adeq̄tum pōt intelligi q̄drupliciter. ¶Primo de adequatōe formali vel ēntiali: sic passio adequať subiecto: ita q̄ vbi sit potentia ibi sit obiectū ⁊ ecōuerso. sic̄ posuerūt ꝓbi diuinā essentiā esse obiectū adequatū intellectus diuini. vt nihil aliud possit intelligere ne forte vilescat eius intellectus. ⁊ forte isto mō credo q̄ nulla potētia opatiua habeat obiectū adeq̄tū. ¶2° mō accipiť obiectū adeq̄tū ꝑ adeq̄tōe ꝟtualiť sic̄ dicūt theologi q̄ diuina essentia ē sic obiectū adeq̄tū intellectus diuini ꝟtualiť vt nō possit intelligere nisi illā aut ea q̄ repsentanť in ea: supemineñter ꝓtēta. ¶3° mō ꝑ adeq̄tōe q̄ddītatiua: sic̄ dr de potētia visiua: qz eius obiectū adequatū sic dr esse color vt nō possit nisi ad illa attingere in q̄bus color includiť q̄ddītatiue ꝑma attingētia. ¶4° ꝑ adeq̄tōe denoiatiua eo mō q̄ dicimus q̄ corpus ē obiectū adeq̄tū visus. q̄a omne coloratū ē corpus. ⁊ omne corpus est coloratū: ⁊ p ꝓsequēs visibile. ¶Scdm igiť istā q̄ drupliceꝫ acceptionem obiecti adequati est inquisitio facienda. ¶Quantū ad ꝑmū modum pz de se: q̄ nullum pōt poni obiectum adequatum intellectus nostri. Alia eñ nr̄a ꝓius intelligit alia q̄ seipsam. Augu. eñ naturam anime p naturam sensibilium rez in libro de tri. inuestigat. ¶Quātum ad 2m pz etiam q̄ intellectus noster nullū habet obiectū adequatum. nō eñ intelligit saltem in via aliquid in cuius virtute omnia alia intelligat. non seipaz. quia se p alia intelligit. haberet etiā vnum actū respectu omnium intelligibiliū si hmōi obiectum haberet. ¶Quantū ad 3m ⁊ 4m modū est dicēdū. De 3° mō dico q̄ impossibile ē q̄ intellectus nr̄ aliq̄d obiectum adequatū habeat. quia ō simplr̄ simplici ⁊ ꝑmo diuerso nihil ōr: vel in eis includiť q̄ddītatiue. ¶Multa aūt talia intelligit intellectus noster. ¶Quantum ad quartū modū dico q̄ ens est obiectū adequatū intellectus nostri: accipiendo ens ꝑm totā latitudinē sue denoiationis. Nam ad omnia q̄ sunt ens denoiatiue: pōt attingere intellectus noster: ⁊ non nisi ad illa. ergo est obiectum adequatum. ¶Tumcū q̄ eñ simplr̄ simplicia ⁊ ꝑmo diuersa ens q̄ddītatiue non includant: recipiunt tñ denominatōez entis. Omne eñ quod est citra nihil ens ōr. sed aliq̄d ōr q̄ddītatiue ens. aliq̄d aūt denoiatiue. ¶Sed cōtra istud instať q̄druplr̄. ¶Primo sic. Illud videtur esse obiectum virtualiter adeq̄tuz eo modo quo theologi ponūt essentiā diuinam obiectum intellectus sui quod ꝓtinet omia formaliter vel virtualiter: sed ens est hmōi. quia q̄ddītatiue ꝓtinet omnia vel ꝟtualiť: sicut passiones ⁊ dr̄ias ⁊ ꝑmo diuersa. ¶2° sic: Non videť rō quare non posset dari aliquid qđ q̄ddītatiue p̄dicetur ō omnibus intelligibilibus ab intellectu nostro: sicut videmus in sensibilibus quia datur vnuz quod q̄ddītatiue p̄dicať siue includitur in omnibus p se visibilibus. ¶3° sic:

Illud nō ē obiectū adeq̄tū denoiatiue illius potētie q̄ pōt attingere aliq̄ vt p̄cidūt ab illo: ⁊ distinguūt. ꝑ intellectus pōt intelligere simplr simplicia ⁊ ꝑmo diuersa vt p̄scindūt ab ente. ḡ ⁊c. ¶ 4° sic. Illud nō ē obiectū adeq̄tū denoiatiue qđ nō dr de oibus intelligibilibus: vel nō denoiat oia alia intelligibilia: ꝑ ens ē hmōi. ḡ ⁊c. Maior pz. Minor ꝑbat. Nā figmēta ⁊ p hibita ⁊ entia rōis sunt intelligibilia. ḡ ⁊c. ¶ Ad ista. ¶ Ad ꝑmū dico q̄ ꝓcesso q̄ vex sit de passi onibus q̄ ꝓtineant ꝟtualiter in ente: ⁊ q̄tū ad illa curreret argumētū. tñ q̄tū ad vltias dr̄ias sp̄es q̄ sunt simplr simplices nō est vex. Nō ꝑbo: qz intellectus hns pfectā noticiam alicuius q̄ddītatis pōt cogscere ꝟtualiter oia ꝓtenta in ea: cū ḡ intellectus nr̄ habeat pfectā ⁊ distinctā noticiā entis posset p rōez entis oēs dr̄ias cogscere: qđ ē falsum. ¶ Ad 2m dico q̄ nō ē sile ppt nimiā latitudinē potētie intellectiue: ⁊ ppter ꝺ nō pōt sibi dari aliqđ obiectum qđ ita adeq̄t q̄ potētia nō possit in alia sensus āt pticularis nō ē tāte latitudinis. ¶ Dico etiā alit q̄ illud quod accipit de sensu ē falsum. s. q̄ color includatur q̄ddītatiue in oibus q̄ visus pōt videre. ¶ Et ꝺ ꝑbo sic. Certū ē q̄ in differētijs coloris non includit q̄ddītatiue color. ꝑ visus pōt in eas. ḡ in aliq̄d pōt in q̄ nō includit q̄ddītatiue color: q̄ āt visus possit in dr̄ias coloris ꝑbo. Dis potē tia distinguens int a ⁊ b cogscit illud in q̄ a dif fert a b: qz aliter nō distingueret. ꝑ visus distiguit inter albedinē ⁊ nigredinē. ḡ attingit ad il la q̄bus distinguūt albedo ⁊ nigredo. he sunt dr̄ie diuisiue coloris. ḡ color nō includit q̄ddītatiue in oibus visibilibus. ¶ Ad 3m dico q̄ nō pōt simplr simplex. nec aliq̄d aliud ita p̄scindi ab ente q̄n de eo dicat ens denoiatiue. Et hoc suffic ad illā adeq̄tionē. ¶ Ad 4m dico q̄ illa nō sunt p se intelligibilia: ḡ ⁊c. ¶ Sz ꝺ ē vna diffi. ꝺ intellectu ⁊ volūtate si habeāt diūsa obiecta cū sint diūse potētie: distictaq̄ āt potētiaq̄ distincta sunt obiecta. ¶ Dico ad ꝺ q̄ distictaq̄ potētiaq̄ dispataq̄ sunt bñ distincta obiecta. ꝑ distinctarū subordinataq̄ nō ē vex. imo hñt idē obiectū sb eadē rōe formali. sb eadē em̄ rōe q̄ sensus sentit obiectū suū: intellectus intelligē pōt ipm: intelligēdo de rōe se tenēte ex pte obiecti. Isto mō se hñt intellectus ⁊ volūtas potētie em̄ sbordinate sunt. ⁊ sic hñt idē obiectū ⁊ sub eadē rōne formali. Nō ꝑbo. qz da opposituz tūc seq̄ret q̄ volūtas possit hre actū circa aliq̄d sub rōe aliq̄ formali sub q̄ intellectus nō intelligeret. ⁊ sic i cogn ita diligeret qđ ē ipossibile. Dico ḡ q̄ idez obiectū hñt. Sz quō distinguūt potētie hntes idē obiectū. dico q̄ distinguunt suis rōnib⁹ for malibus. ¶ Ex dictis excludunt q̄tuor opinio nes circa obiectū adeq̄tū intellectus nr̄i. ¶ Pma ē q̄ dicit q̄ rō entis est sic obiectū adeq̄tū q̄ nihil pōt cogscere intellectus nr̄ nisi ꝑ rōem entis intellecta q̄ ꝑma impsſiōe impmit in aia nr̄a Sz istud nō pōt stare: qz expiētia docet oppositū. nā tūc opteret nos p oia discurrere ⁊ omēs dr̄ias q̄ sunt int ens ⁊ sp̄ēm spālissimā cogscere añq̄ ea cogsceremus cuius oppositū expimur. ¶ 2° excludit illa q̄ dic q̄ vex ē obiectū adeq̄tuz intellectus nr̄i. qz sic bonū ad volūtatē: ita vex ad intellectū. ꝓstat āt q̄ bonū ē obiectū adeq̄tū volūtatis. igit ⁊ vex erit obiectū adeq̄tū intel lectus nr̄i. ¶ Sz illud nō pōt stare. qz subiectum sp ꝑ ꝑ cogscit suis passionibus. vex āt ⁊ bonū sunt passiones entis. ḡ ens ꝑ cogscit. ḡ cū in illo ꝑ nō cogscat vex: vex nō erit obiectum adeq̄tū. ¶ Sz ꝺ ē dubiū. qz cōit dr̄ q̄ vex ē obiectū adeq̄tū intellectus nr̄i: dico q̄ vex ē passio ꝓsequēs obiectū intellectus nr̄i. s. ipa intelligibilitas q̄ ē nālis aptitudo i obiecto: vt dic Augus. de ꝟitate. vbi ponit ꝟitatē eē rectitudinez obiecti ad intellectū. Eodem mō de bono respe ctu volūtatis. ¶ 3° excludit opio q̄ pōit obiectū intellectus eē ens in actu. qz obiectū mouet po tētiā. nihil āt p̄t mouere nisi sit ens in actu. ḡ ob iectum adeq̄tum intellectus nr̄i est ens in actu. ¶ Sz illud nō pōt stare: qz multa in potentia in telligimus. ergo ens in actu non ē obiectum ad eq̄tum. Similit rō eoz non mouet: quia multa intelligimus que nō mouent. s. substātias sepa tas. sufficit em̄ q̄ terminent. ¶ 4° excludit opio q̄ dicit q̄ quidditas rei materialis ē obiectū ad eq̄tum intellectus nr̄i: quia omnis nostra cog nitio oriť a sensu. Nihil autem ē ppie sensibi le nisi talis quidditas. ergo ipa est obiectuz ad equatum intellectus nostri. ¶ Sz istud non po test stare. ¶ Primo. quia multa arguitiue cog noscimus ex ipis sensibilibus q̄ tñ non ꝓtinent sub q̄ddītate tali. ¶ 2°: quia nulla potentia quo cūq̄z supnaturali sibi dato pōt excedere suū ob iectum adequatū. necessario em̄ illud in qđ fer tur potentia vel ē obiectum adeq̄tum vel conti net sub eo. Si enim ista negaretur non video quare visus sonum congregare nō posset: quia non continet sub colore. ¶ Intelligendū tamē ppter istas tres opiniones vltime improbatas q̄ magna differentia ē inter rōnem mouētis: ⁊ rōnem terminantis. Nam aliqua se habent ad potentiā in rōne mouentis tm̄: ⁊ non terminan tis: sicut species intelligibilis: qz q̄uis ipa mo ueat intellectū nr̄m ad intelligēdū obiectuz ab stractiue: ipa tñ nō intelligit a nob nisi arguiti ue post actū ab ea causatū. ¶ Alia aūt sunt que se hñt ad potētiā in rōe mouentis ⁊ terminātis sicut in noticia intuitiua obiectum p̄ns causat ⁊

terminat. ¶ Alia sunt q̄ tm̄ terminãt nec mouere pñt. sicut entia in potẽtia obiectia ⁊ ꝑma mã
¶ Alia sunt q̄ nec mouẽt nec terminant: sicut entia ꝓhibita. Et ita ꝑz q cũ multa sunt terminãtia q̄ nõ pñt mouere rõnem mouẽtis distinguitur a rõe terminãtis in q̄cũq; sint. ¶ Ad argumẽtũ in ꝓncipio dr q rõ cogñscendi nõ sp̃ꝰ cognoscitur. sicut patet de specie intelligibili ex dictis.

Questio. III

UTrum in creaturis sit vestigiũ trinitatis. ¶ Rñdeo vestigiũ ponit diũsimõe a multis. ¶ ponit em̄ ab aliq̄bus in triplici habitudine. s. efficiẽtis. finalis. ⁊ exemplaris. ℈ si hoc ẽ vez oñdo manifeste distinctionẽ inter ꝓfectões attributales aliq̄lẽ. ¶ Et ꝫ sic ℈is relatio distinguit ab alia relatõe vl̃a fundamẽto vel a termino vel ab extremis. sed iste tres habitudines nõ pñt ab inuicẽ distingui ex extremis. qz eadẽ sunt. s. deus ⁊ creatura: nec ꝑ fundamẽta. qz in q̄cũq; qđ ẽ in creatura fundatur ista triplex dependẽtia. g̃ oportet q a terminis distinguant. ¶ Cõfirmat. Quia vbicunq; ẽ terminus ⁊ fundamẽtũ eiusdẽ rõnis vt eiusdẽ sunt nũq; innascit nisi relatio eiusdẽ rõnis: sed fundamentũ ẽ eiusdẽ rõis. g̃ nisi termini distinguant oportet q sint eiusdẽ rõis. ꝫ ꝫ ẽ falsum: g̃ ⁊c. ¶ Dependẽtia g̃ efficiẽtis ad volũtatẽ termināt. Exemplaris ad intellectuz. finalis ad eẽntiam. ergo ista tria ex natura rei distinguuntur.

Questio. IIII

UTrũ imago trinitatis sit in aia. Quod nõ. qz qđ ẽ ꝓpriũ verbi nõ ꝓpetit creature. ꝫ esse imaginẽ est ꝓpriũ ℣bi. g̃ ⁊c
¶ Hic dr cõiter q ꝑ tres potentias q̄ sunt in aia nr̃a intelligit imago trinitatis. ozigo em̄ ẽ intelligẽtia. Hã mẽoria ẽ intellectus agẽs cũ spẽ que simul iũcta ꝓducũt ℣bũ. ⁊ hec. s. mẽoria apropriatur patri. Intelligẽtia ãt q̄ apropriat filio dicit actũ intelligendi in intellectu possibili. nõ q intellectus sic ꝓductus ꝫ intellectus vt sub actu. velle ãt in volũtate ẽ ab vtroq; sicut spũsscũs.
¶ Notandũ aũt q Auguſt. ꝑ q̄ttuor vocabula istas potẽtias notat. ¶ Primo: qz sunt vna eẽntia. ¶ 2°: qz sunt ꝓprietates aie. ¶ 3°: qz sunt inseparabiles. ¶ 4°: qz sunt in meliori qđ ẽ in nob.
¶ Ex istis excludunt opiniones diuerse q̄ habẽtur de istis potẽtijs. ¶ ꝓper ꝓmuz em̄ ꝑz q non sunt accña. nã qđ ẽ essentialiter substãtia nõ ꝓt esse accñs. ꝫ ex ꝓmo dicto habemus q sunt eẽntia. ¶ ꝓper 2m̃ ꝑz. qz nõ sunt idẽ oibus mõis cuz eẽntia. qz qđ dr de eẽntia in 2° mõ dicendi ꝑ se nõ ẽ q̄ddittatiue idem cũ eẽntia. ꝫ potentie sunt hmõi: qz ℈m Aug. sunt ꝓpetates. ¶ ꝓper 3m̃ ꝑz: q nõ sunt realit̃ distincte: qz q̄ realit̃ distinguũtur videnť posse separari. ꝫ potẽtie nõ pñt separari ab inuicẽ ℈m Auguſ. ¶ ꝓper 4m̃ apparet q sunt idẽ cũ eẽntia: qz oi eo qđ ẽ in aia distinctũ ab ea ẽ aliq̄d in aia melius ℈m Aug. ꝫ potẽtijs nihil ẽ in aia melius ℈m Aug. g̃ ⁊c. Sz sunt ne idem cũ eẽntia oio. Dico q nõ. qz ꝑ eadẽ arguñta ꝑ q̄ ꝓbat distinctio intellectus a volũtate in diuinis. s. ꝑ ꝯdictões sic patebit dist. viij. pt ꝓbari distinctio intellectus in aia a voluntate: ⁊ per ꝓsequẽs vtriusq; ab essentia. ¶ Sed dices sufficit q dicant respectus diuersos. ¶ Contra quia maiorem entitatem req̄rit ꝓncipium actiõis q̄ terminus: sed ꝓpter entitatem modicã respectuum negatur ab eis q possunt terminare actionem. ergo nec poterunt ꝓncipiare. Nec valet saluare ꝯdictiones ⁊ omnia talia ꝑ ꝓnotatões cum ꝑ istum modũ nihil posset ꝓbari. Dicerez ei q essentia lactis vt ꝓnotat disgregare ẽ albedo: ⁊ sic de aliis. ¶ Ex dictis autem põt accipi vna ratio q nõ sunt accidentia nec cẽ pñt: quã docunq; aũt sunt alique due imitatões eẽntialiter ordinate ℈m magis ⁊ minus nobile: si illa q̄ ẽ minus nobilis ẽ imitatio ℈m substantiã: ⁊ nobilior erit ℈m substantiã: ꝫ imitatio ℈m imaginẽ ẽ nobilior q̄ imitatio ℈m vestigiuz. imitatio aũt ℈m vestigiũ ẽ ℈m substãtiã ℈n Aug. q̄ dic̃ sup Geñ. q vestigiũ ẽ substãtia. g̃ ⁊ imago erit in substãtia. ꝓstat aũt q ẽ in potẽtijs. g̃ potẽtie sunt substantie. ¶ ꝓpõt etiam ex dictis ꝓbari euidenter aliqualis distinctio inter perfectões attributales. supposito q in quolibet ente creato ℈m Augu. sit ratio vestigij. tũc accipio rõnẽ vestigij que fundat in illo eodem in quo imago. ¶ Et quero. Aut terminant̃ iste due imitationes ad omnino idem in deo: aut nõ. Si non: tunc in deo aliqua erunt nõ idem: quoz vnum terminat relationem vestigij: ⁊ aliud relationẽ imaginis: quod ẽ ꝓpositum. ¶ Si autem dicat q ad omnino idem tũc nulla differentia ẽ inter vestigium ⁊ imaginem: nec vna ẽ ꝓfectio: alia. ꝓsequentia ꝑz. quia fundamentũ idem ⁊ terminus idem.

Questio. V

UTrum lux eterna sit intellectui nostro ratio cognoscendi. q sic. quia Auguſ. adducit ad hoc illud Johã. s. Erat lux vera que illuminat ⁊c. ¶ Contra Augu. dicit q tenebre. i. infideles eam non cõprehenderunt.
¶ Hic introducunt quattuor rõnes Augu. q̄s idem Augu. adducit ad ꝓclusionẽ affirmatiuã ex quibus opinati sunt aliqui q opinio eẽt Auguſt. ¶ Prima rõ est ista. Impossibile est q aliqua virtus virtute ꝓpria attingat ad naturam vel virtutem ꝓstantiorem se: sed si attingat hoc est in virtute ꝓstantioris se: sed intellectus nr̃ attingit ad aliqua ꝑstantiora se: quia ad eternas regulas. g̃ hoc erit in ℣tute alicuius

ꝑstātiozis se.¶2ª rō ē illa. Dē iudicās de aliq̄ ꝑ est illi de q̄ iudicat.ꝑ intellect⁹ nr̄ iudicat de supnālibus ⁊ incōmutabilibus.g̊ eis ꝑsidet:nō a se.g̊ a luce increata.hec Aug. de vā religione. ¶3° sic. Impossibile ē q̄ in luce ꝫmutabili iudicet q̄s ve de re incōmutabili.ꝑ intellectus nr̄ iudicat vē de re incōmutabili.g̊ incōmutabili luce:⁊ p ꝫñs ek̄na.¶4° sic. Impossibile ē q̄ idez nūero repiat̄ in pluribus sine aliq̄ cōi repto in illis.ꝑ plures intellectus vitatē eādē intelligūt ⁊ p ꝫñs eadē vitas in pluribus ē. g̊ p aliquod cōe:ꝫ ē lux.¶Istud cōik̄ nō tenek̄.maxie ꝓpter regulā Aug. Dic ōs res q̄s ꝫdidit administrat vt eas agere ꝓpos motus sinat. Cū g̊ ōs dederit intellectui sic̄ alijs entibus inferiozibus sufficiētia ꝑncipia respectu o patiōis sue: videk̄ q̄ intellectus ꝑt in ꝓpziam opatōez sine tali luce. Introducunt̄ tn̄ aliq̄ dicta antiq̄z doctoz ad q̄ dicēda moti sunt ꝓpt̄ vba Aug.¶Primū est q̄ Aug.ponit istā lucē eternā intellectū agentē Intellectus em̄ agēs ē q̄dā lux in q̄ ꝑspicimus vitates cog̃scibiles in nob.¶2m dictū ē q̄ in luce creata intellectus nr̄i possum⁹ cernere qđ verū ē ꝑ nō ipaz vitatē.q: ꝑm se ē incōmutabilis. ¶3m ē q̄ lz in nob luce creata possumus ꝫcipere terminos regulaz incōmutabiliū. vt totuz ⁊ ptes q̄ sunt mutabilia:nō tn̄ illoz hitudinē.q: illa ē incōmutabilis.¶4m dictū Augu. videk̄ ex ꝑsse ꝫcedere ꝫcl̄onē illaz rōnuz. Est em̄ tale q̄ scz sine spāli illustratōe diuina nullū ꝑncipium incōmutabile cog̃scere possumus: q: nulla potētia ꝫmutabilis ad talia p se attigit.¶Sed vt mihi aparet ista dicta stare nō ꝑnt.¶Primum nō.nō em̄ verisīle ē q̄ tātus doctoz vellet ponē vnū intellectū agētē in oibus.sic̄ ille saracenus fecit.posito āt illo dicto illud sequit̄.nā Aug⁹. illā lucē vnā nūero in omibus ponit vt videk̄. idē igit̄ intellectus.¶2m nō.q: nulla relatio ꝑt intelligi incōmutabilioz suo fundamēto.ipa āt vitas fūdat̄ in eo qđ ē vez.¶3m etiā nō.q: nll̄a hitudo int̄ extrēa ꝑt eē notioz ipis extremis cū ea ꝑsupponat. Et sil̄r tu dicis q̄ ē necessaria nullū āt necessariuz aliqđ ꝫtingēs ꝑsupponit.¶4m etiā nō valet.q: tūc ois nr̄a scia eēt ex terminis vl̄ regul̄ incōmutabilib⁹ qđ eēt mirabilit̄ dictū ¶Tenēdo igit̄ ꝑt cōioz ꝓpositionē oz rn̄dere ad argumēta q̄ videk̄ eē Aug.ad quē dic̄ scotus volēdo saluare opionē Aug.q̄ Aug. itelligit q̄ ōs q̄ ē lux ꝫcurrit vt cā vl̄is ad causandū actū cog̃scēdi in intellectu cū intellectu vt cā ꝑticulari. Sz istō ꝑm meū iudiciū nō suffic̄. Nā ipe nō videk̄ ponē q̄ illa irradiatio req̄rat̄ in visu:ꝑ solū in intellectu:⁊ tn̄ eq̄ ꝫcurrit ōs vt cā vl̄is ad actū videdi sic̄ ad actū itelligēdi.¶Pōt g̊ dici ad mētē Aug.q̄ ipe loq̄t̄ inq̄rēdo nō āt determinādo:⁊ tūc oz soluere rōes suas.¶Ad ꝑmā vez ē loquēdo de potētia ꝓductiua q̄ nulla tal̄ attigit ad nobilius se:ꝑ opatiua potēa ꝑt in nobilius se sic̄ possum videē solē q̄ forte ē nobilioz tn̄ potētia mea visiua nō ꝑt eū ꝓducē.¶Ad 2m de ꝑsidētia dico q̄ maioz ē vā q̄n obiectuz iudiciū depēdet a iudicāte:ꝑ q̄n nō dependet nō ē vā: sic̄ ē in ꝓposito. Iste em̄ vitates nō depēdēt ab intellectu nr̄o:ꝑ magis ecōuerso.¶Ad 3m dico q̄ cuidētia vitatis ē ab obiecto.s.a rōibus formalibus terminoz effectiē ⁊ ab itellectu.nō āt a luce q̄tus lucē req̄rat ⁊ nō forte nisi in rōe cāntis ¶Ad 4m dico q̄ si maioz hēat vitatē oz intelligi q̄ illud cōe sit formalit̄ in pluribus.ꝑ intelligēdo obiectiue nō oz:q: oēs hoies in oculi suis ꝑnt vnicū solē hr̄e.¶Sz h ē vna diffi.de incommutabilitate illaz vitatū: ⁊ de regul̄ incōmutabilibus de q̄bus loquit̄ Aug.q̄lit̄ eoz incōmutabilitas saluari ꝑt determinatōez Aug.¶Ad istā diffi.soluēdā sunt q̄ttuoz mōi dicēdi.¶Primus ē istā incōmutabilitatē hn̄t iste vitates ex nā terminoz necessaria. ⁊ ideo tales regule nō ꝑnt formari nisi de obiecto incōmutabili scz de deo. ⁊ ideo omnis veritas circa creata est non necessaria. vnde dicunt q̄ omnibus hominibus adnihilatis ista esset falsa. Omnis homo ē animal:lz iste modus ex se ⁊ ex dictis aparet incōueniens.¶Induco tn̄ Aug. ꝯ eum. Arguo em̄ sic.Supposito dicto tuo sequit̄ q̄ omnis scia ꝑter theologiam est de ꝫtingentibus nec aliqua ꝑter theologiam erit scia. Huius oppositū dic̄ Augu.¶ꝓ.Si ita est tūc impossibile est accipere aliquod ꝑncipium necessarium quod verifiret̄ in deo ⁊ in creatura.ꝑ Aug.est in oppositū. Augu.em̄.j. de trini.dicit q̄ hoc ꝑncipium nulla res seipsam gignit verificatur necessario taz in deo q̄z in creatura.ergo non solum de deo ergo ⁊c̄.¶Secōs modus dicendi est q̄ iste regule dicunt̄ in creaturis incommutabiles:quia supositis terminis impossibile est q̄n hitudo ꝫsurgat p q̄cunq̄ potentiam. Iste modus non valet.quia tunc sequeret̄ q̄ nulla veritas in creaturis esset absoluta.ꝑ ois esset ꝫditionata.⁊ cū ista nō sufficiat ad scie certitudinez sequeretur q̄ nulla scia esset de creaturis. Naz destructis termis ꝓpō scita eēt falsa. ⁊ sic scia eēt de falso ¶ꝓ.Nullū posteri⁹ ꝑt eē magl necessariū q̄ꝫ scz a q̄ essentialit̄ dependet. ꝑ hitudo ē posterioz extremis.extrēa āt sunt ꝫtingentia: g̊ ⁊ hitudo erit ꝫtingens. ⁊ sic nō erit illa hitudo incōmutabilis.¶Tertius modus dicendi est q̄ iste regl̄e nō sunt incōmutabiles q̄tū ad esse quod hn̄t res in se.ꝑ q̄tum ad esse quod habent in intellectu nr̄o obiectiue ⁊ in esse diminuto. Nam de q̄ditatibus vt ꝫcipiunt̄ a nob formant̄ iste

pplexiones. ¶ Sz nec iste modus stare põt. Nã accidit q̃ditatibus q a nob ꝯcipiañ: ꝛ tũc sublato tali eẽ nõ maneret ꝛitas incõmutabiliũ regulaꝝ. ¶ ℙ. Nõ magis ẽ incommutabile aliqđ ens in eẽ diminuto q̃ sit illđ eẽ reale ꝛ simplex ad qđ reducit. ꝑ tã ꝯceptio siue actus ꝯcipiẽdi q̃etiã intellectus sunt incõmutabiles. ģ ꝛ esse ꝯceptũ terminoꝝ. ģ ꝛc. ¶ Quartus modus dicẽdi ẽ q iste regule sunt incõmutabiles q̃tũ ad eẽ qđ hñt in intellectu diuino tm̃. qꝛ eaꝝ extrẽa sp̃ sunt incõmutabilia ibi. nusq̃ ãt sunt incõmutabilia p̃ter q̃ ibi. ¶ Sz ℨ. Euidentia ẽ formalit̃ ex terminis. ģ vbi nõ sunt formalit̃ termini: ibi nõ p̃t eẽ euidẽtia formalit̃ siue hitudo: ꝑ termini istius ppõnis. Oẽ totũ ẽ maius sua pte non sunt formalit̃ in intellectu diuino: ģ nec hitudo ¶ Videt̃ ģ aliq̃bus dicẽdũ q incõmutabilitas istaꝝ regulaꝝ videt̃ p̃cedere ex incõmutabilitate terminoꝝ in esse q̃ditatiuo q̃litercũq̃ ponañt. Nã q̃ditates ꝛ esse q̃ditatiuũ ab oi eẽ in aia ꝛ reali sunt absolute. Aliq̃ eñ hitudines ꝓueniũt terminis ex rõibus formalibus terminoꝝ: sicut hõ ẽ aial. Aliq̃ ãt nõ sicut q hõ sit albus. ꝑme ãt ꝓsequunt̃ esse q̃ditatiuũ. scde ãt nõ. ꝑ forte esse reale vel in aia. ¶ Sz ℨ. Nam termini adhuc videñt esse ꝓtingẽtes: p̃t eñ adnihilari vel creari. ¶ ℙ. Vel illa hitudo conuenit eis vt sunt in aia: vel vt sunt ex̃ aiam: quocũq̃ dato sequit̃ q sit ꝓtingẽs. ¶ Rñdeo ad ꝑmũ: q rõnes formales terminoꝝ abstrahũt ab istis p dicatis. ſ. ab esse creari vel adnihilari. Et ideo qꝛ vt sic abstrahũt: vt sic ſm tale eẽ p̃t esse incõmutabilis habitudo inẽ terminos. ¶ Ad aliud dico q euidẽtia vel habitudo nõ ꝓpetit eis vt sunt in aia: nec vt sunt ex̃ aiaz: ꝑ esse q̃ditatiuũ qđ absit ab eẽ in aia ꝛ ex̃ aiam. sicut dicimus q equitas non est in anima nec extra animã. ¶ Ad rõnem ꝑz.

//Questio. VI

Vtrũ lux creata sit intellectui nr̃o rõ cognoscẽdi. q nõ Aug. de tri. Cõspicim⁹ ꝛitates in luce incõmutabili. ¶ Sed ℨ. Idẽ Aug⁹. ꝓ lucẽ sui gñis cogn̄scunt̃ res. ¶ Hic sciendũ q eẽ rõnez cogn̄scendi p̃t intelligi multipliciter. ¶ Primo. Sic ꝓncipiũ actiuũ ꝺꝛ eẽ rõ cogn̄scẽdi. vel vt passiuũ: vel vt determinãs vel vt repñtãs qđcũq̃ istoꝝ ꝺꝛ lux ꝛ rõ cogn̄scendi. Nã intellectus agẽs ꝺꝛ rõ cogn̄scẽdi ꝛ lux: quia actiue ꝓncipiat cognitõez: intellectus ãt possibilis: quia eam recipit. spẽs: quia repñtat. hitus aũt qꝛ determinat. magis aũt intelligit̃ ꝛ dicit̃ lux de intellectu agente quam de aliquo istoꝝ. ¶ Sz ad videndũ quare lux magis apꝛopꝛiat̃ sibi oꝛtet videre quare ponit̃ in aia. ¶ Et circa ꝺ occurrit q̃druplex modus dicendi. ¶ Primus ẽ q necessitas ponẽdi intellectũ agẽtẽ fuit ꝓpter q̃ditatẽ in fantasia relucẽtẽ abstrahẽdã a ꝓditõibus mãlibus q̃ impediũt eius intelligibilitatẽ. Vñ dicũt aliq̃ q si q̃ditates essent abstracte sic̃ ponit plato: nõ indigeremus intellectu agẽte. ¶ Scꝺs modus dicendi ẽ q necessitas ponẽdi istũ intellectũ est vt seq̃straret q̃ditatẽ a ꝓditõibus mãlibus q̃bus ẽ ꝓiũcta impediẽtibus eius intelligibilitatẽ: ꝛ ꝺ facit nihil in fantasmatibus imꝑmendo. ꝑ solum seq̃strando hoc ab hoc. ꝓpter eñ immersionem cum materia mouere non p̃t intellectum. intellectus autem agẽs sequestrat eam a ꝓditione materiali. ¶ Tertius modus q ponit̃ talis intellectus ad vigoꝛãdum fantasmata. ipa eñ nõ sunt sufficientia sua virtute ad mouendũ intellectũ possibilẽ nisi virtute intellectus agẽtis. ¶ Quartus modus est q potentia ad assistendum ipis fantasmatibus. ꝛ p solã eius assistẽtiam mouẽt intellectum possibilem: sicut color ad assistentiaz lucis mouet visum. ¶ Istι modi non apparẽt mihi sufficientes. Ideo arguo contra eos. Et primo ℨ ꝑmũ. Nam omnis q̃ditas est sufficiẽter abstracta a ꝓditionibus materialibus. sine vlteriori abstractione. Nam q̃cunq̃ q̃ditas p̃scindit ab hecceitate ꝛ ẽ ꝓioꝛ naturaliter illa. ꝓ illo ergo ꝓioꝛi ꝓ quo naturaliter p̃cedit ipam hecceitatem p̃t mouere intellectum. ¶ Confirmatur in exemplo. Nam nõ magis requirit̃ abstractio ad mouendum intellectum q̃ in actione alia que ita attribuit̃ q̃ditati q nõ ꝓditõni indiuiduali: sed ꝓpter p̃cessionẽ nature respectu ꝓꝛietatis dicimus q natura caliditatis in igne causat aliã caliditatez ꝛ nõ hecceitas. ergo ꝛc. ¶ Confirmat̃ 2° quia ꝑ te philosophi nõ possῑssent intellectũ agentẽ si inuenissent quiddῑtates sufficienter abstractas ex se. cũ ergo ita sit nõ erit necessariũ ponere intellectum agentem. ¶ Contra 2m arguo sic. Nullum agens naturale p̃t aliqua actione inducere aliquam priuationem: nisi introducat aliquam formam positiuam. Ista videt̃ de se nota. nam actio realis requirit terminum realem. priuatio aũt non ẽ q̃d reale. ¶ 2° ꝑz: quia agens corrumpit formam ꝑ accidens. omne aũt ꝑ accidens reducit̃ ad aliq̃d ꝑ se. ergo si corrumpit necessario aliq̃d positiuum ꝓducit. cum ergo seq̃stratio sit solum p̃uatio ꝓiunctionis: non solum erit necesse ponere intellectum agentem ꝓpter hoc: ꝑ propter aliquid aliud positiuum. ¶ Contra 3m. Vis effectus cãtus in fantasmate est eque materialis ꝛ corruptibilis sicut fantasma. sed tu ponis intellectum agentem necessarium ꝓpter materialitatem fantasmatis vt causet in eo istum effectũ quo vigoꝛetur. ergo non plus erunt figurata: q̃ ante ꝓpter materialitatem equalem illius

ehcētis cū fantasmate. ¶ Cōtra 4m. qz illa assistētia nō ē nisi respectus: z p ons nō erit pncipium actōis. ¶ Et pterea ad qd necessario ponit assistētia illius qđ nūq causat: sic ē intellectus agēs. ¶ Ideo alij videtes q nulla ista cāx est sufficiēs z maxie: qz nō videt q in aia sepata aliquā istax actionū hret itellectus agēs: nec dz poni frustra in aia sepata. ¶ Dicunt q sic vidēmus q lux corpalis hz duos effectus. s. illustrare obiectū z oculū. sic intellectus agēs illustrat fantasmata z intellectū possibilē: ꝑ in aia sepata nō hz effectum pm ꝑ pcise 2m. ¶ Nec ista cā 2a valet. ¶ Dzio nō ppt fantasmatū illustrationū qz intellectus agēs ē lux spūalis. fantasmata āt alicuius spūalis nō sunt capacia. Vl sic. Intellectus agēs ē lux spūalis. fantasma ē qddā corporale. corpale āt alicuius spūalis nō ē capax. Nec ppt intellectū possibilē: qz nō ē potētia cea: ꝑ ē qdā lux in gñe suo. Ideo apparet mihi dicendū q ponit ad causanduz multa q̄ creant in intellectu possibili. Ideo sciēdū q intellect⁹ agēs ptinet in se q̄ttuor effectus eētialit ordiatos. ¶ Dzio em̄ causat cū fantasmate spēz intelligibilē in intellectu possibili quā nō pōt fantasma solū causare. qz ois cā eq̄oca totalis ē nobilior suo effectu. ꝑ ꝓstat q fantasma respectu spēi ē aliq̄ eq̄oca. g̈ si eēt totalis cā eēt nobilior qđ falsum ē. Cōcurrit igit intellectus agēs sic cā vlis. ¶ Scđs effectus ē ipe actus intelligēdi quē causat cū spē intelligibili. spēs em̄ intelligibilis nō pōt eē cā totalis: qz ē eq̄oca. z sic esset nobilior: qđ ē falsum. Concurrit g̈ intellectus agēs sicut causa vlis. spēs vo sicut pticularis. ¶ Tertius effectus ē dispositio ad hītū quā causat: nō tn̄ cū actu: qz actus imanētes sunt fines ō nō sunt pductiui. ꝓcausat āt cū spē q̄ nō pōt esse cā totalis ppt rōnē iā sepe dictā. ¶ Quartꝰ effectus ē hitus quē etiā cāt cū spē ppt idez qđ pus. sic dictū ē de intellectu agēte in cālitate effectiua. eodē mō de intellectu possibili in cālitate receptiua. qz eodez ordine recipit p̄dicta oia sic cā totalis in suo ordine. ¶ Sz q̄ b q̄druplicit ¶ Dzio sic. Scđ ē agēs ē pstātius paciēte: ꝑ potentia q̄ intelligit ē pstātissima. g̈ ipa ē actiua. ¶ 2o sic. Actio imanēs ē in agēte: ꝑ intellectio ē actio imanēs. z ē in intellectu possibili. g̈ erit actiua. ¶ 3o sic. Actio vitalis nō videt eē nisi ab agēte vitali: ꝑ intellectio ē actio vitalis. g̈ nō pōt esse a spē. qz nō ē agēs vitale. ¶ 4o sic. Actꝰ volūtatis ē actus elicitus: z ē formalit in volūtate: ꝑ actus intelligēdi formalit ē in itellectu possibili. g̈ ē effectie ab intellectu possibili ¶ Ad pm dic Scotus q oē agēs fm q tale bn̄ ē nobilius passo: ꝑ simplr nō videt ista ppō vlr eē va: intelligēdo de termino pducto: nec etiā de passiuo: qz sol est cā hois z agēs respectu hois: z tn̄ hō ē simplr nobilior. dic g̈ q agēs fm rōnē formalē pductiuā ē nobilius termino formali producto. ¶ Sz tūc stat difficultas si itellectus possibilis ē potētia passiua: tūc sequit q ois potētia actiua ē nobilior potentia intellectiua. Et ꝓbo sic. Quācūq aliqđ cōe diuidit p dīas oppositas: q̄đ cadit sub vno mēbro nobiliori ē nobilius q̄cūq cadēte sb ignobiliori. ꝑ cā diuidit p actiuā z passiuā. g̈ oē qđ cadit sb actiuo ē nobilius q̄cūq cadēte sub passiuo: cū g̈ intellectus possibilis cadat sub passiuo necessario erit ignobilior q̄cūq cadēte sub actiuo. ¶ Dico q si diuisio pncipij p actiuū z passiuū eēt q̄ditati ua nescirē bn̄ saluare q̄n oē actiuū eēt nobilius potētia intellectiua. Sz dico q nō ē diuisio q̄ditatiua. Sūt em̄ multe potētie passiue nobiliores potētijs actiuis multis. Forte em̄ nobili⁹ ē intellectionē recipe q̄ causare calorē: z multa alia. non ergo est diuisio quidditatia. ¶ Ad 2m dico q intellectio ōr actio immanens: quia nō terminatur ad terminum productum p eam in esse simplr ꝑ in esse fm quid. Non ōr aūt immanens q sit in agente: quia omis actio ē in agente. ¶ Ad 3m dico q actio vitalis sufficit q sit a principio vitali pncipaliter vel totaliter q̄tum cunq aliud concurrit tanquā minus pncipale: ita est hic: quia intellectus agens quod ē pncipium vitale pncipaliter concurrit. aliud autem non. s. species. ¶ Ad 4m dico q intelligere est elicitum ab intellectu possibili: tamen elicere conuenit tam actiuo q̄ passiuo. Actiue autē elicitur ab agente: sed passiue a possibili elicit. z ideo solum est vis in vocabulo. ¶ Sed hic est difficultas quid scz sit intelligere. Et dicunt aliqui q intelligere est agere. ¶ Sed q̄. Si intelligere sit agere intellectionem: tunc obiectum intelligeret: qđ est falsum: quia aliquādo ē lapis. ¶ Alij dicunt q intelligere ē pati: sed illud non pōt esse vex: qz formaliter intelligere est in deo z vere: z tn̄ in deo nō ē pati. nec vere nec formaliter. ¶ Dico igitur q intelligere non est aliud nisi in se habere formalit actum intelligendi: z illud cōmune est deo z creature: z abstrahit ab actiuo z passiuo. ¶ Dico ergo resumendo q intellectus agens ē ratio intelligendi intellectui nostro sicut pncipiū actiuū. z ē lux: z ponit ppter fantasmata. s. ad ꝓcausandum cum eis spēs intelligibiles. Fantasmata aūt nō sufficiūt p se ad causandū aliquid in intellectu possibili. req̄rit etiā propter intellectū possibilem admouendū ipm eo q ipe nō sit natus moueri a re corpali totaliter: sicut deducit Aug. sup Geñ. ad lram. ¶ Ad auctoritatē dico q intelligit q lux req̄rit in rōe regulātis.

Utrū actus cognoscēdi causet totalit̄ a potētia intellectiua: ⁊ videt q̄ sic. ¶Memoria fecūda ē parēs noticie genite ꝯz Augu. ꝯ mēoria fecūda p̄cise ē potentia intellectiua. g̃ ⁊c̄. ¶Sz ꝯ. q̄ idē Augu. 4° de tri. dic̄ q̄ ex cogīscente ⁊ cognito pit̄ noticia. ¶Hic introducunt q̄ttuor ꝓclones. ¶Prima ē q̄ potētia intellectiua nō ē totalis cā actus intelligēdi. ¶Et hāc ꝓbo q̄druplr. ¶Prio sic. Posito sufficiēti actiuo ⁊ passiuo debite ap̄roxiatis ⁊ nō impeditis pōt seq̄ effectus ⁊ necessario sequit̄ si sint agētia nālia q̄cūq̄ alio circūscripto. q̄ ab alio nō videt̄ effectus dependere. ꝯ intellectus p te ē totale p̄ncipiū actiuū. ꝓstat ād q̄ ē sufficiens passiuū. ⁊ sunt debite ap̄roxiata ⁊ nō ipedita. g̃ obiecto nō p̃nte nec in se nec in spē posset act⁹ sufficiēter cāri. cuius oppositū exprimur. ¶2° sic. Nūla cā finita ꝓtinet infinitos effectus ⁊ spē distinctos totalit̄. Naz cū ꝓtinere plures sit maioris pfectōis q̄z ꝓtinere pauciores ꝓtinere infinitos effectus eēt infinite pfectōis. vbi em̄ pluralitas arguit maiorē pfectōez ⁊ infinitas infinitā: intellectus ād posset intelligē obiecta infinita spē distincta si eēnt. g̃ eēt ꝯtutis infinite. ¶Sz ista rō ita ꝓcludit de ptiali cā sic̄ de totali. ideo isti argumēto nō innitor. ¶3° sic. Q̄ñcūq̄ ē aliq̄ mediū sufficiēs ad ꝓbandū aliquā ꝯitatē: vbicūq̄ inuenit̄ illud mediū poterit eadē ꝯitas ꝓbari. ꝯ mediū sufficiēs ad ꝓbandū q̄ aliq̄d sit cā ē q̄ ipo p̃nte sit effectus. ⁊ eo nō p̃nte nō sit. g̃ sic in ꝓposito cū p̃nte obiecto fiat actus intelligendi ⁊ eo nō p̃nte nō fit: sequit̄ q̄ necessario obiectū se hēat in aliq̄ gñe cāe respectu actus intellectu: ⁊ nō nisi in gñe cāe efficiētis. ꝓbo aūt minorē. q̄z maior ē nota: quō possum ꝓbare q̄ sol sit cā radij vel ignis cā calorīs. cū nō videaz causalitates eoz nisi q̄ eis positis ponūt̄ tales effectus. ⁊ eis nō positis nō. g̃ ⁊c̄. ¶Sz q̄ forte ad istas rōnes posset dici q̄ Iz obiectū nō sit cā effectiua: tñ necessario req̄rit̄ sicut cā sine q̄ nō. ¶Sed 4° arguo ad p̄ncipalē ꝓclonē: ⁊ vltra: ꝯ ē ꝯ B. q̄z illud nō dz poni q̄ posito soluit̄ ois rō ꝓbās oēz causatōez nālē. ꝯ posito B de cā sine q̄ nō soluit̄ ois talis rō. g̃ ⁊c̄. ꝓbo minorē. Nā si dicas q̄ ignis causat ignē. ego nego: ⁊ q̄ñ dicis ad p̄ntiā ignis fit ignis. Hec est dicā ego q̄ ē cā sine q̄ nō. ¶Maior de se nota est. Nā si negaret̄ tolleret̄ omnis via inuestigādi causalitatez naturalem. ¶2ª ꝓclusio est q̄ iste actus nō causat̄ totaliter ab obiecto. Hoc ꝓbo q̄druplicit̄. ¶Primo sic. Nulla cā totalis eq̄uoca pōt esse impfectior suo causato. Hoc pz. quia ea negata nō possumus aliquā pfectōez ꝓbare vel nobilitatem cause ꝓpter effectuum causalitatem: ꝯ obiectū aliq̄n est impfectius q̄ actus cogīscēdi. ꝓbo. ꝓtingit em̄ aliq̄n nos intelligere accidēs sensibile. actus āt intelligēdi ē accidēs spirituale. ꝯ nullū ens sensibile ē eq̄ pfectū sicut accidēs spūale. g̃ aliquādo actus excedit obiectū in nobilitate. ¶2° sic. Ille actus qui non est nisi receptiue in intellectu non est actus impatus: sed actus intelligendi est actus imperatus: ergo ⁊c̄. ¶Maior ꝓz. quia nō est in ptāte pacientis pati. Minor etiam pz. ergo actus impatus est ab intellectu. Nec valet fugere ad p̄sentiā obiecti quam voluntas imperat potentie inferiori: vtpote fantasie: ⁊ sic solum actus intelligendi eo mediante est in libertate voluntatis. quia Iz hoc esset verum ꝓ statu isto: non tamen valet in intellectu sepato. ¶3° sic. Q̄ñcūq̄ actiuum naturale eiusdem rationis ap̄licatur passiuo eiusdem rōnis: semp causat̄ effectus eiusdem rōnis: ꝯ obiectū est actiuū eiusdē rōnis: ⁊ intellectus passiuū eiusdē rōnis. g̃ obiectum non poterit causare nisi effectū eiusdez rōnis: ⁊ sic cum obiectum causet de se actum affirmatiuum alicuius ꝓplexionis nūq̄ poterit causare negatiuū. ¶Constat aūt q̄ actus negatiuus est actus intelligēdi: ⁊ respectu eiusdem obiecti. ergo obiectū nō erit totalis cā ois actus. ¶4° sic. Obiectum nō ē natum de se ꝓceptum aliquem causare nisi ꝯm q̄ in se est. cum g̃ aliq̄n habeat̄ ꝓceptus falsus. ille nō poterit ab aliquo causari obiecto totaliter. sed aliunde quam ab obiecto ꝓuenit q̄ nunc istum nunc illum habemus ¶3ª ꝓclo est q̄ ista duo. s. intellectus ⁊ obiectuz ꝓcurrunt ad actum causandum: sicut due esse partiales. Hec ꝓclo ꝓz ex p̄cedentibus. Nam ostensum est q̄ vtrunq̄ eoz ꝓcurrit: ⁊ neutruz eoz sufficit. ergo vtrūq̄ partialit̄ ꝓcurrit. Itē actus intelligendi vitalis nō p̄cedit totaliter a non vitali. actus intelligendi est hmōi. g̃ potentia vitalis ꝓcurrit. s. intellectus. ⁊ etiam actus specificat̄ ab obiecto: g̃ ⁊ causat̄: quia ex quo ē specificatum hz ⁊ esse. ergo cum neutz sufficiat vtrunq̄ causat. ¶4ª ꝓclo est q̄ inter istas duas causas p̄ncipalior est intellectus. quia semp vbi causa vlior ⁊ minus vlis ꝓcurrūt: cā vlior est p̄ncipalior. Hoc ꝓz: quia deus est vlissima cā ⁊ ideo p̄ncipalissima. ꝯ intellectus est cā vlis obiectum est causa ꝑticularis. Nā determinatū obiectū in spē causat actū determinatū i spē: intellectus aūt ad oēs actus omnium spēz concurrit ⁊ oēs ꝓcausat. g̃ intellectus ē causa vlis ⁊ obiectū est cā ꝑticularis. ⁊ p ꝓsequēs p̄ncipalior cā est intellectus. ¶2° sic. Q̄ñcunq̄ due cause eq̄uoce ꝓcurrunt ad vnum effectum p̄ncipalior semp nobilior est effectu. ꝯ aliquando ꝓtingit q̄ obiectum nō sit nobilius actu intelligendi: ⁊ ꝓstat q̄ sunt cause eq̄uoce. g̃ intellectus ē

ꝑncipalioꝝ. ¶Binoꝝ ꝓz ex supꝝadictis. ℨz ꝓbo maioꝝē. qꝝ ḋcḋd est ꝑfectius a: est ꝑfectius omni impfectioꝝi a. si ḡ actus intelligēdi est ꝑfectioꝝ quā sit cā ꝑncipalioꝝ: cū cā ꝑncipalioꝝ sit ꝑfectioꝝ reliq̄. effectus erit ꝑfectioꝝ ambabus: qꝺ ē falsum. ¶ℨ°. ¶Quēcunq; oꝛdinē hñt aliq̄ in essendo eundē oꝛdinē retinent in causando: ꝫ intellectus in essendo ē ꝑncipalioꝝ quā obiectum: ḡ in causando erit ꝑncipalioꝝ cā. ¶ℨz ꝫ istas ꝯclusiones instaꝯ ḋquadruplicit. ¶ ¶Ꝓzimo sic. Quicḋd ꝑfectionis attribuit inferioꝛibus ꝛ impfectis: nō ꝺz negari a supioꝛi ꝛ ꝑfecto: ꝫ totalis actiuitas suoꝝ actuum q̄ est ꝑfectōnis attribuit infimis foꝛmis. ſ. foꝛmis elemētoꝝ. ḡ ꝛ inteliectui attribuet. ¶2° sic. Ubicūq; est idē medium ibi eadē ꝯclo videt posse inferri. ꝫ ꝑ idem mediuꝫ ꝓbatū est obiectū posse agere ꝛ ignē. ꝑ idem āt mediū ꝓbat ignem esse totalem cāz. ḡ eadē conclusio inferꝯ de obiecto. ¶3° sic. Ubi ꝯcurrunt due cāe vna vl'is ꝛ alia ꝑticularis: ꝑticular' recipit vim causatiuā ab vl'i. ꝫ obiectū nullā vim causatiuā recipit a potentia. ḡ ꝛc. ¶Maioꝝ ꝓz in oibus nisi tu velis introducere in obiecto singularē modum ꝛ anoꝛmalū ꝛ fictiuum. ¶4° sic Cā vl'is ꝑ te sp est nobilioꝝ ꝑticulari. sol est cā vl'is hois ꝛ homo ꝑticularis. ḡ sol erit ꝑfectius hoie: qꝺ ē falsum. vel saltē regula illa non ē vera. ¶Ad ista. ¶Ad ꝑmū ḋico negādo q; inferioꝛa sunt totalis cā suoꝝ effectuū. ℑn oi creatōne inferioꝝ sp ꝯcurrunt supioꝛes cāe: ꝛ si de aliꝫ sit dubiū. de deo tñ nulli theologo est dubium. ¶Uel alit ꝑt ḋici q; opationes agentium inferioꝝ sunt infime. opatiōes āt intellectus sunt nobilissime. ℑdeo nō sequit ibi non requirit aliq̄ cā. ḡ nec ḥ: ꝫ qꝛ iste facultatem intellectus excedūt: ideo aliq̄d aliud req̄rit. ¶ℨz ꝫ. qꝛ ſba ꝑfectioꝝ est ḋcunq; accidēte. ꝫ ignis ignē causat q̄ ē ſba: ꝛ intellectus actum q̄ est accidens. ḡ aliꝯs effectus inferioꝛis oꝛdinis excedit effectū intellectus. ¶Uel optet tenere ꝑmā viā ḋictā in soluendo. ſ. q; nec ignis nec aliq̄ inferioꝝ cā ē totalis cā. Uel ḋicere q; ideo actus intellectus exigit aliā cāz ab intellectu. qꝛ actus intellectus se extendit ad omne ens. ꝛ si essent infinita entia spē distincta intellectus posset hr̄e actum circa oia: ꝛ actus circa illa essent distincti spē: qꝛ ḡ intellectus nō est ex se certus ꝛ determinatus ad certā opationem determinate speciei: hinc ē q; coexigit alias ꝯcausas. Entia āt inferioꝛa sunt determinata ad certas opatōes ꝛ determinate spēi. ℑdeo nō est sic necesse q; req̄rāt aliā ꝯcausam. ¶ℨz ḋices q̄re nō poterit intellectus in aliq̄ opationem totalit saltē vnā sine alia ꝯcausa sicut alia inferioꝛa. ¶Ad istud ꝛz posset ḋici ꝑ ma rñō tñ ḋico q; intellectui posset assignari aliq̄ opatio ad quam aliq̄ alia causa nō ꝯcurrat vniformiter sicut de aliꝫ. sicut intellectus sui ipi us. ¶Ad 2ᵐ ḋico q; ꝑ idē mediū nunq; ꝓbat q; ignis sit totalis cā sicut nec ḥ. ꝫ alio assumpto: qꝛ ignis ē ꝑfecte ꝛrētiuus alicuius effectus. ḋa nobilioꝝ. ḥ āt deficit in obiecto. qꝛ aliq̄n ē ignobilius. ¶Ad ℨᵐ ḋico q; multa exempla introducunt. ¶Ꝓzimo de duobus trahentibus nauem. ḥ deficit. qꝛ vnū ꝑt tm̄ intendi q; totū causaret. Aliud est de ꝑr̄e ꝛ mr̄e respectu plus. ꝫ deficit: qꝛ sunt eiusdem rōnis. Aliud ponit de homine ꝛ sole: ꝫ ḥ deficit. qꝛ ḥ est influxus vnius cāe in aliā: in ꝓposito āt non. Aliud ponit de medicina ꝛ natura respectu sanitatis. ꝫ illud deficit qꝛ ꝛtus nature tm̄ posset intendi q; totam sanitatem induceret. Aliud ponit de ḡui in pulso ab aliq̄ extrinseco deoꝛsum. ꝫ deficit ꝓpt idē. ℑō ḋico q; non est miꝫ si in ꝓductōe cui nō inueniꝫ tur similis in natura inueniat modus causatiōnis cui non inuenit silis in natura. Et si similis ꝓductio vel effectus inueniat inuenia tibi concursum silez duaꝝ causaꝝ. ¶Hic aūt est ꝓductio obiectiua. alibi non. ¶Hic est effectus ab intellectu ꝓductus vt rōnes ꝯquincūt. ꝛ tñ ab alio specificat. ſ. ab obiecto. ḡ videt q; non est miꝫ si talis ꝯcursus dissimilis det. ¶Si ḋicas inueniaꝫ oia silia in sensu ꝛ voluntate ꝛ ꝓductōes obiectiuas ꝛ effectus ꝓductos ꝛ specificos. ¶Ḋico q; eodē mō sicut teneo ḥ teneo ibi: q; a potentia ꝛ obiecto actus causet. ¶Ad 4ᵐ ḋico q; si hō ꝑ aiam rōnalem generaret: curreret argumētū. ℨz ḋico q; sol est ꝑncipalioꝝ ꝛ ꝑfectioꝝ cā omni ꝑncipio q̄ homo ꝓducit hoiez. ꝛ oē illud ē coꝛruptibile: ꝛ forte soli spūs transfusi in seie sunt cā. ¶ℨz occurrūt difficultates. ¶Ꝓzima est: ḋa intellectus agens est nobilioꝝ toto effectu ꝓducto sicut ꝓbatū est supius. ḡ ꝯtinet oñs effectꝰ illos eminent. ꝫ actus intelligendi vadūt in infinitum. ḡ ꝯtinet infinita. ¶Rñ° ḋico q; tales effectus hñt talem ꝓpoꝛtōez de q̄ ḋictū ē supius de 2ª. ꝛ ideo sicut ibi patuit ḋato q; tales intendent in infinitum adhuc illud ꝯtinens nō esset ꝑfectiōis infinite. ¶Sil'r q̄n vna nā specifica exrōe sua foꝛmali aliā excedit si illa alia creſceret in infinitū dūmō sp staret intra rōez sue speciei sp alia eā excederet stans etiā finita. sic est in ꝓposito. ¶2ª diffi. ē de affirmatōe ꝛ negatōe quō obiectū ista ꝑt causare. ¶Ḋico q; obiectū ꝯtinet ista duo ꝛtualiter. vez est tñ q; ita q̄tū est ex se determinat ad vnum. ſ. ad illud qꝺ vez est: q; nunq; nisi ab alio moueret causaret nisi illud. ḋd āt est q; ḋat obiecto vt causet actū q̄ ē falsus Ḋico q; illud ē potentia vltimata qꝛ vel mouet obiectū: vel saltem causat in intellectu possibili dispōnez ad ḥ. ¶ℨª diffi. ē q̄lit lapis posset affir-

mare ⁊ negare ⁊ silogizare. Dico q̄ nullū istorū facit obiectū: nec negat: nec affirmat: nec silogizat. q̄ oia ista sunt q̄dā opatōes intellectiue: obiectū aūt nō intelligit. g̃ ⁊c. ¶ Ꝫ q̄d. Dico q̄ obiectū bñ causat istos actꝰ. ꝑ causare affirmationē nō ē affirmare: ꝑ recipe actū affirmandi ē potius affirmare. ¶ 4ª difficultas. quō obiectū pōt causare actū intelligēdi. q̄ actus intelligē di causaf p dicere: obiecto aūt nō ꝓuenit dicere. Dico q̄ aliq̄ obiectū ⁊ intellectus sunt distincta realiē. Et tūc dico q̄ relatōes distinctas realiē fundat. ¶ Ꝫ tūc actus intelligendi p̄cise nō ō̄r: ꝑ etiā generaf. ō̄r aūt a potētia: quia dicere non ē nisi nature intellectiue: ꝑ generaf ab obiecto eo mō q̄ aliquod aliud accñs ō̄r a causa sua generari. ⁊ eodē mō in actu intelligēdi sunt due relatōes fundate respectu terminoꝝ diuersoꝝ a q̄bus causaf vna ō̄r dictio respectu potētie dicēs. Alia ō̄r gñatio respectu obiecti gignētis. ⁊ sic pz ad illud. ¶ Sed tunc remanet alia diffi. de obiectis nō actiuis sicut de q̄̃titate ⁊ relatōe ⁊ ꝓprietate indiuidualī: que nō videntur forme actiue. Sīr de materia a q̄ videf amoueri ois actiuitas. ¶ Dicūt alīq̄ q̄ ab istis non neqaf actiuitas talis. ſ. immutādi intellectum scz causalitatis obiectia. ꝑ actiuitas realis q̄ aliq̄d realiter alteraf ⁊ realiter abijcif: talis causalitas bñ remoueref a talibus. ¶ Sed ꝫ. Quia illud ō̄z magis dici actiuū respectu alterius q̄ō ē ꝓductiuū nobiliorīs forme ⁊ pfectioris. sed calor ō̄r actiuus: q̄ causat calorē qui ē impfectior ipo intelligere. g̃ illa multo magis dicenf actiua q̄ causant intellectōez. ¶ ꝓ̄ō g̃ dici de relatōne q̄ eius cognitio causaf ab extremis. ꝯgnitio aūt indiuidualis ꝓprietatis a natura: ⁊ q̄̃titatis a substātia ⁊ materie a forma. ꝑ quia ista duo possunt a p̄dictis separi hinc ē q̄ remanet difficultas de q̄̃titate separata ⁊ materia. ꝑ de hoc alias ¶ Ꝫ adhuc remanet difficultas magna: de volūtate vtꝝ sit ꝓductiua intellectōis p modū obiecti naturalis. ¶ Si dicaf q̄ habet duplicē viz ꝓductiuā. vnā p modū obiecti: ⁊ illa ē naturalis. Aliā p modū potētie: ⁊ illa ē libera. Tūc remanet diffi. q̄ si ois ꝓductio obiectiua nō ē libera ꝑ naturalis. tūc ꝓductio spūssancti que ē obiectiua erit naturalis. ¶ Dico g̃ altero duoꝝ mōꝝ vel q̄ intellectio volūtatis nō causaf a volūtate ꝑ a natura aie in q̄ est volūtas. Vel dicerem q̄ volūtas causat libere verbū suū. ⁊ ꝫ nō ē inc̄ueniēs. q̄ actus impatus ē vere verbū ⁊ tñ liberꝫ ē: quia potentia libera impatū. ¶ Alia diffi. ē de substātia angeli. quia ſm Augu. nullam formā absolutam pōt ꝓducere. g̃ nec intellectionem. ¶ Dico q̄ in ꝓductionibus obiectis nō negat Augu. vim ꝓductiuā cētie angeli. ⁊ sic essentia angeli pōt aliquam formā absolutā ꝓducere scz obiectiue. ꝑ in alijs ꝓductionibus ⁊ formis negat. ¶ Sed ꝫ. ꝑ te q̄lem ordinem habent aliqua in essendo: talem habent in causando: sed cētia aie ē nobilioꝝ potentia. g̃ ꝑncipalioꝝ cā erit cētia q̄ causat p modū obiecti q̄̃ potentia. ¶ Dico ergo q̄ nō sp ē vera ꝓpositio assumpta. ſ. maioꝝ. ¶ Ad auctoritatē in ꝓncipio dico q̄ mēoria fecunda includit potentiā intellectiuā cū obiecto apud ipam. sicut ſm Augu. intelligentia includit ipaz potentiā intellectiuā eandē cū actu intelligēdi.

Questio. VIII

Utrum ois actus intelligēdi causef ab istis duobus. ſ. potētia ⁊ obiecto: q̄ sic quia cause cētialiter ordinate oēs necessario requirunf ad effectū cōmunem. sed iste sunt essentialiter ordinate. g̃ ⁊c. ¶ Contra. quia intellectus aliq̄ intelligit seipm. ¶ Hic dico breuiter q̄ aliq̄ nō requirif nisi vna causa: sic̄ q̄ intellect' intelligit seipm. Aliquādo due sic̄ q̄ intellectus nudus intelligit alia. Aliq̄ tres: sicut q̄ intellectus ē habituatus. habitus ei tūc ꝯcurrit cū obiecto ⁊ potentia. Aliq̄ quattuor scz q̄ potentia volitiua ꝯcurrit impando. mouet em̄ tunc potentiam intellectiuā: quod non posset fieri sine impssione alicuius. Istud autē impssum non videf aliud esse nisi actus intelligendi. ⁊ isto mō verificaf ꝟbum Augu. quod dicit de verbo impato q̄ voluntas ꝯcurrit ad impandū siue ꝓducendū verbum qō ex amore ꝓcedit. ¶ Sed tūc est di. q̄ idem intelligit se videf em̄ tunc idem referri ad se relatōne reali disperantie. ſ. mouentis ad motū. ¶ Dicunt alīqui q̄ q̄ intelligens ⁊ intellectum sunt idez nō ē mouēs ⁊ motum. ¶ Sed adhuc isto posito videf intelligentis ad intellectum respectus realis esse: quia intellectus ō̄r alicuius intelligens Nec pōt dici q̄ hoc nō repugnat ꝓpter actū nouum qui ibi ē. quia obiectum intelligibile refertur ad ꝓncipium intellectiuuz: anteq̄ intelligatur non mediante actu intelligendi. ¶ ꝓ̄ō dici q̄ non ē relatio formalis sed fundamentalis vl si ponaf respectus formalis ⁊ realis pōt dici q̄ hoc nō est inc̄ueniens ꝓpter diuersas ratōes reales inuentas que sunt intellectualitas ⁊ intelligibilitas. vel sunt passiones vel rōnes formales in intellectu.

Questio. IX

Utrum in via p intellectum possumus cognoscere aliquod singulare. Aō nō Augus. de ciui. ꝛ. Sensibilia p sensum intelligibilia p intellectum: non intelligibilia p sensum: nec sensibilia p intellectum. sed singulare ē sensibile: ergo nō intelligibile. ¶ Cōtra. Intellectus negociaf circa eterna p ꝓpriorē supriorem ſm Augu. iij. de trini. ¶ Circa autē tpa

lia p portões inferiorẽ: ḡ oportet q ista distincte cognscat. ⁊ sic cũ eterna sint singularia. ḡ ⁊c. ¶ Hic dicũt aliq̃ q solũ singularia intelligimus. qz illa p̃cise intelligimus q̃ mouẽt ad intellectõz sui ꝑ p̃cise singularia mouẽt ad intellectiõez sui: qz actões sunt singulariũ. ḡ ⁊c. ¶ Contra istud arguo q̃dupl̃r. ¶ Primo sic. Intelligẽs q̃dditatez põt demonstrare passionẽ de subiecto. ḡ intelligẽs singulare poterit aliquã passionẽ de ipo ostrare: ⁊ tũc erit scia de singularibus. qđ est falsum. ¶ Cõfirmat. qz intelligẽs singl̃are vt singulare ẽ põt cognscere ⁊ demõstrare de eo id qđ ꝓuenit sibi vt singl̃are ẽ: ꝑ distinctio sui ab alio indiuiduo ꝓpetit sibi inc̃tũ singulare ẽ. ḡ talis distinctio poterit de eo demõstrari. ¶ 2° sic. Intelligẽs q repñtatiuũ qđ indifferẽter repñtat ⁊ vnifozmit̃ siue res existat siue nõ: non intelligit rẽ exñtẽ eẽ: ꝑ intelligẽs rẽ esse singularẽ intelligit eã existere. Probo minorẽ. nã q̃ intelligit rẽ in vltia eius actualitate intelligit rẽ exñtẽ: qz si nõ adhuc nõ esset in vltimata actualitate: ꝑ intelligẽs rẽ esse singularẽ intelligit eã in vltiata eius actualitate. ḡ intelligit eã exñtẽ. Tũc vltra ꝑ intellectus nr̃ p̃cise p statu isto intelligit q tale repñtatiuũ. ḡ intellectus nr̃ nõ poterit intelligere singulare vt singulare ẽ. ¶ 3° sic. Illud qđ intelligit q repñtatiuũ vnifozmit̃ repñtãs non intelligit aliq̃d de bis q̃ insunt sibi p accñs: ꝑ p̃rietates indiuiduales insunt p accñs ei qđ repñtat p repñtatiuũ. ḡ p repsentatiuũ q qđ intelligimus: eas nõ cognscimus. ¶ 4° sic. Oẽ qđ intelligit aliq̃ distincta vt distincta nõ decipit circa distinctiõez eoz. ꝑ intellectus decipit circa distinctõez singulariũ. ḡ intellectus nr̃ nõ cognoscit ea vt distincta. Ideo dico q in via non possumus cognscere singl̃are vt singulare: ita q intelligat̃ singularitas vel eius hecceitas. ſ. differẽtia indiuidualis q̃ natura sit hec. ¶ Oz ꝛ̃ b arguit̃ sic. Quicũq cognscit relatiõez vt relatio ẽ cognscit terminũ. ꝑ intellectus nr̃ cognscit vl̃e vt vl̃e qđ oz relatiue ad pticulare. ḡ cognscit pticulare. qz correlatiua sunt. ḡ simul cognscunt̃. ¶ 2° sic. Illud qđ abstrahit aliq̃d ab aliq̃ necessario cognscit illud. qz abstractio fieri nõ põt ab ignoto. ꝑ intellectus nr̃ abstrahit vl̃ia a pticularib⁹. ḡ necessario cognscit pticularia. alit̃ em̃ non abstraheret. ¶ 3° sic. Oẽ intelligẽs aliq̃d exñs in q̃ tũ exñs cognscit pticulare ⁊ singulare. qz nõ potest existere nisi singulare: ꝑ intellectus nr̃ aliq̃ sic cognscit. Probo. Nã o ꝓmo ente ꝓbat demõstratiue exñtiã. ¶ 4° sic. Oẽ cognscẽs ꝓtingẽtia inc̃tũ ꝓtingentia sunt necessario cognscit singularia: qz nullũ nõ singulare ẽ ꝓtingẽs. ꝑ intellectus nr̃ cognscit ꝓtingẽtia: qz distinguit ea a necessarijs. ḡ ⁊c. ¶ Ad ꝓmũ dico q oportet necessario ꝓpt̃ argumẽtũ dicere q rõnẽ pticularis cognscimus saltẽ in gñali. ⁊ talis cognitio pticularis suffícit ad cognitõez vl̃is vt vl̃e ẽ ꝓpt̃ relatõez. ¶ Ad 2m dico q abstractio oz sic intelligi q singulare mouet̃ nõ p rõnẽ singularis sed nature: ⁊ sic intellectus intelligit nãz q̃ ẽ in singulari nõ vt in singulari: ꝑ vt vna nã. ⁊ ista est abstractio vl̃is. ¶ Ad 3m dico q eo mõ q̃ cognscitur aliq̃d vt exñs põt dici q cognscit̃ vt singulare: ꝑ nõ cognsco ꝓmũ vt exñs ẽ nisi in gñali incipiendo exñtiã. ⁊ isto mõ intelligo singulare scz in gñali. ¶ Ad 4m dico eodẽ mõ q iste cognscit singulare sicut ꝓtingẽs. ꝑ non cognscit nisi in gñali ꝓtingentiã alicuius ⁊ sic nec eius singularitatẽ Nõ em̃ intellectus põt iudicare de q̃libet ꝓtingenti in pticulari. ¶ Oz adhuc remanẽt due diffi. satis magne. ¶ Prima ẽ de actu cognscẽdi qđ intuitie cognscit̃: cognscit̃ vt exñs. ⁊ sic vt singulare: ꝑ actus intelligendi intuitiue cognoscit̃. ḡ ⁊c. ¶ Dico ad b̃ q cognitio intuitiua põt eẽ etiam q̃dammõ ꝓfusa. ideo poterit terminari ad aliq̃d qđ ẽ exñs: ⁊ tñ nõ ad hecceitatẽ: qz si oppositũ esset tũc possemus cognscere dr̃iam ⁊ distinctionẽ actuũ. ¶ 2a diffi. ẽ de sensu vtz ferat̃ sup singulare. Et oz cõit̃ q sic. ¶ Sed ꝫ hoc arguo. Quicũq cognoscit ꝓncipia distinctiua: cognoscit eoz distinctõez. ꝑ sensus noster non cognoscit distinctõez singulariũ. Nam positis duob⁹ singularibus cum oibus accidentibus suis vnifozmibus ⁊ ejusdem speciei sensus nõ discerneret inter ea. Verbi gratia. De duobus ouis similibus q̃tum ad omnia: ⁊ tñ distinguunt̃ numeralit̃. vnde bñ ꝓcedo q sp sensus cognoscit singulare: ꝑ tamen non vt singulare. nec fertur sup rõnem singularitatis: quia sic sp distingueret inter q̃cũq singularia: quod falsum ẽ. ¶ Oz tũc remanet vna diffi. quõ. ſ. poterimus discernere inter duo indiuidua eiusdem spẽi. ex q̃ eorũ ꝓncipia distinctiua nõ cognoscimus: nec ea distincta cognoscemus. ¶ Dico q nũq̃ hoc possemus nisi p distinctõez specificam in accidentibus. sicut de duobus stellis ꝓpter situm diuersum vel q̃litatem vel figurã. ⁊ ꝓpter b̃ si essent oia sitia nõ discerneremus. ¶ Ad rõnem in oppositum dico q Augu. non intelligit q̃n sensibilia ⁊ singularia intelligant̃ f̃m quidditates eoz ab intellectu. ꝑ tñ vult q nõ intelligant̃ f̃m hecceitates ꝓprias.

Questio. X

Utrum ad actũ intelligendi requiratur spẽs intelligibilis. q sic. Augus. xj. de trini. Quattuor sunt spẽs in aia altera ex altera nata. ex spẽ in sensu nata in fantasmate: ⁊ ex ipa ẽ nata spẽs q̃ est in memoria. ⁊ ex illa q̃ est memoria actus intelligendi. ¶ Contra. Ipe vocat spẽz actũ intelligẽdi in eodẽ. xj. ſ. õ

trini. ¶ Hic dr q nō requirit spēs: ꝑ sufficiūt fantasmata. Qd ꝓbat sic. oē pfectibile respiciens pfectōez suā immediatā ꝑmo pficit illa: ꝑ intellectus respicit actū intelligēdi vt ꝑmā impfecti onē. g̃ imediate recipit in eo. ¶ Cōtra rōez isti⁹ opinionis arguo ꝑmo. Nā mā respicit formam substātialē vt pfectiōez ppriā suā. ⁊ tñ por ē alteratio ꝓ quā introducit forma accidētal'. ¶ ℞. Calefactibile ꝑmo ē in potētia ad calorē: ⁊ tñ ꝑmo reducit ad vnū respectū extrinsecū aduenientē. qr ꝑus in eo recipit respectus approximationis agētis ad passum: vel ecōuerso q̄ recipit calorē. ¶ ℞. Sēsus ꝑo ē in potētia ad visionē ⁊ tñ ꝑus ꝑm cōit loquētes recipit spēz. Eodem mō imagiatio ꝑus ē i potētia ad actū q̄ ad spēz ⁊ tñ ꝑus recipit spēz q̄ actū. g̃ ⁊c. Alij dicūt q nō ē ponēda spēs eo q nō aparet euidēs necessitas. pluralitas ār ē sp vitāda vbi euidens necessitas nō aparet. ¶ Cōtra istā opinionē or oñ dere necessitatē. q̄dā em̄ dicūt q necessario requirit spēs ppt causatōez actus intelligēdi: qr nisi corpale sufficit ad cāndū actum intelligēdi: fantasma ār corpale ē. g̃ nō sufficit. optet g̃ ponere spēz in intellectu q̄ causet. ¶ Alij em̄ ponūt ppt ꝓportiōez mouētis ⁊ moti. fantasma ār nō ē ꝓportiōatū motiuū intellectus nr̄i. ⁊ ppt materialitatē. ⁊ ppt singularitatē. ⁊ ppt hoc requirit spēs necessario. ¶ Sz mihi videt q iste rōes nō cogūt. ¶ Pria non. s. q nullū corpale sufficit ad agēdū in spm̄. qr ꝓ te fantasma causat spēm in intellectu possibili. g̃ videt q sibi nō repugnat cāre actū intelligēdi. ¶ 2ª nō videt valere: quia nō videt minor ꝓportio fantasmatis ad actuz intelligēdi quā obiecti mālis. s. in intellectu separato materiale obiectū ⁊ sensibile pōt agere ⁊ cāre. g̃ eadē hic fantasma. Nec valet dicere q hoc sit ppter materialitatē: qr materialia intellectū sepatū pñt mouere nec singularitas pōt impedire: qr ipamet spēs quā tu ponis singularis est. sicut fantasma. ¶ Dico g̃ q sequēdo naturalem rōnem nulla aparet necessitas: ꝑ tunc due rōnes q̄ mouēt me: tñ ꝓcedūt ex creditis. Una earꝝ est sepatio intellectus: qñ em̄ aliq̄ sunt eiusdē rōnis formalis: illud qđ ꝓuenit vni pōt alteri ꝓuenire. ꝑ intellectus sepatus ⁊ ꝓiūctus sunt eiusdem rōnis. immo ꝓtingit q sunt idē numero aliqñ. g̃ ⁊c. ¶ Constat aūt q intellectus sepatus recipit spēs. g̃ ⁊ intellectus ꝓiūctus pōt recipe. q aūt intellectus sepatus recipiat species ꝓbo ꝑmo de noticia vesptina angelorꝝ: fuerūt em̄ eis infuse scie rerꝝ. nō nouerūt aūt intuitiue quia res eis pñtes nō fuerūt. g̃ abstractiue. ⁊ ꝓ ꝓsequens spēs habuerūt. ¶ 2° h̄ idem pz de aia xp̄i q̄ nouit multa quorꝝ pñtiā nō habebat. Et non solū in verbo: ꝑ etiā in genere ꝓprio. ¶ Similiter ꝑmus homo nouit mlta. g̃ habebat species. ¶ 2ª necessitas est. quia aia sepata videtur de his q̄ vidit hic recordari. ꝑ nō ꝓ fantasmata g̃ ꝓ repñtatiua. ⁊ ꝓ ꝓsequens ꝓ spēs. ¶ Similit ꝑ Paulus recordabat de aliqbus que videbat in raptu. non ꝓ fantasmata. quia talia nō erant fantasiabilia. Eodem mō de btō Johanne: ⁊ ō diuite: ⁊ de multis alijs. ¶ Hic dr q h̄ est ꝓ habitus. Nā ꝓ habitus ad gñatos pōt ꝗs recordari. ¶ Cōtra. quia repsentatiuū obiecti in causando nō se tenet a ꝑte potentie: ꝑ ex parte obiecti. habitus se tenet ex ꝑte potētie. ¶ 2° dicunt isti q si poneret spēs frustra fieret recursus ad fantasmata. Eodē mō si ponant habitus repñtatiui frustra fieret recursus ad fantasmata. qđ est directe ⁊ eos. ¶ 3° sic. Non ex quolibet actu generat habitus. ꝑ de omni actu quē habem⁹: possumus recordari. cū g̃ habitus illius vnius actus nō sit: oportebit esse aliqđ repñtatiuū: ⁊ h̄ nō pōt esse nisi spēs. ¶ 4° sic. Dis actus intellectus pōt esse obiectū recordatōis g̃ oportebit ponere tot habitus q̄t recordabilia cuz sint ꝑm te correlatiua. ¶ ℞. Si ponas habitū repñtare nō video differentiā nisi id qđ voco spēz tu vocas habitū. ¶ Sz viso q requirit spēs in intellectu sepato. Nunc videndū ē q̄re requirit ꝓ statu isto. s. ꝓiunctio. Nō pōt dici q totaliter causet: quia ꝓbatū ē supra q intellectus necessario cōcurrit. Nec pōt dici q ē cā sine q̄ nō. qr omnem causam sine q̄ nō oportet resoluere in positiuaz aliquā. ¶ ℞. Nulla causa sine q̄ nō specificat actum. ꝑ a spē specificat actus sicut ab obiecto qr spēs tenet vicē obiecti. g̃ nō erit causa sine q̄ nō Nec valet dicere q mouet sicut instrumentum obiecti: quia nullū instrumentū agit vel agere pōt destructo ꝑncipali agēte. ꝑ obiecto destructo spēs adhuc pōt causare actū. g̃ nō requirit vt instrumentū. Nec valet dicere q requirit vt ꝑncipiū elicitū totali: quo habito potentia pōt elicere actū. ¶ Cōtra. qr totale ꝑncipiū elicitum ꝓtinet vel ẋtualiter vel formalit ꝑncipiatum ꝑ spēs nō ꝓtinet formaliter vel ẋtualiter actū intelligēdi. g̃ nō est totale ꝑncipiū respectu illius ¶ ℞. Quicunq aliqđ formalit est ꝑncipium alicuius electōis in subiecto si esset sepatū eliceret maxime si esset totalis causa. ꝑ spēs sepata non pōt elicere. g̃ ⁊c. ¶ Ideo dico q requirit partialiter ad causandū cū intellectu agēte determiatiue: sicut cā ꝓticularis dr determinare vlez. accidit aūt sibi adherere: qr si eēt sepata adhuc posset mouere ad intellectōez. ¶ Sz h̄ sunt octo dubia. ¶ Primū ē quō cū spēs sit singularis posset repñtare q̄ditatē vlez: ⁊ mouere ad ꝓceptum eius. ¶ Hic dico q in spē sunt duo ꝓsiderare: sicut in hoie. s. nā ⁊ hecceitas: q̄ vna spēs ab alia

distinguit. ¶ Dico ḡ q̄ rō agendi ē q̄dditas spe
ciei: ꝑ hecceitas ē cōditio illius. si em̄ hecceitas ⁊
singularitas eēt rō agēdi igni. ḡ eūdē calorē cā
ret in aq̄ ⁊ in ligno. qñ aq̄ ageret in aquā vel li-
gnū in lignū. mouet igit rōe q̄dditatis: nō rōe
ꝓprietatis seu hecceitatis. eodē mō sic̄ supra fu-
it dictū de sensu q̄ singulare mouet tm̄ mouet p
naturā: nō p rōez singularitatis. ¶ 2m dubium:
vtr illa spēs sit q̄ vel qd̄. Si sit q̄: q̄d ē suū qd̄.
Dicūt aliq̄ q̄ ipa ē q̄: suū aūt qd̄ ē obiectū. ¶ Sz
illud nō pōt stare. qr q̄ nūq̄ pōt causare nisi exi
stente eius qd̄. ꝑ spēs causat nō exīte suo obiec-
cto. ḡ ⁊c. Maior pz. Mā q̄ sit necessario respec-
tu alicuius qd̄: si est q̄ in actu: necessario ē qd̄
in actu. ¶ ℙ. Illud qd̄ est qd̄ dz habere in se il-
lud qd̄ est q̄. ꝑ spēs nō est in obiecto. ḡ obiectuz
nō est qd̄ respectu spēi. ¶ Alij dicūt q̄ intellect⁹
possibilis est qd̄ qr in eo recipit spēs sicut in sb̄-
iecto. ¶ Sz ℨ. Illud nō pōt esse qd̄ respectu ali-
cuius actionis quod nullā actiuitatē hz: ꝑ intel
lectus possibilis est hmōi: qr nihil pōt ꝓducere
ḡ ⁊c. ¶ Dico tm̄ ꝑ nō obstāte q̄ intellectus ē qd̄
¶ Sz ad videndū modū est sciendū q̄ licz sit ea
dē realitas intellectus possibilis ⁊ agētis: nō ē
tm̄ qd̄ rōne intellectus possibilis. ꝑ rōne intelle-
ctus agētis. ¶ Ideo in summa est intelligēdū q̄
spēs est in realitate eadē in q̄tum receptiua: nō
in q̄tum actiua. ꝑ illa realitas est qd̄ in q̄tū acti
ua. Idem em̄ suppositū humanū ē qd̄ patitur ⁊
qd̄ agit. ꝑ est quod patit rōe intellectus possibi
lis. Est qd̄ agit rōne intellectus agētis. ¶ Posset
tm̄ dici ad argumentū alit q̄ intellectus pos
sibilis est qd̄. nō aūt oportet q̄ habeat actiuita-
tem: ꝑ sufficit q̄ ex illo cū q̄ fiat vnū quod ē qd̄
verissime. ¶ 3ª diffi. est. si spēs ē sufficienter mo-
uens q̄z vna mouet plus q̄ alia: ⁊ q̄re nō oms
simul. ¶ Pōt dici q̄ est. qr vna ē fortior q̄ alia:
nō pñt aūt tot actus simul esse. Sz ℨ nō placet.
¶ Dico ḡ q̄ oportet recurrē ad fantasmata. Or
do em̄ eentialis ē int istas potētias: nō pōt em̄
vle intellectus intelligere: nisi eius singulare fā
tasma fantasiet. fit ḡ variatio ꝑm q̄ fantasma
variat. mouet em̄ spēs ad motōez fantasmatis
¶ Sz q̄re variant fantasmata. Dico q̄ ℨ ē ppt
dispōez spirituū mobiliū p q̄s fantasmata dis-
currūt: ⁊ in q̄bus sunt subiectiue. qñ ḡ deferun
tur vsq̄ ad organū determiatū cerebri: p spūs
vbi ē organū fantasie tūc fit fantasiatio. ¶ Sz q̄
re oportet intellectuz recurrere ad fantasmata.
¶ Dico q̄ ppt ordinē potētiaz. Talis em̄ ordo
ē p statu isto q̄ intellectus nō pōt exire in actū
suū si fantasia simul nō sit in actu suo. ¶ Sz vñ ē
talis ordo cū nō sit in brutis nec i intellectibus
sepatis. ¶ Dico q̄ Aug. dicit q̄ ℨ ē in penā pec
cati. nec apparet bñ rō nālis ad hoc. tm̄ ꝺ ℨ certi
sumus saltē p expientiā. ¶ 4ª diffi. ē si spēs ter-
minat actū intelligēdi. ¶ Dicūt aliq̄ q̄ actus in
telligēdi terminat ad obiectū vt relucet in spē.
¶ Sz ℨ nō intelligo: qr aut obiectū relucēs i spē
ē aliq̄d aliud ab ea. aut nō: si sic erit eius passio
⁊ tūc necessario spēs intelligit. si aūt ē oio idem
tūc certū ē q̄ spēs intelligeret. sil'r si eēt aliud a
spē cū nō sit obiectū ex: qr illud nō est in rez nā
sequit q̄ obiectum ex nō intelligeret. ¶ Dico ḡ
q̄ actus intelligēdi terminat ad q̄dditatē vt p-
scindit ab esse ex ⁊ ab eē intra. ⁊ ab oi loco: ⁊ ab
oibus q̄ sibi nō ꝓuenīūt ex rōe sua formali. vel
in ꝑmo mō vel saltē in ꝑmo ⁊ in scdo. ¶ Sz nun
q̄d spēs intelligit a nob. ¶ Dico q̄ nō intuitiue
qr nō exprimur. nec abstractiue: qr tūc eēt p ali-
am spēz. ⁊ sic ꝓcessus in infinitū. Cogscit ḡar-
guitiue. ex q̄ de re abīte iudicamus. ℨ ē p spēz
¶ 5ª diffi. ē si spēs ꝑmanētes sunt. ¶ Dicūt aliq̄
q̄ nō: nisi manēte actu. ¶ Sz illud nō placet. nā
apparet mihi q̄ cessaret cā potissima ppt quaz
ponit spēs. Ideo dico q̄ ē ꝑmanēs trāseūte ac
tu sicut habitus. ¶ 6ª diffi. est. Posito q̄ sit per-
manēs vtrū possit corrūpi ⁊ destrui. Et videt
q̄ sic. ꝑ obliuionē em̄ videt deleri. ¶ Dico tm̄ q̄
mihi apparet q̄ nō posset corrūpi. Rō ē ista: qr
qñ subiectū ē in nāli potētia ad aliquā formā p
manentē illa forma nō videt posse corrūpi nisi
p ℨriū: vel p agēs potes inducere ℨriū. ꝑ spēs
nullū ℨriū hz nec aliq̄d q̄ sit sibi incōpossibile
Mā oēs spēs quorūcūq̄ siue cōpossibiliuz siue
incōpossibiliū sunt ꝓpossibiles. ideo nihil hz in
compossibile. immo cū oibus stare pōt. Habi-
tus āt lz sit forma ꝑmanēs: ⁊ subiectū sit in po-
tentia nāli ad ipm̄. tm̄ bñ videt q̄ posset corrū-
pi: qr hz aliquo mō ℨriū. nō dico de oibus ha-
bitibus. ꝺ ℨ erit sermo inferius. ¶ Sz tūc opor-
tet rñdere quō fit obliuio. Dico q̄ tota obliuio
dz referri ad sensum. ⁊ nō ad intellectū. Spēs
em̄ in sensu bñ pōt deleri ppt alteratiōez orga-
ni: ⁊ sic fit obliuio. ¶ Alia diffi. ē si spēs pōt au-
geri. ¶ Dico q̄ sic ppt frequētatiōez actuū fan-
tasiandi aliq̄d gñat vel aliq̄d causat. nō aūt sp
alterius ⁊ alterius rōis. ḡ eiusdē rōis: ⁊ nō cau
sat alia numeralit. ḡ ꝓz intendit: sic̄ ignis in
aq̄ calida sp aliq̄d causat. nō tm̄ nouū calorez: ꝑ
ꝓrem intēdit. ¶ 8ª diffi. ⁊ vltima ē. Si sint aliq̄
spēs incōpossibiles vel ℨrie q̄ nō pñt simul esse
¶ Dico q̄ nō: qr oēs spēs q̄tūcūq̄ sint obiecto
rū incōpossibiliū sunt ꝓpossibiles. ¶ Sz q̄re ℨ-
riorz nō sunt ℨrie. ¶ Dico q̄ sil'itudies obiecto-
rū sunt alterius rōis ab eis aliorū. Ideo si sint ℨ
rie nō oportet hec esse ℨria.

Questio. XI

Vtrū plures actus itelligēdi sint ꝓpossibi
les i eadē potētia. qd̄ nō. Aug. xj. ꝺ tri
ni. Volūtas qñ ꝙuertit intellectum ad

vnū obiectū eū auertit ab alio. ¶ Cōtra. Aug. sup Luc. dicit. Circa multa pōt intellectus occupari. ¶ Hic dixerūt alicᵏ q plures actus intelligendi nō sunt ꝓpossibiles in eadē potētia: qz potētia nāl̄is ꝑm totū suū conatū agēs ⁊ ꝓducēs vnū non videt q aliud possit ꝓducere: qz videt terminū adeq̄tū hr̄e. Nā ex q aliud ꝓducit vel posset ꝓducere iā ꝑus nō cēt adequatus ¶ Sz ꝫ ℔ arguit vnus alius doctor sic. Alius ē actus q apꝛehēdunt simplices q̄ditates: ⁊ actus ꝓponēdi eas qz ꝑmus a 2° sepat. ℔ isti duo sunt sil̄. Impossibile ē em̄ ei ꝓponere simplices q̄ditates ⁊ ꝓpōnē intelligere sine intellectōne simplici terminoꝝ. q̄ sil̄ stāt. ¶ 2° sic. Actus cognitōis ꝑncipij ē alius ab intellectu ꝓclonis: ℔ intellectōne silogistica cognitio vtraq̄ habet: qz cogscit tā ꝑncipiū q̄ ꝓclo. q̄ videt q actus plures sil̄ stēt. ¶ 3° sic. Q̄ncūq̄ vnū coꝛrelatiuoꝝ cōcipit ⁊ reliquū. ℔ alius actus ē respectu vnius ⁊ alius respectu alterius. q̄ duo actus sil̄. qz actus relatōis ⁊ absoluti nō videt cē vnus actus terminus āt illius respectus aliq̄n ē absolutus ¶ 4° sic. Cōcipiēs habitudinē ℨrietatis necessario ꝓcipit extrēa. sicut ꝓcipiēs ℨrietatē albedinis ⁊ nigredinis: necessario ꝓcipit albedinez ⁊ nigredinē: ℔ q aliū ⁊ aliū actū. q̄ ⁊c. ¶ Sz ad ista rñdebat vnus alius doctor ⁊ ꝓbabilit. ¶ Ad ꝑmū ꝺr q q̄n q̄ditates simplices q se ꝓcipiunt tūc ē alius actus. ℔ eodē actu q̄ intelligo ꝓplexionē: intelligo extrēa. ⁊ nō alio ⁊ alio: ⁊ sic pz ad illud. ¶ Ad 2m ꝺr eodē mō de silogismo q eodē actu ꝓcipio p̄missas ⁊ ꝓclonē. vez ē q alio actu possum vtrūq̄ cogscere. ⁊ tunc sine dubio sil̄ nō cogsco. ℔ q̄n sil̄ cogsco: tūc sp ē vnicus actus ¶ Ad 3m ꝺr q eodē actu intelligo relatiua. Et ꝫ ꝓbat. qz si diuerso cū isti sint actus absoluti ⁊ realit̄ distincti: tūc vnus ab alio poterit separi. ⁊ sic aliqs intelligeret p̄ez filiū nō intelligendo qꝺ ē impossibile. ¶ Ad 4m dico q si ℨria ꝓcipiant sine habitudine ℨrietatis: tūc vnū obiectū pōt intelligi sine alio: ⁊ diuersis actibus ⁊ nō simul: ℔ si cū habitudine: tūc dico q eodem actu oio ꝓcipiunt. ℙꝛobo āt q plures actus intelligēdi possint cē sil̄ aliꝭ rōibus. ¶ ℙꝛimo sic. Actus btificus ⁊ nō btificus nō p̄nt cē vn⁹ actus: ℔ cognitio matutina ē btifica: ⁊ vesptina nō. cōstat aūt q fuerūt sil̄ in angelis. q̄ duo actus fuerūt sil̄. ¶ Sz dices nō valet. qz vna ē nāl̄is ⁊ alia supnāl̄is. ¶ Cōtra. Q̄ncūq̄ ē repugnātia sil̄ atl vel ex subiecto vel ex formis a q̄cūq̄ agēte cauſanſ sp sunt incōpossibiles. Ita em̄ odiū ē ℨriū charitatꝫ: sicut amicitie nāl̄i. si q̄ ista sil̄ stāt: nec erit repugnātia ex subiecto nec ex actibus. ¶ ꝓ 2° arguo sic. Stāte actu visionis diuie in āgelico intellectu. s. in Gabriele Michael p̄t sibi aliq̄d reuelare ⁊ eū illuminare ⁊ sibi loq̄: cū q̄ hoc nō sit nisi nouā cognitōz cāre. stāte ꝑma ista cā: ⁊ sic duas habebit. s. illā diuine ēntie: ⁊ aliā illius rei de q̄ michael sibi loquit. ¶ ℙ. 3° arguo sic. Una ⁊ eadē notitia nō pōt esse intuitiua ⁊ abstractiua: ℔ sil̄ habemus vtrūq̄. q̄ sil̄ habemus diūsos actus intelligēdi ⁊ plures. Q̄ꝺa ꝺr videt manifesta. Q̄ꝺinor ꝓbat. Intelligimus em̄ rosam nō exprimētalit̄: qz non ē p̄ns: ⁊ tñ exprimur intellectōez rose nos habere. ꝑmus em̄. s. intellectus rose ē abstractiuus: qz ꝑ spēz. Secōs. s. expientia intellectiōis intuitiuus. qz ꝑ se ipm. ¶ ℙ. Actus intuitiuus ⁊ arguitiuus nō p̄nt cē idē. ℔ ex actu quē expior argumētor habitū. q̄ vtrūq̄ sil̄ cogsco. vnū. s. actū intuitiue: aliū. s. habitū arguitiue. q̄ duos actus simꝫ habeo. ¶ Sz ꝫ ℔ est difficultas de actu recto ⁊ actu reflexo: vtz sint idē actus. ¶ Dicūt illi de ꝑma opinione q sic. Et ꝓbāt efficacit̄. ¶ ℙꝛimo sic. Certū est q bti habēt certitudinem de visione sua: ⁊ ita sil̄ cogscūt directe deū. ⁊ reflexiue actum suū. ¶ Alias rōnes adduco fortiores supponendo q nos possumus recoꝛdari ꝺ omni actu nr̄o quē ante habuimus. Hoc supposito suponā etiā aliud tāq̄ vez q de nullo possumus recoꝛdari qꝺ añ nō intelleximus. ¶ Istis ꝑsuppositis format̄ sic rō. Nullius possumus recoꝛdari qꝺ nō ꝑfuit in intellectu: ℔ nos possumus recoꝛdari de oi actu quē ante habuimus. q̄ ois quez añ habuimus ꝑfuit intellectus. ¶ Tunc arguo sic. Aut q̄ oēs se ipis fuerūt intellecti aut alijs ⁊ alijs actibus. Si se ipis: tūc idē actus erit intelligēs ⁊ intellectus. ⁊ ꝑ ꝓsequēs idem erit rectus ⁊ reflexus. Si alijs ⁊ alijs. tūc vel dab mihi vltimū. ⁊ tūc ille nō erit intellectus: vel non dab mihi vltimū. ⁊ tūc multiplicat in infinitū: qꝺ apparet satis inconueniens. Ista rō declaratur in exemplo q̄n intelligimus solē: certū est q nos intelligimus nos intelligere. ⁊ sic actus q̄ intelligo solez ē intellectus. ¶ Quero q̄ de illo q̄ intelligo illū actū: aut idem ē cū ꝑmo: ⁊ sic habetur ꝓpositū. aut alius: ⁊ tūc ꝑ suppositū: cū ois actus quē habuimus possumus recoꝛdari: igitur istius possumus recoꝛdari: sed nullius possumus recoꝛdari q̄ nō ꝑfuit intellectus. q̄ ille actus scōs fuit intellectus. ¶ Tūc vltra. aut seipo aut alio. Si se ipo habeo ꝓpositū q idē erit actus rectus ⁊ reflexus. Si alio: tūc erit ꝓcessus in infinitū sp vnifoꝛmit̄ arguēdo. ¶ 2° sic. Actꝰ q̄ intelligo rosam nō exīt̄ nō est exprimentalis Actus āt q̄ intelligo ipm actū est exprimentalis qz ꝺū intelligo rosam expior me intelligere rosam. Aut q̄ sunt idē actus: ⁊ sic habet ꝓpositū. Aut alius ⁊ alius: ⁊ tūc arguo ꝓfirmādo totuz ꝓpositū sic. Actus q̄ expior actū est eq̄ ꝑfectus

sicut ꝑmus ⁊ forte pfectior. cū ḡ ille ꝑmus intelligat a potētia in q̄ ē. igit ⁊ scōs. ⁊ sic de 3° ⁊ 4° ⁊ sic in infinitū. erūt ḡ vel infinite expiētie sil: ⁊ forte diūse q̄z vna ē pfectior alia. ⁊ oēs cāte ab vna potētia ex q̄bus incōueniētia multa sequūtur: vel erit deuenire ad vnam q̄ erit recta ⁊ reflexa. ¶ Aliq̄ āt arguūt ad oppositū sic. ¶ Primo q̄ obiectū ē idē actui. ꝫ obiectus actus reflexi ē actus rectus. ḡ nō sunt idē. ¶ 2° sic. Eiusdez ad se nō ē ordo eēntialis: ꝫ actus rectus ē ꝑior essentialit actu reflexo. ¶ 3° sic. Augu. videt ponere possibilitatē ꝓcessus in infinitū in actibus reflexis: qđ nihil eēt dictū si actus rectus ⁊ reflexus eēnt idē. ¶ 4° qđ magis mouet ē. q̄ actus expimētalis ⁊ nō expimētalis nō pñt eē idē: actū āt rectū ꝓtingit eē nō expimētalē. reflexus āt ē expimētalis. ḡ nō sunt idē actus. q̄ vnus est intuitiuus: ⁊ alius abstractiuus. ¶ Sz dubiū ē q̄ ē cā reflexionis. dicūt aliq̄ q̄ immālitas. ¶ Sz ꝫ Tūc em̄ ois immālitas in potētia eēt sup se ꝫ sua. ꝫ ꝫ ē falsum. Nā potentia dei ꝓductiua ⁊ motiua āgeli sunt immāles. ⁊ nō ꝓsiue vel reflexiue. ḡ ⁊c. ¶ Dico ḡ q̄ cā reflexionis ē q̄ in actu recto inuenit rō sui ꝑpij obiecti adeq̄ti. Et dico adeq̄ti nō solū in mouendo ꝫ etiā in terminādo. Ideo pōt moueri ab actu recto ⁊ termiari ad alium actum eius. Et sic ad questionē patet.

Questio. XII

Vtrū in actibus intelligendi sit ꝓcessus in infinitū. ¶ Dico breuit q̄ sic tripl'r. s. ascēdēdo. descēdēdo. ⁊ in in latus ꝓcedēdo. Hoc oñdo ꝑ exēpla manifesta. ¶ Primo in sursum ascendēdo. Accipio em̄ actū q̄ intelligo albedinē: ⁊ ita hz nobilius obiectū. Nam intellectio albedinis ē nobilius ens q̄z albedo. ⁊ ꝑ ꝓsequēs vnus actus ē nobilior alio: ⁊ sic ō 3° ⁊ sic in infinitū ascēdēdo sp ad nobilius: sp em̄ posterius erit nobilius. ¶ Itē oñdo in descēdēdo. Accipio em̄ intellectōez q̄ intelligimus āgelū. intellectōez istā possumus intelligere: ⁊ illa ē minus nobilis. q̄ ē ignobiliozis obiecti ⁊ impfectiozis: ⁊ sic accipiā tertiā ⁊ q̄rtā sp vlteriozerit impfectior: q̄ impfectiozis obiecti: ⁊ descēdēdo erit ꝓcessus in infinitū. ¶ 3° oñdo idē in latus ꝓcedēdo. Nā intellectus pōt infinities intelligere obiectū eiusdē rōnis: ⁊ reflexionē sup actū q̄ intelligit illud obiectū infinities. ⁊ sic est ꝓcessus in infinitū. vez ē q̄ isti erūt eiusdē rōis tñ alij sunt diuerse rōnis. ¶ Sz occurrit diffi. q̄ potētia intellectiua pōt ꝓtinere ỽtualit infinitos actus eiusdē rōnis: multomagis diūse rōis qđ ponit tenēdo ꝓdicta. ¶ Circa qđ ē aduertēdū q̄ q̄ncūq̄ sunt due coordinatiōes in ordine eminētie: ⁊ ē ordo eēntialis int illas si fiat ꝓcessus in infinitū in inferiori ordine nūq̄ attinget ad aliq̄d supioris ordinis: sicut pz de rōnali ⁊ irrōnali: q̄ em̄ rōnale ē ordinis supioris nunq̄ si infinita bruta cārent attingerent ad pfectōez hois: q̄ sunt ordinis inferioris. Sil'r si infinita aq̄ causaret nūq̄ ad pfectōez scintille ignis attingeret. Sil'r de his q̄ nō sunt eiusdē spēi. Tū q̄ nā ignis excedit in pfectiōe nāz specificā aq̄: ⁊ ideo q̄tūcūq̄ multiplicāt gradus indiuidu-ales aq̄ nunq̄ attingeret ad nāz ignis. Hoc qđ dictū ē ꝓbo necessaria rōe sic. Q̄ñcūq̄ aliq̄d ex rōnibus formalibus aliquoz ꝓuenit aliq̄bus: q̄cq̄d addat vel adueniat eis qđ nō tollit rōes formales eoz ex q̄bus ꝓpetebat illud: sp illud eis ꝓueniet: ꝫ vna spēs. s. ignis sit pfectior alia scz aq̄ ꝫ eis ꝓpetit rōe formali vtriusq̄. ḡ q̄tūcumq̄ adueniat maior q̄titas ỽtutis vel mollis cū talia nō varient rōem formalem eoz: ꝫ dimittāt sp vnū erit nobilius alio. Ex ꝫ soluunt difficultates. ¶ Prio ad ꝑmā de infinitate eiusdem rōnis dico q̄ si intellectus ꝓtineat ỽtualiter ⁊ eminenter naturā specificā talis actus: q̄a natura specifica est nobilior oībus gradibus indiuidualibus nunq̄ ꝓtinue crescendo gradus indiuiduales adeq̄rent naturā specificā: ⁊ ꝑ cō sequens nec intellectum qui eam ỽtualiter ꝓtinet. ¶ Ad aliam dico eodem modo: quia homo vt homo est pfectionis ꝓditionis q̄z asinus vel aliud brutū. Hoc est q̄ si multiplicant bruta in infinitū nunq̄ attingent ad pfectōez hois. Eodem mō dico q̄ intellectus est nobilionis entitatis ⁊ pfectionis quā intellectio. Hinc ē q̄ si multiplicant in infinitū intellectiones etiam specie diuerse: nunq̄ attingent ad perfectionem intellectus.

IIII Questio. I

DI. Generatio. Circa distinctionem quartam. Quero primo vtrum in diuinis sit generatio q̄ non: quia idem non potest gignere seipm: ꝫ pater ⁊ filius sunt vnum. Ego inquit ⁊ pat vnuz sumus. Joh. x. ⁊ hi tres vnum sunt. ¶ Contra. Isa. liij. Generationē eius q̄s enarrabit. ¶ Circa istam q̄stionem est videndum ꝑmo q̄d est generatio. ¶ 2° vtr sit gñatio in diuinis. ¶ Quantum ad ꝑmū dicunt aliq̄ q̄ generatio formalit ⁊ ꝑ se est mutatio. sicut em̄ alteratio ē mutatio de qualitate in qualitatem: ita generatio ē mutatio de substantia in substātiā. ad minus in creaturis. ¶ Sed ꝫ hoc arguo q̄drupl'r. ¶ Prio sic Gñatio ē formaliter ꝓductio: ꝫ mutatio nō est formaliter ꝓductio. ¶ Maior pz. Minor ꝓbatur. q̄ si ꝓductio ⁊ mutatio essent idē: vel mutatio esset formaliter ꝓductio: tūc q̄cq̄d mutaret formaliter ꝓduceret. ḡ cū ipa materia ꝓti-

nue mutaret: tūc ꝓtinue ꝓduceret qđ ē falsum qz ipa ē ingñabilis ⁊ incorruptibilis. ¶ Confirmat. qz si mutatio esset formaliť ꝓductio: tunc in cuiuscūq; ptāte eēt mutatio eēt ⁊ ꝓductio: ꝑ mutatio materie ē in ptāte agētis naturalis. ḡ ⁊ ꝓductio materie ē in ptāte agētis nālis. qđ ē falsum. ¶ 2° sic. Mutari ē aliť se habere nūc q̄z ꝑus ꝑ gñatio nō ē hmōi. qz illō qđ gñať ꝑus nō existebat. ⁊ p ꝙsequēs aliť se nō habebat. Aliť eē se hře ꝓsupponit eē qđ nō ꝙpetit gñato. ¶ 3° sic. In gñatōe lucis lux nō mutať: ꝑ aer: ⁊ tam lux gñať ⁊ nō aer. ḡ ⁊c. ¶ 4° sic. Illud qđ nulla includit impfectōez necessario distinguiť ab eo qđ includit impfectōez. ꝑ gñatio nō includit ipfectōez. qz ipa attribuiť enti pfectissimo. mutatio aūt includit. nā ipa repugnat enti pfectissimo. potentialitatē eē includit q̄ deo repugnat oio. ¶ Ideo dicūt alij q gñatio est actio de gñe actōis. qz ois actio trāsiēs ⁊ termiata ad aliq̄d ꝓductū videť actio de gñe actionis. gñatio est hmōi. ḡ ⁊c. ¶ Sz ō ꝫ arguo q̄drupliť. ¶ Primo quia inuenit actio sine passione. qz passio ē illatio actōis. cū igiť in diuis nō inueniať passio ad intra: nec p ꝙsequens erit actio ad intra. ¶ 2° sic. Si gñare eēt agere tūc sol generās lucē ageret in eā: qđ falsuz ē. qz gignēs lucē nō agit in lucē: ꝑ solū in aerē. ¶ 3° sic. Si gñare eēt agere: ⁊ gñari esset pati: tūc aq̄ qñ pateret ab igne gñareť. ¶ 4° sic. Ad diuīsos termios necessario sunt diuīsi respectus ꝑ actōis terminus ē passuz gñatōis aūt est actū vel ꝓductū: cū ḡ isti sint diuersi termini necessario respectus gñatōis ⁊ actionis erit alius ⁊ alius. ¶ Confirmať. qz respectus agētis ad passum ē respectus trāsmutātis ad trāsmutatū. respectus generātis ad genituz nō est respectus trāsmutātis ad trāsmutatū. qz pōt eē sine trāsmutatōe sicut in diuinis. ¶ Ideo dico q nō solū formaliť ꝑ etiā realiť ista duo. s. gñatio ⁊ actio vbi inueniunť distinguunť. gñatio em ē respectus intrinsecus aduenies terminatus ad ꝓductuz. generans em ⁊ generatum ꝓducēs ⁊ ꝓductū ab inuicē distinguūť. ¶ Sciendū tn ad declaratiōez ꝓpositi q q̄ttuor sunt rōnes formales incipiētes a gñatōe ab ipa abstrahentes: inť q̄s ē infima ipa gñatio ⁊ ꝑma in ipo ordine. ¶ 2ª ē ꝓductio. ois em gñatio ꝓductio q̄dā ē. ꝑ nō ecōtra. nā multa ꝓducunť q̄ nō generanť. vñ spūisctō ꝙuenit ꝓductio: ꝑ tn sibi repugnat generatio. Silr creature a deo ꝓducunť: ꝑ tn nō generanť. ¶ 3ª rō ē ozigo q̄ abstrahit a gñatōe ⁊ ꝓductiōe. Nā oē qđ ꝓducit originať: nō tn ecōuerso. Nā mā ōr q̄dām ō originare formā. nō tn ꝓducere. vñ forma originať a mā: non tn ꝓducit. Silr passio ōr originari a subiecto: ⁊ tn nō ꝓducit. Silr ꝙpositū ōr originari a ꝑtibus: nō tn ꝓducit. ¶ 4ª ē q̄ abstrahit a 3ª: ⁊ illa ōr pullulatio. qz oē qđ ab aliq̄ originatur pullulat ab eo: vt ꝑz inductiue: nō tamē econuerso. attributa em ⁊ relatōes dicunť pullulari ab essentia diuina. non tn originari. Naz origo ē nomē distinctōnis realis. Nā Byo. de vnica ⁊ discreta theologia dicit personas esse pullulatōes eēntie diuine. pullulare em ōr q̄n aliquid est in aliquo quasi fundamentaliť ⁊ radicaliť ab eo. ¶ Itē intelligendū q̄ sunt q̄ttuor rōnes formales a q̄bus abstrahit gñatio: inter q̄s ipa gñatio ē supma. infima est dictio a q̄ abstrahit immediate natiuitas. qz oē qđ ōr. i. per modū intellectus ꝓducit: nascit non tn oē qđ nascit ōr. qz in omibus aialibus est natiuitas: sicut paternitas ⁊ maternitas. Vñ Exo. xxxiij Nō coques hedū in lacte mris sue: nō tn aialia dicuntur. ¶ 3ª est germinatio. que non solum animalibus: ꝑ etiā oibus viuentib⁹ ꝙpetit. ⁊ ideo sicut vnum abstrahit ab aīmali: ita germinatio abstrahit a natiuitate. arbores enim dicuntur germinare non tamen dicuntur nasci. ¶ 4ª est generatio que abstrahit a germinatione. Dis em germinatio est generatio. sicut ꝑz inductiue non tn ecōuerso: quia ignis generať ab igne: inter que tn nō est germinatio. Omne ergo quod germinať generať: non tn econuerso. ¶ Sed dices quō in diuinis possunt esse tot superiora ⁊ inferiora. cum oia q̄ sunt in deo sint simpliciter simplicia. ¶ Dico sicut supius dictum est de ente q hec se non habent sicut superiora ⁊ inferiora quoz vnum est de quidditate alterius: quia talia inferiora non sunt simpliť simplicia. ꝑ ista compantur sicut differentie subalternatim posite: sicut dicimus q rōale ē inferius ad sensibile: ⁊ illud nō impedit simplicitatez. ¶ Ex dictis autem eliciunť q̄ttuor ꝙclusiones ex q̄bus emanifestantur illationes possibiles fieri in istis. ¶ Prima est q aliqua repugnant filio inquantum est verbum que non repugnant sibi inquātum est natus. sicut natiuitas que abstrahit a dītione. ¶ Secunda q aliqua repugnant sibi in quantum est natus que non repugnant sibi inquantū est genitus. sicut generatio que abstrahit a natiuitate. ¶ Tertia q aliqua repugnaut sibi inc̄tum est genitus que nou repugnant sibi inc̄tum est ꝓductus. sicut ꝓductio abstrahit a generatione. ¶ Quarta q aliqua sibi repugnant inc̄tum est ꝓductus que non repgnant sibi inquātum est originatus. ¶ Ista omnia patent ex vna regula. sez q omni inferiori repugnat aliquid quod non suo superiori: ⁊ hoc ē rōne additi quod. s. iferius addit ad supius. ¶ Ex istis potest inuestigari distinctio formalis verbi. nati. vnigeniti. ⁊ ꝓducti. ¶ Circa scdaz ptez

q̃stionis dicũt aliq̃ q in diuis nõ ẽ gñatio eiusdẽ rõnis q̃ in creaturis: lz aliq̃ gñatio ibi fide teneat: qz ois gñatio multas gñatiões includit. ¶ Sz ꝛ istud arguo: qz sicut gñatio in creaturis ẽ pductio diffinitiue: sic in diuinis. ¶ Itẽ scõo. Quicq̃d ꝓpetit gñatõi diuine inq̃tũ gñatio est ꝓuenit generationi create inq̃tum generatio ẽ ꝛ econuerso. ꝛ sicut dico de ꝓtinentia: ita dico de repugnantia. Si aũt deꝯ aliq̃d ꝓuenire vni quod nõ alteri lz ꝑm oẽs erit non in q̃tum generatio in cõmuni: ꝑ inq̃tũ hec vł talis generatio Ideo dico q vera ẽ gñatio in diuinis. quod p bo auctoꝛitate ꝛ rõne. Auctoꝛitate sic. In ℙs. Tecũ ꝓncipium: ꝛ post. Ante lucifeꝝ genui te. ¶ Rõne sic. Ubi ẽ potentia eiusdẽ rõnis põt esse actus eiusdẽ rõnis. ꝑ mẽoꝛia fecũda cũ dicat pfectõez simplr ẽ ibi eiusdẽ rõis. ꝑ ipa ꝑm Augu. ẽ potentia ꝙbi generatiua. xj. de trini. g̃ videꝯ cũ ibi nõ sit potentia sine actu q ibi gñatio erit. ¶ Sz ꝛ ꝓdicta instaꝯ q̃druplr. ¶ ℙrimo sic Ubicũq gñatio ẽ ibi ẽ pductio huius ab hoc. Tũc sic. Magis ẽ necesse esse a se: q̃ necesse eẽ ab alio. Si igiꝯ filius sit ab alio: erit necesse esse ab alio. ꝛ sic minus necesse q̃ pr̃ qd̃ est inconueniẽs. g̃ ꝛ illud ex q̃ sequiꝯ .s. q sit ab alio. ¶ 2° sic Qd̃ accipit eẽ ab alio: nõ hz eẽ a se: ꝑ filius hz esse a generãte. g̃ nõ hz eẽ de se. Tunc vltra. Qd̃ nõ hz eẽ de se: hz de se nõ eẽ. g̃ trãsit de nõ eẽ ad eẽ: quod ẽ incõueniens. ¶ 3° sic. Si filius ẽ gñatus vel pductus. g̃ est gñabilis vel pducibilis Tũc sic. Oẽ pducibile ẽ in potẽtia obiectiua. ꝑ nihil ẽ in diuinis qd̃ sit in potentia obiectiua. g̃ nihil ẽ in diuinis qd̃ ẽ gñabile. Qd̃ inoꝛ ptz: qz nihil est in diuinis q̃n sit purus actus. ¶ 4° sic. Qd̃ accipit eẽ ab alio depẽdet ab ipo. ꝑ dependentia nõ ẽ in diuis. g̃ ꝛẽ. ¶ Ad ista. ¶ Ad ꝑmuz dico q si illud qd̃ accipit eẽ necesse ab alio ẽ aliud ab illo. ppõ accepta hz veritatẽ. ꝑ vbi ẽ cõicatio eiusdẽ entitatis ꝛ dãs ꝛ accipiens sunt necesse eẽ: ꝛ nõ sunt aliud ꝛ aliud nõ hz veritatez. ita ẽ in ꝓposito. qz em̃ vnica necessitas ẽ pr̃is ꝛ filij: ideo vna ꝑsona nõ ẽ magis necessaria q̃ alia: ꝑ eq̃ necesse eẽ ẽ in vtroq̃. ¶ Ad 2m dico q aliud ẽ de se nõ hr̃e eẽ: ꝛ aliud a se nõ hr̃e eẽ. Creature q̃dẽ nõ hñt de se eẽ. ꝛ ideo põt ꝓcedi q de se nõ hñt eẽ: nõ sic est de ꝙbo. nã lz nõ hẽat a se eẽ: tñ de se nõ ꝓpetit ei nõ eẽ. qz ex nã sua hz eẽ. lz eã accipiat ab alio. ¶ Ad 3m dico q possibile vno mõ accipiꝯ vt distinguiꝯ q̃ necessarium. Et isto mõ dico q nec filius nec aliq̃d qd̃ ẽ in diuinis ẽ possibile. ¶ Alio mõ accipiꝯ vt distinguiꝯ q̃ impossibile. Et isto mõ nõ solũ filius: ꝑ oia q̃ sunt in diuis sunt possibilia. ꝛ isto mõ videtur posse ꝓcedi q pductiuũ est possibile. ¶ Ad 4m dico q sicut oꝛigo declarat distinctõez realem. sic dependẽtia diuersitatẽ essentialẽ: vbi g̃ nulla ẽ distinctio nec eẽntialis nec ℞tualis: ibi nec depẽdẽtia: ita ẽ in ꝓposito. ¶ Sz h remanet difficultas. qz illud qd̃ de se nihil hz nec aliquã pfectõez hz nisi ab alio sibi ꝓcediꝯ de se videꝯ esse impfectũ: ꝑ ℞bũ diuinũ ẽ hmõi. g̃ ꝛẽ. ¶ Dico q hñs naturã q̃ de se ẽ pfectibilis: tale ẽ impfectũ. nã aũt q̃ cõicaꝯ filio nõ est pfectibilis: ꝑ de se est summe pfecta: ꝛ ideo summe est pfectus. ¶ Ad argumentũ pz. //

Questio II

Utrum generatio ꝑm eandez rationem formalem dicta sit in deo ꝛ in creatura

Quod non. quia si esset tunc sicut vna est intelligibilis per naturam: ita ꝛ alia. sed deuina generatione dicitur. Generationẽ eius quis enarrabit. ¶ Contra. Omnis paternitas in celo ꝛ in terra nominatur ab illa diuia. ergo ꝛẽ. ¶ Hic sicut dictum est in ꝓcedenti questione in 2° articulo dicũt aliqui q non: quia in creaturis dicit imperfectionẽ vel includit. ¶ Cõtra sicut ꝓbatũ ẽ arguo q̃druplr. ¶ ℙrimo p regulã declaratã supius in isto ꝑmo libro. q. ij. plogi sic. Dis intellectus certus de vno ꝓceptu ꝛ dubius de duobus hz ꝓceptũ de q̃ ẽ certus alium ab illis de q̃bus ẽ dubius: Sz multi certi erãt de relatõe ꝛ gñatõe. ꝛ dubitabant vtr esset creata vel increata: sic Arriani certi erãt q generatio erat. ꝛ dubitabãt vtr pductũ esset ds vel non. ¶ 2° sic. Ubicunq est multitudo ꝑm aliquã rõnem eandem. illa est cõis ꝑm Augustũ vij. de trini. ꝑ filius hz duas gñationes. g̃ rõ generationis est cõis. ¶ 3° sic. Quicũq aliqua duo sic se habẽt q q̃cq̃d ꝓuenit vni inq̃tum tale: cõuenit sibi alteri: ꝛ quicquid repugnat vni inq̃tum tale repugnat alteri. Illa duo videntur vnam rõnem cõez habere sup quã cadit reduplicatio. ꝑ quicquid ꝓpetit generationi create inq̃tum est generatio ꝓuenit diuine inq̃tũ ẽ generatio. ꝛ quicquid vni repugnat inq̃tum generatio est: repugnat alteri. g̃ ꝛẽ. ¶ 4° sic. In ꝓcedenti q̃one arguebaꝯ de memoꝛia fecunda q est eiusdem rationis ꝛẽ. ¶ Sed contra illud instatur q̃druplr. ¶ ℙrimo sic. In creaturis generatio vnius ẽ coꝛruptio alterius. g̃ sic erit in diuinis. quod est falsuz. ¶ 2° sic. Si sunt eiusdẽ rõnis formalis q̃cq̃d dꝛ in ꝑmo mõ de vna ꝛ de alia. sed creatio dꝛ de generatione creata in ꝑmo mõ. g̃ ꝛẽ. ¶ 3° sic. Accepta eadem maioꝛe ꝑ factio dꝛ de generatione creata: ergo ꝛ de diuina. Dis em̃ generatio creata est q̃dam factio ¶ 4° sic. Quia tũc haberent eandẽ diffinitionẽ quod falsuz est. quia diffinitio generationis in creaturis est q sit ꝓcessus a nõ esse in esse. ¶ Ad ista. ¶ Ad ꝓmum dico q in creaturis illa non est vera formaliter. gñatio vnius est coꝛruptio

alterius. qz vnū ē ꝑuatiuū: ⁊ reliquū positiuū. ꝫ hec ē vera solū ꝯcomitāter. sic ꝺr q dies ē solis latio sup terrā: cū tñ dies formalit nō sit motus localis. sic ē in ꝓposito. qz in creaturis cōit ꝯcomitat corruptio gñatōi: ⁊ ecōuerso. non tñ incꝫtū gñatio ē. ꝫ incꝫtū talis gñatio ē puta creata. ¶ Ad 2m dico q sic sapia ē cōis ⁊ ꝑm eandē rōez formalē ꝺr de deo ⁊ creaturis. tñ in creaturis dicimus q sapia est q̄litas in ꝑmo mō dicēdi ꝑ se: qꝺ tñ nō ē vez accipiēdo rōnez formalē sapie q̄ ē ꝑfectio simplr. qz ipa ē trāscēdēs: ꝫ tñ cū dicimus sapia ē q̄litas circūloq̄mur q̄ꝺā q̄litatē ꝑ eā q̄ inseparabilit in creaturis cōitat eam incꝫtū creata ē. ⁊ illa q̄litas ē accns in ꝑmo mō ita suo mō ꝑ gñatōez q̄ trāscēdens ē circūloquimur creatōez ⁊ factōez: ⁊ ita de gñatōe ꝑdicantur ꝑ ꝯcomitātiā istaz rōnū ad gñatōez in creatis. formalit tñ nec factio nec creatio de gñatione dicunt. ⁊ sic ꝑ ꝫ patz rñsio ad 2m ⁊ 3m. ¶ Ad 4m dico q ꝓcessus a nō eē accidit gñatōi. nā si mūdus fuisset ab eterno sol gñasset radiū: sic mō generat. ⁊ tñ nō fuisset ibi talis ꝓgressus a non eē ad eē. Dico g̈ q ꝫ accidit gñatōi vt gñatio ē. ¶ Intelligendū tñ q aliq̄ repugnāt gñatōi diuine q̄ nō repugnāt isti. ⁊ aliq̄ ꝯueniūt illi q̄ nō cōueniūt isti: ⁊ ecōuerso. nō tñ incꝫtuz gñatio ē: ꝫ incꝫtū gñatio talis. Vñ ly gñatio sit eis cōis tñ adhuc ꝑ aliq̄ꝺ additū distinguit specifice vl q̄ si specifice illa ab ista. ¶ Ad rōnem in oppositum dico q pater ⁊ filius sunt vnum: non tamen vnus.

Questio. III.

Vtrū eētia diuina sit ꝓncipiū q̄ in gñatione vel ꝓductōne q̄ in diuinis ponit q nō. Hyla. de tri. ꝺic q sola natiuitas pōt gñato ꝑstare eq̄litatē nature. ¶ Cōtra. v. ꝺ tri. Natiuitas nō ponit eā ex q̄ ꝓducta ē nō tenere naturā. ¶ Hoc ꝓmo insistēdū ē circa suppositū. ¶ 2o circa q̄situ. ¶ Suppositū ē q in diuinis sit ꝓncipiū q̄ ꝓductiuū. ¶ Hoc ego ꝓbo q̄ttuor auctoritatibus. ¶ Primo ē Augu. x. de tri. ꝓncipiū ꝓductiuū vbi ē mēoria fecūda. ¶ Itē. xv Filius nascit de oibus q̄ sunt in mēoria patris ¶ 2o ē Hyla. Ex ptāte nature filius ē eq̄lis pri. gnā ē ꝓncipiū q̄ ꝓductiuuz ipius filij. ¶ 3o ē. ꝺa in eoꝺē libro ꝺic q vtute nature pris filius subsistit in eaꝺē nā. vtus āt ⁊ ꝓncipiū ꝓductiuum sunt iꝺē. ¶ 4o ē Athanasij: q̄ ꝺic q filius ē ex substātia pris genitus. nō āt vt qꝺ. g̈ a substantia pris genitus ē vt q̄. ¶ Hoc aūt ꝓfirmo rōne sic. Quecūq̄ sunt aliq̄ eētialit ordinata sublato ꝑmo auferēt posterius. ꝫ q̄ ⁊ qꝺ in oi ꝓductione sunt eētialit ordinata. ita q q̄ ē ꝑus ipo quod igit si nō sit in pre ꝓncipiū q̄: etiā in eo non erit ꝓncipiū qꝺ. qꝺ ē falsum. q āt q̄ ⁊ qꝺ sint eētialiter ordinata ꝓbat q̄ñ aliq̄ꝺ ꝯuenit alicui ꝑ aliud in ordine habendi. ꝑus ē illud qꝺ sibi competit q̄ qꝺ sibi ꝯpetit ꝑ aliud. sic homini ꝯuenit ratiocinari ꝑ aiaz: ⁊ ideo ꝑus ꝯpetit aie. g̈ inordine rōcinādi vel hñdi illū actū ē ꝑor aia q̄ hō essentialiter: ꝫ quo est illud ꝑ quod alicui ꝯpetit quod. quod aūt ē illud cui ꝯpetit aliq̄ꝺ ꝑ q̄. ergo necessario qꝺ est posterius ipso q̄. ¶ Nūc 2o est videndum de his que contra hoc obiciūtur. Instatur autem quadrupliciter. ¶ Primo sic. Vbicunq̄ est potentia ad aliquē actum ibi est imperfectio. quia potētia vt distinguitur ꝺ actum dicit imperfectionem. ꝫ ꝑ te in diuinis ē potentia ad actum. g̈ ⁊c. ¶ 2o sic. Omne principium quod expectat actum 2m dicit impfectionem: eo q suo actui vltimate nō ꝯiungit: sed in diuinis ita videt esse. ergo ⁊c. ¶ 3o sic. Nullum ꝓncipium ꝓductiuum est nisi respectu actus eliciti. ꝫ in deo non est actus talis. ergo ⁊c. ¶ 4o sic. Posse generare non est nisi posse esse patrē cum generatio ⁊ paternitas sint idem. ad posse autem esse patrem nō est principium productiuum. ergo ⁊c. ¶ Ad primum dico q ly potentia passiua vel obiectiua forte dicat imperfectionē nontamen ꝓductiua: ꝫ puenit ex plenitudine perfectionis. ¶ Ad 2m dico q cum actus nō differat realiter a potentia sed est idem: non est talis expectatio que dicit imperfectionem. Nam sola illa expectatio dicit imperfectionem que ē in ordine successiuo: sed illa que est in ordine ꝑmanenti non dicit imperfectionem. ¶ Ad 3m dico q ꝓncipium semper est respectu alicuius ꝓducti. non tñ respicit actū ꝓductōnis elicitum. ¶ Ad 4m dico q ꝓncipium ꝓductiuum non dicitur ꝓncipium respectu ꝓductionis: sed solum respectu ꝓducti. Ideo potentia generādi nō ē plus respectu generationis q̄ respectu prnitatis: ꝫ solum est respectu ꝓducti. ideo non valet argumentum. ¶ Circa q̄situm scz vtr eētia sit ꝓncipium quo in generatione. Sunt quattuor opiniones. Dicunt eñ aliqui q essentia ē totale ꝓncipium quo in generatione. quia in generatione vniuoca semp ꝓncipium est eiusdem rōnis cum termino formali. ꝫ essentia ꝑcise est terminus formalis generatōis. g̈ erit ꝓncipium totale. ¶ Alij dicunt q relatio est ꝓncipium quo: quia ꝓprius actus non est nisi a ꝓpria forma cum actus secundus ꝑmum necessario ꝯsequatur. Generatio ē actus scōs solius patris. ergo forma ꝓpria patris est illa qua gñatio sibi ꝯpetit. relatio est huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ Alij dicūt q essentia sub relatione est principium generādi: quia eētie vt ē cōis tribus psonis non competit generatio actua. sed essentia diuia simplr sumpta est cōis tribus. oportet g̈ q sibi ꝯueniat gñatio vt ē sub ꝓpria ꝑietate. ¶ Alij dicūt q po-

tentia intellectiua ē p̄cise totale p̄ncipiū. Nā illud qđ ex nāli sua pfectōe ē p̄ncipiū ꝓductiuuz ꝟbi si ponaꝝ in deo erit p̄ncipiū ꝓductiuū ꝟbi ꝫ intellectus ē hmōi. g̃ intellectus erit p̄ncipiuz ꝓductiuū ꝟbi in deo. ita q nō eēntia. nec essentia ⁊ relatio: nec relatio p̄cise: ꝫ tm̄ intellectus. ¶ Sz nullus istoꝝ mōꝝ pōt stare. p̄mꝰ nō. ppt̃ duo. ¶ Primū. qz cā vlis nō pōt determiari ad aliquā determinatā ꝓductōez nisi determinet p cāz ꝓticularē aliquā. vel saltē p aliqđ determinatiuū: sic̄ pz de sole q̄ nō pōt exire in aliquē effectū ꝓticularē: nisi determinet p aliquā cāz ꝓticularē. ¶ 2m ē q ꝟbū diuinū nō solū gñaꝝ ꝫ etiam dr. oportet igit̄ q ad sui ꝓductōez ꝫcurrat potētia ꝓductiua. alioq̃n nūq̄z diceret: ꝫ nullius nature ē dicere vt p̄scindit ab intellectia potētia ꝟm Augu. de doc. xp̄i. vbicūq̄z g̃ ē dicere ibi ꝫcurrit intellectus. ¶ Contra 2m. qz illud qđ de se nullā dic̄ pfectōez nō pōt eē p̄ncipiū ꝓductiuū respectu termini q̄ ē infinite pfectiōis: cū ex pfectōe termini ꝓducti arguaꝝ pfectio p̄ncipij ꝓductiui. sic̄ ex creatōe mūdi pfectōz arguimus diuie volūtatis. relatio āt de se nullā pfectionē dic̄. ¶ Item maioꝝ pfectio req̄rit in p̄ncipio ꝓductio filij dei q̄z mūdi. ꝫ volūtas vel aliqđ absolutū ponit̄ p̄ncipiū ꝓductiuū mundi. g̃ eēntia vel aliqđ absolutū erit p̄ncipiuz ꝓductiuū ꝟbi. Item oē p̄ncipiū ꝓductiuū ꝫtinet terminū ꝓductōis formalit̄ vel ꝟtualit̄: ꝫ relatio nō ꝫtinet eēntiaz nec formalit̄ nec ꝟtualiter. g̃ ⁊c. ¶ p̄. Principiū gñatōis vniuoce sp̄ ē eiusdē rōnis cū termino ꝓducto. ꝫ relatio q̄ ē p̄rnitas nō ē eiusdē rōis cū eēntia vel relatōe q̄ ē filiatio: q̄rū alterꝝ necessario ē terminus formal̄ gñatōis nec hz aliq̄d in termio totali qđ sit eiusdē rōnis cū p̄rnitate. g̃ videt ex oibus istis q relatio nō possit eē p̄ncipiū q̄. ¶ 3o ꝫ tertiā oñdo q nō possit stare. Nā ipossibile ē q p̄ncipiū q̄ ibi sit p̄ncipiū qđ ꝟm oēs: ꝫ eēntia cū relatōe p te ē p̄ncipium q̄. psona āt q̄ ē p̄ncipiū qđ nihil aliud ē: nisi eēntia cū relatōe. ¶ Item eēntia sub p̄rnitate non dic̄ nisi essentiā cū hitudine ad p̄rnitatē. ꝫ talis hitudo nō pōt eē nisi rōis. Cū igit̄ p te essentia sub p̄rnitate sit p̄ncipiū q̄. ⁊ nō absolute: sequit̄ q erit p̄ncipiū q̄ sub hitudine rōis. ¶ 4o ꝫ q̄rtā ostendo q non possit stare. ¶ Primo: quia principium continet terminum formaliter vel virtualiter. sed intellectus non continet essentiam que est terminus: nec formaliter nec virtualit̄. ergo intellectus non erit principium quo. ¶ p̄. Tunc generatio non esset vniuoca: quia intellectus non est eiusdem rōnis cum essentia: que est terminus: immo sunt p̄mo diuersa in rōnibꝰ formalibus ⁊ in nulla ꝫuenientia. igit̄ intellectus non est p̄ncipium. ¶ Ad rationes istaꝝ opinionum. ¶ Ad p̄mam dico q non est necesse totale p̄ncipium quo esse eiusdem rationis cū termino in generatione vniuoca. sicut sol ꝫcurrit cum asino ad generationem asini: ⁊ tñ generatio vniuoca est. ¶ Ad 2m p 2a opinione potest dici ad oppositū sic. Nam impossibile est q prius actus sit a ppria forma: quando actus ⁊ forma sunt omnino idem: sed generare ⁊ ppetas patris sunt omnino idem. g̃ nō erit p̄ncipiū ¶ Dico ergo ad rōnem q omis actus prius vel est a forma ppria: vel a forma cōmuni. prio mō habita. Iz ei anima nr̄a sit cōmunis ad mouendū nunc ⁊ post resurrectōez. tñ quia erit habita speciali modo mouebit nō organice tūc ⁊ non ita nunc. ¶ Ad 3m prio tertia opinione dico q nō valet: quia essentia simplr̄ sumpta fundat relatōem paternitatis: non tñ vt in tribus. Dico tñ q quia essentia in p̄mo supposito nō intelligitur habere terminū adequatum. in alijs autem sic hinc est q sic pōt esse p̄ncipium. ¶ Ad quartam p quarta dico q nec in deo nec in creatura verbum totaliter ꝓducit a potētia intellectiua: sed solum producitur ab ea vt a principio partiali ⁊ ab obiecto: que duo complent rōnem memorie fecunde. ¶ Istis premissis pono quattuoꝝ ꝫclusiones ad ppositum pertinētes. ¶ Prima est q essentia diuina in rōe obiecti nō est totale p̄ncipium quo ꝓductiuū verbi diuini quia vbicunq̄z est totale p̄ncipium ꝓductiuum eiusdem rationis mere naturale. semper cū tum est de se ꝓducit effectum eiusdem rōnis nisi sit diffōmitas in positiuo. Si autem non sit passiuum sequitur semper idez. cum igit̄ in diuinis nō sit passiuum diuina essentia nō posset esse p̄ncipium nisi filij: ⁊ per ꝫsequens nunq̄z spiraret. ¶ p̄. Ubicunq̄z sunt extrema penitus eiusdem rationis non potest esse relatio nisi vnius rationis. cum ergo eēntia sit terminus vtriusq̄z emanationis. si ipa esset totale p̄ncipium emanationis: emanationes essent necessario eiusdem rōnis. ⁊ essent etiā solū relatōes equipantie. ¶ Cōfirmatur: quia relationes non videtur posse distingui: nisi vel a terminis: vel a fundamentis. cum ergo hic sit essentia omnino eadem que est terminus. si ipa esset fundamentum: sequit̄ q nō essent distincte relationes. ¶ 2a ꝫclusio est q solus intellectus in rōne potentie non est totale p̄ncipium ꝓductiuum verbi diuini. Hec conclusio patet ex supradictis. qz p̄ncipiū ꝓductiuum ꝫtinet vel formaliter vel virtualit̄ terminū quod nō ꝫuenit intellectui. g̃ ⁊c. ¶ p̄. Principium ꝓductiuum totale non videt̄ esse posterius illo termino formali: q̄ accipit aliqđ esse p ipm. ꝫ intellectus videtur esse posterioz eēntia que est terminus formalis. ergo non erit princi

plũ totale q̃. ¶ 3ª ꝓclusio ẽ: q essentia in rõne obiecti: ⁊ intellectus in rõe potẽtie ꝓcurrũt ad ꝓductõez ꝟbi q̃si duo p̃ncipia ptialia ⁊ vnũ totale: q̃ qñcũq; aliq̃ ꝓcurrũt ad ꝓductõez aliquã q̃z neutr̃ sufficit ꝓcurrũt oia: q̃dlibet p se vt ptiale. ⁊ oia aũt simul vt totale p̃ncipiũ. ꝑ eẽntia ⁊ intellectus ꝓcurrũt. q̃ nullũ aliud videt poſe poni: ⁊ neutrũ p se sufficit. g̃ qȯlibet p se erit ptiale p̃ncipiũ. ⁊ ambo erũt vnũ totale. ¶ ꝓ. memoria fecũda ſm Augu. v. de tri. ẽ ꝓductiuuz p̃ncipiũ ꝟbi. In memoria aũt vt patuit includitur potentia ⁊ obiectũ. g̃ ⁊c̃. ¶ 4ª ꝓclo ẽ q diuina eẽntia ẽ p̃ncipalius p̃ncipium q̃ intellectus ¶ Hoc ꝓbo sic. Qñcũq; ad vnũ effectum ꝓcurrũt duo p̃ncipia q̃z vnũ ẽ vt̃ magis. ⁊ reliquũ minus vt̃: vniuersalius ẽ p̃ncipalius: q̃ illimitatius. eẽntia aũt diuina ẽ vniuersalius. ⁊ p cõ ſequẽs p̃ncipalius p̃ncipiũ. q̃ ꝓcurrit in vtraq; emanatõe: intellectus ꝟo non. igit̃ p̃ncipalius p̃ncipiũ ẽ. ¶ ꝓ. Qñcũq; aliq̃ ꝓcurrũt ad aliquẽ effectũ ſm vltimũ ſue ꝟtutis ⁊ pfectionis p̃ncipalius in eẽndo ẽ p̃ncipalius in p̃ncipiãdo ſ eẽntia ⁊ intellectus ſunt hmõi. q̃ eẽntia ẽ p̃ncipalius in eẽndo. g̃ ⁊c̃. ¶ Contra iſtas ꝓclusiones inſtaſ̃ q̃drupl̃r. ¶ ꝓ primo sic. Quia in creaturis nõ req̃runt plura p̃ncipia ad ꝓducendũ effectũ vnũ niſi ꝓpter imperfectõez alterius: ſ in diuinis nihil ẽ imperfectũ. g̃ iſta pluralitas p̃ncipioz nõ ẽ ponenda. ¶ 2° ꝓ ſcdaz. Illud q̃ ꝓducit p̃cise p actũ dicẽdi: ꝓducit p̃cise a potentia intellectiua. q̃ nullius alterius potentie ẽ dicere niſi intellectus: ſ ꝟbũ diuinũ p̃cise ꝓducit̃ p actũ dicẽdi. g̃ ⁊c̃. ¶ 3° ꝓ tertiã. Qñcũq; aliq̃ ꝟtus p̃habet terminũ adeq̃tũ ipa non põt plus ꝓducere. ſi igit̃ eẽntia diuina ꝓcurrat ad ꝓductõez ꝟbi: ipa in illa ꝓductõne hẽbit terminũ adeq̃tũ. ⁊ ſic nõ poterit in aliã. ſ. inſpiratõez ¶ 4° ꝓ q̃rtã. Qñcũq; aliq̃ duo eq̃lis pfectõnis in eẽndo ꝓcurrũt ad vnũ effectũ ſm vltimũ ſue ꝟtutis nulluz eoz ẽ p̃ncipalius altero: ſ hmõi ſunt eẽntia ⁊ intellectus cũ vtrũq; ſit infinitum g̃ eq̃ p̃ncipaliẽ ꝓcurrũt. ¶ Ad iſta. ¶ Ad p̃mũ dico q̃ nõ ſ ponit̃ p̃ncipiũ aliud ꝓpter impfectionẽ alterius. ſ aliq̃n ꝓpt̃ determinatõez: ꝓtungit eñ aliq̃n cãz eſſe indeterminatã q̃ nõ exiret in actũ niſi p aliquã ptiularẽ cãz ⁊ determinatã: illa indeterminata determinaret. ſic intelligim̃ ſolẽ ꝓcurrere ad cãndũ caloꝛẽ cũ igne: nõ q̃ ſol p ſe nõ poſſit cãre: ſ q̃ indeterminatus ẽ ad iſtũ effectũ ⁊ ad alios optet q̃ determinet̃ ſi debeat cãre. ¶ Ad 2m dico q̃ in creaturis vbi potẽtia ⁊ obiectũ diſtinguunt̃ in eis fundant̃ diſtincti reſpectus. Ideo ꝟbũ in creatur̃ ab intellectu ſoluũ dr. ſ in diuis vbi obiectũ ⁊ potẽtia ſunt oino idẽ realiẽ. ibi põt idẽ reſpectus oio fundari ſup potẽtiã ⁊ obiectũ q̃ ẽ dicere: ⁊ ſic ꝟbũ diuinum ſolũ p dicere ꝓducet. nã actus dicẽdi q̃ ẽ q̃daz reſpect̃ poterit idẽ oio in vtroq; fundari. ¶ Ad 3m dico q̃ q̃uis cã vl̃is hẽat terminũ adeq̃tum tñ q̃ illimitata põt in aliũ. nõ ãt ꝑticularis: q̃ limitata: ſic ſe hz intellectus h̃. ¶ Cõtra. q̃ tunc ille nõ erit terminus limitatus. Dici põt q ẽ illimitata ad vtrãq; em anatõez. ⁊ iõo adeq̃t ſimpliciṫ: tñ q̃tũ ad modũ vtraq; dici põt adeq̃ta Qñcũq; em aliq̃ cã põt diuerſo mõ ꝓducẽdi p ducere diũſa. tũc lz vnũ eoz poſſit dici termiñ adeq̃tus cãe q̃tũ ad vnũ modũ: nõ tñ ſimpl̃r: ita in ꝓpoſito eẽntia diuina eſt p̃nciṕiũ ꝓductiuũ naturaliter ⁊ libere. ⁊ ideo lz ꝟbũ ſit eius terminus adeq̃tus q̃tũ ad ꝓductõez naturalẽ. nõ tñ q̃tũ ad liberã. ¶ Ad 4m dico q̃ vbi vnũ p̃ncipium ẽ pfectius ⁊ aliud impfectius bñ ꝓcludit argumẽtum. mõ in ꝓpoſito non dico q eẽntia ⁊ intellectus ita ſe habeant. imo dico q omnia ſunt eq̃lis perfectionis: ſ tñ inter illa q̃ ſunt equalis perfectionis põt eſſe ordo p̃ncipalis: ⁊ minus p̃ncipalis: ſicut lz p̃r ⁊ filius ſint equaliter perfecti. tamen in ꝓductõne ſp̃ũſſancti p p̃r p̃ncipalius ꝓcurrit q̃z filius: non tñ pfectius q̃ non ẽ pfectior. eſt tñ p̃ncipalior: ita dico in ꝓpoſito q̃ lz intellectus ⁊ eẽntia ſint equalis perfectionis: tñ q̃ infinitas que eſt ꝓditio vtriuſq; p̃ncipalius competit eſſentie ⁊ ipa eſſentia ẽ p̃ncipalior: ipa dicetur p̃ncipalius p̃ncipium. ¶ Sed hic ſunt alique difficultates. ¶ ꝓ prima ẽ: qualem ordinem habent aliqua vbi diſtinguũtur realiter. talem habent vbi ſunt diſtincta formaliter vel ſm rõnem. In creaturis autez vbi potẽtia ⁊ obiectum diſtinguuntur realiter. potentia p̃ncipalius concurrit q̃z obiectum. g̃ ⁊c̃. ¶ Hic dico q tota cauſa in creatis quare intellectus ẽ p̃ncipalior cauſa ẽ: quia intellectus ẽ vniuerſalior. in diuinis autem obiectum eſt p̃nciṕalius: q̃ vniuerſalius. Ideo dico q ordo quẽ hñt in creatis non ẽ eſſentialis eis. ſ ſolum inuenitur in eis talis ordo ꝓpter aliqua que conſequuntur ea non ſm rationes ſuas formales: ſed ꝓpter aliq̃d aliud ab eis non inq̃tum tales rõnes ſunt eis cõmunes. ¶ 2ª diffi. quia quãdocunq; aliq̃d ꝓuenit alicui quod repugnat alteri oportet q̃ ſibi ꝓueniat p illud in quo illa diſtinguunt̃: ⁊ impoſſibile eſt q̃ ei conueniat p illud in quo ꝓueniunt. ¶ Poſſe aũt generare ita ꝓuenit patri q̃ repugnat filio. ergo p aliquid ꝓpr̃ium nihil ẽ ꝓpr̃ium patri niſi relatio: ergo relatio ẽ illud quo ſibi conuenit generare. ¶ Hic dico q aliquando per vnũ omnino ⁊ idem p̃nciṕiuz poteſt aliqua operatio alicui conuenire ⁊ alteri repugnare. ꝓpter diuerſam diſpoſitiõez illius p̃nciṕij: ⁊ non ꝓpter diuerſam ꝓpr̃ietatem p̃n-

cipiatoꝝ. Verbi grã. Igni eñ in inferiori pte ꝓuenit calefacere. in ſupiori aũt nõ. ꝯ hoc nõ ẽ ꝓpter aliud ⁊ aliud p̃ncipiũ. ꝑ ꝓpter diſpoſitionẽ diuerſam illius p̃ncipij. Ita dico in ꝓpoſito ꝙ eadẽ eẽntia que ẽ in pr̃e nõ hz terminũ ad equatũ: ⁊ põt eſſe p̃ncipiũ ꝓducẽdi ipi pri. ipa aũt eadẽ lz ſit in filio tñ qz intelligit terminũ ad equatũ habere non erit p̃ncipiũ ꝓductiuũ in filio. ¶ 3ª diffi. qz duo p̃ncipia formaliter diſtincta: nõ videnť ſufficere ad ꝓductõez duaꝝ ꝓſonaꝝ Intellectus eñ ⁊ volũtas tñ formaliter diſtinguunť. que tñ duaꝝ ꝓſonaꝝ ſunt p̃ncipia ꝓductiua. ¶ Hic dico ꝙ qñ duo p̃ncipia cũ hꝫ ꝙ ſint formaliter diſtincta coincidũt in eundẽ moduz p̃ncipiãdi: tũc ſoluz idem ꝓducũt. Intellectus aũt ⁊ eẽntia ſic ſe habẽt: qz p̃ncipiãt ꝑ modũ nature. ꝑ nõ intellectus ⁊ volũtas. ꝯ ⁊c. ¶ 4ª diffi. Quõ eẽntia q̃ p̃ncipiat ꝑ modũ nature põt p̃ncipiare cũ volũtate libere. Hoc inferius declarabiť. Nã qñ duo p̃ncipia ꝓcurrũt ad vnũ effectũ: ſi vnũ eoꝝ ẽ libeꝝ ⁊ totũ. ¶ 5ª diffi. ẽ quõ ea dẽ relatio põt fundari in illis duobus p̃ncipijs diſtinctis formaliter. Nec põt dici ꝙ fundetur in eis inq̃tũ ſunt idẽ realiter. qz vt ſic non p̃nciꝑiãt. ¶ Hic dico ꝙ qñcũq; aliq̃ diſtinguunť formaliter ⁊ ſunt idẽ realiter vnũ ⁊ idẽ oio põt eis ꝓpetere. aliqñ a p̃ori: aliqñ a poſteriori. ¶ A p̃ori ſicut nos dicimus ꝙ intellectui ⁊ voluntati q̃ ſunt formaliter diſtincta ꝓuenit eadẽ oio ⁊ ſimplex deitas. ¶ Aliqñ a poſteriori ſicut itellectui ⁊ volũtati ꝓuenit oio eadẽ infinitas. eadẽ realitas. ⁊ eadem exñtia: ⁊ eodẽ mõ põt eis ꝓuenire eadẽ relatio ſimplr ⁊ oio. ¶ 6ª diffi. Non eñ videť ꝙ aliqđ p̃ncipiũ in diuinis ſit indetermiatũ ⁊ ꝓductiuũ. qz illud nõ ẽ ponẽdũ in deo qđ impfectõez includit: ꝑ potẽtia dicit impfectõez ⁊ ꝙ ꝓñs p̃ncipiũ. qz p̃ncipiũ ⁊ potẽtia ſunt idẽ. ¶ 2° ſic. Diſtãtia potẽtie a ſuo actu dicit impfectionẽ. ꝑ tale p̃ncipiũ ẽ potẽtia diſtans a ſuo actu. ꝯ nõ ẽ ponendũ in diuinis. Oppinor pz: qz illud qđ differt ab aliq̃ diſtat ab eo. ꝑ hec ẽ dr̃ia. ¶ Rñdeo p̃mo ducẽdo p̃mũ argumentũ ad oppoſitũ. qz qñcũq; aliqđ cõe diuidiť ꝑ duas differẽtias oppoſitas ſi vnũ illoꝝ diuidentiũ dicit pfectõez ſimplr: ⁊ diuiſum dicit pfectõnez ſimpliciter. ꝑ potentia diuidiť ꝙ actiuũ ⁊ paſſiuũ: ⁊ actiuũ dicit pfectõez ſimplr. ꝯ ⁊ potẽtia. ꝑ oẽ quod dicit pfectõez ſimplr ẽ ponendũ in diuis ꝯ ẽ potentia ponẽda in diuinis. ¶ Cõfirmať: qz vbicũq; ponit diuidens: ⁊ diuiſum neceſſario ponit. ꝑ actiuũ quod ẽ diuidens potentiã ponitur in diuinis: qz dicit pfectõez. ꝯ ⁊ potẽtia diuiſa per actiuũ ⁊ in eo incluſa ponet in diuinis ¶ Ad 2m dico ꝙ diſtare ab actu põt dupliciter intelligi. Vel ab actu pficiẽte ⁊ ſic ẽ impfectõis. Vel ſicut ab actu egrediẽte: ⁊ ſic nõ eſt impfectõis. ſicut potẽtia creatiua dei. ex hꝫ nõ ẽ impfecta qz diſtat ab actu egrediẽte. ſ. a creatõe. ¶ Si dicas ꝙ gñatio non ẽ actus egrediẽs. Dico duplicit ¶ Primo ꝙ nõ ẽ actus pficiẽs: qz nullã pfectionem dicit. ¶ 2° dico ꝙ potẽtia nõ diſtat ab actu tali. qz ẽ idẽ ſibi. ¶ 7ª diffi. qz nõ videť ꝙ in deo ſit potẽtia ꝓductiua: qz potentia ſp recipiť reſpectu actꝰ. Sz generare vel ꝓducere ad intra nõ eſt aliq̃ potentia. qz non ẽ elicitus ab eo. ꝯ in deo nõ eſt potẽtia talis. ¶ 2° ſic. Qñcũq; actus ſunt indifferẽtes ⁊ potẽtie ad illos actus: ꝑ eſſe pr̃ez ⁊ gñare ſunt oio idẽ. ꝯ ⁊ potentie. ꝑ nulla ẽ potentia ꝓductiua ad eſſe pr̃ez. ꝯ nulla erit potentia reſpectu gñare. ¶ Hic dico ꝙ nec in deo: nec in creatura ꝓductiua potẽtia vt ꝓductiua ẽ reſpicit ꝓductõez. ꝑ terminũ ꝓductiõis. ꝙ ãt ꝓductõez reſpiciat in creaturis hꝫ accidit ſibi in q̃tũ ꝓductiua potentia ẽ. ¶ Ex hꝫ pz ſolutio ad relatõez p̃mã illius difficultatis ꝙ potẽtia gñatiua ex eo ꝙ talis nõ reſpicit gñatõez. Quod pz manifeſte ex hꝫ ꝙ ipa nõ reſpicit niſi illud qđ capit eſſe ab ea: ⁊ illud ẽ genitũ. ¶ Ad aliud dico: ꝙ aliũ habitudinẽ hz relatio vt ad fundamẽtũ aliã vt ad terminũ. Potentia ꝯ gñatiua nõ ẽ reſpectu relatõnis vt ẽ ad fundamentũ. ꝑ ẽ reſpectu relatõis magis vt ẽ ad terminũ. eſſe ãt pr̃ez dicit relatõez vt ẽ ad fundamentũ ⁊ poſſe eẽ generantẽ. ⁊ ideo potẽtia gñatiua nõ ponit reſpectu alicuius eoꝝ. ꝑ accipiendo relatõez cũ habitudine q̃ reſpicit extremũ vel terminuz. qđ põt accipi ſic. Pr̃nizare vel gñare. Tũc dico ꝙ eſt potentia ꝓductiua. qz vt ſic dr̃ potẽtia reſpectu termini. ſ. filij. Poſſe aũt pr̃nizare non ẽ aliud q̃ poſſe habere vel ꝓducere filiũ. ⁊ poſſe gñare poſſe ꝓducere genitũ. vel poſſe habere terminũ ꝓductũ. ¶ Ad auctoritatẽ in p̃ncipio dico ꝙ ipa natiuitas p̃ſtat filio eq̃litatẽ ſicut ꝓductio. non autem ſicut p̃ncipium ꝓductiuum: ſed memoria.

Queſtio. IIII

Vtrũ eẽntia diuina ſit terminus formalis gñationis diuine. Et videť ꝙ non: quia dicit Augu. x. de trini. Quicquid habet filius: habet a patre. ꝓꝓietatem aũt habet. ꝯ ⁊c. ¶ Contra idem. ij. de trini. Sicut eẽntiã p̃ſtat filio gñatio. ita ⁊c. ¶ Circa iſtam q̃ſtionem p̃mo videndũ ẽ de ſuppoſito. Vtruz ſit ibi terminus quo. ¶ 2° circa q̃ſitum. ¶ Circa p̃muz inſiſtendo ꝓbať q̃dupliciter ꝙ in diuinis ſit terminus formalis quo ipius gñatõis. quod ẽ ſuppoſitum in q̃ſtione. ¶ Primo ſic. Omis relatio hz ꝑ ꝓpriũ terminũ cũ eius q̃dditas ad aliud ſit: ⁊ hꝫ aliud ſit terminus eius: ꝑ gñatio diuina ẽ relatio ꝯ neceſſario hz terminũ. ¶ 2° ſic. Omis relatio neceſſario exigit extrẽa. qz ẽ habitudo inť extrẽa:

sed altez extremoz ẽ terminus. g gñatio necessario hz terminũ. ¶ 3° sic. Illud qđ nõ hz terminũ necessario ẽ ad se: qz terminus ẽ ad quẽ ẽ relatio. ꝫ gñatio nõ ẽ ad se: g necessario hz terminum. ¶ 4° sic. Nihil habeꝫ formaliꝫ p gñatõez nisi illud ad qđ aliq̃ mõ gñatio terminaꝫ: sed filius hz multa p gñatõez. g ad ea gñatio aliquo mõ terminaꝫ. ¶ Et ꝓterea pductio ẽ sp necessario respectu alicuius. ⁊ illud necessario ẽ terminus. ¶ Sz dices. tu sp pbas q gñatio ⁊ relatio hz terminũ qđ: ꝫ nõ terminũ q̃: mõ ab omibus ꝛcediꝫ q gñatio hz filiũ p termino qđ. ℙroba mihi q aliq̃d sit q̃ ⁊ nõ qđ. sicut q̃rit q̃stio. Hoc pbo dupliꝛ. ¶ ℙrimo sic. Nulla relatio põt eẽ p oz suo ꝓ° termio. qz si sic: in illo ꝓoz eẽt sine termino: ꝫ totũ suppositũ filij ẽ posterius gñatione actiua. g nõ põt eẽ eius ꝑmus terminus. ¶ Hoc noz pbaꝫ. qz qñcũ qz aliq̃ sunt simul nã: q̃cq̃d ẽ posterius nã vnoz reliq̃. ꝫ filius ẽ posterius nã generatõe passiua. qz ꝛstituiꝫ ex ea. g ⁊ gñatõe actiua q̃ est simul nã cũ passiua gñatõe. ¶ 2° sic. Omnis habitudo ẽ posterioz suis extremis: ꝫ filius ẽ posterioz passiua gñatõe: ⁊ p ꝛsequens actiua. g nõ ẽ terminus ꝑmus generatõis actiue. ¶ Iste rõnes ꝛfirmaꝫ sic q ẽ ꝑus nã pr̃e ⁊ filio: q: qđ est ꝑus nã ꝓoz vel saltẽ eo qđ ẽ simꝫ cũ illo ẽ ꝑus nã posterioz: vel eo qđ ẽ sil cuz eo gñatio aũt actiua ẽ ꝓoz nã pr̃e: qz ipm ꝛstituit: g ⁊c. ¶ Ideo videꝫ mihi necessariũ ponere formalẽ terminũ ipius generatõis. ꝓorẽ ipa generatione q̃ ẽ ꝓoz q̃dammõ ipo totali termino qđ sc̃z filio. ¶ Quõ ãt totalis terminus capiat eẽ dicẽꝫ postea. ¶ Circa 2m de q̃sito. s. vtz essentia sit formalis terminus. Circa ꝟ sunt q̃ttuoz opiniones. ¶ ℙrima ẽ q relatio ẽ terminus formalis qz illud ẽ formalis terminus qđ solũ accipit esse. Sola aũt relatio accipit simpliꝛ esse. ¶ 2ª opinio ẽ q potẽtia intellectiua ẽ formalis termin⁹. qz q̃ncũ qz in aliq̃ pductõe vniuoca ꝛcurrũt cã vꝛis ⁊ ꝑticularis: cã ꝑticularis ẽ eiusdẽ rõis cũ termino formali. potẽtia intellectiua ẽ cã ꝑticularis. g ⁊c. ¶ 3ª opinio ẽ q solus actus intelligẽdi. qz in pductõe intellectiua sp ꝑmus terminꝰ ẽ noticia genita siue actus intelligẽdi: ꝫ gñatio in diuinis ẽ pductio intellectiua. g ꝑmus terminus ẽ noticia. alia aũt eẽntialia erũt p ꝛcomitãtiã. ¶ 4ª opinio ẽ q mẽoria fecũda: qz illud ẽ terminus formalis in summa vniuoca pductõne qđ ẽ ꝓnciꝑiũ: ꝫ ꝓncipiũ in ista pductiõe ẽ mẽoria fecũda. g terminus formalis erit eẽntia ⁊ intellectus q̃ faciũt mẽoriã. ¶ Sz nullã istaꝝ opinionũ intelligo. ℙrimã nõ: qz pductio denoiatura termino. gñatio aũt ꝛm ℍyla. ẽ in nãm: ⁊ ideo ꝺz gñatio nãlis vel nature. diceꝛeꝫ aũt adeq̃tio ⁊ nõ gñatio si esset ad relatiõez. ¶ Contra sc̃ãz. quia nulla passio põt esse ꝓncipiũ cõicandi substantiã. ꝫ intellectus ẽ q̃si passio diuine essentie. qz 2ª eius pfectio. g intellectus non erit illud quo natura cõmunicaꝫ. ꝫ oportebit dare eẽntiã ipaz vt terminũ. ¶ Contra tertiã. quia actus sc̃s non põt esse rõ cõmunicandi actũ primum: ꝫ intelligentia siue noticia ẽ actus sc̃us respectu eẽntie vel intellectus. igiꝫ non erit ratio q̃ essentia vel intellectus diuinus cõmunicatur. ¶ Contra quartã. quia vnius pductõnis ẽ p se vnus terminus formalis ꝑmus. memoria aũt ista sic sumpta non est vna formaliter. ergo vt complectiꝫ essentiã vt obiectum. ⁊ intellectũ vt potentiã nõ erit terminus. ¶ Ad rões factas p istis opinionibus. ¶ Ad ꝑmam p ꝑma dico: q nihil habet filius nisi natum ꝛm ℍyla. de trini. ⁊ ideo habet essentiã p natiuitatẽ. ⁊ sic licet ipa simpliꝛ non accipiat esse: tamen in hoc accipit esse. ¶ Ad secundã p 2ª dico q hic ẽ vera vniuocatio: quia vniuocatio sumiꝫ a natura in q̃ pducens ⁊ pductũ sunt similia ⁊ subsistunt: ⁊ quia natura ẽ vna: ideo ẽ vniuocatio: nõ sumitur aũt vniuocatio a passione eius que ẽ intellectus. ¶ Ad tertiam p tertia dicendũ q licet actus intelligendi vbi ẽ acquisitus sicut in nobis põt esse noticia genita. tamen alibi vbi non acquiriꝫ sc̃z in diuinis non ẽ noticia genita. ¶ Ad quartã p quarta opinione dico q ad summam vniuocatõez nunq̃ oportet oẽs causas eẽ eiusdem rõnis cũ termino. Et ideo dico dato q intellectus sit ꝓtiale ꝓncipium non impediꝫ summa vniuocatio. ¶ Dico igiꝫ q essentia diuina ẽ terminus formalis generatõis diuine. Et hoc pbo q̃druplr. ¶ ℙrimo sic. Quandocunq̃ eñ pduciꝫ suppositũ de genere substãtie: ibi substãtia est terminus formalis. ꝫ suppositũ diuinum ẽ de genere substantie. g ⁊c. ¶ 2° sic. Quẽcunq̃ ordinem habent aliq̃ in esse eundẽ habent in pduci. ꝫ inter ea q̃ sunt in suppositо in ordine eẽndi ꝑmũ ẽ essentia. g ⁊ in pduci ꝑmus terminus formalis erit essentia. ¶ 3° sic. Illud ẽ ꝑmus terminus gñatõis actiue in quo ꝑmo fundaꝫ gñatio passiua. ꝫ gñatio passiua ꝑmo fundaꝫ in essentia diuina. g ipa erit ꝑmus terminus q̃ generationis actiue. ¶ 4° sic. Qualem ordinẽ habẽt aliq̃ in forma separata: talem habẽt in suppositо illius forme: ꝫ in eẽntia vt intelligiꝫ nõ vt in suppositо ipa ẽ ꝑma: quia radicaliter ꝛtinet oẽs alias pfectiones. g ⁊c. ¶ Hoc etiã ꝛfirmo q̃druplici auctoritate. ¶ ℙrima ẽ Joh. x. Qđ dedit mihi pr̃ maius oibus ẽ: qđ exponens Aug. dicit q saluatoz intellexit de diuina essentia recte rõnem trahens ad oppositũ. ¶ 2ª auctoritas est ℍyla. de trini. q pr̃ nullo mõ eẽt nisi qđ in se ẽ nature ⁊ substãtie: in filio genuisset. ¶ 3ª ẽ eiusdẽ

v. de trl. ꝓ̄ essentiā suā ꝑstat filio sine suo detrimēto aliq̄. ¶ 4ª ē eiusdē ibidē q̄ dei filius nō ē de nihilo ꝓductus. ꝫ natiuitatis sue vuentē accepit substātiā vel nāz. ꝓ̄z opt̄ ista dico q̄ diuina eēntia ē formalis terminus. alia āt ꝯcomitant̄ ipāz eēntiā diuinā. ¶ Sz ꝫ istā ꝯconem instat̄ q̄drupl'r. ¶ ꝓ̄dio sic. Dis terminus gnatiōnis vel ꝓductōis accipit eē ꝑ eā. nam ꝓductio nihil aliud ē q̄z termini ad eē deductio. ꝫ eēntia diuina nō capit esse ꝑ gnatōez. g̃ ꝛc̄. ¶ 2° sic. Nl' lus terminus formal' ē p̄or sua ꝓductōe: cum ꝑ ipāz educat̄ ad esse. ꝫ eēntia diuia p̄cedit rōnez ꝓductōez diuinā vt habet̄ a Dyo. in ca. ō vnica ꝛ discreta theologia. ¶ 3° sic. Añcunq̄ aliq̄d ex aliq̄ gnat̄ illud qđ ē cōe vtriq̄ termino nō ē terminus gnatōis: ꝫ potius videt̄ esse obiectū: vt pz inductiue: ꝫ filius gnat̄ de eēntia q̄ ē cōis vtriq̄ termino. g̃ ꝛc̄. ¶ 4° sic. Añcū q̄ aliquod suppositū gnat̄: formale ꝯstitutū suppositi videtur esse terminus formalis gnatōis. cū idē sit essendi ꝛ ꝓducēdi ordo. ꝫ eēntia nō ē formale cōstitutū filij: ꝫ relatio. g̃ ꝛc̄. ¶ Ad p̄mū dico q̄ aliq̄n terminus formalis accipit eē simpl'r. s. q̄n nō ꝓus fuit. Aliq̄n āt solū ꝝ q̄d. vtpote in supposito vt p resurrectōez aia nō accipit eē simpl'r: ꝫ in ꝯposito. Sic dico de diuina eēntia in ꝯposito. ¶ Ad 2m dico q̄ sp terminus formalis in dō ꝛ in creaturis ē p̄or ipa ꝓductōe. q̄z ꝓductio ē respectus q̄ necessario p̄supponit extrēa: q̄z vnum ē terminus formalis. nō ē g̃ inconueniens q̄ ipa ꝓductio sit posterior termino. ¶ ꝓ̄dobat āt q̄ necessario terminus p̄cedat ipāz ꝓductōz actiuā. q̄z q̄cq̄d ē cū eo qđ ē sil' cū a ē p̄or ipo a. ꝫ terminus ē p̄or ꝓductōe passiua: q̄z eius fundamentū q̄ est sil' nā cū actiua. g̃ ꝛc̄. ¶ Ad 3m dico: q̄ qñ aliq̄d gignit̄ ex aliq̄ sicut ex mā trāseūte: vez ē q̄ accipit̄. ꝫ qñ gignit̄ ex alio sicut ex eo qđ ē formale p̄ncipiū ꝛ vniuocū non oportet: ꝛ ita ē h̄. q̄z gignit̄ ex nā. ¶ Ad 4m dico q̄ numq̄z ꝯstitutiuū indiuidui. s. hecceitas ē formalis terminus: ꝫ nā vel ꝯstitutiuū eius vt forma. In ꝓposito āt locū forme tenet eēntia: locū āt ꝓprietatis indiuidualis tenet relatio. ¶ Sz adhuc remanet difficultas. q̄z gnatio videt̄ eē ꝓgressus ad eē simpl'r. sic alteratio videt̄ eē ꝓgressus ad eē ꝝ q̄d. nō videt̄ g̃ bñ intelligibile quō essentia q̄ nō accipit eē possit gnatōez termiare. ¶ Dico q̄ vez ē q̄ gnatio ē ꝓgressus ad eē simplicit̄ nō tñ cuiuscūq̄ termini. Añ dico q̄ filius simpl'r accipit eē. eēntia āt q̄ ē formalis terminus non accipit eē nisi in supposito. ¶ Contra. q̄z ideo videt̄ suppositū accipe eē: terminus formalis accipit eē. nā terminus formalis videt̄ rō essendi ipi supposito. Si igit̄ terminus totalis accipit esse: multomagis terminus formalis. ¶ Dico q̄ lz in compositis vbi formale p̄ncipiū ē corruptibile: totū ꝯpositū accipiat eē ꝑ ꝫ ei° formale p̄ncipiū accipit eē. ꝛ sic de factōe. tñ in incorruptibilibus vel in illis in q̄bus formale p̄ncipium ē incorruptibile. totū ē ꝯpositū. Exemplū in morte hois corrūpit̄ ꝯpositū formali p̄ncipio remanēte incorrupto. s. aia q̄ incorruptibil' ē. q̄ āt formale p̄ncipium possit p̄existere q̄druplicit̄ oñdo. ¶ ꝓ̄dio sic. Nā in gnatiōe vniuoca creatura ꝛ eadē nā in spē p̄exns in generāte est terminus formalis in genito: heceitas āt in diuina essentia tm̄ est illimitata sic̄ natura specifica in creaturis. ¶ 2° sic. In augmentatōe vnigena sicut ē augmētatio charitatis tota rō formalis cuiuslibet g̃dus p̄existebat in p̄mo. ꝛ tñ hoc nō obstante vere q̄libet ꝓducit̄ simpl'r. ¶ 3° sic. Nā in hois gnatōe p̄us aia creat̄ q̄z corpi infūdat̄ cū p̄us sit esse q̄z inesse. ꝛ tñ nō ē terminus formalis gnatōis hūane nisi inq̄ntū inest. sic em̄ hoiez ꝯstituit in eē specifico. ¶ 4° sic. Nā in hominis augmentatōe ē vera gnatio ꝛ tñ termin' formalis a generatōis nō p̄t poni nisi aia: potissime ꝝ illos qui ponunt vnicā formā. ¶ Ad auctoritatem positam in principio questionis patet.

Questio V

Utrū generatio vniuoca sit in diuinis. q̄ nō. In generatōe vniuoca ꝓducens ꝛ ꝓductū sunt eq̄lis pfectiōis. ꝫ h̄ nō ē in ꝓposito. q̄z p̄ ē maior filio: lz filius nō maior p̄re ꝝ Hyla. ¶ Cōtra. Idē Hyla. vij. de trini. dicit de generatōne diuina habere h̄ solū sacramentū natiuitatis vt nomen ꝛ naturā retineat qđ est p̄opriū vniuocatiōi. ¶ Circa istā q̄stionē p̄mo videndū ē q̄d sit vniuoca ꝓductio. 2° si ē in diuinis. ¶ Quantū ad p̄mū dicūt aliq̄ q̄ vniuoca ꝓductio ē qñ ꝓducēs ꝛ ꝓductū indistincte ꝯueniūt in vna rōe formali: q̄z vniuoca sunt q̄z nomē est cōe: ꝛ rō substātie ē eadē. ¶ Cōtra. Deus ꝛ creatura ꝯueniūt in aliq̄ formali rōne: vt supra in ꝓlogo fuit declaratū. ꝯstat autez q̄ deus respectu alicuius creature nō est causa vniuoca. ¶ ℞. Celū ꝛ sol ꝛ corpa superiora ꝯueniunt nō solum in vna rōe formali. s. entis: ꝫ in vna rōne generis. q̄z generis substātie sunt: ꝛ tñ hoc non obstante dicunt̄ causē eq̄uoce inferiorum. Ideo dicūt alij q̄ generatio vniuoca ē vbi p̄ncipiū ꝛ terminus sunt vnius rōnis specifice. sicut ꝓductio caloris ab igne est vniuoca. ꝛ nō ꝓductio caloris a sole vel a motu. ¶ Contra ꝫ arguo q̄drupl'r. ¶ ꝓ̄dimo sic. Oēs ꝯcedūt generationē vniuocā esse in diuinis: ꝛ tñ nō oēs ponūt p̄ncipiū ꝛ terminū esse eiusdē rōnis formalis. Nā multi ponūt relatōez esse p̄ncipiū: ꝛ eēntiā terminū. ¶ 2° sic. Ꝝ oēs gnatio hois est vniuoca: ꝛ tñ p̄ncipiū ꝛ terminus nō vident̄ eē

eiusdē rōnis formalis. Nā pncipiū in gnatione videt esse vis qdaz siue vtus in seie. terminus āt ē ipa aīa. ¶ 3° sic. Nā in alijs ab hoie potētia gnatiua ponit pncipiū formale in gnatōe. constat āt q ipa in multis nō ē terminus formalis in asino. imo ipa sensitiua nō vegetatia. ¶ 4° sic. Ubicūq ē terminus z pncipiū eiusdē rōis nō pōt eē vel oriri relatio nisi eiusdem rōis. si g pncipiū z terminus sunt oio eiusdē rōis: nō potent int ea oriri relatio disqpantie cuiusmōi est gnatio actiua z passiua. ¶ Probo aūt q relatio disquipantie nō possit esse int illa extrēa q sunt eiusdē rōis oio. int extrēa q sunt vnū vt sic non pōt esse difformitas. extrēa aūt eiusdē rōnis vt sic fundant sup vnū. g ꝛc. ¶ Item ois relatio q est int extrema eiusdem rōis vt sic fundat sup vnū. ꝫ sup vnū vt sic nulla pt esse difformitas: g relinquit q nec relatio disqpantie: cuiusmōi sunt gnatio actiua z passiua. ¶ Dico tn cū Scoto q tūc est gnatio vniuoca qn generās z generatū hnt eandē nāz specificā. dato q pncipiū productiuū differat in rōe formali a termino producto. sic pz in btā vgine. ¶ Sz tn ꝫ est sciendū q aliq gnatio ē vniuoca q hz pncipiū formale qđ ē eiusdē rōnis cū termino. sic in productōne calōris ab igne. Alia ē vbi solū hz eandē nāz specificā. Pria ē maior. q: qcqd hz 2ª hz pma: nō tn e cōuerso. ¶ Confirmat. q: qñcūq ē vniuocatio int illa q pncipaliť respicit gnatio: ibi est verior vniuocatio in gnatōne q vbi nō: ꝫ gnatio pncipalius respicit fundamētū z terminū. g ibi erit maior vniuocatio. ¶ 2° ē sciendū q possit eē dubiū. Dictū ē em q vbi ē pncipiū eiusdē rōnis z terminus ñ pōt eē relatio disqpantie. ¶ Sed ꝫ. q: calor ignis ē eiusdē rōnis cū calore aq: vnus tn ē producēs z alius productus. Ideo notanduz q in qcūq nā est relatio producētis z producti: in illa oportet distinguere rōez productiui z producibilis. Hoc āt declaro sic. Nō magis distinguit rō actiui z passiui q rō productiui z producibilis. ꝫ qñ aliq res est actiua z passiua: rō actiuitatis distinguit a rōe passiuitatis. g eodē mō rō productiui distinguit a rōe producibilis. ¶ Cōfirmatur. Qñcūq due rōnes sic se hnt q vna ex rōe sua formali repugnat alicui cui alia non repugnat: ille rōnes distinguunt ex nē rei. ꝫ producibilitas repugnat dō: productiuitas nō. g ꝛc. ¶ Nūc circa 2m. s. vtz in diuis sit gnatio vniuoca ē insistenduz. ¶ Dicit cōit ab oibus q sic. z ꝫ videt Hoyla. ex intentōe ondere. ix. li. de tri. ¶ Confirmat āt qttuor rōnibus. ¶ Pmo sic. Ubicūq ei producēs z productū hnt nāz eādem specificā: vel qsi specificā productio int illa est vniuoca. Ex ꝫ pz supius ex dictis de vniuocatōe productiōis: ꝫ ita ē in diuis. g ꝛc. ¶ 2° sic. Ubicūq pncipiuz productiuū z formalis terminus sunt eiusdē rōnis: ibi ē productio vniuoca. ita ē in diuis. Nam ēntia q ponit formalis terminus posita ē suppositus eē pncipiū productiuū. g ꝛc. ¶ 3° sic. Ubicūq ē productio eq̄uoca. sp productū ē impfectius producēte. nā cā eq̄uoca totalis sp ē nobilior z pfectior suo effectu. ꝫ producēs in diuis nō ē pfectus nec productū ē impfectius. g ꝛc. ¶ 4° sic. Dis cā pcise eq̄uoca ē defectuose fecūditatis. q: nō eq̄lis pfectōis sibi productū gnare vel cāre. ꝫ certū ē q in diuis nullus defectus fecūditatis ē. g ꝛc. ¶ Sed instat q̄druplr. ¶ Pmio sic. Int vniuoca vt vniuoca sunt necessario ē distinctio: ꝫ inter pꝛez z filiū vt vniuoca sunt nō pōt eē distinctio q: vt vniuoca sunt. sunt vnus ds sine distinctione. ¶ 2° sic. Que sunt vltiate vniuoca nō sunt formaliť z q̄ditatiue distincta. ꝫ ptz in sorte z platone q formaliť z q̄ditatiue nō distinguuntur. ꝫ pꝛ z filius formaliter z q̄ditatiue distinguunt. g int eos nō est summa vniuocatio. ¶ 3° sic. Nullū vniuocū vt vniuocū pōt plura producere pluribus productōibus alterius z alterius rōnis. ꝫ pz. q: sunt eiusdē rōis. z p ꝫ ñs nō erit inter ea relatio disqpātie: ꝫ pꝛ gnat z spirat. g ꝛc ¶ 4° sic. Impossibile ē q distincta pncipia formaliť aliq̄ agēs vniuoce producat plura. q: ex q illa nō sunt vniuoca int se nec in 3°: ꝫ p aliud z aliud pncipiū producit filius z spūsctūs. g ꝛc. ¶ Ad pmū dico q oportet vniuoca distīgui: nō tn in q̄tū vniuoca sunt: q: sortes z plato distinguunt nō in q̄tū homies. sic dico in ppposito q pꝛ z filius distinguunt p relatōes: nō tn in q̄tū vniuoca. ¶ Ad 2m dico q si ponerent idiuidua distingui formaliť: facilť euaderē. Sz ꝫ nō dico: vt em̄ apparet psone diuine magis formaliť distinguūt q̄ duo indiuidua eiusdē spēi. ¶ Ad argumentuz dico q maior z minor vniuocatio nō attēdit penes maiorē vel minorē distinctionē vniuocatoꝝ. ꝫ penes maiorē vel minorez distinctōez siue idēptitatē nature in q̄ ꝙueniūt vt vniuocant. z q: ē in diuinis maxima vnitas. s. nature: q: immālis: hinc ē q maxia vniuocatio int omēs vniuocatōes ē ista vniuocatio. ¶ Ad 3m dico ꝙcedēdo q vniuocū vt sic nō pōt plura producere pluribus productōibus z alterius rōis ꝫ qñ productiua pncipia pticularia variant stante vniuoco vt cuius nā cōicat: tūc nō ē vez: q: rōe pncipioꝝ pticulariū variatoꝝ poterūt variari productōes. Hic modus nō inuenit in creaturis. forte ad ꝫ dicā in mā de pcessio. spūsscti. In diuis āt inuenit: q: eadē nā cōicat: z eadez nā ē ꝙcurrēs ptialiť vt cā vtis. pticularia āt variant. s. intellectus z volūtas. rōne cuius varietatis sequit varietas productionū. ¶ Ad 4m dico q si illa duo pncipia vte z pticulare eidē sup

posito ꝙuenirēt tūc vniuoce ꝓducerēt: sīc si sol hret vi sol' ⁊ hois vniuoce ꝓducēt hoiez. i creaturis ām nō inuenīt cursus cāꝝ vīs ⁊ pticularī i eodē supposito ꝙ i eodē supposito prīs ē vtrūqꝫ pncipiū ꝓductiuū. s. eēntia ⁊ intellect⁹. ¶ Sz hꝫ adhuc remanet diffi. qr ñ videt intelligibile q summa vniuocatio sit ibi. vbi pncipiū ⁊ t̄min⁹ sunt alteri⁹ rōis sīc ē in ꝓposito: qr mēoria ē pncipiū ⁊ eēntia termin⁹. ¶ Dico q ad vniuocationē pfectā suffīc in pncipio pncipali ꝙueniētia cū termio sīc ē hꝫ. qr eēntia ē pncipiū pncipale. ⁊ ista ē oio eadē cū termio: q̄ etiā ē essentia p̄cise. ¶ Cōtra. ¶ Dzio. qr tūc ñ erit tāta vniuocatio sīc in creatis. qr totale pncipiū calozis ē calor. ¶ 2o qr in creaturis videt q a pticulari cā sumat⁹ vniuocatio. cū g̃ hꝫ hꝫ nō sit nō ē vniuocatio. ¶ Ad pmū dico q falsuz suponit. s. q pncipiū totale in creatis sit eiusdē rōis cū termio: nō ei aliq̄ cā pticularis ⁊ creata ē q̄ sit tota cā sui effectus q̄n ibi ꝙcurrat saltez ds. ¶ Ad 2m dico q si cā vīs assilaret sibi effectū eēt maior vniuocatio q̄ q pticularis assilet sibi ⁊ nō vīs. ex defectu ei fecū ditatis ē in creaturis q cā vīs nō sibi assilet ꝓductū: ꝫ in diuis ē ex plenitudie pfectōis ⁊ ido ē maior vniuocatio. Nā si sol ⁊ asin⁹ ꝓducerēt solē maior vniuocatio eēt q̄ qñ ꝓducūt asinū. ¶ Sz dices q in creatis inuenīt vel pōt inueiri maior vniuocatio. ¶ Dzio: qr lumē lune a lumine solis cātū ē totalit. ⁊ ē eisdē rōnis. g̃ ⁊c. ¶ 2o: qr si volūtas diuia cāret alīa volūtatē. cū volūtas sit totalis cā effectuū ad ex̄. tūc eēt maior vniuocatio. qr esset idēptitas rōis formalis in tali pncipio ꝓductio: ⁊ in termio formali. ¶ Ad pmū dico sīc dixi. q nec lumē a lumie nec aliqd̄ creatū ab aliq̄ creato cāt totalit: q̄n necessario ibi ꝙcurrat saltē volūtas diuia. ¶ Ad 2m dico q si volūtas eēt accns sepabile: tūc eēt difficile tñ dico volūtas ē p se passio ālī vel aie rōnalis. ⁊ vl'r ois nature spūalis. nulla āt p se passio pt esse terminus pmus alicuius pfectōis. ꝫ subiectū. Uñ dico q creatio illa pmo terminat ad essentiā ālī vel aie. ¶ 2a diffi. p̄t esse de ista vniuocatōe. Nā si sit pfecta ꝙditio cālitatis q vniuoce ꝓducat. tūc cā magis vniuoce ꝓducēs esset magis pfecta: cuius ꝝriū nos videmus i creaturis. imo sp oppositum. ¶ Dico q pfectissima cālitas nō ē pfectissima ꝓductio. sīc nec pfectissimus hō ē pfectissima substātia. Iz āt cālitas sit pfectissima sine vniuocatōe: nō tñ ꝓductio. Et rō p̄t eē. qr cālitas pfectior videt p̄cise ipm causans vel ꝓducēs respicē. ꝓductio āt tā pncipiū q̄ terminū. Ido cū ipfectōe termini stabit pfectissima cālitas. non tñ stabit pfectissima ꝓductio sīc in diuis. ¶ 3a diffi. ē: qr nō videt q ista ꝓductio sit vniuoca: qr nā rōe cuius deberet esse vniuoca nō videt dici vniuoce de gñante ⁊ genorato: qr sic eēt spēs ꝫ solū idēptice ds ⁊ nō formalit. ¶ Dico q nā diuia ds vniuoce de gñante ⁊ gñato. ⁊ cū hꝫ etiā ds idēptice: ⁊ ppt̄ istā idēptica p̄dicatiōez forte amouet ab ea q ipa nō sit spēs. ¶ 4a diffi. ē. si ds gñat deū vniuoce: vtr a liū deū vel se. ista ei sunt imediate ꝝria. s. se vel aliū. g̃ vel se deū vl' aliū deū. nō se deū: qr nihil seipm gñat. nec aliuz deū: qr tūc essent duo dij. ¶ Dico locus a ꝝrijs tenet simpl'r: ⁊ iō ꝙcedo q si genuit: genuit se vel aliū. Sz dico tñ q locus a ꝝrijs nō tenet: si sumat nō simpl'r: ꝫ cū determinato p̄dicato. Exēplū hō ꝓducit sequit vel q se vel aliud: ꝫ sic dicēdo hō ꝓducē nō seq̄t vel se hoiez vel aliū hoiez. qr p̄t ꝓducē aliq̄d aliō ab hoie. Eodē mō in ꝓposito ds ꝓducē. g̃ se vl' aliū. ¶ Sz ꝝ. videt q locus teneat cū ꝙstātia subiecti. Exēplū. hō ꝓducē hoiez: vñ seq̄t aut se vl' aliū. in ꝓposito āt addit ꝙstātia subiecti. qr dico q ds ꝓducit deū. ¶ Dico ꝟm Aug. ꝙcedēdo ꝙñaz: q genuit se deū ⁊ aliū deū. Genuit q̄dez se deū. hꝫ ē indistinctū in deitate ab illo: ꝫ distinctū in psona. Genuit etiā aliū. s. in psona q̄ etiā ē ds. hꝫ etiā videt sufficē q̄tum ad rē: Iz forte in noie sit diffi. ¶ Ad auctē in pncipio dico q Hyla. ⁊ Augu. accipiunt maiozitatem in diuis solum p pncipalitate.

VI

Questio.

Utrū in diuis sit gñatio obiectiua. q sic qr gñatio ē obiectia q̄ ꝓcedit a pncipio respiciēte obiectū. talis ē ista q̄ ꝓcedit a mēoria. ¶ Cōtra. qr ē nature viuentis: ⁊ ds nā viuēte. ¶ Hic sciendū q potentia obiectia p̄t accipi dupl'r. Uno mō vt ipa distinguit ꝝ potentiā subiectiuā. Alio mō p eē obiectali: vel eē cognito. ¶ Dzio videndū ē si ꝟbū sit in potētia obiectia accepta p̄oo. Dicūt aliq̄ q ꝟbum isto mō obiectie gñat: ⁊ etiā p̄habet eē in tali potentia. Nā ꝟm eos potētia tal' nō ē nisi nō repugnātia terminoz: qr igit ꝟbū nullā talē repugnātiā p hz: ideo ē in tali potētia. nā si nō hret talē nō repugnātiā. ⁊ p ꝙns talē potētiā nisi p̄hret: esset ipossibile ꝓduci. ¶ Cōfirmat. qr oē possibile est possibile possibilitate oppositā ipossibili: ꝫ talis ē ista nō repugnātia. g̃ ⁊c. ¶ Cōtra ista instat q̄ dupl'r. ¶ Dzio sic. Uñcūqꝫ aliq̄d repugnat alicui pncipio ꝙstitutio: repugnat etiā ipi ꝙstituto p illud pncipiū: hꝫ ē manifestū. ꝫ eē in potentia tali repugt pncipio formali ꝙstitutiuo ꝟbi: qd̄ ē ꝓductio actual'. g̃ ⁊ ipi ꝙstituto repugnat Ad inoz pz. qr actuali ꝓductōe repugt eē i potentia. nā si esset in potētia iā nō eēt actual': ⁊ sic eēt actual' ⁊ nō actual'. ¶ 2o sic. Uñcūqꝫ aliq̄d repugnat ꝙñti: necessario repugt añti. ꝓductio actualis ē añs ad exñtiā. qr q̄cq̄d actualit ꝓducit necessario exīstit. ꝫ eē in tali potētia repugt

actuali exñtie. ꝑ ꝛc. ℙrobat mino⁹ q⁹ in q̄cūq; ẽ actualis exñtia illud actualit exist. ꝫ eẽ in potentia obiectiua p te ẽ actualis exñtia. ꝑ potentia obiectiua actualit exist. ¶ Si dicas q; non sequit. q⁹ ibi ẽ solū mō potētiali: ⁊ nō mō actuali. ¶ Cōtra. q⁹ ille modus actualis aut ẽ idē cū ipa exñtia: ⁊ tūc erit ibi. aut aliud: ⁊ tūc aliq̄d ẽ in actu cui nō repugnat eẽ. qđ tñ nō fuit in potētia obiectiua. Arguit em̄ sic. Cuicūq; p te non repugnat eẽ in potentia tali obiectiua. ꝫ isti mō nō repugnat eẽ. q⁹ ẽ. igit ille modus fuit in potentia obiectiua. ¶ 3⁹ sic. Impossibile ẽ q; aliq̄d sit in potētia ad sui ꝓstitutiuū: ꝫ ponēdo ℞bum in potētia obiectiua. erit in potentia ad sui ꝓstitutiuū. ꝑ ꝛc. ¶ Ad 2⁹ p3. ¶ Ad 1⁹ pbat. q⁹ in ℞bo ẽ eēntia ⁊ ppꝛietas. rōe aūt essentie nō ꝑt sibi ꝓpetere eẽ in potētia tali q⁹ eēntia diuina est actualis exñtia. ⁊ sic actualit existeret ⁊ nō actu alit existeret. ꝑ b erit p suū ꝓstitutiuū. ꝫ q̄cunq; aliq̄d ẽ in potētia ad b qđ ꝓuenit sibi p a ẽ in potētia ad a. q⁹ si nō eēt in potētia ad a: iā nō esset in potētia ad b. ꝫ p te nō ẽ in potētia ad esse: qđ sibi ꝓpetit p ꝓstitutiuuz. ꝑ necessario erit in potētia ad ꝓstitutiuū: qđ ẽ falsum. ¶ 4⁹ sic. Impossibile ẽ aliq̄d trāsire de ꝛdicto ꝛio in ꝛdictum nisi aliq̄d acq̄rat qđ ꝑus nō habuit. ꝫ ℞bum trāsit de potētia tali ad actū. ꝑ aliq̄d acq̄rit qđ ꝑus nō habuit. ⁊ b ẽ actualis exñtia. ¶ Dico ꝑ q; ℞bū nō ẽ in potentia obiectiua. q⁹ ꝓstituit p actualē ꝛnatōez cui repugnat eẽ in tali potētia sicut etiā repugnat actuali exñtie esse in tali potētia ꝑ necessario ꝓsequit ad illā. ¶ 3z ꝛ ista instāt q̄druplr. ¶ ℙꝛio sic. ℙñcūq; sunt duo signa ordinata in q̄z p⁹ nō bz aliq̄d eẽ ductuz: ⁊ in 2⁹ bz vel ẽ ductū: in ꝑmo signo videt eẽ in potētia tali. q⁹ si nō: in ꝑmo signo esset ens phibitū. ꝫ filius in ꝑmo signo origis nō ẽ ductus in 2⁹ ẽ ductus. ꝑ necessario si nō fuit ens phibitū in ꝑmo signo: fuit ens in tali potentia. ¶ 2⁹ sic. ℙꝛo q̄cūq; signo aliq̄d nō ẽ ens phibituz ⁊ nō ẽ ens in actu. ẽ ens in tali potētia: ꝫ filius in ꝑmo signo ẽ hmōi. ꝑ ꝛc. ¶ 3⁹ sic. ℙꝛo q̄cūq; signo ℞bo nō repugnat ꝓduci: ꝓ illo signo ẽ possibile ꝓduci. ꝫ ꝓ ꝑmo signo ℞bo nō repugnat ꝓduci. nā ipm ẽ ꝓducibile. In 2⁹ ℞o signo ꝓducit ℞bus in tali potētia. ¶ 4⁹ sic. Omis passio alicuius subiecti ẽ demōstrabilis de subiecto p suā q̄dditatē. ꝫ ꝓducibilitas ẽ passio ℞bi p se ꝑ de eo ꝑt demōstrari. ⁊ p ꝓns nō repugnat alit qđ sibi ꝓduci. ꝫ nō hr̄e talē repugnātiā ẽ esse in potētia obiectiua. ꝑ ꝛc. ¶ Ad ꝑmū istoꝝ dico q; verꝝ ẽ q; in ꝑmo signo nō fuit ℞bū ꝓductū: sed qñ ꝺz q; ꝓ ꝑmo signo fuit ꝓducibile. nego: q⁹ in illo signo nō fuit ꝓducibile: nec ꝛoducibile q⁹ si in ꝑmo signo hr̄et ꝓductōez quōcūq; accipiēdo: cū ꝓductōi repugnat esse in potētia: eo q; ẽ pura actualitas ⁊ ꝓductio actualis. q̄q̄d āt ẽ ibi possibile: ẽ actu necessario: seq̄r̄et q; in ꝑmo signo ꝓduceret filius: qđ includit ꝛdictōz. ¶ Ad 2ᵐ dico q; ꝓ ꝑmo signo nec ẽ ens phibitū nec ens ꝛohibitū. sicut si q̄dditati repugret esse q̄dditatē sine actuali exñtia. nō eēt ꝑoꝛ q̄dditas nō phibita q; eēt actualis q̄dditas p exñtiā. ¶ Ad 3ᵐ p idē. ¶ Ad 4ᵐ. In q̄cūq; includit ꝓductio sicut ꝓstitutiuū: ꝓductio nō ẽ taliū passio: ꝫ q̄dditas. ℚ nō ita ẽ q; ꝓductio est ꝓstitutiua filij. ⁊ ideo ẽ eius q̄dditas. ꝫ si q̄s poneret ꝓsonas ꝓstitui p absoluta: diceret q; rationes iste demonstrarēt. ſ. q; filius esset in potentia obiectiua. nā filius natura ꝓcederet ꝛigine sicut dicimus de ſpiratōe actiua. ⁊ p ꝓns in illo ꝑoꝛi esset ꝓducibilis: vel eēt ꝑoꝛ q̄dditas nō phibita q; esset actualis q̄dditas p exñtiā: ⁊ in potentia obiectiua: sicut ꝑ3. ¶ Eodē mō q̄cūq; ponūt q; relatio ꝓstituit vt ꝓpetas: nō āt vt ꝛigo. hñt eodē mō dicere q; filius ẽ in potētia obiectiua eo q; ꝓductio vt ꝓpetas intelligit etiaz ꝑm eos ꝑoꝛ q; ꝓductio vt ꝛigo. ¶ 3z b ẽ diffi. de ℞bo nr̄o q; ſ. non posset esse in potentia obiectiua. quia in ℞bo vt ℞bum est includitur dictio vel ꝓductio actualis. ꝑ p rōnes tuas non poterit esse in potentia obiectiua. ¶ Dico q; ℞bo vt verbū est in q; tum includit talem ꝓductionē repugnat esse in potentia obiectiua. ꝫ accipiendo abstractiue p noticia qua aliquid ẽ cui non repugnat esse in tali potentia. ⁊ de b alias. ¶ Circa 2ᵐ modū accipiendi ꝓductionem vel potentiā obiectiuam dicit vnus doctoꝛ. ſ. ℙetrus aure. q; ℞bum ꝓducit p talem modū: immo nihil aliud est ℞bum nisi eēntiā diuinā ꝛoductā in esse cognito. ¶ Istud aūt declarat sic. ℙñcunq; aliq̄d attribuit deo ex creaturis: illud omni imꝑfectione amota cū ꝑfectōne remanente ꝺz attribui. ꝫ ꝑfectionis est in potētia cognitiua q; ipa ꝓducat obiectum ſuum in eē cognito. Imꝑfectionis autem in creatura q; ꝓducat in esse ꝑm q̄d. ꝑ attribuendo deo ꝑmum qđ est ꝑfectionis amouebit 2ᵐ quod est imꝑfectionis: si em̄ nō pōt amouerī a ꝓductōne ꝑm q̄d q̄n remaneat ꝓductio in eē reali. ꝑ ꝓductio obiectiua in diuinis erit ꝑm esse reale: ⁊ sic ℞bum nihil aliud est nisi obiectum diuini intellectus cum ꝛoductione passiua in esse cognito: quod ibi est eē reale: ⁊ hec ꝓductio passiua nō est nisi ipm ꝓcipi. ¶ Sed ꝛ b arguo quadruplr. ¶ ℙꝛimo sic. Omne ꝓductū necessario differt a ꝓducente: ꝫ essentia diuina ẽ ꝓductiua in tali eē: q⁹ ipa ẽ obiectū diuini intellectus ⁊ cognita ab eo ꝑ est ꝓducta. ⁊ p ꝓns differt realit a ꝑre. ¶ Confirmat. ℙñcūq; sunt aliq̄ q̄z vni repugnat po-

nere effectū suū formalē circa aliq̄d. ⁊ alteri nō repugnat: illa nō sunt penitus. ꝟ pduci repugt ponere effectū suū formalē circa eēntiā: q̄ essentia nō pducit: ꝛcipiāt vel cogſci vel intelligi ñ repugnat. qz ipa vere ꝛcipit: vere intelligit vere cogſcit. g̊ pductio obiectiua ⁊ cognitio non sunt penitus idē. ¶2° pncipaliť arguo sic. Si esse cognitū ē esse productuz formaliť: ⁊ esse cognoscēs ē esse formaliť producēs: ꝟ pr̄ p mere absolutū ē cogſcēs. g̊ p mere absolutū ē producēs qđ ē manifeste falsuz. ¶3° sic. Essentialia aliq̄ oz dine p̄cedūt notionalia. actus āt intelligēdi est eēntialis. actus producēdi ē notionalis. g̊ intelligere ē p̄us q̄ producere. ⁊ p ꝛñs intelligi erit p̄us q̄ pduci. Sic g̊ ꝛ te. Tūc ei si intelligi p̄cedit produci: ⁊ p intelligi producit x̄bū: ꝛsiť p pduci pduceť. ⁊ sic idē bis pduceť: qđ ē manifeste falsum. sequiť etiā q̄ sic tres p̄sone intelligūt: ita producēt. ¶4° arguo sic. Obiectū productū in eē cognito a diuino intellecto ē verbū ꝟ creature pducunť a diuino intellectu in esse cognito: qz ab eo sunt cognite. g̊ creature sunt ipm diuinū x̄bū: qđ ē falsum. ¶Ideo teneo oppositum illius opinionis: qz eā nō intelligo nec rō mouet: ꝛcluderet em̄ infinita incōuenientia. Mā ꝛcluderet q̄ pr̄is p̄sona eēt pducta in esse reali: ⁊ q̄ oēs p̄sone eēnt x̄bū. Siť q̄ oēs creature eēnt x̄bū: qz eēnt pducte in esse reali: qđ ē manifeste falsum. ¶Ad argumētū dico q̄ p memoriā producit x̄bū. nō tn̄ isto mō mēoria ē potētia obiectiua: ꝟ alio mō. //Questio VII

Vtrū gñatio diuia sit actus elicitus. Et videť q̄ sic. qz Hyla. de tri. iiij. dicit q̄ pr̄ ē actor filij. ois āt actor p actū elicitū agit. ¶Cōtra. Hyla. In pr̄e nō sunt nisi ingenita. ¶Hic p̄mo videndū ē q̄d ē esse elicitū. ¶2° ad q̄stionē. ¶Quantū ad p̄mū dicūt aliq̄ q̄ elicitio nō ē nisi pductio. ⁊ ideo actū eē elicitū nō ē nisi actū esse pductū. ¶Sz ꝛ hāc opinionē arguo q̄ dupliťr. ¶Prio sic. Ois forma gñabilis ē elicita a mā: ꝟ ꝛstat q̄ ipa nō ē producta ab ipa. g̊ elicitio nō ē productio. ¶2° sic. Ois actus in volūtate ē ab ea elicitus: ⁊ tn̄ p̄m mltos nō ois ab ea ē productus. g̊ ⁊c. ¶3° sic. Oēs ꝛcedūt actū intelligēdi esse elicitū ab intellectu. ⁊ tn̄ multi negāt ipm esse pductū. ¶4° sic. Quia ꝛcliones eliciunť a p̄ncipijs. ⁊ tn̄ non producunť ab ipis: ꝟ sunt effectus eēntialiť ordinati. ¶Ideo dico q̄ elicitio ē rō formalis q̄dā abstrahēs ab oi cātione: sic̄ productio ab oi factōe: qz sic̄ oē qđ fit producit ⁊ nō ecōuerso. ita oē qđ cāť elicit: ⁊ nō ecōuerso: ita q̄ ois causans elicit: ꝟ nō oē elicies causat. ¶Quātū ad q̄stionē pono q̄tuor ꝛclusiones. ¶Prio est q̄ gñatio actiua in creatis ē act⁹ elicitus: qz oē qđ causať elicit. vt pz p p̄dicta. ꝟ gñatio actiua cāť a suo fundamēto in gñe cāemālis. g̊ ⁊c. ¶2°. Qđ cāť effectie elicit: ꝟ hmōi ē gñatio actiua: vt nūc supono. qz cāť vel producit a suo termino. g̊ elicit. ¶2ª ꝛclo ē: q̄ gñatio passiua in creatis ē elicita: nō accn̄s elicit a suo subiecto. sic̄ mālit cāť ab eo: ꝟ gñatio passiua in creaturis mālit cāť a suo subiecto. g̊ elicitur. Mā ipa ē accn̄s: qz posset eē ⁊ fieri subiectū sine ea: qz posset totaliť fieri a deo. ¶2°. Certuz ē q̄ illud qđ cāť effectiue elicit: ꝟ pductio passiua in creaturis cāť effectiue a suo p̄ncipio pductiuo. g̊ ⁊c. ¶3ª ꝛclo ē q̄ illud qđ q̄rit q̄stio. s. q̄ gñatio in diuis nō ē actⁿ elicitⁿ gñatio dico actiua. ¶Hāc ꝛcloné ꝓbo q̄druplr. ¶Prio sic. Impossibile ē q̄ p̄ncipiū ꝛstitutiuū alicuius suppositi eliciať ab illo supposito: ꝟ gñatio actiua ē cōstitutiua pr̄is. g̊ ⁊c. ¶Probo maiorē. oē elicies vel producēs formale ꝛstitutiuū alicuius suppositi elicit vel producit totū suppositū ꝛstitutuz: sigit gñatio eēt elicita a pr̄e: pr̄ eliceret vel produceret seip̄m: qđ ē manifeste falsum. ¶Cōfirmať q̄ si aliq̄d eliceret ipaz gñatōez: illud videreť eē p̄sona pr̄is. cū ipa sit simplr̄ p̄mū elicies: ꝟ ē impossibile: qz nullū posterius elicit p̄us: generatio āt actiua ē posteriō pr̄e. qz ip̄m ꝛstituit. ¶2° sic. Nihil qđ est elicitū in aliq̄ supposito diuino est in eodē supposito diuino. qz suppositū ē omne illud qđ hz. ꝟ gñatio ē p te elicita: ⁊ est in pr̄e: qz eius ꝛstitutiuū. g̊ ab alia p̄sona ē elicita qđ ē falsum. ¶Cōfirmať. Quia em̄ q̄ sunt in p̄sona pr̄is sunt idē realiť: ⁊ p ꝛñs inť ipa non pōt eē origo. cū p origines inueſtiget Aug. j. ď tri. realē dictōez p̄sonaz. ¶3°. Oē qđ ē in pr̄e a se ē ⁊ ingenitū: ꝟ nullus actus elicitus ē a se ⁊ ingenitus. g̊ nullus actus elicitus ē in pr̄e: ⁊ p ꝛñs gñatio actiua nō ē elicita. ¶4° sic. Primū eliciens impossibile ē eē elicitū: qz p aliud esset elicitū: ⁊ sic nō esset p̄mū. g̊ p̄mā elicitiōez impossibile est eē elicitā: qz p aliā eēt elicita: ꝟ generatio ē simplr̄ p̄ma elicitio. g̊ impossibile ē gñatōez actiuā eē elicitā. ¶Sz h̄ ē vna diffi. qz si gñatio nō ē actus elicitus. nec potētia gñatiua diceť potentia elicitiua. ¶Dico q̄ potentia generādi nec in diuinis nec in creaturis: vt talis potētia est elicit gñatōez. nec ōr potentia elicitiua. qz p̄t elicere gñatōez. sicut ignis generās ignē ōr gñare ignem: ⁊ nō generatōnez: qz nihil ꝓprie generať nisi ipa substantia. ¶Ideo dico q̄ generatiuuz nō ōr gñatiuū respectu gñationis: dato q̄ sit elicibilis: ꝟ soluz respectu generabilis. Et pz q̄ potentia generatiua nō respicit nisi genitū vel gñabile: qđ ē p̄cise substātia ⁊ non gñatio ipa. ¶Sz ꝛ. Añcū q̄ potētia respicit aliq̄d mediāte alio: nō p̄t in vltimū nisi p p̄mū. ꝟ generās non pōt in genitū nisi mediāte gñatiōe. g̊ si nō elicit

gñatiõez nõ elicit gentilꝫ. ¶ Rñdeo. dico ꝙ illa ꝓpõ nõ ē ꝛa qñ illa duo q̃ ordinate respicit potentia sunt alterius ⁊ alterius rõis: sic̃ ꝑz de effectibus ordinatis. volũtas em̃ nõ põt ímpare aliquē actũ nisi mediãte elicito: ⁊ tñ elicitũ elicit: ⁊ impatũ nõ. Et sic dico in ꝓposito ꝙ potẽtia gñatiua respicit gñatõez sic̃ fundamentũ respicit respectiuũ fundatũ in eo: ꝫ respicit terminũ vt elicitũ mediãte gñatõe. ¶ 4ª ꝯclo ē: ꝙ generatio passiua ē aliq̃d elicitũ in diuinis. Et hꝫ ꝓbo dupl̃r. ¶ Primo sic. Gñatõis nõ est gñatio: ⁊ elicitiõis nõ est elicitio. ꝫ ꝓductio passiua est gñatio ⁊ elicitio. g̃ ip̃ius nõ est gñatio nec elicitio. maioꝛ ē manifesta. alioq̃n eẽt ꝓcessus in infinitũ. ¶ 2º sic. Nulla origo p̃mi simpl̃r originatiue originata. ꝫ gñatio passiua est origo p̃mi simpl̃r originati. qꝛ vbi qđ est p̃mũ simpl̃r originatũ. g̃ ipa nõ est originata. Maioꝛ ꝑz. Naz si origo talis eẽt originata: cum ipa vt sic p̃cedat originatũ p eã: qꝛ eius ꝯstitutiua. tũc ipa esset p̃us originata. ¶ Cõtra istas ꝯclusiones instat q̃ dupl̃r. ¶ Primo sic ꝫ p̃mã. Si gñatio actiua increatis esset elicita cũ ipa sit elicitio. elicitõis esset elicitio. ⁊ gñationis esset gñatio qđ adduxisti tanq̃ inconueniẽs in ꝓbatõne q̃rte ꝯclonis ¶ 2º sic ꝫ scđaz. Nulla res elicit nisi p elicitionẽ formalit̃ in ea exñtẽ: sicut nihil mouet nisi per motum in eo exñtez formalit̃. ꝫ gñatio passiua in creaturis nõ habet in se formalit̃ gñationem nec elicitionẽ. g̃ non elicit: ⁊ sic̃ elicitionis esset elicitio. ¶ 3º ꝫ tertiã. Quis actus scđus videt a p̃mo esse elicitus. ꝫ gñatio in diuis ē actus scđs: g̃ a p̃mo erit elicita. ¶ 4º ꝫ q̃rtam sic. ꝼm Aug. ⁊ Hyla. de tri. in pluribus locis. Quicq̃d hz filius habet natum. ꝫ filius habet generationem passiuã. g̃ habet ipaz natã: ꝫ omne quod hz natũ est natũ. quia nihil habet tale nisi illud sit tale. g̃ gñatio passiua erit nata. ¶ Ad p̃mũ dico ꝙ hꝫ speciale est in relatiõibus ⁊ respectibus: ꝙ hz sint ab alio in aliq̃ gñe causalitatis. nõ tñ mediante alio respectu causalitatis. ⁊ iđo dico ꝙ generatio actiua elicit ⁊ originat nõ vltioꝛi originatione: ꝫ se ipa. ¶ Ad 2m dico: ꝙ ipa gñatio passiua seipa ē elicita a termino seu a fundamẽto gñationis actiue: ⁊ forte posset poni ꝙ hz respectũ elicibilis passiue ad fundamentũ. Vl̃ dicat ꝙ seipa elicit: ⁊ nõ alia. ¶ Ad 3m dico ꝙ q̃cunq̃ scđs actus differt realit̃ a p̃mo tũc ē vera ꝓpositio ꝙ originat a p̃mo: quia aũt gñare qui est actus scđs nõ differt realit̃ a mẽoꝛia q̃ est actus p̃mus. ideo nõ originat ab ea. ¶ Ad 4m dico ꝙ sicut in creaturis oia sunt p creationem in eis formalit̃ exñtẽ: ita ꝙ ipa creatio nõ est isto mõ creata. ꝫ ē illud q̃ alia creant. ita põt dici ꝙ q̃cũq̃ ē in filio est natũ aliq̃ mõ ꝑter ipaz natiuitatẽ. ¶ Sz ꝫ. qꝛ ipa gñatio q̃ est in filio est a p̃re: cũ nihil filius habeat a se. ⁊ sic aliq̃ mõ nata ⁊ elicita. ¶ Dico ꝙ solus filius ē a p̃re natus vt qđ. Alia aũt sunt a p̃re in filio vt q̃. s. eẽntia ⁊ relatio. Essentia em̃ ē in filio vt q̃: ⁊ rõ eẽndi simpl̃r ꝫ filiatio ē in filio: nõ rõ eẽndi simpl̃r. ꝫ essendi filiũ. ⁊ ideo vtrũq̃ ē q̃. solus aũt filius ē qđ. ¶ Ad auctoꝛitatẽ in p̃ncipio dico: ꝙ p̃ est auctoꝛ: quia auctoꝛitatem habet.

Questio. VIII

Vtrũ in diuinis sit aliq̃d elicitũ. ¶ Dico ꝙ nullus actus eẽntialis: nec etiã notionalis actus. cuiusmõi sunt generare ⁊ spirare: intelligere ⁊ velle sunt elicita. quia sunt idem cũ p̃ncipijs. g̃ ⁊c. ¶ Sũt tñ ibi duo supposita elicita. ¶ Hoc ꝓbo sic. Vbicũq̃ est aliq̃d vere ꝓductũ. ibi ē aliq̃d vere elicitũ. hꝫ tenet p locũ a pte subiectiua. ꝫ in diuinis sunt duo ꝓducta. s. filius ⁊ spũssc̃us. g̃ ⁊c. ¶ Hoc supposito tã q̃ noto ꝓbo ꝙ sint ibi necessario duo p̃ncipia elicitiua. ¶¶ Primo sic. Vis ordo pmanẽs p̃supponit extrema pmanentia. ꝫ elicitio vbi ē q̃dã ordo pmanens. qꝛ est origo. vel saltẽ in ea fundat̃ ordo originis. q̃ est ordo permanens. g̃ illa supponit extrema. extrema aũt sunt p̃ncipium ⁊ terminus. g̃ necessario vbi est talis ordo origis q̃ non est aliud ab eaipa origine. ibi est p̃ncipiũ ⁊ terminus quod est ꝓpositũ. ¶ Si dicas: ꝯcedo ꝙ ibi sunt extrẽa totalia. s. p̃ ⁊ filius. p̃ aũt est p̃ncipium: ⁊ filius p̃ncipiatum. ꝫ isto mõ cõcedo tibi ꝙ ibi est p̃ncipium nõ elicitiuũ. ꝫ eliciens. ¶ Sz ꝫ. Nullus ordo p̃supponit extrema q̃ ꝯstituunt̃ p illũ ordinez: ꝫ extrema q̃ sunt totalia ꝯstituunt̃ p ordinem originis. qꝛ p relatões originis. g̃ illa nõ p̃supponit. ꝫ aliq̃ p̃supponit. g̃ p̃ncipium originis erit elicitiuum. ¶ 2º sic. Sps sanctus est nexus formalis p elicitionẽ. Tunc sic. Vis nexus necessario p̃supponit extrẽa connexionis. ꝫ illa extrema nõ p̃nt esse extrema spirantia ⁊ spirata. qꝛ spiratũ. s. spũssc̃us ꝯstituit̃ p talẽ originez. g̃ necessario p̃supponit extrema elicitiua: ⁊ hꝫ est p̃ncipium quo. ¶ Dico g̃ ꝓpter ista tanq̃ ꝯincẽtia ꝙ in diuinis est necessario p̃ncipium elicitiuum. quod tñ dꝛ p̃ncipiuz non respectu elicitionis. ꝫ respectu eliciti. sic̃ dictuz est superius de potentia. ¶ Sz hꝫ est diffi. Quõ potest aliq̃d elici ab eo quod ꝯstituit̃ p elicitionem. cuiusmõi sunt filius ⁊ spũssanctus. ¶ Dico ad hꝫ ꝙ q̃ttuoꝛ modis dꝛ aliq̃d esse elicitum. aut q̃dditatiue. sicut dicimus ꝙ creatio q̃ dicuntur cũcta esse creata dicimus inquã seipa ipam esse creatã. qꝛ ei ꝯuenit in q̃d. ¶ 2º dꝛ aliq̃d esse elicitum denominatiue. sicut actus intelligẽdi dꝛ esse elicitus p elicitõez in eo formalit̃ exñtem: sicut eius accidens. ¶ 3º ꝯstitutiue: sicut dicimus ꝙ ꝛbum nostrum inq̃tum ꝛbum est elicitũ. nã

elicitio ipm in esse ꝟbū ꝓstituit. ꝓstituit em ex actu intelligēdi ⁊ elitōe passiua. ¶ 4oo pſecutie: sic passio ꝺr elicita a subiecto. qz ꝓsequit necessario eius originē. ¶ Ad ꝓpositū ät aplicando dico q nihil elicitū est in diuis nisi filius ⁊ spūs sanctus. ista ät sunt elicita 3oo. s. ꝓstitutiue. ipa ē em elictio siue ꝓductio passiua. ⁊ ē illud q̄ filius ꝓstituit in esse pſonali: ⁊ sīr spūscūs in esse pſonali

Generare. Circa g distinctōez. v. ꝑmo q̄ro: vtz eēntia diuia gñet. q sic. Richar. v. de tri. ex intentōe ꝫ magr̄m dic q gñat cū Joachim. ¶ Cōtra. ex de sum. trini. ⁊ fi. catho. exp̄sse sniam mgr̄i affirmat. ¶ Hic ponit ꝑ° vna regula Jo. Sco. Añcūq subiectū ē abstractū vltiata abstractōe: ⁊ ꝑdicatū nō ꝑt ꝑdicare nisi formalit: illa ꝑdicatio nō ē ꝟa nisi ꝑoo dicēdi p se de illo: hec regula pz ex duabus alijs. ¶ Ꝓria ē: q illō qō ē vltiate ꝑcisum nihil sibi ꝙuenit nisi intrinsecū. ¶ 2ª: q nihil ꝑdicat de sic abstracto nisi p idēptitatē. ¶ Ex his duabus pz manifeste regula doctoris. Oē em vltiate absolutū ē vltiate ꝑcisum: ꝫ vltiate ꝑciso nō ꝙuenit aliq̄d nisi intrisece ⁊ idēptice. Ideo sequit q nihil ꝑdicat de tali ꝟe nisi in ꝑoo dicēdi p se. ¶ Ꝫz ꝫ ista regula instat q̄druplr ꝼm q̄ttuor posita in ipa regula. ¶ Ꝓrio de subiecto absoluto vltiate abstracto. Nā eq̄nitas est tale subiectū sic abstractū ⁊ ꝑcisum: ⁊ tñ ista dicunt de eq̄nitate ꝟe. s. q ē ꝑcise ⁊ vltiate abstracta. g̃ nō videt ꝓpō ꝟa: sīr distinctio q̄ ē aliq̄d respectiuū ꝺr de eq̄nitate. s. q ipa sit distincta ab oi eo qō nō est ipa. ¶ 2° ꝫ 2m qz videt q supfluat hec additio vltiate: qz videt sufficere abstractū. Nā albedo nō ē absoluta vltiate: qz q̄dditas albedis ē plus abstracta ⁊ tñ nō verificat de ea in abstracto qō verificat de ea in ꝙcreto. nā albū ē frigidū: tñ albedo nō ē frigida. ¶ Cōtra 3m. s. ꝑdicatū non ꝑdicare videt q supfluat. qz oē ꝑdicatū siue formale siue nō videt excludi: qō nō ē in ꝑoo a summe ꝑciso ⁊ vltiate absoluto. ¶ 4° ꝫ 4m. qz ista. s. in ꝑoo dicēdi p se: oibus alijs suppositis adhuc nō videt ꝟa. Nā hūanitas ē isto mō abstracta: ⁊ tñ aialitas q̄ ꝺr in ꝑoo dicēdi p se nō ꝑdicat de ea: qz hec ē falsa. hūanitas ē aialitas. ¶ Ad ꝑmum dicūt aliq̄ q ꝑcisio ⁊ abstractio sunt respectus rōnis: ⁊ de talibus nō intelligit regula. ¶ Ꝫz ꝫ nihil ē: qz p rōez suā formalē ꝙuenit sibi distinctio g̃ nō ē respectus rōnis: sīr ꝑcisio ⁊ abstractio. ¶ Dico g̃ alit: ꝫ ē intelligēdū q sic ex noie negatiōis alicuius intelligit affirmatio. sic aliq̄n ex noie affirmatōis intelligit negatio. ¶ Ad ꝓpositū dico q p ꝑcisionē ⁊ abstractōez ⁊ distinctionē nihil aliud intelligit nisi q eq̄nitas ē tm̄ ipa ⁊ nihil aliud ab ipa: ⁊ ideo lz in voce videant ꝑdicata affirmatia in re tñ sunt negatiua: ⁊ de negatiuis nō intelligit regula q̄n aliq̄ possint dici de subiecto sic vltiate ꝑciso ⁊ abstracto. Ꝫz dices eq̄nitas sic abstrahit: ita ꝙcipit a nob. ꝙceptio nō ꝺr in ꝑoo: nec ē ꝑdicatū negatiuū. ¶ Hec bōa ē rn̄sio ¶ Ꝓria dicēdo q ꝙceptio nō ē nisi respectus rōis. ⁊ de talibus nō intelligit regula. ¶ Ad 2m dico q lz albedo sit q̄litas aliq̄liter abstracta. ⁊ rōe istius abstractōis aliq̄ nō dicant de ea q̄ dicunt sine illa abstractōe. qz tñ nō ē vltimate abstracta. ideo de ea multa verificant q̄ nō sunt ipa. Hec em ē ꝟa albedo ē inherēs: ⁊ tñ nō ē in ꝑoo. Añ in ꝑoo nō verificat inherētia de albedie: vel q̄dditate albedis. Nā forte ista est falsa albedineitas vel q̄dditas albedis inheret ¶ Ad 3m dico q ē q̄dā ꝑdicatio idēptica q̄ etiam verificat in abstracto sic eēntia ē p̄nitas. Jōo additū ē formalit: qz idēptice esset natū ꝑdicari: tūc nō eēt ꝟa. adiectiuū ät nō ē natū ꝑdicari nisi formalit. ¶ Ad 4m dicūt q aliq̄ ꝙcedūt ista hūanitas ē aialitas. Vel ꝼm q alijs posset videri q aialitas diceret de hūanitate sic genus de dr̄a. ꝫ neutra plz. ¶ Ꝓrima nō: qz ps diceret de toto. ¶ 2ª nō. qz genus nō diceret in q̄d ꝑmo mō. ¶ Dic g̃ q regula ē vera vbi non ē additio aliq̄ formalis. vel dr̄ia int ꝑdicatū ⁊ subiectuz. hūanitas aūt addit rōnem formalē ad aialitatē ¶ Ꝫz ꝫ. Tūc ista esset vera. hūanitas ē aialitas ⁊ rōnabilitas. ¶ Dico igit sicut supius dictū ē: q diffinitū addit aliq̄d ad diffinitōez. ideo hec adeq̄te non est vera. homo ē aial rōnale: qz hō dicit aliq̄d vltra aial ⁊ rōnale. s. resultās ex his Sic dico de humanitate ⁊ animalitate ⁊ rōnalitate. ¶ Ꝫz hic est diffi. qz ꝼm illam regulam videt excludi ꝑdicatio idemptica. Hoc aūt ꝓbo. ꝫz q stante ista regula excludat: quia q̄ncunq aliquod ꝑdicatum negat de aliquo subiecto in terminis est ratio negatōis p aliquam affirmationem: quia omnis negatio reducit ad aliquā affirmationem. cum ergo ꝺr: essentia non ē formaliter p̄nitas. Quero: quid ē illud p qō p̄nitas negat de essentia: ꝫ nihil p̄t dari nisi ratio formalis tm̄. ¶ Tūc arguo sic. Añcunq ratio formalis ē rō negandi: ipa eadez nō p̄t esse rō affirmādi: ꝫ ita ē ℔. qz rōnes formales sunt causa negādi. g̃ ꝓprie nō erūt causa affirmādi. Ꝫz quō verificat illud dictū q q̄tūcūq abstrahit vnuz ab alio ꝑdicat: sic dic Sco. ¶ Dico q duplex ē abstractio. Una q̄ est in noibus ꝑmarū intentionū: ⁊ de ista dico q nō ꝑt fieri tanta abstractio dūmō nō excedat noim limites ꝑmarū intentionū q̄n sp verificat in illa abstractiōe ꝑdicatio idēptica. Añ ista ē ꝟa: eēntia ē sapia:

essentia ē pñitas. Sz alia abstractio ē q̄ fit per nomia scdaz intentionū: sic rō q̄ditatiua ⁊ rō formalis. Et tūc dico q̄ ꝑdicatio idēptica in talibus nō tenet. Ideo nego istā. rō formalis eēntie ē rō formalis pñitatis. ¶ Tūc supposita ista regula tāq̄ ṽa. Accipiť ꝑ maiozi sic. Quācūq; aliq̄d subiectū ē abstractū ⁊c. Quia q̄ accipiť sub ea ē ista. ꝑ diuia eēntia est vltiate abstracta qz in substātialibus nō fit nisi vna abstractio: ⁊ gñare nō pōt ꝑdicari nisi formaliť: cū adiectie ꝑdiceť. ꝑ gñare si dicať de eēntia sic abstracta: diceť de ea in ꝑmo dicendi ꝑ se. ꝑ ē falsum. ꝑ ⁊c. Quinoz pz ꝑmo q̄tū ad ꝑmā ptē. s. q̄ essentia ē vltiate abstracta. nā q̄to aliq̄d pauciozā ꝓcernit tāto ad ꝑ vt vltimate sit abstractū pauciozibus indiget. Ista declarať. nā qz relatio pluraꝓcernit q̄ absolutū. ideo pluribus indiget abstractoībus: indiget eñ abstrahi a tribus scz a subiecto: fundameēto: ⁊ a ꝓprio supposito: ⁊ sic ꝑ ꝓñs ē vltiate abstracta. accidēs aūt absolutū pluribus indiget q̄ substātia: qz abstrahiť a ſb iecto: vt albedo ⁊ a ꝓprio supposito: vt albedineitas. in substātia aūt nō videť esse nisi vnica. qz nō ꝓcernit nisi ꝓprīū suppositū. ⁊ ideo facta illa tūc stati est vltiate abstracta. essentia aūt sic accipiēdo ē abstracta a ꝓprio supposito: ⁊ sic ꝓsequens est vltimate abstracta. ¶ 2ª ps minoris pz sic. s. q̄ gñare non est natum ꝑdicari nisi formaliter. non eñ accipiť hic formaliť. i. quid ditatiue: sicut hō ē aīal: ꝑ denoiatiue. sicut hō ē albus. generare autē nō pōt ꝑdicari. nisi denominatiue. sicut nec aliquod adiectiuū: talis aūt ꝑdicatio denominatiua non ē q̄ditatiua: reliquiť ꝑ ꝓclo sufficiēter ꝓbata. ¶ Sz cōtra istam rōnem instať q̄druplicīter vt melius appareat. Et ꝑmo de respectibus formalibus: accipio eñ respectū ꝑmitatis ⁊ summitatis. ista est vera eēntia diuina esse ē summa res ⁊ ꝑma ꝑm illud cam eẋ de sum. tri. ⁊ fi. ca. ꝑ pmitas ⁊ summitas non pñt ꝑdicari nisi formaliť: quia sunt adiectia. s. ꝑmū ⁊ summū. ꝑ ⁊c. ¶ 2º de respectibus fundameētalibus: ṽitas eñ dic habitudinē ad intellectū: ⁊ bonitas ad appetitū. Tūc sic. Diuia essentia ē bōa. diuia eēntia ē ṽa. ista āt nō pñt ꝑdicari nisi formaliť: qz sunt adiectia ⁊ passiones. nā ṽitas nihil dicit nisi aptitudinem naturalē. nō autem actualem. ꝑ ⁊c. ¶ 3º de rōnibus ꝑuatiuis scz de vnitate. Nam ista est vera. Diuina essentia ē vna. ⁊ tñ nō est in ꝑmo mō dicēdi ꝑ se. Sz dices forte q̄ ratio vnitatis non est ꝑuatiua: ꝛz aliquibus videať hoc esse falsum. arguo de incomꝓhensibilitate. Nam ista ē vera. Diuia essentia ē incomꝓhēsibilis. ⁊ siť illa. diuia eēntia ē incommutabilis. ita nihil positiuū dī cūt: ⁊ tñ sunt adiectiua. non ꝑdicanť aūt in ꝑmo mō: qz nulla negatio dz in ꝑmo mō de aliq̄ positiuo: ⁊ tñ ꝑdicať denoiatiue solū. ¶ 4º arguo de mōis intrinsecis. Nam ista ē vera. essentia ē infinita. non tñ in ꝑmo mō. Si aūt dicas q̄ infinitas ꝑdicať q̄ditatiue: arguo de eẋnitate de q̄ certū ē q̄ non ꝑdicať quidditatiue. ¶ Ad ista. ¶ Ad ꝑmum dico q̄ qñ dz in ꝓpositōe q̄ ꝑdicať in ꝑmo vel nō ꝑdicať de isto subiecto vltimate abstracto: dz intelligi q̄ illud sit distinctū formaliter. Qñ si sit aliq̄d quod sit aptū formaliter distingui. tūc tenet regula. Si aūt non. tunc nō tenet. ꝑmitas autem ⁊ summitas sunt ꝑcise respectus rationis. ⁊ talia non sunt apta nata distingui formaliter. nec est idem. ¶ Ad secundum dico: q̄ tales respectus fundamentales non dicunt aliq̄d quod est extra rōnem fundamenti. Et iō de eis non tenet regula. Isti autez respectus. s. veritas ⁊ bonitas sunt respectus fundamentales: non formales nec accidentales. ¶ Ad 3ᵐ dico eodem modo. Nam ꝑuatio non habet rōnez formalem: ⁊ ideo non pōt distingui formaliter a subiecto: nec esse idem. ¶ Ad 4ᵐ dico de modis intrinsecis. de infinitate. eternitate. exñtia. ⁊ realitate. q̄ lz isti modi nō sint ꝓprie de q̄ditate ⁊ rōe formali illius cuius sunt mōi. tñ dico q̄ nō sunt eẋ rōnez formalē totaliť. Et voco q̄tum ad intellectum regule superius declarate esse eẋ rōnem formalem: totaliter dicere aliam rōnē formalē distinctam formaliter a subiecto. ⁊ ideo qñ arguiť de istis modis intrinsecis. dico q̄ non sunt eẋ rōnem sic. quia non dicunt aliquam rōnem formalem aliaz ab illa cuius sunt modi. ¶ Sed tūc occurrit vna difficultas. quia dato q̄ regula sic habeat intelligi. adhuc non videtur vniuersaliter vera. Nam ista est vera natura hūana est vnita verbo: vnio dicit rōnē formalem positiuā ⁊ distinctā. ¶ Forte dices q̄ obiectum non ē vltimate abstractum. ¶ Cōtra. ¶ Per te sufficit vna abstractio in substantijs scz licet a supposito. ⁊ ita est hic. Nam concernēdo suppositum dicendo. hō ē vnitus verbo. hec eēt falsa. Constat aūt q̄ vnitū est adiectiuum ⁊ nō est natuz ꝑdicari nisi formaliter ꝑm te. ergo ⁊c. ¶ Respondeo ⁊ dico q̄ natura humana non ē vltimate abstracta. concernit enim suppositum sed illud quod dico essentiam magis abstrahit Qñ ista ꝓcediť vera. ignis generat ignem. ⁊ tamen ista non est vera. essentia ignis gñat ignē. Ita forte ista non ꝓcediť. essentia hominis vel humanitatis est vnita ṽbo. ¶ Contra ꝑ te sicut dictum est sufficit vna abstractio in substantijs scz a ꝓprio supposito. ¶ 2º. Quia non magis humanitas vel natura humana concernit suppositum q̄ deitas vel natura diuia. sed ibi concediť vltiata abstractio. ergo ⁊ hic. ¶ Respōdeo

ꝛ dico ꝙ lz i ſubſtātia nō ſit niſi vna abſtractio ſcz q̄dditatis a ſuppoſito ꝑpo: tñ abſtractio hz multos gdns ſic manifeſte videm⁹. Nā iſta nō concedit. igneitas gnat. ꝛ iſta ꝛcedit. nā ignis gnat. lz g̃ hūanitas habeat illā abſtractōez q̄ cō petit ſubſtātijs in alicq̄ gdu: tñ nō eſt vltiate abſtracta. qz nō hz illā abſtractōez in ſummo ꝛ ita forte iſta eēt falſa. q̄dditas hois gnat: q̄dditas hois ē vnita vel aſſumpta. Sz ō diuitate dico ꝙ nō ē abſtracta vltiate ſic eēntia. ¶ Sz nunq̄d iſta dz ꝛcedi. deitas gnat. ¶ Dico ꝙ nō ꝑpe ꝓpter aliq̄ q̄ dicent. ꝑ tñ nō ita impꝛopꝛie dr: ſic dicēdo. eēntia gnat. Hoc aūt totū ꝓcedit ex dria abſtractionū vel gduū eiuſdē abſtractōis. Ex iſtis declaratis patēt q̄ttuor ordies ꝛcl̄onum. ¶ Primus ē: ꝙ eēntia diuina nō gnat nec gnat nec ſpirat nec ſpirat. Et gnalit de oibus actib⁹ notionalibus. Rō āt iſtius ꝛcl̄onis ē q̄ dicta ē ſcz ꝑm regulā: qz talia ꝑdicata notōalia diſtinguunt formalit: ꝛ ꝑdicant adiectie. Et eēntia ē vltiate abſtracta. g̃ videt ꝙ nō poſſint vt ſic ꝑdicari. ¶ Scōs gdus ꝛcl̄onū accipit ex actib⁹ eēntialibus in reſpectu ad ex̄. ſ. ꝙ eēntia diuia nec ꝛſeruat nec cāt: nec ē creās nec gubernans ꝓpt eādē rōez. ¶ Tertius ordo accipit ex actibus notōalibus ad ex̄. Uñ eſſentia diuia nec incarnat nec mittit. ꝛ ſic de alijs loqr ō ꝛtute ſermonis: lz aliq̄ oppoſite iſta ꝛ ꝛcl̄onū aliqñ ꝛcedant. ¶ Quartus ordo accipit ex actib⁹ eēntialibus. ſ. ꝙ eēntia diuia nō intelligit nec vult: lz idēptice ſit idē cū oi intellectōe. Rō ē. qz intelligere ꝑdicat adiectie: ꝛ ē diſtinctū formalit. hic ē ꝙ nō ꝛcedit. ¶ Sz h ē vna diffi. vtz regula ſup quā fundat totus iſte ꝓceſſus rōnū teneat in his q̄ ſe hñt ꝑ modū hitus ꝛ q̄etis. ¶ Dico ꝙ nō Nā iſte ſunt ꝛe eēntia diuia ē pulchra: libera: intelligibilis: ſapiēs: ꝛ ſilia. ꝑ ſolū tenet regula in his q̄ ſe hñt ꝑ modū fluxus ꝛ fieri: ſic ſunt iſti actus: amare: intelligē: creare: ꝛſeruare. ¶ Sz ꝯ. Nā iſta ꝛcedit eē ꝛa. eēntia diuia ē viſa ꝛ amata. g̃ videre ꝛ amare attribuunt ſibi. ¶ Dico ꝙ hmōi actus ꝛ opatōes imanētes ex pte opātis includūt diſtinctōez neceſſariā int q̄ ꝛ q̄: ꝛ iō tales opatōes nō ꝑdicant adiectiue ſp ſumendo de ꝑ⁰ q̄: ꝑ ſolū de q̄ intelligēdo ex pte opātis: ꝑ ex pte termi. ſ. obiecti nō. Nā illud idē|q̄ ē ꝑm vel vltimū q̄ ꝑt eē q̄. q̄. ſ. diligit ꝛ amat ꝛ ideo in opatōibus imanētibus ex pte termi nō tenet regula. Et qz iſte opatōes nullā rōez formalē ponūt in termino: ex eo ꝙ dicūt reſpectū rōnis. g̃ ꝛc̄. ¶ Sz ꝯ iſta inſtat q̄druplici aucte. ¶ Pria ē Augu. vij. de tri. q̄ dic ꝙ ds pr̄ genuit eſſentiā ſuam q̄ eſt q̄cq̄d eſt. ſic em̄ non eſt magnus niſi illa magnitudine q̄ genuit: ita nō eſt niſi illa eēntia q̄ genuit. ¶ 2ª ē ibidē: ꝙ ds pr̄ genuit eſſentiā q̄ eſt q̄cq̄d ē. ¶ 3ª ē Hyla. iij. ꝺ tri. nos ꝑdicamus eiuſdē rōis genitā nāz nālit in se gignentē habuiſſe. ſ. diuinā. ¶ 4ª ē eiuſdē in eodē. Natiuitas vnigenita in naturam vnigenitam ſubſtat: quia vnigenitus naſcendo accipit naturā q̄ ſubſtat. ¶ Dico ad oia iſta ꝛ ſimilia ſicut dicit magr̄. ꝙ natura ſiue eſſentia in tribus ſuppoſitis ſupponit ꝓ ꝓſona ꝓpt ſummam idemptitatem int eſſentiam ꝛ ꝓſonam: ꝛ hinc eſt ꝙ in talibus locutionibus pōt ꝓ ea ſupponere: ſicut exponit magr̄. ¶ Sz adhuc ſtat vna difficultas de ſilogiſmo expoſitorio qui formaliter concludit dupl̄r ꝯ ꝑdicta. ¶ Primo ſic. Hic pater generat. hec eſſentia eſt pr̄. ergo hec eſſentia gnat ¶ 2⁰ ſic. Hec eſſentia non generat: hic filius eſt hec eſſentia. ergo hic filius non generat. ¶ Nec pōt dici ꝙ hic ſit fallacia accidentis nec figure dictionis: vel aliqua alia. quia tales ſunt varia tione medij. h autem medium vnifoꝛmit accipitur. ¶ Dico ergo ſicut ſupius dictū fuit ꝙ ex altera de ꝓtingenti: ꝛ ex altero de neceſſario non ſequit ꝛcluſio niſi de cōtingenti: vel exponenda per illam de ꝓtingenti. Ita dico ꝙ ex altera idemptica ꝛ ex altera formali non ſequit ꝛcluſio niſi idemptica: vel exponenda ꝑ idemptica. ¶ Et ex hoc rñdeo ad ꝓmam. ¶ Pꝛima. ſ. maioꝛ eſt formalis: ꝛ minoꝛ idemptica. ꝛ ideo hec ꝛcluſio. hec eſſentia generat eſt ſolum idemptica. ¶ Sz ꝯ. Tu dicis ꝙ adiectiuū nō pōt ꝑdicari idemptice. Dico ꝙ vel ſequit idemptica: vel exponenda ꝑ idemptica: ſi em̄ talis eēt ꝙ ñ poſſet eē niſi formalis. vel nō poſſet exponi ꝑ aliaz niſi ꝑ formalē. tūc nō ſeqret ex ꝑmiſſis: nec vnq̄ talis concluſio eſſet ꝛcedenda niſi idemptice ¶ Ad 2ᵐ dico eodem mō ꝙ maioꝛ eſt vera formalit: minoꝛ idemptice. ꝛ ideo ſequit ꝛcluſio idemptica. ¶ Poſtq̄ viſum eſt de ꝓpoſitōe q̄tum ad ꝛtutem ſermonis. Nūc videndū eſt q̄tum ad rem. Uñ eſt hoc ꝙ eſſentia diuina non gnat: ſicut tenet eccleſia. ¶ Circa h ſunt ſex mōi dicendi. ¶ Pꝛimus ē ꝙ ideo eēntia diuina non gnat. quia actōnes formalit ſunt ſuppoſitoꝝ. eſſentia autem diuina non eſt formalit ſuppoſitū: ergo ꝛc̄. ¶ Sz ꝯ. Naz anima ſepata agit que tamen non eſt ſuppoſitū. ¶ ꝑ. ꝑm te eſſentia diuia eſt ſubſiſtēs magis q̄ accidentia ſepata in altari: cū ergo illa habeant aliq̄s opationes ꝛ actiones. ſequit ꝙ eēntia diuia etiam tales habebit opatōes vel habere poterit. ¶ Scōus ē ꝙ ideo eēntia nō gnat. qz pari rōne gnaret. ꝛ ſic idē generaret ſe. Sed iſtud non valet. Nam ſicut eſt vna eēntia in tribus ꝓſonis: ita idē intellectus ꝛ tñ ꝛcedit ꝙ intellectus generat ꝛ gnat: non aūt ꝛceditur ꝙ idem generet ſeipm̄. Eodē modo in ꝓpoſito poterit dici de eſſentia. ¶ Item

ꝓcedit̄ ista. spūs signit spm̄. ⁊ tñ nō idem spūs signit seipm̄. ꝯ eodē mō poterit dici de eēntia. ¶ Tertius modus ē: q̄ iō eēntia nō gnat: q̄ est ad se: si em̄ gnaret referret̄ ad aliud ꝑm gnatio nē: ⁊ p ꝯns nō eēt eēntia. si eēt ad aliud. ¶ Contra. Iz repugnet diuie eēntie eē ad aliud q̄ddita tiue: q̄ sic nō eēt eēntia: tñ nō repugt̄ sibi eē ad aliud denoiatiue. sic̄ de q̄libet substātia creata p̄t dici q̄ sibi repugt̄ eē ad aliud p̄°°: non tñ 2°° ¶ ℞. De eēntia ꝓcedunt̄ multa p̄dicata respectiua. Nā de ipa ꝛ̄ q̄ ē summa res ⁊ p̄a. ⁊ etiaz q̄ ipa ē p° diūsa. hec āt oia hñt ꝓceptū respectiuū. ¶ Quartus modus dicēdi ē: q̄ ideo essentia diuia nō gnat: q̄ ipa ē cōis tribus: ⁊ sic q̄libet ꝑsona gnaret. ¶ Cōtra. Nā dicimus q̄ pfectuz gnat pfectū: ⁊ tñ eadē pfectio ē in tribus. ¶ Itē ꝛ̄ q̄ ē vnus eknus: ⁊ vnus ūnēsus. ⁊ tñ ꝛ̄ istis gnare. ¶ Itē si ista esset rō: q̄ cōis tribus nō generat. eodē mō nō eēt p̄ncipiū gnandi: q̄ sic est in tribus. ¶ Quitus modus dicēdi ē: q̄ ideo essentia nō gnat: q̄ alio pr̄ ē pr̄. ⁊ alio ꝛ̄s. nā gnatione ē pr̄: ⁊ eēntia ꝛ̄s. ¶ Cōtra. Isto ꝑbaret q̄ eēntia nō eēt p̄ncipiū ꝑductiuū ꝙbi. q̄ alio ꝛ̄s ⁊ alio gnans. ¶ Ideo dic̄ Scotus. q̄ q̄ qđ ⁊ q̄: ex opposito distinguunt̄. hic ē q̄ illud cui ꝓueit eē q̄ nō ꝓpetit eē qđ. ꝫ diuia eēntia ē q̄ respectu gnatōis. ꝯ nō p̄t eē qđ. ⁊ p ꝯns nec gnare. ¶ Cōtra. Nā aia rōnalis ē q̄ in opibus suis. s. intellectualibus ⁊ tñ nō negat̄ eē qđ: si sepet̄. ¶ Item eodē mō p̄t argui ꝛ̄ accñtibus sepatis in eucharistia. ¶ Rñdeo q̄ istud nō p̄t ꝓtingere in ꝓposito: eo q̄ diuia eēntia nō p̄t separi a suo ꝓprio supposito: ⁊ ideo nō ē sile de ea ⁊ de alīs sepatibus istis. ¶ Sz istud nō satisfac̄: q̄ q̄ñ aia ē q̄ñcta corpi de ea ꝓcedit̄ q̄ intelligit ⁊ q̄ dic̄ vbū q̄ mouet corpus: ⁊ ideo nō apparet int̄ istos modos aliq̄s sufficiēs. ¶ Videt̄ ꝯ mihi dicēdū ē sic̄ dic̄ frat̄ Jo. addēdo solū vnū ꝙbū. s. q̄ iō eēntia diuia nō p̄t eē qđ: q̄ ipa ē p̄ncipiū q̄. Et ꝫ declaro sic. Q̄ñcūq̄ ē aliq̄d mediū ꝓpositum ex extremis: illud optet resoluere vsq̄ ad simplicia. sic̄ hō intelligit sic̄ qđ. aia aūt sic̄ q̄. Nec adhuc aia ē p̄ncipiū q̄: q̄ intelligit intellectu: ⁊ ē ꝓcedere donec veniat̄ ad aliq̄d qđ ē ita q̄: q̄ nullo mō qđ. suppositū āt ē qđ gnat. ⁊ resolubile vsq̄ ad vltimū qđ ē simplr̄ simplex ad qđ deuenit̄: ⁊ illud ē essentia. ꝯ sibi ꝓueniet ita eē q̄ q̄ nō qđ. ¶ Cōfirmat̄. Quia q̄ñcūq̄ aliq̄d mediū ꝓponit̄ ex extremis: si vnū illoz p̄t inueniri sine alio: ⁊ ecōuerso aliud sine eo. ꝫ inueniunt̄ aliq̄ media q̄ includūt qđ ⁊ q̄. p̄t āt inueniri aliq̄d qđ ē ita qđ: q̄ sibi repugt̄ eē q̄. ꝯ ⁊ eodē mō ē deuenire ad aliq̄d qđ ē ita q̄ q̄ nō qđ. Istud in diuis ē eēntia diuia. ¶ Et ista rō declarat̄ ⁊ confirmat̄ q̄druplr̄. ¶ Prio sic. In causis ⁊ cātis ē deuenire ad cāz p̄mā ⁊ causatū vltimū: ꝫ oē qđ ē qđ: ē q̄dammō cātū ab eo qđ ē q̄. Nā q̄ ē rō essendi ei qđ ē qđ. sic̄ ꝯ ē deuenire ad p̄mā cām: q̄ nullo mō ē cāta: ita erit deuenire ad aliq̄d qđ ē ita q̄: q̄ nullo mō poterit eē qđ. ¶ Cōfirmat̄. q̄ q̄ rōne ē deuenire in descendendo ad aliq̄d qđ ē ita causatū q̄ nō cā. s. vltimū. eadē rōe ē deuenire ad aliq̄d qđ est ita cā q̄ nō causatū. Eadez rōne arguendo in q̄ ⁊ quod: q̄ est deuenire ad aliquid quod est ita quod q̄ repugnat sibi esse quo. s. vltimum suppositum. ergo erit deuenire ad aliquid quod est quo: q̄ sibi repugnabit eē quod. Et illud est p̄ma forma. ¶ 2° sic. Sicut effectus vltimus nihil hz de cālitate: ita p̄ma cā nihil habet de effectualitate. ꝯ eodē mō sicut vltimum in descendendo est ita quod q̄ nō quo. ita p̄ma forma erit ita quo q̄ non quod: maxime cum esse quod dicat aliquid de effectualitate: ⁊ p̄me cause repugnat simpliciter ratio effectualitatis. ¶ 3° eodem modo arguitur de p̄ncipijs ⁊ p̄ncipiatis. Aliquid est ita p̄ncipiatū q̄ non est p̄ncipium. ergo aliquid ita est principium q̄ non p̄ncipiatum. sed quo est principium ⁊ quod est principiatum. ⁊ sic ita erit quo q̄ nū quā quod. Nam ipsum quo est ratio p̄ncipiandi ipsum quod. ¶ 4° sic. In participantibus ⁊ participatis non est ꝓcessus in infinitum plus ꝫ in causis ⁊ causatis. ꝫ quod participat quo: ergo p̄mū quod est p̄mū participans: ⁊ p̄muz q̄ est p̄mum pticipatū. repugnat aūt participare essentie diuine: sed solum ꝓuenit sibi participari. ergo ita ꝓuenit sibi esse p̄ncipium quo. quod est illud quod participat: q̄ sibi repugnabit esse quod: quod est illud quod pticipat. ꝑz ergo ratio ⁊ causa quare essentia diuina nō generat. ¶ Sed ꝫ instat̄ q̄druplr̄. ¶ Primo sic. Nā mēoria secunda est primum quo respectu verbi: ⁊ tamen ipa ꝓceditur dicere. ergo p̄mo quo non repugnat esse quod. ¶ 2°. Nam voluntas diuina est p̄mum quo in creatione: ⁊ tamen vere ꝛ̄ de ea q̄ ipa creat. ¶ 3°. Quia albedo est p̄muz q̄ respectu disgregatōis: ⁊ tamē ꝓcedit̄ q̄ ipa disgregat. ¶ 4°. Calor est p̄ncipium quo calidum calefacit. ⁊ tamē calor ꝛ̄ vere calefacere. ¶ Ad oia ista oportet recurrere ad supius dicta. Nā illud qđ est vltimate abstractum: rōe illius qđ ꝓcernit pōt recipe p̄dicationē alicuius p̄dicati quā nō recipet si esset abstractū vlteriozi abstractione: quia illud non ꝓcernit. ¶ Hoc supposito dico ad p̄mum q̄ memoria secunda non ē p̄mū quo: quia ꝓcernit aliquid qđ non est vltimate abstractum: ⁊ ideo potest dici q̄ ipa dicit. ꝫ accipiendo rōnem formalem memorie: tūc ipa est ita quo q̄ nō quod. quia tunc ipa nihil ꝓcernit ꝑpter vltimatam abstractiōez. Eodem mō di-

co ad illud de volũtate diuia. Nã volũtas diui na nõ ẽ vltiate abstracta. qđ pz ex b̃. Naz hec ẽ ꝟa. volũtas diuia ẽ intellectus. eẽntia ẽ patnitas. ⁊ tñ ista nõ ẽ ꝟa. rõ formalis volũtatis ẽ rõ formalis intellectus: ⁊ sic de alijs. Et tota rõ ẽ ꝓpt aliũ ⁊ aliũ g̃dum in abstractiõe. ¶ Ad 3m ⁊ ad 4m eodẽ mõ. Nã nec albedo nec calor est pm q̃ ꝓpt abstractõz diminutã. Et huj⁹ rei signũ ẽ qz m̃lti nõ ꝯcedũt q ꝗditas albedis disgreget: vel ꝗditas calozis calefaciat. ¶ Bz ẽ ne cõ cedẽdũ q diuia eẽntia gñet vt q̃. Dico q ꝟtute sermonis non ẽ nisi implicatio opionis in adiecto qz nihil aliõ ẽ dicẽ: eẽntia diuia vt q̃ gñat ni si q eẽntia diuia vt q̃ ẽ qđ. qz solũ illud qđ ẽ qđ gñat. Uerũtñ talibus locutõibus vtimur lz im ꝓprie. ¶ Ad auctẽ Richar. dico q nõ admittit quia ecclesia tenet oꝓsitum: nec potest bñ glo sari.

Questio II

Utrũ eẽntia diuia gñet. q sic. Eccl. xxiij. Ex oze altissimi ꝓdij ꝑmogenita añ oẽz creaturã. Cõtra. Aug⁹. dicẽ z̃ epl̃az fundamẽti q ẽ eccl̃e credẽdũ q̃ dicẽ q nõ gñat. ¶ Circa istã q̃stionẽ sunt duo faciẽda. ¶ Primũ ẽ inq̃rere si eẽntia diuia gñat. ¶ 2m ẽ supposito q nõ: q̃ sit rõ. ¶ Quãtũ ad ꝑmũ introducunt q̃ttu oz ꝯclones ex q̃bus patebit pm. ¶ Pria est q essentia diuina simplr sumpta nõ gñat sic nec generat. Et ꝓbo sic̃ supza. qz subiectũ istius ꝓpõnis ẽ vltiate abstractũ. ⁊ ꝓdicatũ nõ ꝑt nisi formaliṫ ꝑdicari. g̃ eẽt in pmo q̃ repugnat eẽ qđ. s eẽntia ẽ ꝑmũ q̃ filius gñat. g̃ nõ ꝑt eẽ qđ. ¶ 2a ꝯclo ẽ q essentia diuia nõ generat vt q̃. qz sic ꝯpat quo ad quod sicut ꝓncipium formale generationis ad generãs. Nã esse generãs ẽ sic̃ eẽ agẽs. Tũc arguo sic. Omne cui ꝯpetit gñare: ꝯuenit sibi q aliquid quod est in ipo formaliter sicut dictũ est de gñare. Ista pz: quia quod reducit adq̃: s essentie diuine nihil põt ꝯpetere quo ipa gñe tur cum ipa sit ꝑmũ quo ⁊ ꝑmus terminus formalis. ergo ipa non generatur etiam vt q̃. ¶ 3a ꝯclusio est q essentia diuina vt in filio non gña tur: quia cui ꝯpetit esse quo sub aliqua determia tione: nullo alio addito nõ ꝯuenit ei esse quod: s essentie vt in filio competit esse terminum formalem generationis. g̃ ⁊c. ¶ Ꝑ. Essentia quacũ q̃ reduplicatiõe addita est vltimate abstracta sicut simpliciter sumpta. s vt simpliciter sumpta nõ generat. g̃ nec vt in filio. ¶ 4a ꝯclusio est: q essentia diuina nõ gñat subiectiue. quia terminus formalis gñationis nõ ẽ eius subiectũ. s essentia est hmõi. g̃ ⁊c. ¶ Sed z̃ istud instatur q̃ dupliciter. ¶ Primo sic. Naz ꝑm sanctos doc. eẽntia diuina cõicat ⁊ dat. ⁊ ista cõicatio in filio nõ videt nisi gñatio passiua. g̃ sicut ꝯcedit q cõicat ita poterit gñari. ¶ 2o sic. Aug. xv. de tri. Quicqđ hz filius hz a ꝑre. s eẽntiam hz. g̃ a ꝑre hz. s hre a dicẽ originẽ. ¶ Cõfirmat. qz essen tia ẽ formalis terminus. g̃ saltẽ vt q̃ poterit dici gñari. ¶ 3o sic. Nã filius dz eẽntia de essentia. istud ãt nihil absolutũ dicit. g̃ respectũ. s nõ nisi originis. g̃ ⁊c. ¶ 4a sic. In Jo. dr ꝑ qđ dedit maius oibus ẽ. s b̃ nõ ẽ nisi eẽntia. g̃ eẽntia datur. sed dari non est aliud q̃ ꝓduci. ergo essentia ꝓducitur. ¶ Ad ista. ¶ Ad ꝑmum dicit frat Jo. ꝯcedendo q eẽntia ꝯmunicat. dicit q alia est relatio qua ꝓncipium quod dicitur ad ꝓductum: ⁊ alia qua ꝓncipium formale dicitur ad terminum quo. ⁊ hoc tm̃modo est in creaturis quia ꝓncipium formale in creaturis dicit realiter a termino quo. Jdeo habitudo vtraq̃ tam agẽtis totalis ad ꝓductum: q̃ etiam ꝓncipij ꝓductiui ad terminũ est realis in creaturis: quia aũt in diuinis non distinguitur ꝓncipium quo: ⁊ terminus quo. inter ea nõ poterit esse relatio realis: s solummõ erit relatio rõnis. quia autez totale ꝓncipium quod ẽ distinctum a totali termino quo. hinc ẽ q illa habitudo ẽ realis. ¶ Bz quia istud nõ videt satisfacere. essentia em̃ realiter cõicat ⁊ realiṫ cõmunicat. lz realiṫ non gignat. Jdeo dr aliṫ q cõmunicare abstrahit a generare sicut supius ab inferiori. non em̃ seq̃tur essentia cõmunicat. g̃ gñat: quia locus a toto vl̃i non est ꝯstructiuus. ¶ Sed nec istud satisfacit. ¶ Jdeo z̃ hoc arguo sic. Q̃cunq̃ ab aliq̃ negant omnes spẽs alicuius generis: totuz genus põt negari ab eodẽ. sicut a q̃ negat hõ: asinus ⁊c. ab eo negat oẽ aial. s cõicare in diuinis est supius ad generare ⁊ spirare: ⁊ ibi nullas alias spẽs hz. ergo si generare ⁊ spirare remouẽtur ab essentia diuina. ergo ⁊ genus scilicet cõicare. ⁊ tunc sicut nec generatur nec spiratur: ita nec cõmunicat. ¶ Dico ergo aliṫ q generatio ⁊ cõmunicatio sunt relationes disperate. Nã generatio ẽ relatio originis: cõmunicatio aũt ẽ relatio cõis. sicut idemptitas vel eq̃litas: vel siṁilitudo. Nõ est aũt inconueniens q eẽntia diuia talibus relationibus referat: sicut eẽntia diuia dr esse eadem. ⁊ q̃ttas eq̃lis: ⁊ qualitas vel attributum siue pfectio dr esse simul. sed relationes cõmunes dicunt esse eq̃pantie: cõicatio ãt dispantie. ¶ Dico igiṫ q cõicatio dicit relatõez cõmunem ꝯcernendo relatiõez originis. cõicare em̃ dicit idemptitatẽ ꝯcernendo generare: ⁊ cõicari idem dicit ꝯcernendo generari. Et trõe istius ꝯcernentie est diffozmitas. ¶ Ad 2m dico eodem mõ. s. de a q a dicit relationem cõez concernendo oziginem. ¶ Ad ꝯfirmationem dico: q lz ei ꝯueniat esse ꝓncipiuz quo vel terminus quo: sibi tñ repugnat esse ꝓncipium quod: vel

terminus qđ: ⁊ ideo nō gn̄at. ¶ Ad 3m ⁊ 4m de de ⁊ dedit dico q̄ tā de q̄ dedit dicūt relatiões cões ꝓcernētes ordinē origis. ꝑōt tn̄ dici ō de q̄ ꝓcernit q̄dā originē: ꝑ totum redit in idem. ¶ Nūc 2o videdū ē q̄re eēntia nō gn̄at. Ad itelligēdū āt ꝑ oꝑtet aliq̄ ꝑus notare. ¶ ꝑimuz ē q̄ in creaturis ē inuenire ꝑncipia opationum ſm q̄druplicē ordinē. ¶ ꝑimus ē q̄ aliq̄ ꝑncipia aliq̄z opationuz sunt ita ꝑncipia q̄ q̄ nullo mō qđ. Exēplū qn̄ intellectus intelligit: rō formalis āt intellectus ē ita q̄: q̄ intelligit q̄ nullo mō ꝑt eē qđ. Un̄ nullus dicit q̄ rō formalis intellectus intelligat. ¶ Scđs modus ē ecōuerso: q̄ aliqđ ꝑncipiū ē ita qđ q̄ nullo mō q̄ vt ſuppositū vbi intelligit vt qđ. ⁊ ē ita vltimū qđ q̄ nullo mō q̄ eē ꝑt respectu alterius. ¶ Tertius modus ē: q̄ aliq̄d ē ita ꝑncipiū qđ vni: q̄ pluribꝰ alijs ꝑt eē q̄: sic potētia intellectiua ē qđ: tn̄ rōne ſue q̄dditatis vel rōnis formalis est q̄ tā aia q̄ ſuppositū hoīs intelligit. ¶ Quartus modus est ecōuerso q̄. ſ. aliq̄d ē ita ꝑncipiū q̄ vni: q̄ pluribus ꝑt eē qđ. Exēplū aia em̄ est tm̄ q̄ intelligit hō vel ſuppositū: verūtn̄ ipa ē qđ respectu itellectus: ⁊ respectu rōnis formalis intellectus. ¶ Ex oībus istis habet q̄ illud qđ ē simplr ꝑm q̄ sibi repugnat eē qđ. ꝑ eēntia diuia ē ꝑm q̄ aliq̄d scz filius gn̄at. q̄ sibi repugnat eē qđ. Ex ꝑ etiā declarat rō ꝓcedētis q̄stionis. ¶ Ex vlteriꝰ notādū q̄ q̄ttuor gña relationū inueniunt in creaturis q attribuunt diuis. ¶ ꝑimū genus relationis ē referētiū ⁊ denoiantiū ꝑmo fundamētū. 2o subiectū. ⁊ 3o ſuppositū. Exēplū. nā silitudine fundata in duabus albedibus. ꝑio referunt fundamēta. q̄ albedies sunt silles. 2o substātia: q̄ coꝛpa dicunt silia. 3o suppositā: q̄ homines ipi dicunt silles. sic de eq̄litate. ¶ Alie secūdi gn̄is sunt q̄ referūt tm̄ fundamentū: nō tn̄ subiectū neq̄ ſuppositū. Exēplū. Inherētia albedis refert albedinē sic fundamētū: nō tn̄ subiectū. ſ. coꝛpus. nec ſuppositū. ſ. soꝛtē. ¶ Alie tertij gn̄is sunt q̄ denoiant ꝑo fundamētū. 2o subiectū. nō tn̄ 3o ſuppositū. Exēplū. Creatio passiua in aia xp̄i refert aiaz sic fundam̄tū: ⁊ hūanitatē sic subiectū. nō tn̄ ſuppositū: q̄ ē diuinum. ¶ Alie q̄rti gn̄is sunt q̄ noiant p̄cise ſuppositū: ⁊ nō ꝑo fundamētū nec 2o subiectū. Exēplū. ꝑr nitas solū denoiat ſuppositū. nā potētia gn̄atia nō ē pr̄ q̄ ē fundamētū: nec aia q̄ ē subiectū: ꝑ solū hō vel ſuppositū ē pr̄. Isti āt q̄dus inueniūt in diuis. nec excellētia vel ſummitas ē i infinita te sic in fundamēto. ⁊ eēntia sic in subiecto: ⁊ in ꝓsona sic in ſuppōsito ⁊ oia denoiant ſuū modū. ¶ Scđs q̄dus ē ordo posterioritatis vel distinctionis q̄ ē in vna pfectōe respectu alteriꝰ ita q̄ denoiat fundamētū. ſ. illā pfectōez: nō essentiā nec ꝓsonā: q̄ neutz istoz dꝛ posterius. ¶ Tertius q̄dus ē in diuis. Exēplū eē ꝑncipiū ꝓductiuū q̄: hec hitudo refert vi ꝓductiuā q̄ ē eiꝰ fundamētū. ⁊ eēntiā q̄ eius ſubiectū ē: ⁊ nō ſuppositū: q̄ nō ꝑt eē q̄. ¶ Quartus q̄dus ē in relationibus oꝛigis. Nā gn̄are fūdat in mēoꝛia fecūda quā nō denoiat nec refert ſubiectū. ſ. essentiā: ꝑ tm̄ ſuppositū. ſ. ꝓsonā. Hoc viso ꝓz q̄re eēntia n̄ gn̄at. ¶ Ꝟz ꝛ ista instat q̄druplr. ¶ ꝑio sic. vbi ē cā formal: ibi ꝑt esse ſuus effectus formalis gn̄atio āt est ꝓꝛ gn̄are: sic effectu ſuo formali: ꝑ gn̄atio ꝛ de eēntia: q̄ ⁊ gn̄are. ¶ 2o mirabile videt q̄ alicubi sit forma q̄ nō det eē. cū q̄ gn̄atio sit in eēntia: videt q̄ gn̄abit. Nā oīs forma videt ſuum effectū formalem ponere: vel in fundamento: vel in ſubiecto. q̄ ita ꝑ. ¶ 3o. Quia sicut filius est ſapiens ſapia genita: ita potest esse deus essentia genita. Vel si non: quare non. ¶ 4o ꝓceditur a ſanctis q̄ filius sit noticia genita. q̄ eodem mō essentia. ¶ Ad ꝑmum ꝓcedo q̄ cuicunq̄ ꝓuenit forma: conueniat sibi effectus formalis. ꝑ tamen dico q̄ non de quocunq̄ dicit forma ꝛ effectus formalis: sicut vbi ē albedo ibi est album: ꝑ tamen aliquid est album qđ non est albedo. ¶ Ad 2m dico q̄ alique sunt forme que cōmunicāt tale esse quale habent: sicut albedo ſupficiei. Alique autem non. sicut materie nō dat aia esse intellectuale. ſed expectat totum ꝓstitutum: sic est in ꝓposito. ¶ Ad 3m ⁊ 4m dico: q̄ nec ſapia nec noticia ſunt vltimate abſtracta. Et ideo aliquid ꝓcernunt quod non cōcernunt rōnes formales eoꝛ. ⁊ ꝓpter ꝑ dicunt generari. ⁊ non quidditates eoꝛ. Similit nec essentia. ¶ Sed ꝑ est vnum dubiuz Utꝛ sit ista ꝓcedenda ſubstātia generat. Et videt q̄ non. ſupono em̄ sicut dictū ē ꝑus q̄ de deo habent q̄ttuoꝛ ꝓceptus quidditatiui ordinati ſm ſub ⁊ supra. ſ. ſpecificus q̄ est de q̄ddītate ꝓpa: ſubalternus q̄ est ſpūs. Gn̄alissimus q̄ ē ſubstātia. trāſcendens q̄ ē ens. Tūc arguo sic. Q̄cunq̄ aliquid remouet ⁊ negat a ſuperioꝛi: negatur ab omni ꝓtento ſub eo. ꝑ si generare negatur a ſubstātia cū ſubstantia sit ſupioꝛ ad ſpm̄: ⁊ ad deitatem ⁊ ad deū ſequit si neget ab ea q̄ ab oi ꝓtento ſub ea negabitur ergo negatur a ſpiritu ⁊ a deo. Unde arguo sic. Substantia in diuis non generat: ſpiritus ⁊ deus ſunt ſubstantia. q̄ nec ſpūs nec ꝺs gn̄at. ¶ In oꝑsitum. ꝺs gn̄at: ꝑ deus est ſubstantia. q̄ ſubstantia generat. Dico q̄ ad hoc q̄ ſubstantia pōt accipi dupliciter. Uno mō in vli: ⁊ sic ꝓcedendum est q̄ generat quia aliq̄ ꝑs eius subiectiua generat. Alio mō p q̄dam rationē ꝑticulari ꝓcisa: sicut deitas. Et isto mō non generat: nec ꝓcludit argumentum: q̄re ⁊c.

VTrum ꝓprietas prīs gñet. Dico q nō q nullus effectus formalis pōt p̄dicari de sua cā. q hec ē falsa. albedo est alba: vel imꝓpria. ꝫ gñare ē effectus formalis ꝓprietatis. g̊ ꝛc̄. ¶ Itē sic. tūc esset aliq̄d ꝑius generās q̄ prī: qđ est falsum. ꝓbatio ꝫsequētie. ꝓprietas aliq̄ mō ꝑit ē prē. q eius ꝫstitutiua. g̊ si generaret eēt ꝑius q̄ prī. sic ipa ē ꝑit. ¶ 2° dico q essentia vt in prē nō gñat. q a determinabili sumpto cū determinatōe nō distrahēte pōt fieri bōa ꝫsequētia ad determinabile ꝓ se sumptū ꝫ vt in prē non diminuit. g̊ ꝛc̄. ¶ ℙ. Nihil gñat nisi ꝓsona. ꝫ essentia vt in prē nō ē ꝓsona. g̊ ꝛc̄. ¶ Et sic ad istā q̄stiunculā. // Questio IIII

VTrū ꝓprietas filij gñeret. ¶ Dico eodē mō duo. ¶ ℙrimū q nō gñat: q gñari ē effectus formalis eius. g̊ non denoiat ipm. ¶ ℙ. Aliq̄d ꝑius esset genitū q̄ filius: q ipsa filiatio ē ꝑit filio. ¶ 2° dico q essentia vt in filio nō generat: quia vt in filio non diminuit. g̊ pōt inferri absolute. ¶ 3° sic. Essentia vt in filio nō est filius. ꝫ solus filius generat. g̊ eēntia vt in filio nō gñat. g̊ ꝛc̄. // Questio V

VTrū filius sit de substātia prīs eternaliter. q nō. q. ꝯm Richar. ex ꝫ sequit q essentia diuina generet vel generet. ¶ Contra Athanasius in symbolo dicit q xp̄s est deus ex substantia patris añ secula genitus ¶ Circa istā q̄stionē tria sunt faciēda. ¶ ℙrimū ē quō se hz essentia in gñatōe. Et circa ꝫ sunt q tuor opiniones ꝯm quattuor que inueniunt in generatione creata. ſ. materia. forma. ꝓpositū: ꝛ qualitas symbola. ¶ Dicunt ergo aliq̄ q eēntia diuina habet modum materie. Et ꝓbant. Nā illud qđ est cōe vtriq̄ termino generatōis habet modum materie. ꝫ essentia est huiusmodi. Nā ipa eadē stat sub paternitate ꝛ filiatōne que sunt ꝫstitutiua personarum ꝛ terminorum ¶ Alij dicūt q se hz sicut forma: q illud qđ formaliter terminat generatōnez illud se hz vt forma in illa generatōne: ꝫ essentia diuina est formalis terminus generationis diuine. ergo ꝛc̄. Maior ꝓz in generatōe creata. Minor patuit supra. ¶ Alij dicūt q se hz q̄si ad modum ꝓpositi. Nam sicut materia ꝛ forma constituunt vnam totam naturam: ꝛ illa est ꝓpositum. ita tota natura que cōmunicat in diuinis est essentia diuina: ꝛ ideo habet modum ꝓpositi. ¶ Alij dicūt q se hz ꝑ modū q̄litatis symbolice: q sicut qualitas illa eadem manet in generato ꝛ corrupto in illo de quo gignitur. ita essentia est sic cōmunis patri ꝛ filio: nō est aūt nec terminus nec p̄ncipium generationis. ¶ Sed ꝫ istos modos arguo ꝓmo ꝫ ꝓmum sic. Ubicunq̄ est aliq̄d se habens ꝑ modū materie q̄ est cōis vtriq̄ termino: ibi oportet imaginari generatū ꝛ corruptū: ꝛ tūc rō illa bñ valet. nō tñ tenet in gñante ꝛ genito. ¶ Confirmat. q termini gñatōis sub quibus stat illud cōe: nō sunt gñans ꝛ genitū: ꝫ genitū ꝛ corruptū. ¶ 2° sic. In gñatōe vbi est mā: materia est ꝓpter formam. essentia aūt diuina nō est ꝓpter respectum. ¶ Contra 2ᵐ primo sic. Omne illud qđ se habet sicut forma ꝑsupponit aliquid in quo fundet: ꝫ diuina essentia nihil ꝑsupponit. ergo ꝛc̄. ¶ 2° sic. Forma ordinat ad constitutum ꝛ accipit simpliciter esse: sed essentia diuina ad nihil ordiatur. nec accipit simpliciter esse. ergo ꝛc̄. ¶ Contra 3ᵐ sic. Impossibile est ꝓpositum vel habens modū ꝓpositi in generatione esse terminū formalem in illa generatione: ꝫ eēntia est terminus formalis illius generationis diuine. g̊ ipa non habebit modum ꝓpositi. ¶ Contra 4ᵐ ℙrimo sic. Illud quod ꝫstituit quidditatiue totalem terminum generationis nō se habet sicut q̄litas symbolica: quia ipa hz modū adiacentis: ꝫ essentia diuina ꝫstituit q̄ddditatiue totalē terminū generatōis. ſ. filium g̊ ꝛc̄. ¶ 2° sic. Qualitas non dr symbolica nisi q eadem est in genito ꝛ corrupto. Hoc patz: quia sol potest aliquid generare vbi est q̄litas symbolica. ergo non respicit generans ꝛ genitum: ꝫ in diuinis non sunt nisi isti termini generatōis. ergo ꝛc̄. ¶ 3° sic. Quia illa non est cōmunis ꝓmo ꝛ ꝑ se: ꝫ rōe subiecti. essentia aūt diuina ꝑ se ꝛ ꝓmo est cōis. g̊ ꝛc̄. ¶ 4°. Quia qualitas symbolica ordinat ad formam. essentia autē diuina nō ordinat ad aliq̄d aliud. ergo ꝛc̄. ¶ Ideo dico q imaginandu z est q essentia diuina se habet ad modum simplicis nature. que habet modū cōicandi respectu sui ipius. Iz non inueniamus in creaturis simile. sicut dicit Byo. q eēntie rerū creatarū exceduntur incompabiliter a diuinis. ¶ Contra ꝫ arguo q̄druplr. ¶ ℙrimo sic. Nam cuius actus est generatio: illud se habet ꝑ modū potentie: ꝫ generatio in diuinis est actus essentie diuine. g̊ ꝛc̄. ¶ 2° sic. Nam generationis actus videtur eēntiam actuare. ergo essentia se habet ꝑ modum potentie. ¶ 3° sic. Illud qđ determinat aliud se habet ad illud sicut forma ad materiam. sed relatio vel generatio in diuinis determinat eēntiā. g̊ eēntia se hz sicut materia respectu generationis. ¶ 4° sic. Quia ꝓpior est compatio principioꝝ inter se q̄ eoꝝ ad principiatum: sed essentia ꝛ relatio sunt p̄ncipia ꝑ se. ergo ꝑius compabuntur inter se: ꝛ relatio ꝑius suum effectum formalem dabit essentie q̄ ꝓpposito ex his ꝫstituto. ꝛ sic ꝑius refertur q̄ persona: quod est falsuz. ¶ Ad ista. ¶ Ad ꝑmum negandum est fundamentum absolute. ſ. q actus eēntie sit generatio: quia ex se essentia est actu-

alisata: ⁊ ois actualitatis fundamētū. ¶ Ad hec dicūt aliq̄ q̄ nō ē incōuenies q̄ eēntia in potentia sit ad gnatōez. ¶ Cōtra. Dimitto potētiā logisticā de q̄ certū ē: arguo de potentia nāli: q⁹ si eēntia ē in potētia ad relatōez cū ex eis fiat vnū necessario illud erit ꝓpositū. ⁊ sic ꝑsona diuina erit ꝓposita ex actu ⁊ potētia. ¶ Ideo dico q̄ essentia diuina est actualissima. ⁊ ideo sibi repugnat eē in potētia. ¶ Ez adhuc ꝫ. q⁹ q̄ncunq; aliq̄d ꝑ aliq̄ signo nō habet a. ē in potentia ad a: ꝫ saltē ꝑm ordinē rōnis eēntia sicut fundamentū ē pus relatōne. ⁊ nō hz ꝑ aliq̄ signo. ḡ ⁊c. ¶ Ad istud nō faciendo difficultatē de signis. q⁹ de hac distinctōe. xiij. Dico ad argumētū q̄ ꝓcludit q̄ nō ē repugnātia inᵗ eēntiā ⁊ relationez. ⁊ ista ē potētia logistica ⁊ nō nālis. cū eo āt q̄ nō sit ꝑfectibile aliq̄d ꝑ aliud. ꝫ q̄ ipm sit actualissimū stat q̄ ipm sit in potētia tali. ſ. logistica nō nāli. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ ex duobus pōt ꝓcedere q̄ aliq̄d aduenies alicui nō actuet ipm. ꝓ cio si ipm sit actualissimū: sic aq̄ calidissima dato q̄ sibi approximet ignis: nō actuabit a caliditate vltiori. q⁹ ē summe actuata. ⁊ sic repugnat essentie a relatōe actuari. eo q̄ ipa ē actuata vltimata actualitate. ¶ Alio mō q̄n ex ꝑte aduenies ē repugnātia ad actuādū: sicut ignis approximatus lune nō calefacit. q⁹ tali subiecto repugnat actuari a caloze ignis. ⁊ isto mō etiā essentia nō pōt actuari a relatōe: q⁹ ipa nō ē apta esse actus alicuius eo q̄ ipa ē subsistēs: ⁊ nullum subsistēs actuat aliq̄d: eo q̄ nihil tale cōicatur. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ relatio ꝫm Gamaſ. nō determinat essentiā ꝫ ypostases. nec etiā oportet q̄ ois forma determinet illud cui aduenit si sibi repugnat: sicut dictū ē in p̄cedēti solutōe. Nūc āt essentie repugnat determinari: ꝫ aq̄d facit relatio facit circa ꝑsonā. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ aliq̄ formalia ꝓstitutiua sunt q̄ p̄mo dant suum eē circa fundamentū vel circa aliq̄d ꝓpositū: sicut albedo ꝑus dat actū suū formalē supficiei q̄ ꝓstituto. aliq̄ aūt nō: ꝫ expectāt ꝓstitutū ad dādū suū esse. Exemplū de aīa intellectiua: q̄ nō dat esse rōale materie nec corpi ⁊ tn̄ dat toti ꝓstituto ex anima ⁊ corpe. ſ. hoi. Quedā alie forme sunt q̄ bñt aliq̄d eē q̄d repugnat suo susceptiuo. Exēplū. Aīa intellectiua ē incorruptibilis. non dat corpi eē incorruptibile. q⁹ sibi repugnat: pter ista duo relatio nō dat effectū suū formalem eēntie: ꝫ expectat ꝓstitutū. nō em̄ refert eēntiaz ꝫ ꝑsonā. ⁊ huius potissima cā pōt eē ꝫm sctōs: q⁹ repugnat eēntie tale eē. ſ. referri. ideo sibi nō dat vel ꝓuenit talis forma. ¶ Ez ꝫ remanet dubiū: q⁹ aliq̄ nō pñt cape q̄n eēntia sit subiectum relationū cū sit fundamentū eaz: ⁊ ppt̄ ꝫ dixerūt aliq̄ q̄ relatio diuina nō indiget fundamēto. cū sit subsistēs sicut ꝑsona. ¶ Cōtra ꝫ. q⁹ nō minus subsistētes sunt ꝑfectōes diuie q̄z relatōes diuine: ⁊ tn̄ ponunt inᵗ eēntia formaliᵗ. Similiter passio videt ineſſe subiecto. ꝫ eq̄ ē passio essentie relatio sic attributū. ¶ Ideo dico q̄ ig̃rātia abstractionū multos errozes fecit. sicut phi nescierūt abstrahere ꝑductōez a ꝑductōe trāsmutatiua. Ideo dixerūt q̄ creatio erat impossibilis: q⁹ nihil erat trāsmutabile. Sicᵗ Arriani nescierūt abstrahere ꝑductōez a factōe: ideo q⁹ viderūt ✠bū eē ꝑductū dixerūt ipm esse factū. ¶ Sicᵗ posset poni exēplū de multis alijs errozibus ex ꝫ pueniētibus. ¶ Ideo dico ista q̄tuoz sunt ordinata eēntialiᵗ. ſ. subiectū: receptiuū fundamentū: ⁊ radix siue p̄ncipiū radicale. Inᵗ ista subiectū posterius ē ⁊ infimū: a subiecto abstrahit rō receptiui. Nā oē subiectū recipit. nō tn̄ oē qđ recipit ē subiectū: q⁹ corpus recipit aiaz intellectiuā: nō tn̄ ē eius subiectū. q⁹ sic dependeret ab eo. Fundamētū aūt abstrahit a subiecto ⁊ receptio. Nā oē qđ recipit fundat non tn̄ ecōuerso. Nam passiones nō sunt in subiecto sicut in receptiuo. ꝓpter indistinctionez realem: bene tamē sunt sicut in fundamento. radix aut abstrahit a fundamento: quia diuia essentia dr radix diuinaz ꝑsonaz ꝫm Gyo. in capitulo de vnica ⁊ discreta theologia: ⁊ tamen nō est ꝓprie fundamentū: cū suppositā non insint. Et ideo sicut ꝑductio sine factōe pōt intelligi: ita fundamentum sine subiecto siue receptiuo. ¶ Intelligendum tamen ad euidentiā istorum a se inuicem abstrahentium: q⁹ subiectum sic recipit q⁹ etiam causat. receptiuū aūt recipit ꝫ non causat: sicut anima intellectiua recipiᵗ in corpoze: ⁊ tamen nō creaᵗ ab eo ⁊ distinguiᵗ a recepto: sed non oportet q⁹ fundamentum distinguatur realiter a fundato: ⁊ ita se habet eēntia respectu ꝓprietatum. ¶ Nunc viso quomō se habet respectu ꝓprietatū essentia. videndus est quō se habet relatio siue ꝑprietas respectu essentie. ¶ Dicunt aliqui q⁹ se habz ꝑ modum substātie. Aliq̄ ꝑ modū accidentis. Aliq̄ ꝑ modū subsistentis. Aliq̄ q⁹ se hz ꝑ modum ratōis formalis ⁊ diffinitiue respectu ipsius essentie. Nullus istoz modoz apparet mihi conueniēs. Ideo arguo ꝫ eos. ¶ Primo ꝫ ꝑmum qui dicit de substantia quecunq; distinguunᵗ ꝑ ratiōes substātiales diuerse rationis: illa sunt suppositā alterius ⁊ alterius nature: ꝑsone autem diuine nō sunt suppositā alterius nature. Constat aūt q⁹ distinguunᵗ ꝑ relationez. ergo non se habēt ꝑ modū substātie. ¶ Cōtra 2ᵐ sic. Illud quod ē accidēs vel habet modū accidentis nō ꝓstituūt suppositū de gñe substātie: ꝫ relatōnes ꝓstituunt suppositum de genere substātie. ergo nō bñt mo

dñ accidentis. ¶ Contra 3m. qz ꝯtũ cũ ꝯ relatio habet modũ subsistẽtis. qz ꝓstituit suppositũ: vl qz est ꝓstitutiua suppositi. tñ qz omis relatio necesse ẽ vt habeat aliqd fundamentũ in q̃ sit: oportet assignare quõ ista se habeat ad eẽntiã sic ad fundamentũ. ¶ Cõtra 4m: qui videt q̃si absurdus. Nã diffinitio vel rõ diffinitiua p̃dicat in ꝑmo mõ dicendi p se de diffinito. Si g̃ relatio sit rõ diffinitiua substantie vel eẽntie: ipa dicet de ea in ꝑmo mõ. qd ẽ falsum. ꝛ ꝫ Augus. ¶ ꝓ. Vbicũ ꝯ est diffinitio ꝛ diffinitũ. ꝛ econũso: ꝑ eẽntia ẽ in filio. g̃ ꝛ pñitas. ¶ Sil'r eẽntia opponeret relationi sicut relatio. ¶ Sil'r tũc eẽntia esset incõicabilis sicut relatio. ¶ Sil'r eẽntia distingueret sicut relatio. Hec oĩa sunt falsa. ¶ Ideo dicit Scotus ꝙ relatio ꝓpat ad eẽntiam ꝑ modũ ꝓprietatis indiuidualis. Et ꝫ ꝓbat dupl'r. ¶ Primo sic. Illud q̃ distingũnt supposita eiusdẽ nature suut ꝓprietates indiuiduales: ꝑ relationes respectu eẽntie sic se hñt. g̃ ꝛc. ¶ 2o sic. Illa q̃bus ꝓducens ꝛ ꝓductũ in generatõne vniuoca distinguunt se habent sicut ꝓprietates indiuiduales. Quia si nõ ꝓductio nõ eẽt vniuoca. ꝑ relatões isto mõ se habent. g̃ ꝛc. ¶ Sz contra istud arguit q̃drupl'r. ¶ Primo sic Nulla ꝓprietas indiuidualis ẽ ꝓncipiũ distinctõis formalis: ꝑ psone diuine formaliter distinguunt: g̃ relationes q̃bus distinguunt nõ se habent sicut ꝓprietates indiuiduales. ¶ 2o sic. Omis ꝓprietas indiuidualis est eiusdẽ rõnis seu generis cũ natura cuius ẽ ꝓprietas. ꝓprietas autez diuina est alterius generis a diuia eẽntia. quia ꝓprietas ẽ relatio. essentia aũt ẽ substãtia. g̃ ꝛc ¶ 3o sic. Omnis ꝓprietas indiuidualis cũ natura cuius ẽ facit vnũ ꝯceptũ formalem: ꝑ relatio cũ eẽntia non facit. g̃ relatio non ẽ ꝓprietas indiuidualis. ¶ Vltimor ptz: qz illi ꝯceptus esset: aut absolutus: aut respectiuus. ¶ 4o sic. Omis ꝓprietas indiuidualis ẽ incõicabilis. ꝑ paternitas ẽ cõicabilis. Nã pñitas ẽ eiudẽ rõis in dõ ꝛ in creaturis. ꝓm em ap'm. Illa in diuinis est a q̃ois alia pñitas denominat. g̃ ꝛc. ¶ Prop̃ ista ꝛ multa alia posset dici sicut credo esse vez ꝙ ista ꝓpatio non est ꝓpria: ꝑ q̃dammõ methaphorica. lz aũt ꝓp̃ aliquã sil'itudinẽ liceret dicere sic. tñ in pluribus ẽ dissile ꝯ sile. ¶ Sz ꝯtũ ad q̃rtã obiectõez quõ põt paternitas dare esse incõicabile: cũ ipsa sit cõicabilis. ¶ Si dicat ꝙ ideo dat eẽ incõicabile: qz diuina. ¶ Contra. qz tũc omne diuinũ eẽt tale. qd ẽ falsum. Nec valet dicere: qz in ꝯtũ hec pñitas. s. rõne heceitatis. qz si solũ isto mõ nõ eẽnt supposita diuia inꝯtũ talia distincta formalit. Nã diuersitas heceitatũ nõ facit distinctõez formalem. ¶ Dico g̃ ꝙ pñitas habet vnã rõnem cõem q̃ est rõ cõis paternitati diuine ꝛ create: ꝛ habet aliã ꝓpriã specificã. ꝛ illa ẽ ꝓpria pñitas diuine. ꝛ illa ex se ẽ hec. ꝛ ꝓm istã ꝓstituit. Eodem mõ de alijs. ¶ His visis rñdeo ad q̃stionẽ: ꝛ pono q̃tuor cõclusiones. ¶ Prima ẽ ꝙ eẽ de substãtia pñs nõ dicit solã originẽ: qz cũ creatura originet a deo creatura eẽt de substãtia pñs vel de: qd ẽ falsum. ¶ 2a ꝯclusio ẽ ꝙ de nõ dicit solã ꝯsubstãtialitatẽ. qz tũc pr̃ põt dici eq̃ de substantia filij: sicut econuerso. ¶ 3a ꝯclusio ẽ ꝙ vtrũ ꝯ dicit ꝛ cõ substãtialitatẽ ꝛ originẽ. Nã qz filius hz eandẽ substantiã cuz pr̃e: ꝛ est ab eo. ꝺr de substantia pñs. ¶ 4a ꝯclusio est ꝙ ꝑncipalius dicit ꝓm aliqs originẽ q̃ ꝯsubstãtialitatẽ. qz rõ ꝯsubstãtialitatis ẽ respectus ꝯsequẽs distinctõez psonaꝝ sicut respectus sil'itudinis: eq̃litatis: ꝛ idemptitatis. psonalis aũt distinctio fit ꝑ origines. g̃ ꝛc. ¶ Confirmat. qz in eẽntialiꝫ ordinatis ꝑus ẽ sp ꝑncipalius. ꝑ distinctio p̃cedit ꝯsubstantialitatẽ sicut alias relatões cões. s. sil'itudinis. idemtitatis. ꝛ eq̃litatis. g̃ de dicit ꝑus originẽ q̃ ꝯ substãtialitatẽ. ¶ Sz oppositũ apparet mihi. Jõ sit 4a ꝯclusio ꝙ de ꝑncipalius dicit siue significat ꝯsubstãtialitatẽ q̃ originẽ. Nã si diceret ꝑus originẽ tũc nõ repugnaret substãtie eẽ genitã: sicut sibi nõ repugnat eẽ de. ¶ ꝓ. Sicut assimulare dicit relatõnez ꝑus sil'itudinis: ꝯcernit aũt originẽ. ita cõicare vt dictũ ẽ supius. Et eodem de hac ꝓpositõe de. ꝑus em̃ dicit ꝯsubstantialitatem: postea originẽ. ¶ Sed tũc ad argumenta in ꝫriũ dico ꝙ lz distinctio ꝛ origo ꝙ quaz fit distinctio ꝛ ꝯsubstãtialitas sint eẽntialiꝫ ordinata: ita ꝙ distinctio siue origo sit ꝑor: ꝛ ꝯsubstantialitas sit posterior. tñ aliquod nomen põt imponi quod significabit vnũ. s. illud quod posterius ẽ ꝯ illud qd̃ est ꝑus. sicut albũ ꝺr de albedine q̃ est posterior ꝯ de subiecto quod ẽ ꝑus: ita in ꝓposito. ¶ Ad Richar. dico ꝙ negatur ab omnibus.

Questio. VI

Vtrum filius semꝑ generet de substantia patris. Q̃ nõ. qz ꝓm Gregor. magis debet dici esse genitũ ꝯ sp generari. ¶ Contra. Nam Augu. ꝓpat eũ splendori q̃ ꝓtinue gignit ab igne. ¶ Hic sciendũ ꝙ lz in sensibilibus inueniant generatiões multe dissiles generatione ꝓbi. tñ accipiendo de oĩbus ꝙ nõ est in eis aliqd imꝑfectõis poterimus eã aliqliter inuestigare. Quedã em̃ ẽ gñatio q̃ est simul ꝑficiens ꝛ deficiens. sicut gñatio motus ꝛ oĩm successiuoꝝ. ¶ Alia est ꝑficiens ꝛ nõ deficiens sicut in generatõe accidentis ꝑmanentis: qz ibi ẽ augmẽtatio ꝛ nõ corruptio. ¶ Alia ẽ neutra ꝛec ẽ deficiẽs nec ꝑficiẽs: ꝑ raptim transiẽs tam generatũ ꝯ gñatio. sicut gñatio radij a sole: qz nõ manet nisi ꝑ instãs. ¶ Alia ẽ cuius genitũ est un-

instãti. ⁊ illud nõ raptim trãsit: ꝑ ꝑmanet: tran
seũte tñ nũc gñatõis nõ remanet gñatio. sicut ẽ
in gñatiõe forme substãtialis. manet em̃ forma
⁊ nõ gñatin. ¶ Iste q̃ttuor gñatõnes remouenť
a diuis. ꝓz em̃ de tribus ꝑmis: qz nihil ẽ ibi ꝑfi
ciẽs ⁊ deficiẽs sit. sic̃ in ꝑma. Nec ẽ ibi ꝑfectio
sicut in 2ª. Nec raptim trãsit gñatio ⁊ genitum
sicut in 3ª. Nec etiã 4ª manet. qz non trãsit gña
tio diuina. imo ẽ coeterna genito. qz ꝓ ipam ꝓsti
tuiť in esse ꝓsonali. Sicut g̃ eius ꝓsonalitas sꝑ
stat. ita eius gñatio. ¶ Alia ãt inueniť q̃ ẽ simili
ma. s. gñatio actus intelligẽdi. s. ꝟbi nr̃i. Caret
em̃ impfectõibus ꝓdictis. ꝑpť q̃s ꝓdicte gña
tiones amouenť a diuis. Ipa em̃ ẽ ꝑmanens ⁊
nõ deficiẽs sic̃ ꝑma. nec ꝑficiẽs sicut 2ª. ꝑ instan
tanea ẽ. ꝫ tertiã nõ raptim transit. sic̃ gñatio ra
tionis: ꝑ ꝑmanet cũ genito Nec raptim transit sic̃
gñatio forme substãtialis. Tã diu em̃ durat ge
neratio actus intelligẽdi: q̃diu durat ipe actꝰ.
Et ꝫ magis apparet de ꝟbo. qz ꝟbũ inesse ver
bi ꝓstituiť ꝑ gñatiõez passiuã. ⁊ ideo stãte ꝟbo
ꝓdictõez includit q ꝑ nõ sit gñatio. ¶ Sz ꝫ ẽ vna
diffi. Utz actus intelligẽdi sꝑ gñeť: sicut nunc
dictũ ẽ. Et videť q nõ. Qto forma ꝑfectioꝛ ẽ:
tãto minus depẽdet. Forma ãt ꝑfectissima i in
tellectu ẽ actus intelligẽdi. habitus ãt ⁊ spẽs q̃
sunt impfectiozes nõ sꝑ dependent. g̃ ⁊c. ¶ Ad
istud dicendũ ẽ q ꝓpõ assumpta nõ ẽ vera. s. q
res q̃to ꝑfectioꝛ: tanto minus vel a pautioꝛibꝰ
dependet. Nã certũ ẽ q ꝓpositũ ẽ nobilius ip
sa mã: ⁊ tñ a pluribus dependet q̃ ipa mã. Eo
dẽ mõ de actu intelligẽdi dico: q lz sit nobilioꝛ
tñ a pluribus depẽdet q̃ spẽs vel habitus: ꝙa
aliq̃ vltra illa a ꝙbus depẽdẽt ista a ꝙbus etiã
depẽdet actus. actus adhuc dependet ab istis
met. s. a spẽ ⁊ habitu. ¶ Plus etiã depẽdet: quia
postq̃ illa sunt in esse posita iã nõ depẽdẽt: nisi
forte a ꝓseruãte. tñ eoꝛ g̃natio nõ stat. Actus
aũt intelligendi ita ꝓtinue q̃ diu ẽ g̃nať. sicut i
ꝑmo: nũc q̃ incipit esse. ¶ 2ª diffi. Cũ ois actio
habeat terminũ capientẽ esse ꝑ ipaz. cũ ꝑ g̃nati
onem actus intelligẽdi in ꝑmo instãti actus ip
se intelligẽdi capiat esse ꝙd in 2° instãti capit eẽ
qz vel idẽ capiet bis esse: qz iã ꝑhabuit esse: vel
aliud nouũ. ¶ Dico q ꝫ nõ est difficile rñdere si
ponať ꝓductio ꝑmanẽs sicut ꝓductũ. Et tunc
esset dicendũ q difficultas eẽt: si eẽt in 2° instã
ti noua ꝓductio. ꝫ qz nõ est noua ꝓductio: ꝫ ea
dẽ q̃ꝑus. ideo nõ accipit esse nisi eadẽ acceptõe
q̃ã. Exemplũ cã mãlis sꝑ causat mãliť suũ ef
fectũ: qz suũ creare ẽ recipe: ⁊ effectus depẽdet
ab ea. sꝑ aũt eadẽ causalitate causat: ⁊ eadez re
ceptiõe recipit. ¶ 3ª diffi. ẽ de agẽtibus nãlibus
q̃ apꝛoximanť passiuo q̃to ibi plus manent:
tãto magis intendũt suos effectus. Nõ nũc ex
perimur hoc de actu intelligẽdi. Uñ g̃ ꝫ. ¶ Hic
ego dico q aliq̃ agẽtia sunt q̃ ꝓtinuãt actionez
istã innouãdo ipam. Aliq̃ nõ sicut si sol staret ⁊
nõ moueret: sꝑ eũdẽ radiũ causaret: nec ille ra
dius intẽderet: ꝫ in ꝑmo instãti eẽt eq̃ ꝑfectus:
sic̃ in vltimo. Et tota rõ est: qz eadẽ actõne nũe
ro causaret. nõ sic ãt agẽtia pñica. sicut ignis q̃
ꝑ modũ ꝟrij agit. ¶ Habet em̃ ꝟriũ: ⁊ ideo alia
⁊ alia actõe. ⁊ alio ⁊ alio influxu causat ꝓtinue
⁊ sꝑ aliq̃d nouũ ꝓducit: ⁊ etiã augmẽtat. ¶ 4ª
diffi. ẽ. Utz posset demõstrari q talis actus in
telligendi sic ꝓtinue dependeat. ¶ Ad ꝫ dico q
depẽdentia alicuius ad a ꝙbať p̃cise ꝑ ꝫ: qz ad
p̃ntiã a sequiť b: ⁊ abñtia a sequiť desinitio b.
Nunq̃ aliã viã habemus ad ꝙbãdũ siue ostẽ
dendũ aliq̃d esse cãz alicuius. Eodẽ mõ dico ꝙ
ꝓtinue cãre. qz em̃ videmus q aliq̃ effectus po
stq̃ positi sunt in esse q̃tũcũq̃ deficiat cã illum
effectũ ponẽs in esse: nõ ꝓpter ꝫ deficit ille effec
tus: dicimus q ille ꝓtinue nõ causať. Exẽplũ
de caloꝛe cãto a sole. recedente em̃ sole remanet
caloꝛ. ideo ⁊c. Uñcũq̃ em̃ ex abñtia cause seq̃
tur coꝛruptio effectus: tunc dicimus q ille effe
ctus ꝓtinue depẽdet. ⁊ ẽ in ꝓtinuo cãri. Exem
plũ de luce cãta a sole. recedẽte em̃ sole iam am
plius nõ remanet. g̃ ⁊c. ¶ Ad ꝓpositũ aplican
do q̃tũ ad ea q̃ sunt in aia: qz videmus q lz ꝑñ
te obiecto vel sꝑẽ causeť habitus. tñ postq̃ cau
satus ẽ abeũte obiecto adhuc remanet habitus
Probamus em̃ habitũ ex ꝫ nõ ꝓtinue depẽde
re: nec ꝓtinue cãri. qz ãt videmus q ꝑñte obiec
to actus poniť in eẽ: abñte ãt nõ stat actus. iõ
arguo euidẽter q actus ꝓtinue causať: ⁊ depẽ
det eque euidẽter: sicut de radio respectu solis.
¶ 5ª diffi. quõ coꝛrumpuniť ⁊ ꝑmanẽt ea q̃ sunt
in aia nr̃a. ¶ Ad ꝫ dico q aliq̃ coꝛrumpuniť p̃ci
se ex defectu agẽtis. Exẽplũ de luce in aere q̃ ñ
coꝛrumpiť ꝑpť aduentũ ꝟrij. nec ꝑpť innãlem
potentiã subiecti. ꝫ p̃cise ex defectu agẽtis: hu
iusmõi ẽ in aia actus intelligẽdi. nõ em̃ ꝑpť ꝟ
riũ coꝛrũpiť. nec ꝑpť innãlitatẽ subiecti: ꝫ p̃ci
se ꝑpť defectũ agẽtis. Intellectus em̃ agẽs ꝑt
occupari circa aliud obiectũ: ⁊ sic non occupa
bit se circa istud. ⁊ ꝑ ꝓsequẽs ex tali defectu se
quiť desitio actus intelligẽdi. Aliq̃ aũt sunt in
sensibilibus q̃ coꝛrũpuniť ex defectu ꝑncipij pa
ciẽtis. s. subiecti. ⁊ ꝫ fit q̃n subiectũ desinit mãli
ter cãre ꝑpť aduentũ alicuius ꝟrij. Et isto mõ
albedo in supficie esse desinit nigredine aduenti
ente. Hmõi in aia nr̃a sunt habitus aliq̃ qui ha
bent ꝟriũ. Nã ipi nõ coꝛrũpuniť ꝑpť ꝑmuz: qz
postq̃ positi sunt in esse nõ ãplius dependẽt a
causis suis. ꝫ qz omne inherẽs depẽdet a subie
cto: cessante subiecto cãre in gñe sue cãlitaſ: ista
tim desinũt isti habitus. Hoc ãt fit q̃n alij habi-

tus istis incõpossibiles inducunt. qz tũc subiectũ desinit cãre respectu istoꝝ z incipit respectu illoꝝ. Isti ãt habitus sunt impfecti: vt in seqntibus aparebit. ¶ Sz tunc ex istis põt elici vna ꝯclo q pfecti habitus nõ pñt corrũpi. Nã de impfectis sic de opione ve z falsa z fide pz oppositũ. ꝫ de scia z sapia q̃ sunt ve z pfecte videt q sunt incorruptibiles. ¶ Probo. Nã oe qđ corrũpit: vel corrũpit ppt defectũ agẽtis. sic đ luce vel ppt defectũ subiecti. qz desinit cãre vl ppt aliqđ incõpossibile inductũ in subiecto. ex q̃ sequitur 2m. s. q subiectũ nõ possit cãre. ¶ Propt pmũ nõ corrũpunt isti habitus qz postq̃ positi sunt in eẽ abeũte cã sua adhuc nõ remanẽt. Nec pter sciaz falsaz sibi incõpossibilẽ: vl ppt sapiaz falsam. qz iste nõ sunt. Includit em̃ ꝺictõez q aliq̃ scia sit falsa: vel etiã sapia. sic q hõ sit irrõnalis. Scia ei ẽ habitus veridicus. ¶ Sz dices q lz nõ possit corrũpi p sciaz falsam eo q nõ sit tñ ad corruptõez suffic opio falsa q̃ bñ ẽ possibilis. z ista ita est incõpossibilis scie: sic albedo nigredini. ¶ Sz ꝫ est incõpossibile. qz qñ aliq̃ duo cãe sunt eq̃ approximate respectu alicuius passiui si vna ẽ potẽtior alia. z effectus eoꝝ sunt simplicit incõpossibiles. qz nũq̃ impotẽtior potit effectũ suũ in passiuo cãre: nec p ꝓns effectũ potẽtioris destruere. Hoc pz. maxie si vtraq̃ ꝑm vltimũ sue potẽtie agit. Nõ ita ẽ q opio falsa q̃ ẽ incõpossibilis scie nõ põt cãri in intellectu nisi mediãte actu circa obiectũ illud qđ est scituz. Cõstat ãt q illud obiectũ scitũ ꝓnũc erit pñs intellectui. z sic p̃missa respectu demõstratiõis: ꝫ demõstratõe eq̃ approximata potẽtie cũ silogismo ꝓbabili demõstratio ẽ potẽtioꝝ. cũ g effect demõstratiõis q̃ ẽ scia sit incõpossibilis opioni false: sequit q silogismus ꝓbabilis nunq̃ poterit effectũ suũ cãre in potẽtia: z p ꝓns nec sciam destruere. ¶ Ex his põt alicui videri q veri z pfecti habitus intellectuales non pñt corrumpi. ¶ Ad Grego. dico q ideo ẽ. quia generatio est coeua genito.

Questio. VII

Trũ eẽntia diuia sit cã eoꝝ q̃ sunt ex in
v gñe cãe finalis. q nõ. Pro. dic q ẽ sup
substãtialit ab oibus segregata effectibus. ¶ Cõtra idẽ z ẽ. viij. ca. Oia desiderãt summũ bonũ. ¶ Ad istã q̃stionẽ dico q sic. Et ꝓbo q̃drupl'r. ¶ Prio sic. Cãlitas pma z pfectissima ẽ attribuẽda pme z pfectissime pfectõi: ꝫ causalitas finalis ẽ pfectissima. eẽntia ãt diuina ẽ pfectissima pfectio. g z. ¶ 2o sic. Nulla pfectio bz rõez summi boni nisi eẽntia diuina: ꝫ rõ finis ẽ rõ summi boni. g rõ finis ꝓpetit eẽntie diuie ppzie. ¶ 3o sic. Illud qđ ẽ summe appetibile ab oibus bz rõez finis oim. ꝫ diuia essentia ẽ summe appetibilis ab oibus. g ipa ẽ finis oim. Maioꝝ pz: qz oia bonũ appetũt. rõ ãt finis z boni eadez g videt q summũ bonum ẽ summe appetibile. ¶ 4o sic. Obiectũ btificũ sub eadẽ rõe bz cãlitatẽ cãe finalis sub q̃ ꝺetat appetitũ bti. ꝫ essentia diuia sub rõe q̃ ẽ essentia diuia ꝺetat intellectũ bti. g sub illa rõe ẽ cã finalis. ¶ Sz ꝫ q̃ttuoꝝ sunt diffi. ¶ Oppia. qz videt q ꝫ nõ possit stare. Naz diuia essentia ꝺcꝺd cãt nãlit cãt vt pscindit ab attributis. ꝫ istud ẽ ipossibile q ipa aliqđ causet nãlit in creaturis ex. ¶ 2a diffi. Quia oẽ nãliter causans necessario cãt: ꝫ eẽntia vt pscidit a volũtate cãt nãlit. g necessario cãbit ad ex qđ ẽ impossibile. ¶ 3a diffi. Quia ꝑma cãlitas ad ex: attribuit volũtati. ꝫ si diuia eẽntia cãret: nõ cãret nisi q modũ agẽtis ꝑmi. g p volũtatez. ¶ 4a diff. qz cãlitas cãe finalis ẽ ꝑor alijs cãlitatibus cũ g diuia essentia necessario causet. ipa in suo gñe cãbit necessario in illo ꝑori. Et sic sequunt duo. ¶ Primũ ẽ q volũtas necessario cãbit. ex qđ eẽntia q̃ puenit in causando necessario causat ¶ 2m q volũtas nihil cãbit. qz ex q̃ in illo priori res cãte sunt: qđ cãret. ¶ Ad ista. ¶ Ad pmũ dico q ꝓnexio rez ad eẽntiã vt ad finẽ necessaria ẽ: z eẽntie ad res vt finis ad finibilia. lz em̃ res sint ꝓtingẽtes. tñ eis positis necessaria est ꝓnexio. ordo em̃ ꝑm habitudinẽ cãe finalis nãlis ẽ nãlit em̃ asinus ẽ ppt hoiez. z corpus ppt animã. z oia ppt diuinaz essentiã. Ideo ꝓcedo q ordo iste ex se necessarius ẽ. ¶ Ad 2m dico q essentia vt finis mere nãlit causat. Sz qz effectus nõ solũ depẽdet a fine. vez etiã ab efficiẽte. efficiens ãt libez ẽ z ꝓtingẽs. s. volũtas diuia. ido sequit q erũt ꝓtigentes. Et ꝫ ppt istã rõez: qz q̃ncũq; plures cãe nãlit agẽtes z necessario cõcurrũt ad vnũ effectũ: si vna sola ꝓtingẽs esset effectus erit ꝓtigens. z sic est ꝫ. ¶ Ad 3m dico q agere z mouere z talia ꝓueniũt ꝑcise efficiẽti: z ppzie: ideo ꝓcedo q volũtas ẽ pmũ mouens z agẽs: ꝫ cãre abstrahit ab istis. Ideo nõ sequit q pmũ causans sit pmũ mouẽs. nec q pmũ mouẽs sit pmũ causans. sic pmũ aial nõ ẽ primus asinus: nec ecõuerso. eẽntia g bz cãlitatẽ alteri rõnis a volũtate. Et ideo in illo ordine ẽ pmuz causans. ¶ Ad 4m dico q lz cã finalis sit totalis in ponẽdo effectũ ex in gñe cãe finalis: tñ non ẽ totalis simpl'r. qz deficit cãlitas efficiẽtis: z ido lz ex se oia causet z necessario in isto gñe. tñ ꝺa necessario exigit volũtas: nõ ponit effectũ nisi ꝓcurrẽte volũtate q̃ ꝓtigent cãt. ¶ Ad 5o. dico q est segregata ab effectibus in gñe cause efficientis.

Questio. VIII

Utrum essentia vt pscindit a voluntate
v sit pncipiũ pductiuũ alicuius ad ex in
rõe efficientis. Dico q non. hoc pbat ab aliq̃bus. ¶ Prio sic. Impossibile est q aliqđ

necessario ꝓducat ad ex̄. essentia ät vt sic est ꝑn cipiū necessariū. g̃ nō ē ꝑncipiū ꝓducēdi ad ex̄. ¶2° sic. Nihil ad ex̄ ꝓducit a deo necessario: ꝑ eēntia diuina necessario ꝓducit q̄cq̄d ꝓducit. g̃ ꝛc̄. ¶Iste rōes ꝑm q̄ aliās posset dicē nō con cludūt. ꝓbarēt em̄ q̄ necessario cārēt btitudinē ¶Ideo pono alias. ¶Quia sit ista. Quācūq̄ sunt aliq̄ due cāe ꝓtiales respectu alicuius effectus. vna vl̄is ꝛ alia ꝓticularis. vl̄ior ē pfectior. ¶Dz in oibus. posito g̃ q̄ ꝯcurrat cū etiā volūtas cō currat. tūc volūtas cuz sit vl̄ior eēt pfectior: q̄ ät volūtas sit vl̄ior pz: q2 essentia nō ponet nisi in ꝓductōibus obiectiuis cāre. volūtas vō in oibus. g̃ ꝛc̄. ¶Maior pz. q2 q̄lē ordinez hñt aliq̄ in cāndo: talez hñt in essendo. ¶2° sic. Dis cā q̄ nō ē ꝑma dependet a ꝑma in cāndo. volūtas ē ꝑ cā in cāndo ꝑm Augu. ꝑ qñ aliq̄d dependet ab alio in opando ē impfectius illo: ꝛ sic essentia e rit impfectior volūtate: qđ ē falsuz. g̃ ꝛc̄. ¶3° sic Quācūq̄ ad aliquē effectū ꝯcurrūt due cāe eēn tialit ordinate: cā minus ꝑncipalis nō ꝑt tm̄ in tēdi q̄n sit inferior: ꝑ obiectū respectu actus in telligēdi ē minus ꝑncipalis cā. g̃ si eēntia diuia ꝯcurrat cū potētia. ipa erit minus ꝑncipalis cā in eēndo: q2 minus ꝑncipalis in opando. ¶4° sic. Mā tūc videt intellectus nr̄ agens eē pfecti or: q2 ad oēs actus ꝯcurrit. nō sic aūt eēntia di uina. ¶5° sic. qñcūq̄ aliq̄ res cōis diuidit ꝑ du as dr̄ias opositas: ipossibile ē vnā earū in aliā coincidere. ꝑ cā effectiua ꝛ finalis diuidunt cāz ex opposito. eēntia ät diuina vt sic accepta est fi nalis oim vt patuit in ꝓcedēti q̄stione. g̃ ipa nō erit cā efficiēs: ꝑ volūtati attribuit cālitas effec tiua. ¶6° sic. Impossibile ē inē fundamentū ꝛ terminū eiusdē rōnis esse relatōes nisi eiusdem rōnis. ꝑ eadē forma simplex refert ad deū sub rōe finis ꝛ efficiētis. fundamētū ät ē idē ex pte cāti. g̃ oportet q̄ sit dr̄ia ex pte termini: q2 alio q̄n relatōes eēnt eiusdē rōis. qđ ē falsum. Eēn tia ät diuina ē terminus relatōis ꝑ modū finis g̃ nō erit ꝑ modū efficiētis. Ideo ad q̄stionez q̄ rit vtr̄ essentia vt pscindit a volūtate sit ꝑncipium ꝓductiuum ad extra. Dico q̄ non pōt esse.

Di. VI. Questio. I.

Circa distinctionem. vj. Querit ꝑmo vtr̄ ds pat̄ genuit filium volūtate: q̄ sic. Hyla. de trini. dicit q̄ deus pr̄ charitate ꝛ nā cōicat oia filio. charitas est pfectio volitiua. g̃ si charitate ꝛ volūtate. ¶Cōtra Augu. xv. de trini. dicit q̄ valde repellēda ē hęresis Enomij. q2 dicit filiū dei nō nature ꝑ volūtatis. ¶Hic ꝑmo videndū est si ꝓduxit filiū volūtate q̄ est potentia. ¶2° si ꝓduxit eū volitōe. ¶Quantū ad ꝑmū est intelligendū q̄ ꝗttuor modis pōt intelligi ꝓduci filiū volūtate pr̄na. s. volūtate añcedēte: q̄ volū tate ꝗs desiderat ēpatū quē nō hz in sua ptāte. ¶2° volūtate cōicante. sicut postq̄ hz ēpatū iā amat eū. ¶3° voluntate subsequēte. sicut actus fortitudinis cū tamen sierit delectat. ¶4° volū tate eliciente. sicut ꝙtus executiua ad impium volūtatis opāt ꝑm hec ꝗttuor dico ꝗttuor con clusiones. ¶ ¶Quia ē: q̄ pr̄ ꝓducit filiū voluntate añcedēte. ꝓboc ꝓbo sic. Quācūq̄ aliq̄ ordinata sunt ordine nature. ꝙlem ordinē hñt inter se talem habent in suppositō. sed voluntas ordine nature vel saltē nālis intelligentie ē ꝑor ꝓprietate ꝓsonali: cū sit actus essentialis. g̃ ē ꝑior in suppositō patris. ¶Confirmat. q2 ꝑm Dyon. in diuinis ordine nature ꝓueniunt essentialia ꝓsonalia: voluntas aūt est cēntialis. ꝓductio ꝓsonalis. g̃ ꝛc̄. ¶2ª ꝯclo q̄ pr̄ ꝓducit filium voluntate ꝯcomitante: q2 ꝗcunq̄ sunt simul in eodez instanti eternitatis. vnum aliud necessario ꝯcomitat: sic est in ꝓposito. g̃ ꝛc̄. ¶3ª ꝯclusio q̄ pat̄ nō ꝓducit filiū voluntate subsequēte. qđ ꝓbat ꝯñs vt ꝯñs necessario est posterius aliq̄ ordine illo quod ꝯsequit. ꝑ volūtas nec ordine nature nec originis ē posterior ꝓductōe. g̃ ꝛc̄. ¶4ª cō clusio q̄ nō volūtate eliciēte. Et ꝓbo duplicit. ¶ ¶Primo sic. Quācunq̄ ꝑncipiū hz terminū ade quatū nō pōt in aliū elicitiue. ꝑ voluntas intelligit hr̄e terminū adequatum. s. spm̄scm̄. g̃ ipa nō poterit esse ꝑncipiū filij. ¶2° sic. Unius ꝓducti nō pōt esse nisi vnum totale ꝑncipiū ꝓductiuū. ꝑ sufficiēs ꝓductiuū ꝛ totale filij est mēoria secunda q̄ nō includit voluntatē. g̃ ipa non erit ꝑncipiū ꝓductiuū ꝓbi. ¶Cōfirmat dupl'r. ¶Primo sic. Quia intellectus videt eē sufficiēs ꝑncipiū respectu filij in ordine determinati ꝓcipij. g̃ volūtas cū nō possit ꝯcurrere nisi in or dine illo si curreret supflueret. ¶2°. Quia cā ꝓticularis nō extendit ad ꝓductōez alterius rō nis. ¶Contra ista instat q̄drupl'r. ¶ ¶Primo sic ꝛ ꝑmā ꝯclonē. Illud quod ꝯuenit alicui in ꝓ mo mō dicēdi ꝑ se: ꝑcedit illud qđ ꝯuenit in 2° mō: ꝑ volūtas ꝯuenit pr̄i in 2° mō sicut ꝛ nature. ꝓductio ät in ꝑmo mō: q2 ipm ꝯstituit. g̃ ꝛc̄ ¶2° sic ꝛ scdaz ꝯclonem arguo sicut tu. Quecūq̄ sunt sit in eodem instanti eternitatis: illa sci uicem ꝯcomitant. ꝑ gñatio ꝛ spiratio sunt huiusmodi. g̃ si ꝓpter ꝙ dicat ꝓduci filius volun tate ꝯcomitāte. eodem spiratione ꝯcomitante. ¶3° ꝛ tertiam sic. In illo instanti in quo pat̄ ꝓducit filium: aut placet sibi in ꝓductiōe aut dis plicet. non 2m̄. quia ꝙ esset impfectionis. g̃ plz. ꝓboc autem voco ꝓduci voluntate subsequen te. ¶4° ꝛ ꝗrtam sic. Uerbum eiusdem rōnis vi det in nobis ꝛ in deo. ꝑ in nobis volūtas ꝯcur-

rit ꝺm q dicit Aug. iiij. de tri. g eodē mō ꝯcurreret in diuis: alioqn nō eēnt eiusdē rōis. ¶ Ad ꝑmū dico q aliq̄d ꝯuenire suppositō in 2°°: pōt intelligi dupl'r. Uno mō p rōez formalē suppositi. ⁊ isto mō maior v'r ē vera. Nā q̄ ꝯuenit in ꝑ°°: isto mō sunt ꝑoza his de 2°°. Alio mō ptz intelligi q sibi ꝯueniat p rōez cōez: ⁊ de isto nō ē vera. Nā bonum ꝺr de hoie in 2°°. ⁊ tm̄ bonum in hoie est ꝑus rōnali: qz sibi ꝯuenit p rōnez cō munem supioris. s. entis. ¶ Ad ꝓpositū tūc dico: q voluntas in 2°° dicendi p se iest patri: nō p rōnem patris. ꝫ ꝑcise p rōnem ꝯmunē. s. p essentiam vel naturam. ⁊ iō in p̄re ꝑoz est voluntas q̄ productio que est de ꝑmo mō. ¶ Ad 2m dico q eodem mō de omnibus que sunt in patre. pōt ꝯcedi q producitur cum eis: ⁊ ita de spiratione ⁊ de omnibus alijs. non tm̄ ita ꝓpꝛie de vno sicut de alio: ⁊ ideo non est ita in vsu ꝯmuni. ¶ Ad 3m dico q nō est imaginandū q succes sio sit inter productionem ⁊ ꝯplacentiaz. nec q productio transeat in ꝑteritum: stātibus aūt simul: necessario voluntas ꝑoz est productione: ergo nō pōt esse subsequens. ¶ Ad 4m dico: q impfectionis est in verbo nostro q sit impatū: ⁊ p ꝯsequens q ibi ꝯcurrat voluntas copulās parentem cum prole. Illo ergo mō non est ponendum in diuinis. ⁊ ideo non ponit ibi volū tas ꝯcurrere. ¶ Quantum ad 2m. s. vtrum pat̄ producat filiū volitione. supposita vniformi distinctione. Hic sicut dictū est de voluntate. pono quattuoꝛ ꝯclusiones ꝯformes. ¶ Prima est q pater producit filium volitione anꝯcedente. ⁊ probatur. quia essentiale p̄cedit notionale: sed volitio est essentialis: ⁊ productio notionalis. ¶ 2a q volitione ꝯcomitante. quia in eodē instā ti eternitatis sunt. ¶ 3a: q nō volitōe ꝯnte: quia volitio in diuinis ꝑoz est productōe. ¶ 4a q nō volitione eliciente: quia actio nulla immanens est ꝓncipiū ꝓductiuū alterius: eo q ipa sit finis ꝫ velle diuinum est actio immanens g̊ ⁊c̄. ¶ ꝑ. nō ptinet ad memoriā fecundam. ¶ Contra ista q̄drupl'r. ¶ Primo sic. Sicut agens ꝑsupponit esse: ita ꝑsupponit illud quo agens ꝯstituit inesse: ꝫ velle est agere: quia opari: ꝓductio aūt est illud quo p̄ ꝯstituit in esse. g̊ velle p̄is ꝑsuppo nit ꝓductōez. ¶ 2° sic. Actus scōs sp ꝑsupponit actū ꝑmū. ꝫ velle ē actus scōs p̄is. gnatio autē actiua ē actus ꝑmus. sic aia intellectia ē ꝑmus actus hois. g̊ velle p̄is ꝑsupponit ꝓductionē. ¶ 3° sic. Actus volēdi nō ē nisi volētis. si āt volitio p̄cedit gnatōez: tūc q̄ro cuius volūtatis erit p illo signo nō p̄is: qz p illo signo p̄ nō ē. g̊ erit volitio nullius volētis. ¶ 4° sic. Actus volē di necessario ꝑsupponit obiectū. si g̊ filius ē obiectū volitōis necessario volitio ꝑsupponit filiū. ⁊ p ꝯns gnatōez actiuā q̄ ꝑoz est filio. ¶ Ad ista q ordinē. ¶ Ad ꝑmū dico q non sp agē ꝑsupponit suppositū: ꝫ tm̄ bn̄ ꝑsupponit ꝑncipiū actōis. Ex emplū. si aia xp̄i in ꝑmo instāti sue creatōis fu isset btā. in illo instāti q̄ nō fuit suppositō ꝑbi v nita ꝓpa opatio btifica fuisset ꝑoz suppositō. Iꝫ etiā apparet de aiabus scōꝝ btis q̄ nūc bn̄t actū btificū: ⁊ tm̄ nō in suppositō. In resurrectōe aūt habebūt suppositā ⁊ erūt in suppositis. Unō ꝯce do q agē ꝑsupponit eē sui ꝓncipij: ꝫ tm̄ nō optet q ꝑsupponat eē suppositi. In ꝓpositō āt ꝑsupponit eēntiā cū volūtate. ¶ Ad 2m dico eodē mō q actus scōs ꝑsupponit ꝑmū sui ꝓncipij formalis nō āt suppositi. sic̄ si xp̄s fuisset purus hō: i moz te nō fuisset suppositū: ⁊ tm̄ remāsisset actus bti ficus. ¶ Ad 3m dico q volitio ē ꝑoz q̄ sua inhe rētia ad volūtatē vel q̄si inherētia: sic̄ ē ꝑus vo litio in se q̄ sit actus volētis. Nā oē qđ ē ad ali ud ꝑus ē ad se: sic volitio ꝑoz ē ad se q̄ referat ad subiectuz. ¶ Ad 4m dico q actus ꝑsupponit obiectū saltē ꝑmariū. nō ē aūt necesse q ꝑsupponat scōariū. essentia āt ē obiectū ꝑmariū volitionis. filius āt scōariū. Et ideo lz ꝑsupponat eēntiā: nō tm̄ filiū. ¶ Uz adhuc animus nō q̄escit p pter diffi. occurrētes. Arguo g̊ q̄druplr. ¶ Pri mo sic. Quis volitio vt cōis possit p̄cedere p ductōez. tm̄ volūtas p̄i apꝛopꝛiata non: qz illud cui aliq̄d ꝯuenit vel apꝛopꝛiat̄ est ꝑus illo. ¶ 2° sic. Nā intellectus nō capit q aliqs opet̄ añq̄ sit: ⁊ ita pax̄ capit intellectus q sit velle patris añq̄ p̄ intelligat̄ eē. ⁊ p ꝯns añ gnatōez. ¶ 3° sic. Dis habitudo ꝑsupponit extrēa: ꝫ velle pa tris vt p̄is dic̄ habitudinē volitōis ad p̄ez: si cut esse in q̄cūq̄ vel cuiuscūq̄. g̊ ꝑsupponit patrē. ⁊ sic p̄ p̄cedit. ¶ 4° sic. Oē totū ē posterius suis ptibus. ꝫ velle p̄is dicit q̄ddā qđ ꝯstituitur ex p̄re ⁊ velle: g̊ p̄ q ē q̄si ps huius totius erit ꝑoz q̄ velle p̄is qđ est q̄si totū. ¶ Ad ꝑmū ⁊ ad alia oia dico: q ꝯuincunt ⁊ demonstrāt: si bn̄ intelligat̄ ꝯcło quā probant. Ideo discurrē do p singula. ¶ Ad ꝑmū dico q aliud est dicere in suppositō p̄is esse aliquā opatōez p̄cedentez p̄ez. ⁊ aliud est dicere opatōez p̄is vt p̄is p̄ cedere p̄ez. Primū em̄ est necessariū: ⁊ 2m ꝫm possibile. Exemplū. Materia in ꝯpositō p̄ce dit formā: ꝫ nō vt in ꝯpositō. qz vt sic ꝯpositus nō est nisi p formā. Ita dico in ꝓpositō. Nam velle p̄is ē ꝑus p̄re. ꝫ tm̄ velle p̄is vt p̄is est posterius p̄re. Eodem mō dicimus q velle patris ē in filio: ꝫ nō velle p̄is vt p̄is. ¶ Uz ꝛ. q̄ lem ordinē bn̄t aliq̄ inter se: eundē in suppositō bn̄t. ꝫ velle ꝺm se p̄cedit productōnez: g̊ in p̄re volitio p̄cedit productōez. ¶ Rñdeo q vex̄ ē: q in p̄re velle p̄cedit productōez. ꝫ tm̄ nō velle vt in p̄re nisi vtrūq̄ reduplicet̄. dicendo sic q

volitio vt in pre sit por pductone vt in patre: t tunc ꝓcedo: tñ volitio vt in pre nō est por pductione simplr sine reduplicatōe: qr tūc vt in pre esset por pre: qđ ē ꝺictio. ¶ Ad alia tria eodem mō dicendū ē. ¶ Ad auctoritatē in ꝓncipio dico q intelligit idemptice. s. charitate que est essentia.

Questio II

Vtrū pr pducat filium intellectu. Et ꝺr q nō. qr mēoria pducit ẏbū: ꝑ mēoria distinguit ab intellectu. g̃ rc. ¶ Cōtra. qr ẏbū pducit fm Augu. p actū dicēdi: ꝑ dicere nō ē nisi potētie intellectiue. g̃ rc. ¶ Hic pcedendū ē sic in pcedēti q̃stione. ꝓmio de potētia 2o de actu. ¶ Quantū ad ꝑmū supposita applicatione pdicte distinctōis de volūtate ad intellectū. Dico ꝓfozmit q̃ttuor ꝓclones p ordinē fm illa q̃ttuor mēbra distinctōis. ¶ ꝓria ē q deus pr gnat filiū in intellectu pcedēte. ꝓbatt. ꝙa essentialia pcedūt notionalia. qr natura pfecta incipit a pfectionibus: eēntialia sunt pfectiora notionalibus. ꝑ intellectus eēntialis ē pductio notionalis. g̃ rc. ¶ 2a ꝓclo ē: q in intellectu ꝓcomitāte: qr intellectus t gnatio sunt coetna. t p ꝓsequēs vnū aliud ꝓcomitat. ¶ 3a ꝓclo ē: q nō intellectu ꝓsequēte: qr nullo ordine potētia intellectiua sequit actū gnandi simplr lz cū determinatōe sic. ¶ 4a ē q gnat ipm intellectu elicientē. qr fm Augu. ẏbū nūq̃ ē nisi a dicēte: ꝑ nulla alia potētia in deo ē dictiua nisi intellectus g̃ intellectus elicit ẏbū. ¶ Sz sunt alīq difficultates. ¶ ꝓria ē. Utr oēs pfectōes q̃ sunt in intellectu formalit ꝓcurrāt ad pducendū ẏbū: videt q sic: qr intellectus pfectus mltis ẏtutib⁹ in nobis sit cū oibus elicit actū. g̃ t in deo. Sūt aūt ibi sapia: scia: ars: t prudētia. ¶ Dico q sola sapia ꝓcurrit elicitiue in pductōne ẏbi. Rō huius ē: qr ois pfectio habitualis coopat sue potētie ad actū de obiecto. q̃. s. actus est de tali obiecto. ẏbum aūt diuinū ē de diuina essentia: respectu cuius ē ẏa sapia. g̃ sapia ꝓcurrit. Scia aūt nō ꝓcurrit. qr ẏbū nō ē illius obiecti: r respectu cuius est scia. qr scia est ppie de ereaturis. Nec prudētia: qr ē de ꝓtingētibus. Nec ars qr est de factibilibus. g̃ sola sapia. ¶ Cōtra. Aug. dicit q filius ē ars pris plena omniū rōnum' viuentiū. Et silr dicit q ẏbum ē scia de scia: t ꝓsiliū de ꝓsilio. Et sic videt p modum artis pcedere: t scie t prudentie. ¶ ꝑ. Augu. iij. de trini. dicit q ẏbum pcedit de oibus q̃ sunt in memoria pris. sunt aūt in mēoria istis habitus. g̃ rc. ¶ Ad ꝑmū dico q ẏbum ē ars t scia: ꝓsiliū idēptice t appropriate: qr p modum intellect⁹. ¶ Ad 2m dico q ad mēoriā vt mēoria ē nihil ptinet nisi diuinus intellectus in rōne actiui t obiectum sapia aūt q̃si p modū habitus pficiētis. Alia aūt magis ptinent ad intelligentiam q̃ ad mēoriā. ¶ 2a diffi. est. Si ex pte obiecti ꝓcurrant ad productionez ẏbi pfectiones essentiales q̃ se tenēt ex pte essentie: sicut infinitas necessitas t talia. Dico q sola essentia ꝓcurrit in rōe ꝓncipij elicitiui. Alia aūt sunt q̃ non ꝓcurrunt isto mō: ꝑ vt ꝓditiones agentis: sicut heceitas in homine generante ē solum ꝓditio agentis. t isto mō ꝓcurrūt necessitas t infinitas: t hmōi: t nō alio mō ¶ Quantū ad 2m ꝓncipale. s. de actu intelligēdi inducunt quattuor cōclusiones ꝓformes aliis de intellectu. ¶ ꝓrima est: q pr pducit filiū intellectōe pcedente. quia intellectio est eēntialis pductio notionalis. ¶ 2a est q pducit intellectione ꝓcomitante. quia sunt coeterna. ¶ 3a ē q nō pducit intellectione subsequēte: quia nullo ordine intellectio pductionem sequit. ¶ 4a est: q non intellectione eliciente. Et ꝓbo q̃druplr. ¶ ꝓrimo: quia intellectio est finis: t p ꝓsequēs non vlterioris termini pductiua. ¶ 2o: eadez intellectione omnia intelligunt: sicut eadem volitione omnia diligunt. sed volitio non ē pductiua. ergo rc. ¶ 3o: quia non ptinet ad memoriam ¶ 4o. quia appropriat filio. ¶ Sed ꝺ q̃druplicit. ¶ ꝓrimo sic. Non videt q actus intelligendi possit pcedere actum generandi. quia actio supositi sp ꝓsupponit suppositum cuius est: sed intellectio est opatio patris. ergo ꝓsupponit pr et p ꝓsequens paternitatem. ¶ 2o sic. Eadem intellectio est respectu essentie t respectu ẏbi fm Augu. xv. de tri. ꝑ actio intelligendi ẏbum nō videt posse pcedere ẏbum vt intelligit ẏbum. plusq̃ potest pcedere essentiam vt intelligit eā. ¶ 3o sic. Omnis cognitio visiua est tm existētis. Nam quod non est videre non pōt. ergo si intellectio pcedit ẏbum: cognosceret ẏbum anteq̃ sit: quod ē impossibile. ¶ 4o sic sicut supra fuit declaratum. Cognitio intuitiua est existentis vt existēs est. t ita in illo ꝑi quo intelligit ẏbum non existens. vel non erit cognitio intuitiua: vel erit intuitiua non existentis. ¶ Ad ꝓimum dico q opationes elicite in supposito a ratione formali nō possunt illam pcedere sicut rationale differētia hominis que est ab anima nō potest pcedere animam rationalem: ꝑ operatio est elicita a ꝓncipio fundamentali potest pcedere suppositum ꝓstitutum: sicut corpus mortuuz immutat sensum. quia videt t tangit: t sic de aliis. Si autem infundat sibi anima ista operatio pcedit suppositum. Sic in ꝓposito actus intelligendi elicit ab essentia vt a ꝓncipio fundamētali. t ideo potest pcedere suppositum. ¶ Ad 2m ꝓcedo q est idem actus intelligendi habens tñ duo obiecta ordinata. s. essentiam vt ꝓmarium obiectū. t ẏbū vt secundariū. ꝓus g̃ fm or-

dinē aliquē terminat ad essentiā q̄z ꝑpetatem. Nō req̄rit ā̄t q actus ꝓsupponat obiectū scd̄arīū: lz necessario ꝓexigat obiectū ꝑmariū. ¶ Ad 3m ⁊ ad 4m sil'r q; idē sunt dr q aliq̄d pōt videri ⁊ cog̃sci intuitiue dato q nō existat. sicut in rep hēsiuo supeminēte: sic̄ futura ꝯtingētia repsentant q̄ nō sunt. De lꝫ alias. ¶ Difficultas ergo ē quō notitia q̄ cog̃scit ꝝbū ē intuitiua. ¶ Si dicat q ē intuitiua eēntie: nō vt ꝝbi. ¶ Sz diffi. ē de cognitōe ꝝbi vt ꝝbū ē que videt intuitiua. ¶ Ad cuius euidentiā notādū q duo assignant ordinata ex pte obiecti: ⁊ duo ex pte opantis. Ex pte obiecti assignat eēntia q̄ ꝑmo terminat in ꝑmo signo vt obiectū ꝑmū. assignat ā̄t in 2o signo ꝑpetas siue gñatio vt obiectū scd̄arium. Ex pte ā̄t opantis sunt alia duo. ꝑmo ē em actus intelligēdi. 2o actus ꝓducēdi. ¶ Jstis autē supositis pōt sic declarari ꝓpositū. Añcunq̄ duo ordines sic se hñt q vniformit̄ currūt: ⁊ ꝑmū vnius ē sil' cū ꝑmo alterius: videt q 2m est sil' cū 2o: ꝫ ordo actus intelligēdi ad ꝓductōnez ex pte opantis ⁊ ex pte obiecti. ordo essentie ⁊ ꝑpetatis ita se hñt: vniformit̄ em currere vident. ⁊ ꝑmū vnius ē sil' cū ꝑmo alterius videt q 2m erit sil' cū 2o: ꝫ actus intelligēdi ⁊ essentia vt obiectū sil' sunt. g̃ 2m erit cū 2o. s. actus ꝓducēdi: ⁊ ipemet in rōe obiecti erūt sil'. ¶ Sed adhuc remanet difficultas. ꝓductus em difficultatis in ista q̄stione nō ē vtz pr̄ ꝑus intelligat eēntiā q̄z ꝓducit filiū: ꝫ ē vtz pr̄ intelligat filiū: ⁊ ꝑ intelligens filiū ꝓducat ipm. ¶ Dico q pr̄ ꝑus nō intelligit filiū q̄z ipm ꝓducat: qz sic intelligeret pr̄ez añq̄z eēt pr̄. qz ꝑ gñatōez ꝯstituit pr̄: ꝫ bñ ꝯcedo q pr̄ ꝑus origine filiū intelligit q̄z filius ꝓducat. qz pr̄ hz a se filium cog̃scere: ⁊ ideo cognitio filij inest pr̄i ordine originis añq̄z filius ꝓducat. qz solū ꝓducit in 2o signo originis: qz ꝓducit ab alio ⁊ nō a se. ⁊ lꝫ ē eē posterius. Sz si dicat tūc redit diffi. aparenter sic. Tu ponis q pr̄ ꝑcedit ꝝbū ꝑ aliq̄ signo. ⁊ ꝑ illo signo nō ē ꝝbū: ꝫ ꝑ illo signo cognitio pr̄is ē intuitiua. ⁊ sic ipsa erit nō exñtis. ¶ Dic ē intelligendum q duo gña signoꝝ sunt. Quedā sunt ꝑmanētia: ⁊ q̄dā successiua. Successiua sic̄ ē ꝑus ⁊ posteri⁹ in tpe: ⁊ in istis ē regula gñalis cū ꝑus ē posterius nō ē. ꝓmanētia ā̄t sunt sic̄ ꝑus ⁊ posterius in ordine pfectōis vel situatōnis: sic̄ dicim⁹ q sol ē ꝑ luna. qz pfectior. sil'r saturnus ē ꝑ sole: qz in situ ꝑi ⁊ eminētiori. ¶ ꝓdia dicunt successiua. qz nō ꝑmanēt sil'. scd̄a ā̄t dicunt permanētia: qz sil' ꝑmanēt ⁊ existūt. Jn istis ā̄t signis successiuis vltra lꝫ q q̄n vnū ē alterꝫ nō est: hñt aliud q q̄n vnū ē. s. ꝑus posterius nec simpliciter nec ꝼm q̄d ē: nisi in potentia. ¶ Jn alijs aūt ꝑmanētibus quocūq̄z vnū ē aliud simpl'r ē ꝫ tñ ꝼm q̄d nō est. quia. s. nō ꝑ eodē signo: sicut q̄n celū empireū ē: tūc firmamentū est: ꝫ nō ē ꝑ eodē signo pfectōis. Eodē mō dico in ꝓposito pr̄ ꝑcedit filiū ꝑ tale signo ꝑmanēte. ꝑus em ⁊ posterius originis sunt ꝑmanētia. ⁊ ideo q̄n cūq̄z pr̄ ē: filius simpl'r ē: ⁊ tñ nō ē ꝑ illo signo: qđ est nō esse ꝼm q̄d. filiū em esse ꝑ ꝑmo signo originis nihil aliud ē q̄z filiū esse a se. Filium autē esse a se est filiū nō esse ab alio: ⁊ sic esse filium ⁊ non esse filium. ¶ Tunc ad argumentū qđ nō est nō pōt videri: ꝯcedo quod simpliciter non est: nō potest videri. filius non est q̄n pr̄. ¶ Dico q ista est falsa: quia sp filius est quando pr̄ ē simpliciter: ꝫ tamen nō est ꝑ illo signo. ¶ Tu dices hoc sufficit ad impediendum: quia si nō ē ꝑ illo signo ꝑ quo intelligit tunc impediet rō notitie intuitiue. ¶ Dico q sufficit ad notitiam intuitiuam q obiectum habeat esse simpl'r q̄n notitia est. ꝫ non requirit q habeat esse quo ad omnem ꝯditionem. Exemplum manifestū. Actus intelligendi quo albedo intuitiue cognoscit ꝑ or est ordine nobilitatis ⁊ pfectionis ipo obiecto. s. albedine. quia accidens spūale. illud aūt corpale. Ex lꝫ arguo sicut tu. Obiectuz notitie intuitiue est ꝑ q̄cūq̄z signo notitia ē. ꝫ notitia ē ꝑus pfectōne q̄z tale obiectū. g̃ ꝑ illo ꝑori obiectū ē. ꝫ albedinem esse ꝑ illo signo ꝑ q̄ ē intellectio ē eā esse eq̄ pfectā: sic̄ intellectio ē q̄ sunt ꝯdictoria. Hoc aūt nō sequit ex lꝫ q notitia ē ꝑor pfectione q̄z albedo. g̃ ex alio. s. q ꝑ q̄cūq̄z signo notitia est obiectū ē. g̃ ⁊c. ¶ Dico g̃ q pr̄ez esse ꝑorem filio origine: est pr̄ez esse a se: ⁊ filiuz nō esse a se: lz g̃ sp q̄n pr̄ ē filius simpl'r ē: ex hoc sufficit ad intuitiuā notitiā. tñ filius nō est ꝑ q̄cūq̄z signo ꝑ q̄ pr̄ est: quia non est a se. ¶ Ad auctoritatē in ꝓncipio dico q Augu. accipit mēoriam fecundā q̄ est ꝓncipium ꝝbi ꝑ potentia intellectiua cum obiecto aut spē intelligibili. Jntelligentia aūt cū actu.

Questio. III.

UTrum pr̄ ꝓducat filium necessitate. q nō: qz necessitas ⁊ tristicia ꝯsequunt se ꝼm ap'm. ad Coꝛ. ix. ⁊ distinguit ꝯ beneplacitū. ¶ Cōtra. Augu. ꝯ Maximianū dicit q eo mō q̄ pr̄ ē deus genuit ꝫ necessario deus ē g̃ ⁊c. ¶ Hic ꝓmo videndū ē q̄d sit necessitas. ¶ 2o de q̄sito. ¶ Qtū ad ꝓmū q̄ttuor sunt modi dicendi. Quidā em dicūt q necessitas in deo nihil aliud ē nisi rō diuine essentie. Alij dicūt q ē spāle attributū qđ demōstrat de deo. Alij dicūt q nō spāle attributū: ꝫ idē cū oibus. Alij dicūt q ē rō ꝓpatiua. s. incōmutabilitatis. ¶ Nullū istorū mōꝛ intelligere possum. ideo arguo ꝯ quēlibet. ¶ ꝓio ꝯ ꝑmū sic. Añcūq̄z aliq̄ sunt oio idē q̄dditatiue: q̄cq̄d ꝯpetit vni ⁊ alteri: ⁊ q̄cq̄d re

mou eť ab vno ⁊ ab alio. ꝟ rō diuinitatis ē inco gnoscibilis ꝑ naturā. rō necessitatis ē cognoscibilis ꝑ naturā: vt oñsum ē. g̃ ⁊c. ¶ Cōtra 2m sic. Illud qđ ꝓpetit eēntie vt ꝑscindit ab oibus attributis nō ē attributū: ꝟ eēntia diuina ē necessaria vt ꝑscidit ab oibus attributis. g̃ ⁊c. Silr nullū attributū dr de relatōe. necessitas aūt dr de ꝓpetate siue relatione. g̃ ⁊c. ¶ Contra 3m sic. Quecūq; sunt eiusdē rōnis formalis hñt eadē ꝑdicata q̃ddditatiua: ꝟ sapia in deo ⁊ in creatura sunt eiusdē rōnis formalis. g̃ ⁊c. Si g̃ necessitas ē oio idē ⁊ q̃ddditatiue cū sapia diuia: eodē mō cū creata. ¶ Cōtra 4m sic. Illa nō sunt eadē q̃z vnū ꝓpetit alicui cui aliud repugt. ꝟ incommutabilitas ⁊ necessitas sunt hmōi. qz incōmutabilitas ꝓuenit oibus obiectis sciaz: ⁊ nō necessitas. ¶ Itē ꝼm pbos materia ē necessaria: ⁊ tñ ꝓmutabilis ꝼm pbos intelligētie sunt necessarie: quia necessarie ꝓducte: ⁊ tñ ꝓmutabiles. Eodē mō de celo. ¶ Itē in diuis sunt tres relationes incōmutabiles: ⁊ ꝑ ꝓñs in deo eēnt tria necesse esse. Ideo dico q; sic infinitas ē gdus intrinsecus: ita ⁊ necessitas ē modus intrinsecus diuie eēntie: ⁊ oim diuioz. ¶ Et pbo sic. qz illō dic̄ modū intrinsecū qđ nō variat rōez formalē necessitas aūt ⁊ ꝓtingētia nō variāt rōez formalē: sic nec finitas ⁊ infinitas. Hoc ptz. Nā creatura in potētia obiectiua: ⁊ creature in actu sūt eiusdē rōis formalis: ⁊ tñ creature in potentia obiectiua sunt necessarie. in actu aūt sunt ꝓtingētes. Silr lux lūe ⁊ lux solis sunt eiusdē rōis formalis: tñ vna ꝼm pbos ē necesse eē: alia nō: ꝗa lux lune ꝼm eos ē deficiēs. ¶ Circa tñ ista sunt aliq̃ dubia. Primū ē si necessitas q̃ est modus intrinsecus distinguiť ab infinitate añ actū intellectus nr̄i. ¶ Dico q; ꝼm ꝓncipia q̃bus vtor opꝯet dicere q; sic: qz illud necessario distiguiť ab alio qđ ex se vni repugnat cui aliud nō repugt. Cōstat aūt q; infinitas repugt relatōi in diuinis necessitas aūt nō repugnat. g̃ ⁊c. ¶ 2m dubiū est: si distinguiť ab eñtia. Et ꝟ dico q; sic. qz accepta eadē maioze accipio minoze. ꝟ eñtia nō repugnat creature ꝟ sibi ꝓmunicať. necessitas aūt sibi repugnat. g̃ ⁊c. ¶ 3m dubiū ē si distinguitur ab eēnitate. Dico eodē mō q; sic. qz eēnitas ꝼm pbos ⁊ theologos nō repugnat creature sicut motui. necessitas aūt ei repugnat. ¶ 4a difficultas ē quō in diuinis possit esse oio necessitas cū sint ibi plures entitates relatiue q̃z vna nō est alia: ⁊ q̃libet ꝑ se est necessaria. ¶ Dico q; sic nō ponit in diuinis nisi vna existentia qua oia diuina formaliter existunt: ita non ponit nisi vnica necessitas qua omia dicunt necessaria: sicut in creaturis nō ponit nisi vna q̃tas q̃ multa dicunt q̃ta. ¶ Ex ꝟ pz q; necessitas distinguiť a realitate: qz realitas in diuis multiplicať cuz sint ibi tres res ⁊ tñ nō tres necessitates: sic nec tres eñtie: ꝟ tñ vnica. Videť tñ nō obstāte illo qđ dictū ē ad 2m dubiū q; necessitas nihil aliud ē q̃ eñtia. vt. s. oē illud cui eñtia ꝓpetit ꝑ se illud sit necesse eē: ⁊ cui ꝑ accñs ꝓtingēs esse: qz illa de 2oo sunt inseparabilia. illa aūt de ꝑ accñs separabilia. ¶ Ex tunc quō q̃ddditas abstrahit ab eñtia. Dico q; ꝟ ē vez in ꝓmo mō. aliq̃ aūt q̃titas determinat sibi eñtiā in 2oo. ¶ Ad cuius intellectum est sciendū q; imaginamur q̃ttuor genera q̃titatum. ¶ Quedam em̄ sunt necesse esse sicut oia diuina: quia impossibile est ea non eē. Quedam sunt necesse non esse: sicut chimera ⁊ oia entia ꝓhibita. Quedam sunt possibilia esse quia eis non repugnat eē: sicut sunt oia creabilia. ¶ Quedā autem sunt possibilia non esse: sic omia entia creata que sunt admirabilia. ¶ Ad tum ad quesitum quod est secundum declarandum. Primo excludam necessitates q̃ non sunt ad ꝓpositum. ¶ Circa quod est sciendum q; est quadruplex necessitas. ¶ Una que oponiť contingentie: ⁊ de ista tractabitur. ¶ Alia est necessitas que vocatur violentia: ista non est in diuinis. ¶ Tertia indigentie: etiam ista nō est ibi. ¶ 4a exigentie: ⁊ ista poniť ibi bene quia ex pfecta ⁊ abundante fecunditate pater coexigit filium. ¶ Quantum ad ꝓmum de qua queriť ꝓncipaliter dico quatuor conclusiones sicut dixi in duabus ꝓcedentibus q̃stionibus. ¶ Prima est q; pr̄ ꝓducit filium necessitate antecedente concomitante ⁊ non ꝓsequēte nec eliciēte. ¶ Sed tñ hic sunt aliqua dubia. ¶ Primum est q; tunc filius nō videť necesse esse sicut pater cum filius non sit necesse a se: sed ab alio: pater autem a se ergo ⁊c. ¶ Dico q; ideo non sunt equaliter necesse esse: quia ꝓstituuntur per relationes opositas sicut dicunt quidam. quia spūssanctus est necesse esse: ⁊ tamen non ꝓstituiť ꝑ relatōez oppositam ꝓstituentem patrem ⁊ filium ⁊ ꝓducētem spm̄sanctum. ¶ Ideo dico q; ideo sunt eq̃liter necesse: eē qz eandem necessitatem quam habet pr̄ ꝓmunicat filio: ⁊ pr̄ ⁊ filius eandē cōicāt spirituisancto. ¶ 2m dubium est ad hoc idem: qz illud quod non est ex se necesse esse sed ab alio: videtur esse ꝓtingens ex se. filius est huiusmōi. ¶ Dico q; filius est ex se necesse eē: sed non tamē a se originaliter: ⁊ licet contingens ⁊ necessariū sunt immediate opposita: non tamen cum determinatione. s. a se vel ab alio. quia licet pater nō sit ꝓtingens ab alio: non tamen est necesse eē ab alio. ¶ 3m est adhuc. quia quod habet necessitatem ꝑ modum fontis videtur eē magis necessarium. pater est huiusmodi. ¶ Dico q; vbi equalitas ꝓceditur: ꝓncipalitas non negať. Unde

Aug. xv. de tri. ꝯcessit ꝑncipaliꝝ ſpm̃ſcm̃ a ꝑre ꝓcedē. qz filius h̄ hz a ꝑre. ¶ 4m ad h̄ idez. quia ꝓpꝝ qđ vnū qđcꝫ tale ⁊ illō magis. Filius ē necessarius ꝓpꝝ ꝑrez. g̃ ⁊c. ¶ Dico q̄ nō tenet regula niſi vbi ē cā ⁊ cātū: in diuis hec nō ſunt. filius em̃ nō ē effectus ꝑris. ¶ Cōtra. qz vītas p̄missaꝫ ex ꝑte obiecti nō ē cā ꝯclonis: cū oio ſint idem realiꝝ: ⁊ tn̄ ibi inducīt illa regula: ꝓpꝝ ⁊c ¶ Dico q̄ vbi adducīt nō ē eadē cālitas: ſic h̄ ē eadē neceſſitas: ſi em̃ totū euidētie qđ ē in p̄miſſis cōicareꝫ ꝯclōni. tūc ꝑncipia nō eēnt euidētiora ꝯclone. h̄ ām tota neceſſitas cōicaꝫ. ¶ Si q̄ratur vlterius quō ſe hz neceſſitas in ꝓductōe vl in ꝑre reſpectu ꝓductōis ꝛbi. ¶ Dico q̄ ſe hz n̄ elicitiue. ſ̄ ſic ꝯditio eliciētis ⁊ ꝓducētis. ſic exiſtētia ē ꝯditio ꝑris: qz nō ꝓduceret niſi exiſteret. ſic neceſſitas nō ē rō agēdi: ſ̄ ꝯditio agētis: ⁊ etiā actōis. ¶ Ad auctē i ꝑncipio dico q̄ apls loqꝫ de neceſſitate violētie. ¶ Queſtio. IIII

UTrū pr̄ genuerit filiū nā: qz gn̄atio diuina ē ſupra nāz. ſic pz p hyla. g̃ ei⁹ ꝑncipiū nō ē nā. ¶ Cōtra. qz ſm Damaſ. i ſuis ſentētijs: gn̄atio ē opus nature. g̃ ⁊c. hic ꝑo vidēdū ē qđ ē nā. 2o vtꝫ gn̄atio ſit ꝓpe nālis ¶ Qtū ad ꝑm ſciēdū q̄ Boe. de duab⁹ naturis ⁊ vna ꝓſona xp̄i accipit ⁊ diſtinguit nāz q̄druplicīt. ¶ ℙro cōiſſime ꝓ oi eo qđ intelligi pōt. ¶ 2o ꝓ illo qđ agē vel pati ꝑt: ⁊ iſta ē magl ꝓpa ¶ 3o acceptio eſt ſm q̄ nā ē ꝑncipiū motus p ſe. ¶ 4o ē q̄ nā ē vnū qđcꝫ infoꝛmās ſpecifica dr̄a. Hz magis artificioſe inueſtigādo dicūt aliq̄ q̄ nā ē illud qđ ꝑt eē ꝑncipiū natiuitatis: qz oē qđ naſci dr̄. ideo ꝓpe naſci dr̄: qz ē a ꝑncipio nāli ⁊ h̄ videl acceptio hyla. vj. de tri. ¶ Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū q̄ q̄ttuoꝛ ſunt rōes formales q̄ a ſe inuicē abſtrahūt. ¶ ℙria ⁊ iſima ē rō ſbe a q̄ abſtrahit rō nature. Nā ois ſba ē nā: ⁊ nō ecōuerſo nā q̄litas ē nā: nō tn̄ ſba. ¶ 2a ē rō nature a q̄ abſtrahit rō eēntie: ⁊ ꝯtinet ſb rōe eēntie. ¶ 3a ē rō eēntie. Nā ois nā ē eēntia: ſic pz inductie in oībus: nō tn̄ ecōuerſo. Nā illud ē eēntia qđ diffinīt: ⁊ iō ois ſpēs cuiuſcūq̄ gn̄is ꝑt dici eēntia nō tn̄ nā: qz multa ſunt q̄ nō pñt eē ꝑncipiū ꝓductiuū alic⁹: ſic forte ſunt reſpect⁹ ⁊ mā: ⁊ talia ¶ 4a ē q̄ddītas. Nā ois eēntia ē q̄ddītas: ⁊ nō ecōuerſo. Ab oībus em̃ ponūt multe q̄ddītates in diuis: nō tn̄ niſi vna eēntia. vñ eēntia ⁊ q̄ddītas nō dicunt cōit nature: eo q̄ ab eis nihil naſcit. ¶ Ex h̄ arguit q̄ nomē nature ſolū ꝙētat ſbe ⁊ q̄litati. excepta 4a ſpē q̄ ē ꝑciſe reſpectus. qz vl̄r oē qđ ē ꝑncipiuz alic⁹ qđ dr̄ natū ꝑt dici nā. iſta ām ſunt hmōi. g̃ ⁊c. ¶ Hz h̄ inſtat. ℙro qz cū intellect⁹ p ſe nō ſit nā vt diſtinguīt ꝫ eēntiā: qz ſic i deo eēnt plures nature: q̄re in diuis ꝓductio intellectiua dr̄ nālis. Nec valet dicē q̄ rōe eēntie. qz etiā eēntia ꝯcurrit in alia q̄ nō dr̄ nālis. ¶ Dico q̄ nālis ꝓductio nō ſolū ē a nā: ſ̄ etiā a nāli eius ꝑfectōe cuius ē intellectus. Hz nūc ſtat dubiū. qz volūtas ē ita nālis ꝑfectio ſicut intellectus. q̄re g̃ nō dr̄ ita nālis eius ꝓductio: ſic intellectus. ¶ Dico q̄ hz voluntas in ꝑficiēdo ſit eq̄ nālis ſic intellectus. nō tn̄ in ꝑncipiando: qz intellectus coincidit in modū ꝯnālem ¶ Aliud dubiū ē. quō iſte ꝑfectōnes ſubordinate. ſ. ſba: nā: eēntia: q̄ddītas: pñt eſſe in eſſentia cū ſit ſimpl̄r ſimplex. Dico q̄ hz ſimpl̄r ſimplex nullū q̄ddītatiuū ſupius admittat. bene tn̄ admittit tale p̄dicatū ſic dr̄a ſubalt̄nata dr̄az ſub alternātē: ſic ſupius dictū ē de ente. ¶ Tunc reſtat dubiū ſi iſta q̄ttuoꝛ in deo diſtinguunt formaliꝝ. ¶ Dico q̄ ſic. qz aliq̄d repugt deitati in q̄ctū ſba. qđ non inq̄ctum nā. ⁊ aliq̄d inq̄ctū nā quod nō inq̄ctū eēntia. Sil̄r repugt ei aliq̄d inq̄ctū eſſentia: quod non inq̄ctū q̄ddītas. videl q̄ diſtinguiꝝ in ꝓſonis. Nā p q̄ddītates relatiōnū diſtinguunt diuine ꝓſone. ¶ Hz adhuc videt remanere dubiū vtꝫ oē nāle poſſit dici nā. ¶ Dico q̄ nāle in plus ſe hz. qz in deo ſunt plura nālia: nō tn̄ niſi vna nā: qz intellect⁹ ē nālis ſ̄ p̄ciſe ñ ē nā: volūtas aūt ſic dictū ē hz ſit ꝑfectio ſimpl̄r. nō tn̄ dr̄ nālis inq̄ctū ē ꝑncipiatiua alicuius: eo q̄ nō hz modū naturalē: vñ eius ꝑncipiatū nō ꝑt dici natū. ¶ Qtū ad 2m. ſ. vtꝫ gn̄atio diuina poſſit dici naturalis. ¶ Dico q̄ ſicut naturale pōt dici q̄ttuoꝛ modis. ita oꝛtet rn̄dere. Accipiē em̃ naturale vt diſtinguīt ꝫ ſupnaturale. ¶ Et iſto modo generatio diuina nō eſt naturalis: ſed ſupnaturalis ſm Hyoñ. ¶ Alio modo accipitur vt diſtinguīt contra violentū. Et iſto mō eſt naturalis. quia nullum violētuz ꝑꝛie eſt in diuinis: eo mō quo nullum ē ꝑpetuum. ¶ 3o modo diſtinguīt contra artificiale: ⁊ iſto modo etiam eſt naturalis. quia hz ꝛbum ſit ars patris ſm Auguſ. non tn̄ ꝓducīt per artē: quia ars non reſpicit eternū: ſed factibile. ¶ 4o modo vt diſtinguīt contra liberum. Et iſto mō intelligiꝝ q̄ſtio. ¶ Et dico q̄ ſic: quia ſola ꝓductio ſpūſſancti in diuinis dicīt libera ſm Aug. Verum eſt q̄ aliqui volunt dicere: q̄ ꝓductio ſpirituſſancti eſt eque naturalis ſicut filij. ¶ Cōtra hoc eſt Auguſ. Nam ſm eum filius ꝓcedit quō natus: non quō datus: ⁊ ſpūſſanctus quō datus: non quō natus. ¶ Hylari. etiam dicit q̄ natura eſt ꝑncipium generandi. Nā Hieron⁹. ſi ſpūſſanctus ꝓcederet p modum nature. ſpūſſanctus eſſet vere gn̄atus. ¶ ℙ. Natura ē ꝑncipium natiuitatis. g̃ ſi ꝓcederet p modū nature eēt ⁊ diceret natus. tn̄ non ē h̄ tutum dicere: qz ad minus videtur eſſe contra auctoꝛitates ſanctoꝛ. ¶ Ideo alij tenētes q̄ ſit naturalis ponūt

cāz nālitatis: qz ꝓductio filij est ꝑma sic in nālibus illa ē nālis q̄ ē ꝑma. Et qz dicere ꝓcedit spirare. dicē erit nāle. ¶ Cōtra 3 arguo q̄druplicit ¶ Prio: qz creatio in creaturis ē ꝑa ꝓductio: z gñatio nō ē ꝑa. ḡ creatio erit nālis. z gñatio nō erit nālis. ¶ 2o actus impatus in potētia intellectiua dz nālit gignī: cū suꝓponat actū libez volūtatis. ¶ 3o sic. Q̄ncūq; ē aliq̄d suꝓpositū q̄d ꝓ idē ꝓncipiū z eiusdē rōnis formalis ꝓducē duo suꝓposita. ꝓductōes sunt eiusdē rōis formalis: sic ꝓducēs vnū filiū post aliū. ꝑ sic ē in ꝓposito ꝑte. qz nō ē dra ex ꝑte ꝓncipij. ḡ erūt in diuinis due ꝓductōes eiusdē rōis. ¶ 4o sic. Oēz negationē oꝑtet resolucre in affirmatōez. qz ꝓpōes affirmatiue sunt ꝓiores ordine eēntiali negatis z affirmatōes negatōibus. z ꝓtinēt eāz negationis. sic hō nō ē asinus resoluit in istas. hō ē rōal is: z asinus ē irrōalis. Sic relatōez oꝑtet in absoluta resoluere. s. in fundamētū z terminū: qz ista sunt ꝓiora. Exēplū. qz isti sunt sīles: stati fit resolutio ab absoluta: qz sunt albi: cū ḡ ꝓzitas z posteritas sint rōes relatiue optet eas resoluere in aliq̄d absolutū z aliq̄d distinctū eo q̄ relatōnes dispantie sunt. nō ad ipas ꝓductiones: qz respectus sunt. ḡ ad ipa ꝓncipia ꝓductiua. ḡ oꝑtet dicē q̄ ꝓꝑ ꝓncipia ꝓductia alia z alia hec sit ꝓz z alia posterioz. z hec sit nālis z alia libera: q̄d ē ꝓpositū. ¶ Alij dicūt q̄ ideo ꝓductio filij ē nālis: qz ab vno. ꝑ ꝓductio spūssci ideo nō ē nālis: qz a duobus. ¶ Sz ꝫ. Ubicūq; ꝓncipiū ꝓductiuū ē eiusdē rōis: ꝑalitas suꝓpositoz nō variat rōez formalē. Exemplū. Caloz exñs in duobus suꝓpositis ꝓduceret eodē mō sic tm̄ in vno. ¶ ꝑ. Unitas z ꝑalitas nō variāt rōnē formalē: sic vnus hō z multi hoies sunt eiusdē rōis formalis. ¶ Alij dicunt q̄ ideo ꝓductio filij ē nālis. qz ipa refert ẏbū in eē cognito ꝑ actū intelligēdi seipm. ¶ Cōtra. Spūssc̄us ꝓducit in eē cognito ꝑ actū intelligēdi terminatū ad ipsum. ¶ ꝑ. Intellectus diuinus ꝓgscit ītra se cōtingētia ꝓst determinatōez volūtatis diuīe: z sic ꝓducē ea in eē ꝓgnito. Constat āt q̄ nō nālit qz sic necessario euenirēt. Ideo dico q̄ ideo ꝓductio ẏbi ē nālis: qz a ꝓncipio nāli ē. s. a mēoria fecūda q̄ ꝓtinet eēntiā cū intellectu q̄z vtrū q̄ ꝓncipiat nālit. ¶ Sz ꝫ sunt diffi. ¶ Ꝓria ē. cū ꝼm te eēntia ꝓcurrat cū volūtate cū ꝓductione spūssci q̄ ē libera: quō ꝑt eē ꝓncipiū nāle: z si sic q̄re nō ita ꝫ ꝓductio spūssci dz eē nālis. ¶ Dico q̄ modus agendi determinat a cā ꝑticulari: lz cm̄ volūtas diuīa ꝓcurrat ad actū gñatōis creature z libere: tm̄ gñatio dz nālis ꝓꝑ ꝓncipiuz determinatiuū. ¶ Alit dico z melius: qz q̄ncunq; duo ꝓncipia ꝓcurrūt ad aliq̄d ꝓducēdū: si vnū eoz ꝓtingēs ē: tota ꝓductio sit z ꝓductum erit ꝓtingēs. sic ex altera ꝓtingēti z altera necessaria ē ꝓcto ꝓtingēs. Silr in ꝓposito mā ē incoꝛruptibilis: forma āt ē coꝛruptibilis. totū ꝓpositū ē coꝛruptibile. Nā sic ē in oibus q̄ tā ꝓductio q̄z ꝓductiui sp sequit debiliozē ptē. Libez aūt z nāle sic se bñt q̄ si mille necessarie cāe ꝓcurrant ad vnū effectū: z vna sit libera: totū ꝓductū erit libez. lz ḡ eēntia cū ꝓductōe spūssci ꝓcurrat tm̄ qz volūtas q̄ ꝓcurrit ē libera. hic ē q̄ totū hz eē libez. ¶ Sz tūc remanet dubiū quō volūtas aduenīēs eēntie facit ipaz ꝓncipiare libere: cū ipsa ex se sit ꝓncipiū nāle. Dico q̄ sic in creatis aliq̄d qd ex se ē ꝓncipiū ꝓductiuū necessariū ꝑt tm̄ ꝓncipiare ꝓtigenť ꝓꝑť aliud z aliud ꝓncipiū ꝓtingens cū eo ꝓcurrens: sicut ꝓncipiū necessarium z naturale cuiusmōi ē essentia ꝓꝑť ꝓcursum ꝓncipij liberi cuiusmodi est volūtas: poterit ꝓncipiare libere. ¶ Sed aliud dubiuz est: quare voluntas z intellectus non concurrunt ad aliquod ꝓncipiatum sicut duo ꝑticularia z sufficientia: sicut quodlibet eoz cū essentia. ¶ Dico q̄ q̄uis cum ꝓncipio vniuersali ꝑticulare ꝓncipium possit ꝓcurrere: vel ecōuerso. tm̄ duo ꝓncipia ꝑticularia z sufficientia quodlibet in suo genere non ꝑnt concurrere: sicut duo homines ꝑticulares non ꝑnt ꝓcurrere ad generationem homis: ꝫ sol z homo. ¶ Sed quare voluntas non habet vnum ꝓncipium z intellectus aliud z essentia aliud. ¶ Dico q̄ si quodlibet istoz esset ꝓncipium simpliciter: tunc bene esset dubium: sed dico q̄ duo illoz coincidunt in idem ꝓncipium. z faciunt vnum ꝓncipium scilicet intellectus cum essentia: z voluntas cū essentia. z in ꝓductōibus obiectiuis obiectū sine potentia non pōt aliq̄d ꝓducere. Et ideo oꝑtet sp potentiam ꝓcurrere. Nunc autē ille ꝓductōes diuine sunt obiectiue: z ideo essentia non pōt nisi cum potentijs. ¶ Aliud dubiū: q̄re ẏbum nostz est liberum cum ꝓducatur a potentia intellectiua cum obiecto. ¶ Dico q̄ ẏbum nostrum nunq̄ est liberum nisi sit imperatum a voluntate: z tunc fit liberum altero ꝓncipio ab illis duobus ꝓcurrente. ¶ Aliud dubiū est: q̄ si ꝓꝑter ꝓcursum vnius cause libere totum est libez: sequit q̄ ꝓductio nulla erit in creatura nisi libera. quia in omni effectu ꝓcurrit voluntas diuina: que mere libere ꝓncipiat. ¶ Dico q̄ omnes effectus naturales creaturaz sunt ꝼm quid necessarij. sunt tm̄ ꝓtingentes simpliciter ꝓꝑter ꝓcursum voluntatis diuine ꝓtigēter causantis. Eodem modo dico de libertate simplr. lz effectus ꝑticulares in ꝓpatione ad causas ꝑticulares sint ꝓtingētes vel nāles. nō tm̄ possunt esse mere naturales. quia ab aliqua cā libera ꝓcausant. Et sic ꝑz q̄ nō est inconue-

nīēs q vnus ⁊ idē effectus respectu vnius cāe possit ee nālis. ⁊ respectu alterius possit esse liber. ¶ Sz tūc q̄rit q̄re spūssctūs nō p̄t dici nālit pductus respectu eētie: ⁊ libere respectu volūtatis. ¶ Dico q qz i creaturis duo p̄ncipia cō currūt simplr. hic ē q due actōes ꝯcurrunt simplicit. tūc vna erit libera: ⁊ altera nālis. nec est repugnātia: ⁊ p ꝯns effectus vtrāq denoiatiōnē recipiet. Jn deo aūt: qz illa p̄ncipia idēptice sunt eadē. hinc ē q eadē nūero relatio. ⁊ idē numero respectus pductōis p̄t fundari ⁊ fundat in eis. nō p̄t āt idē respectus vel eadē pductio dici libera ⁊ nālis. qz ꝯdictio ē. ¶ Alia diffi. q̄re intellectus nō determinat eētiā ad pducendū p modū intellectus sic volūtas. ¶ Dico q intellectus vt distinguit ab essentia solū hz modū nature sic eētia. ¶ Ad auētē in p̄ncipio pz p iā dicta.

Di. VII. Questio. I

Potentia. Circa distinctōez. vij. q̄ro vtz in diuis sit potētia gnandi. q nō. qz Hyla. iiij de tri. dic: q in gnatōe vbi nō ē intelligēda coherētia: ꝫ indifferētia. Nihil āt ē in potētia ad se ipm. q̄ ibi erit coherētia. ¶ Sz ꝯ. ibidē. iiij. de tri. q ad āpliādā ptātē generātis ponit vnigenitus coeq̄lis. ¶ Hic p̄mo videdū ē q̄d sit potentia. ¶ 2° vtz sit in diuis. ¶ Quātū ad p̄m q̄ttuor sunt faciēda. Prio videdū ē q̄d sit potētialitas 2° q̄d sit potētia. 3° q̄d potētia generādi in p̄re. ⁊ 4° q̄d potētia gnandi in filio. ¶ Quātū ad p̄m q̄d sit potētialitas dic doctor Scotꝰ q ē respectus fundamētalis vel aptitudinalit. nō formalit. Respectus āt q̄dā dicunt formales vel actuales q actualit sunt in fundamento: ⁊ actualit in formāt: ⁊ actualit hnt terminū. ¶ Alij dicūt aptitudiales: qñ fundamētū ꝯcipit vt aptū natū recipe vel fundare relatōez realē actualē: q āt potētialitas sit respectus pz. qz nō p̄t ꝯcipi nisi ad aliq̄d respectu cuius hns illā potētialitatez dicat potēs. q āt sit aptitudialis vel fundamētalis. nō actualis. pz. qz ē sine termino. Nā multa hnt potētiā ad aliq̄d qđ nō est actu. Nullus āt ē respectus actualis vel formalis: nisi respectu alicuius qđ est actu exns: sicut ē relatiōs. ¶ Quātū ad 2m q̄d sit potētia. Dico q potētia ē ꝯcretū potētialitatis aliq̄d. s. ꝯpositū ex fundamēto potētialitatis ⁊ ipa potentialitate. Vl p̄t dici q potentia est illa naturalis pfectio in q̄ fundat illa potentialitas. Nam sicut vnumquodq dr pfectum a pfectione sibi insistente: sic quelibet potentia dr potens a potentialitate in ipa fundata: sicut passio in subiecto. Nā ois naturalis habitudo dr passio respectu subiecti apti nati. sicut risibilitas respectu hois. ¶ Quātū ad 3m q̄d sit potentia gnandi in p̄re. Dico q est pfectio nālis in q̄ fundat potētialitas ad generabile in q̄tū gnabile est. quia sicut gnans in q̄tū tale refert ad genitū: sic generatiuū in q̄tū tale ad gnabile. ¶ Quantum ad 4m quid est potentia generandi in filio. Dico q est illud in q̄ fundatur potentialitas ad generari passiue respectu generantis. Nam cōmuniter dr q relatiua p se inuicem diffiniuntur: ⁊ sic dicit August. v. de tri. ¶ Sed hic sunt alique difficul. ¶ Prio quia est qz ille respectus fundamentalis est aliq̄d absolutum aut respectiuum. ¶ Dico q non respectiuum. quia sic esset pcessus in infinitum: quia ad illū respectum esset aptitudo. Nec p̄t dici q sit absolutum. quia illa inuenit in eo qđ abstrahit ab absoluto ⁊ respectiuo. scz. in ente: vt pote veritas ⁊ bonitas que non dicunt nisi respectus aptitudinales ad mouendū intellectuz ⁊ voluntatem. ¶ 2a difficultas est si respectus ille est idem cum fundamento vel non. ¶ Dico q ille respectus est passio pfectionis fundantis: ⁊ competit ei in 2° modo dicendi per se: quia est naturalis aptitudo. omnis autem naturalis aptitudo siue ad accidēs siue ad aliud quodcūq: est p se passio illius cui ꝯpetit. Unde aptitudo ad rōcinari est p se passio hominis: sicut aptitudo ad ridendum. Vñ homo non est hō: qz aptus natus ad rōcinari: nisi a posteriori: ꝫ a p̄ori ideo est aptus natus rōcinari. quia est hō. ¶ 3a diffi. est si oportet ponere ex pte filij vel pducti potentiam generandi. ¶ Dico q sic. Nam sicut omni potentie actiue cozrñdet potētia passiua: ita omni potentie pductiue correspondet potētia pducendi passiue. s. pducibilitas. Non est autem p̄prie potentia passiua sicut nos accipimus in creaturis. quia illa dicit imperfectionē ⁊ talis nō est in diuinis. sicut q̄ memoria in p̄re est potentia generatiua: ita essentia in filio p̄t dici potentia generabilis. ¶ 4a diff. est quid est huiusmodi potentia in patre ⁊ filio. Dico q sicut memoria fecūda ē potentia generādi in p̄re ita essentia in filio est potentia generandi passiue. ¶ Sz q̄tū ad p̄mū dicit vnus doctor q huiusmodi potentia in patre est ipamet generatio qz pr q generat illo p̄t gnare. ꝫ generatōne generat. ¶ Contra. qz vm te posse deum gnare dicit infinitam pfectionem. ꝫ generatio non est infinita pfectio. ¶ 2°. quia omnis perfectio infinita est cōmunis patri ⁊ filio: ꝫ generatio actiua non. q̄ ⁊c. ¶ Et ideo dico sicut dixi. Tamen hic sunt duo dubia. ¶ Primum est quō diuina essentia p̄t esse talis potentia generandi cum sit absolutissima: ⁊ talis potētialitas sit respect. Dico q sicut calor dr potentia calefactiua fundamētalit: quia fundat respectū aptitudialē potē

tialitatis. ita diuīa eēntia hz respectū istius potētialitatis fundamētalē ꝑm quē respectū fortē hz cōicabilē. ¶ 2m dubiū ē qlē eēntia diuina ex pte pducti ꝑt fūdare istā potētialitatē. s. pducibilitatē ḡn ipa sit pducibilis. ¶ Dico q ille respectus nō est natus denoiare nisi suppositū: sic nā hūana nō hz filius ꝑ fundamētū filiatōis. qz fundat respectū filiatōis. Nec potētia gñatiua in pre ē pr. lz fundet respectū prnitatis. ¶ Nūc 2o videdū ē si in diuis sit potētia gñandi. Et ꝑ dico duas ꝓcl'ones. ¶ Pria ē de potentia vt se tenet ex pte pducētis. Scda vt se tenet ex pte pducti. ¶ Pria ꝓcl'o: q in diuis ē potētia gñandi vt q pr̄ pōt gñare. Istā ꝓcl'onē ꝓbo euidenter. Pmo supponēdo vnā regulā satis euidētē. s. q ois relatio posterior est suo termino. Hāc ꝓbo sic. Oē diffinitū p aliq̄d necessario ē posterius illo. ꝑ pz. qz ois diffinitio vel est eēntialis: z tūc diffinientia sunt genus z dīa. de q̄bus ꝓstat q sunt ꝓpria ꝑm nāz diffinito Vel ē p additamētū z tūc ē certū q diffiniēs ipm. s. additamētū ē ꝑ⁹ diffinito: sic ē pz de subitātia q̄ ponit vt additamētū in diffinitōe accidētis. ꝑ relatio diffinit p terminū ḡ ē posterior eo. ¶ Ex ista regula supposita z ꝓbata arguo sic. Gñatio passiua i filio ē relatio. ḡ hz terminū in pre ꝑ terminus nō est nisi eēntia. ḡ eēntia erit q̄ respectu gñatōis. Nā illud qđ termiat gñatōez passiuā ē ꝓpe q̄ respectu eius. Prohobo āt q nihil in pre poterit termināre gñatōez passiuā nisi eēntia: vel aliq̄d essentiale. s. ipa mēoria: qz in pre nō ē nisi gñatio activa: z illa nō esse terminus. qz ē sil'nā cū gñatione passiua. terminus āt ē ꝓpr. Nec etiā pr̄. s. ipa met ꝓsona ꝓstituta pōt esse terminus: qz relatio ē posterior termino. ꝑ gñatio passiua ē ꝓpr pre ꝓstituto. qz ē sil'nā cū gñatiōe activa q̄ ē ꝓpr nā ipō pre. qz eius formale ꝓncipiū ꝓstitutiuū. Relinquit ḡ q sit aliq̄d eēntiale: z nō ē nisi mēoria ¶ 2o sic. In eēntialit ordinatis vbi ē posterius: ibi ē ꝓpus. ꝑ q̄ z qđ sunt eēntialit ordinata. z q̄ ē ꝓpus: qz actio ꝓpetit p q̄ ipi qđ. ¶ Ex hoc arguo sic. Actiū q aliq̄d ꝓpetit alicui p aliud. illud p qđ ꝓpetit sibi ē ꝓpus. ꝑ p q̄ ꝓpetit ipi qđ q agat. ḡ illud q̄ agēs agit ē ꝓpus eēntialit. Cū ḡ in diuinis sit qđ agit: oportet sibi dare potētiā generādi q̄. qz nihil aliud voco q̄ nisi potētiā generandi. ¶ Sz ꝑ instat q̄drupl'r. Et ꝓmo sic. Sic se hz potētia intellectiua ad actū intelligēdi z intelligibile: ita videt se hre potētia gñatiua ad actū generādi z gñabile ꝑ intellectus nō respicit intelligibile nisi p actū intelligēdi quē ꝓpus respicit. ḡ nec potētia generādi gñabile nisi p actū generādi. ꝑ respectu actus generādi nō ē q̄. ḡ nec respectu gñabilis erit q̄. ¶ 2o sic. Potētia visiua ꝓmo hz respectu actus. ḡ a sil'i potentia gñatiua ꝓmo dicet potentia gñatiua respectu actus generādi. ¶ 3o sic. Cuius est potentia eius ē actus. nā in eodē hñt cē. si ḡ eēntia vel mēoria ē potentia generādi. eius postea erit actus generādi: z sic erit generās. ¶ 2o sic. Oē gñatiuū ꝑt fundare respectū generatōis. ꝑ pr̄ nō ꝑt fundare respectū gñatōis. ideo nō ē gñatiuus. Minor pz: qz sic fundamētū ꝓsupponit a respectu: ita gñatio ꝓsuponeret prez. z sic nō ꝓstitueret. qđ est falsum. ¶ Ad ista. ¶ Ad ꝓmū ꝓcessa maiore: negat minor. Nā potentia intellectiua ꝓpus respicit intelligibile q̄ actum intelligendi: inquantum intellectiua est. sicut calefactiua calefactibile. Actus autem intelligendi non est ꝓmo intelligibilis nisi p actum reflexum. nec compat potentia intellectiua ad actum intelligendi vt ad intelligibile. ¶ Primū ergo respicit intelligibile anteq̄ respiciat actum intelligendi. ¶ Et similiter dico de potentia generatiua: q ꝓpus respicit generabile q̄ actum generandi. ¶ Similiter dico ad secundū de potentia visiua. Nam ipsa ꝓmo respicit visibile ꝓcise: z non actum videndi: quia ipe non est visibilis. Unde dico q potentia visiua inq̄tū visiua est: ꝓcise respicit visibile. Sz 3. Sicut risibilitas dicitur esse naturalis aptitudo ad actuz ridendi qui est in ridente formaliter. ita generatiuitas z potentia generatiua: visiua: intellectiua: respectu suoꝝ actuum q̄ in eis recipiuntur formaliter sunt naturales aptitudines. Respiciunt ergo suos actus z non suos terminos. ¶ Ad hoc dico q risibilitas inquātum talis non est nisi potentia receptiua. Non est autem sic de istis alijs potentijs: quia plus dicunt q̄ receptiuum. Unde hec inq̄tum receptiue sunt posset ꝓcedi ꝓclusio argumēti: quia non sunt nisi naturales aptitudines ad recipiēdum tales actus. ¶ Ad tertium dico z ꝓcedo q in essentia fundatur generatio. nō tñ denoiat sicut ꝓpus deductum fuit. quia quedā relatiōes sunt que non denomināt nisi suppositum: nō autem fundamentū. ¶ Ad ḡrtum dico q illud generatiuum quod non ꝓstituit in esse ꝓsonali p respectū generationis: illud inquā potest bene fundare: ꝑ in ꝓposito non est sic. quia pater cōstituitur p relationez. ¶ Sed posito q potentia sit sic in deo z ipa non sit relatio. tunc ipa videtur esse aliqua pfectio. potentia autem nō dicit aliquid per se vnum. ¶ Dico q potentia accipitur vt suponit ꝓ fundamento. z sic est vna: non autem vt suponit ꝑ toto. ¶ Contra. Multiplicato fundamento, multiplicatur potentia: accipiendo potentiam etiam vt tu dicis: ꝑ fundamentum multiplicat in patre. quia mēoria secunda ꝓtinet duo scz essentiam z intellectum ¶ Dico ergo ad hoc q quādo sunt duo ꝓncipia

ptialia nõ totalia: quoꝝ vnũ est idẽ idẽptice alteri: tunc vnus respectus ꝑncipalius põt in eis fundare: ⁊ sic nõ erit nisi vna actio: ⁊ vna totalꝭ potẽtia. ¶ 2ª ꝯclusio ẽ ꝙ potentia gñandi passiue ẽ in filio. ¶ Et ꝟ ꝓbo sic. Dis habitudo q̃ est inꝭ extrema ꝓsuponit ea. ꝟ actiua gñatio ẽ que dã habitudo q̃ ẽ in pñe. g̃ oportet ꝙ in filio corrñdeat sibi terminus. nõ põt ãt esse gñatio passiua in filio: qꝛ illa ẽ simul nã cũ ea. terminus aũt ꝑus ẽ nã relatiõe. nec põt esse filius: qꝛ posteriꝰ ẽ relatõe ⁊ gñatõe passiua. qꝛ ꝯstituitꝭ ex ea: ⁊ ꝙ ꝯsequẽs ẽ posterior gñatõe actiua. Relinquitꝭ g̃ ꝙ sit essentia. terminus aũt q̃ termiat vt quo gñatõez actiuã. illũ voco quo respectu gñationis. g̃ ⁊c. ¶ 2°: quia vbicunqꝫ est posse generari ibi est potentia generãdi. ꝟ in filio est posse gñari. g̃ ⁊ in filio est potentia generandi. ¶ Maiorꝫ ꝓꝫ. quia vbi ẽ effectus formalis. ibi ẽ forma cuius est effectus. posse aũt generari est effectꝰ potentie gñandi. g̃ vbi est posse generari ibi est potentia generãdi. ¶ Sꝫ ꝫ ꝑmã ꝯclusionez arguit vnus doctor. ſ. Petrus oñdens ꝙ in diuis nõ est potentia generãdi q̃ sit elicitiua actus gñandi. ⁊ ex ꝯsequenti nõ erit ibi potentia generãdi si em̃ nõ est respectu actus: nec ꝑ ꝯsequens respectu termini erit. ¶ Probat g̃ ꝟ añs q̃dupliciter ꝙ nõ sit in deo potentia respectu actus: ⁊ arguit sic Potentia q̃ est ad actũ q̃ non est elicitus nõ est potentia elicitiua. ꝟ actus generandi in supposito patris nõ est elicitus cũ pater habeat omnia a se. g̃ ⁊c. ¶ 2° sic. Posse gñari ⁊ posse esse patrem est idem. cũ idẽ sit paternitas ⁊ gñatio: ꝟ potentia essendi patrẽ non est elicitiua: qꝛ tũc pr̃ posset se ꝓducere: quod est absurdũ. ¶ ꝫ° sic. Primi suppositi ad suũ ꝯstitutiuũ nõ est elicitia potẽtia. qꝛ tũc haberet potentiã ꝓducẽdi seipm̃. ¶ 4° sic. Potentia gñatiua vel ꝓductiua nõ recipit intra se actũ suũ. ꝟ pr̃ hꝫ intra se formaliter actũ gñandi. ¶ Conclusionẽ quã ꝓbãt iſte rõnes reputo verissime demonstratã: ⁊ demonstrabilẽ cuicũqꝫ catholico. ſ. ꝙ ꝑsona pr̃is nihil põt esse formaliter quod sit elicitũ. ꝯns tñ qđ videt inferre exꝟ. ſ. ꝙ qꝛ nõ est potentia respectu actus nõ est simplr potẽtia gñandi in diuinis. Hoc reputo falsum. Et falsitatẽ eius ꝓbo ꝑ rõnes ꝓpꝛias q̃s adducit ad añs. ¶ Prio sic. Dis potentia q̃ est ad aliq̃d elicitũ ꝑ ipsam ipa ẽ elicitiua. ꝟ potentia pr̃is ẽ ad aliq̃d elicitũ scz ad 2m̃ suppositum quod est vere elicitum. ergo ipa est elicitiua. ⁊ ꝑ ꝯsequens vere generatiua. ¶ 2° sic. Si posse generare est posse esse patrem respectu cuiuscũqꝫ erit pr̃: respectu eiusdẽ erit potens gñare. ꝟ ille est pater respectu suppositi eliciti. ſ. filij. ergo habet potentiam elicitiuã ¶ ꝫ° sic. Omne suppositũ aliud suppositum ꝓducens habet potentiã elicitiuam respectu suppositi ꝓducti. ꝟ pater est ꝓducens filiũ. g̃ ⁊c. ¶ 4° sic. Dis potentia gñatiua est elicitiua eius qđ est extra se: ꝟ vbuꝫ est extra patrem. g̃ ⁊c. ¶ Sꝫ dices est ne potentia creandi potentia elicitiua Dico ꝙ nõ est sil'e de potẽtia creatiua ⁊ gñatia qꝛ potẽtia creatiua non ẽ ad aliquẽ actũ q̃ fit in deo formaliꝭ. potentia ãt gñatiua sic. Dico tñ ꝙ potẽtia creatiua ẽ vere elicitiua. qꝛ. ſ. ẽ ꝓductiua respectu creature. omne aũt ꝓductiuuꝫ ⁊ sil'r oẽ cãtũ est elicitiuũ. ¶ Sꝫ adhuc ẽ dubiũ. vtrũ potentia gñatiua in creaturis ẽ elicitiua actus gñandi. Dico ꝙ nõ ẽ elicitiua ipius gñationis q̃ est accñs eius cõe. cũ nõ ꝓducit ab ea in gñe cãe efficiẽtis. ꝟ solũ in gñe cãe mãlis cãꝭ. qꝛ ẽ accñs eius cõe. Hic aũt accipitꝭ elicio ꝑ ꝓductiõe. hec ãt potẽtia solũ recipit actũ illũ. ⁊ ita ꝙ potentia ꝓductiua inq̃tũ talis nõ est nisi respectu ꝓducti. ⁊ gñatiua respectu geniti. ¶ Confirmaꝭ. qꝛ generãs nõ dꝛ gñatõez gñare: ꝟ genitũ. Dico g̃ ꝙ vbicũqꝫ est potentia ꝓductiua inq̃tũ talis sp respicit ꝓductũ. ¶ Contra scdam cõclusionẽ instaꝭ q̃druplr. ¶ Prio sic. Quia lꝫ potentia actiua dicat ꝑfectõez. potẽtia tñ passiua dicit impfectõez. g̃ nõ est ponenda in filio. ¶ 2° sic. Creatura idcirco est in potẽtia obiectiua. qꝛ creabilis. g̃ eodẽ mõ vbũ erit in potẽtia obiectiua. qꝛ gñabile. ¶ ꝫ° sic. Dis nãlis aptitudo ꝑus ꝯcipit suo actu. ꝟ vbũ nõ ꝑt ꝑus ꝯcipi sue gñationi cũ sit eius ꝯstitutiua in esse verbi. ¶ 4° sic Sicut in gñatiuo fundaꝭ gñatio actiua: ita in gñabili fundaꝭ gñatio passiua: ꝟ ipa nõ põt fũdari in filio. qꝛ ipm̃ ꝯstituit. ⁊ ꝙ ꝯns ẽ ꝓꝛeo. g̃ filius nõ erit gñabilis. ¶ Ad ꝑmũ istoꝝ dico ꝙ ꝓꝛie accipiẽdo potẽtia ꝓductiua nõ ẽ actiua nec sua corrñdens ex pte ꝓducti ẽ passiua. ꝓducꝫ em̃ nõ ẽ pati: ⁊ ideo dico ꝙ nullã impfectionẽ dicit. ¶ Ad 2m̃ dico ꝙ vbũ nõ est in potẽtia qꝛ ex sua q̃ditate est ꝯstitutũ ꝑ ꝓductõz: ⁊ ita includit in rõne sua formali q̃ditatiua actualem generationem: vt supꝛa dictũ est. nullũ aũt tale põt esse in potentia obiectiua. Ceruntamẽ põt dici ꝙ essentia posset dici in potentia ⁊ in illo ꝓꝛio ꝑ quo intelligitꝭ nõ habere generationẽ passiuã posset ꝯcedi. ꝟ tñ nõ ꝓꝛie ipm̃ aũt ꝙ ẽ ꝯstitutum ꝑ actualem ꝓductõez nullo mõ põt dici esse in potentia obiectiua. creatura autem põt dici esse in potentia obiectiua: quia nõ ꝯstituitꝭ in esse ꝑ actualem ꝓductionem: ⁊ ꝑus ẽ ꝓducibilis q̃ ꝓducaꝭ tam natura q̃ tpe: ⁊ per hꝫ ad alia. ¶ Ad auctoritatem in ꝑncipio patet.

Questio. II

Utrum potentia generandi in diuis dicat quid vel ad aliquid. ꝙ ad aliquid. Quia Augu. dicit ꝙ illa q̃ dicunt ꝓpa

ad se inuicē dicunt. ¶ Cōtra. Hyla. ppter pfectionē filij ꝓbat in infinitatē: ⁊ etiā infinitatē ingnante: ⁊ dic pfectōz simpl'r. g ⁊c. ¶ Hic sunt q̄ tuoz pābula ꝑmittenda. ¶ Dzimū ē q̄ qđ nō dz accipi ꝓ rōe formali q̄dditatia: q⁊ vt sic nō distinguit ꝑ ad aliq̄d. q⁊ relatōes hñt verā rōnē formalē. Accipit g̃ qđ ⁊ ad aliq̄d ꝓ absoluto ⁊ respectiuo. ¶ 2m pābulū ē: q̄ oia q̄ sunt in diuinis sunt qđ vel adaliq̄d accipiēdo denoiatiue: ꝑ accipiēdo q̄dditatiue nō est ꝓ imediata. q⁊ multa sunt in diuis q̄ nō sunt qđ nec adaliq̄d: ꝑ abstrahūt ab vtroq̄ sic rō entitatis nō ē qđ q̄dditatie q⁊ sic nō includeret in respectu: nec adaliquid q̄dditatiue: q⁊ tūc nō includeret in absoluto eo dē mō de vitate ⁊ bonitate. Silr sunt ibi plura ꝓ diuisa. ⁊ talia nō pñt q̄dditatie dici qđ: q⁊ nisil ē eis cōe: si em dicerēt qđ. rō qđ eēt eis cōis ⁊ sic in aliq̄ ꝓuenirēt. Dico tn̄ q̄ oē qđ ē in diuinis ē qđ vel adaliq̄d denoiatiue. sic ois sba vel ē coꝛpea vel incoꝛpea denoiatiue. q̄dditatie tn̄ abstrahit ab vtroq̄. ¶ 3m pābulū ē: q̄ alia est diuisio respectus in actualē ⁊ potētialē: ⁊ alia in aptitudinalē ⁊ formalē. Nā in deo pñt eē respectus fundamētales: sic potētia gñandi ⁊ spirādi: nō tn̄ respectus potētiales. q⁊ diuia nō pñt eē in potētia ad illa q̄ nō hñt q⁊ eis adueniētib⁹ mutarent. ¶ ꝺ. Respectus aptitudialis ꝓt dici q̄dām actualis: sic dicimus q̄ potētia actualis gñandi in deo ē. ⁊ nō formalis. ¶ Dzeuit g̃ istos respectus distinguēdo dico: q̄ respectus ille potētialis ē q̄ denoiat fundamēta q̄ pñt recipe respectū actualē ⁊ nō recipe: sic albedo hz respectū potētialē ad aliā albedinē q̄ nō ē: tn̄ si fiat alia albedo tūc ꝑme albedini inerit respect⁹ actualis. respect⁹ āt fundamētalis ē q̄ denoiat extrēa q̄bus ineſſet formalis respectus nisi eēt aliq̄ repugnātia vt in deo infinitas: necessitas ⁊ talia. Ex^m de cālitate dei ad ex. Nā in deo nō ē nisi respectus fundamētalis ⁊ nō potētialis. q⁊ actualē nō pōt recipe: q⁊ sibi repugt referri ad creaturā. videt mihi tn̄ q̄ vbi ē potētialis: ibi ē fundamētalis excepto qñ actualis ineſt non tn̄ econūso. ¶ 4m pābulū ē q̄ adaliq̄d tripl'r sumit Dzio ꝓ respectu p̄cise. sic qñ dicimus p̄rem in gñe relatōis. Alio mō ꝓ fundamēto: sic qñ dicimus q̄ p̄r ē in p̄dicamēto sbe. Tertio mō ꝓ v troq̄ ꝓstituto. sic qñ dicim⁹ q̄ p̄nitas ē p̄ri rō referēdi. relatiuū ē solū illud qđ refert ⁊ ista acceptio q̄tū ad ꝓpositū ē magis ꝓpria ei⁹. qđ dicimus ad adaliq̄d. ¶ Istis ꝑmissis inducunt q̄tu oz ꝙcl'ones ptinētes ad ꝓpositū. ¶ Dzia ē q̄ potētia gñandi nō dic puꝛ qđ sic eēntia rō āt ē: q̄a eēntia sꝑ ꝓcipit ad se. potētia āt nō ꝓt ꝓcipi nisi ad aliud. ¶ 2a ꝙcl'o ē: q̄ potētia gñandi nō dic puꝛ adaliq̄d sic ꝓpetas. q⁊ sic pz ex intentione hyla. liij. de trī. potētia gñandi includit infinitā pfectōz qđ nō ꝓt ꝓuenire alicui pure relatōi ¶ 3a ꝙcl'o ē q̄ potētia gñandi nō dic aliq̄d ꝓstitutū ex absoluto ⁊ respectu formali sic ꝓsona. Cuius rō ē duplex. Dzio q⁊ tale ꝓstitutū ē qđ gñat potētia āt ē solū q̄. ¶ 2o: q⁊ p̄nitas est ꝓa relatio formalis q̄ ꝓstituit ꝓsonā. ¶ 4a ꝙcl'o ē q̄ potētia dic ꝓstitutū ex q̄d. s. ex eēntia vl' mēoꝛia ⁊ respectu nō formali ꝑ fundamētali. s. ex potētialitate ⁊ fundamēto. nō tn̄ dico q̄ ꝓpe sit respect⁹ potētialis ꝑ solū fundamētalis. sic dicimus q̄ ōs ē cā creature. ¶ Dz ꝫ occurrūt aliq̄ diffi. ¶ Dzia ē q̄ suppositō q̄ illud absolutū qđ dic potentia sit mēoꝛia cū mēoꝛia duo in se includat. s. potentiā intellectiuā ⁊ eēntiā: q̄re nō dicunt due potētie. ¶ Rñ⁹ q̄ sic adueniēs respectus formalis nō ē nisi vnus nūero. s. p̄nitas ꝓpt idēpticam idemptitatē q̄ ē int' fundamēta. sic respectus aptitudinalis vel fundamētalis q̄si p̄cedēs nō est nisi vnus nūero. ¶ 2a diffi. vtꝛ qđ ⁊ adaliq̄d dato q̄ q̄dditatiue nō pñt in vnā rōnez ꝓcurrere: vtꝛ denoiatiue possint. s. q̄ eadē rō formal' posit dici denoiatiue absoluta: ⁊ denoiatiue respectiua. Dico q̄ sic. nā entitas vt abstrahit ab absoluto ⁊ respectiuo. ꝑm istā rōez formalem ē in deo oīs talis rō abstrahēs q̄tū ē de se nihil est eoꝛ a q̄bus abstrahit: ꝑ tn̄ diuisa ꝑ illa: cū vna illaꝛ ē denoiatiue talis cū alia denoiatiue talis Ex^m. sba ꝑm se abstrahit a coꝛpeo ⁊ incoꝛpeo: ⁊ diuidit ꝑ ea: tn̄ cuz coꝛpeo dz denoiatiue coꝛporea. ⁊ cū incoꝛpeo dz denoiatie incoꝛpea. entitas āt ꝑm illā rōez p̄cisam in deo ē talis: q̄ ipa vnica exñs dz de diuia eēntia: ⁊ sic ē absoluta. ⁊ de relatōe mō supꝛadicto intelligēdo: ⁊ sic est respectiua. ¶ 3a diffi. ē de suppositō in p̄cedenti diffi. vtꝛ viso q̄ eadē rō denoiatie possit eē qđ ⁊ adaliq̄d: vtꝛ eadē rō q̄dditatiue possit eē qđ ⁊ adaliq̄d. sic videt de ꝓsona. Dico q̄ nō. nam ex dispatis ⁊ oppositis nō fit vna rō formal': qđ āt ⁊ adaliq̄d sunt rōes formales oppositē. Quaꝛ pz. q⁊ tūc illa rō eēt resolubil'. ¶ De ꝓsona āt dico q̄ nō dic vnā ⁊ eādē rōez formalē. ¶ 4a diffi. ē vtꝛ rō absoluti dicat vnā rōez formalē p̄cisam ⁊ distinctā ab oīb⁹ alijs de q̄bus dz i deo ¶ Et eodē mō q̄ro de rōe adaliq̄d vel respectiui ꝓ respectū ad illa q̄ sunt ibi respectiua. Dico q̄ in diuis est rō absoluti distincta ab oīb⁹ alijs q̄ denoiatiue dicunt absoluta ꝓ eā. ¶ Hoc patz dupl'r. ¶ Dzio q⁊ idē intellectus pōt esse cert⁹ q̄ in deo ē rō absoluta vel absoluti. ⁊ dubitare v trū illa sit finita vel infinita. g̃ necessario ipa distinguit a g̃du finitatis ⁊ infinitatis. ¶ 2o. illud qđ denoiat oia attributa necessario distinguit a q̄libet attributo. ꝑ absoluti rō est hmōi. g ⁊c. Silr dico q̄ rō respectiui ē rō p̄cisa ⁊ distincta

ab omnibus respectibus de q̄bus dr. ⁊ hoc pp ter easdem rōnes. Nam omibus relationibus hoc cōmune est q̄ respectiue sunt: non pñt aūt illud includere formaliter. quia sunt simplicit simplices. ergo oportet q̄ in eis sit aliqua ratio formalis p̄cisa a qua dicunt respectiue rōnes: ⁊ ita similiter de ratiōe absoluti. Nam quelibet relatio ē eque simplr simplex sicut eēntia. ¶ Sz hic intelligendum est q̄ aliquid dicit absolutū in diuinis multiplicit. ¶ Primo mō q̄dditatiue sumendo: ⁊ isto mō non est aliq̄d quod dicatur absolutū in diuinis: nisi ipa ratio formalis absoluti que q̄dditatiue est absoluta. ¶ Scdo mō quidditatiue magis large: sicut dictum est sepe q̄ ens dicit quidditatiue de diuina essentia: ⁊ isto mō dicit diuina essentia quidditatiue absoluta. Ratio em̄ absoluta illa dicit de ea eodem mō sicut ens. ¶ Tertio mō denominatie. ⁊ isto mō ratio entis veritatis ⁊ bonitatis: ⁊ oīs rō nes transcendentes que diuidunt p absolutuz ⁊ respectiuū tales in deo dicunt denominatiue absolute. ¶ Quarto mō idēptice dicit aliquid absolutum: sicut paternitas diuina est aliquid quod est absolutum. Nam absolutū diuine essentie est idem ei ⁊ intimum. ꝫ paternitas idem ptice est idem diuine eēntie. ergo ⁊ absoluto: ⁊ ita erit absoluta. ¶ Q. De quocunq; dicit inferius ⁊ superius. sed eēntia est quodammō inferius ad absolutum: p̄dicat autem de paternitate: quia paternitas est eēntia. ergo absolutū qō est superius p̄dicat de paternitate. ¶ Potest autem addi ēntus modus q̄ aliquid dicit absolutū ꝯstitutiue sicut persona que ꝑm Augus. dicit ad se: quia fundamentaliter ꝯstituitur p aliq̄d absolutum. s. p eēntiam: est tamen simplr adaliq̄d. ¶ Similiter dico de adaliquid q̄ pōt accipi quidditatiue ppie sicut illa respectiua. Alia q̄dditatiue mō dicto: sicut paternitas est adaliquid denominatiue: sicut entitas que dicit de relatione dicit denominatiue aliq̄d idēptice sicut eēntia diuina. aliquid ꝯstitutiue sicut persona. ¶ Sed quare relationes nō dicunt ita ad se sicut absoluta ad aliq̄d denomiatiue. Dico q̄ rō huius pōt esse q̄ relationes fundantur sup absoluta. absoluta aūt non fundant sup relationes: tamē non eēt magnum inconueniens ꝯcedere q̄ paternitas est illud quod est ad se. ¶ Ad auctoritatem dico q̄ Augu. nō negat potentiam.

Questio. III

Vtrum potentia generādi sit in filio. ⁊ nō. quia Hyla. dicit q̄ auctoritas generandi est sacramentū paternū quod filio nō cōmunicat. ¶ Contra. ipe dicit q̄ filio cō municat q̄q̄d ptātis ⁊ eēntialitatis ē in patre ¶ Hic p̄mo videndū est si potentia gñandi est in filio. ¶ 2° dato q̄ sic q̄re filius nō pōt generare. ¶ Quantū ad p̄mū dicūt aliq̄ q̄ ꝺdictio videt eē q̄ habeat potentiā gñandi ⁊ nō gñet: vel q̄ nō posset gñare. ¶ Sz ꝫ h arguo q̄drupliciter. ¶ Primo sic. Quicq̄d pfectius ē in p̄re totū est in filio. Hoc pz. q̄ alioq̄n p̄ eēt pfectior filio. ꝫ potētia gñandi ē infinite pfectōnis. Probo. q̄ creatio vel potētia creatiua ē infinite pfectōis: multo magis ista. ¶ 2° sic. Vbicūq; ē subiectuz ibi ē ppria passio ipm̄ ꝯcomitans: ꝫ mēoria est subiectū potentie gñatiue: ⁊ ipa est eius passio cū g̃ memoria sit formalit in filio: erit ibi necessario potētia gñandi. ¶ 3° sic. Omis respectus fundamētalis qui est in p̄re est ⁊ in filio: q̄ solū p respectus formales distinguunt. ꝫ potentia generandi est respectus fundamentalis: vt ptz ex supradictis. ergo ipa est in filio. ¶ 4° sic. Q̄ quod p̄cedit actualem generationē necessario est in filio: ꝫ potentia generandi est hmōi. g̃ ⁊c. ¶ Dico ergo q̄ potentia gñandi est in filio sicut ꝓbant ille rōnes. ¶ Intelligendum tamē q̄ potentia generādi q̄drupliciter accipit. ¶ Primo mō p forma absoluta que ē p̄ncipium generandi. sicut caliditas dicit p̄ncipium calefaciendi. ¶ 2° mō p ipa forma cum potentialitate accepta que ē respectus aptitudinalis: sicut calor: cū rōe potentie calefactiue. ¶ 3° mō p illo toto aggregato simul cum omnibus que requirunt ad agendum. ⁊ isto mō dr potētia pfecta qñ habz oia talia. sicut approximationē ⁊ dispositōez in subiecto: amotiōez impedimētoꝝ: ⁊ isto mō sepe dicimus q̄ sol nō hz potētiā in nocte illuminādi emisperiū nostrū. ¶ 4° mō p ipa forma cū oībus p̄dictis ⁊ vltra cū suo actu ꝯiuncta: ⁊ sic flāma ignis habuit potentiā ꝯburēdi caldeos. nō tñ tres pueros in fornace: cū tñ respectu vtroz̄q; haberet oia necessaria req̄sita ad actionē. ¶ Applicādo ad ꝓpositū dico q̄ p̄mo mō accipiēdo potentiā ipa ē in filio. nā ibi ē mēoria secunda. Ipa em̄ ꝑm Augu. ē in q̄libet triū psonaꝝ: q̄ dicit pfectōez. ¶ Silr ex h ꝓbo q̄ 2° mō potētia gñandi sit in filio: q̄ vbi subiectum ibi passio ꝫ mēoria ē subiectū potētialitat. g̃ potētialitas ē in filio: ⁊ sic potētia. ¶ 3° nō inuenit in filio: q̄ vt ē in filio p̄intelligit habere terminum adequatū cuius oppositū req̄rit ad rōez potentie 2°. dicte. ¶ 4° n ē: q̄ si sic tūc gñaret q̄ sibi repugt. ¶ Sz ꝫ h arguit q̄drupl̄r. ¶ Primo sic. sic nec in deo nec in creatura ē aliq̄d ponendū frustra: ita nec in aliq̄ psona diuina: ꝫ potētia generādi vbicūq; ponit ⁊ non pōt exire in actū ipa ponit frustra. sicāt ponit in filio. g̃ potētia generādi nō ē in filio. ¶ 2° sic. Nulla p se passio pt separari a suo subiecto: q̄ tūc scia eēt de ꝓtingentibus. ⁊ p̄terea ipa sunt realit idē, ꝫ actus gña-

tionis actualis ē p se passio potētie gñatiue. ḡ si ipa ē in filio necessario gñatio erit. ¶ 3° sic. Impossibile ē esse transitū de ꝺictorio in ꝺictori um sine mutatōe circa subiectū sic trāsiēs: ꝫ potētia gñandi in pre hz actū. in filio aūt nō hz. ḡ trāsitus: ꝛ p ꝯsequēs mutatio. ¶ 4° sic. Quicunqꝫ ē aliq̄ relatio intrinsecus adueniēs alicui fundamento: vbicunqꝫ inuenit illud fundamentū necessario inuenit relatio: ꝫ memoria est fundamentum relationis. ſ. paternitatis: ꝛ inuenit in filio. ḡ ꝛ paternitas. ¶ Ad pmū dico: quia si potentia q̄ simplr non posset exire in actū: tūc illa eēt frustra. tñ dato q simplr posset transire in actum: non tñ in q̄cunqꝫ vel vbicūqꝫ nō diceret frustra. Exemplū. Ala sensitiua in homine hz actum imaginādi vt est in capite: in pede aūt nō habet actum illum: nec ppt hoc ꝺr frustra: ꝛ habet actū sentiendi in carne: ꝛ nō in osse: Cuius ergo anima sensitiua non debeat priuari simpliciter sua pfectione ppria ꝛ opatōe: non tamē oportet q in q̄cūqꝫ pte sit habeat eā. nec ppter hoc ē frustra: sic dico in pposito dato q generatio sit ꝯiuncta potentie generādi in filio. ppter hoc ipa non ponit frustra. quia simpliciter ipa que est in filio habet actum generādi: licet nō in filio. ¶ Ad 2m dico q aliter natura est idem cum ppria passione subiectum: quia subiectuꝫ est adequate idem ppie passioni. Nulla autez nā cōmunicabilis pluribus indiuiduis ē adeq̄te idem cum ppria indiuiduali: sicut natura humana nō est adequate idez cum aliqua p ꝓpria indiuiduali. Sed istud lz sit vez nō tamen videt sufficere: quia si eēt aliq̄ natura singularis que esset idem cum ppria indiuiduali: vbicunqꝫ eēt illa natura indiuisibilis: ibi esset ppria indiuidualis: sic in pposito: quia memoria est vna numero. ḡ si pnitas ē eadem sibi vbi inuenit memoria ibi paternitas: ꝛ sic esset in filio. ¶ Dico ergo q lz subiectum sp habeat passionem: non tñ cum reduplicatione vl de terminatione signi. Exemplum. Homo ē risibilis sp: ꝫ determina hoiez vl reduplica aliquod signum: tūc vez est dicere q homo acceptus sb illo signo non est risibilis: hec em̄ est vera. Homo q̄ditatiue nō est risibilis. ¶ Ad pppositum dico q eēntia vel memoria vbicunqꝫ sit ꝛ in q̄cunqꝫ sit hz sp generationē actiuā. ꝛ est ꝯiuncta cū generatione actiua: quia vbicunqꝫ hz potentiā: ꝛ p ꝯns actum. qz in ppetuis nō differūt esse ꝛ posse: tñ cū reduplicatōe vel determinatōe signi nō ē incōueniens dicere q sit sine ea. Vñ mēoria in filio ē bñ ꝯiuncta gñatōi: ꝫ tñ vt in filio pōt dici q nō est ꝯiuncta gñatōi: qz nō ē aliud dicere nisi q mēoria vt ē ab alio ē a q̄ alius: quod falsum eēt dicere. ¶ Ad 3m dico q sicut supius fuit declaratū signa originis nō sunt successiua ꝫ pmanētia. ideo ibi nō oportet eē trāsitū: quia trāsitus necessario dicit successionē q̄ dā. ¶ Hz nō curādo nūc de transitu remanet dubiū quō intelligit q eēntia hz puatiōez in filio illius qō hz in pre. ¶ Dico q sicut eadē potētia visiua est in duobus oculis q̄z vno clauso adhuc illa potētia visiua q̄ est in oculo clauso videt: alit esset ꝺictio: qz in alio oculo apto ipa simplr videt. ḡ isto stāte q̄cūqꝫ alio posito nō pōt nō videre. tñ ista ē vera q ipa vt ē in oculo clauso non videt: q̄tūcūqꝫ in oculo clauso nō habeat puatio nē actus videdi. sic si diceret in pposito q eēntia q̄ est in filio nō hz actū generādi eēt simplr ꝺictio: cū sit eadē in pre ꝛ filio: ꝫ nō ē ꝺictio q lz ipa simplr habeat gñatiōez: ipa tñ vt in filio sub ipa reduplicatiōe pōt dici nō habere. ¶ Ad 4m de relatiōe intrinseco adueniēte dico q diuina eēntia q̄ est in tribus fundat actū gñandi: ꝫ nō vt in psona filij: sicut corpus xpi in celo est visibile: sic in sacro est visibile: qz idem est hic ꝛ ibi. Veruntñ in sacramēto non est visibile: lz totā visibilitatē habeat vtrobiqꝫ. Ista ḡ est vera. sp eēntia hz actum gñandi. Ista aūt nō ē ꝺictoria eius: eēntia vt in filio nō hz actū gñandi: ꝫ ista simplr sine determinatōe accepta diuina eēntia nō hz actum gñandi ē ei ꝺictoria: ꝛ sicut illa sp est vera: ita illa sp est falsa. sicut hic hō est iustus. homo nō est iustus. q̄ditatiue nō sunt ꝺictoria. ꝛ ideo ambe pñt esse vere vl falsimul. ¶ Sed hic remanent aliq̄ dubia. ¶ Primū est si potentia generādi passiua sit in patre. Dico q sic. ꝫ quia nō habet supositū añ se. ideo nō pōt generari. Nam sicut mēoria fecūda est potētia generādi actiue: ꝛ ideo talis potētia est in filio: quia ibi est memoria: sicut eēntia est potētia passiua gñandi. ꝛ quia ē in pre: ideo in eo est talis potētia. ¶ 2m dubiū est: si eēntia diuina ē fundamentū talis potētie gñandi passiue: cū ipa sit in pre: q̄re in eo nō ē passiua gñatio: cum eque eēntia sit fundamentū actualis gñatōnis passiue: sicut potētie gñandi. Dicit q sic vnuꝫ corpus p diuinā potētiā exns in diuersis locis hz ꝰ vnū vbi qō nō hz alibi. sic eēntia diuina p suā infinitatē exns in tribus psonis: vnū respectū hz in vna psona quā nō hz in alia. ¶ Hz ꝺ. ille respectus nō ē intrinsecus adueniēs. ſ. vbi. relatio āt diuina ē intrinsecus adueniēs. Dico ḡ q vna albedo ad aliā albedinē triplici gñe relationis refert. ſ. idēptitate. silitudie. eēntialitate ꝛ ab istis vbicūqꝫ sit vel q̄cūqꝫ vadat nō pōt fugere. sic eēntia diuia hz istas relatōes. ſ. pnitatis ꝛ filiatōis: ꝛ siles. nec ab istis pōt fugere. veruntñ sic albedo vt ē sub silitudine nō ē sub eq̄li

tate: qz sicut sub sil'itudine eēt eēlis: sic essentia diuia vt sub pñitate nō p̄t eē sub filiatōe: lz ipsa q̄ ē sub pñitate sit simpl'r sub filiatōe. Sic dico ḡ q̄ respectus sunt inseparabiles ab eēntia simplicit: tñ vt accepta sub aliq̄ signo. s. in p̄re vel vt in filio nō ē inconueniens negare ab ea illos respectus q̄ sibi ꝓueniunt simpl'r. sic dictuz fuit de potētia gñandi passiua z generatōe supius. ¶ Quātum ad 2m videdū est: q̄re filius ex q̄ hz potentiā gñandi actiue nō p̄t gñare. Et ad ꝟ assignant a diuersis q̄ttuor rōnes. ¶ Pria sumit ex dicto Augu. q̄ dicit q̄ ideo nō gñat filius nō qz nō potuit. ꝟ qz nō opoꝛtuit. immoderata em eēt dei gñatio. qz si nepos ꝓnepot ēnō gñaret: impotēs diceret. ¶ Alij dicūt q̄ iccirco repugt filio: qz ē sub oppositа relatione q̄ ē passiua gñatio. Oppositе aūt notiones sunt incōpossibiles ne forte idē gñaret seip̄m. ¶ Alij dicunt q̄ ideo est. quia in supposito patris tota virtus ē exhausta in vnius filij ꝓductione: z ideo nō potest in plures. ¶ Alij dicunt q̄ hoc ideo ē. quia filius alius nō est gñabilis: ideo nō illum pōt generare. ¶ Nullus istoꝛ mōꝛ aparet mihi ꝓueniens nec sufficiens. Ideo arguo ꝫ omnes. ¶ Cōtra p̄mum sic. In ꝓpetuis nō differunt esse z posse. Hoc pz: quia si eē non eēt posse: tunc adaliquid eēnt in potentia quod nō esset. z sic eēnt mutabilia: si ḡ potuit sicut tu ponis: sequit necessario q̄ opoꝛtuit. Intentio Augu. est oñdere q̄ filius nō caret aliq̄ potestate simpliciter. ¶ Cōtra 2m. Nam lz oppositе oꝛigines sunt incompossibiles respectu suiip̄ius: tamen respectu diuersoꝛum non. ¶ Exemplum. In creaturis impossibile ē q̄ idem sit pater respectu suiip̄ius z filius ꝟ pater soꝛtis z filius Platonis nō est impossibile. Eodem mō dicat in ꝓposito q̄ lz impossibile sit q̄ filius generet seip̄m: tamē ꝓpter hoc scz ꝓpter incompossibilitatē paternitatis z filiationis non tollit quin filius posset generare: non se ꝟ alium: z sic esset pater z filius respectu diuersoꝛ. ¶ Contra 3m. lz possit habere bonum intellectum: tamen arguo p̄m q̄ sonat vocabulum. Potentia que q̄tumcunq̄ habet vnuz ꝓductum non est diminuta. ipa nō est sic exhausta quin posset in alium. talis est potentia gñandi. ergo z̄c. ¶ Contra 4m. Nulla potentia ē respectu impossibilis. ꝟ tu ponis potentiam in filio. ḡ erit aliquid respectu illius potentie possibile: ꝟ nō nisi filius. ḡ z̄c. ¶ ꝟ. Nunq̄ est potētia ꝓductiua respectu ꝓhibiti. ꝟ ꝓ te alius filiꝰ est ꝓhibitus. ḡ respectu eius nō erit potentia. Dico ḡ q̄ ideo filius non pōt gñare: quia pater p eandem potētiā numero quam filius hz. p̄habet adeq̄tū terminū. Oñ potētia q̄ hz adeq̄tum terminū nō pōt in aliū: ꝟ mēoꝛia in p̄re p̄intelligit habere adeq̄tū terminū mō illo quo p̄hi potuerūt motū celi sic eē adeq̄tū potētie vel ꝟtuti angeli mouētis: q̄ si ponerēt vna musca supoꝛ bē tā angelus nō posset mouere celū ꝓpt̄ inadequatōez. z illa imaginatio fuit satis rōnabilis: supposito vno falso qđ apud eos reputabat verū. s. q̄ ꝟtus motiua angeli oꝛdiabat ad mouēdū oꝛbē. Si ḡ angelus potuisset plus habuisse excessum ꝟtutis respectu mobilis. tūc ḡ illa ꝟtus ꝑm illū ḡdū eēt frustra. qđ fuisset eis magnū incōueniēs. Et p̄terea in ꝓpetuis nō differt eē z posse: si ḡ hz potētiam: hz actū. Nō ḡ p̄t ꝟtus intelligētie in plus: qz hz terminū adeq̄tū. Eodē mō dico de mēoꝛia p̄na q̄ hz terminum adeq̄tū: ideo nō pōt in alium: qz tūc p̄mus non eēt sibi adeq̄tus. ¶ Ꝟz ꝫ istud instat q̄druplicit ¶ Pꝛio. Nā sol hz ꝓ termino adeq̄to vnum radium totalem: z tñ hoc nō obstāte z ipo radio stante pōt in alium effectum. s. calоꝛem intendere. ¶ 2o. Quia ignis igniens ferrū habet terminum adeq̄tum: z tamē potest aliud ignire. ¶ 3o. Vnus homo poꝛtans vnum talentum adequatum sue ꝟtuti. lz actualiter non posset plus poꝛtare: tamē potest aliud poꝛtare postea. ¶ 4o sic. Deus pōt facere vnū coꝛpus in diuersis locis: z tamen quilibet locus est adequatus locato. ¶ Ad ista. ¶ Ad p̄mum dico q̄ istud est verū q̄ sol pōt alium effectum causare z ꝓducere: quia habet duo p̄ncipia ꝓductiua: vnum. s. p quod ꝓducit radium. aliud p quod ꝓducit calоꝛem. z sic de alijs. si tamen haberet vnum solum p̄ncipium ꝓductium: z illud haberet terminū stātem z necessarium nō posset aliud ꝓducere: sic est in ꝓposito. Nam in diuinis non est nisi vnū p̄ncipium verbi. s. vna memoꝛia ꝓfecta: z habz terminum adequatum: z semper stantē: z ideo non pōt duo ꝓducere: sed vnum tm̄. ¶ Ad 2m dico bene q̄ ignis habet terminum adequatuz z ideo si generatio ignis geniti in ferro staret: cum ferro ignito nunq̄ p̄imus ignis posset alium generare: sed non stat. quia non dependet ignis ab igne nisi in fieri: z nō in esse: z ideo posq̄ ignis positus est in esse: iam non manet generatio: z sic p̄imus ignis potest alium generare: sed non est sic in ꝓposito. Nam q̄diu stat ꝓductum z ꝓductio: z quia ꝓductum est necessarium: ꝓductio est necessaria: ideo non potest in alium terminum. ¶ Ad 3m dico: q̄ si homo tā ta necessitate poꝛtaret hoc talentum sibi p̄nūc adequatum quāta necessitate homo est homo: nunq̄ posset nisi hoc poꝛtare. Non autem necessario semper poꝛtat hoc talentum. z ideo potest post illud aliud poꝛtare. pater autem tanta necessitate q̄ta est pater hunc filium ꝓducit: z ideo sicut sibi repugnat non esse patrem: ita si-

bi repugnat non ꝓducere eundē filium: qui est terminus adequatus sue potentie. ¶ Ad 4m dico: ꝙ si locus dependeret a locato essentialiter vel econuerso. impossibile esset simpliciter ꝙ ꝓ potentiam dei fieret idem corpus in diuersis locis: sed quia vnum respicit aliud ꝓtingēter potest bene. ¶ Sic ergo patet euidenter ꝙ istantibus istis quattuor ꝙ verbum sit a patre originaliter: ⁊ ꝙ non sit nisi vnum p̄ncipium totale: ⁊ ꝙ stet eadem generatio: ⁊ ꝙ ipa sit necessaria generatio. ¶ Patet ꝙ ratio habet euidentiam. ¶ Sed hic sunt aliqua dubia: ¶ Primum est: qz adhuc videtur ꝙ rō petat p̄ncipium: quia quādo dicis habet terminum adequatum. Tunc q̄ro aut intelligis intensiue: aut extensiue. Si extensiue petitur p̄ncipium. si intensiue non habetur ꝓpositum. ¶ Dico ꝙ ratio accidit intensiue Quandocunqz em̄ aliqua potentia habet ꝓductum adequatum intensiue: ita ꝙ non pōt perfectius: ⁊ generatio vel ꝓductio illius adequati est necessaria: ⁊ semper stat. sequit̄ ꝙ illa potentia non possit in aliud. Ista em̄ tria sufficiūt ad hoc ꝙ non possit alius terminus produci. ¶ 2a difficultas quomodo per negationem adequationis in termino vel negationem termini adequati potest pater generare filium infinite perfectionis. ¶ Dico ꝙ adequatio passiua est causa repugnantie. sicut rationale in animali ē causa repugnantie ad irrationale: sed negatio rationalis facit animal esse aptum ad recipiendum irrationale. Eodem modo dicendum ē in ꝓposito. ¶ 3a difficultas est vtrum ratio adiecta possit habere efficatiam nulla posita prioritate inter patrem ⁊ filium. ſ. originis. ¶ Dico ꝙ non aparet: quia simul essent pater ⁊ filius stāte ergo termino adequato memorie fecunde in filio: staret in patre. ⁊ tunc ꝑm idem signum repugnaret patri gignere: ⁊ filio similiter. ¶ Ad hylarium. Auctoritas accipitur ꝓ actu generationis. Vel intelligitur de potētia tertio mō ⁊ quarto modo dicta.

Questio IIII

Vtrum in diuinis sint plures filij. Q sic. quia christus est primogenitus añ omnem creaturam ꝑm apostolum ad Collo. Si primo. ergo alij secundario. ¶ Contra. videmus em̄ gloriā eius quasi vnigeniti a patre. ergo ipe est solus. ¶ Hec conclusio est certa: tamen a diuersis diuersimode declaratur. Unde aliqui declarant eam sic ¶ Plurificatio eiusdem rationis non potest esse nisi per materiam: sed in diuinis non est materia. ergo ibi nō possunt esse plures filij. ¶ Cōtra istam rationem arguo quadrupliciter. ¶ Primo. Quia ista ratio probat magis notum per minus notum: ⁊ sic petit Nam omnibus fidelibus notum est ꝙ non est ibi nisi vnus filius. Multi autē negant ꝙ multitudo habet fieri per materiam. multitudo scilicet eiusdem rationis: immo quasi omnibus ē dubium. ¶ 2° facit fallaciaz accidentis. quia arguit sic. Non potest esse alius filius eiusdem rationis cum isto. ergo nullus. consequentiā supponit manifestam: ⁊ solum ꝓbat antecedens. quia in diuinis non est materia. ¶ Aliqui enim ponerent alium filium esse constitutum per filiationem alterius rationis a ꝑmo. ponerent em̄ ꝙ primus producitur per intellectum. secūdus per naturaz. ¶ 3°. Ratio ista ꝓbat si aliquid valet ꝙ in diuinis nō est trinitas personaz. quia ratio formalis persone est communis tribus ꝑsonis ⁊ plurificatur. Quod patet: quia sibi additur numerus. Tunc arguo sicut tu. ¶ Plurificatio eiusdem rationis non est nisi per materiā sed in diuinis non est materia. ergo non potest ibi esse plurificatio eiusdem rationis: ⁊ per consequens ratio formalis persone non multiplicatur in diuinis: quod nō est aliud nisi destruere trinitatem. ¶ 4°. Ratio ista ꝓbat ꝙ non possunt esse plura supposita in diuinis: nec natura immaterialis poterit communicari pluribus. Et arguo sic. Multiplicatio eiusdem rationis non est nisi ꝑ materiam: sed multitudo suppositorum in diuinis est eiusdem rationis. ergo ⁊c̄. ¶ Si dicatur ꝙ supposita sunt alterius rationis Contra. quecūqz conueniunt in natura specifica q̄tumcunqz in alijs distinguunt̄ sunt eiusdē rationis ⁊ speciei. sed supposita diuina sunt huiusmodi. ergo ⁊c̄. ¶ Maior patet: quia differētia indiuidualis non variat speciē. ¶ Aliter autem aliqui ꝓbant istam veritatem sic. Illa q̄dditas que ꝑm se abstrahit ab omni singularitate ⁊ heceitate: illa non potest plurificari: sed filiatio in diuinis est huiusmodi. ⁊ omnia alia que sunt ibi. ergo ⁊c̄. Ista ratio demonstrat si filiatio in diuinis nō sit singularis: ⁊ si a diuinis excludit̄ omnis singularitas. sed tamen non aparet mihi ꝙ singularitas sit a diuinis auferenda immo omnimode attribuenda. ¶ Ideo arguo quadrupliciter contra hoc. ¶ Primo sic. Omnis quidditas que ꝑm se abstrahit ab omni singularitate nō potest plurificari: sed quidditas persone in diuinis: sicut omnis alia quidditas que ē ibi abstrahit. ergo ipa non pōt plurificari. quod falsum est. Si autem dicas ꝙ vna ꝑsona distinguit̄ ab alia ratiōe ⁊ quasi specie in ratione ꝑsonalitatis. Ita dicam ꝙ vnus filius distinguit̄ ab alio quidditatiue etiam in ratione filiationis. ¶ 2° sic. Quicquid repugnat filiationi diuine in q̄tum filiatio est p̄cisa ratio formalis: repugnat omni filiationi. sed plurificari nō

repugnat omni filiatõi. ergo sibi non repugnat in q̃tum filiatio: sed in q̃tum hec filiatio est. ¶ 3° sic. Quicquid competit filiationi in q̃tum filiatio: competit omni filiationi: sed p te ꝓstituere personam ꝓuenit sibi vt filiatio est ꝑm suã quid ditatem. ergo omni filiationi conuenit constitu ere filium: quod est inconueniens. non ergo si bi conuenit in q̃tum filiatio est: sed inquantum hec filiatio. ¶ 4° sic. Quicquid est in diuinis est singularissimum: quia omnia ibi sunt actualis sima. singularitas autem est actualitas vltima ta: ⁊ ideo non intelligo q̃ filiatio in diuinis nõ sit singularis. ¶ Alij volunt dicere: q̃ quia omne quod est in diuinis est de se hoc: ideo filiatio non potest plurificari. sed ista ratio ꝓbaret q̃ p sona non posset plurificari. ¶ 2°. Nullus ponit quin multa quidditatiua in diuinis plurificentur. s. relationes: cum ergo quodlibet quod est in diuinis sit in sua specie de se hoc poterũt stare distincte filiationes: quaꝝ quelibet erit de se hec. ¶ Apparet etiam mihi dubium q̃ omne qõ est in deo sit hmõi. Ideo oportet aliter dicere. ¶ Primo ergo ꝓbo conclusionem intentam sc̃z q̃ in diuinis non sit nisi vnicus filius. ¶ 2° assig nabo causam istius conclusionis. ¶ Primũ ꝓbo sic. Quandocunq̃ aliquid de se non est de terminatum ad vnum vnius rationis: ipm nõ est determinatum ad certum numerum indiui duoꝝ illius rationis: sed q̃tum est ex se potest esse in infinitis. Si ergo filiatio non sit determi nata ad vnum numero: tũc ipa ex se non deter minabit̃ siue non determinabit sibi certum nu merum. ⁊ p ꝓsequens ipa poterit q̃tum est ex se esse in infinitis. ⁊ sic poterunt esse infiniti filij. sed quicquid est possibile est ibi necessario ꝺ fa cto. ergo ⁊c̃. ¶ Maior fuit declarata de secun da questione de vnitate dei: conclusio est ma nifeste falsa. ergo ⁊c̃. ¶ Ista ratio ꝓbat q̃ ita est de facto: ⁊ solum a posteriori. sed sequit̃ vi dere causam huius repugnantie. Ratio ⁊ cau sa potest esse ista: que fuit in p̃cedenti questio ne adducta q̃ filius non potest generare. ¶ Ar guo sic. Vbicũq̃ est vnicum p̃ncipium habẽs vnam ꝓductionem sibi adequatam necessa riam ⁊ semper stantem: ibi non potest esse nisi illa ꝓductio. Ita de se patet ⁊ fuit superius declarata. Sed in diuinis non est nisi vnicum p̃ncipium generandi scilicet memoria fecunda ⁊ istud principium habet vnam ꝓductionez sibi adequatam ⁊ necessariam ⁊ semper stãtem ergo non poterit in aliam. ¶ Sed dices. Potẽ tia que impeditur p̃cise per posterius q̃tum ẽ ex se potest in aliud: sed p̃ncipium illud solum per te non potest in aliud: quia ꝓductio ẽ ad equata ⁊ necessaria ⁊ semper stans: hoc autem est posterius ad principium. ergo p̃ncipium q̃ tum est ex se potest in aliud. ¶ Dico ergo ad h̃: q̃ adequatio non est p̃cisa causa: nec generatio semper stans. sed per istas deuenimus in altã: scilicet in istam q̃ non est principium in diuis: nisi respectu generationis istius p̃cise. habito autem non est principium nisi respectu istius generationis: sequitur q̃ nulla alia erit possi bilis. Nam sicut generatio est necessaria ita p̃n cipium est necessarium: ⁊ tanta necessitate quã ta est necessarium: tanta est coniunctum isti ꝓ ductioni. nec aliam respicit nisi illã. Et sic ego non dicerem q̃ p̃ncipium quantum esset ex se: posset in aliam. sed si ex se posset: dicerem q̃ a liam eliceret: quia esset in potentia: ⁊ per conse quens in actu. quia in perpetuis non differunt ⁊c̃. ¶ Sed hic est vnum dubium: quia forte di ces verum est q̃ p̃ncipium productiuum deter minatum est ad vnum. Dices etiam q̃ filiatio non potest plurificari: ⁊ ex hoc bene sequit̃ q̃ non potest esse nisi vnicus filius: tamen stat du bium. vnde hoc est q̃ filiatio determinat sibi v num indiuiduum vnius speciei. ¶ Si dicas q̃ quia est de se hec: incidis in opinionem tertiaꝝ reꝓbatam. ¶ Dico q̃ ratio quare non potest esse nisi vnica filiatio: est ratio intrinseca filiati onis ⁊ specifica. ¶ Ad cuius euidentiam scien dum q̃ quattuor modis potest sumi filiatio. ¶ Primo vt filiatio. Et isto modo dico q̃ non constituit: nec vt sic est incommunicabilis crea ture: nec de se hec. quia filiatio ꝑm suam ratio nem formalem est communicabilis creature. ⁊ per consequens ipa ex sua ratione formali nõ est incommunicabilis. nec de se est hec. ¶ Secõ modo potest accipi vt diuina. ⁊ isto modo di co etiam q̃ non est constitutiua persone: quia si vt diuina esset constitutiua: omne diuinum constitueret. ⁊ sic essentialia que sunt commu nicabilia constituerent quod est contradictio: repugnantiam em̃ includit q̃ aliquid quod ẽ: de se communicabile dat alteri formaliter esse incommunicabile: quod autem constituit per sonam dat esse incommunicabile. ¶ Tertio mo do potest accipi filiatio vt hec. ⁊ sic ego dico q̃ licet ipa sit incommunicabilis: tamen sub ista ratione non constituit. Heceitas em̃ non est ra tio constituendi. essentia em̃ diuina summe est hec: ⁊ tamen non constituit. quia licet cum he ceitate non stet communicabilitas ad plura in diuidua. stat tamen communicabilitas ad plu ra suppositа: sicut ponentes spirationez actiuã esse de se hanc ponunt eam communicari. Hec autem cõmunicabilitas repugnat rationi for mali suppositi. ¶ Alio mõ potest accipi ꝑm ratio nem formalem specificam que est nobis igno-

ta: ⁊ ꝑm illam rationē ꝓstituit: ⁊ est incommunicabilis. Et hec ratio est dicti. ¶ Ad auctoritatem patet.

¶ Di. VIII. Questio I

Circa octauaz distinctiones ꝙro Utz in diuinis possit esse distinctio. Q nō. qz Hyla. viij. ð tri. dicit q in diuinis nō ē intelligēda coherentia ꝙ indifferētia: ꝙ idifferētia ⁊ indistictio sunt idē. ꝙ ⁊c. ¶ Cōtra. Byo. de di. no. dicit q in diuinis ē diuersitas ⁊ alteritas. ¶ Hic sunt ꝯttuor videnda ꝓ ordinem. ¶ Primum ē qd est distinctio. ¶ 2° qt modis capit distinctio. ¶ 3° quō inuestigari pōt distinctio. ¶ 4° utz in diuis sit distinctio. ¶ Quantum ad ꝑmum sunt quattuor ꝙclusiones. ¶ Prima q distinctio non ē aliquid absolutum sed respectiuum. Hoc ꝓbo dupliciter. ¶ Primo sic. Illud quod ꝑm suam rōnem formalē ē ad aliquid ē relatio: ꝙ distinctio ē hmōi. Naz omne distinctū ab aliq necessario ē distinctum. ¶ 2° sic. Quecunq opposita q possunt eidē sit ineſſe ꝓ ꝙpationez ad diuersa sunt respectiua: ꝙ idem ⁊ diuersum sunt hmōi. Pōt em aliquid esse idem a ⁊ distinctum a b: sic aliquid dr magnum ꝓ respectū ad granum: ⁊ paruum ꝓ respectum ad montem. ergo distinctio ē necessario quid respectiuum. ¶ 2ª ꝙclusio est q respectus quem dicit distinctio non est in genere: sed transcendens. ¶ Ubi sciendū q sicut dicimus q quedam est ꝯtitas transcendēs: ⁊ de multis alijs. ita dicimus q aliq respectus sunt transcendentes: sicut sunt intentiones secūde ⁊ hmōi. ¶ Hāc ꝙclusionē ꝓbo tripl'r. ¶ Primo sic Quecunq ꝙueniūt enti anteq descendat in. x. genera necessario sunt transcendentia: ꝙ distinctio ꝙuenit enti ⁊ suis passionibus añq descendat in. x. genera: quia. ſ. vnum ⁊ ens distinguūtur a suis passionibus: ⁊ vna ab alia: ⁊ sic distinctio ꝑintelligitur anteq descensus fiat. ergo ⁊c ¶ 2° sic. Quicquid circūit omne genus est transcendens: quia illud quod est in aliquo determinato genere: non potest omne genus circūire. sed distinctio circūit omne genus. Nam in quolibet genere vna species ab alia distinguit ⁊ etiam in ꝑdicamento relatōis vna ab alia distinguitur. ¶ 3° sic. Nullum existens in determinato genere potest deo formaliter conuenire: ꝙ distinctio conuenit deo formaliter. ergo distinctio non est in aliquo determiato genere. Maior est manifesta: quia hoc deo repugnat. Minor patet. ¶ 3ª ꝙclusio est q respectus quē dicit distinctio est intrinsecus aduenies: ꝙ nō extrinsecus. ¶ Ubi sciēdū q respectus intrinsecus aduenies ē ille q ponit posito termino ⁊ fundamento in quacūq dispositōne vel distantia. Respectus autem extrinsecus ē aduenies q innascit aliq altero aduenīēte: sicut posito igne ⁊ ligno: nō innascit actio nisi facta approximatiōe: ⁊ ex ꝺ ꝑz ꝙclusio. qz posita rōe formali hois: ⁊ posita rōne formali asini necessario vna distinguit ab alia. ⁊ ꝺ videt posse ꝓbari: quia ex quiete hominis habita potest demonstratiue ꝓbari: q distinguitur ab asino. ¶ 4ª cōclusio est q respectus distinctionis est respectus disquiparātie. Hoc ꝓbat sic. quia relatio equiparātie nūq habet extrema nisi vnius rationis. omnis ergo relatio que est inter extrema alterius ⁊ alterius rationis necessario est relatio disquiparātie: sed distinctio est huiusmodi. ergo ⁊c. Maior est manifesta. Nam sicut inter extrema eadē inq̄tum eadem: nunq̄ innascuntur nisi idem: ita inter alia inq̄tum alia semper innascunt aliud ⁊ aliud. Minor patet. Nam que sunt eiusdem rationis inq̄tum eiusdem rationis nō distinguuntur. ¶ Contra istas ꝙclusiones arguo quadrupliciter. ¶ Primo ꝓ ꝑmam sic. Omnis relatio ꝑsupponit distinctionem extremorum: sed distinctio non ꝑsupponit aliaz distinctionē quia sic ante distinctionez esset distinctio: ⁊ sic esset ꝓcessus in infinitum. ¶ Contra scōam arguo sic. Nullum accidens est transcendēs: ꝙ distinctio est accidens. ergo ⁊c. Maior patet: qz accidens limitat ad. ix. genera. Minor patet: quia ego distinguor a te te manente: ꝙ te destructo non. ¶ Contra tertiam. Ad omnem relationem sufficiunt fundamentuz ⁊ terminus: quia nullus respectus videt ab alio dependere. ꝙ ꝺ ꝙuenit relationibus aduenientibus tam extrinsece q̄ intrinsece. ergo ex hoc q ozit positis terminis non sequit q sit relatio intrinsece aduenies. ¶ Contra quartā. Indiuidua eiusdem rationis sunt distincta: sed non sunt distincta nisi distinctione. ergo distinctio est inter ea q̄ sunt eiusdem rationis formalis: sed omnis talis relatio est equiparantie. ergo distinctio erit relatio equiparantie. ¶ Ad ꝑmum istoz dico q omnis relatio ꝑsupponat distinctionem vel formalem vel fundamentalem. Unde distinctio actualis aduenies intellectui ⁊ voluntati homini ⁊ asino ꝑsupponit in eis fundamentalem tantū non aliā. ¶ Ad 2m dico q licet aliqua distinctio sit actus: non tamē distinctio in cōmuni: immo abstrahit a substantia ⁊ accidente: vt ptz. quia licet relatio in cōmuni sit transcendens: tamen pōt esse aliqua que pōt esse accidens. ſ. illa que est inter ens ꝯctū ⁊ passiones. Similiter dico ð distinctione. ¶ Exemplum. Entitas in cōmuni est transcendens: tamen aliq entitas ē accidēs. ¶ Ad 3m dico q relatio intrinsecus aduenies

nō dependet nisi ex duabus causis. ſ. ex fundamēto ⁊ termio: ꝺ relatio extrinsecus adueniēs depēdet ex fundamēto ⁊ termino ⁊ ab alio aliq̄ sicut ab agēte. Nā positis duabus albedinibus siue aliq̄ agēte ponit̄ silitudo: ꝺ posito corpore ⁊ loco nō ozit̄ vbi nisi adueniēte ꝟtute agentis mouentis corpus ad locum ex quo ozit̄ vbi. ¶ Ad 4m dico q̄ inter illa que sunt eiusdez rationis: vt sic nunc̄ pōt esse aliqua distinctio vel ratio disparantie: sed distinctio pōt bene esse inter aliqua que sunt eiusdem speciei. non inq̄tum speciei sunt: sed inquātum aliqua includunt que nō sunt eiusdē speciei sicut Thomas ⁊ Petrus includunt aliqua in quibus p̄cise distinguunt̄ que p̄cise accepta non sunt eiusdem speciei. ſ. differentias indiuiduales. ¶ Sed hic est vnum dubium Utrum differentia ⁊ diuersitas sit eadem relatio. Et videt̄ q̄ non: quia differentia aliquibus attribuit̄ a quibus diuersitas amouetur sicut duobus indiuiduis eiusdē speciei. ¶ Dico q̄ sunt idez respectus reales: q̄ quecunc̄ relationes fundant̄ in eodem fundamento respectu eiusdem termini sunt eedem: ꝺ idem ē fundamentum diuersitatis ⁊ differētie. ergo ⁊c̄. ¶ Dico tamen q̄ cum hoc etiam differunt ratione p̄m q̄ comparāt̄ ad diuersa. Naz respectus ille si compet̄ p̄cise ad terminū: ⁊ ad fundamentum sic dicitur diuersitas: quia rationale ⁊ irrationale que sunt differentie vltime sunt diuerse. Si autem ille respectus comparetur ad illa que per fundamenta ⁊ terminos istius respectus differunt: sic dicitur differentia sicut si respectus fundatus in rationali ⁊ irrationali comparet̄ ad hominem ⁊ asinum: sic dicit̄ differentia non diuersitas ꝓpter conuenientiā ¶ 2° videndum est q̄ sunt modi distinctionum. quod fuit 2m declarandum. ¶ Ad quod dico q̄ sunt quattuoz gradus distinctionum nō fabricati ab intellectu siue ab anima. ¶ Pzima est distinctio essentialis eo modo quo distinguit̄ deus a creatura: ⁊ ista pzopzie accipiendo ē quando quidditas sua extrema: est distincta ab alia quidditate cum sua existentia. ¶ 2a est realis eo modo quo est distinctio inter patrem ⁊ filium. Unde distinctio realis ē illa que ē inter rem ⁊ rem. ¶ 3a est formalis. ⁊ ista ē inter quidditatem ⁊ quidditatē: sic dicimus q̄ homo ⁊ asinus in potentia obiectiua distinguunt̄. Et ista distinctio pzopzie ē rationum distinctarum. ¶ 4a est distinctio non quidditatis ⁊ quidditatis: sed quidditas ⁊ modi intrinseci: sicut ē inter quidditatem hois ⁊ eius finitatē ⁊ q̄ditatē albedinis ⁊ eius remissionē ⁊ intēsionē. Iste distinctiones sunt eētialit̄ ozdinate: q̄ maxia ē eētialis. ⁊ ideo q̄ eētialit̄ distinguunt̄ oibus alijs distinctōibus distinguunt̄. ¶ 2a post eētialem maioz ē realis. ¶ Post illā ē 3a. ſ. q̄ditatiua vl formalis. ¶ 4a ē minoz oibus. ſ. q̄ditatis ⁊ modi intrinseci. Nā minoz ē distinctio vbi stat̄ in tra eandem rationem specificam ⁊ formalez q̄ vbi ē exitus. Nō ē aūt exitus a rōne formali p modū eius: q̄z ad rōnem formalem ⁊ nō ad aliā reducit̄: quia modus adueniēs nō variat rōez formalem. ¶ Ex ꝫ hec instatur quadrupliciter. ¶ Pzio sic. Nulla diffinitio subalterna ē bōa: ꝺ hec diffinitio ē subalt̄na. Pzobat̄. Quale oz dinē hñt subiecta: talē hñt passiones: ꝺ essentia ⁊ quidditas se habent sicut subalterna. q̄z omis eētia ē q̄ditas: ⁊ nō ecōuerso. g̃ distinctio essentialis ē subalterna respectu quidditatiue ita q̄ ois essentialis ē quidditatiua: ⁊ nō ecōuerso ¶ 2° sic. Non sunt ponēda plura genera passionum q̄ subiectoꝝ: ꝺ nō ponunt̄ nisi duo gña distinctoꝝ. quia omne quod distinguit̄: vel ē q̄ditas vel modus q̄ditatis: ergo non erit nisi duplex genus distinctionū. ſ. q̄ditatis ⁊ modi intrinseci. ¶ 3° oñdo q̄ nō sit ozdo essentialis inter ista. q̄z 3a. ſ. formalis ē maioz 2a. ¶ Pzimo quia q̄cq̄d distinguit̄ p p̄oza magis distinguit̄ q̄ illud quod distinguit̄ per posteriora. Quia distinguunt̄ p ea que sunt de p̄mo mō: ⁊ sic magis: sed que distinguuntur formalit̄ distinguūtur p p̄oza. quia per diffinitiua. sed que realiter p posteriora. q̄z p modum realitatis que ē posteriozis q̄ditate. g̃ distinctio formalis ē maioz q̄ distinctio realis. ¶ 4° sic. Omnis distinctio vel ē q̄ditatiua vel nō q̄ditatiua: ꝺ q̄ditatiua ipa excedit nō q̄ditatiuā. Dis ergo talis ē maioz nō q̄ditatiua. ꝺ cum realis sit non q̄ditatiua ⁊ formalis q̄ditatiua sequitur q̄ formalis ē maioz q̄ realis. ¶ Si dicas q̄ non quidditatiua excedit quidditatiuam cū distinctio modi intrinseci sit non q̄ditatiua: sequitur q̄ ipa erit maioz quidditatiua cuius oppositum dicebatur. ¶ Ad p̄mum dico q̄ licet facere comparationem inferiozis ad supius p̄m illud quod addit inferius supza supius. p̄m em̄ h̄ p̄scindit inferius supiozi. cuz g̃ essentia addat aliq̄d supza q̄ditatē: ⁊ p ꝟñs distinctio eētialis supza distinctionē q̄ditatiuā. p̄m illud q̄ addit̄ pōt fieri aliq̄ ꝓpatio: sicut hō penes illō q̄ addit ad aial poterit ꝓpari ad aial: sic distinctio ad distinctōez. ¶ Ad 2m dico q̄ illa diffinitio q̄ fierz p q̄ditates ⁊ modos eēt formalioz ⁊ tūc oporteret aliud mēbz diuidi sic dicēdo. Dis distictio aut ē q̄ditatiua: aut mōi intrinseci. si q̄ditatiua: aut eētialis: aut realis: ⁊ sic de alijs. ꝺ istū modū in dicēdo sic posui ꝓpt̄ difficultates ammoueda s. magis em̄ sic explicant̄ mōi distinctionis q̄ alio mō: ⁊ magis declarant̄. ¶ Ad 3m di-

co q̄ p̄ncipalior est illa q̄ fit per p̄ora q̄ est illa q̄ per posteriora: ⁊ quasi p accidens. Illa autem que ē per p̄ora ē per se: sed non sequit q̄ sit maior si ē p̄ncipalior. ¶ Maioritas em̄ distinctōnis ⁊ minoritas ē p̄opter maiorem distantiā ⁊ minorem. Distantia autem maior ē inter illa que ēntialiter distinguunt: ⁊ etiam realiter q̄ int illa que distinguunt quidditatiue solū sunt em̄ magis sepabilia. ¶ Ad 4m̄ p̄cedo q̄ quidditatiua int omnes ē p̄ma ⁊ p̄ncipalior. non tamen sequit ex hoc q̄ sit maior. ¶ Sed hic remanet dubium vnum si oia realiter distincta sint formaliter distincta. ¶ Ad quod intelligendū sciendū ē q̄ q̄dam distinguunt formaliter ⁊ realiter: sic homo ⁊ asinus in actuali exñtia distinguuntur formaliter p suas rōnes quidditatiuas: ⁊ realiter p diūsas exñtias ⁊ realitates reales. ¶ Quedam em̄ sunt que distinguunt formaliter tātū: sicut homo in potentia ⁊ asinus in potētia. hō em̄ in potentia ē homo: quia sibi p̄uenit diffinitio hois: sil'r de asino. Hec autem ē vna regula generalis de istis que sic formalit distinguunt q̄ ex rōibus eor formalibus pōt p̄bari demōstratiue p eor diffinitōes q̄ distinguunt. Cum ergo homo in potentia habeat diffinitionē hominis: ⁊ sil'r asinus: quia actus ⁊ potentia formalē rōez nō variant: sequit q̄ in potentia adhuc formaliter distinguunt. Ista autem realit non distinguunt. quia in potentia nullam realitatem hñt. ¶ Alia autē sunt que distinguunt realit ⁊ nō formalit: sicut indiuidua eiusdē speciei. si em̄ formalit distinguerent: distingueretur q̄dditatiue. Quidditas autem nō ē alia ⁊ alia inter indiuidua eiusdez speciei. ¶ Alia sunt q̄ nec realiter nec formaliter distinguunt: sicut q̄dditas ⁊ modus quidditatis. Finitas ei ⁊ infinitas: hecceitas ⁊ exñtia vel realitas. Ista em̄ nullam quidditatem dicunt. ergo ⁊c. ¶ 3° videndum ē quomō iste distinctiones p̄ñt inuestigari. Et circa hoc sunt q̄ttuor faciēda. ¶ Primū ē ondere modum inuestigandi distinctionē formalem. Et q̄ttum ad h̄ dico q̄ q̄ttuor sunt mōi euidentes p quos inuestigat formalis siue q̄dditatiua distinctio. ¶ Prima ē via diffinitiōis. ¶ 2a via diuisionis. ¶ 3a via descriptionis. ⁊ 4a via demonstrationis. ⁊ de qualibet istaz dicēdum ē in speciali. ¶ Primo sic. Q̄ñcūcz aliqua sic se habent q̄ aliquid ponitur in diffinitiōe vnius ⁊ non alterius: illa differunt formaliter. q̄ em̄ diffinitiue differunt quidditatiue differunt ⁊ formalit: ⁊ talia q̄z vnum non recipit aliud in sua diffinitione sic se habent. s. q̄ differūt diffinitiue. ergo quidditatiue ⁊ formaliter. ¶ 2° p viam diuisionis. Quandocunq aliquid diuidit p differentias oppositas quicquid cadit sb vno diuidentiuz differt formaliter a quocunq cadente sub alio: quia cadunt sub mēbris oppositis. Nā ex diuidēte ⁊ diuiso p̄stituit illud qō habet quidditatem. Licet ergo diuisum vtriq̄ p̄tento sub eo p̄ueniat quidditatiue: tm̄ impossibile ē q̄ vnum diuidentium coincidat cū alio ad p̄stituēdum 3m̄. ¶ 3° p viam descriptionis sic. Quorumcunq descriptiones sunt diuerse eorum diffinitōes sunt diuerse. ¶ Hāc ꝓbo: quia q̄cunq habēt eādem diffinitōez habent idē genus. Hoc ptz: ⁊ p̄sequēs eādem passionē vel aptitudinē p̄sequentē ipaz: qz ex diffinitōe passio siue aptitudo demōstrat: sed descriptio cōstat ex genere ⁊ passione siue aptitudine: q̄ quorumcunq descriptiones sunt diuerse: eoz diffinitiones sunt diuerse. ¶ 4° p viam demōstrationis sic. Quādo aliquod ē demonstrabile p̄pter quid de vno ⁊ non de altero: illa de q̄bus alia ⁊ alia demonstrant habēt aliam ⁊ aliā diffinitiōez: qz cum diffinitio sit mediū si oio eādē diffinitōez haberēt oio eadē passio p eā demonstrarē. si q̄ p eam demōstrat alia ⁊ alia passio: necessario hñt aliam ⁊ aliā diffinitōez: ⁊ p p̄ñs formaliter distinguunt. ¶ Istis quattuor vijs satis euidētibus addit vna satis peregrina: ꝫ tamen necessaria. s. via reduplicationis: ⁊ hec deducit sic. Quandocunq aliquid p̄uenit alicui inq̄tum tale quod nō p̄uenit alteri necessario illa formalit distinguunt. qz reduplicatio cadit sup rōez formalē. si q̄ ē cadez rō formalis necessario idē p̄dicatū p̄dicabit apposita eadez reduplicatōe. ¶ Exemplū si homini inq̄tū hō: p̄uenit ridere: ⁊ lapidi inq̄tū lapis ē nō. necessario hō formalit a lapide distiguit: qz dato q̄ nō: tunc vtriq̄ sub eadē rōe p̄ueniret. ¶ 2° videndum ē quomō possit realis distinctio inuestigari. Et dico h̄ sil'r q̄ quadrupl'r inuestigat. ¶ Primo p viā originis. ⁊ h̄ mō inuestigat Anguſ. j. de tri. distinctionem p̄sonaz p hoc q̄ nihil gignit se. oportet q̄ q̄ gignens sit realit distinctum a genito. Ubicunq em̄ ē hoc ab hoc ibi est realis distinctio. ¶ 2a via est via generatiōis. Q̄ñcunq aliqua res potest generari alia non genita: illa necessario distinguuntur realiter. Isto mō p̄bat q̄ materia ⁊ forma distinguunt realiter: qz forma generat materia exñte ingenerabili ⁊ incorruptibili. ¶ 3° p viam corruptionis. Quia q̄ñcunq vnum nō corrumpit alio corrupto: inter illa est realis distinctio. Isto modo inuestigat q̄ relatio distinguitur a fundamento. quia fundamētū manet relatiōe corrupta. ¶ 4° p viā sepatōis. Quia q̄cunq separata possunt manere illa distinguunt realiter. Isto em̄ mō p̄bant accidētia distingui in altari a sacramento ⁊ aīa a corpe. quia vnum ab alio separatur.

¶ Quantū ad distinctōez mōi intrinseci. Scien dū q̄ q̄druplex distinctio p istos modos repit ¶ Quedā q̄ distinguit modus a q̄ddītate cui⁹ē modus sic hūanitas ⁊ finitas hūanitatis. ¶ Alia ē q̄ ē mōz oppositoz: sic finitū ⁊ infinitum in deo ⁊ creatura. ¶ Alia p modos eiusdē rōis: sic hecceitas ⁊ dr̄ia q̄ ē nūeralis p dr̄as indiuiduales. ¶ 4° p modos alterius rōnis: sic necessitas ⁊ infinitas q̄ sunt mōi intrinseci essentie diuine ¶ Nūc ad ꝓpositū de inuestigatōe distinctōnis istoz modoz dico q̄ eodē mō inuestigat distinctio, q̄ ⁊ mōi. ⁊ de hoc inferius. ¶ Quātū ad eēntialem distinctionem dico q̄ q̄ttuor modis inuestigat. ¶ Primo p viam generationis ⁊ corruptionis. Quecūq; em̄ sic se habent q̄ vna genito vel corrupto aliud non generatur: nec corrumpit distinguunt essentialiter. ¶ 2° per viaz separationis. Quecunq; sic se habent q̄ vnum sepat ab alio essentialiter distinguunt. ¶ Tertius modus ē magis ꝓpr̄ius. s. p viam dependētie. Nā via ꝓma nō valet sine ista: qz gnatio est in diuinis nō tamen distinctio essentialis. ¶ Añ p viam dependentie ꝓbat sic. Quecūq; se habēt sic q̄ vnum depēdet ab alio necessario vnū ab alio distinguit essentialit. Infra em̄ eādem eēntiam nō potest esse ꝓpr̄ie dependentia que in essentia fundat: qz nihil refert ad se. ¶ Quartus modus in creaturis p viam generum ⁊ speciez: quia q̄cunq; sunt diuersoz generum ⁊ speciez necessario essentialiter distinguunt. ¶ Sz adhuc est dubium vtrū distinctio ex natura rei possit abstrahi ab istis. ¶ Dico q̄ intelligendo distinctionem ex natura rei nō ab aīa fabr̄icatā ipa ē cōmunis istis. Nam q̄libet ista ē distinctio ex natura rei: qz nulla ē ab anima fabr̄icata. ¶ Sz pōt ne ista inuestigari. Dico q̄ sic quadr̄upliciter ꝑm q̄tuor vias oppositionū. ¶ Prio p viā relatiue oppositoz: qz impossibile ē idem referri ad se. ⁊ p istam viam q̄ infra declarabit magis. ꝓbat q̄ intellectus agens distinguit a possibili: quia agens ē mouens: ⁊ possibilis est motus. ¶ 2° p oppositōez ꝛ̄rioz sic. Impossibile ē ꝛ̄ria eidē ꝑm idē ꝙuenire. diūsitas ⁊ idēptitas sunt ꝛ̄ria. ꝙueniūt alicui eidē. g̃ oportet q̄ nō ꝑm idē. Isto ei mō inuestigat distinctio generis ⁊ dr̄ie in simplicibus: qz simplicia spē distincta ꝙueniūt ⁊ differūt. nō aūt oio ꝑm idem. ¶ 3°° p viam oppositōis ꝓpriatiue oppositoz. Impossibile em̄ ē ꝓpriatiue opposita eidem ꝙuenire. Isto mō inuestigamus distinctōez int eēntiā ⁊ ꝓpr̄ietatem. qz eēntia ē cōmunicabilis. pr̄nitas incōicabilis. ¶ 4°° per viam ꝛ̄dictionis sic. Impossibile ē q̄ extrema ꝛ̄dictionis verificentur de eodem oio. Isto mō inuestigamus distinctionem attributoz: vt statim inferius patebit

Isti g̃ sunt modi inuestigandi omnē distinctionem. ¶ Nunc 4° videndū ē. Vtz distinctio sit in diuinis. Et dico hic quattuor conclusiones. ¶ Prima q̄ in diuis ē distinctio eēntialis respectu creaturarū. Ista inuestigat p omnes vias istas. s. p generationem: corruptionem: sepationem: dependētiam: ⁊ diuersitatem gn̄is ⁊ speciei. ¶ 2ª ꝙcl̄o ē q̄ in diuis ē distinctio realis ad intra. quia ibi ē oꝛigo p quam Augu. eandē distinctōez ꝓbat int̄ ꝓsonas. quia nihil gignit se. ¶ 3ª ꝙcl̄o ē q̄ in diuis in eadem ꝓsona est distinctio formalis. s. int̄ eēntiā ⁊ relatiōez: ⁊ h̄ ꝓbat p vias supius dictas. diffinitionis. diuisionis descriptionis demonstrationis. ¶ Et p istas vias p quas inuestigamus distinctionez ex natura rei. s. p viam oppositionis ꝓpriatiue. ¶ 4ª ꝙcl̄o ē q̄ in diuinis ē distinctio q̄ddītatis ⁊ mōi eiusdem q̄lis ē essentie ⁊ modoz intrinsecoz. que ꝓbat vijs quibus modi inuestigant. ¶ Sed ꝛ̄ dicta instat q̄drupl̄r. ¶ Primo sic. Añcūq; aliquid distinguit ab aliquo ex eo q̄ distinguit distat ab eo. ꝫ distare a pfectissimo ē impfectionis. g̃ differre ab essentia diuina erit impfectionis: nihil tale dz poni in diuinis. ¶ 2° sic. Quicquid ponit in deo ponit in summo. si ergo distinctio ē in deo erit in summo. ergo ibi erit maioꝛ vel eque magna sicut dei a creatura. hoc est impossibile: quia illa est essentialis que repugnat deo. ¶ 3° sic. Inter quecunq; est distinctio: inter ea est oꝛdo: quia alioquin esset ibi ꝙfusio. sed oꝛdo non pōt intelligi sine gradu eminentie ⁊ pfectōis. ⁊ sic vnū erit alio pfectius: ⁊ p ꝛ̄ns aliud erit impfectū qđ ē absurdū. ¶ 4° sic. Añcunq; aliq̄ cōmune diuidit p dr̄ias oppositas illa q̄ ponit ad sinistram dicit imperfectionem. ens autem diuidit p idem ⁊ diuersum: ⁊ idem ponit ad dexteram. g̃ si distictio erit in deo erit impfectio. ¶ Ad ꝑmum dico q̄ qñ distantia est sine idemptitate a pfectissimo. tunc talis eēt impfectionis. ꝫ talis non est in diuinis. ꝫ qñ ē distantia vel modus distantie cum vera idēptitate. sicut ē in deo nō. ¶ Ad 2m̄ dico q̄ quicq̄d ponit in deo qđ est natum habere q̄ttitatem ꝛ̄tutis illud ponit in summo. ꝫ distinctio nec aliq̄ relatio habet q̄ttitatez virtutis. ergo si talia ibi ponunt non oportet poni ea in summo. ¶ Explum. Si in deo ponit sapia: quia ipa est apta habere q̄ttitatē ꝛ̄tutis oportet q̄ ponat in summo: qz alioq̄n nō includeret ꝛ̄dictōez aliq̄d esse sapiētius deo. ꝫ non ē sic de distinctōe: quia nō hz q̄ttitatem virtutis. ⁊ ideo dato q̄ ꝑm quēlibet catholicū distinctio sit int̄ ꝓsonas. nō tñ sequit q̄ summa. quia tūc esset essentialis. quod est falsuz. pz g̃ quid debet poni in summo ⁊ q̄d non. ¶ Ad tertiū dico q̄ ibi est oꝛdo: non tamen

magis ⁊ minus pfecti: ꝫ magis ꝑncipalis ⁊ minus ꝑncipalis. qz em̃ eadē ē q̃titas ⁊utis oim diuioz q̃ apta nata sunt eaz hr̃e: ideo nō pñt p ipaz ⁊pari sic excedēs ⁊ excessum: qz hec ⁊pactio sequit q̃titatē ⁊utis. qz tm̃ ordo magis ꝑncipalis ⁊ minus ꝑncipalis sequit rōnes formales q̃ ibi saluāt: ideo ibi ponit sine tm̃ oi impfectione. ¶ Ad 4m dico q qm̃ illud qd̄ ē ad dexterā nō dicit pfectōez: nec illud qd̄ ē ad sinistram dicit impfectōez. Idemptitas q̃ est ad dexterā nō dicit pfectōez: sicut nec aliqua relatio. ergo nec diuersitas que ponit ad sinistram dicit impfectionem. ¶ Ad auctoritatē Hyla. q̃ ponit in ꝑncipio pz.

Questio. II

Vtrum in diuinis sit aliqua non idemptitas ante omnem distinctionē. q sic. qz sicut ois negatio resoluit in affirmationē: ita distinctio in nō idemptitatē. ¶ Cōtra Negatio nō ꝑsupponit affirmatōez oppositam. hoc oz q ante distinctōez oēz nulla nō idemptitas oz poni in diuinis nec ē intelligibile q nō idēptitas sit sine aliq̃ distinctōe. si em̃ sunt non idem necessario sunt distincta: reducunt ei ad extrema ꝯdictionis. ¶ Contra istam opinionē oñdo q ante omnem distinctionem sit aliq̃ nō idēptitas arguo q̃druplr. ¶ ꝓmo ꝑm Aug. sic Oē qd̄ ē ad aliud necessario ꝑus ē ad se: ꝫ ome qd̄ distinguit ab alio p distinctiōez necessario ē ad aliud. quia p distinctōez sicut p respectum refert q̃ necessario ꝑus est ad se. tunc accipio illud ꝑus in quo homo ꝓius est ad se q̃ sit ad alium p distinctionem in illo ꝑori aut ē idem asino. ⁊ tunc postea nō possit aduenire distinctio aut ē non idē: cū q̃ in illo ꝑori non sit distinctio nō idemptitatis p̄cedit distinctōez. ¶ 2° sic. Qñ cū q̃ sunt aliq̃ opposita circa idem illud qd̄ non pōt separari ab alio inest ꝑus. ¶ Nā ꝑora generatione sunt posteriora resolutione: sed ꝯrie oppposita ⁊ ꝯdictorie opposita circa illud in q̃ sunt sic se habent q ꝯrie opposita possunt separi. nō autem ꝯdictorie opposita. ergo ꝯdictorie opposita sunt ꝑora. ¶ ꝓbatio minoris. Nā deus pōt facere subiectū sine ꝯrijs imediatl: qz sunt realiē distincta ab eo ⁊ posteriora. non pōt autem facere subiectū sine ꝯdictorie oppositis q̃n sit album vel non album: ergo illa sunt ꝓiora. tūc vltra idēptitas ⁊ nō idēptitas sunt ꝯdictoria: ⁊ idēptitas ⁊ diūsitas sunt ꝯria. q̃ añ diuersitatē ⁊ distinctōez necessario erit nō idēptitas ¶ 3° sic. Qñcū q̃ aliq̃ oppōnes sunt eētialiē ordinate talē ordinē retinēt in subiecto q̃lē hñt inter se: ꝫ ꝯrietas ⁊ ꝯdictio ita sunt ordinata inē se q ꝯdictio est ꝑor nā ipa ꝯrietate. hoc pz. qz nulla contrarietas pōt esse sine contradictione ꝯdictio aūt pōt bñ esse sine ꝯrietate. q̃ ꝓior erit oppositio ꝯdictōis in ſbiecto q̃ ꝯrietatis. ¶ 4° sic. Dis passio ꝑdicata de subiecto in 2° ꝑus inest ſbo q̃ dr̃ie diuisiue illius subiecti: ꝫ idē ⁊ nō idē: sic affirmatio ⁊ negatio sunt passiones enti ⁊ idē ⁊ diuersum sunt differētie diuisiue. q̃ ꝑus ista q̃ illa. ¶ Ad euidētiā istius ꝓclonis quā argumēta facta ꝓcludūt ē sciēdum q in q̃ditatibus creaturaꝝ ē inuenire q̃ttuor signa nature q̃ possunt applicari ad omne ens. ¶ Accipiamus ergo quidditates albedinis ⁊ nigredinis in eis est repire quattuor signa nature. ¶ ꝓximum ē in eis in quo ꝓueniunt eis illa que sunt de p̄° dicendi p se. ꝓstat autem q talia p̄dicata p̄ueniunt illā que non sunt q̃ditatiua. ¶ 2m signuz nature ē in q̃ ꝓueniunt eis p̄dicata negatiua ⁊ negatōes in eoꝝ rōnibus formalibus fundate. ¶ Q aūt illa de ꝑmo mō aduenīant ꝑus ⁊ in primo signo ptz. quia omnis negatio est posterior affirmatione in qua fundat. ¶ In isto em̃ signo incipit verificari ꝑmū ꝑncipiū ꝓplexū. Bevno q̃ affirmatio vel negatio vera. In ꝑmo q̃dem signo albedo nec est q̃ta nec non q̃ta: sed albedo tm̃. quia nulla negatio ꝓuenit ei quidditatiue: ⁊ ideo non est q̃ta nec non q̃ta. ¶ In 2° autem signo necessario vel affirmatio vel negatio in est. Et ptz q necessario ē vera in negando. ſ. p̄dicatōez aliozꝝ ꝓsequentiū albedinē q̃tuz ad ꝑmū signum. ſ. ista negatio albedo non est q̃ta vt ē in ꝑmo signo non tm̃ ē vera simplr: ꝫ tantū p ꝑmo signo. ¶ Q aūt talis negatio sit ꝑor sua affirmatione: ⁊ posterior quidditate ꝓbat sic. Omne quod demonstrat de aliquo est eo posterius natura de quo demonstrat: qz ē in 2°. ꝫ hec negatiua albedo nō est q̃ta in ꝑmo signo demonstrat de albedine. ergo albedo ꝓior est negatiōe. ¶ Q autē sit ꝓior tali affirmatione sibi opposita ptz. quia magis immediate sequit negatio p ꝑmo signo p quo talia p̄dicata non ꝓueniūt q̃ affirmatio eoꝝ̄dem p signo ꝓio q̃ ꝓueniūt: hmōi aūt ē talis negatio: ⁊ isto mō ꝑus ē homo nō risibilis q̃ risibilis ⁊ non albus q̃ albus. Si dicatur q ꝑus homo videtur esse risibilis q̃ nō asinus: ⁊ tm̃ ꝑmū p̄dicatū ē affirmatiuum de 2° mō ⁊ 2m negatiuum. ¶ Dico q si intelligat p nō idem distinctū sic dico q hoc p̄dicatum esse distinctum posterius inest q̃ risibile: qz vnū inest p accns: ⁊ aliud p se. Si autem intelligas p istam negationem homo nō ē asinus solūmō negatiōez idemptitatis asini ad hoiez: vel ecōuerso. ¶ Dico q illa negatiua est ꝑor quacū q̃ affirmatiua de 2°°. ¶ 3m signū nature ē in quo ꝓueniunt eis passiones p se positie. quia q̃ncū q̃ aliq̃ passio positiua ꝓsequit ipm subiectum p aliquo signo posteriori illud subiectum ꝑintelligit in signo ꝑori fuisse sub nega-

tione illius. Nam si non: tunc sub affirmatione
7 sic sibi infuisset ꝑmo mõ: cuius oppositũ suppo
nit. suponit ei q passio in 2° signo adueniat sic
oia ꝑdicata affirmatiua: vel saltẽ in 3° signo pp
ter ꝓcessionẽ ꝑdicatoꝝ negatiuoꝝ. ¶ 4m signuz
ẽ in'q̃ sibi ꝙueniũt ea q̃ p accñs insunt sicut ptz
de multis modis intrinsecis qui p demonstra
tionẽ de quidditate non pñt ꝙcludi: sicut q al
bedo existat: 7 q albedo sit hic: 7 q albedo sit
intensa: 7 de multis alijs ꝓbatur q ista sibi in
sunt post omnia ꝑdicta: q2 quecuq̃ insunt ali
cui subiecto p se 7 necessario sibi ꝑus ꝙueniunt
q̃ que p accñs insunt. sed illa de tribus signis
ꝓcedẽtibus ꝙueniũt subiecto p se 7 necessario:
illa aũt de 4° signo p accñs 7 ꝙtingẽter. g̃ neces
sario ꝙueniũt eis posterius etiã in posteriori si
gno q̃ alia ꝑdicta. ¶ Jstis ꝑmissis ad ꝓposituz
aplicando patet q albedo 7 nigredo in ꝑmo si
gno nec sunt idem nec nõ idem: quia idẽptitas
nõ ꝙuenit sibi nec nõ idẽptitas ꝓ ꝑmo signo: ꝫ
tñ albedo 7 nigredo sunt sicut eq̃nitas: est tñ
eq̃nitas. ¶ Jn 2° signo autem albedo 7 nigredo
sunt nõ idem. Nam ex ratõe formali vnius de
monstrat q sit alterum. ¶ Jn 3° autem signo al
bedo 7 nigredo sunt distincta. quia distinctio ẽ
passio per se positiua accipiendo distinctionem
in cõi: q2 distinctio realis ẽ p accñs inter ea. Q̃
autem nõ idemptitas sit ꝑor distinctione: suffi
ciẽter ꝓbatum ẽ ꝫ opi. ꝑmam. ¶ Jn 4° autem
signo insunt sibi exñtia 7 inherẽtia 7 talia. Ve
rum est q quodlibet istoꝝ signoꝝ diuisibile est.
Nam in ꝑmo signo aliq̃ sunt ꝑora alijs. in nega
tiuis etiam de 2° signo forte ita est 7 in illis af
firmatiuis etiam de 3° signo. Jn illis autem de
4° signo nõ est dubium. Nam ꝑus albedo exi
stit q̃ inhereat 7c̃. ¶ Sed ꝫ ista instat q̃drupl'r
¶ Primo sic. Quãdocunq̃ aliquid distincte di
uidit q̃cq̃d cadit sub illo cadit sub altero diui
dentiũ. Hoc ptz: q2 nũerus diuidit p par 7 im
par: sic̃ p dr̃ias distinctas. Jdeo q̃cq̃d cadit sb
nũero: necessario cadit sub pari vel ipari: ꝫ ens
diuidit p idẽ 7 diũsum: sicut p distincta. g̃ ens
necessario ẽ idem vel diuersum. ¶ 2° sic. Posito
vno ꝫrioꝝ immediatoꝝ cũ ꝙstãtia subiecti ne
cessario aliud remouet: ꝫ idẽ 7 diũsum vident
ꝫria immediata circa qꝺcũq̃ ens; ergo si aliqꝺ
ens nõ sit idem necessario p locum a ꝫrijs ime
diatis erit diuersum. ¶ 3° sic. Sicut se hñt idem
7 diuersum essentialiter circa eẽntias: ita idem
7 diuersum formaliter circa formalitates: ꝫ sec̃
tur nõ sunt idem essentialiter. ergo sunt distin
cta eẽntialiter. ergo eodem mõ sequit: nõ sunt
idem formalit̃. ergo sunt distincta formalit̃. qꝺ
ẽ ꝓpositum. ¶ 4° sic. Q̃ñcũq̃ aliqꝺ ꝑdicatũ ꝺr
de aliq̃ subiecto simpl'r accepto. eodẽ mõ dicere
tur de eo cum determinatõne accepta nõ dimi
nuẽte: ꝫ si formaliter nõ ẽ dictio diminues. Cũ
ergo dicat q omne ens vel idẽ ẽ vel diuersum
sequitur q omne ens vel est formaliter idẽ: vel
diuersum formaliter. Eodem modo sequitur.
hoc nõ ẽ idem. ergo diuersum. sequit hoc nõ ẽ
formalit̃ idem. ergo distinctum formalit̃ ꝓpt
eãdem rõez. ¶ Ad ꝑmũ ꝙcedo maiorẽ: q neces
sario oẽ quod cadit sub ente: vel ẽ idẽ vel diuer
sum. 7 ideo talia que dicunt nõ idem formalit̃:
dico q cadũt sub mẽbro altero. s. sub idẽptita
te. vez ẽ em̃ q sunt idẽ simpl'r: lz nõ p ꝑmo sig
no: 7 bñ stat q sunt nõ idẽ p aliq̃ signo 7 tamen
simpl'r idẽ. ¶ Dico ergo q intellectus 7 volun
tas in deo sunt vna res 7 idẽ simpl'r loquendo.
non autem diuersum. ¶ Ad 2m dico q si dicere
tur de istis de quibus ẽ sermo q eẽnt nõ idem
simpl'r bene sequerek p locum a ꝫrijs immedia
tis q eẽnt distincta simpl'r: ꝫ non ꝙceditur ꝑma
scz q nõ sunt idem simpl'r. Si vero dicas q nõ
sunt idẽ formalit̃: ergo sunt distincta. ¶ Dico q
addito tali mõ non sequit p locum a ꝫrijs ime
diatis: quia talis modus destruit ꝙtrarietatez.
Jdeo dico q sicut iste nõ sunt ꝫrie. Homo est
q̃ditatiue sanus: 7 homo ẽ q̃ditatiue eger: ꝫ
iste sunt ꝫrie homo ẽ eger: homo est sanus. sic
nec hic ista sunt idẽ formalit̃: ista nõ sunt idem
formalit̃: ita q addito mõ nõ tenet: ꝫ simplicit̃
loquẽdo tenet. ¶ Ad 3m dico q homo 7 asinus
nõ sunt idem eẽntialit̃: nec sunt distincta essen
tialit̃: quia neutrum horꝝ est ꝺ eoꝝ eẽntia. ¶ Sz
ꝫ hoc accipiamus distinctionem essentialem p
illa distinctione que fundat in essentijs: 7 ita di
cam de distinctis formaliter. ¶ Dico q licet ꝙse
quentia illa posset tenere in creatis vbi sunt q̃
tuoꝝ signa de q̃bus supius ẽ aliq̃liter tactuz. tñ
in diuinis nõ: q2 nõ sunt nisi duo. ¶ Ad cuius e
uidẽtiam ẽ sciẽduz q sicut dicebatur superius
de illis q̃ttuoꝝ signis que ꝙueniũt albedini 7 ni
gredini scz q in ꝑmo signo albedo 7 nigedo sũt
tñ ipe. in scꝺo possunt intelligi non idem. in 3°
intelliguntur distincta. in 4° adueniunt eis ali
qua p accidens sic ẽ imaginandũ in diuinis de
intellectu 7 voluntate. 7 etiam de alijs attribu
tis q̃tum ad ꝑmum signum 7 q̃tum ad 2m: sed
quia habent aliquid quod videtur repugnare
distinctioni que sibi deberet ꝙpetere p 3° signo
scz infinitas que excludit omnẽ distinctionẽ: 7
etiã repugnat eis aduenire aliqua p accidẽs. ꝫ
ẽ q licet simili modo ꝓcedat q̃tum ad primuz
signum 7 2m. nõ tñ q̃tum ad 3m 7 4m que eis nõ
competunt. ¶ Primum ergo eis cõuenit vt na
tura eoꝝ 7 quidditas saluet: 7 2m vt saluetur
in eis veritas primi principij complexi. Cum
ergo prioꝝ non repugnat intelligi sine posterio

ri. 7 2m signū in q̄ sunt nō idem sit p̄us 3o in q̄ deberēt eē distincta. nulla repugnātia videt sbtilit intelligēti q dicāt aliq̄lit nō idē: 7 tñ nō sunt distincta. nec repugt vlr nō idemptitati eē sine distinctōe ppē p̄oritatē. ¶ Ad 2b pz ad argumentū. In creaturis em̄ inueniunt nō solū duo prima signa: ꝫ etiā 3m 7 4m eo q nihil in eis est qđ repugnet distinctōi: 7 his q̄ ꝓueniūt p accēs: 7 ppē hoc bñ tenet sunt nō idē. g̃ distinguunt: ꝫ in diuis. qz nō ē ibi 3m signū p q̄ eis deberet ineſſe distictio. nec etiā 4m p q̄ deberēt ieſſe q̄ insunt p accēs nō tenet. ¶ Ad 4m dico q p̄cisa dictio diminuēs vel distrahēs nō destruit ꝓpōnez: ꝫ etiā dictio p̄scindēs: multe ei ꝓpōnes sunt simpliciť ve q tñ falſe sunt addita p̄cisione tali. ista em̄ ē simplr va: hō aut est sanus aut eger: 7 tñ ista ē falsa hō q̄dditatiue est sanus vel eger. p̄cisio em̄ addita fundamēto sic̄ p̄scindit fundamētū qđ abstrahit ab oi passione 7 ꝟrietate: nec aliq̄d p̄dicatum ē de 2o mō qđ possit ipm attigere sub tali p̄cisione. Sz quō in affirmatōnez resoluit negatio. ¶ Dico q lz nō sit ibi distinctio realis. s. que est relatio realis: tñ benc est ibi distinctio fundamentalis inter illa attributa: sic q voluntas non ē formaliť intellectus 7 fundamentaliter distinguiť: nec ratio q̄dditatiua voluntatis ē rō q̄dditatiua intellectus. ¶ Ad argumentū pz g̃ 7c.

Questio. III

Vtrum due p̄fectōes distinguanť ex|nā rei. s. distinctōne ab aia nō fabricata. q nō ſm Augu. Nihil differt dicere vnū istoz aut multa. ¶ Cōtra. Dyo. attribuit diūsitatē 7 idēptitatē p̄fectiōibus diuinis. ¶ Dic dico q diuine p̄fectiones ex natura rei 7 non per opus ab anima fabricatum distinguunť ab inuicem: que quidem distinctio stat cum perfecta idemptitate eorum inter se 7 respectu eēntie diuine 7 ꝓprietatum. ¶ Ad hoc autem declarandum adduco. xij. ꝺictiones in varijs diuinis perfectionibus fundatas: ex quibus supposita veritate p̄imi principij complexi deducit̄ euidēter distinctio p̄fectionū. ¶ Prima fundať in intellectu 7 voluntate. 7 ē Jo. Sco. s. q intellectus ē p̄ncipiū ꝓductiuū verbi 7 nō voluntas: 7 volūtas ē p̄ncipiū ꝓductiuū. s. sciť 7 nō intellectus. ¶ Arguo g̃ sic ad declaratōnez istius ꝺictionis. Ubicūq; ē inuenire emanatōes alteri⁹ 7 alterius rōnis ex natura rei ē inuenire ibi p̄ncipia distincta illarum ex natura rei: ꝫ in diuis inueniunť emanatōes alterius 7 alterius rōis ex natura rei. ergo ibi erunt p̄incipia distincta ex natura rei: 7 sic p̄ncipium ꝓductiuuz vnius necessario ex natura rei distinguiť ab alio. huiusmodi autem p̄ncipia sunt intellectus 7 volūtas. g̃ ex natura rei distinguunť. ¶ Sed ꝯ istam rōnem vt melius declareť instať q̄druplicīter. ¶ Primo sic. Accepta eadē maioze accipio q̄ttuor minozes veras. ¶ Prima ē ista. Spiratio 7 creatio sunt emanatōes alterius 7 alterius rōis. g̃ habēt p̄ncipia ex natura rei aliq̄liter distincta. Cū g̃ p̄ncipiū spiratiōis sit volūtas nō poterit esse p̄ncipium creationis. Vel si sic. Voluntas distingueret ex natura rei a se ipa. ¶ 2a minoz ē ista. Intellectus noster p actum dicēdi ꝓducit verbum: 7 p actum gñandi habitū. Dicere autē 7 gñare sunt emanatōes alterius 7 alterius rōnis. ergo intellectus qui ē p̄ncipium vnius est distinctus a seipo qui ē p̄ncipium alterius. ¶ 3a minoz est ista. ꝓducere elicitur 7 productio imperatiua sunt alterius 7 alterius rationis: ꝫ iste ꝓductiones sunt a voluntate. ergo 7c. ¶ 4a est ista. Desiccatio luti 7 resolutio glaciei sunt alterius 7 alterius ratiōis: ergo p̄incipia in sole erunt distincta. ¶ Ad ista. ¶ Ad p̄mum ꝓcedo q eadem voluntas spirat 7 creat: 7 iste ꝓductiones sunt alterius 7 alterius rōis: 7 hoc non ē inconueniēs q sunt ab eodem p̄ncipio oino: qz sunt respectu diuersoz terminoz: quia spiratio respectu essentie diuine: 7 creatio respectu creature. ¶ Ad 2m dico: q idem p̄incipium dicit verbum 7 generat habitum non est inconueniens: 7 similiter q voluntas eliciat vnam opationē: 7 impet aliam. ¶ Eodē modo dicit ad 4m de sole. Nam respectu eiusdē. s. luti impossibile esset q eādem actionem eliceret. s. q desiccaret 7 resolueret: ꝫ respectu diuersoz non ē inc̄ueniēs ¶ Resumendo ergo sic rōnem arguo. Ubicūq; ē inuenire emanatōes alterius 7 alterius rōnis ex natura rei que habent oio eūdem terminum formalem oportet q distinguanť p p̄ncipia ꝓductiua fundamētalia: ꝫ in diuinis inueniunť generatio 7 spiratio q̄ sunt alterius 7 alterius rōnis: 7 habēt oio eūdem terminum formalem scz essentiā diuinā. ergo relinquiť q p p̄ncipia ꝓductiua fundamentalia distinguunť. hmōi sunt intellectus 7 voluntas. g̃ 7c. ¶ Ad declarationem aūt istius est notandum q alique relationes sunt que distinguunť a solis terminis sicut qñ ē aliq̄ q̄ntitas bicubitalis illā hz respectū dimidij ad q̄dripedalem 7 dupli ad monopedalem: iste relationes dimidij 7 dupli nō distinguunť ex fundamento. qz fundamētū ē idē Distinguunť ergo ex solis terminis qui sunt alij. ¶ Alie sunt que distinguuntur ex fundamentis tātum: sicut ignis est similis soli in luce 7 nō in caliditate. ¶ Iste relatōes fundanť in distinctis: quia similitudo fundať in luce: dissimilitudo fundať in caliditate: 7 iste relatōes ad eūdē terminū terminanť. ¶ De p̄ma certū q termiať ad lucem que est formaliter in sole. ¶ 2a etiam

terminat ad lucē. ſ. diſſimilitudo quia lux nō eſt ſimilis caliditati. pz g̃ q̃ iſte relatōes p̄ciſe diſtinguuntur a fundamentis. ¶ Alie vero ſunt que diſtinguuntur a fundamentis ⁊ terminis ſcz relationes mouentis ⁊ moti. quia fundamentum neceſſario diſtinguit a termino vt inferius declarabit. aiatū em̄ ꝑm aiaz mouet ⁊ ꝑm corpus mouet: ita q̃ corpus ⁊ aia fundamenta ſunt: ⁊ termini formales iſtaꝝ relationum. ¶ Alie autē ſunt relationes que a ſolis extremis diſtinguūtur: ⁊ iſte ſunt relatōes eq̄pantie: ſicut ſimilitudo ⁊ equalitas: ⁊ talia. ¶ Applicando iſta ad omia in diuinis eſt p̄mū genus. ſ. gñatio paſſiua ⁊ ſpiratio paſſiua. habēt em̄ oio idem fundamentū ſcz eēntiam diuinam. ⁊ p̄ conſequens ab ea vel ꝑ eā nō diſtinguunt. g̃ oportet q̃ a termis diſtinguant: terminus gñatōis ē intellectus: ⁊ ſpirationis ē volūtas. ¶ 2m genus ē ibi inuentū. ſ. generatio actiua ⁊ ſpiratio. hñt em̄ eūdē terminū ſcz eēntiā diuinā q̃ eſt fundamentū paſſiuaꝝ ꝓductionū. g̃ oportet q̃ diſtinguāt ex fundamētis: ⁊ hmōi ſunt intellectus ⁊ volūtas qui ſunt termini paſſiuaꝝ. ¶ 3m genus eſt in diuinis: ſed gñatio actiua ⁊ ſpiratio paſſiua hic ſunt diſtincta fundamēta: q⁹ gñatōis actiue ē intellectus ſpiratōis paſſiue eēntia p̄ciſe. habent etiam diſtinctos terminos gñatiōis actiue: terminus ē eēntia: ꝫ ſpirationis paſſiue terminus ē voluntas. ſiꝝ de gñatione paſſiua ⁊ ſpiratione actia. ¶ Alie aūt de 4° genere ibi reperiunt que nō diſtinguunt ex terminis formaliter nec ex fundamentis: ꝫ ex extremis ſicut relatōnes cōmunes ſcz ſimilitudo patris ⁊ filij que habēt oino idē fundamentū ⁊ eundē terminum. ꝫ habēt diſtincta extrema. ſ. perſonas dimittendo. ¶ 4m gen⁹ volo agere de tribus p̄ſonis ⁊ oſtendere p̄mum ꝓpoſitum. Et arguo ſic. Int̄ termios ⁊ extrema eiuſdē rōis inc̄tū eiuſdē rōnis ſunt non p̄t innaſci niſi relatio eq̄pantie ⁊ eius demonſtrationis ⁊ non diſq̄pantie nec alterius ⁊ alterius rōnis: ꝫ in diuinis ſunt generatio actia ⁊ ſpiratio actiua q̃ ſunt alterius rōnis. g̃ extrema erunt alterius rōnis non termini: quia ſunt idem. ſ. eſſe diuina. g̃ fundamenta huius ſunt intellectus ⁊ voluntas. ⁊ ſic habet ꝓpoſitum. Dikit gñatio paſſiua ⁊ ſpiratio paſſiua ſunt diſpantie: ⁊ non diſtinguunt ex fundamentis: quia idē. ſ. eſſentia diuina. g̃ ex terminis hmōi ſunt intellectus ⁊ voluntas. Et ꝫ eodem modo de alijs arguit ¶ Ad iſtum modū arguendi rñdet multiplicit. ¶ Primo dicēdo q̃ relatōes ⁊ emanationes diſtinguunt ſeip̄is formalit: ⁊ ideo nō oportet q̃ alīq̃ diſtincta p̄exigant quibus diſtinguuntur ¶ 3 ꝛ. Non querit hic de diſtinctōne formali ꝫ originali: q⁹ oportet q̃ origialia diſtinguant.

¶ ꝛ. Idē inc̄tum idem non eſt natū facere niſi idē ꝓpt̄ relationes que fundant ſup vnum nō p̄nt eē relationes que fundant ſup multa: ꝫ relationes q̃ ſunt inter extrema eiuſdem rationis inc̄tum eiuſdem rōnis fundant ſup vnum. g̃ relationes que fundant ſuper multa que ſunt diſquipantie nō p̄nt eſſe inter extrema eiuſdem rōnis. ¶ ꝛ. Non video cauſaz quare duo alba non poſſunt dici diſſimilia: vt duo etiam alba ſunt. Nam non repugnat huic albo inc̄tum album eſt: vel inc̄tum hoc album eſt terminare ⁊ fundare relatōez ſimilitudinis. q⁹ exñte vno nigro ꝫ facit nec etiā alteri albo inc̄tum albū: vel inc̄tum tale album terminare talē relatōez ꝓ eandē rōnem: q̃re non poterunt illa duo alba eē diſſimilia oportet q̃ dicas. q⁹ ſunt eiuſdē rōnis ⁊ tunc habet ꝓpoſitum. Alio modo ſoluitur. ſ. q̃ gñatio paſſiua ⁊ ſpiratio paſſiua ex ſuis formalibus terminis diſtinguūt. Nam terminus gñationis ē eēntia cū intellectu. ⁊ ſpiratōis voluntas cum eēntia: vel econuerſo eēntia cū voluntate. ¶ Sed ꝫ hoc. quia per hoc idem habetur ꝓpoſitum. Nā intellectus diuinus termiat generationem paſſiuā non volūtas. voluntas vero ſpirationē paſſiuā ⁊ nō intellectus. g̃ aliq̃ lit diſtinguunt. ¶ Alit̄ dz. quia diſtinguunt ex termis totalibus. ſ. ex extremis. ¶ Cōtra. Nullum p̄us diſtinguit originaliter a ſuo poſteriori: ꝫ generatio paſſiua eſt p̄or ſuppoſito patris: ergo ⁊c. ꝓbo minorē. Quicq̃d eſt ſimul cuz formali ꝓſtitutiuo alicuius ſuppoſiti ſiue ꝓſtituti eſt neceſſario p̄us toto ꝓſtituto. Hoc pz. quia quicquid eſt ſimul cum p̄ore: eſt p̄us poſteriore ꝫ ꝓſtitutiuum eſt p̄us natura ꝓſtituto: q⁹ generatio paſſiua eſt ſimul natura cū gñatōe actiua ex natura relatiuaꝝ: ⁊ generatio actiua eſt ꝓſtitutia patris: ⁊ p̄ conſequēs p̄or. g̃ gñatio paſſiua ē p̄or p̄re. ¶ Aliter dicit: quia diſtinguuntur ex ſuis oppoſitis. ſ. a relationibus. p̄nitas em̄ ꝑm iſtum modū dicendi diſtinguit a filiatōe. ⁊ ſpiratione actiua a ſpiratione paſſiua: ⁊ ſic ꝫ alijs ¶ Cōtra. In eēntialit̄ ordinatis nō p̄t eē circulatio ꝫ diſtinctū ab alio ē eēntialit̄ ordinatū ad illud ē poſterius eo: cū g̃ relationes p̄ te diſtinguant ꝓ oppoſitas ſicut generatio actiua diſtinguit a generatione paſſiua ſic ecōuerſo paſſiua ab actiua. ⁊ p̄ cōſequens ſicut actiua: q⁹ diſtinguit a paſſiua ē poſterior ea. ſic paſſiua: quia diſtinguit ab actiua erit poſterior ea: ⁊ ſic ē circulatio in diſtinctis ⁊ diſtinctiuis. ¶ Confirmat tota ꝓ quia ꝑm cōiter loquētes diſtinctio relationuꝝ ⁊ emanationū aliquā aliā p̄ſuponit diſtinctōem in p̄ncipijs ſi ex natura rei habetur ꝓpoſituꝝ. ſi rōnis. ꝛ. quia nulla diſtinctio realis neceſſario p̄ſuponit diſtinctōnez rōnis. Addit autē huic

ꝺictioni que est circa intellectū ⁊ voluntatem vna aūt talis realis intellectus diuinus intelligit: volūtas aūt diuina nō intelligit: silr voluntas diuina vult: intellectus diuinus nō vult: g̃ aliqualis distinctio. si dicaꝫ q voluntas diuina intelligit: ⁊ intellectus vult. Istud est absurdum. Nā hic dicere non est nisi ꝓfundere opationes diuinas. si dicaꝫ q hoc ꝓpetit intellectui ⁊ volūtati diuine ꝑ infinitatē. ¶ Contra hoc arguo. Supposito q intellectus diuinus necessario intelligat oīa ⁊ ex hꝫ q necessario opaꝫ circa qōcūqꝫ obiectū suū. ⁊ hꝫ satis. Nā opatio p̄cedēs oēz actuz voluntatis necessaria ē ⁊ opās eam necessario opaꝫ circa obiectum illius opationis. Actus aūt intellectus circa qōcunqꝫ obiectū p̄intelligiꝫ actui voluntatis circa qōcūqꝫ obiectū: quia alias volūtas eēt circa incognitū qō falsum esset. ¶ Hoc ergo supposito arguo sic. Ñcunqꝫ aliqua potentia necessario opaꝫ circa quodcunqꝫ obiectū suū sibi repugnat actus ⁊ opatio ꝓtingens. quia potētia illa hñs opationem ꝓtingenꝫ circa illud obiectū opaꝫ: ꝫ intellectus diuinus necessario opatur circa qōcūqꝫ obiectū ꝑ suppositū. volitio aūt ē opatio ꝑ quā ꝓtingēter attingiꝫ obiectū: g̃ volitio repugnat intellectui. Eodem modo arguo de voluntate. Nam potentia que ꝓtingenter ferꝫ in obiectū: nō pōt operari illa operatione qua potentia necessario opans ferꝫ in obiectum: ꝫ volūtas diuina ferꝫ ꝓtingenter in omne creatū. intellectio aūt ē talis opatio quā habēs necessario ferꝫ in obiectum. ergo intellectio repugnat voluntati ¶ Cōfirmaꝫ: qz impossibile ē eandem potentiaz opari ꝓtingenter ⁊ non cōtingenter necessario ⁊ nō necessario: ꝫ volūtas circa oia obiecta creata ꝓtingēter opaꝫ. si aūt necessario oparet: ⁊ ꝓsequēs nō ꝓtingēter. g̃ ⁊c. ¶ Reducendo g̃ ista p̄mā ꝺictōez que spectat ad intellectum ⁊ volūtatē ad formā debitā vt magis apparet forꝫmo in p̄mis duobus modis scde figure q̃tuoꝝ silogismos expositorios. ¶ Primus est iste. Dis intellectus ē p̄ncipium genite noticie: nulla voluntas ē p̄ncipium noticie genite. g̃ nulla volūtas est intellectus. Vel sic. Hic intellectus ē p̄ncipium noticie genite. hec volūtas non est p̄ncipium noticie genite. g̃ nulla voluntas ē intellectus. ¶ Scōs est iste. Dis volūtas ē p̄ncipiū ꝑductiuū amoꝝis spirati: ꝫ nullus intellectus est p̄ncipium amoris spirati. g̃ nullus intellectus est voluntas. Vel sic. Voluntas est p̄ncipiū a. s. hꝫ intellectus nō ē p̄ncipiū a. s. g̃ ⁊c. ¶ Tertius ē iste. Dis intellectus necessario intelligit ⁊ necessario opaꝫ. nulla voluntas necessario intelligit vel opaꝫ. g̃ nulla volūtas ē intellectus. Vel sic. Hic intellectꝰ necessario intelligit ⁊ opaꝫ circa a. hec volūtas nō necessario opaꝫ circa a. g̃ ⁊c. ¶ Quartus ē iste. Dis volūtas cōtingēter vult ⁊ opaꝫ circa a/nll's intellectꝰ vult ⁊ opaꝫ ꝓtingēter circa a. g̃ nullus intellectus ē volūtas. Vel sic. Hec volūtas ꝓtingenꝫ vult ⁊ opaꝫ: hꝫ intellectus nō ꝓtingenꝫ vult ⁊ opaꝫ. g̃ ⁊c. ¶ Ad istos silogismos rñdeꝫ dupl'r. ¶ Dico ꝺz sic. q p̄misse oēs sunt vere ex natura rei circūscripta opatione intellectus: sed ꝓclusiones solū sunt vere p actū intellectus distinctis negatis: ⁊ p ꝑñs negatis vnū de alio. ¶ Cōtra. quia qñ nō ē vera rō nisi p rōez sublata rōe nō vera ē: ꝫ p te ꝓclusio nō ē vera nisi p rōnes. g̃ sublata rōne nō est vera. Cum ergo p̄cise sunt vere ex natura rei ⁊ ex eis sequiꝫ ꝓclusio tunc sublata rōe cum ꝓclusio nō sit vera: sequiꝫ ex eis falsum vel non vez: quod falsum est. ¶ 2° ꝺz rñdē do ad p̄mum silogismum q voluntas est p̄ncipium noticie genite. Et ad 2m q intellectus est p̄ncipiū amoris spirati. ¶ Cōtra. Augus. xv. de tri. diē ꝑductōz spūs. s. esse liberam: qz ꝑcedit quō datus. Ꝓductōez aūt x̄bi dicit non liberam ꝫ naturalez. quia ꝑcedit quō natus. Et ex hoc arguo sic. Nihil dicitur esse liberum nisi p potentiam a qua est. si ergo voluntas sit p̄ncipium x̄bi cum voluntas sit potentia libera necessario ꝑductio verbi erit libera: ⁊ sic non distinguetur a ꝑductione spūssancti q̃ est libera. ¶ 2ª ꝺictio fundatur in actu intelligendi ⁊ volendi. Nam actus intelligendi diuinus terminaꝫ ad oia tā bona q̃z mala. Actus autem volendi terminaꝫ tantū ad bona ita q non ad mala. Ex hoc formanꝫ duo silogismi tales. ¶ Primus qz omnis actus intelligendi est respectu bonoꝝ ⁊ maloꝝ: nullus actus volendi ē respectu maloꝝ g̃ ⁊c. Vel sic. Hic actus intelligēdi terminatur ad omnia. hꝫ actus volūtatis non terminaꝫ ad oia. g̃ ⁊c. ¶ Scōs ē talis. Nullus actus volēdi ē circa mala: ois actus intelligēdi pōt esse circa mala. g̃ ⁊c. Vel sic. Hic actus volendi nō ē maloꝝ. hꝫ actus intelligendi est maloꝝ. g̃ ⁊c. ¶ 3ª ꝺictio fundaꝫ in actu volendi ⁊ nolendi. Deꝰ em̄ habet actum nolendi respectu omnium peccatoꝝ: ⁊ non habet actum volendi respectu eorum. similiter habet actū volendi respectu beatoꝝ. nullus actus volendi est beatoꝝ. g̃ nullus actus volendi ē actus volēdi. Vel sic. hꝫ omis actus volendi est btōꝝ: nullus actus volēdi ē beatoꝝ. g̃ ⁊c. ¶ Scōs talis. Nullus actus volē di ē maloꝝ: ois actus volēdi ē maloꝝ. g̃ nullus actus volēdi ē maloꝝ. Vel sic. Hic actus volēdi est maloꝝ: hꝫ actus volendi nō ē maloꝝ. g̃ ⁊c ¶ Dicitur ad istas duas ad secundam ⁊ tertiaz sic. ¶ Primo ad p̄mam q contradictio in actu intelligendi ⁊ volendi nō includit distinctionē

aliã. qz extrema ꝫdictionis insunt ei p ꝓnotata ꝛ qz aliqd ꝓnotat intellecto quod nõ ꝓnotat diuina volitio. ¶ Cõtra b. Hic actus intelligendi ꝓnotat a: b actus volendi nõ ꝓnotat a. g̃ b actꝰ intelligendi nõ est b actus volẽdi. ꝓnotare eñ ꝛ nõ ꝓnotare ꝫdicunt. ¶ Ad tertiã dz q extrẽa ꝫdictionis q̃ dicunt de velle ꝛ nolle nõ fundãtur in actu q̃ est in deo formaliter: ꝑ in re volita ꝛ nolita. Contra. Deus ab eterno hz nolitõez de peccatis: ꝛ tñ ab eterno nõ ponit aliqd ex deũ. ois aũt ꝫdictio q̃ ponit ad sua extrema ex natura rei: req̃rit fundamentũ ex natura rei. Tunc sic. Actus b nolendi respectu peccatoꝝ siue maloꝝ fuit ab eterno b actus volendi nõ. ergo ꝛc̃. ¶ 4ª ꝫdictio fundat in volũtate signi ꝛ bñplaciti sic. Deus voluit oia q̃ facta sunt ab eterno volũtate bñplaciti: alioq̃n nunq̃ fuissent facta ꝛ nõ voluit oia volũtate signi eo q multa fuerꝛ ab ipo ꝓhibita: ꝛ tamẽ facta. Uñ in ꝓmo sniaꝝ scribit q volũtas bñplaciti sp implet: nõ autẽ voluntas signi. Tũc sic. hec voluntas beneplaciti implet: hec volũtas signi nõ implet. g̃ ꝛc̃. ¶ Dicit q extrema istius ꝫdictionis formaliꝫ nõ sunt in deo: ꝑ in creatura. ¶ Contra. Creatura adnihilata adhuc volũtas beneplaciti non est impedibilis. volũtas aũt signi est impedibilis. g̃ aliq̃ distinctio ẽ inꝫ eas. ¶ 5ª ꝫdictio fundat in potentia ordinata ꝛ nõ ordinata siue absoluta. Nã vulgo dz ꝛ est vez q plura ꝑt deus de potẽtia absoluta que nõ põt de ordinata: vt beatos damnare: ꝛ damnatos saluare. ¶ Tunc sic. Hec potẽtia ordiata nõ põt dãnare beatos ꝛ saluare damnatos: hec potentia absoluta põt dãnare beatos: ꝛ saluare dãnatos. g̃ ꝛc̃. ¶ Dicitur q potentia ordinata ꝛ absoluta sunt in deo vna simplex potentia cũ ipa sumpta cũ possibilibus absolute dz absoluta: sumpta aũt cũ possibilibus ordinate accepta dz ordinata: ꝛ sic differunt tm̃ p extrinseca. ¶ Cõtra. Impossibile est eandẽ affirmatõez ꝛ negatõez numero fundari in deo ꝛ in creatura simul sumptis q̃ ꝓueniũt soli deo. Solus aũt deus hz vtrancꝫ potentiã in se. s. absolutã ꝛ ordinatã de qua fuit sermo ꝛ nõ creatura. g̃ deus ꝛ creatura nõ erunt fundamentũ istius ꝫdictõis: ꝑ potentia absoluta ꝛ ordinata sunt formaliter in deo. ꝛ sic affirmatio ꝛ negatio dicenꝫ de deo. ¶ 6ª ꝓditio ẽ ꝛ fundatur in noticia visionis ꝛ simplicis noticie vel intelligentie. Alia xp̃i noticia simplicis visionis nouit oia q̃ nouit ℣bum: nõ aũt noticia simplicis intelligẽtie. ꝛ hoc ideo ẽ: qz noticia simplicis intelligentie ℣bum nouit tã possibilia q̃ impossibilia qõ nõ ꝓpetit aie xp̃i. Noticia aũt visionis ℣bi nõ terminat nisi ad possibilia. g̃ videtur q aliq̃lis distinctio. ¶ 7ª ꝫdictio fundat in diuia sapia ꝛ scia accipiẽdo eas ꝑprie sicut distiguit eas Augu. xiij. de trini. dicens q sapia ẽ de solis eternis. scia aũt de solis tpalibus ꝛ ꝑm hoc formanꝫ due ꝫdictões. Nã deus hz sapiaz de sua essentia: nõ hz aũt scientiã. Silr deus habz sciaz de tpalibus: nõ hz aũt sapiaz: g̃ scia nõ est sapia. ¶ Dicit aũt ad hoc q eadẽ rõe ꝓcludere-tur q deus aliq̃ scia cognosceret numeros: ꝛ alia lineas. qz solũ arismetrica est de nũero. Geometria aũt est de lineis. ꝛ eodem mõ de oibus scientijs. hoc nõ valet. nõ eñ adducis aliqõ in conueniẽs. Nã arismetrica ꝛ geometria distinguunꝫ ex rõnibus suis formalibus vbicũq̃ ponerenꝫ ꝛ inuenirenꝫ distinguerenꝫ. ¶ 8ª ꝓtradictio fundat in iusticia ꝛ misericordia. Nam iusticie diuine aliqd ꝓuenit qõ non misericordie. Nã nõ repugnat iusticie q omnes hoies damnenꝫ repugnet aũt misericordie. g̃ ꝛc̃. Unde in Job scribit. Corripe me dñe in misericordia ꝛ nõ in furore tuo. naz in furore iusticie ꝑderet ꝛ damnaret qõ tñ non faceret in benignitate misericordie. ¶ Dicit aũt ad b q iusticia ꝛ misericordia nõ distinguunt in se: ꝑ in habitudine ad exꝰ. ¶ Contra. Misericordia hz ad exꝰ habitudinẽ quã nõ habet iusticia: ꝛ iusticia quã non habet misericordia. g̃ eodem mõ ꝫdictio. ¶ 9ª ꝫdictio fundat in actibus fruendi ꝛ vtẽdi: nã vtrũq̃ est in deo formaliter. Deus aũt ex natura rei vtit omibus ꝛ nõ fruit. deus aũt ex natura rei fruit se ꝛ nõ vtit se. g̃ ꝛc̃. Dicit ad b q sic nos eadẽ potẽtia volumus ꝛ nolumus plura ꝛ eadem potẽtia vtimur ꝛ fruimur. sic deus vnico actu põt frui seipo ꝛ vti creatura. ¶ Cõtra. Licet eadẽ potẽtia fruimur ꝛ vtimur: tñ diuersis actibus: ꝛ ita deus eodẽ actu intrinseco ꝑm diuersas rões formales vti poterit ꝛ frui. alioq̃n extrema ꝫdictionis dicerenꝫ de eodẽ. ¶ Decisa ꝫdictio fundat in infinitate ꝛ necessitate. Nam infinitas repugnat relatõi diuine cũ omne infinitũ sit ꝑfectio simplr: ꝛ tñ necessitas nõ repugnat ei. Nã relationes sunt necessarie sicut essentia. vtriq̃ eñ emanatio ẽ necessaria: alioq̃n ꝓsonis p eadẽ ꝓstitutis nõ repugnaret nõ esse qz ꝓstituerenꝫ aliq̃ qõ nõ esset necessario. Necessitas g̃ ꝛ infinitas fundãt extrema ꝫdictõis. Dicit q p̃dicata ꝫdictoria p̃nt alicui cõpetere ex natura rei ꝑpter solã distinctõez rõnis sicut explificatũ ẽ de deo ꝛ deitate. Deus eñ gñat: deitas nõ: ꝛ nõ differũt nisi rõe. ¶ Cõtra. Quia circũscripta omni opatõe intellectus ꝛ oi actu rõnis manẽt illa q̃ insunt ex natura rei. Nã talis daꝫ diffinitio ex oibus eoꝝ q̃ sunt ex natura rei. qz si illa nõ esset iã nõ essent ꝑpe ex nã rei: qz dependerẽt ab opationibus intellectus. circũscripta g̃ rõne manerẽt extrẽa ꝫdictõis ꝑm idẽ

oĩbus modis ꝛ indistinctũ etiã rõe. ¶ Ad exemplũ dico: q ds vt supponit p psona distinguit deitate. ¶ Undecia ꝯdictio fundat in substãtia ꝛ spualitate. Nã nõ repugnat rõi sbstãtie q ẽ in deo cõicari lapidi. repugt ãt rõi spũs. g iste rõnes in deo aliqlit distinguunt. Dicit q cõicabilitas rõnũ formaliũ dei ad ex ẽ tm fm rõez spũs ee in deo ꝛ lapidi. ꝯcipit ãt rõnez sbe eius esse cõez. ¶ Et q̃ro vñ si pcise ex pte intellectus cur nõ põt fingere b sicut ibi. si ex pte rei habet ꝓpositũ q saltẽ b ꝯceptus vni ꝓuenit ꝛ nõ alteri. ¶ Duodecia ꝯdictio fundat in cãlitate ꝛ ek nitate. Nã demõstrabile ẽ ꝛ certũ multis deuz hre eknitatẽ. multis ãt dubiũ ꝛ forte nõ nãliter demõstrabile deũ ee cãz efficientẽ. sil̃r de eẽntia ꝛ attributis. Nã diuina eẽntia nõ ẽ cogscibilis p nãz. attributa diuia aũt sunt cogscibilia p naturã. ꝛ tã illa q̃ ista sunt extrẽa ꝯdictõis. Dicitur ad pmũ de cãlitate ꝛ eknitate q demonstratio ẽ actus rõis. ꝛ ideo ꝯdictio q̃ formal fm demõstrabile ꝛ nõ demõstrabile saluat p solã distinctiõez rõis. ꝛ ideo nõ valet. ¶ Cõtra. Quia ꝑbus ꝓuenit alicui ee demõstrabile q̃ actu demõstret: ꝛ sic p tale actũ rõis nõ saluat ꝯdictio q ꝑbus merat. ¶ P. Si ee demonstrabile p actũ rõnis inesset: tũc vnitas incõmutabilis dependeret ab intelligẽtia nra ꝓtingẽte. ¶ Ad 2m de eẽntia ꝛ attributis dr q eẽntia diuia ꝛ attributa eq̃ sunt incogscitiua p nãz. ¶ Cõtra. Nõ possum ꝑ illã ꝓplexionẽ ꝓponere. s. aliq̃ scia ẽ infinita. vl scia dei ẽ cã rex. hec scia aut in deo ẽ formaliter ꝛ tũc habet ꝓpositũ. aut in creatura. ꝛ tunc est ꝑpõ falsa. Nã nulla scia in creatura ẽ infinita: nec cã rex. ¶ Cõstat aũt q intellectus nõ potest formare ꝓclonẽ nisi cogscat ẽminos. ¶ Hic sunt octo mõi soluẽdi ad pdictas difficultates. ꝓdimus ẽ q regula de ꝯdictõe nõ tenet in diuinis. ¶ Cõtra istũ modum nõ est disputãdum: qr negat pmũ pncipiũ ꝓplexũ. Ve q̃libet affirmatio vel negatio vera ꝛ nõ de eodẽ ãbo sil̃. ¶ P. Bico ego q ds nõ ẽ terminus: si dicas q ẽ terminꝰ fm fidẽ: vex ẽ: b vtz ẽ vex q ẽ terminus ꝛ non terminus. ꝛ ista regula nõ hz ibi locũ. ¶ Secũs modus ẽ p intellectũ deficientẽ. qr intellectus ñ pt plenarie cape deũ. s. sic ẽ. fabricat ibi relationes rõis. ꝛ p istas fabricatas relatões saluat ꝯdictões q̃ de deo dicunt. ¶ Cõtra. Quia q̃cunq aliq ꝯdictio pcedit oẽz intellectũ deficientez nõ pt saluari p intellectũ deficiẽtẽ vel fabricatiõnẽ intellectus deficiẽtis: b oẽs iste ꝯdictões pcedũt intellectũ deficiẽtez: nã ab ekno intellectꝰ deficiẽs non erat: ꝛ tñ ds ab ekno pdestinat electos ꝛ nõ pdestinat dãnatos: ꝛ intellectus fuit ꝑncipiũ noticie genite: ꝛ nõ volũtas: ꝛ sic de aliis silibus. g ꝛc. ¶ P. illa ꝯdictio q remanet destructo a nõ saluat pcise p a: b oẽs tales ꝯdictiones remanẽt oi intellectũ deficiẽte destructo ꝛ adnihilato. g intellectus deficiẽs nõ saluat eas ¶ Tertius modus ẽ p intellectũ supueniẽtem q tales relatões causat: rõne q̃z saluat talis ꝯdictio. ¶ Cõtra. Quicqd intelligit intellectus diuinus intuitiue intelligit. b isti respectꝰ nõ sunt ibi. g nõ pñt intuitiue intelligi. Nã respectꝰ rõnis nõ sunt in re ibi: ꝛ p ñs non pñt intuitiue cogsci. ¶ 2° sic. Intellectus intuitiuus ẽ exñtis vt exñs ẽ. b tales respectus existere ñ pñt. g ꝛc. ¶ Quartus modus saluat p distinctõez potẽtialẽ. hz em fm istos diuia eẽntia potẽtialiter q moueat intellectũ ad ista intelligẽdũ p q̃ saluãtur tales ꝯdictiões. ¶ Cõtra dupl̃r. ꝓmo sic. Dis ꝯdictio actualis psupponit actualitatẽ in fundamẽto. b actualit intellectus diuinus itelligit oia: volũtas vero nõ. ꝛ voluntas actualit vult: ꝛ intellectus non vult. g ista vel sunt ꝯdictoria actualit: vel nõ. si sic. tũc q̃ro de fundam to si sit oibus modis idẽ si nõ habet ꝓpositũ. si sic. g etiã de eodẽ oio ꝯdictoria: si dicas q non sunt ꝯdictoria: b nihil est. ¶ 2° sic. Ubi est ꝯdictio simpl̃r ẽ ibi fundamẽtũ simpl̃r: ꝛ nõ fm q̃d b ibi ẽ ꝯdictio simpl̃r ꝛ nõ fm q̃d. g ꝛ fundamẽtũ simpl̃r. b quod ẽ in potẽtia solũ ẽ fm q̃d ꝛ nõ simpl̃r. g oportet ponere fundamẽtum in actu. ¶ Quitus modus saluat q eẽntia diuia ꝓtinet actualit multos ꝯceptus. ꝛ fm b põt saluari ꝯdictio. vnũ em extremũ saluat de eẽntia b vno ꝯceptu: ꝛ aliud sub alio: ꝛ ita nõ ꝯdictio. ¶ Cõtra istud arguo q̃dupl̃r. Ubicũq sunt extrẽa ꝯdictõis formalit: ibi sunt fundamẽta ꝯdictionis formalit: b in diuis ponunt extrẽa ꝯdictionis formalit. g ꝛ fundamẽta. ¶ Tũc arguit sic. Illud fundamẽtũ qd est formalit in deo: aut ẽ penitus idẽ: aut nõ: si nõ habet ꝓpositũ. si sic: g in eodẽ formalit oino indistincto fundabunt extrẽa ꝯdictõis formalit: qd ẽ impossibile. ¶ 2° sic. Quicũq aliq ꝯdictio saluat in alia nã fm aliquẽ modũ fundamẽti: quõ ponit ibi fundamtũ ꝛ ꝯdictio ibi ponet. b fundamẽtũ istius ꝯdictionis nõ ẽ ibi nisi ꝛtualit. g ꝛ ꝯdictio nisi virtualit. ¶ 3° sic. Qd inest ꝛtualit alicui ẽ tale fm q̃d. ꝛ qd inest formalit: ẽ tale simpl̃r. ¶ Tũc arguo sic. Illud qd inest alicui formalit simplicit nõ põt inesse p illud qd inest illi fm q̃d: b affirmatio ꝛ negatio ꝛ extrẽa multaꝝ ꝯdictionum sunt in deo formalit. ꝛ p ñs simpl̃r. g nõ pñt sibi inesse p illud quod ꝓuenit deo ꝛtualit qd est solũ fm q̃d. g ista distinctio ẽ ibi formalit ꝛ simplicit. ¶ 4° sic. Ubicũq ẽ inuenire formalit terminos ꝑmi ꝑncipij: ibi ẽ inuenire vnitatẽ eius: b in deo formalit inuenit ens ꝛ affirmatio ꝛ ne-

gatio q̄ sunt huius termini. ḡ ⁊ vnitas eius q̄ ē q̄ nō ꝓueuit oino idē affirmare ⁊ negare de eo dē ſm idē. ¶ Sextus modus saluaſ p denoiati onē extrinsecā. sic ds nō fuit creator ab eterno: ⁊ fuit ex tpe ppt denoiatōez extrisecā a creatura acceptā. ¶ Cōtra istd dupl'r. Uel ei ista denoiatio ineſt ex nā rei: aut nō. si nō tūc arguā ꝫ eos sic ꝫ illos de respectu rōnis ⁊ de intellectu defi ciēte. Si āt dicas q̄ ex nā rei: tūc arguo. Añcū q̄ aliq̄ sunt oio idē ex nā rei: si vnū denoiaſ denoiatōe extrinseca ex nā rei ⁊ alterꝫ. ḡ si intellectus denoiaſ denoiatiōe extrinseca ex nā rei. ⁊ volūtas nō. ḡ intellectus ⁊ voluntas aliqliſ di stinguēſ. Itē q̄ dñs creaturā creauit a volūtate diuina nō ab intellectu. ex ꝟ eq̄ euidenſ ꝯcludiſ distictio sic ex aliq̄ alia ꝫdictōe: ⁊ tñ nō ē so la denoiatio extrisecа. ḡ silr in ꝓposito illa formaliſ distiguerenſ. ¶ 2° sic. Nā ex ꝟ denoiaſ aliqd denoiatiue extrisecа: qz vel ipm hz hitudi nē ad aliud vel aliud ad ipm. ¶ Impossibile est āt q̄ ad eādē pfectōez oio creatura bēat hitudi nē ⁊ nō bēat: vel ecōuerso. ḡ ⁊c. ¶ Septum⁹ mo dus saluaſ p ꝟ q̄ oia q̄ sunt in diuis sunt idē in recto: nō tñ in obliq̄. ¶ Sz ꝫ qñ dico sic. Intellectus diuinus ē ois obiecti creati ⁊ volūtas nō q̄ro de ista obliq̄tate vel ē aliqd fabricatū ab intellectu vel nō. si sic. arguo ꝫ eos sic argutū ē ꝫ intellectū deficiētē. si nō. tūc arguo sic. Esse ois obiecti creati: ⁊ nō eē ois obiecti creati sunt ꝑe ꝫdictoria. Nā ita pōt esse ꝫdictio in obliq̄ sic in recto: ꝫ vnū extremū ꝫdictōnis ꝓuenit intellectui ex nā rei: ⁊ aliqd volūtati. Silr terminari ab aliq̄ alio ⁊ nō ab eodem ꝓuenit intellectui ⁊ volūtati. ḡ ⁊c. ¶ Octauus modus saluaſ p con notata. qz em̄ intellectus aliqd ꝓnotat qđ ñ vo lūtas. Ideo aliqd pōt dici de intellectu ⁊ nō de volūtate ⁊ ecōuerso. ⁊ sic ē de intellectu ⁊ volū tate: sic dico de oibus aliis. ¶ Cōtra. Cōnotare a ⁊ nō ꝓnotare: vel sunt idē ex nā rei vel nō. Si nō sic argutū ē supius ꝫ alios arguo ꝫ istos. si sic tm̄ valet ista ꝫdictio ꝓnotare ⁊ nō ꝓnotare: sic alia. ¶ ℞. arguo sic. Aut ꝓnotare dic̄ pcise in tellectū diuinū: ⁊ nō ꝓnotare pcise voluntatē: aut ꝓnotare dicit intellectū ⁊ obiectū simul. vl' tm̄ obiectū. vel intellectū simul cū habitudine ad obiectū. Si ꝑ⁰⁰ cū intellectus ⁊ volūtas sint formaliſ in deo. Unū est pcise vnū extremū ꝫ dictiōis: ⁊ aliud ē aliud extremū: ⁊ sicut extrēa ꝫdictōnis necessario distinguunſ. sequiſ q̄ intellectus ⁊ volūtas distinguunſ. Si 2°⁰. s. intel lectus ⁊ obiectū simul. tūc nihil aliud ē ꝓnota re nisi diuinus intellectus ⁊ obiectum: ⁊ sic dici mus intellectus ⁊ obiectū simul ꝓnotāt diuinū intellectū ⁊ obiectū: ⁊ sic idē ꝓnotat se qđ ē in cōueniēs. Si 3°⁰. s. q̄ dicat ordinē ad obiectū ⁊ ꝓnexionē: tūc sicut impossibile ē idē hr̄e ordinē ad obiectū ⁊ nō habere. ꝟ intellectus hz ordinē ab a: qz ꝓnotat a: ⁊ nō volūtas. ḡ ⁊c. ¶ Confir maſ. Quia aut extrēa ꝫdictōnis sunt formaliſ in deo. s. vtrūq̄ extremū. ⁊ tūc habeſ ppositū. qz vbicūq̄ sunt extrēa ꝫdictiōis necessario int fundamēta coꝝ ē aliqua distinctio. Si dicas q̄ nō sunt ābo in deo: ꝟ vnū in deo: ⁊ aliud in creatura. ¶ Contra. Uelle intelligere infinito actu oia bōa ⁊ mala: ⁊ nō velle actu infinito oia ma la intelligere. intelligere infinito actu oia bōa ⁊ mala. ⁊ nō intelligere oia bona infinito actu ⁊ mala nullū istoꝝ ē formaliſ in creatura. nō illō velle tm̄ oia bona in actu infinito: qz nullus ac tus infinitus pōt esse in creatura. ⁊ p ꝟ ñs nec a liud. s. intelligere oia bona ⁊ mala. Si dicas q̄ vtrūq̄ extremū ponit in deo ⁊ in creatura hoc nihil ē: qz infinitū velle vel infinituz intelligere nō ē in creatura ꝓpter rōez dictā: nec ē possibi le ꝟ imaginari. ḡ habeſ ppositū. ¶ Confirmaſ ista rō tota sic. Ubi ē formaliſ affirmatio ⁊ for maliter fundamentū negatōnis oppositе: ibi est formaliter ꝫdictio: ꝟ ista affirmatio intelligere oia intellectōe infinita ē formaliſ in deo: ⁊ fun damentū negatōis oppositе qđ ē velle vel nō in telligere p volūtatem ē etiam formaliter in deo Nā velle ē fundamentū istius negatōis nō in telligere omia velle infinito. ḡ necessario erit ꝫ dictio in deo: ⁊ p ꝟ ñs distinctio. ¶ Sz ꝺz ad ꝟ q̄ nō est ꝫdictio nisi respectu eiusdem: sicut de potētia ordinata ⁊ inordinata. ꝺz q̄ ꝫdictoria videnſ dici: ꝟ quia nō est respectu eiusdē. ideo nō sequiſ ꝫdictio eodem mō in ꝓposito. ¶ Cō tra. Accipio vinculum incarnationis oio idem de potentia ordinata deus non pōt dissoluere: ꝟ de potentia absoluta id idez potest. ḡ ꝫdictio respectu eiusdem: ⁊ p ꝓsequēs distinctio quod est ꝓpositum. ¶ Uideſ ergo q̄ ꝓpter istas ꝫdi ctiones que in diuinis ponunt ⁊ de eis dicunt q̄ necesse sit ponere aliq̄ ex natura rei distincta: q̄bus applicenſ aliq̄ extrema illa. ¶ Sed ꝟ sunt multe instantie. ¶ ℞ꝺimo. s. ꝫ modum ꝓbandi istam distinctionē. s. p viam ꝫdictiōis. Nō em̄ videſ vbicunq̄ ꝓtradictio sit q̄ distinctionem includat. ¶ Hoc ptz in q̄ttuoꝝ exemplis. ¶ ℞ꝺimum est de sole. Nā sol habet ꝟtutem desicca tiuam ⁊ humectatiuā. p desiccatiuā pōt desic care. p humectatiōez nō. ¶ 2ᵐ exemplū ē de an gelo qui habet in se ꝟtutē q̄etatiuam celi: ⁊ vir tutem motiuam: ⁊ p q̄etatiuam nō mouet. per motiuam aūt mouet. ḡ distinctio. ¶ 3ᵐ ꝺ albedi ne q̄ virtutē habet assimilatiuā ⁊ dissimilatiuā. ¶ 4ᵐ. qz eadē dr̄ia videſ esse diuisiua generis ⁊ ꝓstitutiua specici. ꝟ inq̄tum est diuisiua nō ꝓsti tuit. ⁊ inq̄tū ꝓstitutiua nō diuidit: ⁊ tñ ex istis

videt ꝓbari distinctio. ⁊ ibi tñ negat. ¶ Ad ista ¶ Ad pmã de sole dico ꝙ eadẽ ꝛtute desiccat ⁊ humectat. ⁊ ꝙ humectatõez desiccat. ⁊ ꝙ desiccatiuã humectat: nec ẽ distinctio. ¶ Sz ꝛ. Incẽtũ humectat nõ desiccat: qz sic desiccaret ceram ¶ Dico ꝙ ly incẽtũ põt reducere ꝛtutẽ vel ꝑncipiũ. si ꝑncipiũ. sic ꝛcedo ꝙ nõ sequit inconueniẽs: ꝫ tñ ɔ nõ ẽ de ꝛtute sermonis ꝟm omnes. ¶ Alio mõ põt reducere relatõez vel actiõez q̃ ẽ ibi. s. actio humectãdi ⁊ desiccãdi. ⁊ isto mõ nego: ⁊ sic sequit incõueniens. ¶ Intelligendũ tñ ad euidentiã istius ⁊ oim alioꝝ exemploꝝ: ꝙ si haberet aliquã auctoꝛitatẽ dicẽtẽ ꝙ alia ⁊ alia ꝛtute hic sol illa faceret. ⁊ illa auctoꝛitas coget: dicerem ꝙ ibi esset distinctio: ꝫ quia nulla ẽ ideo vitando pluralitatem: quia nõ apparet necessitas eam ponendi. ¶ Dico ꝙ eadem potẽtia sol desiccat ⁊ humectat: ꝫ quia habemus ꝙ fidem cogentẽ ꝙ deus intelligit omia. ⁊ nõ vult ola. ⁊ ideo ẽ ibi ponenda distinctio. ¶ Silr dico ad aliud de angelo ⁊ de albedine ⁊ de dña ꝙ ẽ ꝑncipium idem oio quo angelus mouet ⁊ quiẽtat: q̃ albedo simulat ⁊ dissimulat: ⁊ q̃ dña diuidit ⁊ ꝓstituit. ¶ Sz ꝛ. dicimus ꝙ incẽtum dña diuidit nõ ꝓstituit. ⁊ incẽtum albedo simulat non dissimulat posito eodem ꝑncipio. quare ita nõ possumus dicere de deo ꝙ incẽtũ intellgit nõ vult. ¶ Dico ꝙ ideo sic ꝛcedit in istis ꝓpter diuersas actiones fundatas in eodem ꝑncipio vl ꝓpter diuersas relationes. in deo autem respectu eiusdem ꝑncipij nõ sunt diuerse actões. ¶ 2° mouent instantie ꝛ ꝓbationes ꝛclusionum: qz minus vident ꝛcludere. ¶ ℙrimo ꝙ Augu. dicit. xv. de trini. ꝙ deus vna simplici visione nouit omnia: ꝫ tamẽ tu ꝓbas ꝙ noticia simplicis visionis ⁊ simplicis intelligentie distinguunt necessario. ¶ 2°: quia vnicus actus volendi ponit in diuinis: ⁊ tamen oportebit ponere quod videt falsum. ¶ Ad intellectum istoꝝ ⁊ multoꝝ alioꝝ ẽ sciendum ꝙ idẽ actus aliquid ꝛcernẽs põt dici nolle ⁊ velle. ¶ Exemplũ. In deo ẽ habitus amicitie ⁊ inimicitie: qui distinguunt ex rõnibus suis formalibus. Et ideo dico ꝙ idem actus numero q̃ est voluntatis exñs vnica ꝓfectio ꝺr dilectio vt ꝛcernit habitum q̃ est amicitia. ⁊ ꝺr odium vt ꝛcernit inimicitiam. ¶ Similiter de misericordia ⁊ de iusticia. Eodẽ mõ põt dici ad multa alia. In deo eñ est ꝓudẽtia ⁊ scientia actuum. ideo actus intelligendi cũ habitu ꝓuidentie põt dici simplex visio. ⁊ cum habitu scientie simplex intelligentia. ¶ Similit de potentia ordinata ⁊ absoluta. In deo eñ volũtas q̃ est in omni potẽtia factiua cum habitu ꝓuidentie ꝺr potentia ordinata. ⁊ cũ habitu scientie ꝺr potentia absoluta. ¶ Silr de voluntate signi ⁊ beneplaciti. Eodem mõ de multis alijs. ¶ Sz restat dubium de scientia: sunt ne oẽs scitie in deo formalit distincte: sicut Geometria, arismetrica: ⁊ sic ꝺ omibus alijs. ¶ Dico ꝙ possit faciliter sustineri ꝙ idez habitus formaliter sufficeret qui ꝓ respectus fundamẽtales ad diuersa diceret habens illum habitum: sciens illa diuersa. ¶ Verũ: quia eodem mõ posset dici de sapientia que est de eternis: ⁊ de scientia q̃ est de tpalibus. ¶ Augu. autem videt distinguere ea: ⁊ dictum ẽ supius ꝙ sapia ẽ ꝑncipium ꝓductiuum verbi: ⁊ non scientia. Ideo videt posse dici de istis ⁊ de omnibus alijs scitijs ꝙ sunt ibi formaliter: ⁊ formaliter distincte: ⁊ enam de ꝛtutibus moralibus que ꝓfectionem dicunt. Sed dices. Tu ponis multas ꝓfectiones nimis ⁊ infinitas. ¶ Dico ꝙ ꝓfectiones in deo non sunt infinite: quia inter eas est ordo. ℚ Multi tñ antiqui ausi sunt ponere infinitas: sed multas hic pono. ¶ Sz quia aliquis diceret ꝙ oñs ꝛdictiones iste ꝓ quas ꝓbata est illa distinctio sumunt ꝓ ꝓpationem ad aliud. vel saltem plures earum: ⁊ ideo non ẽ ita euidens ꝛdictio: sicut si sumeret sine respectu. ¶ Ideo adduco ãtuoꝝ ꝛdictiones q̃ sumunt sine aliquo respectu vel compatione ad extra. ¶ ℙrima fundat in attributo realitatis ⁊ absoluti essentie. quia ex natura rei repugnat rationi formali absoluti: q̃ ẽ diuina eẽntia cõmunicari relationi. tunc eñ relatio eẽt ad se: ⁊ tñ non repugnat relationi realitati. Quia relatio est realis eadem realitate qua eẽntia cum sit idem realiter: ⁊ hoc inferius oñderet. ergo realitas essentie ⁊ eius absolutũ distinguunt ex natura rei. Et ꝓ idem medium ꝓbant distingui eẽntia ⁊ relatio. ¶ 2ª fundatur in rõe formali radicabilitatis q̃ ꝓpetit diuie essentie ꝓut ẽ fundamẽtale ꝓstitutiuum cuiuscũq; diuini suppositi ⁊ in rõe necessitatis. Nam ꝑma ꝓductio. s. esse radicabile ꝑncipium ꝓstitutiuum ⁊ fundamẽtale nõ cõmunicat relationi: quia ɔ sibi repugnat: ⁊ tñ cõmunicat ei necessitas: quia ita necessaria ẽ diuina ꝓductio: sicut eẽntia diuina: sic ꝓ idẽ medium. ¶ 3ª fundat in diuina cõmunicabilitate ⁊ exñtia: quia eadem exñtia qua diuina essentia existit ⁊ relatio: ⁊ tñ nõ eadem cõmunicabilitate cõmunicat q̃ essentia: ⁊ sic extrẽa ꝛdictionis dicunt de diuina cõmunicabilitate ⁊ exñtia. ¶ 4ª fundat in infinitate intensiua ⁊ eternitate. qz gñatio diuina est eterna formaliter. ⁊ ipa nõ est formalit infinita intẽsiue: cũ nõ dicat ꝓfectõz simplr. quia q̃q̃d ꝓfectionis ẽ in patre ⁊ in filio. ¶ Sz vt melius ɔ distinctio videat moueo alias instãtias nũc alias mouebo alias. ¶ ℙrima q̃tũ ad pñs sit ista. Quia deus ẽ quo magis nihil cogitari põt ꝟm

Anſel. Bonoſ. Si aũt in deo eẽnt plures ꝓfectiones infinite: tũc plures ipaꝝ eẽnt maiores vna: ⁊ ſic illa nõ eẽt diuia. ¶ Dico ad ꝟ ꝙ omia attributa hñt eandẽ infinitatẽ nũero: ſic oñſuz fuit ſupius diſ. ij. pz. ⁊ qz magꝭ ⁊ minus ⁊ ineq̃litas reſpiciũt q̃titatẽ ꝟtutis: vbi nõ ẽ q̃titas molis. Hinc ẽ ꝙ vbi ẽ eadẽ q̃titas: ibi oio non põt eẽ: nec magis nec minus nec ineq̃litas. infinitas ãt ẽ eadẽ in oibus ⁊ locũ tenet q̃titatꝭ. talia eñ ſp requũt diſtinctã q̃titatẽ. ¶ P. Eſſentiale ⁊ ineq̃le ſunt paſſiones q̃titatis finite. in ꝺo ãt nõ ẽ q̃titas finita. ⁊ ideo ineq̃litas ibi nõ eſt nec plura infinita eẽnt maiora vno. ¶ 2° inſtaꝝ. Sic̃ ſumma ſimplicitas excludit oẽz ꝓpoſitõez ita ſumma vnitas oẽz pluralitatẽ: ꝟ ſumma idẽ ꝑtitas oẽz diſtinctõez excludit. in diuis ãt pfectionibus ẽ ſumma vnitas ⁊ idẽptitas rõe eẽntie. g̃ nulla diſtinctio aut pluralitas. ¶ Dico ꝙ ſic̃ inꝭ pſonas diuinas ẽ ſumma vnitas ⁊ idẽptitas rõe eẽntie cũ diſtinctõe pſonaꝝ vera ⁊ reali. pluralitas etiã ibi ẽ inꝭ fundamẽta in ꝓpetatibus. ita dico in ꝓpoſito. Sũma eñ idẽptitas ⁊ vnitas ẽ in infinitate. pluralitas ãt ſup diſtinctõe formali attributoꝝ. nõ eñ vnũ oppoſitoꝝ excludit reliquũ niſi reſpectu eiuſdem fundamẽti. ¶ Cõtra. Magis ſunt illa idẽ q̃ ſunt de ꝑ°°: q̃ illa q̃ ſunt de 2°°. attributa aũt ſunt idem in 2°°: nõ in ꝑmo. g̃ nõ ſumme idem. ¶ Dico ꝙ attributa in rõnibus ſuis formalibus: nec ſunt idẽ nec vnum. ⁊ ſic ꝓpanꝭ illis de 2°°. ꝓput aũt ꝓpanꝭ ad eẽntiam habent ꝙ illam vnitatem: ⁊ reducunꝭ ad ꝑmum modum. quia habent eandem infinitatem ⁊ eãdem realitatem ſicut ſuos modos intrinſecos qui videnꝭ ad eas reduci ſicut ad ꝑmum moduz. ⁊ iſto mõ ſunt ſumme idẽ ſicut pſone diuine ſunt idem ⁊ ſumme vnum: ⁊ nõ niſi iſto mõ. ſ. vnitate ⁊ idemptitate: que eſt ꝙ eẽntiã: ꝟ diſtinguanꝭ ⁊ plurificenꝭ inq̃tum ſunt pſone. ¶ Põt tñ breuiter dici ꝙ illa de primo nõ ſunt magis idem: ꝟ pluribus mõis idez. ¶ 3° inſtaꝝ. Nam ꝙ rõnes ꝙ q̃s tu ꝓcludis pfectiones eſſe diſtinctas formaliter. ꝙ eaſdem poteſt inter eas ꝓbare diſtinctio realis quam nullus ꝓcedit: quia qñcũq̃ aliq̃ ſic ſe habent ꝙ q̃c quid ꝓuenit vni realiter: nõ ꝓuenit alteri: talia videnꝭ realiter diſtingui ſicut ex ꝓuenientia alicuius: ⁊ diſcõuenientia eiuſdem ex natura rei alicui arguiꝭ diſtinctio ex natura rei inꝭ ea. Dico ꝙ modus realitatis ſupueniens ibi reale deſtruit eã. ꝟ eñ eẽntia ⁊ relatio in diuis ſunt vnũ ſuppoſitũ: tñ relatõi ꝓuenit diſtinguere ⁊ nõ eẽntie. ꝟ nã diuina ⁊ hũana in Xꝑo ſint vnum ſuppoſitũ: tñ ſola nã diuina ſuſtentat ⁊ ſuppoſtat humanã. ⁊ quẽadmodũ natura ⁊ heceitas ſunt vnũ indiuiduuz: ⁊ tñ natura indiuidualiꝭ nõ diſtinguit ⁊ heceitas diſtinguit. ⁊ ideo licet iſta ſint certiſſima q̃ñ ſunt idẽ oibus mõis: ⁊ q̃c q̃d ꝓuenit vni ⁊ alteri ⁊ eodẽ mõ. ꝟ tñ q̃ñ aliq̃liter diſtinguunꝭ ⁊ ſunt idẽ aliq̃ mõ: nõ optet ꝙ illo modo q̃ ꝓuenit vni cõuenit alteri. ¶ 4° inſtaꝝ ſic. Quicq̃d ponit in diuis optet ꝙ ponaꝭ ſumme. ⁊ ſic cũ ponunꝭ ibi diſtinctões ponenꝭ ibi ſumme. ¶ Dico ꝙ ꝟ illa q̃ dicũt ibi pfectões ſint ibi ſumme ⁊ ſumma. nõ tñ q̃ dicũt ſumma ⁊ oẽz habitudinẽ. qz ſumma diſtinctio nõ ẽ inꝭ ꝙ ſonas. ¶ Cõtra. Diſtinctio ꝙ ꝓpria ẽ maior q̃ ꝙ poſteriora: ꝟ diſtinctio quaz ponis inꝭ attributa ẽ quidditatiua. ⁊ ꝙ ꝓſequẽs ꝙ ꝓpria. ſ. ꝙ illa ꝺ ꝑmo mõ. g̃ ⁊c. ¶ Prima diſtictio eẽntialis ẽ maxime q̃ddditatiua. Eſt eẽntialis: qz q̃dditas ⁊ eſſentia ſunt idẽ. ¶ Ad iſta dico. ¶ Ad ꝑmũ ꝙ contingit interdum ꝙ poſteriora maiorẽ diſtinctionẽ fieri. Nã Sortes ⁊ Plato q̃ ꝑciſe diſtinguũtur ꝙ poſteriora: magis diſtinguunꝭ q̃ animal ⁊ rõnale q̃ ꝑciſe diſtinguunꝭ ꝙ ꝓpria q̃ animal: ⁊ rõale q̃ diſtinguunꝭ ꝑciſe. ¶ Ad 2m dico ꝙ q̃d ditas abſtrahit ab eẽntia ſicut ꝓductio a factione: ⁊ ꝙ ꝓſequens diſtinctio q̃dditatiua ab eſſentiali. ¶ Inſtaꝝ ſic. Melius eſt habere omnẽ pfectionẽ in ſe q̃dditatiue ⁊ formaliter ⁊ ſimpliciter q̃ aliq̃ alio mõ. cuz iſte modus ſit ꝑmus ⁊ ꝑncipaliſſimus. Cum g̃ oia eſſentialia dicant pfectiones ſimpl'r. melius eſt ꝙ attribuanꝭ eſſentie diuine in ꝑmo mõ q̃ in 2°. Et ſi in ꝑmo mõ: tunc arguo ſic. Quecũq̃ ſunt in ꝑmo mõ idem non diſtinguunꝭ formaliter. ꝟ pfectiones cum eſſentia ſunt huiuſmodi. ergo ⁊c. ¶ Dico ꝙ illõ non eſt melius filium eſſe pfectiorem patre: q̃ eſſe equalem: quia hoc ſue dignitati repugnaret. ita non eſt melius diuine ſapientie eſſe in ꝑmo mõ diuina eſſentia: quia tunc non eſſet ſapientia. ¶ Contra illud quod eſt tale quo nihil cogitari magis poteſt: includit omnem pfectionẽ ſimpl'r. Alioquin non eſſet pfectiſſimum in ſua quidditate que ꝑſcindere videtur ab illis pfectionibus. ¶ Dico ꝙ ſufficit ꝙ pfectiſſimum includat idemptice omnem pfectionem ſimpliciter. Et tũc ad illud quod ꝺr: ꝙ tunc nõ eẽt pfectiſſimũ vt ꝑſcindit q̃dditatiue ab iſtis pfectõibus. Dico ꝙ immo. Nã ipm ſolũ eſt pfectiſſimuz ꝙ ſuam infinitatẽ ⁊ eadem ẽ infinitas eius ⁊ oium talium pfectionum eſſentialiũ. vt aũt ab illa infinitate ꝑſcindit nõ eſt pfectius nec impfectius ¶ 6° inſtaꝝ ſic. Nam vt dicunt aliqui: hic videt confirmare errorem arrij. quia vna illarum pfectionum vt ꝑſcindit ab alia cum non ſit creatura: oportet ꝙ ſit deus. ⁊ ſic erunt plures ꝺij: ſicut plures pfectiões. ¶ Dico ꝙ eodem modo arguiꝭ de pſonis ꝙ eſſent plures ꝺij: cũ tñ q̃libet vt ꝑſcindit ab alia nõ ſit creatura: ꝟ ſit ꝺs ⁊

erũt plures dij sicut plures pfectiões. ¶ Dicũt tñ aliq̃ q̃ ponere oppositũ istius distinctõis inducit errorẽ Sabellij. ¶ Cõtra distinctõez diuinaz psonaz. Nã oẽs rões q̃bus militãt ꝫ formalitates vt supra patuit ⁊ infra patebit p̃t militare ab finitatibus ꝫ distinctiõez diuinaz psonaz. ¶ Dico ꝯ q̃ omne qđ ẽ vel ẽ eẽntia creata vel diuina. ꝑ tñ nõ q̃dditatiue. sic omne qđ ẽ: ẽ substãtia vel accidẽs. ⁊ tñ multa sunt q̃ neutrũ sunt q̃dditatiue. Ideo dico q̃ temerariũ ẽ dicere aliquã opinionẽ illaz eẽ hereticã. q̃ varij ⁊ solẽnes doctores opinati sunt sic oppositũ: ⁊ iõ posita distinctõe tali oia soluunt. ¶ Ad argumẽtũ in p̃ncipio pz.

Questio. IIII

Vtrũ pfectiões in deo distinguant ꝑm rõez ab aia fabricatã. Q̃ sic. q̃ ꝑm Boni. Scẽptura multa deo attribuit ꝓpt̃ impfectõez intellectus nr̃i. ¶ Cõtra. Tale est fictiuũ. ⁊ nullũ tale dz poni in deo. ¶ Hic itroducit cõis opinio q̃ sic. q̃ intellectus nr̃ vario mõ opans circa suum obiectuz p ꝯceptiones quas facit circa obiectum: põt distinctionem ratõis fabricare. ¶ Sed ꝫ hoc arguit̃ q̃druplr. ¶ ꝓio sic. Q̃ñ aliqua duo sunt penitus indistincta: si vnum non distinguitur rõne nec reliquum. ꝑ fectiones diuine sunt penitus eedem in se ⁊ in nobis. ſ. in intellectu nostro obiectiue. sed vt in seipis non distinguuntur rõne: ergo nec in intellectu. ¶ ꝓbatio minoris q̃tum ad istam p̃tem. ſ. q̃ sunt eedem in se ⁊ in nobis. ſ. in intellectu: quia vel sunt idem totaliter: ⁊ sic habet̃ ꝓpositum: vel non. ⁊ tunc non intelligimus eas. ¶ Si dicatur q̃ possunt ꝓ tanto distingui ratione in intellectu ⁊ non in se licet sint eedem. quia vt in intellectu habet quendam respectum rationis: quia in mente sunt que nõ habẽt vt in se: ⁊ ꝓpter hoc possunt distingui. ¶ Contra. Diuina perfectio vt in se ẽ non habet talem respectũ rationis. sed diuina perfectio que in se est. ergo diuina perfectio que in nobis ẽ non habet illuz respectum rationis. ¶ ꝓxima ꝓbatur. Respectus est posterior fundamento: ⁊ ꝓ ꝯsequẽs mlto magis de illo respectu intellectus. ergo ꝑ intelligit diuinam pfectionẽ in se q̃ habeat talem respectuz: vel q̃ fabricet. ⁊ in illo ponit̃ sunt in intellectu: ⁊ tñ indistincte. ¶ 2° sic. Nullus effectus formalis ẽ vbi nõ ẽ forma. respectus autem rationis dat referri ⁊ distinguitur. ꝑ respectus rationis nõ ẽ in illis perfectionibus. quia si sic eẽt realis. ꝯ nõ dat distiugui. ¶ 3° sic. Omnis intellectus aliter intelligens rem q̃ sit in se ẽ falsus. ꝑ intelligens diuinas pfectiones distingui rõne: intelligit eas aliter q̃ sint in se. quia intelligit eas referri respectu rõnis. ſ. distinctione q̃ nõ ẽ ibi. ¶ Dicit̃ q̃ si intellectus intelligeret res in se ⁊ aliter intelligeret q̃ in se eẽnt: eẽt falsus ꝑ intellectus nõ intelligit eas vt in se sunt: ꝑ intelligit eas vt sunt in eẽ cognito. iccirco nõ ẽ falsus. ¶ Cõtra. q̃ intellectus intelligẽs aut ẽ falsus: q̃ intelligit rẽ aliter q̃ sit in se: ⁊ tũc habeẽt ꝓpositũ. aut q̃ pcise intelligit eã aliter q̃ sit in esse cognito. ⁊ sic sequit̃ q̃ nulla cognitio eẽt falsa. q̃ oia sibi ꝯueniũt in eẽ cognito vel intellecto. ¶ 4° sic. Q̃ñcũq̃ vnũ ꝯdictoriũ verificat̃ de aliquo: aliud tũc nõ põt verificari de eodẽ: ꝑ istũ ẽ vez: q̃ diuine pfectões in se nõ distinguunt̃ rõne. ꝯ ꝓ q̃cũq̃ potẽtiam nõ poterit verificari q̃ distinguit̃ rõe. videt̃ ergo imaginatio falsa nec dz hoc attribui rõi intellectui: quia ꝯdictionem videt̃ includere. q̃ tñ cõis opinio ẽ in oppositum. ideo istud non assero. ¶ Soluat rões qui vult.

Questio. V

Vtrũ oẽs ille pfectões q̃ sunt in deo p̃nt esse vna res supposita aliq̃ nõ idẽptitate vel distinctõe ex natura rei int̃ illas. Q̃ nõ. Augu. iij. de tri. q̃ oio nulla res ẽ: nihil ẽ ꝑ ille pfectões nõ sunt nihil. ꝯ sunt res. ¶ Cõtra Hoyla. aliud ẽ psona: ⁊ aliud ẽ realitas eius: q̃ nõ esset nisi realitas aliq̃ mõ distingueret a formali rõe. Hoc antiq̃tus ⁊ cõiter dicebat̃ q̃ ois distinctio non facta ab anima est realis. quia sicut ens diuidit̃ in ens in anima ⁊ extra animã: ita distinctio que ꝯsequit̃ ens. ¶ Constat autez q̃ illud ens quod est extra animam ẽ res. ꝯ ⁊c. ¶ 2° ad q̃stionem respondẽdo dicebat̃: q̃ quia ille diuine pfectiones non distinguuntur realiter: sicut certum ẽ cuilibet. ⁊ aliqualiter distinguunt̃. Relinquit̃ q̃ distinguunt̃ solum ratione. ¶ Contra hoc arguo dupl̃r. ¶ ꝓio sic. Q̃ñcunq̃ aliqua ꝓpositio est demonstrata ex duabus p̃missis: q̃rum vna est demonstrata: ⁊ alia credita: illa necessario ẽ tenenda. ꝑ distinctio ex natura rei non realis demonstrat̃ ex duabus p̃missis talibus. ergo ⁊c. ¶ ꝓbatio minoris que sunt in psona patris sunt vna res solum. ⁊ per ꝯsequens non distinguunt̃ realiter. quia sic essent i diuinis plus q̃ tres psone vel tres res: ꝑ aliq̃ que sunt in psona patris distinguuntur ex natura rei. ergo ⁊c. ¶ ꝓxima ꝓpositio ẽ credita. Scõa demonstrata ẽ satis euidẽter si homo nõ velit ꝑteruire: oportet quẽlibet cõcedere ex vi demonstrationis. ¶ 2° arguo sic. Vbicunq̃ est pluralitas alterius ⁊ alterius rõnis: ibi necessario ẽ distinctio. ꝑ in diuinis ẽ trinitas rez: ⁊ nõ ẽ q̃ternitas: ẽ autẽ ibi ꝑm omnes q̃ternitas relationũ nõ fabricata ab anima. ergo distinctio ex natura rei int̃ q̃ttuor relationes q̃ nõ ẽ realis q̃ si esset realis: tũc essent ibi tot res q̃t ꝯcedunt̃ ibi relationes: quod ẽ falsum. ꝯ ⁊c. ¶ Dico ꝯ q̃ inter pfectiones diuinas ẽ distinctio nõ fa-

bricata ab aia: nec distinguunt tñ realit. Ꝫ ad declarādū istud q nō videt diffinibile: diuersi diūsimode dicūt. ¶ Alīq volūt saluare ⁊ dicere q oēs pfectōes diuie sunt vna formalitas solū ⁊ solū vna realitas. qz cū realitas ⁊ formalitas sint ad ipm multiplicata formalitate: multiplicant ⁊ res. ¶ Dicūt tñ q vna illaꝝ pfectionū nō ē: vel erit ät formaliter. ⁊ p ꝯns dicūt q formaliter distinguunt: ⁊ sic saluāt logicaliter. ¶ Cōtra. Ubicūq ē inuenire distinctōes diūsaꝝ rōnuꝫ. ibi ē inuenire extrēa diūsaꝝ rōnū. ꝫ dinstinctio formalis ⁊ realis sunt diūsaꝝ rōnuꝫ. g̃ ⁊ extrēa scz formalitas ⁊ realitas. ¶ Maior ē manifesta: qz eadē sunt p̄ncipia eēndi ⁊ distinguendi. g̃ sic p̄ncipia eēndi si sunt eiusdē rōis nō dāt esse nisi eiusdē rōis. sic nec dabūt nisi distinctiōez eiusdē rōis. ¶ Cōfirmat. Quia int extrēa eiusdē rōnis inq̄tū eiusdē rōnis sunt: nō innascit nisi respectu eiusdē rōis. distinctio ē relatio. g̃ si extrema sunt eiusdē rōis: ⁊ distinctio nō poterit esse nisi eiusdē rōis. ⁊ si alterius necessario mutabitur alterꝫ extrēoꝝ. ¶ Cōfirmat 2°. Quia sic̄ substātia distinguit ab accīte: sic distinctio substātialis ab accidētali solū ppt distinctōez extrēorum. ¶ Confirmat 3° sic. Distinctio gñis distinguit a distinctōe specifica. qz genus distinguit a spē: ⁊ si idē eēt genus ⁊ spēs ⁊ distinctio vtraq esset eadem. ¶ 3° arguit sic. Añcunq vna distinctio ꝯuenit vni p se: ⁊ alteri p accidens: extrema non possunt esse eadez. Hoc pbat: quia nō possunt esse extrema formalia nisi distinctio formalis sit ꝯsequens talia extrema. si ergo extrema eadem essent distinctionis formalis ⁊ realis: posita formali ⁊ necessario: ponerent extrema. ⁊ p ꝯsequēs realis: ergo si distinctio cōuenit aliquibus p accidens: ⁊ extrema illius distinctionis ꝯueniunt p accidens ⁊ si p se: p se. ꝫ distinctio formalis conuenit entibus omnibus p se: distinctio realis p accidens. ergo necessario extrema ꝯdictionis huius ⁊ illius sunt alterius ⁊ alterius rōnis. ¶ Minoꝝ q̄tum ad vtrāq sui ptem pbat. ¶ Primo q̄tum ad p̄mam ptem. s. q distinctio formalis cōuenit entibus p se: qz distinctio formalis q̄dditatiua. ⁊ p consequens q̄dditatem. ꝫ omne ꝯsequēs q̄dditatē ē p se: quia p q̄dditatem demonstrabile ē de ō. ¶ Quātum ad secūdam ptem. s. q distinctio realis sit p accidēs. ¶ Probat sic. Illud qđ non est realiter vel q nō ē res: non pōt distingui realit ꝫ nihil est res nisi vt existit: quelibet autem res creata existit p accidens. g̃ distinguit realit p accidēs. ¶ Cōfirmat. Necessariū ⁊ ꝯtingēs necessario sunt alterius ⁊ alterius rōis. ꝫ extrema distinctōis formalis sunt necessaria: ⁊ extrema distinctōis realis sunt ꝯtingentia. g̃ ⁊c. ¶ 2° sic

Quecunq sunt idē oibus modis: si vnū distinguit ⁊ reliquū. ꝫ formalitas ⁊ realitas sunt idē oibus mōis. g̃ si formalitas vel rō formalis distinguit ab alia rōe formali. ⁊ realitas distinguitur a realitate. ¶ Confirmat p silogismū expositoriū. ꝫ intellectus ē oibus mōis hec realitas: hec volūtas ē omibus mōis hec realitas. g̃ hec volūtas ē oibus mōis ꝫ intellectus. ¶ 4° pbat ꝓpositū p q̄druplicē oppositōez. ¶ Primo p oppositionē relatiuā sic. Ubicūq ē cōe ⁊ ꝓprium: necessario ē aliq̄ distinctio. qz nihil ē cōe sibīpsi: ꝫ realitas est cōmunis omnibus formalitatibus non econuerso g̃ ⁊c. ¶ 2° p oppositionē ꝯrīa. Cōtraria non pñt eidem inesse ꝑm idem: ꝫ idemptitas ⁊ diuersitas sunt ꝯria. g̃ ⁊c. Perfectiones autem diuine sunt idem realiter: ⁊ distinguuntur formaliter. ergo p aliud ⁊ aliud. ¶ 3° p oppositionem ꝓuatiuam sic. Perfectiones diuine in q̄tum sunt res sunt vnum: rationes autem formales sunt in eis plures. g̃ vnitas ⁊ pluralitas necessario eis conueniunt p aliud ⁊ aliud. ¶ 4° p ꝯdictionem sic. Quandocunq aliq̄ duo sunt penitus idem multiplicato vno: ⁊ aliud nō potest non multiplicari. si g̃ formalitas ⁊ realitas sunt penitus idem sicut multiplicantur ratōes formales: ita ⁊ reales. quod est falsum. ¶ Si ōr q res potest accipi dupliciter. Uno mō cōmunissime. Et isto mō ōr de omnibus que sunt extra animam. ⁊ tunc tot sunt res: q̄t sunt formalitates. ¶ Alio mō potest accipi ꝓprie: ⁊ tunc ōr q in diuinis pfectionibus est solum vna res cū distinctione rationis formalis. si autem ōr sic: sic habeat ꝓpositum. quia necessario sequit distinctio inter realitatem ꝓpriam ⁊ communem ꝫ communis p te est omnibus modis idem cuz formalitatibus. g̃ realitas ꝓprie sumpta necessario distinguitur aliqualiter a rationibus formalibus. Ideo dico q necessario est ponenda aliqua distinctio inter rōnes formales siue formalitates ⁊ realitates. ⁊ non sicut inter formalitatem ⁊ formalitatem: ꝫ sicut inter formalitatem ⁊ modum intrinsecum. ¶ Ad cuius euidentiam est sciēdum. ¶ Primo quid sit formalitas. ¶ 2° quid sit modus intrinsecus. ⁊ sic q̄d sit realitas. ¶ Quātū ad p̄mū q̄d sit formalitas dicūt aliq̄ q formalitas ōr a forma: sic̄ mālitas a mā. Et ideo dicunt aliq̄ q plures formalitates sine pluribus formis esse nō pñt. sic̄ plures materialitates sine materijs. ¶ Cōtra ista ē nimis grossa ⁊ asinina imaginatio q pz ex duobus. Primo sic. Quia sic̄ formalitas ōr a forma. ita eēntiale ab eē. Nos ät ponimus in diuis multa essentialia: ⁊ tñ nō sunt ibi multe eēntie. vt pz exp̄sse p btm Dyo. in ca. de vnica ⁊ discreta theologia. g̃ nec ad positōez multaꝝ rōnū formalitū sequit

multitudo formaꝝ qđ tu dicis. ¶ 2° qꝛ in ꝑsona ꝑñis in diuis ponunt multa ꝑsonalia. ſ. ingenitũ. ꝑñitas. ſpiratio actiua q̃ oĩa sunt ꝑsonalia. ⁊ tñ ꝑsona ꝑñis nõ ẽ nisi vnica. ḡ ⁊c. ¶ Ð. Multa mãlia ſm cõiẽ loquẽtes ponunt in vno ꝓpo sito. ſ. multa accñtia mãlia. ⁊ tñ nõ ponunt ibi multe materie. ita in hoie multa hũana. non tñ nisi vnus hõ. Ideo dicunt alĩ q formalitates sunt rõnes reales q̃ ponunt in eadẽ re simplici. ¶ Cõtra. Pꝛio qꝛ formalitates nõ solũ ponunt in simplicibus ſ etiaz in ꝓpositis ſm ponentes formalitates. ideo ista nõ ẽ bona descꝛptio. ¶ 2°: qꝛ nõ oẽs formalitates sunt reales. nã hõ in potẽtia hz formalitatẽ ⁊ tñ nõ realitatẽ. sic eẽntia rõnis hz formalitates ⁊ nõ realitates. Ideo dicũt alĩ q iste formalitates nõ sunt nisi q̃dã modalitates. ¶ Cõtra. Nã ponẽtes eas diuidunt eas ĩ modos. ¶ 2°: qꝛ mõi nõ ꝑñt eẽ ꝑmi in entibus. qꝛ modus sp ẽ posteriꝛ eo cuius modus ẽ. ſ formalitates ponunt simplr ꝑmo in entib⁹. nã rõ entitatis ẽ q̃dã formalitas. ⁊ rõ deitatis q̃ simplr sunt ꝓꝛa oibus. Ideo dicunt alĩ q formalitates sunt rõnes diffinitiue vniuscuiuſq. Rõ em̃ diffinitiua dꝛ formalis: ⁊ ꝓstat q ẽ formalitas. ¶ Cõtra dupl'r. ¶ Pꝛio: qꝛ ꝑdicamẽta nõ sunt diffinibilia: qꝛ simplr simplicia. ⁊ tamẽ hñt formalitates p q̃s formalit̃ distinguuntur. ¶ 2°: qꝛ rõ entis ⁊ rõ deitatis ponunt formalitates: ⁊ tñ nõ ꝑñt diffiniri eo q oĩs diffinitio dat̃ p ꝓꝛa: ſ his nihil est ꝓꝛius. ¶ Dico ḡ q formalitas ẽ q̃ddĩtas vniuscuiuſq hñtis q̃ddĩtatem siue diffinibile sit siue nõ: qꝛ rõ formalis vniuscuiuſq ẽ illud qđ ineſt sibi in ꝑmo dicẽdi p se. talia ãt sunt oĩa q̃ddĩtatiua. ¶ Ex ĩ istã declaratõe occurrũt q̃tuoꝛ dubia. ¶ Pꝛimũ ẽ si ista q̃ddĩtas q̃ ponit̃ formalitas est alĩq̃ realitas. ¶ Dico ad istud q oĩs q̃ddĩtas exñs in reꝝ natura necessario ẽ realitas. ⁊ p ꝛñs denomiatiue realis qꝛ ſm Augu. j. de tri. qđ nulla res ẽ: oio nihil ẽ. ideo oportet q omis formalitas exñs in reꝝ nã necessario sit alĩq̃ realitas. ⁊ p ꝛñs realis denominatiue cũ nõ sit nihil. ¶ 2ᵐ dubiũ ẽ. si formalitas ẽ realitas quõ põt intelligi q in aliquo sint plures formalitates quin sint plures realitates vel res. ¶ Dico q pꝛ duplici exẽplo in diuinis. ¶ Pꝛio: qꝛ q̃libet ꝑsona ẽ diuia eẽntia. ⁊ tñ tres ꝑsone nõ sunt tres eẽntie. ¶ 2° q̃tuoꝛ relationes sunt ꝛe eẽntia diuia: ⁊ tñ nõ sunt in diuis q̃ttuoꝛ eẽntie. eodẽ mõ in ꝓposito. ¶ 3ᵐ dubiũ est: qꝛ idẽ nõ põt eẽ multiplicatũ ⁊ nõ multiplicatum p extrẽa ĩdictiõis. ⁊ ideo qꝛ ꝑsone sunt plures ⁊ nõ eẽntia ponit̃ alĩq̃ nõ idẽptitas int̃ ea: tũc eadẽ rõe oportebit dicere de formalitate ⁊ realitate. Cõcedo: ⁊ ꝯ supius ꝓbaui nec video opposĩ tũ qđ possit teneri: ſ quõ ꝯ sit inferius declarabit̃. Ideo dico q formalitas ẽ realitas idẽptice: ⁊ simplr sunt idẽ nõ tñ q̃ddĩtatiue: q̃cũq ãt se sic hñt q vnũ põt multiplicari alio nõ multiplicato: sic̃ pz de eẽntia ⁊ relatõibus ⁊ ꝑsonis: nõ põt eẽ vnũ oibus mõis idẽ alteri. ¶ 4ᵐ dubiũ ẽ q si formalitas ẽ q̃ddĩtas sic̃ in diffinitõne dictũ ẽ tũc distinctio formalis erit quidditatiua: quia quidditas ⁊ essentia sunt idem. ergo seq̃t q distinctio formalis erit essentialis: ⁊ sic in diuinis essent multe essentie. ¶ Dico q quidditas abstrahit ab essentia: sicut entitas a substantia. ⁊ p ꝛsequens distinctio quidditatia abstrahit ab essentiali: ⁊ sic multe quidditates stant cum vnitate essentie. Ex his p modum coꝛrelarij̃ sequitur illud quod supꝛa dictum est. ſ. q quatuoꝛ genera ꝓpositionum formant̃ in diuinis scz denominatiuarum. quidditatiuarum. essentialium ⁊ idempticarum. Quero de illis distinctione. ij. ⁊ de ſilibus. Nunc autem ad ꝓpositum quando nos ꝛcedimus in diuinis formalitatez esse realitatem in abstracto illa ꝓpositio ẽ idẽptica sicut ista pater ẽ essentia. ⁊ ideo plures formalitates sunt vna realitas. sicut plures ꝑsone sunt vna essentia suo modo. ¶ Attẽdendum est tamen q ꝑdicatio idemptica conuenit duobus modis. ¶ Uno mõdo ꝓpter infinitatem vtriuſq extremi: vel saltem alterius. sicut ptz in diuinis quãdo aliqua attributa ꝑdicant̃ de se inuicem. vel quando attributa ꝓdicant̃ in abstracto de relatione. ⁊ oꝛtum illud est ꝓpter infinitatem vtriuſq vel alterius extremi. ¶ Alio mõ ꝛuenit ꝓpter cõitatẽ vnius vel amboꝝ extremoꝝ qñ. ſ. sunt trãſcendẽtia: ⁊ ꝯ qñ alterum vel vtrũq. ⁊ isto mõ ꝛcedit̃ in creaturis ꝑdicatio idẽptica ⁊ vnius abstracti de alio. ꝛcedit̃ ei q vnitas est entitas. nunq̃ autem inuenit̃ ꝑdicatio idemptica que sit ĩ abstracto in creaturis nisi 2°. Pꝛimus non inuenitur sine infinitate que repugnat creaturis. Isto secundo mõ conceditur q formalitas ẽ realitas in abstracto ꝓpter communitatem ⁊ transcendentiam vtriuſq vel saltez alterius. ſ. realitatis: vel ſm aliquos formalitatis. ¶ Aliso quid sit formalitas: videndum erit quid sit modus intrinsecus. ¶ Dicunt aliqui q modus est ille qui ingreditur quidditatem alicuius. ⁊ p ꝛsequens ptinet ad ꝑmum modum dicendi per se. quia omnia alia ab illis de ꝑmo sunt cuilibet extranea ⁊ extrinseca. ¶ Cõtra istõ arguit̃ q̃dupl'r. ¶ Pꝛimo sic. Modus cuiuslibet rei intelligit̃ posteriꝛ eo cuius ẽ modus. qꝛ fundat̃ in re cuius ẽ modus. ſ oĩa q̃ddĩtatiua ⁊ pertinentia ad ꝑmum modum sunt ꝓꝛa: vel saltem nullum ẽ posterius. ḡ modus nõ ptinet ad ꝑmum modũ. ⁊ p ꝛñs nõ est de quidditate rei cuius est modus. ¶ Secõ sic. Nullus

ppriū est de q̄dditate alicuius cōis. maxime si illud cōe posset stare cū opposito illius pprij. ꝙ rō entis ē cōis respectu infinitatis q̄ est modus intrinsecus entis. ⁊ etiā eadē rō formalis entis stat cū opposito infinitatis. ſ. cū infinitate. g̃ nec infinitū nec finitū q̄ sunt mōi intrinseci entis sūt de q̄dditate entis. ¶ 3o sic. Nihil diuidit ꝫ rōez formalē simplicē q̄ ē imꝰ eā. ⁊ est de pᵒᵒ respectu illius: ꝙ infinitas diuidit ꝫ illud cuius ē infinitas. Nā ⁊ ipa ē modus diuie eētie ⁊ nō rō formalis. ¶ 4o sic. Ablato aliq̄ qđ ē de q̄dditate alicuius auferꝫ eius q̄dditas ablato. g̃ gdu albedinis q̄ ē modus intrinsecus eius: nō auferꝫ albedo: vl̄ rō formalis eius. g̃ modus nō ē de q̄dditate. Ideo dico q̄ modus intrinsecus ē q̄ accidens alicui nō variat rōnez formalē eius: vel recedēs ab eo nō variaꝫ rō: sic ptz de albedine ⁊ eius g̃dibus. ¶ Sz ꝫ ꝟ instaꝫ q̄drupl̄r. ¶ Primo sic. Nā dr̄ia adueniēs gñi nō variat rōnem formalē eius ⁊ nō ponit modus intrinsecꝰ. ¶ 2o q̄ accidēs adueniēs substātie nō variāt rōnem formalē eius: ⁊ tñ nō dr̄ eē modus intrinsecus substātie. ¶ 3o lz finitū ⁊ infinitū nō variāt rōem entis cui adueniūt. tñ variāt rōez formalē q̄titatis ꝟtutis quā diuidūt p se. ¶ 4o sic. q̄ oē qđ ē extrōnez formalē alicuius videꝫ eē ei extrinsece cū: ꝙ iste modus ponit p̄ter rōez formalē q̄dditatis. g̃ ⁊c. ¶ Ad pmū dico q̄ lz dr̄a non variet rōez formalē gñis. variat tñ formaliť rōez ꝓstituti ex gñe ⁊ dr̄ia. ⁊ ideo ponit formalitas. q̄ nō faceret differre nisi eēt formalitas. ¶ Ad 2m dico q̄ lz albedo nō variet rōez formalē substātie: tñ rōez ꝓstituti p ipaz bñ variāt. Nā album ⁊ nigr̄ bñ distinguunť formaliť q̄tū ad genus scdās pfectionū. ¶ Ad 3m dico q̄ sic finitū ⁊ infinitū dicūt nullā rōez formalē. ita nec q̄titas ꝟtutis q̄ p ea diuidit. ⁊ idē dico q̄ finitū ⁊ infinitū nō differūt nisi sic mōi opositi. ¶ Ad 4m dico q̄ modus intrinsecus nō ponit infra q̄dditatē: ita q̄ intret p̄mū modū. ¶ Sed dr̄ modus intrinsecus: q̄ reducit ad idē genus ad qđ reducit rō formalis cuius ē modꝰ. ¶ Ex p̄missis declaratis ad ppositū descēdēdo introducunť q̄tuor modi intrinseci ex q̄bus declaraꝫ q̄ plures formalitates pñt eē cū vna realitate. qđ ē ppositū. ¶ Primus ē hecceitas vl̄ ppetas indiuidualis. Haz hecceitas ē modus intrinsecus: q̄ nō variat rōez formalē. nā indiuidua sub eadē spē differūt p hecceitates: ⁊ tñ eiusdē rōis formalis sunt. albedo g̃ indiuiduať p vnā ppetatē: ⁊ nō solū albedo: sī etiā oia vlia q̄ abstrahunť ab ea scz dr̄ia: ⁊ formaliť in ea sunt hec vna simplici hecceitate. nec eis nō rñdet nisi vna hecceitas totalis. Eodē mō dico de realitate q̄ vt pbabiť ē modus intrinsecus. ⁊ pōt esse illud q̄ multe rōnes formales dicunť reales: ⁊ nullatenus variata nec multiplicata. ¶ Secōs ē exīntia. Nā ꝓsueuit dici q̄ relatio ⁊ exīntia sunt idē ꝼm eē: ꝙ differūt ꝼm diffinitōez. nō accipiebāt eē p eēntia ꝙ p exīntia. Sil̄r vna exīntia ē in aīa nr̄a: ⁊ in oibus potētijs: ⁊ tñ multe q̄dditates. ¶ Eodē mō poterit dici de formalitatibus ⁊ realitate: quia multe pñt eē formalitates: ⁊ vnica realitate nō multiplicata: ꝙ simplici. ¶ Tertius ē eēnitas. sic in motu multe sunt rōes formales: ⁊ tñ nō nisi vnū tps mēsurās oms. sic in diuis sunt multe rōes formales: ⁊ tñ nō nisi vna eēnitas: sic patebit clarius dis. sequē. Cū g̃ multa dicanť eēna vniuoca eēnitate. ita videť vniuoca simplici realitate multa pñt dici realia. ¶ Quartꝰ modus ē infinitas. Nō em̄ intelligo q̄ in deo sunt multe infinitates sic fuit declaratū dis. ij. Cū sit vna simplex infinitas ē in deo: q̄ oia essentialia dicunť infinita: sic videť q̄ vna simplici realitate multa: imo oēs rōes formales in vna psona exīntes pñt dici reales sine pluralitate realitatū. ¶ His visis manifeste oñdiť q̄ realitas ē modus intrinsecus. nā illud qđ aduenit alicui ⁊ nō variat eius rōez formalē illō ē modꝰ intrinsecus eiꝰ. ꝙ realitas ē hmōi. g̃ ⁊c. Maior ꝓz ex dict̄ supius. Minorē oñdo dupl̄r. q̄ hō in aīa ⁊ exīaz hz eādē rōez formalē: tñ sb alio ⁊ alio mō. cū g̃ hoiem eē exīaz sit hoiez eē realē: sequitur q̄ realitas ñ variat. ¶ 2o. q̄ hō in actu ⁊ hō in potētia hñt eandē rōez formalē. q̄ eādē diffinitōez. in potētia aūt nō hz veram realitatem Nam homo in potentia non ē res: ⁊ postea in actu ē res. relinq̄tur ergo q̄ sit modus. ¶ Dico ergo q̄ minor distinctio ē inter realitatem ⁊ rōnem formalem q̄ inter vnam rōnem formalem ⁊ aliam: ⁊ sic de omni mō intrinseco. ¶ Ex ꝟ ꝓz quō ratio formalis potest plurificari sine plurificatōe realitatis. ⁊ sic posita vnitate reali summa inter perfectiones diuinas poterit stare distinctio rationum formalium: que quidem distinctio est ex natura rei: non ab anima fabricata. ¶ Sz ꝟ occurrunt multe difficultates. ¶ Prima ē ista: quia ꝼm Ayo. de di. no. Non ē audēdum dicere vel cogitare de supersubstantiali ⁊ occulta diuinitate p̄ter ea que nobis per sacras scripturas de deo diuinitus sunt exp̄ssa. Ista positio formalitatum non ponit p sacram scripturam. ergo ipa non est ponenda. ¶ Ista autē difficultas soluitur quadruplici auctoritate sacre scripture. Quarꝫ p̄ma ē ad Ro. j. Inuisibilia dei p ea que facta sunt intellecta ꝓspiciunť. ¶ Ista autem inuisibilia: aut sunt essentialia: ⁊ tunc habent multa essentialia ꝓspecta ⁊ non ficta. Aut sunt psonalia. Ista autem ꝼm Augu. ⁊ Hyla. non cōcedunť plura in neutro genere

ꝑsone ei sunt plures ⁊ nō plura. ¶ 2ª ad Ro. xij
Q altitudo diuitiaꝝ sapie ⁊ scie ⁊c. Aut idē in
telligit ꝑ sapiaꝫ ⁊ sciaꝫ. ⁊ tūc inutilē repetitio.
Aut aliq̄ mō idē. ⁊ sic ꝓpositū. ¶ 3ª ē ꝓterea ad
Cor. ij. Ea q̄ sunt dei nl̄us nouit nisi spūsscūs.
Exq̄ habet ꝙ spūsscūs plura cog̃scit intuitiue
in deo. ⁊ oia talia sunt ex nā rei. ¶ 4ª ē ad Ro.
v. Ubi dr ꝙ benignitas dei ad pen̄ adduc illū
q̄ in futuꝝ irā ei⁹ thezaurisat. ⁊ sic respectu eius
dē dr nūc hꝫ benignitatez. respectu cui⁹ postea
hꝫ irā. g̃ necessario oꝫ ista in deo aliq̄lit distigui
ex nā rei. ⁊ sic ꝓpositū. ¶ 2ª diffi. si circa diuina
mysteria nō sunt pl̄a q̄ sci posuert asserēda: sic
dic Byo. de di. no. iij. ca. ¶ Ista diffi. soluit ꝗtu
oꝫ auctoꝛitatib⁹ scōꝝ. ¶ Dzia ē Byo. de di. no.
ca. ix. vbi dic loquēs de diuia alteritate. nūc ät
ipaꝫ diuiaꝫ alteritatē nō variatōez q̄dā sup in
ꝓsibilis idēptitatis suspicemur. ꝑ vnitiuaꝫ. i.
multiplicē formatōez: ⁊ vniformes multe fecū
ditatis oio ꝓcessiones. ¶ 2ª ē Ansel. in mono. ſ.
sic dicētis. ¶ Planū ē rōez certe hñti summuꝫ
spm̄: nō iccirco sui mēor ē: aut se intelligere: qz
se amat: ꝑ ideo se amare: qz sui memit ⁊ se intel
ligit. ¶ 3ª ē Hyla. d trt. viij. ſ. sic scribētis. Nō ef
ficit inq̄t creaturā volūtas ꝑ ptās: ⁊ seq̄t ꝙ vel
le nō ē idē ꝙ posse. ¶ 4ª ē Byoñ. de deo. vbi lo
quēs de diuis pfectōnibus dic. Deo attribuit
multiplex ſimplicitas. ſimplex multiplicitas. ⁊
sit ꝑ ista ꝗtuor pz ad difficultatē scōaz. ¶ 3ª dif
fi. ē ꝙ ois schola doctoꝝ nō videt ponere istas
formalitates isto mō: vt aliq̄ ex nā rei nō eē idē
¶ Dicto ꝙ lz oēs nō ponāt: tn̄ forte oēs intēdūt
implicite: lz explicite nō dicāt. Hoc ät declarat
ꝺruplici exēplo. ¶ Dzimū ē ꝙ sp doctoꝛes co
nati sunt vnū attributū ꝑ aliud de deo demon
strare tā ꝑ ꝑ notius. vñ aut ipi intēdūt idem ꝑ
idē demōstrare totalit qđ ē absurdū: aut si fu
giūt ad eēntiā rōnis: tūc ipi negociant circa ſ
ctus ꝓꝑos: nō circa deū. ¶ 2m ē ꝙ ätiq̄ doctoꝛes
impugnāt ꝓꝑos. qz posuerūt deū eē ꝓncipium
creaturaꝝ ꝑ intellectū solū. ⁊ tn̄ si nihil ē in deo
nisi intellectus ipi coincidūt cū ꝓꝑis: aut si ali
q̄d aliud ab intellectu ipi ꝓcedät ꝓpositū. ¶ 3m
ē ꝙ ipi disputātes vtꝝ eēntia diuina sit ꝓncipi
um ꝓductiuū ꝑbi sub aliq̄ rōe attributali. Di
cūt ꝙ ipa sola sine aliq̄ attributo nō ē ꝓncipiuꝫ
ꝓductiuū qđ nihil eēt dictū si nulla eēt nō idē
ptitas ex pte rei inter ea. ¶ 4m exēplū ē ꝙ oēs ta
les ꝓcedūt ꝙ demōstrabilis ē diuia necessitas:
⁊ eēnitas: ⁊ tn̄ circa infinitatē laboꝛāt multuꝫ q̄
laboꝛ eēt inanis nisi aliq̄ distinctio eēt: vel si es
sent penitꝰ idē: ponūt g̃ ipimet iplicite. ¶ 4ª du
bitatio ē ꝙ lz btūs Aug. posuerit distinctōez in
ter eēntiā ⁊ relatōez quā intelligimus eē forma
lē: tū eo mō ipe negauit distinctiōez inter eēntia
lia. vij. li. de trī. dicēs sic. Si filius inq̄t nō ē eo
ꝑbū q̄ sapia: ꝑ eo sapia q̄ eēntia: ⁊ in eodē libꝛo
alibi dic: ꝙ nō ē aliud deo eē ⁊ subsistere: ꝑ bñ ē
aliud deo deū cē ⁊ pez esse. ¶ Dico ꝙ qz ens ꝓ
ma sui diuisione diuidit in absolutū ⁊ respecti
uū sicut substātia in coꝛpeaꝫ ⁊ incoꝛpeā. Intē
tio bti Augu. fuit dicere ꝙ filius nō ē eo ꝑbum
q̄ sapia. qz ꝑbū ē ꝑ respectū: sapia ꝑ absolutuꝫ.
ꝑ eo sapia q̄ eēntia: qz vtrūq̄ ꝑ absolutū. Et ita
dicit in sequenti auctoꝛitate ꝙ homo eo intelli
gens q̄ volēs. qz ꝑ substātiā spūalē: ꝑ nō eo sa
piēs q̄ coloꝛatus. ¶ 5ª diffi. ē: qz ꝑm Augus. xv.
de trī. videt dicere pfectiones diuias eē easdē
oibus modis dicēs ꝙ bonitas ⁊ sapia ⁊ cetera
attributa non distāt in natura diuina. sic in cre
atura. ꝑ que est bonitas ipa ē beatitudo. ⁊ idez
loquens de attributis dicit sic ꝙ sicut non dif
fert dicere multa attributa aut tria: ita nec tria
aut vnum. ¶ Dico autez ꝙ nō differunt sicut in
creatura: quia sunt in deo vnum idemptice ꝓ
ter infinitatē: nō aūt in creatura. Et ꝗtuꝫ ad lm
non differunt dicere vnum nec plura. quia oia
habent eandem infinitatem. ⁊ ideo tantam pfe
ctionem habet vnum sicut plura. ⁊ vnum sicut
omnia: ⁊ ꝑ hoc vult Augu. pluralitatem exclu
dere: nec inequalitatem inducat. ¶ 6ª diffi. ē: qz
ens ꝓma sua diuisione diuidit in ens in animā
⁊ extra animam. ⁊ ens extra est reale. ⁊ ideo op
tet ꝙ omnis distinctio extra animam sit realis:
qualis ponit distictio istaꝝ formalitatū. ¶ Ad
intelligendum solutionem istius diffi. ⁊ sequen
tium opoꝛtet ꝗttuoꝛ videre q̄ valēt ad sequen
tia. ¶ Dzimū ē ꝙ de oibus q̄ actualit existūt dr
res suo mō. ſ. ꝑm ꝙ existūt. nā cōiter dr ꝙ ens ⁊
res ꝙuertunt. nō ē ät intelligendū ꝙ illa sit ꝙ̄
tibilitas diffinitōis: qz rō entis inuenit vbi nō
inuenitur realitas. ē ergo conuertibilitas passi
onis. ¶ Tūc sic. Cñ aliqua passio dr in scōo mō
dicendi ꝑ se de aliquo superiori: dicit scōo mō
de omni contento ꝑ se ꝓmo modo sub illo super
iori. sed res dicitur in 2° modo de ente. ergo d
quolibet inferiori ad ens. sicut ergo ista est ve
ra: homo est ens ꝓmo modo. ita ista ē vera. ho
mo est res scōo mō. ⁊ ita de omnibus aliꝭ. ¶ 2°
notandum est ꝙ de omnibus que existunt dici
tur res idemptice ⁊ in absoluto. Nam sicut vi
demus in diuinis ꝙ ꝓpter infinitatē vnius ex
tremi vel amboꝝ verificatur idemptica ꝑdi
catio in absoluto. Ita sicut superius dictum ē:
ꝓpter communitatem alterius vel vtriusq̄ ex
tremoꝝ verificari potest etiam idemptica ꝑdi
catio. ⁊ ideo sicut ista ē ꝝa. hūanitas ē entitas:
ita ista ē vera: hūanitas est realitas. ¶ 3° est no
tandum ꝙ illud quod ē reale dicetur duplicit.
q̄ddditatiue scz ⁊ denoiatiue. ¶ Dzimo modo

scz ḋdditatie nihil ē qđ sit res nisi realitas tm̄. ¶ 2° ät mō. ſ. denoiatiue ꝺz ꝺ oibus. Exēplū siē pfectões q̄dā sunt eēntiales: q̄dā notiōales. ita aliq̄ dicunt eēntialia: alia notōalia: ꝑ tñ eēntia le dicet in ꝑ̄° dicēdi p se: ⁊ ḋdditatie de eēntia denoiatiue. aut ꝺz de alijs attributis. Eodem mō dico q hō ꝺz realis ppt realitatē denoiatiue. siē exñs ꝺz denoiatiue. ¶ 4° notādū ē q aliq̄d ꝺz formalit reale: ⁊ aliq̄d fundamentaliter. Formalit aūt ꝑm q tale hz realitatē. Fūdamē talit aūt qñ hz solū q sit reale ppt fundamētū reale in q̄ ē: siē dicimus de relatōibus. ¶ His vi sis dico ad difficultatē q ens in ꝑma sui diuisio ne diuidit in ens in aia: ⁊ exā aiam. Et qñ ꝺz q oē qđ ē exā aiaz ē reale. ¶ Dico q falsum ē. Naz ḋdditates in potentia obiectiua sunt exā aiaz: ⁊ nō sunt fabzicate ab aia: alioq̄n cū sint eiusdem rōis in potētia ⁊ in actu. ḋdditates in actu formēt entia rōis qđ ē falsum. ꝓstat āt q tales ḋdditates nō sunt reales. Ideo dico q nō oē ens exā aiam est reale: ꝑ dico q ens exā aiam diuidit in ḋdditatē ⁊ modū ḋdditatis. scꝺm āt q patu it supius realitas ē modus ḋdditatis ⁊ nō formalitatis: ⁊ ideo formalis distinctio q̄ fundat sup ḋdditatē nō ē de se realis: ꝑ illa q̄ fundat su p modū realitatis rectitudinis. Hoc pz ex hoc qz q̄ formalit: ⁊ cū ꝺ realit distinguunt: vt hō ⁊ asinus: si amittūt modū suū realitatis p adni hilatōez vel cozruptiōez nō distinguunt vltra realit: tm̄ bñ distinguunt formalit siē ꝓius: qz easdē diffinitōes hñt in potētia ⁊ in actu: in po tētia dico obiectiua. ¶ Sz dices hec formalitas aut ē res: aut ē nihil. Nā ꝑm Augu. de tri. Nō nulla res ē nihil ē. si āt sit res p ꝓns videt dicē dū q plures formalitates sunt plures res. Dico q q̄libet formalitas ē res: siē q̄libet psona ē eēntia: ⁊ tm̄ siē plures psone nō sunt plures es sentie: sic nec plres formalitates nō obstante q sint res erūt plures res: sicut em̄ vna eēntia nu mero cozrñdet distinctis psonis q̄z q̄libet ē es sentia. sic suo mō vna simplex realitas pluribꝰ formalitatibus cozrñdet. ¶ Sz ꝫ. Accipiendo ipaz formalitatē in ipa vltiata p̄cisione: vt for malit ē ab alia distincta: ⁊ si tūc res ē. q̄ res di stincta ab alia q̄ vt sic ē p̄cisa. ¶ Dico q formali tas p̄cise ē sumpta solū ḋdditatiue. ¶ Et tūc ad argumētū dico q formalitas ḋdditatiue: nec ē res: nec nihil. Dicit āt Augu. nō ē ḋdditatiua: ꝑ sic oē qđ ē simplr: aut ē vnuz: aut multa: ⁊ tñ cū ꝺ stat q multa sunt q̄ ḋdditatie nec sunt vnū nec multa. sic oē qđ ē vel ē res vel nihil: tñ ḋd ditatie nō ē aliq̄d istoz. Silr argumētū nō valz sic pz in alijs. nā ẋitas ē entitas. Et bonitas est entitas: bonitas ⁊ ẋitas distinguunt. q̄ boitas ⁊ ẋitas sunt distincte entitates: nō sequit. Eo dē mō in ꝓposito dico q nō sequit sapia ē res. bonitas ē res: ⁊ ista distinguunt. q̄ sunt distin cte res: qz res nō ꝺz de eis ḋdditatiue: ꝑ denoia tiue: si em̄ res dicerent ḋdditatiue: argumētuz eēt difficile. ¶ 7ª diffi. ē: qz idē ⁊ diuersum sunt passiones entis: ⁊ vnifozmit accipiēdo siē idez ⁊ diūsum realit sunt passiones entis realis. ita idē ⁊ diūsum formalit sunt passiones entis formalis. cū q̄ subiectū nō excedat ꝓpziā passionē nec ecōuerso: sic nō poterit ens reale inueniri si ne distinctōe ⁊ idēptitate reali: cū q̄ ille formali tates sint vere entia realia: eaz distictio erit ẋe realis. ¶ Dico dupl'r. ¶ Prio q idē ⁊ diuersum sunt passiones distincte. ⁊ ideo ad ꝫsaluādū cō uertibilitatē: sufficit q subiectū nō inueniat si ne altera pte. ¶ Ad ꝓpositū dico q ille formali tates sunt idez vere realit: ⁊ ideo ps passionis disiūctiue vere ꝫuenit eis. ¶ Sz ꝫ. Res ꝫūtit cū ente. q̄ distinctio realis ꝫuertit cū distinctio ne entiū. cū q̄ hec sint plures entitates. erūt plu res res. ¶ Dico q aliq̄ passiones entis sunt q̄ cō ueniūt cū ente in tota sua latitudie ⁊ hmōi sunt vez bonū ⁊ vnū. ¶ Alia sunt q̄ ꝫūtunt cū ente: solū ꝫcto p aliquē modū. ⁊ ista sunt aliq̄d ⁊ res aliquitas em̄ distinguit ꝫ nihil. ⁊ ideo si actu ē aliq̄d ē: si actu aliq̄d nō ē. ⁊ vere nō ē: nihil ē: ⁊ p ꝫsequēs nō est aliq̄d. ¶ Eodē mō dico de re: ens q̄ exñs ē solū subiectū adeq̄tū istius passio nis q̄ ē eē rē. vbi q̄ plura entia existētia sunt. ibi plures res. Si dicas formalitates sunt plures ⁊ existūt ⁊ vident plura entia. q̄ ibi erūt plures res. ¶ Dico q vbicūq̄ sunt plures rōes forma les nō p̄mo diuerse ⁊ exñtes: sicut sunt homo ⁊ asinus: in talibus quot sunt formales rationes tot sunt entitates exñtes. ⁊ p ꝫsequens tot res ꝑ vbi sunt rōnes plures formales p̄mo diuerse. nō oportet q ibi sint plures entitates: ꝑ eadem res. plures em̄ rōnes formales p̄mo diuerse di cunt entia plura q̄libet em̄ rō formalis: vel for malitas ē entitas: ꝑ nō alia entitas: ꝑ eadem. ⁊ p ꝫsequēs eadē realitas q̄ oēs dicunt reales. ⁊ sic eis cozrñdet vna simplex realitas: sicut exñ tia: nec sunt ibi duo realit quia hec formalitas hz nō distinguat ab illa realiter in deo: tamen in creaturis siē. ¶ 8ª difficultas ē: quia formalitas videt esse inferioz ad realitatem. realitas ē em̄ cōmunis transcēdentibus. cum ergo multipli cato inferiozi multiplicat superius: sequit q si sint plures formales rōnes vel formalitates. e runt plures res vel realitates p locum a parte subiectiua. ¶ Dico q suppositum est falsuz. ſ. q realitas sit cōmunioz cōmunitate vniūsalis: q sit ratio formalis. Nā rō formalis inuenitur si ne realitate in quidditatibus scz in entibus: in potentia obiectiua tātum. nunq̄ tamē realitas

inuenit sine rõe formali. ¶ Tũc ad argumentũ realitas ꝓdit cũ ente. ¶ Dico q nõ ꝓdit cũ ente ꝑm suã latitudinẽ ꝑ cũ ente in actu solũ. ¶ Ꝫ ꝯ. Hec distinctio formalis ẽ in actu. ꝯ erit real'. ¶ Dico q lz risibile ⁊ hõ ꝓdtant: tñ hõ inuenit ⁊ddditatiue: vbi nõ inuenit risibile puta ifra ⁊dditatẽ sortis: infra quã nõ inuenit risibile. Ita dico q lz exñtia ⁊ realitas ꝓdtunt: tñ existẽtia põt dici denoiatiue ꝑ aliquẽ modũ quẽ non denoiabit realitas. ¶ Ꝫ adhuc stat dubiuꝫ. q multe rõnes formales vident ꝓuenire in vnica realitate: ⁊ sic realitas erit cõis respectu rõnis formalis. ¶ Dico q duplex cõitas inuenit. Una vꝝ: ⁊ illa nõ ẽ ꝫ. Alia põt dici fundamẽtalis vel radicalis eo mõ ꝙ vnũ subiectũ ẽ cõe mltis passionibus. ¶ Hoc viso dico q ꝑmo mõ tenet argumẽtũ: quia realitas nõ ẽ vꝝ: ꝑ dico' q magis ẽ cõis rõ formalis ꝙ ipa realitas. ¶ 2° ⁊t mõ sic dicimus q multa vnica exñtia existũt: sicut aia ⁊ sue potẽtie: sic possumus dicere de realitate suo mõ. ¶ 9ª diffi. q videt formalitas dicere totũ illud qđ ẽ vnũ qđq qđ ẽ exaiaꝫ: q tota rõ diffinitiua ꝓhẽdit totã eẽntiã diffiniti: ⁊ sic cũ realitas sit illud idẽ: si multe sunt formalitates: multe sunt realitates. ¶ Dicit q nulla posita distinctõe inter formalitatẽ ⁊ realitatẽ adhuc ꝑñt saluari multe formalitates cũ vna realitate ¶ Ꝫ ꝯ. Quãcũq aliq̃ sunt oibus mõis idẽ: multiplicato vno necessario: multiplicat ⁊ reliquũ Et si det oppositũ. extrẽa ꝯdictõis inerũt eidẽ: sq multiplicare ⁊ nõ multiplicare: qđ ẽ incõueniẽs. ¶ ℔. Distinctio realis ⁊ formalis sunt habitudines diũse: cũ vna in ꝓposito affirmat: ⁊ alia negat. ꝑ dispatax habitudinũ sunt dispata extrẽa: cũ ꝯ realis habitudo fundet sup realitatẽ: ⁊ formalis sup formalitatẽ. ꝯ oportet formale ⁊ reale distinctõez aliquã hre. ¶ Ideo dico q ponẽtes plures formalitates in vnica realitate: hñt necessario ponere distinctõez aliquã inter reale ⁊ formale. ⁊ illã eẽ ex nã rei: ⁊ etiã esse minorẽ distinctõne formali. ¶ Ad cuius intellectũ ẽ sciendũ q ꝙdruplex distinctio siue nõ idẽ ptitas inuenit sine ope intellectus. ¶ ℙrima ẽ formalitatũ ad inuicẽ: sicut ẽ intellectus ⁊ volũtas: q̃z qlibet dicit ⁊dditatẽ aliquã. ¶ 2ª ẽ diũ sor mõr vnius rõis: sicut duo indiuidua differũt p realitates. q: tales realitates nõ dicunt p se ⁊dditates. ¶ 3ª ẽ diũ sor mõr alterius ⁊ alterius rõis. sic sunt exñtia ⁊ realitas q̃ dicunt: vt patuit diũsos modos intrinsecos. ¶ 4ª mõi intrinseci a quidditate q̃lis ponit int diuinam eẽntiam ⁊ infinitatez: aut int infinitatẽ ⁊ qlibet attributũ: ⁊ ista ẽ mima. ⁊ talis ẽ in ꝓposito inter realitatẽ ⁊ formalitatẽ cuius ẽ. ¶ Decia diffi. ẽ ista. Nã ꝙdđ ẽ in đo ẽ realissimũ ⁊ pfectissimũ ꝑ distinctio ẽ in deo. ꝯ realissima ⁊ pfectissima. sic dicimus q ꝙdđ ẽ ibi exñs ẽ necessariũ p sũa mã necessitatẽ ⁊ exñtiam. ¶ Dico q sic nos dicimus q diuina relatio ẽ exñs p diuinam eẽntiã ⁊ necessaria ⁊ real': ꝑt necessitatẽ diuinã ⁊ realitatẽ: nõ tñ infinita ꝑt infinitatẽ. Sic possum' dicẽ q distinctio ẽ ibi exñs ⁊ necessaria: nõ tñ realis eo mõ: q: sic diuina relatio hz mõs aliqs sibi nõ repugnates: infinitatẽ ãt sibi repugnãtẽ hz. Sic distictio hz mõs sibi nõ repugnates: ꝑ realitas sibi repugt iõ eã nõ hz. ꝑ q ꝫ nõ videt bñ ꝙdetare. q ñ videt rõ ꝙre realitas repugt distinctõi. ¶ Ad euidẽtiã istius diffi. intelligẽdũ ẽ q ꝙdã distinctio repit q ẽ realis ex nã extrẽo ⁊ vel fundamẽti: sic ẽ distinctio int asinũ ⁊ hoiez in accñtali exñtia: q: ibi ẽ res ⁊ res ⁊ fũdamẽtũ reale. ¶ Alia ẽ q ẽ real' ex nã extrẽo ⁊ nõ fundamẽti: sic ẽ relatio distinctõis int deũ ⁊ creaturã nã ibi ẽ res ⁊ res. q: tñ deo repugt aliquẽ realẽ respectũ ad creatõez fundare: iõ dei ad creaturã nõ ẽ distinctio realis. ¶ Alia ẽ realis nõ ex nã extrẽo ⁊: ꝑ ex nã fundamẽti: sic in ꝓposito: non em in ista distinctõe inuenit res ⁊ res q̃ se habeant vt extrẽa fũdamẽtũ tñ ẽ reale. ⁊ isto mõ forte nõ eẽt incõueniẽs dicere illã relatõez eẽ realẽ distinctõez: maxime nõ valẽtes intelligẽ ꝙn oẽ qđ ẽ in re sit reale. ¶ Ꝫ istud tñ ñ deberet apparere ita difficile. In eẽntia em diuina sunt relationes ⁊ ꝓpetates relatie q̃ fundant in eẽntia nõ tñ dicunt eẽntiales: ita valde bñ posset intelligi distinctio eẽ in re q̃ nõ eẽt realis: ⁊ sic ẽ distinctio ꝓposita. ¶ Alia ẽ q̃ nõ ẽ realis ex nã extrẽorũ: nec ex nã fundamẽti: sic ẽ distictio int hoiez ⁊ asinũ in potẽtia obiectiua: quia ibi nõ ẽ res ⁊ res q̃ se hñt sic extrẽa: nec ẽ realitas fundamenti. ¶ Undecia diffi. ẽ: q: vj. de tri. ex intentione ℍyla. ꝯcludit q in diuis ꝑfectõibus nulla ẽ diuersitas: q: ꝙlibet ꝑfectionũ diuiaꝫ ẽ alia: ⁊ sic nulla ẽ distinctio. ¶ Dico q nulla ẽ ibi diũsitas simplr cũ sint vnũ idẽptice ꝓpt infinitatẽ ꝑ quã ꝫ formalitas ẽ alia. ¶ Cõtra. q̃ aliq̃ sic se hñt q vnũ ẽ reliquũ illa sunt vnũ: ꝑ p te ꝫ formalitas ẽ illa: ꝯ vna simplex formalitas. ¶ Dicũt ⁊dđ q due formalitates sunt vna formalitas ꝑ nõ formalit. ¶ Cõtra. nã nulla formalitas ꝓstat nisi ex illis q̃ sunt in ꝓ°° dicẽdi p se: ⁊ vna illaꝫ nõ dr đa lia ⁊ddditatie. Itẽ q sint plres formalitates ⁊ vna formalitas resolubil nõ se ꝓpatit. Vel sic q sint plres formalitates irresolubiles nõ se ꝓpatiunt. ¶ Cõtra ꝫ tñ diffusi' arguet q̃ fiet mẽtio đ relatõe ⁊ eẽn'. dis. xxxiij. Iõ dico q ñ sũt vna formalitas. lz ꝫ sit illa: q: ꝫ ñ ẽ illa rõe sue formalitat ꝑ rõe sue ifinitat. ¶ Cõtra. si ꝫ formalitas ẽ illa idẽptice: saltẽ erit vna formalitas idẽptice. Dico q ista ꝓña ñ ẽ bõa. q: lz ꝫ ꝑ sit ꝫ filij' eẽn'

liter. ita q; hec ꝑsona sit illa eẽntialiṫ: nõ tñ vna ꝑsona ẽ alia eẽntialiṫ: ⁊ ꝫ ꝑm doctrinã ꝫhyla. ⁊ Aug. de tri. q; hec ꝑsona nõ ẽ illa in ꝯtũ ꝑsona ⁊ ita in ꝓposito. ¶ Intelligẽdũ tñ q; ꝯtuor modis ꝓñt aliq̃ distingui. ¶ Quedã em distinguũṫ realiṫ ⁊ formaliṫ: sic hõ ⁊ asinus in accidentali exñtia. nã ibi ẽ res ⁊ res. ⁊ due rões diffinitiue. ¶ Aliq̃ distinguunṫ formaliṫ ⁊ nõ realiṫ. sic hõ ⁊ asinus in potẽtia obiectiua. Actus em ⁊ potẽtia nõ diuersificãt eẽntiã vel rõez formalẽ. ¶ Aliq̃ distinguunṫ realiṫ ⁊ nõ formaliṫ: sic indiuidua eiusdẽ spẽi. bñt em eandẽ rõez diffinitiuã: ⁊ tñ ibi ẽ res ⁊ res cuz possint ab inuicẽ separi. ¶ Alia q̃ nec distinguunṫ formaliṫ nec realiṫ: sicut q̃dditas vniuscuiusq; a sua exñtia q̃ cũ non sit de sua rõe diffinitiua nõ est idẽ formaliṫ: nec etiã distinguunṫ formaliṫ cũ eiusdẽ rõis sit q̃dditas exñs ⁊ nõ exñs: ⁊ etiã nõ est ibi res ⁊ res q; q̃dditas ꝑcisa ab exñtia non hz realitatẽ aliquã: ⁊ ꝑ ꝯñs nec realiṫ distinguunṫ. ¶ Duodecima diffi. ẽ: q; videṫ q; si intellectus ⁊ voluntas ⁊ sic de alijs formalitatibus nõ sunt vnum realiṫ q; oporteat dicere necessario q; distiguũtur realiter. ¶ Ad istud dico q; sicut ptz ex ꝑcedenti solutõe nõ valet ꝯña. q̃uis em ꝯsequentia sit bona simplr: ⁊ diffinitio sit bõa: tñ mod⁹ apositus totũ destruit. ¶ Exemplũ. pr̃ ⁊ filius vel sunt vna vel plures: ista ẽ vera. Sz si addiṫ sic. ꝓr̃ ⁊ filius vel sunt vna eẽntia ꝑsonaliter: vel plures eẽntie ꝑsonaliṫ. hec ẽ falsa. vez ẽ tñ q; sunt plures formalitates si sint plures rationes reales realitate fundamẽtali ¶ Et si dicas vbicũq; ẽ distinctio: ibi ẽ ordo: ⁊ si sunt ex natura rei distincta: ordo ẽ inṫ illa ex natura rei. Ordo ãt cũ sit habitudo ꝑ̃ ponit distinctõez extremoz. ¶ Dico q; ibi ẽ ordo factus ab aĩa: ⁊ realis ex nã fundamẽti: nõ ãt extremoz vt dictuz ẽ ꝓus. ¶ Si dicaṫ aut distinguunṫ formaliter ⁊ realiṫ. aut formaliṫ nõ realiṫ. ¶ Dico q; distinguunṫ realiter ex nã fundamẽti. q; fundamentũ istius distinctõis ẽ reale: ꝫ nõ distinguuntur realiter ex nã extremoz. q; nõ ẽ ibi res ⁊ res: ꝫ formalitas solũ. ¶ Restat autem nũc rñdere ad duo sophistica q̃ fiũt ꝯ ꝓdicta. ¶ Primũ ẽ istud Negato supiori negaṫ ⁊ inferius. ꝫ pz ꝑ locũ a toto in ꝯtitate: q̃ tenet destructiue ⁊ negatiue. Sz ex nã rei ẽ supius ad formaliṫ ⁊ realiṫ: q; sequiṫ ꝫ formaliṫ distinguiṫ. g̃ ex nã rei. ¶ Silr ꝫ realiṫ distinguiṫ. g̃ ex nã rei ⁊ nõ ecõuerso. Nõ em sequiṫ. ꝫ ex nã rei distinguiṫ. g̃ formaliṫ vt realiṫ g̃ negata idẽptitate ex nã rei necessario sequiṫ negatio idẽptitatis tã realis quam formalis. sequiṫ g̃ nõ sunt idẽ ex nã rei. g̃ nec formaliṫ nec realiṫ idẽ. ¶ 2m ẽ istud. Quãcunq; aliq̃ distinguunṫ in supiori ⁊ inferiori. ꝫ ex nã rei ẽ superius ad reale ⁊ formale. g̃ q̃ distinguunṫ ex natura rei distinguunṫ realiṫ ⁊ formaliṫ: ⁊ sic habeṫ ꝯ te. ¶ Ad ꝑmũ dico q; negatõz ꝓponere ⁊ postponere magnã dr̃iaz facit. Negatio em añ posita faṫ eq̃pollere suo ꝯdictorio. ꝫ postposita suo ꝯrio. Differt ãt dicere nõ sunt idem ex nã rei: ⁊ sunt nõ idẽ ex nã rei. Ex ꝑma nõ videṫ aliud se q̃ ꝑ eq̃pollentiã nisi sua ꝯdictoria. ſ. nõ sunt idẽ tali mõ ex nã rei. ⁊ ista forte hz veritatẽ. ꝫ ad secundã. ſ. nõ sunt idẽ ex nã rei sequiṫ vt videṫ ꝑ eq̃pollẽtiã nullo mõ sunt idẽ ex nã rei. q̃ ẽ oio falsum. ¶ Sz adhuc videṫ dubiuz stare: sequiṫ em nõ sunt idẽ ex nã rei. g̃ sunt non idẽ realiter Nã ex opposito ꝯñtis sequiṫ oppositũ añcedentis: sequiṫ em sunt idẽ realiṫ. g̃ sunt idem ex nã rei. g̃ ꝑma ꝯña ẽ bõa. ¶ Dico q; nec illa: nõ sunt idẽ ex nã rei. dz ꝯcedi sine additõe plus q̃ ista sunt nõ idem ex nã rei. ꝫ vbi ẽ dr̃ia: dico q; vno mõ addita vna ẽ ꝯcedenda: alia negãda. Ista em nõ sunt idem oĩbus modis ex nã rei: ꝯcedẽda ẽ. nã eq̃pollet suo ꝯdictorio q̃ ẽ istud. sunt nõ idem aliq̃ mõ ex nã rei. ⁊ ista ẽ vera. ¶ Alia aũt sunt nõ idem oĩbus modis: ẽ negãda: quia eq̃pollet suo ꝯrio q̃ ẽ istud. nullo mõ sunt idẽ ex nã rei: ⁊ ista ẽ falsa ⁊ oino repellenda. ¶ Ad 2m dico q; ista regula. Quecũq; distinguuntur in supiori ⁊ ẽ. nõ ꝑt tenere ꝑ aliquẽ locũ. nam locus a toto vl̃i: nec locus a toto in quãtitate tenet: nisi negatiue ⁊ nõ affirmatiue: nec ꝓstructiue tñ modus arguendi deficiens in forma tenet rõne materie. Sic dico in ꝓposito. nam distinctio addita termino supiori addiṫ inferiori necessario: si ꝓcessus fiat in secundis intẽtionib⁹ vel in ꝑmis respectu scdaz. ¶ Exemplũ bñ seq̃tur: distinguiṫ genere. g̃ spẽ. ꝫ in ꝑmis intentionibus nõ valet: nõ sequiṫ sunt distincta aĩalia. g̃ distincti hoies. vel sunt distincta in aĩalitate: g̃ in hũanitate. ¶ Ad argumentũ in oppositũ dico q; illud dr̃ nihil q̃ nõ est in exñtia actuali. sicut eẽntia in potentia obiectiua: ⁊ ista dicunṫ nihil denoiatiue. ¶ Iste autẽ formalitates sunt exñtes: ⁊ ꝑ ꝯñs reales. // Questio. VI

Utrum vnitas entis possit saluari in do cũ distinctiõe formali ista⁊ ꝓfectionũ. ¶ Dico sine argumẽtis q; sic. q; non videṫ repugnantia q; aliq̃ rõ sit cõis nõ q̃dditati ue: ꝫ idemptice ⁊ denominatiue: ⁊ q; pluribus idemptificeṫ ⁊ plura denoiet. ⁊ sic ꝑ ꝯsequens de ente. Iſta em vnica rõ formalis in se exñs rõne ꝓfecte idemptitatis quã hz ad oẽs istas ꝓfectiones: poterit eas denoiare dato q; q̃dditatiue in eis nõ includaṫ. ¶ Exemplũ de eẽntia diuina vnica in se exñs ꝓpr̃ idemptitatẽ ꝓfectam quã habet ad relationes oẽs denoiat nõ obstãte distinctõe formali ⁊ q̃dditatiua. eodẽ mõ in

ꝓpositō. ¶ Ꝫ notandū ꝙ ens aliter ꝓpat̄ ad ꝑ
tes diuiūctas. ⁊ alit̄ ad passiones adeq̄tas. Ad
ꝑtes em̄ subiectiuas ⁊ ad dr̄as diuisiuas sic cō
parat̄ ꝙ diuidit̄ in eis. ⁊ etiā ad passiones dis=
iūctas: ꝫ ad passiones adeq̄tas nō sic. nō ei plu
rificat̄ in eis. ¶ Exēplū de vero ⁊ bono. ⁊ sic in
ꝓpositō.

Questio. VII

UTrum ista distinctio attributoꝝ possit
stare cū summa simplicitate. Q̄ non qꝛ
vbi ē multitudo: ibi nō est simplicitas.
¶ Cōtra. Boy. dic̄ ꝙ mltiplex formatio diuiaꝝ
pfectionū est vnica. vbi aūt vnicū ibi simplex.
¶ In ista q̄stione ꝑmo inuestigabit̄ vtꝝ ista di=
stictio possit stare cū simplicitate. ¶ 2° si cū sum
ma ideptitate. ¶ 3° si cuꝫ summa vnitate. ¶ 4° si
cū summa infinitate. ¶ Quātū ad ꝑmū. ¶ ꝓꝛio
ponent̄ q̄ttuoꝛ ꝓambula. ¶ 2° declarabit̄ q̄d sit
simplicitas. ¶ Deinde ad argumēta. ¶ ꝓꝛimuꝫ
ꝓambulū ē ꝙ rō simplicitatis nō ē rō positiua:
ꝫ ꝑuatiua. Et ꝫ ꝓbat̄ ꝑmo. qꝛ cuius diffinitio
ē ꝑuatiua ipm̄ ē ꝑuatiuū. diffinitio aūt simplici
tatis ē hmōi: qꝛ diffinit̄ ꝑ eius irresolubilitatē
ō ē ꝑuatiua. ¶ 2° sic. Illud qd̄ fundat̄ in ꝑuatio
nō ꝑt eē ꝑuatiuū: ꝫ simplicitas videt̄ posse fun
dari in vnitate q̄ ē rō ꝑuatiua. ḡ ⁊c. ¶ 2m ꝓbatur
lū ē ꝙ ē rō respectia. Et ꝫ ꝓbat̄ ꝑmo sic. qꝛ ꝑm
Aug. Negatio ē eiusdē gn̄is cū sua affirmatōe
ꝫ simplicitas ꝑuat ꝓpositiōez q̄ ē rō respectia. ḡ
necessario ⁊ simplicitas dic̄ respectū. ¶ ꝓꝛobo
minoꝛē. Nā ꝓpositio ē ꝓiūctio duoꝝ q̄ꝝ vnū ē
in potētia respectu alterius. sic̄ mā respectu foꝛ
me. aut ābo respectu tertij: sic̄ relatio in ꝑtibus
ꝓtinui respectu ꝓtinuitatis. Caret̄ia aūt istius
ē simplicitas. ¶ 2°: qꝛ nullū absolutū fundat̄ in
respectiuo. simplicitas autē in multis respecti=
bus inuenit̄. ḡ ⁊c. ¶ 3m ꝓambulū ē ꝙ rō simpli=
citatis ⁊ ideptitatis non sunt idē: nec vnitatis.
Hoc ꝓbat̄. Nā āgeli distincti sunt ⁊ nō ꝓposi=
ti: ⁊ sīr plures sunt: nec tn̄ vnus alīū ꝓponit. ḡ
⁊c. ¶ 4m ꝓambulū ē: ꝙ nō ē idē simplr simplex: ⁊
summe simplex. Simplr simplex ē q̄n ē nō reso
lubile in aliq̄ ipm̄ ꝓponētia vel ꝓstitutiua. ꝫ re=
solutio vltra stat ad ipm̄. Sūme aūt simplex est
qd̄ nō ē in se aliq̄ mō ꝓpositū: nec aliq̄d sibi ꝓpo
nibile: nec ipm̄ alicui: ⁊ istud ē actꝰ purus. ¶ Ex
istis duobus ꝫ in isto vltio ꝓambulo dictis se=
quunt̄ duo. ¶ ꝓꝛimū ē ꝙ in creaturis inuenit̄
aliq̄d simplr simplex. qꝛ in resolutōibus ꝓposi=
toꝝ aut ē ꝓcedere in infinitū: sic̄ in diuisione cō
tinui ꝙ nō ꝑt esse in essentialit̄ oꝛdinatis. vel ē
deuenire ad aliqd̄ irresolubile. ¶ 2m ē ꝙ in crea=
turis nō inuenit̄ aliquid qd̄ ē summe simplex.
oia em̄ simplr simplicia q̄ sunt in creaturis sunt
alīs ꝓpōibilia: ⁊ alia ipīs. Alia nō simplr sim
plicia sunt in se ipīs vere ꝓposita. ¶ His ꝓmis=
sis q̄ttū ad 2m dicunt aliq̄ ꝙ simplicitas summa
ē ꝓꝛietas rei q̄ nullā secū ꝓpatit̄ distinctiōez.
nā vbi ē distinctio ibi necessario ē pluralitas q̄
sine ꝓpositione intelligi non potest. ¶ Cōsequēter
isti dicūt ad 3m articulū ꝙ diuine eētie rōe
summe simplicitatis repugnat hmōi distinctio
⁊ q̄cū ꝙ alia q̄ se tenet ex pte obiecti. ¶ ꝓꝛimuꝫ
ipi ꝓbāt q̄druplr. ¶ ꝓꝛimo sic. Cōpositio fm
expositionē grāmaticalē dicit aliq̄ꝝ simul posi
tionem. illa em̄ q̄ vniunt̄ simul ponunt̄. ⁊ ideo
necessario ē ibi ꝓpositio. ¶ 2° sic fm logicalē de
ductionez. Dis nūerus ꝓponit̄ ex vnitatibus
cū sint ptes in q̄bus resoluit̄. vbi aūt ē pluralī=
tas ibi ē nūerus. ⁊ vbi est diuisio ibi est pluralī
tas. ḡ vbi est diuisio ibi est nūerus. ⁊ ꝑ ꝓns cō=
positio. ¶ 3° sic. Nam Boy. de di. no. ca. iiij. vo
cat vnionē nature hūane ad vbi ꝓpositionem.
Dicēs ꝙ ꝓpositio iesu ē ineffabilis omni vbo:
⁊ ignota omni mente. Et sic videt̄ ꝙ vnio di=
stinctoꝝ non posset esse sine ꝓpositōne: qꝛ ab ea
non abstrahit. ¶ 4° sic. Omne ꝓtinēs in se plu=
ra distincta est resolubile. ꝫ omne resolubile in
plura est ꝓpositū ex illis. ḡ omne ꝓtinens plu=
ra distincta est ꝓpositū ex illis. Hoc ꝑbato ꝑtꝝ
2m. s. ꝙ hec distinctio nō stat cū summa simpli=
citate. ¶ Ꝫ ꝫ istam arguo ⁊ ostēdo ex oppositō
secundi oppositū ꝑmi. Oñso em̄ ꝙ distinctio sit
cū summa simplicitate. ¶ Patebit ꝑmū. s. ꝙ sim=
plicitas lz excludat ꝓpositionem: non tn̄ omnē
distinctionē. ¶ Hoc aūt oñdo q̄druplr. ¶ ꝓꝛio
sic. Nam nullus dz negare q̄n in deo sit summa
simplicitas. Constat aūt ꝙ ibi sunt q̄ttuoꝛ rela
tiones distincte. ḡ distinctio stat cū summa sim
plicitate. ¶ 2° sic. Persona in diuinis ē summe
simplex. ⁊ tn̄ in vnica ꝑsona sunt due relatōes:
scz ꝓductiones realiter distincte. Nam in ꝑe
sunt gn̄atio actiua ⁊ spiratio actia q̄ necessario
distinguunt̄. ¶ 3°: qꝛ in ꝑsona filij est gn̄atio pas
siua: ⁊ spiratio actiua q̄ necessario distinguunt̄
¶ 4°: quia in tota trinitate tāta est simplicitas:
q̄ta est in essentia solum. ⁊ tn̄ in trinitate est rea
lis distinctio trium ꝑsonaꝝ. ¶ Hec oia ꝓfirman
tur: quia natura humana ⁊ diuina in supposito
verbi vniunt̄. ⁊ tamen sine aliq̄ ꝓpositōe. ¶ In
ducunt̄ aūt q̄ttuoꝛ dicta ad infirmanduꝫ istas
rōnes. ¶ ꝓꝛimum est istud ꝙ nō sufficit ad ꝫ ꝙ
aliq̄ vnita faciant ꝓpositionem ꝙ vniant̄ in v=
na natura. ꝫ oportet ꝙ vniant̄ in vno supposito
⁊ ꝑ hoc infirmat̄ ꝑma ratio. ¶ 2m dictū est ꝙ nō
sufficit ꝙ vniant̄ in vno supposito: ꝫ oportet ꝙ
vnum eoꝝ sit in alio. ⁊ ꝑ ꝫ infirmat̄ 2a ⁊ 3a. q̄a
lz ꝓductiones due vniant̄ in vno supposito: tn̄
vna non ē in alia. ꝑnitas em̄ nō est in spiratōe
nec ecōuerso. ¶ 3m dictū ē ꝙ nō sufficit ꝙ in sup
posito vniant̄ nec in nā: ꝫ oportet ꝙ sint eiusdē

nature: ⁊ ideo humanitas ⁊ deitas nō pñt ꝓponi in filio. ⁊ etiã qz nō ē hūanitas in suppōsito p ꝓrio: ⁊ p ꝫ infirmat ꝓfirmatio. ¶ 4m dictū est q ꝫtūcūq; sunt distincta ⁊ vnuz sit in alio si sunt subsistẽtia. sic̃ ꝓsone diuine nullã faciũt ꝓpositionem: p ꝫ infirmat ãrta rō. ¶ Cōtra ista. ꝺ primū. Nã si aliq ex ꝫ q vniunt maiorẽ faciũt cōpositōez: si magis vniant maiorẽ facient ꝓpositionẽ: ꝫ magis vniunt q̃ vniunt in eadẽ natura ꝫ q̃ vniunt in suppōsito. Nam vnitas diuie nature nō ꝓpatit secũ ꝫcunq; pluralitatẽ nisi trinitatẽ in diuinis. suppositum aũt diuinũ ꝫtum ex se est nō repugnat sibi q in eo sint infinite nature. g̃ si relationes vnite in suppōsito diuio facerẽt ꝓpositōez: multo magis si vniant in natura. ¶ 2o sic. Maior ẽ vnio ꝓstituẽs ꝫ vnio ꝓstituti. eẽntia diuina ꝓstituit ꝓsonam. g̃ videt maior vnitas eẽntie ⁊ nature ꝫ ꝓsone. ¶ ꝺ. si vna sola facit ꝓpositionem: ãre nō tria si ponantur. ¶ 2o ꝺ scõaz. Nã nullus negare ꝺs q̃n ptes ꝓstituti vere ꝓponãt: ⁊ tñ vna nō ē in alia. ¶ Cōtra 3m: qz accidẽs ꝓponit cũ substantia. ⁊ ꝫ suppositō alieno. ¶ Cōtra 4m: qz q̃cunq; aliq apta nata sunt facere ꝓpositũ: si vnum sit in alio: ⁊ non p se subsistẽs: si talia ponant simul ⁊ subsistentia facient aceruum: ⁊ sic trinitas erit aceruus. ¶ Ideo dico q distinctio vt distinctio nō repugnat summe simplicitati ⁊ maxie distinctio istarum ꝓfectionũ pōt stare cũ summa simplicitate diuina sine aliq ꝓpositõe. ¶ Ad cuius euidẽtiã sciendum est q ꝫttuor sunt habitudines eẽntialiter ordinate ab inuicem abstrahentes. ¶ ꝓxima est ratio distinctionis: ita q ordine essentiali ratio distinctionis est ꝑor ⁊ magis abstracta. ¶ 2a vnionis. ¶ 3a ꝓpositionis. ¶ 4a resolutōis: q aũt distinctio p̃cedit vnionem: ꝑz. quia multa sunt distincta q̃ non sunt vnita: sicut duo anguli: ⁊ tñ oia vnita: necessario sunt distincta: nihil em̃ pōt vniri sibi ꝓpi. ¶ Rō aũt vnionis ẽ 2a. Nam multa sunt vnita que nō sunt ꝓpositа: sicut ꝑz in incarnatione vbi deitas ⁊ humanitas vniunt: ⁊ tñ non ꝓponunt. qz sic deitas eẽt ps quod est ꝺ Deo. Quecũq; autem sunt ꝓpositа sunt vnita. nulla em̃ ꝓpositio accidentalis pōt esse sine vnione ꝓponentium. alioq̃n anima separata ꝓponeret. qꝺ est falsum manifeste. ¶ 3a rō est ꝓpositio. Omne em̃ quod resoluit ꝓponit ex illis in q̃bus resoluit: ⁊ ideo nunq; fit resolutio nisi ꝑuia ꝓpositõe. ꝓpositio aũt bñ ponit sine resolutiõe. sicut in corꝑibus supracelestibus q̃ sunt ꝓpositа nō tñ resolubilia: ⁊ qz ꝑimo nō repugnat esse sine 2o ⁊ 2o sine 3o. nec 3o sine 4o: ⁊ vlr ꝑor in eẽntialit ordinatis nō repugnat esse sine posteriori. Hinc est q nulla repugnantia apparet q sit distinctio sine vnione: ⁊ ꝓsequens sine ꝓpositione. ¶ In aduertentia autem istaꝝ abstractionũ multoꝝ erroꝝ fuit occasio. Sabelliani ei quia nescierũt abstrahere rõnem ꝓsone a rõe indiuidui signati: dixerunt vnã ꝓsonã in diuia eẽntia: sic̃ ẽ ibi vnũ solũ indiuiduũ subst̃atie. ¶ Silr arriani nesciẽtes abstrahere ꝓductõez a factõe: ⁊ qz viderũt ꝙbũ in diuinis esse ꝓductũ ꝓpter defectum abstractōis dixerũt ꝙbum esse factum. ¶ Nunc ad rationes opinionis dico ad ꝑmũ q illa rō de simul positione ꝓtestat ꝓpositōez trinitatis. ⁊ ideo dico cum beato Hiero. q theologia non subiacẽt rangulis donati. ¶ Ad 2m dico q pluralitas transcendens abstrahit a nũero ꝓprie dicto: ⁊ ideo ipa nō ꝓponit ex vnitatibus sicut nũerus: licz ꝓstet ex eis. sicut nec ꝓsona ex esse ⁊ relatõe cõponit: lz ꝓstet ex eis. ¶ Ad 3m dico q Deo. large accipit ꝓpositōez ꝓ ꝓiunctõe. s. sicut Io. baptista factionem ꝓ ꝓductõe qñ dicebat. Xꝑm añ ipm factum. ¶ Ad 4m dico q lz oẽ ꝓpositũ posset p intellectũ resolui in illis ex q̃bus ꝓstat nō tñ realit resolvit: sicut patuit in vltima rõe a q̃ oẽs alie abstrahunt: corꝑa em̃ celestia regulariter sunt irresolubilia. ¶ Cõfirmant omia dicta ꝑ ꝫ. qz q̃lis ẽ ordo oppositi ad oppositum: talis ꝓpositi ad ꝓpositum. ¶ Exemplũ sicut albedo ad disgregare: ita nigredo ad ꝓgregare. ꝫ g̃ ꝑz: ꝫ simplicitas ⁊ ꝓpositio opponunt. vnitas ⁊ distinctio opponunt. g̃ qualis est ordo simplicitatis ad vnitatez: talis erit ꝓpositōis ad distinctionem. Constat aũt q talis ordo est simplicitatis ad vnitatem q simplicitas nō pōt esse sine vnitate. vnitas bñ pōt esse sine simplicitate: vt ꝑz in p se ꝓpositis. vbi est vere vnitas ⁊ nō simplicitas. g̃ eodem mõ se habebit pluralitas opposita vnitati ad ꝓpositionẽ oppositam simplicitati: quia lz ꝓpositio nō pōt esse sine distinctione ⁊ pluralitate: tamen distinctio ⁊ pluralitas bñ pñt esse sine ꝓpositione. ¶ Sed hic occurrũt ꝫttuor diffi. ¶ ꝓxima est. Utz ista simplicitas possit stare cum ꝓpositione rõnis. ¶ Dico q nõ intelligo q rõ mea possit facere ꝓpositionez in diuinis. nec etiã intelligo quõ rõ mea possit in se ipo obiectiue hãc facere ꝓpositōez: qz impossibile ẽ q intellectus aliqd fabricet: cuius oppositũ demõstret. ꝫ nos demõstramus q deus est summe simplex. g̃ ⁊c. ¶ Sed vez ẽ q imaginatio sepe decipit nos: imaginamur em̃ deum ex multis ꝓponi ⁊ esse lõgũ ⁊ latũ: sicut dic̃ Aug. sup Gen. ad lr̃az qñ inqt Augu. imaginor vsq; sextariũ: imaginor sex corꝑa rotunda: ꝫ intellectus ꝑualet q̃ ꝑbat q omne ꝛtinuum est diuisibile in infinitũ. ⁊ sex corꝑa illa nō pñt esse sex vnitates indiuisibiles. ¶ Silr ꝫtūcūq; intellectꝰ nr̃ ꝓcedit a magis notis ad minus nota: ⁊ ꝫ p

talia imaginabilia: ꝫ tñ ꝑualet in fine ſp: ⁊ dicit q̄ nō ē ibi talis diuerſitas nec ꝓpoſitio. ¶ 2ª diffi. ē. Si inᵏ talia eēt diſtinctio realis. Vtr̄ ſit in eis ꝓpoſitio. nā videᵏ q̄ ſic. q̄ ſumma vnitas ē cū ſumma ſimplicitate. g̃ cū ſumma vnitas excludat pluralitatē realē. ſumma ſimplicitas ſimiliᵏ ⁊ oēz. ¶ Dico q̄ lz vnitas ſumma ſit cum ſumma ſimplicitate: non tñ reſpectu oium. Et ideo dico q̄ q̄ ſimplicitas nō oponiᵏ pluralitati. ꝫ ꝓpoſitio poterit ſtare cū pluralitate ⁊ vnitate. ¶ 3ª diffi. ē ex q̄ iſta nō ꝓponūt: ꝫ tñ faciunt aceruū. ¶ Dico q̄ nō ꝓpᵏ ſummā vnitatem realē quā habēt inᵏ ſe. ¶ Ad re. diffi. quid dicat plus ꝓpoſitio q̄ multa eē ſimul ⁊ vnita. ¶ Dico q̄ dicē multa vnita: ⁊ tñ ꝫ q̄ vnū ſit in potentia reſpectu alterius. in diuis autē oia ſunt purus actus. ¶ Dico g̃ cū ſumma ſimplicitate diuina pōt ſtare diſtinctio ex nā rei attributoꝝ in diuinis: attributoꝝ dico inᵏ ſe: ⁊ attributoꝝ ab eēntia ſine aliq̄ ꝓpoſitōe ⁊ aceruo. ¶ Nec video rōnes q̄ nō ita militēr ꝫ trinitatē ꝑſonaꝝ: ſic ꝫ diſtinctōez iſtā. Et ꝫ q̄ rōnes ꝓbātes ꝫ diſtinctionem ⁊ ꝓcludūt ꝓpoſitōez. ita arguūt ꝫ diſtinctionē ꝑſonaꝝ. ¶ Ad tñ aliᵏ inſtaᵏ q̄druplr ꝫ dicētā ꝓpoſitōez. ¶ Prio. Nā ipa diuia eēntia ſi diſtinguiᵏ ab attributis p̄cedere videᵏ attributa ⁊ q̄ſi ea ſpectare tā q̄ ſui ꝑfectiones. ⁊ ſic erit in potētia ad ipa. ⁊ p ꝫ̄s faciēs ꝓpoſitōez cū ipſis. ¶ 2º ſic. Quia ipa attributa ꝓpanᵏ ad eſſentiā: ſicut plures ꝑfectōes inſiſtentes. Et ideo ſi diuerſe forme faciūt ꝓpoſitōez eo q̄ ſunt in actu reſpectu eius. Eodē mō attributa cū eēntia. ¶ 3º ſic. Nā potētia intellectiua poniᵏ in deo ⁊ etiā actus eius: ſi aūt ſunt attributa diſtincta: ſtat tūc ꝓpoſitio ex actu ⁊ potētia. ¶ Eodem mō de potētia volitiua ⁊ eius actu. ¶ 4º. Quia cuz tāta ſimplicitas poniᵏ in eſſentia ⁊ in oibus attributis ſimul ſicut in ſola eſſentia. nō videᵏ bene intelligibile q̄ poſſit ſtare diſtinctio. ⁊ dato q̄ ſit tāta ſimplicitas: vtruz reſpectu cuiuſlibet attributi eſt vna ꝑꝓia ſimplicitas. ⁊ etiā cuiuslibet ꝑſone vel ſint plures. ¶ Ad iſta. ¶ Ad p̄mū dico q̄ lz eēntia intelligaᵏ p̄or oibus attributis tñ iſta ſigna. ſ. p̄us ⁊ poſterius ſunt ſigna ꝓmatētia ⁊ nō ſucceſſiua. Expectatio eñ tñ ē in potentia nō ē in potētia niſi forte logicali. ⁊ ideo non actuaᵏ. ⁊ ideo ipa ē ſumme actuata ⁊ nō actualis. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ attributa nō actuāt diuinā eēntiā: ſicut accidētia ſubiectū: nec eā ꝑficiāt: ꝫ nec ei inherēt ⁊ inſunt ſibi q̄ſi ad modū ſubſiſtētiū ꝓpᵏ ſummā idēptitatē. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ ſola potētia ad eē eſt q̄ facit ꝓpoſitōez: ꝫ potētia ad opatōez nō. Eodē mō dico de actu volūtatis ⁊ potētia. nō eñ iſti ꝑficiūt potētias: q̄ ſunt actualitates infinite. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ cū aliq̄li diſtinctione pōt eē ſumma ſimplicitas: eo q̄ pluralitas ſimplicitati nō oponiᵏ ꝫ ꝓpoſitio. ¶ Vlz eſt ne alia ſimplicitas in ꝑſonis diuis ⁊ attributis ¶ Dico q̄ ſic dictū fuit i ꝓncipio q̄ ſimplicitas dicit rōez negatiuā ⁊ ꝑuatiuā. ⁊ q̄ ꝑuatōes numeraᵏ ex fundamētis. hinc ē q̄ optet neceſſario dicere q̄ tot ſunt ibi ſimplicitates quot ſunt ibi diſtincta. Nec ē illud incōueniēs nec oia ſiᵏ maiorē vel minorē ſimplicitatez hñt q̄ q̄libet in ſeipo: eo q̄ eq̄ excludiᵏ ꝓpoſitio ab oibus ſic a q̄libet. ¶ Hūc 2º videdū ē: ſi cū ſumma idēptitate eēntie cū attributis pōt ſtare aliq̄ diſtictio inᵏ ipa. Et ꝫ optet ꝓcedere ſic in p̄cedenti articulo. ¶ Prio. ſ. videre q̄d ſit idēptitas. Ad q̄ inducunᵏ q̄ttuor p̄ambula ꝓbabilia. ¶ Primū eſt: q̄ idēptitas eiuſdē ad ſe nō ē relatio realis. cū talis reſpectus p̄ſuponat extrēa: nec relatio rōnis cū ſit realis idēptitas ante oēz actū rōnis Vlz dico q̄ idēptitas ē carētia diſtinctōis ſicut vnitas ē carētia pluralitatis. nō eñ videtur q̄ poſſit aliq̄d aliud dari. ¶ 2ᵐ ē q̄ idēptitas q̄ diuidit ens q̄ diuidiᵏ p idē ⁊ diūſum: nō eſt relatio rōnis: cū ens ex aiaz nō diuidaᵏ in entia rōnis: nec etiā ē relatio realis: cū eadē res ad ſeipſam nō pōt habere relatōez talē realē: nec idēptitatis nec diuerſitatis ſibi oppoſite. ⁊ tamē iſte ſunt differētie entis immediate oppoſite. ¶ Quid g̃ ē dico q̄ nihil aliud eſt niſi negatio diuerſitatis ſibi oppoſite. ¶ 3ᵐ eſt q̄ idēptitas q̄ ē inter extrema tranſcendētia q̄ nō ſunt idē oibus mōis: ſicut rō entis ⁊ boni: vt abſtrahūt ab omni diuiſo nō ē niſi relatio fundamētalis q̄. nullus reſpectus formalis ꝓpetit enti añq̄ diuidaᵏ p abſolutū ⁊ reſpectiuū. ¶ 4ᵐ dictū ē q̄ illa idēptitas q̄ eſt inᵏ extrēa diſtincta habētia vnitatē aliquā realē: ſicut inᵏ potētias aie eſt relatio realis formalis ⁊ accidētalis: in his q̄ nō ſunt tranſcendētia: vt forte ſunt inᵏ genus ⁊ dr̄iaz. in talibus eñ inueniunᵏ oia q̄ req̄runᵏ ad relatōem realē. ¶ Iſtis p̄miſſis ad inueſtigandā ſummaz idēptitatē: colligunᵏ q̄ttuor mōi idemptitatis. ¶ Primus ē idemptitatis q̄ eſt inᵏ reſpectus rōnis. ſ. qñ intellectus ꝓpat idē ad ſeipm. ¶ Vcōs eſt idemptitatis q̄ eſt p̄uatio diſtinctōis: ſic añ omnem ꝓpatōez intellectus noſtri aliq̄d ē idez ſibi realiᵏ. ¶ Tertius modus idēptitatis eſt: qñ eſt relatio fundamēralis inᵏ extrēa q̄bus repugnat formaliᵏ referri. ¶ Quartus modus eſt relatio formalis realis ⁊ accidētalis inᵏ extrēa q̄bus referri ſic nō repugnat. ¶ Prima idemptitas nō ē ſumma. q̄ oē ens rōnis ē diminutum. Nec 3ª. q̄ ꝓpatiᵏ ſecū diſtinctōez fundamentalē. Nec 4ª: q̄ ꝓpatiᵏ ſecū diſtinctōez formalē: q̄ eſt reſpectus realis: ⁊ vnum ꝫrioꝝ in ſummo

nō admittit reliquū. ¶ 2° videt q̄ scōs modus idēptitatis ē summus. qz ibi nulla ē distinctio. ¶ Ꝫz h̄ occurrūt diffi. ¶ ℙrima ē. Qualit̄ p̄uati uū pōt esse p̄stātius positiuo. Ista āt idemptitas nō ē nisi p̄uatiua. ¶ Rn̄deo ⁊ dico q̄ in talibus p̄cellētia attēdit rōe fundamēti: sicut dicimus q̄ in dependētia dei ē p̄ferēda: ⁊ p̄fert dependētie creature. ¶ 2ª diffic. ē. Qualit̄ in rōnibus respectiuis pōt accipi summitas cū nō habeat gradū pfectōis: nec q̄titatē ℞tutis. Dico q̄ sic. p̄pe loquēdo nō est ibi ḡdus: ita nec pfectio nec summitas. tn̄ ita optet loqui ꝓpt̄ cōez modū loquēdi. ¶ Quātū ad p̄ncipalē ptē istius articuli dicūt aliq̄: q̄ cū summa idēptitate non p̄t stare distictio istoꝝ mōꝝ in deo: qz q̄cq̄d ponit̄ in deo rōe pfectōis ꝺz poni in summo: ꝑ idēptitas ⁊ distinctio nō ponunt̄ in deo nisi rōe pfectōis. ḡ ⁊ in summo. ⁊ sic ois idēptitas que ē ibi, ē summa. ⁊ ois distinctio q̄ ē ibi erit etiā summa. ¶ Cōtra. Quia nō videt̄ q̄ sit ponēda tāta distinctio int̄ ℞bū ⁊ filiū. sic̄ int̄ p̄rem ⁊ filiū: sic nec int̄ deū ⁊ p̄rez: ⁊ deū ⁊ filiū. q̄ta ē int̄ hominē ⁊ angelū. nā illa plus ꝙueniūt. ¶ Ideo dico: q̄ cū idēptitas q̄ ponit̄ int̄ essentiā ⁊ attributa: cū aliq̄ distinctiōe nō sit idēptitas q̄ dicit respectum rōnis: eo q̄ sunt idē realit̄. nec etiā idēptitas q̄ dicit negatōez distinctiōis cū oppositū ibi ponit̄. nec idemptitas q̄ dicit respectum realē ne forte aliq̄ relatio realis formalis p̄cedat i diuinis p̄nitatē. Ꝫz solū sit ibi idēptitas q̄ est relatio fundamētalis talium extremoꝝ: sic distinctio ponit̄ ibi. ¶ Ista aūt idemptitas vt patuit non est summa: ideo videt̄ q̄ cum distinctione attributoꝝ nō pōt stare summa idēptitas. Ista autem idēptitas summa dupl̄r ꝙfirmat̄. ¶ ℙrimo. Quia videt̄ maioz idemptitas de p̄mo mō pseitatis q̄ aliqua alia cum sit p̄ma ⁊ quidditatiua: ꝑ attributa nō sunt idem in p̄mo mō dicendi p se cum diuina essentia: intelligunt̄ em̄ posterioza essentia. ¶ 2°. Quia maioz videt̄ idemptitas illius cui extrema ℨdictionis nequeunt applicari q̄ eius cui applicant̄: ꝑ attributis applicant̄ extrema ℨdictionis: vt patuit supra. ergo non sunt summe idem. ¶ Ad rōnes alterius opinionis dico q̄ maioz eoꝝ. ſ. q̄ illa que attestant̄ pfectionem. ⁊ ꝓpt̄ hoc ponunt̄ in ꝺo debent poni in summo. ¶ Dico q̄ verum ē in illis que sic attestant̄ pfectionem: quia eoꝝ maioritas arguit maiorē pfectionem. idemptitas aūt ℨ attestet̄ pfectionem in pfectis: tamen maioz idemptitas non attestat̄ maiorem pfectionem. alioq̄n magis essent pfecti duo homines q̄ angelus ⁊ homo: eo q̄ magis sunt idem. Un̄ apparet mihi q̄ diuine p̄sone non sunt summe idē ¶ Contra tn̄ istam ꝙclusionem instat̄ q̄drupl̄r. ¶ ℙrimo. Quia tūc nō esset tāta idemptitas inter diuinā essentiā ⁊ attributa: q̄ta int̄ essentiā angeli cum seipa. ¶ 2°. Quia maioz ē idēptitas int̄ naturam generis ⁊ naturam specificā q̄ inter diuinitatem ⁊ sapientiā ꝓpt̄ p̄mum moduꝫ pseitatis. ¶ Ꝫico ad ista q̄ si eēt inconueniens idemptitatem diuinā ab aliqua creatura excedi: tunc p̄sone diuine eēnt oio indistincte. qō ē falsum. ¶ Intelligendum tn̄ ſm p̄dicta q̄ in diuinis sunt septem genera idēptitatis siue ḡdus ¶ ℙrimus ⁊ infimus ē inter ꝓprietates ꝙstitutiuas q̄ sunt idem essentialiter ꝑ attributionem ad naturā. ¶ Scōs est p̄sonaꝝ ad inuicem: que sunt idem eēntialit̄: non tamen ꝑ attributionē: ꝑ inclusionem eēntie. ¶ Tertius est inspiratio nis actiue cū generatione actiua in p̄re: ⁊ cum passiua in filio que sunt idē realiter. ⁊ tamen p̄sone realiter distincte sunt: ⁊ nō solum ista sunt idē eēntialiter sicut p̄sone: ꝑ etiā realit̄. ¶ Quartus modus est inter eēntiam ⁊ relationem que non solū sunt idem realiter: ꝑ idemptice ꝓpter infinitatē alterius extremi quod non ꝙpetit generationi ⁊ spirationi actiue. ¶ Quintus est int̄ attributa. quia ibi non solum est idemptitas rōne vnius extremi: ꝑ amboꝝ. ¶ Sextus est attributoꝝ cum eēntia: quia magis vident̄ passiones cum subiecto ꝙnecti: q̄ ad inuicem, cum varient̄ solum rōne subiecti. ¶ Septimus est eēntie cum substātia vel entitate vel spū: quia ista vident̄ ptinere ad p̄mum modum ſm August. xv. de trini. ⁊ ita pōt esse sepata. Et maxime saltem eēntie cum seipa: ⁊ ista est adhuc maioz. ⁊ pōt tenere locum octauum. ¶ Nonus pōt addi scz vniuscuiusq̄ istoꝝ cum suo mō intrinseco sicut eēntie cum infinitate: ⁊ decimus modoꝝ ad inuicem: ꝑ int̄ omnes maxima est essentie ad se. ¶ Ex his pōt patere q̄ quicunq̄ vellet ponere summā idemptitatē inter attributa non obstante distinctiōe aliqua posset dicere q̄ ideo ratio maxima ē. ſ. eēntie ad se: quia idemptica ꝓpter infinitatem q̄ est rō istius idēptitatis qui etiam vellet oēs idēptitates diuinas dicere: summas sp̄ diceret q̄ est ibi idemptitas rōne vnius qō ē summe idem. sicut idemptitas p̄sonaꝝ ē rōe essentie que est summe eadem sibi. ⁊ sic forte oportet ponere in oibus que sunt idem in creatura: etiā qz sicut omnis differentia reducit̄ ad p̄mo diuersa. ita omnis idemptitas forte reducit̄ ad aliquam p̄sonam ⁊ summā idemptitatē. ¶ Nūc ℨ° videndum ē de terminis. Utrum cum summa vnitate possit stare ista distinctio. ¶ ℙrimo videndū est de terminis. Et p̄mo q̄d est vnitas ¶ Dicit cōmunit̄ q̄ rō vnitatis cōsistit in duobus. ſ. in diuisiōe in se: ⁊ diuisiōe a q̄cūq̄ alio illud ergo ē vere vnū qō est indiuisum in se: ⁊ a

quocunq; alio diuisum. ¶ Sz lz istud q̄tum ad ꝑmam ꝓtem sit bñ dictū: tñ ꝫ scōam ꝓtē arguo ꝺrupt̄r. ¶ Ꝑrimo sic. Quia deleta omni multitudine posset adhuc saluari vnitas: quia ipa est ꝑor. diuisio aūt sine multitudine saluari non pōt. ḡ diuisio nō pōt eē de rōe vnitatis. ¶ 2° sic. Quilibet pōt ꝯcipere rem vnam ꝛ vnam absolutam nullo alio ꝯcepto: ꝛ tñ diuisio non pōt ꝯcipi nisi ad aliud. ¶ 3° sic. Quia cū diuisio sit ab alio: sic relatio dispantie ad ipm: ꝛ habitudines ꝑm terminos variant: tot erūt vnitates in aliq̄ ꝺt erūt diuisiones sui ab alijs. ¶ 4° sic. Si diuisio ab alio eēt de rōne vnitatis: vbi maior est vnitas ibi maior eēt diuisio. ꝛ tñ videmus oꝑposi tum. Nam lz maior sit vnitas aie q̄ corꝑis. videm° tñ q̄ tāta est diuisio corꝑis ab aia q̄nta ecō uerso. ¶ Ideo dico q̄ rō vnitatis ꝯsistit in sola indiuisiōe alicuius in se: sicut rō multitudinis ex sola diuisione causat. ¶ Cōtra istā positionē arguit ꝺrupt̄r. ¶ Ꝑrimo sic. Omnis ꝑfectio simpl̄r est positiua: rō vnitatis est ꝑfectio simpliciter. ergo ꝛc̄. ¶ Maior ptz: quia ꝓpt̄ hꝫ ponit in diuis. ¶ 2° sic ꝑm Boyō. Rō vnitatis est saluatiua omniū: talis aūt nō pōt esse rō negatiua. ¶ 3° sic. Unūquodq; distinguit ab alio p hꝫ quod est in se vnum: ꝛ sic rō vnitatis ꝛ diuisionis non sunt eẽnee. ¶ 4° sic. Quia ois vnitas ē melior pluralitate. nulla negatio ē melior positione vel positiuo. ḡ rō vnitatis nō est ꝑuatiua ¶ Ad ista. ¶ Ad ꝓmum dico q̄ sicut indepēdētia dicit de se impfectionem: sic̄ non dicit ꝓmo hꝫ rōne fundamenti cui aꝑplicat sic rō vnitatis. nam vtraq; illarum scz indepēdētia ꝛ vnitas sunt rōnes ꝑuatiue. ¶ Ad 2m dico: q̄ est saluatiua rōne fundamenti. sicut incorporeitas. ¶ Ad 3m dico q̄ p idem ꝓncipium positiuum ignis agit ꝛ ꝺducit. cum tñ actio non est ꝺuctio. Ita dico q̄ p idem est res vna ꝛ diuersa. ꝛ tamen vnitas non ē diuisio. ¶ Ad 4m dico q̄ sicut indiuisibilitas diuia est maior q̄cunq; diuisione nō nisi rōe fundamēti: ꝛ qz ꝑuat impfectionē. Dico q̄ sicut vnitas ē indiuisio: sic summa vnitas ē summa indiuisio. nec ē rō eadē idemptitatis summe q̄ ē negatiua ꝛ vnitatis: qz vnitas est ꝑuatio diuisionis: idēptitas āt carētia distinctionis. distinguit ḡ vnitas ab idēptitate: sic̄ distinctio a diuisione. nā oē diuisum ē distinctū: ꝫ nō oē distinctū ē diuisum: sic̄ ꝑz in multis. ¶ Sz no tandū q̄ q̄ttuor inueniunt vnitates subordinate. ¶ Ꝑrima ē vnitas entis q̄ ē eius passio: accipiēdo ens ꝑm latitudinē sue denotatōis. ꝛ ista ꝯpetit oībus ꝓmo diuisis in q̄bus q̄ddītatie nō includit rō entis: ꝫ denotatiue. ¶ 2ª ē passio entis q̄ddītatiue accepte. ꝛ ista ē sub vnitate bonitatis ꝛ veritatis. qz eadez ꝑuatio in dispatis fundamētis esse nō pōt. Rō autez entitatis nō ē illud q̄ddītatie. ¶ 3ª est q̄ est diuisiua entis q̄ diuidit ꝑ vnū ꝛ multa: nulla em̄ alia diuisio est adeq̄ta. ¶ 4ª vnitas ē q̄ est ꝓncipiū nūeri: ꝛ ista est de gñe q̄titatis discrete. ꝫ diuisiua entis circūit oē genus: qz est transcendēs. ¶ Nūc videndum est q̄d sit attributū. Dicendū q̄ attributū q̄ttuor modis pōt accipi. ¶ Uno mō ꝑ oi ꝓdicato qđ ꝯuenit ꝛ isto mō intelligit illa regula vulgata. Quecunq; aliq̄ sunt idem: q̄q̄d attribuit vni ꝛ reliquo. ꝛ isto mō omia q̄ddītatiua. s. spiritus substātia ꝛ ens ꝓnt dici attributa q̄ddītatiua. ¶ Alio mō accipit attributum ꝓpe. ꝛ tunc accipit ꝑ omni secunda ꝑfectōe que non ē q̄ddītatiua: sicut infinitas necessitas. Ista em̄ omnia tam q̄ddītatiua q̄ ꝑ se passiones attribuuntur subiecto. s. eēntie dinine de qua dicuntur: ꝛ sunt demonstrabilia. ¶ Tertius modus accipitur adhuc magis ꝓpꝛie. ꝛ tunc accipit attributum ꝑ quacunq; ꝑfectione secundaria: sed ꝓ illis tantum que ex creaturis deo attribuuntur aut notis omnibus impfectionibus quas habet in nobis. nullam autē inuenimus in nobis. vel in quibuscunq; creaturis ꝑfectionem quid ditatiuam. ꝛ isto mō infinitas ꝛ necessitas non sunt attributa. ¶ 4° modo nō ꝓpꝛie ꝫ apꝓꝓꝛiate: ꝛ isto modo attribuit patri eternitas: filio pulchꝛitudo. spiritui sancto clementia ꝑm Aug̃. nec ꝑm ꝓmum modum: nec 2m: nec 4m intelligunt iste questiones: ꝫ ꝑcise ꝑm 3m modū. ¶ Nunc 2° videndum est de articulo ꝓncipali. Aut cuz summa vnitate possit stare pluralitas vel distinctio aliqua eoꝝ. ¶ Ad cuius euidentiam est sciendū q̄ quattuor ponunt gradus vnitatis. ¶ Ꝑrimus gradus vnitatis est ꝑ aggregationem: sicut aceruus. ¶ Secundus est vnitatis ordinis qui est ꝑ se. Alius autem aggregationis qui est ꝑ accidens. ¶ Tertius est vnitatis compositionis. non em̄ ꝯponunt alia. nisi sunt ordinata: ita q̄ ista ē vnitas intrinseca. ¶ Quartus est vnitatis indiuisionis. ꝛ ista sola est vnitas vera. quia ratio formalis vnitatis sibi soli ꝯuenit. aggregata inq̄tum aggregata sunt nō sunt indiuisa. nec etiā ordinata inq̄tum habēt ordinem. nec componētia inq̄tum componūt. Omnia ergo sunt vnum ꝑm quid ꝓter illa que sunt vnum in 4° modo. Ꝓz ergo q̄ est summa vnitas: vbi nulla diuisio. Nec valet si dicat q̄ rō formalis specifica est vere vna q̄tumcunq; componatur ex genere ꝛ differētia: quia tertia entitas que resultat ex genere ꝛ differentia vt ꝑscindit ab eis ē vere vna in se ꝛ indiuisa. ¶ Eodem modo dico de composito ex materia ꝛ forma: quia tertia entitas ē vere indiuisa. ¶ Istis ꝓmissis pono quattuor ꝯclusiones. ¶ Ꝑrima ē

q attributa nullam habent vnitatē in rōnibus suis formalibus vltimate p̄cisis eoꝝ em̄ rōnes formales cum sint simplr simplices sunt primo diuerse. ¶2a ꝯclusio est q attributa habēt verā vnitatē in sua infinitate: qz eis oibus corr̄ndet vna infinitas indiuisa ꝑm quā sunt vnū idemptice z etiā in abstracto. ¶3a ꝯclusio est q attributa habent vnā vnitatē in sua realitate: qz omnibus ꝯuenit vna realitas p̄cisa ꝑm quā sunt idē realiter. ¶4a ꝯclusio est q attributa habent veram vnitatem in eēntia: quia in vna natura indiuisa radicant cuius habent vnitatem veram cuz sint in se inuicē inexplicite intimata. ¶ Tūc ad ꝓpositum magis descendēdo inferunt due illationes ex p̄missis ꝯclusionibus. ¶ Prima ē: q cum distinctione attributoꝝ ꝯstet q ipa habent summam vnitatem. habent em̄ vnitatē essentie q̄ est summa: z infinitatis z realitatis que sunt penitus indiuisa. ¶2a illatio est q stante illa distinctione attributa non sunt summe vnū: quia q̄cunq aliqua passio ineſt aliq̄bus p aliquod subiectū cōmune: p̄ncipalius ineſt illi primo cōmuni. ꝫ vnitas summa ineſt attributis p diuinā eēntiam z ꝓpter vnumq̄q̄ z c̄. sequit q ipa illa vnitate sit magis vna q̄ sint attributa. ¶ Itē illa non vident summe vnum que ex suis rōnibus formalibus nullam vnitatem habent vel indiuisionem: ꝫ aliunde eis ꝓuenit huius sunt attributa. ¶ Ista aūt rō tangit difficultatem q magis videt angelus z anima eē idez in substantia: quia in ea ꝯueniūt ex rōe sua formali q̄ attributa cum eēntia que nō ꝯueniūt in sua rōne formali. Et ideo videt posse dici q p̄mus modus pfeitatis: cum sit potissimus: non videt ita p se attributum ineſſe diuine eēntie: sicut animalitas homini z asino: z p ꝯsequēs ita de vnitate. quia tamen hoc est difficile credere p̄t poni q vnitas z pfeitas ne se ꝯsequant ꝑm omnia: lz em̄ p̄mus modus dicendi p se sit p̄ncipalior: quia ab omnibus p̄supponit. tamen p̄t dici q vnitas ꝑm istum modū nō est maior. immo ita pfecta vnitas est vnitas idemptica: sicut formalis: z sicut vna ē summa: ita z alia. Et iō nulla maior ē in creaturis. ¶ Quantū ad 4m p̄ncipale. ſ. Utrū hec distinctio attributoꝝ possit stare cū diuia infinitate. ¶ Dicūt aliq̄ q nō: qz ꝑm doctrinā bti Dyo. de di. no. Diuina infinitas ē oia accipiēs z p̄accipiēs z coaccipiēs in vnitatē summā. vñ sic infinitū corpus nō ꝯpatit iux̄ se aliud corpus. ita infinita entitas nulla alia a se distincta. ¶ Cōtra. Nā si ꝯpatio eēt bōa tūc deberes ꝯcludere plus. sic em̄ corpus infinitū nō ꝯpatit secū aliquod aliud corpus in vniuerso extra se: sic nec diuina entitas aliquā creaturam. ¶ Item lz diuina entitas omnia coaccipiat idemptice q̄. ſ. in deo sunt: non tm̄ infert ex hoc q formaliter. ¶ Ideo dico q talis distinctio nō repugnat infinitati diuie sicut nec distinctio ꝑsonaꝝ: quia sicut in tribus ꝑsonis ponit vna numero deitas: ita in attributis vna numero infinitas. ¶ Ꝫz ꝯ istō instat q̄druplr. ¶ Primo sic. Nam ꝑm Anſel. in ꝓslo. Deus est q̄ nihil magis cogitari p̄t. Et ex hoc demonstramus vnū esse deum q si eēnt plures magis dicerent de pfectione. ergo a sili in ꝓposito nō ponant distincte pfectiones in deo. ¶2o sic. Omne illō q̄ est pfectum simplr includit omnem pfectionē simplr mō pfectissimo: ꝫ deus est ens perfectissimum: z attributa dicunt pfectiones. ergo essentia diuina ꝯtinebit attributa modo perfectissimo: ꝫ cum eo non stat formalis distinctio. ¶3o sic. Nā diuina essentia est pfectissima in sua rōne quidditatiua: z tamen potest intelligi aliquid pfectius ea: si vt sic accepta non includat omnem pfectionem simplr. sicut suppositū non includens omnem pfectionem ꝑm illam nō est pfectissimū. ¶4o sic. Quia omnis creatura ē imꝑfecta eo q caret aliqua pfectiōe. ergo diuina essentia si caret aliqua pfectione in sua quidditate: erit imꝑfecta. ¶ Ad p̄mum dico q si essent infiniti dij non essent vnico deo pfectiores eo q equale z inequale sunt passiones quātitatis finite. Cum ergo rō ꝓbat ꝯ pluralitatem deoꝝ: non ꝓbat ꝯ pluralitatem ꝑsonaꝝ habentiū eādem diuinitatem: sic etiam nec ꝯ attributoꝝ pluralitatem: cum habeat eandem infinitatem numero. ¶ Ad 2m dico q lz p̄mus modus pfeitatis sit p̄ncipalioꝝ nō tm̄ maioꝝ. qz nō solum p̄mus: ꝫ etiā secundus stat cum infinitate z summa pfectione: sicut p̄mum signum originis est quoddam p̄ncipalius: ꝫ non pfectius ꝑm Dyo. de tri. Attributa autem q̄uis sint ita pfecta sicut eēntia vt p̄cisa ab omnibus attributis: sic cum eis sumpta simul: z hoc est ꝓpter vnicam q̄titatem ꝛtutis. ſ. infinitatem. tamen oportet q in pfectissimo sit aliquo mō omnis perfectio simplr. ꝫ non quidditatiue. ¶ Ad 3m dico p idē: q essentia est pfectissima in sua rōne formali qz omnem pfectionem includit eo mō q aliq̄d aptum natum est includere. nō aūt q̄ditatiue: qz hoc sibi repugnat: ꝫ tm̄ idemptice. ¶ Ad 4m dico q eēntia diuina simpliciter non caret aliqua pfectione simpliciter: ꝫ tamen cum p̄cisione. ſ. quidditatiue caret. que carentia est solum ꝑm q̄d. nec est ibi ꝓprie carētia: qz carētia ꝓpe nunq̄ est ibi nisi ꝓ illo sig̃ ꝓ q̄ natū ē sibi ineſſe opposituū carētie: sicut catulus añ nonum diē nō est cecus: qz nullo mō nata est sibi ineſſe. ¶ Ad argumentū in oppositū p̄z.

Generatio. Circa

§ distinctõnez. ix. q̃ro Utr gñatio filij sit ek̃na. Q nõ. in ps. An̄ lucifer generatus ek̃ genitũ est in tpe genitũ: q; ante est dr̃ia tpis. ¶ Cõtra in libro Sap̃. Ab ek̃no p̃ ꝺiata sum. ¶ Hic sunt duo facienda. ¶ Primo ꝺ sit ek̃nitas. ¶ 2° de q̃sito. ¶ Quãtũ ad p̃mum dicũt aliq̃ q diuia ek̃nitas nõ sit aliud nisi diuina exñtia. nã p hoc q ẽ ek̃nus sp existit. ¶ Alij dicũt q ẽ q̃ddã attributũ spãle & diuisum ab alijs sicut bonitas & iusticia: q; demõstrat de diuia eẽntia. ¶ Alij dicũt q dicit negatiõez p̃ncipij in duratõne. ¶ Alij q dicit habitudinẽ ad tp̃s: ita q ek̃nitas ẽ illud q̃ deus põt coexistere toti tpi. ¶ Cõtra p̃mũ modum arguo sic. Quecũq; sunt idẽ formaliter: si vnũ cõicat & reliquũ: ꝥ ek̃nitas & exñtia sunt idẽ p te formaliter. ꝓstat aũt q eẽntia cõicat creature. g̃ & ek̃nitas cõicabit creature. qꝺ ẽ falsum. ¶ Adinor pz p Augu. q̃ dicit q ois creatura sub pticipatõne diuie eẽntie subsistit. Sequit g̃ q si creatura pticipat diuinã essentiã q pticipabit diuinã ek̃nitatẽ. qꝺ falsum ẽ. ¶ Cõtra 2m. Quia illud qꝺ cuilibet attributo ꝓuenit seorsum: illud nõ est spãle attributuz. ꝥ ek̃nitas ẽ hmõi. nã intellectus ẽ ek̃nus & etiã volũtas: & sic de alijs. ¶ Cõtra 3m. Quia si creatura eẽt ab ek̃no. ek̃nitas dei adhuc esset alterius rõnis ab ek̃nitate creature: & tñ creatura ista careret p̃ncipio duratõis sicut deus. ¶ Cõtra 4m Quia illud qꝺ absolute cõuenit deo oi alio circũscripto & remoto: nõ ꝓuenit sibi in habitudine ad aliud: ꝥ ek̃nitas ꝓuenit deo oi alio circũscripto & tpe: igit̃ deus nõ ꝺr ek̃nus in habitudine ad tp̃s. ¶ Dico g̃ q ek̃nitas ẽ modus intrinsecus eẽntie diuine & alior diuinor. sicut existẽtia & infinitas attributor. ¶ Et hoc pbo q̃dupliciter. ¶ Primo sic. Omne illud a quo abstrahit omnis q̃dditas est p̃cise modus: ꝥ tam eẽntia q̃ attributa: & omnia alia diuina abstrahũt ab ek̃nitate: q; ois q̃dditas abstrahit ab oi duratõe. g̃ &c. ¶ 2° sic. Illud qꝺ aduenies alicui nõ variat eius rõnem formalem: est modus intrinsecus eius. hoc pz distinctõe. viij. ꝥ ek̃nitas est hmõi: quia sicut finitũ vel infinitũ nõ variat rõnem formalem sapientie: ita eternũ vel tpale ¶ 3° sic. Nam si mũdus esset creatus ab eterno: adhuc eẽt eiusdem rõnis formalis cum eo qui nũc est. ergo non variat rõnem formalem eius cui aduenit. & p ꝓsequẽs ẽ modus intrinsecus. ¶ 4° sic. Quia qꝺ est cõmune omnibus a posteriori: omnibus dico in diuinis: illud ẽ modus intrinsecus & non alia q̃ddias: quia nulla q̃ddias est sic cõis: ꝥ ek̃nitas ẽ hmõi. g̃ &c. ¶ Dico q ek̃nitas ẽ modus intrinsecus oium diuinor: nõ solũ absolutor ꝥ etiã relatiuor & in hoc differt a diuia infinitate q̃ p̃cise ꝓuenit absolutis & nõ relatiuis. ¶ Ex hoc pz q q̃ttuor ponunt̃ mõi intrinseci. s. exñtia q̃ est omibus cõis. necessitas & ek̃nitas: isti eñ omnibus ꝓueniũt: ꝥ q̃rtus non scz infinitas: q; relatio diuia nõ ẽ infinita. ¶ Sz hoc sunt due difficultates. ¶ Prima ẽ quõ aliq̃d põt esse modus intrinsecus cũ non sit de q̃dditate eius. ꝥ sit extra rõnez diffinitiuã. ¶ Dico q non ideo ꝺr modus intrinsecus. q; sit de q̃dditate eius cuius ẽ modus. vel de rõne formali: ꝥ q; non exit sic rõnem formalem q ad aliquam aliam reducat̃ nisi ad illam: nec facit nec habet aliquam rõnem formalem distinctam. sicut intensio & remissio in albedine q̃ reducit̃ ad rationem formalem albedinis: & ad genus eius. ¶ 2a diffi. est quomõ põt p accidens ꝓuenire. ¶ Dico q ꝓuenire p accidens põt intelligi dupliciter. Vel sicut accidens accidit subiecto. Vel sic inferius accidit supiori. modus iste lz nõ accidit vel p accidens ꝓueniat p̃mo modo. q; sibi magis intrinsece ꝓuenit. s. ei cui ꝓuenit. ¶ 2° modo possumus imaginari ꝓuenire sicut inferius accidit suo superiori: illa q̃ sic accidũt multotiens magis sunt intrinseca q̃ passio de scõo mõ ẽ intrinseca subiecto. ¶ Exemplũ differẽtia vel septies generi. ¶ Quantũ ad scõm p̃ncipale. s. de q̃sito. Conclusio ẽ certa. s. q generatio filij sit eterna. Sz quõ pbat̃ difficile est. ¶ Probat̃ autem a diuersis q̃dupliciter. ¶ Primo sic. Illud qꝺ agit naturali necessitate q̃ cito est necessario ꝓducit: ꝥ deus naturali necessitate ꝓducit: ita q ante omnẽ actũ voluntatis. ergo q̃ cito ẽ ꝓducit: ꝥ fuit ab ek̃no. ergo ab ek̃no ꝓducit. ¶ 2° sic. Agens nullo indigens in actõne sua q̃ cito est põt ꝓducere. & si est necessariũ ꝓducens: q̃ cito est necessario ꝓducit: ꝥ deus nihil aliud a se req̃rit in agendo & ꝓducendo filiũ: & est necessariũ ꝓducens. ergo q̃ cito fuit necessario ꝓduxerit. fuit aũt ab ek̃no. ergo ab ek̃no ꝓduxit filiũ. ¶ 3° sic. Qꝺ ꝓducit sine ꝓuia transmutatõe confestim põt sine tempe ꝓducere. ideo statim ꝓducit. ꝥ ꝺs ꝓducit filiũ sine ꝓuia transmutatiõe. g̃ confestim põt ꝓducere. ¶ Exemplũ confirmans: q; eñ ignis generat ignẽ cũ transmutatõne ꝓuia: ideo si fuisset ignis ab ek̃no nõ potuisset gñare. ꝥ q; illuminat sine ꝓuia transmutatõne: ideo si fuisset ab ek̃no potuisset illuminare ab ek̃no ꝺm Augu. ¶ 4° sic. Illa ꝓductio põt esse ek̃na: & p ꝓñs ẽ ek̃na si ẽ necessaria. q; ẽ respectu ꝓducti: cui nõ repugnat esse eẽntia lic̃. hoc pz in opposito. ideo eñ actio mouẽtis nõ põt esse ek̃na: q; motui repugnat esse ek̃nũ: ꝥ filio in diuis nõ repugnat ek̃nũ. g̃ ꝓductio eius põt esse ek̃na. & p ꝓñs ẽ. ¶ Sz apparet mihi q oẽs iste rõnes ꝓclu

dunt eq̄ q̄ mūdus fuisset eknus: vl̄ potuisset esse ab ekno. sicut de ꝓductōe filij in diuis. Suppono em̄ vnā regulā manifestā. Quicqd dr de agētibus nālibus de facto: totū ē vex de agētibus volūtarijs de possibili. ¶ Et isto supposito arguo sic ꝫ ꝑmā. Quia eodē mō q̄ deus: qz ē ꝓductiuus filij de necessitate ab ekno ꝓduxit. similiť ab ekno habuit vim creatiuam. ḡ ab ekno potuit creare: p̄sertim cuz mūdo nō repugnet. ¶2°. Nō plus indiget deus ad ꝓducēdū creaturā alio a se q̄ ad ꝓducēdū ꝟbuz. ḡ potuit ab ekno. ¶Cōtra 3m. Nō plus agit ds ad extra ꝑma transmutatōe q̄ ad intra. ¶Cōtra 4m. Alicui creature nō repugnat plus fuisse ab ekno q̄ filio. ḡ si ex ꝫ filij ꝓductio potuit eē ab ekno. creature creatio poterit eē ekna. ¶ Ideo arguo ad ꝓpositam ꝯclusionē sic. Nūcūq̄ aliq̄s suppositū agit actiōe aliq̄ ꝓstitutiua in eē suppositali: si suppositū ē eknū. ꝛ ꝓductio ē ekna vel actio. ꝫ in diuinis p̄ eēntialiť cōstituiť p gñationē. ḡ ꝛc. ¶ Sz ꝫ ꝫ arguo q̄druplr. ¶ Primo sic. Quicqd attribuiť inferiori ꝛ supiori: ꝫ factio ē inferior q̄ sit ꝓductio. Repugnātia aūt ad eknitatē attribuiť factōi. ḡ eodē mō attribuiť ꝓductioni. ¶2° sic. Quicqd remoueť a supiori ꝛ inferiori: ꝫ repugnātia eknitatis remoueť a supiori. ſ. a ꝓductōe. ḡ a factōe. ḡ aliq̄d factū potuit eē ab ekno. ¶3° sic. Nulla pfectio simplr̄ p̄ dici de eo q̄ nullā pfectionē dicit. eknitas dicit pfectionē simplr̄. ꝓductio aūt sicut ꝛ q̄libet relatio nullā pfectionē dicit. ḡ eknitas nō diceť de ꝓductōe ¶4° sic. Nulla rō absoluta p̄ fundari in relatiua. ꝫ eknitas dicit rationē absolutam. productio aūt rationē relatiuaz. ḡ eknitas nō p̄ fundari in ꝓductione: ꝛ p ꝯns nec erit ekna. ¶ Ad ista. ¶ Ad ꝑmū dico q̄ in p̄dicamētis negatiuis nec relatiuis eq̄pollētibus negatiuis: nō tenet locus a pte subiectiua. hmōi ē repugnātia ꝫrietatis. Vñ nō sequiť rudibilitas repugnat hoi. ḡ animali. ¶ Et sic dico ad scām argumentum. ¶ Ad 3m dico q̄ pfectio simplr̄ non p̄ ꝓpetere q̄ditatiue alicui non dicēti pfectionē: ꝫ bñ denominatiue. lz aūt eknitas nō includať q̄ditatiue in ꝓductōne: p̄ tñ eā denominare. ¶ Ad 4m dico eodē mō. lz eñ absolutum q̄ditatiue nō possit includi in respectu: tñ denominatiue bñ p̄ dici sicut dicimus q̄ ꝓductōe diuia denolatiue bñ p̄ dici ꝛ nō q̄ditatiue. ¶ Ad argumētū in oppositū pz.

Questio II

UTrū ds sit simplr̄ immutabilis. q̄ non qz in deo ē transitus. ḡ ꝛc. ¶ Probatio huius: qz in Geñ. scribiť Tactus dolore cordis intrinsecus. ḡ ꝛc. ¶ Cōtra alibi. Ego dñs ꝛ nō mutor. ḡ ds ē immutabilis. Hec ē ꝟitas certa ꝛ declarata: ꝫ tota difficultas ē in ꝑba do. ¶ Probať āt a diuersis q̄druplr̄. ¶ Primo sic Nullū ens pfectissimū p̄ trāsmutari. ꝫ ds est hmōi. ḡ ꝛc. ¶ Maior ꝓbať. Quia illud qd̄ est ens pfectissimū nō p̄ recipe aliq̄d: qz omia hz illud āt qd̄ ē mutabile bñ p̄ accipe aliq̄d. ¶2° sic. Nullū ens qd̄ ē purus actus p̄ mutari: ꝫ ds ē hmōi. ḡ ꝛc. ¶ Minor pz. Quia illud qd̄ ē mutabile vt sic: illud ē in potētia. ei aūt qd̄ ē in potētia repugnat q̄ sit actus pur⁹. ¶3° sic. Nullū summe simplex ē mutabile: ds ē hmōi. ḡ ꝛc. ¶ Maior ꝓbať. Quia illud qd̄ mutať necessario p̄ recipe terminū. ꝛ sic ꝯpositionē. Sūme aūt simplex nō p̄ cū aliq̄ ꝯponi. ¶4° sic. Nullū necesse eē ē mutabile. ds ē hmōi. ḡ ꝛc. ¶ Maior ꝓbať. Quia illud qd̄ ē necesse eē nō p̄ aliq̄d in se habere qd̄ nō habeat. Illud āt qd̄ mutať ex eo q̄ mutať necessario aliq̄d recipit qd̄ nō habeat. ꝛ illud etiaz acceptum ē ꝯtingēs. ḡ ꝛc. ¶ Iste rōnes videnť militare ꝫ aliq̄ q̄ sunt vera de deo. Nā ꝑma rō videť tollere ordinē eēntia lē eēntialiū a notiōalibus. sic ens pfectissimum nō p̄ aliquā pfectiōez vel aliq̄d aliud recipe: ꝫ in ꝑmo signo i q̄ eēntia p̄cedit relationē ē ens pfectissimū. qz p relatōez nihil sibi accrescit de pfectōe ex aduētu relatōis: qz nulla pfectio est ḡ ipaz relatōnez nō poterit recipe vel fundare Si dicať ꝓcedo q̄ nō p̄ recipe: qz tūc nō esz ens pfectissimū ꝫ bñ fūdare. ¶Cōtra. tūc arguo Rō nō oñderet q̄n ds posset mutari ad relationē sui ad creaturā. qz p te ꝫ nō ē impfectiōis: ꝛ ꝫ posito necessario est mutabilis. qz oē illud qd̄ hz in se aliquā formā vel rē q̄ denoiať tale: ꝛ eā ꝑus nō habebat necessario ē mutatū. ¶ Contra scām eodem mō arguo. Nam in illo ꝑori quo essentia p̄cedit relationē ipa ē ꝑus actus. ḡ vel sibi repugnat recipe relationem ad intra: vel si non repugnabit sibi recipe relationem ab extra ¶ Contra 3m. Nam pfectiones diuine vt dictū est distinguunť ab essentia. ꝛ tamē hoc non obstante etiam q̄ ipa sit purus actus: ꝛ simpliciť simplex. adhuc illa distinctio stat. ergo eodem mō de termino motus. ¶ Contra 4m. Lz eñ repugnet necesse eē recipe ꝯtingens: non tamen repugnat respectus ad extra. ex quo sibi nō repugnet creatio. ¶ Ideo arguo aliť. ex infinitate est quicquid habet: ꝛ quicquid ē: est deus. si ergo mutareť terminus mutationis habeť a deo ꝛ sic esset de nouo deus. ꝫ hoc repugnat deo. ergo ꝛc. ¶ Sz ꝫ istō arguo quadruplr̄. ¶ Primo sic. Omne quod se habet nūc aliter q̄ ꝑus mutať: ꝫ posito aliquo ordine in diuinis. hoc accidit. ergo ꝛc. ¶ Minor pz. Nam si intellectus ē ꝑor voluntate: in ꝑori signo intellectus habeť ꝛ volūtas in scdo. lz ḡ aliter in scdo q̄ in primo ¶2° sic. Accepta eadē maiore: accipio aliā mino

rē: ꝑ intellectus in ꝑmo signo oꝛiginis nō ē alteratus: sīl pī in ꝑmo signo nō hꝫ filiuꝫ vel filius nō ē. in scdo aūt hꝫ filiū. ⁊ filius est. ḡ ⁊c. ¶ 3° sic. Dē qđ trāsit ꝺ ocio in opationē necessario mutaī. ꝺs ē hmōi. ḡ ⁊c. Maioꝛ videī manifesta. Minoꝛ pꝛobaī: qꝛ ꝺs nūc creat: ⁊ ꝑus nō creauit. ꝫ ē talis trāsitus ḡ ⁊c. ¶ 4° sic. Impossibile ē eē trāsitū de ꝯdictoꝛio in ꝯdictoꝛiū sine mutatione: ꝑ ꝺs fit de nō volēte volēs. vel ecōuerso hec aūt mutatio nō ē in obiecto: qꝛ ipm cōtingit nihil eē. ꝫ ḡ ē in deo. ⁊ sic pꝛopositū. ¶ Ad ꝑmū istoꝛ dico ꝙ mutatio nō ē nisi in signis successiuis. nō aūt in ꝑmanētibus. cuiusmōi sunt signa oꝛiginis ⁊ nature. ¶ Exemplū. Subiectū ē ꝑus sine passione: nūq̄ tñ mutaī ad eā: qꝛ ꝑus ⁊ posterius ꝑmanētia sunt. ¶ Eodē mō ꝺ ad scām. ¶ Ad 3m dico ꝙ nō fit mutatio in deo: ꝑ in creatura. nō em ꝺ ꝺs nūc creat ⁊ ꝑus non ꝓpt aliqđ qđ sit in deo qđ ꝑus nō erat: ꝑ ꝓpt nouitatē in termino: qꝛ creatura nūc incipit. ¶ Ad 4m dico eodē mō ꝑm Scotū ꝙ sit aliq̄ mutatio ex pte obiecti: ideo nūc ꝺ ꝺs volēs ⁊ ꝑus nō: vl ecōuerso. ꝓducīt em obiectū in eē volito ꝙ ꝑus ñ. de ꝫ alias dicet. ¶ Ad argumentū pꝛ.

Questio. III

Vtrū aliq̄ creatura sit mutabilis. dico sicut Scotus ꝙ aliq̄ creatura ē q̄ est immutabilis. nā ponēda ē vltia forma in vniuerso: ꝑ tali repugnat mutari: qꝛ si mutaret ad aliā q̄ eēt vlteioꝛ mutaret. ¶ Hocaūt ꝓbo sic. Nā sic in mouētibus ⁊ motis ē dare statū ꝑmo in mobilibus ꝙ ē deuenire ad aliqđ mouēs immobile: ita ē deuenire ad aliqđ motū non mouēs: sīc forte ꝑma mā. ¶ Aliud aūt qđ vtrunq̄ ⁊ mouēs ⁊ motū ē. Et sic apparet ꝙ sit vel eē ꝺ in formis. Nā aliq̄ ē forma informata: sīl ḡ erit deuenire ad aliqđ qđ erit ita informatū: ꝙ nō erit informās etiā ē deuenire ad aliqđ qđ ita erit informās ꝙ nō informatū: ⁊ hec ē illa vltima forma. ¶ Cōtra illud q̄ aliquid mutaī ē mutabile. ¶ Dico ꝙ eē mutabile pōt intelligi. vel ꝙ sit rō immutādi aliud. ⁊ sic illa vltia forma ē mutabilis: qꝛ ē illud q̄ subiectū eā recipiēs mutaī. vel pōt dici mutabile: qꝛ recipit in se aliqđ aliud realiī ab ea. sic ē mutabilis.

Questio. IIII

Vtrū ꝺs ꝓducat res nāli necessitate. Qꝛ nō: qꝛ tūc ab eterno ꝓduceret. ¶ Contra Dyo. de di. no. ca. iiij. sīc sol nō ꝑmissa deliberatōe radios diffūdit: sic ꝺs bonitatē suā cōicat. ¶ Hic ē ꝓtroversia i theologos ⁊ pḥos. ¶ Pꝛio ḡ ꝓbo rōnes pḥoꝛ ꝙ ꝺs nāli necessitate oīa ꝓducit. ¶ 2° soluā. ¶ 3° pono rōes varias theologoꝛ. ¶ ꝺ. Rō pḥoꝛ est ista. Perfectissime cause ꝺ attribui pfectissima causalitas: ⁊ ꝑ ꝓñs pfectissimus modus causandi ꝑ necessaria causalitas ⁊ causare necessario sunt perfectioꝛa q̄ ꝓtingēs: quia necessarium nobilius est. ḡ ⁊c ¶ 2° sic. Omis ꝓditio pfectionem dicens componibilem causalitati ꝑmi efficientis est sibi attribuenda. ꝑ necessitas est huiusmodi. ponitur eī in diuisione entis ad dextram: ⁊ est componibilis causalitati ꝑmi entis: quia omia ad dextram posita sunt ponibilia. ergo ⁊c. ¶ 3ª ratio ē ista. In quocunq̄ agente idem est esse ⁊ agere: si esse est necessarium ⁊ agere: constat autem ꝙ est diuinum est necessarium. ergo ⁊ agere. ¶ 4ª ratio est. Summo enti necessario nihil potest ꝙ accidens competere: ꝑ deus est huiusmodi. cōpeteret autem sibi agere ꝙ accidens si ꝓtingenter ageret: quia illud quod contingenter agit ꝙ accidens agit: ⁊ non ꝙ se. ¶ Ad ꝑmum istoꝛ dico ꝙ si talis conditio esset componibilis debet sibi attribui. ꝑ necessitas non est sibi componibilis. ¶ Exemplum. Omnis ꝓfectio debet attribui ꝓpo. ꝑ ꝓfectioꝛ esset sibi humanitas si esset natura spiritualis. ergo debet sibi attribui non valet ꝓpter componibilitatem. ¶ Ad 2m dico ꝙ licet necessitas sit cōponibilis ꝑme cause q̄tum ad illud ꝙ est. quia vt sic est necessaria: tamen si ꝓsideretur virtualiter: quia vt sic respicit contingentia. ideo necessitas vt sic est sibi incomponibilis. ¶ Ad 3m dico ꝙ actio que est formaliter in deo est necessaria. quia est deus. Si autem ꝓsideratur q̄tum ad illud ꝙ respicit virtualiter: quia illud est contingens impossibile est ꝙ actio sit nisi contingens. ¶ Ad 4m dico ꝙ accidere pōt intelligi dupliciter. Vel formaliī ⁊ sic maioꝛ est vera: quia summo enti ⁊c. Vel potest intelligi accidere denominatiue. s. extrinseca denominatione. ⁊ vt sic dico ꝙ maioꝛ ē falsa. ⁊ aliquid conuenit deo ꝑ accidens. ¶ Ꝫ rema. difficul. Deus em agit ex plenitudine bonitatis. constat autem ꝙ necessario est bonus. ergo ⁊c. ¶ 2° ꝑ te. Deus agit ex liberalitate ⁊ libere sicut dictum est de plenitudine: sed est necessario liberalis: ⁊ liberaliī eēt inuidus. ¶ Ad ꝑmum dico: ꝙ ex plenitudine pfectionis habet deus ꝙ sit ꝓductiuus: vel ꝙ possit ꝓducere: ꝑ ꝙ producat non est necessarium. Nec sequitur necessario plenitudinē pfectionis: quia si non actu ꝓduceret adhuc eēt ꝓductiuus ¶ Ad 2m dico ꝙ licet eodem modo posset dici ꝺ liberalitate sicut dictum ē de plenitudine. tamē aliter potest dici ꝙ liberalitas sua q̄tum ad necessariam ꝓductionē solum saluatur ad necessaria vbi se communicant ꝙ amoꝛē. ¶ Ꝫ adhuc rema. difficul. Quia omni potētie passiue videtur tanta necessitate coꝛrīdere actiua q̄ta ipsa est passiua. sed creature sunt necessario ꝓdu-

cibiles. ḡ ꝛc. ¶ Dico q̄ necessario ipa potētia ē productiua nō producēs. ¶ Sz ꝛ. Frustra ē potentia q̄ nō reducit ad actuz. ¶ Rndeo ꝛ dico q̄ in deo ē necessario potētia productiua: ꝑ nō sequit q̄ eēt frustra si nō produceret: qz sufficit ad ꝑ q̄ nō sit frustra q̄ posset reduci: vel possit reducere: ꝛ maxie qñ ē pfectio agentis. ¶ Nūc scdo videndū est de rōnibus theologoꝝ pbantiū ptez oppositam. ¶ Et breuit reducunt ad q̄ttuor vias. ¶ Alīq̄ em̄ pbāt sic. Oē agens nāle p nāz agit ppt̄ pfectōez sui. deus em̄ nō pōt agere pter pfectōnez sui: qz ipe ē pfectissimus. ḡ si agit ppt̄ pfectōez: agit ppt̄ pfectōez alterius: ꝑ pter aliud nō pōt necessario agere. ḡ libere agit ¶ 2° sic. Agēs ppt̄ finē: ꝛ p ꝓñs diligēs finez: ꝛ alio ppt̄ finē nō necessario: diligit ea q̄ non habēt necessariā ꝓnexionē ad finē: ꝑ creature non habēt ꝓnexionē ad finē. ḡ respectu illoꝝ non se habet necessario. ¶ Ad p̄mā ist̄az q̄ ds ppt̄ infinitatē pfectōnis sue necessario agit. ꝛ nō ppt̄ acq̄sitōez pfectōis alterius. ¶ Et ppterea ꝓcluderet q̄ pr̄ nō nālit̄ produceret filiū: qz nihil sibi aduenit. ¶ 3ª etiā rō supponit vnū q̄ oportet probare. ſ. q̄ creature nō habēt necessariā ꝓnexionē ad deū: q̄ negato nihil valet. ¶ ꝓpono ḡ rationes Scoti. Et arguo sic. Omne ens quod est summe necesse esse simplr̄ pōt eē omni alio non posito qđ ē minus necesse eē. ¶ Hoc pbo dupliciter. ¶ ꝓmo ex rōne magis ꝛ minus impossibilis. ¶ 2° ex vero ꝛ falso. ¶ ꝓmo sic. Nam si vnū impossibile habeat duas rōnes impossibilitatis: ꝛ aliud vnam tm̄. sublata vna rōne impossibilitatis ab vtroq̄ vnum remanebit possibile: qz nō habebat nisi vnam rōnem impossibilitatis. ꝛ illa intelligit̄ tam abstracta. aliud aūt qz habebat duas ꝛ nō est abstracta nisi vna intelligit̄ impossibile pp̄ aliā remanentē. si ḡ ex minus impossibili sequat̄ maius ipossibile. poterit ex possibili seq̄ impossibile. ¶ Ex ꝑ pz ppositio. Illud ē magis necesse eē cuius oppositū ē maius impossibile. ꝛ illud minus necesse eē cuius oppositum ē minus impossibile. si ergo ex remotōe minus necessarij sequit̄ remotio magis necessarij. ex possibili sequit̄ impossibile: qđ est manifeste falsum. ¶ 2° sic. Si magis vez̄ habeat duas rōnes ꝟitatis: ꝛ minus vnā tm̄. sublata vna ab vtroq̄ vnū remanebit falsum: ꝛ aliō vez̄. ¶ Si ḡ ex minus falso sequit̄ magis falsuz resoluēdo erit dare q̄ ex ꝟo sequit̄ falsum. magis em̄ necesse ē maius vez̄: ꝛ minus necesse minus vez̄. ¶ Si ḡ remoto minus remouetur maius: sequit̄ ex ꝟo falsum. quod est incōueniēs. Accipio ḡ maiorē ppositōis sic pbatā. Qñ aliq̄d ē summe necesse eē: illud pōt esse omni alio nō posito qđ nō est ita necesse eē: ꝑ si necessario pduceret: ablato pducto qđ ē minus necesse esse ip̄m nō posset eē. ḡ sequit̄ necessario q̄ ds est sic summe necesse eē q̄ nihil aliud eēt necessario ex̄ se. ¶ Cōfirmat̄. Quia si necessario produceret referret̄ relatōe q̄ ita ē necesse eē sicut deus. impossibile ē aūt aliquā relatōz simplr̄ necessariā eē ad terminū ꝓtingētem creature aūt ꝓtingentes sunt. ḡ nō pt̄ referri nec p ꝓñs creare. ¶ Ido stea arguit̄ supposito q̄ deus coagat cause scde ¶ Et p̄mo sic. Qñcunq̄ aliqua agētia ordinata sunt si p̄mum mouet necessario: ꝛ scām necessario mouebit. maxime si scām non mouet vbi: quia motum tāta necessitate mouebit q̄ta mouetur. cum ergo deus sit p̄mum agens omnia in veritate sua continens: ꝛ causans omnes effectus si ipe necessario ageret. oīs cause necessario agerēt. ꝛ ꝓñs omnia erūt de equali necessitate. ¶ 2° sic. Cum ois causa scda dependeat a p̄ma ꝛ in eē ꝛ in fieri: ꝛ p ꝓñs in actione. si p̄ma necessario causet: oīs necessario causabunt. ꝛ sic omnia de necessitate euenirent. quod est manifeste falsuz. ¶ Sz oīs iste rationes supponūt vnum quod est dubium quod. ſ. negat̄ a multis fidelibus: ꝛ tenētibus ꝓclusionem q̄ ds cōi cat omia. ¶ Dicūt em̄ aliq̄ q̄ deus dat vim causatiuam alijs ꝛ ꝓseruat: ꝛ nō plus. ¶ Ideo probat̄ aliter. ¶ ꝓmo sic. Deus ꝓtinet virtualit̄ causas secundas. ḡ ꝛ effectus earū virtualit̄ ꝛ immediate ꝓtinebit. ¶ Tunc arguo sic. Oē necessario agens ꝓtinens virtualiter aliquem effectum sicut agens. tale p̄us agit q̄ aliud: ita effectus citius ponet̄ p istud q̄ p aliud: ꝑ deus ē agens de necessitate: ꝛ ꝓtinet effectus omnium causarum secundarum. ꝛ p̄us causat ordine nature q̄ cause secunde. ḡ necessario producet omnes effectus earum. ¶ 2° sic. Causa agens de necessitate ꝓtinens effectum ꝑm omnem pfectionem effectus: necessario producet effectum: ita p fectum sicut potest produci effectus: ꝑ deus est huiusmodi. ergo quicquid erit in vniuerso erit pfectissimum. ¶ 3° sic. Causa agens de necessitate non impedibilis producit omnia que potest: ꝛ sic cum deus omnes effectus possibiles contineat: erunt tot producti quot producibiles: sit̄ non dimitteret malum in vniuerso: quia infinitum causabit bonum. ¶ Nūc pono rōnes alias que pñt moueri. Suppono em̄ vnum quod fuit ꝛ ē satis cōis ꝓceptus pbor. ſ. q̄ elementa non sunt dispositā sicut patet: vt apta nata sunt disponi. grauiora em̄ debēt eē deorsum. Aqua em̄ ē grauius inter alia p̄ter terram: ꝛ ita aqua debet coopire terram. ¶ Ad quod dicūt philosophi videntes hoc q̄ natura naturans sic prouidit pro salute aliquoꝝ aialium que non pñt viuere in aqua. ¶ Hoc ergo supposito arguitur sic

Dē agēs de necessitate ꝓducit effectū ꝑm q effectus natus ē ꝓduci vel agi ꝑm nāz suā ꝓpaz ꝫ ꝑm nāz ꝓpriā elemētoꝝ aq̄ debuisset coopire terrā ex oi pte. ḡ si deus nāliṫ ageret sic aquam necessario ꝓduxisset. ¶ Maioꝛ pz: qꝛ si ars naꝛ uifactiua eēt in ligꝛnis sic faceret nauez. ¶ 2° sic. Ñcū q̄ aliq̄ agēs ꝑtermittit aliq̄d a suo effectu q̄ sibi aptū ē ꝓuenire: illud non agit de necessitate. Hoc pz. Nā tale nō ꝑmittit aliq̄d q̄ nō est in ptāte sua ꝑmittere: ꝫ aūt nō est in ptāte sua ꝑmittere si agat de necessitate. Hoc ꝓbo necessario. qꝛ nō pōt ꝓducere nisi ꝑm q ꝓtinet nō aūt ꝓtinet effectū nisi ꝑm q effectus nāliter natus est eē. ḡ sic ꝓducit. ꝓpṫ ḡ melioꝛē finē nihil dimittit de eo q̄ natū est nāliṫ ꝓuenire effectui. cū ḡ aq̄ sit nāliṫ nata coopire terrā vndiq̄ necessario eā sic ꝓduxisset nō obstāte salute aialiū. ¶ 3° sic. Nullū violentū pōt eē ꝑpetuū: nisi a cā libere detinēte. ꝫ aer violēter ē imediate su ꝑ terrā: videṫ ḡ tractus a vacuo ne sit vacuū. ḡ necessario ꝫ erit ab aliq̄ agēte libere illō immediate sup terrā detinēte. Siꝛ violentū ē aquā esse ex suū ꝓꝛiū locū: cū ḡ videmus q ita sit erit ab aliq̄ cā libere detinēte. ¶ 4° sic. Dē agens nāli necessitate sp agit idē in passo eodē mō disposito: ꝫ oēs ptes terre sunt eiusdē rōnis: ꝛ vni fozmiṫ respectu talis agētis dispositē ꝛ ptes aq̄ siꝛ. si ḡ deus necessario agit debuisset in omnibus ptibus causare idez: ꝛ sic coopuit aq̄s. ita oēs. Siꝛ sicut aliq̄s ptes aq̄ posuit nō in terra sic omnes. siꝛ ō aere ꝫ ꝓuincit. ¶ Cōfirmaṫ ista rō dupliṫ. ¶ Primo ex motu terre. Eiusdem em rōnis ē tota terra ꝛ vna globa. ḡ illud q̄ ꝓuenit vni globe pōt ꝓuenire toti terre. ꝫ vni ꝓuenit interdū motus circularis. ḡ toti terre poterit ꝓpetere motus circularis: ꝫ cuilibet potentie passiue coꝛrñdet actiua potētia. Iste potentie passiue nō pōt coꝛrñdere nisi actiua que ē in deo. ḡ deus poterit terrā circulariter mouere. ꝫ q̄cūq̄d potest ꝑ te necessario agit saltem aliquando. ergo aliquando mouetur tota terra circulariter. ¶ 2° ꝓfirmaṫ ex motu circulari celi. Et pri mo sic. Quandocunq̄ aliqua fozma est componibilis alicui subiecto ꝑ vno instanti: ꝛ erit ꝑ toto tempe. Ista pz. Quia si est componibilis ꝑ vno instanti subiecto non repugnat: ꝛ sic sp componibilis: ꝫ celo est componibile vnum vbi ꝑ aliquo vno instanti. ergo non repugnat q̄z tum est ex natura celi ꝑ toto tempoꝛe. pōt ergo celum ꝑ toto tempe stare cum isto vbi: ꝫ potentie passiue coꝛrñdet actiua. ergo opoꝛtet q hoc coꝛrñdeat in ꝑmo agente necessaria potentia q̄ celum poterit q̄escere: ꝫ si ita est cū necessario agat ꝑ te celū sp q̄escit. ¶ 2° sic. Ñcū q̄ aliqua sunt eiusdem rōnis fozmalis si vnum nō repugnat alicui: nec reliquū: ꝫ motus celi circularis ad dextram ꝛ ad siniſtram sunt eiusdem rōnis. motus aūt celi est ad dextram. ergo si sibi nō repugnat moueri ad siniſtram poterit idem moueri: ꝛ non nisi a deo. ergo deus poterit mouere ad siniſtram. ꝛ si potest. ergo necessario mouebit: quia agit de necessitate: ꝛ sic celum mouebitur oꝑositis motibus. ¶ Sed dices nō est eiusdem rationis: ꝫ oꝑositus ꝛ componibilis. ¶ Contra. Non potest dici q sit alterius rōnis. quia terminus acquisitus ꝑ vtrumq̄ est eiusdem rationis. ¶ Si autem dicas q est incomponibilis habeṫ ꝓpositum. quia agens continēs in sua virtute duos effectus incomponibiles in eodem passo neutrum poterit causare si naturaliter agat. cum ergo deus ꝑ te naturaliter agat neutrum poterit causare. quod ē falsum. ¶ 3° sic Quandocunq̄ subiecta eiusdem rationis sunt nata recipe foꝛmas eiusdem rationis ad quemcunq̄ gradum vnum illoꝝ est natum ꝛ aliō: ex q̄ tam subiecta q̄z fozme sunt eiusdem rationis. non videṫ causa oꝑositi: ꝫ duo oꝛbes sunt homogenij ꝛ subiecta eiusdem rōnis. ergo eq̄ velociter mouebitur coꝛpus inferioꝛis oꝛbis sicut supioꝛis. ergo aliqua causa actiua erit que poterit facere: ꝫ hec est nisi ꝑma: cum ergo de necessitate agat ꝓducet vel causabit motum in inferioꝛe oꝛbe eque velocem sicut est motus superioꝛis oꝛbis: ꝛ ita eque velociter mouebuntur: quod est falsum. ¶ Si dicatur q coꝛpa oꝛbium non sunt eiusdem rationis. ¶ Tunc arguo sic. Omnes partes sunt eiusdem rationis. hoc nullus debet negare: ꝫ partes que apꝛopinquant ad polum tardius mouētur. ergo possunt eque velociter moueri. ꝛ ꝑ ꝓsequens a deo: ꝛ sic cuꝝ deus de necessitate agat mouebit eque velociṫ oēs ptes eiusdem oꝛbis. ꝛ sic ꝑ te minus a polo distantes mouebuntur eque velociter: cū magis distantibus. ¶ 4° sic. Quādocunq̄ aliqua loca sunt eiusdem rationis: q̄cūq̄d est natum q̄escere in vno ꝛ in alio. ꝫ hemisperium superius ꝛ inferius sunt eiusdem rationis. ergo stella q̄ quiescit in hemisperio supioꝛi: poterit quiescere in inferioꝛi. ꝛ sic erit dare potentiam potentē illud ducere ad actum: nunc illud non potest esse nisi deus: ꝛ ꝑ ꝓsequēs deus de necessitate faciet: cuius oꝑositum est manifestum. ¶ Confirmaṫ iste rationes multipliciter. ¶ Primo sic. Accidentalis oꝛdo non potest reduci in causaz naturaliter agentem. Loco accidentalem oꝛdinem q̄ est inter omnia q̄ pñt stantibus naturis eoꝝ aliter oꝛdinari: sed inter radios causatos a sole vnum in mane ꝛ aliuz in meridie est accidē talis oꝛdo. opoꝛtet ergo q reducaṫ in aliquam causam liberam q hic sit in mane causatus ꝛ

por ⁊ alius in meridie ⁊ posterior. ¶ 2° sic. Partes in aliq̃ toto accidẽt alik ordiate pñt alio mõ ordinari. ꝫ sol hz multas ptes q̃ q̃dã sunt eiusdẽ rõnis ⁊ pñt alik ordinari. nõ em repugnat vni pti eẽ in situ alterius. q; g̃ sint sic dispositе ⁊ ordinate cũ essent alik disponibiles ⁊ ordinabiles. oportet in cãz liberã reducere. qz si in cãm naturalẽ q̃ rõne eẽnt sic ordinate eadẽ rõe alik. ¶ 3° sic p rõnem Scoti qñ agẽs nãle nõ ẽ terminatũ ad vnũ eiusdez rõnis: non determinak ex se ad certũ numex. cũ g̃ stelle sint eiusdẽ rõnis: nec determinank de se ad certũ numex: infinitas eis nõ repugnabit. ⁊ nõ pñt pduci nisi a deo ergo deus cũ nãli necessitate pducit: tot pducet q̃t sunt pducibiles: ⁊ sic pduceret infinitas quod ẽ falsum. ¶ Si dicak q; nõ sunt stelle eiusdem rõnis saltem non põt negari q̃n ptes solis sunt eiusdem rõnis. ¶ Et tunc arguo sic. Quãdocunq; natura non est determinata ad certuz numerum partium ex se si determinek: oportet q; hoc sit ab aliquo agente libere. sed natura solis est hmõi: quia non determinat sibi vnam ptem: vtpote vnius miliaris. nec p ꝯsequẽs tot quin plures possit in se habere: determinak ergo ab aliquo libere agente. ¶ Silr põt argui de aiabus: quia deus non est determinatus ad pducendum vnam. ergo nõ determinat sibi certum numex: ⁊ p ꝯsequẽs poterit ⁊ causabit infinitas. ¶ Ad argumentuz factum in ꝑncipio p dicta patet.

Di. X Questio I

Spiritus Circa

ꝫ distinctõez. x. q̃rik. Utz diuia volũtas sit ꝑncipiũ pductiuũ spũssci q; nõ. Augu. xv. de tri. Spũssanctus pcedit necessario. ¶ Cõtra idẽ Augus. dic q; spussc̃us pcedit p modũ amoris. ¶ Hic intro ducunk q̃ttuor opiniones. Quidã dicũt q; spiratio actiua solũ ẽ ꝑncipiũ spũssci q; q̃n aliqua actio ꝯuenit alicui ⁊ repugnat alteri: sibi ꝯpetit p illud in q̃ distinguunk. ꝫ spiratio ꝯuenit pri: ⁊ filio repugnat. spũsscũs spiratõe ãt pcise distinguik ab eo q̃ spiratio ẽ ꝑncipiũ spũssci. ¶ Alij dicũt q; eẽntia ẽ ꝑncipiũ ipius totale: qz in oi producte vniuoca terminus dz eẽ eiusdẽ rõis: cũ ꝑncipio pductiuo. ꝫ diuia eẽntia ẽ terminus p ductõis spũssci ẽm Augu. xv. de tri. diuinã essentiã põstat sine ꝑncipio spũssci de pre ⁊ filio etna pcessio. q̃ eẽntia ẽ ꝑncipium totale in vtraq; emanatõe. ¶ Alij dicũt q; eẽntia cũ actia spirationẽ q̃si dekmiata: qz cã vlis nõ dekmiak ad aliq̃d pducẽdũ nisi p cãz pticularẽ: ꝫ eẽntia diuia ẽ ꝑncipiũ vle in vtraq; emanatõe. q̃ optet q; ad illã dekminatã determinek p aliq̃d ppriũ illud nõ est nisi spiratio actiua. q̃ ⁊c. ¶ Alij dicũt q; sola volũtas spirat. ¶ Opinio 5ª ẽ: q; nec essentia nec spiratio actia: ꝫ actus amoris mutui q̃ se diligũt pr̃ ⁊ filius: qz sic intellectus p actũ simplicis notic̃ie ẽ ꝑncipiũ notic̃ie declaratie q̃ dz verbũ: ita volũtas p actũ simplicis ꝯplacẽtie ẽ productiua amoris incẽtiui qui dz amor spiratus. Ista videk intẽtio Augus. xj. de tri. Ubi oñdit ex intentõe q; pr̃ ⁊ filius spirãt spm̃sanctũ amore ꝯcordi. ¶ Sz nullus istoz mõz põt stare. Primus non. Tum quia non ꝯtinet spiratio actiua essentiam que est terminus: nec formalik nec virtualiter. Tum quia non põt esse ꝑncipiũ agendi: quia relatio: ⁊ quia non dicit pfectionẽ simpliciter. ergo ⁊c. ¶ Secundus etiã non põt stare. Tum quia in vtraq; emanatiõe si eẽntia eẽt ꝑncipiũ ⁊ terminus: tũc pductões eẽnt eiusdẽ rõnis. Tũ quia determinata pductio ẽ a ꝑncipio determinato. essentie autem ꝓncipium est determinatum. g̃ ipa non erit ꝑncipiuz totale. ¶ Tertius etiam stare non põt. Quia quod est rõ determinandi ꝑncipium ad pducendũ: non põt esse pductio ipa. Tum quia relatio non se habet ad modum forme specifice: sed forme indiuidualis. g̃ ipa non erit determinans. ¶ Nec quartus stare potest. Quia voluntas non continet formaliter nec virtualiter terminum spirationis qui est essentia. Tum etiam quia ipa spiratio non esset vniuoca ꝓductio. ¶ Nec rationes valent p ista ꝑma opinione: quia licet pater ⁊ filius vt distinguuntur a spiritusancto nõ habeant formam communem qua distinguuntur a spiritusancto nisi spiratione. habent tamẽ ꝑncipium pductiuum sine termino. ⁊ spiritussanctus habet cum termino. ⁊ hoc sufficit. ¶ 2ª p secunda opinione non valet: quia ad ꝓductionem vniuocam sufficit q; terminus sit eiusdem rationis cum ꝑncipio saltez partiali. ⁊ ita est hic sicut dicetur. ¶ 3ª non valet. quia ipa pductio non põt esse determinans ad se: ꝫ sufficit voluntas. ¶ Quarta etiam non valet. Quia ipa voluntas licet sibi conueniat spirare: ideo concluditur q; ipa concurrit. tamen non ꝯcluditur totaliter. Non em oportet q; omne ꝯcurrens spiret: ꝫ sufficit q; vnum libere: ⁊ hec ẽ voluntas. ¶ Ideo ad questionem respondeo ⁊ dico quattuor conclusiones. ¶ Prima est: q; diuina essentia est partiale ꝑncipiuz concurrens in ratione obiecti. ¶ Et hoc ꝓbatur. Quia si non: tunc ꝓductio non esset vniuoca. Tum quia nihil continet terminum nec formaliter nec virtualiter nisi essentia. ¶ 2ª conclusio est q; voluntas est ꝓncipium partiale concurrens in ratione potentie: quia impossibile est actum spirandi esse nisi concurrente voluntate. sicut nec actus dicendi: nisi ꝯcurrente intellectu. ꝫ per spi-

rõez ꝓducit spũsscũs. ¶ 3ª ꝯclusio ẽ: q̃ ista duo sunt vnũ ꝑncipiũ totale. lz sequit ex ꝑmissis. qz vtrũq; ꝯcurrit 7 neutr; sufficit. Nã impossibile ẽ respectu eiusdez ꝓduci duas causas vel duo ꝑncipia totalia ec̃. ¶ 4ª ꝯclo ẽ: q̃ eẽntia ꝑncipalius ꝯcurrit: qz illud qđ ꝯcurrit in aliq̃ ꝓducti one sicut ꝑncipiũ vle. ꝑncipalius ꝯcurrit q̃ illud qđ ꝯcurrit vt ꝑncipiũ pticulare eẽntia diuina ꝯcurrit vt ꝑncipiũ vle. voluntas ꝺo vt pticulare. ¶ Ꝺz instat ꝛ̃ istas ꝯclones p ordinem. ¶ Ꝺcio ꝛ̃ ꝑmã sic. Nullus actus ẽ liber nisi a libera potentia elicitus. actus g̃ a nã elicitus 7 a volũtate lz posset dici liber rõe volũtatis: tamẽ poterit dici nãlis rõe nature. ¶ Cõtra scđaz conclusionẽ. qz ꝑncipiũ p̃habẽs terminũ adeq̃tum nõ ꝑt vlterius ꝓducere. ꝟ eẽntia diuia in ꝓductione ꝺbi eq̃ hz terminũ adeq̃tum sicut intellectus. g̃ sicut intellectus nõ ꝑt in aliud. g̃ nec essentia. ¶ Cõtra tertiã ꝯclonẽ. ¶ Ꝺcipiũ habẽs terminũ adeq̃tũ nõ ꝑt vltra ꝓducere: ꝟ voluntas diuia in spũsco hz terminũ adeq̃tũ. g̃ nõ poteri t ꝓducere creaturã. ¶ Ꝑ. Quia ipa diuina volũtas sola ẽ tãte vel eq̃lis pfectõis: q̃te pfectionis ẽ eẽntia sit cũ volũtate: cum in infinitis nõ sit ineq̃litas. 7 ideo ista sufficiẽs ẽ ad ꝓducẽ dũ p se sic̃ cũ eẽntia. ¶ Cõtra q̃rtã ꝯclonẽ. Tuz qz ꝓductio magis specificat a voluntate q̃ ab eẽntia. g̃ ẽ a volũtate ꝑncipalius. tũ qz ꝑncipia eiusdẽ rõnis eodẽ ordine sp ꝯcurrũt. ꝟ qñ ꝓducit amor spũs in creaturis sp obiectũ ẽ minus ꝑncipale: 7 volũtas magis: 7 tñ volũtas in ꝺo 7 in creatura ponit eiusdẽ rõnis: 7 in creaturis ẽ minus ꝑncipale obiectũ. cũ g̃ sint eiusdẽ rõis eodẽ mõ erit in diuinis. ¶ Ad ꝑmum istoz ꝺico q̃ qñcunq; multe cause ꝯcurrunt ad vnum effectum: si vna est libera: totus effectus est liber. bene ergo sequit: quia actus est a potentia libera. ergo liber. ꝟ non sequit est actus a potentia naturali. ergo non est liber: quia potentia libera poterit ꝯcurrere. ¶ Exemplz de necessario 7 ꝯtingenti: quia ex altera de ꝯtingenti. 7 altera de necessario sequit ꝯclusio de cõtingenti 7 nunq; de necessario. ¶ Eodem modo ex altero ꝑncipio libero: 7 altero naturali. sequitur q̃ actus sp sit liber. ¶ Ad 2m ꝺico q̃ essentia diuina habet in seipa ꝟtutem ꝯcurrẽdi cum intellectu 7 vt sic habet in filio terminuz adequatum nec ꝑ istum modum põt aliquid vlterius ꝓducere habet etiam ꝟtutem ꝯcurrendi cum voluntate ad spirandum. 7 vt sic non hz terminum adeq̃tum in filio: lz g̃ habeat terminum adeq̃tum in filio sub vno mõ 7 vna ꝟtute. non sequit q̃ simpliciter habeat: quia non ꝟm ꝟtutem spiratiuã: sic̃ ignis põt habere terminum adequatum ꝟm vim illuminatiuã: lz non habeat ꝟm vim calefactiuam. ¶ Ad 3m ꝺico eodem mõ: q̃ volũtas hz duplicẽ modum ꝓducẽdi. vnum necessariũ 7 alium ꝯtingentem. lz ergo habeat terminum adequatum in spũsancto ꝑ q̃to est ꝑncipiũ necessarium: non tamen vt ꝯtingens. Et quando ꝺr de infinitate: ꝺico q̃ lz infinitas eque conueniat essentie sicut voluntati 7 econuerso. tñ ꝑncipalius ꝯuenit essentie: quia ꝑmo eẽntia intelligit infinita: lz ergo ꝑmo ipa sit 7 ꝑncipalius infinita: non tamen pfectius ¶ Ad 4m ꝺico: q̃ magis specificatur ꝛiginalit̃ ab essentia: quia magis habet esse ab ea. tamen quantum ad denominationem potest plus specificari ab eo a q̃ habet minus esse: sic actus intelligendi in creaturis specificatur ab obiecto: licet ꝓncipalius habeat esse a potentia q̃ ab obiecto. Et quando ꝺicitur q̃ in creaturis obiectum minus ꝑncipaliter concurrit. ¶ Ꝺico q̃ ordo ille est accidentalis: 7 ideo non oportet q̃ ita sit vbiq;. in creaturis enim interdum inuenimus q̃ principalius est ab obiecto. sicut in beatudine. ergo ordo iste q̃ ꝑncipalius concurrat non est essentialis. regula tamen est vera: q̃ maius vniuersale ꝑncipalius cõcurrit. ¶ Sed hic sunt alique difficultates speciales. ¶ Ꝑrima est. Cum ꝓductio spiritussancti ꝺicatur eque necessaria sicut ꝓductio filij: quare ꝺicitur magis libera q̃ ꝓductio filij: vel minus naturalis. ¶ Ꝺico q̃ libertas accipitur multipliciter. ¶ Aliquãdo em̃ sumitur vt distinguitur contra necessarium: 7 sic nulla libertas est in diuinis: eo q̃ necessitas est modus intrinsecus omnium diuinoꝝ. ¶ Aliquando sumitur vt distinguit ꝛ̃ coactionem sic omnes potentie anime libere ꝺicunt: eo q̃ nulla ad actionem suam cogitur. ¶ Aliquando accipit vt distinguit ꝛ̃ seruitutem. 7 sic potentie anime rõnalis sunt libere. ¶ Aliquãdo vt distinguit ꝛ̃ subordinatum. sicut vna scientia alteri subordinat. 7 illa cui alia subordinat ꝺicit libera respectu alterius. Et ideo methaphisica ꝺicitur libera respectu aliarum scientiaꝝ. Nullo istoꝝ modoꝝ sumitur hic libertas. de ꝑmo modo ptz 7 de omnibus alijs: quia omnia que sunt in diuinis sunt libera: eo q̃ non est ibi coactio: quo ad ꝑmum: nec seruitus quo ad secundum: nec subordinatio quo ad 3m. ¶ Accipitur autem alio modo vt distinguitur ꝛ̃ naturam 7 naturale. Accipiendo autem isto modo ꝺico ꝑmo quid est naturale vel liberum: accipiẽdo regulam generalem q̃ omne ꝓductiuũ ꝑncipium cuius effectus põt ꝺici natus: est ꝑncipium naturale. vnde natura est ꝑncipium natiuitatis: omnis aũt potentia ꝑter voluntatem est hmõi quia. s. eius effectus posset ꝺici natus: 7 p ꝯsequẽs q̃libet potẽtia cuius actus vl effectus nõ

põt dici natus est libera. ⁊ nulla potẽtia ẽ talis nisi p̃cise volũtas. hic ẽ q̃ p̃cise volũtas ẽ libera. Si dicas vñ ẽ ḃ q̃ solũ ꝓductũ a volũtate nõ p̃t dici nisi natũ. ¶ Dico q̃ nõ ẽ dare aliquã cãz: nisi qz ẽ a tali potẽtia. Et si dicas q̃re potentia ẽ taľ. ḃ ẽ status. sic vľ ẽ status in cãis formalibus. Si q̃raľ a me q̃re albedo disgregat: dicã qz albedo ẽ taľ forma. ſ. albedo: nec ẽ dare aliaz cãz. sic est in ꝓposito. ¶ Dico g̃ q̃ ideo ꝓductio spũssci libera ẽ: qz a tali p̃ncipio. ſ. potẽtia vltiata q̃ libera ẽ: ꝓductio ãt filij. qz ẽ a p̃ncipio totali nãli. ío ipa ẽ mere nãlis ⁊ nõ libera. ¶ 2ª dif. ẽ si libertas simplr: ⁊ libertas arbitrij sint idem. ¶ Dico q̃ libertas abstrahit a libertate arbitrij sic rõ ꝓductiõis a rõe factõis. ita q̃ libeꝛ se hz in plus q̃z libeꝛ arbitriũ. libeꝛ em̃ arbitriũ ẽ p̃cise circa illa circa q̃ volũtas: ⁊ põt aliľ se habere. ſ. circa ꝓtingẽtia. libeꝛ ãt simplr circa necessaria. nã libertas stat cum necessitate vt abstrahit a libero arbitrio. ⁊ isto mõ abstrahẽdo dicimus q̃ spũssciũs libere ꝓducit lz necessario: creatura ãt nõ libere absolute: ꝑ libere libertate arbitrij. ¶ 3ª diffi. ẽ q̃ libeꝛ nõ videľ aliud eẽ: nisi actũ suũ habere in sua ptãte. ¶ Dico q̃ potẽtia ex ḃ q̃ libera: nõ se hz ad ȝria vel ȝdictoria: ꝑ stãte cũ determiatõe ad actũ suũ sufficit q̃ nõ ꝓducat p modũ natiuitatis. ⁊ ḃ vbicũq; saluaľ sufficit ad rõez liberi. habere ãt se ad opposita ẽ ȝditio liberi arbitrij: vt addit supra libertatem ¶ 4ª diffiċ. ẽ vtz volitio q̃ ds suã eẽntiã diligit sit libera. ¶ Dico q̃ actus diligendi diuinus respectu eẽntie sue ẽ mere nãlis. qz nõ ẽ p̃ncipiatª ꝑ innascibiľ mere nãliter. volitio g̃ nõ ꝓducit a volũtate: ꝑ ẽ in volũtate. hec ãt nõ ẽ i libertate volũtatis: sic nec receptio volitõis. voluntas em̃ nr̃a vt actia libera dr: nõ tñ vt receptia. sic ẽ in ꝓposito. ¶ 5ª diffi. ẽ quõ volũtas p̃t necessaria se habere respectu spũssci cũ ipa de se sit potentia libera ⁊ ꝓtingẽs. ¶ Scotus videľ dicere q̃ lz volũtas sit ꝓtingẽs respectu eoꝝ q̃ sunt ad finẽ: necessario tñ respicit finẽ. Sz ḃ nõ sufficiť. nã ꝑm eũ volũtas nr̃a nõ solũ circa ea q̃ sunt ad finẽ se hz ꝓtingẽter. ꝑ etiã ex eo q̃ talis potentia se hz ꝓtingẽter respectu finis. Eodẽ mõ dico ď volũtate dei. ¶ Ideo p̃t dici aliľ q̃ volũtas circa ꝓtingẽtia ꝓtingẽter se hz. tñ ḃ nõ p̃t. ⁊ rõ est qz actus spiratõis ẽ idẽ realiť cũ suo p̃ncipio: ẽ em̃ spirare in diuis indistinctũ realiť a suo p̃ncipio. ſ. ab eẽntia. spirari ãt q̃ ẽ ꝓduci passiue est idẽ cũ suo termio. ⁊ qz tã eẽntia q̃ ẽ terminus q̃z eẽntia q̃ ẽ p̃ncipiũ: sunt necesse eẽ. hic ẽ q̃ spiratio ẽ necessaria. põt tñ dici q̃ dubium accipit falsum q̃ volũtas ex eo q̃ ẽ libera sit ꝓtingens quia hec ꝓpetas liberi arbitrij. ⁊ addit supra libertatẽ. volũtas g̃ ex eo q̃ ẽ libera abstrahit a ꝓtingẽtia. ¶ 6ª diffi. ẽ quõ volũtas p̃t habere ił lũ duplicẽ modũ p̃nciplãdi oppositũ. ſ. necessario ⁊ ꝓtingenter. ¶ Dico q̃ sic nos videmus q̃ eadez rõ formalis p̃t habere oppositos modos eẽndi. sic volũtas siue entitas diuina hz in deo infinitũ eẽ. ⁊ eedẽ rões formales in creaturis habẽt eẽ finitũ ⁊ limitatũ sic nõ ẽ incõueniẽs q̃ idẽ p̃ncipiũ habeat distinctos ⁊ oppositos modos p̃ncipiãdi. poterit g̃ volũtas diuia p̃ncipiare necessario ⁊ ꝓtingẽter ¶ Sz ȝ. Quęr ẽ q̃ eadẽ rõ formalis idẽptitate specifica aliq̃n p̃t habere oppositos modos eẽndi: ꝑ nõ eadẽ rõ idẽptitate nũerali. Nũc ãt entitas eadẽ nũeraliť intelligiť in deo: ⁊ tñ ẽ necessaria ⁊ ꝓtingẽs respectu spũssci ⁊ creature. ¶ Dico q̃ oppositi mõi intrinseci sunt incõpossibiles siť. ideo volũtas q̃ ẽ in deo hz illũ modũ q̃ ẽ necessitas. Ideo nõ p̃t habere ꝓtingẽtiã formaliť. ¶ Añ dico q̃ volũtas diuia ita ẽ necessaria q̃ nõ ꝓtingẽs loquendo formaliť. ꝑ tñ nõ ẽ incõueniẽs q̃ habẽs vnũ modũ vno mõ: habeat oppositũ alio mõ. lz em̃ voluntas formaliter sit necessaria: põt tamẽ cũ hoc ꝫtualiter esse contingens. ¶ Sed contra. lz modi oppositi sint compossibiles eidem. diuersimode tamen vnifozmiter videntur incompossibiles. Hic autem ponitur necessitas ⁊ contingens vnifozmiter scz ꝫtualiter. Quia respectu ꝓductoꝝ spiritussancti ⁊ creature. ¶ Ideo vltimate dico q̃ oppositi modi sunt incompossibiles. Sz hic in ꝓposito isti modi non sunt ꝓpzie oppositi. quia sunt respectu diuersoꝝ: quia necessitas respectu spiritussancti. ⁊ ꝓtingentia respectu creature. ¶ Exemplum. Color immutat sensualiter ⁊ intentionaliter respectu diuersoꝝ quia vno mõ sensum: alio mõ intellectum. ¶ 7ª difficultas est q̃ ex his dictis non videtur q̃ ratio ꝓbans intellectum distingui a voluntate cõcludat. ꝓbamus em̃ istas potentias distingui. quia vna libere agit: alia naturaliter. cum ergo tantum distinguuntur necessarium ⁊ contingens: cẽtum naturale ⁊ liberum. videtur q̃ sicut p̃ma duo possunt potentie eidez inesse: ita ⁊ alia duo. ¶ Dico q̃ sicut patuit distincio. viij. differentia est inter modos intrinsecos ⁊ q̃dditates. quia modi intrinseci aduenientes nõ variant rationem formalem: sed quidditates bene variant. sic pz q̃ differentia adueniens generi variat rationem formalem. Modo ad ꝓpositum necessitas ⁊ contingentia non sunt rationes formales: sed sunt mõi intrinseci: ⁊ ideo aduenientes non variant: ꝑ dimittunt. libeꝛ ãt ⁊ naturale sunt rationes formales. ⁊ ideo variãt Et sic pz quare arguimus ex naturali ⁊ libero rationes distantes: ⁊ non ex necessario ⁊ ꝓtingẽti: qz duo p̃ma sunt rões formales: alia sunt

modi. ¶ 8a diffi. ē: si alia dz poni potētia spirati-
ua: ⁊ alia creatiua. ¶ Dico q sine distinctōe po-
tētie actus isti eidē ꝓuenire pñt. Tunc pōt dici
q eidē ꝓpetūt distincte aptitudies. sic em eadē
potētia creat ⁊ spirat: ita ista in eadē potētia est
aptitudo nālis ad creandū: ⁊ alia aptitudo ad
spirādū: q⁹ sunt distincte potētialitates ⁊ non
potētie. ⁊ ppt̄ hꝫ dicunt distincte. ¶ 9a diffi. est.
Utꝝ essentia ꝓcurrat ad pducendū ꝟbū ⁊ spi-
ritū sanctū vtꝝ ipa habeat in se duplicē aptitu
dinē. ¶ Dico q sic: stāte em ideptitate oīmoda
essentie: ipe hz alia ⁊ alia aptitudinē. ⁊ ista non
sunt nisi respectus fundamētales vel aptitudi-
nales: ⁊ nō potētie diuerse. ¶ Sz q̄re intellect⁹
nō hz istas diuersas aptitudines. ¶ Dico q nō
ꝑuat nisi vno mō: ⁊ ideo tm̄ vnū hz. nō sic autē
essentia. ¶ Decima diffi. quō inuenit ista distin
ctio virium. ¶ Dico q aia distinguit q̄drupl̄r.
¶ Aliq̄ em distinguit ꝑ ptes eēntiales. sic q̄
diuidit ꝑ vegetatiuū: sensitiuū: ⁊ intellectiuū.
¶ Aliq̄ distinguit ꝑ potētias. sic q̄ diuidit ꝑ
intellectū ⁊ volūtatē ⁊ mēoriam. ¶ Aliq̄ in vi
res: sicut q̄ diuidit ꝑ irascibilē ⁊ ꝯcupiscibilē
¶ Aliq̄ in portōes: sicut in inferiorē ⁊ supiorē.
Et iste ē ordo: quia ꝑm q essentia distinguit in
plures ptes. ita vna ps in plures potentias: ⁊
sīr vna potētia in plures vires. ⁊ eodē modo
vna vis in plures portōes. Cōcupiscibilis em
pōt negotiari circa tpalia. ⁊ sic dz portio inferi-
or. vel pōt negociari circa eterna. ⁊ sic dz portio
supior. g̃ diuisio volūtatis in creatiuā ⁊ spirati
uā ē ꝑ vires: itellectus aūt nō pōt sic distingui.
ꝑ portōes. ¶ Sz ē ne volūtas pductiua spūs
sancti inc̄tū volūtas: vel inc̄tū infinita. ¶ Di-
co q nec inc̄tū volūtas: q⁹ sic ois. nec inc̄tum
infinita: q⁹ sic intellectus: q⁹ infinitus: ꝑ c̄tum
volūtas infinita simul. ¶ Ad auctoritatē in pn-
cipio dico q Augu. accipit necessariū ꝑ psona
nō ꝑ pncipio quo.

Questio II

Utrū essentia diuina sit formalis termi-
nus spiratōis actiue. ¶ Arguo q nō. q⁹
tūc eēt filius: hꝫ est q filius eēt formalis
terminus: cuz essentia sit formalis terminus in
pductōe filij. Contra essentiam de spūsancto p
stat de vtroq; pcessio Augu. ¶ Hic introducū
tur quadrupliciter modi dicendi. ¶ Primus ē:
q voluntas diuia est. quia est pductio vniuo-
ca ⁊ eius pncipiuz est diuina voluntas. quia in
pductione vniuoca formalis terminus vel ra-
tio termini ꝑhabeā in pducente. idē de eēntia.
¶ Scōs modus ē q actus volēdi: q⁹ ꝑm Aug.
spūsanctus ē amor. q⁹ spūsctūs ꝑ modū amo-
ris pducit. ¶ Tertius modus ē eēntia cū relati
one. q⁹ eēntia vt p̄scindit a relatōe ē cōis trib⁹.
⁊ sic nō terminat aliquā pductōez. ¶ Quartus
modus ē spiratio passiua: q⁹ illud est formalis
terminus q̄ pductū distinguit a q̄cunq; alio: ⁊
hmōi ē spiratio passiua. ¶ Cōtra ꝑmū: q⁹ nulla
passio ē rō cōicādi subiectū: ꝑ volūtas ē passio
diuie eēntie. g̃ ⁊c̄. Nec valet rō: q⁹ sufficit q ꝑn
cipiū ꝑncipale sit eiusdē rōnis in pductōe vni-
uoca cū termino. ¶ Cōtra 2m: q⁹ pductio substā
tialis nō pōt habere ꝑ termino aliqd̄ accidēta-
le vel q̄si accidentale: ꝑ talis ē pductio spūsan
cti. g̃ ⁊c̄. Nec valet rō: q⁹ spūsctūs ē amor solū
a pprietate: q⁹ a volūtate pducit. ¶ Contra 3m
q⁹ vnius pductōis ē vnus terminus formalis
ꝑ se. relatio aūt ⁊ eēntia nō sunt sic vnum. ¶ ꝑ.
Tūc em relatio p̄cederet suū terminum. nec va
let rō: quia essentia vt sic nude accepta bñ fun-
dat. ¶ Contra 4m. quia tūc nō esset pductio for
me substantialis ꝑ relationis. ⁊ tunc esset adali
q̄tio. ¶ ꝑ. Ꝓprietas indiuidualis non ē formalis terminus: ꝑ natura ē formalis terminus
Nec valet rō: quia pprietas indiuidualis disti
guit ⁊ non determinat. ¶ Dico g̃ q essentia est
formalis terminus spirationis actiue. ¶ Intel-
ligendum tamen q quia spūsanctus omnia q̄
habet: habet ꝑ pductionem. hinc est q omnia
terminat ꝑ pductionem suo mō cum quodam
ordine. ¶ Primo em pductio terminatur ad es
sentiam: sicut ipa omia alia naturali ordine an-
tecedit. ¶ 2° terminatur ad attributa. quia pas-
siones adequate immediate ipm subiectum cō
sequunt. ¶ 3° ad pprietatem respectiuam: sicut
pductio in creaturis terminatur ad heceitatē.
¶ 4° ad relationes cōmunes sicut quasi ad acci
dentia: sicut pductio calōris. ¶ Primo ad calo
rem. ¶ 2° ad pprietatem vel passionem calōris.
¶ 3° ad heceitatem. ¶ 4° ad similitudinem quaz
habet cuz alio. ¶ Hoc pbatur ꝑ rationes: quia
qualem ordinem habent aliqua in essendo talē
habent in pducendo vel pduci: ꝑ in eēndo ista
talē ordinē habēt. q⁹ ꝑmo eēntia ē. ¶ 2° attribu-
ta. ¶ 3° relatōes originis. ¶ 4° ꝯcones. g̃ talem
ordinem habent in pducēdo. ⁊ sic spiratio acti
ua terminat ꝑmo ad essentiam tali ordine sicut
ista pducunt. ¶ Sed ꝯ istud instatur quadru-
pliciter. ¶ Primo sic. Naz vnius relationis nō
debet esse nisi vnicus terminus. spiratio autez
nō est nisi vna relatio siue pductio. Hic aūt po
nunt plures termini. s. eēntia attributa ⁊c̄. ¶ 2°
sic. Idē nō pōt duabus pductōibus cōicari. si
cut nec pduci. ꝑ eēntia diuina cōicat ꝑ gnatio-
nē totaliter. g̃ videt q sit impossibile q cōmu-
nicet ꝑ spirationem. g̃ non est terminus. ¶ 3° sic
Impossibile est idem cōicatum pfecte ꝑ vnam
pductionem q possit per aliam pductionē cō-
municari. ꝑ essentia diuina intelligit pfecte cō-
municata ꝑ generatōez. g̃ nō cōmunicabitur ꝑ

p ſpiratõez. ¶ 4° ſic. Eſſentia diuia nõ termiat ſpiratõez niſi vt p̃or relatõe: ꝫ vt ẽ p̃or ẽ cõis tribus. ⁊ g̃ vt ẽ cõis tribus terminat. qđ ẽ falſum. ¶ Ad iſta. Ad p̃mũ dico q̃ in his q̃ ſunt idẽ idẽptice duo pñt fundare vnicã relatõez. ita etiam terminare poterũt duo. ſic idẽ eãdẽ relationẽ. ¶ Cõtra. Relatio diſtinguit̃ p terminũ. g̃ vnius relatõis erit p̃ciſe vnus terminus formalis ꝓña pz. q⁊ ſunt diſtincte rõnes diffinitie termiorũ diffiniẽtiũ relationẽ. Dico q̃ diſtinguit̃ per vtrũq; ſic̃ p terminũ totalẽ: ⁊ ideo ſtat vnitas relatõis. ¶ Ad 2m dico q̃ qñ nã accipit eſſe ſimplic̃ impoſſibile, ẽ q̃ duabus ꝓductõibus pducit̃. ꝫ qñ nõ accipit eẽ ſimpl'r: ꝫ in alĩq; p̃t bñ termiare diſtinctas ꝓductões. Exẽplũ. Certũ ẽ q̃ nutritio ⁊ augmẽtatio ſunt diſtincte mutationes ⁊ ꝓductões alterius ⁊ alterius rõnis. Cõſtat ãt q̃ tã terminus nutritõis q̃ augmẽtationis ẽ aĩa rõalis. terminus dico formalis ⁊ vltimatus. ſi g̃ aĩa eẽ ſimpl'r recipet̃ hꝫ eẽt ipoſſibile. ꝫ qz nõ capit eẽ ſimpl'r ꝫ p̃ciſe in hac pte vel in illa. hinc ẽ q̃ nõ ẽ impoſſibile. Eodẽ mõ dico in ꝓpoſito. qz nec p gñatõez nec p ſpiratõez eſſentia capit eẽ ſimpl'r. qz ex ſeipa intelligit̃ eſſe ſimpl'r in p̃or ſigno. tñ accipit eẽ in hꝫ p iſtam ꝓductionẽ. ⁊ p illã. ſ. ſpiratõez in illo. ¶ Ad 3m dico q̃ eodẽ mõ ẽ dicẽdũ. qz ſi p cõicatõz ñ accipiat eẽ ſimpl'r ꝫ p̃ciſe: in hꝫ nõ ẽ incõueniẽs q̃ poſtq̃ intelligit̃ ꝓfecta vnã cõicata q̃ alteri cõicet̃ ſcz ſpũiſctõ. ¶ Ad 4m dico q̃ eẽntia diuina vt ẽ p̃or relatõe. ſ. ſpiratõe paſſiua termiat ſpirationẽ actiuã: qz terminus ẽ p̃or relatõe ad ip̃m terminata. ꝫ relatio. ſ. ſpiratio paſſiua ẽ ſimil' cũ ſpiratõe actiua. g̃ eẽntia terminat vt ẽ p̃or ſpiratione paſſiua. ¶ Dz dices vt ẽ p̃or ẽ in tribus. g̃ eẽntia in tribus terminat ſpirationẽ actiuã. ¶ Sed ẽ. Eſſentia vt ẽ in p̃re nõ põt terminare. g̃ eſſentia vt ẽ in tribus nõ põt terminare. ¶ Dico q̃ eſſentia q̃ ẽ in p̃re terminat: ⁊ eẽntia q̃ ẽ in tribus terminat: vt tñ in tribus vel in patre reduplicatiue accipiendo ſicut dictũ fuit diſtinctione. v. non terminat. ¶ Dz tunc eſt dubiũ Auerrois q̃ natura vna exñs non põt pluribus modis cõicari. Qđ ꝓbat̃ q̃druplici ratione. ¶ Primo ſic. Gñatio eiuſdem nature p̃ſupponit idemptitatẽ materie: ꝫ ꝓductum p putrefactionem ⁊ ꝓpagationẽ non habent eãdez materiã. g̃ non ſunt eiuſdẽ rationis. Minor pz. qz ſp qđ ẽ materia in vno non ẽ eiuſdẽ rationis cũ materia generati vel ꝓducti p putrefactionẽ. ¶ 2° ſic. Impoſſibile ẽ eãdem naturã ꝓduci a caſu ⁊ naturaliter ergo impoſſibile ẽ duabus ꝓductionibus diuſaz rationum ꝓduci. Añcedens pz. ꝓbo ꝯcluſionem: quia accipiendo vnam iſtarum. aut eñ eſt vniuoca. ⁊ iſto modo natura nata ẽ generari. aut eq̃uoca a caſu ſi vniuoca eſt naturalis. g̃ equiuoca eſt a caſu. ⁊ ſic ſemp vna erit naturalis: ⁊ alia a caſu. ¶ 3° accipio vnam ꝓpagationem. aut p iſtã hec natura ꝓducit̃ in pluribus. ⁊ ſic alia erit in paucioribus. ⁊ p ꝯñs a caſu aut econuerſo: ⁊ ſic ꝓpagatio erit a caſu: qđ ẽ inconueniẽs. ¶ 4° ſic. Vbicũq; ſunt mutatões alterius rõnis: ibi neceſſario termini ſunt alterius rõnis. ꝫ neceſſario hmõi ſunt mutatões alterius ⁊ alterius rõnis. g̃ nature q̃ ſunt ꝓducte erũt alterius rationis. Hec ꝯcluſio eſt ꝯ veritatem nõ ſolum catholicam verum etiam naturalẽ. Qđ poteſt patere p multa exempla. Nam caro hominis eſt eiuſdem rationis q̃ tñ diuerſis mutationibus ⁊ ꝓductionibus alterius rationis ꝓducit̃. ſ. per generationem ⁊ augmentationem ¶ Similiter apes generate ex putrefactione eodem modo mellificant ſicut alie. ¶ Similiter in plantis ſemen alicuius herbe generabit ꝓiectũ in terra: illa autem herba deſtructa adhuc terra ſine ſemine poterit talem generare. ¶ Similiter de lapidibus. aliqui etiam ſunt eiuſdem rationis i aqua ⁊ viſceribus terre: ⁊ hoc diuerſis ꝓductionibus. ¶ Similiter ignis eiuſdẽ rationis generatur equiuoce ex concuſſione lapidis ⁊ vniuoce ab alio igne. ¶ Similit̃ ſol ⁊ ignis calorem eiuſdem rationis generant: ⁊ tamẽ ſol eq̃uoce' ꝓducit. ⁊ ignis vniuoce. ¶ Reſpondendũ eſt g̃ ad iſtas. ¶ Ad p̃mam dico q̃ fallit fm eq̃uocationem de hac dictione materia. Accipit̃ eñ materia dupliciter. Vel p altera parte compoſiti. ⁊ iſta eſt materia ꝑmanẽs ⁊ exiſtens. De iſta materia vera eſt maior. quia ad mutationẽ eiuſdem rationis in natura: oportet q̃ materia iſto modo accepta ſit eiuſdẽ rationis. Iſto modo accipiendo materiam: minor eſt falſa. in eo enim q̃ generatur ex putrefactione eſt eiuſdez rationis cum materia que eſt in eo quod fit ex ꝓpagatione. ¶ Alio modo accipitur materia ꝓ eo ex quo aliquid generatur ſicut ex termino: ſicut nos dicimus q̃ aqua fit ex aere. ⁊ iſto modo accipiẽdo materiam maior eſt falſa. Nã ex aere ⁊ terra poteſt fieri aqua eiuſdem rationis. Iſta enim materia eſt tranſiens. Et ſic dico q̃ generatum ex putrefactione ⁊ ex ꝓpagatione habent aliam ⁊ aliam materiam: quia hoc eſt ſemen: aliud putrefactum. que nõ ſunt eiuſdem rationis omnino. ergo ⁊c. ¶ Ad ſecundum dico q̃ ſicut oſtenſum eſt in exemplis: generatio vniuoca ⁊ generatio equiuoca poſſunt eſſe eiuſdem rationis ꝓducti. eiuſdem rationis. Nullus eñ poteſt negare quin ignis genitus ab igne. ⁊ ex concuſſione lapidis ſit eiuſdẽ rationis. ¶ Ad 3m dico q̃ ꝯſequẽtia non eſt bona: hoc fit in paucioribus. ergo fit a caſu. dato

eñ ꝙ pauciores hoies sint nigri q̄z albi. Illi tñ nō sunt nigri a casu. Eodē mō dico in ꝓposito.
¶ Ad 4m dico ꝙ trāsmutatōnes specificanť ex terminis ad quē: nō a q̄. qz a termis intrinsecis nō extrisecis. mō ad ꝓpositū. qz in genito ex putrefactōe ⁊ ꝓpagatōe terminus intrinsecꝰ ⁊ ad quē ē eiusdē rōis. hic ē ꝙ trāsmutatōes vel potius gñatōes sunt eiusdē rōis nō obstāte ꝙ termini a q̄ ⁊ extrinseci sint alterius rōis. ¶ Si dicať ꝙ saltē ad ꝓpositū in diuis videť ꝙcludere: qz sunt ꝓductōes diuersaz rōnū. ḡ ⁊ termini erūt alterius rōnis. ¶ Dico ꝙ lz mutationes varienť ⁊ sint idē ꝓpť idēptitatē vel diuersitatē terminoz: ⁊ lz tāgūt solū rōnes. tñ abstrahendo ꝓductōez a mutatōe dico ꝙ ꝓductōes diūse pñt eē eiusdē termini. Et rō est. qz pñt distingui nō solū a termino: ꝫ a p̄ncipijs. ⁊ sic ē in diuinis. ¶ Ad argumētum patet per ea que dicta sunt.

Questio. III

Vtrū diuia eēntia spiret vel spireť. Dico sine argumētis ꝙ nō. ⁊ tñ nō ꝓpť lz ꝙcedit ꝙ distinguit a se: qz cōcedit ꝙ ds spirat ⁊ spirať. ⁊ tñ non ꝙcedit ꝙ ds distinguať a deo. ¶ Dico ꝙ istius x̄itatis sunt due rōnes. vna logica ⁊ sermocinalis. alia realis. ¶ Prima ē ista. Nūcū q̄z aliq̄s terminus ē vltiate p̄cisus nō p̄t recipe denoiatōnez alicuius exnei a sua rōe q̄dditatiua. ꝫ diuina eēntia ē terminus vltiate p̄cisus: sic̄ eq̄nitas. ⁊ ideo sic̄ eq̄nitas vt sic nō gñat nec gñať. sic nec essentia diuia gñat nec gñať. qz nō includit in rōe sua. ¶ Maior declarať dupl'r. ¶ Primo. qz qñ aliq̄d ē summe p̄cisum ip̄m ē solū. si eñ aliq̄d ip̄m denoiaret ⁊z nō eēt ab illo p̄cisum. ¶ 2o. qz q̄tomagis terminus p̄scindit tāto pauciora de ipo dicunť: ⁊ iō qñ vltimate ē p̄cisus: paucissima de ipo dicuntur. ⁊ illa p̄cise sunt rōnis sue intranea. ¶ Minor ꝑz ꝙ. s. eēntia ē vltiate abstracta: qz ipa vt sic ē p̄mo diūsa a q̄cū q̄z alio. ¶ Cōtra istā rōnē instatur q̄dupl'r. ¶ Prio sic. Nā videť eēntia diuia p̄cisa a gñatōe ⁊ spiratōne q̄z a gñare ⁊ spirare. qz substātia magis distat a q̄litate q̄z a q̄li. Ista āt ꝙcedit. Essentia diuina ē spiratio. ḡ ⁊c. ¶ 2o sic. Abstractōe ⁊ p̄cisione facta a q̄dditate eēntie vel sapie. adhuc ista ē vera. q̄ztitas sapie distinguit a iusticia vel ab eēntia. ḡ eodē mō in ꝓposito. ¶ 3o sic. Nā eēntia nō videť vltiate p̄cisa. Ista eñ ꝙcedit. eēntia ē p̄nitas: ⁊ tñ ista non ꝙcedit rō formalis eēntie ē rō formalis p̄nitatis. ḡ formalis rō ē magis p̄cisa. ¶ 4o sic. Diuia essentia p̄ncipiat ⁊ terminat diuinā ꝓductōem diuina eēntia cōicať ⁊ dať. Ista oia videnť ita exnea a rōe sua q̄dditatiua: sic̄ gñare ⁊ spirare. ḡ ⁊c. ¶ Ad ista. Ad p̄mū dico ꝙ lz eēntia sit magis p̄cisa a gñatōne q̄z a gñare vel gñante: qz tñ in abstracto ꝙcedit idēptica p̄dicatio. ideo ista ꝙcedit idēptice. essentia diuia ē gñatio vel p̄nitas. ꝫ formalis vel denoiatiua ḥz solū fieri in ꝙcreto: ideo ꝙcedit illa ⁊ illa negať. nā istud p̄dicatū gñare nō ē aptū natū p̄dicari nisi formaliter. ¶ Ad 2m dico ꝙ distinctio eēntie vel cuiuscūq̄z vltiate p̄cisi nō ē aliq̄d exrōez formalē n. si respectus fundamētalis q̄ nihil p̄t vltra fundamētū. Vel p̄t dici ꝙ talis distinctio ē per se ꝑa passio demōstrabilis de eēntia p rōez formalē eius in abstracto. ¶ Ad 3m dico ꝙ essentia ē vltimate p̄cisa ⁊ etiā vltimate abstracta intelligēdo de abstractōe q̄ fit p noia p̄me intentōis rō āt formalis fit p noia scōe intentōis. ideo nō ē sic̄. ¶ Ad 4m dico ꝙ in illis respectibus nō videť verificari q̄ nō req̄runt distinctū qō ⁊ q̄. sic̄ cōicatio ⁊ terminatio: p̄uatio ⁊ datio: ꝫ p̄ductio. gñatio. spiratio. distincta q̄ ⁊ qō req̄runt. ¶ Rō aūt realis huius x̄itatis ē ista ꝙ p̄ncipio q̄ repugt eē qō. ꝫ eēntia diuia ē p̄nm q̄ respectu spirationis actiue ⁊ passiue. ḡ ipa nō p̄t eē qō ¶ Sz cōtra istam regulam instatur q̄dupl'r. ¶ Primo. Quia essentia diuina est p̄ncipium quo in beatificatione anime. ⁊ tamen est vel p̄t eē obiectum quod beatificat. ¶ 2o. Quia diuina volūtas est p̄ncipium quo in creatione angeli: ⁊ tamen idem ꝙceditur ꝙ creat. ¶ 3o. Quia p̄ncipiū quo est diuina essentia in ꝙstitutione persone ⁊ tamen ipa est que ꝙstituit psonam. ¶ 4o. Quia p̄mum quo quo distinguiť psona ē relatio diuina: ⁊ tamen de ipa cōceditur ꝙ distinguit ⁊ distinguitur. ¶ Ad p̄mum dico ꝙ actiones inmanentes non requirunt distinctionē in quo ⁊ qō sicut origines que sunt quasi transeūtes. ¶ Ad 2m dico ꝙ voluntas non est vltimate p̄cisa. sed ratio formalis voluntatis que non creat. ¶ Ad 3m dico ꝙ in ꝙstitutione generaliter loquendo quo ⁊ quod coincidunt. ¶ Ad 4m dico ꝙ oportet ibi tantum ꝓcedere p̄scindendo ꝙ deveniť ad rationem formalem distinctionis que non ē distincta. ¶ Sed hic ē vna difficultas quare cōceditur plus in creaturis ꝙ natura sit quod q̄z in diuinis. Dicitur ꝙ nulla natura est quod in creaturis. ¶ Contra. Quia anima separata intelligit vere accidentia in altari: quia immutāt sensus: ideo sunt vere quod. ¶ Dico ꝙ hoc ē iō quia nulla natura creata est p̄ncipium quo respectu sue operationis vel ꝓductionis. sed semper concurrit voluntas in omni ꝓductione diuina vel x̄tus eius tanq̄z p̄ncipiū quo: ⁊ ideo sibi p̄t ꝙpetere esse qō.

Questio. IIII

Vtrum spūssanctus sit amor spiratus. ¶ Hic aliqua p̄mittunť. ¶ Primum est ꝙ noticia genita in creaturis ē actus intelligendi cum dictione passiua que dr verbum

actus aũt amoris cũ spiratõe passiua ẽ amor spiratus. ¶2m q̃ noticia genita in diuis nõ ẽ actus intelligẽdi q̃ vere ẽ ibi cũ dictõe passiua. ⁊ sic̃ amor spiratus in diuis nõ ẽ actus amoris cum spiratõe passiua. ¶His visis dico duas ꝯclusiones. ¶Prima ẽ q̃ nõ obstante q̃ in creaturis sit noticia genita: qr ibi ẽ actus intelligẽdi p actuz dicẽdi ℣e pductus. In diuinis tñ nõ ẽ noticia genita. Qꝺ ꝓbo q̃druplr. ¶Prio sic. Illud qꝺ ẽ in diuis añ suppositũ pñs nõ ẽ pductũ a pñe: nec ab aliq̃: ꝫ in diuis actus intelligẽdi p̃cedit supposituz pñs: sic̃ essentialia p̃cedũt psonalia. g̃ ⁊c̃. ¶2o. Qꝺ pductũ ẽ vere elicitũ: ꝫ actus intelligẽdi nõ est elicitus: ꝫ innatus. g̃ ⁊c̃. ¶3o sic. Qꝺ pductũ ẽ a pducẽte naturalit̃ distinctũ: ꝫ actus intelligẽdi a nullo realit̃ in diuis distinguit̃. ¶4o sic. Si actus intelligẽdi eẽt pductus in diuis: tũc ex eo ⁊ dictõe passiua ꝯstitueret̃ ℣bum. ꝫ ẽ falsum. Nã tũc ex essentia ⁊ dictõe nõ ꝯstitueret̃. qꝺ ẽ incõueniẽs. ¶2a ꝯclusio ẽ q̃ nõ obstãte q̃ in creaturis sit amor spiratus: qr est verus actus amoris pductus vere p actũ spirãdi. In diuis tñ nõ ẽ amor spiratus. Qꝺ ꝓbo q̃druplr. ¶Primo sic. Qꝺ pductũ a pducente distinguit̃ realit̃: ꝫ amor in diuinis non distinguit̃ realit̃ ab aliq̃. g̃ ⁊c̃. ¶2o sic. Quia tũc non ꝯstitueret̃ ex eẽntia ⁊ relatõe spũſctũs: ꝫ ex amore ⁊ spiratõne passiua. qꝺ est falsum. ¶3o sic. Oia eẽntialia in diuis sunt imꝓducta. amor in diuis ẽ eẽntiale q̃ddã. g̃ imꝓductus. ¶4o sic. Quia passio eẽt rõ cõmunicãdi subiectuz: ꝫ ꝫ falsum ẽ. Oia ista argumẽta eq̃ ꝓbãt vtrãq̃ ꝯclusionẽ. ¶Sz ꝫ ẽ difficultas. Videt̃ em̃ q̃ de uiatio fiat a fratre Joanne Scoto q̃ in plerisq̃ locis videt̃ oppositũ totaliter dicere. Dicit em̃ q̃ ℣bũ est noticia genita: ⁊ spũſsanctus ẽ amor spiratus. ¶Dico q̃ nunq̃ de intentõne sua fuit ponere in diuinis actũ intelligẽdi vel volendi esse elicitos ꝫ innatos: nec actũ amãdi spiratũ. Ideo ipe negat in diuis ℣bum eẽntiale. ¶Sed instat̃ q̃druplr. ¶Primo sic. Omne genitum ẽ elicitum: ꝫ ipe ponit noticiam genitã. g̃ elicitã. ¶2o sic. Omne spiratũ est elicitũ: quia est pductum: ꝫ ꝯstat q̃ ipe ponit amorem spiratũ. ¶3o sic. Ipe ponit ℣bum in diuinis esse eiusdem rationis cum ℣bo in creaturis: ꝫ ℣bum in nobis ꝯstituit̃ ex actu intelligendi ⁊ dictione passiua. sic̃r g̃ in diuinis. ¶4o sic. Ipe hz ponere amorẽ spiratũ in diuinis ⁊ in creaturis esse eiusdẽ rõnis: ꝫ in creaturis ꝯstat ex actu amandi ⁊ spiratione passiua. g̃ eodem mõ in diuinis erit. ¶Ad ꝑmum ⁊ ad 2m simul dico: q̃ filius est idemptice noticia: ⁊ spũſsanctus ẽ amor idemptice. ⁊ ꝓpter ꝫ sic loquit̃. ¶Sz ꝫ. quia eodem mõ filius est amor idemptice sicut spũſsanctus. ⁊ spũſsanctus noticia sicut filius. g̃ ⁊c̃. ¶Dico q̃ hz ad verificandum istã ꝓdicationẽ: necesse sit assignare cãm idemptitatis filij ad noticiam. ⁊ spũſsancti ad amorẽ. Tũ quia omia alia attributa sunt eq̃ eis idem. Oportet aliud dicere ad rem vt videat̃ causa q̃re ꝯcedit q̃ filius sit noticia genita ⁊ non amor spiratus vel bonitas. ⁊ sic de alijs. Eodem mõ de spũſsancto q̃re non sit eque bene noticia genita: sicut amor ⁊ bonitas. ¶Ad cui' intellectum sciendum q̃ in diuinis aliqua verificant̃ ꝓꝑie ⁊ non appꝛopꝛiate. sicut ꝫ pater generat. Aliqua verificant̃ appꝛopꝛiate ⁊ non ꝓꝑie: sicut filius est sapientia dei: ars patris ⁊c̃. Alij nec appꝛopꝛiate nec ꝓꝑie: sicut ꝫ pater est essentia: eẽntia em̃ nulli est appꝛopꝛiata nec ꝓꝑia. Alia aũt verificat̃ vtroq̃ mõ: sicut ꝫ in ꝓposito: filius est noticia genita: ⁊ spũſsanctus ẽ amor spiratus. Ista em̃ ꝓdicata ꝯstant ex aliq̃bus appꝛopꝛiatis. ſ. ex noticia que hz sit communis appꝛopꝛiat̃ tamen filio. quia ꝓcedit ab intellectu. ⁊ ex ꝑte spũſsancti ex amore: qui hz sit cõmunis appꝛopꝛiat̃ tamẽ spũſsancto: qui ꝓcedit ꝑ modũ voluntatis: ꝯstituit̃ inq̃ ex istis sic appꝛopꝛiatis ⁊ etiam ex istis sic ꝓꝑijs. ſ. generatione passiua ⁊ spiratione passiua quaꝝ vna est ꝓꝑia filio: ⁊ alia spũſsancto. ¶Sed ꝫ. quia ex diuersis nõ hz inferre ꝯiunctum. hz g̃ ꝯcedat̃ q̃ filius sit noticia: ⁊ sit genitus: non tamen sequit̃ g̃ noticia genita. sic̃r de spũſsancto. ¶Dico q̃ hz ex diuersis non hz inferre ꝯiunctim in sensu compositionis: tamen bene hz in sensu diuisionis: ⁊ ideo hz bene inferre: spũſsanctus ẽ amor ⁊ ẽ spiratus. g̃ est amor q̃ est spiratus in sensu diuisionis. non tamen amor spiratus absolute. ¶Pꝛz ꝫ. In diuinis amor spiratus non est: cum non sit nisi vnus amor in tribus. ¶Dico q̃ ꝓꝑe loquẽdo amor spiratus si itelligitur simplr sicut nos intelligimus in creaturis amorem spiratum esse pductum. ¶Sic inq̃ intelligendo dico q̃ includit impossibile illud p̃dicatũ amor spiratus ⁊ ideo vere non põt p̃dicari de aliquo. Nã nullus amor in diuinis est spiratus isto mõ intelligendo: sicut nec aliquod pductum. Si aut̃ intelligat̃ alio mõ. ſ. denominatiue: sic põt ꝯcedi q̃ spũſsanctus ẽ amor spiratus: hoc ẽ spũſsanctus ẽ ille qui ẽ amor spiratus. Eodem mõ dicto de noticia ex ꝑte filij. ¶Sed q̃re ista non ꝯcedit̃. spũſsanctus ẽ eẽntia spirata: ⁊ filius ẽ essentia genita. sicut de amore ⁊ noticia. ¶Dico q̃ hz ideo: quia essentia ẽ abstracta vltimata abstractione: ⁊ ideo non pñt de ea ista p̃dicata. ſ. genitũ ⁊ spiratũ dici. amor aũt ⁊ noticia nõ sunt vltimate abstracta. ideo nõ ẽ simile. ¶2o: qr amor ⁊ noticia nõ sunt vltimũ q̃ respectu istaꝝ pductionũ siue actiuaꝝ siue passiuaꝝ. ⁊ ideo forte si

tut nō repugnat eis esse qō: tot rōnibus: ḡt essentie: ꝛ ꝑpē b̄ pōt magis ꝓcedi. ¶ 3° pōt dici q̄ ista sunt ap̄ꝓpriata: ꝛ ideo a ꝓpꝛijs pñt denominari. eēntia aūt nō ē ap̄ꝓpriata: ideo nō sic pōt. ¶ Ad 3m ꝛ ad 4m simul: qꝛ eandē tangunt difficultatē. ¶ Dico q̄ ꝟbū ꝛ amoꝛ spiratus in diuinis ꝛ in creaturis sunt eiusdē rōnis q̄tum ad sua formalia ꝓstitutiua. qꝛ tā in deo q̄ in creatura ꝟbū q̄tū ad suū formale ꝓstitutiuū ꝓstituit ꝑ dictōez passiuā. ꝛ amoꝛ spiratus vtrobiq̄ ꝑ spiratiōez passiuā: ꝛ ideo q̄tum ad b̄ sunt eiusdē rōnis. ꝫ nō q̄tum ad fundamentale suū ꝓstitutiuuz. qꝛ in diuis est natura. in creaturis aūt actus intelligēdi: ꝛ in diuis respectu spūssancti ē natura ex ꝑte vna: ꝛ in creaturis actus amoꝛis ex ꝑte altera. ¶ Sz ꝯ. Nā respectus vident variari ex fundamētis ꝑm rōnes suas foꝛmales. ḡ cū fundamenta sint alterius rōnis. ergo ꝛ ꝓductōnes sunt alterius rōnis. ¶ Dico q̄ dictio passiua ꝛ spiratio passiua in deo ꝛ in creaturis: ꝛz ꝓueniāt in aliq̄ rōne foꝛmali: non tamē ꝓueniāt in rōe specifica vltiata. sicut in creaturis spiratōes magis inter se ꝓueniunt q̄tum cū diuinis: ꝛ tñ non oēs spiratiōes sunt eiusdem rōnis: sicut nec omnes amoꝛes. ¶ Sz cum in diuinis sit noticia ꝛ amoꝛ: dictio ꝛ spiratio: q̄re nō ꝓstituūt ꝟbū ꝛ spūsctū. ¶ Dico q̄ ideo spiratio actiua non cōstituit: quia aduenit suppositō ꝓstituto. Eodem mō: quia relatio ꝑus aduenit eēntie q̄ noticie: vel a maioꝛi ꝑus cū eēntia cōstituit. Ideo nō pōt cū illis.

Di. XI. Questio. I

Spiritussanctus

s Circa distinctōez. xj. q̄ro Utꝛ spūssanctus ꝓcedat a ꝑre ꝛ filio. Q̄ꝛ non. Jo. xv. Cum venerit spūsctūs q̄ a ꝑre ꝓcedit. Hic nulla mentio fit de filio q̄ ab eo ꝓcedat. ergo ꝛc. ¶ Cōtra. Athanasius i simbolo fidei xp̄i ane dicit sic. Spūsctūs a ꝑre ꝛ filio non factus nec creatus nec genitus: ꝫ ꝓcedens. ḡ videt q̄ ab vtroq̄ ꝓcedat. ¶ Circa istam q̄stionē q̄ttuoꝛ sunt inq̄renda. ¶ Primum est. Utrum spūssanctus ꝓcedat a ꝑre ꝛ filio. ¶ 2° si ꝓcedat a patre ꝑ filium. ¶ 3° si ꝓcedat in filium. ¶ 4° si a filio in ꝑrem ꝓcedit. ¶ Quantū ad ꝑmum dicunt greci q̄ spūssanctus ꝓcedit a ꝑre ꝛ nō a filio: quia nichil est tenendū nisi q̄ determinate habet in scꝓ tura: ꝫ non habet q̄ ꝓcedat a filio. ḡ b̄ non est tenenduz sicut aliquid fidei. ¶ Sz ꝯ b̄ arguit ꝑ tā Joh. iij. Cum venerit spūs quē mittā vobis a ꝑre. ꝛ Joh. xvj. Ego mittā vobis eum: ꝛ tamen non pōt mittere nisi ꝑsona originans ergo ꝛc. ¶ 2a est Joh. xvj. Ille de meo accipiet: si āt accipiet de eo q̄ est filij. ergo ꝛc. Ex quo colligitur q̄ ex quo spūssanctus accipit aliquid a filio totus est a filio: quia deus est quicquid habet: ꝑm Hyla. de tri. ergo ꝛc. ¶ 3a est Joh. xx. Ubi xp̄us insufflauit in apostolos dicens. Accipite spm̄sanctum quoꝝ remi. ꝛc. ¶ 4a est Pauli qui appellat spm̄sanctum spm̄ xp̄i. quo d non fecisset nisi significare voluisset spm̄sanctum xp̄i esse. ergo ad ipm̄ referꝛ: ꝛ non nisi relatione originis. ergo ꝛc. ¶ 2° arguo q̄druplr ꝑ rationem. ¶ Prima sumit ex ꝑsonarum germanitate. ¶ 2a ex summa idemptitate. ¶ 3a ex summa equalitate. ¶ 4a ex fecunditate. ¶ Ex ꝑma arguit sic. Inter ꝑsonas diuinas est summa germanitas ꝛ excellentissima. ꝫ si spūssanctus non ꝓcederet a filio: non esset inter eos summa germanitas ꝛ excellentissima: quia maioꝛ germanitas est inꝛ ꝑsonas quando vna originat ab alia. q̄ quādo vtraq̄ ꝑcise a tertia: sicut filij ad patrem: q̄ fratris ad fratrem. Hec est rō Hugo. de sacramentis. ¶ Ex 2a sic. Q̄ñcunq̄ aliqua habent eādem vim ꝓductiuam equaliter ꝓducunt. ꝫ filius ꝛ ꝑ habent eandem vim ꝓductiuā respectu spiritussancti. ergo filius eque ꝓducit sicut pater. ¶ Minoꝛ pz: quia voluntas ꝛ obiectum est ꝑfectissimum ꝑncipium spūssancti. ꝫ ꝓstat q̄ ꝑfecte est in eis. ¶ 3° sic ꝑm Hyla. Pater ꝓducit sibi filium equalem. ergo cōmunicat sibi omnem vim ꝓductiuā que sibi non repugnat: ꝫ vis ꝓductiua respectu spūssancti non repugnat filio ergo sibi eam cōmunicat. ¶ Alioq̄n eum sibi eq̄lem non genuisset. quia ipe pater vim ꝓductiuam ꝑfecte habet. ¶ 4° sic. Quando ꝑncipium ꝓductiuum non ꝑhabens terminum adequatum cōmunicat alicui suppositō illud pōt ꝓducere: ꝫ ꝑncipium ꝓductiuum spūssancti non ꝑhabens terminum adequatum cōmunicat filio ergo ꝛc. ¶ P̄. Perfecta charitas ꝛ amicitia hoc ꝓcludit. quia naturalis inclinatio est ꝓducētis ad ꝓductum: ꝛ econuerso. ꝛ ideo naturalioꝛ esset inclinatio ꝛ amicitia inter ꝑrem ꝛ ꝑsonas: ꝛ econuerso: q̄ aliarum duarum ꝑsonarum que nullam inter se habent cōmunicationem ad inuicez. ¶ Sz ꝯ istud instat quadruplr. ¶ Primo sic. Nam maioꝛ germanitas ponit inter patrez ꝛ filium: q̄ inter eos ꝛ spm̄sanctum. quia cōueniunt in spiratione actiua. ergo ex summa germanitate: ita fortiter arguit ꝯ nos sicut ꝯ grecos. ¶ 2° ꝯ secundam viam. Quia illud qō habet ꝑncipium ꝓductiuū ꝓducendi illud pōt ꝓducere. ꝫ eque habet filius ꝑncipium generandi sicut habet ꝑncipiū spirandi. quia habet memoriam ꝑfectā. ergo eque ꝑ illud ꝓcludit q̄ filius pōt generare sicut q̄ pōt spirare. ¶ 3° ꝯ tertiam: quia ꝑ spirat sibi spm̄sanctū equalem. ḡ

si ex eqlitate ꝛcludit ꝙ filius põt spirare. g̃ ex eqlitate spũssancti ad pez eque ꝛcludit ꝙ spũssanctus poterit generare filiũ: pser tim cum sibi non repugnat. ¶ 4° ꝫ q̃rtã. Nã ppositiones accepte videnť supponere ꝑm p̃us ⁊ posterius in diuinis: quod a multis negať. nõ est ergo ibi p̃ habere ꝙ necessario includit p̃us qđ in diuinis negať. ¶ Ad p̃mũ dico ꝙ germanitas ꝛsistit in ꝛsubstãtialitate ⁊ ozigine. non aũt in ppzietate supueniente: quia ipa eis. s. supositis compať sicut quasi accidẽs tres ergo psone summã germanitatẽ habent: quia eadẽ substantiã: ⁊ vna ab alia oziginať. nõ est ergo maioz germanitas pris ad filium ppter spiratõez actiuam in q̃ cõueniunt: quia eis compať q̃si accidens eis adueniens. ¶ Exemplũ. Si duo fratres sint albi ⁊ tertius niger: non ppter hoc ẽ maioz germanitas inter duos albos ppter ꝛuenientiã in albedine q̃ eoz ad tertiũ: quia equaliter ẽ in oibus rõ germanitatis. s. consubstantialitas ⁊ ozigo. ¶ Ad 2m dico ꝙ opoztet addere nisi illi supposito repugnet pducere. filio autem nõ repugnat spirare spm̃sanctũ: quod ꝛcludebat ratio: ꝫ tñ filio repugnat generare: quia generaret seip̃m: ideo instantia non valet. ¶ Ad 3m dico ꝙ habẽs vim pductiuã siue p̃ncipium pductiuũ potest p illud pducere si nõ repugnat supposito pduci ⁊ pductio: lz ergo cõicet spũisancto p̃ncipiũ pductiuũ filij: ⁊ lz spũs nõ repugnet ex se filium pducere: tñ filio repugnat: eo ꝙ ia p̃intelligit pductus. Nã pducto ⁊ habenti esse simpl̃r repugnat pduci siue cape esse: spũssanctus autez nõ p̃intelligit in diuis pductus añq̃ filius habet viz spiratiuã. ¶ Ad 4m dico ꝙ sicut nihil videť nisi ponať oꝛdo ꝙ rõnes sunt insolubiles q̃ ꝓbant filiũ ꝓcedere a spũsancto: ⁊ filium ita a spũsancto sicut spũssanctus a filio. Ideo videť mihi necesse ponere oꝛdinem: ⁊ p ꝛsequẽs p̃us ¶ Sz ꝫ remanẽt due diffi. ¶ Primа est ꝙ nõ videť ꝙ illud qđ est p̃us pductũ totaliť ab aliq̃ ꝙ aliq̃ mõ ab alio pduci posset. ꝫ p̃us ozigine patať pducit spm̃scm̃ q̃ filius. Hoc pz. Quia siť patať p̃us ozigine ẽ filio: ita pr̃ p̃us spirat ozigine filio q: a se: si g̃ pr̃ in p̃mo signo oziginis pducit spiritũsanctũ. nõ põt spũsscũs in scdo signo pduci a filio. ¶ 2a diffi. ẽ. Quia nõ videť ꝙ due cause totales p ñt ꝛcurrere ad causandũ aliquez effectũ: q: tũc effectus ab aliq̃ depẽderet. q̃ nõ exñte nihil minus eẽt ¶ Sz ꝫ ponunť duo p̃ncipia totalia respectu spũssancti. Nã pr̃ totale p̃ncipiũ ẽ spũssancti: q: si nõ eẽt filius adhuc vim p ductiuã haberet pr̃ respectu spũssancti. Eodez mõ dico de filio. g̃ videť ꝙ pr̃ ⁊ filius pducere nõ p̃nt. ¶ Ad p̃mã dico ꝙ nõ alia pductõe pr̃ p ducit spm̃scm̃ ⁊ filius. ꝫ oio eadẽ pductõe. Nõ est aũt inco̅ueniens ꝙ illud qđ pductũ est vna pductõe in p̃mo signo. eadẽ pductõe pducať ab alio in scdo signo. ¶ Exemplũ in creaturis. Aia bti Petri nũc agit opatõez btificã: ⁊ eã elicit ꝑm multos. in resurrectõe aũt totũ supposituz eliciet eandẽ opatõez eadẽ electõe cõicata supposito q̃ p̃mo aia eliciebat. ¶ Ista g̃ opatio post rõnem erit ⁊ incipiet accipe eẽ ab aliq̃: a q̃ p̃us nõ accipiebat: ⁊ tñ p̃us habebat eẽ. hoc aũt ideo est: q: eadẽ pductõe cõicata. Sic dico in ppsito: lz eñ spũssanctus p̃us ozigine spireť a pr̃: q̃ a filio: non tñ sibi repugnat spirari a filio: eo ꝙ filius eadem spiratione spirat qua pr̃ p̃us spirabat: sibi a pr̃e communicata. ¶ Ad 2m dico ꝙ idem eẽ a duobus totaliter p duobus põt intelligi dupl̃r. Vel a duobus totalibus: ⁊ cuz hoc diuersis p̃ncipijs pductiuis. Siue p duobus: ⁊ sic erit impossibile. q: sic seq̃renť multa inconueniẽtia. ¶ ¶ Primo ꝙ aliq̃d depẽderet ab aliq̃ q̃ nõ exñte nihil minus esset. ¶ 2°. Cũ pductões distinguanť penes p̃ncipia. tũc sicut eẽnt distincta p̃ncipia totalia: sic eẽnt distincte pductões totales. Idem aũt pduci diuersis pductionibus totalibus ẽ oio impossibile. ¶ Si aũt intelligať idem eẽ a duobus ⁊ p duobus idem p̃ncipium pductiuũ ⁊ eãdem vim pductiuã habẽtibus: hoc nõ est impossibile. Sicut si duo homines vnã animã haberent: oio vnum actũ intelligendi causarent: ⁊ q̃libet eẽt totale pducẽs nec eẽt inco̅ueniens ꝙ eadẽ vi pductiua actum intelligendi ambo pducerẽt. ¶ Aliud exemplũ multũ accõmodatũ. Vnũ eñ actũ videndi habent duo oculi: ⁊ totaliť ab vtroq̃ causať. Nã vno clauso alius pducit. Quod pz. Quia vno clauso ⁊ nihil videte alius videt: tota aũt cã q̃ re sic ẽ: est q: habẽt vnã potentiam. Nõ est g̃ inconueniens ꝙ duo p̃ncipia totaliter habentia idem p̃ncipium pductiuum causent eundem effectum. ⁊ quilibet eoz totaliter: ⁊ sic est in ppsito. quia pater ⁊ filius idẽ p̃ncipium pductiuũ habent. ¶ Ad illud quod greci adducunt ꝙ nihil est traditum in scptura: potest esse falsum. si cut ostensum est q̃drupl̃r. ¶ 2° etiam non ꝛcludit locus ab auctoꝛitate negatiue. Non eñ habeť in scriptura ꝙ Xp̃us descendit ad inferos. ¶ Quantum ad 2m. Utrum pater pducat spm̃sanctum p filium. ¶ Sciendum ꝙ q̃ttuoꝛ mõis põt intelligi aliquid agere p aliud. ¶ Aut p p̃ncipium pductiuum: sicut ignis calefacit p calorem q̃ est in eo fozmaliter. ¶ Aut sicut p instrumentum: sicut faber fabꝛicat p martellũ. ¶ 3°°. sicut p causam secundã. sicut deus mouet celum p intelligentiã. Aut sicut p illud cui cõicat eq̃lem ꝛtutẽ pductiuaz quõ ꝺeus pr̃ p ꝛbũ fecit oia. vt habeť Joh. j. ¶ Primo g̃ mõ deus pr̃ nõ

ꝓducit spm̃sanctū p filiū: qz filius nō ē vis ꝓductiua pr̃is. nec p̃ncipiū in pr̃e formaliť exñs

¶Nec 2^oo: qz instrumentū ē minus pfectū q̃ sit p̃ncipale agēs. filius aũt tā in entitate q̃ in pfectione necnō in vi ꝓductiua p omia ē pr̃i eq̃lis

¶Nec 3^oo: qz ois cā p̃maria plus influit in causatū q̃ scōaria. ⁊ p ꝯns scōa deficit a p̃ma. Jn filio aũt nullus defectus ē. ¶Remanet g̃ q̃rtus modus q̃ ꝓducit sue spirat p filiū: qz cōicat sibi eandē vim ꝓductiuā sicut oia causat p verbū qz ei cōicat vim ꝓductiuā eandē q̃ ipe pat̃ causat. ¶Sz ꝫ rema. diffič. Si ꝓducit spūsctūs a pr̃e mediāte filio. Btūs Augu. xv. d̄ tri. videť dicere q̃ nō: ꝫ q̃ pr̃ ⁊ filius eq̃ immediate ꝓducant: nō aũt sicut stagnū a fonte mediante riuo ꝫ eq̃ immediate ab vtroq̃: sicut ꝯclusio eq̃ immediate a duabus p̃missis ꝟm btm̃ Clementē. Accommodū exemplū in grāmatica adhuc inueniť de tribus psonis. Est em̃ in grāmatica p̃ma psona q̃ loquiť de se ipa. ¶2ª ad quē p̃ma loquiť. ¶Et 3ª de q̃ fit sermo inť illas: ⁊ ita ē in locutōe naturali. Jlle em̃ ordo nō ē ad placitū: ꝫ ex natura rei. Et sic etiā ē ordo in diuinis psonis. pr̃ em̃ ē tenens locuz p̃me psone q̃ loquiť a se. ¶2ª ē ad quem terminať locutio p̃me psone. ¶3ª de q̃ fit sermo inter p̃mā ⁊ secundā. ¶Producit g̃ spūsanctus de cōi ꝯcordia ⁊ cōi collocutōe a pr̃e ⁊ a filio: ⁊ nō ab vno mediante alio ergo ꝛc. ¶Quantū ad 3^m. s. Utr̃ spūsctūs ꝓcedat a patre in filium. Dico q̃ sic. nā ꝟm Augu. Quicq̃d habet spūsanctus habet a pr̃e ⁊ filio. ꝫ spūsanctus p circūcisionez habet esse in filio ergo ꝫ habet a pr̃e. ¶Siľr dico q̃ filius habet a pr̃e q̃ sit in spū sancto: ꝫ talis ineristentia ē realiter in vtroq̃ relatio equipantie. si ergo filius a pr̃e habet q̃ sit in spūsancto: ⁊ spūsanctꝰ habet a patre q̃ sit in filio. Verbū aũt Andree sic debet exponi. ¶Quantum ad. 4^m. s. Utr̃ spūs sanctus ꝓcedat a filio in pr̃em. Dico q̃ sic. Et ad ꝫ inducunť ꝯttuor auctoritates. ¶Prima ē Clementis in libro de articulis fidei. Qui dicit monas gigni monadē: ⁊ in seipm̃ suuz reflectit ardorē. ¶2ª est Richar. de tri. q̃ dicit q̃ non est amor iocūdus nisi sit mutuus. ita q̃ eūdē amorē quē habet pr̃ ad filiū repēdat filius ipi patri ¶3ª est Aug. iij. de tri. Spūsanctus est ꝯnexio patris ⁊ filij. ¶4ª est Hyla. xij. de tri. Spūsanctus est ꝯnexus mutuus. g̃ vnus ꝓcedit in alium. ¶Ptz ꝫ idē rōne. Nā q̃cq̃d hz spūsanctus hz a filio: ꝫ spūsctūs ē in pr̃e p circūcisionē. g̃ ꝫ hz a filio. ¶Sz ꝫ istud arguiť q̃druplr̃. ¶Prio sic. pr̃ nihil hz a filio: ⁊ p ꝯns nō hz ita se spūs sanctus a filio. ¶2° sic. Quia filius nō hz a se ipso in se q̃ ꝓducat spm̃sctm̃: ꝫ hz a pr̃e. ¶3° sic. qz filius nihil hz nisi a pr̃e. ¶4° sic. qz pr̃ nihil originaliter hz nisi a se. ¶Ad ista posset dici q̃ forsan isti respectus insistentie nō sunt nisi fundamētales: ⁊ ideo nihil addūt ad psonas insistentes: ⁊ ideo q̃ pr̃ sit in filio a nullo hz: vel q̃ sit in spūscō: ꝫ q̃ ipi sint in se inuicē vel in eo ꝫ hñt a pr̃e. ¶Vel pōt dici q̃ aliud ē hr̃e spm̃sctm̃ a se in se: ⁊ aliud ē dicere q̃ spūsctūs habeat pr̃ez in se vel q̃ habeat eē in pr̃e. Primū em̃ p̃cise ꝓpetit pr̃i. Nulla em̃ psona in diuis hz aliq̃d a se nisi p̃cise pr̃: ꝫ filius hz spm̃sctm̃ a pr̃e: sicut em̃ filius ⁊ spūsctūs ꝓcedūt a pr̃e: ita q̃cq̃d hñt a pr̃e hñt. ⁊ sic esse in q̃cūq̃ hñt a pr̃e. spūsctūs āt hz oia a pr̃e ⁊ a filio. ¶Existis sequunť multe veritates theologiçe. ¶Prima ē q̃ pr̃ hz eē in filio a se. ¶2ª q̃ hz esse in spūsancto a se. ¶3ª q̃ pr̃ ꝓducit filiū in se. ¶4ª q̃ ꝓducit filiū in spm̃sctm̃. ¶5ª q̃ ꝓducit spm̃sanctum in se. ¶6ª q̃ ꝓducit spm̃sanctū in filio. ¶7ª q̃ filius ꝓducit spiritū sanctū in se hz non a se. ¶8ª q̃ filius ꝓducit spm̃ sanctū in pr̃e: ⁊ sic de alijs. ¶De istis aũt resolutionibus circū incessiuis ē dubiū qđ ꝓ nūc trās eo: qz alias videbiť in loco suo. ¶Ad argumētū in oppositū dictū ē q̃ locus ab auctoritate nō tenet negatiue.

Questio. II

UTrum spūsanctus si non ꝓcederet a filio distingueret̃ ab eo. q̃ non. quia ꝟm Augusť. Deus est q̃cq̃d hz: excepto eo q̃ relatiue dr̃. ¶Contra. Spūsanctus ꝓcedit quomō datus non quomō natus. ¶Aliqui dicunt q̃ questio ista non est admittenda: quia includit impossibile. ¶Sz ꝫ istud arguiť duplici testimonio sanctoꝝ. ¶Primum est Augu. v. d̄ tri. vbi sic dicit. Si pr̃ non esset innascibilis: nihil ꝓhiberet eū filiū genuisse: ⁊ tm̃ ita impossibile est patrem non esse innascibilē: sicut filiū non spirare. ¶2^m testimoniū est Richar. de trini. iij dicit sic. Si in diuinis nō eēt nisi vna psona nihil ꝓhiberet eā habere plenitudinem sapientie ⁊ potētie. Antecedens siľr videť ꝯcludere impossibile. g̃ ꝛc. ¶Idcirco ad p̃missam q̃stionem dicūt alicq̃ duas ꝯclusiones. ¶Prima est q̃ filius non distinguiť a pr̃e nisi p filiatiōez quia p ipaz ad nullum aliud se hz. ¶2ª ꝯclusio est q̃ filius non distinguiť a spūsancto nisi p spirationem actiuā. qz p nullā aliā habitudinē respicit ipm̃. Quo habito pz q̃ si filius non haberet spirationē actiuam non distingueret̃ a spūsancto. Rō vtriusq̃ ꝯclusionis est: qz relatio nō distinguiť nisi ab oppositō: eo q̃ tota q̃dditas relationis p̃cise oppositū respicit: cū g̃ filius p filiationē nō respiciat nisi solū pr̃ez. g̃ p ipaz nō distinguiť nisi a pr̃e: ⁊ siľr cū filiatōe spm̃sctm̃ non respiciat: ꝫ p spiratōez actiuam: p̃cise distinguiť q̃ eā ab eo. ¶Cōtra p̃mā de filiatōe: ⁊ ꝫ ꝯclusionē ambaz rōnū arguo sic. ¶Prio. Sic relatio

ꝼm totā suā q̄ddītatem est ad aliud. ſ. ad termi
nū: ita eēntia ē ad se. ſi g̈ relatio a nullo pōt di-
stingui nisi ab illo ad qō ē. cū ꝼm Augu. Essen
tia ꝼm totā rōnē suā sit ad se a nullo distingue-
ret eo q̄ nihil ex̄ se respiciat vt terminū: illud ē
impossibile. g̈ ꝛc̄. ¶ 2° sic. Si filiatio nō distīg-
uit nisi ab oppositō: cū in filio nō respiciat oppo-
sitū aliq̄d a nullo qō est in filio distingueret: ꝛ
sic in filio nō erūt due emanatōnes: ꝑ tm̄ vna.
Et ꝓpterea si sint vna: q̄cq̄d vna respicit vt ter
minū ꝛ alia. ¶ 3° sic. Nō solū in deo ꝑ etiā in cre-
aturis eq̄litas est relatio distincta a pr̄nitate: ꝛ
tm̄ eq̄litas nō ē ad pr̄nitatē vt ad terminū. ¶ 4°
Filiatio diuia distinguit a filiatōe in creaturis
ꝛ tm̄ nō respicit eā vt terminū. ¶ Dico g̈ q̄ filius
ꝑ filiatōez distinguit a q̄cūq̄ nō filio. qđ ptz ꝑ
ncipiū ꝓplexū. Quecūq̄ nō sunt distincta ꝼm
a necessario videnť eē idē ꝼm a: si a formalit̄ in
eis existat. Ista patēt. q: distinctū ꝛ idē sunt im
mediata circa qōcūq̄ ens vel saltē idē ꝛ nō idē
Si g̈ filius filiatōe nō sit nō idē spūisctō: vel di-
stinctus: necessario sequit̄ q̄ idē erit. ¶ Confir-
mat̄. q: extrēa ꝫdictōis nō pñt ꝓuenire aliquī-
bus nisi ꝓpt̄ aliud ꝛ aliud: ꝛ ꝼm q̄ sunt distin-
cta: ꝑ filius nō ē idē cū spūsctō ꝑ spiratiōez: ꝛ est
nō idē ꝑ filiatiōez. g̈ ꝛc̄. ¶ Ad rōez ꝑ ꝛc̄one qñ
ſpi dicūt q̄ tota q̄ddītas relatōis ē ad aliud ve
rū ē sicut tota q̄ddītas hois ē ad se. Est em̄ ani
mal rōnale: h̄ aūt nō obstāte homi pñt ꝓuenire
adhuc ꝓprie passiones. ſ. idez ꝛ diūsum q̄ sunt
passiones entis: q̄uis em̄ albedo sit aliq̄d ad se
tm̄ distinctio a nigredine sibi aduenit. Eodē mō
dico ō relatōe: q̄ lz sit ad aliud. tm̄ pōt sibi ꝓpete
re passio entis. ¶ Cōtra sc̄dam ꝓc̄one dē spirati-
one arguo q̄drupl̄r. ¶ Ꝓrio sic. Nñcūq̄ aliq̄ di
stinguunť ꝑ ꝓra ammoto q̄cūq̄ posteriori ad
huc distinguunť. ꝑ filius ꝛ spūsctūs distinguūn-
tur ꝑ sua ꝓra: q: ꝑ sua ꝓstitutiua. Spiratio āt
actiua ē posterior filio. vt patebit inferius. g̈ ea
ammota adhuc remaneret distinctio filij a spū
sancto. ¶ 2° sic. Nñcūq̄ aliq̄ distinguunť ex rō-
nibus suis formalibus: remanētibus illis rōni
bus formalibus remanerēt adhuc illa distincta:
ꝑ filius a spūsctō distinguit̄ ex rōe formali q̄ cō-
stat ex eēntia ꝛ relatōe: ꝛ si l̄r spūsctūs a filio. cō
stat em̄ rō formalis spūsancti ex eēntia ꝛ spira-
tione passiua. g̈ cū spiratio actiua nō sit de rōe
filij ea ammota adhuc remanet rō filij. ꝛ ꝑ ꝓns
eius distinctio formalis a spūsctō. ¶ 3° sic. Nñ-
cūq̄ aliq̄ relatio ponit effectū suū formalē non
solū circa fundamētū: ꝑ etiā circa suppositū illa
necessario refert suppositū in q̄ ē. ¶ Exemplū de
sil̄itudine q̄ ponit effectū suū nō solū circa albe-
dinē ꝑ circa subiectū. ideo nō solū refert funda
mētū. ſ. albedinē: ꝑ etiā suppositū. subiectū ei ō:
sil̄e. ꝑ distinctio ē talis relatio. ¶ Duo aūt sunt h̄
fundamēta distinctōis. ſ. filiatio ꝛ spiratio que
ꝼm oēs sunt emanatiōes distincte. Distinctio āt
fundat̄ in istis. cum g̈ si nō eēt spiratio in filio:
ꝛ spiratio in spūsctō. ipe eēnt in spūsctō: ꝛ adhuc
eēnt distincte emanatōes necessario. distinctio
em̄ in eis fundata nō solū denoiaret eas. ꝑ etiā
suppositā: ꝛ sic ꝑsona filij ꝛ spūssancti adhuc di-
stinguerenť. ¶ 4° sic. Eadē ꝓncipia sunt eēndi
ꝛ distinguēdi. Nā ꝑ idē vnūq̄ q̄ q̄ ē ens e-
tiā ē vnū. ꝛ ꝑ ꝓns distinctū. ꝑ ꝑsona filij hz eē ꝑ
sonale: ꝛ ꝓstituit̄ ꝑ gñatōez passiuā: ꝛ spūsctus
ꝑ spiratōez passiuā. g̈ ꝛc̄. ¶ Hz h̄ occurrūt q̄ttu-
or diffi. ¶ Ꝓria. Si filius nō ꝓducerēt a pr̄e: v-
trū eēt distinctus ab eo. Dico q̄ non: q: distin-
ctio ꝑsupponit eē. filius aūt si nō esset a pr̄e: sim-
plicit̄ nō eēt. g̈ ꝛc̄. ¶ 2ª diffi. Si spūsctus nō ꝓce
deret a pr̄e: vtq̄ distingueret̄ ab eo. Dico ꝓpt̄
eandē rōnē q̄ nō: tūc em̄ nō eēt. q: ꝑ spiratōnez
ꝓstituit̄ inesse cui repugnat esse in ꝑ⁰⁰: nisi a spi
ratōe. sicut g̈ hō si non eēt a nullo distingueret̄
sic dico in ꝓposito. sequit̄ em̄ ꝑ locū a parte in
mō si filius ē distinctus vel spūsctūs. g̈ ē: ꝛ si nō
est non ē distinctus ꝑ locum a toto in modo de-
structiue. Unde quicunq̄ ponit q̄ spiratio ac-
tiua ꝓstituat filium. ꝓsequenter debet dicere q̄
si non spiraret non distungueret̄ ab aliquo alio
¶ 3ª diffi. est. Utrum spiratio ꝛ generatio passi-
ue pñt se compati. ꝛ videť q̄ sic. Nam in crea-
turis vnus ꝛ idem actus amādi est generatus
quia ab oppositō. ꝛ est spiratus. quia a potēcia
volitiua. Sil̄r si actiue se ꝓpatiunť. ſ. pr̄nitas ꝛ
spiratio quia non passiua. ¶ Dico q̄ impossibi-
le est idem ꝓductum ꝓduci duabus ꝓductio-
nibus totalibus. In actu autem volendi in cre
aturis generatio ꝛ spiratio se ꝓpatiuntur: quia
neutra est totalis ꝓductio. in diuinis autem ge
neratio est totalis ꝛ spiratio est totalis. ideo nō
sunt ibi diuerse ꝓductiones ptiales. ꝑ vna est
ibi totalis. ¶ 4ª difficul. est. Quia magis actiue
sunt ꝓportibiles q̄ passiue. ¶ Dico h̄ q̄ lz idem
ꝓducens ꝓducat plura pluribus ꝓductōibus
totalibus: sicut sol plures radios: quia non ac-
cipit eē ꝑ istas ꝓductiōes: tm̄ q̄ idē ꝓducat to-
talibus duabus ꝓductōibus incōueniēs est q:
ꝓductū capit esse ꝑ ꝓductōez. repugnās aūt ē
q̄ idē capiat eē totaliter duabus ꝓductōibus.
suppositū g̈ pr̄is ꝓducit duo suppositā duabus
totalibus ꝓductōibus: q: nō accipit eē ab illis
ideo sibi sil̄ nō repugnat. ꝑ spūsctūs totaliter a
spiratōe passiua accipit eē: ideo nō pōt habere
aliā ꝓductōez q̄ accipit esse. ¶ Hz adhuc rema-
net vnū dubiū. Duo em̄ signa nature ponunt̄
in diuis. ¶ Ꝓrimū ē fecūditas intellectiue: in q̄
ē ordo originis inť pr̄ez ꝛ filiū. totū q̄tū ad esse

¶ 2m signū ē fecūditas volitiue potentie. ¶ ꝓbatur ǩ q̄ ꝑmū signū sit 2m: ⁊ ecōuerso. Utr̄ eēt ne incōueniēs. ¶ Dico q̄ ista hypothesi posita sequunt q̄ttuor mirabilia magna. ¶ ꝓmū est q̄ ꝑma ꝑsona ꝓstituet actiua spiratōe: sic nunc actiua gn̄atōe: spiratio em̄ tūc ꝑcederet gn̄atio nē ꝑpter transpositōez fecūditatū ⁊ signoꝝ correndentiū illis fecūditatibus. Cōstat aūt q̄ prima relatio ꝑmū suppositum ꝓstitueret: ⁊ 2a 2m. spiratio aūt passiua esset 2a: ita q̄ 2a ꝑsona ꝓstitueret spiratōe passiua: ⁊ ita 3a ꝑsona filiatōne. ¶ 2m mirabile ē q̄ relatio p̄rnitatis esset cōis duabus ꝑsonis sic nūc ē spiratio actiua. nā eodez mō cōicaret scōe ꝑsone fecūditas intellectiua. sic nūc cōicat fecūditas volitia. ꝑꝛ aūt cōicationē fecunditatis volitiue sequit cōicabilitas spiratōis actiue. ǧ tūc ꝑpter cōicatōez fecundi tatis intellectiue ꝓseq̄ret cōicabilitas gn̄atiōis actiue. ¶ 3m mirabile est q̄ sic nūc p̄ ē ꝑma ꝑsona: filius 2a: spūscūs 3a. ita tunc spirator esset ꝑma ꝑsona. qꝛ ꝑ spiratōez actiuā ꝓstitueret. spiritussanctus eēt 2a ꝑsona. qꝛ ꝑ scōaz relationez ꝓstitueret. ſ. ꝑ spiratōez passiuā. 3a ꝑsona eēt filius: qꝛ 3z p̄rnitas p̄cederet filiatōez: sic nūc spiratio actiua spiratōez passiuā. tñ p̄rnitas nō cōstitueret: ꝙ eēt cōis ꝓstitutio p̄ris ⁊ cōicabilis: qđ repugnat. Filiatio aūt 3o loco tertiā ꝑsonaz ꝓstitueret: sic nūc ꝓstituit spiratio passiua. ¶ 4m mirabile ē q̄ spūscūs tūc ab vna ꝑsona sola ꝑcederet. qꝛ a spiratore q̄ esset ꝑma ꝑsona. Filio aūt a duabus. ſ. a spirāte ⁊ spirato q̄bus cōis esset p̄rnitas. Ista aūt mirabilia ⁊ multa alia sequunt ꝑpter illud falsum suppositū. ¶ Sz ꝫ ista sunt duo dubia. ¶ ꝓmū ē q̄ illud cui q̄cunq; posito aliq̄d non repugnat habet vim ⁊ aptitudinem illius. ꝙ hoc posito non repugnaret ꝑdicte spirationi actiue ꝓstituere. ergo spiratio actiua habet vim ꝓstituendi: ⁊ tunc sequit q̄ cōstituet. quia in diuinis non differt esse ⁊ posse. ¶ 2m dubium: quia illis positis nō repugnat p̄rnitati communicabilitas. nam saluata rōne formali paternitatis variato solum ordine tu dicis q̄ ipa esset cōis: ⁊ p ꝫ ñs cōmunicabilis. omne autem ibi cōmunicabile necessario cōmunicat. ergo paternitas in diuinis necessaria ē cōmunis: ⁊ p ꝫsequens non ꝓstituit. ¶ Iste autez rōnes me ꝙuincunt ad tenendum. q̄ si varient ista signa ita q̄ ꝑmum fieret 2m ⁊ ecōuerso. dūmodo saluarent rōnes formales paternitatis: ⁊ aliarum ꝓꝛietatum que nunc sunt. eodē mō ꝓstituerent sicut nunc. Et rōe em̄ paternitatis que est in deo sibi ꝓpetit ꝓstituere ⁊ incōmunicabilitas: ⁊ opposita ꝙueniunt spirationi actiue ⁊ sic ꝙuenirent tunc. ¶ Sz dices q̄ non est intelligibile: quia ꝑma relatio esset spiratio. ǧ ꝓstitueret. ¶ Dico q̄ oppositum est eque male intelligibile. ⁊ melius est dicere q̄ ista hypothesi posita sicut mirabilia multa sequunt. ita istud inf alia. quia paternitas non esset eiusdem ratiōis cum ista: ⁊ sic de alijs. variato ordine variant rōnes formales eoꝝ. ¶ Ad argumētum dico q̄ spiritussanctus haberet respectum distinctōis ad filium ⁊c.

Questio III

Utrum spiratio actiua differat realiter a paternitate. Q̄ sic: quia quod est elicitum a supposito differt realiter a ꝓstitutiuo suppositi: ꝫ spiratio actiua ē elicita a patre. ergo ⁊c. ¶ Contra. tantum tres res ponuntur. ¶ Hic ponuntur duo declaranda. ¶ ꝓmum ē de eo q̄ tangit argumentum. Utr̄ actus spirādi sit elicitus. ¶ 2m est de q̄sito. ¶ Quantū ad ꝑmū pono q̄ttuor ꝙclusiones de actu spirādi diuino. ¶ ꝓma ē ista q̄ spiratio actiua in p̄re a nullo pōt elici vel ē elicita. ꝓbo. Q̄cūq; ali q̄ sunt idē realit̄: si vnū sit elicitū: reliquū nō potest esse eliciēs: ꝫ spiratio in p̄re: si eliciat nō potest elici nisi a p̄re: vel ab eo qđ ē formalit̄ in patre: ꝫ sicut declarabit̄. illa ē eadē cū oibus que sunt idē realit̄. ǧ ⁊c. ¶ 2a ē q̄ spiratio in filio nō ē elicita ab eo: quia inter ꝓducens ⁊ eliciens ⁊ elicitum semper est realis distinctio. spiratio actiua non differt realiter ab aliquo quod sit formaliter in filio. ergo ⁊c. ¶ 3a est q̄ spiratio in filio non est elicita a patre. quia eadem res numero: vel quantitas non potest esse elicita ⁊ non elicita. ꝫ in filio spiratio est eadem res cum spiratione que est in patre. ergo ⁊c. ¶ 4a est q̄ spiratio passiua in spiritusancto non est elicita quia sola persona spiratur ⁊ persona causa formalis abstrahit a suo effectu. spiratio autem formaliter est elicio alterius. ergo vt ipa non potest esse elicita. ¶ Nunc pono quattuor alias ꝓpositiones de vi spiratiua. ¶ ꝓma est q̄ potentia spiratiua siue vis non est in deo elicitiua spirationis actiue in patre. ¶ 2a est q̄ nō est elicitiua spirationis actiue in filio. ¶ 3a est q̄ non est elicitiua spiratōis passiue in spiritusancto. ¶ Iste ꝓpositiones vnico verbo ꝓbantur. Quia quod non elicitur respectu eius non est vis elicitiua. ꝫ nulla istarum ꝓꝛietatum est elicibilis. cuilibet em̄ repugnat esse elicitum. ergo ⁊c. ¶ 4a ꝓpositio est q̄ virtus spiratiua in deo est elicitiua ꝑsone spiritussancti. quia spiritussanctus ē suppositum vere elicitum: ⁊ p ꝫsequens elicibile: ꝫ omne elicibile est ab aliquo elicitiuo: sicut omne calefactibile ab aliquo calefactio: nō pōt aūt dici q̄ illud elicitum sit spiratio actiua: quia tunc passiua esset elicibilis: cuius oppositum est oñsum. Erit ǧ voluntas fecunda. ſ. volūtas infinita cū opposito i infinitū diligibili sibi p̄tato

¶ Visis aliq̃bus de ſpiratõne ⁊ vi ſpiratiua in deo. Dico duas ꝓpõnes de ſpiratõe in creaturis. ¶ Prima ẽ: q̃ ſpiratio actiua in creaturis q̃ fundat in potẽtia volitiua nõ ẽ elicita. qz elitionis nõ ẽ elitio. ſic nec actõis ẽ actio vt vitet ꝓceſſus in infinitũ. ¶ 2ª ẽ q̃ ſpiratio paſſiua q̃ fundat in amore ſpirato nõ ẽ elicita: qz tũc haberz in ſe formaliter elitõez: qđ ẽ impoſſibile. ¶ De vi aũt ſpiratiua pono tres ꝓpõnes in creaturis. ¶ Prima ẽ q̃ vtus ſpiratiua in creaturis non ẽ elicitiua actiue ſpiratõis. ꝫ tm̃ fundamẽtũ. ¶ 2ª ẽ q̃ ipa nõ ẽ elicitia ſpiratiõis paſſiue q̃ fundat in amore. ¶ Iſte due ꝓbant vnicꝫ vbo: quia nihil ẽ elicitiũ reſpectu illius qđ non ẽ elicibile. ſpiratio actiua ⁊ paſſiua nõ ſunt elicibiles. ¶ 3ª ꝓpoſitio ẽ: q̃ ipa ẽ ve elicitiua amoris ſpirati: q̃ ẽ actus volẽdi: qz ſicut potẽtia motiua eſt reſpectu moti: ⁊ actiua reſpectu paſſi. nõ aũt actionis ⁊ paſſionis: ſic ſpiratiua reſpectu ſpirati nõ ſpiratõis. ¶ Hz ꝫ ꝑdicta inſtat q̃druplr. ¶ Primo. Quia q̃cq̃d hz ſpũſcũs: hz ſibi datũ a ꝑre ⁊ filio ſm Augu. Iſtud aũt dare ẽ elici: cũ g̃ ſpiratio paſſiua ſit ei data ſequit q̃ neceſſario erit elicita in eo. ¶ 2º ſic. Potẽtia ꝓductiua reſpicit oia ad q̃ ſua ꝓductio terminat: ꝫ ſpiratio actiua terminat ad oia q̃ ſunt in ſpũſctõ vel ꝑmo: vel ſcõario. g̃ ⁊c. ¶ 3º ſic. Omis relatio in creaturis cauſat a ſuo termino effectiue. ſpiratõis aũt paſſiue terminus ẽ potẽtia ſpiratiua. g̃ ⁊c. ¶ 4º ſic Nihil in creaturis ẽ inelicitũ: qz oia creata ſunt ꝓducta. oẽ aũt ꝓductũ ẽ elicitũ. g̃ oẽ creatũ ẽ elicitũ. ⁊ p ꝯns ſpiratio actiua vl paſſiua. ¶ Ad ꝑmũ dico q̃ illud dari nõ ẽ ſpirari. cũ em̃ eẽntia diuina det: tũc p ꝯns ſpiraret: dari g̃ ẽ cõicari ⁊ ita ſpũſctõ cõicat ꝓprietas. ſ. ſpiratio paſſiua q̃ in vi ſpiratiua q̃ſi actualr ꝯtinet. ¶ Ad 2m dico q̃ aſſumptũ ẽ verũ. qñ q̃cq̃d ẽ in termino totali: accipit ſimplr eẽ: ⁊ producit. ꝫ in diuinis nõ ſic ẽ: qz terminus formalis nõ producit. ⁊ p ꝯns nihil termiat ꝓprie vt qđ niſi ipa ꝑſona vt terminus totalis. ¶ Ad 3m dico q̃ ſi efficiat ſpiratio paſſiua a ſuo termino: illa ꝓductio vl factio non ẽ ſpiratio: ꝫ creatio nãlis. ¶ Melius tm̃ vi det dicẽdũ q̃ nulla factio ab aliq̃ fiat: qz ipa ẽ q̃ aliud fit. ¶ Ad 4m dico: q̃ nõ negat ſpirationẽ actiuã eẽ elicitã in creaturis ſaltẽ a creante. Negat aũt q̃ ſit elicita a volũtate ſpirante: qz ipa ẽ q̃ volũtas creata ẽ ſpirãs. ¶ Hunc ſcõo vi dẽdũ ẽ q̃ ſpiratio actiua ẽ diſtincta a gñatõne actiua. ¶ Dicũt aliq̃ q̃ diſtinguit ſola rõe. ¶ Cõtra iſtos nõ optet alia argumẽta hre: niſi illa p q̃ ꝓbat diſtinctio eẽntie ⁊ relatõis. ¶ Dicũt aũt alij q̃ diſtinguit realit: tm̃ nõ ꝯponunt: qz vna nõ ẽ in alia: ꝫ vtraq̃ in eẽntia cui ſunt ãbe realiter idẽ ⁊ oibus mõis. ¶ Cõtra ꝫ arguit ſic Que cũq̃ vni ⁊ eidẽ ſunt eadẽ: ipa inter ſe ſunt eadẽ: ꝫ pñitas ⁊ ſpiratio ſunt idez realit in eẽntia. g̃ inter ſe. ¶ Ꝫ. Hec pñitas ẽ hec eẽntia: ꝫ ſpiratio ẽ hec eẽntia. g̃ hec ſpiratio ẽ hec pñitas. ¶ Ꝫ. Hoc ſuppoſito deſtruit̃ forma ſilogiſmi pfecti q̃ conſiſtit in vnione duoꝝ q̃ vniunt̃ in 3º. ¶ 4º ẽ. ꝯ ꝑmũ ꝓncipiũ ꝯplexũ: qz ſi nihil aliud ẽ ſpiratio q̃ eẽntia: ⁊ ſpiratio diſtinguit̃ realit a pñitate. g̃ ſequit̃ ꝯdictio. ſ. affirmatio ⁊ negatio de eodẽ. qđ ẽ ꝯ ꝑmũ ꝓncipiũ ꝯplexũ. ¶ Ideo dico q̃ ſpiratio actiua in patre non diſtinguit̃ a paternitate realiter: nec ipa in filio diſtinguit̃ realit a filiatione. ¶ Hoc probo quadruplicit. ¶ Primo ſic. Sicut ꝑma vnitas in eẽntia conſiſtit ita ꝑma ſimplex diuerſitas ſcz realis ſtat inter ꝑſonas. ꝫ ſi ſpiratio actiua ⁊ generatio eſſent realiter diſtincte: ꝑma realis diſtinctio non eſſet inter ꝑſonas: ꝫ ꝑma ſimpliciter eſſet in vna ꝑſona. ¶ 2º ſic. Magis videntur idem que ſunt in vna ꝑſona: ⁊ minus diſtingui q̃ que ſunt in diuerſis: ꝫ que ſunt in diuerſis tantum: realiter ⁊ ꝑciſe diſtinguuntur. ergo que ſunt in vna minus q̃ realiter. ¶ 3º ſic. Vna ꝑſona non eſt magis vna in ſe q̃ in alia: ꝫ ſi ille due productiões realiter diſtinguerent. ꝑſona ſpirituſſancti eẽt magis vna in ſe q̃ alie: quia non haberet multitudinẽ rerum quam alie habent. ergo ⁊c. ¶ 4º ſic. ⁊ hec eſt fundamẽtalis. Vbicunq̃ em̃ ſunt quattuor ⁊ realiter diſtincta: ibi ſunt quattuor res. ꝫ in diuinis ſunt quattuor diſtincte relationes. ⁊ p te diſtincte realiter ergo quattuor res: quod eſt ꝯ determinationẽ eccleſie que ibi determinat eſſe tantum tres res. ¶ Iſtud non ꝑt euadi niſi dicat̃ vno duoꝝ mõꝝ: vel q̃ ſunt idez in eẽntia. vel dicere q̃ nõ ẽ inconueniẽs ponere qttuor res reales eiuſdẽ eẽntie. ¶ Contra ꝑmũ inſtat̃. Nam ꝑſone ſunt diſtincte realiter. ideo dicuntur tres ꝑſone: ſimiliter tres res. non obſtãte idemptitate pfecta earum cum eſſentia. ergo a ſimili. non obſtante pfecta idemptitate relationum diſtinctarum cum eſſentia: ſi ſint realiter diſtincte: ſicut ſunt ꝗttuor: ita erunt ꝗttuor res ¶ Nec ſufficit 2m. qz illo mõ q̃ eccla ꝓcedit tres res vel plures in diuinis: negat ꝗttuor: ꝫ nõ ꝓcedit trinitatẽ ⁊ pluralitatem rerũ niſi relatiuaꝝ g̃ illo mõ negat ꝗternitatem. ¶ Sed quare non ita diſtinguitur ſpiratio actiua ab aliꝫ realiter ſicut ſpiratio paſſiua. ¶ Dico q̃ non eſt inconueniens duas productiones totales actiuas eſſe in vna ꝑſona. que autem ſunt in vna ꝑſona: in vna realitate ꝓueniunt. ⁊ p ꝓſequẽs non diſtinguunt̃ realiter: ſed impoſſibile eſt plures productiones paſſiuas totales eſſe in eadem ꝑſona. ⁊ p ꝯns ſunt neceſſario in duabus: ſed due ꝑſone habẽt diuerſas realitates. g̃ ille due pro-

ductiones realiter distinguunt. ¶ Sz tūc ē dubiū: qz videt q̄ spiratio actiua a se ipa in pre re alit differat vt in filio. qz pr ⁊ filius diuersas realitates habēt. ¶ Dico ad ꝟ q̄ sicut vna eēntia ē in tribus realit distinctis vna tñ realit: ita dico de spiratōe actiua qđ ē in duobus. Vñ ad distinctōez realē nō sufficit habere aliā ⁊ aliā realitatē. ꝟ req̄rit q̄ vnū distincton realit nō habeat realitatē quā aliud hz: vel ecōuerso. sicut nō sufficit q̄ aliq̄ dicant distincta psonalit q̄ habeāt in se diuersas psonalitates: qz cū essentia diuina habeat distinctas psonalitates diceret distincta psonalit. req̄rit ḡ ad ꝟ q̄ aliq̄ dicant psonalit distingui. q̄ psonalitatē quā hz vnuz nō habeat aliud: vel ecōuerso. qđ nō ꝓtingit in essentia diuina. ¶ Ad argumentū in oppositum patet.

Questio. IIII.

Vtrū spiratio actiua sit ꝓstitutiua psone. ¶ Dic ꝑmo videndū ē si spiratio actiua ꝓstituit. ¶ 2° dato q̄ nō: q̄re nō cōstituit. ¶ Quātū ad ꝑmū dicit vnus reuerēdus doctor. ℞. aureo. q̄ spiratio actiua ꝓcurrit ad ꝓstitutōez vbi cū eēntia ⁊ filiatōe: ⁊ ad ꝓstitutionē psone pris cū eēntia ⁊ prnitate. Et huius rō ē: qz q̄cūq̄ sunt indiuisa in se ⁊ nullaten ad inuicē diuisa: ꝓcurrūt ad eādē vnitatē: ꝟ illę relatōes ⁊ eēntia sunt talia. ḡ ꝓcurrūt ad vnitatē eiusdē psone. ¶ Sz ꝯ istā opinionē arguimus sic ꝟupr. ¶ ℞io sic. Quācūq̄ aliq̄ duo ꝓcurrunt in vltiato ꝓstitutiuo: ipa ꝓueniūt in rōe totius ꝓstituti: sicut si aliq̄ ꝓueniūt in vna ꝑpetate individuali sunt vnū nūero. ꝟ pr ⁊ filius ꝓueniūt in vltiato ꝓstitutiuo psone. ſ. in spiratōe actiua qz spiratio ē vltiate ꝓstitutiuū. ḡ ꝓueniūt in vnitate psone. ¶ 2° sic. Ordo ⁊ pcessus in ꝓstitutis ē pcedere a magis ꝓfuso: ⁊ minus distincto ad magis distinctū: ⁊ ad magis ꝑfectū. ḡ illud ꝓstitutiuū qđ vltiate aduenit est magis ꝑfectū: ꝟ in pcessu ꝓstitutionz psone pris vltimatū ē spiratio actiua. ℞ius em intelligit prnitas q̄ spiratio actia intelligat aduenire. ḡ ipa erit magis ꝑpa. ⁊ p ꝓsequens erit minus cōis vel incōicabilis: ꝟ ꝫ ē falsum: qz cōis ē duabus psonis. ¶ 3° sic. Nullū cōicabile ꝓstituit vltiate suppositū inesse incōicabili: qz impossibile est q̄ forma det oppositū effectū: vel cē sibi: ꝟ spiratio actiua vltiate aduenit: ⁊ ipa ē cōicabilis. ḡ non dat supposito eē incōicabile. ¶ 4° sic. Quācūq̄ ē aliqđ suppositū in vltiato eē ꝓstitutiuū: impossibile ē q̄ aliq̄d aduenięs ipm ꝓstituat: ꝟ pr est ꝓstitutus in vltiato cē p gnatōnez actiuā: ⁊ filius p passiuā. ḡ spiratio actiua aduenięs vtriq̄ istā ꝓstituto: ipm nō ꝓstituet. ¶ Cōfirmat: qz nō videt q̄ spiratio actiua aliqđ habeat vñ sibi cōueniat vltiate ꝓstitucre ⁊ pcise: qđ nō habeat prnitas in pre vel filiatio in filio: qz vtraq̄ istarū est eq̄ incōicabilis: sicut ē illa: ꝟ p signo p q̄ eēntia intelligit aduenire eēntie ꝓstituit psonā spūssancti sine q̄cunq̄ alio excepta eēntia. ḡ sic paternitas ⁊ filiatio. si in aliquo signo p̄cedunt spirationem actiuam. ergo p̄constituende erūt psone. Ideo dicunt q̄ spiratio actiua nō est ꝫbi vel pris ꝓstitutiua: cum tota fecunditas intellectiua p̄intelligat volitione fecunditati ⁊ p ꝓsequens psone intelligunt p̄constitute. ¶ Sz ꝯ illud instat q̄dru plr. ¶ ℞imo sic. Qđ aduenit pōt ꝓpletū esse rei: illud ē accidēs p aduētionem: ꝟ si spiratio actiua non ꝓstituat ⁊ aduenit psonis iam ꝓplete ꝓstitutis. ergo est accidens ⁊ aduenticiū deo: quod est impossibile. ¶ 2° sic. Quod est in aliquo ⁊ est sibi extraneum: nō videtur q̄ possit stare cum ipo sine aliqua compositione. ꝟ spiratio actiua est in istis duobus suppositis: ⁊ est eis extranea. ergo videt necessario q̄ ipa cum eis componat. ¶ 3° sic. Nullū suppositum est vnum formaliter quod habet in se aliquam rōnem. vel aliquid ad suam rōnē formalem non ingredit. ꝟ p te spiratio actiua rationem formalem patris non ingredit. ergo pat non est vnum formaliter. ¶ 4° sic. Non em videt q̄ spiratio actiua sit mioris efficatie q̄ passiua: ꝟ passiua spiratio ꝓstituit psonam spiritus sancti. ergo eodem modo actiua constituit psonam patris ⁊ filij vel alterius. ¶ Ad ista p ordinem. ¶ Ad ꝑmum dico q̄ si intellgatur accidēs vel aduenticium vel aliquid quasi extrancum: hoc est non intrans rōnem formalem: sic concedo q̄ spiratio actiua est accidens ⁊ aduenticia ꝟ hoc non est impossibile in diuinis. vt patet in attributis ⁊ essentia ⁊ multis alijs. ¶ Si autem intelligatur ꝑpe accidēs: sic dico q̄ spiratio actiua non est ꝑpe accidēs. Et ꝟ ꝑpt duo. Vnū est idemptitas realis sui ad suppositū cui aduenit. ¶ 2m est: quia est subsistens ⁊ non inherens. ¶ Ad 2m dico q̄ eodem modo posset dici de sillitudine ⁊ equalitate. quia aduenium psonis iā ꝓstitutis: ⁊ nō faciunt ꝓpositionē ꝑpt indistinctionem realem que est inter ipas: ⁊ alia in quibus est. ſ. psonam patris ⁊ personam filij. ¶ Ad 3m dico q̄ ꝑm istos persona diuina non est aliqua vna ratio formalis formaliter vna: sed solum est vna res simplex ꝓstituta ex duabus rōnibus formalibus: quarum quelibet p̄dicatur de ipa idemptice. ¶ Ad quartum dico q̄ ꝛz maioris efficatie non sit passiua spiratio q̄ actiua: quantum ad multa: tamē quantum ad hoc pōt dici q̄ spiratio passiua est talis: quia est incommunicabilis. ergo sibi debet ꝓstituere: ꝟ actiua non est hmōi. ergo sibi non debet. Hoc aūt statim declarabit. ¶ Sed fugiendo difficultatem

posset ꝺ dicere q̄ spiratio actiua ideo nō ꝓstitu it. qz aduenit iam ꝑus ꝓstituto. ꝺ spiratio passi ua nō: ideo ꝓstituit. ¶ Quātū ad 2m videndū ē de cā istius negatiue: q̄re. s. spiratio nō ꝓstituit sicut cetere origines: tā actiue q̄ passiue q̄ sunt in deo. ¶ Dicit sicut iā dictū ē: qz aduenit p̄con stitutis. s. pr̄i iā ꝓstituto p gn̄atōez actiuā: ⁊ ad uenit filio iā p̄constituto p gn̄atōnez passiuam ⁊ lz habeat vim ꝓstitutiuā: tn̄ ꝓstituere nō pōt qz nō ē ꝓstituibile respectu eius: sic̄ calor lignū summe calefactum calefacere nō pōt. ¶ Sed ꝫ istud arguit q̄drupl̄r. ¶ Primo sic. Lz em̄ bōa rō sit ad ꝓbandū q̄ nō ꝓstituat: tn̄ nō oñdit p pter q̄d: nec ꝓbat a ꝑori. ¶ Et ideo arguitur ꝫ. ¶ Primo sic. Oē ꝓstitutiuū necessario ē alicui⁹ ꝓstituibilis. ꝺ p te spiratio actiua ē ꝓstitutiua. g̊ alicuius ꝓstituibilis. nō aūt alicuius illorum triū: qz ipa sunt ꝓstituibilia ꝑcise p tria ipa cō stituētia. g̊ erit dare aliud ꝓstituibile p ipm: ni hil ē ibi impotētia. g̊ erit dare 4m ꝓstitutū. ¶ 2o Nulla ⁊tus realis siue actiа siue passiua est re spectu entis ꝓhibiti. tūc em̄ eēt vere potentia ad impossibile. ꝺ oē aliud supp̄situ ꝑter tria est ꝓhibitū. g̊ spiratio actiua nō ē ꝓstitutiua alicu ius. ¶ 3o sic. In incōmutabili nā ē idē eē ⁊ posse si g̊ actiua spiratio hz de se vim ꝓstitutiuā sup positi. necessario ibi eēt tale supp̄situ ꝓstitutū. vel si nō aliq̄d posset eē deus q̄d nō est. ¶ 4o sic Minus ē ponenduz in deo aliq̄d frustra q̄ in creatura. tūc aūt eēt in deo ita potētia frustra: sc̄z spiratōis actiue ad actū q̄ nō posset reduci: nec p se: nec p aliq̄d aliud. ¶ Ideo videt mihi dicendū q̄ spiratōi actiue ex se intrinsece repu gnat ꝓstituere ꝑsonā ⁊ nullā hz de se vim ꝓsti tutiuā. q̄tūcūq̄ em̄ aduenіēt supposito nō p̄cō stituto. ¶ Ad ꝺ dico q̄ repugnat sibi ꝓstituere: lz em̄ filiatōi inq̄ntū filiatio ē nō ꝓpetat ꝓstitue re: ꝺ rōi specifice filiatiōis q̄ ꝫ ꝺit ad diuia. Sic g̊ dico in ꝓposito q̄ nō solū spiratōi in gn̄ali nō ꝓpetit habere vim ꝓstituend ipi formali. ⁊ spe cifice huius spiratōnis repugnat ꝓstituere. Et ideo nō est assignāda alia rō: stāte em̄ rōne for mali istius spiratōis a q̄cūq̄ aduenіēte: vel re cedēte nō ꝓstitueret. ¶ Sz ꝫ ꝺ instat q̄drupl̄r. ¶ Primo sic. Nō em̄ videt q̄ rōnes ꝺ ꝓbātes necesse sint. nā entitati q̄ ē in deo vel rōi formā li entitatis nō repugnat ab eēno cōicare. s. inq̄n tū entitas ē. cū g̊ nō fuerit cōicata nō cōicabit. g̊ poneret frustra: nō sequit g̊: nec illud sit̄ de spiratōe. ¶ 2o sic. Nā q̄ttidie q̄rit q̄re filius non pōt gn̄are cū habeat potētiā gn̄andi. nō optet āt q̄rere ꝺ si rō sufficeret assignata. posset em̄ sic dici q̄ filius ē filius. g̊ frustra talis inq̄sitio fit. ¶ Ideo dico eodē mō de multiplicatōe filioz in deo. ¶ 4o. Quia nō videt rō q̄re magis repug nat actiue inspiratōi ꝓstituere ex sua rōe forma li q̄ passiue. ¶ Ad p̄mū istoz dico q̄ ad ꝺ quod aliq̄d nō sit frustra nō optet q̄ ponat actu: ꝺ q̄ ipm sit ponibile: ita q̄ nihil sibi repugnat sicut potentia creatiua alterius mūdi nō ponit̄ fru stra: quia pōt fieri: dato q̄ nūq̄ fiat. ¶ Ad 2m di co q̄ rō q̄re filius non pōt generare ē ignota no bis q̄cūq̄ sit illa. Ideo fit questio vt aliq̄lit̄ sal tem a posteriori possemus reddere cāz aliquaz istius veritatis. ¶ Ad 3m eodē mō. Nam cā in trinseca q̄re non possent esse plures filij: est no bis ignota. Ideo p extrinseca inq̄remus. Non enim cognoscimus rationem formalem ꝓpter quid forte ꝺ est. ¶ Ad 4m dico q̄ si spiratio acti ua ⁊ passiua essent nobis perfecte note: sicut est beatis. videremus causam intrinsecā repugna re actiue que modo nos latet. ¶ Et ideo quo ad nos p̄ma ratio alioz ad ꝓbādum. quia ista ita est: satis videt sufficiens. sed per illam non red dit p̄ma rō: quia aduenit supposito p̄constitu to p̄ropter aliā causam. sc̄z quia spiratio est spi ratio.

DI. XII Questio I

Principiū Circa

c distinctionem. xij. querit Utrum pr̄ ⁊ filius sint vnum p̄ncipium spūssan cti. Videt q̄ non ꝼm Aug. Spūsscūs ꝓcedit a pr̄e ⁊ filio: sicut a gignante ⁊ genito. ꝺ vt sunt sic distincta. ¶ Contra ꝼm Aug. tres sunt vnū p̄ncipium creature. g̊ ⁊c. ¶ Hic sunt tria facien da. ¶ Primum est p̄ncipale q̄situm. s. Utrū pa ter ⁊ filius sint vnum p̄ncipium spūssancti. ¶ 2m Utr̄ pr̄ ⁊ filius sint vnus spirator vel duo spi ratores. ¶ 3m. Utr̄ sit vnus spirans. ¶ Quantuz ad p̄mum p̄mittunt q̄tuor p̄ambula. ¶ Primū est q̄ pr̄ ⁊ filius ⁊ spūsscūs nō sunt vnum p̄nci pium creature. quia supp̄situ est qđ creat: ꝺ pr̄ ⁊ filius ⁊ spūsscūs non sunt vnum supp̄situm: ꝺ tria. g̊ non sunt vnum p̄ncipium quod. ¶ 2m ē q̄ pr̄ ⁊ filius ⁊ spūssanctus non sunt vnum p̄n cipium quo formaliter creature. quia cum diui na eēntia vel voluntas sit aliquid quo creant. ⁊ diuina eēntia vel voluntas non p̄dicetur for maliter de pr̄e ⁊ filio ⁊ spūsancto: sequit̄ ꝓpo situm. ¶ 3m p̄ambulum est: q̄ pr̄ ⁊ filius non sunt vnum p̄ncipium quod spūssancti: quia cum spi rare formalit̄ sp̄mſanctum vt quod non ꝫueni at nisi supposito. quia eēntia non spirat: sed pso na. pr̄ autem ⁊ filius nō sunt vna ꝑsona aliquo mō sequit̄ ꝓpositum. ¶ 4m p̄ambulū est q̄ pr̄ ⁊ filius non sunt vnum p̄ncipium quo formalit̄ spūssancti. Nam vis spiratiua est quo: que nō ponit̄ formaliter de pr̄e ⁊ filio. ¶ Et ꝫfirmat qz repugnat supposito factum eē aliquo mō quo.

¶ Istis ꝑmissis pono duas ꝯclusiones. ¶ Prima est q̄ ꝑ̄ ⁊ filius sunt idēptice vnū ꝓncipiū quo spūssci. nā volūtas ꝯuenit cū eēntia q̄ ē ꝓncipiū ꝓductiuū q̄ spūssancti. ꝓbaī idēptice de ꝑ̄e ⁊ filio ⁊ spūscō. nā ꝑ̄ ē volūtas: filius ē volūtas: ⁊ spūssc̄us ē volūtas. ¶ 2ª ꝯclusio ē q̄ ꝑ̄ ⁊ filius ḡ: qz volūtas ē ꝓncipium q̄ creature: ipa em̄ ōz idēptice de ꝑ̄e ⁊ filio ⁊ spūscō. nā ꝑ̄ ē voluntas: filius ē volūtas. ⁊ sic̄ spūssc̄us ē volūtas. ¶ Sz dices q̄ rō q̄ assignaī ꝓ istis duabus ꝯclusionibus nō ꝯcludit: qz cū etiā spūssc̄us eq̄ idēptice sit idē cū vi ꝓductiua filij sic̄ ꝑ̄: ⁊ cū vi ꝓductiua sui: sic̄ ꝑ̄ ⁊ filius posset dici ꝓncipiū filij ⁊ suij ꝑius. ¶ Dico q̄ ad ꝫ q̄ rō nō sufficit nisi aliud addaī. s. q̄ ꝓ illud ꝓncipiū q̄ ipi ꝓncipiant. Ad̄ñ sic pōt dici q̄ q̄cūq; idēptice sunt vnū ꝓncipiū creature: ⁊ ꝑm illud ꝓncipiū ꝓncipiāt. sunt simplr vnū ꝓncipiū creature. sic etiā in ꝓposito. ¶ Sz quō pōt dare intelligi q̄ duo supposita sint vnū ꝓncipū. ¶ Dico q̄ si ōs vnā aniā corpis bti separet ⁊ poneret in corpe alterius tunc q̄dē eēnt duo supposita: ⁊ tñ vnū ꝓncipiū opans ꝓꝑ idēptitatē aie. ¶ Sz ꝫ sunt q̄ttuor difficilia. ¶ Primū est. Si ꝑ̄ ⁊ filius eq̄liter sunt vnū ꝓncipiū. ¶ Dico q̄ sic. qz q̄cūq; hñt eādem ꝛtutē ⁊ eq̄lē si ꝯcurrāt ꝓ illā ad ꝓducēdū aliq̄d: necessario eq̄liter ⁊ indifferēter ꝓducunt ꝫ ꝑ̄ ⁊ filius habent eq̄lem ꝛtutē ⁊ eadē ⁊ necessario ꝓ illā ꝓducūt spm̄scm̄. ḡ ⁊c̄. ¶ Confirmaī quia ex q̄ necessario agunt ꝑm vltimum sue virtutis ꝓducunt. ¶ Sz ꝯ hoc instaī q̄druplicīter ¶ Primo sic. Quia ꝑm Hyla. ꝓꝑ ꝓmo spirat. ¶ 2º sic. Quia ꝑm Augus. pater ꝓncipaliter spirat. ¶ 3º sic. Quia ꝑm cōmuniter dicta paī magis spirat. ¶ 4º. Quia ꝑm doctrinam Aug. ꝑ̄ a se spirat: filius non. ḡ ⁊c̄. ¶ Ad ꝓmum dico q̄ primitas originis non impedit eq̄litatem in producendo: sicut nec in eēndo. ¶ Ad 2m dico q̄ ꝑ̄ nitas non aufert eq̄litatem: ꝫ addit auctoritatē ¶ Ad 3m q̄ñ ōz ꝑ̄ magis spirat exponenduz est ꝓncipalius. ¶ Ad 4m dico q̄ a se ꝓducere non aufert equalitatem in spiratione: sicut nec in ꝓductione: nec etiam esse a se impedit equalitatē Ad̄ñ ō celesti hierarchia: pater ōz ꝓnceps. in su celesti hierarchia tamen tm̄ ponit ꝓncipalitatem. ¶ 2m difficile est Utrum pater ⁊ filius spirent conformiter. ¶ Dico q̄ multiplex ꝯformitas inuenitur in ista ꝓductione. ¶ Prima ē conformitas nature: quia ꝓ eādem naturam ꝓducunt numero spm̄sanctum. s. ꝓ essentiā. ¶ 2ª conformitas est potentie. Quia ꝓ eandem potentiam volitiuam ꝓducunt spiritumsanctum: sicut em̄ conformiter se diligunt: ita conformiter spirant. ¶ 3ª est conformitas charitatis infinite. quia sicut in nobis sapientia concurrit ad ꝓductionem ꝛbi: ⁊ ita charitas ad amorem spiratū nobilissimum. Ita in deo sunt sicut superius ō sapientia declaratuz fuit. ¶ 4ª est conformitas spirationis actiue. quia sicut idem ꝓncipiū spiratiuū numero est in duobus suppositis. ita eadem spiratio actiua numero. ¶ Sed hic ozaī difficultas: quia singula eoꝝ que dicta sunt aliter habet pater: aliter filius: ideo q̄ pater a se: filius ab alio: ⁊ ideo non videī ꝓfecta conformitas. ¶ Dico q̄ aliquid habere a se: ⁊ habere ab alio nihil auferunt de conformitate. sicut imaginātur q̄ differētie indiuiduales q̄tumcunq; sint ꝓmo diuerse non auferunt eaꝝ verā silitudinē. Sic relationes originis ita modicū. ⁊ sic ad illud. ¶ 3m difficile est. Si ꝑ̄ ⁊ filius ꝯcordēr spirant spm̄scm̄. ꝓꝑ ꝛbam Richar. de tri. ¶ Dico q̄ q̄ttuor modis pōt intelligi patrem ⁊ filiū cōcorditer spirare spiritumsanctum. Aut sez actu ꝯcordie quo se mutuo diligūt elicitiue: sicut videtur sentire Richar. ⁊ sic non pōt. quia talis actus est immanēs: ⁊ ideo est finis. ⁊ p ꝯsequēs non est ꝓductiuus aut ꝓductus. Aut actu cōcordi equo pater ⁊ filius diligunt spiritumsanctum ꝓductione. Et hoc non: quia actus volēdi quo diligunt diuinam essentiam vt sic est perfectissimus ⁊ beatissimus. Aut actu concordie quo se diligunt inuicem p̄cedente. Et hoc ē verum. quia cum talis actus sit essentialis p̄cedit actum spirandi qui est notionalis. Aut actu cō cordie quo se diligunt spiritumsanctum antecedente. ⁊ sic verum pōt esse: quia eodem actu diligunt suam essentiaz ⁊ seipos. ¶ Sed tunc stat difficultas quomodo spiritussanctus ōz amor patris ⁊ filij. ¶ Dicitur q̄ est amor idemptice q̄ diligunt se ⁊ a ꝓꝑietate: eo q̄ ꝓcedit ab vtroq; quia ꝓ modum amoris. ¶ 4º dubitatur quo modo ōz nexus patris ⁊ filij: ⁊ quare. ¶ Dico q̄ est idemptice spiratio passiua in cuius correlatiuo nectuntur pater ⁊ filius in spiratione actiua que est correlatiuum spirationis passiue. Illa cm̄ oio vna est in patre ⁊ filio. ideo isto modo dicitur spiritussanctus nexus. ¶ Nunc 2º videndum est de isto ꝓncipali. Utrum. s. pater ⁊ filius possunt dici vnus spirator: vel duo spiratores. ¶ Dico q̄ sancti ⁊ doctores ꝯcedunt q̄ pater ⁊ filius sunt duo causantes: ⁊ non duo creatores. Similiter q̄ sunt duo spirātes: ⁊ nō duo spiratores. ergo oportet assignare causam istiꝰ diuersitatis. ¶ Frater Jo. dicit q̄ huius ratio est: quia quandocunq; sunt aliqua duo dependentia. dependentia vnius non pōt ꝑfecte ad aliud terminare. sed oportet q̄ ambo terminentur ad tertium independens. vel ad aliquē terminum independentem. Exemplum sicut sunt

duo accñtia respectu eiusdē subiecti. qñ ḡ sunt duo adiectia vt adiectia sunt: neutꝝ aliq̄d ēminat eo q̄ adiectia vt sic depēdētia sunt. optet ḡ q̄ terminenť ad aliq̄d tertiū. ſ. substātiuū qz vt sic hz rōez indepēdētis. Qñ tñ vnū adiectiuoꝝ substātiuať stati illud q̄d sic substātiuať terminat depēdētiā alterius: ⁊ p ꝯns alterꝝ manens adiectiuū ponit suū significatū circa illd. Si āt remanēt adiectia vt adiectia vnū nō ponit significatū circa aliud. ¶ Ad ō ad ꝓpositū qñ dicimus duo spirātes vterq̄ istoꝝ ē adiectiuū ⁊ adiectiue acceptū. ⁊ sic neutꝝ termiat depēdētiaz alterius: ꝑ vtrūq̄ stat in suspēso ita vnū sic̄ reliquū. Et ideo illud adiectiuū q̄d ē duo nō ponit significatū suū circa reliquū. ſ. circa spirātes: ⁊ sic significatū spiratōis vel spirātis non recipit significatū dualitatis nec distinctiōis: ꝑ vtrūq̄ p se stat p̄cise. Qñ āt ōz duo spiratores cū spiratoꝛ sit substātiuū: tūc duo q̄d ē adiectiuū ponit significatū circa illud. ⁊ dualitas denoiat significatū spiratōis. hmōi āt ē spiratio. ḡ spiratio diuſificať ⁊ pluraliſicať: q̄d ē oio falsum. ¶ Contra istud arguiť ḡdupl'r. ¶ Prio ꝑm Athanasiū: nō sunt tres oipotētes ꝑ vnus op̄s. ¶ 2° sic. Idē nō sunt tres ēni: ꝑ vnus ēnus. ¶ 3°: qz nō sunt tres immēsi ꝑ vnus imēsus. ¶ 4° sic. qz nō sunt tres increati: ꝑ vnus increatus. hec oia habenť in eodē symbolo. ⁊ tñ oia ista sunt adiectiua. ¶ Dico q̄ forsan ō vi sermonis ista nō ecēt negāda q̄ negat Atha. ꝑ ꝓpť timorē erroris ne dicēdo tres increati vel tres imēsi vl' tres oipotētes ⁊ tres ēni: sic̄ dicimus tres psonas. tres deos suspiraremur vt pz. ¶ Nūc vidēdū est de 3° p̄ncipali vtꝝ possent dici plures spirātes. Sz istud apparet ex 2° declarato. Dicimus ei duo creātes vel duo spirātes: ꝑ nō duo creatores vl' spiratores ꝓpť rōez dictā. ¶ Sz vnū dubiū restat q̄re nō dicimus duo spirantia. ex q̄ dicunť duo spirātes. ¶ Ad istud dico q̄ ista nō ꝯcediť pr̄ ⁊ filius sunt duo spirantia. Et huius rō ē q̄ dicta ē. Nā adiectiuū in masculino ⁊ feminino gñe nō ita substātiuať sic̄ in neutro. qz ḡ hꝰ spirātia accipiť in neutro gñe. Hinc ē q̄ intelligiť p modū substātiui. ⁊ sic reliquū adiectiuū. ſ. duo ponit significatū circa significatū spirātiū sic̄ dictū fuit de spiratore. Et ꝓpť hꝰ ꝯcedimus q̄ pr̄ ⁊ filius sunt duo in masculino gñe. ⁊ tñ non in neutro. ¶ Sz tūc ē diffi. qz pať ⁊ filius sunt duo suppositi spirātia. ¶ Dico q̄ determiatio suppositi excludit sensum de multitudine actuū. duo ēm determinat ly suppositi ⁊ nō ly spirātia. Sz difficultas ē vtꝝ posset ꝯcedi q̄ pr̄ ⁊ filius sunt due p̄sone spirātes. ¶ Ad illud dico q̄ de vi sermonis videť eadē rō sic̄ de alio: ideo posset cōcedi. ¶ Ad argumentum in oppositum patet ex dictis.

Questio. II.

Utrū pr̄ eēnus p̄us origine ꝓducat vel spiret spm̄scm̄ q̄ filius. Qz non. In hac trinitate nihil p̄us aut posterius ꝑm Athanasiū. ¶ Cōtra Aug. de triplici habitaculo videbim⁹ in p̄ma q̄ pr̄ p̄cedit filiū origie. ¶ Hic p̄mo videdū ē q̄d sit ordo originis. ¶ 2° vtꝝ in diuis sit talis ordo origis. ¶ 3° de p̄ncipali q̄sito ¶ Quātū ad p̄mū ōz q̄ ordo origis nihil aliud ē q̄ ipa origo. p hꝰ em̄ solū ōz vnū posterius origine alio: qz ē ab illo. ⁊ p̄us a q̄ ē aliud. ¶ Sz illud nō intelligo. Ideo arguo ꝯ hꝰ q̄dupl'r. ¶ Prio sic. Impossibile ē creditū ⁊ nō creditum eē oio idē. ꝑ creditū ē ab oibus catholicis eē in deo originē. sic̄ em̄ articulus fidei tenet: multi āt vere fideles negāt ordinē q̄lēcūq̄ etiā origis. ḡnō ē idē ipa origo ⁊ ordo origis: ꝑ aliq̄liť differunt. ¶ 2° sic. Impossibile ē idē eē mediū demōstrationis ⁊ ꝯclusionis p̄dicatū. ꝑ p originē ꝓbam⁹ ordinē. ḡ origo nō ē idē q̄ ordo. Maioꝛ ē manifesta: qz nihil ꝓbať p seipm. Minoꝛ etiā pz qz p hꝰ q̄ filius ē a pr̄e ꝓbamus filiū eē posteriorē pr̄e. ḡ ⁊c. ¶ 3° sic. Nūcūq̄ aliquid repugnat alicui inq̄ntū a q̄d nō repugnat sibi inq̄ntū b necessario a ⁊ b nō sunt in eo idē. ꝑ filio inq̄ntū genitꝰ repugnat spirari. inq̄ntū āt posteriꝛ origine ñ repugnat. ḡ necessario eē posteriorē: ⁊ esse gentū nō sunt oio idem. ⁊ p ꝯns nec ordo ⁊ origo. ¶ Cōfirmať. Quia qñcūq̄ aliq̄d ē eiusdē rōnis in aliq̄bus. impossibile ē q̄ sit idē oino cū illis q̄ rōne distinguunť in eis. ꝑ eē ab alio ⁊ eē posterius origine vt sic ē eiusdē rōis in filio ⁊ spūsco origines āt istoꝝ spē vel q̄si spē distinguunť. ſ. filiatio ⁊ spiratio passiua. ḡ origo ⁊ ordo int' ꝓsonas diuinas necessario distinguunť. ¶ 4° sic Cōmunicabile ⁊ incōmunicabile ex natura rei distinguunť. ꝑ posteriꝛitas originis cōmunicať. qz ē eiusdem rōnis in filio ⁊ spūsancto. filiatio aūt incōmunicabilis ē. ḡ distinguiť. ¶ Ideo videť mihi dicendum q̄ sicut ordo nature aut pfectionis nō ē ipa natura aut pfectio. ꝑ habitudo inter talia extrema que talez ordinem habent: ita ordo originis ē habitudo inter ipsas origines vel inter ea q̄ ipsis originibus referuntur. ¶ Sz dubium videť: quia nimis videnť relationes multiplicari: si supza ipas origines fūdeť ordo q̄ est habitudo. vel q̄dam respectus. ¶ Dico q̄ necessario ponere cogimur aliquos respectus in istis relationibus. Certum em̄ est q̄ filiatio distinguiť a spiratōe spiratiua. que q̄dem distinctio non oino ē ipa filiatio: qz distinctio respicit p termino illud quo distinctum distinguitur distinctiōe ipa. ꝑ filiatio non respicit p termino ipaz spiratōez passiuam: ꝑ p̄cise ipm pr̄ez. ḡ oportet ponere tales respectus: ꝑ hꝰ non

est incõuenies eo q̃ nõ ponunt actuales vl' formales ꝫ solũ fundamẽtales. ¶ Sz dices quõ cõparat ordo originis ad ipas origines vel relationes. ¶ Dico q̃ ordo originis ita ꝯpat ad ipsas origines sic passio ad ipm subiectũ. sic ei ex rõe formali alicuius subiecti demõstrat ꝓpria passio illius subiecti de eo. sic ex rõe originis demõstrat ordo originis int origines. ¶ Nunc 2° oꝑtet insistere circa q̃situ vtz. s. in diuis sit talis ordo originis sic̃ expositus ẽ. ¶ Et q̃tũ ad ꝫ sũt duo originis. ¶ 2m. Si in diuis ꝑ ẽ por origine filio. ¶ 3m. Si in illo ꝑori originis q̃ ꝑ ꝑcedit filiũ ꝯpetit ꝑñ aliq̃ opatio. vel si ꝑ ꝑus origine spirat spm̃scm̃ q̃ filius. ¶ 4m. Si ꝑ ꝑus origine ꝓducit filiũ q̃ spm̃scm̃. ¶ Quãtũ ad ꝑmũ dr cõit q̃ in diuinis ẽ vere ordo originis. Nã vbicũq; sunt aliq̃ distincta nisi sint ordinata necessario: sunt ꝯfusa. ꝫ ꝓsone sunt distincte. g̃ ordinate qr nõ sunt ꝯfuse. g̃ ꝛc̃. ¶ Jsti tñ cõi dicto applicant duo dicta. ¶ Primũ ẽ q̃ lz sit ordo: nõ tñ ꝑus ꝛ posterius. ¶ 2m q̃ lz sit ordo: ꝛ cũ ꝫ ꝑmũ ꝛ 2m ꝛ 3m ꝛ nõ ẽ ibi ꝑus ꝛ posterius. ¶ Sz ꝯ ꝑmũ dictũ applicatũ arguo q̃drnpl'r. ¶ Pr̃io sic. Añcũq; ẽ aliq̃ passio alicuius subiecti distincta. impossibile ẽ q̃ inueniat subiectũ vel ps subiectiua illius subiecti sine altera ꝓte illius passionis distincte ꝫ ꝓz de substãtia respectu corꝑei ꝛ incorꝑei ꝛ de nũero respectu paris ꝛ imparis. ꝫ ꝑus ꝛ posterius ẽ passio distincta ordinis vel reꝝ ordinatarũ. g̃ impossibile ẽ inuenire ordinẽ vel ordinata sine altero illorum. s. vel ꝑori vel posteriori. ¶ Cõfirmat ꝑ Augu. xviij. de ciui. q̃ dic̃ q̃ ꝑus ꝛ posterius talẽ habẽt habitudinẽ ad ordinẽ q̃lem par ꝛ impar ad nũer. ¶ 2° sic. Nullũ cõe diuisum ꝑ dr̃ias põt inueniri in reꝝ nã sine alteratarũ. Hoc ꝓz inductiue in substãtia ꝛ i alijs: ꝫ ordo diuidit ꝑ ꝑus ꝛ posterius tanq̃ ꝑ dr̃ias oꝑositas. Probo. Nã certũ ẽ q̃ ꝑus ꝛ posterius ex oꝑposito distinguunt. ꝫ oia huius oꝑositata ad aliq̃d cõe reducunt. ꝫ nõ ẽ aliud nisi ordo g̃ ꝛc̃. ¶ 3° sic. Vbicũq; nõ ẽ silitas oimoda ibi necessario ẽ ꝑus ꝛ posterius: ꝫ vbi ẽ ordo ibi non põt eẽ silitas oioda. g̃ si in diuis ẽ ordo: necessario ibi erit ꝑus ꝛ posterius. ¶ Maior ẽ manifesta ꝑꝓ rõez opinionis. Minorẽ declaro. Ordo ei ẽ hitudo disq̃pantie q̃ nõ põt eẽ int illa q̃ sunt eiusdẽ rõis ꝫm q̃ hmõi. Silitas aũt ẽ relatio eq̃pantie q̃ fundat sup vnũ vel loco vel tpe vel nã: ꝛ sic de alijs. g̃ cũ relatio disq̃pantie nõ ꝓssit eẽ int extrẽa relatõis eq̃pantie in q̃tũ talia. si ordo ẽ int ꝓsonas istas diuinas. sequitur necessario q̃ ibi nõ erit oimoda silitas. ¶ 4° sic. In q̃cũq; ordine eẽntiali ẽ inuenire ꝑmũ: necessario ibi ẽ inuenire vltmũ: qr si non: tũc esset ꝓcessus in infinitũ: ꝫ in diuinis ẽ inuenire ꝑmã ꝓsonã. g̃ erit inuenire postremũ: vel ibi erũt infinite. ¶ Si dicas q̃ ẽ deuenire ad tertiã: ꝛ sic nõ ẽ ꝓcessus in infinitũ. illa ãt 3a nõ ẽ vltia. ¶ Contra negãdo ꝓpositũ. ꝯcedit ꝓpositũ si ꝓst tertiã nulla sit. g̃ ipa ẽ vltia. ꝛ cũ 3a sit. ꝓ ꝯns vltia ¶ 2m dictũ ẽ q̃ in diuis ẽ dare ꝑmũ 2m ꝛ vltimũ ꝫ tñ nõ ꝑus ꝛ posterius. Et si ꝫ eẽt verꝝ tunc rõnes facte lz ꝯcluderẽt q̃ istud sic eẽt tñ nõ ꝯcludũt plus nisi q̃ ibi ẽ ꝑmũ ꝛc̃. ¶ Sz ꝯ dictũ illõ arguit q̃druplr. ¶ Pr̃io sic. Añcũq; aliq̃ gdus sunt eẽntialit ordinati: vbi inuenit posterior ꝛ ꝑor. ꝫ gdus ꝯpatiuus ꝛ suplatiuus sunt eẽntialiter ordinati. Suplatiuus ãt ẽ posterior respectu ꝯpatiui. g̃ ꝛc̃. Cõstat aũt q̃ ꝑus ẽ ꝯpatiuũ ꝛ ꝑmũ suplatiuũ. g̃ vbicũq; erit ꝑmũ necessario erit ꝑus. Hic nulla ẽ euasio nisi dicat sic̃ videt dicere vnus doc. q̃ ꝑmũ nõ ẽ suplatiuũ ꝫ positiuũ. ꝑus aũt ꝯpatiuũ. ideo nõ sequit. ¶ Sz ꝯ ꝫ arguit q̃druplr ꝯ illud dictũ de significato vocabuli. ¶ Pr̃io arguo grãmaticalit. ¶ 2° logicalit. ¶ 3° nãlit. ¶ 4° theologice. ¶ Pr̃io grãmaticalit. Nã grãmatica ꝯsueuit sic declinare ꝑdez ꝑor ꝑmuz. g̃ ꝛc̃. Vñ grãmaticus dicit q̃ q̃dam sunt noia q̃ sunt indeclinabilia in positiuo: ꝫ in ꝯpatiuo ꝛ suplatiuo declinabilia. sic̃ ꝑdẽ ꝛ ꝑor ꝑmus. In q̃cũq; em̃ casu accipit inuariabilit ꝑdẽ: ꝑus ꝛ posterius variat. g̃ ꝛc̃. ¶ 2° logice arguo sic. Logicus ponit. x. gña. s. x. ꝑdicamẽta. ꝯstat aũt q̃ nulla gña ꝑora ponit. qr oia gña inter media int ꝑdicamẽta ꝛ gña ꝓxima spẽbus sunt ꝑora simplr. Tũc arguo sic. Maior ẽ multitudo positiuoꝝ q̃ ꝯpatiuoꝝ ꝛ suplatiuoꝝ: ꝫ tñ sunt. x. gña ꝓma ꝛ tñ multa ꝑora. g̃ ꝑmũ nõ ẽ positiuũ: qr omne ꝑus eẽt ꝑmũ: ꝛ nõ ecõuerso ¶ 3° nãlit arguo sic. Nãlis phs docet ꝛ demonstrat q̃ ẽ dare vnũ ꝑmũ mouens. Cõstat q̃ ꝫm cũ multa sunt ꝑora. g̃ necessario ꝑmũ ẽ posteriꝰ eẽntialit q̃ sit ꝑmus. ꝛ sic ꝓpositũ. ¶ 4° sic theologice btũs Dyo. de angelica hierarchia. In q̃libet ordine est ꝓcedere a posteriori ad ꝑus ꝛ vsq; ad vnã hierarchiã: ꝛ finalit ẽ dare vnũ seraph. q̃ simplr ẽ ꝑmus ꝛ sup oẽs. Cõstat aũt q̃ ibi sunt ꝑores multi: qr oẽs ꝑter infinitum vsq; ad ꝑmũ. ꝫ ꝓz. qr qđ ꝓ suphabũdãtiã dr vni soli ꝯuenit. Silr in vno q̃ gñe ẽ dare vnũ ꝑmum ꝛ multa ꝑora. ¶ Jdeo ꝯuictus rõe dico q̃ cũ in diuinis sit ordo: ꝛ ꝫm illos ẽ dare ꝑm 2m ꝛ 3m ibi erit ꝑus ꝛ posterius. ¶ Et ꝯfirmat. qr oms difficultates q̃ fiũt i arguẽdo assumẽdo ꝑus eedẽ eq̃ ꝯcludũt assumẽdo ꝑmum. ¶ Jstud ꝯfirmat ꝫm Augu. ꝫm qđ fuit allegatũ ad ꝑncipale. qr ꝺ triplici bitaculo dic̃ q̃ in patria videmus q̃ ꝑ ẽ ꝓr origie filio: qr subiectũ eẽ neq̃t sine passione. Ordo ãt origis aut ẽ ꝺ ab ꝺ. aut ẽ passio istarũ

originū. ¶ Quantū ad 2m ꝑncipaliter inq̄rendū ē. Utr̄ pr̄ sit ꝑor origine filio. ¶ Dico ad b sicut dicit doctor nr̄ q̄ sic: ⁊ ꝓsuadet sic. vbicūq̄ ē b ab b: illud a q̄ ē b ē ꝑus origine: ⁊ illud qđ ē ab eo ē posterius: ꝫ in diuis pr̄ ⁊ filius sic se habēt q̄ filius ē a pr̄e. g̃ pr̄ ꝑor. q̄ ē a q̄: ⁊ filius ē poste rior origine: q̄ ē ab alio. ¶ Jsta ꝛitas ꝓfirmat ꝑ btm̄ Augu. q̄ dicit. j. de tri. q̄ nulla res ē q̄ seipam gignat: ⁊ nulla rō de mūdo pōt assignari nisi q̄ idē eēt ꝑus seipo. nā si illud nō eēt inconueniēs eēt possibile qđ aliq̄d gigneret ꝑus existens seipm posterius exns. ¶ Sz tm̄ q̄ Augu. nō reddit explicite illā cām adduco tibi Ansel. in mona. j. Intellectus inq̄t Ansel. nō capit q̄ idē det sibi eē: q̄ tūc idē eēt ꝑus seipo: pr̄ autē dat eē filio: nō ē aūt inconueniēs q̄ aliq̄d sit ꝑus alio: ideo pr̄ distinguit a filio cui dat eē. ¶ Sz ꝫ istā veritatē sic ꝓfirmatā. s. q̄ pr̄ sit ꝑor origine instat q̄druplr̄. ¶ ꝑimo sic. In isto ꝑori origine in q̄ pr̄ ē ꝑor filio: aut filius habet eē aut non si sic cū illud qđ habet eē ꝑ aliq̄ ꝑmo signo in secundo signo posteriori nō ꝓducit: filius nō ꝓducet. ⁊ ꝓsona filij esset ꝑor tūc seipo: q̄ est posterior pr̄e. ¶ Si dicat q̄ nō habet eē: ⁊ loq̄r de esse simpliciter sequit necessario q̄ accipiet esse simplr̄ post nō esse simplr̄. qđ ē ꝓpriū creature. ¶ 2° sic. Si in illo ꝑori originis filius nō ē: istud non esse non habet a pr̄e: q̄ pr̄ nō ē ꝑncipiū nō essendi. oportet q̄ non esse istud habeat a se: ꝫ omne illud quod a se habet nō esse. ē de se possibile nō esse: quia sibi ex se nō repugnat non esse filius g̃ erit ꝓtingens. ¶ 3° sic. Jn quocunq̄ signo pr̄ est. pr̄ generat. ꝫ pr̄ ē pr̄ in ꝑmo signo. g̃ pr̄ generat. ¶ Tūc sic. Aut gnat aliq̄d aut nihil non ē dicendum q̄ nihil: q̄ nihil gnare ē nō generare. g̃ aliquid ⁊ illud ē filius. g̃ filius est ꝑ ꝑmo signo. ¶ 4°. Jlla signa originis sunt in eodē instanti eternitatis. ꝫ in ꝑmo signo originis filius non est: in secundo filius est. g̃ in eodem instanti eternitatis filius est ⁊ filius nō est. ⁊ sic ꝫ dictoria simul. ¶ Ad ꝑmum dicunt aliqui q̄ filius est in ꝑmo signo originis. ꝫ hoc nō intelligo quia esse in ꝑmo signo originis ē esse a se: ꝫ filio repugnat esse a se. g̃ filio repugnat eē in ꝑmo signo. ¶ Dico ergo q̄ esse post nō esse pōt intelligi duplr̄. ¶ ꝑimo q̄ habeat esse simpliciter post non esse simplr̄: ⁊ b ē falsum. quia hoc ꝓpriū ē creature. ¶ 2° mō pōt intelligi post non esse accipe esse. hoc ē post non esse fm quid accipe esse simplr̄: ⁊ isto modo non est inconueniens: ⁊ sic concedo q̄ filius habet esse simplr̄ post non esse fm quid. nam filius in ꝑmo signo habet nō esse. Jstud autem non esse cum determinatōe signi ē solum non esse tale: ⁊ non simplr̄ non eē. ¶ Exemplum in ꝑmo signo q̄titatis hō fm q̄d non ē risibilis. quia in secundo mō dicendi ꝑ se debemus g̃ ꝓcedere q̄ fit de non risibili fm q̄d risibilis simplr̄: q̄ non esse q̄ddītatiue risibile: non ē simplr̄ non risibile: ꝫ solum fm q̄d. transit g̃ homo de non risibili fm q̄d ad risibile simpliciter. ¶ Sic dico in ꝓposito q̄ non esse in ꝓximo signo non ē aliud nisi non esse a se. nō eē aūt a se ē non esse fm q̄d. quia illud stat cū esse simpliciter. ¶ Sed dices saltem oportet ꝓcedere q̄ filius transit de non esse tali ad esse simpliciter. ¶ ꝑōt dici magis subtiliter inuestigando q̄ qñ duo p̄dicata dicūtur de aliquo. vnum affirmatiuum: aliud negatiuum. ꝑ ꝑus conuenit sibi illud affirmatiuum si quidditatiue dicitur de eo q̄ aliud. s. negatiuum. quia negatiua p̄dicata semp supponunt aliqua affirmatiua. p̃sertim illa que sunt quidditatiua. ⁊ in ꝑmo mō dicendi ꝑ se: sic ē in ꝓposito. nam de filio dicuntur duo p̄dicata. vnum affirmatiuū filius est filius. Aliud negatiuum: quia ē non a se. ¶ Tunc dico q̄ in secundo signo originis quando vtrunq̄ dicitur de eo ꝑus conuenit sibi esse filium q̄ non esse a se. negatio em̄ fundatur sup quidditatē termini vel super aliquo supponente quidditatem Non esse autem a se ē p̄dicatum negatiuum. ergo non debemus imaginari q̄ filius ꝑus nō sit a se: ⁊ postea sit. ꝫ totum oppositum q̄ ꝑus ē simpliciter: ⁊ postea non ē a se. ¶ Sed remanet dif. quia in illo ꝑori aut filius ē a se: aut non. Hoc ē querere; filius aut ē simpliciter a se: aut non est simpliciter a se. Jsta non ē verissima. Si dicas q̄ filius nō ē simpliciter a se. ergo necessario nō solum transit de non esse fm quid ad esse simpliciter: quod dicebas in p̄cedente solutione: ꝫ de non esse simplicit. ¶ Dico q̄ posset dici q̄ filius transit de non esse simpliciter cum determinatione accepta ad esse simpliciter: nam filius non ē vel non habet esse simpliciter a se: habet tamen esse simpliciter ab alio. ⁊ sic accipiendo non esse simpliciter cum determinatōe ad esse simpliciter sine ea ē falsum ⁊ impossibile. ¶ Exemplū Deus ē ꝓior creatura ꝑfectione. deus g̃ in illo ꝓriori habet esse simpliciter. in posteriori autez correspondente habet nō esse simpliciter: quia deus non habet esse simpliciter cum omni gradu ꝑfectionis qui est in creatura: non habet ergo deus esse simpliciter: ⁊ nō esse simpliciter sine determinatione: quia tunc ꝫ dictio esset: sed habet esse simpliciter cū determinatione ꝑ posterius signum facta. ⁊ nō esse simplr̄: ⁊ sic ad illud. ¶ Ad 2m dico q̄ filius illud nō esse ꝑ illo signo ꝑori. s. nō esse a se hz a pr̄e. Et huius rō ē ista Nā qñcūq̄ aliqđ agēs dat esse alicui subiecto simplr̄: ⁊ ipm ꝓducit ꝓcomitāter. ꝓducit oms passiones illius subiecti vel positiuas vel ꝑua-

tiuas eo mō quo sibi ꝓpetit ꝓducere. ꝫ filio pr̄ dat eē ⁊ ip̄m ꝓducit ad eē. ⁊ p ꝯns oēs ꝑas ⁊ p se passiones filij tā positiuas q̄ ꝑuatias. Int̄ alias passiones demonstrabiles de filio ē q̄ nō est a se. g̊ ꝫ hz a pr̄e. ¶ Maior pz: qz deus pducibilitatē ⁊c. ¶ Et q̄n dicis pr̄ nō ē p̄ncipiū non est sendi. Dico q̄ pr̄ nō ē p̄ncipiū nō eēndi simpl̄r: ⁊ sine determinatōe: ꝫ pr̄ bñ pōt eē ⁊ ē p̄ncipiuz nō eēndi ꝼm q̄d: vel simpl̄r cū determinatōe: sicut in ꝓposito. ¶ Ad 3m dico a sili. ¶ Primo q̄ ds pr̄ intelligit creaturā a se: ⁊ p ꝯns in illo ꝑori q̄ p̄cedit alias ꝑsonas q̄tū ad opari. ⁊ tūc creatura nō ē in illo ꝑori certū ē. ¶ Arguit g̊ sic. Deus pr̄ intelligit creaturā in illo ꝑori: aut nihil intelligit nō ē dicendū q̄ nihil. g̊ aliq̄d. ꝫ tñ nō sequitur q̄ hz intelligat p illo ꝑori q̄ ꝑp̄t hꝫ creatura sit obiectū p illo ꝑori. tñ sequit̄ q̄ sit simpl̄r obiectū nō tñ cū determinatōe signi oꝛigis. ¶ Eodē mō dico ad argumētū. pr̄ in illo ꝑori g̃nat cōcedo: aut aliq̄d aut nihil simpl̄r. Sic dicēdo nō addita aliq̄ determinatōe. ꝯcedendū ē q̄ aliq̄d g̃nat. ¶ Si aūt ponas in p̄mo signo aliq̄d g̃nat: aut aliq̄d g̃nat in p̄mo signo: aut nihil. Neutra ꝑs tūc tpis ē vera: sicut p illo signo pfectōis q̄ ds p̄cedit creaturā. ds nec aliq̄d ꝓducit nec nihil. qz tūc illud aliq̄d eēt pfectū eq̄ sicut ds. bñ g̊ ds ꝓducit: ꝫ nō p illo signo: qz nō ita pfectuz sicut ē ipe pr̄: ꝫ p 2° signo: qz impfectius. ¶ Recurrendū ē g̊ ad illud qđ sepe iā dictū ē: q̄ hz aliq̄d ⁊ nihil sint ꝯdictoꝛia: vel ens ⁊ nihil: vel albū ⁊ nō albū. ⁊ ideo absolute dicēdo de q̄libet ente ē verū dicere q̄ ens vel nihil. vel albuz vel nō albū. tñ cū determinatōe aliq̄ nō est verū: quia multa sunt q̄ non sunt q̄dditatiue ens nec nihil q̄dditatiue: nec albū q̄dditatiue: nec nō album sit hz pr̄ g̃net necessario aliq̄d vel nihil: tñ addita determinatōe signi nō ē verū: immo vtrūq̄ ē falsum. ¶ Sz dices pr̄ in q̄cūq̄ signo ē pr̄ in illo g̃nat. ꝫ in p̄mo signo oꝛiginis ē pr̄: qz a se. g̊ in p̄mo signo g̃nat. ¶ Sz tūc arguit̄ sicut ꝓus: pr̄ in p̄mo signo g̃nat: aut aliq̄d: aut nihil. ¶ Dico q̄ inf̄ g̃nare ⁊ g̃nari necessario ē oꝛdo oꝛigis. ⁊ iō dato q̄ pr̄ g̃net in p̄mo signo nō sequit̄ q̄ filius in illo signo g̃net. qz g̃nari nō pōt demonstrari nisi p illo signo p q̄ ē. est aūt p posteꝛiozi signo ⁊ q̄n dicis q̄ pr̄ g̃nat aut aliq̄d aut nihil. ¶ Dico q̄ si accipit̄ g̃nare p illo signo p q̄ p̄cedit generari: sic dico q̄ nec aliq̄d nec nihil. qz p illo signo nō ē aptū eē g̃nare: nec ē forma vl̄ effectus ¶ Exemplū p isto signo. Dicoꝛ intelligere lapidē ⁊ p illo lapide p q̄ habeo intellectōnez lapidis. ⁊ p illo signo intelligit lapis p q̄ est intellectio lapidis: ꝫ intellectus lapidis vel nigredis nō ē ꝑoꝛ in pfectōne sua ipa nigredine vel lapide: qz accidēs spūale. illud aūt coꝛpale. g̊ nigredo intelligit̄ in eodē signo pfectōnis cū intellectione nō sequit̄: sic in ꝓposito hz pr̄ in p̄mo signo g̃net: tñ sibi nihil coꝛrespōdet p p̄mo signo. ¶ Ad 4m dico q̄ q̄ncūq̄ sunt extrēa ꝯdictōis p alio ⁊ alio signo. illa talia extrema nō sunt ꝯdictoꝛia. ¶ Exemplū. Esse ⁊ nō eē sunt extrēa ꝯdictionis. ꝫ tñ nō eē in p̄mo signo: hꝫ ē a se. ⁊ esse in 2° signo hꝫ ē ab alio nō sunt ꝯdictoꝛia. Si dicas saltē p eodē instāti eꝛnitatis: ⁊ in eodē erunt ꝯdictoꝛia. ¶ Dico q̄ si poneret q̄ eē a se: ⁊ nō esse ab alio: vel non esse in p̄mo signo: ⁊ esse in 2° signo essent ꝯdictoꝛia. totus mundus nō euaderet quin in instanti eternitatis: ⁊ p ꝯsequens etiam p tota eternitate essent ꝯdictoꝛia: sed suppositum est trufaticum ⁊ dictum non intelligētis: nec est credēdum q̄ aliquis hoc dicere voluerit. ¶ Dico ergo q̄ esse p primo signo ⁊ non esse p secundo signo vel ecōuerso nō sunt plus ꝯdictoꝛia q̄ homo ⁊ albedo: vel q̄ eē nūc ⁊ nō fuisse ab eꝛno. quia ammota vnica modica cōditione ptinente ad rationem ꝯdictōis destruitur ꝯdictio. Ita est hic q̄ nō accipitur affirmatio ⁊ negatio ꝼm idem: ideo non sunt ꝯdictoꝛia ¶ Exemplum. Homo non est quidditatiue albus: ⁊ est per accidens albus: esse album ⁊ non esse album sunt contradictoꝛia. ergo simul contradictoꝛia. ¶ Dico q̄ non sunt contradictoꝛia posita ista additione quidditatiue: ⁊ per accidens. ¶ Eodem modo non esse a se ⁊ esse ab alio non sunt ꝯtradictoꝛia. quia nō ꝼm idem. ¶ Sed quomodo fit transitus de non esse a se ad eē ab alio. ¶ Dico q̄ nullus transitus est. quia illa signa sunt ꝑmanentia. inter autem talia nō ē transitus: sed p̄cise inter succesiua cuiusmōi sunt instantia tempoꝛis. ¶ Sed hic adhuc occurrūt alique difficultates. ¶ Primo ē. Quia illud qđ est summe necesse esse habet esse p quocunq̄ signo oꝛiginis ⁊ nature. Illud autem quod ꝑo omni signo habet esse est magis necesse esse q̄ illud quod p aliquo signo habet esse: sed filius ē necesse esse sicut pater: alioquin non esset summe necesse esse. ¶ 2a difficultas est: q̄ quicquid est in diuinis est purus actus: ⁊ per cōsequens nihil est quod sit ibi quasi in potentia ⁊ aliquid expectet quod non habet. Si autem filius non haberet esse p illo signo: certum est autē q̄ potest esse. ergo filius esset in potentia ad esse. sed quod est in potentia ad esse ⁊ nō habet illud expectat. ergo filius ⁊c. ¶ 3a difficultas. Quia sp videretur q̄ esset ibi mutatio: quia aliter se haberet in secundo q̄ in p̄mo. In secundo autem signo habet esse ⁊ non in p̄mo. ¶ Et p̄terea tota eternitas coꝛrñdet vtriq̄ signo oꝛigis: ⁊ vtrūq̄ signū toti eternitati coexistit. g̊ filius non ha

beat esse p ꝑmo signo p tota eternitate non habebit esse: ⁊ cum habeat esse p signo 2° p tota eternitate habet esse: ⁊ sic habebit eē ⁊ non eē p tota eternitate. ¶ 4ª diffi. Quia relatiua ita videnť se coexigere q̄ p quocunq; signo ē vnum ⁊ reliquum. quia dato oppósito sequitur q̄ p illo signo relatio erit sine termino: qđ ē impossibile. ⁊ sic pr̄ nō erit ꝑor filio. ¶ Ad ꝑmam arguo sicut tu. Summe necesse esse p quocunq; signo habet esse: ꝫ deus est summe necesse esse. ergo' p quocunq; habet. Tunc vltra. Deus origine p̄cedit creaturam. quia deus ē a se: ⁊ creatura in secundo signo. quia est ab alio. si ergo deus est in quolibet signo deus erit in 2° signo originis correspondente creature. ⁊ sic deus erit ab alio quia illud signum nihil aliud ē nisi esse ab alio: ⁊ non esse a se. Similiter deus est ꝑor creatura pfectione ⁊ creatura posterior. creaturam autē esse posteriorem q̄ deus pfectione nihil aliud est q̄ creaturam deficere a pfectōe dei. Tūc vltra. Deus habet esse p quocunq; signo pfectionis. ergo p signo pfectōis creature. ergo deus deficit a summa pfectione dei. quia hoc nihil ē: nisi in secundo signo pfectionis correspondente creature. ¶ Dico ergo q̄ ad summam necessitatem essendi requirit̄ q̄ illud quod est summe necesse esse semp habeat esse simpliciter. ꝫ non requiritur q̄ habeat semp esse cum quacunq; determinatione. sic dico de filio q̄ semp habet esse: ꝫ non semp habet esse a se. ¶ Ad 2ᵐ dico eodem modo. Nam actus purus semp habet esse simpliciter: non tamen cum quacunq; determinatione. filius ergo semp habet esse: ⁊ semp est filius: nō tamen p ꝑmo signo originis: quia tūc filius esset pater ⁊ nō filius. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ nūquā est transitus nisi inter nunc ⁊ signa successiua. inter autem ꝑmanentia non est transitus. signa autem originis sunt ꝑmanentia. ideo nullus transitus est inter illa. ¶ Et si dicas q̄ filius se habet nunc aliter q̄ ꝑus. ergo mutatur. Dico q̄ si illud nunc esset durationis: tunc eēt mutatio: sed non est nunc durationis nec successiuum sed ꝑmanens nec contradictoriū ꝑori. Et p hoc ptz ad illud de contradictorijs: non em̄ ē contradictio q̄ ego sum albus ab alio p toto tē pore: ⁊ non sim albus quidditatiue. Similiter non sunt contradictoria esse ⁊ non esse nisi p eodem signo accepta. esse em̄ a se ⁊ non esse a se bene sunt contradictoria. ꝫ eē a se ⁊ non eē ab alio vel esse ab alio ⁊ non esse a se: hec extrema non sunt contradictoria: ⁊ talia semp ꝙueniunt patri ⁊ filio. ¶ Ad 4ᵐ dico de relatiuis. Dico q̄ relatiua ita simul sunt q̄ vnum nec eē nec intelligi pōt sine alio: ita q̄ q̄ñcunq; vnum est aliud ē ⁊ intelligēdum est de signis successiuis: quia p eodem nunc successiuo sunt vel habent esse necessario: ꝫ de ꝑmanentibus non est necessarium immo impossibile est in multis sicut ꝑz in relationibus suppositionis: in talibus em̄ semp dignitate vnum p̄cedit aliud: vel fortе pfectione vnde q̄tum ad hoc non plus relatiua requirūtur q̄tum ad coexistentiam q̄ q̄ vnum sit simť tempore aut natura cum alio. ꝫ q̄tum ad multa alia signa. ſ. pfectionis vel originis nō oportet: nec oppositū eis repugnat. ¶ Sed adhuc circa hoc remanent duo dubia. ¶ Primum est de intellectione intuitiua patris. Utrum. ſ. pater in illo ꝑori filium intelligat intuitiue. Et videť q̄ sic. ⁊ si sic tunc filius est. si non. deficit tunc in pfectione. ¶ 2ᵐ est si pater fruitur in ꝑmo signo. si sic. ergo filius est. si non. ergo nunq; fruetur: quia q̄ pater non habet in ꝑmo signo non potest amplius habere: eo q̄ quicquid habet: p̄cise habet a se. ¶ Ad ꝑmum dico q̄ ad cognitiōez ⁊ visionem intuitiuam requiritur coexistentia obiecti simpliciter: sed tamen non requiritur q̄ sint simul omni similitate vel quocunq; signo p manenti si vnum habeat esse ⁊ aliud. Exemplū intuitiue videmus colorem. Licet ergo ad visionem intuitiuam coloris requiratur existentia coloris. non tamen oportet q̄ p quocunq; signo sint simť color ⁊ visio. Visio em̄ ꝑor ē pfectione coloře: sicut omne accidens spirituale ē nobilius ⁊ perfectius accidente corpali. nō oportet ergo colorem in illo signo visionis existere: immo nature sue omnino repugnat. Eodē modo in ꝓposito: quia oportet qñ pater intelligit filium intuitiue q̄ sit filius: ꝫ tamen non optet q̄ si pater intelligat filium intuitiue p ꝑmo signo originis: hoc est a se q̄ filius sit p illo signo hoc est a se. ¶ Ad 2ᵐ dico eodem modo q̄ obiectum fruitionis semp est qñ fruitio est. ꝫ tamē nō est cū omni determinatiōe apposita. nō em̄ si fruitio ē a se optet q̄ obiectū sit a se: sicut declaratū ē. ¶ 3ª ꝓticula ꝑncipalis est. Utrꝫ pr̄ spiret spm̄ sctm̄ ꝑus origine q̄ filius. ¶ Dico q̄ sic. qđ hz pr̄ hz a se: ꝫ hz spiratōez. g̃ a se: ⁊ ꝑus a se spirat: ⁊ sic sp filius ab alio. ¶ Hz 5 ꝫ instat q̄ dupl'r. ¶ Prio sic. Nā illa q̄ sunt vnū in aliquo ꝑm q̄ sunt vnū: in illo nō pñt habere ordinem: nā ordo distinctōez ꝓsupponit: ꝫ pr̄ ⁊ filius sunt vno idē. ⁊ vnū in vi spiratiua ⁊ in spiratiōe. g̃ in ea nō pñt aliquē ordinē habere. ¶ 2° sic. si pr̄ spirat spm̄ sc̄m̄ in illo ꝑori q̄ p̄cedit filiū. g̃ spūsanctus spirať in illo ꝑori. ⁊ p ꝙñs ꝑus ꝓducit: ꝫ qđ ꝓducit in illo ꝑori in q̄ pr̄ p̄cedit filiū ꝑus ꝓducit q̄ filius. g̃ spūsctūs ꝑus ꝓducit q̄ filiū ¶ 3° sic. Suppositū qđ accipit eē totaliť ab aliq̄ supposito stante illo eē: impossibile ē q̄ accipiat eē ab alio. ꝫ spūsctūs totaliť accipit eē a pr̄e: ⁊

durat illud esse: qz sp hz illud. g impossibile est q habeat eē a filio postq̄ pducit. ¶ 4° sic. Impossibile ē q aliq̄d pducat ab aliq̄ q̄ non exñte nihil minus pduceret. ꝫ si filius p impossibile nō eēt in diuis: adhuc spūsscūs eēt z pduceret qz pus ē q̄ filius pducit. g zē. ¶ Ad pmū ꝯcedo ppositū ꝑm q sunt idē nullū habēt ordinē. vñ in volūtate absolute accepta vel spiratōne non habēt aliquē ordinē. Hz accipiēdo volūtatem vel spiratōez sub alio z alio mō nō oio sub talibus mōis ꝯueniūt: vel sunt idem in volūtate z spiratōe ꝫ differūt: z p ꝯns ꝑm h ordinē habēt hmōi ē volūtas vel spiratio a se. z volūtas vel spiratio ab alio q̄ nō sunt oio idē. z ideo qz pat hz illā a se z filius ab alio: in istis vt sic pñt habere ordinē: qz in istis nō sunt idē vt sic: ꝫ distincta. ¶ Ad 2m dico q optet pmū signuz originis in q̄ pr̄ ē diuidere in duo signa: z sil̄r signū in q̄ filius ē diuidi. diuidunt̄ em p eē z opari pr̄ duplicit̄ ꝯpat ad filium. i. ꝑm eē z opari q̄ necessario sunt ordinata ꝑm pus z posterius. Ista aūt signa diuidētia signū originis accipiunt̄ a duplici fecūditate q̄ ē in patre. s. a fecūditate intellectiua z volitia q̄ necessario habēt ordinē. In pmo aūt signo. s. fecunditatis intellectiue sunt duo signa originis ptinētia ad eē. s. gñare p qđ pr̄ ē. z gñari p qđ filius ē. z tūc sequit̄ signū fecūditatis volitiue. z in illo sunt duo signa originis. ¶ Primū ptinēs ad opari. ¶ 2m ad esse. s. spirare qđ nō ptinet ad eē suppositoz spirātiū: ꝫ ad opari z spirari p qđ spūsctūs ē. ¶ Dico g q pr̄ ē poz filio p̄cise exñs in signo fecūditatis intellectiue vbi sunt duo signa ptinētia ad esse. ꝫ nō pus spirat q̄ filius sit: qz in signo fecūditatis intellectiue filius ē p 2° signo originis: z tñ nō ē adhuc opari pr̄is: qđ ē in 2° signo fecunditatis volitiue. z tūc sequit̄ illud signū: z in illo signo pr̄ opat̄ aut spirat pus origine: nō añq̄ filius sit. qz ꝓintelligit̄ eē in poi signo fecunditatis intellectie: ꝫ spirat pus q̄ filius spiret: qz in illo signo fecūditatis volitiue ē ordo originis in opando. ¶ Exemplū. Si sol pduceret lunā tūc duo signa eēnt. Unū in q̄ luna eē simplr hret a sole. z aliud in q̄ sol z luna haberēt opari. s. illuminare. Iz g qōlibet istoz eēt diuisum. qz quod libet istoz diuidit̄ p signa originis. sol tñ non pot illuminare q̄ luna sit: Iz pus origine sit q̄ luna: z pus ordine nature eēnt sol z luna q̄ oparent̄ z illuminarēt. postea in signo illuminationis vel opatōis sol pus illuminaret q̄ luna: qz sol illuminat a se: luna aut̄ h hz a sole. ¶ Ad 3m dico q ppō accepta ē vera in illis in q̄bus p ductio trās̄it z nō remanet cū reducta: z cū pncipio reductio. ¶ Exemplū. Quia gñatio hois trās̄it z nō exist̄it tpi ꝓ homini. hinc ē q postq̄ hō accepit esse p gñtōez impossibile ē stāte illo esse q accipiat eē ab alio. ꝫ si pductio actiua alicuius eēt coeua pncipio pductiuo: z pductio passiua eēt coeua termino pducto nō eēt incōueniens q stante eē termini pducti ab alio accepto q accipet eē idē ab alio si vis pductiua a q̄ primo accepit esse ab alio posset cōicari b. ¶ Exemplum. Si generatio hominis staret cū hoie generāte z genito: z vis pductiua gñatōis eēt cōmunicabilis. si cōicaret. x. hoibus oēs eandem generatōez fundarēt. qz in eis omibus eēt fundamētū generatōis. z p ꝯns hō genitus ab oibus gñaret: nō obstāte q pmo accepisset eē ab vno. ¶ Aliud exempluz. ꝓpositio q vnica visio causet in oculo meo a sole q̄ solē videā tota die hec visio nūc a sole causat̄ in meridie. nūc in occidente: nūc ab oriēte q pus fuisset totaliter causata a sole in oriente. ¶ Nūc ad ppositū: si sol eadem vi causaret in oriente z occidēte: z vt sic essent tria supposita. s. pmum in oriēte. 2m in meridie. 3m in occidēte. visio nō obstāte q accepisz eē a pmo supposito. s. a sole: in oriēte adhuc acciperet eē a 2° supposito. s. a sole in meridie: z tota rō est: qz eadē pductio tam actiua q̄ passiua stat: actiua q̄dē cū pncipio actiuo: passiua autē cū pncipio passiuo vel termino pducto: qz vis pductiua q̄ fuit in supposito pmo. s. in sole in oriēte cōmunicat̄ supposito 2°. s. soli in meridie. ¶ Eodē mō dico de spiratōe spūssancti q pductione passiua spūssanctus pducit̄ in eē. z p cōsequens eēt sibi coeua. spiratio aūt actiua: qz ē idē realit̄ cū pncipio spiratiuo ē sibi coeua: dato q spūsctūs eē pus origine accipiat a pr̄e q̄ a filio: nō repugnat sibi q accipiat eē a filio: eo q vis spiratiua cōicat̄ filio in poi añq̄ spūsctūs pducat̄. s. in pmo signo fecūditatis intellectiue ¶ Exemplū aptius z vez. Nam aīa beati Frāciscī est nunc beata: ponamus q actus beatificus eē habeat ab aīa: postea in resurrectōne habebit eē a supposito a q̄ prius non habebat: z h totū est: quia pncipiū pductiuū incepit esse in aliq̄ supposito in q̄ prius nō erat. ¶ Ad 4m dico q ista ppō habet veritatem de pncipijs pductiuis solum. Impossibile em̄ est q aliquid accipiat esse ab aliquo pductiuo: q̄ non existente nihil minus accipiat esse. ꝫ ppositio est falsa ō pncipijs pducentibus. pōt em̄ aliq̄d pduci ab aliq̄: q̄ nō existente nihil minus accipet esse: qz solū sufficit sibi pncipiū pductiuum. z h in se vel in alio supposito taliter q possit esse pncipiū qđ. sicut pz in solutōe p̄cedēti z in tribus alijs exemplis: maxie in vltio. Nā actus beatificus post resurrectōez habebit eē ab aliq̄ supposito q̄ nō exñte actus beatificus nihil minus habebit eē: qz pus supposito beati ꝓetri añ resur-

rectionē nō exñte: actus btificus nō minus habebat eē. ¶ Aliud exemplū. Si aliq̄s hñs duos oculos aptos videat colorē: subito altero clauso manet adhuc vidēs ꝛ eadē visione: nō tñ illa visio habet eē ab oculo clauso a q̄ ꝑius habebat eē: ꝫ remanet eadē: qz habet eē ab alio ꝓncipio ꝓductiuo. ſ. a potētia visiua q̄ totalit̄ est in oculo apto. ¶ Eodē mō dico in ꝓposito. Nam spūssanctus habet eē a ꝑre ꝛ filio q̄ nō exñte. ſ. filio nihil minus haberet eē ꝟ posito: ꝛ ꝟ vez ē qz tota vtus eēt in ꝑre q̄ nūc cōmunicata ē filio ¶ Quantū ad 4m ꝓncipale inq̄rendū ē. Utrum ꝑ ꝑius origine ꝓducat filiū q̄ spūmscm. ¶ Dicit vnus doctor q̄ sic. Quia gñare necessario ꝓcedit spirare: ꝛ nō nisi origie. ¶ Sz ꝫ arguo q̄dr upliciter. ¶ Primo sic. Opposita signa origis nō sunt ꝓpossibilia in eadē ꝓsona: quia que sunt in eadē ꝓsona sunt vna res. nulla aūt res seipsam gignit. gñatio actiua ꝛ spiratio actiua sunt simł in ꝑre. g̃ vna nō ē ꝑius origine q̄ alia. qz tunc ꝑius ꝛ posterius origine in eadē ꝓsona eēnt simł ꝛ a se ꝛ ab alio. qđ ē impossibile. ¶ 2° sic. Quia sicut ꝑmū signū originis formalit̄ est in ꝑre. ita 2m ē formalit̄ in filio. ꝫ ꝑ nō spirat nisi ꝑ illud qđ formaliter ē in eo. g̃ cū scđm signū nō sit formalit̄ in ꝑre: ꝑ nō possit spirare. ¶ 3° sic. Quia ꝑ a se ita spirat sicut gñat: ꝫ eē a se ꝛ opari a se: ē esse ꝛ opari in ꝑmo signo originis. g̃ sicut pat̄ ē ꝛ gñat in ꝑmo signo originis: ita in eodem signo spirat. ¶ 4° sic. Impossibile ē signa distingui realit̄ q̄n signoꝝ extrema realiter distinguant̄. ꝫ ꝑmū signū originis realiter distinguit̄ a scđo g̃ ꝛ extrema signoꝝ. Hoc aūt ē impossibile. ſ. q̄ in eadē ꝓsona sint realiter distincta. ¶ Dico q̄ iste emanatōnes in ꝑre sunt inelicite: ideo inter eas nō est ordo originis. ¶ Sz tūc ē diffic̄. Quō tūc ꝑ ꝑius gñabit q̄ spiret. ¶ Dico q̄ ꝟm fratrē Johannē optet dicere q̄ prius natura gñat q̄ spiret. qz in signo fecūditatis intellectiue gñat. In signo aūt fecūditatis volitiue spirat: signū aūt fecūditatis intellectiue ꝓcedit natura ꝛ nō origine signū fecūditatis volitiue. ꝛ p ꝓns gñare qđ ē p ꝑmo signo ꝓcedat spirare qđ ē in 2° signo. ꝛ sic ptz q̄ in eodē signo originis sunt duo signa nature. Be ꝫ alias. ¶ Ad argumentū ptz ¶ Sz rema. diffi. Utz sit dare signū in q̄ ꝑ ꝑius origine spiret q̄ filius. ¶ Et dicit vnus subtilis doctor q̄ ꝑ lz sit ꝑor origine filio ꝟm Augus. ꝫ Julianum. tñ nulla opatio ꝓpetit ꝑri in illo signo: nec in aliq̄ signo vel ꝑori originis. qz nō est dare signū in q̄: ꝫ tm̄ a q̄. ¶ Cōtra istud arguit̄ sic: ꝛ oñdo q̄ talis opatio debet attribui ꝑri in illo ꝑori in q̄ ꝓcedit filiū. qz q̄lēcunq̄ ordinē habēt aliq̄ in essendo: talē habēt in opando. ꝫ pat̄ ꝛ filius p te habēt ordinē in essendo. g̃ ꝛ in operādo. ¶ Sz dices ista rō nō ꝓcludit. quia forma substātialis ē ꝑor in essendo forma accidentali: ꝛ tñ posterius opat̄. alteratio em̄ ꝓcedit g̃ñationē. ¶ Propter istā instantiā formo sic rōnem. Q̄ñcūq̄ supposituꝫ ꝓstituit̄ in esse p agere q̄cūq̄ ē ꝑius ꝟm esse ē etiā ꝑius ꝟm agere: ꝫ ꝑ ꝓstituit̄ in esse p gñare. g̃ q̄cūq̄ ꝑ est ꝑor ꝟm esse eodez ꝑor erit ꝟm gñare. p te aūt est ꝑor filio ꝟm esse: ergo ꝛ ꝟm agere ꝛ ꝟm gñare. ¶ 2a sic. Ideo pater ē ꝑor filio: qz filius ē ab eo: ꝫ spiratio est in filio a ꝑre sicut ꝛ alia q̄ habet ab eo. g̃ ꝛ in ista actione erit ꝑor. ꝛ sic ꝑ ꝑius origine spirat q̄ filiū. Ideo dz q̄ ꝓcedendum ē q̄ sicut pater ꝑius ē q̄ filius: ꝛ ꝑius spirat q̄ filius: ꝫ istud nō est tale ꝑius q̄ posset dici in q̄: ꝫ solum ē prius a quo. vñ in nullo ꝑori ꝑ spirat. ¶ Contra. Quia aut intelligis q̄ signuz originis nihil habebit fundamentū in q̄ sit. ꝛ ꝫ ē falsum. qz in quocūq̄ ē formaliter origo ꝛ signū originis. ¶ Probo. Quia signū originis nō ē aliq̄d nisi ꝫ ab ꝫ: ꝛ ꝫ est origo. g̃ cum in ꝑre sit formaliter origo ꝟm fidē: necessario erit ibi signuz originis. ¶ Vel intelligis nō q̄ signū sit in aliq̄: ꝫ q̄ in signo nō sit aliquid formaliter. ¶ Cōtra. Dis distinctio ē formalit̄ in suis distinctiuis ꝓncipijs. ꝫ ꝓncipia distincti ua ꝓsonaruꝫ sunt origines. g̃ distinctio illa erit formaliter in originibus. ꝛ sic cū signa non sint aliud ab originibus aliq̄d erit in signis. ¶ Vel 3° pōt intelligi q̄ nihil ꝓuenit supposito in illo signo. ¶ Cōtra. In q̄cunq̄ formaliter ē fundamētum in ea ē formaliter q̄cq̄d est formalit̄ in fundamento. Qđ em̄ ē in ꝓtento ē in ꝓtinente: sed oñsum est q̄ signum ē in supposito ꝛ in signo est aliquid ꝑ illo signo vel in signo. ¶ Vel 4° intelligis q̄ ita est ab hoc q̄ nihil aliud sibi ꝓuenit: qz tota q̄dditas eius ē ab ꝫ vel a q̄: quia relatio ponit totam suam q̄dditatē ad aliud. Istud cōcedit̄ q̄ q̄dditatiue nō est aliq̄d: ꝫ q̄ñ ex ꝓsequēti aliq̄d sibi ꝓueniat ꝫ non repugnat. quia vbi sunt aliq̄ essentialiter ordinata ꝑius non repugnat posteriori. ꝫ ꝑius est origo in aliquo q̄ sit ad aliud. Quod ꝓbo. Quia ꝑius ꝑ ꝓstituit̄ ꝑ originē q̄ sit ad filiū. g̃ ꝑius ꝓuenit origini esse in q̄ q̄ aliud. nō em̄ ꝑ est ꝑius ad filium q̄ sit origo: aut nō ꝓstituit patrē nisi ꝑ ꝫ qđ est in ꝑre. ¶ Cō firmatur. Quia omnis effectus formalis ꝓsupponit existentiam forme in eo q̄ habet talem effectum: ꝫ esse ad aliud ē effectus formalis quez dat origo suo fundamēto. g̃ relatio ꝑius ē in fundamēto q̄ dat eē ad aliud. ¶ Ad argumentū illud ptz. Ideo dico q̄ nō solū eēntia vez etiam omnis opatio q̄ ineſt ꝑri: ineſt sibi in illo signo ꝑori originis: aut ꝑ illo: aut cū illo: aut ꝟm illō. ꝑ em̄ ꝛ oia q̄ sunt in ꝑre vt distinguunt̄ ꝫ filiū nō mēsurant̄ aliq̄ signo. ¶ Sz ꝫ ē vna diffi. q̄lit̄

in ꝑmo signo originis sunt oia q̄ sunt in ꝑre cuꝫ ipm signū originis in eis sit formalit̄ ⁊ nō econuerso. Relatio em̄ ē in mēoria fecūda: ⁊ nō ecōuerso. ¶ Dico q̄ sicut tp̄us ē formalit̄ in rebus tpalibus tā q̄ eoꝝ ꝑpa q̄titas: ⁊ ipe dicunt in tpe: sicut in eoꝝ ꝑpa mēsura: ita ē h̄: q̄ oia sunt in ꝑmo signo sicut in mēsura: lz ipm sit in eis tā q̄ in fundamēto. ¶ Ex quo ipm ꝑmū signū ē in ꝑmo signo. ¶ Dico q̄ oia alia a ꝑmo signo sunt in ꝑmo signo denoiatiue. ꝫ ipm si lz loq̄ ē in se q̄ditatiue. ¶ Ad argumentū ptz.

Di. XIII Questio. I

Ordo nat̄e. Circa distinctōez. xiij. q̄rit̄ Vtꝫ sit ordo nature. Q̄ nō. Hyla. vij. de trinito: ꝫ nō pōt eē ordo nature sine distinctōe nature. ¶ Ex ō. Hyo. ponit plura nālia. g̃ ordinata: ¶ hic sunt duo facienda. ¶ Primū est declarare q̄d sit ordo nature. ¶ 2° si sit i diuis. ¶ Quātum ad ꝑmū ꝑtermissis multis descriptōnibus q̄ non vident̄ vtiles. Dico ꝫm frēz Joh̄. q̄ ordo nature ē ille q̄ ꝓsequit̄ extrēa ex rōibus suis formalibus. ¶ Et h̄ declaro q̄druplr̄ ꝫm q̄tuor ordines q̄ inueniunt̄ q̄bus nō ꝓpetit ista diffinitio. ¶ Primus ē ordo duratōis. ¶ Secōs ē ordo originis. ¶ Tertius ē ordo pfectōis ⁊ eminētie. ¶ Quartus ē ordo situatōis vel loci. ¶ Nullus istoꝝ sequit̄ extrēa ex suis rōibus formalibus. ¶ Probo ꝑmo de ordine duratōis. Nā in his q̄ se habent ꝫm ordinē duratōis nō repugnat ꝑo ri esse posterius rōne illius ordinis. ꝫ si repugnat h̄ est rōne alterius adiuncti. Et tota rō est: quia non ē ordo eētialis: ideo p accidēs ordinat̄. ¶ Nec etiam scōs. s. ordo originis. Nā iste ordo qui inuenit̄ in his q̄ sunt eiusdē ratōnis formalis non pōt esse talis q̄ ꝓsequat̄ ratōnes formales. Ordo em̄ qui consequit̄ rōes formales sp̄ ē inter illa que sunt formaliter distincta. Huius ratio pōt esse ista. quia ordo ꝓsequens rōnes formales sicut ⁊ omnis ordo: includit relationes diuersaꝝ rōnum. Ex relationes diuersaꝝ rōnum non p̄nt esse inter ea que sunt eiusdē rōnis vt eiusdem rōnis. g̃ ⁊c. Q̄ autē ordo originis possit esse inter ea que sunt eiusdem rōnis videlicet inter hominem ⁊ hominem ptz. ¶ Nec etiam tertius. s. ordo eminentie vel pfectionis. Nam infra eādem naturam inuenit̄ talis ordo scz in calore habente gradus diuersos maiores ⁊ minores. Silr̄ etiā ptz q̄ nō sequit̄ rōnes formales in his q̄ sunt spē diuersa. nō em̄ vna rō formalis melior ē altera vel pfectior nisi ꝑpter q̄titatem vtutis q̄ ē modus intrinsecus rōnis formalis. vñ abstracta rōe formali a mō intrinseco. s. a finito vl infinito: ipa cuicūq; ꝓpata nec ē pfectior nec impfectior. ⁊ ex h̄ ꝓz q̄ ei nō ꝓpetit diffinitio data ordini nature. ¶ Nec etiā q̄rtus. s. ordo situatōnis. Nō em̄ repugnat soli q̄ sit inferior luna q̄tūcūq; sit supior de facto. Et huius rō est. q̄r ordinē illū nō habēt a se ꝫ magl p accidēs. ꝓz g̃ q̄ in solo ordie nature ē h̄ qđ. s. ꝓsequit̄ rōes formales suoꝝ extrēoꝝ. ⁊ ideo ꝑt vocari ꝑpie ordo diffinitōis. vñ q̄cūq; cognosceret diffinitōes talit̄ ordinatoꝝ posset p tales diffinitōes illū ordinē nature demōstrare. q̄ tñ rōnes formales multoꝝ scire nō possumus. hic ē q̄ p regulā datā a fratre Joh̄. eū in multis inuestigamus q̄ est talis. Q̄ q̄ncūq; aliq̄ sic se hn̄t q̄ vnū nō pōt esse sine altero. ⁊ nō ecōuerso: talia habēt ordinē nature ita q̄ sepabile est ꝑus: ⁊ reliquū non. s. posterius. ¶ Ex ō istam rōnem instat̄ q̄druplr̄. ¶ Primo. Quia ordine nature genus ꝑcedit spēz. non tamen pōt genus esse sine specie. Silr̄ ꝑcedit differentiam cum impossibile ē q̄ genus non inueniat̄ sine differentia. ¶ 2° ordine nature. Natura specificata est ꝑior hecceitate vel ꝑprietate indiuiduali: ⁊ tamē nō pōt separi a ꝑprietatibus indiuidualibus. ¶ 3° subiectum ordine nature ē ꝑus ipa passione: ⁊ tamen subiectum non pōt ab ipa passione separi: quia tunc conclusio demonstratōis esset contingens. ¶ 4° sic. Quia creatura est ꝑor natura ipa relatione sui ad deum ⁊ tamen creatura nō pōt ab ea separi. ¶ Ad ista dico q̄ illa regula tenet. ¶ Ad ꝑmum dico q̄ natura a quacunq; differentia indiuiduali ⁊ genus a quacunq; differentia possunt separi. nam animal sepat̄ a rōnali: quia est cum irrōnali. sic natura sepat̄ ab illa hecceitate: quia est sub alia. non tamen oportet q̄ sepet̄ ab omni. Et p idem ad 2m. ¶ Ad 3m dico de subiecto ⁊ passione q̄ non repugnat subiecto ex rōne formali esse sine passione. ꝫ solum accidit h̄ ꝑpter idemptitatem realez. ¶ Ad 4m ꝓz p idem. Ideo em̄ creature repugnat separi a relatiōe: quia ē sibi realiter idem. non tamē h̄ ex rōne formali q̄ditatiua. ¶ Confirmo g̃ regulam datā. s. de diffinitōe ordinis nature: quia si repugnat ꝑor esse sine posteriori: tunc nō eēt ꝑus: q̄r in illo ꝑori nō est suū posterius. g̃ sibi nō repugnat. ¶ Ex h̄ sunt duo dubia. ¶ Primum ē de ordine gñatōis. Priora em̄ gñatōe ꝓsueruṅt dici posteriora pfectōe. ¶ 2m ē de ordine executōis q̄ sunt ꝑora. ¶ Dico q̄ ꝑora gñatōe sic accipiēdo gñatiōez sunt ꝫm nāz. nō em̄ repugnat ꝑori ordine gñatōnis esse sine posteriori: ⁊ sic p ꝓns diffinitiōez h̄ns ordinatoꝝ ꝫm nāz. Ex de ordine executōis pōt dici q̄ ꝑora intentōe sunt ꝑora ꝫm nāz. q̄r sanitas q̄ ē ꝑor intentōe ⁊ posterior executiōe pōt eē sine alijs ad q̄ vt sic ꝓpat̄.

¶ Hūc 2° ꝑncipaliter ē vidēdū de q̄sito Utr̄ in diuinis sit huius ordo. ſ. nature. Et ꝓmo vidēdū ē ſi ē. ¶ 2° inq̄ q̄ ē talis ordo. ¶ Quātū ad ꝓmū dicūt aliq̄ q̄ ordo nature nō ē in diuinis: qz in ſic ordinatis ꝑ̄ nō repugnat eē ſine posteriori. In diuinis āt oia ſunt neceſſaria z inſepabilia. z p ꝓns vnū nō ē ꝑ̄ nā reliq̄. Et ꝓptera talis ordo ſp videt includere dependentiā. ¶ Sz ꝯ iſtud inſtat q̄drupl̄r. ¶ Primo ſic. Ex ꝓpatōe relatōis ad fundamētū. z ꝫ ſic. Fundamētū ē ꝑ̄ ordine nature ſua relatōe: ꝫ in diuinis ſunt relatōes z fundamētū ex nā rei. g̃ ꝑ̄ nā. ¶ 2° ſic. Oē ſubiectū ē ꝑ̄ nā paſſione. g̃ ibi ē aliq̄d ꝑ̄ nā z posterius. ¶ 3° ex ꝓpatōe relationis ad terminū ſic. Diffinitio eſt nāliter ꝑor diffinito. z p ꝓns oē diffinies ꝑ̄ nā ē diffinito qz vel diffinitio ē q̄dditatiua. z tūc dat̄ p gen⁹ z dr̄as de q̄bus ꝓſtat q̄ ſunt ꝑora diffinito. vel dat̄ p additamētū qđ ē ꝑ̄ etiā nā diffinito: ꝫ relatōes diffiniunt̄ p terminū. In diuinis āt ē relatio hñs terminū. g̃ ē ibi ordo nature q̄ ibi ē terminus ꝑor nā relatōe. ¶ 4° ſic ex via demonſtratōis In oi demōſtratōe ꝓmiſſe ſunt nā ꝑ̄ ꝓclusione. ꝫ in diuis ſunt vere demōſtratōnes potiſſime z ꝓpt̄ q̄d. g̃ ibi ē aliq̄d qđ ē ꝑ̄ nā. z p ꝓns aliquid posteri⁹. ꝫ vbi ꝑ̄ et posteri⁹ natura. ibi eſt ordo nature. g̃ ꝛc ¶ Ideo mihi videtur dicendum q̄ in diuinis ſit ordo nature. Et mihi videtur q̄ ſit ꝺ intentione fratris Jo. verum tñ diſcordia eſt inter eius ſequaces. ¶ Aliqui em̄ dicere vident̄ q̄ in diuinis non ſit ordo nature ad intra ¶ Alij āt dicūt q̄ ſic Si āt vidē⁹ dicta ſua videt̄ q̄ exp̄ſſe affirmatiuā ꝓtem ſonēt. nā dicit in ꝓmo ſuo q̄ in vno ſigno nature ꝓhendunt̄ ſigna originis. ſicut in fecunditate intellect⁹ z in ſuo ſigno nature cōplectūt̄ ſignū gñationis actiue. z ſignū generatiōis paſſiue. z in ſigno fecūditatis volitiue conꝑ̄benduntur duo ſigna originis. ſ. ſpiratio actiua z paſſiua. q̄cūq̄ āt ponit ſignū nature ꝑ⁹. z ſignuz nature posteri⁹. neceſſario ponit ordinē nature ¶ Si m̄r in 2° ſuo q̄ſtiōe ꝓma. ponit vnū ſignū nature in q̄ de⁹ intelligit oia ad intra. vel que ſūt intra. ſ. eētiā z eſſentialia z pſōalia. z aliud ſignū i q̄ intelligit oia que ſunt extra. ſ. increatur̄. z talia patēt exdictis ſuis q̄ pōit ordinē nature ad intra ¶ Intelligēdū tñ ē ſane. qz ordo nature poteſt itelligi dupl̄r. aut ꝑ ordine nature qui ē inter naturā z naturā. z talis nullo mō ponēdus eſt indiuis eo q̄ nō ſit ibi niſi vnica natura. Alio mō pōt intelligi ꝑ ordine qui eſt inter naturales ꝓfectiones. z talis ordo nature eſt ibi. ſicut ponit̄ ibi ordo eēntialis non inter eſſentiā z int̄ eēntiam qz vnica eſt. ſed inter eſſentiales ꝓfectiones. z talem ordinez ſicut apparet mihi hēnt ponere om̄es qui ponūt diuinas ꝓfectiōes que ſunt naturales ꝓfectiōes diſtingui i deo. om̄a em̄ diſtincta vel neceſſario aliquē ordinez habēt vel ſunt ꝓfuſa. qđ eſt inconueniens in deo. Non pōt autē poni int̄ ꝓfectiōes tales ordo originis qz inter quecūq̄ ē ordo originis vnū eſt a ſe. et a quo. aliud eſt ad aliud z ab alio. z ſic originaliter vnū eſt ab alio z p ꝓns diſtinctō realis. de bz g̃ poni ordo nature. ¶ Intelligendū tñ eſt q̄ dupl̄r pōt intelligi ordo nature. Uno mō ꝫ̄ naturalez intelligentiā. qñ. ſ. vnū eſt natū ꝓcipi ꝑ⁹ us. z reliquū posterius. Aut poteſt itelligi ꝫ̄ exiſtentiaz rei. ſ. ex natura. qñ in re ipſa abſolute ponitur talis ordo ſine habitudine ad intellectū. z ſi iſte 2⁹ mod⁹ nō ꝓcedit̄. ſaltez ꝑ̄mus non debet negari ¶ Primo aūt q̄ in diuinis eſt ordo nature qualitercūq̄ acceptus. Et ꝓmo ſic quandocūq̄ aliqui ordines adinuicē ꝓpantur ille qui inter ſua extrema ponit diſtinctionem minorem. eſt magis ad diuina admittendus. z q̄ maiorez minus. ſed ordo originis ſēp arguit diſtinctiōez realē inter extrema. ꝑ ꝓmo de tri. Niſi diſtinctiōez realē inter extrema. ꝑ ꝓmo de tri. Nihil ſe gignit. Ordo aūt nature nō arguit ſemp diſtinctionez realez. vt patz in paſſione et ſbo. z m̄ltis alijs g̃ ꝛc ¶ 2° ſic ꝫ̄ Dionis⁹ ꝺ vnica z diſcreta theologia ꝫ̄ trāſlationez Jo. ſarracenī dic̄. q̄ p⁹ illa q̄ ptinet ad vnicā theologiā. ſ. eēntialia ſunt illa que ptinēt ad diſcretā ſcz ꝑſonalia ¶ 3° ſic qz in eodē cap'o ꝫ̄ editiōez viri excellētis. dicit q̄ in diuis ad vniuocatiōes naturiliter pueniūt diſtinctiōes z p eas nō diſoluūtur. ¶ 4° quia quādocūq̄ aliq̄s ordo ꝓſequitur aliq̄ ꝫ̄ ſuas ratiōes formales. vbi cūq̄ illa inueniāt ꝫ̄ illas rōnes erit tal' ordo. ꝫ multa ſūt increaturis que ꝓſequit̄ ordo ex ſuis rōib⁹ formalibus. z talia ſunt ꝫ̄ eaſdez rōnes formales in deo g̃ neceſſario iter illa vt in deo ſunt. erit et talis ordo. Minor ꝑ de intelligere et velle et itellectu z volūtate z multis talibus. ordo ergo nature neceſſario erit in deo ¶ Sed cōtra hoc arguit̄ 4'r ¶ Primo ſic per vnum ſophiſma. om̄e relatiū eſt ſimilis natura cū relatio vl' correlatiuo ſuo. ſed eſſe ꝓius natura refertur ad posterius natura. ergo ꝓius natura erit ſimilis natura cum posteriori natura ¶ 2° ſic. quandocunq̄ eſt ordo ꝓfectionum in aliquo ꝓfectibili. ſi ꝑ̄ aduenit vna ꝓfectio ipſi ꝓfectibili q̄ reliq̄. ipſū eſt ꝓpotentia ad reliquam. ſed omne tale ē impfectum ergo diuina eſſentia erit impfecta. ¶ 3° ſic. Impoſſibile eſt ponere ꝓriuationem alicui⁹ perfectionis in aliquo cum potentia ad illaz ꝓfectionem ſine impfectione. ſed ſi eſſentia ꝓius recipiat vnaz ꝓfectionem quam aliam. erit ꝓriuata et in potentia. ergo et imperfecta. ¶ 4° ſic omne quod tranſit de contradictorio in contra

dictoriū mutatur sed si hoc ponatur erit transi tus talis in essentia diuina. ¶ Alterius duo signa nature correspondent vni signo eternitatis. sed in signis nature sunt contradictoria. ergo in eternitate ergo ꝛc. ¶ Ad primū dico q relatiuū aliquando supponit profundamento. aliquādo pfundamento cū relatione. Quando ergo dicimus ꝑus natura ꝓcedit. non intelligimus ꝺ relatione addita. sed de absoluto qꝺ est fundamētum. qñ autem dicimus q relatiua sunt simul natura. tunc relatiuū supponit ꝓ relatione precise. Exemplū Absolutū intellectionis ꝓcedit absolutum volitionis. sed cum intelletio cuz relatione ꝓoritatis est simul cum relatione posterioritatis volitionis. ¶ Ad 2m dico q illud est impotentia qꝺ non est actuatū vltimata actualitate. Essentia aūt diuina ē vltimate actuata ꝛ sic non potest esse in potentia nisi forte logicali. qz sibi talis pfctō nō repugnat. ¶ Ad 3m dico q cōcesso q ꝓ aliquo signo essentia diuina haberet carentiaz alicuius pfectionis. hoc est si non haberet tñ non sequit q haberet priuationez. Et ratio est q priuatio dicit carentiaz in apto nato ꝓ tempore ꝓ quo est aptum natum esse Sic autem non est hic qz essentia non est apta nata habere. nec nunc nec vnq̄ ꝓo illo signo ꝓo quo non habet. non est ergo dare aliqꝺ signum in q essentia careat aliqua pfectione ꝓ aliquo signo vel i quo essentia sit apta nata habere illam perfectionez ꝛ illa pfctō sit apta nata hꝝ. ¶ Ad 4m dico q passio negatiua priꝰ ineſt q̄m affirmatiua. Et rō sepe est dicta. quia i differentia ad cōtradictoria est prioz essentialiꝝ indifferentia ad contraria. hēt ergo essentia itellectū ꝛ voluntatem. sed non habet voluntatem in tali signo vtpote quidditatiue q habeat eam ꝺnomiuatiue Sed tñ sic habere affirmationez ꝛ negatiōez nō arguit transitum vel mutationem. quia vbi trā situs est vel mutatio. vnuz extremoꝝ mutationis accedit ꝛ aliud recedit. sicut nūc mensurās transit. nō sic est hic. Contraria eñ illa semper stant. semp enim cum ista. homo nō est risibilis quidditatiue stat ista. homo est risibilis denominatiue Eodem modo in proposito. ꝛ sic non est mutatio. ¶ Sed ad illud qñ dicitur q sunt contradictoria. Dico quod illud est falsum. nō eñ sunt illa contradictoria solum propter diuersitatem signoꝝ. Et ideo dico q sicut materia ex se nō formata. ꝛ ab alio formata nō includit contradictionem. Sic dico in proposito. non esse hic in primo signo nature vel quidditatiue et esse hic simpliciter non sunt contradictoria. Sed propter illud dictum de contradictoriis. restant duo dubia. ¶ Primuz est. quia extrema contradictionis videtur poni in rerum natura

Et probo q hic oporteat ponere quandocūq̄ sunt aliqua duo que ex suis rationibus formalibus contradicunt ꝛ repugnant vbicunq̄ ponantur ꝛ ad quecunq̄ extrema aplicentur semper remanent contradictoria et repugnantia sed album et non album ex suis rationibus formalibus contradicunt ꝛ sunt in rerum natura ergo ꝛc. ¶ Secundo probo hoc idem. Non magis habent oppositionem contrariaꝝ q̄ contradictoria. sed contrarietas remanet quantumcunq̄ aplicentur diuersis. Album enim et nigruz quantacunq̄ aplicentur diuersis semp remanent cōtraria. ergo albū ꝛ nō albū ad q̄ntūcūq̄ aplicentur semper contra dicunt. ¶ Ex hoc probo q contradictoria sunt vera simul. Et hoc sic Quandocunq̄ sunt aliqua extrema ex quibꝰ cō surgit respectus intrinsecus adueniens. positis extremis ponitur habitudo. sed oppositio est respectus intrinsecus adueniens sic distinctio vl diuersitas. ergo alijs positis quibus aplicant extrema necessario habitudo consequitur contradictorie oppōis tunc. euidenter sequitur q contradictoria erunt simul vera nam propositio affirmatiua fundatur in vno extremo .s. inesse album. et ita est ista vera. Album est sicut si non esset q non esset albuz posito vno albo. negatiua autem fundatur super reliquo extremo scilicz in non albo. et positio vno non albo ista est vera. non album est. sicut si nihil esset albuz ergo ille due que vere sunt contradictoria que simul sunt vere. album est. non album est. ergo contradictoria in rerū natura. ¶ Ad ista. Ad primū cōcedo q extrema contraditionis sunt i rez nā. nec aliꝝ pōt ꝺ negare sic ꝛ cōtradictoria sunt i rez nā ꝺ ꝯdictoria nō sūt simli i rez nā respectu eiusdē sbiecti. sicut nec sūt cōtradictoria in eodem subiecto ¶ Ad secundum concedo q tam contria quam contradictoria sunt in rerum natura. Et nunc ad istam de contradictione q contradictoria erant simul vera ¶ Rñ ꝛ dico q alique propositiones sunt que sunt de contradictoriis extremis ꝛ tñ nō sūt cōtrarie qz ñ sūt ꝺ ꝯrio mō. et ꝺ talibꝰ nec magnū nec modicum est inconueniens q sint simul vere. Ita dico de ꝓpositionibus que sunt de extremis contradictoriis que tamē modo contradictorio nō sunt. et tales propositiōes non sunt. cōtradictorie. licet sint de extremis contradictoriis propter defectum modi. Modus autem tam contrariarum propositionum quam contradictoriarum est. q sint respectu eiusdem subiecti vel de eodem subiecto. Nunc autem est sic in proposito. et ideo ꝓpositiones formate ꝺ illis extremis que vere sunt contradictoria quia deficit idemtitas subiecti non sunt contradictoria.

Oēs em̄ ꝺictões q̄ ꝓponunt in diffinitõe ꝺictionis req̄runt ad h̄ q̄ ꝓpões sunt ꝛe ꝺictoria: ꝫ q̄tū ad extrēa affirmatio ⁊ negatio ⁊ non plus oīs ꝑsone ꝑtinēt ad modū. ¶ 2° vidēdū ē q̄ sunt in diuis q̄ h̄nt ordinē nature. Et h̄ sunt q̄tuor vidēda. ¶ Primū ē de ordie int̄ absoluta. ¶ 2m de ordie int̄ ꝓpetates relatiuas. ¶ 3m de ordine int̄ ꝑsonas. ¶ 4m int̄ respectus generatos ¶ Quātū ad ꝑmū dico q̄ q̄tū ad absoluta sunt necessario ponēda q̄tt uor signa. ¶ In ꝑmo sunt ꝑfectões q̄ddītatiue. ¶ In 2° sunt mõi intrinseci. ¶ In 3° ꝑfectiões attributales ad intra. ¶ 4° ꝑfectões attributales ad ex̄. ¶ Be ꝑma ē intelligēdū q̄ q̄ddītiuas ꝑfectões voco q̄ vel directe sunt de p̄° sicut deitas: vel reducibiles ad p̄imū sicut ꝑs. ſba. ⁊ ens q̄ reducunt ad ꝑmum modū sicut ꝓdicatio gñis de dīa: ⁊ ista diuina sunt ꝑora: q̄ sic̄ ꝑmus modus oēs ꝓcedit: ita illa de p̄° vident eē ꝑora oibus alijs q̄ sunt de 2° vel quōcūq̄ dicant. ¶ Be 2° signo sunt mõi intrinseci q̄ exꝑmunt ꝓ infinitatē: necessitatē: exñtiã: realitatē: ⁊ hmõi. Q̄ ãt sint ꝑora attributis ꝑz. q̄ lz nõ sint oio idē cũ rõne formali deitatis nõ tñ distinguunt formaliter a rõne deitatis: ⁊ ideo ꝑus aduenīũt diuine eēntie q̄ intelligant aduenire attributa q̄ distinguunt formalit̄ a diuina eēntia ⁊ q̄ddītatiue. ¶ Be 3° signo sunt attributa ad intra q̄ accipiunt ꝓ ꝓpatões ad diuinã eēntiã cuiusmõi sunt itellectus ⁊ volũtas sapia ⁊ charitas. ¶ In 4° ãt signo sunt attributa q̄ accipiunt in ordie ad ex̄: sic̄ iusticia misericordia ⁊ talia: q̄ nõ sunt respectu dei ꝫ respectu alioꝝ. Q̄ ãt ꝓcedãt ista ꝑz. Q̄ñcūq̄ em̄ aliq̄ potētie respiciũt aliq̄ obiecta ordinata ꝑm ꝑus ⁊ posterius: eo ordine respiciũt illa obiecta q̄ illa int̄ se sunt ordinata: ꝑfectões aliaꝝ potētiaꝝ q̄ sunt respectu obiecti ꝑmi sunt ꝑores ꝑfectões illis ꝑfectõibus aliaꝝ potētiaꝝ q̄ sunt obiecti secūdarij. ꝫ sapia ⁊ charitas sunt ꝑfectões intellectus ⁊ volūtatis: inq̄tū respiciũt obiectū ꝑmū scz rõnē deitatis. scia ⁊ iusticia ⁊ misericordia inq̄tū respiciũt creaturas. g̃ ꝑma sunt ꝑora ex natura rei sc̄ds. ¶ Bz ꝫ ista arguo q̄druplciter ¶ Prio sic. Impossibile ē relatōez ineſſe. vl̄ pōt dici de aliq̄ nisi ꝑus in exñte fundamēto. ꝫ fundamētū eq̄litatis ⁊ ineq̄litatis ē q̄titas ꝛtutis In ꝑmo ãt signo nõ intelligit̄ diuia exñtia: alias eēntia .ſ. illa q̄titas ꝛtutis. g̃ nec ineq̄litas nec eq̄litas. ⁊ ꝓ ꝫns erit dare aliq̄d signuz in q̄ diuia eēntia nõ erit ꝑfectior creatura. q̄ ꝑ illo signo supius dicto nõ hz q̄titatē ꝛtutis. ¶ 2° sic Qualē ordinē h̄nt aliq̄ in essendo talē h̄nt in ꝓducēdo. ꝫ in eēndo eēntia ⁊ q̄ddītas ꝓcedũt q̄ddītatiue infinitatē. g̃ ⁊ in ꝓducēdo ꝑus cōicant q̄ddītas. ⁊ sic ꝑ aliq̄ signo p̄r non genuit filiũ si bi eq̄lē: q̄ ꝑ aliq̄ ꝑor ꝑmo fuit filio cōicata eēntia q̄ infinitas. ⁊ ꝑ illo ꝑor non erat eq̄lis p̄r: q̄ ꝑus cōicant q̄ddītas q̄ attributū vel ꝑfectio scda: ⁊ tunc in illo signo nõ fuit filius eq̄lis. ¶ 3° eodē mõ arguēdo. sequit q̄ nõ genuit sibi filiũ sil̄ez. q̄ ꝑus cōicant q̄ddītas q̄ attributū vel ꝑfectio 2a: ⁊ etiã in illo signo non fuit filius sil̄is. ¶ 4°. Nã incōueniēs videt dare signũ aliq̄d in q̄ deus nõ sit misericors iustus. q̄d tñ sequit̄ ponēdo ordinē supradictū. ¶ Ad ista rñdeo ꝑ ordinēdo. ¶ Ad ꝑmū eq̄ ꝓcluderet in creaturis vbi cernit̄. ¶ Ad ꝑmū eq̄ ꝓcluderet in creaturis vbi certū ē q̄ q̄ddītas aliq̄ ꝓcedit ordinē nature. Alias em̄ ꝓcedit suã q̄ddītatē. ⁊ sic sequit̄ q̄ in illo signo nõ erit aia ꝑfectior corꝑe. ⁊ nõ ē incōueniēs illud q̄d sit dare signũ in q̄ nec sit ꝑfectior nec ꝑfectior creatura: q̄ q̄ddītatiue nec ꝑfectior ē nec impfectior. sic̄ nec eq̄nitas in ꝑmo signo ē vna vel plures. nec actu nec potētia. Nõ em̄ est magis dicere nisi q̄ aia vel eq̄nitas q̄ddītatiue nõ includit ista. ¶ Eodē mõ dico in ꝓpōsito q̄ ē dare signũ in q̄ ē eēntia nec ꝑfectior nec impfectior creatura. q̄ q̄ddītatiue nec ꝑfectior nec impfectior. nec ꝺs in q̄ddītate vlriate absoluta ē melior vel peior creatura. vt sic nec ꝓꝑ ad ex̄ talia autē ꝓdicata sunt ꝓꝑtiua sui ad ex̄. ¶ Ad 2m ⁊ 3m dico sil̄: q̄ idēptitas: eq̄litas: ⁊ sil̄itudo necessario h̄nt ordinē ꝑm fundamēta. nã idēptitas fundat̄ in eēntia. eq̄litas in q̄titate: sil̄itudo in q̄litate. Sicut g̃ eēntia oia illa ꝓcedit. ſ. q̄litatē ⁊ q̄titatē sic videt ꝓsequent̄ q̄ idēptitas ꝓcedat oēs illas rõnes alias. sicut g̃ ꝑus cōicat̄ filio eēntia: ita ⁊ idēptitas: ⁊ 2° eq̄litas: q̄ post eēntiã cōicat̄ q̄titas. ⁊ sic de sil̄itudine. nõ est g̃ incōueniēs dare signũ in q̄ sit idē. ⁊ tñ nõ eq̄lis nec sil̄is nec dissil̄is. Eodē mõ dico ad 3m. ¶ Ad 4m dico q̄ nõ esse misericordē pium iustũ: simplicit̄ est impfectiõis. ſ. esse simp̄r talis. non tñ q̄ddītatiue nõ est impfectõis. ¶ Et ideo dico q̄ nullum inconueniens videt esse dicere q̄ deus ꝑ aliq̄ signo: nullum istorum sit nec iustus nec misericors: nec etiam pius: quia non quiddītatiue: immo impfectionis est in deo. ¶ Exemplū Impossibile est hominem esse nisi sit sanus vel eger. ꝫ tamen impossibile est q̄ homo quiddītatiue includat istas qualitates scz sanitatē ⁊ egritudinem. ¶ Be isto dictum ē supius. ¶ Sed hic sunt multe adhuc diffi. ¶ Prima est ista. Deus em̄ est ꝑm Anſel. quo minus cogitari non pōt: ꝫ hoc non posset esse in quocunq̄ sine infinitate. ¶ Tunc sic. Prio quocunq̄ signo ē hec diffinitio ⁊ diffinitum: sed hec diffinitio est infinitas ergo ⁊c. ¶ 2a est ista. Perfectio simpliciter est q̄ in quocunq̄ est melius ipsum q̄ non ipm: ꝫ q̄ te omnes negatões omnium ꝑfectionũ attributaliũ ꝓmo insunt. ergo perfectões attributales

nō sunt pfectōes simplr. eo q eoz suposita insunt. ¶ 3a ē ista. Eq pfecta ē diuina eēntia sicut psona. ꝫ psona nō eēt pfecta nisi haberet oēs illas pfectōes. g ꝛē. ¶ Cōfirmat. Quia psona hz illas in ꝑmo signo. qz attributa ꝑcedūt: vult g dicere q sicut iste pfectōes in eēntia ꝑcedūt relatiōes: ita in psona. ꝛ p ꝯns psona habebit illas in ꝑmo signo in eēntia añ relatōnez. g ꝓius sunt in psona. ¶ 4a ē ista. Melius ē hr̄e formaliter oēs pfectōes simplr q̄ soluz radicalit: ꝫ in ꝑmo signo habet eas solū radicalit. g nō habet eas mō pfectissimo. ꝛ p ꝯns nō ē simplr pfecta. ¶ Ad ꝑmū istoz dico q descriptōnes differūt a diffinitōibus. qz diffinitio dat p ꝓpa. s. diffinitio formalis ꝛ q̄dditatiua. Descptio aūt dat p ꝑpria ꝛ posterius. vt homo ē aial risibile. Deus aūt nō est diffinibilis p ꝓpa. ꝛ ideo ꝝ Anselm. volēs mō quo poterat notificare: diffiniuit vel descripsit p eius passionē. ¶ Cōcedo g q deus ē q maius nihil cogitare pōt: ꝫ nō p q̄cūq; signo. qz tūc eēt maius q̄dditatiue. qđ nō est verz. qz maioritas sibi ꝙuenit pcise in ꝙpatōe ad ex: q ꝙpatio ad ex nō ineſt sibi q̄dditatiue. Nō em ex ꝫ q maioz ē deus ē: ꝫ potius ecōuerso. ¶ Ad 2m dico q pfectio simplr ē melioz sua opposita: vel sibi incōpossibili p illo signo p q̄ nata ē inesse: ꝫ nō ꝑ oi signo: qz nō ē melioz q̄dditatiue: qz illud destrueret circa qđ eēt quidditatiue. g q̄dditatiue nō ē melioz. ¶ Ad 3m dico q diuia est sentia eq̄ pfecta ē: sicut aliq̄d pōt eē pfectū. ꝛ sic habēs oēs pfectiōes simplr. ꝛ ꝫ p illo signo ꝑ q̄ pōt sibi ꝙpetere gradus pfectōis. Et rō ē: qz eadē ē infinitas eēntie ꝛ aliozꝝ oium: ꝛ ideo ꝑ q̄ cūq; signo ē infinita ita ē pfecta sicut oēs pfecti ones simul ꝓpt idēptitatē infinitatis. Et q̄n ꝺz q psona habet oēs pfectōes simul ꝓpt idēptitatē infinitatis. Et q̄n ꝺz q psona habet oēs attributales q̄dditatiue. ¶ Dico q ꝫ ē negandum qz psona ꝑcise ꝙstituit ex eēntia ꝛ relatōe. ꝛ sic passiones eēntie lz ꝑcedēt ꝙstitutiuū psone: tn eodē mō insunt psone diuine q̄ eēntie. s. in 2o: sicut ptz in creaturis. ¶ Ad 4m dico q eēntia in ꝑmo signo bn̄ ꝙtinet radicalit. ꝛ ꝙcedo q habere formalit ē nobilioz modus habēdi simplr q̄ radicalit: ꝫ tn̄ nō ꝑ omni signo. s. q̄dditatiue qđ sibi repugnat. ¶ Ꝝ ꝫ sunt aliq̄ dubia. ¶ Primū est q cū sint assignata aliq̄ signa. ¶ Primū est p fectōibus q̄dditatiuis. ¶ 2m mōis. ¶ 3m attributis ad intra. ¶ 4m attributis ad ex. ¶ Dubiū est Utz illa in eodē signo habeant ordinē. ¶ Dico q in q̄libet signo sunt multa signa nature. Maz in ꝑmo signo rō diuinitatis ē ꝑma rō spūs. ¶ 2a rō sbe. ¶ 3a rō entis. ¶ 4a vel ecōuerso de istis tribus posterioribus. sicut inferi⁹ apparebit. ¶ In scō aūt signo cozrñdēte mōis ē ordo mōz. nā infinitas videt esse ꝑor exñtia ꝛ necessitate: qz si p impossibile diuina eēntia nō existeret. adhuc ex rōe eius q̄dditatiue demōstraret infinitas ō eius q̄dditate. sicut p rōnē formalē creature data q nō existeret posset demōstrari finitas. Et sic ꝑz quō ē ordo nature in 2o signo cozrñdente mōis intrinsecis de q̄bus alias. ¶ In 3o aūt signo sunt ꝑmo pfectōes se habētes p modū potētiaz. vt intellectus ꝛ volūtas. ¶ In 2o signo pfectōes se habētes p modū habituū: vt sapia ꝛ charitas. ¶ In 3o pfectōes se habētes p moduz actuū: vt intelligere ꝛ velle. ¶ Ꝝ nunq̄d est hic status ita q sit ꝑmus ordo. ¶ Dico q non sicut patet in tertio signo scz de intelligere ꝛ velle: q̄ necessario sunt ordinata. ¶ In 4o autem signo est etiam ordo scz inter attributa que accipiunt p compationem ad extra. sicut formaliter inter diuinam scientiam ꝛ ptinentia ad intellectum. est aliquis ordo inter ea que ptinēt ad voluntatem. ¶ Sed hic remanet dubium 2m de his que sunt in ꝑmo signo. Utrum magis vniuersalia sint ꝓpa: vel econuerso. Si em̄ ponant cōmunioza ꝓpa: tunc sequitur q deitas non esset ꝑma ratio formalis. Si autem dicatur q rō deitatis est ꝓpr. istud nō aparet verz. qz vniuersalia vident ꝓpa. nam ab eis non ꝙuertit ꝙsequntia: ꝛ p ꝯns ꝓpa sunt. ¶ Videt mihi dicendum q ratio deitatis sit simpliciter ꝑma. Et propter vnam regulam fratris Joh. s. q opositus modus ꝓcedendi est in natura creata. vel natura naturata. ꝛ natura creante vel naturante. ¶ In creatis em̄ cōmuniter est ꝓcessus ab impfecto ad pfectius. quia agens naturale non pōt stati inducere illud quod pfectum est. Ecōuerso autem in diuinis est ꝓpter perfectionem deitatis ꝓioza sunt perfectioza. Licet ergo vniuersalia sint ꝓpa in creaturis ꝓpter dictam causam: tn̄ in diuinis est opositum ꝓpter opositam cām cōmunioza sunt posterioza. ꝛ minus cōia sunt ꝓpa: quia pfectioza. ¶ Ꝝ si dicat insurgit vna magna dubitatio de illo ordie. s. sbe. spūs ꝛ entl in deo. qz omis ordo q̄ ꝙsequit rōnes formales aliq̄z: vbicunq; ponant rōnes ille formales sp ponitur ibi talis ordo. si ergo ordo quē habent ista in deo sit ex rōnibus formalibus in creaturis tenebunt illū ordinem cum habeat easdem rōnes formales. ¶ Confirmat p illam ꝓpōnem vulgatam qualez ordinem habent aliqua vbi distinguunt ꝝ rem: talem habent vbi distinguunt ꝝ rōnem. ꝫ in creaturis habēt illum ordinē q cōioza sunt ꝓpa. ergo eodez mō in deo. ¶ Hoc difficile est. Oportet em̄ alteram duarū viaz tenere: vel diffinire ordinem simplr idem esse in deo ꝛ in creaturis. quod non bene intelligibile est: quia ordo ꝙsequēs rōes formales ē

demõstrabilis de eis: ꝺ qñcũqꝫ aliq̃ sunt eiusdẽ rõnis formalis q̃cq̃d ẽ demõstrabile de vno: ⁊ de reliq̃. Vel optet dicere q̃ sola deitas ẽ ꝑor. Alia aũt supioꝛa tenẽt ordinẽ in deo quẽ habẽt in creaturis. ¶ Si dicas rõ gñis ẽ ꝑor rõne spẽi spãlissime. vl q̃re optet negare in deo: qꝛ rõ deitatis ꝓꝑ sui dignitatẽ ẽ simplr ꝑor oi alia q̃liẽcũqꝫ se sic habẽte. ¶ Aliud dubiũ. si in ꝑmo signo eẽntia nõ ẽ spũs nec substantia nec ens quid erit. Dico q̃ nõ ẽ incõueniẽs a eẽ simplr b: ⁊ tñ a nõ eẽ q̃dditatiue b. ¶ Dico ꝯ q̃ eẽntia simplr ẽ spũs substãtia ⁊ ens. Sꝛ ꝑ ꝑmo signo dico q̃ neutꝛ eoꝛ ẽ: qꝛ nõ q̃dditatiue. tñ ideꝑtice ⁊ realiter ẽ qlibet illoꝛ. ⁊ ideo eẽntia exꝫ ista nũqꝫ inuenit simplr: tñ cũ determinatõne sic. ¶ Aliud dubiũ qđ videt simplr q̃ eẽntia diuina mutet de eẽntia tali ad eẽ tale. ¶ Dico q̃ mutatio nũqꝫ ẽ nisi qñ ordine duratõis eẽ ꝑcedit eẽ: ⁊ in ordine successiuo: b aũt ẽ ꝑmanẽs. ¶ Quãtũ ad 2m ẽ videndũ. Utꝫ init relatões diuinas sit ordo nature. Et dico b ꝯ sic. qꝛ q̃ttuoꝛ signa nature ponunt init eas. ¶ Primũ signũ ẽ in q̃ ponunt relatões fundamẽtales. ⁊ ille relatões sunt oio ꝑme: lꝫ nõ sint reales nisi ꝼm q̃d: q̃ aũt ille sint ꝑ se pꝫ: qꝛ ꝑcedũt relatões originis. nã in illo ꝑori quo ꝑfectões ꝑcedunt origines. intelligũtur ꝑfectiones diuine ⁊ distincte ⁊ ordinate. Ista autem distinctio ⁊ ille ordo nõ sunt nisi relationes fundamentales. ꝯ ⁊c. ¶ In 2o signo ponuntur relationes originis ptinentes ad fecunditatem intellectiuam: que sunt generatio actiua ⁊ passiua ꝓprietates. s. patris ⁊ filij. Iste aũt ꝑcedũt illas tertij signi. s. ptinentes ad fecunditatẽ volitiuam. Et b pꝫ. quia qualem ordinem habent extrema: talem habent relationes in ipsis exñtes: ꝺ intellectus est fundamentum relationum secundi signi. voluntas autem illaꝫ tertij signi. Intellectus aũt ꝑcedit ordine nature voluntatem. ꝯ ⁊ relationes respicientes intellectũ ꝓpter natura ꝑcedunt relationes respicientes voluntatẽ. ¶ In 3o signo ponunt relationes fecunditatis volitiue. s. spiratio actiua ⁊ passiua. Iste autem ꝑcedunt relationes cõmunes: quia iste saltem altera ẽ ꝯstitutiua ꝑ se. relatiões aũt cõmunes ꝑsupponũt ꝑsonas: ⁊ sic sequit illas. ¶ In 4o autem signo ponunt ipe relatões cõmunes que sunt inter ꝑsonas diuinas. s. similitudo ⁊ qualitas ⁊ idemptitas: ⁊ talia. ¶ Sed ꝫ istud instat quadrupliciter. ¶ Primo sic. Quicquid est in patre est prius q̃ aliquid quod sit in filio: ꝺ in patre est spiratio actiua: ⁊ in filio generatio passiua. ergo spiratio actiua erit prioꝛ generatõe passiua. cuius oppositum dicis. ¶ 2o sic. Ubicũqꝫ ẽ hoc ab hoc ibi ẽ ordo originis: ꝺ ꝯ filius spiret hꝫ a ꝑre. ꝯ posterius origine hꝫ spiratõeꝫ actiuã q̃ ꝑ. ⁊ si sic relatiões fecũditatis intellectiue nõ ꝑcedũt illas fecũditatis volitie. ¶ 3o sic. Nã ꝑ q̃cũqꝫ signo ꝑ ⁊ filiꝰ ꝯstituit sunt idẽ in ꝑfectõibus ⁊ habẽt infinitatẽ: ꝺ ꝑfectões eẽntie ⁊ infinitas sunt fundamẽta relationũ cõmuniũ. ꝯ hñt relatões cões ꝑ illo signo q̃ intelligunt ꝯstituti. s. ꝑ ⁊ filius ꝑ relatões fecũditatis intellectiue añqꝫ adueniãt relatões fecunditatis volitiue cuius oppositũ dicebat. ¶ 4o sic. Qualẽ ordinẽ habẽt fundamẽta: talẽ ordinem habẽt relatões in eis fundate. ꝺ eẽntia ⁊ infinitas q̃ sunt fundamenta idemptitatis ⁊ equalitatis ꝑcedũt intellectũ ⁊ voluntatẽ q̃ sunt fundamenta relationum originis. ꝯ ⁊c. ¶ Ad ꝑmũ istoꝛ dico q̃ pater ordine nature posterius spirat q̃ sit filius: hoc est ꝑus natura filius ẽ q̃ pater spirat. Et ad hoc intelligendum est notandum q̃ pater ⁊ filius compantur ad inuicẽ ꝼm duplex signum: vel ꝼm vnum quo compantur in esse: vel ꝼm aliud quo compantur in operari. ¶ Conformiter autem accipiendo ista signa: nihil est in filio ꝑus eo quod est in patre. Nam quicquid ptinet ad esse patris est ꝑus origine: eo quod ptinet ad esse filij: ⁊ nihil quod est in filio est ꝑus aliquo quod sit in patre quod ptineat ad esse patris. Similiter in opari. Nihil enim est in filio ptinens ad opari quod sit ꝑus eo qđ est in patre etiam ptinens ad opari. tamẽ diffoꝛmiter compando oppositum est. Nam si compemus illud quod ptinet ad eẽ in filio ad illud qđ ptinet ad opari in patre: necessario illud quod est in filio ptinens ad esse ꝑus est eo quod est in patre ptinens ad operari. spirare autem ptinet ad esse patris: ⁊ generare ad eẽ filij. ¶ Ad 2m dico q̃ pater ꝑus origine spirat q̃ sit filius: ⁊ tamẽ stat cum hoc ordine nature q̃ filius sit filius prius q̃ pater spiret. sic pater prius origine creat: q̃ filius sit: ⁊ tamẽ filius prius natura est q̃ pater creat. Et ratio est. Quia esse prius origine ẽ a se. In hoc autem q̃ est esse a se sunt multa ordine nature ordinata que ad illa possunt conuenire. ⁊ sic esse ab alio. ¶ Eodem modo ad tertũ ⁊ ad quartum põt dici. ¶ Vel põt dici ad q̃rtuꝫ q̃ relationes cõmunes non solum exigunt fundamenta ꝺ etiam extrema. Nõ ꝓnt autem relationes cões extrema ꝯstituere. relatões autem originis sic. ideo ⁊c. ¶ Quantum ad 3m videndũ est si inter ꝑsonas diuinas sit aliquis ordo nature: ⁊ ꝺr cõmuniter q̃ inter ꝑsonas diuinas nõ est aliquis ordo nisi originis: quia correlatiua sunt simul natura. ꝑsone autem ad inuicẽ sunt correlatiua. ꝯ ⁊c. ¶ Cõtra istud arguo sic. Qualis est ordo inter constitutiua aliquoꝝm: talis videtur esse inter constituta. sed ordine nature generatio actiua ⁊ generatio passiua ꝓcedũt

spiratiõez actiuã ⁊ passiuã. gñatio aũt actiua ẽ ꝓstitutiua pñis: ⁊ passiua ꝓstitutiua filij. Spiratio ãt passiua ꝓstitutia spũssancti. g̃ ꝓstituta tale ordinẽ habebũt q̃ pr̃ ⁊ filius ordie nature p̃cedẽt spm̃sctm̃: ⁊ nõ solũ origis. Maior videt manifesta. ¶ Minorẽ g̃ ꝓbo ãdrupl'r. s. q̃ gñatio actia ⁊ p ꝓñs passiua p̃cedãt ordine nature spiratiõez actiuã ⁊ passiuã. ¶ Et p̃mo sic. Dis p̃tas q̃ aduenit suppoſi o p̃cõstituto intelligitur posterior ip̃o: ⁊ p ꝓñs p̃petate ip̃m ꝓstituẽte: ꝫ spiratio actiua aduenit pr̃i ⁊ filio p̃cõstitutis. g̃ ẽ posterior illis. ⁊ p ꝓñs pr̃nitate ⁊ filiatione ꝓstitutiuis eoꝝ. ¶ 2° sic. Quicq̃d ẽ p̃us p̃ore ẽ p̃us posteriore: ꝫ gñatio actiua ẽ p̃or pr̃e: si cut ꝓstitutiuũ p̃us ẽ ꝓstituto. g̃ ⁊ pr̃nitas erit p̃or spiratiõe q̃ ẽ posterior. vel sil' cũ pr̃e: ⁊ sic de filio. ¶ 3° sic. Ãncũ q̃ aliq̃ sic sunt ordiata q̃ vnũ ẽ in vno signo nature: ⁊ aliud in alio: talia hñt ordinẽ nature. ⁊ p ꝓñs q̃cq̃d ẽ in p̃mo signo est p̃us nã q̃libet qđ ẽ in 2°: ꝫ fecũditati intellectie põt cozrñdere p̃mũ signũ ⁊ volitiue 2m. g̃ cũ generatio tã actiua q̃ passiua habeãt eẽ p p̃mo signo fecũditatis intellectiue necessario p̃cedent tã spiratiõez actiuã q̃ passiuã quã hñt p 2° signo. s. volitiue fecũditatis. ¶ 4° sic. Ãncũ q̃ aliq̃ sunt sil' q̃cq̃d ẽ sil'nã cũ vno: siml' ẽ nã cũ alio signo: gñatio actiua ⁊ spiratio actiua sunt sil'nã. ⁊ gñatio actiua ⁊ gñatio passiua sunt etiã sil'nã. g̃ oẽs origines p̃sonaꝝ erũt sil'. ⁊ sic nõ erit ordo fecũditatũ intellectiue ⁊ volitiue. qđ ẽ inconueniẽs. ¶ Huic ꝓfirmo ꝓclonẽ p̃ncipalẽ sic. Ãncũ q̃ aliq̃d ẽ p̃us nã aliq̃: ẽ p̃us nã oi eo qđ ẽ sil'nã cũ illo: ꝫ gñatio actiua ⁊ passiua ẽ p̃us nã spiratione actiua. spiratio ãt actiua ẽ sil'nã cũ spiratione passiua. q̃ correlatiua. g̃ gñatio actia ⁊ passiua ẽ p̃us nã spiratõe actiua ⁊ passiua. ¶ P. Filius p̃us ẽ filius q̃ spirator. ⁊ ꝫ ordine nature: ꝫ put ẽ spirator ẽ sil'nã cũ spũsctõ. spiratio g̃ prius ordine nature filius p̃cedit spm̃sctm̃. ¶ Cõfirmat. q̃ in signo fecũditatis intellectiue intelligi põt: ⁊ filius in eẽ ꝓstituti ⁊ nõ spũsctus in 2° signũ p̃cedit signatũ: ita illa q̃ sunt in 2° signo p̃cedũt alia. ¶ Dico g̃ q̃ pr̃ ⁊ filius ordine nature p̃cedũt spm̃sctm̃. nã pr̃ ⁊ filius p̃nt ꝓcipi q̃tum ad illud qđ ãdditatiue includũt sine spũsctõ. g̃ p̃us natura sunt eo: ⁊ hoc ꝑpter ordinem fecunditatum. ¶ Quantum ad quartum videndum est. Utrum inter operationes diuinas sit aliqs ordo nature. ¶ Dico q̃ est dare quattuor signa ꝫm que operationes diuine ordinant. ¶ In p̃mo signo sunt opationes immanentes ad intra ¶ In 2° operationes transeũtes ad intra. ¶ In 3° opationes immanentes ad extra. ¶ In 4° operationes transeuntes ad extra. ¶ Operationes autẽ immanẽtes ad intra sunt intelligere ⁊ velle: ⁊ iste totaliť p̃cedũt. q̃ sunt p̃fectões simpliciť ⁊ cões tribus. ¶ Opatiões aũt trãseũtes ad intra sunt dicere ⁊ spirare. ¶ Opatões immanentes ad extra sunt creaturas intelligere ⁊ eas diligere. ¶ Opationes autem transeuntes ad extra sunt creare ⁊ conseruare. ¶ Sed cõtra istum ordinem instatur quadrupliciter. ¶ Primo sic. Agere p̃suponit esse ⁊ non solum agere ꝫ etiam opari. sed intelligere ⁊ velle sunt quedam opationes: p generationem autem pr̃ constituitur in eẽ: ergo generatio ⁊ actio ad intra p̃cedit actionem immanentem ad intra. ¶ 2° in signo p̃mo quo pater p̃cedit filium intelligũt creaturas ⁊ in secundo signo quo pater ⁊ filius p̃cedunt spm̃sanctum diligunt creaturas. ergo operatio immanens ad extra p̃cedit opationem transeuntem ad extra. ¶ 3°: quia scientia cum sit p̃fectior simpliciter videtur p̃cedere p̃ductionem ad intra que non est scientia. aut respicit extrinseca. ¶ 4° sic. In illo eñ p̃ior pater ⁊ filius erit inscius. ¶ Ad ista. ¶ Ad p̃imum dico: q̃ agere non p̃suponit eẽ p̃incipiũ quod: sicut fuit supius sepe dictum ⁊ declaratum. ꝫ solum p̃suponit esse p̃incipiũ quo: ⁊ istud est eẽ: vel memoria vel voluntas fecunda ꝑpriẽ loquendo. ¶ Ad 2m dico q̃ accipiendo p̃us ordine vt dicit generaliter esse a se: pater in illo p̃ori quo: filium intelligit ⁊ diligit creaturam: ⁊ distinctã habet scientiam. ꝫ tamen p̃us natura filius ẽ q̃ ista habeat: licet habeat a se p̃us ordine origis: qui diuidit in duo signa: ⁊ licet quicquid est in istis duobus signis nature ex pte patris sit p̃ius origine: tamen illud quod est in filio cozrñdens p̃mo signo nature in patre. p̃us natura est eo quod est in patre in 2° signo nature. Ista signa nature non accipiunt ab esse ⁊ operari sicut sepe dictum est. ¶ Ad 3m dico q̃ illud quod dicit scientia formaliter. s. terminationem ad creaturam non est p̃fectio simpliciter: ꝫ solum dicit vnum respectum fundamentalem vel formalẽ rationis vt postea declarabitur. ¶ Ad 4m dico q̃ nullus dicitur inscius nisi carens scientia p illo signo p quo natus est habere: sic non est ẽ. ¶ Ad argumentum ptz: ⁊ sic eq̃liter rñsum ẽ ad questionem.

Questio II

Utrum ordo originis sit p̃or ordine nature. ¶ Dicunt aliqui q̃ ãttuor sunt genera signoꝝ eẽntialiť ordinatoꝝ. ¶ Primo sunt signa durationis. ¶ 2° signa nature. ¶ 3° signa originis. ¶ 4° signa rationis. Et talem ordinem habent q̃ in vno signo durationis sunt multa signa nature. quia in eodem instanti quo compositum generatur: ipsum compositum est p̃us sua passione natura: ⁊ tñ simul duratione.

In vno autē signo nature sunt multa originis q̄ in p̄ori signo fecūditatis intellectiue quod ē vnū signū nature sunt multa signa originis: q̄ a se coīrndēs patri: ⁊ ab alio coīrndēs filio. In vno aūt signo originis sunt multa rōnis: q̄ de his q̄ sunt in eodē signo originis cuiusmōi sunt filius ⁊ ℣bum pōt formare intellectus nr̄ subiectū ⁊ p̄dicatū dicendo ℣bum ē filius. ⁊ sp in tali actu rōnis ipm subiectū p̄cedit p̄dicatū. non ponit autem q̄ econuerso possit esse: ⁊ in vno originis possint eē plura nature: nec originis plura duratiōis in eodē nature: nec originis in eodē rōnis. ¶ Sz ꝯ istā opinionē arguo q̄druplr. ¶ Primo sic. Nam in omnibus signis durationis que sunt in tota hominis duratione: substātia p̄cedit natura sua accidentia. ⁊ tamen illi signo nature coexistunt omnia signa durationis. ¶ 2° sic. Nā in illo p̄ori in quo pr̄ p̄cedit filiū in diuinis pr̄ ꝓstituit ex eētia ⁊ relatiōe. essentia aūt ordine nature intelligit p̄cedere filiū sine p̄ prietate. ¶ 3°. Quia in illo p̄ori signo quo sol p̄cedit radiū q̄ ab eo gignit ē ꝓpositum ex materia ⁊ forma int̄ q̄ est ordo nature. ¶ 4° sic. Quia in illo signo rōnis q̄ intellectus ꝓcipit vl̄e añ ꝯ pticulare: ipm vl̄e ꝓstat ex gñe ⁊ dīa: que inter se eētialiter ⁊ naturaliter ordinant̄. ¶ Ideo dico q̄ inter illa signa est ordo retrogradus. Ita q̄ sicut vni signo vnius ordinis p̄nt esse multa alterius ordinis coīrespondentia: ita ecōuerso quia sunt alterius ⁊ alterius rōis. sicut pūctus ⁊ instās: ⁊ ideo sicut mille pūcta coexistūt eidez instanti. ⁊ mille instātia eidē pūcto. Sic in ꝓposito de istis signis ē intelligendū ⁊ sentiendum. ¶ Sz ꝯ h̄ instat̄ q̄druplr. ¶ Primo. Quia in ordinatis eētialiter nō videt̄ eē circulatio. ꝑ ista signa vel isti ordines vident̄ eētialit̄ ordinati q̄ ⁊c. ¶ 2° sic. Omne signū ex sua natura videt̄ indiuisibile sicut instās. ꝑ instās ponit̄ indiuisibile. q̄ ⁊c. ¶ 3° sic. Nā signa ista in aliq̄ indiuisibili nō accipiunt̄ nisi ꝑm rōnē vt instās inq̄tū p̄n cipium ē futuri: ⁊ finis p̄teriti. ⁊ pūctus finis vnius linee ⁊ p̄nciplū alterius: ⁊ sic talia diuidū tur. ¶ 4° sic. Nā maior distātia nō includitur in minori cū maius minus excedat: ꝑ maior distātia ē in q̄ signa duratiōis q̄ int̄ signa nature vel originis. oēs aūt ptes tpis differūt realit̄ ⁊ eētialit̄: ⁊ etiā maior originis q̄ nature: q̄ ordo originis includit distinctōez talē nō aūt ordo nature. q̄ ⁊c. ¶ Ad p̄mū dico q̄ sicut int̄ signa tpis ⁊ loci nō ē ordo eētialis gñalit̄ loquēdo: ita dico in ꝓposito q̄ gñalit̄ loquēdo de istis signis nō ē int̄ ea eētialis ordo. ideo circulatio nō est impossibilis. ¶ Ad 2m dico q̄ nō ē imaginandū q̄ signa cuiuslibet sint illo mō dissimīa. sicut tps diuidit̄ in cuius vna ꝑte sit a ⁊ in alia sit b. Sz diuisio signoꝝ nihil aliud ē q̄ coexistētia vnius signi talis ordis cū multis signis alterius ordis. sicut instās nō diuidit̄ in pūcta nec punctus in instātia: ꝑ vnū instās coexistit pluribus pūctis ⁊ pluribus instātibus vnus pūctus. ¶ Ad 3m dico q̄ signa originis ⁊ nature sunt ꝓa ⁊ realia: sicut forte signa duratōis nec sunt ficta p̄ rōnem ꝑ ab ipa rōe inuēta sicut alia realia. ¶ Ad 4m dico q̄ ibi ꝓpr̄ie nō ē inclusio nec ꝓtinentia continua illa. s. q̄ plura signa vnius originis ꝓtinentur vel includant̄ ab alio signo alterius: ꝑ tm ē coexistētia sicut dictū ē ad 2m. ¶ Ex istis p̄z quō signa nature sunt diuisibilia in plura originis: ⁊ ecōuerso: ⁊ q̄lis ē ordo int̄ istos ordines. Et sic possunt patere multa que dubium facunt de istis ordinibus.

DI. XIIII. XV. ⁊ XVI. Questio. I

ORdo essentialis

Circa distinctionez. xiiij. xv. ⁊ xvj. Quero Utr̄ in diuinis sit ordo eētialis. Q̄ nō. q̄ tunc eēt ibi distinctio eētialis: quod est falsum. Contra vbi distinctio ⁊ nō ordo: ibi confusio. ¶ Circa istam questionem ¶ Primo videndum ē quid sit ordo eētialis. ¶ 2°: vtrum sit in deo. ¶ Quātum ad p̄mum dico q̄ ordo essentialis ē ille qui ꝓpetit extremis illius ordinis p se. omnis em̄ ordo q̄ ꝓpetit extremis ꝓuenit eis p se vel p accidens. ¶ Primus ē ordo eētialis. Scōs accidētalis. quia certuz ē q̄ nō ē eētialis. q̄ p ꝓns accidentalis: q̄ p istos duos ordines sufficienter diuidit̄ ordo. ¶ Iste aūt ordo declarat̄ quadruplici exemplo: ⁊ postea regula quadruplici notificat̄. ¶ Primum exemplum ē de substātia ⁊ accidente: ꝓuenit em̄ subiectū p se eē p̄ius accñte: q̄ nāliter. Silr̄ de fundamēto ⁊ relatōe: fundamētū ē p̄ius ipa relatōe ordine eētiali. Silr̄ ordo materie ad formā. materia em̄ p̄cedit formam ordine essentiali. Silr̄ de causa ⁊ effectu accipiendo p se causam: tunc causa ē p̄or ordine eētiali suo effectu in q̄cūq̄ gñe cause. ¶ 2° introducuntur quattuor regule. ¶ Prima ē q̄ in eētialit̄ ordinatis p̄ori non repugnat esse sine posteriori q̄tū ē ex se ⁊ ex natura sua. lz non forte p naturam hoc possit fieri tamen si non repugnat: ꝑ econuerso est impossibile. Repugnat em̄ posteriori in ordine essentiali esse sine p̄ori. ¶ Hec regula declarat̄ primo sic. Añcunq̄ aliqua sic se habent q̄ vnum aliud p̄ suponit: ⁊ non econuerso: lz p̄supposito non repugnat esse sine p̄suponente: p̄supponēs tm̄ nō pōt esse sine p̄supposito. Si em̄ non se ita haberēt tūc vnū p se aliud nō p̄suponeret nec ecōuerso Sic aūt ē in eētialit̄ ordinatis ordine essentiali. ergo ⁊c. ¶ Scōo sic. Quādocunq̄ aliqua sic

se hñt q vnũ p se depẽdet ab alio: ⁊ nõ ecõuerso. depẽdẽti repugnat eẽ sine termio: ⁊ nõ econuerso: ꝫ pus eẽntialiẽ ⁊ posterius sic se hũt in ordine eẽntiali. g̃ ⁊c. ¶ 3° sic. Mñcũq; aliq̃ sic se habẽt q vnũ p aliq̃ signo ꝓzi pcedit aliũ: sibi nõ repugnat eẽ sine alio. q: si sic p illo signo sibi repugnaret. ¶ Sz ita se hñt pus ⁊ posterius in ordine eẽntiali. g̃ ⁊c. ¶ Sz ꝫ ꝫ instaꝫ q̃dr upliciter. ¶ Primo sic. Nã p te subiectũ pus ẽ ppa passiõe g̃ poterit esse sine ppa passione: qđ ẽ falsum: q: tũc ꝯclusio demõstratõnis eẽt ꝯtingẽs: q: eius oppositũ eẽt vex. ¶ 2° sic. Creatura eẽntialiter ẽ ꝓz sua depẽdẽtia ad deũ. g̃ poterit esse sine ea: qđ ẽ impossibile. ¶ 3° instaꝫ ꝫ scõdaz pticulam regule supradicte. s. q posterius nõ põt eẽ sine ꝓ ri. ¶ Primo sic. Nã accidẽs põt eẽ sine subiecto sicut pz in sacrõ altaris: ⁊ tñ accidẽs eẽntialiter posterius ẽ subiecto. ¶ 4° ad idem. Materia siue corpus pcedit aiaz rõnalẽ: ꝫ tñ aia rõnalis põt esse sine corpe. ¶ Ad pmũ ⁊ ad 2m istoꝝ dico q nec substãtia ex sua rõe formali repugnat esse sine passione. s. sine accidẽte: nec creatura sine depẽdẽtia eius ad deũ. ꝫ tota cã ẽ ppt idẽptitatẽ realẽ eoꝝ inẽ se. ¶ Ad 3m dico q duplex ẽ ordo essentialis. ¶ Unus q̃ ẽ necessarius necessitate simplr: ⁊ iste ita incõmutabilis ẽ q p q̃cũq; potentiã ꝯmutari nõ põt. sic relatõis ad fundamẽtũ. nã posita relatõe necessario ponit subiectus vel fundamẽtũ. ¶ Alius ẽ ordo q̃ necessarius ẽ necessitate nõ simplr: ꝫ solũ ſm q̃d: q: lz ds istũ ꝯmutare posset tñ nã nõ. Isto mõ dici pt ordo: inẽ substãtiã ⁊ accidẽs. Exẽplũ ꝯuenies p vtroq;. ¶ Alius ẽ ordo inẽ actũ intelligẽdi ⁊ actũ fantasiãdi: ⁊ alius inẽ actũ intelligẽdi ⁊ actum volẽdi. ¶ Primus eñ solus ẽ necessarius p statu isto. ⁊ ideo ſm q̃d ẽ pcise necessarius: q: ds nõ posset aliẽ facere. Eodẽ mõ de subiecto ⁊ accidẽte. ¶ Alius ẽ necessarius simplr. nã nõ solũ nature vex etiã deo impossibile ẽ q actus volendi sit sine actu intelligendi. ¶ Ad 4m dico q materia nõ ẽ ꝓz ordine eẽntiali aia intellectiua. ¶ Et si dicas de aliis formis. Dico q dato q sit talis ordo: nõ ẽ tñ ita essentialis q sit necessarius simplr: ꝫ solũ ſm q̃d. ¶ 2a regula ẽ q in essentialiẽ ordinatis nõ põt esse circulatio. ¶ Hoc declaro dupliciter. ¶ Primo sic. Quia idẽ eẽt pus seipo. Et pbaꝫ ꝫ sic. Quicq̃d p se ẽ pus ꝓzis: est p se pus posteriozis. Sz ponamus a. b. c. a ẽ pus b ⁊ b ẽ pus c si esset circulatio tũc posito q a sit pus b: ⁊ b pus c. ¶ Tũc sic. Omne qđ ẽ pus b ẽ pus a. ꝫ a ẽ pus b. g̃ a ẽ pus a. ⁊ sili: de c. ¶ 2° sequiꝫ q idẽ dependet a se ipo: quia a dependet a b: ⁊ b ab a. g̃ a dependet ab a. Sili: posset dici q idez causaret se: qđ ẽ falsum. ¶ Sz ꝫ istã regulam instaꝫ quadrupliciter. ¶ Primo sic. Nam in ptibus motus celi ẽ circulatio. ⁊ tñ videꝫ eẽ ordo essentialis inẽ eas. q: vna videꝫ eẽ ꝓz essentialiter altera. ¶ 2°. Quia in ipis ptibus tẽpis videꝫ esse circulatio: ⁊ tñ inẽ ea videꝫ esse essentialis ordo. ¶ 3°. Quia inter elementa videtur esse essentialis ordo. ⁊ tamen inter eoꝝ generationes est circulatio. ¶ 4°. Quia inter mixta etiaz videtur essentialis ordo. ⁊ tñ inter ea est circulatio. quia ex terra depluta fit vapoꝝ: ⁊ ex vapore pluuia: ⁊ ex pluuia iterato terra depluit. ¶ Ad ista. ¶ Ad pmum de motu dico q vna ps motus non est altera essentialiter posterioꝝ nec ꝓz. immo solum accidentaliter. Nam illa que nunc est pma posset esse secunda: ⁊ econuerso. ¶ Ad 2m de tempore. Et qñ dico simpliciter q nec inter quando nec partes temporis potest esse ordo essentialis. Et sic dico generaliter q in ordine durationis nunq̃ vnum essentialiter ẽ pus alio inq̃tum ordinata sunt ordine durationis. Unde omnis ordo durationis est pcise accidentalis. ¶ Ad 3m dico de elemẽtis. Et ad 4m de mixtis: q licet inter elementa ⁊ mixta sit ordo eminentie ⁊ ſm pfectionem. tamen ſm generationem non est ibi ordo essentialis: immo ipa vt sic sunt accidentaliter ordinata. ¶ 3a regula ẽ q in essentialiter ordinatis non põt esse processus in infinitum a ꝓzi: a posteriozi autẽ non repugnat eis talis pcessus. ¶ Hec regula q̃tuz ad ambas partes ꝓbatur p idem. nam in essentialiter ordinatis semper posterius ꝑexigit prius. si ergo versus prius esset pcessus in infinitum: tunc posito aliquo posteriozi: necessario ibi essent actu infinita: quod est falsuz. ¶ Per oppositum. Quia pus non necessario exigit posterius: possunt esse ꝓza sine posteriozibus aliis. ⁊ sic non sequitur processus in infinitum. ¶ Exemplum q̃tum ad vtrumq; de numero. Eundo eñ versus vnitatem: quia itur ad essentialiter pus: semper est status. Eundo tamen versus pluralitatem: quia itur versus posterius: nunquam est status sicut patet. quia diuisio continui vadit in infinitum. sic q consequens plurificatio numeroꝝ. ¶ Sed contra hoc instaꝫ quadrupliciter. ¶ Primo sic. Nam in pductione mũdi eundo versus principiũ non ẽ dare aliquod primum instans ante quod non potuerit mundus produci. ergo ⁊c. ¶ 2° similiter ꝺ motu. ¶ 3° de gradibus forme augmentabilis. ¶ 4° ꝺ speciebus ꝯtinui. ¶ Ad ista. ¶ Ad pmum dico ⁊ ad 2m ⁊ ad 3m q non ẽ ibi essentialis ordo in pductione mundi: nec in motu: nec in gradibus forme: ꝫ est pcise accidentalis ordo. ¶ Sed quarta instantia fortior ẽ de speciebus ꝯtinui. bicubitum eñ ordine essentiali ꝓsupponit monocubitum sicut dualitas vnitatem. ⁊ tñ sicut p eandẽ

ꝓportõez ē ꝓcessus in infinitum in ſpēbus ꝺtinui eūdo ad ꝑus: videt ꝙ in eēntialit ordiatis ſit ꝓcessus in infinitū ſp eūdo ad ꝑus. ſic a bicubito ad monocubitū: ⁊ ſic ꝓcedēdo. ¶ Dicūt alii ꝙ ꝙ nō ſunt ſpēs diſtincte: ꝑ ſolū ſunt gdus intrinſeci. ꝓceſſus āt in infinitū ē rōe nūeri. Sz ſi ponat ſpēs nō ſufficeret b. Ideo videt dicēdū vno duoꝝ mōꝝ vel ꝙ nō ſunt ſpēs diſtincte. vt ſi ſunt nō ē ordo eēntialis int eas. de b tm alias qñ aget de diuiſione cōtinui. ⁊ de ſpēbus figuraꝝ. ſ. bicubiti ⁊ monocubiti. ¶ 4ª regula ē ꝙ eſſentialis ordo nō pōt eē int illa q̄ ſunt eiuſdē rōnis ꝓbāc ꝓbo q̄druplr. ¶ Prīo ſic. Nūcūq; alia q̄ ſunt eiuſdē rōnis q̄cūq; ꝓtit vni ē natū ꝓuenire alteri: vel aliq̄d eiuſdē rōis: ꝑ cū ꝓori ordine eēntiali b ꝓpetat qō ē vel poſſit eē ſine poſteriori. ⁊ ſi poſterius ē eiuſdē rōnis cū ꝓori poſterius pōt eē ſine ꝓori. ſic ecōuerſo ſi int ea poſſet eē ordo eēntialis: qō ē ꝫ ꝑmā regulā. ¶ Confirmat. Quia poſteriozitas poſtq; ꝓuenit a. nō videt cā q̄re nō poſſit ꝓuenire b: cū b ſit eiuſdē rōnis cū a: ꝑ in b ponit ꝓozitas. ꝙ idē poterit eē ꝑus ⁊ poſterius ſeipo ꝙ ꝫ regulā illā. ¶ 2º ſic. Relatio diſpantie nō pōt eē int ea q̄ ſunt eiuſdē rōnis inq̄tuz eiuſdē rōnis ſunt. ꝑ ſolum inq̄tum diuerſa. ꝑ ordo ꝓplectit relatōnes diſpantie. ꝙ ⁊c. ¶ Sz ꝫ. Per ſe cā videt ordine eēntiali eſſe ꝓz ſuo effectu. ꝑ hō eſt p ſe ꝓz cā homis. ꝙ ⁊c. ¶ Silr cā formalis ⁊ effectus ſunt eiuſdē rōnis. ⁊ ſilr eodē mō de cā finali: ⁊ de cā māli p illud idē. ¶ Ad ꝑmū dico ꝙ in q̄buſdā cauſis vniuocis q̄tūcūq; p ſe ſint cauſe deficit illa ꝓpoſitio. Naz ſicut pr̄ meus genuit me: ita ſi ego fuiſſem ꝓz eo potuiſſem eū gñare. ⁊ ideo hō nō eſt ꝓz hoie. ¶ Ad 2m dico ꝙ cā formalis ſp ē alterius rōnis ab effectu. ſicut cā formalis hūanitatis ē aīa rōnalis. ⁊ humanitas ē alterius rōnis ſicut ꝫ ab aīa rōnali. ¶ Ad 3m dico ꝙ nō ē ordo inter cāz finalē ⁊ eius effectū ſi ſunt eiuſdem rōnis ex rōnibus formalibus: ꝑ ſolū ꝓpter aliū ⁊ alium gradū intrinſecū q̄ vt ſic nō ſunt eiuſdē rōnis. ¶ Ad 4m dico ꝙ cā mālis ſp ē alterius rōnis ab effectu: ſicut dictū ē de cā formali: nā mā nō eſt cā forme: nec forma materie: ꝑ vtraq; ꝓpoſiti. ⁊ ꝓpoſitū ē alterius rōnis ab eis. ¶ Ultimo videt ꝺū eſt ſi in diuinis ſit talis ordo. ¶ Et dico ꝙ ordines q̄ttuoꝝ eſſentiales ſunt in diuinis. ¶ Primus eſt int relationes. ſ. inter dicere ⁊ ſpirare. ſicut inter actū intellectus ⁊ volūtatis. ¶ Secūdus eſt int ꝑſonas. quia ſicut int ꝓſtituētia ita inter ꝓſtituta. ¶ Tertius ē inter attributa. quia intellectus eſt eſſentialit ꝓz volūtate. ¶ Quartus inter modus intrinſecos. ſicut inter infinitatem ⁊ exiſtentiam. ſicut dictum eſt generaliter de ordine nature. ¶ Ad argumentum dico ꝙ ſicut non ſequitur ſunt ordinata eſſentialiter diſtincta. ergo diſtincte eſſentie. ¶ Eodem modo de ordine ꝓpter idemptitatem realem non ponitur ſepabilitas inter ordinata in deo. ꝫ quare ⁊c.

Queſtio. II

UTrum in diuinis ſit ordo accidentalis. Q non. quia in deo nullum eſt accidēs ergo nec ordo accidentalis. ¶ Contra. Nam inter ſubſtantias inuenitur ordo accidentalis: vt iam oſtenſum eſt. ergo deo non repugnat. ¶ Dic ſicut in p̄cedenti queſtione videndū eſt ꝑmo quid ſit ordo accidentalis. ¶ 2º ſi in diuinis ſit. ¶ Quantum ad ꝑmum dico ꝙ ſicut cōſequens extrema p ſe eſt eſſentialis: ita ordo cōſequens extrema p accidens eſt accidentalis ſicut ordo localis eſt accidētalis: ⁊ ſicut ordo durationis. Nam non repugnat ordinato vt ꝑus ꝑm vnum iſtoꝝ ordinum etiam ordinari vt poſterius: vt quod eſt ꝑus ꝑm locum vel tempus poteſt eſſe ſine repugnantia poſterius. ¶ Nunc videnda ſunt quattuor regule declarantes iſtū ordinem oppoſite ꝓpoſitis datis regulis de ordine eſſentiali. ¶ Prima eſt. Prīori in ordie accidentali non repugnat eſſe ſine poſteriori: nec econuerſo. quia quecunq; accidentalem connexionem habent ad inuicem: accidunt ſibi ad inuicem. ꝑ ordinata iſto ordine ſunt huiuſmōi ſcz habent accidentalem connexionem ad inuicem ergo ſicut ꝑus poteſt eſſe ſine poſteriori: ita econuerſo. ¶ Secunda regula eſt ꝙ in iſto ordie poſſibilis eſt circulatio: ſicut patet de motu locali circulari cuius ꝑtes ſunt eiuſdem rationis: ⁊ ꝙ accidens ordinate. Ille autem qui eſt ꝓz contingit eſſe poſterior: ⁊ poſterior ꝓz. quia pars que ꝑmo eſt ꝓz: poſtea eſt poſterior. ⁊ econuerſo ꝓpter circulum. ¶ Tertia regula eſt ꝙ in iſto ordine poteſt eſſe ꝓceſſus in infinitum: quia vnum aliud non ꝓſupponit cuius oppoſitum ē in ordine eſſentiali. ¶ Quarta regula eſt ꝙ inter illa que ſunt eiuſdem rationis eſt accidentalis ordo: quia negatur ꝓceſſus in infinitum: hoc nō poteſt negari vt patet. ¶ Contra ꝑmam. Quia ꝑus ⁊ poſterius ſunt correlatiua ꝑm quemcunq; ordinem. ꝑ correlatiua poſita ſe ponunt: ⁊ vnum non poteſt eſſe ſine alio. ergo ſequitur ꝙ vnum iſtoꝝ ordinatoꝝ non poteſt eſſe ſine alio. ergo ⁊c. ¶ Secundo ſic contra ſecundā regulam. quia in quocūq; ordine impoſſibile eſt idem eſſe ꝑus ſeipo. Sed ſi eſſet poſſibilis circulatio in accidentaliter ordinatis: ita ſequeretur ꝙ idem eſſet ꝑus ſeipo. ſicut in ordine eſſentiali ergo ⁊c. ¶ Tertio contra tertiam. Poſito ꝓceſſu in infinitum in accidentaliter ordinatis: ſequitur illud idem quod in eſſentialiter ordinatis: quia quocunq; addito fit noua ſpecies numeri

inter ꝗs ẽ eẽntialis ordo: ꝙ inter illa eẽntialiter ordinata nõ est. ꝯ nec ẽ inẽ ista. ¶ 4° ꝫ ꝗrtã. Inter illa ꝙ sunt eiusdẽ rõnis nõ põt eẽ relatio disparãtie: ꝙ ꝑus ⁊ posterius ꝙ importat ordo accidẽtalis sunt relatõnes disq̃pantie. ꝯ videt ꝙ nõ possit eẽ inẽ ea ꝙ sunt eiusdẽ rõnis ordo accidẽtalis. ¶ Ad primuꝫ dico ꝙ prius ⁊ posterius ꝑnt accipi dupl̃r. ¶ Uno mõ formaliẽ: vt. ſ. dicit relatões priozitatis ⁊ posteriozitatis: vel cõposita ex fundamẽto ⁊ respectu. ⁊ isto mõ in ꝙcũq; ordine ꝑus nõ põt eẽ sine posteriozi. ¶ Alio mõ ꝑnt accipi fundamẽtaliẽ vt supponũt ꝑ fundamẽtis relationũ. ⁊ isto mõ in accidẽtaliter ordinatis prius põt eẽ sine posteriozi: ⁊ ecõuerso. In eẽntialiẽ aũt ordinatis lz prius possit esse sine posteriozi: nõ tñ ecõuerso. ¶ Ad 2m dico ꝙ sicut nõ ẽ incõueniẽs ꝙ idẽ differat a se ipso ꝑ accidẽs: ita nõ ẽ incõueniẽs ꝙ idẽ sit prius se ipso ꝑ accñs: tñ eẽntialiẽ loquẽdo. ſ. ex rõe formali: nec vnũ nec aliud est possibile. ¶ Ad 3m dico de nũeris ⁊ spẽbus nũeroꝝ. ⁊ ad posterius eũdo in eẽntialiẽ ordinatis põt esse ꝓcessus in infinitũ: vt oñsum ẽ. nõ tñ ad prius. in ꝓposito autẽ ꝙ solũ ꝯsus posterius. ¶ Ad 4m dico ꝙ impossibile ẽ prius ⁊ posterius eẽ inter indiuidua eiusdem rõnis p̃cise: ꝙ vbicunq; ẽ ordo ꝫm prius ⁊ posterius siue accidẽtalis siue alius: sp in ordinatis sunt aliq̃ alterius ⁊ alterius rõnis. q̃bus tñ indiuidua eiusdem rõnis ꝑ accidẽs ꝓiungũtur. ¶ Exemplũ de ordine ꝫm locum qui ẽ inter Petꝝ ⁊ Martinum q̃bus necessario sunt annexa distincta vbi spẽ ad lz ipa sint ordinata ꝫm locũ. Uñ dico ⁊ ꝓcedo gñaliter ꝙloquendo ꝙ omnis ordo accidẽtalis reducit ad essentialem: nec ẽ possibile inuenire ordinem accidentalem sine eẽntiali. ¶ Quantum ad 2m ꝑncipale. ſ. Utrum ordo accidentalis sit in diuinis. ¶ Dico ꝙ non inter ꝑfectiones quidditatiuas: nec inẽ relationes de quibus dictum est supius. tamen inter relatões cõmunes nõ videtur incõueniẽs ponere. Similitudo eñ qua ꝑ filio similis ẽ: prioz est similitudine qua spũsanctus similis est ꝑri. que tñ sunt vel ꝑnt esse eiusdem rõnis: ⁊ sic videt ꝙ talis accidẽtalis ordo est inẽ istas. ¶ Intelligendũ tñ est ꝙ ordo accidentalis põt accipi dupl̃r: sicut ⁊ accidens. Cõuenit eñ aliq̃d alteri accidere: sicut accidẽs accidit subiecto. Uel alio mõ sicut inferius accidit supriori: sicut dicimus ꝙ accidit animali ꝙ sit risibile. Isto 2° põt eẽ in q̃dditatiuis ꝑfectionibus ordo accidentalis: sicut põt patere ꝑ ea q̃ dicta sunt supius: ꝙ sic declarat. Nam spũs se habet ad rõnem deitatis sicut q̃ddam subalternum. Spũs autẽ ex eo ꝙ spiritus nõ est posterior deitate: subalternum sp est posterius q̃cunq; alio specialissimo. quia tñ in deo ꝓpter ꝑfectiõez ꝓoza sunt q̃ sunt ꝑfectioza. ⁊ rõ deitatis ẽ ꝑfectioz. relinquit ꝙ sit ꝓior. spũs posterior. In creaturis aũt qz imꝑfectioza sunt ꝓoza ꝓpter imꝑfectionem: ⁊ subalterna sunt imꝑfectioza specialissimis. hinc ẽ ꝙ spiritus: quia subalternum est ꝓior natura specifica angeli. non ordinat ꝯ deitas ad rõnẽ spũs eo mõ q̃ nunc ordinatur: ꝙ ex alio. ¶ Eodẽ mõ dico ꝺ spũ respectu entitatis: qz in creaturis entitas est ꝓior: ⁊ in deo posterior ꝫm vnum modum dicendi superius. ¶ Ad argumentũ in oppositũ ꝑ iã dicta ꝑz.

Questio III

Ordo. Querit Utrum q̃lem ordinẽ habent aliqua vbi distinguunt ꝫm rem: talem habeant vbi distinguunt ꝫm rõnem. Ista eñ ꝓpõ multum cõmuniter ꝓcedit. Ideo videndum de veritate istius q̃stionis. ¶ Hic sunt duo difficilia. ¶ Primum ẽ accipiendo rõnem ꝑ rõne fabricata ab anima. Utrum teneat regula. ¶ 2m difficile est. Utrum accipiendo rõnem ꝑ rõe quidditatiua. ¶ Quãtum ad ꝑmum supponendo distinctionem rationis possibilem. ¶ Dico ꝙ ꝓpositio ista est vera Qualem ordinem habent aliqua ⁊c. ¶ Et ꝓbo quadrupliciter. ¶ Primo sic. Quandocũq; rõ ex ꝺ q̃ ꝓcipit distinctionem esse alicubi ponit alibi distinctionem: oportet ꝙ eo ordine eã ponat quo ordine inuenit eam ⁊ ꝑcipit. Hoc ꝑz. Nam distinctionem quam facit intellectus oꝑtet ꝙ similem habeat in re. non dico ꝙ in re cui attribuit. ꝙ in re a qua accipit alioquin esset illa distictio ficta: sicut chimera. oportet ergo ꝙ distinctio quam facit intellectus aliquo modo sit a re. res autem non mouent nisi eo ordine quez habent illa que sunt distincta. ergo cum intellectus eo modo attribuat quo mouetur a re: talẽ ordinem habebunt in intellectu: qualẽ in re habent. ¶ 2° sic. Quicunq; ponit intellectum ⁊ voluntatẽ distingui in deo ꝫm rationem ponit talem ordinem inter intellectum ⁊ voluntatez saltem rationis: qualem ponit realem inter intellectum ⁊ voluntatem vbi realiter distinguuntur hoc non est nisi ꝓpter istam regulam. ¶ 3° sic. Quia talem ponimus ordinem inter vniuersalia scz inter animal ⁊ hominem que non distinguuntur nisi ꝫm rationem: qualez ponimus inter sensibile ⁊ ratiõale que quidditatiue distinguunt a q̃bus ꝓioza accipiunt. ¶ 4° sic. Quia potẽtia intellectiua naturaliẽ ⁊ necessario opatur ꝫm ꝙ mouet ab oꝑposito. ꝯ eo ordine opat quo mouet. ꝙ mouet ab oꝑposito tali ordine. ſ. ꝫm rõnes formales. ꝯ vnifoꝛmiter opat. ¶ Sz z. Ordo simpl̃r non põt esse talis q̃lis est ordo ꝫm q̃d: nec est ei sili's: ꝙ ordo inter res ⁊ res est simpl̃r ordo. ordo aũt rõnis nõ est ordo nisi ꝫm

q̄d.g̃ ⁊c̄.¶2°. Quia enti reali ⁊ enti rōnis nihil ē cōe vniuocū.ꝫ q̄ nō habent aliq̄ cōmune vni uocū nō pñt ordinē eiusdē rōis habere. g̃ ordo iste ⁊ ille nō erūt similes.¶3° sic. Nam ꝓra quo ad naturā sunt nobis posteriora:ꝫ ordo qui est in re ē ordo nature. g̃ nō sp talem ordinē habēt in intellectu q̄lem habent in re.¶4° sic. Demō-stramus multa ď deo a posteriori:⁊ p ꝓsequēs aliqua demōstrata de deo sunt in intellectu po steriora quā aliqua in creaturis.ꝫ in re ꝓstat q̄ nihil in deo est posterius creatura.g̃ ⁊c̄.¶Ad p̄ mum nō ē intelligenda regula q̄ sicut in re ē ord-do realis:ita in intellectu:ꝫ q̄ sicut intellectus in re ē p̄or naturaliter voluntate: ita ꝓportio-nat ⁊ suo mō essendi in intellectu:ē etiam p̄ior voluntate.¶Ad 2m dico eodem mō.nam nō est intelligendum q̄ ordo rationis sit in re ⁊ in in-tellectu.ꝫ q̄ sicut in re est realiter ordo.ita ꝓ-portionat in intellectu ⁊ erit talis vel consimi-lis ordo.Ad 3m dico q̄ regula intelligenda est: q̄n intellectus fabricat distinctionem ex distin-ctione quā videt in re:⁊ tunc q̄lis ordo offert sī bi in re:talis erit in intellectu.Nō est autem in-telligendum de ea quam facit intellectus ex im ꝑfectione sua.¶Ad 4m dico eodem modo.Nā q̄ a posteriori demōstramus p̄ora.ħ ē ex impfe ctione intellectus nostri.⁊ ideo de talibus non tenet regula:ꝫ de distinctōne facta inter intelle ctum ⁊ voluntatē in deo ꝑm q̄ inuentū ē in cre atura.de tali tenet regula.¶Quantū ad 2m p̄n-cipale videndum est.Utrum hec regula teneat accipiendo rōnem ꝓ rōne formali quidditatia nō fabrificata ab anima: quia ď nominibus ab anima fabricatis nō curo mō.De rōne autem q̄ddītatiua nō fabricata ab aia oñdo q̄ regula valet.Et ostendo quadruplici rōne.¶Primo sic.Q̄ñcunq̄ aliq̄s ordo ꝓpetit extremis ex rō nibus formalibus eoꝝ. vbicunq̄ inueniant ta les rōnes formales inuenīt talis ordo ꝫ eedem rōnes sunt vbi distinguunt ꝑm rem. ⁊ vbi di-stinguunt ꝑm rōnes formales eoꝝ. g̃ idē ordo erit vtrobiq̄ accipiēdo ordinem q̄ eis competit ex rōnibus formalibus eoꝝ.talis ē ordo eēntia lis.¶Ad ꝓpositū in deo vel in creatura intelli-gere ⁊ velle sic se habēt.g̃ ⁊c̄.¶2° sic. Q̄ñcunq̄ al'q̄ sunt eiusdem rōnis formalis: q̄cq̄d est de-mōstrabile de vno ⁊ de reliq̄.ꝫ intelligere ⁊ vel le in creatura vbi distinguunt realit: ⁊ in deo vbi rōne distinguunt.Nō ꝑdicto intelligēdo rōnē sunt eiusdē rōnis formalis.Pōt ā demō-strari de intellectu creato ex rōe formali intelle ctionis q̄ p̄cedit volitiōez.g̃ poterit ⁊ in deo.⁊ sic idē ordo erit vbi erūt distincta realit ⁊ rōe.¶3° sic.Per illud q̄ ineſt alicui p accīs nō va-riat illud q̄ ineſt p se.ꝫ ordo ꝑñs rōnes formā les in eis p se ineſt. Esse aūt realiter idē vel rea liter distinctū ineſt p accidēs.g̃ ordo nō variat ex isto.¶4° sic.Ordo p se ꝓsequit distinctōem formalē q̄ est ex rōnibus formalibus eoꝝ q̄ddi-tatiuis.ꝫ vbi sunt eedē rōnes q̄ddītatiue:eadē ē distinctio q̄dditatiua ⁊ formalis. g̃ vbi eedē rōnes:ibi ⁊ idē ordo erit.¶Sz ꝫ ħ instat q̄dru plicit.¶Primo sic.Actus ⁊ obiectū vbi distin-guunt ꝑm rē talē ordinē habēt q̄ actus depen-det ab obiecto:⁊ ħ ē eēntialit.g̃ vbi non distin-guunt realit actus dependebit ab obiecto.⁊ sic in deo.¶2° sic. Ordo eminentie videt ee p se ⁊ cōsequit rōnes formales:ꝫ intelligere ⁊ velle sunt ordinata vbi distinguunt realiter ꝑm or-dinē eminentie.g̃ ⁊ in deo erūt ordinata ꝑm il-lū eundē ordinem.¶3° sic. Nam ordo causalita tis videt esse ordo p se:ꝫ actus ⁊ obiectum sic se habent q̄ actus causat ab obiecto vbi distin-guunt realiter. g̃ eodem mō in deo vbi distin-guunt formaliter.¶4° sic. Nam ordo duratio-nis realiter est inter habitum p̄ncipioꝝ:⁊ habi-tum ꝓclusionum:quia altera p̄missarum ē p̄us tpe nata quam ꝓclusio. g̃ cum ita sit in creatu-ra.ita eodem mō erit in deo.¶Ad p̄mum istoꝝ dico q̄ ordo dependentie est accidentalis ⁊ nō essentialis. Eodem mō dico de ordine eminen-tie ⁊ ordine causalitatis ⁊ etiam durationis:q̄ omnes isti sunt accidentales respectu rōnum q̄ sunt cōmunes.¶Intelligendum tamen ē q̄ ac-tus intelligendi pōt dupliciter accipi. Vel in q̄ tum creatus est determinate speciei. ⁊ sic ordi-nes isti tam dependētie respectu obiecti q̄ emi-nentie respectu volitionis q̄ causalitatis respe ctu obiecti. omnes vt sic sibi sunt essentiales:⁊ sequunt rationem formalē eius p quam respe-ctū ponunt in tali specie:ꝫ nec sic est in deo ꝑm istam rōnem formalem.quia nec vt sic dicit pfe ctionem simpliciter.¶Alio mō potest accipi vt est transcendens:⁊ vt dicit pfectionem simpli-citer. Et isto mō dico q̄ nullus istoꝝ ordinum est essentialis:ꝫ omnes sunt accidentales.quia sibi ꝓueniunt p̄cise ex ꝓiunctione sui ad actum p̄mo mō dictum.⁊ quia talis ꝓiunctio sibi non conuenit nisi p accidens. hoc est q̄ ordines illi non ꝓueniunt actui isto mō accepto nisi p acci-dens:⁊ isto modo p̄cise est in deo ⁊ non p̄imo modo.Per idem pz ad rationes omnes ⁊ instā tias ductas in oppositum :scz de omnibus illis ordinibus:quia vt est conuenit sibi ordo:vnde sequitur rationem eius formalez.¶Sed ħ sunt alique difficultates.¶Prima est de ordine na-ture.Utrum sit per accidens vel per se.¶Dico q̄ ordo nature consequitur rationes formales ordinatoꝝ:⁊ per ꝓsequens vbi ipe sunt ibi erit ⁊ q̄ sunt in deo ibi erit ⁊c̄.¶2a est. Quia ordo

nature videt esse in deo inter actū intelligendi ⁊ volēdi: ⁊ tñ respectu ꝓtingentiū actus volendi ꝓcedit actū intelligēdi. Nā ꝑus volūtas diuina determinat ꝙ intellectus diuinus intelligat. ¶ Dico ꝙ inter istos actus ꝙtū ad absolutā eoꝝ ē talis ordo ꝙ actus intelligendi ꝓcedit actū volendi: ꝑ vt terminat ad ex̄ nō habent talem ordinem ꝑ oppositum. ¶ Primus ē ēntialis Scōs accidentalis. nō em̄ scōs ꝓsequit rōnes formales intellectus ⁊ voluntatis: ꝑ ꝓcedit. ꝑ p̄mus sic. ⁊ ideo p̄mus ē ordo nature. scōus non ¶ 3ª diffi. est. Si actus dicendi sit ꝑor ordine essentiali actu intelligendi in nobis. ¶ Dico ꝙ tā in diuis ꝙ in creaturis sicut postea declarabit actus intelligendi sp̄ ꝑor est actu dicendi. licet Scotus videat̄ h̄ dicere in deo ⁊ nō in creatura. tñ dico ꝙ pōt euidēter oñdi ꝙ etiaꝫ in deo ⁊ in creatura.

Questio IIII

Ordinata essentialiter. Querit̄ Utrum in essentialiter ordinatis ⁊ realit̄ distinctis ꝑus possit ꝑ diuinā potētiā fieri sine posteriori. ℚ nō. quia ꝑus est correlatiuum ad posterius. g̃ non pōt esse sine eo. ¶ Contra. ꝑus non dependet a posteriori. ¶ Hic introducitur regula fratris Joh. que talis ē. Quandocū ꝙ est aliquod agens quod ꝙtum est ex se ꝓtingenter agit: nec pōt necessitari ab aliquo extrinseco si ꝓducat duo realiter distincta: ⁊ vnum ꝑus ꝓducat ꝙ aliud: ꝑori ꝓducto pōt non ꝓducere posterius: ⁊ sic a ꝓductōe posterioris cessare: ꝑ deus est tale agens ⁊ non potest necessitari. ergo ꝑori ꝓducto poterit cessare a ꝓductione posterioris. ℚ Paloꝛ ꝺꝛ manifesta. quia ex quo agens agit ꝙtum est ex se ꝓtingenter: nec aliquid aliud pōt eum necessitare. non videtur ꝙ ꝓducto ꝑori non possit deus cessare a ꝓductione posterioris. ¶ Si dicas ꝙ h̄ impedit coexistentiam ꝑoris respectu posterioris. h̄ nō valet. qꝛ cum ꝓducto ꝑori ab eo nō possit necessitari. ⁊ ꝙtum ē ex se ꝓtingenter agit: cessare poterit a ꝓductōe posterioris. ¶ Hec rō ꝓfirmat ꝙdrupl̄r. ¶ Primo sic. Agēs naturali necessitate circa aliquē effectū: eadem necessitate ꝓducit omne necessariū ad ꝓductōnez effectus: ꝑ p te ꝓducto fundamento vel subiecto qꝺ est ꝑus necessitat̄ ad ꝓducēdum actum vel respectus vel illud qꝺ est posterius: ꝓductio aūt ꝑoris ē necessaria ad ꝓducēdum posterius. g̃ sequitur ꝙ eadem necessitate ꝓducet ꝑus ꝙ ꝓducet posterius ꝑm te. ¶ 2º sic. Quandocunꝙ aliquod agens naturali necessitate inclinat̄ in terminū. eadem necessitate determinat se in termino ꝙtū pōt. ꝑ p te deus necessitat̄ ad ꝓducenduꝫ respectū fundamento ꝓducto. g̃ necessario ꝓseruabit illū. ¶ Item sequeret̄ ꝙ dū ꝓduceret aliqꝺ ad ex̄ de necessitate nō posset non ꝓducere. qꝺ ē falsum. ¶ 3º sic. Añcū ꝙ aliqꝺ agēs agit ex toto conatu ꝓducit ꝓfectionē effectū ꝙ pōt ꝓducere. Si g̃ ꝺs de necessitate ꝓducat b. i. ꝓducto ꝓduceret b. ita ꝓfectū sicut posset: ⁊ sic posita albedine causaret silitudinem ꝓfectionem ꝙ posset. qꝺ ē falsum. ¶ 4º sic. Necessario agens agit ꝙcito pōt. si g̃ ꝓducto fundamēto ꝓduceret respectū necessario ꝓduceret fundamentuꝫ ⁊ respectū ab eterno. ¶ Sꝫ ꝯ istud instat̄ q̄druplicit̄. ¶ Primo de ꝓposito ex materia ⁊ forma. Nā materia ⁊ forma simul sumpta sunt ꝑora ꝓposito. g̃ poterit deus ea simul facere: ⁊ tamen nō erit ꝓpositum: qꝺ videt̄ absurduꝫ. ¶ 2º sic. Dis causa videt̄ eē ꝑor ⁊ realiter distincta a suo effectu. ꝑ deus nō posset albedinem imp̄mere nisi sequeret̄ album. g̃ nō omne ꝑus realiter distinctū pōt esse sine posteriori. ¶ 3º sic. Impossibile ē aliq̄d esse vel fieri sine eo qꝺ est eius diffinitū: ꝑ ꝙtitas ingredit̄ vt diffinitum hois quia corpus organicum. ꝓstat autem ꝙ substātia est ꝑor realiter distincta ab accidente. g̃ ⁊c. ¶ 4º sic. Omnis effectus sicut in esse dependet a deo: ita in fieri ⁊ ꝓseruari. cum ergo nō solum ꝙtum in fieri paternitas dependeat a deo: ꝑ etiam in ꝓseruari: poterit deus p p̄mo instanti influere ⁊ postea non influere: ⁊ sic erit pater ⁊ filius sine paternitate: ⁊ sic pater ⁊ non pater. ex hoc ꝙ hic homo genitus ab illo est filius illius. erit ergo sortes genitus a platone. ⁊ tamen non erit filius: nec plato erit pater. ¶ Ad p̄muꝫ si dicatur ꝙ cōpositum non addit tertiam entitatem sicut dicunt aliqui: facile ē euadere. Tenendo autē oppositum oportet dicere ꝙ anima ⁊ corpus possunt simul esse: ⁊ tamen compositum non resultabit: posset em̄ anima coniungi corpi vt moto:: ⁊ tamen nō resultabit aliquod tertium ꝓpositum. sicut non resultat ex angelo ⁊ corꝑe cui vnitur aliquod tertium ꝓpositum: ex eis differens. ¶ Ad 2m̄ si dicat̄ ꝙ effectus formalis differt a forma: habent dicere ꝙ deus potest album facere sine albedine. si volunt dicere ꝓueniēter: vel potius albedinem in ꝑubiecto sine effectu. ſ. sine albo. Sꝫ ego dico ꝙ esse albū nihil aliud est ꝙ albedo: ⁊ ꝑubiectum ⁊ vnio albedinis ad ꝑubiectum. Et istis positis ē impossibile quin illud ponat̄. ſ. esse album ꝙtumcunꝙ sint ꝑora: quia nō distinguuntur. ¶ Ad 3m̄ dico ꝙ deus omnem ꝑubstantiam ꝑorem accidente potest sine illo accidente facere. Et ideo corꝑus quod dicitur organicum: quia est ꝑius ⁊ realiter distinctū a ꝙtitate potest facere sine ea ꝑ hominem non potest: quia licet homo sit differens realiter a quantitate: tamen ꝓsuponit quantitatem ⁊ est quodammodo posterior ꝙti

tate: ⁊ sic deficit priozitas: ⁊ per consequẽs nõ possunt seperari. ¶ Ad 4m dico q̃ non videtur inconueniens q̃ deus influat in fundamẽtum: relationis non influendo relationem: cum fundamentum sit prius ⁊ realiter distinctum: ⁊ sic deus poterit facere q̃ petrus ⁊ martinus sint ⁊ tamen paternitas non sit in petro: nec filiatio in martino formalis ⁊ actualis: ꝫ tantum fundamentalis. quia illa non differt ab eis scz a fundamento: ⁊ sic patet ad illud. ¶ Sed hic adhuc remanent alique difficultates. ¶ Prima est. Utrum deus possit facere materiam ⁊ formam vnita sine vnione. ¶ Dico q̃ non. Quia omne vnitum ẽ effectus formalis vnionis. materiam tamen ⁊ formam bene potest facere sine vnione. ¶ Secunda difficultas est. Utrum deus possit facere corpus sine figura. Dico q̃ supposito q̃ deus possit facere corpus infinitum: tunc tale corpus erit sine figura. Si autem dicatur oppositum: tunc erit difficile euadere. Dicunt tamẽ aliqui q̃ iste extremitates scilicet superficies ⁊ punctus non dicunt aliquid positiuum: sed nihil aliud est punctus nisi nihil plus de linea: ⁊ sic de alijs: scilicet de linea respectu superficiei: ⁊ superficiei respectu corporis: hoc est difficile tenere ⁊ defendere. ¶ Ideo dico aliter q̃ illa omnia nihil absolutum dicunt: sed p̃cise respectum. ¶ Sunt enim extremitates aliorum sicut punctus est extremitas linee: ⁊ sic de alijs. ¶ Et si dicas quomodo albedo que ẽ ens positiuum ⁊ absolutum potest fundari in superficie: que est ens respectiuum. ¶ Dico q̃ nec albedo fundatur in superficie: nec superficies in albedine. sed ambo in eodem subiecto. De hoc alias. ¶ Sed dices quomodo dicere debes de linea dum est sine puncto: ⁊ superficies sine linea: ⁊ sic de alijs. ¶ Dico q̃ omnia sunt finita fundamentaliter. non tamen formaliter actualiter. Et sic dicẽdum est sicut diceremus de duabus albedinibus sine similitudine. Esset enim inter eas similitudo fundamentalis: sed tamen non formalis nec accidentalis que est accidẽs: ⁊ potest ab eis seperari. ¶ Tertia difficultas est Utrum deus possit facere actionem sine termino. ¶ Dico q̃ sicut inferius declarabitur: aut actio respicit passum tanquam terminum: ⁊ sicut non potest fieri respectus sine termino: ita nec actio sine passo: quia terminus est prior ipa relatione naturaliter ⁊ ordine essentiali. ¶ Sed si fieret questio. Utrum deus possit facere actionem sine termino: scilicet q̃ accipit esse p̃ istam actionem. Potest dici q̃ non. sicut enim declarabitur actio presupponit productionem. Productio autez tam actiua q̃ passiua p̃ presupponit terminum. quia actio vel productio actiua presupponit fundamentum ⁊ terminum. Hoc ẽ est generale cuilibet respectui. Productio ẽ passiua fundatur in termino producto. ergo ip sum presupponit: ⁊ per consequẽs actiua. quia simul natura est cum passiua. ¶ Dico ergo q̃ deus seperare non posset actionem a termino: licet distinguuntur realiter. quia ordine essentiali ⁊ necessario actio presupponit terminum: ⁊ sic patet ad illud. ¶ Quarta difficultas est. Si deus possit facere motum sine termino: quia videtur esse prior realiter ⁊ essentialiter: ⁊ distinctus realiter. ¶ Dico q̃ accipiendo motum pro forma fluente que non est aliud a termino: patet q̃ potest. Sed accipiendo motum pro fluxu forme nihil aliud est nisi ordo partium forme: ⁊ ordo sicut quilibet respectus presupponit terminum ⁊ fundamentum. ¶ Relinquitur dicendum q̃ motus nõ potest esse sine termino: quia posterior eo. ¶ Eodem modo dico de mutatione. Ipa enim est posterior termino. ¶ Quinta difficultas est. Utrum deus possit facere animal quod non sit sanum vel egrum. ¶ Dico q̃ hic est imaginandum sicut superius dictum est de quantitate comparando sanum ad egrum. vel istas formas ad corpus quod immediate respicit pro subiecto. quia ipm est prius eis ⁊ distinctum realiter: potest deus corpus sine sanitate ⁊ egritudine facere. ¶ Sed loquẽdo de homine qui presupponit in homine talem mixtionem que est sanitas vel egritudo: sicut dictum fuit de quantitate. sicut deus non potest facere hominem sine quantitate. sic non potest deus facere hominem sine qualitate: ita forte non potest facere hominẽ sine illis mixtionibus. ¶ Jõ dico q̃ sicut corpus potest fieri sine quantitate sed non homo: ita corpus potest fieri sine istis mixtionibus: licet non homo vel humanitas. ¶ Sexta difficultas de luce ⁊ tenebris respectu aeris. Utrum aer possit fieri sine eis: ita q̃ aer esset qui non esset nec lucidus nec tenebrosus. ¶ Dico q̃ hec regula non tenet in priuatione ⁊ habitu. quia priuatio non producitur: sed exsola ammotione habitus inducitur. Et ideo non potest fieri q̃ subiectum non sit sub altero eorum. quia excludatur habitus in eo inducitur priuatio. ¶ Ad argumentum ex dictis pz.

DI. XVII Questio. I

Caritas Querit

Utrum necesse sit ponere charitatez creatã in anima nostra. ex nõ. Apostolus. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritumsanctum. ¶ Contra idẽ Apostolus. Fructus spiritussancti ẽ charitas. ¶ Cõtra istam questionem oportet videre de necessi-

tate charitatis q̄tū ad potētiā ordinatā. Et 2o q̄tū ad potētiā absolutā. ¶Quantū ad pmū fuerūt antiq̄tus q̄ttuor opiniones. ¶ Prima fuit opinio pelagij q. s. ad actū meritoriū nō req̄rit charitas sine gra: nec spālis influētia: ꝫ q ex puris nālibus posset hō mereri vitā eternā. nā ea q̄ nō sunt in ptāte nra meritoria esse nō pūt. ¶2a opinio fuit q req̄rit charitas nec ipa sufficit: ꝫ oportet q sit ibi assistētia spūssancti ⁊ influētia q cū oia sint creata nō videt q aliqđ creatum possit actum dignum tāto pmio creare. ¶3a opinio fuit magistri q ſcz ad talem actum meritorium req̄ritur spūssancti influentia: ⁊ non req̄ritur charitas nec aliqua creatura: quia persona diuina. s. spūssancti potens est facere sine illa creatura quod posset facere cum illa. ¶ 4a opinio q ad talem actū sufficit sola charitas: nec requiritur assistentia spiritussancti specialis eo q dona supernaturalia videntur sufficiētia ad faciēdum talem effectum deo acceptum ꝑm ordinationem diuinam. ¶Prima istaꝝ opinionū stare non potest ꝫ erronea reputatur. Est enim opinio Pelagij. Ipe em posuit q homo ex puris naturalibus potest mereri vitam eternam. quod est falsum. ¶Nec 2a potest stare: quia eodem actu numero aliquis p ipm meretur vitā eternam si habeat charitatem: per quem tamē non mereatur vitam eternam si non habet charitatem dato q idem actus habeatur. Et ꝫ oñdit q spūs non concurrat. quia prius dū charitas non erat actus erat positus in esse sine illo speciali influxu. ḡ postq̄ habet charitatem: iam non amplius per quemcunq̄ influxum ponetur in esse. Si dicatur q non erit idem actus numero ꝫ distinctus. ¶Contra. Eodem modo arguitur de actu eiusdem rationis: quia actum eiusdem rationis ⁊ eque intensum habet aliqñ in charitate existens ⁊ non charitatem habēs. ergo non videtur q aliqua alia causa concurrat ad causandum eum que prius non concurrebat. ¶ Sed ista potest dici dupliciter. ¶ Uno modo q spūssanctus concurrat nunc ad vnum ⁊ non pus sine variatione illius actus saltē specifica. quia hoc non est impossibile eo q ē agēs liberum ⁊ non naturale. ¶2o modo dicit q non est inconueniens ponere istos actus. s. meritorium ⁊ non meritorium differre specie: q alie ⁊ alie cause concurrunt ad istum q arguit distinctionem specificam. ¶ Contra pmum non sufficit. Naz ceteris causis paribus videtur impossibile vlteriorem causam concurrere quin effectus varietur aut intendatur siue sit causa liberа siue naturalis. alioquin nihil ibi faceret cum ipa non concurrente nihil minus causetur effectus. Alia autem omnia paria ponunt. ¶ Nec secunda valet. Nam tūc omnis actus boni hominis existentis in charitate differret specie ab omni actu eiusdem hominis charitatem nō habentis: quod videtur inconueniens. Ideo nō videtur necessaria influentia specialis spiritussancti cum equales actus ⁊ eiusdem speciei sint digni vita eterna ⁊ non digni. ⁊ etiam in eodē: quod non posset esse si esset supernaturalis influentia. ¶ 3a opinio que est magistri non tenet communiter. eo q non videtur bene consona dictis sanctorum. Nec etiam bene consona dictis sacri canonis. Gratia enim ⁊ veritas p Jesum xp̄m facta est. Joh. x. ¶ Sed mihi videtur q loquendo ō potentia dei absoluta non ē ista opinio absurda. Nā quicquid potest deus facere mediante causa secūda potest sine ea in genere cause efficientis: potest autem per te mediante charitate. ergo sine ea per se potest. nec etiam est ita irrationabilis sicut dicitur. ꝫ sicut secunda opinio exaltat meritum p singularem influentiam spūssancti. ita ista multomagis exaltat per totalem spiritussancti influentiam respectu actus. ¶ Istis ergo tribus modis dicēdi nō ꝓbabilibus dimissis. ¶ Dico ꝑm quartam opinionem q charitas sola cum alijs que dicentur sine spiritussancti influentia speciali requiritur ¶ Requiruntur em ad actum meritorium: ipsa voluntas: ipa charitas: ipa acceptatio diuina ⁊ influentia generalis: non autem specialis eo q talis actus eque intensi possunt haberi a nō habente charitatem: ⁊ ab habente. ¶ Sed tunc est vna difficultas. Videtur em sequi error pelagij: quia sine speciali influentia potest causari actus meritorius. ¶ Dico q non est error pelagij: quia ipe nihil aliud ponebat p̄ter naturalia ⁊ influentiam generalem. Ego autem pono p̄ter influentiam generalem ipam charitatem: que licet dum est naturaliter operetur: tamē supernaturaliter infunditur: ⁊ simul cum hoc requiritur acceptatio diuina. ¶ Nec valent rationes pro alijs opinionibus inducte. ¶ Prima non quia licet voluntas diuina coagat volūtati nostre: tamen sic coagit q actus semper est in potestate nostra: ⁊ similiter charitas concurrens. ¶ Nec ratio p secūda valet: quia licet charitas nec aliquid aliud possit actum dignum tanto p̄mio causare q̄tum est ex se: tamen ex ordine illius in cuius potestate est p̄mium conferre bene est possibile. ¶ Nec ratio p tertia: quia licet ꝓbet q deus posset aliter facere: tamē de facto non ꝓbat. habemus em gratiam esse factā. cōstat autē q gratia que facta est non est spūssancti. ¶ Quantum ad secundam ptem questionis que est videre de potentia dei absoluta: posset deus acceptare aliquē sine charitate: ita q cha

ritas nō est necessaria q̄tū ad potentiā absolutā. ¶ Dicūt aliq̄ q deus de potētia sua absoluta nō pōt de nouo aliquē acceptare nisi infundat ei charitatē. ¶ Et h̄ ꝓbāt sic. Impossibile ē esse trāsitū de ꝟdicto in ꝟdictū sine mutatione facta in altero extremoꝝ. ꝫ h̄ fit mutatio ō nō accepto ad acceptū: ⁊ nō ē mutatio ex parte dei. ḡ erit ex pte creature accepte. ꝟz non pōt intelligi mutatio nisi aliquid habeat quod p̄us non habuit. ḡ ⁊c. ¶ Confirmaī. Quia nulla voluntas aliquid acceptat quod p̄us non habuit nisi eius intellectus aliter iudicet de illo q̄ p̄us ergo si de nouo voluntas diuina acceptat sine mutatione in creatura: est mutatio in eius intellectu. ¶ Contra istam ꝟclusionem arguīt q̄dr̄upliciter. ¶ Primo sic. Non est magis libera voluntas nostra circa obiectum q̄ voluntas diuina circa ꝟtingentia. ꝫ nulla mutatione facta circa obiectum oditum pōt voluntas illud diligere sponte. ergo ⁊c. ¶ 2° sic. Aut potest deus nō existentem in charitate acceptare: aut non. Si sic. ergo cum p̄us eum acceptaret erit transitus de ꝟdicto in ꝟdictum sine mutatione. Si non. ergo aliquid de necessitate vult citra vltimum finem. quod est falsum. ¶ 3° sic. Deus ab eterno voluit solem ꝓ tali die creare: ⁊ ꝓ illo die potuit non creare. Quero in quo est mutatio: quia est transitus. patet q nō in deo: nec in sole: quia non erat adhuc. ergo ⁊c. ¶ 4° sic. Deus ab eterno voluit animam antix̄pi creare ꝓ tali die: ⁊ adhuc potest non creare eum: transitus ergo fiet a ꝟdicto in ꝟdictum sine mutatione non in deo ꝓ te nec in anima: q nōdum est. ergo videt q rō non valet. ¶ Nec videt q ratio de mutatione quam isti ponderant plus ꝓbet q charitas sit necessaria q̄ castitas vel quodcunq̄ aliud quod a deo infunderet: quia tunc aliquid esset mutatum: nec hoc etiam concludit. ¶ Ideo est alia opinio que dicit q deus de potentia sua absoluta de nouo pōt acceptare quam p̄us non acceptabat sine charitate vel aliquo mō alio infuso reali: nisi sola acceptatione passiua que est ens rōnis. Quod declaratur sic. Nam circa opationes immanentes fieri potest transitus de ꝟdicto in ꝟdictum ex pte obiecti sine mutatione in obiecto ꝓ solum respectum rōnis. sicut deus de non dilecto a me: fit dilectus a me. Acceptare autē est opatio immanens sicut velle: pōt ergo deus nunc aliquē acceptare quem p̄us non acceptabat: nulla facta mutatōne circa obiectum in esse reali. ꝫ forte tm̄ in esse rōnis: quia fit: in ea esset acceptatio passiua. ¶ Sed contra hoc instatur quadrupliciter. ¶ Primo sic. Nam ideo creatura pōt velle quod p̄us non voluit nulla mutatione facta circa obiectum: quia fit mutatio in voluntate quia p̄us non habuit actum volendi. nunc autem habet. ꝫ si ponerē idem omnino actus ⁊ non mutaretur. videretur q oporteret mutationem esse in obiecto si fieret de non volito volitum. cum ergo in diuina voluntate non sit mutatio: habetur ꝓpositum. ¶ 2° sic. Nulla cōtradictio realis potest saluari per non reale. ꝫ velle ⁊ non velle est contradictio realis. ergo non potest saluari ꝓ istam acceptationem que non ē realis. ¶ 3° sic. Nullum ens simpliciter pōt saluari per ens ſm quid. ꝫ quando aliquid fit de non volito volitum: illa videt esse mutatio simpliciter. acceptatio est ens ſm quid. ergo ꝓ ea non potest saluari. ¶ 4° sic. Nam videt eodem modo stare dubiū. Vtrum de potentia dei absoluta possit deus acceptare quod p̄us non acceptabat sine illa acceptatione passiua. Ipa em̄ acceptatio pari modo videtur donum quoddā sicut charitas. ¶ Ad p̄mum dico q si creatura eodem actu vellet omnia libere sicut vult deus eodem modo posset fieri aliquid de non volito volitum a creatura sine mutatōne: sicut de deo dicimus: ꝫ q non est ita. Ideo de deo dicimus q sic potest fieri de non acceptante hoc: acceptans hoc sine mutatione. non autem de creatura. Hoc autem possumus dicere: quia diuersis actibus vult ⁊ opat circa diuersa obiecta. ¶ Ad 2m ⁊ ad 3m simul dico: q duplex est mutatio. q̄dam est obiectiua ⁊ quedam substātiua. Mutatio obiectiua solum requirit aliquid volitus in esse obiectiuo. ⁊ talis est quando aliquid de non volito fit volitum. ¶ Sed quomodo q ens rationis potest saluari esse reale. ¶ Dico q ens rationis q̄tum ad p̄sens spectat est in duplici differentia. Quoddam em̄ est fabricatum a rōne: sicut respectus ad seip̄m: ⁊ per tale ens rationis nunq̄ saluatur aliquid reale. ¶ Aliud est ens rationis non a ratione fabricatum: ꝫ a ratione derelictum. ⁊ huiusmodi sunt respectus intellecti voliti dilecti ⁊ huiusmodi. per talia autem rationis entia bene possunt saluari mutationes ⁊ ꝟdictiōes obiectiue. ¶ Sed diceres si esse volitum dicit ens solum rationis: quomodo saluabitur transitus realis q̄ est quando de nō volente fit volens per esse volitum. ¶ Dico q̄ dam sunt ita realia q circumscripto omni actu intelligendi ⁊ volendi permanent: ⁊ talia per aliquid non reale nō possunt saluari. ¶ Aliqua sunt que ꝟz fabricentur ab actu intelligēdi ⁊ volendi: tm̄ istos actus ꝓsequunt. sicut esse acceptum: ⁊ non esse acceptum. ⁊ esse volitum: ⁊ non volitum. ⁊ de talibus verū est q ꝟz non sint realia: tm̄ ꝟdictiones que vident reales de actibus istis. s. intelligēdi ⁊ volēdi acceptandi saluant.

¶Si aũt ḡras. Est ne iste transitus simplr. vel ſm q̄d qñ aliq̄d fit de nō accepto acceptū. ¶Dico q ē ſm q̄d. qz nihil nouū ē in termino transitus nisi aliq̄ ens ſm q̄d. ¶Et si dicas ꝺ est simplr acceptū. ¶Dico q in diuinis ꝺ est simplr ens rōnis vel ſm q̄d. ¶Per ꝺ pz ad rōnes ꝑme opinionis q ad transitū istū ad saluādū inḳ ꝯdictoria non oportet q aliquid fiat nouum habens plus de realitate ꝙ vnum istoꝝ ꝯdictoriorz. mō ita est q esse acceptum ⁊ non esse acceptum sunt extrema ꝯdictionis solum in esse obiectiuo vl volito ⁊ nō in esse simplr reali: fit autem mutatio ſm tale esse: quia fit nouus respectus rōis. ¶Ad 4m dico: q respectus ille. ſ. acceptationis siue acceptatio passiua non pōt dici donum nec charitas. quia ē solum ens rationis. ideo non pōt creari: nec est in creatura que est in esse reali subiectiue: ꝺ est in creatura q̄ est in esse obiectiuo. ¶Sed posset ne plus deus de nouo acceptare sine acceptatione passiua. vel si ne esse acceptato. hoc est q̄rere. Utrum deus possit aliquid creare ⁊ non creare. ¶Nam sicut creatio actiua infert necessario passiuam: sic acceptatio actiua infert necessario passiuam. non pōt ergo deus acceptare nisi acceptet aliquid: nec aliquid potest esse acceptum sine acceptatione passiua: sicut nec esse album sine albedine. ¶Sed posset ne deus aliquem acceptare nō ꝛmendo ei talem respectum. ¶Dico q sic sane intelligendo. Non em̄ potest deus aliquem acceptare nisi acceptatio fuerit in eo formaliter. Sed tamen potest deus bene de nouo acceptare: ⁊ tamen acceptatio passiua non erit noua: sicut sepe fuit dictum isto mō. Nam posita visione circa accidentia sepata stante visione. Si deus eam subiecto coniungeret nunc videret ſub iectum ⁊ non ꝓius. non tamen visione passiua noua: sed eadem qua videram ꝓius accidētia. ¶Eodem modo in ꝓposito: q facta ꝓius acceptatione circa aliquod obiectum: vtpote circa charitatem: ex infusione charitatis fiet anima accepta non noua acceptatione sed eadem qua ꝓius charitas erat accepta. ¶Ad auctoritatez in ꝓncipio ⁊ ad omnes similes que adducuntur a magistro ⁊ ab alijs. ¶Dico q nunc̄ intelligit q charitas diffusa vel data sit spūsancto: sed intelligitur q est data vel diffusa per spiritumsanctum.

//Questio. II

Utrū charitas infusa sit necessaria rō acceptādi id in q̄ ē passiue. Et sic. ꝓcou. viij. Diligētl me ⁊c. ¶Cōtra. Job. xxij Quid ꝓdest deo si nō iustus fuerit ⁊c. ¶Hic p̄mittunt ꝯttuoꝝ ꝑambula. ¶Primū est q acceptatio diuina actiua q̄ dat intelligi p acceptare ē respectus fundamētalis fundatus in actu diuine volūtatis ⁊ terminatus ad creaturā: qz deus nō referr ad creaturā nisi respectu fundamētali. ¶2m ꝑambulū ē q acceptatio diuina passiua ē respectus formalis fundatus in charitate creata: ⁊ terminatus ad actū diuie volūtatis: qz ly dei ad creaturā sit tm̄ respectus fundamētalis. tm̄ creature ad deū bn̄ pōt esse respectus fundamētalis formalis. ¶3m ꝑambulū ē: q iste respectus. ſ. acceptatio passiua nō ē sic respectus rōnis q sit ab aia fabricatus vel fictus. ꝺ sic est rōnis q ē ab actu volūtatis in obiecto derelictus in esse obiectiuo. ſ. terminante talem acceptum. ¶4m ꝑambulū ē q iste respectus. ſ. acceptatio passiua non est sic realis q ipe possit esse circūscripto omni actu intellectus. qz nihil pōt eē acceptū nisi volitū: nec volitū nisi cognitū: tm̄ ipa aia ꝺz realiṫ accepta. ¶Intelligendum tm̄ q in charitate intelligimus fundare ꝯttuoꝝ acceptationes passiue. ¶Prima ē eodem mō q̄ ꝺs acceptat q̄dditatē cuiuslibet creabilis relucentez in sua essentia actu. ſ. simplicis ꝓplacentie. ¶2a est q̄ deus acceptat quācunq rem creatam ipaz efficaciter volens ꝑ actuali existētia. ¶3a est q̄ ꝺs acceptat eam vt est quedam virtus que ſm naturam suam est elicitiua actuum laudabilium sicut iusticia. ¶4a est q̄ deus acceptat eam vt dignam vita eterna. Et ista acceptatio non est ex natura charitatis: sed ab ordinatione diuina talem legem statuente. sicut si esset aliquis rex q̄ ordinaret q in regno suo quicunq haberet denarium aureum: haberet hereditatem ⁊ nullus alius. iste inq̄ denarius acceptaretur ꝑ hereditate ipm̄ incompabiliter excedente: ⁊ hoc etiaz esset ꝓpter ordinatam legem statutis. ¶His p̄missis introducuntur q̄ttum ad quesitum due opiniones ꝯrie. ¶Prima dicit: q charitas est simplr rō necessaria acceptās hominē ipam habentē: ita q deus de potentia sua absoluta non posset acceptare. ¶Et ꝓbat sic. Nā ꝺs necessario ꝓplacet in q̄dditatibus q̄rūcunq creaturarum q̄tūcunq a deo remotaz. ¶Videt igit q multo magis ꝺs necessario acceptat charitatez q̄ est excellentissimū donū inḳ cetera creata. Sz ꝯ istā opinionez arguo q̄drupliṙ. ¶Primo sic. Q̄ncūq aliq̄ agēs vult aliq̄ obiectū necessario: eadē necessitate q̄ vult illud: vult rōe necessario req̄sitū ad tale obiectū habendū. ꝺ deus p te necessario acceptat charitatē. existētia āt charitatis p̄supponit eius acceptatōi. g̃ ꝺs existentiā charitatis necessario volet: ⁊ siṙ necessario ꝓducet charitatē: ⁊ eadē necessitate cābit. qꝺ ē falsum. ¶2o sic. Q̄ncūq aliq̄ sunt eēntialiṫ ordinata si posterius ē necessariuz ⁊ ꝑus. posterius eēntialiṫ necessario p̄supponit ꝑus: ꝺ exña charitatis ⁊ acceptatio eius sunt eēntialiṫ ordiata.

ita q talis ordinatio ad vitā eternā de facto ē posterior essentialiter ipa exītia charitatis. g si charitas ordinat ad vitā eternā: z ipa acceptatio sit necessaria: ipa necessario erit. z p ons necessario cābit. ¶ 3° sic. Illud magis necessario diligitur a volūtate recta qđ ē magis diligibile: s nā angelica ē obiectū magis diligibile q̄ sit charitas. nobilius em ens ē. g volūtas diuina magis necessario diliget nāz āgelicā q̄ charitatē. Cōstat ād q nō necessario diligit nāz angelicā ergo nec necessario acceptabit charitatē. ¶ Cōfirmatur ista rō. qz diuina volūtas nō opat necessario incītū volūtas: nec incītū infinita. circa ea q̄ sunt ex ea. s ptingēter. qz si incītū voluntas infinita cāret necessario cāret: opat g tm̄ mō necessario circa obiectū infinitū: z circa ea q̄ sunt ad intra. s charitas nō ē de nūero taliū obiectorū nec aliqđ aliud creatū. g zc. ¶ 4° sic. Dē volēs rōnabiliter vult res ās vult fm nobilitatē ipsarū rez. z plus z minus fm q res magis z minus diligibiles sunt. s multa sunt creata q̄ sunt magis diligibilia q̄ charitas. s. nā angelica. g magis eā volet. z p ons magis necessario. ¶ Si dicat q nā angelica q̄tū ē in se ē magis diligibilis q̄ charitas. s q̄tū ē in habitudine ad deū nō. ¶ Hoc dictū ofirmat rōnē. Nā qđ ē in se magis diligibile: ē magis diligibile in hitudine ad deū. s nā angelica p te ē magis diligibilis in se g zc. ¶ Maior pz. qz diuina volūtas diligit res diligētes eā. ¶ Cōfirmant iste rōnes ādruptr. ¶ Primo sic. Dē agēs qđ agit de necessitate: citius agit q̄ possit. g cū p te deus necessario acceptet habentē charitatē ad vitā eternā: q̄ cito posset daret sibi vitam eternam. z sic statim potq̄ homo esset in gra haberet vitā eternā. ¶ 2° sic. Omne agens de necessitate agit incītuz potest: sed deus potest in infinitum diligere. g diliget habentem charitatem in infinitum. s omne diligibile in infinitum est deus. ergo charitas esset deus. ¶ 3° sic. Omne agens de necessitate necessario eadem necessitate conseruat effectum q̄tum potest. sed potest deus habentez charitatem ineternum conseruare. ergo necessario conseruabit habentem charitatem ineternum. ¶ 4° sic. Eodem modo deus necessario sicut diligit charitatem odit peccatum: si ergo odiret deus necessario existentem in peccato nūquā posset eum diligere: z per consequens nūquā existens in peccato mortali resurgeret: nec existēs in charitate nunq̄ caderet: que sunt manifesta falsa. ¶ Et confirmatur. Quia nullū obiectum creatum est necessario diligibile: sed voluntas diuina cum sit recta non fertur in obiectum nisi fm diligibilitatem obiecti. ergo nullum obiectum creatum a voluntate diuina necessario diligetur. ¶ Est ergo opinio doctoris quam reputo veram. s. q charitas non est simpliciter necessaria ratio acceptandi hominem. dico acceptatione tali q. s. sit dignus vita eterna: quia nullum obiectum creatum est sufficiēs principium vel ratio necessitandi infinitam voluntatem: eo q nihil diligit necessario nisi finez vel habens necessario connexionem ad finem: sine qua finis non poterit esse qui solus finis vt terminus: vel ea que necessariam connexionez habent cum eo mouent diuinam voluntatem: sed nullum creatum habet necessariam connexionem ad finem sine qua finis non posset. ergo zc. ¶ Sed contra istam opinionem instat quadrupliciter. ¶ Primo sic fm Dyoñ. de diui. nomi. c. iiij. Natura boni prestantior est q̄ natura mali. sed natura mali necessitat deum ad odiendum. vt patet de peccato ex genere: quod non potest placere deo. ergo zc. ¶ 2° sic. Magis necessitatur deus a charitate q̄ a quidditate lapidis: quia charitas dicit perfectionem simpliciter: lapis autem non: sed deus necessario complacet in natura lapidis: ergo multo magis in charitate. ¶ 3° sic. Voluntas que est voluntas recta non potest non diligere actum rectum moraliter ex natura sua: sed voluntas diuina est summe recta: actus autem charitatis est rectus moraliter ex natura sua z necessario. ergo voluntas diuina necessario diliget. ¶ Quarto sic. Effectus cause formalis nō potest esse sine causa finali. sed esse charum est effectus formalis charitatis: sicut esse gratum est effectus formalis gratie. ergo impossibile est in aliquo charitatem esse vel gratiam: quin illud sit carum vl gratum. ¶ Ad primum istorum dico q licet malum ex se sit odibile: non tamen oportet q deus actu passiuo odiat illud in quo est malum. sicut potest quis actu odire malas conditiones alicuius hominis: non tamen odire illum hominem. ¶ Similiter dato q hoc concederetur q deus non diligeret: nec posset diligere illum in quo est malum: non tamen sequitur q necessario odiat. quia potest actum suspendere: z sic non diliget nec odiet. ¶ Similiter dato q malum a deo odiatur necessario: non tamen necessitat deum ad odiendum tali odio: quod sit in ordine ad penam eternam. ¶ Eodem modo dico de charitate: dato q deus necessario eam diligeret. Non tamen sequitur q necessario diligat eam in ordine ad vitam eternam. Actus enim malus est volitus a deo quantum ad esse positiuum: sed precise negatio oditur a deo: vt priuatio quedam. ¶ Ad secundum dico: q deus sicut acceptat simplices quidditates aliās: ita necessario charitatem scilicet acceptationez

simplicis complacentie. Sed non loquimur ḥ de illa sed de ea que est de ordine ad tale premium vel tale: ⁊ ista necessaria nō ē. ¶ Ad tertium dico: ꝙ actus charitatis: quia bonus est: ideo acceptabilis: sed non sequitur: ideo acceptus necessario: sed solum contingenter: quia deus actum potest suspendere: ⁊ tunc actualiter: vel non actualiter acceptaretur. ¶ Similiter dato ꝙ deus non posset non diligere actum charitatis. non tamen sequitur ꝙ hoc diligere esset in ordine ad vitam eternam reddendam pro tali merito: quia hoc deus libere ordinauit. ¶ Ad quartum dico ꝙ charitas ⁊ gratia possunt accipi dupliciter. ¶ Uno modo pro illo absoluto quod includunt. ⁊ de tali loquor. Quia deus non necessario acceptat. ¶ Uel possunt accipi vt implicant acceptationem passiuam. Et isto modo bene dico ꝙ contradictionem includit: ꝙ charitas vel gratia sit in aliquo: quin illud sit acceptum vel gratum vel carum. Et isto modo non intelligitur. ¶ Dico ergo ꝙ deus de potentia sua absoluta potest acceptare quemcunq; sine tali habitu infuso. ⁊ postquam infusus est non acceptare. sed hoc totum est in ordinatione diuina. Sicut si rex ordinasset ꝙ quicunq; haberet robas suas reciperetur in conuiuio suo: ⁊ qui non haberet repudiaretur. hoc esset in beneplacito statutis: sic in proposito. ¶ Exemplum in veste nuptiali ſm saluatorem. Sed hic occurrunt alique difficultates. ¶ Prima est ꝙ non videtur ſm predicta necessitas ponendi charitatem. Nam deus vt dictum est posset aliquem acceptare pro vita eterna sine charitate: sicut cum charitate. ¶ Dico ꝙ si loquamur de potentia dei absoluta nulla necessitas apparet ponendi charitatem quin eque acceptet sine ea: sicut cum ea. tamen loquendo de potentia dei ordinata. ¶ Dico ꝙ necesse est eam ponere. ¶ Et si dicas quomodo fuit ordinatum ꝙ cum ex quo non fuit necessarium ponere. ¶ Dico ꝙ ex quo constat nobis de diuina ordinatione presumendum est ꝙ hoc fuit magis cōgruum: ⁊ ideo sic ordinatum est. ¶ Exemplum. Deus potuisset humanum genus aliter redemisse q̄ per incarnationem: nec fuit necessarium sic redimere: ⁊ sic tamen redemit: quia magis fuit congruum. sic dico in proposito. ¶ Secunda difficultas est. Si istam acceptationem passiuam positam ⁊ appropriatam charitati: potuisset deus ponere in quacunq; alia qualitate vt virtute: sicut in fide vel in spe: ⁊ sic de aljs. Dico ꝙ sic. non solum infuse: sed etiam acquisite: ⁊ non solum spirituali: verum etiam sensuali: vt scilicet ꝙ omnis crispus acceptaretur ad vitam eternam: tamen magis congruum fuit sic. quia charitas est excellentissima virtus. ¶ Exemplum. Rex posset ordinare ꝙ plus daretur pro moneta argenti q̄ auri: licet aurum melius sit in se q̄ argentum. ¶ Sic dico in proposito: ⁊ hoc tamen totum est. quia est ad placitum instituentis. ¶ Tertia difficultas est. Si istam acceptationem posset deus ponere vel fundare in habitu vitioso: vel in actu vitioso. ¶ Dico ꝙ loquendo de potentia dei absoluta posset deus instituere: ꝙ quicunq; blasphemaret deum acceptaretur ad vitam eternam: vel poneretur in vita eterna. Et quicunq; laudaret deum in inferno. Sicut deus posset de potentia absoluta damnare omnes iustos ⁊ saluare omnes peccatores si vellet. tamen hoc non congruit voluntati sue ⁊ iusticie infinite. ¶ Et idcirco de potentia ordinata non posset predicta facere.

¶ Quarta difficultas est. Quia cum potentia ista sit contingens in voluntate diuina respectu bonorum ad odium: ⁊ malorum ad dilectionem: videtur ꝙ bona sint odibilia: ⁊ mala diligibilia: ex quo sunt apta nata ad talem actum ¶ Dico ꝙ sicut possemus diligere quos odimus: ⁊ odire quos diligimus: ⁊ ex eadem causa: tamen illud esset vitiosum ⁊ male factum: sicut deus possit quos odit diligere: ⁊ econuerso: sed tamen hoc non esset male factum. Nam hoc est magis diligendum: quia a deo diligitur. ¶ Quinta difficultas est. Quia adhuc videtur stare totus punctus questionis. Non enim dictum est adhuc nisi de acceptione ad vitam eternam. ¶ Loquamur de acceptione hominis in se vt est in deo carus non faciendo mētionem de ordinatione ad vitam eternam. Utrum aliquis possit alium diligere dato ꝙ ei non proponat benefacere. ¶ Dico ꝙ loquendo de illa acceptatione ⁊ dilectione hominis in se: non aparet aliqua necessitas propter quam deus hominem habentem charitatem acceptet: nec etiam quare deus hominem habentem in se peccatum necessario odiat: cum non minus sit liber deus in sua dilectione ⁊ odio q̄ nos. ¶ Experimur autem in nobis ꝙ libere odimus aliquem cui tamen videmus aliquid ineſſe qđ diligimus: sicut odimus inimicum in se: cuius tamen fortitudinem pulchritudinem prudentiam diligimus. ¶ Et eodē modo diligimus multos in se: quorum tamen vitia odimus: sicut fratrem meum diligo: cuius tamen turpitudinem odio. Utrum autem deus actum charitatis ⁊ virtutis in se non loquendo de ordine posit odire: ⁊ actum cupiditatis ⁊ peccati diligere. hoc est valde dubium. ¶ Ad auctoritatē dico ꝙ loquitur de potentia ordinata.

Utrū charitas acq̄sita in nobis sit p̄ncipiū p̄ductiuū alicuius actus meritorij ꝛ videt q̄ nō. Apl's. j. ad Corinth. xiij. dicit q̄ nihil p̄dest sine charitate infusa. ¶ Contra. actus charitatis acq̄site laudant in scriptura. ij. Machab. xiij. ¶ Circa istā q̄stionē introducunt q̄ttuor p̄ambula. Deinde ad q̄stionem ¶ Primū p̄abulū ē istud q̄ in aia nr̄a ē necessariū ponere charitatē acq̄sitā. Et ꝟ p̄bo sic. Mā in oi potentia opatiua ex actibus p̄fectis circa aliq̄d obiectū p̄t gn̄ari habitus p̄formis illis actibus ꝛ opatiōibus q̄s hz vel hr̄e p̄t circa illō obiectū. Sz potētia nr̄a volitiua ex puris nālibus p̄t habere actū dilectōis circa deū saltem posito q̄cūq̄ sine charitate infusa. ḡ ex ip̄is actibus frequētatis poterit habitus gn̄ari. sicut ex actibus frequētatis iusticie. Illū aūt habitum adgn̄atū voco charitatē acq̄sitā. ¶ Cōfirmat q̄ dupl'r. ¶ Primo. Quia fides ponit dupliciter q̄dā infusa: ꝛ q̄dā acq̄sita. Et respectu eorundē credibiliū. s. respectu trinitatis ꝛ aliorū supnaturaliū. ¶ 2°. Per vnicū pctm̄ mortale tota charitas infusa corrumpit. hō tm̄ remanet inclinatus ad actū diligendi deū facilit. talis facilitas nō p̄t esse ab aliq̄ habitu intrinseco. ḡ relinquitur q̄ sit ab aliq̄ acq̄sito. ḡ ꝛc. ¶ 2m̄ p̄ambulū est q̄ ista charitas nō ē eiusdē rōnis cū illa charitate infusa. Et p̄bo sic. Q̄ñcūq̄ aliq̄ sunt eiusdez rōnis: si vnū ē p̄ducibile p nāz ꝛ reliquū. Hoc p̄bat. Quia respectu p̄ducibiliū eiusdē rōnis sufficiūt p̄ncipia eiusdē rōnis. cū ḡ charitas acq̄sita possit p nāz induci: relinquit q̄ charitas infusa possit p nāz induci si ponant eiusdem rōnis cū ea. q̄d falsum ē. ¶ 3m̄ p̄ambulū ē q̄ actus charitatis acq̄site ē moralis: ꝛ magis meritorius ꝛ laudabilis q̄ oēs actus aliaꝝ vtutū moraliū: sic iusticie castitatis. ꝛ sic de alijs. ¶ Hoc em̄ p̄bo sic. Actus moralis q̄ ē circa suū obiectū ꝛ optimū bonuz: videt esse magis laudabilis q̄ actus q̄ sunt circa bōa diminuta. Hoc p̄z Quia int̄ actus ꝛ aliaꝝ vtutū ille ē magis laudabilis ꝛ meritorius moralit q̄ ē circa melius obiectū: sicut p̄z de actu iusticie. ¶ Cōstat aūt q̄ actus charitatis acq̄site ē circa optimū ꝛ summū bonū: qz circa deū. ḡ ꝛc. ¶ 4m̄ p̄ambulū ē q̄ actus charitatis acq̄site nō ē p̄m se meritorius: vt scz acceptet p vita et̄na: quia cū in puris nālibus charitas acq̄sita maneat corrupto oi dono supnāli. seq̄ret q̄ ex puris nālibus possemus mereri vitā et̄nā. q̄d ē erroneū: sic patuit in p̄ma q̄stione ꝟ Pelagiū. ¶ His p̄missis circa p̄ctū q̄stionis sunt q̄ttuor mōi. ¶ Primus ē q̄ talis habitus nō ponit nisi ad figurādū potētiā. vt. s. per ip̄az potētiā fiat actiuior ad actū p̄fectiorē elicendū. Vel p̄m istos dispositio se tenēs ex parte p̄ncipij actiui nō p̄currit ad actū causandū: ꝟ solū ad habilitādū potētiā: sic ponūt exemplū de acutie in ferro q̄ nō ponit ad causandū: q̄ nō ē forma actiua: ꝟ ad habilitādū: sic dicūt in ppo sito. ¶ Secundus modus dicēdi ē: q̄ talis habitus nō dat nisi ad terminādū potētiaz respectu talis actus. qz potētia de se ē indeterminata ad actū p̄fectū ꝛ imp̄fectū: habitus aūt determinat potētiā ad actū p̄fectū. ¶ Tertius modus dicēdi ē. q̄ nō dat nisi ad modificādū actū: qz tota substātia actus ē a potētia: ꝟ modus illius actus p̄m quez ille actus dr̄ bonus moraliter vel malus. est ab habitu sp̄ sequēte rectā rationem ¶ Quartus modus dicēdi ē: q̄ habitus dat ad intēsionē actus. Imaginat em̄ q̄ ab vno ē substātia actus. s. a potētia. ꝛ ab alio intēsio illius actus. s. ab habitu. ¶ Sed nulla istarum opinionum potest p̄stare vt dicitur. ¶ Prima nō. Mā vigoratio solum ponitur in potentijs fatigabilibus ꝛ organicis que non distincte operantur sicut sunt potentie sensitiue: sed voluntas non est potentia fatigabilis: nec de facile operatiua ergo non ponitur habitus in ea ad vigorandū ¶ P̄. De omni potentia actiua vigor potest demonstrari qui est vis actiua de ea demonstrabilis: ex eo q̄ est potentia actiua vigor ille. ergo vigor qui ponitur esse in habitu non potest esse ille vigor qui est demonstrabilis. quia ille est per se potentie actiue. Oportet ergo q̄ iste vigor sit aliq̄d accidens aduenies potentie causatus ab habitu vel actu: vel q̄cunq̄ alio. ¶ Et idem dubium stat quod p̄ius erat de habitu. Utrum concurrat cum potentia ad vigorandū vel ad determinandum ꝛc. Vel erit p̄cessus in infinitum. ¶ Secunda opinio nō stare potest Nam determinatio quam tu ponis non potest habere bonum intellectum. Causa enim particularis determinat vniuersalem: ꝛ tamen p̄ter hoc non aufertur causalitas ab ea vel excluditur. ergo nec hoc. ¶ P̄eterea. Quandocunq̄ per aliquam formam videmus alicui inesse potentiam ad operandum: cui tamen p̄ius non inerat ante illam formam: nisi illi forme aliunde repugnet: non videtur quin possit sibi attribui vis actiua. ita est hic. ergo ꝛc. ¶ P̄eterea. Quando dicis de inclinatione: aut intelligis per eam quandam p̄onitatem ad operandum. Et si sic non oportet ponere habitum: qz potentia quantum est ex se semper est p̄ona. ergo oportet ponere q̄ p̄opter aliquid aliud habitus ponatur quā p̄opter hoc. ¶ Tertia opinio non valet. Quia a quocunq̄ causatur subiectum: ab eodem causatur ꝛ passio consequēs illud subiectum. ꝛ ecōuerso. sed bonitas moris

vel malitia est passio actus moralis. ergo ꝛc. ¶ Prop̄ea actus charitatis nō pōt esse malus Pterea idē actus p̄t eē bonus sine caritate. ¶ 4ª etiā via nō valet. qz a q̄cūq; pducit forma: ab eo forma in certo g̃du pducit si sit apta nata eē in g̃du: ꝑ ex ꝟ q; in certo g̃du ē necessario ē intēsa vel remissa. g̃ ꝛc. ¶ Exēplū de albedie. Ideo dico q; nō apparēt nisi duo mōi ponēdi istū habitū q; s. ponit in rōe p̄ncipij ꝯcurrētis cū potētia. Vel in rōe p̄ncipij ꝯcurrētis cū ea in q̄tum receptiua ē. Vel in rōe p̄ncipij ꝯcurrētis cū ea in q̄tū actiua ē. ¶ Dicūt em̄ aliq; q; habitus ꝯcurrit cū potētia in q̄tū receptia ē: ꝛ sic passiue. Alij dicūt q; ꝯcurrit cū potētia in q̄tū actiua est. ꝛ ideo ꝯcurrit actiue. ¶ Uidēdū ē g̃ q̄s istoꝝ mōꝝ sit rōnabilioꝝ. Quātū ad p̄mū. s. de passiuo ē intelligēdū q; q̄tuoꝝ gña dispositionū ponunt ex pte p̄ncipij passiui. ¶ Quedā ei sunt dispositiones trāseūtes: sic in inductōe formē ſbalis req̄runt aliq; dispōnes in mā q̄ forma inducta transeūt: sic alteratōes ꝛ multa talia q̄ adueniēte forma ſbali recedūt. ¶ Aliq; āt sunt dispōnes pmanētes: sic respectu formē aeris in mā req̄rit raritas q̄ etiā cū forma aeris pmanet. ¶ Quedā āt sunt q̄ pmanēt: ꝛ vltra ꝟ sunt receptie imediate ipius formē. sic q̄titas in corpe respectu colorꝭ q̄ pmanet cū corpe. ꝛ ip̄m imediate recipit. ¶ Alie āt sunt q̄ necessario req̄runt: qz forma in determinato subiecto nō p̄t recipi nisi sic dispōes tales sit in tali subiecto determiato: sic diaffonitas in aere respectu luc̄ q̄ nō recipit nisi cū vna diaffonitate: ꝛ ꝟ ē: qz aer sit cū diaffonitate sunt vnū p̄ncipiū receptiuū. Discurrēdo p singl'as p̄ dictas dispōnes ꝛ applicādo ad habitū. ¶ Prio ō p̄ma p̄z: qz nullus ponit habitū talē dispōnē eē. oportet g̃ q; si ponat q; alē triū mōꝝ ponat. ¶ Oñdē do g̃ 2º q; nō eo mō ꝯcurrit vt dispō: sic q̄titas respcū colorꝭ. s. vt imediate receptiuū. ¶ Prio sic. Oñcūq; aliq̄d ē dispō ad aliquā formā vt imediate receptiuū: illa forma nō p̄t recipi in ſbō lecto vltiato nisi illo mediāte. ꝟ actus recipit in potētia nullo habitu exñte: qz actus p̄cedit habitū. g̃ ꝛc. ¶ 2º sic. qz ois talꝭ dispō q̄ imediate recipit formā p̄us denoiat a forma: charitas g̃ p̄us denoiat a forma. s. ab actu. ꝛ sic caritas p̄us eēt amās q̄ volēs. ¶ 3º sic. q̄ncūq; aliq̄ talꝭ dispō a ſbo sepat ñ repugt formē i eo recepte sit separi: sic p̄z ō supficie ꝛ coloꝛe. si g̃ charitas sepet ipa eēt amās ꝛ volēs ꝛc. Si āt ponat q; potētia solū sit sic aliq̄d qđ necessario coexigit ex pte receptiui: sic raritas respcū formē aeris. tūc sequit q; habitus sit solū cā sine q̄ nō: qđ negat ab eis ꝛ aboib⁹. ¶ Prio bo ꝓnaz. qz dato q; sit cā p quā ꝟ p babilit̄ ipossibile ē eē: sic illud nō p̄t eē cā p quā in gñe cāe mālꝭ. q̄ nō cāt vt totalit̄ nec vt ptialit̄ in illo gñe ꝟ raritas respcū formē aeris: nec habitus respcū actꝰ ē cā mālis: nec totalꝭ: nec ptialꝭ. nō totalis: qz cālitas cāe mālis ē recipe. Cōstat āt q; habitus nec totalit̄ nec ptialit̄ actū recipit. g̃ ꝛc. Si āt ponat q; isto mō ꝯcurrit sic diaffonitas i aere respcū luc̄. ¶ Cōtra ꝟ arguo sic. qz aut lux recipit in aere mediāte diaffonitate. vl' ecōuerso. aut totalit̄ in vtroq; aut ptialit̄ i vno: ꝛ ptialit̄ in alio. Si p̄º dē: tūc redit p̄mꝰ modꝰ ip̄obatꝰ q; s. actꝰ nō p̄t recipi in potētia mediāte habitu eo dē mō mediatōis. sil'r nec ecōuerso. Si āt ponamus 2º q; i vtroq; totalit̄ recipiat. ꝟ ē ipossibile. qz tūc eiusdē effectꝰ eēnt due cāe totales: ꝛ in eodē gñe cāe. nā recipe ē cālitatis cāe māl'. Nec etiā 3º p̄t intelligi. s. q; ptialit̄ in vno ꝛ ptialit̄ in alio. nā actꝰ nō ē forma diuisibil' p istū modū q; posset poni pti in vna re: ꝛ ptim in alia. ¶ P. Nulla videt diuisibilitas i actu: nisi vl' in ptes eēntiales vel in g̃dus. Si fiat diuisibilitas in ptes eēntiales: tūc vel genꝰ erit in potētia: ꝛ dra in habitu vl' ecōuerso q̄cūq; posito: manifestū ē inconueniēs. Si āt fiat diuisio in g̃dus cū in q̄cūq; g̃du saluet rō formē: ꝛ ponit g̃dus in habitu. tūc forma ponet i habitu: ꝛ tūc erit volēs ꝛ amās: sic ꝫ p̄mū modū argutū ē. Si ponat ꝯcurrere ex pte p̄ncipij pductiui ꝛ actiui iste habitus. tūc ē dubiū vtr̄ sit in volūtate agēte ꝛ intellectu agēte vel in volūtate ꝛ intellectu possibili. p̄º nō ē verisile. s. in volūtate ꝛ intellectu agēte. qz nō p̄nt habitū recipe nisi paciant: intellectꝰ āt agēs ꝛ volūtas agēs vt sic nō sunt passiua. Si āt dicat q; habitus ponit i intellectu possibili ꝛ volūtate possibili: isto mō nō p̄t ꝯcurrere cū illo i q̄ ē ad agēdū: qz intellectus possibil' ꝛ volūtas possibil'nihil causant. Posset g̃ poni in itellectu possibili ꝛ in volūtate possibili. ꝛ tñ q; ꝯcurrāt cū intellectu agēte ꝛ volūtate agēte ad cāndū actiē ꝛ ad pducēdū actiē ip̄m actū. ¶ Exēplū. Appetitus em̄ sensitiuus ꝯcurrit cū volūtate ad motū corporis: ꝛ tñ nō ē cū volūtate. ꝟ ip̄m multos est in corpe moto: sic p̄t habitus ꝯcurrere cū voluntate agēte q̄uis nō sit in ea. Prz g̃ q; dubia ē vtraq; maioꝝ siue ponat ꝯcurrē vt actiuū: siue vt passiuū. ¶ Sz q̄ ē via rōnabilioꝝ. Dico q; mihi apparet q; rōnabilius ē ponere q; ꝯcurrat vt p̄ncipiū actiuū q̄ vt passiuum. Et hāc psuadeo sic. Oñcūq; est aliq̄ natura q̄ pōt in duas opatōes in quarum vna abundat ꝛ in alia deficit si aditorium detur illi nature: rationabilius est q; detur sibi ex ea parte qua deficit q̄ ex ea qua abūdat: sed natura in pducendo deficit ꝛ in recipiendo abundat. ergo si habitus detur ei aditorium: potius debet sibi dari ex parte qua deficit. s. ex parte qua pducit q̄ ex ea qua abundat. Maioꝝ istius psuasionis videt satis pbabil.

¶ Primo: qr nã nõ deficit in necessarijs. g̃ si sibi nõ daret iã videret deficere in necessarijs. ¶ 2° qr nã nihil facit frustra. frustra ãt faceret si daret adiutoriũ ex ea pte q̃ abũdat: qr sine illo adiutorio facere põt illud qđ põt facere cũ illo. g̃ erit frustra. ¶ 3°: qr vnũqđq; sic agit ſm nãm sic ageret si fieret ſm artẽ. ſ artifex potius auxilia ret vbi magis deficeret q̃ vbi supabũdaret. g̃ eodẽ mõ faceret nã. ¶ 4°: qr pcessus nature est ordinatus ſm rõnẽ. ſ rõ dictat q; ibi dz magis poni adiutoriũ vbi ẽ maior defectus: q̃ vbi est supabũdãtia. g̃ eodẽ mõ faciet nã. Minor etiã psuadet p q̃ttuor exẽpla. ¶ Primũ ẽ q; nã ẽ potẽs ad recipiẽdũ: r deficiẽs ad pducendũ. p ꝫ pz q; optie corpus disponit ad recipiẽdũ aiam r tñ nõ põt pducere eã. ¶ 2m ẽ đ corpe bruti. Similit 3° nos sumus receptini diuiar reuelationũ: r intellectus ẽ capax ear: nec tñ põt eas pducere: sic volũtas r oẽs inspiratões r charitatẽ r talia põt recipe. r tñ nõ põt pducere. Pz g̃ vlr q; nã magis deficit in pducẽdo q̃ in recipiẽdo. g̃ cũ habitus det nature in adiutoriũ magꝫ dabit ex ea pte q̃ ẽ actiua: qr in illa deficit q̃ ex ea q̃ ẽ passiua. qr ibi nõ deficit. ¶ Ista opinio cõfirmat p q̃ttuor ꝓpetates q̃ psueuerũt attribui habitui. ¶ Prima ẽ q; habitus ẽ illud q̃ velocit opamur. Boies eñ habituati dicunt pmpti. ¶ 2a: qr p habitũ facilit opamur. Nã vtuosus cũ difficultate nõ opat. ¶ 3a: qr p ipm opamur delectabiliter. quia habituatus circa opera sua non tristatur. ¶ 4a: quia p ipsum operamur efficacit r firmit: qr actus fortiores sunt r intentiores in habentibus habitum. Discurrendo g̃ p singula pz q; magis cõpetit habitui inq̃tum ẽ actiuus q̃ inq̃tum se tenet ex parte pncipij passiui. ¶ De pma pz. ſ. de velocitate. Dz tamẽ aliqui dicunt q; ꝫ põt esse ex parte pncipij passiui: sicut ipi exẽplificant de motu g̃is sursum r leuis deorsum. Dz ꝫ nihil ẽ. Nam rõ q̃re graue non velociter mouetur sursum: r leue deorsum est ꝓpter inclinationem oppositam r ꝛriã: quia graue inclinatur deorsum r leue sursum. voluntas aũt nullã habet ꝛrietatem respectu alicuius actus. r ideo q̃tum ẽ ex se velocit opatur: quia nullam habet ꝛrietatem. si g̃ facit faciliter operari ꝫ erit: quia ad eliciendum operationem dat sibi coadiutoriũ: qñ in ea adgeneratur ipe habitus. ¶ De 2a. ſ. de facilitate patet quia difficultas non puenit nisi ex aliqua inclinatõe ad oppositum. Ipa aũt volũtas nõ inclinat ad aliqđ ꝛrium actui: facilitatur autem sibi ex collatõe adiutorij. ¶ De 3a. ſ. delectatione eodem mõ. ¶ De 4a etiam patet clarius. ſ. de efficatia r firmitate. Nam intẽtio alicuius actus r firmitas actus non prouenit ex pncipio passino. quia sicut superius ẽ oñsum illud quod impmitur in susceptiuo corruptiuo nunq̃ ratione susceptiui corrumpit: ſ solum videtur ꝓpter inductionem ꝛrij si habet ꝛrium: vel ꝓpter tractionem actionis. Silr ſm Augus. habitus ẽ q̃ possumus in actum exire qñ volumus: sed pati nõ ẽ in ptãte nostra. g̃ oportet q; ꝫ pueniat ex eo q; habitus se tenet ex parte pncipij actiui. ¶ Contra istam positionem instat q̃druppliciter ¶ Primo sic. Oẽ pncipiũ pductiuu actus vel opationis ẽ potentia: ſ habitus p te ẽ hmõi: sive sit totale siue partiale. g̃ rẽ. r per ꝛsequens tot erũt potentie quot habitus. ¶ 2° sic. Impossibile ẽ in causis r causatis esse circulum: ſ actꝰ sunt causa habitus: quia habitus generatur ex actibus. g̃ habitus nõ põt esse cã actus: r marime in eq̃uocis. ¶ 3° sic. Impossibile ẽ esse circulũ in essentialiter ordinatis. ſ actus ordine eẽntiali p̃cedit habitũ: qr ex eo generat. g̃ habitus non ẽ causa actus. quia tunc esset ordine eẽntiali p̃or. ¶ 4°. Añcũ q̃ alique cause equiuoce cõcurrũt ad eundẽ effectũ causandũ: nõ põt tñ extendi virtus vnius q; sine altera possit in effectum ſ non habituati cum maiori conatu aliqñ eliciunt intentiorem actum: vel saltem eque intensum sicut habituati. g̃ videt q; iste due cause sc3 habitus r potentia non concurrant in genere p̃ncipij actiui. quia cõstat q; sunt equiuoce ¶ Ad pmum dico q; non omne pductiuũ actus ẽ potentia: sicut ẽ obiectum q̃tumcũ q; sit r potnat pductiuum actus: non tamen ẽ potentia ꝓ tualiter. Silr nec spẽs intelligibilis. tamẽ si vocares potẽtiam non ẽ cura. ¶ Ad 2m dico q; difficile ẽ videre: posito q; actus precedentes sint eiusdem rõnis cum sequentibus q; actus pcedentes causent habitũ: r sequentes causent ab habitu. Nã in variatõe alterius cause videtur effectus variari. Videt etiam multum mirabile ponere q; actus p̃cedentes respectu eiusdem obiecti sint differẽtes spẽ ab actibus sequentibus habitum. q̃ ẽ respectu eiusdẽ obiecti. ¶ Dico q; actus p̃cedẽtes nõ sunt cã habitus. ſ actꝰ r habitus sunt sic duo effectus eẽntialit ordinati: ita q; potẽtia r obiectũ p̃mo causant actũ. vl actu p̃mo. 2° habitũ. ¶ Ad auctoritates q̃ videtur sonare q; habitus gñat ex actibus. Dico q; ly ex dz exponi p ꝓpus sicut dicimus q; ex aurora fit dies. ita ex actibus fit habitus. i. post actꝰ fit habitus: actus eñ sunt actões imanẽtes: r ideo nõ hñt pducere ſ sunt fines: r p ꝫns non pñt causare habitũ. nec aliqđ aliud. ¶ Ad 3m de ordine eẽntiali dico q; si actus p̃cedẽtes r seqñtes essent alterius rõnis pateret solutio: ſ posito q; sint eiusdem rõnis apparet diffi. Ideo dico q; actus sequẽtes habitũ non sunt essentiali ordine poste-

ordine posteriores habitu: licet habitus sit eorum causa. Et hec ratio est. quia habitus nō ē p se necessaria causa eor: eo q possunt eē causa sine habitu sicut cum habitu. quia a potentia sine maiori conatu effectus. ergo bene est posterior essentialiter causa p se ⁊ necessaria. ꝫ nō cā per accidens: sicut q causetur homo ab ꝫ hoie non est p se: ideo non est eo posterior. Si dicat q homo ⁊ hō sunt eiusdez speciei: ⁊ ideo vnus respectu alterius est causa vniuoca: ⁊ ideo non est mir. si vnus non est p̄or ordine essentiali altero. habitus autem etiam ē alterius speciei: ⁊ est causa equiuoca. ¶ Dico ꝑ q non solum in vniuocis. vr etiam in equiuocis reperitur q cā p accidens non est p̄or ordine essentiali suo effectu. ¶ Exemplum in dispositio ad sanitatem. Si detur medicina eadem sanitas inducit ab arte que fuisset inducta a natura ⁊ eiusdem speciei. Constat autem q tam natura q̄ ars sunt cause eq̄uoce. Hoc non obstante sanitas inducta ab ambabus non est posterior medicina: quia posset totaliter a natura induci ⁊ sine arte: ⁊ p consequens accidentalis ordo est sanitatis: vt effectus ad medicinam vt ad causam que tamē est equiuoca. ¶ Eodem mō dico in ꝓposito ⁊ ato q habitus sit causa actus ⁊ equiuoca: non tamen est essentialiter p̄or. ꝫ solum per accidens. ¶ Ad quartum dico q si poneretur q actus p̄cedentes ⁊ sequentes essent alterius speciei: pateret solutio. tamen tenendo aliam viā dico q si causa se diuerse concurrunt habentes diuersos modos causandi: tunc apparet bene ꝓbabile q effectus specie debebant distingui. ergo si cōcurrat ad vnum effectum vna causa: ⁊ ad aliū due que habeant modum eundem. non oportet q effectus differant specie. Ita dico in ꝓposito q habitus datur in adiutoriuz potentie. Et ideo in eundem modum causandi incidit cum potētia. ⁊ per consequens posset tantum potētia extendere conatum suum q eque perfectum actū posset causare per se p̄cise sicut cuz habitu. ideo non sequitur. ¶ Sed hic occurrunt alique difficultates. ¶ Prima. Quare actus non pōt causare aliquid. ¶ Dico q quia sunt fines negatur ab eis causalitas que specialibus entibus conuenit. tamen causalitas obiectiua que nulli negatur potest eis conuenire. ¶ Secunda difficultas est que istarum causarum est p̄ncipalior respectu actus: vel potentia: vel habitus. ¶ Dico q potentia. Tum quia est causa p̄ma ⁊ vniuersalis: habitus autem particularis. Tum etiam quia habitus non necessitat potentiam ad operandum: potentia autem habitum sic. ¶ Tertia difficultas. Quomodo a voluntate causato actu potest causari habitus: cum ipa libere causet omnia: cum habitus videtur necessario causari. necessitas autem repugnat libertati: quia libertas videtur respicere contingens. Dico q voluntas quicquid causat libere causat: nō tamen ꝓtingenter. Unde dico q solus actus qui causatur p̄or habitu contingenter causatur ⁊ libere: alia libere ꝫ non ꝓtingenter. ¶ Ad auctoritatem in p̄ncipio dico q Apostolus intendit p̄cise loqui de merito p vita eterna accepto. Et isto mō ꝑm leges ordinatas non sufficit potentia sine habitu charitatis. ⁊ ita intendit.

Questio. IIII

Utrum charitas infusa sit in nobis p̄ncipium pductiuz alicuius actus. ¶ Hic introducuntur q̄ttuor p̄ambula. ¶ Primum est q habitus naturaliter acquisiti nō cognoscuntur a nobis nisi arguitiue per suos actus: quia nullus est certus se habituatum esse circa aliquod obiectum agibile vel speculabile nisi per signa habitus que cognoscuntur in actibus. ſ. faciliter delectabile: velociter efficitur operari. Talis autem deductio pz q est arguitiua. ¶ 2m est q tales habitus sunt nobis de cōmuni lege ignoti: quia si ipos naturaliter cognosceremus possemus ex eis fidem nostram demonstrare: cum fides infusa omnia a nobis creditа contineat: ⁊ sic omnia a nobis scientur demonstratiue. ¶ 3m est q actus talium habituum non possunt esse anime in qua sunt ignoti: quia impossibile est intellectum aut voluntatem cōcurrere ad aliquem actum causandum quin intellectus percipiat: quia est potentia reflexiua super suum actum: ⁊ etiam super actum voluntatis: ⁊ sic experitur se agere: ⁊ etiam potentiaz volitiuam que est exꝑimentalis noticia ⁊ intuitiua. Et ideo si talis habitus aliquos actus haberet: statim cognoscerentur. ¶ 4m est quod ex istis sequitur q habitus infusi non habent p̄prios actus absolutos in nobis qui sunt de genere qualitatis. quia tunc ex actibus illis arguremur in nobis tales habitus. ſ. supernaturaliter inesse: sicut ex motu celi intuitiue viso: arguitur p̄mum mouens esse. Istud autem de lege cōmuni non est: sicut pz per p̄ambulum 2m ⁊ p sapientem: quia nemo scit vtrum amore vel odio dignus sit. ¶ Istis p̄missis sunt quattuor opiniones q̄tum ad p̄ncipale quesitum videndo que dicunt charitatem infusam esse causatā Alicꝫ dicūt charitatē infusam in nobis cē ad diligēdum deum sub rōe spāli: quia ex puris naturalibus pōt diligi a quolibet sub rōe summi boni: ꝫ nō sub rōne alia spāli: sicut forte diceret alicꝫs sub ratione glorificationis. ¶ Alij dicūt q ponitur in anima nostra ad diligēdum deum p se ⁊ sup omnia. q: isto mō nō pōt a nobis diligi

ex puris naturalibus: quamuis posset alio mo do diligi. ¶ Alij dicunt q charitas infusa ponitur in nobis ꝓpter actum supernaturalem alterius speciei: ad quem anima nostra non potest vt sic attingere ex puris naturalibus. quia si sic ex puris naturalibus posset homo saluari. seq̃retur error ꝑ pelagij. ¶ Alij dicũt sicut ꝑ petrus q charitas infusa ponitur in nobis ad concurrendum cum voluntate in ratione p̃incipij: q scilicet ipa creatura habeat p̃incipia in fluxu ⁊ quasi in fieri: ⁊ sic in fluxu: quia eius actus ipsi charitati scilicet non attribuit. sed superiori agente scilicet spiritusancto. ¶ Contra istas vias arguo. Et p̃mo ꝺ p̃mam. ꝓpter illud nõ ponitur charitas infusa in nobis quod potest inesse homini non habenti charitatem: ꝙ sub quacunq; ratione existens in charitate diligit deũ quia existens in charitate diligit deum: ⁊ exñs in peccato mortali etiam sub ratione glorificationis. ¶ Contra secundam. Quicunq; diligit mortem ⁊ accipit mortem ꝓpter deum: ille videtur diligere deum ꝓpter se ⁊ super omnia: ꝙ sine charitate potest homo tradere corpus suũ ita vt ardeat ꝓpter deum ꝝ apostolũ ad Corinth. ergo ⁊c. ¶ Contra tertiam. Nam ex actibus distinctis specie argumentamur habitus distinctos specie. si ergo actus distictos specie habeamus: poterimus cognoscere nobis inesse habitus distinctos specie. ſ. naturalem ⁊ supernaturalem. ¶ Contra quartam. Nam actus elicitus a tali habitu esset superior omni actu ad quem possumus per naturam attingere: ⁊ tunc perciperemus talem habitum nobis inesse cuz naturaliter cognoscamus omnẽ actum ad quẽ attingit potestas nature. ¶ Ideo dico q charitas non requiritur ad substantiam alicuius meritorij de facto: sed solum ad formale meriti supernaturalis: quia nihil aliud q̃ acceptatio diuina in actu elicito a voluntate informata charitate. ¶ Contra hoc instatur quadrupl'r. ¶ ꝓmo sic. Quia tunc charitas videretur ociosa in via si non eliciat aliquem actum circa p̃priuz obiectum. ¶ Secundo. Quia potentia habens habitum circa obiectum aliquod non potest operari circa illud obiectum nisi tali habitu concurrente: cum habitus sit forma mere naturalis agens circa obiectum suuz. ¶ Tertio. Quia tunc substantia actus mere naturalis esset acceptа a deo ꝓ vita eterna. ⁊ sic ex puris naturalibus hom o posset saluari. ¶ Quarto. Quia omnes actus meritorij communiter dicunt a charitate eliciti vel imperati. Et ꝝ p̃dicta a charitate nullus elicietur vel imperabitur. ¶ Ad p̃mum dico q non est ociosa cum ex ordinatione diuina actus elicitus a voluntate charitate informata ex ipo fit acceptus ꝓ vita eterna. Et p̃ terea in paruulis nõ est ociosa: ⁊ tamen constat q est sine actu. ¶ Ad secundum dico dupliciter Vel ꝝ q charitas respicit deum sub ratione nobis ignota. quia ponitur eiusdem rationis ꝺ ⁊ in patria. vbi diligimus quod nunc non cognoscimus q̃tum ad rationem formalem. ¶ Vel q nunc impeditur a suo actu ꝓpter peccatum. sicut plura alia. ¶ Ad tertium dico q substantia alicuius actus est a deo accepta acceptatione gratuita. ⁊ hoc ex ordinatiõe diuina que statuit q actus elicitus a voluntate charitate informata acceptetur ꝓ vita eterna. ¶ Ad quartũ dico q actus meritorij dicuntur eliciti vel imperati a charitate quãtum ad formale quod est in merito scilicet ad acceptationez diuinam. nõ autem q̃tum ad substantiam actus que est quedam qualitas. ¶ Sed hic sunt quedam difficultates. ¶ ꝓma est. Si distincta acceptatio sit in habitu ⁊ in actu. Dico q sic. cuius signũ est. quia deus aliquando plus acceptat actionem habentis minus de charitate q̃ habẽtis plus. ⁊ econuerso. ¶ Secunda est. Si charitas infusa cõcurreret ad substantiam illius actus: vtz talis actus esset naturalis. ¶ Dico q sic. Quia omnis forma q̃tumcunq; supernaturaliter infusa ⁊ supernaturaliter producta: eque naturaliter operatur sicut alie. ¶ Tertia difficultas est Si actus meritorius ꝝ premissa sit naturalis aut supra naturam sicut charitas. ¶ Dico q q̃tum ad suum materiale est naturalis. quia naturaliter causatus: sed q̃tum ad suum formale scilicet quantum ad acceptationez diuinam est supernaturalis. ¶ Quarta difficultas est. Si acceptatio ista diuina sit a charitate: vel p̃cise sit a voluntate diuina. ¶ Dico q acceptatio p̃cise est a voluntate diuina acceptatione actualiter: ꝙ a charitate sicut gratia a sacramentis. ¶ Quinta difficultas est. Qualis habitus causaretur ab actibus elicitis a charitate infusa si ipse actus eliceret. ¶ Dico q solum causaretur charitas acquisita. quia impossibile est infusam esse nisi a deo. ⁊ tunc aliquis habitus nõ potest augeri ex suis actibus.

Sequitur distinctio. XVIII

Distinctio.XVIII. // Questio ꝑma.

Circa distinctionem xviij. continuando de charitate. Quero vtrū charitas sit augmētabilis i sua natura. q nō qꝛ ꝓfectuꝫ nō augeꝫ charitas ꝑm Joh. in canonica sua ē hmōi. ǧ ꝛē. ¶ Cōtra apls ad ℙhilip. Ut charitas magis ac magꝭ abūdet. ℂ Hoc supposito. ſ. q charitas pōt augeri ꝑm Augꝰ. ⁊ supposito q indiuidua eiusdē spēi sunt eiusdeꝫ rōnis formalis. credo q nō solū ꝓbabiliꝫ sed etiā demonstrati ueh ꝓcedaꝫ. ¶ Introducunt aūt h 4or ꝯclusiones negatiue. ℂ ℙrima ē q charitas nō augetur ꝑm eēntiaꝫ suā. ¶ 2a q non ꝑm exñtiā. ℂ 3a q nec ꝑm depurationem a suo ꝯrio. ¶ 4a q nō ꝑticipationē maiorē sui subiecti ℂ ℙrimam ꝯclusionē ꝓbo 4r. ℂ ℙrimo sic. quod cōsistit in indiuisibili nō ꝑt augeri. qđ eni augeꝫ ꝓsupponiꝫ hr̄e ptes. ſz charitas ꝑm essentiā cōsistit i indiuisibili. qꝛ rō diffinitiua ē idem q essentia ꝙ ꝑsistit in athomo. ǧ charitas ꝑm essentiā suā nō pōt augeri. ¶ 2o sic. Omne augmentuꝫ fit ꝑ ptes sed tota rō forme ⁊ essentia saluaꝫ i ꝙlibet pte. nā diffinitionez spēi ꝙlibet ǧdus accipit. ⁊ ꝙlibet ps siue gradus charitatis ē charitas siᷓ tota simul. ǧ ꝛē ℂ 3o sic. qđ ꝯuenit alicui p accidens nō ꝯuenit sibi ꝑm rōnem suā ꝙdditatiuā sed vnicuiq forme augmētabili accidit ꝑm rationē suā ꝙdditatiuā qđ intēdaꝫ: ǧ sibi non cōpetit ꝑm rōem suā diffinitiuaꝫ. ¶ 4o sic. Omis augmētatio fit ꝑm q̄ꝫtitatē ⁊tutis: sed ois ꝙdditas ⁊ essentia abstrahit a q̄ꝫtitate virtutis. ǧ augmētatio nō ꝑt fieri ꝑm ꝙdditatez vel rōem eius ꝙdditatiuā: ⁊ p ꝓsequēs nec ꝑm essentiaꝫ ℂ Cōfirmat. Si eni ꝑm rōnem diffinitiuaꝫ augmentareꝫ tūc plus eēt de forma ꝑm rōem diffinitiuā in 4or ǧdibus q̄ꝫ in vno gradu. ꝑ istud est falsū. qꝛ nō plꝰ ē de ꝙdditate spēi in mille q̄ꝫ in vno. qꝛ vt sic cōsistit in indiuisibili. ¶ 2am cōclusionē q charitas nō augeaꝫ ꝑm exñtiaꝫ ꝙ dꝛupliciter ꝓbo. ꝑmo sic. Qđ ꝯuenit charitati vt abstrahit ab exñtia nō ꝯuenit sibi p exñtiā. sed augmētū ꝯuenit charitati vt sic abstrahit ab exñtia. qꝛ charitas i potētia ē maiꝛ et minꝛ sicut ens in actu ǧ ꝛē. ℂ 2o sic nulla charitas i actu est eq̄lis charitati xp̄i: qꝛ nulla charitas est in actu q xp̄i charitas nō excedat. sed ꝙlibet charitas alia a charitate xp̄i pōt esse eq̄lis ei vt p̄cidit ab exñtia. ergo ab exñtia non conuenit sibi augmētum. ¶ 3o sic. Qđ p se ineſt alicui nō ineſt sibi p illud qđ p accidēs ineſt. ē ꝑz. ſz charitati cōpetit p se excedere fidē. et sic p se cōpetit qđ ē demōstrabile de ea. ergo non cōpetit sibi h q̄ꝫtitas p exñtiā q̄ p accidēs ineſt

ℂ Quarto sic. qđ est demōstrabile ꝺ aliq̄ non ꝯuenit sibi p exñtiaꝫ q̄ p accidens ineſt. sed esse augmentabile ē demōstrabile de charitate vt p̄cindit ab exñtia. ergo p rōem exñtie non ꝯuenit augmētari. ¶ Tertiā ꝯclusionem q ſcz charitas nō augeꝫ ꝑm depurationē sui ꝯrariꝫ ꝓbo q̄dꝛupliciter. ℂ ℙrimo sic. Nā charitas nō habet ꝛiū. qꝛ nullꝰ habitus vitiosus est sibi incōpossibilis: nec aliqđ donū supnaturale. ꝯstat autez q augeꝫ. ǧ ꝛē. ¶ 2o sic. Nam i sensibilibꝰ videmꝰ lucē intendi p ꝑsentiā corꝑis magis luminosi respectu dyaphani ⁊ tñ luꝛ nullū habet ꝯrariū positiuū. nā tenebꝛa nihil habet de positiuo. ǧ ꝛē. ℂ 3o sic. dato q cupiditas vl aliqđ malum vitiū esset cōtrariuꝫ charitati. adhuc certum est q in beatis nulluꝫ vitiū est. nec cupiditas. cōstat aūt ibi q charitas ē ꝑm magꝭ ⁊ minꝰ. ¶ 4o sic. Frigus nihil habet de calore ⁊ tñ ꝯstat q in frigoꝛe ē inuenire magꝭ ⁊ minꝰ. ℂ Confirmaꝫ. quia depuratio nō est nisi remotio. p reuocationē aūt non inducit aliquid positiuū. ergo ꝛē. ¶ Quartā ꝯclusionē. ſ. q charitas non augeꝫ p ꝑticipationē subiecti. ꝓbo q̄dꝛupliciᷓ. ℂ ℙrimo sic Causa recipiens vt sic causat ꝑm vltimū sue ⁊tutis. ǧ voluntas recipiens recipit ꝑm vltimū sue virtutis. ⁊ sic charitas erit intensa. ¶ 2o sic. Dis forma inherēs naturaliter inheret: ⁊ ꝑm totam ⁊tutem suaꝫ. ǧ charitas inherens volūtati inheret q̄ꝫtuꝫ est possibile eā inherere. sed quāto magis inheret tanto magis subiectū ꝑticipat. ǧ q̄cunq charitas ē sūma. ℂ 3o sic. Ista ꝑticipatio aut est forma. et sic habeᷓ ꝓposituꝫ q forma augeꝫ sicut ꝑticipatio. aut est subiectū: ⁊ tunc subiectū augeꝫ qđ est falsū. aut est accidēs: ⁊ tūc illō augetur qđ est ꝓpositū. Et si dicas q p aliā ꝑticipationē tūc erit ꝓcessus i infinitū. aut est stare ad aliqđ accidens qđ ꝑm se intendiᷓ ⁊ remittitur ¶ 4o sic. Magis ꝑticipaᷓ illa forma q̄ magis intimaᷓ subiecto. si ergo p ꝑticipari dicaᷓ forma magis ⁊ minꝰ suscipe. seqūᷓ q forme materiales q̄ sūt intime subiecto siue suis materijs recipiēt magis ⁊ minꝰ potissime. ℂ Contra istas ꝯclusiones instaᷓ q̄dꝛupliciᷓ. ¶ ℙrimo sic. contra ꝓmā. Nā qđ augeᷓ in natura augeᷓ in essentia sed charitas augeᷓ i natura sua. ǧ augebitur in sua essentia. maiꝛ ꝓbaᷓ. qꝛ natura et essentia sūt idē. ℂ 2o ꝯtra 2am Ad qđcunq terminaᷓ ꝓductio ad illud videᷓ augmētatio terminari. qꝛ augmētatio nō videᷓ nisi ꝓductio. ⁊ sic cū ꝓductio terminᷓ ad exñtiā augmētatio terminaᷓ ad eam. ¶ 3o sic cōtra 3am. Quia motus intēsionis videtur sicut ⁊ alij motus eē inᷓ ꝯrarios terminos. nō pōt aūt fieri augmētatio respectu vnius q̄n sit diminutio respectu

alteriꝰ qđ ſaltē in habentibꝰ cōtrariū eſt verum. ¶ 4° ſic cōtra 4am. Quia q̄to effectus eſt pfectior: tāto eius receptio erit pfectior. ſ̄ charitas q̄ttuor graduū ē pfectior q̄z vniꝰ gradus ergo eius receptio: ſed receptio ē pticipatio et cauſa ſbi. ergo ꝛc̄. ¶ Ad p̄mum dico q̄ eſſentia eſt magis abſtracta q̄z natura. Natura eni continet oīa que ſūt in genere: ꝛ pp̄rietates indiuiduales: ꝛ modos intrinſecos. ꝛ ideo pōt augeri forma in natura. nō in eſſentia que abſtrahit ab illis. ¶ Ad 2m dico q̄ t̄min⁹ pductionis nō eſt exiſtētia. ſz formalis termin⁹ eſt eſſentia que p pductionē trahit ad exiſtentiā. ꝛ ō hoc alias. ¶ Charitas aut eſt augmētabilis in aliq̄ p̄ioꝛi in quo p̄cedit exiſtentiā. ¶ Ad 3m dico q̄ qñ habet cōtrariū ꝛ fit augmentū. bene etiam fit depuratio cōtrarij. ſz iſta amotio ꝓtrarij nō eſt augmentū. ſed augmētuz eſt appoſitio noue realitatis: ſicut ptz i nō habētibus ꝑtiū. ¶ Ad 4m dico q̄ ex hoc q̄ forma eſt pfectioꝛ ex hoc bene recipit pfectius. ſed ſuū recipi pfectiꝰ nō eſt ſuū eſſe pfectius. vnde bene concedo q̄ pfectius recipit. ſz tamē p̄ius eſt pfectioꝛ. Ideo dico tenēdo ꝓcluſionē affirmatiuā intentaz q̄ augmentū fit p modū intrinſecū forme que eſt eius finitas intenſiua: ꝛ nullo alio modo pōt itelligi augmentū. Et hoc ꝓbo duplicit. ¶ Ꝑimo ſic. Nam ſicut termin⁹ formalis generationis eſt ſba: ita termin⁹ formalis augmētatiōis eſt q̄ſtitas. ſed intēſio charitatis eſt augmētuz eius: ꝛ nō habet q̄ſtitatē molis ꝓ termio. ergo habebit q̄ſtitatem ꝟtutis et pfectionis. ¶ 2° ſic Intēſio charitatis aut fit p ſupioꝛa ꝛ extrinſeca. ꝛ hoc non. qz oia illa ptinent ad rōnem diffinitiuā. aut fit p extrinſeca ꝛ inferioꝛa: ꝛ hmōi ſunt q̄ſtitas ꝟtutis ꝛ hecceitas ꝛ modi itrinſeci ḡ ꝛc̄. ¶ Sed cōtra hoc inſtat q̄druplicit. ¶ Ꝑimo ſic. Nō cōuenit alicui p accidens nō cōuenit ſibi p illud qđ cōuenit ſibi p ſe. ſed intēſio ꝛ remiſſio cōuenit alicui p accidens. ſ. forme. ergo nō cōuenit ei p q̄ſtitatem ꝟtutis que conuenit forme p ſe: ita q̄ eſt demōſtrabilis ō ea ¶ 2° Quādocūq̄ ſbm indifferēter ſe habet ad duo oppoſita neutrū illoꝝ eſt modus intrinſecꝰ illius ſbi. ſed forma indifferēter ſe habeat ad intēſionē ꝛ remiſſionē. ergo ꝛc̄. maioꝛ patz. qz modus intrinſecꝰ ꝓuenit ei p ſe. ¶ 3° ſic. Quādocūq̄ ſbm ita reſpicit duo q̄ ſine vno pōt eſſe et ſine alio nō. ſed eſt demōſtrabile ō eo. in quocūq̄ gradu vnū illoꝝ non ē in ſbo p aliud: ſ̄ forma pōt eſſe ſine augmētatiōe: ꝛ non pōt eſſe ſine q̄ſtitate virtutis. ergo ꝛc̄. ¶ Quarto ſic. In quocūq̄ gradu eſt q̄ſtitas ꝟtutis in forma. nō autē augmētatio. ergo ꝛc̄. maioꝛ patet. tum qz demōſtrabile ē de forma in q̄cunq̄ ḡdu forme repitur. tum etiam quia charitas in quocūq̄ gradu excedit albedinem. ¶ Ad p̄mam dico q̄ q̄ſtitas ꝟtutis ꝛ modus intrinſecꝰ inſunt p accidēs ipſi forme. ꝛ ideo intenſio ꝛ remiſſio poſſunt ineſſe p eam. Intelligēdū tamē q̄ modus itrinſecus non ſic ineſt p accidēs ſicut accidēs p accidens. vt ſicut actꝰ ineſt ſbo. ſed ſicut inferius ſupioꝛi. ¶ Ad 2m dico q̄ forma ſe habet indifferēter ad modos: ꝛ ad intētionē: ꝛ remiſſionem. ſed non ſicut ſbm ſe habet indifferēter ad albedinē ꝛ nigredinē. qz tali nō repugnat ee ſi ne omnibꝰ talibꝰ: ſed ſicut ſupius eſt indifferēs ad inferioꝛa. ¶ Ad 3m ꝛ 4m reſpondeo. ſed ante oportet itelligere vnū qđ facit ad ſolutōez iſtorū ꝛ omniū p̄dictoꝝ manifeſtationē. Apparet eni mihi q̄ oportet ponere duos modos itrinſecos in q̄cunq̄ forma augmētabili ꝛ diminuibili. vnus ſequit rōnem ſpecificam. aliꝰ ſequit gradus indiuiduales. ¶ Ꝑimꝰ ineſt p ſe forme: qz p rōnez ſpecificā forme p̄t demōſtrari de eo ſicut p rōem ſpecificā charitatis i quocūq̄ gradu q̄ſtūcunq̄ minimo ipa excedit fidē in q̄ſtocunq̄ maximo gradu. ꝛ ſm iſtū gradū non eſt exceſſus inter ea q̄ ſunt eiuſdē rōnis formalis. ſed oīa eundē modū ꝛ gradū pticipant ſicut eandē formā. q̄ſtum tamē ad indiuidua aliarū ſpeciez bene eſt exceſſus. Unde ſz calidū vnū q̄ſtū ad iſtū modū aliud non excedat tamen ealoꝛ q̄libet frigus q̄ſtū ad iſtū modū excedit: qz demōſtrabile eſt. ¶ Secūdus aūt modus eſt q̄ ꝓſequtur gradus indiuiduales: ꝛ ſm iſtum modū vnū indiuiduū vnius ſpeciei excedit aliud eiuſdē ſpeciei. ꝛ iſto modo nō ē demōſtrabil ō forma p rōnem forme: ſ̄ forma q̄ſtū de ſe ē. indifferenter ſe habet ad multa indiuidua vel ad multas hecceitates. Et ex iſtis patet ſolutio ad multa. ſcz ad 3m de p accidēs ꝛ ad 4m de illa in differētia reddēdo ſingula ſingulis. ¶ Sed hic ſūt due di. ¶ Ꝑima ē ſi natura ſpecifica differt realiter a modo itrinſeco: ꝛ vnꝰ modus ab alio Dico q̄ loquēdo de modo demōſtrabili ō forma nūq̄ ille modus differt realiter. ꝛ ō iſto certum eſt. ſed de alio magis eſt dubium. Poteſt tamē dici q̄ ſicut forma non differt realiter ab indiuiduis nec ab hecceitatibꝰ: ita nec a modo ꝓſequēte hecceitates ꝛ ḡdus indiuiduales ſz ex ſe ſit indifferens ad multas. ¶ 2a di. eſt cuiuſmodi ptes ſunt p quas fit intenſio Dico q̄ quedā ptes ſunt in forma augmētabili: et in quacūq̄ alia que dicūt eſſentiales. ſ. partes diffinitiōis ꝛ ſm iſtas non fit nec intēſio nec remiſſio. Alie autē ſunt ptes non eſſentiales nec formales. ſz magis materiales ꝛ indiuiduales: ſicut ſūt modi intrinſeci ꝛ gradus indiuiduales. ꝛ iſti inueniunt tm̄ in forma augmētabili. et ſm iſtas fit

augmentū. ¶ Ad argumentū ptz.

Questio. II.

UTrum augmentū charitatis fiat p gradus. q̄ non. qz forma habens gradus non est omino incōpossibilis cuz suo cōtrario. sed charitas omino ē incōpossibilis qz charitas fozas mittit timoz̄. ¶ Contra. Augmētuz charitatis cōparat augmēto corporis p̄m aplm. ¶ Hic sunt q̄ttuoz difficilia inq̄rēda. ¶ Primū est si augmentū charitatis fit p q̄dus qđ est p̄ncipale q̄situm. ¶ 2m si illi gradus sūt realiter distincti. ¶ 3m ē. si aduenięte gradu sequē te p̄cedens corrūpatur: sicut multi dicūt. ¶ 4m si ille gradus q̄ aduenit in augmento sit charitas sicut prioz. ¶ Ctum ad primū dicūt aliqui q̄ augmētū forme non fit p gradus: sed p simplicem influxū a minus pfecto ad magis perfectum. qz vbi diuersitas graduū: ibi diuersitas formarū. sed diuerse forme non sunt eiusdē rationis. ¶ tūc non fieret p gradus eiusdē rōnis. ¶ Similiter omne continens in se aliqua distincta: oportet q̄ illud cōponat ex eis. ¶ sic charitas erit cōposita. ¶ Cōtra istud arguo q̄drupliter. ¶ Primo sic. Sic impossibile ē fieri augmētū extensiuū nisi p ptes extensiuas: ita nec intēsiuū cuiusmodi est augmentū charitatis nisi p ptes intēsiuas. sed huiusmodi ptes sunt q̄dus ergo augmentū charitatis fit p gradus ¶ 2° sic Ex illis necessario fit augmentū in que necessario resoluitur augmētatū: sed in ptes homogeneas resoluitur: sicut patet in diuisione linee q̄ est q̄daz resolutio. ergo eodē modo fiet augmētum intēsiuū p gradus. ¶ 3° sic ¶ Processus a minus pfecto ad magis pfectum est q̄dam ascensus: sed oīs ascensus necessario fit p gradus ergo p̄cessus iste fiet p gradus. sed p̄cessus iste non est aliud q̄ augmentū. q̄ ꝛc. ¶ 4° sic. Nulla eminētia pōt intelligi nisi p aliquē gradum. qz eminētia entitatis necessario attendit̄ p̄m q̄dus entitatis in pfectionib⁹. sed charitas post augmentū est pfectioz. ergo oportet q̄ hoc itel ligatur esse p gradū. Ido dico q̄ gradus sicut ptes possunt intelligi homogenei vl̄ etherogenei. si intelligant̄ scdo mō non fit augmentū p gradus. qz tunc vltim⁹ nō esset eiusdē rōnis cum prioz. si aūt intelligāt̄ p̄mo mō dico q̄ fit p gradus ꝛ p ptes. Et hoc cōfirmat̄. Oīne enq̄ qđ est diuisibile habet ptes. sed forma q̄ est augmētabilis est diuisibilis. qz diuidit̄ p motuz. ergo necessario habet ptes. Sz ꝓtra hoc instatur q̄drupliciter. ¶ Primo sic Quicūq; ponit intensionē fieri p q̄dus: necessario habet ponere ordinez essentialē inter eos. qz pfectioz necessario p̄supponit impfectionē essentialiter. qz illū includit ꝛ amplius. sicut calidū ordine essentiali p̄supponit tepidū. sed inter q̄cūq; ordo essentialis illa non sunt eiusdez speciei. ergo illi gradus nō sūt eiusdē speciei. ꝛ sic fiat augmētū ex etherogeneis ꝛ ñ ex homogeneis. ¶ 2° sic. Omnis gradus habet ptes. qz q̄ inducit̄ successiue habet ptes. sed ptes nō sunt nisi gradus. ergo gradus habet gradus. ꝛ alius q̄dus alios. ꝛ sic in gradib⁹ erit p̄cessus in infinitū. ¶ 3° sic. Omne diuisibile in infinitū ē vere ꝓtinuū. sed charitas ē diuisibilis in infinitū. ergo ē vere cōtinua. maioz ptz ex diffinitiōe ꝓtinui. miōz ptz qz in gradib⁹ ponit̄ p̄cessus in infinitū. ¶ 4° sic Quādocūq; aliq̄d ē i potentia ad aliud sic̄ pfectibile ad pfectionē. illa eiusdez rōnis esse non possūt. sed si charitas augeat̄ p gradus vnus erit in potētia respectu alteri⁹: ꝛ pficietur p eū ergo diuerse rōnis erūt. ¶ Ad p̄mū dico q̄ nullus essentialis ordo ē inter istos q̄dus: sed p̄cise accidētalis. sicut nec inter ptes linee. vnde sicut p̄ma ps linee posset esse vltima ꝛ media. sic p̄im⁹ gradus posset esse vltim⁹. ¶ Ad illud autem de tepiditate est sciendū q̄ sicut in ptibus linee cōsideram⁹ p̄mo rōnem linee inq̄tū est talis species q̄titatis. ꝛ vt sic oīes ptes sūt eiusdem rōnis. ꝛ p̄ter hoc cōsideramus ptes linee vt induūt quādam rōnem numeri. s. bicubitū: vel tricubitū. ꝛ vt sic non ē incōueniēs q̄ sicut dualitas p̄cedit ordine essentiali ternitatez. ita ps linee vt accipit rōnem dualitatis. ꝛ dicitur bicubita. essentiali ordine p̄cedit aliam ptē vt induit rōnem ternitatis: ꝛ dicit̄ tricubita. Sic dico in ꝓposito. Si enq̄ ꝓsiderem⁹ formaz tepiditatis inq̄tum p̄cise est talis qualitas sic dico q̄ non p̄supponitur a calore inq̄tum calor talis forma est. qz tepiditas vt sic. ꝛ calor vt sic: sunt eiusdē rōnis oino: ꝛ nō plus vnū p̄cedit essentialiter aliud q̄ ecōuerso. Si autē cōsideretur qualitas illa que est tepiditas nō simpliciter. ſ vt induit rōnem numeri sic dicit̄ tepiditas illa p̄supponi. hoc ē calor tot graduū. ꝛ calor vel caliditas ōz eadem forma vt induit rōnem maioris numeri. ꝛ sic accipiēdo dico q̄ sicut bicubitū ordine essentiali p̄ceditur a monocubito: ita caliditas a tepiditate ꝛ nō alio modo. et sic ptz ad illud. ¶ Ad 2m dico q̄ sicut in sensibilib⁹ formis que induūt̄ p motuz est diuisibilitas: modo illo quo est in q̄titate. ita eodez modo ē diuisibilitas in ptib⁹ spiritualib⁹. ꝛ diuisibilitas etiā in infinitū. quia hoc cōuenit q̄titati. ¶ Ad 3m dico q̄ sic̄ in formis sensibilib⁹ imaginamur duplicem cōtinuationē vnā extensiuā p̄m quā coextēdit̄ suo subiecto: vt si aqua addit̄ aque ꝛ ꝓtinue oportet imaginari ꝓtinuationē cuiuslibet q̄litatis. ꝛ sic frigiditas cōtinuat̄ frigiditati. ꝛ de ista loquēdo non est dubium q̄ talis

cõtinuitas nõ est in charitate nec in aliqua forma que habet eẽ in ſbo inextẽſo ⁊ ſpũali ¶ Aliã autẽ imaginamur cõtinuationẽ in forma ſenſibili que nõ est ſm q̃titatẽ extenſiuã vt ſcz coextendat ſbo. ſed ſm apoſitionẽ graduũ eiuſdẽ rõnis. et iſta nõ est p̃ma. pbo qz que diſtinctis motibus acq̃runt illa ſunt neceſſario diſtincta huiuſmodi ſunt iſte cõtinuitates. Nam ex motu additionis q̃ fit quãdo addit aqua aque: fit ⁊ acq̃ritur cõtinuitas frigiditatis extẽſiua: ita q̃ maior est frigiditas. id ẽ. magis extẽſa. ſ nõ est intẽſior. ſi autẽ circa eandẽ aquã apponatur vel approximet ignis: fit diminutio frigiditatꝭ ꝯtinue non q̃tum ad primã ꝯtinuitatẽ: ſ q̃tuz ad 2am. ⁊ ſimiliter ſi ponat aliquid qđ põt intẽdere frigiditatez tũc cõtinuitas intẽſa que prius non acq̃rebatur: nũc acq̃ritur. ⁊ qz ſic ſunt i eadem forma diſtincte poterit vna. ſ. intenſiua inueniri in ſpũalib⁹ ⁊ non extẽſiua. ⁊ iſtã dico inueniri ⁊ eſſe in charitate. ¶ Ad 4m dico q̃ non est imaginãdũ q̃ vn⁹ q̃dus ſit i potẽtia ad aliũ gradũ. ſed ſicut quãdo linea ꝓtrahitur ſuperficies habẽs vnã ptem linee ẽ in potẽtia ad 2am: et non vna ps linee ẽ in potẽtia ad aliã. ita eodez modo qñ charitas augetur vna ps nõ est i potentia ad aliã. ſed volũtas totum recipiẽs quantam habet vnã ptem est i potẽtia ad aliã. ¶ Sz ſ ſũt aliq̃ diffi. ¶ Prima ẽ. qz nõ videt ꝓpter intenſionẽ forme: neceſſariũ tales gradus ponere. qz vnus angelus in pfectiõe excedit aliũ: et tales ptes nõ habet: nec tales gradus. ergo eodem modo dicet de charitate. Dico q̃ ſi angelus poſſet p motũ augeri nec⁹ ꝯcluderet q̃ haberet ptes ⁊ realiter diſtinctas. qz impoſſibile est motũ acq̃ſitionis terminare ad aliquid preexiſtens. augmẽtatio autẽ est talis motus. ¶ 2a diffi. Si iſti gradus in forma ſũt terminati vel ſiḡti ſm aliquã certã q̃titatẽ. dico q̃ nõ. ſed ſicut in ptibus ꝯtinui nulla est ſiḡtio in actu ſed in potentia. ſed qz ſunt vniformes ⁊ eiuſdẽ rationis. Ad placitũ est talia ſm intellectũ ſiḡre ſm q̃titatẽ quãcũq̃. Ita dico de gradib⁹ forme. qz ex ſe ſiḡtiui non ſũt. ſ ꝓpter vniformitatem in poteſtate noſtri intellect⁹ ẽ ſiḡre ſm maiorem vl̃ minorẽ quãtitatẽ. ¶ 3a di. est ãre prior p̃mo producit q̃ poſterior. Dico q̃ eſſentialis ordo nõ est inter iſta. ſed ſolũ accidẽtalis. ⁊ iõ non plus repuḡt p̃mo produci vltimo: ⁊ vltimo prius q̃ econuerſo. ⁊ ſic ad illud. ¶ 4a. di. ẽ. Si priores poſſunt deſtrui poſterioriḃ⁹ remanẽtibus. Dico q̃ ſic cũ vnus nõ dependeat ab alio. qz ſunt eiuſdẽ rõnis ⁊ oino vniformes. Jõo ſicẽ p̃mus ſine alijs põt eſſe ita alij ſine p̃mo ¶ 5a di. Qualis est iſta cõtinuitas q̃ ponis. Dico q̃ q̃ ſcit p̃cindere intenſionẽ ab extenſione facile est videre. nam iſta cõtinuitas est intẽſiua ⁊ nõ extenſiua. ¶ Ad cuiꝰ intellectũ est ſciendũ q̃ iſta ſunt eſſentialiter ordinata. ſ. homogeneitas. ꝓceſſus in infinitũ. acq̃ſibilitas p motũ. ⁊ ꝯtinuitas. Ordo autẽ iſtoꝝ pbat. Nam ex hoc pbatur q̃ aliq̃d homogeneũ est ex hoc q̃ est diuiſibile in infinitũ. vnde Aug⁹ querit quare corpꝰ est diuiſibile in infinitũ. ⁊ reſpõdet. qz totũ habet mediũ. ⁊ illud mediũ habet aliud medium ⁊ hoc ꝓſuadetur demõſtratiue ſic. quãdo ſunt aliqua eiuſdẽ rõnis ⁊ homogenea. q̃quid ẽ dõ mõſtrabile de vno ⁊ de alio. ſed i homogeneis totum ⁊ ps ſunt eiuſdẽ rõnis. ergo cum diuiſibilitas ſit demõſtrabilis de toto ſequit q̃ ⁊ de qualibet eius pte. ⁊ ſic quelibet ps ẽ diuiſibil'. ⁊ hoc pbatur ex homogeneitate ¶ Ex ꝟ autez q̃ homogeneũ est diuiſibile in infinitũ: ſeq̃tur q̃ illud est acq̃ſibile p motũ. quia ex quo in aliquo ſunt ptes infinite ⁊ diuiſibiles ſucceſſiue: ſeq̃tur q̃ illud est acq̃ſibile p motum Ex ꝟ aũt q̃ est acq̃ſibile p motuz. ſeq̃t q̃ ſit ꝯtinuũ: qz ſi non eſſet acq̃ſibile niſi per mutatiões que non poſſunt cõtinuari. qz ergo motꝰ non est niſi aliq̃d ꝯtinuũ. ſeq̃tur q̃ illa forma ad quaz ẽ motꝰ est ꝯtinua. ¶ Ex iſtis omnibꝰ apparet q̃ oportet ponere iſtam formã ꝯtinuã nõ autẽ ꝯtinuitate extẽſiua eo q̃ ſit in ſbo inextẽſo et indiuiſibili. ſed intẽſiua p̃ciſe. 6a di. Quia ex omnibꝰ iſtis videtur ſequi q̃ charitas poſſit p motũ acq̃ri cuz ſit diuiſibilis in infinitũ ⁊ cõtinua. ¶ Dico q̃ ei non repuḡt ex ſua natura ꝓpter intẽſionem quã habet ſiẽ ⁊ caliditas. ⁊ iõo poſſet adeo ſucceſſiue infundi. qz cum deus ſubito creat de facto dico q̃ est opoſitũ. Eodẽ modo dico dõ virtute acq̃ſita. qz caſus ſubito cauſat. ⁊ ſic q̃tum ad p̃muz articulũ. ¶ Ad tuz ad 2m difficile videt dũ ẽ vtrum iſti gradus ſint realiter diſtincti. ⁊ dicunt aliq̃ q̃ non: ſed cadũt omes in vnã actualem realitatẽ. qz ex diſtinctis in actu nõ põt fieri vnũ niſi alterũ ſit in potentia: ⁊ aliud i actu ¶ Cõtra hoc arguo q̃druplic̃iter. ¶ Primo ſic. Añ aliqua ſic ſe habẽt q̃ vnũ põt ꝓduci dõ nouo reliquo non ꝓducto: illa ſũt realiter diſtincta. ſed hmõi ſunt gradus iſti quos ponim⁹ in forma. ergo ⁊c. ¶ 2° ſic. quando aliqua ſic ſe habent q̃ vnuz põt deſtrui reliquo remanẽte: illa realiter diſtinguũt. Hec ẽ via potiſſima ad probandum diſtinctionẽ realẽ. ſed p̃mo q̃du remanente deſtruũtur poſteriores in diminutõe. ergo ⁊c. ¶ 3° ſic. Ubicũq̃ manẽt eadẽ p̃ncipia diſtinctiua in actu remanet eadẽ diſtinctio. ſ heceitates ſunt p̃ncipia diſtinctiua in actu oiuz graduũ eiuſdẽ ſpeciei. Nam gradus idẽ numero est cõiunct⁹ cum alijs. qui ſi eẽt ſeparatus maneret idem. qz maneret eadem heceitas et per

ꝓñs eadē distinctio. ꝓbo minorē. nā vnio sup-
addita cū sit q̄dam relatio nō variat hecceitatē.
¶ 4° sic. Q̄ñcūq; aliq̄d totum causat ab aliq̄b⁹
in actu oportet q causantia sint in actu: sed to-
tum i actu causat a ptibus sicut a causis mate-
rialibus. qz ip̄m cōstituit ex eis: z est in actu. g̃
ptes sūt in eo i actu. ¶ Ideo dico q ptes i linea
siue gradus i forma realiter distinguūt z actu
aliter. Ad ꝓbationē firmat dupl'r. ¶ Primo sic. Quia
illa realiter z actualiter distingui videt q̄bus
extrema ꝓtradictiōis realiter cōpetūt. s ptib⁹
z gradib⁹ multa extrema ꝓtradictionis realit
cōpetunt. ergo z c̄. ¶ 2° sic. Impossibile ē esse re
spectuz realē in actu nisi extrema sint in actu et
realiter. et si sit talis respectus q̄ requirat distin-
ctionē oportet q si sit in actu q extrema sint in
actu distincta. s totum est ex ptib⁹ vnitis. vnio
ergo quando totū ē in actu ipa est i actu. ¶ Est
etiā vnio talis respect⁹ q ipa non pōt esse nisi i
ter distincta. nam idē vniri sibiꝫ ꝑ icludit ꝛdi-
ctiōez. g̃ videt q exñte toto vnio realit z actu-
aliter sit q ptes erunt realiter z actualit distin
cte. ¶ Ꝛz ꝓra hoc instat q̄druplicit. ¶ Primo
sic. Ad non ē in actu sed tm̄ in potētia nō disti
guitur actu: sed tm̄ in potētia. sed ꝑm cōiter lo
quētes ptes in ꝓtinuo nō sunt nisi in potentia.
eodē modo de g̃dibus. ergo z c̄. ¶ 2° sic. Sicut i
ꝓtinuo sunt infinite ptes ita in forma sūt infini-
ti g̃dus. si ergo ponunt realiter z actualiter di-
stincti in ꝓtinuo quolibet: et in q̄libet forma. p
tes erūt infinite in actu. ¶ 3° sic. Quilibet g̃dus
charitatis ē charitas. si ergo infiniti g̃dus cha
ritatis sunt in aia realiter z actualiter distincti
seq̄tur q ibi erunt infinite charitates realiter z
actualiter distincte. ¶ 4° sic. Illō ñ potest ha-
beri ante diuisionē qō acquirit ꝑ diuisionez. s
multitudo acq̄ritur ꝑ diuisionē. ergo ante illa
ꝓtinuo nō erat. z sic post diuisionē numeralit
distinguūt. ergo añ diuisionē mtnime. ¶ Ad ꝑ-
mū dico q multa pōi in cōtinuo pōt itelligi du
pliciter. vno modo in actu existēdi. z sic simpli
citer cōcedo q ibi sunt multa i actu. alio modo
q in actu subsistēdi sic q vnūquodq; ꝑ seipm
subsistat. z isto modo dico q in cōtinuo nō sūt
multa nec infinita. sed sicut est vnum cōtinuū:
ita vnicū subsistens z non plura. Eodē modo
dico de forma. Sic ergo dico q ptes sunt i po-
tentia in cōtinuo non q̄dem q̄tum ad existēdū
sed q̄tum ad subsistendū solū ita q potētia est
ad plurificationē suppositoꝝ: non aūt ad pluri-
ficationē existentiū ¶ Potest tamē aliter dici z
in idem redit q ꝛz ptes non ponant in cōtinuo
actu diuise. qz sic esset ꝓtradictio. nam ꝓtinuū
non est nisi ex vnione ptium. dicere ergo ptes
diuisas in cōtinuo est idem dicere q ptes non
vnitas. ponunt tamen in cōtinuo pt̄es partes
actu distincte. z hoc declaro faciliter. qz q̃n sūt
aliqua que inter se habēt ordinē essentialē non
repugnat priori eē sine posteriori. distinctio et
diuisio sic se habēt. nam distinctio ordine essen
tiali p̄cedit diuisionē. oportet enī omnia diuisi
bilia ab inuicē esse distincta. qz nihil pōt diui-
di a seipo. ergo cum distinctione poterunt sta-
re ptes ꝓtinui in ꝓtinuo vnite z non diuise. et
tamē erūt distincte. z sic dico q in ꝓtinuo sunt
plura distincta: sed non diuisa. ¶ Ad 2m dico q
ꝑm iam dicta ad primū dicit q in ꝓtinuo sunt
infinite ptes z in forma etiaz infiniti gradus in
actu. p̄mo q̄dem in actu existendi et nō in actu
subsistēdi. scōo qz plura distincta z non plura
diuisa. ¶ Ad 3m dicit q qñ forma cū ꝫ qō ē forz
ma est ps alterꝰ forme z q̃si ptialis non ꝺr esse
forma simplicit nisi desineret esse pars. q̄libet
enī gradus cum hoc q est forma ē etiā ps alte-
rius forme. ¶ Ad 4m dico q positis extremis i
esse ponit relatio que est intrinsec⁹ aduenies. di
stinctio aūt ē huiusmodi. Ideo dico q nō plus
distinguūtur ptes post diuisionē q̄ ante: sicut
nec accipiūt eē. sed dico q ꝑ diuisionē ꝑsupo-
sita distinctiōe acq̄ritur respectus extrinsecus
aduenies. s. multitudo siue plalitas subsisten
tium que non ē respect⁹ intrinsec⁹ aduenies. s
solum extrinsec⁹. ¶ Sed ꝫ sunt di. ¶ Prima ē q̃-
lis est veritas istoꝝ graduū in forma. Dico q
est vnitas ꝓtinuitatis que stat cū distinctōe nu
merali que fit ꝑ hecceitates vl' ppꝛitates indiui
duales. exempluz in ptibus linee. cum ꝫ eni q
sunt realiter distincte ꝑ suas hecceitates stat cō
tinuitas extensiua. eodē mō ꝫ loquēdo de cōti
nuitate intēsiua. ¶ 2a di. est ꝺ diffinitiōe ꝓtinui
qz dicit cui⁹ ptes ad aliquē cōmunē terminuz
copulant. q̄s est ꝫ termin⁹ in charitate ad quē
talia copulant. Dico q duplicit pōt respōderi
Primo q hec ē diffinitio ꝓtinui extensiui z nō
intensiui. ¶ Ꝛz ꝓtra hoc est illud qō fuit dictuz
q ꝛz charitas in instanti causaret: tamen deus
posset eam ꝑ motū causare. tūc sic. Sicut mot⁹
ad q̄ttatē habet p̄ncipiū terminū z mediū i se
ipo. ita est in forma. qz cuilibet mutato esse cor
respōdet vnū indiuisibile sicut pūct⁹ cōtinuās
ptes linee sic mutatū esse ꝓtinuat ptes motus.
ita in ꝓposito videt. ¶ Potest etiā dici q sicut
in motu ad q̄ttatē ptib⁹ mot⁹ corrñdent ptes
forme z indiuisibiles indiuisibili. ita i motu ad
charitatē ps respōdet pti z indiuisibile indiui-
sibili suo modo. Prima respōsio ē facilioz. ¶ 3a
difficultas ē q cum natura specifica sit idē rea-
liter cū q̄libet g̃du: altoq̄n posset fieri charitas
sine aliquo gradu: qz semp esset prioz posito q
eēt realiter distincta. s posita idemptitate quō

distinguūt isti gradus. Dico q̄ sic̄ natura humana in diuersis indiuiduis aut sicut essentia diuina in tribus psonis p̄ter hoc q̄ essentia diuina est eadē natura numero in tribus suppositis. sed natura hūana est vna: nō tamē vna numero in plurib⁹. sic charitas est vna in plurib⁹ gradibus. ¶ 4ª di. Si isti gradus differunt ab hecceitatib⁹. Dico q̄ illud qđ addit gradus ad naturā specificā non est nisi hecceitas. q̄ indiui duū non addit ad naturā nisi hecceitatē. ⁊ ideo sicut hecceitas differt ita ⁊ gradus. ¶ 5ª di. Cuz multiplicato inferiori multiplicet supi⁹ si istiḡ dus quorū q̄libet est charitas q̄dditatiue ⁊ inter se sunt distincti. erunt multe charitates int̄ se distincte. Dico q̄ sūt multe charitates pciales. ⁊ ido nō possunt dici multe simpliciter. est autē solū vna totalis. ⁊ ideo solū vna simpliciter. ¶ Potest aliter dici q̄ distinctioq̄pollet p̄ dicato negatiuo: ⁊ tūc arguēdo est falla p̄ntis a destructiōe antecedētis. ¶ Quantum ad 3m̄ ptractandū. Utrū p̄existens charitas in augmēto corrūpatur. ¶ Dicunt aliqui q̄ sic. ⁊ hoc ideo. q̄ termini motus incōpossibiles sūt. sed charitas p̄existens est terminus a quo charitas que acq̄ritur: ē termin⁹ ad quē ergo aduenīēte charitate acq̄sita tāḡ termio ad quē charitas p̄existens corrumpit tanḡ termin⁹ a quo ¶ Sed ꝓtra hoc instat q̄druplicit̄. ¶ Primo ꝓpando habitū ad actū. ⁊ hoc sic. Naz de⁹ potest augere charitatē in eodē instanti in quo quis merer augmētū charitatis. sed p quocūq̄ instanti ē actus meritor⁹ ē charitas que est p̄ncipiū act⁹ ergo in eodē instanti erit gradus q̄ datur ꝓpt̄ meritū: ⁊ gradus ꝓpter quē ille actus est meritorius. Et sic simul stabūt termin⁹ a quo ⁊ terminus ad quē. ¶ 2° sic Naz de facto videtur q̄ deus auget charitatē in eodez instanti in quo q̄s merer sicut in eodē instanti in quo q̄s meretur charitatē de cōgruo in eodē instanti infunditur ei. ergo ⁊c̄. ¶ 3° sic. Quecūq̄ possunt esse vel sunt simul p eodem instanti possunt esse simul p eodem tēpore. sed loquēdo de ⁊tutib⁹ moralib⁹ p̄existens et aduenies possunt eē et stant simul p aliquo instanti. ergo ⁊c̄. Maior patet q̄ que sunt simul p vno instāti ex suis rationibus formalib⁹ non repugnāt. quecūq̄ autem sunt talia que ex suis rationib⁹ formalib⁹ non repugnāt simplicit̄ sunt cōpossibilia Ubi. ꝓbo. Causa in actū est simul cuz effectu in actu modo actus est causa habit⁹ ⁊ augmēti habit⁹ ergo act⁹ ⁊ gradus habit⁹ aduenīēs stāt simul similiter actus ē ab habitu p̄existente causat⁹. ergo habitus p̄existens et actus a b eo causatus simul stant. ¶ Tūc sic. Habitus p̄cedens et actus sunt simul. ⁊ actus ⁊ habitus aduenīēs sunt simul. ergo ⁊c̄. ¶ 4° sic. Nam volūtas per actū suum potest intēdere ⁊ remittere actuz intelligendi sicut impare ⁊ non impare. cum aūt actus iste p quē intendit̄ sit simul cū gradu ad ueniēte. q̄ p euz induceret: ⁊ ꝓstat q̄ aliq̄d est cum illo gradu volūtatis q̄ inducit̄ p euz. q̄ si non tunc actus volūtatis esset circa ignotū. ergo simul cuz actu volūtatis stat actus p̄mus ⁊ sequens. ¶ 2° arguo ꝓpando actum ad habitū et hoc ꝓbo. Nā si semp corrumperet̄ p̄existēs sequeret̄ q̄ magis merer̄ homo in actu remisso q̄ intenso. hoc est falsū ⁊ impossibile. ergo illō ex quo seq̄tur. ꝓbatio cōsequētie. Nam cuicūq̄ actui meritorio debet̄ augmentū charitatis ponat̄ ergo charitas acq̄sita p multos act⁹ intensos sequat̄ actus remissus p te cuz tota charitas p̄existens corrumpat̄: ⁊ nou⁹ gradus inducit̄ q̄ excedit totā aliam. cum p multos act⁹ p̄cedētes intēsos non fuerit ille actus intēsus acq̄situs. ⁊ p remissum sic seq̄tur. ergo ⁊c̄. ¶ 2° sic. Nam i actibus ⁊tutum moraliū ⁊ naturaliū ex q̄bus ipe ⁊tutes augent̄: prior p̄t esse intensior ⁊ posterior remissior. sed cū p posterior rem fiat augmentū prioris seq̄tur idem. ¶ 3° sic. Nam ⁊tus est p̄ncipiū actus augmēti cum ergo effectus non possit excedere causam suā nō poterit charitas scōa aduenīēs esse perfectior charitate p̄existente que est ei⁹ causa. ¶ 3° p̄ncipaliter arguit̄ ex ꝓtrarijs. ¶ Primo sic. nam calidū remittens frigidū p te inducit calorē ⁊ corrūpit frigus ⁊ simul inducit. Nā sicut i augmētatione totū p̄existens corrūpit̄ ⁊ nouū induit duū fit. sic erit in diminutiōe q̄ totū p̄existens corrumpit̄: ⁊ ab eodē agente nouū indiuiduū generabit̄. ⁊ sic calidū simul inducet frig⁹ ⁊ caliditatē qđ est falsū. ¶ 2° sic. Eodem modo quo cōcedit̄ magis ⁊ minus in accidētibus negare in sbijs. sed ille modus nō negat̄ in sbijs q̄ aliq̄d minus pfectum corrumpat̄ ⁊ pfecti⁹ inducatur. ergo ⁊c̄. ¶ 3° sic. Ipimet cōcedūt q̄ quis ad approximationē a seq̄tur b ꝛcludit̄ cuidēter q̄ a est causa b. cū ergo ad approximationē cali di remittat̄ frigiditas: et hoc non fit sine noua frigiditate inducta seq̄tur ⁊c̄. ¶ 4° sic. Inter illa que sunt eiusdē speciei impossibile est esse ordinē eminētie. sed si indiuiduū p̄existens sic se habeat ad indiuiduū sequens seq̄tur simpliciter q̄ inter illa est ordo eminētie. ¶ Ultimo arguit̄ p̄ncipaliter sic Nam ipimet ꝓcedunt q̄ sicut p̄existens qualitas corrumpit̄ in aduentu alterius. ita ipi cōcedūt q̄ hoc etiā est in aduentu q̄titatis molis. ¶ Ex hoc sequunt̄ q̄ttuor inconuenīētia. ¶ Primū est q̄ oia accidētia sensibilia continue variabunt̄ in homie. nam semper homo crescit ⁊ decrescit. ⁊ p ꝑns ꝓtinue muta

tur ꝯtitas. ⁊ sic ꝑ ꝓñs mutant oñia accidētia fundata in ꝯtitate. ¶ 2m ē ꝙ ad additionē vnius gutte aque i mari mutabit tota ꝯtitas maris. quia ē maior ꝯ ante. ⁊ sic addens guttam ageret in ꝯtācunq; distantiaz. qz in alia parte maris. ¶ 3m est istud ꝙ in sacramēto eucharistie non remanebit corpus xp̄i nisi ꝑ momentum: nam species continue cōdensant ꝓpter euaporationē cōtinuam. sed ꝓdensatio est minoratio ꝯtitatis. minoratio autē ꝯtitatis necessario ē destructio vl̄ p̄supponit destructionē ꝯtitatis p̄existentis. sed quādocūq; ꝯtitas minoratur vel ꝯtitas eadez numero mutat non remanet corpus xp̄i. sequit ergo ꝙ non remanebit nisi p̄ instanti. ¶ 4m est istud scz ꝙ agens pḣicuz ꝑ duceret accidens sepatum. Agens enī naturale p̄t rarefacere species illas ꝯtitas tamen vna non p̄t esse sb̄m maioris ⁊ minoris. qz non manet eadē. ꝫ ⁊c. Sz hic est diffi. si optet p̄m istas ponere in quolibet momēto nouā ꝯtitatē. Dico ꝙ sic: qz in vno mutato esse vel habetur noua forma: ⁊ existit ꝑ illo ⁊ ꝑ alio vel non. si nō qua rōne in vna habetur noua forma eadē ratione. ⁊ in alia habetur alia forma. ⁊ sic tot noue forme ḡt momenta Si dicas ꝙ noua existit plus ꝯ in momēto: ergo ꝑ duo. cuz ergo inter quecūq; mutata esse sit motus medius et inter quecūq; medium sit duratio: sequit ꝙ illa ꝯtitas manebit ꝑ tempus: ⁊ tamē cōtinue augef: qd̄ est cōtra opinionem. vel si in scdo acquisita ē alia portio que p̄ius non erat. ergo illa que erat in p̄iori momēto: ⁊ illa que est in posteriori erūt cōpossibiles: qd̄ est cōtra opinionē. ⁊ sequūtur multa incōueniētia. ¶ Primū est ꝙ vltima adueniēs erit infinita. naz quādocq; fit augmentum ꝑ ptes eiusdē ꝯtitatis si vadat tale augmentū in infinitū vltima erit infinita. sic in ꝓposito. ergo vltima erit infinita. ¶ 2m qz continuū cōstabit ex indiuisibilib9. nam ꝯtitatiua i nouatio semp fit in instanti. ⁊ in illo iter medio inter instās ⁊ instans p̄t acquiri aliqd: sequit ꝙ ꝯtitas erit cōposita ex indiuisibilib9. Si dicas ꝙ idem videt sequi de irradiatōe instantanea solis. Dico ꝙ irradiatio solis ē cōtinua eodem modo quo intelligim9 ꝙ motus est ꝯtinu9 ergo non valet instantia de irradiatione solis. ¶ 3m erit augmētatio non erit motus: sed mutatio. qz motui semp corresp̄det termin9 itrinsecus. sed nulla quātitas est que coexistat motui sed p̄cise mutato esse: ⁊ in instāti. ergo ⁊c. ¶ 4m est ꝙ motus non cōmensurabitur termio eo ꝙ non sunt in eadez mēsura. nā motus est in tempore. termin9 autē siue ptes termini semp sunt in instanti ⁊ p̄cise. ergo nō ē cōmēsuratio ¶ Ad rōnem ꝓpositiōis oppositе dicit ꝙ ibi sūt duo termini positiui quorū vnus depditur ⁊ alius acq̄ritur: non tamē sunt isti termini aliqua forma mior: ⁊ aliqua forma maior: sed actualitas quā pdit minor est termin9 a quo. ⁊ actualitas alia acq̄sita cum alia est termin9 ad quē. ¶ Sed solutio non satisfacit. qz cum hec actualitas sit accidēs quoddā. videt eedez difficultates remanere que p̄us erāt de charitate. Dicitur ab alijs ꝙ termini istius mot9 sunt pfectuz ⁊ imp fectum. sed hoc non valet. quādo enī itur ꝺ̄ imp fecto ad pfectum nihil positiuū depdit. Dif ficultas autem ratiōis stat in hoc ꝙ aliqd̄ positiuū depditur. ¶ Dico ergo ad rōnem ꝙ cū gradu p̄existente stat p̄uatio gradus sequentis. et qz i omni ꝑ se mutatiōe termini ꝑ se sunt p̄uatio ⁊ forma. lz forte istis aliqua ꝑ accidēs ꝓiungimur. Dico ꝙ p̄uatio est termin9 a quo ⁊ gradus est termin9 ad quē: ⁊ ista sūt incōpossibilia sed termin9 a quo ⁊ ad quē positiu9 vt duo gradus. scz p̄cedens ⁊ subsequēs sūt cōpossibiles ¶ Actum ad quartū difficile ꝑ tractandū. scilz vtrū illud qd̄ aduenit ⁊ illud qd̄ acq̄ritur ꝑ augmentuz sit charitas sicut p̄ior erat. ita ꝙ charitas ita vere de eo p̄dicet sicut de primo. ¶ Et ꝯtum ad hoc dico ꝯttuor conclusiones. ¶ Prima est ista ꝙ scz in augmēto charitatis nouus gradus acquirit. qz vt determinatum est augmentum charitatis fit ꝑ ḡdus. ad gradū aūt p̄existentem non p̄t augmentuz terminari. ergo ad nouū terminabit. ¶ 2a est ista ꝙ ibi ratio formalis vere i isto gradu aduenięte reperta ꝺ̄ nouo non acq̄ritur. quia eadem q̄ditas p̄fuit totalis in gradib9 p̄cedentib9. qz sunt eiusdem rōnis ⁊ q̄ditatis formalis. ¶ 3a est ista ꝙ hecceitas talis gradus de nouo aduenięt ꝺ̄ nouo inducit. nam oēs gradus numero distinguūt ꝑ hecceitates. hecceitas aūt istius gradus aduenientis non p̄fuit. ergo ⁊c. ¶ 4a est. ꝙ ista. s. hecceitas de nouo acq̄sita non est formaliter charitas. qz nullum diuisū formaliter includit in diuidēte suo. sed natura specifica ꝑ hecceitates diuiditur ad modum generis in indiuidua. ergo i eis non includit. ¶ Sed cōtra istas ꝓclusiones instat q̄druplicit. ¶ Primo sic. qz pducto forte pducit homo ꝑ locū a pte subiectiua. cuz ergo q̄libet gradus aduenięs sit indiuiduū charitatis. seq̄tur eodē mō ꝙ ipo pducto pducat charitas ꝑ locum a pte subiectiua. ¶ 2o sic. Videt enī ꝙ nec p̄m9 nec scūs nec aliq̄s ḡdus charitatis pducat p̄m rōnem formalē vel pduct9 fuerit post Abel. qz ratio formalis fuit in eo p ducta ⁊ stetit. ergo impossibile est ꝙ postea fuerit pducta. ¶ 3o sic qz videtur ꝙ nō est ḃ p̄m p̄dicta augmentū charitatis. qz posito gradu p̄mo nulla charitas acq̄ritur. sed sola hecceitas.

cum ergo ex appositõe hecceitatis sola hecceitas augeatur: ⁊ non charitas videtur sequi icõueniens. ¶ 4° sic. Nam in homogeneis ſm dicta supius quelibet p se pars habet rõnem forme sicut totum. qz ps ⁊ totum sunt eiusdem rõnis ⁊ si totũ pducaꝫ charitas pducit. ergo eodez modo si q̃cũq; gradus pducaꝫ. ¶ Ad primum dico q̃ homo non est vltimate abstractum. et ideo multa possunt dici de eo que non dicerẽt de eiusdez q̃ddítate sicut pduci ⁊ talia. similiter dico de charitate. vnde charitas in scõo g̃du pducitur non tamẽ eius q̃ddítas. ¶ Ad 2m dico vnifozmiter loquẽdo q̃ sic̃ charitas vtrobiq; pducit. ita eodẽ modo negãdũ est posita in Abel q̃ q̃ddítas amplius pducit. tamen bene põt cõcedi q̃ q̃ddítas charitatis pducit vt i hoc. ¶ Ad 3m dico q̃ mlta p̃dicamẽta attribuunt nature q̃ non cõueniũt ei p solaz q̃ddítatẽ sed p suas hecceitates: sicut distingui numeraliter. ⁊ ita de mltis alijs. Eodẽ mõ põt dici õ augmẽtatiõe. ¶ Ad 4m dico q̃ hecceitas formalit̃ ñ ẽ formalit̃ charitas. ſ g̃d' cõstãs ex hecceitate ⁊ g̃du vel forma illud totũ est indiuiduũ charitatl. ⁊ hoc totũ est p̃cise qõ generat: et õ nouo acq̃ritur. Ideo dico q̃ qñ charitas augeꝫ non acq̃rit natura specifica q̃ perat. sed totº g̃dus acq̃ritur rõne ppzietatis. ¶ Sed dicis q̃ etiam charitas augeꝫ non p charitatem sed p cõcharitatẽ. Dico q̃ dictum illius doct. scz Aureoli si sic intelligaꝫ q̃ gradus ille aduenies ẽ charitas. non tamen rõne illius quod p̃cise õ nouo venit qõ ẽ hecceitas. sed est solũ cõcharitas ⁊ nõ charitas. Dico q̃ p istum modũ põt bene intelligi q̃ hecceitas nõ est formalit̃ charitas. ſ tamẽ bene p̃t dici satis ppzie cõcharitas eo q̃ ad idem genus: ⁊ ad eandẽ spẽm ad quã pertinet charitas ⁊ ipa ptinet. reductiue tm̃. ¶ Sed ꝟ occurrũt aliqua dubia. ¶ Pzimũ ẽ. Quomodo põt stare gradus p̃existens cũ p̃uatione opposita gradui alteri aduenieti cũ p̃uatio respiciat formã ⁊ forma g̃dus aduenietis iã habeꝫ. Dico q̃ habẽs vnũ gradum iam non habet p̃uationem nature specifice: qz naturã specificaz in se habet. sed p̃cise habet p̃uationez illius qõ aduenit ⁊ non habiti. ⁊ illa ẽ p̃uatio hecceitatũ qz ille p̃cise non habenẽ. ¶ 2ª di. ẽ. Si in quolibet mutato esse augmenti acq̃ritur aliqua portio forme augmẽtabilis. Dico q̃ non: qz quelibet portio forme est forma: ⁊ si in mutato eẽ acquiritur in instãti forma acq̃reretur. dico ergo q̃ non est imaginandũ q̃ aliquis gradus caloris acq̃ratur in aliquo mutato esse seu momento. qz sicut totus calor ꝓstans ex talibus nõ induceretur in tẽpore. sed p̃cise calor vel eiº gradus p motum acq̃ritur. Intelligendũ tamẽ q̃ isti gradus in forma habẽt quadruplicẽ vnitatem q̃uis ipi essent sepati ab oñi subiecto: ita q̃ nullam illarũ vnitatũ habent a sbo i augmẽto. ¶ Pzima vnitas est indiuisiõis. lz enim sint distincti: non tamẽ diuisi sicut sunt charitates duarũ aiaꝝ. ¶ 2ª ẽ vnitas cõpositiõis. Nã ois forma cõponiꝫ ex suis gradibº sicut omne continuũ ex suis ptibº lz nõ sit talis cõpositio q̃lis ẽ iter ens actu ⁊ ens in potẽtia. ¶ 3ª vnitas ẽ cõtinuitatis. qz lz non habeãt vnitatẽ extensiuaz que debetur q̃titati molis. habent tamen cõtinuitatẽ intensiuã nam extrema sũt vnum: ⁊ nõ nisi rõne talis cõtinuitatis. ¶ 4ª est vnitas homogeneitatis. qz sũt eiusdẽ rationis formalis. Nã q̃libet gradus charitatis est charitas non charitas q̃ ẽ totum: sed charitas que vniuocebº de eis ⁊ de toto: sicut patz de aqua. ¶ Ad argumentũ in p̃ncipio patet.

Distinctio. XIX. Questio. I.

Circa. xix. distinctionẽ q̃tinuando quero. Utrũ charitas sit augmẽtabilis in infinitum. q̃ sic. Charitas nunq; excidit ſm apl'm. ſ oñe qõ finiꝫ excidit. ergo ⁊c. ¶ Cõtra ſm Jo. Charitas dei pfecta est in nobis. ¶ Hic introducũt q̃ttuoz dicta pbabilia ¶ Pzimũ est q̃ charitas i aia nostra: lz non sit augmẽtabilis in infinitũ ſm ptes equales q̃titatis. est tamẽ augmentabilis in infinitũ ſm ptes eiusdẽ ppoztiõis ¶ 2m dictum ẽ q̃ charitas sepata est augmẽtabilis i infinitũ ſm ptes eiusdẽ q̃titatis eo. ſ. mõ quo repugnat charitati q̃iũcte. ¶ 3m dictũ est q̃ charitas põt augeri illo modo i infinitũ. ſ. ſm partes eiusdẽ q̃titatis q̃ ipa põt causari ⁊ esse infinita. ¶ 4m dictuz ẽ simile huic q̃ charitas sepata põt esse de potẽtia dei absoluta infinita actu ¶ Qztuz ad p̃muz dictum anteq̃ ꝓbetur p̃mitto vnũ q̃ oñe q̃tinuũ lz p partes equales possit cõsumi sicut celum ⁊ qõcunq; cõtinuũ q̃tũcũq; magnũ p ptem q̃tũcũq; minimã aliquoz tiens diuisum cõsumi: põt tamen hoc nõ obstãte ipm q̃tinuũ per ptes eiusdẽ ppoztionis non põt q̃sumi. qz si sint duo monocubita accipias mediaz ptem. ſ. monocubitatẽ: ⁊ postea mediã medij nũq; venies ad finẽ. Ita dico i augmẽto q̃tũ si fiat augmentũ p ptes eiusdẽ q̃titatis q̃ cũq; minimas. põt tamẽ augmẽtari q̃ excedet q̃titas aucta omnẽ aliã q̃titatẽ. sed loquendo õ augmẽto p partes eiusdẽ ppoztionis non ẽ sic. exemplũ Accipiãꝫ duo monocubita q̃ęq̃ diuiditur de vno põt alteri addi. cuz ergo diuisio vnius vadat i infinitũ p ptes eiusdẽ ppoztionis: ⁊ tamen nunq; cõsumitur. Eodẽ modo augmẽtatio alterius ibit in infinitũ p appositio

nem earū partiū diuersaꝝ ab alio: ⁊ tamē nūq̄ attingeret ad q̄titatē duoꝝ monocubitoꝝ sic patet. Hoc viso ꝓbo ꝑmū dictū ⁊ ꝑmo quo ad ꝑmam ptem sic. Omnis natura finita habet capacitatē finitā. sed voluntas ē natura finita. ergo ei⁹ capacitas est finita. sed omnis capacitas finita pōt adequari p ptes finitas. quia capacitas finita p̄t mēsurari p aliquā q̄titatē aliquotiens sumptaz. igit̄ poterit adequari per ptes eiusdē q̄titatis ꝓportionabiliter sūptas. Exē plū vas est determiate capacitatis: ⁊ finite coꝛ poꝛaliter loquēdo. ⁊ ideo replet̄ aliq̄bus ptib⁹ determinatis. q̄ autē volūtas ⁊ q̄libet alia potentia sint finite capacitatis ꝺ se patet. ergo augmētando charitatē per ptez eiusdē quātitat̄ erit deuenire ad aliquid vltra quod ipa voluntas nō poterit recipe. Nunc ꝓbo scdam ptez illius dicti. s. q̄ ꝑm ptes eiusdē ꝓportionis poterit charitas ꝯiuncta augeri in infinitū. ⁊ hoc euidenter ꝓbo sic. Supposito q̄ volūtas poterit recipe charitatē. x. graduū diuidat̄ illa charitas: ⁊ ponatur in illa voluntate solum charitas. 5. graduū Arguo sic. Quicūq̄d auferr̄ ꝑ diuisionē a charitate q̄nq̄ graduuz poterit addi alteri charitati q̄nq̄ graduuz que ē i volūtate nam hoc nō repugnat volūtati. qꝛ totam eā poterit recipere. ergo ⁊ quodlibet sui. nec repugt ipi charitati i se. patet ergo illa ꝓpositio. ꝗ posint infinite ptes auferri ab illa charitate q̄nq̄ graduū semp accipiēdo ptes eiusdez ꝓportionis. ergo infinite ptes eiusdē possunt addi charitati que est in anima vel in volūtate. ⁊ sic ei⁹ augmentū erit isto modo ad infinituz. ¶ Oba. satis nota est. Obi. ꝓbo q̄ scz charitas q̄nq̄ g̃ duū sit diuisibilis in infinitū. quia qū̃ aliq̄ sunt eiusdē rōnis formalis q̄cūd cōpetit ꝑ se vni: inest ⁊ alteri. sed tota ista charitas ⁊ quelibet ps eiusdē sunt eiusdē rōnis formalis. ergo cum divisibilitas ꝯpetat ꝑ se in scdo mō ipi charitati toti sicut naturalis eius aptitudo. seq̄tur etiaz q̄ cōueniat cuilibet eius pti. et sic quelibet ei⁹ ps erit diuisibilis sicut eius totuz. ergo ⁊c. ¶ 2° ꝓbatur illō sic. Omne homogeneū ex eo q̄ tale ē diuisibile in infinitū. ꝗ charitas q̄nq̄ g̃duū est q̄d homogeneū. ergo ipa erit diuisibilis i infinitū. ⁊ sic habet̄ ꝓpositū. ¶ 2m ꝑncipale ꝓbatur sic. s. q̄ charitas non possit augeri in infinitū ꝑm ptes eiusdē quātitatis. Quia oīs causa finita pōt habere effectuz ita adequatū q̄ vltra illū non pōt ꝓcedere. sed volūtas q̄ est causa est finita. ergo cum ipa sit causa charitatis i genere cause materialis necesse seq̄t̄ q̄ ipa poterit habere charitatē aliquā sibi adequatā in rōne effectus. Hoc autē nō obstāte dico q̄ charitas sepata pōt augeri in infinitū. qꝛ charitas pōt multiplicari i infinitū ita q̄ sint indiuidua infinita charitatis. ⁊ illa oia vnibilia sūt. ꝗ indiuidua infinita vnius forme: si vniant̄ faciūt infinitū. ergo illa charitas ē infinita. Oba. ꝓbo q̄tum ad vtrāq̄ ptē sui. ꝓximo qꝛ indiuidua infinita charitatis possunt a deo creari. Nā cōstat q̄ deus infinitas alias pōt creare sicut si ponetur modū durare in infinitū: sed cuicūq̄ anime pōt deus infundere charitatē. ergo pōt infinita indiuidua charitat̄ causare. hec oīa sūt euidentia. sed ꝙstat q̄ deus illas charitates p̄t separe. qꝛ sepat accidētia sensibilia. g̃ ⁊c. Nūc ꝓbo scdaz ptem. s. q̄ sint vnibilia sic Quecūq̄ sunt eiusdē rōnis formalis ḳcād est demōstrabile de vno: vt sic ē demōstrabile de alio. ꝗ oia illa indiuidua sunt eiusdē rōnis formalis. naz sunt eiusdē speciei. cum ergo vnibilitas pōt de vno demōstrari poterit de quolibet illoꝛuz demonstrari. Oba. patet. Obi. declaro. nā quelibet ꝓpria passio pōt vniri ei cui⁹ est ꝓpria passio. ꝗ aptitudo naturalis ē ꝓpria passio illi⁹ cui ꝙuenit. ergo aptitudo naturalis ad vnionē est ꝓpria passio cuiuslibet illoꝛū indiuiduoꝝ. ⁊ ꝫ pōt sic argui. Quot charitates pōt deus ꝓducere pōt vnire. sed infinitas pōt ꝓducere. ergo infinitas pōt vnire. sed infinite si vniant̄ faciūt vnā infinitā. ergo pōt deus facere vnā infinitā ¶ 3m dictū ꝑncipale. s. q̄ posito q̄ deus pōt charitatē illā in voluntate in infinitū augere p istū modū q̄ dictus est. sequit̄ q̄ deus vnā charitatem infinitā actu pōt causare. ⁊ ꝓbo sic ꝓximo. Quecūq̄ sunt a deo ꝓducibilia sunt simul ꝓducibilia vbi eis non repugt̄ siltas. cum g̃ gdibus charitatis non repugt̄ siltas: ⁊ ipi infiniti p̄nt a deo ꝓduci. sequitur q̄ infiniti possunt a deo simul ꝓduci. ꝗ quoscūq̄ pōt simul ꝓducē pōt vnire. ergo deus pōt vnire infinitos. et sic erit infinita charitas in actu. ⁊ hoc totū. seq̄tur qꝛ de⁹ pōt infinitos ꝓducere si ē augmētabilis i infinitum. ⁊ ipi infimul nō repugnt esse. g̃ ⁊c. ¶ 2° sic. Si volūtas pōt charitatē recipere que existēs i volūtate posset i infinitū augeri posset de⁹ charitatē actu infinitā i ea causare ꝓbatio qꝛ cuicūq̄ cause create pōt effect⁹ adequat⁹ dari. cum g̃ effect⁹ adequat⁹ volūtati sit charitas augmētabilis i infinitū: ⁊ ipa ē causa materialis respectu charitat̄ si ipa posset recipe in infinitū. seq̄tur q̄ deus charitatē infinitaz poterit causare. Cōfirmat̄ eadē ꝙntia: qꝛ q̄titū ꝙuenit i talib⁹ esse in potētia tantū cōtingit esse in actu. qꝛ vnū nō necessario p̄cedit aliud sicut ē i diuisione ꝙtinētie i qua semp vna diffinitio stat cū potētia necessario ad vlteriozē. sic nō ē ꝟ. ¶ 4m dictū ꝑncipale. s. q̄ charitas sepata p̄t augeri in infinitū q̄ ipsa posset eē ꝺ potētia dei absoluta

infinita. ꝓbatur quia quot potest ꝓducere pōt actu vnire. ꝫ infinitas potest ꝓducere actu. ergo ⁊ vnire actu. Tunc sic. Omne illud qđ̄ constat ex ptibus q̄̃titatiuis infinitis siue q̄̃titate molis siue virtutis omne tale ẽ infinitū. sed ista charitas ꝓstaret ex infinitis gradib⁹. ergo ipa esset actu infinita. ¶ Sed contra hoc instaṫ qua dupliciter. ¶ Primo contra ꝓmū sic. Impossibile videṫ q̄ alicui creato limitato fiat apposi-tio infinitar entitatū quarū q̄libet dicat pfecti onē simplicit̄ q̄n excedat duplū suū vel triplū ⁊ sic cum p augmentū p ptes eiusdem ꝓpor-tionis fiat appositio infinitorū entiū q̄ infinitorū graduū quorū q̄libet dicit pfectionē simplicit̄ impossibile videtur q̄ illud cui fit talis additio sic stet citra duplum vel triplum q̄n illud neces sario excedat in pfectione. ¶ 2° contra scōm sic. Naz si charitas separata augmentaṫ aut illa au-gmentatio est motus aut mutatio. non est mo-tus. q̄ sine mobili esset quod est falsuz. nec mu tatio. quia mutatio diffinit̄ per sbm. hic nullū sbm est. ergo ⁊c̄. ¶ 3° cōtra tertiū: q̄ non videṫ q̄n forma in voluntate sit augmētabilis in infi-nitū. quia nō rōne forme. quia separata pōt. nec rōne agentis eodē̄ modo. nec rōne capacitatis voluntatis. quia ipa augetur ex augmēto cha ritatis. ergo nulla causa videtur. ¶ 4° cōtra q̄r tum sic. Naz omis pfectio simpliciter est deus si ipa sit infinita. sed ipa charitas ẽ pfectio sim-pliciter ⁊ p te pōt eē infinita. ergo ista charitas erit deus. ⁊ sic aliquod creatū est deus. ¶ Ad p̄ mū dico q̄ sicut in ⁊tinuo patet q̄ si fiat apposi tio ꝫm ptes eiusdē̄ ꝓportionis in infinitū nūq̄ pōt illud cui apponitur excedere duplū suum. Similiter dico ꝺ pfectionibus simplicit̄ q̄ nūq̄ q̄̃tūcunq̄ ꝓcedat pōt excedere. Nam a q̄̃t-tuor palmis auferas ꝫm ptes eiusdez ꝓportio nis: ⁊ apponas alijs q̄̃ttuor nō poterunt illa q̄̃t-tuor q̄bus fit additio attigere ad q̄̃titatē octo qđ̄ duplum est ad q̄̃ttuor. sic dico in ꝓposito ꝺ additione ista. ¶ Ad 2m dico q̄ illa additio vel augmētatio quātita tis pōt esse motus quādo scz fit i tempe vel mutatio quādo scz fit in instā ti. deus autē potest ⁊ in tempe ⁊ in instāti ꝓduc cere talia ꝓmanentia sicut vult. ¶ Ad illud qđ̄ dicitur q̄ tunc esset motus sine mobili Dico q̄ hoc non apparet mihi incōueniens siue eni acci piatur motus p formā fluente siue p fluxu for-me. semp sicut deus potest facere formam sine subiecto ita fluxum eius. ¶ Si dicatur q̄ mot⁹ ẽ fluxus. ergo oportet assignare isti fluxui sub-iectum. Dico q̄ iste fluxus pōt poni i forma si-ne vlteriori subiecto ita q̄ forma sit illud quod fuit. sicut dictum est de motu: ita dico de muta tione q̄ pōt eē sine subiecto. ¶ Ad 3m dico q̄ ex parte potentie est impedimentū q̄ scz non pos sit in infinitū ꝓcedere. q̄ scz limitatio capacita tis. nec pōt fingi q̄ capacitas augeatur nisi sba augeaṫ: q̄ vel est sba vel ꝓpria passio. sed pro babiṫ alias q̄ sba non suscipit maius vel min⁹ ¶ Ad 4m di. q̄ charitas ẽ pfectio simplr̄ et da-to q̄ eēt infinita illa infinitas nō est nisi ꝫm q̄d ⁊ non simpliciter. naz si infinitas sit simpliciter est trāscēdens nec est alicui⁹ generis. ꝫm q̄d ta men infinitas non oportet q̄ excedat suū gen⁹ vel exeat sicut infinita aqua si eēt non eēt infini ta simpliciter. naz adhuc vna scintilla ignis ex cederet suā pfectionē q̄̃tūcunq̄ infinitā. Simi liter voluntas ipa que est sbm charitatis tota i finita charitate esset melior. deus autē et oīs pfectio que deus est tali infinitate infinita q̄ ex cedit omne aliud ⁊ illa infinitas non est ꝫm q̄d sed simpliciṫ ¶ Sed h̄ sūt alique diffi. ¶ Prima Utrū charitas separata possit eē alicuius actus elicitiua vel alicui⁹ opationis. Dico q̄ non: q̄ quādo est aliquis essentialis ordo iter aliquas causas in causando impossibile est alteram tm̄ augeri q̄ possit in effectū sine altera. Charitas autē sicut ⁊ q̄libet habitus est causa essentialiṫ ordinata ad potentiā in qua infinita esse nō p̄t et sic q̄̃tūcunq̄ sit infinita causare non potest. ¶ 2a di. quia naturalis aptitudo videtur neces-sario sequi illud cui⁹ est cum ꝫm p̄dicta supius ipa sit ꝓpria passio ei⁹ cui cōpetit. sed inheren tia ẽ aptitudinalis passio charitat̄ vel cuiuscū-q̄ accidētis. ergo cū illa charitas infinita sit ac cidens sibi cōpetit inherētia. sed ꝫm p̄dicta h̄ ẽ impossibile. q̄ repugnat cuicū q̄ susceptiuo cā recipe eo q̄ omne receptiuū est finite capacita tis. si autē esset receptibilis necessario aliquid. esset respectu eius receptiuū ⁊ nullus est. ergo ⁊c̄. ¶ Dico q̄ illa charitas habet naturalē apti tudinem ad inherendum. nam sicut ꝓus dictū fuit ipa posset diuidi in infinituz siue in finitas ptes: ⁊ quelibet illarū ptiū posset inherere cui-libet anime. Si dicaṫ q̄ tota simul non pōt in herere. Dico q̄ omne absolutū qđ̄ ẽ in illa cha ritate pōt inherere. ⁊ talis aptitudo p̄cise ẽ pas sio absoluti illius qđ̄ est in charitate. ⁊ ideo suf-ficit q̄ q̄̃tum ad totum absolutū q̄ talē habet aptit udinem ad inherenduz saltē plurib⁹. ¶ Il lud aūt q̄ est supra omne absolutū rōne cuius sue ptes dicunt̄ vna charitas nō oportet q̄ ap titudo ad inherendū sibi ꝓuentat. q̄ ipe ẽ solū q̄dam respectus vnionis ptis ad ptem. ⁊ ꝺ isto mō non ẽ curandū ¶ 3a di. Si ex hoc q̄ ponitur q̄ potest augeri in infinitū. Utrū deus videat q̄libet gradū i infinitū Doctor noster videt dicere q̄ sic. vnde ipe dicit q̄ si de⁹ possit mul-tiplicare spēs i infinitū de⁹ videt spēs infinitas

¶Non apparet mihi q ꝑñtia sit bona .nam numeri possunt augeri in infinitū: ⁊ tamen deꝰ nō videt aliquā spēm numeri infinitā.qz ois species numeri determiate distat ab vnitate . quod non esset de specie infinita. ¶Sed sequitur 4ª di.ō ꝑñtia que cōmuniter fit.s.si aliqua forma potest augeri in infinituz . Utrū ipa posset esse actu infinita. Dico q ad videndū hoc oportet reducere ad formā silogisticā.nunq̄ eni enthimema ē bonum nisi posset ad formaz silogisticam reduci. Reducit ergo sic. Oīis forma q̄ potest augeri in infinitū pōt esse infinita.ꝫ charitas vel quecūq̄ alia forma accepta est hmōi. ergo ⁊c. ¶Ha. videtur falsa sicut patet de numero qui potest augeri in infinitū. ⁊ tamē non pōt esse actu infinitus . similiter de figuris que i multitudine angulorū vadūt in infinitū. ⁊ tñ nulla potest esse figura q̄ infinitos angulos habeat actu. ¶Ideo dico q ꝑñtia ex forma non ē bona sed materialiter scz alijs materijs appositis potest esse bona:sicut ista nō est bona ex forma.sortes currit:ergo nō sortes non currit .tamen alijs appositis videlz p ꝓtradictoria necessario nō sunt simul tūc vera ⁊ bona ē ista ꝑñtia sortes currit:ergo non sortes nō currit. Eodez modo dico i ꝓposito.qz ꝓpter illa apposita vtpote qz in tali sbo est pōt esse bona ꝑñtia materialiter. ¶Sed restat dubium vnuz:qz videtur q charitas illa sepata excederet charitatē christi.Dico q charitas xp̄i fuit sūma ō facto. Tamen multi dicunt q maioz potuit causari i volūtate xp̄i sicut charitati xp̄i adderet illa beate marie eēt maioz. ¶Ad argumentū ptz.

¶Questio. II.

UTrū charitas possit diminui i infinitū q non qz scriptura non approbat tepidum. ¶Cōtra . Quicq̄d de sua natura est augmētabile illi non repugnat diminui.sed charitas est huiusmodi.ergo ⁊c. Hic introducunt ꝯtuz cōclusiones. ¶Prima est q charitas infusa est ex natura sua diminuibilis. ⁊ tota ratio ē.qz ipa est augmentabilis ⁊ p ꝑñs ita pōt ab ea remoueri q sibi dat sicut dari q nō habebat. ¶2ª ꝯclusio ē q charitas infusa de facto non diminuit.qz sicut deꝰ solꝰ eam augmētat ⁊ creat ⁊ adnihilat ita diminuit vel diminuere pōt. hoc aūt non facit nisi ꝓpter demeritum illud aut ē demeritū vel est veniale: ⁊ tūc nō diminuit eam deꝰ. ¶Probo qz si ꝓpter veniale diminueret tm̄ possunt venialia multiplicari :qz totaliter annihilaret quod est cōtra legez diuinaz q homo non existēs in peccato mortali sit sine gra vel charitate. Si aūt dicas q diminuitur p peccatum mortale: patet q hoc est falsū. quia per peccatū mortale totaliter homo pdit charitatē.ergo p illud non diminuitur. ¶3ª cōclusio ē q charitas acq̄sita que generat exactibus non pōt diminui ex cessatiōe actuū. Istud ego ꝓbo euidenter.qz nulla forma in sbo incorruptibili existens q̄ non depēdet in esse ab agēte.sed p̄cise in fieri pōt corrumpi nisi p inductionem formaruz oppositoꝝ illi forme. Unde qz iusticia non depēdet ab agente in esse nūq̄ homo semel habens iusticiā pdit eam nisi p inductionē forme sibi oppositeque aggenerāt ex frequētatione aliorū actuū oppositoꝝ iusticie .sed charitas ē huiusmodi formalit loquēdo ō charitate acq̄sita. ipa eni ab agēte ꝓticulari nō dependet in esse.⁊ p ꝑñs q̄tūcunq̄ cessent actus ex q̄bus generata est nisi inducant actus oppositi istis ex q̄bus opposita forma generat nunq̄ charitas acq̄sita cessabit vel destruetur .⁊ hoc dico de omni forma tali.sed si sit aliqua talis q̄ vltra hoc non habet ꝓtrariū .dico q ipa sic eq̄ est incorruptibilis sicut anima. ¶4ª ꝯclusio est q ipa charitas acq̄sita pōt diminui ex actibus oppositis.qz p illud potest diminui qō multoties replicatū eam corrūpit.sed ex actibꝰ talibꝰ frequētatis corrumpit.ḡ ⁊c. ¶Cōtra istas conclusiones instat q̄druplicit. ¶Primo qz qō in sua natura ē diminuibile pōt naturalit diminui sed p primā ꝯclusionē charitas p suā naturam est diminuibilis .ergo ipa naturalit pōt diminui qō est falsū. ¶2º sic. Nā ꝝm Aug⁹. Cupiditas ē opposita charitati. ergo ipsa pōt diminui p aduentuz cupiditatis. Et ꝓpt hoc exprimur q ex cessatiōe actuū sumus minus feruētes ad opandū. ergo diminuit. ¶3º sic. Nā ex cessatione actuū amicitie exprimur nos effici difficiles ad actus amoris eliciēdos .ergo videt q sicut ex cessatiōe diminuit habitus ita ex cessatione actuū pōt corrūpi. ¶4º sic. Quia nō videtur q amicitia sit magis corruptibilis q̄ sapientia.ꝫ sapientia sicut ꝓbatū fuit supius non pōt corrūpi.ergo nec amicitia quecūq̄ p actus incompossibiles corrūpetur. ¶Ad primū dicendū q natura pōt esse aptitudo naturalis ad recipiēdū aliq̄d ad qō faciendum nō est potētia naturalis sic aia ex sua natura ē ḡtificabilis ⁊ tñ nullum agens naturale pōt eā ḡtificare. sic dico in ꝓposito. ¶Ad 2m dico q loquendo de charitate infusa cupiditas nō est ei incōpossibilis.qz i nouiter ꝙuerso oēs habit⁹ vicioſi stāt cū charitate.cupiditas ḡ p actu peccati mortalis accipit. vel si p habitu opponit charitati acquisite ¶Ad 3m dico sic ⁊ ad illō qō addit ad scōm q nūq̄ ex cessatiōe actuū diminuit habitus. Ad expientiā aūt dico q qñ actus cessant appetit⁹ sensitiuꝰ circa aliq̄d occupat ex q̄ occupatione redditur difficilis ad opanduz opatiōes illas

a q̄bus cessauit per aliq̄ tempus. ¶ Ex q̄tum ad voluntatē nec difficiliter nec magis vel minus faciliter opatur sicut dictuz est in p̄ma di. ad p̄imū argumentū. ¶ Sed si dicas quare nō adgenerant ita habitus i appetitu intellectiuo ex quo seq̄tur diffi. Dico q ex sola actuū cessatione non plus in vno q̄ in alio adgenerat habitus. ⁊ ideo vel posito q generet nihil tamen refert: q̄ in appetitu sensitiuo nō remanet illud quod erat adgeneratū ex actib⁹ amicitie. in voluntate autē semp remanet nisi adducat sibi aliquid oppositū ¶ Ad 4m dico q iusticia eorum pit: q̄ in potestate voluntatis est q̄tūcūq; iusticie obiectum sibi p̄sentet illud velle vel nolle. ⁊ ideo ex velle ⁊ nolle oppositis frequētatis pōt habit⁹ oppositus generari. ꝑ nō sic de sapientia vel scia. Iz eni habeāt opinionē falsā p opposito: tñ opinio falsa nō pōt induci q̄n sapientia vel scientia insunt. Et hi⁹ ratio est ista. q̄ impossibile est actū cōtrariū actiōe opinionis mee nisi obiecti spēi occurrente. ⁊ q̄ p quocūq; instanti cōcurrit species obiecti opinionis falsē occurrit: ⁊ species obiecti sciētie vel necessario vtrūq; aget coagēdo vtriq; speciei. ⁊ hoc ē impossibile: q̄ oppositi actus sunt vel neutrū aget. ⁊ si non agat vel coagat speciei obiecti opinionis falsē non habebit actū ad generatiuū opinionis sed nō habito illo impossibile est habere opinionem falsam. ergo a p̄ncipio ad vltimū habito habitu sapientie impossibile est ip̄m corrumpi q̄ impossibile ē in illo intellectu opinionē falsā naturaliter generari. sed de voluntate nō ē sic ꝓpter eius libertatē q̄tūcūq; occurrāt sibi opposita ip̄a coagere potest cui vult p ꝓsequens potest in ea q̄cunq; habit⁹ generari: et ali⁹ sibi oppositus corrūpi. Dico ergo q charitas est in infinitū diminuibilis in natura sua sicut in infinitum augmētabilis. ¶ Ad argumentū patet p superius iam dicta.

Distinctio. XX. Questio I.

Circa distinctionem. xx. quero Utrū inter psonas diuinas sit sūma equalitas. q non. q̄ ꝑm hyl. pater est maior filio. ¶ Cōtra i symbolo Athanasij In hac trinitate nihil maius aut minus. ergo ꝛc. ¶ Dic intelligendū est. q̄ q̄rit de equalitate ⁊ ppriū fundamētū eius est q̄titas. q̄ q̄ttuor sunt modi accipiēdi q̄titatem. et ꝑm istū quadruplicē modū accipiēdi q̄titatez accipit quadruplex equalitas in rebus. p̄mus modus q̄titatis ē ꝑm vtutē ꝑm quā iuenit gdus vtutis in multis pfectionib⁹. Et ꝑm istaz q̄titatez vtutis attendit vna equalitas que ē inter pfectiones q̄ sunt in eodē gradu. ¶ Scōs modus q̄titatis ē ꝑm dimensionez ⁊ extensionem. ⁊ ꝑm hec est equalitas q̄ ē ꝑm idēptitatez q̄titatiuā ptium integraliū. ¶ Tert⁹ modus ē ꝑm durationē. ⁊ ꝑm h attēdit equalitas eoruz que eandē pyodū habet. ¶ Quart⁹ modus q̄titatis ē ꝑm numeralē discretionē. ⁊ ꝑm h attēditur eq̄litas q̄ est ꝑm idēptitatē vnitatū numeralis distinctionis. Nūc aūt oportet videre quō psone diuine sūt eq̄les. Utrū ꝑm oēs istos modos. ¶ Et dico q sic. Nā p̄mo modo sunt sūme eq̄les. Quia q̄cq̄d pfectionis est in vna est ⁊ in alia ⁊ in eodem gradu. naz q̄libet psona habet oēs pfectiones: ⁊ habet eas infinitas ⁊ eadem infinitate vna est infinita q̄ ⁊ alia. ¶ 2° etiaz modo psone diuine sunt equales ꝑm q̄ ꝓuenit eis q̄titas que est fundamentū istius equalitatis. ¶ Ad oīa eni ad que se extendit vna psona et alia: ⁊ cui est p̄sens vna ⁊ alia. ⁊ q̄cq̄d vna excedit ⁊ alia. sed oīa excedit vna psona ⁊ oīb⁹ est p̄esens et ad oīa se extendit. ergo ꝛc. ¶ 3° etiam modo dico q psone diuine sunt sūme eq̄les. et sicut p̄imo modo sunt equales: quia in eis ē vna infinitas. ita isto 3° sūt equales: q̄ i eis est omnino vna eternitas que fundat istam equalitatē. ¶ 4° etiaz modo psone diuine sunt equales: q̄ q̄cq̄d pfectionis ē in vna totuz illō ⁊ oīa numeraliter accepta sunt ⁊ in alia. Iz in numero relationū se excedāt tamen iste non dicunt pfectionē simpliciter. ¶ Sed cōtra hoc incumbit q̄druplicit. ¶ P̄imo sic. Equalitas eni ⁊ inequalitas dicunt passiones finite q̄titatis sed in deo q̄titas virtutis est infinita. q̄ quelibet pfectio est intēsiue infinita. ergo ꝛc. ¶ 2° sic. In illo nō ē equalitas ꝑm extensionē i quo nō ē q̄titas extēsiua. ꝑ in deo ꝑm Aug⁹. nō est q̄titas extēsiua. q̄ est siue q̄titate magn⁹: ergo in deo non est illa equalitas. ¶ 3° sic. Nō videt q eiusdē ad seip̄m possit esse relatio equalitatis: sed eternitas p te est omnino eadem in trib⁹ psonis. ergo ip̄a non pōt esse in vna psona etiaz alteri equalis in alia persona. ¶ 4° sic. Illa nō sunt equalia ꝑm equalitatē discretā vel numeralē in quoz vno p̄es sunt entitates numerater q̄ in alio. sed i vna psona nō est nisi vna relatio: ⁊ in alia sunt due. ergo ip̄e nō sunt equales. ¶ Ad p̄imuz dico q equalitas q̄ est passio q̄titatis vt ē p̄dicamētū nō ē i deo Ubi sciēduz q̄ q̄dam q̄titas est homogeneitatis: ⁊ ista ē diuisibilis. nā ei⁹ passio ē diuisibilitas. ¶ Alia est q̄titas cui⁹ pa° nō ē diuisibilitas sic ē q̄titas pfectionis in ꝑba ⁊ tal' ponit i deo. Ex ꝑ dico q eq̄litas pōt repiri in q̄titate indiuisibili ifinita ꝑ i q̄titate ifinita diuisibili nō pt inueniri. p̄ma est in deo. ergo ꝛc. ¶ Ad 2m dico q sicut ibi est equalitas ita fundamentuz. modo eq̄litas illa

non videtur ꝓprie accipi: sed solū methaforice ⁊ hinc est ꝙ nec equalitas extēsionis: sicut nec q̄titas est ibi nisi methaforice. ¶ Ad 3m dico ꝙ non oportet fundamentū nec formalē terminū distingui si relatio debeat eē realis. sed sufficit distinctio extremoꝝ. Ita dico i ꝓposito ꝙ sufficit distinctio personarū. ¶ Ad 4m dico ꝙ iste due relationes que sunt in altera ꝑsona habēt veram īemptitatē realem. tamē argumentuꝫ videtur etiam arguere ō inequalitate rationū formaliū. qz ille relatiōes habent distinctas rationes formales. Ideo dico ꝙ difficile ē salua rei istā equalitatē distinctōis inter ꝑsonas diuinas posita distinctione formali. tamē istud nō est incōueniēs eo ꝙ nulla illaꝝ dicit aliquid p̄fectionis. Adhuc tamē remanet di. si est alia et alia est equalitas inter attributa diuina. Dico ꝙ nō: qz candē habēt q̄titatē: ⁊ p ꝓns eandez fundāt equalitatē. ⁊ sic breuiter dz ⁊c.

Questio. II.

UTrum ꝑsone diuine sunt equales i potentia. ꝙ non. qz vt testat a se ipo Filius nō pōt facere quicq̄. ¶ Cōtra i Jo. Quicq̄d pater pōt ⁊ filius similit. ¶ Hic introducūt q̄ttuor p̄ambula. ¶ Primū ē ꝙ omnipotentia est respectu alicuius possibilis. Et possibile dupliciter accipit. aut ꝓut distinguit contra impossibile: ⁊ isto modo omne necessariū ē possibile. aut ꝓut distinguit ꝓtra necessariū eo modo quo cōuertit cum ꝓtingēte: ⁊ isto modo sola causabilia sunt ꝓtingentia ⁊ possibilia. Si autē loq̄mur de potētia p̄mo modo dicta vt respicit possibile ꝓut distinguit ꝓtra impossibile sic dico ꝙ ꝑsone diuine sunt equales i potētia: ⁊ eque necessarie. ℈ sic nō intelligit q̄stio. ℈ scōo mō vt ptz p dicta sanctoꝝ. ⁊ sic dicit Athanasius. Omnipotēs pater: omnipotēs filius: omnipotes spūssanctus. ¶ 2m p̄ambulū ē ꝙ est q̄daz potentia logicalis que dicit nō repugnātiā terminoꝝ. ⁊ alia naturalis que dicit rōnem p̄incipij p̄ductiui. Si autē loquamur de potentia p̄mo modo: sic, nulli debet esse dubiū q̄n ꝑsone diuine sint inequales in potētia: qz multa vni ꝑsone ꝓueniunt que alteri repugnant: ⁊ p ꝓns nō possunt ꝓuenire. isto modo non intelligit q̄stio. sed de potētia scōo mō dicta. ¶ 3m p̄ambulum est ꝙ cū sit q̄dam potētia ad esse quedā ad opari. si loquamur de potentia ad esse non est dubium ꝙ ꝑsone diuine non sunt equales i potentia. qz pater multa pōt esse ⁊ est: que nō pōt esse nec filius nec spūssanct⁹. sed isto modo nō intelligit q̄stio. Si autē loq̄mur de opari: tūc q̄stio habet dubiū. ¶ 4m p̄ambulū est ꝙ q̄dā sūt potentie opatiue ad intra ⁊ quedam ad extra. ⁊ si loquamur de p̄mis: ꝑsone diuine sūt equales. quia quicquid intelligit ⁊ vult vna ꝑsona vult ⁊ alia. Alie sunt potētie opatiue p actiōes trāseuntes: vt potētia executiua: ⁊ multe alie. et de istis est q̄stio ⁊ dubiū. ¶ Istis p̄missis. qz maius pōdus ⁊ dubiū est. Utrū potētia generandi cadat sub omnipotētia. Introducunt h̄ q̄ttuor opiniones. ¶ Prima ē Petri ꝙ in diuinis non est potētia generādi elicitiua. ⁊ sic non oportet ꝙ cadat sub omnipotentia. Ratio autem isti⁹ ē. qz termin⁹ istius potētie esset pater cū termin⁹ potētie ꝓductiue sit qō reducit ad actū p eam. sed si potentia patris eliceret actuꝫ generādi cum p ipm ꝓstituatur pater. pater reduceret eum ad actum. ¶ 2a opinio est ꝙ potentia generādi dicit duo. scz aliquid absolutū. et hoc est ipa memoria. ⁊ de ista cōstat ꝙ ē in filio ⁊ dicit ordinē ad actū. ⁊ ita nō est in filio. quia tunc filius posset generare qō ē falsū. ¶ 3a opinio est ꝙ potentia generādi vt ē in patre: cadit sub omnipotētia: ⁊ non vt in filio. ⁊ sic filius est omnipotens: lz non possit generare. posse eni quod sibi repugnat nō est simpliciter posse. ideo non min⁹ dicit omnipotēs. ¶ 4a opinio est ꝙ potētia generādi de rōne ꝓmonis cadit sub omnipotētia: qz ꝑticularis affirmatiua cadit sb vniuersali si sit eiusdē subiecti ⁊ eiusdē p̄dicati. tm̄ hoc nō est ꝓm cōmunē modū loquēdi sanctoꝝ qz ꝑsonas diuinas ponūt equales in potentia ¶ Prima opinio non pōt stare. qz ꝓtradictio ē manifesta ꝙ pater posset generare ⁊ elicere filium q̄n habeat respectu filij potentiā. id ē. rōtutem elicitiuā. ¶ Ad rōnem dico ꝙ potētia generādi nō ponit elicitiua act⁹ generatōis: sed supposīti generati. ¶ 2a opinio nō valet: qz omnis potētia diffinit p actum: ⁊ ideo ordo ad actuꝫ ineſt ei p se. impossibile autē est ꝙ aliquid sepetur ab illo qō ineſt ei p se. et p ꝓns nec potētia ab ordine illo qui est respectus fundamētalis non formalis. ¶ 3a opinio nō valet: qz eadez potentia numero est in patre ⁊ in filio. ⁊ ideo oportet ꝙ in vtroq̄ eidez ſubalterneſt: nec rō valet. qz tūc seq̄reſt ꝙ creatiua potētia nō eēt simplr potētia. qz certū ē ꝙ repug̃t creature. ¶ 4a opinio nō satisfacit: qz q̄rim⁹ ō re nō de sig̃tiōe grammaticali nois. Ideo ponit alia opinio ꝙ. ſ. si accipiat potētia cōmunissime respectu oīs possibilis vt distinguit ꝫ impossibile. sic potētia generādi cadit sub omnipotētia. si autem accipiatur possibile: vt distinguit cōtra necessariuꝫ sic non cadit. ⁊ isto modo vtunt sancti ⁊ cōmunit theologi. ¶ Sed est ne potentia generādi i filio Dico ꝙ potentia generādi pōt itelligi dupliciter. vel p p̄ncipio ꝓductiuo: vel p eo ⁊ oīb⁹ que requiruntur ad ꝓductionem. si primo modo accipiatur sic dico ꝙ potētia generādi ē in

filio. quia in eo est memoria fecūda. Si autē accipiat scdo mō sic nō dicit esse in filio. quia ad hoc q debēt pducere oportet q non haberent terminū adequatū. ipa aūt vt in filio habet terminū adequatū. ⁊ ideo filius nō pōt generare. Exemplū i ꝓcauo ozbis lune ignis habet vim pductiuā calozis. qz tamē non habet oīa requsita vtpote passum nō pōt pducere calozem. ppe autē aquā habet oīa. ideo pōt pducere. Sic dico i ppōsito q filius habet vim pductiuam. qz ipa est pfectio que non deest filio. ⁊ nō habet eam sine termino. ¶ Aliqui tamē volunt dicere q ꝑ iō est. qz est vt habet eā sb vocatōe oppōsita. sed hoc non valet. qz posset alīū filiuz generare. Dico ergo q itelligitur in filio habere terminū adequatū ⁊ actum pductiuū semp manere. hinc est q filius nō pōt pducere p istā vim pductiuā habitam. ¶ Sz cōtra ista arguit̄ q̄druplicit̄. ¶ Primo sic. qz seq̄tur q pater in diuinis fit potētioz filio. qz habens potētiaz ⁊ potens illa opari est potentioz q̄ ille q̄ habet potentiā: ⁊ non pōt illa vti. sic est de potētia in filio. ergo ⁊c. ¶ 2° sic. quia habere potentiaz generandi: ⁊ non posse generare: videt contradictio cuz omnis potētia sit respectu possibilis ⁊ non impossibilis. ¶ 3° qz tunc potētia generādi in filio esset impedita cū non posset exire i actū sibi cōuenientē. ¶ 4° quia in ppetuis nō differt eē ⁊ posse. ⁊ ideo si filiꝰ hz potētiā generādi ipe necessario gignit. ¶ Ad pmū dico q verus assumit si habēs potentiā ex aliquo defectu suo vl potētie non pōt in actuz. sed ita non est ꝺ sed ꝺ puenit ex plenitudine potentie que non distat ab actu in suppōsito. pmo sicut beatus non pōt elicere alium actū beatificū ex eo q iam habet vnum. ¶ Ad 2m dico q verū assumit si habeat potentiā cum omnib⁹ que req̄runtur ad illam p eligendo actu sicut non sufficit potentia calefactiua nisi sit approximata ⁊ non adeq̄ta. ¶ Ad 3m dico q nullū est impedimentū nec ꝺtus est cōsumata. sed est exigētia potētie que sic est determinata ad hoc: ⁊ vltra nō possit sicut sancti non expectāt vlteriorē pfectionez. ¶ Ad 4m dico q potētie diuine semp sunt necessario i actibus suis. et ideo potētie generādi semp habēt actū suū: lz non vt in isto suppōsito sicut anima que est in oculo intelligit: sed nō tamē vt est in oculo. ¶ Sz hic sūt alique di. ¶ Prima ē. Si posse generare ꝺbum infinitū sit infinite pfectiōis videt q non posse ipm pducere vel generare actualiter sit infinita pfectiōe carere. ¶ Dico q simplicit̄ potētia generatiua filij ē pfectio simpliciter. ⁊ ista est in filio. sed potētia generandi cū omnib⁹ que req̄runt̄ non oportet sicut potētia calefactiua dicit pfectionē non tamē approximatio que req̄ritur. ¶ 2ª di. quia videt q sal: tem talis potētia sit pfectioz modo in patre q̄ in filio. qz in patre potest exire in actum in filio aūt nō. Dico q potentia in filio exit in actū: tñ non vt in filio. nec ppter hoc in filio ē modo imꝑfectioni. sicut auditus nō ē impfectioni modo in oculo q̄ in aure lz vt in oculo nō poterit elicere actū audiēdi: sed in aure. ¶ 3m dubiū est: si vt in filio ē potētia generādi respectu eiusdē filij vel alterius. Dico q non respectu alterius. qz nulla potētia ē ad impossibile. relinq̄t ergo q respectu sui: sed tamē nō pōt se generare. qz non ē in eo potentia cum omnib⁹ req̄sitis. ¶ 4ª di. Quomodo vna sola negatio scz nō habere terminū adequatū i patre: facit patrē posse generare: ⁊ qz non ē in filio: filius non pōt generare. Dico q sicut in materia sola carentia formarum substantib⁹ alijs causis dat vt in ea pōt induci forma que non posset nisi eius carētia ꝓexistente. ¶ Ita dico in ppōsito respectu p̄ncipij pductiui. Sz adhuc remanet di. qz in isto p̄mo signo originis quo pater spirat spiritū sāctū anteq̄ filius: lz inquā in isto p̄mo vis spiratiua habeat terminū adequatū. adhuc tamē hoc non obstante filius habēs tandē vim spiratiuā spirat. Ita in ppōsito poterit esse. Dico q ordo q̄ est inter patrē ⁊ filiū in generādo est ordo in essendo. qz p generationez cōstituitur in esse. sed ordo inspirādo inter eos non ē ordo nisi in opari qz spiratiōe actiua non cōstituitur in esse. Dico ergo ad q̄stionez: q si omnipotētia accipiat respectu omnis possibilis vt distinguit̄ cōtra impossibile. sic potentia generādi cadit sub omni potētia: ⁊ psone in ista sunt equales q̄tum ad ipam vim habitā. qz q̄cunq̄ vim pductiuam habet vna ⁊ alia: sed nō q̄tum ad posse producere. ⁊ ideo magis ppie omnipotētia accipit vt respicit omne possibile ꝑm q distinguit̄ cōtra necessariū: ⁊ vt sic psone sunt equales in potentia. ¶ Ad argumētū in p̄ncipio patet.

Distinctio. XXI.

Vtrū psone sint in se inuicē: q̄ nō. Quia filiꝰ exiuit a patre in Jo. ¶ Contra. Ego in patre ⁊ pater in me est. ¶ Hic introducūt̄ q̄ttuor negatiue cōclusiones. ¶ Prima q ista circūincessio non ē formaliter ppter diuine essentie vnitatē: ita q vna psona sit in alia p essentiā que ē in illa que est ps eius sicut auis est in laqueo p pedem. ⁊ ratio huius ꝓclusionis est. qz ē in pre ē totꝰ filiꝰ. ⁊ totꝰ in ꝺbo pater: vt dicit Ambro. in hymo. ⁊ ppter hoc si p essentiaz vna psona est in alia vniformiter esset psona i psona sicut essentia in psona: ⁊ sic formaliter q̄ est falsuz.

¶2ª cõclusio est q illa circũincessio nõ ẽ formaliter p plonaꝝ diuinarũ idemptitatẽ. qz nõ habẽt idẽptitatẽ nisi in essentia: ⁊ tamẽ sũt i se iuicem se totis ¶Preterea inter essentialia nõ ponitur circũincessio: ⁊ tñ ponunt esse idẽ. ¶3ª conclusio q nõ ẽ formaliter ꝓpter diuinaꝝ plona rũ intimitatẽ. qz magis intima sunt ꝑessentialia sibi inuicẽ ꝙ plone vt videt: ⁊ tñ circũincessio non ponit in eis. ¶¶Preterea Deꝰ est in oñibꝰ creaturis ⁊ ecõuerso. ⁊ tamen non ponit in eis circũincessio. ¶4ª ꝯclusio ẽ q ista circũincessio non est formaliter p diuinarũ plonarũ mutuã originez. qz dato q spũssanctus non ꝓcederet a filio: adhuc non minꝰ esset circũincessio i filio sic nũc est: ⁊ tamẽ nõ eẽt origo. ¶¶Preterea Ad hoc q aliquid sit i alio oportet q sit pdistinctꝰ ab eo. qz idem in se ipo non potest: ergo eẽ isto modo in alio ꝑsupponit distinctionẽ. Sz distinctio fit p origines. ergo ⁊c. ¶Istis ꝓmissis ponitur ꝯclusio affirmatiua q. ſ. vna plona est in alia p circũincessionẽ sicut subsistẽs in subsistẽte realiter distincto p mutuã ꝑsentialitatis assistentiã: siẽ in inuicẽ intimitate. ¶Sed ꝫ sũt di. ¶¶Prima si talis modus essendi in. repit i creaturis. Dico q nõ. totaliter tamẽ modus quo ẽ tres potẽtie aie sunt in se inuicẽ: ⁊ in vna essentia radicant videtur multũ conformis isti modo essendi in. Et istũ moduz applicat Augꝰ ad ꝓpositũ. 14. de trini. cap. j. ibi tamẽ nõ sũt plura subsistẽtia. ideo exemplũ deficit. Exempluz magꝭ accomodũ ẽ modus eẽndi i duoꝝ corporũ in eodẽ loco si non distinguerent essentialit ¶2ª di. si ad istũ modũ reqrit cõsubstãtialitas Dico q dato q cõsubstãtialitas requirat. nõ tamẽ illa circũincessio ẽ ipa cõsubstãtialitas sz sũt distincte habitudines. tamẽ bñ potest vna ex alia deduci. ¶3ª di. est qz videt q pater sit in se: qz pater ẽ in filio: filius ẽ in patre. g̃ pater ẽ i se. qz quicqd est in ꝓtento est in ꝓtinente Dico q illa regula cõiter accepta nõ tenet in relatiõibus eqparantie. qz sz plato sit similis sorti sortes est similis platoni non tamẽ plato sibi. illa autẽ inexistentia ẽ relatio eqparãtie. tñ in relationibus disparãtie sicut i causa ⁊ causato patre ⁊ filio sequi videtur. ¶4ª di. sed illa relatio cõmunis est posterioꝝ similitudine et equalitate ⁊ idẽptitate. Dico q illa relatio ẽ cõmunis ⁊ ꝙsequitur origines distinguẽtes. videt tamen alijs relationibꝰ cõmunibꝰ posteriorꝝ: qz alie cõmunes fundant in extremis vt sunt vnũ. ꝫ ista fundatur in extremis vt sunt distincta. illa aũt q̃ sunt vnita ꝑcedunt illa q̃ sũt distincta. ¶Sed est ne realis vl rõnis. Dico q est realis sic alie relationes cõmunes. ſ. similitudo ⁊ equalitas. ⁊ p idem ꝓbatur. Dico ergo q plona non ẽ in plona formaliter. qz sicut filiꝰ esset formaliter pater nec ꝟtualiter nec eminenter: qz tũc vna eẽt ꝓfectioꝝ alia. est g̃ inexistẽter sic subsistẽs i subsistẽte. ¶Ad argumẽtũ in oppositum patet.

//Questio. II.

UTrum dictio exclusiua repugnet diuinis. q non ꝼm Aug⁹. Solus pater est tantꝰ quãti sunt pater ⁊ filius. ergo ⁊c ¶Cõtra. Solitudo nõ ponit in diuina: sz talis dictio hoc dicit. ergo ⁊c. Hic introducit vnuz ꝓambulum q sz dictio exclusiua sumpta sigt ue nõ admittit in diuinis. quia sigt solitudinẽ. sicut cuz dicit deus est solus pater est solꝰ ꝼm hyl. Si accipiat nõ significatiue sz ꝓsignificatiue bene admittit in diuinis vt cum dicitur solus spũssanctus sufficeret ad beatitudinem nostram. vt scribit beatꝰ Augꝰ. j. de trini. ¶Hoc ꝓmisso pono q̃ttuoꝝ cõclusiones. ¶¶Prima est q dictio exclusiua addita ex parte subiecti respectu ꝑdicati cõmunis essentialis non determiat subiectũ. sed facit ꝓpositionẽ falsã: sicut hic solus pater est deꝰ: solus pater creat: qz denotat qz nullus aliꝰ a patre sit deus vel creet. ¶2ª cõclusio q dictio exclusiua addita ex pte subiecti respectu ꝑdicati ꝑsij ⁊ plonalis subiectũ determinat ⁊ dimittit ꝓpositionẽ verã sicut ꝫ. solus pater generat. solꝰ filiꝰ generat. qz talia cõueniũt alicui soli nõ alteri. ¶3ª cõclusio est q dictio exclusiua addita ꝑdicato eẽntiali ⁊ cõi determinat ꝑdicatũ respectu plone ⁊ dimittit p positionẽ verã. sicut pr ẽ solꝰ deꝰ. qz i rõne ſbi deitatis nulla ẽ pluralitas. ¶4ª conclusio q dictio exclusiua addita ex pte ꝑdicati vel ꝑdicato plonali nõ videt admitti in diuinis. sicut ꝫ pater est generãs solꝰ de ꝟtute ꝼmonis videt importare q ille q̃ generat est simpliciter solus Sed qz scriptura videtur tribuere solitudinẽ diuinis dicendo. tu es deus solꝰ Ideo itelligẽdum q dictio exclusiua nõ tñ repugnat termino essentiali sic plonali eo q plonalia sũt multa. essentialia autẽ non multiplicant. Et ido rationabiliꝰ est dicere deum solũ ꝙ patrem. ¶Sz di. est si determinatio facta p dictionez exclusiuam aduerbialit sumptã equalit respirat tres plonas. Dico q non: qz pater est tñ vel solum deus. ⁊ similiter spũssanctus est tñ vel solũ deus. sed ista est falsa q filius est tñ ⁊ soluz deus qz non solũ deus est sed etiã homo ¶Sed ꝓtra Aug. Non eo deus quo pater. ergo pater non est tñ deus: sed est aliq̃d quo non ẽ deꝰ. ſ. illud quo pater ẽ. Dico q hac cõclusione cõcessa adhuc non vnifomiter respicit plonas. qz distinctio inter illud quo quolibet plona ẽ deus ⁊ illud quo quelibet plona est talis plona. ſ. pater et filius ⁊ spũssanctus ẽ in oñi plona ⁊ adhuc

filius ꝓter totū ḃ ē hō qđ nō cōpetit alicui alteri ꝑsone. ¶ 2ª dis. si dictio exclusiua posita in ꝓpo sbo magis determiet ꝑsonā respectu ꝓteriti eēntialis q̄ ꝑsonalis. Dico q ꝑsonalia cōuenit̄ vni ⁊ soli qñ sūt ꝓpa. ꝫ eēntialia ꝫ conuenit̄ vni: nō tñ soli ꝫ oib⁹. ¶ 3ª di. Quare dictio exclusiua magis vitaf i p̄dicato ꝑsonali respectu ꝑsone q̄ in p̄dicato essentiali Dico q hui⁹ rō ē. qz solitudo addita eēntie tolleraf magl q̄ addita ꝑsone vt patuit supi⁹. tñ de ꝼmonibus nō ē curāduz qñ res ē manifesta vt dicit Aug⁹ de quātitate aie. ¶ Ad argumētū i oppositum scz ad auctoritatez qñ negatur exclusiua tūc tenetur vel accipiť significatiue.

¶ Distinctio. XXII. ¶ Questio ꝑma.

Circa distinctionem. 22am. quero. Utrū plura noia deo sūt attribuēda. q non Omin⁹ de⁹ tu⁹ vn⁹ ⁊ nomē eius vnū. Zach. 14. ¶ Cōtra. De⁹ reuelauit moysi vnū nomē suū qđ patriarchis nō reuelauit. Exod. 6°. ¶ Hic ꝑmo insistendū ē circa ista noia i generali. ⁊ 2° circa diuina noia i speciali. Quātū ad ꝑmū inducūtur 4or cōclusiones. ¶ Prima cōclusio q noia significāt ꝛcept⁹ q̄ non sūt in aia formaliter. qz cū ꝓ noia doctrina fiat null⁹ posset aliū docere nisi de his que sunt i aia ei⁹ formaliter cum tñ vnitates incōmutabiles de ꝑma causa q̄ docētur non sint i aia nr̄a formaliter sicut nec aliq̄d qđ sit dei. ¶ 2° arguo sic Illđ qđ ꝓ potētiam rōnalē intelligiť ꝓ nomē significaf. nam volūtas imponit noia ad placitū obiectis p̄ intellectis. sed potētia rōnalis non solū intelligit ea q̄ sunt formaliter in aia sed multa alia: ergo ⁊c. ¶ 2ª ꝛclusio ē q noia significāt ꝛceptus q̄ sunt i aia obiectiue. qz respectu eiusdē ē significatio ⁊ intellectio vt dicit Aug⁹ de q̄titate aie. sed intellectio non ē nisi obiectoꝝ potētie itellectiue. ergo nec significatio. ¶ Itē Aug⁹ ad Paulinuz. Rđ meli⁹ intelligim⁹ meli⁹ etiā ꝓferim⁹. vnde daf intelligi q simplr ꝓlata sunt simplr intellecta. ergo ⁊c. ¶ 3ª ꝛclusio q noia nō significant tātū entia ab aia fabricata. qz itellect⁹ imponit noia rebus a se ꝛceptis. ꝑmū autez cōceptū nō pōt ee ab aia fabricatū cū ante oēm opationez itellectus illđ moueat itellectū. ¶ Itē tūc seq̄ť q de entib⁹ realib⁹ null⁹ posset loq̄. ¶ 4ª ꝛclusio ē q noia nō significant entia tm actualiť existētia: qz sicut ꝛuenit itelligere ꝛuenit ⁊ significare. ꝫ possumus i hyeme rosā itelligere q̄ nō ē nisi in potētia. g̃ ei poterim⁹ nomē imponere ⁊ ꝓ ꝛsequens significare. Item oē genus diuidit̄ ꝓ actū ⁊ potētiam sicut ꝓ eius modales differētias. ꝫ rō formalis generis saluaf i vtriusq̄ natura. vna ergo ⁊ vnū nomē gener. ¶ Cōtra istas ꝛclusiones instaf q̄druppliciter. ¶ Primo sic Nā ea q̄ sunt i voce sunt note. id ē. signa passionū q̄ sūt i aia. Rđ ḃ enim ꝼmones iuenti sūt vt ꝓ eos ꝛceptus exꝑimam⁹ vt dicit plato ¶ 2° Quia eē obiectiuū est esse ꝼm q̄đ tūc loquio nr̄a non posset ee nisi de entib⁹ ꝼm q̄đ. ¶ 3° Quia oīe obiectū videf esse ab aia causatū in esse cognito. ⁊ sic nomia nō significabūt nisi ab aia fabricata. ¶ 4° Quia oīe signū ē signuz in habitudine ad signatū: ⁊ sub tali rōne pendet ab ipo. sed nulla depēdētia pōt esse respectu illius qđ actu nō est. ¶ Rđ ꝑmū dico q passiones ⁊ mētis ꝛceptus nō accipiūť ibi ꝓ his ꝑcise q̄ sunt in aia formaliter. sed ꝓ his q̄ sunt i aia obiectiue. et hmōi sunt oia entia tam realia q̄ rōnis. ¶ Rđ 2m dico q cōceptus q̄ sunt in aia obiectiue. ſ. ipe q̄dditates possunt hre i se vez esse simpliciter. et istud esse nō tollit ḃ qđ dico eē obiectū adueniēs illis sic eē albū adueniēs hoi non tollit esse hoiem. ¶ Rđ 3m dico q illud esse itellectuz non ē ab aia fabricatū sicut entia ficta sed forte est quoddā derelictuz. ⁊ dato q essent ab aia fabricata ꝼm illud esse qđ ꝺr eē intellectū. nō tñ ꝼm verū eoꝝ eē simpliciť. ¶ Rđ 4m dico q ille respectus ē ad placitū. ⁊ non importat significatuz suū actualiť. ꝫ sufficit q habeat esse in aia. qz talis eius respect⁹ cuiusmodi ē significatio ipa nō ē nisi in aia ⁊ ab aia. Intelligendū tñ q res sigta ꝛsideratur q̄druplici ter ꝼm 4or signa ordinis essentialis ¶ Primo ꝓ suo esse q̄dditatiuo in quo abstrahit ab omni i suo esse q̄dditatiuo in quo abstrahit ab omni eo qđ nō est de q̄dditate sua ⁊ ista est ꝑma acceptio. qz rō q̄dditatiua ē in omni ꝑma. ¶ 2° considerať in suo eē intelligibili. nā esse intelligibile cōuenit ei ab intrinseco. sicut naturalis aptitudo pullulās a fundamēto. ¶ 3° cōsideratur in suo eē intellecto qđ habet ab extrinseco. scz ab actu intellectu. ¶ 4° ꝛsideraf in suo esse significato qđ habet ab actu volēdi ad placitū stanente talia signa vocalia respectu taliū sigtoruz lz istud esse sit posterius oibus p̄dictis ordine essentiali tñ noia significāt q̄dditatez: nō solū i esse intellecto vel intelligibili. sed i esse q̄dditatiuo qđ ab istis abstrahit. Nomē eni equinitatis vel humanitatis sic abstrahit ab omni alio vt nulluz aliud verificeť de eo cum eq̄nitas sit tātū eq̄nitas. Sed tūc apparet di. cū eē sigtum sit postremuz ⁊ nomē significās nō significet ꝓ illo signo ꝓ quo est sigtum obiectiuū q̄liť tunc significatio attigere pōt ad signa p̄oza sicut dicis. Dico q sicut intellect⁹ cū ꝛcipit obiectum abstrahit ab esse cognito. tñ vt sic demōstrato eo esse cognoscibile. sic vox attingit illud vt sit conceptum in sigñdo cum disputamus de his

sermocinaliter non q̄ vox vel cōceptus attingat ante eē sig̃tum vel ꝯceptū. sed qñ ē ꝯceptū vel sig̃tum p̄cipiū ipm̄ p̄cedere cui talia attribuūt. sicut itelligēdo hūanitatē demonstram⁹ q̄ ipsa p̄cedit tale esse intellectuz. ¶ Ad 2am p̄ncipalē ptem q̄stionis dicūt aliq̄ q̄ in via plurib⁹ noib⁹ sig̃tur vt ptz p Dio. i li⁹ ō di. no. q̄ totū: qz vno perfecto ꝯcepto adequato ipm apprehēdere nō valemus: sed in ptria erit tm̄ vnicū nomē sicut vnus pfectus cōcept⁹. ¶ Sz ꝯtra istud arguo q̄druplicit. ¶ Primo sic. Remanentib⁹ eisdē obiectis ⁊ ꝯceptib⁹ remanent eadez noia ip̄a significantia. sed illa q̄ nūc intelligim⁹ de deo vera remanebunt illa. s. in patria alioquin nō significaremus nec recte frui posse mus. ergo ⁊c. ¶ 2° sic. Noia p̄pa a nobis deo imposita vt p̄ma causa ens infinitū non significant aliquid qđ sit formaliter in creatura. tunc enī creatura denominaret ab eis. sed illa q̄ sūt in deo formaliter vident in patria a sanctis. et ideo cū eadē possint a nobis ꝯcipi illa eadē poterunt eisdē noibus apellari. ¶ 3° sic. Quicq̄d intelligit de deo viator et cōprēsor: ⁊ pl⁹. qz ḥ p speculū. illi aūt facie ad faciē sicut dic̄ Apl⁹ sed viator nūc itelligit ꝯceptus pl⁹ de deo se tenētes ex pte obiecti q̄bus itelligit pl⁹ noia si ne figmento. ergo ⁊c. ¶ 4° sic. Quia de⁹ nominauit se plurib⁹ noibus i sacra scriptura vt ptz in Gen. Exo. Aperuit. ⁊ tm̄ intuitiue ipe nouit se ipm̄. ¶ Ad oia ista. qz istoruz noiuz significata nō se tenēt ex pte obiecti: sed ex pte ꝯcipientis ¶ 2° dato q̄ se teneāt ex pte obiecti tm̄ apud beatum coincidunt in vnā significationē. ¶ Primū non sufficit nec stare pōt. qz illa noia nō sūt imposita ad significandū aliquid qđ sit in creatura nec alicui enti creato. oia aut nō videt eē in itelligēte: sed potiꝰ in itellecto. ¶ 2m nō valet qz cū diuersa sūt sig̃ta apud viatorē. qz ista nomina imposita sūt sicut distincta ꝯcepta eisdez beat⁹ eadē noia imponit: ⁊ tunc seq̄tur q̄ beat⁹ vtetur eis eq̄uoce. ¶ Ideo dico q̄ cōprehēdentes vtūt plurib⁹ noibus q̄ viatores circa diuina cuz veros actus habeāt de deo: ⁊ vltra oēs nostros q̄ non sūt ficticij. Unde sap. querit nomen filij ei⁹: aut nomē eius. ¶ Hic est vna di. qz ꝑm Aug⁹. de⁹ vnicus ⁊ etern⁹ ⁊ inconuertibili visione cōplectit cuncta que videt. 15. ō trini. Et idem dicit q̄ in ptria nō erunt volubiles cogitationes ab alio in aliū trāscurrētes. ꝑ oēm nr̄az scientiā vnico ituitu videbim⁹. ⁊ sic cum vnitas act⁹ maneat tam in deo q̄z in beatis videt q̄ vnicū nomē eis sufficiat. Dico q̄ eodez actu aliq̄n multa ꝯcipiūtur. nō tm̄ ꝓpter hoc sequit q̄n sint multa ꝯcepta. ꝑm autez banc multitudinē ꝯceptoruz noia significantia imponuntur. ¶ Ad argumentū dico q̄ nomē est vnū impositum p̄ncipale ex di. xviij.

Questio .II.

Utrū omnia noia diuina sint synonima q̄ sic. qz ꝑm Dyo. noia que deo attribuim⁹ idez significāt. sz talia sunt synonima. ¶ Contra ꝑm Dyo. nominam⁹ diuinas pfectiones. g̃ pluralitas. Hic ē intelligēdū q̄ sicut docet Hugo ō angelica hierarchia 4or sūt nomia diuinoz noiuz. Quedam enim dicunt multiuoca q̄ sub multiplicatione vocis vnum habēt sig̃tum: sicut theos in greco: ē deus i latino. ¶ Alia sūt diuersiuoca q̄ diuersificāt idem tm̄ sub alia ⁊ alia diffinitiōe vel descriptione sicut in deo bonitas ⁊ veritas ⁊ talia. ¶ Alia sūt symbolica sicut illa q̄ ex visibilib⁹ deo q̄si transumptiue attribuim⁹ sicut ō lux ē ardor. ¶ Est enī symbol⁹ collectio visibiliū formarū ad inuisibiles ¶ Alia sunt noia analogica: sicut illa q̄ sibi attribuūt in excessu vt supsubstātialitas: cū tm̄ sit vera substātia ⁊ supnaturalitas cū sit ꝑ natura. Dicunt aūt analogica sensū actio ⁊ inter illa cōnumerant. alia noia q̄ ibi sunt posita. ex q̄bus ptz q̄ non oia nomia diuina sūt synonima. ¶ Istis p̄missis pono 4or conclusiones. ¶ Prima ē q̄ sola nomia multiplica nō habēt i deo distincta sibi correspōdētia. qz oia illa noia q̄ significāt sunt synonima. ḥ ptz p diffinitiōez sinonimoz q̄z. s. res ē vna: noia ꝑo plura. multiuoca sunt hmōi. ¶ 2a ꝯclusio ē q̄ nomia diuersiuoca habēt in deo sibi correspōdētia aliq̄ mō distincta. qz nō eadez ratio istoruz noiuz ꝑ alia assignatur diffitō cuiuslibet eoz sic̄ ptz ex pcessu Dyo. de di. no. p totum. vbi talib⁹ noib⁹ diuersas rōnes assignat quare deo attribuūt alioquin frustra diuersos tractat⁹ siue distinctos fecisset ō eis. ¶ 3a ꝯclusio ē q̄ noib⁹ symbolicis cōueniūt distincta ex pte obiecti. qz illa nomia reducunt ad diuersiuoca vtpote lux ad vnitatem: ardere ad bonitatē. ⁊ sic de oibus alijs. ⁊ ꝑm istū modū reducēdo tractat Dyo. in eodez libro de ip̄is. ¶ 4a cōclusio ē q̄ noib⁹ analogicꝰ correspōdēt distincta ex pte dci. qz excessus et diminutio circa idē nō variāt rōnem formalez sicut nec intentio ⁊ remissio. ¶ Sed cōtra istas ꝯclusiones instat q̄druplicit. ¶ Primo sic. quia Aug⁹. 15. de trini. dicit q̄ non differt de talib⁹ noibus: qualia sunt attributa dicere vnuz aut multa q̄ tm̄ non sūt multiuoca. ¶ 2° dicit Dyo. de di. no. 9°. ca°. q̄ ista oia noia significāt vnitiuam rōnem. ¶ 3° qz ad soluendū nomia diuersiuoca sufficit ponere distinctionē rōnis i significato vt vulgo ō. ¶ 4° qz ad vitandū synonimitatē diuinoz noiuz sufficit ponere varietatem ex parte cōcipientis ⁊ non ex pte rei concepte.

¶ Ad primū dico q̄ non differt dicere vnū aut multa q̄tū ad eq̄alētiā. q̄ tantū pfectiōis exprimit ex vno quātū ex multis: q̄ infinita. si tamen nō differrēt simpliciter q̄tū ad omnez modum fuisset valde van⁹ labor ⁊ inutilis Aug⁹. Anſel. Byo. ⁊ alioꝝ doctorū insudantiū ad diuinas pfectiones docēdas cum eoꝝ inq̄sitio nō pficeret nisi i vocabulo aut in modo ꝯcipiēdi ¶ Ad 2m dico q̄ p istam regulā intendit afferre Byo. vnitatē idemptică que ē in omnib⁹ diuinis psonis. ¶ Ad 3m dico q̄ error videt dicere esse in vulgo. Nā his que de deo intelligimus nomia imponim⁹. illa aūt que ō deo itelligim⁹ sunt in eo ex natura termini formalit. Et ideo si eis nomia imponant sunt penit⁹ distincta remanēt realiter synonima cū talib⁹ nominib⁹ nō nominem⁹ nostros ꝯceptus: sed deū. ¶ Ad 4m dico q̄ illud non sufficit: q̄ quicq̄d formaliter est in cōcipiēte: habet repugnantiā ad illud vt cum illis q̄bus talia nomia imponūt vt infiniti necessitati p̄mīnēti quoꝝ sigta eis repugnāt formaliter: ⁊ non solū eis que sūt formaliter in cōcipiēte. ꝫ etiam oībus creatis vniuſalit. ¶ Circa istam materiā ꝯcurrūt duo dubia valde difficilia. ¶ Primū si diuersitas modoꝝ signdi infert distinctionē ex pte rei sigte. Et dicit vnus doc. q̄ non. Iz eni attribuant extrema cōtradictionis ꝫm aliū modū signdi: ⁊ aliū cidez petitus nō ꝓpter hoc debet dici q̄ sit differētia ex pte rei in isto: sicut de homine ⁊ humanitate q̄ Iz sint formaliter idē: tamē dicim⁹ q̄ homo currit: vel est albus: ⁊ nō hūanitas. eodem modo de⁹ generat ⁊ nō deitas. Istud ꝫm q̄ mihi apparet non pōt stare: q̄ sicut generare non ꝯuenit nomini sed rei. ita generare repugnat rei et nō nomini. ⁊ sic eidē rei penitus dabūt duo extrema cōtradictionis. Cōfirmatur: q̄ extrema ꝯtradictionū ista⁊. nō possunt applicari ad nomina. tunc eni istud nomē homo vl deus generaret. Ideo dico q̄ de⁹ aliq̄d creauit q̄ nō deitas: ⁊ aliq̄d hō q̄ nō humanitas ex natura rei ⁊ ideo tales modi significādi arguūt distinctionem sicut ista esse deū repugnat formalit creature: ꝫ non esse dei. ⁊ sic ō oībus talib⁹. ¶ 2m difficile est si nomia diuersiuoca quoꝝ ratio sumitur in habitudie ad extra: sicut sūt iusticia ⁊ misericordia arguūt distinctionē ex pte sigti. Dicit q̄dā doctor q̄ talia nomia arguūt distinctionē in eo a quo imponūt: vt iusticia est reddere vnicuiq̄ q̄ suum ē: ⁊ misericordia ē debitum cōdonare a q̄bus diuersis actib⁹ deo attribuūtur misericordia ⁊ iusticia: non tamē arguūt distinctionē in deo cui ponunt ineſſe. Istud non pōt stare. Illud eni q̄ significat istud nomen iusticia est i deo formaliter. ⁊ ita misericordia ⁊ hec actualiter ab eterno. ⁊ tamē sic accipiēdo repugnat iusticie esse p̄ncipiū cōdonandi aliq̄d q̄ non repugnat misericordie. Omne ergo illud q̄ sigt vtrū q̄ oportet esse distinctū. ¶ Sed remanet diffi. si talia nomia q̄tū ad eoꝝ sigta dicunt aliquā vnā rōnez determinatā. Dicūt alii q̄ nō: sed rōnez indeterminatā deitatis cū cōnotato i creatura: talia eni attributa nō possunt diffiniri nisi in habitudine ad creaturam. Istud stare non pōt. q̄ essentia ⁊ cōnotatuz in creatura non sūt formaliter in diuina essentia: ⁊ tamē sciētia ⁊ sapiētia ⁊ essentia sūt formalit i diuina essentia. Nec valet dicere q̄ sciētia est in deo q̄tū ad alterū istoꝝ. q̄ nullo modo deus ⁊ creatura sunt in deo. Nec valet ratio q̄ Iz virt⁹ creatiua diffiniat in habitudie ad exēplū ⁊ ad creaturā: tamē illa habitudo: ⁊ illa vis est formaliter i deo. Cōfirmatur. q̄ cum creatura ⁊ quicq̄d ē in ea sit cōtingēs diuina iusticia nō esset necessaria. ¶ Sed aliud dubiū est si signifi cata talīū nominū sint in deo ⁊ in creatura eiusdem rōnis. Dicit q̄dam doc. q̄ sic q̄tum ad cōnotatū. quia vtrobiq̄ iusticia est reddere vnicuiq̄ q̄ suum est. sed nō q̄tum ad significatū intrinsecū. sed istud stare non pōt. q̄ q̄tuz ad cōsignificatū nō est in deo formaliter cū ꝯsignificatū sit formaliter in creatura. q̄ cōnotatum ¶ Ad Byonisiū patet p̄ iam dicta.

Distinctio. XXIII. Questio. I.

Circa distinctionem. xxiij. q̄ro. Utr̄ psona sit nomē p̄me intentionis. q̄ sic. q̄ q̄ pōt ad sensum demōstrari est nomē p̄me intētiōis huiusmodi est psona. q̄ tu es filius meus. Cōtra indiuiduū dicit nomē scde intētiōis. ergo ⁊ psona ¶ hic p̄mo sciendū est q̄d sit nomē p̄me intentionis: vel p̄ma intentio. ⁊ scdo de questito. Quantum ad primū introducunt q̄ttuor ꝯclusiones. ¶ Prima ē q̄ p̄ma intentio nō ē act⁹ intelligēdi. ¶ hāc ꝓbo duplicit. ¶ Primo sic. Omnis act⁹ intelligendi vere ⁊ realit est i genere q̄litatis. p̄ma intentio nō est semp in genere q̄litatis. ergo ⁊c. Mba. est cōiter cōcessa. Mbi. de septz q̄ homo ⁊ aial ponūt p̄me intētiones. ergo ⁊c. ¶ 2o sic. Unus actus intelligendi nō p̄dicat de alio. q̄ sunt indiuidua diuersa ꝛ speciez vel eiusdem. actus eni quo intelligo aial nō p̄dicat de actu quo intelligo hominē. sed p̄ma intētio p̄dicat de p̄ma intētione sicut ħ homo ē animal. ¶ 2a cōclusio ē q̄ prima intētio non ē spēs itelligibilis. ⁊ ħ ꝓbat p eadē media p q̄ ⁊ p̄ma. tum q̄ spēs itelligibilis ē indeterminato genē q̄litatis. p̄ma intētio nō. tū q̄ spēs nō p̄dicat de specie. ḡ ⁊c. ¶ 3a ꝯclusio est q̄ p̄ma intentio non est

quidditas obiecti in esse cognito. Hãc ꝓbo dupliciter. ¶ Primo sic. Nullus ꝓ se reducit ad ꝓ accidẽs. sed ꝓ se hõ ẽ aial vt sũt ꝑme intẽtiões. Accidit autẽ q homo vel aial sit in intellectu. g̃ ẽ. ¶ 2° sic. Aut intelligis q sũt ꝓducte a nob i tali esse: ẽ hoc nõ dat sibi esse ꝑmas intẽtiões q ab eterno homo fuit aial vt ꝑme intẽtiones sũt. aut ꝓ intellectũ diuinũ. ẽ hoc non. q vt ꝓcedunt suũ esse intellectus: homo vere est aial. ¶ 4ª ꝯclusio est q ꝑma intẽtio non est q̃dditas in eẽ intelligibili. tũ q ꝓpositio ꝛa in ꝑmo mõ nõ verificat ꝓ aliq̃d ptinẽs ad scm̃ modũ. sed ista: hõ est aial: ẽ vera de ꝑmo mõ vt sũt intẽtiones ꝑme: ẽ nõ ꝓ eẽ intelligibile quod ẽ ō scõo mõ ¶ 2° Nõ ꝯuenit alicui ex se ẽ ꝓ se nõ ꝯuenit sibi ꝓ respectũ ad aliq̃d aliud. ꝑ homini ꝑmo ẽ ex se ẽ a se ẽ q̃dditatiue cõpetit q sit aial. q autem sit itelligibilis habet ꝓ respectũ ad intellectũ. ergo nõ est aial ex eo q itelligibilis. ¶ Contra istas ꝯclusiões instat quadruplicit. ¶ Primo q intẽtio ẽ intus tentio: ꝑ nulli cõpetit intẽdere nisi actui intellect⁹ vel volũtatis. g̃ ꝑma intentio erit vel vterq; illoꝝ actuũ vel alt. ẽ hoc videt esse de intentiõe magistri. ¶ 2° quia q̃dditas in specie repsentata videt esse ꝑma intẽtio ex eo q q̃dditas illa ꝑsentata ꝓdicatur ẽ q̃dditas illa subicit. sed q̃dditas non aliq̃d aliud ẽ q̃ species in q̃ relucet. g̃ spẽs ẽ ꝑma intentio. ¶ 3° q posteri⁹ nõ variat rõez ꝓdicatiõis. ꝑ esse cognitũ ẽ posteri⁹ ipa q̃dditate. g̃ q̃dditas sic ꝓducta in esse cognito non aufert q̃n ipa vt sic possit esse ꝑma intẽtio. q nõ diminuit. ¶ 4° q esse essentie videt eẽ ꝑma intẽtio: ꝑ esse itelligibile nõ videt aliud q̃ esse essentie. g̃ essentialiter in eẽ intelligibili: videt esse ꝑma intentio. ¶ Cõfirmat duplicit. ¶ Primo q: i tali eẽ q̃dditates non sũt ab aia fabricate. ¶ 2° q esse intelligibile ẽ habere eẽ obiectiuũ in potẽtia ꝑ ex hoc q aliq̃d habet esse obiectiuũ in re ō ꝑma intentio. ergo q̃dditas in eẽ intelligibili est ꝑma intẽtio ẽ nihil aliud. ¶ Ad ista rñdeo per ordinem. ¶ Ad ꝑmaz dico q est eq̃uocatio de intẽtione. Loquor enim de intẽtionib⁹ illis ꝓ q̃s fit ꝓdicatio: ẽ de q̃bus fit ꝓdicatio. Actus aũt intelligẽdi vel volendi nõ sunt tales intẽtiões: q lz homo sit aial: tñ act⁹ intelligẽdi hoiem nõ ẽ actus intelligendi aial. ¶ Ad 2m dico q nõ est intelligibile q q̃dditas i specie sit aliud a specie. nec ẽ aliud dicere q̃dditatẽ repsentataz relucere in specie nisi q spẽs repsentat qõ nihil aliud ẽ q̃z intellectũ causare intellectionẽ illi⁹ q̃dditatis. ¶ Ad 3m dico q nolo negare q̃n hõ postq̃z vere intellect⁹ est sit vere ꝑma intẽtio. ꝑ volo dicere q eẽ intellectũ nõ sibi dat hoc. Exm hõ albus ẽ aial: ẽ tñ albedo nõ dat sibi eẽ aial ¶ Ad 4m dico q esse intelligibile nõ dat ipi eẽntie eẽ essentie. q esse essentie habet ex seipa in ꝑmo modo dicendi ꝓ se. esse aũt intelligibile ꝯuenit sibi in scõo modo dicẽdi ꝓ se. per ꝺ aũt q ẽ esse eẽntie cõuenit sibi q sit ꝑma intẽtio ẽ q ꝓdicet. ¶ Ad ꝯfirmationes. ¶ Ad primã dico q sicut dicet inferius lz nõ sint tales q̃dditates ꝑme eẽ existẽte tñ non sũt ꝓ aiam. sunt enim in esse quidditatiuo ¶ Ad 2am dico q eẽ q̃dditatiuũ est ꝑus esse obiectiuo. q vnũ est de ꝑmo modo. aliud de scõo ¶ Nũc pono ꝯclusionẽ affirmatiuã. s. q ꝑma intẽtio ẽ q̃dditas in eẽ q̃dditatiuo Intelligo aũt ꝓ q̃dditatẽ in esse q̃dditatiuo q̃dditatẽ ꝑcisam ab oi alio qđ nõ est de ꝑ° mõ dicẽdi ꝓ se. ¶ Hãc ꝯclusionẽ declaro q̃druplicit. ¶ Primo ꝓ viaz abstractiõis. Nã abstractiones q̃b⁹ abstrahũt vniũsalia a singl'aribꝰ fiũt ꝓ ꝑmas intẽtiões sic homo ab hoie. ẽ aial ab hoie. sed tales abstractiones non fiunt nisi ꝓ q̃dditates in esse obiectiuo. g̃ ꝑme intẽtiõis sic accipiũt. ¶ 2° ꝓ viaz diffinitionis. Nã diffinitiões non dant de diffinitis nisi ꝑ ꝑmas intẽtiones. ꝑ diffinitiões nõ ꝯueniũt diffinitis nisi i esse q̃dditatiuo Diffinitio enim ẽ quelibet pars diffinitiõis ō: i ꝑmo modo. ergo ẽ. ¶ 3° ꝓ viam diuisionis. Nã diuisiones formales nõ fiunt nisi i esse q̃dditatiuo. sed diuisiones formales dant ẽ fiunt ꝑ ꝑmas intẽtiones sicut ptz: q aial diuidit ꝓ rõnale ẽ irrationale q̃ sunt ꝑme intentiões. g̃ ẽ. ¶ 4° ꝓ viã demõstrationis. Nã demõstratiões ꝓcise fiũt ꝓ ꝑmas intẽtiones saltẽ q̃ fiunt in sciẽtijs realibus. ꝑ demõstratões fiũt ꝓ ꝑmas rõnes formales ẽ q̃dditatiuas. g̃ ẽ. ¶ Ex hẽ diffi. s. q̃d i telligit ꝓ eẽ q̃dditatiuũ. Dico q sicut dictũ est ẽ dicet magis inferi⁹ nihil aliud intelligo ꝓ eẽ q̃dditatiuũ nisi q̃dditatẽ in illo eẽ i q̃ abstrahit ab oi duratiõe necessitate ꝯtingentia eẽ i aia: ẽ extra. ẽ ab oib⁹ talib⁹ ¶ Ad ꝑtum ad 2m ptractãdũ. s. de q̃sito. Utꝝ ꝑsona sit nomẽ ꝑme intẽtionis. Introducit ꝺ q̃ttuor regule ꝓ q̃s euidẽter põt cognosci ꝑma ẽ scõa intẽtio: ẽ quõ ꝑme intẽtiões distinguũt a scõis. ¶ Prima ẽ ista et accipit a natura ſubalternatiõis sic. Nũcunq; aliq̃d ẽ cõe ẽ supius assignat multi: ẽ non ẽ eis essentiale. illud ẽ scõa intẽtio sic gen⁹ assignat: ẽ ō: de aiali ẽ lapide ẽ spẽs de hoie ẽ asino: et nõ essentialit. Hec regl'a nõ habet instãtiaz nisi de denominatiua ꝓdicatiõe. ¶ 2ª regl'a accipit ex natura ꝓdicatiõis. ẽ est ista. Quicq̃d ꝓdicatur de supiori ẽ de inferiori affirmatiõe ẽ econuerso negatiue: illud ẽ ꝑma intentio. q quãdo alterũ ō altero ꝓdicat ẽ. Ista ꝓpositio habet solũ instantiã i scõis intẽtionib⁹ ẽ non alibi. q dato q homo sit species: ẽ ꝺ homo sit homo: ñ tamẽ ꝺ homo est spẽs. vnde ꝓ hoc cognoscitur

scda itētio quādo hec ꝓpositio fallit. ¶3a regla accipiť ex natura diffinitiōis: ꝛ ē ista Ubi loc⁹ a diffinitiōe tenet ibi accipiunť ꝑme intētiones sic ḃ: aial rōnale ē. g̃ homo ē. ꝟ iste loc⁹ a diffinitione nec a descriptiōe nō tenet i scdis itentiōibus sicut ḃ. aial rōnale est diffini⁹. g̃ hō ē diffi⁹ nō seq̄ť. ¶4a regla accipiť ex sillogizatiōibus. Nā qñ fit argumētū ex inferioꝛib⁹ ad supioꝛa semp ꝙñtia ē realis ꝛ bona nisi i scdis intentionib⁹ sicut aial ē gen⁹ homo ē aial. g̃ hō est gen⁹ non sequiť: sed cōiter ibi assiḡtur falla accēntis ¶Istis reglis ꝑmissis patere pōt ꝙ ꝓsona ē nomē scde intentiōis ꝛ nō ꝑme. Ex ꝑma regla patet ꝙ ꝓsona ē supius ad oē indiuiduū ve intellectuale. ꝛ tñ non eēntiale. qꝛ sepať indiuiduū a ꝓsonalitate sicut in xꝓo fuit. ¶Ex 2a regla patet sic. Quicq̄d ꝺꝛ de supioꝛi ꝛ de inferioꝛi. sed ꝓsona est q̄d cōe ad patrē ꝛ filiū. ꝺꝛ autē ꝓsona ad se. g̃ pater et filius. ſiliter pater nō est ad se. ergo ꝛ ꝓsona non est ad se ꝓsona. ergo nō ē ꝑma intētio. ¶Ex 3a regula sic patꝫ. ꝑmo qꝛ ꝓsona diffiniť ꝑ indiuiduū qꝺ est scda itētio. g̃ ipa ē scda intētio. ¶2o qꝛ pater diffiniť ꝑ filiū: et ꝺꝛ pater filij: ꝛ diffiniť ꝑ eē ad aliud persone. ista nō ꝙueniūt. qꝛ ꝓsone nō est ꝓsone ꝓsona. ¶Ex ꝑma regla ptz. Nam pater ē ꝓsona: ꝟ nō ē ꝓsona filij. g̃ non ē pater filij. Si autem esset ꝓsona ꝑma intētio eēt bona deductio. certū aūt est ꝙ ꝙcło non seq̄ť oꝓꝛtet ergo ꝙ sit sit. s. ꝙ ꝓsona sit 2a intētio. ¶Ꝫ ꝙtra istud instať q̄druplicit ¶Ꝑrimo sic. Cuicūq̄ ꝙuenit actio ꝛ opatio realis ipm ē ꝑma itētio. ꝟ ꝓsone attribuiť actio ꝛ opatio realis. ergo ꝛc̄. Ma. ptz. Mi. ꝑbať Nā ista est vera ꝓsona creauit mūdū. ¶2o sic. scda intētio nō ē adoꝛāda ꝓsona adoꝛatur. ¶3o sic. Nulla scda intētio cōstituiť ex duob⁹ realitatib⁹. ꝟ ꝓsona sicut cōiter ꝺꝛ cōstituiť ex essentia ꝛ relatione que sunt entia realia. g̃ ꝛc̄. ¶4o sic. Nulla ꝑma intētio ꝺꝛ ꝓ se de scda. ꝟ deus q̄ est ꝑma intētio de ꝓsona ꝺꝛ ꝓ se. g̃ ꝛc̄. ¶Ad ista rñdeo. ꝟ est intelligendū ꝙ scda intentio aliqñ suponit ꝑ se ipa: aliqñ ꝓꝛo ꝑma. isto supposito ptz ad oia. ¶Ad ꝑmū dico ꝙ qñ opationes reales attribuūť scdis intētionib⁹: tūc semp supponūt ꝑ ꝑmis. sicut qñ ꝺꝛ: hoc indiuiduū generat. suponit eni ꝑ sorte vel platone: sic dico i ꝓposito. ¶Ad 2m dico ꝙ ꝓsona nō ē adoꝛanda nisi vt suponit ꝑ patre ꝛ filio ꝛ spūsancto. ¶Ad 3m dico ꝙ sicut dicim⁹ ꝙ spēs ꝙstat ex genere ꝛ differētia. ita in ꝓposito. spēs eni ꝛ ꝺꝛia suponūt ꝑ ꝑmis intētionibus. sic in ꝓposito. ¶Ad 4m dico ꝙ deus q̄ est ꝑma intētio nūq̄ ꝑ dicať de ꝓsona nisi vt ꝓsona suponit ꝑ patre ꝛ filio ꝛ spūsācto. ꝛ sic dico ꝙ ꝓsona ꝛ oīs scda intētio pōt recipe ꝑdicationē ꝑmaꝛ intentionum. Intelligendū tñ ꝙ q̄ttuoꝛ sunt cōceptus essentialiť oꝛdiati scz ꝑticulare. indiuiduū. suppositū. ꝛ ꝓsona. Nā oīs ꝓsona est suppositū vt patet inductiue. nō tñ ecōuerso. qꝛ sol ē suppositū: non tñ est ꝓsona. qꝛ ꝓsona nō habet esse nisi in genere nature rōnalis. supposituꝫ aūt in hoc ꝛ i alijs. nam asinus vere est suppositum. ſiliter omne suppositū vere est indiuiduū. nō tñ econuerso. qꝛ albedo sepata vere ē singularis: ꝛ indiuiduū: nō tñ ē suppositū. suppositū eni ꝓpꝛie nō ē nisi in genere ſbe. indiuiduū aūt vel singulare in omni genē. ſiliter omne indiuiduū ē ꝑticulare. nō tñ ecōuerso. qꝛ spēs qꝺāmō ꝺꝛ ꝑticularis respectu generis eo ꝙ generis sit pars subiectiua. nō tñ ꝺꝛ indiuidua eo ꝙ semp diuisibilis ē eo mō q̄ vniūsale diuidiť in ꝑtes subiectiuas. Ex istis ꝑtz ꝙ ꝓsona est scda intentio qꝛ ei⁹ supioꝛa sunt scde intētiones. ¶Ad ꝑmuz argumentū patet ex dictis.

Questio. II.

UTrum ꝓsona sit scda intētio. ꝙ non. qꝛ diffiniť ꝑ subsistētiā ꝑm Ric. subsistētia aūt videť dicere nomē ꝑme intentionis. g̃ ꝛc̄. ¶Contra ꝑ Boetiū diffiniť ꝑ indiuiduū. g̃ ꝛc̄. ¶Hic ꝑmo videndū ē q̄d est scda intentio scdo ad q̄situ. ¶Ꝫtum ad ꝑmū dicūt aliq̄ ꝙ scde intētiones nō sūt nisi respect⁹ rōnis fabri cati ab intellectu nr̄o circa ꝑmas intētiones. ꝛ sunt tñ in aia. ¶Cōtra istud instať q̄druplicit. ¶Ꝑrimo sic. Nā vniūsale ē qꝺ ē aptū natuꝫ eē in plurib⁹. ꝙstat aūt ꝙ vniūsale ē scda itentio. ꝟ in re inueniť tota ista diffinitio. natura eni specifica est q̄ habet aptitudinē naturalē ad cōicari pluribus indiuiduis. ¶2o sic. Indiuiduū est scda intētio. ꝟ ipm est i re ꝛ nō ab aia fabricatū Indiuiduū eni ē qꝺ nō pōt eē in ꝑtibus. ꝟ hoc cōpetit ipimet soꝛ. circūscripto oīi intellectu. intellectus eni nō dat istā repugnātiā. ergo ꝛc̄ ¶3o sic. Totū ꝛ ꝑs inueniť in re ꝛ natura. ꝟ ista sūt scde intētiones. ergo ꝛc̄. Ma. est manifesta Mi. ꝑbo. qꝛ cuiuscūq̄ ꝑs subiectiua ē scda intentio eius: totū vniūsale ē scda intētio. ꝟ totuꝫ vniūsale ē scda intētio: ꝛ ē ꝑs subiectiua totiꝰ. ergo ꝛc̄. ¶4a sic. Ꝑrioritas ꝛ posterioritas sūt noia scdaꝛ intentionū. qꝛ dicunť de scdis intētionib⁹ vtpote ꝺ antecedēte ꝛ ꝙñte. ꝺ subiecto ꝛ ꝑdicato. ꝺ vł ꝛ ꝑticulari. ¶Cōstat aūt ꝙ ꝑioꝛitas ꝛ posterioꝛitas sunt in rerū natura. g̃ ꝛc̄ Ideo dico ꝙ scde intētiones sunt aptitudies q̄ cōueniūt ipis q̄ꝺditatib⁹ vel ꝑmis intentiōib⁹ i eē q̄ꝺditatiuo. sic aptitudo cōicata pluribus indiuiduis aduenies humanitati ē rō specifica. ꝛ sic dico de genere respectu spēi. vis aūt ꝙstitutiua siue diffinitiua aduenies rōnali ꝺat sibi eē ꝺriam. ꝛ sic de alijs. ¶Sed hic sūt multe di-

ꝓma ē quō scē intētiōes ꝙueniūt ꝑmis ¶ Dico ꝙ scē intētiōes nō ꝙueniūt ꝑmis i ꝑmo modo. qz respect⁹ fundamētales sūt. g̃ in scō mō ita ꝙ ꝑ q̃dditatē pōt demonstrari ꝙ sit spēs h̄ ē aptitudo ad existenduz i plurib⁹ indiuiduis. ¶ 2ª di. qz null⁹ vsq; nūc posuit scās intētiōes in rer̄ natura. Dico ꝙ si velles accipe scās intentiōes ꝑ actu intellect⁹: sic nō est dubium. qz iste actus ē in intellectu. ⁊ isto mō forte mlti acceperūt. Sed h̄ nō est loq̄ de scīs intētionib⁹ ꝓꝓrie sicut accipe vniūsale ꝑ actu itellectus. ꝑ oportet accipe ꝑ eo qđ ē aptū esse in plurib⁹. ⁊ isto modo dico ꝙ nō sunt fabricata ab itellectu ipa vniūsalia. ꝑ sicut q̃dditas i esse q̃dditatiuo abstrahit ab eē in re ⁊ in esse i itellectu. Ita iste aptitudines q̃s voco scās itētiōes abstrahūt ⁊ i tali esse q̃dditatib⁹ ꝙueniūt. ¶ 3ª di. si sint alicui⁹ p̄dicati. Dico ꝙ si i aliq̄ genere ponāt i genere relationis debēt poni co ꝙ in ꝙceptu suo sūt ad aliud: ⁊ vna ꝑ aliā diffinit. ¶ Tñ p̄t dici ꝙ circuūt omne genus. ⁊ sic melius apparet qđ sit dicenduz ꝙ sūt trāscendentes. qz q̃dditates quozūcūq; p̄dicamētoz ꝙsequūt. ¶ Sz adhuc remanet 4ª di. Utrum fiat p̄dicatio ꝑmaz de ꝑmis vel scāz de scīs. ¶ Dico ꝙ scā itentio nō p̄dicat qñ gen⁹ p̄dicat de spē. qz tunc spēs esset gen⁹. nec ꝑma intētio de scā. Et rō istoz duoz ē. qz habitudo q̃ ē int gen⁹ ⁊ spēm: est habitudo essentialis: ⁊ habitudo essentialis ꝓuenit oēm ꝙceptū nō q̃dditatiuū. Prima g̃ intentio tm̄ p̄dicat de ꝑma sicut aial de homie: tñ oz gen⁹ de spē p̄dicari. qz gen⁹ supponit ꝑ animali qđ ē ꝑma intētio ⁊ spēs ꝑ hoie q̃ ē ꝑma intētio. Sed adhuc sūt altq̃ dubia. Primū si est circulatio in scīs intētionib⁹. videt ꝙ sic. Nam vniūsale videt ee cōe. 5. p̄dicabilib⁹. ſ. generi. spēi ⁊c. ꝑ non est cōe nisi ꝑ modū generis. g̃ generis erit aliud gen⁹. Dico ꝙ vniūsale vel p̄dicabile vt abstrahit ab illis. 5. nec ē gen⁹ nec species. ⁊ sic de alīs. Et si dicat ꝙ omne cōe vel ē h̄ vel illud sicut de sba ꝙ ē corporea vel incorporea. Dico ꝙ ois sba vel est corporea vel incorporea: nō tñ ipa sba ē q̃dditatiua alterz. ¶ 2ª di. Si in scīs intētionib⁹ erit ꝓcessus i infinitum Dico ꝙ nō est incōueniēs aliquē ponere ꝓcessum in infinitū in scīs intētionib⁹ si autē videatur incōueniēs ponat status in scō vel i tertio. ¶ 3ª diffi. Si ois habitudo attributa q̃dditatibus ē scā intētio. tūc eni totū genus relationis erit scā intētio. Dico ad hoc ꝙ nō. ꝑ ꝓcise ille que circuūt omne gen⁹ ⁊ iste sunt fundamētales. ille aūt q̃ sunt de genere relationis sal tem multe sūt actuales. ¶ Circa 2am ꝓtem q̃stionis videndū ē. Utz ꝑsona sit nomē scē intentionis. ¶ Dico ad h̄ ꝙ cū sit ostensuz i ꝓcedenti q̃stione ꝙ ꝑsona nō ē nomen ꝑme intētionis: ⁊ oē nomē est ꝑme vel scē intētiōis. relinq̄tur ꝙ sit scē intentiōis. ¶ Intelligendū tñ ꝙ aliquе scē intētiōes sumūt a passiōe q̃dditatis sicut vniūsale a naturali aptitudie nature q̃ ē passio nature. ſ. ipa cōicabilitas. Ex h̄ eni ꝙ natura ē cōicabilis plurib⁹ indiuiduis oz vniūsalis Aliqñ sumit a respectu actuali sicut ꝓꝓriū. accipitur eni illa scda intētio ab actuali ꝙuertente q̃ ē int aliq̄ extrema. Aliqñ sumit a respectu aptitudinali sicut itentio illa q̃ est accñs ab accñtali inherētia. Aliqñ sumit scda intētio a sola negatiōe sic induiduū. Accipit eni illa scda intētio a repugnātia essendi i multis. Sic gen⁹ generalissimū a negatōe supuenientis generis. ⁊ ita de multis alīs. ¶ Dico ergo ꝙ isto modo vltimo ꝑsona ē nomen scē intentōis. Accipitur eni a repugnātia cōicabilitatis cuiuscūq; in natura intellectuali. hmōi autem repugnātia est ratio negatiua. ¶ Ad argumentū in oppositum dico ꝙ tunc supponit ꝑ ꝑma.

Questio. III.

Utrum ꝑsona dicat vniuoce de tribus suppositis diuinis. Et videt ꝙ nō. Nā nullū vniuersale ē in diuinis ꝝ Aug. de trini. ꝑsona aūt est vniūsalis si dicat vniuoce. ergo ⁊c ¶ Cōtra. tres sūt ꝑsone. ergo ꝑsona ē cōis ꝝ Aug⁹. 8°. de trini. Hic sunt duo facienda. ¶ Primū ē si ꝑsona dicat vniuoce de tribus suppositis diuinis. ⁊ scdo si dicat vniuoce de suppositis diuinis ⁊ creatis. ¶ Ad primū dico ꝙ sic ⁊ h̄ ꝑ q̃ttuor regulas. ¶ Prima ē ista. Aliqñcūq; aliqđ p̄dicatū oz đ aliqb⁹ ꝝ idē nomē ⁊ ꝝ eandē rōnem diffinitiuā oz vniuoce de illis: sed ita est h̄. nā pater est ꝑsona. ⁊ filius ꝑsona. g̃ idē nomē. ¶ Sic pater ē itellectualis nature incōicabilis subsistētia ⁊ eodem mō filius. h̄ aūt ꝝ Ricar. ē diffi⁹ ⁊ ratio ꝑsone. g̃ ⁊c. ¶ 2ª regla ē hec. Aliq̄ itellect⁹ ē cert⁹ de vno ꝙceptu ⁊ dubi⁹ de duob⁹ ille ē vniuoc⁹ illis. h̄ ꝑtz. sed aliqs posset ee cert⁹ ꝙ aliqua ꝑsona eēt incarnata ⁊ dubitare vtrū pater vel filiꝰ. ergo ⁊c. ¶ 3ª est ista. Quādo aliquid conuenit alicui inq̄tum tale hoc ē ꝝ vnam rōnem. ⁊ quicqđ cōuenit vni ꝝ illā rōnem ꝙuenit alteri ꝝ eādem: illa ratio ē cō munis ⁊ vniuoca. sed q̄cqđ ꝙuenit patri ꝝ ꝙ est ꝑsona ꝙuenit filio ꝝ ꝙ est ꝑsona. ergo ⁊c. ¶ 4ª est ista. Quecūq; numerant ꝝ aliqđ nomē cōueniunt formaliter i ratione illius nomis ꝝ quā numerant. ¶ Hec ē regla Aug⁹. 7°. de trini. ⁊ ostendit istā regulaz ee ꝑ exempla manifesta. ꝑmo de lauro ⁊ mirto que nō dicunt duo inq̄tum laur⁹ ⁊ mirt⁹. non eni sūt duo lauri. ⁊ sic de alīs. sed ꝑcise inq̄tū arboꝛes. Siliter exemplificat de Abraā Ysaac

et Jacob.non eni dicunt tres Abrae:nec tres Ysaac:nec tres Jacob.sed tres homies.hec ergo regula patet.sed pater ⁊ filius ⁊ spūssanct⁹: dicunt tres psone ⁊ tamē non tres patres:nec tres filij.ergo psona q̄ est terminatiua isti⁹ termini numerabilis ꝙuenit eis vniuoce. ¶ Sz cōtra istam ꝙclusionē instat q̄druplicit ¶ Primo sic.Quicq̄d cōmunicat i diuinis ē pfectio simpliciter. sed p te psona i diuinis cōicat.quia ē cōis plurib⁹.ergo erit pfectio simpliciter :qđ ē falsū.¶ 2° sic.¶ Quecūq; sunt eiusdē rōnis non multiplicant in diuinis.ꝫ sunt de se hec.ꝫ psona est eiusdez rōnis.ergo de se est hec.⁊ p ꝙs non multiplicat. ¶ 3° sic.Nullū incōmunicabile p̄t esse cōmune vniuocū .ratio psone ē ratio incōmunicabilis sicut ptz ex sua diffinitiōe.ergo ⁊c. ¶ 4° sic.Nam omne cōmune vniuocum p̄dicabile in q̄d oportet q; sit vel gen⁹ vel spēs ꝫ hoc ē impossibile in diuinis.ḡ ⁊c. ¶ Ad p̄muz dico q; omne cōmunicabile vel cōe in vnitate numerali est pfectio simplicit.ꝫ tamē qđ est cōmune vel cōmunicabile nō in vnitate numerali.ꝫ in vnitate cōis vt vniūsal⁹ rōnis non oportet q; sit pfectio simpliciter sicut ptz de similitudie et equalitate.ergo ⁊c. ¶ Ad 2m dico q; illa q̄ sunt eiusdē rōnis in diuinis nō possunt multiplicari in diuinis. ¶ Primo q⁹ si sic ex se nō determinarēt sibi certū numez:nec etiaz ex aliquo pri ori sed tamē bene possunt multiplicari secdario de alijs suppositis que sūt alterius rōnis :sicut sūt similitudo ⁊ cetere relatiōes cōes q̄ psupponūt relationes originis. Ita dici p̄t de psona lz eni psona sit eiusdez rōnis tamen plurificat ꝫm alia q̄ sunt alteri⁹ rōnis vtpote ꝫm ꝙstituti ua psona que sunt relatiōes originis. ¶ Ad 3m dico q; ratio incōmunicabilitatis ē cōicabilis denoiatiue:nō tamen q̄ditatiue:accipiēdo tamen rōnem determinatā quā denoiat qđlibet illoz est incōmunicabile: tñ illa negatio p̄t eē cōmunis.sicut oia indiuidua habēt eādē rōez indiuiduatiōis. ¶ Ad 4m dico q; nō omne p̄dicabile ē aliqđ istoz. naz ens p̄dicatur vniuoce ⁊ tñ nullū illoz p̄dicabiliū ē. ¶ Eodez mō dico de oibus transcēdentib⁹ cuiusmodi sūt omnia vniūsalia dicta de deo. ¶ Sed circa ista adhuc sūt alique di. ¶ Prima ē. Utz a p̄ncipijs cōstitutiuis possit aliqđ cōe abstrahi. ¶ Dico q; sic. Nam ista cōstitutiua sunt tres relatiōes. ergo ratio relationis in eis numerat: et p ꝙs ē eis cōis vniuoce. Et ꝙfirmatur.q⁹ eadē ratio diffinitiua relationis ꝙuenit paternitati inq̄tuz relatio ē q̄ etiam ꝙuenit filiationi inq̄tū relatio ē scz esse ad aliud.ergo relatio ē eis cōis.¶ Si dicat q; vltima ꝙstitutiua sūt p̄mo diuersa.p̄mo aūt diuersa i nullo ꝙueniūt. ¶ Potest dici q; in creatur⁹ lz vltime dr̄ie sint p̄mo diuerse.tamē eis q̄si denoiatiue ꝙuenit ꝫm vnū rōnem rō p̄me diuersitatis qđ nō est aliud nisi non habere q̄ditatiue aliq̄d cōmune.ꝫ tñ aliq̄d ꝙs q̄ditatē.ita p̄t dici in ꝓposito q; rō relationis lz dicat ꝫm vnam rōnem de ꝙstitutiuis psonarū nō tñ dicit in q̄d eo modo quo genus dr̄ in q̄d spē.q⁹ tunc essent cōposite vel saltē resolubiles.dr̄ tamen de eis eo modo quo genus de differētijs dr̄ sicut dictum est supius q; ens dr̄ de p̄dicatis que ꝙueniunt deo ⁊ creature.¶ 2a di. Utrū diuinis attributis sit aliqđ cōmune vnuocum.Dico q; sic q⁹ omnib⁹ cōuenit vnū nomen ⁊ vna ratio diffinitiua eiusdē qđ diuia pfectio simpliciter.q⁹ sapia ⁊ iusticia q̄libet ē pfectio simplicit.nā q̄libet est melior ipa q̄ non ipa.Si dicat q; diuina attributa sunt simpliciter simplicia.ḡ ⁊c. ¶ Dico q; nunq̄ a simplicit simplicib⁹ p̄t abstrahi aliquis ꝙcept⁹ q̄ditatiuus: sed tamē bene p̄t abstrahi ꝙcept⁹ trāsl̄. qui dr̄ de eis ad moduz dr̄ie subalternātis de subalternata:⁊ talis pfectio ē simplicit cui⁹ nomen dicit scdam intētionē ¶ 3a di. Utrū in diuinis ydeis sit aliqđ cōmune vniuocū. ¶ Dico q; sic si ponāt in deo formalit: q⁹ nomen ydee est eis cōmune ⁊ q̄litercūq; diffiniat ydea diffinitio ydee ē eis cōis. Et ꝙfirmat .q⁹ si non ꝙueniunt in aliq̄ vniuoco:tūc sunt p̄mo diuerse.⁊ sic ꝙueniūt i rōne p̄me diuersitatis. Si dicas q; p istū modū nō inuenit aliqđ p̄mo diūsū aut simpliciter simplex.q⁹ oia talia ꝙueniūt i rōne diffinitiua p̄imo diuersoz ⁊ simplicit simplicius Dico q; lz nō sit iuenire aliqđ tale q̄n cōueniat cuz aliquo in aliquo p̄dicamēto denoiatiue tñ q̄ditatiue i sua vltima p̄cisiōe nihil icludunt tñ denoiatiue icludūt multa q̄ inueniunt in resolutiōe ⁊ ad q̄ est stat⁹.⁊ hoc sufficit ad saluāduz p̄mo diuersa ⁊ simplicit simplicia. ¶ 4a di. Si diuina essentia dr̄ vniuoce de trib⁹ psonis. Dico q; si accipiat rō p̄cise vniuoci q̄ data ē.l. cui⁹ est idē nomē ⁊ eadē rō cum idē nomē sit diuine essentie dicte de trib⁹ psonis.⁊ eadē rō videt posse dici vniuoce de eis .q⁹ tñ vniuocum cōiter accipit ꝫm q; idē nomē dr̄ ꝺ diuersis numero ⁊ essentia diuina numero nō distinguit. ideo nō ponit cōiter vniuocuz. Uñ oportet dicere q; rō eēntie:⁊ etiā ipa eēntia nō tantū ē cōmunis ꝫm rōnez formalē sicut ē psona .ꝫ etiaz ꝫm vnitatē numeralē q̄ tñ non ꝙuenit psone q̄ distiguit numero i p̄re ⁊ filio. ¶ Utrū ad scdaz ptem ē videndū vtrū psona diuina dicat vniuoce ꝺ tribus psonis diuinis ⁊ psonis creatis Dico q; sic. Et ad hoc p̄bandū valēt regule q̄s adduxi p p̄ma ꝙclusione in p̄ncipio q̄stionis ¶ Primo q; psona ꝫm idē nomē ⁊ ꝫm eandem

rõnem ꝑdicaꝫ de ꝑsona creata ⁊ increata. ¶2° qꝛ aliqs põt eẽ certꝰ qꝺ in passione xꝑi aliqua ꝑ sona patiebaꝫ. dubitãdo etiã vtrũ ꝑsona creata vel increata sicut aliqs infidelis ¶3° qꝛ q̃cq̃d ꝓuenit ꝑsone diuine inc̃tum ꝑsona ẽ: cõuenit create ꝑsone: patꝫ discurrẽdo ꝑ oĩa. ¶4° qꝛ diuina ꝑsona et ꝑsona creata sũt due ꝑsone sicut duo homies sunt sortes ⁊ plato. ergo ⁊c̃. ¶Sꝫ ꝓtra hoc instaꝫ q̃dripliciter. ¶Primo sic. Affirmatiua ⁊ negatiua non põt abstrahi aliqs ꝓceptus cõis. qꝛ tunc a ꝓtradictorijs abstrahi posset aliqs ꝓceptꝰ. ꝫ ꝑsona diuina ẽ affirmatiua. qꝛ ꝓstituiꝫ ꝑ aliq̃d positiuũ. ꝑsona aũt creata ẽ negatiua. qꝛ ꝓstituiꝫ ꝑ negationẽ. ergo ⁊c̃. ¶2° sic. ¶Persona absoluta ⁊ relatiua nõ videñ esse eiusdẽ rõnis. nam absolutum ⁊ relatiuũ distinguũtur ⁊ differũt q̃ditatiue. sed ꝑsona diuina ẽ relatiua. ꝑsona autẽ creata absoluta. ergo ⁊c̃. ¶3° sic. Sicut suppositũ est incõmunicabile. siliter ⁊ ꝑsona. g̃ ꝑsona nõ poterit eẽ cõis. ¶4° qꝛ indiuiduũ ponit in diffinitiõe ꝑsone. ⁊ tamẽ ꝺꝛ de vno solo. ¶Ad ista. ¶Ad ꝑmum dico ꝙ ꝑsona põt ꝓsiderari inquãtũ ꝑsona: ⁊ vt supponit ꝑ se vel non inc̃tũ ꝑsona: sed vt talis ꝑsona ⁊ supponit tũc ꝑ substracto. Dico tũc ꝙ ꝑsona inc̃tũ ꝑsona: ita est negatiua in diuinis sicut in creaturis. q̃cq̃d enĩ negatiõis inuenies i diffinitiõe ꝑsone create inc̃tum ꝑsonã inuenies in diffinitiõe ꝑsone diuine inc̃tum ꝑsona. ſ. incõmunicabilitas ⁊ oĩa talia. Si aũt accipiatur ꝑsona vt supponit ꝑ substracto: ⁊ ꝑ ꝑma intentione: tũc nõ optet ꝙ sit eiusdẽ rõnis: sic̃ pater i diuinis. ⁊ ħ homo i creaturis. pater enĩ in diuinis ẽ illud ꝑ quo supponit ꝑsona i diuinis. siliter ħ homo ẽ illud ꝑ quo supponit ꝑsona i creaturis. Exm genꝰ generalissimuꝫ �fm ꝙ accipiť formaliť ꝑ ista intẽtiõe scꝺa ẽ eiusdẽ rõnis tñ ꝑut supponit ꝑ ꝑma intẽtiõe. qꝛ põt suponẽ ꝑsba ⁊ q̃titate ⁊ habitu. patꝫ ꝙ non. ¶Ad 2m dico siliter. Rõ enĩ ꝑsone vt ꝑsona ẽ abstrahit ab absoluto et relatiuo sic̃ rõ entis. et ideo põt dici vniuoce de eo qꝺ ẽ absolutũ ⁊ relatiuum. Sic aũt accipiť ꝑsona nõ vt ꝑsona ꝫ ꝑ substracto sic dico ꝙ lꝫ accidat ꝑsone inc̃tũ ꝑsona est tñ vt ꝑsona supponit ꝑ abstractis nõ ẽ eiusdem rõnis. ¶Exm genꝰ inc̃tũ genꝰ ẽ abstrahit a ſba ⁊ accñte. ⁊ ideo vniꝰ rõnis ẽ. vt supponit tñ ꝓ ꝑmis itẽtiõibꝰ nõ. ¶Ad 3m dico sicut dictũ fuit supius ⁊ nũc rõ enĩ formalis ꝑsone ẽ incõicabilis vt ipa supponit ꝑ substracto. vt aũt supõit ꝑ se sibi nõ repugt cõicabilitas sic̃ ptꝫ ꝺ indiuiduo ꝑ oĩa ¶Ad 4m dico siliꝛ ꝙ c̃tũcũq̃ indiuiduũ dicaꝫ de vno solo vt supponit ꝑ ꝑma intẽtione. qꝛ sortes nõ ꝺꝛ nisi de vno solo tñ rõ indiuidui vt sic cõioꝛ ẽ ⁊ ad plura se extẽdit q̃ spes ġ non valet. Si dicas quõ rõ ꝑsone vel indiui dui põt esse cõis q̃cunq̃ diuersis. Dico ꝙ non est incõueniẽs ꝙ q̃cũq̃ diuersis aliqua ratio negatiua sit cõmunis sicut patet de simplicitate. ¶Ad argumentum ptꝫ.

Questio. IIII.

UTrũ ꝑsona sit ad se vel ad aliud. ꝙ ad se �fm Augl. 7°. de tri. ¶Persona ita est ad se sic̃ ꝺꝰ. ¶Cõtra illꝺ Augꝰ. Trinitas diuina ẽ ꝑsonaꝝ iuicẽ relatiuaꝝ. ¶Hic introducũť q̃ttuoꝛ ꝓcłones. ¶Prima ẽ rõ ꝑsone nõ ẽ ꝑcise relatiua. qꝛ vbiq̃ eẽt relatiua. ¶2ª ꝓcło ẽ ꝙ rõ ꝑsone nõ ẽ ꝑcise absoluta vt dic̃ ꝓceptũ absolutũ. qꝛ tunc ois ꝑsona esset absoluta. ꝓñe istaꝝ duaꝝ ꝓpositionũ ꝑ ꝑª ꝑte ⁊ scꝺe ꝓñe ꝑbať sic. Q̃ñcũq̃ aliq̃d ꝓuenit alicui ex sua ratione formali siue ꝑ se ꝑmo mõ siue scꝺo mõ illꝺ sibi ꝓuenit vbiq̃ iueniaꝫ. ħ patꝫ. si g̃ ꝑsona ex sua rõne formali eẽt absoluta vel relatiua: tũc ꝑsona diuina eẽt absoluta ⁊ creata relatiua qꝺ ẽ falsũ. ¶3ª ꝓcło ẽ ꝙ rõ ꝑsone nõ ẽ simul absoluta ⁊ relatiua: nec icludit simul eẽ ad se ⁊ ad aliud. ꝑbať ista ꝓcło sic̃ alie due. Quia ex sua ratione formali inc̃tũ ꝑsona eẽt absoluta ⁊ relatiua oĩs ꝑsona diuina ⁊ creata sic eẽt ¶4° ꝓcło ẽ ꝙ rõ ꝑsone abstrahit ab absoluto ⁊ relatiuo: qꝛ oẽ diuisuꝫ ꝑ aliq̃ duo oppositа necessario abstrahit ab vtroq̃. ꝫ ꝑsona diuidiť ꝑ absolutuꝫ ⁊ relatiuũ. g̃ ipa vt sic abstrahit ab absoluto et relatiuo. ¶Cõtra istas ꝓcłones istaꝫ q̃druplicíter ¶Primo sic. Quicq̃d ex rõne sua formali cõpetit supioꝛi. illꝺ etiã ꝓuenit inferioꝛi. ꝫ ꝑsone ex sua rõne formali cõuenit sic abstrahere. g̃ et huic ꝑsone. ⁊ sic persona in diuinis abstrahit. ¶Cõfirmaꝫ qꝛ fm Augl. ꝑsona ẽ ad se. g̃ ħ ꝑsona ẽ ad se. ¶2° sic. Quicq̃d denoiatiue ꝺꝛ de inferioꝛi videtur dici de supioꝛi. sed referri ⁊ cõstitui ex absoluto ⁊ relatiuo dicit ꝺ hac ꝑsona in diuinis. ergo dicetur ⁊ de ꝑsona. ¶3° si quicq̃d est in genere ſbe siue ꝑdicamẽtal' siue trãſc. est absolutũ. sed ꝑsona ẽ huiusmodi. qꝛ ꝑsona diffinitur ꝑ indiuiduaꝫ ſbam. ¶Et ꝓfirmaꝫ. qꝛ natura ītellectualis ẽ aliq̃d absolutuꝫ. diffiniť autẽ ꝑ naturã intellectualeꝫ. ¶4° sic. Omne illud quod ex diffinitiõe sua est alterius illud videtur esse relatiuũ ⁊ non absolutũ nec neutrũ. ꝫ ꝑsona est alterius fm diffinitionẽ nũc dataꝫ. Est enĩ intellectualis nature indiuidua ſba. g̃ erit relatiua. ¶Ad ꝓmũ dico ꝙ lꝫ persona q̃libet inc̃tum addit ad rõneꝫ persone in cõmuni sit absoluta vel relatiua sicut homo rõne additi ẽ rõnalis. tamẽ inc̃tum ꝑsona semꝑ abstrahit sicut homo inc̃tum animal est rationalis. Vel põt dici ꝙ a supioꝛi ad inferiꝰ nunq̃ tenet ꝓñtia in scꝺis intẽtiõibꝰ. abstrahere aũt ⁊ ꝑcin

dere. ⁊ talia vident̄ eē ſcōe intentiones. vl̄ ſaltē attribuūt̄ alicui ſm illud ſm qđ ſibi attribuit̄ ſcōa intētio. ¶ Ad ꝓfirmationē dico q ad ſe dupliciter itelligit̄. ¶ Primo poſitiue. ⁊ ſic accipitur ꝑ abſoluto: ſic̄ incorporeū accipit̄ poſitiue ſm q ꝓſtituit ſpēm ex oppoſito diſtinctā ꝫ ſpecie ꝓſtitutā ꝑ corporeuz. ¶ 2° accipit̄ negatiue ſicut dicimus q ad ſe pōt dici qđ nō ē ad aliud ſicut dicim⁹ q ſba vt ſba non eſt corporea. ḃ eſt nō includit i ſe corporeitatē nec ſeq̄tur q ſit incorporea. nā incorporeū ē dr̄ia diuidens ſbam ¶ Sic dico in ꝓpoſito d̄ ꝑſona. Persona enim vt ꝑſona nō ē ad aliud. ⁊ iſto mō negatiue accipiēdo ē ad ſe. ſ nō ſeq̄t̄. g̃ abſoluta. qz req̄rit̄ q ſit ad ſe poſitiue: ⁊ vt ſic nō ē ad ſe. ꝑmo mō intelligit Aug⁹. ¶ Ad 2m pōt dici q qñ arguit̄ a ꝑſona patris inq̄ꝫtum ſuponit ꝑ patre ⁊ ꝑ ꝑma intentionē ad ꝑſonā in cōi vt ſuponit ꝑ ſe q ꝓpie nō arguit̄ ab inferiori ad ſupius. qz inferius. ḃ ē ꝑma intētio: ſupius aūt ſcōa. ſic ē in ꝓpoſito referri ⁊ ꝓſtitui dicunt̄ de ꝑſona ꝑris inq̄ꝫtum ꝑſona ſuponit ꝑ patre ⁊ ꝑ ꝑma intētione. ⁊ ꝑ ꝓñs ꝑſona in cōi ad quā fit argumentatio ē ſcōa intētio. ⁊ ideo nō valet. ¶ Aliter p̄t dici q loc⁹ a pte ſubiectiua deficit i duob⁹ Primo in ſcōis intētionib⁹. ⁊ ideo qz ꝓſtitui ē ſcōa intētio nō tenet ibi. deficit etiaz in relatiuis. qz ſi ſpēs ē ad aliq̄d: non ſeq̄t̄ q gen⁹ ſit ad aliq̄d. hmōi ē referri vt patz. ¶ Ad 3m dico q ſicut generatio diffinit̄ ꝑ naturā ſicut ꝑ aliq̄d circa qđ habet fieri: nō tñ q ſit formalit̄ natura. ſic dico q ꝑſona ſic̄ ꝑ circūſtantiā ſubiecti vel alterius circa qđ habet fieri diffinit̄ ꝑ ſbam ⁊ naturā intellectualē non tñ eſt q̄ddit atiue aliq̄d iſtorum ¶ Ad 4m dico q illa diffinitio ē circūlocutiua ſicut qñ dicimus albedo ē menſura coloris. Et ꝓterea illd̄ qđ eſt alicui⁹ vt ſubiecti. nō oportet q ſit relatiuū. Persona autē eſt nature intellectualis ſic̄ ſubiecti circa qđ habet fieri ſicut color ſupficiei. ¶ Sed ḃ eſt di. Utrū ꝑſona ſit nomē dignitatis vel ꝑfectionis. Dico q ſicut eē papā ē nomen dignitatis: nō tñ ꝑfectiōis. qz ē ſcōa intētio ⁊ reſpectū quēdaz dicit. ſic dico de ꝑſona q eſt nomē dignitatis nō tñ ꝑfectionis. qz ē ſcōa intētio. Intelligēdū tñ ad euidentiaz multoruz ḃ dictoꝝ q ſupioza aliqñ dicunt̄ ad aliq̄d: ⁊ etiā inferioza ſicut ſimilitudo ⁊ conformitas. cōformitas eni dicit̄ de ſimilitudine: et vtrūq; eſt ad aliq̄d. aliquādo nec ſupius nec inferius ſicut albedo ⁊ color. aliquādo ſupius: ⁊ nō inferius: ſicut ſciētia d̄r ad aliq̄d non tamen grāmatica. aliquādo inferi⁹ ⁊ non ſuperius ſicut ſciētia ē ad aliq̄d. ⁊ tñ q̄litas que eſt genus non eſt ad aliquid. ¶ Sed quō eſt hoc poſſibile ¶ Dico q ſi aliq̄d qđ ē in vna coordinatiōe eſt abſolutū vel relatiuū: oia illius coordinatiōis erūt talia. ſciētia aūt q̄ddit atiue non ē ad aliq̄d ⁊ ideo nō oportet q ḡmatica vl̄ qualitas ſit ad aliq̄d. ſed ſuppoſito q ſoluz denominatiue ē ad aliq̄d quare ſuuz genus nō eſt ad aliud vel ſua ſpēs Dico q ſicut ſupius dictū eſt q loc⁹ a pte ſubiectiua non tenet in ſcōis intētionib⁹ nec in relatiuis. ¶ Ad argumentū patet.

Diſtictio. XXIIII. et. XXV. Queſtio. I.

Circa diſtinctionem. xxiiij. ⁊. xxv. ꝑmo q̄rit̄ Utruz in deo ſit formaliter numer⁹. q non quia ſcriptura ponit i deo ſolitudinē. qz tu es deus ſolus ⁊c. ¶ Cōtra qz vbicūq; eſt trinitas ibi ē numer⁹ i deo ē trinitas. ergo ⁊c ¶ Hic duo ſunt faciēda. ¶ Primo inſiſtendū ē circa numerū in ſe. ¶ 2° vt applicat̄ ad deuz. ¶ Circa ꝑmū ad ꝑimū in ſe introducūtur q̄ttuor cōcluſiones. ¶ Prima ē iſta q numerus non ē ens rōnis vel ens in anima ſed extra animā ⁊ reale. Hāc aūt cōcluſionē ꝓbo q̄druplici ter. ¶ Primo ſic. Qđ ꝑ ſe eſt i aliquo ꝑdicamēto q̄titato ē ens reale. ſed numer⁹ eſt in ꝑdicamēto q̄titat⁹. ergo ⁊c. Maa. ē manifeſta. qz ens ꝑmo diuidit̄ a methaphiſico ꝑ ens reale ⁊ rōnis añ q̄ diuidat̄ in. x. genera Mi. eſt ꝓceſſa ab oibus. ¶ 2° ſic. Illud qđ ē obiectū ſcie realis ē reale. ſ numer⁹ eſt hmōi. qz eſt obiectum arithmetice. Maa. ē cōiter cōceſſa. ergo ⁊c. Item nullū ꝑ ſe notū dependet ab intellectu nec i ſe nec i terminis. ſ iſta eſt ꝑ ſe nota duo ⁊ tria ſunt q̄nq; ergo termini nō depēdēt in eē ab itellectu. Cōfirmatur. Nullū eternū in aliquo depēdet ab intellectu nec i ſe nec in ſuis terminis. ſ iſta veritas duo ꝓtraria ſūt q̄nq; ē veritas eterna ⁊ ueceſſaria ſm Aug⁹. ergo ⁊c. ¶ 4° ſic. Illd̄ qđ cadit ſub ſenſu ⁊ ē obiectū ſenſus: illud videt eē reale. ſ numer⁹ eſt hmōi. ¶ 2a ꝓcō ē q numer⁹ non habet eſſe ꝑuatiuū. Hanc ꝓbo dupliciter ¶ Primo ſic. Omne illud qđ eſt de ꝑdicamēto poſitiuo eſt poſitiuū ꝑ ſe. qz aliter poſitiuū ꝓderet̄ i negatiuo. ſed numerus eſt hmōi. qz eſt in ꝑdicamēto q̄titatis. ¶ 2° ſic. Omne illud qđ eſt termin⁹ actionis poſitiue ⁊ realis ē aliquid reale ⁊ poſitiuū. ſ actio realis terminat̄ ad diuiſionē: ⁊ diuiſio ad numerū vel multitudinez ergo numerus ē aliq̄d poſitiuuz. ¶ 3a ꝓcō eſt q numer⁹ nō ē forma ſbalis ſ accñtalis. qz forma q̄ pōt deſtrui manēte ſbo ē accñtalis huiuſmodi ē numer⁹. qz ſi deꝰ ḋ. x. canibus adnihilaret vnū deſineret numer⁹ qui erat in. x. ſtantibus ip̄is. ix. ⁊ non deſtructis Eodē mō intelligēdū eſt de intelligētijs. deſtructa eni vna itelligētia de. x. deſtruit̄ forma numeri q erat in. x. ⁊ tñ re

manēt.ix.intelligētie.g̃ ꝛc̄. ¶ 4ª ꝓcḃo est: q̄ forma numeri nō ē rō absoluta: ꝫ relatiua. ¶ Hāc ꝓbo q̄druplicit̄. ¶ Primo sic. Nullū absolutū fundat̄ i relatiuo.ꝫ numer⁹ fundat̄ in respectu g̃ ꝛc̄. ꝓbatio minoris.q; si ꝓtinuū albū diuidatur nō solū causat̄ numer⁹ in sḃo albedinis nec solū in albedie vtpote q̄ sint pl'a alba: vel pl'es albedies.ꝫ etiā in sil'itudinib⁹ ꝛ sil'ib⁹.q; plura fiāt sūt post diuisionē q̄ añ et pl'es sil'itudies: q; certū est q̄ illa pl'alitas causat̄ ex diuisione ꝓtinui.g̃ numer⁹. Cōstat autē q̄ ip̄a non p̄t eē absoluta eo q̄ in respectu fundat̄. g̃ forma numeri vt sic nō erit forma absoluta sed negatiua ¶ 2° sic. In formis respectiuis nō ē incōueniēs q̄ agēs agit in q̄tūcunq; distantia.ꝫ in formis absolutis ē incōueniēs. q; in illis pfect⁹ agēs agit in magis distās. Ex hoc arguo sic. Illō ē relatiuū ꝛ nō absolutū qō p̄t ab agēte determinate ꝛtutis ꝓduci in q̄cunq; distātia. ꝫ forma numeri est hmōi. nam causato vel genito vno mure causat̄ numer⁹ in oibus q̄ sūt hmōi. ¶ 3° sic. Nulla forma absoluta ꝓduci p̄t ab angelo vt vult Aug⁹ sup Geñ. ꝛ i lib⁹ de tri.ꝫ numerus p̄t ꝓduci ab angelo.g̃ ꝛc̄. Ubi. ptz. q; pōt ꝓtinuū diuidere ex q̄ causat̄ numer⁹. ergo ꝛc̄. ¶ 4° sic. Omnē forma accidētalē absolutam p̄t deus a sḃo separe.ꝫ nō capit intellect⁹ q̄ numerus poterit a sḃo separi. repugñtia eni videtur q̄ sit dualitas. ꝛ non aliq̄ duo. ¶ Ex ꝓtra istas ꝓclusiones instat̄ q̄druplicit̄. ¶ Primo ꝫ p̄mū sic. Dicit̄ eni q̄ numer⁹ q̄tum ad suū eē materiale habet esse i rerū natura: ꝛ in genere. ꝛ oia ista. ꝛ ꝫ ꝫdicūt rōnes inducte. sed q̄tū ad eius esse formale ē in aīa tm̄. ¶ 2° ꝓtra scḋaz sic. Nulla ratio positiua videt̄ posse fundari in priuatiuis plus q̄ absoluta i relatiuis .ꝫ rō numeri fundat̄ in ꝓpatiuis . dicimus eni q̄ttuor ꝓpatiōes sicut q̄ttuor canes. ergo ꝛc̄. ¶ 3° ꝓtra scḋam sic. Forma q̄ ꝓuenit trāscēdentib⁹ vt trāscēdentia sunt non ē forma accidētalis :sed numer⁹ cōuenit trāscendentib⁹ vt sic. dicim⁹ eni q̄ trāscēdētia sunt q̄nq;. ergo nō est accidēs. ¶ 4° ꝫ q̄rtaz Nulla forma relatiua est de genere absoluto p se ꝛ directe.ꝫ numer⁹ p se ꝛ direte ē i p̄dicamēto q̄titatis. cōstat aūt sicut cōiter dr̄ p̄dicamētū q̄titatis ē absolutū. ergo ꝛc̄. ¶ Ad primū dico q̄ illud dictū non valet. Intellect⁹ eni nō p̄t capere q̄ aliqua forma vel q̄dditas p se i genere aliquo exīs cōponat̄ ex ente reali et rōnis. q; omne ꝓstitutū ex ente reali ꝛ rōnis totū ꝓstitutū est ens rōnis. si ergo numer⁹ ex istis duobus ꝓstituitur totuz erit ens rōnis. Ubi a. sepe tacta vera est. q; ꝓstitutū semp seq̄t ptem inferiorē. Ista autē p̄ma cōclusio ꝓfirmatur. Naz ꝗternarius videt̄ realiter excedere binariū . et realiter esse duplū ad binariū qō non eēt nisi q̄titas discreta que est fundamentū esset q̄d reale. ¶ Preterea in q̄nario ꝫm q̄ quinari⁹ fūdatur ista veritas incōmutabilis duo et tria sunt q̄nq; que excedunt q̄ttuor Similit̄ ille indiget sensu q̄ intuitiue nō pcipit q̄ ternari⁹ est numerus impar: ꝛ binari⁹ par. ergo cū nullū ens rationis poterit ituitiue cognosci: seq̄tur q̄ sit reale. ¶ Ad 2m dico q̄ p̄uationes non habēt multitudinē p se ꝛ simplicit̄ .ꝫ solum p aliud ꝛ ꝫm q̄d. s. p subiecta ꝛ fundamēta. ¶ Ad numerationē eni subiectoꝝ ꝛ fundamētoꝝ seq̄t multitudo et numeratio p̄uationū que sūt in eis. ¶ Ad 3m dico q̄ oportet de necessitate ponere duos numeros. vnū trāscendētem qui nō est in genē. et aliū q̄ est in genere. Nā numer⁹ quo numerāt̄ ꝛ. p̄dicamēta nō videt̄ esse in genere: nec numerus diuinaꝝ p̄sonaꝝ. ergo numer⁹ q̄ est i genere est accidētalis ꝛ pōt adesse ꝛ abesse sḃiecto. ꝛ iste ita inuenit̄ in angelis sicut in hoibus. alius autē non est ex se accidētalis. sed pot⁹ essentialis sicut numer⁹ p̄dicamentoꝝ ꝛ diuinaꝝ p̄sonaꝝ. ¶ Ad 4m dico q̄ si q̄titas ponatur p̄dicamentū absolutū: hoc demōstrat q̄ numerus necessario ē forma absoluta. ¶ Ex hic ē dubiuz Utrū q̄titas sit forma absoluta. Iō dimittatur declaratio istius dicti vsq; ad quartū ¶ Ex hic sunt multe di. ¶ Prima est si numer⁹ ponat̄ relatio: oportet q̄ detur sibi fundamentū ꝛ terminus. q̄d ergo est fundamētū ꝛ termin⁹. ¶ Dico q̄ ꝫm Aug⁹. Omnis multitudo est alicuius multitudo. omne aūt qō ē alicui⁹ dicit̄ ad ip̄m vt ad terminū. Dico ergo q̄ q̄ncunq; est distinctio siue pl'alitas cū numero oportet ibi duo ītelligere. s. rōnem determinatiuā numeri: ꝛ illud est tale in quo ꝓueniūt numerata. aliud ē ratio p̄uatiua distinctionis scz illud a quo fundamētaliter distinguūt̄. Ex[m] sint pl'es homines. scz tres hoies. ꝫ eni hō determinat rōnez numeri. s. trinitatē. dicim⁹ eni tres hoies et nihil aliud dicimus nisi tres realiter ꝫm illam formaz in q̄ ꝓueniunt. ꝛ etiam ꝫ non solū illud qō determinat rōnez numeri scz illud in quo ꝓueniūt . sed illō etiā in quo distinguūtur sicut sunt in trib⁹ hoibus ꝓprietates indiuiduales. ꝛ iste nō determinat rōnem nūi ¶ Dico g̃ q̄ fundamentū illi⁹ respectus q̄ est numer⁹ semp sunt p̄ncipia distinctiua. termin⁹ vero ē ratio formalis in q̄ numerant̄. ¶ Ex hoc eni patet q̄ numer⁹ nūq; ꝓprie est nisi inter illa q̄ in aliquo vniuocant̄. ¶ Sed cōtra dicim⁹ q̄ in trib⁹ hoib⁹ sunt tres ꝓprietates indiuiduales que tamē in nulla vniuocant̄ Dico q̄ nunq; dicerent̄ tres nisi in aliquo conuenirēt. scz in illo qō numer⁹ determinat. i hoc scz qō est eē ꝓprietatē indiuidualē quādaz. nō

eni dicerem⁹ deū creaturā esse duos deos: aut duas creaturas. illud aūt qđ manuducit ad ꝫ intelligēdū ē respect⁹ diuisiōis q̄ acq̄rit i diuisione ꝓtinui. habet eni ꝑ fūdamēto ꝑpetatez in diuidualē q̄ distinguit hec ps ab illa. ꝑ termino aūt hz rōnez formalē linee: sic ē de numero. ¶ Sz tūc ē dubiū de numero sepato vtpote de numero nō ꝓcernēte materiā in q̄ sit q̄d erit termin⁹ illi⁹ respect⁹. qz vbi ponit respect⁹ necessario ē ponere vel saltē cointelligi terminū. Dico qꝫ ē ipossibile respectū sic abstrahi q̄n semꝫ cōcernat terminū: ꝛ ꝑ ꝓns cum termin⁹ illi⁹ respectus q̄ ē numer⁹ teneat locū materie circa quaz habet eē numer⁹. ipossibile ē numerꝫ sic abstrahi q̄n necessario ꝓcernat aliquā materiā. numerus tm̄ mathematic⁹ q̄ dr abstract⁹. ideo dr abstract⁹: nō qz aliquā materiā non ꝓcernat. ꝫ qz materiā determinatā ꝛ sensibilē nō ꝓcernit: tm̄ ipossibile ē q̄n semꝫ itelligēdo dualitatē intelligam duo entia ita qꝫ q̄tūcūqꝫ fiat abstractio a materia nūqꝫ poterit tm̄ abstrahi q̄n saltē i eis ens ꝑ materia numer⁹ ꝓcernat. ¶ Dicto d̄ t̄mino dubiū ē de fundamēto. sic̄ eni respect⁹ multiplicat ex t̄minis: ita ex fundamentis. Cum g̃ vna dualitas numero sit vn⁹ respect⁹ non potest i duob⁹ fūdamentis fundari. ¶ Dico qꝫ aliq̄ sūt q̄ habēt vnitatē itegritatis. alia q̄ habēt vnitatē simplicitatis. Illa aūt q̄ habēt vnitatē simplicitatis habēt vnitatē sbi. Illa eni q̄ habent vnitatē integritatis habēt vnitatē cuiusdā ordinis: ꝛ hmōi ē numer⁹. ꝛ de talib⁹ nō ē incōueniens qꝫ sint in diuersis sbis sicut ptz d̄ vniuerso qđ habet vnitatē itegritatis solū. ꝛ sic̄r d̄ habitu vno sciētiali. s. methaphisica. ¶ 2ª di. ē qz videt qꝫ possint remanere q̄nqꝫ hoies sine numero q̄nario. qz in q̄buscūqꝫ essentialit ordiati ꝛ realiter distinctis de⁹ pōt facere ꝑus sine posteriori sic ē ꝫ. g̃ ꝛc̄. ¶ Dico sequēdo dicta supius qꝫ sic̄ de⁹ duo alba sine sil̄itudine formali et accidētali pōt facere remanētib⁹ illis sil̄itudinibus fundamētalit. sic dico de q̄nqꝫ hoib⁹ qꝫ nō habebūt numerū formalē. ꝫ solū fundamētalē ¶ 3ª di. Si numer⁹ ē forma realis tūc de⁹ videret numerari. deus eni ꝛ creatura vident duo entia. g̃ ambob⁹ remanētib⁹ ē illa dualitas: sed destructo altero iā ampli⁹ nō videt remanere ꝛ si creatura destructa de⁹ ampli⁹ numerꝫ illū i se formalr nō habebit. ꝛ sic erit numer⁹. ¶ Dico qꝫ illa dualitas ex pte dei solū ē fundamētalis ex pte creature ē formalis: sic̄ dicet inferius d̄ alijs. ¶ 4ª di. ē. Si numer⁹ ē formalr realis tūc i realib⁹ formis spē differētib⁹ est ꝓcessus i infinitū ascēdēdo. Dico qꝫ i his q̄ pfectionē simpliciter nō debēt nō videt incōueniens dici sic̄ dicūt multi de relatiōib⁹ saltē ꝫ videt verꝫ de specieb⁹ numeroꝝ q̄ vadūt i infinitū. ꝛ etiā d̄ spēb⁹ q̄titatis ꝓtinue sic̄ bicubitū tricubitū. ꝛ sic de alijs. Eodez mō de numero. ¶ Sed adhuc stat di. vna posito qꝫ numer⁹ sit respect⁹. Utrū sit intrinsec⁹ vel extrinsec⁹ aduenies. ¶ Dico qꝫ respect⁹ intrinsec⁹ aduenies: qz positis extremis semꝫ resultat. sicut posit⁹ q̄nqꝫ hoib⁹ statim resultat q̄narius numer⁹ sine aliquo alio acq̄sito siliter numer⁹ nō pōt destrui ꝑ naturaz q̄n aliq̄d numeratū necessario destruat: ꝛ hec ē natura respectuū intrinsec⁹ aduenētiū. ¶ Sz cōtra tūc erit de genē relationis. qz ꝑ ꝫ differt respectus relatiōis ab alijs respectib⁹. ¶ Dico qꝫ verū ē ꝓpando gen⁹ relatiōis ad alia sex genera: ꝫ ꝓpando ad q̄titatē de ꝫ in 4°. ¶ Q̄rtū ad 2m̄ ꝑncipale videdū ē quō numer⁹ deo applicat et introducūt q̄ttuoꝝ pambula. ¶ Primū est qꝫ numer⁹ causat ex generatiōe ꝓtinui: qz generans ꝓtinuū necessario causat numerꝫ ꝛ ptes distinctas. ꝑbatū eni ē supra qꝫ ꝓtinuū necessario includit ptes distictas. ꝫ vbi pl̄alitas vel distinctio: ibi numer⁹. qz sequt distictionē. g̃ generās ꝓtim̄ causat numerꝫ necessario. ¶ 2m̄ ꝑncipale ꝓambulū ē: qꝫ numer⁹ causat ex diuisiōe ꝓtinui lz eni ptes añ diuisionē sint distincte: ꝛ per ꝓns multe. ꝛ sic numer⁹ q̄ sequt distinctionē tm̄ qꝫ diuisionē fiūt subposit⁹ distincte. iō causat numer⁹ subposit⁹ ꝑ diuisionē distinctoꝝ. ¶ 3m̄ pambulū ē qꝫ numer⁹ causat ex cuiuscūqꝫ vniuoci formali diuisione sic̄ numer⁹ causat ꝑ diuisionē sbe i corporeū ꝛ i incorporeū. ꝫ ꝑbat. Nā vbicūqꝫ ē numer⁹ vl̄ pl̄alitas ibi nec⁹ ē distinct⁹: ꝛ vbi ē distinctio ibi videt nec⁹ numer⁹ eē. sed oīs distinct⁹ formalis videt causari ꝑ diuisionē formalē. ꝑ ꝫ eni videt aliq̄ differre formaliter. qz cadūt sb membris diuidētib⁹ aliqđ cōe: ꝛ lz nō oia tm̄ multa. s. q̄ ꝑ se sūt in genere ꝛ directe. ¶ 4m̄ pambulū est qꝫ numer⁹ non solū istis modis causat: sed vniuersalit accipiendo causat ex cuiuslibet vnigenei diuisione siue formali sue non. vñ causat ex diuisione nature specifice ꝑ ꝓprietates indiuiduales q̄ nō ē diffinitio formalis. vñ ꝑ istū modū pōt intelligi dictum cōe sez qꝫ numer⁹ causat ex diuisione ꝓtinui nō sic itelligēdo qꝫ semꝫ q̄n numer⁹ causat q̄titas cōtinua diuidat. sed ꝑ diuisionē alicui⁹ vnigenei qz sicut ꝓtinuū ē homogeneū vel vnigeneū: sic illud ex cui⁹ diuisiōe numer⁹ causat est vnigeneum ꝛ hoc videt dicere Aug⁹. 7° de tri. qꝫ termin⁹ numeralis sit ꝼm aliquā vnā rōnem. ¶ Istis ꝑmissis ponūt quattuoꝝ cōclusiōes. ¶ Prima est qꝫ numer⁹ ciusdē rōnis ē i diuisibilib⁹ ꝛ in indiuisibilibus. s. qꝫ in q̄nqꝫ lineis ꝛ q̄nqꝫ punctis. ¶ Hec ꝓcō patz ꝑ ꝫ qꝫ q̄cūd ꝓuenit. 5. lineis inq̄tū. 5. ꝓuenit. 5. pūctis inq̄tū. 5. ꝛ ecōuerso. ꝫ q̄

sic se hñt sūt eiusdez rōnis inq̄tum talia. ḡ ꝛc̄. ¶Cōfirmaf. Quecūq; pa⁹ demōstrari pōt de q̄nario lineaꝝ pōt demōstrari ō q̄naria pūctorū ¶Secda ꝓclo ē q numer⁹ eiusdē rōnis ē i corruptibili b⁹ ꝛ in incorruptibilib⁹: qz eadē diffinitio assignef inq̄tū binari⁹ ē. ¶3ª ꝓclo ē q numer⁹ eiusdē rōnis ē in angelis ꝛ hoib⁹: qz quā cūq; cōsiderationē facit arismetric⁹ circa .x. homines inq̄tū. x. facit circa .x. angelos inq̄tum x. sunt. ¶4ª ꝓclo ē q numer⁹ ē eiusdē rōnis in deo ꝛ in creatura: qz q̄cūd ōz de numero ternario in creaturis: ōz de ternario i deo: vtpote q sit numer⁹ ꝑim⁹ impar: ꝛ q excedat binariū in vno. ¶Cōfirmaf qz Arriani fuerūt certi de trinitate dubitādo de creata vl increata: ḡ numerus dicit cōem cōceptū deo ꝛ creature. Dico ḡ q numer⁹ ē eiusdem rōnis in deo ꝛ i creatura. Intelligendū tñ q respectu diuersoꝝ 4ᵒʳ species numeri ponūf in diuinis. ponif ꝑmo dualitas emanationū quaꝝ vna ē p modū itellect⁹ ꝛ alius p modū volūtatis. ¶2° ponif ternitas psonaꝝ realiter distinctaꝝ. vt patet. ¶3° ponif quaternitas ꝓprietatū relatiuarū. ſ. generatio actiua ꝛ spi⁹ actiua generatio passiua ꝛ spi⁹ passiua. ¶4° ponitur ibi q̄narius notionuz cōiter ꝑm doc. hoc patet in libro sniaꝝ. ¶Sed contra ista instaf q̄druplicif. ¶Primo sic. Ubicūq; ē numer⁹ ibi ē cōpositio. sed in deo nulla est ꝓpō ḡ ꝛc̄. Ad. ē nota. Ad a. pbaf duplicif. ¶Primo qz vt dictū ē numer⁹ est forma accidētalis. ¶2° sic. Numer⁹ cōponif ex vnitatib⁹ tanq̄ totū ex ptib⁹. in deo nō ē totalitas neq; ptialitas ḡ ꝛc̄. Ad a. ptz. qz numer⁹ ꝓstat ex vnitatib⁹ sic ex ptib⁹ suis itegrlib⁹. Ad i. ptz. qz ptialitas dicit impfectionem. ¶3° Ubicunq; est numerus oportet q sit finit⁹ vel infinit⁹ hoc patet. sed si numer⁹ ponif finit⁹ cum finitas dicat impfectionem. ergo in deo nō ponef. si ponatur numerus infinit⁹: tunc numerata erunt infinita. ꝛ sic psone erūt infinite. ¶4° sic. Omne q̄d ē trāsf. est alteri⁹ rōnis ab eo q̄d est in genere. hoc ō sc̄ ptz. sed omne quod ē in deo est trāsf. ergo cuz numer⁹ qui est in deo sit trāsf. non erit eiusdez rōnis cum numero q̄ est in nobis cū sit in genere. ¶Ad primuz dico q pluralitas nō semp facit cōpositionē nisi vnū illoꝝ sit in potentia respectu alteri⁹. Dico ergo q lz numer⁹ sit in deo et ꝓsequēs fit ibi pluralitas: tamē quia illa plura sint ibi distincta in vltimata actualitate: hic est q non cōponūt. nam sicut relatio ꝛ essentia constituūt psonaz: ꝛ non cōponūt ita vnitates numeri. Ad pbationē maioris dico q numer⁹ qui est i deo non est formaliter accidētalis. quia non est numerus qui est in genere. sed transf.

¶Ad 2ᵐ dico q totū et pars ꝓprie sunt solum passiones q̄titatis p̄dicamētalis: ꝛ finite sicut equalitas ꝛ inequalitas. in deo autē non ē huiusmodi q̄titas. ꝛ ideo ꝓprie nec totalitas. ergo nec inequalitas vel ptialitas. ¶Ad 3ᵐ dico q p̄cise illa finitas dicit impfectionem cui⁹ oppositum dicit pfectionem. scz infinitas. nūc autem ita est q infinit⁹ numer⁹ nō dicit maiorem pfectionez q̄tum est de se q̄ ternari⁹: qz infinitas illa est solum extensiua. sola autē intēsa dicunt pfectionez. Et ꝑterea habere infinitas relationes: non dicit pfectionē eo q relatio nō dicit pfectionem. ergo habere finitas non dicit ipfectionem. numer⁹ autē respectus q̄dam est. ¶Ad 4ᵐ dico q numer⁹ vt numer⁹ est transf. scz ꝑm rōnem suaz formalē: sicut sapiētia vt sapientia. sed sicut p sapientiaz circūloq̄mur aliquā qualitatem que est in genere: que q̄ditatiue distinguif ab ista ita eodez modo p numerū. ¶Et ideo sicut illud quod circūloq̄mur per sapientiā non est ꝓprie sapiētia ꝑm rōnem formalē sapiētie: et p ꝓsequens non est in deo. sic illud q̄d p numerū circūloq̄mur non est ꝓprie numer⁹ ꝛ p ꝓsequēs non est in deo formaliter. ¶Sed adhuc remanēt duo dubia. ¶Primuz ē quia dicebaf supius q numer⁹ causaf p diuisionem. sed in deo nulla est diuisio. ergo ꝛc̄. ¶Dico q ad numerū sufficit distinctio et ꝓuenientia in aliquo vniuoco. ꝛ si talem vocas diuisionez in deo cōcedo diuisionē. ¶2ᵐ difficile est si omnis numer⁹ qui est ꝑter istuz est accidēs. Dico q oñis numer⁹ est accidens illi⁹ quoꝝ vnum pōt esse sine altero. ꝛ ideo quia angeli ꝛc̄. se habent ꝛ stelle q vnū potest sine alio esse hic ē q numer⁹ eoꝝ est accidens. sed vbicūq; ita est q numerata ita se inuicē exigūt q vnuz eoꝝ sine altero non pōt repiri: videtur q talis numer⁹ nō esset accidēs sed transf. alius autē est de genere q̄titatis discrete. ¶3ª di. si numer⁹ ꝓcedendus est in diuinis simplicif. ¶Dico q sicut ibi non ꝓcedim⁹ plurale ntia simpliciter. sed semp cum determinatiōe sicut plures psonas ꝛ plures relationes: ita forte dicendū est ō numero. qz semp ꝓcedendus est cū determinatiōe. ¶4ª di. Utrū ille numer⁹ poterit attendi in diuinis ꝑm distinctionē vniuocā ꝑmaꝝ intentionum. ¶Patet q in aliq̄b⁹ nō sicut in psonis ꝛ in aliq̄bus sic: sicut dicim⁹ q ibi plures relatiōes et equalitates ꝛc̄. ¶Ad arᵐ in p̄ncipio patet.

Questio. II.

Utrū i deo sit formaliter vnitas. q nō. qz nulla rō ꝑuatiua videf posse i ō vnitas ē hmōi ¶Cōtra hi tres vniti sūt. ¶Hic p° dicendū ē ō vnitate i se. ¶2° ō vnitate ꝓpādo ad deū ¶Utrū ad p̄m p̄inittūf 4ᵒʳ p̄ambula. ¶Primū ē

q̄ ratio formalis vnius vnitate simplicitat cōsistit in distinctione: ⁊ nō in diuisione tm̄. nam ptes ꝓtinui nō sūt vnū vnitate simplicitat cuz tm̄ sint indiuisibile i actu. ¶2m̄ ꝑambulū ē q̄ rō formalis vnius qđ ē vnum vnitate ꝓpōnis nō ꝓsistit in distinctiōe. sz i indiuisiōe. qz materia ⁊ forma q̄ faciunt vnum vnitate ꝓpōnis q̄uis sint indiuisa: nō tm̄ actualit indistincta. vt ptz i aia ⁊ corpe. ¶3m̄ ē q̄ ꝺ rōne vnitatis simplicitatis: nō req̄ritur esse distinctū ab alio cuz distinctio sit respect⁹. qz cum oē distinctuz sit ab alio distinctū: tūc cessante altero extremoz cessaret esse vnū qđ est falsū. ¶4m̄ ē q̄ in rōne vnitatis cōposite nō ꝓcurrit eē diuisū ab alio. nā si non eēt nisi vnū ꝓtinuū in vnūso: nulla eēt diuisio cū ipa dicat respectū inter diuersa diuisa. ⁊ tm̄ illud ꝓtinuū eēt vere vnū vnitate sibi ꝓueniēt ¶His visis pono q̄druplicit cōclusiones. ¶Prima ē q̄ rō vnitatis non ē ab aia sed extra. ꝟ ꝓbo sic. Nulla passio alicui⁹ realis pōt eē ab aia fabricata. sed vnitas ē passio alicui⁹ existētis i rerū natura. s. entis. de quo null⁹ negat q̄n sit i rerū natura. g̃ rō vnitatis non erit ab aia fabricata. ¶2a ꝓclusio ē q̄ rō vnitatis est rō ꝑuatiua ⁊ nō positiua. Dicūt tm̄ aliq̄ q̄ rō vnitatis ē positiua. qz negatio negationis videat aliq̄d positiuū eē. modo diuisio est negatio ꝓtinuitatis ꝑuat eni integritatē. g̃ indiuisio ei opposita erit positiua. vnitas aūt ē q̄dam indiuisio. ergo ⁊c ¶Sed istud stare nō pōt. ideo arguo cōtra hoc ꝓbādo ꝓclusionē oppositam. ¶Primo sic. Nm̄ sunt aliqua duo ꝑuatiue opposita si pōt demōstrari q̄ vnū sit positiuū: euidēter pōt demonstrari alterz eē ꝑuatiuū. sed multitudo ꝑuatiue opponit vnitati. multitudo aūt est q̄d positiuū ꝟ ꝓbo. qz multitudo includit distinctionē ⁊ distinctio dicit respectuz positiuū. g̃ ⁊c. ¶Preterea. Actio realis habet terminū realē. sed diuisio ē vere actio realis ⁊ terminat ad multitudinem. g̃ ⁊c. ¶2o Nullus positiuū fundat in ꝑuatiuo. sed vnitas fundat in ꝑuatiuo. ꝓbo qz vbi oppositio ibi dualitas ⁊ p ꝓns vnitas. nā vnuz vni opponit. ergo in vtroq̄ extremoz cōtradictionis ē vnitas. ¶3o Quodcūq̄ denominatiue ꝺr ꝺ omni positiuo nō ē positiuū. vnitas ē hmōi qz non ē dare aliq̄d qđ nō sit indiuisū. Maior ptz. qz si eēt positiuū: tūc diceret de seipo qđ ē falsū. g̃ ⁊c. ¶4o Nm̄ aliq̄ subiectū se habet ad duo cōtraria positiua imediata deus pōt facere sbm̄ sine altero illoz̄. sed de⁹ non pōt facere q̄n sit vnū vel multa: ⁊ tm̄ succedūt sibi inuicē i eodē sbo. quero ergo vnde ē q̄ de⁹ separe non possit non ꝑpter idemptitatē ad alterū. qz sine altero pōt eē. nec ꝑpter illud. qz vtrūq̄ est positiuū. qz in alijs positiuis pōt hoc. g̃ hoc erit. qz ꝑuatiue opposita sunt. Nec argumentū eoz valet. non eni negat q̄n p diuisionez aliq̄d corrumpat. sed oportet cū ꝟ q̄ aliq̄d fiat. Explū p elongationē eni ignis ab aqua caliditas corrumpit. ipa tm̄ elongatio ē distantia vel respectus positiu⁹. ¶3a ꝓclusio q̄ rō vnitatis ex se et ex rōne sua: nec sbalis ē: nec accidētalis. qz cōtinuū habēs vnitatē sine illa pōt esse. ergo non est sbalis. Sit⁹ habens ens: habet vnitatez vt passionē ꝓpriaz. g̃ non ē accidētalis. ¶4a ꝓclo ē q̄ rō vnitatis nō est absoluta nec respectiua: qz illō qđ cōpetit tā absoluto q̄ respectiuo nō pt er se ⁊ ex rōne sua eē absolutū vl̄ respectiuū sed vnitas est hmōi sicut et vitas et bonitas et passiones enti. g̃ ⁊c. ¶Sed ꝫ istas ꝓclusiones istaz q̄druplicit. ¶Primo sit ꝫ ꝑmam. Si vnitas cōpetit enti extra aiam: sequit tūc q̄ sicut oia sūt ens extra aiam. ita oia erunt vnum ens extra aiam. qz cuicūq̄ ꝓuenit sbm ⁊ ꝓpria passio denoians sbm illud. ¶2o ꝓtra 2am sic. Nulla pfectio simplicit videt dicere aliq̄d ꝑuatiuū. ꝟ vnitas ē pfectio simplicit. g̃ ⁊c. ¶3o ꝫ 3am sic. Illud qđ pōt abesse ꝑter subiecti corruptionē est accidēs. sed vnitas continui ē hmōi. g̃ ⁊c. ¶4o ꝓtra 4am. Negatio ꝺm Aug⁹. ē in eodē genere cū affirmatiōe sibi opposita. sz diuisio vl̄ pluralitas opposita vnitati videt in genere relatiōis sicut dictū fuit in ꝓncipio q̄stionis. g̃ et vnitas q̄ est ꝑuatio eius. ¶Ad ꝑmū dico q̄ nō est q̄ potest negare q̄n oiuz creaturaz: ⁊ etiaz oiuz entium sit alia vnitas: ⁊ omnia sunt vnū illa vnitate q̄ etiam ē extra aiam: tm̄ stant diuersitates et ꝺrie. ⁊ oia que dicunt de entib⁹. ¶Ad 2m̄ dico q̄ vnitas et multe negatiōes sicut imortalitas sz ex se formaliter nō dicūt pfectionē simplicit tm̄ bn̄ fundamētalit i rōne substracti. sz illō nō videt sufficere. qz sic paternitas diceret pfectionē simplicit. siliter vnitas albedinis rōne substracti: nec dicit pfectionē simplicit. g̃ ipa non erit pfectio simplicit. ¶Dico ergo q̄ nō ē inconueniens dicere q̄ alique ꝑuationes q̄ ꝑuat imꝑfectiones sint meliores in q̄libet ipe q̄ nō ipe ⁊ sic diffinitiōem pfectiōis simplicit accipiunt ¶Ad 3m̄ pōt dici q̄ vnitas cōtinuitatis non destruit nisi destructa forma ꝓtinuitatis. sicut si destrueret celū forma ⁊ mobilitas destrueret. sic in ꝓposito. ¶Sz adhuc stat di. qz vnitas sola est que abstrahit que. s. est trāsꝟ. sed vnitas transꝟ. est essentialis. Dico q̄ vnitas q̄ ē trāsꝟ. cōuertitur cū ente: sed tm̄ ista non ē illa de q̄ loquimur. qz illa nō habet aliq̄d positiuū opposita: sed loq̄mur ꝺ vnitate q̄ habet multitudinē oppositā. de illa aut ē dico q̄ non ē sba nec accidens. nam in aliq̄bus est essentialis: i aliq̄bus accn̄talis. abstrahit eni. sed q̄ sit accn̄s: in isto

hoc est p accidens vel q̄ sit essentialis similiter
¶Ad 4^m dico q̄ vnitas bñ reducit ad gen^s illi
us qđ p̄uat. ꝛ ideo q̄ p̄mo p̄uat illud qđ abstra-
hit ab omni genere puta diuisionē que ē trāscē
dens sic ipa abstrahit ab omni genere: quādo
cūq; p̄uat multitudinē que ē in genere tūc redu
citur ad illud genus. ¶2° videndū est ō p̄ncipa
li quesito. s. vtr̄ vnitas sit i deo. ¶Circa quod
sciendū q̄ quadruplex vnitas inuenitur. q̄daz
est vnitas que ē passio entis fm totaz ei^s latitu
dinē ꝛ denotationem. alia est q̄ q̄uertit cū rati
one entis p̄cise: ꝛ isto modo non dr̄ de bono et
vero. ꝑ de rōne entis p̄cise. ꝛ illa nō cōpetit nisi
rōni formali entitatis vt distinguit cōtra oēm
aliā que non est ipa ¶Preterea Istaz vnitatū
fm latitudinē entis accepta dicit de omnibus
que sunt in deo tam differentibus sicut sunt p-
sone q̄ diuersis sicut sunt relationes vltimate
p̄stitutiue. sed scda vnitas scdo mō accepta nō
habet p̄cise denotare nisi rōnez entis et nihil
aliud. ¶3° mō accipit vnitas vt ē diuisa ipius
entis vt. s. diuidit q̄tra multitudinē. ꝛ isto mo
do p̄batur vnū deū eē ꝛ nō plures. q̄ t'is plu-
ralitas deoz vel multitudo multa incōpossibi
lia includit. ¶4° modo accipit ꝓut est p̄ncipiū
numeri trāscēdētis. ꝛ isto modo dicim^o q̄ p̄so-
na est vna sicut trinitas inuenit in diuinis. ꝛ si
cut numer^s ita est ibi vnitas. q̄ ois multitudo
fm rem vel rōnem quodāmodo respicit vnita
tem. ¶Sz hic est di. si iste vnitates sūt diuersa-
rū rationū. ¶Dico q̄ nō. q̄ diffinitio vnitatis
siue sit indiuisio in se. vel carentia pluralitatis
oibus istis cōpetit nec fit istaz vnitatuz distin-
ctio nisi penes subiecta sicut cecitas i oculo leo
nis non est alteri^s rōnis a cecitate bouis. ¶Sz
aliud dubiū est. Utr̄ diuisio ꝛ pluralitas ꝛ di
stinctio ex p̄te vna sint idē ꝛ vnitas ꝛ indiuisio
ꝛ indistinctio ex p̄te alia sint idez. Dico q̄ non
oib^s modis. ¶Potst enī vnitas eē aliq̄d formā-
liter qđ non ē indiuisio nec indistinctio forma-
liter sicut videm^s in oppositis. s. in p̄itate diui-
sione ꝛ distinctiōe. q̄ vnum p̄t esse sine alio si
cut distinctio sine diuisione: vt p̄z in p̄tib^s con
tis que nihil habēt cōe eo q̄ vnitas passiōis vi
deat exigere vnitatē subiecti. ¶Dico q̄ illa re-
gula fallit in p̄dicatis negatiuis: ꝛ in multi ha
bitudinibus in q̄bus cōueniunt p̄mo diuersa.
¶Ad argumentū patet.

Questio. III.

Utrum vnitas sit intranea numero. q̄
sic. q̄ p̄ncipium est intraneuz p̄ncipia-
to. ¶Cōtra q̄ p̄uatio non ē intranea po-
sitio. ¶Hic dico q̄ttuor p̄clusiones. ¶P̄ma ē
q̄ vnitas non ē de essentia numeri. Hāc aūt cō
clusionē p̄bo q̄dr̄upliciter. ¶P̄rimo sic. Sicut
se habet p̄ctus ad lineā instās ad tēp^s muta
tum eē ad motum sic vnitas ad numerum. sed
p̄ctus non ē de essentia linee nec instās de eē
tēporis nec mutatū eē de esse motus. ergo ꝛc.
¶2° sic. Quādo aliq̄d diuiditur p̄ duas dr̄ias
vna illaz non ē de essentia alterius. ꝑ ens diui-
ditur p̄ vnum ꝛ multa. q̄ vnitas nō erit ō essen
tia multitudinis. sed numerus videt esse q̄daz
multitudo. ergo ꝛc. ¶3° Opposita quocūq; ge-
nere opp̄sitiōis nō includūt se iuicē in suis es-
sentijs: iz aliqñ vnū p̄ aliud diffiniat: ꝑ tāq̄ p̄
additamentū. ꝑ vnum ꝛ multa sūt opposita. er
go vnitas nō ē de essentia numeri. ¶4° sic. Im
possibile ē q̄ rō p̄uatiua sit ō q̄dditate cuiuscū
q̄ positiui: ꝛ maxime sibi opp̄siti. ꝑ vnitas vt
patet ex supradictis est rō p̄uatiua. multitudo
autē q̄d positiuū. ergo vnū essentialiter non in
cludit aliud. ¶2° p̄clusio est q̄ vnitas non ē p̄s
integralis numeri. ꝛ hoc p̄bo sic. Omis pars
integralis videtur de essentia sui totius. ꝑ ostē
sum est q̄ vnitas non est de essentia numeri. er
go nec p̄s integralis. ¶2ª sic. Nullum p̄uatiuū
videt posse eē p̄s integralis alicui^s positiui: q̄
cum ois denotatio fiat a p̄te imp̄fectiori: tūc to
tum illud eēt negatiuū vel p̄uatiuū. sed vnitas
est ratio p̄uatiua. ergo ꝛc. ¶3ª p̄clusio est q̄ vni
tas nō est fundamētale p̄ncipiū numeri. ꝛ hoc
p̄z sic. Nullū positiuū p̄t fundari in p̄uatiuo
q̄ tūc esset imp̄fectius p̄uatiuo: ꝑ numerus est
q̄d positiuū. vnitas aūt p̄uatiua. ergo ꝛc. ¶4°
sic. Quādocūq; aliqua sūt formaliť incōpossi-
bilia vnū non p̄t in altero fundari. ꝑ vnum et
multa sūt duo incōpossibilia sicut iter se ex op-
posito cōdiuisa. ergo numer^s vl' multitudo nō
fundat in vno. ¶4ª p̄clusio ē q̄ vnitas non est
formale p̄stitutiuū numeri. q̄ non videtur itel
ligibile q̄ formale p̄stitutiuū alicui^s positiui sit
p̄uatiuū aliqđ. ¶Preterea vnitas eēt de essen-
tia numeri qđ est falsū. ¶Cōtra p̄mā p̄clusionē
arguo sic. Illud est de eēntia alicui^s sine quo il
lud non p̄t intelligi. sed numer^s non potest in
telligi sine vnitate. ergo ꝛc. ¶Contra 2^am. q̄ il
lud est p̄s integralis alicui^s in quod illud reso-
luitur. sed numer^s resoluitur i vnitates. ergo ꝛc
¶Cōtra 3^am. Omnis numerus radicat sup ali-
quā rōnem formalē. sed omis rō formalis que
est in reruz natura necessario est vna. ergo ꝛc.
¶Cōtra 4^am q̄ illud formaliter cōstituit aliq̄d
p̄ qđ illud diffinit. ꝑ p̄ vnuz numer^s diffinit. q̄
ꝛc. ¶Ad p̄muz dico q̄ q̄ bene vult intelligē nu-
merū imaginat ipm esse abstractū ab vnitate.
vnde ēternitas non debet imaginari ac si eēnt
q̄ttuor vnitates. ꝑ est vna forma simplex vnita
tes nō includēs essentialit. sex eni sunt soluz se-

mel sex. Ad 2m dico q̄ numer⁹ sit aliqua forma simplex formalit̄ accipiēdo nō pōt resolui: imo sicut triangul⁹ vno destructo angulo destruit̄ totaliter ⁊ nō resoluitur. sic q̄nari⁹ vno destructo totaliter destruit̄ ⁊ nō resoluit̄. ¶ Ad 3m dico q̄ vnū bene est p̄ncipiuz numeri. sed hoc est vnū non vnitas sed denoiatū ab vnitate: et in illo fundat̄ ratio numeri: sicut ꝟtus moralis ē in p̄udēte non in p̄udentia ita q̄ est p̄ncipiuz fūdamētale ipius numeri. ⁊ sicut relatio resoluitur in fundamētuz sic numerus resoluitur in vnum. ¶ Ad 4m dico q̄ quādo numer⁹ diffinitur p vnum illa nō ē diffinitio essentialis ⁊ q̄ditatiua. sed magis quedaz descriptio circūlocutiua sicut quotidie dātur diffinitiōes multe p circūlocutiōes que non sūt q̄ditatiue. ¶ Hic tñ occurrunt diffi. ¶ Prima quomodo vnitas vel vnū est p̄ncipium numeri. ¶ Dico sicut dixi q̄ vnitas in abstracto nullo modo est p̄ncipiū numeri. sed vnum sicut dicim⁹ q̄ fundamētuz est p̄ncipium respectus fundati in eo. ¶ 2a di. q̄ modo numerus mēsurat̄ p vnū. ¶ Dico q̄ omnis respectus mensuratur p suum fundamētū ⁊ terminū. mensuratio autez numeri fit p illa q̄ sunt causa multitudinis ⁊ fundamēti. nō autē p illud in quo cōueniunt numerata. ſ. non per naturā: sed per hecceitates. ¶ 3a di. si p destructionem alicuius vnitatis vel p̄ducti onē nouus numerus causet̄ vel destruatur. ¶ Dico q̄ posito numero denario vnitate ablata totus numerus denari⁹ destruit̄: sed tamē remanet nouenarius ⁊ alij p̄iores. ¶ Sed tunc est dubiū si nouenari⁹ ⁊ alij p̄iores erāt simul cū denario. ¶ Dico q̄ binarius ⁊ ternari⁹. ⁊ sic ꝺ alijs vsq; ad. x. oēs sunt in eisdē vnis. sunt enī essentialiter ordinati. ideo posito denario oēs p̄iores ponunt̄. hoc autē non cōmuniter inuenitur q̄ spēs multe eiusdē generis p̄pinqui sunt simul sed tamē in respectib⁹ bene pot inueniri ¶ Sed adhuc est dubiū vtrum plures numeri eiusdē rōnis sint in eisdem vnis. Dico q̄ in quocūq; ternario sunt tres dualitates ꝑm q̄ q̄libet vnitas potest alteri cōnumerari. ⁊ ex hoc cōuincitur satis euidēter q̄ est forma respectiua saltez apud aliquos qui dicūt hoc esse impossibile in formis absolutis. ¶ 2a ps tertij dubij est vtruz p̄ productionem noue vnitatis causaret̄ nouus numerus. ¶ Dico q̄ numeri cōpantur formis specificis vel differētijs que sunt essentialit̄ ordinate. ⁊ ideo vna adueniēte mutatur species ¶ Eodē modo de numero. ⁊ ideo addita vnitate vnitati vel numero: semp causat̄ nouus numerus. ⁊ ex hoc satis euidēter cōuincit̄ q̄ ē forma respectiua. qz forma absoluta in q̄tacunq; distantia nō potest causari ab agente limitato sed a quocūq; agente q̄tūcunq; modice virtutis causet̄ aliquod vnuz in quacūq; distātia sit aliquid aliud cōueniēs in aliqua ratiōe determinata numeri cuz illo p̄ducto causat̄ nouus numerus. ¶ Sed cōstituitur ne ille nou⁹ numerus p vltimaz vnitatē formalit̄. ¶ Dico q̄ non qz vnitates sunt eiusdē rōnis. ⁊ sic numeri constituti formalit̄ p eas essent eiusdē rōnis. Preterea non est maioz ratio q̄ vltima cōstituat q̄ alie. Ꝺo dico q̄ p̄exigit̄ apositio noue vnitatis ad hoc q̄ sit nou⁹ numerus: qz vnitates p̄cedentes non sūt sufficiēs p̄ncipiū numeri illi⁹ vel sibi de nouo adueniētis ex apositiōe noue vnitatis. ¶ Sz tūc occurrit di. vtrū spēs numeri causet̄ ex distantia ab vnitate p̄mo numero apposita. ¶ Dico q̄ bene fit variatio numeri ex distantia nō tñ q̄ distantia sit illud in quo specifice numeri differūt: sed exigit̄. ¶ 4a di. vtrū dato q̄ vnitas non sit de essentia numeri vtruz numerus p̄oz sit de essentia posterioris vt binarij de essentia ternarij. Dico q̄ non. qz species q̄ sunt eiusdē generis nunq; vna est de essentia alterius. ¶ Preterea Ad aliquid icludit essentialiter aliud pōt passio includi demōstrari de cludēte sicut passio animalis de homie. cuz ergo passio numeri binarij sit paritas si binari⁹ i cluderet̄ in ternario paritas posset demōstrari de ternario. ¶ Dico ergo q̄ p̄ior numerus nō est de essentia posterioris: sed tñ verū est q̄ sūt essentialit̄ ordinati: ⁊ necessario habēt eē i eiusdem sbīs: qz posterior non pōt esse q̄n sit in illo sbo in quo p̄ior lz non p̄cise in illo. ¶ Ad argumentum patet.

Questio. IIII.

Utrum numerus habeat aliquā vnitatem. ¶ Dicit q̄dam doc. q̄ nō. qz vnuz ⁊ multa ex opposito distinguūt̄. ¶ Sed contra. Dc quocūq; ꝺr sbm et passio illius. ꝑ numerus ē vere ens ⁊ vnitas est passio illi⁹. ſ. entis. ergo ⁊c. ¶ 2o sic. Omne q̄ ō est in genere vt vnū genere vel spē vel numero: sed numer⁹ est vnū genere vel spē vel numero: sed numer⁹ ponit̄ in p̄dicamēto. q̄ oportet q̄ habeat vnaz illaz vnitatū. Dico ergo q̄ numerus hz p̄priā vnitatē sic passionē: sicut ⁊ alia entia. ¶ Sz contra. Que ex opposito distinguūt̄ vnū nō pōt eē aliud. ꝑ vnū ⁊ multa sūt hmōi. ꝑ stat aūt q̄ numerus ē spēs q̄ cadit sb multo. q̄ ⁊c. ¶ Cōfirmatur q̄ plura inq̄tū plura nō sūt vnū. ꝑ numerus inq̄tū numer⁹ ē plura. q̄ non ē vnū. ¶ Dico ad illa q̄ q̄ ex opposito distinguūt̄ vnū non pōt esse aliud q̄ditatiue. ꝑ tñ denoiatiue nō ē inconueniēs sicut ens diuidit̄ p absolutū ⁊ respectiuū lz q̄ absolutū q̄ditatiue nō possit eē respectiuū tñ denoiatiue videm⁹ q̄ absolutū ē respectiuū ba enī est ad aliud denoiatiue. et q̄tas ⁊ q̄li-

tas.eodē mō ō numero. ¶ Posset tñ dici aliter q vnitas p quā numer⁹ ōr vn⁹ nō ē sibi oppositа ꝫ numerus opponit vnitati q̄ puat eū .nō opponit aūt vnitati q̄ denoiat eū.ptz igit q oportet q numer⁹ ponat aliquo mō vnus. ¶ Hic tñ sunt aliq̄ dubia. ¶ Primuz quō vna forma pōt esse i distinctis subiectis plurib⁹ numero. ¶ Dico q sicut vnitas specifica ⁊ formalis ē i numeris:ita oportet q ibi ponat vera vnitas numeralis.sicut enī dualitas est vna species numeri ita hec dualitas est vnū indiuiduū dualitatis. ¶ Dico ergo q tali dualitati que ē eadez numero non repugnat esse i duob⁹ subiectis. imo necessario ita determinat sibi duo q repugnat sibi esse in vno.sed optet q sit in duob⁹ sicut omnes ꝯcedunt q dualitas est duplū ad vnitatē. quero in quo subiecto ē duplicitas. optet dicere q i duob⁹ numero distinctis.sic ꝟ.2ᵐ dubiū vtz numer⁹ sit essentialiter multitudo. dico q multitudo est trāsꝟ. ⁊ ideo oportet dicere q sicut multa trāscēdētia includunt in alijs trāscēdentibus:ita multitudo i numero: nō tñ est genus numeri. q autē multitudo sit supior ad numez. ꝓbo ꝑmo. q⁹ in diffinitione numeri ponitur multitudo. ¶ 2° q⁹ numer⁹ ē multitudo mēsurata p vnū. ¶ 3° q⁹ numerus ōr multitudo ex vnitatib⁹ aggregata. Et ꝯfirmatur. q⁹ multitudo diuidit p finitum ⁊ infinitū.sed numer⁹ cadit sub finito.ergo cadit sub multitudie. finitū autem est dr̄ia diuidens multitudinē.ergo ⁊c. ¶ 3ª di. que est species diuisa ꝯtra numez. dico q quādo gen⁹ diuidit p dr̄ias bñ oportet q si vna spēs sit sub vna dr̄ia q inueniat spēs sub alia.sed nō est sic ō diuisione trāscēdētis cuius modi ē multitudo. ¶ 4ª di. Vtrū numer⁹ sit sūma. Dico q si intelligat p sūmā aliq̄d factum ab aīa sic dico q nō est sūma.si autez intelligat p sūmā aliqua clausio sicut multitudo sita clauditur sic dico q ē sūma. ⁊ sic patet.

Distinctio.XXVI. Questio.I.

Vtrū in diuinis sit aliq̄ suppositū absolutum. q sic. Aug⁹ ꝑmo de trini. dicit q tres psone sunt vnus creator.sed creare est suppositi. ergo sunt vnū suppositū. nō relatiuū .q⁹ sunt tria ergo absolutū. ¶ Cōtra q⁹ tunc in diuinis eēnt q̄ttuor.suppositа ꝯtra determinationē ecclesie Hic dicit vnus doc. q sic. q⁹ illud cui ꝓueniūt vel attribuūt oēs opationes essentiales.s.itelligere velle creare ⁊c. illud ē absolutū.sed suppositо attribuūtur. ergo ⁊c. ¶ Sed ꝯtra arguonis est incōmunicabile. ¶ Primo sic Nullū absolutū i diuinis est incōmunicabile.sed omne suppositus ex rōne qua ē suppositus est incōmunicabile. ergo nullū suppositū est absolutū. ¶ 2° sic. Nullū suppositū pōt eē quō alicui cum ipm sit ex ratione sua vltimū qō:sed omne qō ē cōmunicabile pt eē quo. ergo nullū cōmunicabile pt eē suppositū. cōstat autē q istud suppositū absolutū esset cōmunicabile.ergo nullū suppositū ē absolutū. ¶ 3° sic. In diuinis nō sunt ꝫm fidē nisi tria suppositа .cū ergo sint tria relatiua non erit aliq̄ absolutū nisi dicas q coincidit in idem cū relatiuis:qō est falsū. q⁹ de absoluto ⁊ relatino dicunt extrema ꝯtradictionis .ergo nō sunt idez ¶ 4° sic. Omne suppositū in natura ītellectuali est psona ꝫm Ric.sed illud suppositū eēt in natura ītellectuali.ergo eēt psona . ⁊ sic i diuinis essent q̄ttuor psone.siliter tunc in diuinis esset vna psona absoluta qō cōmuniter nō cōcedit. Ideo dico q in diuinis nō est aliq̄ suppositus absolutum:sicut nec aliq̄ psona absoluta.quia vtrūq; istoz tam suppositū q̄ psona ē incōmunicabilis subsistētia.nullū autē absolutū est incōmunicabile.ergo ⁊c. ¶ Sed cōtra istud insta tur q̄druplicit. ¶ Primo sic. Nam pr̄i nō errauerūt circa diaz vnitatē:sic circa psonaz trinitatē. ⁊ tamē ipi posuerūt in diuinis vnicū suppositū absolutū cui oēs actus ⁊ opatiōes diuinas attribuebāt.ergo videtur q ita sit. ¶ 2° sic Actus semp sūt suppositoz vt qō. ꝫ act⁹ essentiales nō pnt esse alicui⁹ vt qō nisi alicui⁹ absoluti. q⁹ oīs actus q̄ ꝓuenit plurib⁹ ꝓuenit eis p aliq̄ cōmune.nullus autē respect⁹ est cōmunis psonis.ergo p aliq̄ absolutuz. ¶ 3° Ratio subsistētis ē ratio psone .ꝫ diuina essentia i sua ꝯsideratione p̄cisa habet rōnem subsistētis. ergo ⁊ habet rōnem psone.cōstat q⁹ absolute.ergo videtur q vlla psona absoluta sit cōmunis alijs sicut esse dicit cōmunis. ¶ 4° sic. Omnis indiuidua sb̄a nature rōnalis est suppositū vel psona ꝫm diffinitionē Boecij in libro de trini. sed essentia diuina ē indiuidua sb̄a i natura rationali.ergo est psona. ꝯstat aūt q nō relatiua ergo absoluta. ¶ Ad primū dico q lz pr̄i p rationem naturalē potuerūt inuestigare vnitatē indiuidui absoluti cui attribuerent act⁹ ⁊ opationes. ⁊ ex h̄ potuerūt demōstrare entitatē suppositi ⁊ existentiā. hoc est q optet dare suppositū non tamē vnū vel plura: vel vtrū suppositū absolutū vel relatiuū. Dico ergo q in ꝑmo nō errauerūt.imo ad hoc deducit demōstratio q sit dare suppositus. Si tñ dixissent q illud erat absolutum errassent. siliter si dixissent q erat tm̄ vnū errassent. ¶ Ex quo colligit q ratio suppositi abstrahit ab absoluto ⁊ relatiuo ex quo aliq̄ ꝯclusiōes ⁊ veritates possunt demonstrari de eo ignorando vel dubitādo vtrū sit absolutū vel relatiuū. ¶ Ad 2ᵐ dico q creare ⁊ con-

seruare ⁊ alij actus ⁊ opationes sunt diuinarū
pson aꝝ ⁊ suppositorū vt que vel qđ . tamē pñt
esse alicuius indiuidui absoluti vt quo sicut ħ
hō generat vt qđ.sed humanitas est quo ¶ Ad
3m dico q̄ nō sufficit ad rōnem pfectam suppōsi
ti subsistere nisi addatur subsistere icōmunica-
biliter eo q̄ si cōmunicaret tā posset esse quo.ħ
autē repugnat vltimo qđ q̄ ipm sit quo respe-
ctu alicuius.¶ Ad 4m dico q̄ Ric. corrigit dif
finitionē Boecij ponens incōmunicabile p in-
diuiduo ppter aliaz rōnalez que ē indiuidua.⁊
tamē nō est psona. q̄ ipa est cōmunicabilis . ⁊
ido tenēda est diffinitio Ric. Sed hic est di .si
suppositū diuinū possit dici absolutū . pbo eui-
denter q̄ sic. Omne qđ pdicatur de aliqua na
tura i pmo modo dicēdi p se pdicat necessario
de suppposito nature. hoc ptz ex regula vulgata
qñ alterꝝ de altero pdicat vt de sbo q̄cād dicit
de pdicato ⁊ đ sbo. ꝓstat autē q̄ natura pdica-
tur in pmo mō dicēdi p se de suppposito . hec eni
est vera in pmo modo pater ē deus.ergo q̄cād
dicit de natura in pmo modo đr:et de suppōsi-
to scz de patre. sed ista ē vera i pmo mō deꝰ est
ens absolutuz.ergo ⁊ ista ē vera :pater est ens
absolutū ¶ Preterea In recta linea sūt illa spi
ritꝰ ens absolutū. Arguo tūc sic Omis spūs ē
ens absolutū pater ē spūs. ergo pater ē ens ab
solutū.nec valet fugere ad pdicationē idēpti-
cā:q̄ q̄libet pmissaꝝ ē q̄ddditatiua spūs est ens
absolutū q̄ddditatiue pater ē spūs q̄ddditatiue.
¶ Visuz fuit mihi aliq̄n ppt istas rōnes q̄ hic
pater ē deus nō esset vera in pō dicendi per se
Et hoc cōfirmat sic pmo auctoritate Augꝰ. 7o
de trini. q̄ dicit q̄ non eo pater quo deus. Tūc
sic. Quādocunq̄ aliq̄d dicit de aliquo in pmo
modo dicēdi p se cōpetit sibi cū reduplicatiōe
sbi.q̄ homo inc̄tuz homo est aīal .sed ista ꝑm
Aug⁹.⁊ veritatē ē falsa pater inc̄tū pater ē de
us:q̄ tunc oīs pater eēt deus.ergo videt q̄
pater non ē deꝰ in pmo mō dicendi p se. ¶ 2o sic
ꝓfirmat.quia eidem inc̄tū idē nō ꝓpetūt con-
tradictoria vel saltē nō cōpetūt opposita i pmo
mō p se.sed pater inc̄tū pater in pmo mō non
ē ad aliq̄d.ergo in pmo mō nō ē ad se ⁊ absolu-
tū.¶ His visis trahat ista regula ad opposituz.
Quādocūq̄ aliqua natura nō suppositat i sup
posito ppter rōnis formalis non dicit de illo i
pmo mō. Exemplū.albedo suppositatur in sba
ideo nō dicit đ sba in pmo mō. ꝑ essentia diuia
nō suppositat i suppposito ppter .ergo ⁊c. Ad
patz.quia suppositat p aliq̄d alterius generis.s.
relationis.ergo ⁊c. ¶ Cōfirmat . q̄ qñ aliqua
relatio aduenies alicui absoluto ꝓstituit rela
tiuū illud cui aduenit.s.absolutū nō dicit in pmo
modo dicēdi p se de isto ꝓstituto sicut patz
q̄ similitudo aduenies q̄litati cōstituit simile
⁊ tamē ista non ē vera in pmo modo simile ē q̄-
le sic est hic.ergo ⁊c. Si dicatur q̄ hoc est ver
in creaturis ppter distinctionē realē relatiōis
aduenientis ab eo cui aduenit relatio. nō sic aūt
in diuinis ppter sūmaz idēptitatē relationis ⁊
fundamēti. Si inquā sic dicat hoc nō satisfaci
at.q̄ lz ppter idēptitatē realez poterit pdicari
idēptitate vel realiter illud absolutū . nō tamē
formaliter de ꝓstituto.tamē quia idēptitas re-
alis nō variat rōnem formalē .ideo non plꝰ p-
pter eam verificat pdicatio in pmo mō q̄ si illa
nō esset.q̄ pdicatio pmi modi semp seq̄tur ra-
tionē formalē.¶ Hoc tamē non dico nūc.sed di
co q̄ hec pater est deus ē vera ⁊ formalis.ꝑ ta-
men q̄ sit vera in pmo mō dicēdi p se sicut ista
homo est aīal nō intelligo.sicut nec ista ē in pri
mo modo:deꝰ ē ens:sicut ista homo est aīal.q̄
ens nō includit sicut ps eētialis i deo.¶ 2a di.
si suppositum diuinū debeat dici suppositū rela
tiuū. Videt q̄ nō:q̄ rōne essentie que est pnci
palis ⁊ absoluta debet ab ea denoiari .⁊ sic nō
debet dici relatiuū Dico tamē q̄ ppter oppōsi
tam rōnez debet dici respectiuū.q̄ qñcūq̄ ali-
q̄d cōponitur ex duobꝰ semp cōpositū vel ꝓsti
tutū seq̄tur debiliorē seu infirmiorē ptē.psona
diuina cōstituitur ex essentia et relatione.ergo
erit relatiua. Maior ptz nam homo đr corpo-
reus ppter ptem minꝰ pncipalē ⁊ non spūalē.
similiter cōpositū đr corruptibile ppter corrupti
onem alteriꝰ ptis. similiter albū đr ens per ac-
cidēs.q̄ includit aliq̄d accns.sic dico q̄ psona
debet dici relatiua.¶ Ad argumentū patet.

Questio. II.

Utrum in diuinis sit aliq̄d absolutū in-
diuiduū.q̄ nō :q̄ ibi nō est aliq̄d sup-
positū absolutū.¶ Contra ibi ē vna na
tura numero.¶ Hic dicit vnus magnꝰ doct.q̄
lz in diuinis nō sit aliq̄d vnū suppositū absolu-
tū.tamē ē ibi aliq̄d indiuiduū absolutū.¶ Qđ
ꝓfirmatur q̄druplici rōne.¶ Primo sic.q̄ oīne
qđ demonstrat est singulare.sed in pma demō
stratꝰ hic deꝰ ad oculū q̄ est ens absolutuz.ergo
⁊c.¶ 2o sic. Omne qđ dicit đ vno solo ē indiui-
duū.sed ħ deus ꝑm Aug⁹. de trini. dicit đ vno
solo.ergo est indiuiduū. Ubi.patet .q̄ aliq̄n
essent plures dij.¶ 3o sic. Natura cuz singulari-
tate cōstituit indiuiduū sicut genꝰ ⁊ dīa spēm
sed in diuinis natura diuina ē cū singularitate
absoluta.ergo ibi ē indiuiduū absolutuz. ¶ 4o
sic. Augꝰ. 7o. de trini. deitas nō đr de tribus p
sonis sicut vniūsale de singularibꝰ. ergo opter
q̄ essentia diuina sit vna singularis in tribꝰ ⁊ ab
soluta.ergo ⁊c. ¶ Sed ꝯ hoc instat q̄druplici
¶ Primo sic. Nullū absolutū in diuinis ē incō-

municabile. sed omne indiuiduū vt indiuiduū ē incōmunicabile. ergo nullū indiuiduū ē absolutū i diuis. ¶ Hi. videt de se manifesta. ¶ Ha. ptz q2 p te est vera. ¶ 2° sic. Indiuiduū ē qđ dicit ō vno solo: sed ħ deus ō2 de tribus. ergo ħ deus nō erit indiuiduū. ¶ 3° sic. In ordine pdicamētali nihil ē inferi9 idiuiduo. ħ ꝺo mlta sūt inferiora. ſ. suppositа ō q̄b9 ꝑm idē nomē z ꝑm eandem rōnem dicitur. ¶ 4° sic. Ita hec persona est indiuiduum persone: sicut hic deus est indiuiduū deitatis. si ergo ħ deus sit indiuiduū tūc erunt q̄ttuo2 indiuidua. ſ. trīa indiuidua persone que sūt respectiua. z q̄rtuz diuinitatis qđ est absolutū qđ est incōueniēs. ¶ Ad p̄mū dico qđ est incōmunicabile pōt intelligi duplicit vl sicut natura in plurib9 indiuiduis. z isto mō indiuiduū ē incōmunicabile. vl sicut hec natura est cōmunicabilis plurib9 suppositis. z isto mō indiuiduo vt indiuiduū ē nō repugnat cōicari Ex hoc ad argumētū dico ad maiorē q̄ nulluz absolutū incōicabile est scđo mō. ꝺ p̄mo mō oē absolutū est incōicabile. z ad minorem dico q̄ omne indiuiduū vt indiuiduuz est incōicabile p̄mo mō. sed tamē nō scđo mō. z sic variat medium. ¶ Ad 2m dico q̄ indiuiduū dicit ō vno solo sicut hic deus dicit de vno solo deo. quādo tamē natura indiuidua est in plurib9 suppositis: vnū indiuiduū pōt dici ō plurib9 suppositis. sicut si idem color esset in plurib9 ſbis diceret de eis. sic in ꝓposito. ¶ Ad 3m dico q̄ hic deus nō dicit de patre z filio ad modū quo vniūsale dicit de singularib9 z supius de inferioꝛib9 cum ita singularis sit hic de9 sicut ħ p̄r. ꝺ ad moduz quo hec humanitas dicit de hoc homie singulari. ¶ Ad 4m dico q̄ sicut i nobis multe hecceitates cōcurrunt ad vnū hoc que tamē nō faciunt distincta hec ꝓpter coincidentiā in idē. sic hecceitates deitatis z psone coincidūt i idē saltem in idem realiter. z ideo nō faciūt distincta indiuidua. ¶ Hoc viso intelligendū ē ad q̄d ponitur hoc indiuiduū absolutuz i diuiduis. z dico hic q̄ttuo2 ꝯclusiones. ¶ Prima ē q̄ huic indiuiduo attribuūt oēs opatiōes essentiales ad intra z extra. ꝓbatur q2 ħ est bon9 ꝓcessus. ħ deus intelligit. z pater z filius z spūssanctus sunt ħ deus. ergo ꝛc. z sicut ħ de9 est quasi medium ħ ad ꝯcludēdū de quolibet supposito istas opationes essentiales. q2 sibi adequate ꝯueniunt. z sic p ipm de oīb9 suppositis possunt demonstrari. ¶ 2a cōclusio ē. q̄ opatiōes notionales ad extra siue ad ex̄ nō ꝯueniūt p̄mo huic ꝺo vl isti indiuiduo. sicut sūt generare z spirare et incarnari. q2 si sic. tūc iste opatiōes oīb9 ꝯuenirent qđ est falsū. ¶ 3a ꝯclusio est q̄ hic de9 est cōmunis omnib9 psonis. Nam oēs psone sunt vnus deus. z non nisi vnus de9 numero. q̄ sūt ħ deus. ¶ 4a ꝯclusio ē q̄ lz indiuiduū sit idē realiter cū qualibet psona. non tamē formalit. q2 est absolutū. psona aūt relatiua. ¶ Sed ꝓtra ħ instat q̄druplicit. ¶ Primo sic. Si ille ē bonus ꝓcessus q̄ est fact9 in p̄ma cōclusiōe. iste erit bonus. hic deus generat. hec essentia ē ħ deus. ergo ꝛc. ¶ 2° Quia cum hic deus sit p̄ior patre. ħ deus p̄us creabit q̄ pater. qđ est falsum. ¶ 3° Quia q̄cq̄d attribuit inferiori videtur cōpetere superiori. sed distinctio attribuit patri. ergo huic deo. ergo sicut pater distinguit a filio. ita ħ de9 ab ħ deo. ¶ 4°. q2 tūc saltē erūt quattuor suppositа formalit distincta. ¶ Ad p̄muz dico q̄ deitas vel essentia sūt magis abstracta q̄ sit ħ de9. ideo multa de hoc deo verificari possunt. que nō verificāt de essentia vl deitate. ¶ Si dicatur q̄ ħ de9 nullo modo distinguit ab eēntia ergo qđ sibi cōuenit z eēntie ꝯuenit. ¶ Dico q̄ rōne illius qđ ꝯcernit ħ deus qđ nō concernit deitas. pōt supponere ꝑ psonis ꝑ q̄bus nō supponit essentia vel deitas. ¶ Ad 2m dico q̄ actio duob9 attribuit. ſ. p̄ncipio quo z p̄ncipio qđ. z semꝑ p̄us p̄incipio quo q̄ p̄ncipio qđ suo modo. Unde ꝓcedo q̄ ħ deus p̄us creat eo modo quo tale p̄dicatū competit p̄ncipio quo q̄ crearet pater vel fili9. Sed in generatiōe ē ne ħ de9 quo vel qđ. Dico q̄ respectu psone est quo. respectu autē essentie est qđ. ¶ Ad 3m dico q̄ p̄dicatum negatiuū dictuz de inferiori nō ꝓpter ħ ō2 de supiori vel etiā equipollens negatiuo cuiusmodi ē distinctio. ¶ Ad 4m dico q̄ nō est inconueniens formaliter loquendo cōcedere multa indiuidua formaliter distincta. lz non plura suppositа. ¶ Ad argumentū patet.

¶ Questio. III.

Utrum persona diuina formaliter constituatur p absoluta. q̄ sic. q2 ꝑm Ric. in diffinitiōe psone ponit subsistentia que videt dicere aliq̄d absolutū. ¶ Contra ꝑm Boeciū. relatio multiplicat trinitatē. Similit Aug9. Quicq̄d est ad se est oīb9 cōmune ¶ Hic videndū est p̄mo de q̄sito. ¶ 2° dato q̄ nō. si positio ista poneret quō posset intelligi q̄ ꝓstitueretur p absoluta. ¶ Utrum ad p̄imū dicere volunt aliqui. q̄ psone diuine cōstituunt p absoluta. z pbant q̄druplicit. ¶ Primo sic. Persona siue suppositū pfectissimū. habet ꝓstitutiuū pfectissimū. sed psone diuine sunt pfectissime. Cōstat autez q̄ rō absoluti est pfectior rōne relationis. ergo ꝓstitutiua diuinaꝝ psonaꝝ erūt absoluta et nō relatiua. ¶ 2° q̄cq̄d attribuit ſbe create rōne pfectionis. debet attribui z diuine cum ipa sit pfectissima. sed ſbe create attribuit suppositari in supposito sui generis rōne sue p-

fectionis.negaf aũt ab accidẽte ppf ipfectõez ergo ꝛc.¶3° Nullũ ſuppoſitũ ſbale poteſt cõſtitui p aliqd qđ non ſit ſba.quia tunc nõ diceretur ſbale cum denoiatio fiat a ꝑncipali cõſtitutiuo.ſed diuine pſone ſunt ſuppoſita ſbalia.ergo oportet q cõſtituanf p aliqđ de genere ſbe ¶4° ſic. Illud qđ iuenitur in ſba creata rõne ipfectionis non debet diuinis pſonis attribui vel diuine nature.ſed ꝑpter impfectionẽ inuenitur in omni ſba creata q ipa ẽ ſuppoſitabilis in ſuppoſito alieno.ſicut patz in incarnatiõe.ergo ꝛc.¶Cõfirmaf aũt iſta opinio. Quia cui⁹ ꝑncipium ꝓſtitutiuũ formale eſt relatio illđ cõſtitutiuũ nõ eſt ad ſe.ꝫ pſona diuina ſm Aug. eſt ad ſe.ergo eius ꝑncipiũ formale non ẽ relatio.ſed omne qđ ẽ: vel eſt relatiuũ vl abſolutũ ergo cõſtituif p abſolutũ.Sed ꝓtra iſtã opinionem arguif ab alijs ꝙdruplicif. ¶Primo ſic. Illud non eſt ponenduz in deo qđ ſimplicitati diuine pſone repugnat.ſed ponere q ꝓſtituaf p abſoluta repugnat ſimplicitati diuine pſone qz abſolutũ additum abſoluto neceſſario facit cõpoſitionẽ.¶2° ſic. Illud non eſt ponendũ in deo quo poſito deſtruif ſũma cõnexio ꝛ ſũma coexiſtẽtia diuinarũ pſonaꝝ.ſed hoc poſito bꝫ accideret.quia ſi vna non eſſet ab alia. non eẽt ſũma cõnexio.Similiter ſi vna poſſet intelligi ſine alia.ergo ꝛc.¶3° Illud nõ debet poni quo poſito natura diuina ponif diſtingui ꝛ numerari eo q ipa vna ſit ſũma res.ſed ſi pſone diuine cõſtituerenf p abſoluta.ſic diſtinguerentur natura diuina ſicut natura humana p heceitates.ergo ꝛc. 4° ſic. Nihil eſt aſſerenduz quod repugnare videf ſacro canoni. ſed in ſacro canone ſemp pſone nominãf nominib⁹ relatiuis ꝛ nunq̃ p nomia abſoluta.ergo videtur q nullatenus poteſt ꝑdicta opinio ſuſtineri. Iſte rationes nõ cõcludũt. ¶Prima non.qz q̃cunq̃ cõiuncta habẽt vltimã actualitatẽ ꝛ vnũqđq̃ p ſe.illa cõponere non poſſunt ſiue ſint abſoluta ſiue relatiua.qz vnũ cõponẽtiũ ſemp ẽ in potentia.ſed iſta ponitur vltimate actuata. ergo ꝛc.¶2ª magis eſt ad oppoſitũ. qz cõſtituta per ꝓprietates abſolutas eiuſdẽ ſpẽi magis cõueniunt q̃ per ꝓprietates relatiuas oppoſitas vl diſpatas.ꝛ etiam rõ ꝓbaret q non ẽ ſũma cõnexio patris ad ſpiritũ ſanctũ.qz p diſpata cõſtituunf. ¶3ª nõ cõcludit.qz ꝑmo eſſentia diuina eſſet de ſe hec vna heceitate.ꝛ poſtea nõ intelligitur nõ aduenire alia heceitas. ſz ꝓprietates ſuppoſitales que q̃tũcũq̃ eſſent abſolute nõ diſtinguerẽt eſſentiã eo q prius eẽt hec ¶4ª non valet. qz locus ab auctoritate non tenet negatiue.ꝛ ideo dato q ſcriptura nõ exprimat niſi ſic eo q mel⁹ intelligam⁹:nõ tamen obſtat q̃n,ad ſit.ſicut inuit ſapiẽs ꝓuerb.30.dic nomẽ eius ſi noſti. ¶Ad rõnes etiaz ꝑme opinionis difficile ẽ reſpõdere. maxime ſuppoſito q pſona i creaturis cõſtituatur p aliqđ ō genere ſbe Dico tamen q pſone diuine nõ ꝓſtituunf p abſoluta. magis ꝙuinct⁹ auctoritatib⁹ q̃ rõnib⁹. Intelligendũ tamẽ ꝑpter ſolutionez iſtarũ rõnum.q nulla pſona nec creata nec increata cõſtituitur p aliqđ abſolutũ.quia tũc natura ſũpta a verbo pdidiſſet aliqđ abſolutum. ꝛ hoc eſt falſuz. Cõſtituif aũtẽ pſona creata p aliqđ negatiuũ Tunc ad primã cõcedo maiorẽ. ꝛ vltra ꝓcedo q pſona diuina cõſtituif pfectiõi cõſtitutiuo Sed ad minorem dico q abſoluto repugt conſtituere pſonam.ꝛ ideo nullũ abſolutũ ẽ pfectius cõſtitutiuũ relatiõe:ꝛ p ꝓñs non concludit ¶Ad 2m dico q totũ illud pfectionis qđ eſt in ſba creata ꝛ plus debet attribui diuine.mõ minor ẽ falſa q ſba creata pfonetur p aliqđ ſui generis:qz pſonaf p negationes q̃ p ſe nulli⁹ generis ſunt.ergo ꝛc. ¶Ad 3m dico q ſuppoſitum magis denoiatur a ſba in qua eſt q̃ ſuo cõſtitutiuo.ſicut ſuppoſitũ humanũ ꝺz ſuppoſitũ ſbe ꝛ non negatiõis cuz tamẽ cõſtituaf p negationẽ Eodẽ modo dico q ſuppoſitũ diuinũ ẽ diuinũ ꝛ nõ relatiõis. ¶Ad 4m dico q nlli nature ſuppoſitali cõuenit ſuppoſitari p aliqđ ſui generis ſed q natura creata poſſit ſuppoſitari alio ſuppoſito q̃ ſuo.hoc põt ſibi cõpetere rõne impfectionis.ſed nec ſuũ ſuppoſitiuũ eſt ſui generis. ¶Ad illud de pſona q eſt ad ſe ſepe dictum ẽ. ¶Circa dictum ad 2m videndũ ẽ p quã viã poſſet ꝑdicta opinio declarari. Ad qđ ſciendũ eſt q in ſuppoſito creato ẽttuor p ordinẽ inueniũf ¶Primũ ẽ natura ſpecifica. ¶2m ꝓprietas indiuidualis.ꝛ iſta nõ ſũt adequate idez.qz ſi deꝰ crearet aliũ ſolẽ.natura ẽdem ſpecifica eadẽ eſſet.ſed tamẽ ꝓprietas indiuidualis nõ eſſet eadẽ. ¶3m eſt ſua ꝓprietas ſuppoſitabilis. nam ꝑus naturã ẽ hec q̃ ſit ſuppoſitũ.hoc patet .qz verbũ aliꝝ ſumpſit naturã in athomo . nõ tamẽ aſſumpſit eã ſuppoſitã.ſed eã in ſuo ſuppoſito ſuppoſitauit ¶4m eſt reſpect⁹ originis aduenies ſi illud ſuppoſitũ ſit alterius ꝓductiuũ i ẽrto ſigno aduenire⁹ origo. Sic oportet imaginari tenẽdo opinionẽ iſtã q ꝑmo intelligif natura diuina. ¶2° hec natura. ¶3° hec natura ſuppoſita. ¶4° ſuppoſitũ originãs. Ideo ſm alios alteri⁹ .ſ. opinionis.ꝑus ẽ pater ꝓſtitutus q̃ intelligaf ſpirare ſpũſſanctus. ¶Sed ꝓtra. Nam ex hꝫ videnf ſequi ẽttuor impoſſibilia. ¶Primũ eſt q filius ꝛ ſpũſſanct⁹ ꝑus eſſent q̃ eſſent ꝓducti a patre ꝓbo. qz ſm ꝑdicta p ꝓprietates abſolutas conſtituũtur ꝛ habẽt eẽ in tertio ſigno . in ẽrto aũt ꝓducunf .ergo ꝑmo habent eſſe q̃ ꝓducãtur.

¶2m impossibile ē q̄ ꝓducētur et originarētur ꝓductionibus q̄bus nō existentib⁹ nihil min⁹ haberēt eē. qz in tertio signo habēt eē. et i scdo signo non sunt ille ꝓductiones. sed in q̄rto sūt eē sine illis. ¶3m impossibile est q̄ p̄us eēnt iste ꝓductiones in potētia q̄ in actu qz i tertio signo non habēt adhuc esse. ergo possunt esse. et etiam p̄us psone eēnt in potentia q̄ in actu. quia non habēt esse nisi p origines. que solum sunt in q̄rto signo. ¶4m impossibile est q̄ filius et spūssanctus essent necesse eē a se. qz in tertio signo nō essent ab alio. z eēnt. z non ꝓtingēter ergo necessario. z sic p̄us essent necesse eē q̄ haberent respectū ad inuicem. ¶Ad primuz dico q̄ vniūsaliter et semp ꝓductum ordine nature ꝓcedit ꝓductionez qua ꝓducit. sicut radius q̄ ꝓcedit a sole p̄us ē radius q̄ ꝓducatur. ¶Sic dico de psonis q̄ non esset incōueniens q̄ ipse naturaliter p̄cedere tuam ꝓductionē. sicut absolutū radij p̄cedit natura ꝓductionē radij saltem q̄tum ad q̄titatem. sed tamē q̄tum ad existentiā non sic. qz forte existentia est in eodem signo cum ꝓductione. nec p̄cedit. sed ō hoc alias magr dicetur z declarabit. ¶Ad 2m dico q̄. Iz in tertio signo intelligeret q̄ditas p se. non tamē in illo tertio signo existeret. sed p̄cise i q̄rto. eo q̄ sicut dictum est origines z existētia determināt sibi idez signū. z tunc. s. in q̄rto signo p̄mo essent. ¶Ad 3m dico q̄ nescirem bene vitare quādo essent in potētia obiectiua. z ideo supposito q̄ repugnat psonis esse in potētia obiectiua. Dico q̄ eis repugnat cōstitui p ꝓprietates z relatiuas ꝓductiones p̄cedētes. ¶Ad 4m dico q̄ impossibile est aliquid intelligi necesse esse nisi p illo signo p quo intelligitur esse. Et qz dictum est q̄ p q̄rto signo p̄cise psone intelligitur esse. z p eodem signo sunt ab alio i nullo essent necesse esse a se. ¶Sed hic est di. Quia si sunt tres ꝓprietates absolute erūt tres dij sicut tres homies dicunt tres ꝓpter tres ꝓprietates indiuiduales. ¶Dico q̄ tres ꝓprietates indiuiduales bene faciunt tria indiuidua sicut tres homies. eo q̄ natura numerat p istas ꝓprietates indiuiduales nō tamen tres ꝓprietates suppositales faciūt tria indiuidua. eo q̄ natura p̄intelligit adequata sue hecceitati. ꝑ soluz faciūt tria supposita in q̄bus natura non numeratur. ¶Ad argumentū patet.

Questio. IIII.

VTrum psone diuine cōstituant p ꝓprietates relatiuas. q̄ non. Quia ꝑm Augr. 5°. de trini. Idem est in deo eē z subsistere. sed esse ē absolutū. ergo z subsistere ¶Cōtra. Damascen⁹ Solis ꝓprietatib⁹ relatiuis differūt diuie ypostases. ¶Hic p̄mo dicā ō ꝓprietatib⁹ cōstitutiuis ꝑm earū naturaz. ¶2° de eis in q̄tum cōstitutiue sunt. z de earū vi cōstitutiua. ¶Quz ad primū pono q̄ttuor p̄ambula. ¶Primū ē q̄ paternitas z generatio actiua in patre sunt vna relatio. qz in psona patris ꝑm theologos non sūt nisi due relatiōes. tunc autem essent tres. scz iste due cuz spiratiōe actiua. ¶2m p̄ambulū ē q̄ generatio z paternitas in patre videt habere aliquā distinctionē formalē. z hoc: quia quecūq̄ sūt eiusdē rōnis formalis vbicūq̄ inueniant ꝑuat eandē rōnem z distinctionē formalē. quā scilz habēt z suis rationib⁹ formalib⁹. ꝑ generatio z paternitas ponūtur eiusdē rōnis in deo z in creatura. z ideo cum hic distinguant quidditatiue. et ibi. ¶3°. Quādo aliqua ita se habēt q̄ aliq̄d repugnat vni ꝑm suam rōnem qō non repugnat alteri. illa vident aliquo modo distingui. sed ita se habet generatio z paternitas ergo ꝛc. Maior ē manifesta. Minor declarat sic. Nam paternitati in q̄tum paternitas est. repugnat eē in natura non viuēte. Nam ignis non est pater. nec sol rane: generationi autē in q̄tum generatio ē non repugnat. naz ignis generat z sol generat ¶3m est generatio passiua z filiatio sunt vna relatio. qz si non. tunc essent in filio tres. cū spiratio actiua sit ibi vna relatio. ¶4m q̄ distinguit formalit. tum qz distinguūt q̄ditatiue in creaturis. tum etiaz quia filiatio repugnat igni et nō generatio passiua. ¶Sz sunt ne in spūs̄ācto tales relationes distincte. Dico q̄ nobis ē magis mānifesta ꝓductio p modū nature q̄ p modum volūtatis. ideo de istis magis loq̄mur. tū q̄tum ad rem forte ibi sunt. ¶Istis p̄missis pono q̄ttuor ꝯclusiones ad ꝓpositū. ¶Prima est q̄ ratio formalis generatiōis actiue p̄intelligitur rōni formali paternitatis. qz q̄lem ordinez habēt aliqua vbi sunt realiter distincta. talē ordinem ꝑuant vbi sūt distincta formaliter. generatio autē in creaturis ē prior paternitate. imo est dispositio p̄uia vbi sūt distincta realiter. ergo generatio z paternitas in diuinis vbi sunt distincta solū ꝑm rōnem formalē talē ordinem habebūt. ¶2a cōclusio est q̄ ratio formalis generationis passiue in filio p̄intelligit filiationi qz ex rōnib⁹ formalib⁹ talem ordinem habent. ergo in diuinis vbi ꝑuāt suas rōnes formales talē ordinē habebunt. ¶3° cōclusio est q̄ ꝓprietas patris videt magis cōstitutiua sb rōne generatiōis actiue q̄ sub rōne paternitatis. quia ratio p̄me ꝓprietatis videt p̄me psone ꝯstitutiua. sed generatio actiua est p̄ma ratio. ergo magis ꝯstituet. ¶4a cōclusio ē q̄ ꝓprietas verbi videtur magis cōstitutiua sub rōne generationis passiue q̄ filiatiōis. qz sicut spiratio nō

cõstituit. qz posterius aduenies. ita nec ppzietas sub ratiõe filiationis. qz posterius aduenit ¶Sed ozik diffi. quare paternitas i diuinis nõ ita p̃cedit generationẽ sicut dicere in creatis p̃cedit actũ itelligẽdi. ¶Dico q nec in creatis p̃cedit terminũ. tamen si ponerek paternitas generationẽ p̃cedere in diuinis. multe diffi. solueren de ꝓstitutiuis psonaruz. ¶Qztum ad 2am ptem q̃stionis p̃mitto q̃ttuoz pambula. ¶Pzimũ est q relatio cõpata ad suũ oppositũ non cõstituit diuinã psonam. qz habitudo relationis ad terminũ est habitudo ad extrinsecum. habitudo autẽ ꝓstitutiua est ad intrinsecũ. ergo ꝛc. ¶Cõfirmatur. qz cõstitutio alicuius p̃supponit vnionẽ cõstituentiũ. ꝛ sic cõstitutiuũ p̃supponitur. ergo habitudo vni⁹ constitutiui ad aliud. ¶2m pambulũ est q relatio cõpata ad suũ fundamentũ cõstituit. qz nullũ cõstitutiuũ formale ꝓstituit nisi inq̃tum respicit suũ fundamẽtale cum ex eoz vnione cõstitutio sequatur. ꝛ sic relatio cõpata ad eẽntiam cõstituit personam. ¶3m est q relatio diuina ꝟm suam rõnez formalem ꝛ q̃ditatiuã nõ ꝓstituit psonaz imediate. qz p suã q̃ditatẽ ẽ ad terminũ cuz ei⁹ q̃ditas sit ad aliud ꝟm Aug⁹. vt aũt est ad terminũ nõ ꝓstituit. ¶4m pambulũ ẽ q relatio diuina per suã passionẽ ẽ ꝓstitutiua. nã vis ꝓstitutiua ẽ p se passio ei⁹. qz nõ p accñs. sed p se sibi cõpetit ꝓstituere. ꝛ nõ in p̃mo mõ: vt patuit i p̃mo ꝛ 3o pambulo. g̃ p se 2o mõ. qz nec terti⁹ modus nec q̃rt⁹ dicẽdi p se sũt modo ad ppositũ. ¶2o ꝓfirmatur. qz sicut potẽtia passiua est passio materie q̃ est cõstitutiua fũdamẽtalik vel materialik ita potẽtia actiua vel informatiua est passio ipsius forme que ẽ ꝓstitutiua formaliter. Eodez modo dico q vis ꝓstitutiua est passio relatõis diuine q̃ formalik cõstituit. ¶Istis p̃missis pono q̃ttuoz ꝓclusiones. ¶Pzima est q relatio diuina non cõstituit inq̃tum relatio est sub rõne generali relationis. qz tũc omnis relatio ꝓstitueret. q̃cquid eni ꝓuenit relatiõi inq̃tuz relatio ẽ: ꝓuenit omni relationi. ¶2a ꝓclusio est q relatio diuina nõ cõstituit inq̃tum relatio sb̃ rõne pticulari vtpote inq̃tũ paternitas aut filiatio aut spiratio passiua. qz oia ista sunt i creaturis sine vi cõstitutiua. nam paternitas i creaturis nõ est cõstitutiua. ¶3a ꝓclusio ẽ q relatio diuina p̃cise nõ ꝓstituit inq̃tuz diuina. qz tunc oẽs relationes q̃ sunt in deo ꝓstituerẽt. qz relationes ꝛ vltra hoc sunt diuine. hoc autẽ apparet falsũ esse in spiratiõe actiua. ¶4a cõclusio est q relatio diuina nõ cõstituit p̃cise inq̃tum ppzia. qz pzioritas vel p̃mitas oziginis q̃ soli psone patris ꝓuenit ꝟm omnes. q̃cquid sit de pzioritate non ꝓstituit patrẽ. ergo non co q relatio est et ppzia ꝓstituit. ¶Ihis p̃missis pono q̃ttuoz conditiones necessarias ad h̃ q aliqua relatio cõstituat psonã ¶Pzima ꝓditio ẽ q optet q relatio sit formalik insistẽs. qz si eẽt tm assistens sic ponit p̃positiu⁹. nõ ꝓstituẽt eam. ꝛ pbatur sic. ¶Impossibile est aliqua duo vnũ ꝓstituere nisi vnũ sit in alio formaliter. assistens aũt vt sic non est formalik in illo cui assistit. ꝛ ideo seq̃tur q si negenk diuine relatiões fundari in aliquo aut ponank sepatim nũq̃ ꝓstituẽt. ¶2a cõditio ẽ q optet q sit subsistens. qz nulla relatio inhe rens p̃t cõstituere suppositũ. qz omne inherẽs aduenit quodãmodo subsistẽti. ꝛ p̃cise relationes diuine ꝓstituũt. qz ille sole sũt subsistentes ꝟm Hilariũ de trini. ¶3a ꝓditio ẽ q optet q relatio sit ppzia. relatiões cões non cõstituunt ly essent adhuc subsistẽtes. vt ẽ eq̃litas. silitudo. idẽptitas. qz sũt cõicabiles: ꝛ p ꝓns eẽ incõicabile dare nõ possunt sicut optet in cõstitutiuo. ¶4a ꝓditio ẽ q optet q relatio sit ppzia ꝛ p̃ma qz si aliq̃ alia ipam p̃ueniat q̃ ꝓstituat psonam ipa erit aduenticia. sicut ptz in spiratiõe actiua q̃ aduenit patri cuius sol⁹ pater spiraret. aut p̃mitate oziginis que soli patri ꝓuenit. Dicendo ergo dico ad q̃stionem magis motus ex auctoritatib⁹ sanctoz ꝛ sacri canonis q̃ ex rõnibus. q psone diuine ꝓstituank p relationes vel relatiuas ppzietates eo modo quo dictũ est ¶Sz cõtra instak q̃druplik. ¶Pzimo sic. Omnis q̃ditas de se ẽ cõicabilis plurib⁹ vt cõiter ꝓcedit̃. sed nullũ cõicabile p̃t dare esse incõicabile. cuiusmodi ẽ esse suponibile. relatio autẽ vt paternitas est q̃ditas. ergo paternitas nõ dabit esse incõicabile. ¶2o sic. Impossibile ẽ q aliqua diuersoz genez faciat vnũ nisi p accidẽs Cõfirmak. qz ex rõnib⁹ dispatis ꝛ nõ subalternis nõ fit vnum formalik. hmõi aũt sunt ista. g̃ ꝛc. ¶3o sic. Suppositũ nature sbalis ẽ p̃ma sba. sed nulla p̃ma sba p̃t ꝓstitui ex aliqua relatione cũ sit absoluta. ergo ꝛc. ¶4o sic. Ab vltimis ꝓstitutiuis nõ p̃t abstrahi aliq̃ cõe. ꝟ a relationib⁹ abstrahitur hoc q̃ est relatio. ergo non vltimate cõstituũt. ¶Ad pzimũ dicũt aliqui q paternitas vt paternitas nõ ꝓstituit. sed vt h̃. ¶Cõtra Quero q̃d intelligis p li h̃. aut aliquã rõnem formalẽ. ꝛ ista ẽ ita cõicabilis sicut alia. aut singularitatẽ: ꝛ illa nõ est de se rõ relatiua. ¶Dico ergo q nõ omnis q̃ditas est cõmunicabilis imo est aliqua cui repugnat cõmunicari. ¶Sed Querik. vtruz sit paternitas. ¶Dico q nõ. qz paternitas cõmunicak creature. sed illa rõ quã circũloq̃mur p paternitatẽ. ꝛ illa ẽ incõmunicabilis. ꝛ illa est q̃ ꝓstituit. ¶Intelligẽdũ est tamẽ q sicut p sbam trãscendentẽ circũloq̃mur illud q̃ est pzimũ ink p̃dicamẽta. ita etiã

ꝑ sapiam vnā q̄litatē q̄ est in genere qualitatis ita ꝙ paternitatē circūloq̄mur vnam rōnez specificā cui ex se repugnat cōmunicari. ⁊ ista constituit. non autē paternitas ¶Ad 2m dico ꝙ ab illis q̄ sunt diuersoꝝ generuꝫ ⁊ a, dispatis non subalternis non constituit aliq̄d vnum formaliter ⁊ q̄dditatiue. sed bene cōstituit aliq̄ vnū idēptice ⁊ realiter dūmodo sint idē realiter. sic est in ꝓposito. ¶Ad ꝓfirmationē dico ꝙ nō faciunt essentia ⁊ relatio vnuꝫ formaliter. ꝑsona eni non ē vnuꝫ formaliter. non eni est tertia rō resultās. sed sunt rōnes formales dispate ⁊ cōstituūt vnum. qz sunt vnuꝫ idēptice ⁊ realiter. Similiter ꝑsona creata non est vna formaliter qz includit negationez. ¶Ad 3m dico ꝙ indiuiduū absolutū ē in diuinis tenēs locū ꝑme sbe. ⁊ illud non includit aliq̄d nisi de genere sbe. sic etiā in creaturis sba singularis. ꝫ tñ ꝑsona creata q̄tum ad totū illud qđ dicit non ē ꝓprie in genere sbe. eodem modo in ꝓposito. ¶Ad 4m dico a primo diuersis non pōt abstrahi ꝓceptꝰ q̄dditatiuꝰ. ⁊ sic ab istis cōstitutiuis nō abstrahitur. sed potest tñ bñ ꝓceptus denominatiuꝰ vel aliqs ꝓceptus cōis q̄ dicat ita de eis q̄ddi tatiue. sicut genus dicit de dria. nō in ꝑmo modo sed reductiue tm̄. ¶Intelligenduꝫ est eni ꝙ relatio que dicit de istis cōstitutiuis non dicit in ꝑmo modo dicēdi ꝑ se sicut pars essentialis qz tunc nō essent ꝑmo diuerse. sed dicit eo modo quo dictū est. ꝙ ens dicit ō deitate. et genꝰ de dria. sic relatio de paternitate ⁊ aliis. Sed hic oriunt alique diffi. ¶Prima. qz ꝑm Aug⁹. 7°. de trini. Omne qđ refertur est aliquid excepta relatōe. sed illud aliud nō est ēntia. qz illa non refert relatiōe originis. g̃ ꝑsona cū non sit aliud dare. ⁊ sic ꝑsona est aliquid excepta relatione ¶2ª diffi. qz ꝑm Aug⁹. 7° de trini. Omne qđ relatiue dicit ad aliquid prius ē ad se. ergo si pater non ē ad se ꝑm Aug⁹. iam nō erit ad aliud. ⁊ ꝙ ꝓns non includit relationē ¶3ª diffi. est quia omnis forma dat suuꝫ esse formale illi cui ꝑmo inest. sed relatio non dat suum esse formale essentie. qz ipa non est relata. ergo dat suppositō. sed omne cui dat forma suū esse ꝑsupponit ab ea. ergo ⁊c. ¶4°. quia in omni cōstituto prius est aliquid denominatiue tale q̄ cōstitutiue nam prius corpus ē album q̄ totū ꝓstitutū. sic prius est aliquid denominatiue relatū q̄ sit ꝓstitutū. hoc aūt nō est essentia. ergo est suppositus ¶Ad primū cum dicit ꝙ omne quod refert est aliquid excepta relatione. ¶Dico ꝙ ista ꝓpositio habet veritatē aliquo modo, sed tamen nō omni modo. pater autē idēptice est aliq̄d ꝑter relationē. sed tamē non formalit ⁊ hoc sufficit. ¶Ad 2m dico ꝙ pater prius ē ad se q̄ ad aliud hoc est ꝙ prius est illud qđ est ad se q̄ illud qđ est ad aliud, sicut hoc indiuiduū ꝑus ē aial q̄ homo. sicut aial prius ē natura homie. ꝫ tamē nō est ꝑus ad se formaliter ⁊ adequate ¶Ad 3m dico ꝙ sunt alique forme que nō dant suuꝫ esse imediate fundamēto nec denomināt fundamētum sed suppositū. sicut paternitas nō denominat potentiaꝫ generatiuā sed suppositū. ¶Aliq̄ aūt sūt que denominant vtrūq̄. sed paternitas in ꝓposito solum denomiat suppositū. non fundamentū. ¶Ad 4m dico ꝙ ista regula habet instantiā quādo nō ponit suū actum vel suū effectum formalē in fundamēto imediate. sed p̄cise in suppositō sicut patuit prius ō paternitate. ⁊ in ꝓposito fallit ꝓpter eandem causaꝫ. ¶Ad huc remanēt aliqua dubia. ¶Primuꝫ ē. qz omnis relatio inter extrema aliqua ꝑexigit distinctionē inter illa. qz relatio est q̄dditatiue ad aliud. ⁊ per ꝓns non pōt eam causare. oportet ergo suppositā relata ꝑus esse distincta ¶2m dubium ē. qz relatio non pōt ꝑmo terminari ad relationē oppositā. qz tūc eēt vt patuit circulatio in essentialiter ordinatis. nec pōt terminari ad eēntiam. qz tūc eēntia posset inferri. ⁊ sil'iter illud qđ terminat generationē generat. ⁊ sic nō eēntia. ¶3m dubium ē. qz originās semp ꝑus intelligit originato cū ꝙ ipm habeat esse. ꝫ suppositū originās nō pōt prius itelligi si illa suppositā ꝓstituant ꝙ relationes oppositas. qz naturali intelligentia relatiua sunt simul. nec vnuꝫ ꝑt intelligi sine alio. ¶4m dubium ē. ꝙ omnes relatiōes equaliter respiciūt suos termios. et sic spiratio erit ita naturalis sicut generatio: ⁊ ita naturaliter ꝓcederet spūssanctꝰ sicut filiꝰ. ⁊ vlterius suppositi relatiui nō erit generatio. ꝫ tñ adaliquatio. ¶Ad primū dico ꝙ relatio necessario ꝑexigit terminos aliqs dispatos ⁊ extrema formalia. tamē non semp suppositā sicut paternitas ⁊ filiatio si eēnt in duabꝰ aiabꝰ sepatis haberēt q̄dem extrema formalia distincta. sed non suppositā. Ad ꝓpositū dico ꝙ paternitas bene req̄rit terminū formalem distinctuꝫ a fundamento. nā essentia est terminus formalis paternitatis que distinguit a memoria que ē ꝓncipium vel fūdamentū paternitatis ⁊ illud sufficit ad relationē. ¶Ad 2m dico ꝙ illud p̄cise generatur qđ ē terminꝰ totalis generatiōis ⁊ non formalis. essentia autez i ꝓposito lz sit terminꝰ formalis. nō tamē est totalis. ⁊ ideo non est terminus generatiōis talis ꝙ denominetur ab ea ¶Ad 3m dico ꝙ ordine originis vnum correlarium precedit reliquū. ista tamē priozitas stat cum simultate nature naturalis intelligentie. ¶Ad 4m dico ꝙ eque necessario ꝓducitur spiritussanctus sicut filius. non tamē eque natura

liter. quia hoc est ꝓpter ꝑncipia. ¶ Sed contra adhuc instatur. quia oīs actus scōs ꝑsupponit ꝓmuz. ⁊ ideo cum generare sit actus scōs patris ꝑsupponit patrē taꝫ ꝓmū actum. ⁊ sic seqūtur ꝙ pater non cōstituitur ꝑmo in esse ꝑ generare ¶ 2° sic. Agere ꝑsupponit esse. ⁊ sic pater ꝓius erit ꝙꝫ agat. ¶ 3° Si generare cōstituit ꝑsonam patris. ergo erit ꝓius patre cōstituto. sed generare ⁊ generari sunt simul. ergo generari erit ꝓius patre. ⁊ sic verbum ꝓius patre. ¶ 4° Tota ratio et quidditas relationis est ad aliud. ⁊ illud nunꝫ constituit nisi in habitudine ad suum fundamentū ⁊ non ad oppositū. et sic non erit fm se cōstitutiua. cum omnis cōstitutio fiat per habitudinē ꝑncipioꝝ cōstitutiuorum. ¶ Ad ꝓmuz dico ꝙ actus ꝓmus ꝙponitur ab actu scō vbi sunt distincti actus realiter ꝓimꝰ et scōs. hic autez generare est actus ꝓmus q̄ est ꝓducere. sed tamē ꝓprie loquendo non est scōs actus. ¶ Ad 2m dico ꝙ agere ꝑsupponit esse ꝑncipij actui. non tamen ꝙpositi agentis. sicut in resurrectione actus beatifici sanctoꝝ ꝑsupponit animas. sed ipi actus ꝓcedunt ꝙposita. Similiter si deus crearet aiam sepatam beatam. ⁊ postea infunderet eam corpori. Ita dico in ꝓposito generare est ꝑius ꝙpositō generato. ⁊ post ꝑncipium generādi. scz post memoriam fecundam. ⁊ ꝓius patre qui ē ꝙpositū generans. nec illud est incōueniens. ¶ Ad 3m dico ꝙ Iz sit ꝑius generari ꝙꝫ pater. nō tamē filius genitus ē ꝓioꝝ patre. erit ergo iste ordo ꝙ simul sunt generari ⁊ generare. postea generans ⁊ genitum. quod patet. quia filiꝰ vel genitū cōstitutū per generari. ¶ Ad 4m dico ꝙ sicut tota quidditas anime est ad se. ⁊ ipam cō sequit habitudo ad corpus ꝑ se que est vis cōstitutiua hominis totius. ita tota q̄dditas paternitatis est ad filium. sed illam q̄dditatem cō sequitur vis constitutiua ꝙpositi in habitudine ad essentiaz. ⁊ sic relatio que quidditatiue ē ad aliud ⁊ ad terminuz. cōstituit ratione habitudinis eam cōsequētis. que respicit essentiam vt alterū ꝑncipium cōstitutiuū ⁊ fundamētale ¶ Ad argumentū patet.

Distinctio. XXVII. Questio. I.

Circa distinctionez. xxvij. quero Utꝝ verbum nostrū sit actualis noticia. ꝙ non. Augꝰ. Vox est vehiculum verbi materialis. non autem est signum actus intelligendi. sed rei. ¶ Contra Idē dicit Augꝰ ꝙ verbum est cogitatio ipa. ergo ꝛc. ¶ Hic ꝓmo videndum ē quid sit verbum nostrū. ¶ 2° de quesito. ¶ Circa ad ꝓmuz sunt quattuor modi. ¶ Aliqui dicunt ꝙ vbum est noticia declaratiua siue diffinitiua cuiuscunꝫ diffinibilis. quia fm Aug̃l. verbum ē noticia ꝓfecta. nulla autē ꝓfecta est nisi diffinitiua. ergo ꝛc. ¶ Alii dicunt ꝙ vbum est species intelligibilis repsentās obiectum vel quidditatē obiecti. quia fm Aug̃l. 8°. de trini. species cuiuslibet rei est vbum eiꝰ. ergo ꝛc. ¶ Alij dicunt ꝙ vbum est q̄dditas obiecti. quia fm Aug̃l. diffinio Cartaginē. et hoc est verbum eiꝰ. ¶ Alij dicunt ꝙ verbuz est ipm obiectum in esse cognito ꝓductum. quia dicit Augꝰ ꝙ verbum quod foris sonat est signum verbi quod intus latet. non est autem signū nisi obiecti cogniti et vt cogniti. Et iterum dicit Augꝰ ꝙ verbum est quod volubili cogitatiōe tactamus. Nulla istaruz viarum stare potest. ¶ Prima non. quia quādo dicit ꝙ verbum est noticia diffinitiua. Quero aut accipit diffiniti onem ꝓprie. aut non. sed solum ꝑ noticia ꝓfecta. Si primo modo. seqūtur ꝙ nunꝫ habemus verbum nisi de diffinitionib⁹ quod est falsum. Si intelligat ꝑ diffinitionē cognitionē distinctam ꝓfectam. tunc cum pater in illo ꝓioꝝ instanti ꝓfectam. tunc cum pater in illo ꝓioꝝ instanti in quo ꝓcedit filium intelligat distincte ⁊ perfecte seipm. ergo tunc habebit verbum. ⁊ sic verbum verbi ⁊ verbum ante verbum. ¶ P. Aug. sepe distinguit inter verbum ꝓfectum ⁊ imꝑfectum. ergo ꝛc. Nec secūda stare potest. quia ꝓfectissima noticia. scilz intuitiua vt in patria non ponitur species ⁊ tamen fm multos. ⁊ videtur de intentione Aug̃l. 5° de trini. ponitur ⁊ hoc ꝓfectissimū. ergo ꝛc. ¶ 3ª etiam nō potest stare. quia omne verbū quod habem⁹ de quocūꝫ obiecto est cōmutabile. sed quidditas obiecti diuini. scilz q̄dditas dei est incōmutabilis ¶ 4ª etiam non valet. quia omnis ꝓductio in esse cognito vt sic est ꝓductio fm quid. si ergo verbum esset quidditas vel obiectum in eē cognito. vt si omne verbum esset solum ens fm quid ⁊ ens rōnis. qđ ē falsū. qz generatio vbi ē generatio ⁊ ꝓductio in eē simꝑr ⁊ nō in eē rōnis Dico fm doc. s. fm Jo. sco. ꝙ vbū nr̄m generalit sumēdo ē actꝰ intelligēdi non q̄cūꝫ. ꝑ ꝓductꝰ ꝑ actuz diuidēdi. Vñ si intellectio aliq̄ēt ꝑba vel causaret totalit a deo illa nō esset vbū qz q̄cq̄d causat deꝰ ad extra causat ꝑ volūtatem. ꝑ vbū causat solū ꝑ intellectū. ¶ Hāc ꝓclusionez ꝓfirmo q̄druplici auctoritate Aug. ¶ Prima ē scōs de tri. vbi dicit ꝙ formata cogitatio ab ea rem quā scimꝰ. ē vbū qđ in corde dicim⁹. 2ª est ibidem vbi dicit ꝙ cogitatio nostra ab obiecto formata est vbum. ¶ 3ª ꝙ verbum nostrū nasci tur de memoria ⁊ de sciētia nostra. Constat autem ꝙ de istis fm euz non nascitur nisi noticia actualis. ¶ 2ª quia ibidē dicit ꝙ verbum est visio de visione habituali visioni silima. ¶ Sed hō ē diffi. qz auctoritates nō videt cogē. qz Aug.

videtur diuersimode loqui de ẏbo. Quia aliquãdo accipitur ẏbum p similitudine rei. aliquãdo p specie. aliquãdo p diffinitiõe. ⁊ sicvidetur equocare. ¶ Dico q Aug. loquens d verbo mentionẽ facit de his que cõcurrũt ad verbũ vel vt causa. vel vt dispositio ꝑuia. vel ꝓdio sequens. quia oĩa p quãdã analogiã ad verbum vocat verbi nomie. ¶ Sed tamẽ ꝑncipaliter ⁊ ex intentiõe videtur determiare q actus intelligendi ꝓꝛie acceptus cũ dictiõe passiua est verbũ. Quod etiã dicit Leo papa in ꝑmõe de sancto Johẽe bap. Verbũ inqt Leo. est ipa cogitatio. Ad 2am ptem videdũ ẽ Utr ẏbum nostrum sit actualis noticia. ⁊ ad hoc introduc̃unt q̃ttuor cõclusiones. ¶ Prima est q ẏbum nostrũ non ẽ pcise actus itelligendi. qd ꝓbo sic. Omne quod ꝑm suam rõnem formalẽ est ad aliud non ẽ pcise aliquid absolutũ. ẏbũ autem ꝑm Aug. eo q verbũ est ad verbãtez ⁊ dicentem. ergo pcise acceptũ non dicit aliquid absolutũ. ¶ Cõstat autẽ q actus intelligendi pcise acceptus ẽ aliquid absolutũ. ergo ⁊c. ¶ ꝑ. illud ꝓcise acceptuz non ẽ ẏbum. cui non repugnat esse in ꝑmo dicẽte inascibili scilicet i patre dicẽte. sed actus intelligendi ꝑm illud totũ absolutuz quod dicit est in patre in diuinis. ergo actus intelligendi vt sic non est ẏbum. ¶ 2a cõclusio est q verbũ nostrũ non ẽ pcise actꝰ dicendi. quia omne quod est ad aliud est aliquid excepta relatione. sed verbum refertur. ergo i verbo est aliquid pter dicere quod pcise est respectus ¶ ꝑ. Verbũ est genitũ. dicere pcise nõ est genitum. ergo ⁊c. ¶ 3a cõclusio q verbũ nostrum ꝓstituitur ex actu intelligendi ⁊ actu dicendi. quia omne cõcretuz cõstitutum ex subiecto ⁊ forma denominãte. sed verbũ est ꝺd concretum. ergo includit subiectũ. ⁊ iste est actus itelligendi ad formaz. ⁊ illa ẽ actus dicẽdi. ¶ 4a cõclusio est. q ẏbum nostrũ cõstituit tanq̃ ex formali cõstitutiuo p actum dicẽdi ⁊ etiã specifice. qz quãdo totum p accidẽs cõstituit ex materiali ⁊ formali. specificatio ẽ a formali. ẏbum est huiusmodi. dictio aũt est formale. ergo specificatio fiet ab ea. ¶ Cõtra istas cõclusiones instatur. ¶ Primo cõtra primã sic. Totum nõ ꝑdicatur de pte nec ecõuerso. sed dicitꝰ q actꝰ intelligendi est verbũ ⁊ q verbum est visio de visione. ergo ⁊c. ¶ 2o contra 2am sic Sicut se habet verbum vocale ad locutionẽ sensibilez ita verbũ intellectuale ad locutionẽ intelligibilez sed verbũ sensibile nõ est nisi ipa locutio. ergo ⁊c. ¶ 3o contra 3am. Aggregatũ p accidẽs nõ est in aliquo ꝑdicamẽto. sed verbũ p te est aggregatũ p accidẽs. quia ex absoluto ⁊ respectiuo. ergo ⁊c. ¶ 4o contra 4am. ¶ Productio totius magis terminatur ad formale q̃ ad materiale. sed p te formale est dictio. ergo ꝓductio verbi magis terminabit ad dictionẽ q̃ ad actũ intellecti qd̃ est falsũ. ¶ ꝑ. A ꝑncipaliori debet fieri denomiatio. sed ꝑncipalior est actus intelligẽdi ipo respectu. ergo ⁊c ¶ Ad primũ dico q nõ est incõueniens q ps ꝑdicetur de toto i cõcreto sicut hic. homo est pater. sed i abstracto hoc non est impossibile sicut hic. homo est paternitas. et quia ẏbum est cõcretũ potest ꝑdicari d actu intelligendi ⁊ ecõuerso semp accipiẽdo in concreto. Sed cõtra. tunc ista nõ erit vera. verbum est intellectio. ¶ Dico q verbuz sicut alia relatiua cõcreta possunt accipi dupliciter. Uno modo formaliter. Alio modo fundamẽtaliter. ¶ Si ꝑmo modo accipiat illa est falsa verbũ est itellectio. Si scõo modo sic ẽ vera. ¶ Ad 2m di eo q i sensibilibꝰ aliud ẽ verbũ aliud ꝓductio verbi. Verbum eni est sonus vel formata vox Locutio autez est ꝓductio ipius vocis. vel sonus qui differt ab ea. sicut generatio lucis a luce. sic dico in ꝓponendo q verbũ est aliq̃d ꝓꝛeter dictionẽ. ¶ Ad 3m dico q nunq̃ ex absoluto ⁊ respectiuo ꝓstituitur p se vnũ. nec ex eis vna ratio formalis resultat nisi p accidens sicut ex ſbstãtia ⁊ accidẽte. ⁊ ideo ꝓcedo cõclusionẽ. q verbũ vt verbũ nõ ẽ ꝓꝛie in aliquo ꝑdicamẽto. ¶ Ad 4m dico q ꝓductio totius magis terminatur ad formale quãdo ẽ absolutuz. sed nõ semp quãdo formale est respectꝰ. maxime quãdo illd̃ formale est talis respectus q de ipo dicatur illud ꝓductum. Tũc ad cõfirmationem dico q est ad oꝓsitũ. quia denomiatio fit ab iferiori Sed hic oriunt̃ diffi. ¶ Prima est. si verbum debeat dici quid absolutũ vel respectiuũ Dico q respectiuũ. qz sicut quãdo aliquid cõstituitur ex absoluto ⁊ respectiuo totũ ẽ respectiuũ. Cõfirmatur. quia ꝓsona diuina simpliciter dicitur relatiua. ¶ 2a diffi. Utruz dictio passiua dicatur in ꝑmo modo dicendi p se de ẏbo nostro ¶ Dico q non ꝓꝛie. qz ens p accidens vnũ ꝓꝛie non habet diffinitiõem; ⁊ q ꝓns nõ est in ente p accidẽs ꝑmo modus ꝓsentialis. põt tamẽ dici large loquẽdo sicut albedo dicitur d homie albo in ꝑmo mõ dicẽdi p se. ⁊ ita eodez modo ratio dictiõis passiue large loquendo dicit̃ in ꝑmo mõ. quia ex ea cõstituitur. ⁊ sic actꝰ intelligendi. qz ex eo cõstituit̃. ¶ 3a diffi. Qualiter actus dicẽdi includitur in actu itelligendi. ¶ Dico q non in ꝑmo mõ eo q nullꝰ respectꝰ ẽ de q̃dditate absoluti. ꝑ nec i scõo mõ. qz cũ deꝰ possit causare q̃cq̃d itellectꝰ noster põt itelligẽ ⁊ gignere. tũc si deꝰ causaret vnũ actũ intelligẽdi nõ diceret ẏbũ. seq̃tur ergo q dictio sibi cõueniat per accidẽs sicut radio solis accidit sua

generatio cum poterit causari a deo. ⁊ tūc non erit i eo generatio. ¶ 4ª diffi. Utrū obiectū cuz sit causa ẏbi dicaꝫ ẏbū ¶ Dico q nō. nā actus itelligēdi duplicē hz ꝓductionē passiuā. ⁊ duplicē respectū p vnū respectū referꝫ ad obiectū vt ad ptialē causā. p aliū ad intellectū agētem vt ad aliā causam ptialē. solū respectꝰ scōs est formalis dictio. qz p dictionē passiuā nihil refertur nisi ad id qđ habet potētiā dictiuā. sola aūt potētia itellectiua habet potētiā dictiuaz. dicere eni est actꝰ viuētis itellectualiꝫ. ¶ 2ª aūt ꝓductio ē generatio. Ūñ possumꝰ dicē q actꝰ intelligēdi dr ab intellectu sicut a causa vniūsali. generaꝫ aūt ab obiecto sicut a causa pticʼari obiectū eni inq̄tū obiectū non ē nature intellectualis. ideo ⁊c. ¶ 5ª diffi. Utruz noticia a deo causata i reuelatione alicuiꝰ ẏitatis possit dici verbū. ¶ Dico q si a deo totaliter causeꝫ nō ꝑt dici ẏbuz. qz deus non dicit ad extra sicut nec generat. ⁊ ideo quod causat nō dicitꝫ. ¶ 6ª diffi. Utrū noticia reuelata ab angelo alteri angelo sit ẏbum. ¶ Dico q sic. qz p̄ncipiū causatiuū et effectiuū reuelatōis ab angelo facte ē memoria sed omne ꝓductū a memoria vt sic est verbuz. ¶ 7ª diffi. Utrū actꝰ beatificꝰ sit ẏbuz. Dico q si potētia itellectiua ꝯcurrat est ẏbum. tamen tenēdo q causeꝫ totaliter a volūtate diuina. sicut credo veriꝰ ⁊ non a potētia intellectiua creata: debet dici ꝯñter q nō est ẏbum. ¶ 8ª diffi. Utrū deus poterit aliq̄ verbū causare ad extra ⁊ videtur q sic. Quia q̄cq̄d pōt facere mediante causa scōa. pōt ⁊ p se. sed mediāte memoria potest ꝓducere ẏbū. ergo p se pōt ideꝫ ¶ Dico q deus non pōt creare ẏbuz. qz quicq̄d deus causat ad extra causat p voluntatē. sed repugt voluntati dicere. ergo deus ad extra nō pōt dicere. ⁊ sic nō pōt totaliter creare ẏbū. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmatur. quia ẏbum vt ẏbum. potētiam intellectiuā respicit vt p̄ncipium sue dictionis sed deus p potētiā intellectiuā nihil causat ad extra. ergo nihil causatū a deo poterit dici verbum q̄cquid sit illud. ¶ Ad rationez dico q fallit ⁊ habet instantias infinitas in respectibꝰ ꝓductionū. q autez habeat instantiā in respectibus dictis ꝓbo. ¶ Primo in motu itelligentie certuz est q deus sine intellectu posset mouere orbem. sed tamen q causet motū cum tamē respectu efficientis ad intelligētiā illud est impossibile nisi intelligentia causet. quia non aliʒ terminat illum respectuz. ¶ 2º hoc patet in generatione radij geniti a sole. Licet eni posset deꝰ radium absolute causare sine sole. tamē illud totum scz illud absolutū radij cū respectu effectualitatis ad solem. posse causare sine sole impossibile est. ¶ Dico ergo q omnē actum intelligēdi quem potest itellectus causare: pōt deus sine intellectu. sed actum intelligēdi cū respectu dictionis passiue que duo cōstituūt ẏbuz non pōt causare sine intellectu. cum dictio sit ad dicentem. ¶ Ad argumentum patet.

Questio. II.

Utrum verbum diuinū sit actualis noticia. q sic. quia Augꝰ dicit q ẏbuz diuinū est visio de visione. ¶ Cōtra. Ibidem Augꝰ dicit q ẏbum diuinū est substātia de substātia. Substātia autē nō est formaliter noticia actualis. ¶ Hic p̄mo videndum est quid sit verbum diuinū. ¶ 2º de quesito. ¶ Ut̄z ad p̄mū pono istam regulam generalē. q omne cōstitutū diffinitur p p̄ncipia cōstitutiua hoc patet q̄drupliciter ¶ Primo in gramatica. ẏbi oratio diffinitur q ꝯstat ex nomie ⁊ ex verbo. ¶ 2º in logica. species diffinitur. qz cōstat ex genere ⁊ dr̄ia. ¶ 3º in naturali phia cōpositū diffinitur p materiā ⁊ formā ¶ 4º in theologia xp̄s diffinitꝫ p deitatē ⁊ humanitatē. deus ⁊ homo vnus est xp̄s ẏm Athaᵐ. Ista sic declarata accipio istā minorem. sed verbū diuinū cōstat ex absoluto ⁊ respectiuo. In diuinis autē absolutum ē essentia. oportet ergo q verbū diuinū cōstituatur ex essentia ⁊ relatione. non quacūq̄. sed dictione passiua. ẏbum ergo in diuinis est suppositū cōstitutum ex essentia ⁊ relatiōe. que tamē eēntia accipiꝫ dupliciꝫ. Uno mō p natura diuina vt p̄cindit ab omni pfectione eiꝰ secūdaria qualia sūt attributa. Alio mō p essentia put cōtinet in se essentialia put distinguiꝫ a personalibus. nō videꝫ hic accipi eēntia scōo mō: sed p̄mo mō. Et h̄ ꝓbo q̄druplicit ¶ Primo sic Nullū ꝯstitutū potest cōcipi sine suis p̄ncipijs ꝯstitutiuis. sed ẏbum diuinū pōt cōcipi sine q cūq̄ pfectiōe attribuibili: ⁊ non ꝑt cōcipi sine essentia. ergo ⁊c. ¶ 2º Quādocūq̄ aliquid conuenit alicui. p̄mo eodem mō cōuenit omnibꝰ q̄bꝰ cōuenit p illud. sicut habere. 3. eodē modo p se cōuenit ysocheli ⁊ triangulo. sed attributa insunt p se scōo mō eēntie diuine ⁊ nō insunt p se suppositis nisi p essentiaz. ergo p se scōo mō insunt suppositis. ¶ 3º Sicut risibile ad soꝛtē ita pfectio attribuibilis ad suppositū. sed risibilitas non ꝯstituit soꝛtem intrinsece. ergo respicit obiectum vt terminatiuū. ¶ 4º Illud non constituit suppositum quod aduenit suppositō constituto. sed attributa sūt huiusmodi. ꝓbo. p quo cunq̄ signo formale constitutiuū est in aliquo quod potest esse fundamētale constitutiuū. p illo signo est suppositū cōstitutuz. sed p aliquo signo relatio p̄ius est in essentia q̄ itelligatur esse in attributis. ergo p̄ꝰ p aliquo signo suppositum est ꝯstitutū q̄ attributa fundent ipm

formale cõstitutiuũ. ¶Constat autẽ q essentia potest esse ꝓncipium fundamẽtale cõstitutiuũ ¶Sz ꝓtra hoc instatur q̃dripliciter. ¶Primo sic. Essentia cõparatur ad ẏbum vt generale ꝓncipium. intellect⁹ autẽ vt ꝓpriuz. Tunc sic. Illud qđ est magis ꝓpriũ ẏbo. ẽ magis đ intrinseca rõne verbi. sed intellectus ẽ magis ꝓpriũ ẏbo q̃ essentia. ergo ꝛc. ¶2° sic. Nam nõ iueni tur Aug⁹. sic dixisse q ẏbum est essentia genita ꝛ tamẽ dicit q est sapiẽtia genita. ¶3° Etiã bene dicit Aug⁹ q est noticia genita. non põt autem dici q sit ẽntia genita. ergo ꝓstituit ex attributis. ¶4° Verbum ꝓstituitur ex actu dicẽdi ꝛ subſtrato. sed oia attributa sunt abstracta ꝓbo. quia omne absolutuz qđ cõmunicat filio est subſtratuz dictioni passiue. sed omnia attributa cõmunicant verbo ꝛ sunt absoluta. ergo ꝛc. ¶Ad ꝓmum dico q quãdo magis ꝓpriũ ꝛ minus ꝓpriuz sunt ambo de q̃ditate. magis ꝓpriũ magis ꝓstituit. sicut aial ꝛ rõnale respectu homis. Sed quãdo min⁹ ꝓpriuz est de q̃ditate ꝛ magis nõ. tũc est falsa illa ꝓpositio sicut ẖ. aial ꝛ risibile respectu homis. ¶Ad ꝓpositum dico q lz intellect⁹ sit magis appropriat⁹ quodãmodo verbo q̃ essentia. nõ tamẽ est de q̃ditate suppositi verbi. qz nõ cõuenit ẏbo nisi mediãte essentia. essentia autẽ ꝓuenit in scõo modo dicẽdi ꝑ se. ergo et verbo sic conueniet. ¶Ad 2m ꝛ 3m simul dico q ẏe potest dici sapia genita ꝛ noticia genita ꝛ nõ essentia. ¶Primo. qz ista nõ sũt eque abstracta sicut essentia. ꝛ ratione illius qđ ꝓcernũt quod nõ ꝓcernit essentia. genitum potest dici de eis. ¶Alio modo qz aliqua sũt cõmunia ꝛ non ꝓpria nec appropriata. ꝛ de istis non dicunt ꝓprie loquẽdo ipsa ꝑ ꝓpria. aliqua autẽ appropriata. ẖ non ꝓpria Aliqua autẽ sũt mixta ex ꝓprio ꝛ appropriato. huiusmodi autẽ sunt noticia genita et sapia genita. ꝛ hmõi possunt meli⁹ et rationabili⁹ dici de ꝑsona q̃ illa de ꝓmo mõ vel scõo. ¶Ad 4m dico q lz attributa haberẽt vim ꝓstitutiuã. quia tñ ꝓintelligit dictio aduenire essentie q̃ attributis. hinc est q attributa ꝓstituere nõ possũt qz aduenũt suppositio iam ꝓstituto sicut dictũ fuit de spiratione actiua dato q haberet vim ꝓstitutiuã nõ ꝓstitueret. qz iam ꝓstitutum est. ¶Quantum ad 2am ꝑticulam q̃stionis videndũ ẽ. Utrũ ẏbum diuinuz sit intellectio actualis. et q̃tum dicunt aliqui q nõ. Distinguit enĩ ꝓmo q duplex ẽ noticia. s. habitualis ꝛ actual. Habitualis est illa que ꝓsistit in actu ꝓmo q̃ est potentia habẽs obiectũ ꝑsens ꝛ habitũ ꝑfectum Actualis aũt est illa q̃ ꝓsistit in actu scõo sicut ꝓmus actus ẽ scire. scõs vero ꝓsiderare. ¶Dicunt ergo isti q ẏbũ diuinũ nõ ẽ actualis noticia eo q talis nõ sit in diuinis. ¶Act⁹ autẽ scõs q̃ est opari. in deo cẽ nõ põt. ¶Primo. qz oĩs actus scõs ẽ elicit⁹ a ꝓmo. in deo autez nulla ꝑfectio est elicita. ergo ꝛc. ¶2° qz ois actus scõs recipit in aliquo. in deo aũt nulla est receptio. q̃ ꝛc ¶Sed istud stare nõ põt. qz falsũ supponit scz q actus scõs nõ sit in deo. ¶Primo qz act⁹ scõi trãseuntes nõ neganꝯ a deo. multomin⁹ imanẽtes. ꝓñs patet. qz imanẽtes perfectiones sũt trãseuntib⁹. ¶2° Felicitas oĩs nature itellectualis ꝓsistit in actibus secũdis scilz inꝯ eligere ꝛ velle. ergo sunt in deo. Et ꝓfirmat. qz ꝑ istũ modũ possent negari a do oĩa attributa cum singula i creaturis inueniantꝯ cũ aliq̃ imꝑfectiõe. sed qz hoc est ꝑ accidẽs. ideo nõ debet negari actus scõs nec attributa. ¶Rõnes etiã nõ cõcludũt. ¶Prima non. qz act⁹ scõs nũq̃ ẽ elicit⁹ nisi vbi realiter est distinctio q non ẽ in deo. ¶Nec 2a. qz actus ꝛ attributa sũt in essentia sicut in fundamẽto ꝛ nõ sicut in receptiuo. ¶Dono ergo q̃ttuor ꝓclusiones. ¶Prima ẽ q ẏbuz diuinũ ẽ actus itelligẽdi inatus ꝛ nõ elicitus. hoc ꝓbo sic. qz ẏbum ẽ actus itelligendi diuin⁹. ẖ oĩs actus intelligẽdi diuin⁹ ẽ inat⁹ ꝛ nõ elicit⁹. ergo ꝛc. Maior patebit inferi⁹ et ꝓtz. qz omne essentiale ꝓdicatur đ q̃cunq̃ ꝑsona. Minorẽ declaro ꝓmo q non sit elicit⁹. Nã oĩs actus intelligẽdi diuin⁹ est in patre. hoc patet. qz vnicus actus intelligẽdi ẽ in diuinis: ꝛ ille est in patre. sed nihil ẽ in patre elicituz. ergo ꝛc. q sit inatus patet sic. ois ꝑfectio simpliciter est essentie diuine inata. ¶2a cõclusio ẽ. q ẏbum diuinũ nõ est act⁹ talis itelligẽdi formaliter sed idẽptice. quia quãdo aliqua ita se habẽt q vnũ ꝓdicatur de alio in abstracto ꝛ non in ꝓmo modo. illa sũt idẽ idẽtice ꝛ nõ formaliter sed ostẽsum est ꝑus q act⁹ intelligẽdi non dicit̃ de supposito in ꝓmo mõ: sicut nec ẏbuz ẽ essentia. ergo cũ ista sit vera ẏbum est actus intelligẽdi ꝛ nõ in ꝓmo modo habeꝯ ꝓpositũ. ¶3a cõclusio ẽ q ẏbum diuinũ nõ est actus intelligẽdi ꝑꝑe appropriate. ꝛ hoc ꝓbatur sic. Quod ꝓuenit oĩbus ꝑsonis vniformiter non dicit̃ de aliqua ꝑsona ꝓprie. huiusmodi est actus intelligẽdi respectu ẏbi sicut amor respectu spũs sancti. ¶4a ꝓclusio est q ẏbum diuinũ est act⁹ appropriate nõ ex ꝓprietate ꝑductiõis. sed ratione sue emanationis passiue. ¶Aliter enĩ appropriaꝯ ẏbo sapiẽtia ꝛ aliter noticia itellectualis. Dicit enĩ a ꝓprietate sapiẽtia. qz sapiẽtia cõcurrit ad ꝑducendum ipm ẏbum. sed dicit̃ actualis noticia rõne emanatõis passiue. qz eo modo ꝓcedit sicut actualis noticia. s. ꝓactum dicendi: sicut patet in creaturis vbi nihil dicit̃ nisi actus intelligendi. ¶Sed ẖ oriũtur alique

diffi. ¶ Prima est. que sūt que appropriata sunt ẏbo. Dico q̄ noticia. ars. sapientia. veritas. ⁊ breuiter quecūq; analogiā habēt ad intellectū appropriant verbo. sicut que ad voluntatē appropriant spūsancto. ¶ 2ª diffi. est videre q̄ sūt verbo ppria. Dico q̄ generatio. verbū vel verbatio passiua. natiuitas. imago ſm Aug⁹. ¶ 3ª diffi. Utruz ista appropriatio ortū habeat a natura rei. an solum ab intellectu nostro fingatur vel fabricetur. ¶ Dico q̄ ex natura rei. Sapiētia enī ex natura rei alium ordinē habet ad filium quē non habet ad alias psonas. Nulli⁹ enī ē p̄ncipium ꝓductiuū nisi verbi: ⁊ ideo sibi appropriatur. q̄ sic inuenit in re. eodem modo ō charitate respectu spūssancti. ¶ 4ª diffi. Si omnia que sunt in verbo ppria ei sint idem. Dico q̄ si ponamus generationē ⁊ filiationē eiusdez ratōis esse in deo ⁊ in creaturis oportet dicere q̄ differunt in deo formaliter sicut i creaturis. ¶ Ad argumentum patet.

Questio. III.

Utrum verbum ſm eādē rōnem formalem dicatur de deo ⁊ creatura. Hic introducitur vna opinio. ¶ Dicit enī q̄ non. q̄ ẏbum diuinū est de genere subste. verbū autē creatū de genere qualitatis. ergo non sūt eiusdem rōnis. Contra istam opinionē arguo q̄drupliciter. ¶ Primo sic. Aliq̄s pōt esse certꝰ q̄ omnia p ẏbum facta sunt. quādo scz recipit euangeliū: ⁊ cum hoc dubitare vtrū p ẏbū creatum vel increatū. ō de facto patet i Arrianis ¶ 2º sic. Quicq̄d cōuenit ẏbo creato inq̄tū verbum est cōuenit ⁊ diuino. si enī aliquid deꝫ cōuenire vni quod nō alteri. hoc non erit inq̄tuz ẏbum. sed ppter aliā rōnez. sed quecūq; ita se habent sunt eiusdē rōnis cum ista reduplicatione. ergo ⁊c̄. ¶ 3º Quecūq; ita se habent q̄ q̄cquid repugnat vni inq̄tū tale repugnat alteri inq̄tuz tale. illa sunt idem in illa rōne sup quā cadit reduplicatio ⁊ repugnātia. sed hmōi sūt ẏbum diuinū ⁊ creatum inq̄tum ẏbum sunt. ergo ⁊c̄. ¶ 4º sic. Ubi p̄ncipium eiusdē rōnis ⁊ ꝓductio eiusdem rōnis ibi ꝓducibile eiusdem rōnis. sed memoria fecūda que est p̄ncipiuz ꝓductiuū verbi est eiusdē rōnis in deo ⁊ in creaturis. ergo ẏbum quod vtrobiq; ꝓducitur est eiusdem rōnis vtrobiq;. Dico ergo q̄ verbuz diuinū ⁊ creatū sūt aliquo modo eiusdē rationis formalis in deo ⁊ in creatura vt ꝓbant rationes adducte. ⁊ breuiter oēs que cōcludūt de ente. ¶ Sed cōtra hoc instatur q̄drupliciter ¶ Primo: quādo aliq̄d intrinsece ꝓstituitur ex aliq̄bus. variato altero cōstituentiū variatur totū. sed verbum creatū cōstituitur ex actu intelligendi ⁊ dictione passiua. in deo autē ex essentia ⁊ dictiōe. ergo altera pars variatur. ¶ 2º Respectus non solū variātur ex terminis: sed etiā ex fundamētis cum ab vtriſq; dependeant sed dictio passiua que est cōstitutiua verbi habet fundamētū aliud in deo. q̄ essentiā. aliud in creatura: quia actū intelligēdi. ergo variat ¶ 3º Sicut actus intelligēdi diuersificant ex diuersitate obiectoruz ita ⁊ verba. sed obiectum verbi diuini non est eiusdem rōnis cū obiecto verbi creati. quia ibi essentia diuina ℏ interdū lapis. ergo non sūt eiusdem rōnis. ¶ 4º Quando aliqua sunt eiusdem rōnis quicq̄d dicitur i quid de vno vt sic ⁊ de alio. sed actus intelligēdi dicitur in quid de ẏbo creato ⁊ non de ẏbo diuino vt patuit supra. ergo non sunt eiusdem rōnis formalis. ¶ Ad primū dico q̄ illa ppositio est vera vniuersaliter in cōstitutis p se: sed p accidens ꝓstitutis non est veruz. nam in illis que sūt p accidēs totū stat eiusdē rōnis formalis. Exemplū. Nam albū est eiusdez rōnis formalis in lapide ⁊ in ligno. sed ẏbum non ē aliq̄d ꝓstitutū p se. ideo nō valet. ¶ Ad 2m dico q̄ sicut in creaturis actus intelligēdi diuersificat specie. ita ⁊ dictiōes passiue que in eis fundāt tamē in rōne cōmuni ꝓueniūt lz nō in rōne specifica. Eodem modo dico q̄ ẏbum diuinum ⁊ creatū nō sunt eiusdē rōnis specifice. sed tm̄ cō ueniūt in rōne cōmuni ¶ Ad 3m dico p idē. Nō enī volo dicere q̄ ẏbum diuinū sit eiusdē rationis specifice. sed tm̄ cōueniūt in rōne generali ẏbi. ⁊ hoc nō improbat argumētū. ſ solū de idēptitate specifica. ¶ Ad 4m dico q̄ illa q̄ sunt eiusdē rōnis specifice eadē p̄dicata q̄ditatiua habent. modo dico q̄ verbū diuinū ⁊ creatum non sūt huiusmodi. tm̄ inq̄tum sunt eiusdē rationis illa ppositio est vera. Dico enī q̄ actꝰ intelligēdi non ōz de ẏbo creato inq̄tum ẏbuz ē sed inq̄tum tale. Sed hic est diffi. Que est illa ratio generalis ẏbi in qua omnia cōueniunt ⁊ sub qua rōne actus intelligēdi ītrat rōnem verbi creati ⁊ non verbi inq̄tuz verbū est. hoc est querere que est illa ratio addita ẏbo in genere Dico q̄ sicut ratio formalis albi inq̄tū albū ē est q̄ sit disgregatiuū. ⁊ illud nō variat siue albū sit in lapide siue in cigno. ſ semp ē eiusdē rōnis inq̄tum albū est. sic in ppōsito esse ꝓductum denominatiue p actū dicēdi ē rō cōmunis verbi. ¶ Ad argumentū patet.

Questio. IIII.

Utrum in diuinis sit ẏbum essentiale. Hic dicenduz eēt ſm q̄ dictum fuit in p̄rioribus q̄stionibus de ẏbo Qui enī dicunt ẏbum esse noticiā declaratiuā habēt dicere q̄ sic. Nam q̄libet psona habet noticiaz p fectam de essentia diuina. Similiter q̄ ponunt

verbum esse speciem intelligibilē habent idem dicere. qz in qualibet psona est eadez exemplaritas. Sodez modo de quidditate. qz in ꝗlibet psona est ꝗdditas intelligibilis. Siliter de esse cognito qđ est in ꝗlibet psona ¶ Sed iste opiniones stare non possunt de ẏbo sicut supius fuit ostensū. nec etiā ꝗtum ad illud quod ꝓsequitur scz ꝙ in diuinis sit ẏbum essentiale. nam illud videt incōueniens. ¶ Primo qz ſm Aug⁹. eo ẏbum quo filius. sed i diuinis non ponitur filius essentialis. ergo nec ponitur ẏbum essentiale. ¶ 2° Verbū non dicit nisi respectu memorie. memoria ergo haberet terminū adequatuz in ẏbo essentiali. ⁊ per ꝓns non posset vlterius pducere ẏbum notionale. Ideo dico ꝙ i diuinis non est ẏbum essentiale: qz ẏbum est dictione passiua ẏbum. sed dictio passiua est ppria tas psonalis. ergo ⁊c. ¶ Sed oriunt alique difficultates circa ẏbum. ¶ Prima si ẏbum nascit de omnibus que sūt in memoria patris. ¶ Dico ꝙ pater ⁊ filius possunt cōpari ſm duplicē ordinez scz ſm ordinem essendi: ⁊ ſm ordinem opandi ¶ Dico ergo ꝙ p illo signo p quo cōpantur in esse de omnib⁹ que sunt in patre nascitur ẏbū. p illo enī signo nihil est in patre vel in memoria patris nisi illud qđ est deus formaliter vel realiter. ¶ Sed est ne ẏbum creature ¶ Dico ꝙ aliquid potest intelligi esse ẏbum alicuius dupliciter. vel p̄ncipiatiue sicut dicimus ꝙ ẏbuz est ẏbū memorie. vel terminatiue sicut dicim⁹ ꝙ ẏbum est ẏbum lapidis. ¶ Dico ꝙ ẏbuz diuinum non est creature p̄ncipiatiue. qz creatura non ptinet ad memoriaz patris p illo signo p quo pducit ẏbum. sed solum itellectus ⁊ essentia. sed terminatiue Dico ꝙ est soli⁹ essentie p̄ncipiatiue non terminatiue. ¶ Sz ē ne ẏbum diuinū ẏbum obiectiuū. ¶ Dico ꝙ verbum nostrum habet cōpationez duplicem ad obiectū scz ad obiectum vt ad pductiuū ⁊ ad obiectuz vt ad terminatiuū. ⁊ huius ratio est. qz ē essentialiter opatio quedam. Opatio autez ex eo ꝙ pducta respicit p̄ncipium pductiuū. ex eo autem ꝙ opatio respicit obiectum vt terminatū qz respectu alicui⁹ obiecti ē opatio. sicut visio respectu alicui⁹ obiecti terminātis ē visio ¶ Id circo ẏbum nostrū habet ipm duplicē aspectū ad oppositum. Verbū autē diuinū scz sit ens pductum. ⁊ ideo respicit p̄ncipium pductiuum quia tamen non ē essentialiter opatio sicut nec actus intelligendi. sed solum essential. hinc ē ꝙ nō est obiectum rōne qua ẏbum nec rōne ꝓpria. ergo ⁊c. ¶ 2ª diffi. Utrum ẏbum diuinuz respicit voluntatem vt p̄ncipium pductiuum ¶ Dico ꝙ ꝗttuor genera ẏboꝝ inueniunt i creaturis. ¶ Quodda enī est ẏbum quod non habet nisi vnuz p̄ncipium pductiuū: sicut qñ potentia intellectiua cognoscit seipam intuitiue: ibi est enī idē intellectus ⁊ intellectū. ¶ Aliud ē ẏbum qđ habet duo tm̄ p̄ncipia pductiua: sicut quādo itellectus nudus habitib⁹ intelligit obiecta extrinseca. qz ibi ꝯcurrunt obiectuz et potentia sicut p̄ncipia distincta. ¶ Aliud ē verbum ad qđ cōcurrūt tria. s. quādo potētia habituata elicit actum respectu obiecti extrinseci qz ibi potētia ⁊ habitus sunt ⁊ obiectum ꝗ sūt tria distincta cōcurrentia. ¶ Aliud est ẏbuz ad quod cōcurrunt ꝗttuoꝝ scz quādo potentia habituata itellectiua intelligit obiectū extrinsecū ad impium voluntatis. nam ibi cōcurrunt potentia ⁊ obiectū ⁊ habitus sicut ad tertiū. ⁊ vltra volūtas in rōne intellectū mouētis ad actū ⁊ impautis ei. ⁊ illud ẏbum est impatum. et ō isto dicit Aug⁹ ꝙ ẏbū ē cū amoze noticia. Ad ppositū ꝗtum ad ẏbum diuinū ꝯcurrunt ista scz intellectus tanꝗ potētia dictiua. qz solius intellectus ē dicere. ¶ 2° Essentia in rōne obiecti qz ly obiectum nō dicat tm̄ intellect⁹ dicere non pōt nisi obiecto cōcurrēte. ¶ 3° ꝯcurrit sapiētia omnis enī potentia habituata potēs pducere habet habitū cōp̄oducentē. si respectu obiecti respectu cuius ē potentia pductiua habeat habitū sicut declaratū fuit. Sz ꝗrtū ibi non ꝯcurrit. s. volūtas. qz ẏbum ibidē est naturale ⁊ p̄ueniēs oēm actū volūtatis pductiuū. sicut enī intelligere p̄cedit velle ita pducere potētie intellectiue p̄cedit pducē volitiue. Dic ergo patet quomodo respectu ẏbi diuini nō cōcurrit ibi voluntas vt p̄ncipium pductiuū. ¶ 3ª diffi. Utrum ẏbum diuinū habeat respectuz ad creaturā. ¶ Dico ꝙ creature intelligimur habere quadruplex esse. scz actualis existētie. ⁊ hoc in potentia obiectiua. ⁊ isto mō ẏbum diuinū respectū actualē habet ad creaturā. qz cum habitudo actualis actualiter dependeat a termino nihil i ẏbo diuino est qđ actualiē depēdeat ab eo qđ est extra. Sed aliud esse habēt creature i intellectu diuino. scz exemplariter. ⁊ ꝗrtū i volūtate diuina scz ẏtualiter. ⁊ qz ſm illud eē sūt idem ꝙ ẏbum diuinū vel distincta. hinc est ꝙ respectū distinctiōis vel idēptitatis habet verbum diuinū ad ista. nec hoc est magnū incōueniens. sed ista non sūt ppria verbo. ¶ 4ª diffi. Utrum verbum respiciat creaturas que sūt in deo sicut p̄ncipium eius pductiuū ¶ Dico ꝙ si verbū respiceret creaturas que sūt i deo vt ei⁹ p̄ncipiū pductiuū. hoc esset vel vt sūt i diuina volūtate ẏtualiter. ⁊ hoc non. qz vt dictuz est ꝓus. voluntas nō cōcurrit nec aliquid qđ sit i volūtate vel ſm eē existere qđ habēt i itellectu ⁊ hoc non. qz sic ptinēt ad sciam. Scia aūt non

est ꝓncipiū ꝓductiuū ✠bi diuini: sed ꝑfecte sapientia. eo q ꝑfecte pficit intellectū respectu obiecti illius respectu: cuius ⁊ a quo ꝓcialiē ꝓducitur ✠bū ⁊ non sciētia. sed solū pficit intellectuz ad extrinseca. Vel posset dici vt ꝓtinent super eminenter in essentia diuina. et hoc non. qz respect⁹ adextrinseca ē posterioz oīi habitudie ad intrinseca: ⁊ ꝑ⁹ ꝓducit ✠bum ꝗ aliqua habitudo itelligat i eēntia respectu creature.

¶ Distinctio. XXVIII. // Questio. I.

Circa distinctionem. xxviij. quero Vtz ingenitum aut inascibile sint ꝓprietates patris q non. qz cōuenit spūisancto q̄ est ingenit⁹ et inascibilis. ¶ Cōtra. Esse a se ē ꝓpriū patri. sed esse ingenitū ē eē a se. ergo ⁊c. ¶ Hic q̄ttuoꝛ sūt videnda. ¶ ꝓmo q̄d est ingenitū ⁊ inascibile ¶ 2° vtrū ingenitū ⁊ inascibile habeāt distinctionem in ꝓsona patris. ¶ 3m est de ordine eorum adiuicē. ¶ 4m si sunt ꝓprietates patris qō ē q̄situm. ¶ Quantum ad ꝓmū dicūt aliqui q ingenitum dicit plenitudinē fecūditatis ⁊ fontalitatis. ¶ Cōtra illud arguitur q̄druplicit. ¶ ꝓmo qz plenitudo fecūditatis ē pfectio simplicit er: et ꝑ ꝗñs oibus ꝓsonis cōis. sed ingenitū nō ē cōmune. ergo ⁊c. ¶ 2° sic. Oīis plenitudo est infinita. qz q̄cq̄d est in deo q̄ntum est infinitū. sed omne infinitū ē cōmune trib⁹. ergo ⁊c. ¶ 3° fecūditas intellectus nihil aliud est nisi vis ꝓductiua ipius intellectus. Vis autē ꝓductiua est p se passio illius cui aduenit. Tūc sic. Vbicunq est inuenire subiectū est iuenire p se passionez. ꝑ in filio est inuenire intellectū. ergo ⁊ vim ꝓductiuā. ⁊ sic in filio erit ingenitū si ingenitū dicat illā plenitudinē. ¶ Siliter 4° arguo eodez modo de fecūditate volitiua. qz ipa erit vbi volūtas. ⁊ sic erit in filio ⁊ spūsancto: ⁊ sic ingenituz ⁊ inascibile erūt in vtroq. Et ideo dico q ingenitū ⁊ inascibile nihil positiuū dicunt in patre. Nā in patre nō est nisi essentia ⁊ relatio. certuz est q ingenitū non ē de essentia. qz tūc eēt in filio. nec relatio. qz non paternitas. qz ꝑm Augl si pater non generasset nihil ꝓhiberet ipm esse ingenitū. nec ē spiratio actiua. qz illa est i filio. et sic ingenitū esset in filio. relinq̄tur ergo q sit ratio negatiua. sicut incoꝛruptibile dicit negationē coꝛruptiōis. ita inascibile negatione natiuitatis ⁊ generatiōis passiue. ¶ Sz ꝓtra ista instatur q̄druplicit. ¶ ꝓmo sic. Nulla imperfectio debet poni i diuinis. sed omnis ꝓuatio dicit impfectionez. ergo nulla ꝓuatio debet poni in diuinis. ¶ 2°. ꝓuatio ponitur ad siniſtraz ꝓtem entis. positiuū ad dextrā. ergo positiuuz dicit perfectionez. ꝓuatio vero impfectionem ¶ 3° sic. ꝓiuato dicit negationē in apto nato. sed deus negationē nullius habet qō sit aptus natum haberi ab eo. ergo ꝓuatio aliqua non ē in deo. ¶ 4°. Illud non ē ponēdū in deo quod eque cōuenit nihilo. sed eē ingenitū ꝙuenit nihilo. ergo ingenitū nō est ponēdū in deo. ¶ Ad ꝓmū dico q ꝓuatio q̄ ꝑcise pfectionē ꝓuat. illa est que impfectionem dicit. ¶ Circa qō sciendum q ꝓpriuatōes distinguūt ꝑm distinctionē positiuoz q̄bus opponunt ¶ Quedā eni ꝓuationes sūt q̄ ꝓuant pfectiones sicut ignoꝛātia: et nesci[a]: ⁊ ista dicūt impfectionē. ¶ Alie sūt q̄ ꝓriuant nō pfectionē simplicit. sed pfectionez ꝑm q̄d solū: sicut inanimatū. eē eni animatum ꝛz dicat pfectionē: tñ dicit pfectionē ꝑm q̄d. ⁊ ideo eius ꝓuatio dicit impfectionē talē. ¶ Alie autē sunt q̄ ꝓuant impfectionē: sicut incoꝛruptibilitas q̄ coꝛruptionē ꝓuat. ⁊ iste dicūt pfectionez ⁊ ponunt in deo eo q dicitur imoꝛtalis. ⁊ silia. ¶ Alie sūt que ꝓuant illa q̄ neq pfectionē neq impfectionē dicūt. hmōi est ingenituz qō ꝓuat generationē q̄ nec pfectionē nec impfectionez dicit. ⁊ talis bene pōt poni in diuinis. ¶ Eodē modo dico ad scām. ¶ Ad 3m dico q sūt q̄ttuoꝛ genera ꝓuationū. Unde ꝓuatio est q̄ est carentia in apto nato ꝑm idem indiuiduū. sicut caecus idē numero cecus ē apt⁹ videre. ¶ Alia autem est que nō est ꝑm idem indiuiduū. ꝑ ꝑm eādem spēm. sicut homo cec⁹ inq̄tum homo est aptus videre non q̄tum hic homo. ¶ Alia est ꝑm genus. sicut talpa est apta videre inq̄tum aial non tamē inq̄tū talpa. ¶ Alia est ꝓuatio q̄ est carentia in apto nato ꝑm trāscēdens sc̄ba est indepēdens inq̄tum sc̄ba. sed tñ inq̄tuz ens ē apta depēdere nec sic repugnat. quia accidēti cōuenit. ¶ Dico ergo q loquēdo ō ꝓuationibus ꝓmis modis sic accipiēdo ꝓuationez inq̄tum huiusmodi nō ponit in deo. Nō primo modo. qz qō possibile est in deo totuz est ibi in actu. Nec alijs duob⁹ modis. qz deus nō est in genere vel in specie. Sz q̄rto mō bñ sibi conuenit. Deus eni ōr incoꝛruptibilis nō q ꝓpriōnē generis vel spēi hoc sibi ꝙueniat. sed qz inq̄tum ens. sibi nō repugnat: ⁊ ita p suū trāscēdens. ⁊ sic dico in ꝓposito. ¶ Ad 4m dico q ingenitū ōr q̄ttuoꝛ modis Aut qz nullo modo pt ei ꝙuenire generatio ꝑm aliq̄d qō sit in eo. isto modo solū nihil ōr ingenitū. qz omne aliq̄d habet i se aliquā rōnem fozmalē cui generatio nō repugnat. Unde isto mō chimera ōr ingenitū. Aut qz nullo mō pōt sibi ꝙuenire generatio ꝓprie sumpta ꝛz bñ possit sibi ꝙuenire generatio sūpta cōmuniter scz generatio sūpta cōiter ꝓ ꝓductione. ⁊ isto modo ōr spūssanctus ingenitus. qz ꝓprie nō est genitus ꝑm Augl. de trini.

ꝛ ita etiã angel⁹ dicit ingenitus. qꝛ nllo modo generari pot nec a deo nec a creatua accipiẽdo ppie generationẽ lz pducatur a deo. ¶ 3° modo dꝛ ingenitũ. qꝛ non pot cõuenire generatio simpliciter. vt scz genito qꝫ: sed cũ determiatione bene. vt scz sibi cõueniat vt termio formali generationis. ꝛ isto mõ essentia diuina dꝛ ingenitũ. qꝛ simpliciter non generat. lz sit bene terminus formalis generationis diuine. ¶ 4° mõ dicit ingenitum cui nõ pot ꝙuenire aliquo mõ generatio accepta generaliter ꝓ omni pductione. lz i eo sit aliqua relatio cui passiua generatio nõ repugnat. ꝛ isto mõ sola psona patris dꝛ ingenita. qꝛ nullo mõ pducta. sed tamen ei repugnat inq̃tum psona vel inq̃tum ens. ꝛ isto modo non ꝙuenit ipi nihilo esse ingenitũ. ꝛ sic patet ad illud. ¶ Ctum ad 2am ptem pncipalem istius q̃stionis oportet videre vtrũ ingenitũ ꝛ inascibile habeãt distinctionẽ in psona patris Et si q̃ratur de idẽptitate reali eo mõ q̃ puatio nibus potest cõpetere. ¶ Dico q; sic. qꝛ vni⁹ positionis realiter est tm̃ vna puatio realiter. ꝟ generatio ꝛ natiuitas est vna ppietas realit. qꝛ si nõ. i filio essent diuerse res. ergo ꝛ puatiões earũ sũt eedẽ. Si aut̃ querat q̃stio de distincti one aliquali ex natura rei lz non reali. ꝟ modo cõmuni formali. Hilari⁹ videtur dicere q; sic. Ubi sciendũ q; iste rationes abstrahũt a se iuicem: ꝛ se habẽt ꝟm sub ꝛ supꝛa. ¶ Primo. ſ. natura itellectualis. ¶ 2° natura viuens. ¶ 3° natura ſbalis. ¶ 4° natura i vniũsali. Oñis eni natura itellectualis est viuẽs. non aũt omnis natura viuens ẽ itellectualis. sic bos viuẽs natura est. tamẽ non itellectualis. Omnis autẽ natura viuẽs est ſbalis non tñ ecõuerso. qꝛ ignis est natura ſbalis non tamẽ viuẽs. Oñis natura ſbalis est natura accepta i vniũsali: nõ tamẽ ecõuerso. qꝛ accidẽs est natura accepta i vniũsali: nõ tamẽ ſbalis. ꝛ sicut ista abstrahũt a se iuicem sic pductiones ꝙntes abstrahũt Nam pductio in natura intellectuali ẽ dicere. in natura autẽ viuẽte est nasci. et sicut natura viuens abstrahit a nata itellectuali. ita natiuitas abstrahit a dictione. in natura autez vniũsali ẽ pductio vniuersaliter sũpta. et sic abstrahũt a se ipis. ꝟm autẽ istum modũ ꝟm quẽ abstrahunt iste pductiones et vna ab alia p̃cindit. sic suo modo negatiões istaꝝ pductionũ Sicut ergo generatio ꝛ natiuitas sũt due rões formales: ꝛ inter se diuse. sic ingenitũ qꝫ est puatio generationis: ꝛ inascibile qꝫ est puatio natiuitatis habẽt aliqualẽ diuersitatẽ vel differẽtiã eo modo quo puatiões p̃nt habere. ¶ Sz h sũt diffi. ¶ Prima est. si sola psona patris habet puationes. ¶ Dico q; nõ. qꝛ spũsanctus habet non pductiuitatẽ. est eni non pducens. sed filio nullã ppiam negationez habet. quia oñis negatio que sibi cõpetit vel cõuenit patri vel spũsãcto ¶ 2a diffi. Quare negationes spũsancto nõ sũt notiones. ¶ Dico q; qꝛ ad dignitatẽ ptinẽt. nõ dico ad pfectionẽ: qꝛ aliqua ad dignitatez ptinent que non ad pfectionẽ ¶ Ctum ad 3am pticulam pncipalem ẽ videndũ quẽ ordinẽ habẽt iste priuatiões ad inuicẽ. ¶ Ad cui⁹ euidentiaz est sciendũ q; quãdocũq; duo positiua abstrahũt a se inuicẽ sicut supius ꝛ inferius. negatio inferioris abstrahit: ꝛ ẽ prior ꝟm ꝙñam negationem superioris. cuz ergo ꝟm p̃dicta generatio sit superior ad natiuitatez. negatio necessitatis que est inascibile erit prior ꝛ superior ad negationez generationis q̃ est ingenitũ. ¶ Hoc ꝓbatur dupliciter. ¶ Primo logice sic. Prim⁹ est ꝟm logicũ a quo non ꝙuertit subsistendi ꝙña. sed non sequit non homo. ergo non aial. ecõuerso autẽ bene non aial. ergo nõ homo. ergo seqtur q; negatio inferioris cuiusmodi ẽ inascibile sit prior negatiõe superioris. ſ. ingenito. ¶ 2° hoc idẽ ostẽditur phisice sic. Quãdo sunt duo puatiue imediate opposita: quanto positiuũ plus extendit tanto priuatiuũ magis artat. sic quãto plures sunt homies videntes tanto pauciores sunt cecitates. ꝛ quãto illo minus tãto hoc magis dilatatur. sed genitũ ꝛ natum sunt positiua quorũ vnũ magis extẽditur q̃ aliud. scz genitum. ergo eius puatio magis artatur. Natũ autem minus extendit. ergo eius puatio magis dilatatur. ergo puatio geniti que est ingenituz magis artatur ꝛ minus extenditur q̃ inascibile q̃ est puatio natiuitatis. ergo inascibile i plus se habet q̃ ingenitũ. sicut patet manifeste in non homie ꝛ nõ animali. ¶ Ctum ad 4m pncipale videndũ est. si ingenitũ ꝛ inascibile sint ppietates patris. hoc facit diffi. quia essentia dicit ingenita. psona spũssancti dicit ingenita. psone etiaz patris dicitur ingenita. ꝛ q̃rto tota trinitas. ¶ Dicit sicut dictum fuit in pma particula q̃stionis accipiẽdo ingenitũ vel inascile ꝓ eo cui nõ cõpetit pduci aliqua pductione. nec vt quo nec vt qꝺ nec ꝟm aliq̃d sui. Sic inquã accipiendo sunt ppietates patris. qꝛ isto modo sibi cõueniũt. Nam pater a nullo est pducibilis aliqua pductiõe. nec vt quo nec vt qꝺ nec ꝟm aliquid sui. Alijs autem non cõueniunt ita omnia. nam spũsãcto cõuenit pduci aliqua pductione. essentie cõuenit pduci vt quo. trinitati cõuenit pduci ꝟm aliquid sui. ¶ Relinq̃tur ergo q; sint ppietates patris. ¶ Sed hic oriunt diffi. ¶ Prima est quomodo puatio potest cẽ ꝓpꝛia alicui qꝺ sit in deo. ¶ Propterea hoc dixerunt aliqui q; ista non dicunt priuationes: sed

positiua quedã. ¶ Sed illud nihil valet vt patuit supius. ¶ Primo quia si nõ esse ab aliquo diceret aliquid positiuũ in patre. illud necessario esset vel absolutuz vel relatiuũ. non potest esse nisi relatiuũ. quia ppriuz est. sed oĩs huiusmodi respectus in patre est respectus originis. ergo in patre pter originẽ actiuã est respectus originis q̃ non posset esse nisi passiue. ꝛ sic pr̃ diceret esse originat⁹ a se vel ab alio. sed a se magis. qz dicũt q a se ẽ positiuũ. ¶ 2° qz in diuinis non ponunt nisi q̃ttuoz relatiões ꝛ vnũ absolutum. tunc essent necessario q̃ncq̃. ¶ 3° quia ſm Aug⁹. 5° de trini. cum dicim⁹ patrẽ ingenitum nõ quid sit sed quid nõ sit designat. ergo non est positiuũ. ¶ 4° sic. quia tunc esset vna innascibilitas positiua p te ꝛ alia negatiua in patre. ¶ Aliqui autẽ volunt dicere q non ẽ ponẽda ꝓpatio in deo. qz aptitudinẽ dicit i subiecto hoc autem dicit impfectionem. ¶ Sed illõ non põt stare. ¶ Primo. qz in deo est carentia dependentie ſm quã dicitur independẽs. cũ ibi non sit aliqua dependentia. ꝛ tamẽ deo inq̃ntũ ens est. nõ repugnat dependere. 2° qz in deo est carẽtia finis ſm quã accipitur ratio infinitat⁹ cuz infinitas negetur ab eo. tamẽ deo inq̃ntum ſba non repugnat finiri. ¶ 3° quia cum dicit de⁹ incorporeus si illa incorporeitas esset positiua. esset ibidem duplex incorporeitas. vna positiua quã ponis: ꝛ alia negatiua. ¶ Naz null⁹ potest negare q̃n in deo sit vere negatio vel carentia forme corpalis. nam rõni formali ſbe que i deo est ex se non repugnat esse corporeũ. ¶ 4° quia si per impossibile deus esset colorat⁹ stantibus omnibus positiuis que sũt in eo formaliter nõ esset inuisibilis oculis carnis. ergo p aliqd̃ positiuũ non est nũc inuisibilis. sed p solam carẽtiam coloris ¶ Dico ergo q̃ntum ad istã diffi. q in deo vere sunt ꝓpationes multe large sumendo. sicut accipitur ꝓpatio que dicit aptitudinẽ rõne trãscendẽtis vt dicebatur supius in 4°°. ¶ Deus tamẽ sub rõne ppria non est aptus natus ad aliquid qđ non habeat. Si dicas tu supponis q infinitas dicit negationẽ: ꝛ tamẽ dicit me dũ extrinsecũ. similiter incorporeũ q đ est differẽtia đ genere ſbe. ¶ Dico q tam infinitas q̃ incorporeũ q̃ntum ad rõnes formales eoruz dicunt ꝓpationes que vere sũt in deo suo modo essendi ꝛ dicunt de deo. sed tamẽ p istas negationes vel ꝓpationes bene circũloquimur aliq̃ positiua vtpote p infinitatẽ q̃titatem vtutis. p incorporeũ dr̃iam spũalitatis que est positiua in deo ꝛ creatura ¶ Si dicatur q necessario in deo erit aliqd impfectum scz ratio illa trãscẽdentis que habet aptitudinẽ ad habenduz qđ non habet. ¶ Dico q nihil dicitur impfectum ppter rõnem deitatis adiunctam que oĩa cõtinet supereminẽter. Nec etiaz ratio ſbe in angelo dicit impfectioz eo q non habet illud qđ sibi ſm se non repugnat. qz talis repugnantia ẽ rõne melioris adiuncti. ¶ Sed differunt ne iste ꝓpationes a negationib⁹. ¶ Dico q non formaliter vt pcindunt ab omni fundamẽto. qz vt sic vtrũq̃ dicit solam carentiam. tamẽ ꝓpatio concernit fũdamẽtũ aptũ natũ a nõ negatiuo. vnde sub rõne trãscendentis ponunt iste negationes in deo. ¶ 2ª diffi. Quod est fundamẽtũ huius negationis scz ingeniti vel inascibilis ¶ Dico hic q̃ttuoz cõclusiones negatiuas. ¶ Prima est q inascibilitas non fundat super essentiaz. quia in quocũq̃ est fundamẽtum ꝓpationis et ipa ꝓpatio. sed in filio est essentia. ergo esset ibi inascibilitas. ꝛ sic duo opposita i eodẽ supposito ¶ 2ª cõclusio est q nõ fundat sup paternitatez qz paternitati nõ repugnat ex se esse cum nascibilitate ex sua ratione formali. vt in creaturis patet. Et etiam ingenitũ potest esse sine paternitate. quia si pater non genuisset, nihil phibet ipm esse ingenitũ ſm Aug⁹. ¶ 3ª cõclusio q non fundat imediate sup essentiã ꝛ paternitatem simul sumptis. qz distinctoruz fundamẽtorum formaliter sunt distincte ꝓpationes formaliter. cum ꝓpationes distinguant ex terminis ꝛ ex fundamẽtis. ¶ 4ª cõclusio q inascibilitas non fundatur ꝑmo sup totam psonaz. quia q̃cquid attribuim⁹ psone patris attribuim⁹ vtra tione essentie vel rõne relatiõis. Similiter cõmuniter non dicit q psona sit aliud ab essentia et ppietate simul sumptis. nõ ergo põt fundari in psona si in eis non potest fundari. ¶ Dico ergo q ingenitũ ꝛ inascibile fundãtur super ꝑmitatem originis que est in psona patris. Et hoc ꝓbo sic. Sup illud fundat ꝓpatio quo ponitur ꝛ quo sublato aufertur. sed isto modo est hic. supposito eni habente ꝑmitatẽ originis ex hoc q in tali signo est. sibi repugnat esse ab alio. tunc eni esset in scõo. Circũscripto autem signo scz ꝑmitate originis. sibi nõ repugnat esse ab alio cum statim positum in alio signo sit ab alio. ergo ꝛc. ¶ Intelligẽduz tamẽ est q aliquę negationes ꝓueniũt p accidens subiecto sicut hic. homo non est albus. nam ab eo põt auferri ista negatio ¶ Alio modo sicut inferi⁹ accidit supiori. sic animalitati i asino accidit irrationabilitas. ¶ Alio modo p se sed non ꝓuertibiliter sicut incorporeũ angelo. ¶ Alio modo p se ꝛ cõuertibiliter. sicut incorporeitas spũi. ¶ Dico ergo q scz inascibilitas possit aliquib⁹ aliis cõpetere ꝑmis tribus modis. ¶ 4° tamẽ modo cõuenit pcise ꝑmitati originis. ¶ 3ª diffi. quare solum inascibilitas dicit notionez cum in diuinis sint

multe alie ꝑuationes. ¶ Dico q ad rōnem ꝓ
prīam notionis ąttuoꝝ req̄runtur. ¶ Primo q
sibi nō determiet q sit positiua nec ꝑuatiua nā
ąttuoꝝ relationes sūt que sunt positiue ⁊ tñ sūt
de numero notionū. ¶ 2° q illud nō sit cōmune
tribus. ⁊ ideo infinitas et incoꝝporeitas nō sūt
notiones eo q omnibꝰ cōueniunt. ¶ 3° q sit ꝑ-
prīa vni soli ꝑsone: ⁊ ideo spiratio actiua nō ē
notio. ¶ 4° q ímportet dignitatez: ⁊ ideo ípro-
ductiuitas que est ꝓprīa spirituisācto accipien
do eam ad intra non ponitur notio. ⁊ q̄ inasci
bilitas omnia ista habet. hinc est q ípa ꝑcise ē
notio. ¶ 4ª diffi. Si i ꝑsona patris sunt alie no
tiōes scz inspiritualitas ⁊c. ¶ Dico q sic. tamē
q̄ ille omnes que ponunt ꝑtinere ad dignita-
tem reducunt ad istas. hinc est q ponūtur nisi
iste. ¶ Ad argumentū patet.

Questio. II.

Utrum ingenitū ⁊ inascibile sint ꝓprie
tates patris cōstitutiue. q sic. Omne
quod dat esse incōmunicabile ꝓstituit.
sed iste ꝑuationes dant esse incōmunicabile. er
go ⁊c. ¶ Cōtra. Quod non est ens non ꝓstituit
ens. sed hec non sunt entia. ergo ⁊c. ¶ Hic itro-
ducitur vna opinio que dic q sic. q̄ ꝓprietas
incōmunicabilis que ꝑmo aduenit ꝑmo supo-
sito ípm ꝓstituit. sed inascibilitas est huiusmo-
di. ergo ⁊c. Mi. patet: quia omne quod ē ad
aliud ꝓius ē aliud ad se ꝙ̄ sit ad aliud. ingeni-
tum autem ad se. Hanc opinionē cōfirmo qua-
druplíciter. ¶ Primo sic. Illud cui non repugt
eē sine altero ⁊ alteri repugnat esse sine illo illō
est ꝑus. sed ingenito non repugnat esse sine pa
ternitate. tamē paternitati repugnat esse sine i
genito. ergo ingenitū est ꝓius. Minoꝝ patet:
q̄ essentia in illo prīori ꝑ quo ꝑcedit patrē est
ingenita. ¶ 2° Quādo aliquid indifferēs est ad
opposita ꝓtradictorie ⁊ ꝓtrarie. ꝓius est indif-
ferens ad opposita cōtradictorie ꝙ̄ ꝓtrarie. sed
essentia est indifferēs ad generare ⁊ generari q̄
sunt ꝓtraria. ⁊ ad genitū ⁊ ingenitū que sūt cō
tradictoria. ergo prīoꝝ ē habitudo ad ista. et ꝑ
ꝑns ingenituz est prima ꝓprietas simpliciter.
¶ 3° Quādo aliquid cōꝑatur ad ꝓius ⁊ poste-
rius. prīoꝝ ē habitudo sui ad ꝓius ꝙ̄ habitu-
do ad posterius. sed pater ꝑ hoc q est genitoꝝ
cōꝑatur ad posterius. ꝑ hoc autē q est ingeni-
tum cōꝑatur ad ꝓius scz ad generās qđ non ē
ergo ingenitū ꝑus est generatōe. ¶ 4° sic. Quā
do ꝑuatio ineſt alicui ꝑ illo signo sibi ineſt ꝓ
quo habitus sibi oꝑpositus aptus natꝰ ē sibi in
esse. sed si pater generaret ꝑus ineſſet sibi gene
ratio passiua ꝙ̄ actiua. ergo negatio generatio
nis passiue ꝑus ineſt ꝙ̄ generatio passiua. De
ratione autē ꝓprietatis ꝑmo incōmunicabilis
est cōstituere. ergo ingenitū ꝓstituit. ¶ Sed cō-
tra istam opinionē arguo ądrupliciter. ¶ Pri-
mo sic. Persona relatiua nō pōt formaliter cō
stitui ꝑ illud quod est ad se. sed ingenitum ſm
Aug⁹. 5°. de trini. dicitur ad se. pater autē est ꝑ
sona relatiua. ergo non cōstituitur per ingeni-
tum. ¶ 2° Nullū positiuū suppositū cōstituitur
ex negatiuo vel ꝑuatiuo. q̄ tunc totum eēt ꝓ
uatiuū. sed suppositа diuina sunt positiua. ¶ 3°
Nullum suppositū reale potest ꝓstitui ex eo qđ
non est reale. suppositū diuinū est reale. ꝑuatio
aūt non est res. ergo ⁊c. ¶ 4° Illud quod non
habet esse nō potest dare esse. sed ꝓuatio cum
sit quedaz negatio est huiusmodi. ¶ Dico ergo
q ingenitū non ꝓstituit patrē. ¶ Quod ꝓfirma
tur ądrupliciter. ¶ Prīo sic. Omnis distinctio
aliquorū fundat in prīncipijs distinctis eorū.
cum ergo eadē sint ꝑncipia cōstitutiua ⁊ distin
ctiua. si ingenitū cōstitueret ingenitū esset fun-
damentū distinctionis que est patris ad filiuz.
Tūc sic. Nullū reale positiuū potest fundari i
ꝑuatione vel negatione. sed distinctio patris a
filio est realis ⁊ positiua. ergo nō pōt fundari i
ingenito quod est ꝑuatiuū. Vel da q sic. Seq̄-
tur q distiuctio patris a filio non erit realis nec
positiua. hoc autē totū sequitur ex hoc q inge-
nitum ponit ꝓprietas patris ꝓstitutiua. ergo
hoc non potest stare. ¶ 2° Illud qđ cōstituit ꝑ-
sonam fundat imediate in diuina essentia. sed
inascibilitas non fundatur imediate in diuina
essentia. ergo non cōstituit. Maioꝝ est manife
sta. Minorē ꝓbo Sicut aptitudo naturalis ē
ꝑ se passio illius cui cōuenit. vt patz ex supradi
ctis. ita repugnātia naturalis est ꝑ se passio illi
us cui cōuenit. Sicut eni risibilitas est ꝑ se pas
sio homis. ita repugnātia ad ridere scilz irrisi-
bilitas est ꝑ se passio asini. cuz ergo esse genera
bile sit aptitudo naturalis et ꝑ ꝑns ꝓprīa pas-
sio eius cui cōuenit. sic repugnātia ad generari
quā intelligo q inascibilitatez erit ꝓprīa passio
illius cui cōuenit ꝑmo. sed si ingenitū vel inna-
scibile cōstituat ípm ꝑmo ꝓuenit eēntie diuine
ergo ingenitū ⁊ inascibile erūt ꝓprīa passio es-
sentie diuine. Tūc sic. Ubicūq̄ est iuenire sub
iectum est iuenire ꝓprīam passionē. sed in filio
est inuenire essentiā. ergo in filio erit repire ina
scibilitatē. ⁊ sic ꝓprietas constitutiua ꝑme ꝑso
ne esset formaliter i tribus qđ videtur inconue
niēs. ¶ 3° arguo sicut arguit doctoꝝ noster Nul
la negatio est ꝑmo incōmunicabilis. sed forma
le cōstitutiuū patris ē incōmunicabile ꝑmo. er-
go ingenitum non ē formale ꝓstitutiuū. Ma.
patet. Si eni negatio esset incōmunicabilis ꝙ̄
tūcunq̄ fundaret cōmunicaret. sequit cōtra-
dictio. s. q in eodē fundamēto eēnt affirmatio

ꝛ negatio. Nam primo est fundamentū cū negatione. negatio aūt ponitur incōmunicabilis fundamentū autē cōmunicabile. ergo erit fundamentū sine negatione. ꝛ p cōsequēs cum negatione ꝛ affirmatiōe. ꝛ sic cōtradictio. Innascibilitas autē fundat imediate in essentia que est cōmunicabilis posito q̄ ipa sit ꝓstitutiua. ꝛ p ꝓsequēs essentia ē incōmunicabilis sicut ipa innascibilitas ē incōmunicabilis. vel si nō. essentia erit cū affirmatiōe et negatiōe. ¶ Dico ergo q̄ innascibilitas non pōt esse ꝓprietas cōstituti ua p̄me psone. qz nll'o modo pōt esse ꝓprietas p̄ma. ¶ Sed cōtra. Essentia diuina psone patri nō cōmunicat. diuina eēntia psone filij cōmunicatur. ergo idē est cōmunicabile ꝛ incōmunicabile. ꝛ sic opposita p̄uatiue dicunt de eēntia ¶ 2° Quia essentia diuina in psona patris ē p̄ncipium ꝓductiuū diuine psone. in psona spūs sancti nō. ergo affirmatio ꝛ negatio de eodem ¶ Ad ista Ad primū dico q̄ nō cōmunicari nō cōuenit diuine essentie imediate. sed mediante p̄mitate originis in qua fundat ista incōmunicabilitas. ꝛ ideo quādo dico essentia vt i patre accipio eam cū p̄mitate originis que est fundamentū istius negatiōis. quādo autē dico essentia vt in filio. accipio eam sine fūdamēto. ꝛ ideo affirmatio ꝛ negatio non dicunt imediate ō eodem sed mediante alio. ¶ Ad 2m eodem modo. Nam eē p̄ncipium ꝓductionis ꝓuenit essentie vt sub p̄mitate originis. in spūsancto autē non est sub ista p̄mitate. ꝛ ideo nō ꝓcludit distinctionē essentie. sed p̄mitat originis ab alio signo. Ad argumēta alteri⁹ opinionis. ¶ Ad primum dico q̄ Aug⁹ vocat ibi ad se omne illud quod non est positiue ad aliud. ꝛ qz ingenitū non sic est ad aliud. scz positiue. dicit q̄ est ad se. tamē videtur expresse cōcedere q̄ non exit gen⁹ relationis. ¶ Ad 2m dico q̄ bene ꝓbat q̄ ingenitus imp̄ꝛopꝛie accipiēdo p̄cedit patrē. sed tamen illud cōuenit essentie. ꝛ illud nō est incōmunicabile Sed accipiēdo ꝓpꝛie ingenitū sicut supꝛa dictum est. illud ē ꝓpꝛius patri ꝛ seqūtur paternitatē: illud enī est incōmunicabile. sed qz fundatur in p̄mitate originis que p̄supponit patrē hinc est q̄ nō cōstituit. ꝛ de tali dico q̄ impossibile est esse sine patre. lz ingenitū qō cōuenit essentie possit. ¶ Ad 3m dico q̄ dupliciter deficit. ¶ Primo qz non est simile ō positiuis ꝛ negatiuis. Negatiua enī nō possunt esse ō intrinseco intellectu alicui⁹ positiui. Positiua autez sic. ꝛ ideo lz si pater esset ab alio respectus ad prius p̄cederet respectū quo respicit illud qō ē ab eo quia posset esse ꝓstitutiuū illius. negatio tamē respect⁹ ad prius nō. quia illa negatio non pōt eē ꝓstitutiua psone positiue. ¶ 2° quia respect⁹ ad p̄us lz p̄cedat respectū posteriorē et ad posterius. non tamē p̄cedit respectum qui nō est posterior lz sit ad posterius. ſ. illū qui ē cōstitutiuus. vnaquęq; enī res respicit p̄us illa ve primo modo q̄ illa que sibi cōueniunt p accidens sicut homo p̄us intelligit esse animat⁹ q̄ itelligatur eē a deo. ꝛ deus p̄us q̄ non creatiu⁹. patet ergo respicit respectū paternitatis quo constituit q̄ ingenitū. ¶ Ad 4m dico q̄ habitudo ad p̄iora pōt concedi p̄ior q̄ habitudo ad posteriora si habitudo ad posteriora nō cōstituit fundamētū vtriusq;. modo hec habitudo ad filium cōstituit. habitudo autē ad p̄us nō. ergo ꝛc. ¶ Similiter dato q̄ esset verū adhuc tamē non haberet ꝓpositum. qz ingenitū non ē habitudo ad p̄ius. sed negatio habitudinis ad p̄ius. ꝛ ideo nō valet argumētū nec ꝓbat q̄ ingenitū p̄cedat paternitatē. ¶ Ad argumētū ptz.

Questio. III.

Utrū igenitum ꝛ innascibilitas sit extrema opositōis p̄uatiue. Hic p° videndū ē si p̄uatio ē alia opositio a ꝛdictiōe formalit. ¶ 2° si p̄uatiue opposita sint icōpossibilia. ¶ 3° ō q̄sito. vtz sint extrema talia. ¶ Ad p̄mū dicūt aliq̄ q̄ sic. qz opositio ꝑm q̄ genꝰ diuidit i illas 4or opositōes tā q̄ i spēs diūsas. cū g̃ p̄uatiue opposita ꝛ ꝛdictorie sint due spēs opositiōis. relinq̄t q̄ distinguunt formalit ¶ Sz Ad nñ sūt aliq̄ duo q̄z vnū nō addit ad aliud nisi illō qō ē ex rōez fōrlē vtriusq; illa formalit nō differt. ꝟ p̄uatio ñ addit ad negatōez nisi vel ꝟ iectū vel aptitudinē naturalē q̄z neutz ē ō rōne formali ei⁹. g̃ ꝛc. Oppa. ptz. ꝛ mior q̄tum ad vnā ptē. ſ. q̄ p̄uatio nō addit ad negatiōez nisi illa duo. ¶ Hūc declaro q̄ neutz illoz ē ō rōne formali p̄uatiōis vel negatiōis. ꝟ ptz ex ꝟ. cecitas enī ꝛ visus ex rōne formali eoz opponūt. ꝟ nec ſbiectū nec habitudo naturalis sic opponit visui. qz visus stat cum vtroq; . g̃ nō sūt ō rōne formali p̄uatiōis. ¶ Cōfirmat. Nā extrema ꝛdictiōis dicūt ō extremis p̄uatiōis p°° dicendo se. qz p̄uatiuū ē formalr negatiuū: ꝛ positiuū ē affirmatiuū. g̃ ꝛc. Dico g̃ q̄ nō distinguūt nisi extrisece vtpote p ſbiectū ꝛ aptitudiez. ¶ Ad rū ad 2m videndū ē si p̄uatiue opposita sint icōpossibilia. ¶ Dicūt aliq̄ q̄ nō. qz stāt sit. sic ptz i luna Lux enī lune stat cū tenebꝛa. Dicūt g̃ isti q̄ nō sūt icōpossibilia ex rōnib⁹ eoz. qz tūc i q̄cūq; g̃ du repugnarēt. ꝛ sic q̄tūcūq; minima lux non posset eē cū q̄licūq; tenebꝛa. nō g̃ repugnant ex rōnib⁹ formalib⁹ eoz. ꝟ solū sūt icōpossibilia ex g̃du. vtpote lux valde itēsa non stat cū tenebꝛa. ¶ Cōtra ꝟ argo 4r. ¶ Pꝛio sic. Cōtradictoꝛia ex suis rōnib⁹ formalib⁹ repugnāt ꝛ sūt icōpossibilia. ꝟ p̄uatiue opposita q̄tū ad rōes for-

males nō differūt a ꝺictozijs vt ostēsū ē. g ⁊c ¶2° sic. Qꝺ ex sua rōne formali excludit aliqd illa sūt incōpossibilia. ꝫ ꝑuatio ex sua rōne formali excludit positiuuz .sic cecitas ex sua rōne formali excludit visū. g ⁊c. ¶3° sic. Cōtraria ex suis rōnib⁹ formalib⁹ repugnāt et ꝺrtantur. g mꝫto magis ꝑuatiue opposita. ꝓñtia ptz. qz magis sūt incōpossibilia ꝑuatiue opposita cꝫ ꝺria. antecedēs ptz ex diffinitiōib⁹ ꝺrioꝝ. ¶4° Relatiue opposita ex suis relatiōib⁹ formalib⁹ opponunt. g mꝫto magis ꝑuatiue opposita .patet ꝓñtia. qz illa magis opponūt cꝫ ista. Dico g ꝙ habēt incōpossibilitatē ex rōnib⁹ formalib⁹ eorū. ¶Sed ꝺ ꝫ arguo sic. Accipio habitū intelligibilē q ꝑt augeri vtpote sciaz vel sapiaz: ista nō habēt ꝺrietatē. ꝫ solū habēt ꝑuatiue oppositionē. sic habēs ꝙnqꝫ gdus scie ꝑcise ex sit aptꝰ natus hre sextū. certꝰ ē ꝙ ē ꝑuatꝰ sexto. hz g simul sciam ⁊ ꝑuationē scie. ¶2° ꝫ idē apparet in formis sensibilib⁹ ¶Añ eni aq ē frigida simpliciter nihil hz de caliditate. qñ autē hz tm ꝙnqꝫ gdus caret alijs ꝙnqꝫ. ⁊ sic hz gduz aliquē formē ⁊ ꝑuationē alicuiꝰ gdus ¶Rñdeꝯ ꝙ ꝙlibet gdus ē icōpossibilis sue ꝑuatiōi. sic tota forma ꝑuationi totiꝰ. ⁊ ita non sūt simul ⁊ ꝑuatio sibi opponit. ꝫ forma vna stat cuz ꝑuatiōe nō illius formē q ē i subiecto. ꝫ alterius. ¶Sz ꝺ ꝫ arguo 4ᵐ. ¶Primo sic. Añcūqꝫ aliq̄ natura specifica saluaꝫ i aliq̄ gdu. ꝙcꝙd repugnat sibi ꝼm suam rōnez formalē repugnat sibi in illo gdu. ꝫ natura specifica ꝼm suā rōnez formalē est incōpossibilis ꝑuationi q opponit nature. g i oi gdu non poterit stare cū ꝑuatōe nature ¶2° Añ aliqua sūt eiusdē rōnis cuicūqꝫ vnū ē icōpossibile ꝼm suā rōnez formalē ⁊ alterꝝ. ꝫ isti gdus acq̄siti ⁊ acq̄sibiles sūt eiusdē rōnis formalis. g ꝑuatio q incōpossibilis ē gdui acq̄sibili. erit etiaz incōpossibilis gdui acq̄sito. ¶Añ aliq̄ sunt eiusdez spēi si aliqd repugt vni qꝺ nō alteri. ꝫ nō est p rōnem specificā eis cōez. ꝫ tu dicis ꝙ vnꝰ gdus scz acq̄sitꝰ ē cōpossibilis ꝑuatiōi alteriꝰ cui nō ē cōpossibilis gdus acq̄rēdus. g nō erit ex rōne formali. ꝫ aliūde. ¶4° Qꝺ cōpetit aliqb⁹ eiusdē rōnis ꝙ posterioza natura specifica nō ꝙuenit eis ꝙ naturā specificā. ꝫ ista repugnātia cōpetit eis ex posterioꝛib⁹ ipsa natura specifica. vtpote ex gdu intēso ⁊ remisso. itēsio aūt ⁊ remissio sūt posterioza ipa natura specifica. g ⁊c ¶Dico g tāqꝫ ꝙuictꝰ ꝙ istas rōnes ꝙ qñcunqꝫ habetur gdus alicuiꝰ formē itelligibilis nō ꝑt ibi haberi ꝑuatio alteriꝰ gdus ꝼm rōnez formalē. qz illa ꝑuatio eodē mō eēt incōpossibis ꝑori ꝫ respectu gdus ꝑcise: et ꝫ rōne beceitatis q ꝫ gdus distinguit ab alio gdu. ⁊ ē ꝑuatio qdam q̄titatis ꝓtutis q acquirit nō nature. ¶Per ꝫ respondeꝯ ad rōnez factā ꝑ alia opinione. ꝙ ꝑ uatiue opposita nū cꝫ sūt cōpossibilia. Añ ꝑuatio respiciēs naturā nūcꝫ stat cū natura i q̄cunqꝫ gdu q̄tūcūqꝫ minima ponaꝯ. nec etiā ꝓiua tio respiciēs gdū rōne illiꝰ qꝺ addit gdꝰ supza naturā ē illi cōpossibilis. tñ cū natura i illo gradu bene stat ꝑuatio ad aliū gradū. qz cū alio g du aliqd est q distinguit a ꝑmo qꝺ nō ꝑfuit cū ꝑmo. nō opponit g illa ꝑuatio forme. ¶Qꝺ confirmaꝯ duplicit. ¶Primo sic. Mobile habēs totā naturā specificā nō pōt mouerī ad eam. qz nihil pōt moueri ad illud qꝺ iā habeꝯ. qz ꝑsente habitu cessat motꝰ. ꝫ habēs vnū gdū forme augmētabilis habet totā naturaz specificā forme illiꝰ. qz tota diffiniꝰ forme illiꝰ vere saluaꝯ i natura q̄ ē in vno gdu. g nō pōt moueri ad illā ⁊ p ꝓñs ꝑuatio existēs cum vno gdu nō opponitur nature specifice. ¶2° Impossibile ē idem simul esse in actu ⁊ in potētia formali respectu eiusdē. ꝫ habēs vnū gdum forme ē in actu ꝼm totā naturā specificā. g nō ē in potētia ad illaz. eēt aūt in potētia si haberet ꝓiuationē illius. g ⁊c. Sed remanet diffi. de nocte. qz i nocte cōcedit cōiter tenebza ⁊ tñ aliqua lux est. ¶Dico ꝙ si tenebza sumaꝯ formaliꝯ ꝑ carētia lucis vt forme lucis. Sic dico ꝙ q̄tūcūqꝫ lux in nocte ponaꝯ minima nihil erit de tenebza. qz in q̄tacunqꝫ luce saluaꝯ natura lucis q ē incōpossibilis sue ꝑuationi. ¶Si aūt accipiaꝯ tenebza ꝓ ꝑuatione maiozs gdus lucis. pōt cōcedi ꝙ ibi ē tenebza. qz ꝑuatio maiozis gdus lucis: nō tñ rōne lucis. ꝫ rōne additi ad lucē q distinguūt illi gdus. ⁊ ꝫ ꝑmo respicit ꝑuatio. ¶Qztum ad 3ᵐ qꝺ fuit q̄sitū. vtz scz ingenitum ⁊ inascibile sint extrema ꝑuatiue opposita. ¶Patet q̄ꝺ dicendū ē. qz negatōes sūt in aliquo in q inuenit aliqua rō cui ex se nō repugnat oppositum.

Questio. IIII.

Vtrū ingenitū ⁊ inascibile sint extrema ꝺictiōis. ¶Hic ꝑmo videndum ē si ꝺictio est ꝑma oppositio inꝯ alios spēs oppositionis ¶2ª vtrū maioꝛ vel minoꝛ. ¶3° de q̄sito. ¶Qztum ad ꝑmum dicūt aliq ꝙ relatiua oppositio est ꝑma. ⁊ ꝫ ꝓbāt sic. Illud ē ꝓꝛ aliquo a q nō ꝙuertit subsistēdi ꝓña. ꝫ ois oppositio est relatio vel habitudo. Oppositio enim ex suo ꝙceptu ē ad aliud. nō tñ ecōuerso ꝙ ois relatio sit oppositio relatiōis. g oppositio relatiua est ꝑma. ¶Sed istud stare nō pot. ¶Primo. qz illa oppositio ē ꝑoꝛ cuiꝰ extrema sūt ꝓioza. ꝫ extrema ꝺictionis sūt ꝓioza oib⁹ extremis aliarū oppositionū. qz affirmatio ⁊ negatio: ens et nō ens: que sūt ꝓioza oibus alijs. g ⁊c. ¶2° sic Illa ē ꝓioꝛ oppositio q ꝑt ab alijs separi ⁊ nō

ecõuerso. ꝟ de⁹ subiectũ põt facere sine vtroq̃ tã relatiue oppositoꝝ q̃ ꝺrie oppositoꝝ. nõ aũt põt facere sine altero ꝺdictoꝝ. g̃ ꝺdictio est ꝓꝝ oppositto q̃ sit aliq̃ aliaꝝ. Maiꝝ ⁊ minꝝ sunt de se manifeste. ¶ Dico g̃ q oppositio ꝺdictoria ẽ simplr ꝑma. ¶ Nũc videndum ẽ de scõo Utrũ sit mima vel maxia. ¶ Dicũt aliqui q est minima. qz ẽ habitudo cuiꝰ extremũ nõ ẽ. Alie aũt habẽt extrema. ¶ Cõtra quãdo aliq̃d cõtinue diuidiť: magis oponũť imediate diuidentia q̃ ꝓtẽta sub altero diuidẽtiũ. ex ista seq̃tur q magis opontť diuisũ ⁊ suũ oppositũ q̃ diuidẽtia ⁊ diuisũ inter se. ꝟ ens ⁊ nõ ens imediate oponũť. g̃ plꝰ oponenť q̃ ꝓtẽta ꝟb ente. scz ꝺria vel relatiua. ¶ 2° Que se totis oponũť magis oponũť q̃ q̃ aliqbꝰ eoꝝ. sicut q̃ se totis differũt: magis differũt q̃ diuersa q̃ in aliq̃ ꝓueniunt. ꝟ ꝺdictoria se totis oponũť. non ꝺria nec relatiua. qz i aliquo cõueniũt. g̃ ⁊c. ¶ Dico g̃ q minima ẽ relatiua. ¶ 2° ꝺria. qz habẽt idẽ genꝰ ¶ 3° ꝑuatiua. qz hñt idẽ subiectũ. Contradictoria aũt ẽ maxia. qz nihil cõe habẽt. qõ ꝑbať q̃ ꝺruplicať. ¶ Primo. qz sola potẽtia diuina accipiť p cõparationẽ ad ꝺdictoria. qz põt aliq̃d educere de nõ ente ad ens. ideo ꝓcluditur infinita. ¶ 2° qz deꝰ põt facere subiectũ sine vtroq̃ extremoꝝ ꝓtrarietatis ⁊ relationis. nõ aũt ꝺdictionis. g̃ est maiꝝ. nã nunq̃ sunt simul vera nec simul falsa. alie aũt simul possunt adminus esse falsе. ¶ 3° qz illud soluꝝ dicit impossibile qõ implicat ꝓtradictionẽ. ¶ 4° qz termini oppositi ꝑmo ꝑncipio sunt in infinitũ distãtes ⁊ ꝓpositio ex eis formata est falsissima sicut sua opposita ẽ verissima. Cõtra q̃drupliciter. ¶ Primo qz cõtradictoria saluanť in minime distantibꝰ. ergo ex se non maxime distant. ¶ 2° qz p cõparationeꝝ ad diuersa possunt cõtradictoria simul esse. nõ autẽ ꝓtraria. ergo ⁊c. ¶ 3° quia sũt maxime imediata. g̃ minus distãtia. ¶ 4° qz includũť i omnibus alijs oppositionibꝰ q̃ se habẽt p additionem ad illaꝝ. ergo est minꝝ. ¶ Ad primũ dico q nõ saluať in alijs q̃ditatiue. sed solũ denominatiue. ⁊ ꝓpť hoc nõ seq̃tur ꝓpositũ. ¶ Ad 2ᵐ dico q simile Petro et non simile Martino non sunt ꝓtradictoria. ideo non valet. ¶ Ad 3ᵐ dico q est ad oppositũ. In oibus enī oppositis imediatis vnũ semp est ꝓiunctũ cum nõ eẽ alteriº. in meditatis autez non sic. ⁊ ideo maximã distantiã habẽt imediata ⁊ maximaz inimicitiã. ¶ Ad 4ᵐ dico sicut ad primum q ꝺdictio nõ icludiť q̃ditatiue in alijs ꝟ denoiatiue tm̃ sicut homo denoiatiue ẽ nõ asinus. nõ aũt q̃ditatiue. ⁊ ideo non valet. ¶ Qtum ad 3ᵐ. ſ. de q̃sito patet q̃d dicendum sit.

Distinctio. XXIX. Questio. I.

C Circa distinctionẽ. xxix. tibi magister tractat ꝺ relatione ꝑncipij. ¶ Ad euidẽtiã istiº materie q̃ro mltas q̃stiones. ¶ Primo vtr relatio sit aliq̃d. q nõ. qz nõ ẽ q̃d ꝑm Augl. 5°. de tri. g̃ nõ ẽ aliq̃d. ¶ Cõtra. In eodẽ qñ dicimꝰ patrem nõ genitũ dicimꝰ q̃d nõ sit. q oppositũ genitum dicit q̃d. ¶ Hic introducũť q̃ttuoꝝ declaranda ¶ Primũ q̃d sit relatio i generali. ¶ 2° q̃ sũt ꝓprietates relatiõis. ¶ 3° q̃t sũt modi relationuz ¶ 4° si relatio est ens i aĩa vel exť aiaz. Deinde ad q̃situ. ¶ Qtũ ad primũ dico in ꝺ dictũ beati Augl. 5°. ꝺ trini. q relatio ẽ ens ad aliud. Ista aũt diffinitio declarať ꝑmo p viã diuisiõis sic alie diffinitiões. Nã p viã diuisionis diffinitiones inq̃runť. ens aũt diuidiť ꝑma sui diuisiões i ens ad se ⁊ i ens ad aliud. relatio nõ ẽ ens ad se. g̃ est ens ad aliud. ¶ 2° hoc idẽ declarať exterꝑtatiõe vocabuli ꝑm phos q̃ vocãt relationẽ ad aliq̃d. illud aliq̃d nõ ẽ ipaꝝ relatio. g̃ est ad aliud hñs modũ termini eiº. ¶ Cõtra istud i stať q̃druplicit. ¶ Primo sic Nã causalitas est ad aliud. ꝟ deꝰ ẽ causa. ⁊ p ꝟns causalitas ꝺa ẽ i eo respectu oiuz. g̃ in deo ẽ aliq̃d ad aliud. sed q̃ ẽ ad aliud ẽ relatio ꝑm dicta. g̃ in deo est ꝺa relatio ad exť. ⁊ sic ẽ causa realis ita erit relatio realis. ¶ 2° Risibilitas videť eẽ ad aliud. ſ. ad actũ ridendi. ꝟ nõ ẽ relatio. qz hõ ẽ risibilis dato q nõ rideat: nec sit actꝰ ridẽdi. et tũc relatio eẽt sine termio. qõ est ꝺ rõnez relatiõis. cum g̃ sit ad aliud ⁊ nõ ẽ relatio. diffinitio non erit bona. Eodẽ mõ de materia. ¶ 3° Impossibile ẽ q cõceptº absolutº icludať in rõne relatiui. ꝟ ens hꝫ ꝓceptum absolutũ. g̃ nõ põt includi in rõne relatiui. Maiꝝ ẽ nota. Minꝝ ptz. qz ens ꝑcipi nullo alio itellecto. g̃ ẽ absolutũ. ⁊ p ꝟns diffinitio relatõis p ens nõ erit bona. ¶ 4° Ratio formalis relatiõis p te ẽ ad aliud. rõ formalis entis nõ est ad aliud. g̃ rõ formalis relationis nõ est ens. Minꝝ ꝑbať. qz diuisũ non est formalr aliqꝺ diuidẽtiũ. ꝟ ens diuidiť p absolutũ ⁊ respectiuũ. g̃ non ẽ formaliť respectiuũ. ¶ Ad primũ videť dicẽdũ q relatio põt esse sine termio. ¶ Dico g̃ q duplex ẽ relatio in vniũsali scz actualis ⁊ fundamẽtalis. causalitas q̃ est in deo respectu illoꝝ q̃ sũt exť nõ ẽ relatio actualis ꝟ solũ fundamẽtalis. ¶ Sed ꝺ. Ista relatio fundamẽtalis aut est ad se. aut ad aliud. nõ videť esse ad se. causalitas enī ẽ respectu aliculº causabilis. ergo videtur q sit ad aliud. ¶ Dico q ex sua q̃ditate est ad terminũ. tamẽ qz fundamẽtalis non req̃rit terminũ nisi in potẽtia. ¶ Vel potest dici q abstrahit ab esse ad se ⁊ ab esse ad

aliud. si accipiant vniformiter ⁊ actualiter. ꝺd tamē sit de hoc patebit inferi⁹ in q̄stione de respectu fundamētali. ¶ Ad 2m de risibilitate dicendū est eodē modo ꝙ non est respectus actu alis. ¶ Ad 3m dico ꝙ ens non habet ꝯceptū absolutum nec respectiuū. sed abstrahit ab vtro ꝙ sicut diuisum a suis diuidentib⁹. sicut ſba a corꝓreo ⁊ incorꝓreo. ¶ Ad ꝓbationē quādo dicit ꝙ potest itelligi ꝑ se nullo intellecto alio. ¶ Dico ꝙ illud nō tm̄ cōpetit absoluto ꝙ diuidatur ex oꝓposito contra respectum. sed etiam competit illi quod ſm̄ suam rōnem formalem non est ad aliud. sed abstrahit. sicut oē diuisuz a suis diuidentib⁹. ita ꝙ illud indifferens potest intelligi nullo alio intellecto. ¶ Ad 4m pōt dici dupliciter. Uno modo ꝙ ens non dicitur ꝺdditatiue ꝺ relatiōe. sed solū eo modo quo superius fuit dictum sicut genus ꝺ differētia. qz dato ꝙ sic. tunc relatio nō eēt ad aliud ſm̄ se tota. sed ſm̄ rōnem specificam tm̄. ¶ Aliter autez potest dici ꝺ vult tenere illam viam: ꝙ sicut homo ex rōne specifica est homo ⁊ non ꝑ multa inclusa in eius ꝺdditate. sic relatio ſm̄ suam rationem specificā est aliud ad aliud. lz oia sua prioza intrinseca non sint ad aliud. Ex ista ꝺffinitione seq̄tur vna regla vniuersalis. scz ꝙ nihil ad seipm̄ refertur. quod patet ex hoc. nam per dicta relatio ē ad aliud. ergo illud ad qꝺ refertur est aliud. ¶ Ex isto autē introducunt q̄ttuor cōclusiones determinate. ¶ Prima est Aug⁹ ꝓmo de trini. Nulla res seipsam gignit. qz ois relatio est ad aliud. ꝓducēs referꝝ ad ꝓductū. ergo est aliud a ꝓducente. ¶ 2a ꝙ idez non pōt agere in seipm̄ nec mouere seipm̄. quia tā agēs ꝙ mouens referunt. vnū ad passum. aliud ad motum. ergo cum relatio sit ad aliud distinctū oꝓortet ꝙ passum differat ab agēte ⁊ motum a mouēte. ¶ 3a cōclusio ꝙ excedens necessario distinguitur ab excesso. quia excedēs ⁊ excessum referunt rōne inequalitatis. ⁊ ꝙ ꝓsequēs vnū ab alio distinguit. et non solū est nō idēptitas sed alietas quedaz ex quo relatio req̄rit terminum alietatem. Ex ista ꝯclusione seq̄tur euidēter ꝙ essentia ⁊ ꝓprietas aliquo mō distinguūtur. qz excedēs distinguit ab excesso. sed essentia diuina excedit ꝓprietatē. ergo essentia diuina distinguit aliquo mō a ꝓprietate. ¶ 4a conclusio ꝙ cōmune distinguit a ꝓprio. Nam cōmune refert ad ꝓprium. ergo distinguit a ꝓprio. Ex ꝫ formet silogism⁹ de essentia ⁊ relatione. Omne cōmune distinguit a ꝓprio. sed essentia diuina ē cōmunis. ⁊ relatio ꝓpria. ergo essentia diuina distinguit a relatiōe. Intelligēdum tamē ad euidentiā istoꝝ ꝙ q̄ttuor sunt rationes a se inuicē abstrahētes. ¶ Prima rō est relatiua. a qua abstrahit ratio relatiōis. qz qꝺ refert relatiōe refert. ergo causa formalis relatiui inq̄tū relatiuū est relatio. sed ois causa formalis abstrahit ab eo cuius ē causa formalis. ꝺ ratio formalis relatiōis abstrahit a relatiuo ratio ergo relatiue est ꝓma. rō relatiōis ē scꝺa. tertia q̄ abstrahit a rōne relatiōis ē ratio respectus accipiēdo ꝓpe relationē ꝑ illa que ē in genere relationis. ptz qz respectus iuenit in deo. non tamē relatio. ¶ 2o patet hoc idē. qz illud qꝺ est cōmune ad mlta ꝓdicamenta abstrahit ab illo quod est in vno illoꝝ. sed respect⁹ ē cōmunis ad multa ꝓdicamēta. qz ad septem quod ꝑ nūc supono. ⁊ patz satis ex rōnibus diffinitis eoꝝ. Relatio aūt ꝓprie sumpta est ꝑcise i vno illoꝝ septē. ergo ratio respectus abstrahit a relatione ꝓprie sumpta. ¶ 4a ratio que abstrahit est habitudo. Habitudo eni abstrahit a respectu. habitudo eni est inter diffinitionē ⁊ diffinitum. nō tamē relatio ponitur inē ea. Similiter ponimus multas habitudines inter ꝓfectiones diuinas que non sunt relationes. Ex istis apparet ꝙ lz sit habitudo inter essentiā ⁊ relatio nez alietatis ⁊ inequalitatis et multe tales. non tm̄ est inter ea relatio. ¶ Similiter de omnib⁹ aliis exceptis ꝑsonis que sunt in diuinis. ¶ 2o inquirendum est de ꝓprietatib⁹ relationis. ⁊ ꝫ dico ſm̄ Aug⁹. in suis cathegoriis ꝙ q̄ttuor sūt ꝓprietates. ¶ Prima ē ꝙ ꝓpriū est relatiōi ꝙ co intelligat cum suo termino. Omne eni qꝺ ē ad se vl generat sumendo qꝺ non est ad aliud. ꝑt itelligi nullo alio cointellecto. relatio aūt si debeat intelligi necessario req̄rit suū terminū cointelligi. ¶ 2a ꝓprietas est ꝙ omnia relatiua diuunt ad ꝯuertentiā. Hāc ponit Aug⁹. 5o de trini. vbi declarat de ꝑsonis quō dicunt ad ꝯuertentiā. ¶ 3a est ꝙ relatiue oꝓposita sūt in eodē susceptibili ꝑ cōparationem ad diuersa. qz ꝑt. a. simile eē. b. ⁊ dissimile. c. ſm̄ idē fundamētū. nō sic de aliis oꝓpositis. ¶ 4a ꝓprietas ē modus ꝓdicationis. Recipit eni ꝓdicationē in obliquo qz relatio hoc ipm̄ qꝺ est aliorū est vel alterius ⁊ sic ꝓdicatū diffinitiuū relatiōis est i obliquo qꝺ non cōuenit aliis intelligēdo de ꝓdicato extra genus relatiōis. non autē de ꝓdicato in genere. Cōtra istas ꝓpetates arguit q̄druplicit. ¶ Primo ꝫ ꝓmā. Quicū ꝙ itelligit actū videdi necessario cointelligit obiectū. sed ꝯstat ꝙ actꝰ videdi non est relatio sed absoluturz. ergo ꝫ nō est ꝓprium relationi ꝙ non possit intelligi sine alio cointellecto. 2o ꝫ 2am sic. Creatura refert realiter ad deuz ⁊ nō ecōuerso. siliter sciētia ad scibile ⁊ nō ecōuerso. ꝺ cuz ista sint correlatiua videtur ꝙ omnib⁹ relatiuis non cōueniat dici ad ꝯuertētiā. ¶ 3o ꝓtra 3am. qz tūc ratio boni eēt

relatiua. Aliquid autē non pōt esse bonuz vni
7 malū alteri. sicut passio xpi fuit multis bona
aliq̄bus autē mala. ¶ 4° cōtra 4am. qz de omni
absoluto pōt fieri p̄dicatio in obliquo. qz aia ē
homis 7 albedo est alicuius subiecti. ¶ Ad p̄z-
mum dico q̄ actꝰ intelligendi vel videdi cū re
spectu ad obiectuz nullꝰ pōt videre nec intelli-
gere sine obiecto. ꝑ hoc nō est rōne absoluti qđ
est in actu. sed rōne respectus fundati i illo ab-
soluto nō pōt intelligi sine obiecto cointellecto
qualitatē aūt illā q̄ est absoluta in actu vt p̄cin
dit a relatione q̄ est actus ad obiectū. certe ista
pōt itelligi sine quocūq̄ alio simul cointellecto
sicut 7 alia absoluta. ¶ Ad 2m dico q̄ oīa rela
tiua dicunt ad cōuertentiā. Quādo autē dicit
de scibili 7 scientia. Dico q̄ scibile respectu fū-
damētali dicit ad scientiaz. Unde valde supfi
cialiter cōsiderant q̄ dicunt q̄ scibile nō refert
ad scientiā. sed pōt esse sine sciētia Licet eni de
us de quo magis videt possit eē sine creatura
tamē non ꝓpter hoc debet dici q̄n deus respec-
tū fundamētalē habeat ad creaturā. mediāte
quo dicit ad ꝓuertentiā. sicut creatura creato-
ris creatura. ¶ Ad 3m dico q̄ rō boni abstrahit
ab absoluto 7 relatiuo Aliq̄n autē non accipit
bonū absolute. sed bonū ꝑ ꝓueniēti. 7 bonū sb
tali rōne sumptuz erit relatiuū. hoc est bonum
huic. id ē. ꝓueniēs huic. ¶ Ad 4m dico q̄ semp
quando p̄dicatio fit in obliquo cointelligit re-
spectus. Unde in tali p̄dicatiōe aia homis vel
albedo sortis 7z anima sit aliq̄d absolutū. tamē
semp cointelligit respectꝰ quo anima ē ad ho-
minē 7 quo albedo ad sortē. ¶ 3m inq̄renduz est
quot sunt modi relationū . 7 q̄ttuz ad hoc dico
q̄ q̄ttuor distinctiones inueniunt in cōi. ¶ Pri
ma ē diuisio qua diuidit relatio in relationem
ſm ee 7 in relationē ſm dici. Intelligo autē ꝙ
relatiua ſm dici illa q̄ sunt alioꝝ p̄dicamētoꝝ
7 ſm se sunt absoluta. intelliguntur tamē cū ha-
bitudine ad aliud. sicut anima 7z sit q̄d absolu-
tū 7 sba ipa. tñ intelligit cum habitudie ad ho
minē. ita q̄ non intelligo q̄ ista habitudo coin
tellecta cū aia. 7 sic de alīs sit relatio rōnis. ſ ē
vere realis. Relatiua autē ſm esse sūt q̄ ſm to
tam naturā suam. 7 totū illud qđ sunt. sūt in p̄
dicamēto relationis. 7 sic intelligo vt paterni-
tas. ¶ 2a diuisio relationū est in relatiōes rōnis
que sunt ab aīa fabricate 7 in aia obiectiue. et i
relationes que nō sunt fabricate ab intellectu.
sed sunt in rerū natura circūscripto omni opa-
tione intellectꝰ. ¶ 3a diuisio ē in relationes dis-
quipantie que sunt alteriꝰ spēi in vtroq̄ extre
moz q̄ necessario sunt inter extrema alteriꝰ 7 al
teriꝰ rōnis. 7 in relatiōes eq̄pantie q̄ sūt eiusdē
rōnis in vtroq̄ extremo. ¶ 4a diuisio ē i relati
ones suppositiōis q̄ sūt p̄ncipaliores. 7 in rela
tiones suppositiōis q̄ sunt inferiores 7 minꝰ p̄n
cipaliores. Exemplū dñs 7 ſuus Sicergo pa
tent iste q̄ttuor diuisiones relatiōis. Sed nun-
q̄d ē inuenire diuisionē ſm dici 7 ſm esse i alīs
p̄dicamētis. Dico q̄ sic. sicut ptz in genere sbe
Ubi eni sbalis q̄ttū ad eē est i genere sbe. et nī
ſm dici est i genere q̄litatis Siliter figura que
ponitur i genere qualitatis ē solū ſm dici in ge
nere qualitatis. et ſm eē in genere relatiōis. qz
ē formalis respectꝰ. ¶ Silr scia ſm dici ē i gene
re relationis. ſm eē in p̄dicamēto q̄litatis. ¶ Al
teriꝰ ponit alia distinctio quā ponit doctor de
relationibꝰ. qz q̄dam sunt trāscendētes que nō
sunt alicuiꝰ p̄dicamēti. Alie autē sūt que ponū
tur in p̄dicamēto. ¶ Sed notandū est de ist re-
lationibꝰ trāscēdentibꝰ q̄ sūt q̄ttuor genera re
lationū trāscendentiū. ¶ Primū genus ē relati
onū illarū que ꝙueniūt enti in q̄ttum ens vt ab
stracti a p̄dicamētis 7 a passionibꝰ. et tales sūt
habitudines ordinis 7 distinctiōis que fuut in
ter ens 7 eius passiones scz bonū verū 7 huiusl
modi. ¶ 2m genꝰ est relationū q̄bus diuidit ens
sicut sūt relatiōes idemptitatis 7 diuersitatis.
Idē eni 7 diuersum diuidens ens. ¶ 3m genus
ē relationū que circuūt omne genꝰ . sicut supi
ē relationū que circuūt omne genꝰ . sicut supi
7 inferius. iste eni sunt in omni genere. ¶ 4m ge
nus relationū trāscendentiū est illarū que sunt
in deo. 7 breuiter de omnibꝰ talibꝰ relationibꝰ
talis regula datur. q̄ omnis relatio que nō est
distincta realiter a fundamēto vel subiecto est
ex se trāscēdēs. Et huius rō est. qz omnis rela-
tio que est distincta in genere relatiōis vel i ali
quo alio genere ꝑ se 7 directe ē accidēs. relatio
aūt q̄ ē cū fundamēto eadez realit non pōt esse
accns. ¶ Alia diuisio relationū quam ponit do
ctor ē. q̄ q̄daz sunt relatiōes extrinsecus adue-
niētes. 7 alique intrinsecꝰ aduenientes. Relati-
ones intrinsecꝰ aduenientes sunt q̄ positis extre
mis inascunt. Extrinsecꝰ aduenientes nō nasci
tur positis extremis absolute. imo stantibꝰ et
tremis i actu nō ponit respectꝰ ille . ſ ponit re-
spectꝰ ille ꝑ nouā actionē posse acq̄ri sine absō-
luto. ¶ Sed ꝙtra istā distinctionē arguit q̄dru
plicit. ¶ Primo sic. Naz vbi ponit respectꝰ ex-
trinsecꝰ aduenies. 7 tamē posito corpe 7 loco
necessario ponit vbi. ¶ 2° idē patet de q̄n. posi-
to eni tēpozali 7 tēpore necessario ponit quan-
do. ¶ 3° ptz idē de situ. Nā posito corpore 7 el
ptibus ponitur situs. ¶ 4° idem apparet de ha
bitu. posito enim corpore et aliquo circa corꝰ
statim inascitur habitꝰ. 7 ita iste relatiōes erūt
intrinsecus aduenientes. ¶ Ad primū dico q̄ vbi
nō inascitur posito termino 7 fundamēto. Nā
si stante corpore et loco staret vbi. sequeret q̄

nullū corp⁹ posset moueri. cū maneat idē corp⁹ 7 idē loc⁹. 7 sic sp maneret idē vbi. ℚ Dor⁹ aūt non ꝑt fieri nisi ꝓpt variationē vbi. g̃ si stat sp idem vbi 7 nullū acquiritur. impossibile est q̄ motus sit. Similiter dico ad 2m. ℚ Manēte enī eadem re tēporali 7 eodē tempore. trāsit res de qñ in qñ. Silr ad 3m dico q̄ manētib⁹ eisdē ꝑti bus i ẽra locāte 7 i lapide locato variat situs. Silr si arma circa corp⁹ ponāt ñ necessario cō surgit habit⁹ nisi sit ꝓscriptū armis. ¶ Sz ꝟ sūt diffi. ℙrima ē. si ois relatio intrinsec⁹ aduenies sit ō genēr'onis. ¶ Doctor videt dicē q̄ sic ponēs dr̃iaz int̃ respect⁹ de genēr'onis 7 alios respe ctus pōit istā distinctōez. ¶ Cōtra ꝟ arguo 4r. Nā respect⁹ loci ad locatū ē respect⁹ extrinsec⁹ aduenies. 7 tñ nō ē i genē vbi. q̄ vbi ē respect⁹ locati ad locū. Non videt aūt posse reduci nisi ad gen⁹r'onis. g̃ 7c. 2° eodē mō ꝑt argui ō qñ. Respect⁹ enī tpis ad rē tpalē nō ē i genē qñ. q̄ respect⁹ ille qui ē de illo genē qñ. ē i re tpali ad ipz tps. ¶ Cōstat aūt q̄ nō ē intrinsec⁹ aduenies ¶ 3° sic. Unio aīe ad corp⁹ ē respect⁹ extrisecus aduenies. 7 tñ i nullo ponit sex ꝑncipioꝝ. ¶ 4° Dē accidēs vt videt necessario ponit i aliq̄ ꝑ dicamēto. ꝟ nō apparet i aliquo alio posse poni vnio nature hūane ad ẏbū. g̃ i ꝑdicamēto rela tionis. ¶ Ad ꝑmū dico q̄ lz numer⁹ ꝑdicamen toꝝ nō possit demōstrari. tñ bonū ē negare qō ab oib⁹ suponit. 7 maxime ab Aug̃l. 7 ideo non negādo ꝟ suponēdo dico q̄ oē relatiuū et ois relatio talis de q̄b⁹ ē facta mētio. ē i aliq̄ ꝑdica mēto q̄ddītatiue vl̃ reductiue. ¶ Ad ñ ad ꝑmum dico q̄ lz iste respect⁹ q̄ ē loci ad locatū nō sit ō ꝑdicamento vbi directe 7 q̄ddītatiue. tñ redu ctiue ē i ꝑdicamēto vbi. ¶ Ad 2m eodē mō dico q̄ respect⁹ ille tpis ad rē tpalē ē reductiue in ꝑ dicamēto qñ. lz nō directe. ¶ Ad 3m ō vniōe di co q̄ lz sit diffinibile. tñ ꝑt dici q̄ reducit ad ꝑ dicamētū vbi ꝓpt ꝑsentialitatē ¶ Ad 4m dico ō vnione nat̃e hūane ad ẏbū. lz fit magnū du biū optet videre 7 dicē dubitando. si dicat q̄ re ducit ad vbi. nō videt icōueniēs. tñ dico q̄ ꝟ ē valde methaforice dictū et ipropꝛie. ¶ 2a dif. Generare 7 generari dicē 7 dici sūt ō genē rela tionis. 7 tñ nō sp manēt manētibus extremis. qō patz maxie de generatiōe. q̄ genitū q̄diu ē sp generat̃. ꝟ solū ꝑ illo signo ꝑ q̄ accipit̃ esse. Dico q̄ 4or sūt g̃d⁹ i respectib⁹ itrinsec⁹ adue uiētib⁹. ¶ ℙrim⁹ ē illoꝝ q̄ ꝓsurgunt positis ex tremis ō nec̄itate simpl'r. ita q̄ ꝑ quācūq; potē tiā oppositū nō pōt fieri. sic̄ sūt respect⁹ creatu re ad deū. q̄ sic necessario ꝓsurgūt. Alie sūt re latiōes q̄ exurgūt necessario nec̄itate soluz ex hꝝ q̄d. sic̄ sīlitudo. ¶ ℙōt enī de⁹ vt inferi⁹ patebit 7 supra patuit facē duo alba sine sīlitudine. et idō lz positis albis cōsurgat sīlitudo. tñ oppositū ꝑt ee. Alie sūt eque necessario ꝓsurgūt positis extrema. tñ nō simpl'r. ꝟ ꝑuia aliq̄ dispōne sicut paternitas et filiatio. q̄ si de⁹ creasset me 7 patrē meū nō fuissent respect⁹ paternitatis 7 filiatōis. ꝟ tñ posito actu generādi. necessario i sūt vna vl̃ alia necessitate. Alie sūt q̄ necessario cōsurgūt positis extremis non inesse ꝓ sp. ꝟ in esse in fieri. sicut generatio q̄ ē respect⁹ ꝓducēt ad ꝓductū i fieri. posito ꝓducto in fieri necessa rio ꝓsurgit. ꝟ in eē nō stāt ille relatiōes. non sic aūt est de actiōe illa q̄ ponit respect⁹ itrinsecus aduenies. q̄ ẽtūcū q̄ ponāt extrema 7 approximent nō seq̄t necessario relatio. ꝟ pōt oppositū euenire. sicut patz i Daniele de trib⁹ pueris generare g̃ 7 dicere sūt de genē relatiōis q̄ ꝓsequunt extrema solū i fieri ¶ Ex tū ad 4m ꝑncipale videndum ē si relatio sit ens in aīa vel extra aīaz Introducūt h̄ q̄ttuor dicta solēniū docto rū. ¶ ℙrimuz ē q̄ ois relatio ē ab aia fabricata ¶ 2m dictū ē q̄ relatiōes reales sūt ille ad q̄s fa bricādas cōpellit itellect⁹. Relatōes aūt ratio nis sūt ad q̄s fabricādas nō cōpellit itellectus Extrema enī relatiōis realis cōpellūt itellectū ad causandū ꝯceptū ō relatione illa. sic̄ duo al ba de sīlitudine. nō sic ō alijs. ¶ 3m dictū ē q̄ re latiōes sub rōne originū manerēt i diuinis. nō tñ sb rōne relatiōis. 4m dictū ē q̄ relatio cōple tiue ē ab aia. materialr autē siue fundamētalit̃ est in re ex̄. ¶ Sz ista nō ꝑñt stare. Ideo 3 ꝑmuz dictuz arguo 4r. ¶ ℙrimo sic logicalit̃. Sicut ens diuidit̃ i aia 7 ex̄ aiaz. ita relatōes i reales et rōnis. ꝟ ꝑma diuisio nō ꝑt stare si ponāt oia entia ab aia fabricata. g̃ nec scōa. ¶ 2° q̄ñ aliq̄ diuisū est reale 7 ex̄ aiaz diuidentia sūt ex̄ aiaz ꝟ ens diuidit̃ in .x. ꝑdicamēta. ens dico reale 7 ex̄ aiaz. relatio aūt ē vnū .x. ꝑdicamentoꝝ. g̃ re latio erit ens ex̄ aiam ¶ Cōfirmat̃. q̄. .x. ꝑdica mēta sūt. .x. rerū ꝑncipia. ¶ 3° arguit̃ phisice sic. Illud q̄ cognoscit̃ ꝑ sensū est reale. ꝟ relatio est hmōi. nā distātia solis a ẽra est relatio q̄dā Cōstat aūt q̄ pōt cognosci ꝑ sensū. ¶ Cōfirma tur. q̄ oē intuitiue cognitū ē i re. ꝟ ordo. distan tia 7 hmōi sunt talia. ¶ 4° methaphisice Coor dinato 7 decor entiū nō ē ꝑcisē aīa. ꝟ decor en tiū ordo est 7 relatio q̄dā. g̃ 7c. ¶ Silr ꝓductio rei videt realis. alioq̄n itellect⁹ oia ꝓducēt: ꝟ ꝓductio rei est relatio. suū enī esse est ad aliud ergo 7c. Similit̃ theologice. si repugnaret re lationib⁹ eē reales: tunc nulla relatio eēt realis cum ergo ꝓsone diuine ponant̃ ꝓstitui relatio nibus. ponerent̃ constitui ꝑ entia rōnis q̄ vi detur falsum. ergo 7c. ¶ Cōtra 2m dictuz quod est ℙetri arguo q̄druplicit̃. ¶ ℙrimo sic Nul lū obiectū cōpellit itellectū cognoscētē solū ab

ſtractiue ad cognoſcēdū que ſibi inſunt per accidens. ſed multe relationes ſūt reales que inſunt fundamēto ſine obiecto p accidēs. ergo et maioꝛ videtur manifeſta. quia qua rōne vnuꝫ ꝛ aliud. ꝛ ſic cum exiſtētia cōueniat p accidēs. poſſet itellectus abſtractiue cognoſcēs cognoſcere vtrū obiectū exiſtat vel non exiſtat. ¶ Similiter repſentatiuū repſentat vnifoꝛmiꝫ. cum ergo illa que ſūt p accidens varientꝫ. repſentatiuū aliquādo falſū repſentaret. ¶ Minoꝛ de ſe nota ē. Nam colūne p accidēs ꝙuenit eē ſurſū vel deoꝛſum. ꝛ ſic de multis alijs relationibus ergo ꝛc. ¶ 2° ꝓ illud dictū. ¶ Illa habitudo q̄ cognoſcitur illis extremis cognitis neceſſario eſt realis. ꝫ cognitis terminis ꝓpoſitionis p ſe note cognoſciꝫ habitudo neceſſario ꝛ ꝙplexio ergo inter eos erit relatio realis. ¶ Cōtra 3m dictum qō eſt eiuſdē arguo ſic. Omne illō cui cō petit relationis diffinitio ꝛ relatiōis ꝓprietas eſt relatio. ſed huiuſmodi eſt oꝛigo. patet ꝫ diffinitione ſuperiꝰ data. patet etiā diſcurrēdo p ꝓprietates ſupius numeratas. ergo ē relatio. Si tamē doctoꝛ iſte ſolēnis intendit dicē q relatio que ſit ō genere relationis non ſit i diuis. credo q verū dicit. qꝛ nihil quod ē in genere ē in diuinis. tamē alicui qō ē i deo cōpetit diffiº relationis ſupius data. ¶ Cōtra 4m dictum arguo q̄druplicīter. ¶ ꝓmo ſic. Nullus abſolutum poteſt eſſe ō ratiōe diffinitiua relatiōis accipiēdo rōnem diffinitiuā non illā que datur p additamentuꝫ. ſed illam ꝓprij generis. ſed ꝫm iſtud dictū omne quod eſt extra eſt abſolutuꝫ. vel ſi non. habetur ꝓpoſituꝫ. ergo nihil quod ſit extra erit de rōne diffinitiua relationis. ꝛ p ꝙñs non erit cōſtitutiuū relatōis. qꝛ ratio diffinitiua datur p ꝙſtituentia. ¶ 2° ſic. Nullū abſolutum poteſt eē de q̄dditate relatiōis. ſed oīe qō eſt extra eſt abſolutū. vꝫ ſi non. habeꝫ ꝓpoſitum. ergo ſi aliq̄d ſit extra non poterit eſſe de q̄dditate relatiōis. Cōſtat aūt q ſi relatio eſſet ex ente in aia ꝛ ente eꝫ. q̄dditas relationis eēt ex iſtis duobꝰ ſicut q̄dditas homis ex materia ꝛ forma. Maioꝛ eſt ō ſe nota. ꝓmo qꝛ ex eo q eſt ad ſe ꝛ ex eo q eſt ad aliud non cōſtituiꝫ aliq̄d vnū p ſei aliquo genere. Similiꝫ relatio ꝫm totum illud qō eſt. ē ad aliud ergo nihil includit de eſſe ad ſe. ¶ 3° arguo p viam diuiſiōis ſic. Quicq̄d ē in rerū natura. vel ē ad ſe. vel ad aliud. ſed ꝫm te quicq̄d ē extra ē ad ſe. ergo relatio non erit aliquid eoꝛū que ſūt extra. ꝛ cuꝫ talibꝰ repugnat eſſe in rerū natura. relationi repugnabit. ¶ 4° Nam ſi hoc eſſet verū. tūc relatio eēt ens phibitū. qꝛ chimera ideo eſt ens phibitū. qꝛ eſt ex ptibus incōpoſſibilibꝰ. ſed magis ſūt incōpoſſibilia ens reale ꝛ ens rōnis q̄ꝫ homo capꝛa ꝛ ſerpens. ergo magis erit phibitum. ¶ His viſis dico ad q̄ſtionem quādo q̄ritur. Utrum relatio ſit quid. Dico q accipitur q̄druplicīter. ¶ ꝓmo vt diſtinguitur ꝓtra ad aliquid. ¶ 2° vt diſtinguitur cōtra moduꝫ. ¶ 3° vt diſtinguiꝫ ꝓtra nihil vel ens phibitū. ¶ 4° vt diſtinguitur ꝓtra ens in actu. ¶ Si ꝓmo mō accipiꝫ dico q relatio nō eſt q̄d illo mō accipiēdo q̄d. ¶ 2° modo dico q eſt q̄d. qꝛ q̄d dicit rationem formalē. ¶ 3° etiaꝫ modo q ē q̄d. qꝛ non ē ens phibitum. ſed ꝓt eſſe ſicut q̄dditas abſoluta. ¶ Si autē 4° mō accipitur vt diſtinguiꝫ cōtra ens in actu. Dico q ſicut q̄dditas multoꝝ abſolutoꝝuꝫ eſt aliq̄n in potentia aliq̄n in actu nec alteꝛ ſibi determiat. ita q̄dditas relatiōis.

Queſtio. II

Secundo ꝓpoſito q relatio ſit q̄d ꝛ rerum natura. quero de ea in compatione ad fundamentū. Et ꝓmo q̄ro Utrū relatio differat realiꝫ a fūdamēto. q ſic. Aug⁹. de trini. Omne quod eſt ad aliud ē aliud ab eo qō relatiue dicit. ¶ Cōtra p euudē. Si ē aliq̄d ꝓter illō. ergo differt a ſeipō. ¶ Hic dicunt aliq̄ cōcedētes q relatio ē extra q relatio nō differt a ſuo fundamēto. quia duo alba ſunt ſeipſis ſimilia nullo addito. ꝛ ꝫ realiter. ¶ Sꝫ cōtra iſtō arguo q̄druplici via. ¶ ꝓmo p viaꝫ oꝛiginis ꝛ cauſalitatis ſic. Oīs effectꝰ differt realiter a ſua cauſa. cum nulla res ſeipſam cauſare poſſit ex ꝓmo de trini. ſed relatio cuꝫ aduenit de nouo fundamēto ꝛ nulla cauſa materialis poſſit ſibi aſſignari niſi illud in quo ē. ſ. fundamētuꝫ relinq̄tur q neceſſario diſtinguiꝫ a ſuo fundamento. ¶ Cōfirmatur. qꝛ nihil oꝛiginaꝫ a ſeipō ſed forma oꝛiginaꝫ a materia ꝛ relatio vt q̄daꝫ forma. a fūdamēto vt a materia. ergo diſtinguitur. ¶ 2° p viam generatōis ſic. Quādo aliqua ita ſe habēt q vnū ꝓducit alio nō ꝓducto illa differūt realiter. qꝛ vnū ē qñ alterū non eſt. ſed hmōi ſūt fundamētū ꝛ relatio. g̃ fundamētum ꝓducit ꝛ relatio nō. ¶ 3° p viā coꝛruptiōis ſic. Quādo aliqua ita ſe habēt q vnū coꝛrūpitur alio non coꝛrupto illa differūt realiter. ſed huiuſmodi ſunt fundamentū ꝛ relatio. contingit eni relationē deſtrui totaliter remanēte fundamēto. ergo ꝛc. 4° ſic. p viam ſeparationis. qꝛ fūdamēto nō repugnat eē ſine relatiōe. ſiliter oē accidēs videꝫ realiter differre a ſubiecto. cū ab eo depēdeat. ꝫ relatio eſt vere accñs. g̃ non pōt eſſe idē cū fundamēto. ¶ Dicūt aliqui ad oīa iſta q qñ fundamētū generaꝫ oia iſta generāt ſcz relatiōes ꝛ ſemp manēt cū fundamēto. Alñ dicūt q relatio ſimilitudinis que eſt inē duas albedines dicit vnā albedinē aliā cōnotando. ſed quādo extremū non ē. tunc cōnotatio nō ē

ideo non denomiat. ¶ Contra hoc. quia ista cō notatio aut est eadē cuz ipa albedine totaliter. aut nō. si non. habeo ꝓposituz. si sic. ergo stante albedine q̄tūcūq; alia albedo destruatur illud stabit. ⁊ sic extremo destructo stabit cōnotatio. ¶ Ad hoc dicunt aliqui q̄ cōnotatio ista non est nisi ille due albediues. ⁊ ido dicit q̄ cōnotatio differt ab hac albedine ꝑ aliq̄d qđ dicit vtrūq;. ¶ Vel sic. Iz similitudo differat realit ab albedine vna ꝑ aliam. non tamē a duab⁹ albedinibus simul sumptis. Idez dico de cōnotatione. ¶ Sed ꝫ ꝟ arguit dupl'r. ¶ Primo sic. Quicq̄d absolutum est in duab⁹ albedinib⁹ simul existentib⁹. totum est in duab⁹ succedentibus sibi inuicē: sed similitudo est in duab⁹ albedinib⁹ simul existētib⁹. ḡ erit i duob⁹ succedētibus. sed hoc ē falsum. ergo similitudo dicet aliquid ꝑter duas albedies simul sumptas. quia si nihil aliud dicēt nisi duas albedines. ⁊ due albedines ita fuerunt q̄tum ad omnia absoluta que sunt i duabus albedinib⁹ successiuis sicut ꝑmanentib⁹. ergo habetur ꝓpositum. ¶ 2° quicq̄d absolutuz potest deus facere in duob⁹ ꝑmanentib⁹ absolutis. pōt in duob⁹ absolutis successiue se habentib⁹. q; ꝓus non variat per posterius. Duratio autē rei in potētia obiectiua posterioz est ipa re durante. ⁊ ideo si aliqua sint cōpossibilia ex se. tunc q̄tūcunq; varietur duratio que est posterioz poterit simul fieri. si ergo fuit in eis relatio quādo erūt duo alba simul q̄ relatio nihil dicit ꝑter duo absoluta duozum albozū. Eodem modo poterit deus facere q̄ relatio sit inter ea vt successiue se habētia ⁊ sic albedo vere erit similis illi que nūc nō est. sed cras erit quod ipi negant. Si dicas non sequit: sed ibi req̄ritur simultas que non est. Cōtra. Aut simultas est aliquid ꝑter albedines. aut nō. si non. ergo sicut ꝓus de similitudine. si sic. aut absolutū ⁊ etiam vt ꝓus aut respectiuū ⁊ tunc habetur ꝓpositum. ¶ Dico ergo q̄ relatio actualis ⁊ formalis que ē de genere relationis est vera res realiter distincta a fundamēto Non eni primū ꝓncipium ad sensum debet negari ꝓpter quascūq; instantias quas facile est euadere. oppe sitū autē repugnat ꝓmo ꝓncipio ad sensum. ¶ Sed ꝓtra hoc instat' q̄druplicit'. ¶ Et ꝓmo q; seq̄tur ꝓcessus i infinitū. quia due similitudines dicūt similes sicut due albedies dicunt similes cuz equaliter sint eiusdē spēi. et alie dicent similes eodē modo sicut ꝓme. ergo ꝓcessus in infinitum. ¶ 2° seq̄tur q̄ in eadem re erūt infinite relationes. Nā q̄cunq; res ad aliā ꝓpata. aut est similis vel dissimilis. cum ergo sint infinite res distincte quelibet illaruz habebit ad oēs alias relationes similitudinis vel dissimilitudinis ⁊ sic infinitas. ¶ 3° sic. Nō eni videtur q̄n omnem rem ab alia realiter distinctam deus facere posset. cuz ergo relatio sit vera res distincta realiter a fundamēto. videtur q̄ deus eam a fundamēto poterit separe. et sic per seipam facere. ¶ 4° ¶ Primus pōt fieri sine posteriori realiter distincto. sed due albedines realiter distinguūtur a similitudine que est inter eas. ⁊ sunt priores naturaliter ea. ergo de⁹ pōt eas facere sine similitudine. ⁊ sic nō erunt similes. ¶ Ad primū dicit doctor q̄ in talib⁹ est ponendus stat⁹ in scō. Iz eni alba q̄ ad se dicunt similia. non tamē similitudines. ⁊ ideo est stat⁹ in scō. quia vel sunt similes seipis. vl' non sūt ꝓprie similes. quia effectus formalis nō ꝑdicatur de sua causa formali vt album de albedine ⁊ p cōsequens nec simile de similitudine. ¶ Ad 2m dico q̄ non apparet mihi magnuz onus portam habere in se infinitas relationes. Nā quelibet res que est in vniuerso habet ordinez ad quācūq; aliam que ē in vniuerso. et cum forte sint infinita numero in vniuerso quelibet habebit infinitas relatiōes ad infinita numero. hoc apparet in ptibus cōtinui que vt dictum ē d' ia nua sūt infinite ⁊ distincte ⁊ vnite. in qualibet ergo fundantur respectus ad quālibet aliaz. et sic in qualibet fundātur respectus infiniti. nec est incōueniens: nec in habentib⁹ grossum itellectum. ¶ Ad 3m dico q̄ omnē rem distinctā ab alia ⁊ priorem deus potest separe. sed posteriorem non. hoc eni req̄rit ordo essentialis ⁊ necessarius si est simpliciter necessari⁹. Relatio aūt est posterioz fundamento ¶ Ad 4m dico q̄ de⁹ potest facere sine similitudine actuali et realit distincta duo alba. tamē ipa remanent similia similitudine fundamētali que nō distinguitur realiter ab eis. tamē non sic est de actuali. ¶ Iz sunt alique diffi. ¶ Prima. quia tunc si differret realiter non esset ita simplex similis sicut albedo per se. cuius oppositum cōmuniter dicit. ¶ Dico q̄ demonstratiue ꝓbatur q̄ conclusio est vera. q̄ non est ita simplex res que cōstituitur ex tribus diuersoz generū ⁊ ex rebus realiter differentib⁹ quaruz vna sit in potentia ad aliam sicut vna illarū. nec ꝓpter hoc debet negari cōpositio si non videatur ad oculum hoc poni cuz alio vel i alio. ¶ 2a diffi. quia tūc videtur q̄ ad relationem possit esse mutatio ¶ Dico q̄ ad relationē est vera mutatio. sed tamē non p se. ¶ 3° modo: q; nisi aliquid aliud ꝓus terminet motum ipa non pōt terminare. et sic negāt auctores. ¶ 3a diffi. si relatio ꝓducitur ꝓductione sibi ꝓpria. ¶ Dico q̄ sic. et vere causatur Iz non p se modo ꝑdicto ꝑ potentiā naturalez. tñ p potētiā diuinā posset p se terminare verā

ꝛ realē ꝓductionē ꝑ se tertio modo. ¶ 4ª diffi. qꝛ si ponaꝫ ꝙ ꝓducit: tūc videt ꝙ agens creatum poterit agere in ꝯtūcūcq̄ distans. qꝛ albo existēte rome si fiat albū in anglia causaꝫ ista similitudo in albo rome ac si nō distaret. ¶ Dico ꝙ sicut inferi⁹ ostendeꝫ in agentib⁹ naturalib⁹ ꝛ methaforicis aliud ꝛ aliud ē. Agētia enī phi sica ꝓcernūt situm. ꝛ ideo determinatā ꝓpinq̄tatem. ꝛ talem ꝙ vltra illā nō possent effectum suū causare. In methaforicis aūt non ē sic. qꝛ abstrahūt a situ. ꝛ ideo nō req̄runt determinatam approximationē. ꝛ ꝑ ꝯns possunt agere in ꝯtūcunq̄ distans de numero taliū agētiuꝫ est causans relationē. ꝛ ideo nullū incōueniens ē. ¶ Sꝫ ex hoc seq̄tur ꝙ moto vno oīa mouebū tur. ꝛ sic moto digito modo causabunt noui respectus i omnib⁹ que sūt in vniuerso. ꝛ sic oia erūt mutata qđ videt satis magnū incōueniēs ¶ Dico ꝛ ꝓcedo ꝙ si aliq̄d mutat ordinez oīa que sunt in vniuerso mutāt ordinē ad ipm. nec est hoc magnū incōueniēs cum oīa que sunt in vniuerso sint ad inuicē ordinata. ꝛ sic nouū ordinē habēt. Sꝫ adhuc sūt aliq̄ dubia. ¶ Primum Utrū relatio possit eē eadē cū fundamēto suo. ¶ Dico ꝙ sic. qꝛ in essentialiꝫ ordiatis et realiter distinctis: deus pōt facere ꝑus sine posteriori. cum ergo fundamentū sit ꝑus essentialiter sua relatiōe. si omne fundamētū esset realiter distinctū a sua relatione. deus posset omne fundamentū a relatiōe separe. hoc aūt ē inconueniens. ergo oportet ꝙ aliqđ fundamentū sit ꝛ possit esse idē cum relatiōe. ¶ Assumptū. ſ. ꝙ aliqđ fundamentuz est qđ non possit separi a sua relatione ptz in multis. sicut creatura non pōt separi a relatiōe eius ad deū. nec cōpositū a relatione quā habet ad materiā ꝛ formam: ꝛ ecōtrario. ſ. materia ꝛ forma pñt a cōposito separi. tū cōpositū nō. ¶ Siliter inherētia accidētis non absoluti: sed respectui nō pōt separi ab illo accidēte. ꝛ vniuſaliter ſm doctorē. oīs illa relatio est inſepabilis a fundamēto. ꝛ ꝑ ꝯns eodem fundamēto cui videlicet fundamēto repugnat ex se esse sine termio. sicut in oīb⁹ istī exemplis ptz de creatura respectu dei. ꝛ sic de aliis ¶ 2ᵐ dubiū dato ꝙ non oīs relatio differat a fundamēto realiꝫ. Utrū formaliter differat. vel sit idē. ¶ Dico ꝙ vniuſaliꝫ omnis relatio formaliter differt a suo fundamēto. qꝛ si fūdatur in absoluto: patet ꝙ absolutum ꝛ respectiuū cadunt sub oppositis differētijs diuidētibus ens. sed in relatione. ptz ꝙ fundamentū intelligiꝫ esse in potētia ad relationē. ꝛ sic differt formaliter. ¶ Ad argumentū patet.

Questio. III.

Utrum relatio poterit fundari in relatione. ꝙ nō ſm Aug⁹. Qđ referꝫ ꝓꝛ⁹ est ad se. ꝛ relatio nō ē ad se. ḡ ꝛc. ¶ Cōtra Relatio ē ꝯstitutiua ꝑsone. oē aūt ꝯstitutiuū alicui⁹ necessario ōꝛ ad aliud. ergo relatio ōꝛ ad aliud. ¶ Hic est intelligendū ꝙ ꝯttuoꝛ sūt genera relationū Quedā nāq̄ sunt q̄ fundanꝫ sup vnū in ꝯtum vnū est. Alie sup plura vt plura sunt. Alie sup potentiā actiuā ꝛ passiuā. Alie sup mensuram ꝛ mensuratū. ¶ Primē sūt relatiōes eq̄pantie. ꝛ iste distinguūꝫ in tres relationes. que fundātur sup vnū in ſba dicunꝫ idemptitates. Que fundanꝫ sup vnū in ꝯtitate dicunꝫ eq̄litates. Que vero fundanꝫ sup vnū in qualitate dicūt similitudines. de oīb⁹ infra. ¶ Alie autē que fundanꝫ sup plura vt plura sunt. dicunꝫ relationes dispantie. ꝛ iste distinguūꝫ ꝙ opposituz ad priores. Fundate enī in ſba dicunꝫ diuersitates. Fundate in ꝯtitate dicunꝫ inequalitates. sed fundate in qualitate dicūt dissimilitudines. ¶ Relationes autē q̄ fundanꝫ sup potētiam actiuā ꝛ passiuā sunt in duplici differētia Quedā enī sunt intrinsec⁹ aduenientes. ſ. relationes actiui ad passiuū. motiui ad mobile. Relationes ꝓ mēsure ꝛ mēsurati sunt sicut scibile. ꝛ ad istū modū reducit ordo speciez ꝯ ꝯq̄ ad ꝑmuz pfectissimū generis illaz speciē. In isto autē modo sūt relationes tm̄ in altero extremoꝝ ꝛ nō mutue. in aliis aūt sunt mutue. ¶ His ꝑmissis sciendum ꝙ in relatiōibus primi modi fundantur relationes secundi modi. nam relationes inter se distinguūtur: et habēt ordinē ad iuicem. sicut enī ſba prior est ꝙlitate. ita relatio ſbe prior est relatiōe in qualitate. ordo aūt ſcz priozitas ꝛ posteriozitas et distinctio ꝛ tales relationes sunt relationes ſcdi modi. sunt enī disq̄pantie: ꝛ fundanꝫ in plurib⁹ vt plura sunt. Siliter in his q̄ sunt ſcdi modi fundant ille que sunt ꝑmi. nam due dissimilitudines sunt similes. ꝛ due ineq̄litates. ꝛ sic ō aliis ¶ Relationes autē tertij modi fundanꝫ supra relationes ꝑmi modi ꝛ ſcdi. qꝛ ꝓducunt ꝛ causanꝫ. Simpliciter ecōuerso. qꝛ relatiōes tertij modi aliq̄n inueniunt cōformes ꝛ similes sicut due paternitates. aliquādo autē diformes ꝛ dissimiles. sicut paternitas ꝛ filiatio. In q̄rtis autez eodem modo est. qꝛ due relationes mēsurati inueniūtur aliquādo ꝓformes ꝛ aliq̄n diformes. de omnib⁹ aliis. ¶ Istis visis ad questionē itro ducunt duo dicta negatiua aliquoꝝ doctorū. ¶ Primū est ꝙ relatio nō pōt fundari imediate i ſba. qꝛ inter ſbam ꝛ relationē est mediū accīs absolutū. ꝛ sic ꝓpter impfectionē suam nō pōt fundari in ſba. ¶ Sꝫ instaꝫ q̄druplicit. ¶ Prio

sic. Materia cū forma sunt causa oiuz accidē-
tiū. est g̃ sba causa 7 accn̄s effect⁹. sed causa dr
ad aliq̃d maxime i creaturis. respect⁹ autē cau
salitatis reducit ad 2m modū. ergo videtur q̄
sba fundet relationē p se 7 imediate. ¶ 2° Oīne
ꝓstitutū intrinsece ex aliq̃bus refert ad illa im
mediate ex q̃bus ꝓstituitur. sed cōpositum cō-
stituitur ex materia 7 forma 7 intrinsece causa
tur. g̃ refertur imediate sine alio medio ad ma-
teriā 7 formā. ¶ 3° Materia et forma imediate
vniunt. qz si mediāte aliquo accn̄te. tūc nō vni
rent nisi p accn̄s. 7 sic non ꝓstituerent aliq̃d p
se vnū. sed vnto est q̃dā respectus. g̃ respectus
vnionis imediate i eis fundat ¶ 4° Substātia
prior ē accidēte. ꝑ priozitas est vere relatio. er-
go 7c. Siliter vna sba ꝑm ordinez eminētie est
prior 7 supior altera. 7 alteri in pfectione ineq̄-
lis. ista autē oia relatiōes importare videntur
g̃ 7c. ¶ Dico g̃ q̄ in sba pōt fundari aliquis re-
spect⁹ vere 7 aliqua relatio. Quod ꝓfirmo du
pliciter ¶ Primo sic. Nā irrationabile videtur
q̄ due albedines habeāt inter se ꝓformitatē. 7
q̄ nō habeāt due sbe eiusdez spēi. s. duo boies.
¶ 2°. qz si ꝓpter impfectionē relationis nō pos
set relatio funndari in sba. multo min⁹ relatio
fundaret in essentia diuina. 7 cū ꝓcedit q̄ rela
tiones vere 7 relationes plures fundant in es-
sentia diuina. ¶ Sed ꝫ est vna diffi. qz si sba ha
bet priozitatez respectu accidētis absoluti q̃ sit
respectus. eadem rōne videt q̄ debeat habere
priozitatē ad istū respectū q̃ ē vere accidens. et
iterū ad aliā. 7 sic videt seq̄ ꝓcessus in infinitū
¶ Dico q̄ respect⁹ actualitatis absoluti ē prio-
ritas actualis 7 formalis. 7 respectu istius pri
oritatis nō est nisi priozitas fundamētalis. ista
aūt est passio. 7 sic videt q̄ adhuc ad illā ē prio
ritas. Potest g̃ dici q̄ priozitatis non ē priozi-
tas. ¶ 2m dictū aliquoz est. q̄ relatio nō pōt fū
dari in relatiōe. qz sicut materie nō est materia
sed forme. sic relatiōis nō est relatio. ꝫ absoluti
non enī vident q̃n ibi sit ꝓcessus i infinitū in re
lationib⁹ ¶ Ex ꝯ hoc arguo q̃drupl̄r. ¶ Primo
sic. Nam ita eiusdē rōnis sūt due relatōes eius
dem spēi. s. due paternitates sic̄ due albedines
ꝫ ista idemptitas ē q̃dā relatio etiaz i absolutis
realiter distincta. ergo iter duas paternitates
erit idēptitas. ¶ 2° paternitas 7 filiatio vident
differre spē. est g̃ inter eas diffōmitas. sicut g̃
inter duas paternitates ponit ꝓformitas q̃ est
vera relatio ita videt q̄ iter paternitatē 7 filia
tionē erit diffōmitas q̃ est relatio. ¶ 3° Inter q̃
cunq̄ est ordo i eis fundat relatio. ꝫ int idēpti
tatē 7 eqlitatē ē ordo sicut fundamēta. 7 sic int
relationes disparas erit fundare alias relatio-
nes. qz ꝑus 7 posteri⁹. ¶ 4° quecūq̄ distinguū
tur fundant distinctionē. distinctio enī ē respe-
ctus. ꝫ relatiōes ad inuicē distinguūt. g̃ fūdāt
distinctionē. 7 p ꝯns relatio fundat in eis. Di
co ergo q̄ relatio pōt eē fundamentū relatiōis
qđ ꝓfirmat sic. ¶ Relatio accidētalis realit̄ di-
stincta a fundamēto est vere accidēs 7 vere in
heret fūdamēto. sed omne qđ inheret: inheret
p inherentiā que est respect⁹ fundat⁹ in ipo. re
latio ergo inherēs vere est fundamētū inherē
tie que sibi inest. ¶ Sed ꝯtra hoc instat. qz iter
duas ꝓformitates est ꝓformitas. 7 sic ꝓcessus
in infinituz. ¶ Similiter de diffōmitate arguit̄
ꝓcessio in infinitū. similiter distinctōis ē distin
ctio in infinituz. ¶ Ad ista omnia dico q̄ status
est in scō. qz ꝓformitates vel non sunt confor
mes. vel seipīs sūt ꝓformes. similiter diffōmi-
tates seipīs diffōrmes sūt. similiter priozitas se
ipsa est prior. similiter distinctio seipa ē distin-
cta. et sic de oibus alijs. ¶ Sed hic oriūtur due
diffi. ¶ Prima de inherētia albedinis. qz inhe-
ret albedini: 7 pōt separi ab albedine. tūc acci
pio inherentiā inherētie ipa videt inherere. 7
sic in talib⁹ inherētijs erit ꝓcessus in infinituz.
qz ois talis inherentia videt eē accn̄s. ¶ Si di-
cas sicut cōmuniter dicit q̄ seipa inheret. Cō-
tra. respectu duoz termioz 7 duoz fundamē-
toz nō pōt esse idez respect⁹. sed inherētia albe
dinis fundat in albedine 7 terminat ad supfi-
ciem. inherētia aūt scōa fundat in inherētia p
ma. 7 terminat ad albedinē. ergo nō sunt eedē
¶ Dico sicut prius q̄ stat⁹ est in scō. 7 quando
dicis q̄ distincti sūt termini. Dico q̄ verus est
formal̄r. sed tñ sunt vnū realiter. nō ē aūt incō
uentēs q̄ duo termini formal̄r distincti sint eius
dem rōnis. sicut etiā sunt duo fundamēta for-
malit̄ distincta. ¶ 2a diffi. ē de inherētia relatio
nis. p inherentiā enī ipa relatio cōpat ad fun-
damentū. 7 p esse cōpat ad terminū. Est ergo
dubtū q̃ istaz habitudinuz est magis intrinseca
relationi. aut cōpatio ad fundamētū vl̄ ad ter-
minū. Dico q̄ habitudo ad terminuz vel ratio
essendi ad aliud est pl⁹ intima relationi q̃z habi
tudo ad fundamentū q̃ est inherētia. 7 hoc pro
bo sic. Quicunq̄z aliq̃d cōmune diuidit p duas
dr̄ias formales p quocūq̄z signo vna cōstituit
7 alia. sicut p quocūq̄z signo corporeū ꝓstituit
corp⁹. p eodē incorporeū ꝓstituit spiritū. diffi-
nitio enī ꝓstituit ex genere 7 dr̄ia diuidēte. sed
ens diuidit p absolutū 7 respectiuū. p eodez g̃
signo p q̃ absolutū ē ad se. p eodez relatio siue
relatiuū ē ad aliud. ꝫ omne accn̄s absolutū pri
us ē naturaliter ad se q̃z sit i subiecto. g̃ relatio
ꝑus erit ad aliud q̃z sit in fundamento. ¶ 2° sic.
Qđ cōpetit i ꝑmo mō relatiōi veri⁹ et ꝑus sibi
competit q̃z illud qđ cōpetit sibi in alio modo.

ꝺ relationi cõpetit i ꝑmo mõ respicere terminũ ipa eni in diffinitiõe nõ ē nisi aspect⁹ termini. i-herẽtia aũt ad fundamẽtuz cõpetit sibi in scõo mõ. g̃ ꝑus ꝓcernit ꝑmũ q̃ scõz. ¶ Ad arᵐ patz.

Questio IIII.

Vlso de relatione in cõpatione ad suuz fundamentũ. videndũ ē de relatiõe in cõpatione ad suũ terminuz. Et circa ꝺ g̃ro ꝑmo Utrũ relatio possit terminari ad relationẽ. q̃ sic ꝑm Aug⁹. Generãs refert ad gentũ. ¶ Cõtra Spũssanctus non refert ad patrez ¶ Hic est vna cõis sentẽtia q̃ omnis relatio terminatur ad suũ oppositũ. ⁊ hoc ꝓbatur sic Ad illud terminat relatio ad qõd terminaret omni alio circũscripto. ꝺ circũscripto omni alio a patre ꝑter paternitatẽ adhuc filiatio terminaret ad paternitatẽ. ergo ⁊c. ¶ Contra ꝺ arguit doctor q̃druplicit. ¶ Primo sic. Omnis diffinitio prior ē diffinito. sed relatio diffinit ꝑ terminũ. ergo termin⁹ est prior ea. relatio aũt opposita simul est cum ea. ergo non ē termin⁹. Maior est manifesta siue diffinitio fiat ꝑ intrinseca priora siue ꝑ additamentũ. ¶ 2° In essentialiter ordinatis non põt esse circulatio. omne autẽ diffinitũ notificat ꝑ diffinitionẽ. si ergo relatio esset terminus. tũc esset prior ⁊ notior. ⁊ eadẽ rõne alia opposita. ⁊ sic esset circulatio. ¶ 3° Omnis relatio dependet a termino ⁊ a fundamẽto. ⁊ ꝑ cõsequẽs est posterior eis. sed relatio opposita nõ põt esse prior hac relatione cũ sit simul natura cũ ea. ergo non põt esse termin⁹. q̃ non põt ab ea dependere. esset eni circul⁹. ¶ 4° Omnis habitudo inẽ extrema ꝑsupponit extrema illi⁹ habitudinis. sed omnis relatio est habitudo iter fundamentũ ⁊ terminũ. ergo ꝑsupponit terminũ. relationẽ autẽ oppositã sibi non ꝑsupponit. ergo nõ terminat ad eam. Ista ꝓclusio sic ꝓbata ꝓfirmatur sic q̃druplici signo. ¶ Primũ est ꝺ relatione inter causam ⁊ effectuz. Effectus eni ꝑme cause ad primã causã ē relatio realis Quero ad q̃d terminat. non ad relationẽ realez. q̃ nõ ē. nec ad relationẽ rõnis. ergo ad absolutuz ¶ 2ᵐ signũ est q̃ sciẽtia termiatur ad scibile qõd aliquãdo non est. Quero ad q̃d terminat i scibili. non ad relationẽ realẽ. q̃ ens rõnis non ē termin⁹ relatiõis realis. ergo oportet dicere q̃ ad absolutũ in scibili. ¶ 3ᵐ signũ ē. q̃ generatio in diuinis terminat ad essentiã. Siliter generatio in creaturis ad naturã. ⁊ non põt dici q̃ ad relationez oppositã. q̃ illud ad qõd terminat generatio generat. sed absolutũ in termio ꝓprie accipiẽdo generat ⁊c. ¶ 4ᵐ signũ est q̃ passiua spiratio in diuinis terminat nõ ad spirationez oppositã actiuã vel passiuã. ꝺ actiua ad essentiã ꝓcise. passiua vero ad voluntatẽ fecundã. Similit er generatio passiua ad memoriã fecũdã. ergo ⁊c. Intelligendũ tamẽ q̃ relatio fundat aliquãdo in absoluto ⁊ terminat ad absolutũ. sic relatio similitudinis inter duas albedines. Aliqñ fundat in relatiuo ⁊ terminatur ad relatiuũ. sic distinctio numeralis inter duas siliudines vl specifica. Aliquando fundat in absoluto ⁊ termiat ad relatiuũ. sicut prioritas qua fundamẽtũ ꝺ esse ꝑmo relatione. fundat q̃dez in absoluto ⁊ terminat ad relatiuũ. Aliqñ ecõuerso. sicut posteriozitas eius ad fundamentũ que terminat ad absolutũ. Sed hic sũt due diffi. ¶ Prima q⁹ omnes relatiua diffiniẽtes semper ponũt vnũ oppositũ in diffinitione alterius ¶ Dico q̃ non est intelligendũ ꝓpter hoc q̃ termin⁹ relationis diffinite sit sua opposita relatio sed ꝑ illã circũloq̃mur absolutũ qõ est ꝓpe terminus. sicut in diffinitõe vtimur loco drie prio ꝓria passione. circũloquẽtes ꝑ eam ꝓpriaz differẽtiã ⁊ essentialẽ. terminat ergo relatio ad fundamentuz oppositε. vel ad illud qõ fundaret si esset opposita. ¶ 2ª diffi. quõ relationes oppositε sunt simul natura si vna non coexigit aliam sẽ terminus terminũ. ¶ Dico q̃ relatio opposita ē posterior fundamento vno signo. ⁊ vno signo suo termio. Tũc sic. Quecũq̃ equaliter distãt ab aliquo sunt ex hoc simul. ⁊ si sunt equaliter alicui posteriora sũt simul. sed relatiões iste oppositε equaliter distant a termio vel fundamẽto. ⁊ equaliter sũt posteriozes. ergo sunt simul. Sed adhuc vt melius cõclusio declaret instatur q̃druplicit. ¶ Primo sic. Termin⁹ precedit relationẽ. sed diuina essentia i filio non ꝑcedit patrẽ vt pater est. ergo essentia diuina i filio nõ erit termin⁹ paternitatis vl generatiõis actiue ¶ 2° Essentia in spũ sancto non ꝑcedit spirationem actiuã. q̃ spũssanctus cõmunicat essentia ꝑ spirationẽ actiuã. vt habet. 15. de trini. cũ ergo non ꝑcedit ipam terminare non poterit. cũ terminus etiaz ꝑ te ſemꝑ ponatur prior. ¶ 3° arguo de generatiõe passiua. Tu dicis q̃ termiatur ad absolutũ in patre ſcz ad memoriã. ꝺ memoria fundamentũ est paternitatis ⁊ vt sic precedit. nihil autẽ terminat nisi qõ est in patre. g̃ memoria vt in patre ꝑcedit patrẽ. ¶ 4° Impossibile est spiritũsanctuz intelligi spiratũ antecẽ pater ⁊ filius spirent. sed sic esset si ponit illud qõ positũ est. q̃ ꝑus est spiratio passiua q̃ pater ⁊ filius spirent. quia ꝑus est terminus eius. ⁊ sic prius erit spũssanctus ¶ Ad primã dico q̃ sicut forma in cõposito est termin⁹ generatiõis non tamẽ vt i cõposito. sic eni est posterior ipo ꝓposito. ita diuina essentia que est in filio ē terminus generatiõis actiue. ⁊ sic ꝑcedit ipam generationẽ actiuaz. non tamẽ vt in filio. quia ibi

intelligitur essentia p generationē actiuā ¶ Ex cōtra. Illud qđ cōpetit diuine essentie vt intelligitur p̄cedere psonas. cōuenit ei in tribus psonis penitus indistincte cū in illo p̄iori nulla sit in ea distinctio. ⁊ tunc si essentia p̄cedens generationē actiuā terminat ea3. tūc ꝙuenit ei talis terminatio ante p̄imā psonam. ⁊ p ꝙñs i p sonis omnib⁹ terminabit. ⁊ sic in psona patris terminabit generationē actiuā qđ videt inconueniens ¶ Dico ad hoc ꝙ illud quod conuenit nature diuine p se vel alicui alteri nature. ꝙuenit ei in illis omnibus q̄bus cōmunicat. sic diffinitio vel passio insunt nature. vna in p̄mo mō altera in scđo. sed de his que ꝙueniūt alicui natura p accidēs sicut hecceitas. non ē inconueniēs ꝙ sibi non ꝙuenāt in omnib⁹ q̄bus cōmunicatur. sicut dato ꝙ humanitas que est in Petro cōmunicet Martino non oportet ꝙ hecceitas Petri cōiceat Martino. et tñ diffinitio hūanitatis ⁊ risibilitas cōicatur Martino. cui⁹ rō ē qz hecceitas ꝙuenit humanitati p accñs. diffiniūt ⁊ passio ꝙueniūt p se ¶ Sic dico in ꝓposito q̄cq̄d ꝙuenit essentie p se cōicatur cuz eēntia. ꝑ tamē illud qđ ꝙuenit eēntie p accidens sicut p prietates psonales. cuiusmodi est terminare. q̄ ꝙueniūt sibi ad modū hecceitatū nō oportet oibus cōicari. ¶ Ad 2m dico ꝙ sicut materia i cōposito p̄cedit formaz quā causat in suo genere non tñ in cōposito cū non sit in cōposito donec sit cōpositū qđ ē posterius forma. ita eēntia in spūsancto p̄cedit spirationē. non tñ i spūsācto est. ¶ Sed ȝ. Impossibile ē ꝙ eidem oīno indistincto cōpetāt extrema cōtradictionis. ꝑ essentie sine reduplicatiōe in filio cōuenit terminare essentie in patre sine reduplicatōe non cōuenit terminare. ergo essentia in patre distinguit ab essentia in filio. ¶ Dico ꝙ ista ratio demonstrat ꝙ ō eēntia que ē in patre verificat illud p̄dicatum termiare generationē actiuaz. ⁊ similiť de essentia q̄ est in filio verificatur illud p̄dicatum termiare generationē passiuā siue spirationez. nō tñ vt in filio. ¶ Ad 3m dico ꝙ essentia in p̄re ē ante paternitatē. ⁊ ita anteq̄ sit pater. accipiēdo essentiā absolute. non tamē essentia vt in patre. s. sub reduplicatiōe. sicut corp⁹ in homine ē pus q̄z aia. non tamē vt in homie. ¶ Ad 4m dico ꝙ ꝛz volūtas sit p̄ior itellectu ⁊ forte pona natura ipa spiratione actiua. tamē spiratio passiua non terminat ad ipam. p illo p̄iori. ꝑ p illo mō signo quo ē simul natura cū ipsa. s. p scđo i quo est sua suposita. ¶ Sed ȝ est diffi. quō generatio diuina terminat ad essentiā ⁊ tamē nō dicat essentia generari. qz eni ad cōpositu3 terminatur generatio i creaturis. ideo cōpositum dz generari. ¶ Et similiter est dubiuz si generatio passiua terminet ad memoriā. quare nō dicatur memoria p̄ducta. Dico ꝙ ille p̄ductiones ⁊ relationes non referunt terminū formalem. sed totales p̄cise. sicut generatio nō refert potentiā generatiuaz. sed supositū. ¶ Sic dico de essentia que est terminus formalis. ¶ Ad argumentum patet.

¶ Questio. V.

Vtrum relatio includat suo ꝙceptu q̄ditatiuo terminū. ꝙ non. quia vnū disparatoz non includit in altero q̄ditatiue. sed terminus ⁊ relatio sunt dispata. ergo ⁊c. ¶ Contra. Relatio p̄prie est ad aliud. ergo q̄ditatiue includit illud aliud ¶ Hic sunt duo facienda. ¶ Primo videndū est q̄d sit ratio diffinitiua relatiōis i genere p̄prio. ¶ 2° q̄d sit ratio diffinitiua relatiōis extra p̄priū genus. s. p ad ditamentū. ¶ Vtum ad p̄imuz dicunt aliqui ꝙ relatio nō diffinit in genere p̄prio sicut accidētia absoluta. quia ab eisdem res formaliter cōstituitur distinguitur ⁊ diffinitur. sed distictio relatiōis nō est nisi p terminos ⁊ fundamētuz. ergo diffi⁹ que ꝙstat ex p̄ncipijs ꝙstitutiuis ipsius relatiōis non erit ex his que sunt in genere p̄prio. cum termin⁹ ⁊ fundamentū sint alterius generis. ¶ Sed cōtra arguo q̄drupliciter. ¶ Primo sic. Quādo aliqđ genus diuidit per dr̄ias opositas. spēs sub illo genē cōstituit ex eo ⁊ ex differētijs opositis diuidētib⁹. s. vna p vnam ⁊ alia p aliā. sed genus relatōis diuidit p dr̄as opositas sicut alia p̄dicamēta. alioq̄n omnia relatiua eēnt eiusdē spēi. sequit ergo ꝙ spēs relatiōis poterit diffiniri p gen⁹ ⁊ dr̄iam. ¶ 2° Omne cōstans ex ptibus essentialib⁹ pōt p illas ptes diffiniri. qz diffinitio nihil aliud ē nisi rei expressio p suas ptes essentiales. ꝑ species relationis ꝙstat ex genere ⁊ dr̄ia tāq̄z ex ptibus essentialib⁹ sicut omnis alia spēs. ergo ⁊c ¶ Cōfirmatur. qz ex illo cōstat omnis species i quod resoluitur. sed omnis spēs resolvit i differentiā q̄ ab oī alio specifice distinguit et in genus quo cum alijs cōformitatez habet. ergo ex istis cōstat. ⁊ sic ꝓpositū. ¶ 3° Diffinitio constat ex his que dicūt in p̄mo modo dicēdi p se. qđ ergo habet p̄dicata sufficiētia d̄ p̄mo modo pōt diffiniri. sed spēs relatiōis habet genus et dr̄iam que sūt intrinseca ⁊ de p̄mo mō. ergo p̄t diffiniri. Cōfirmatur. qz p̄dicamentū relatiōis dicitur in p̄mo modo dicēdi p se d̄ omni specie relationis. ⁊ oīe tale est diffinitiuū. Et tūc sic Aut illud est tota diffinitio ⁊ habet ꝓpositum aut ps. et tunc alia diffinitiua non essent extra genus suū. cum omnia diffinitiua sint subalternatim posita ¶ 4° sic. Predicamēta sūt impmixta ita vt res. nec aliq̄d vnius p̄dicamenti erit

de essentia eius quod est i altero ꝑdicamento. diffinitio ergo essentialis nō erit ꝑ aliquid qđ est alteri⁹ ꝑdicamēti. sed ꝑcise per illa que sunt illius generis in quo est diffinibile. Ideo dico ꝙ sicut omne aliud accidens ꝓter diffinitionez que datur ꝑ additamentū habet diffinitionem sui ꝓpꝛij generis ꝑ sua intrinseca essentialia. ita relatio ꝓter suaz diffinitionē que est per extrinseca pōt diffiniri per intrinseca ⁊ essentialia sui generis. Nec valet ratio opiniōis oppositę. Relatio eni ꝑ suam ꝓpꝛiam differentiā distinguit ⁊ differt a quacūq; alia relatiōe que nō sit eiusdem spēi cum illa. per fundamentū autē siue ꝑ terminū nō distinguitur nisi originaliter. ¶ Cōtra istam cōclusionē instatur ꝗdruplicit. ¶ Primo sic. Omne quod diffinit ad se habet entitatem ad se. sed quod diffinit i ꝓpꝛio genere diffinietur ad se. ⁊ sic relatio erit ad se qđ est falsū. ¶ 2° Nulla compatio diffiniri ad sua ꝓncipia intrinseca ⁊ diffinitiua est ꝙpatio ad aliud. alioqn omnia suppositā omniū ꝑdicamētoz essent ad aliud. sed ꝑ te relatio diffinitur ꝓpꝛie ꝑ sua ꝓncipia intrinseca. ergo non diffinitur ꝑ aliqđ aliud. ¶ 3° Habita ꝓpꝛia ⁊ cōpleta diffinitione alicuius. illud pōt pfecte concipi circūscriptis omnib⁹ alijs. sed itellectus non pōt pfecte cōcipere relationē per ea ꝑcise que sunt ꝓpꝛij generis. qꝛ ipa est ad aliud. ergo non diffinietur ꝑcise per illa. ¶ 4° Quod aduenit alicui ꝓter suam diffinitionē est ei aduenticiū q̄tum ad suaz rōnem formalem. sed ꝓter relationis diffinitionem ꝑ ꝓpꝛia ⁊ intrinseca sui generis intelligit termin⁹ aduenies. ergo habitudo eius ad terminū erit aduenticia. ¶ Ad ista. Ad primū ꝙcedo maiorem. Sed quādo dicit in minore. relatio diffinitur ad se. nego. Iz eni relatio diffiniat ꝑ genus ꝓpꝛium ⁊ differentiā. tamē vtrūq; est ad aliud. ita ꝙ tota diffinitio ⁊ q̄libet eius ꝑs ē ad aliud. ⁊ per ꝙsequens entitas ei⁹ erit ad aliud ¶ Ad 2m dico ꝙ ꝙpatio diffiniti ad diffiniti ua que funt sibi intrinseca nō est ꝙpatio ad aliud. sed cōpatio diffiniti quā habet ex ꝓncipijs suis. illa ꝓt esse ad aliud si illa diffinitiua sunt ad aliud. modo sic ē ꝙ diffinitiua relatiōis omnia sūt ad aliud. ⁊ ideo relatio ē ad aliud. ¶ Ad 3m dico ꝙ maior est vera i absolutis. cōceptus eni complet⁹ habetur de istis habita diffinitione. sed in relatiuis non est sic q̄tūcunq; habeatur cōceptus sui generis ⁊ diffinitiu⁹. non ꝺetatur intellect⁹ nisi in cointelligendo terminuz qui est de genere relatiōis. sed aliud. ¶ Ad 4m dico ꝙ extra rōnem formalē relatōis est terminus. sed cum dico ad aliud. ipm adest intrinsecum. ⁊ aliud est extrinsecū. tamē ꝺ cointellectu eius ē. non autē de intellectu ei⁹ ꝓmo ⁊ ꝓncipali. de tali eni intellectu non sūt nisi illa ꝺ genere relationis. Sed q̄re in diffinitionib⁹ semꝑ ponitur fundamentuz ita ꝙ relatio semꝑ diffinit ꝑ fundamētuz ⁊ terminū. ¶ Dico ꝙ quādo nobis ignota est differētia ꝓpꝛia ⁊ intrinseca. debemus eam ꝑ manifesta circūloqui. ⁊ ideo differentiā ꝓpꝛiam ꝑ fundamentū circūloq̄mur. ¶ Quātuz ad 2m ꝓncipale videndū est de diffinitione relatiōis que ē ꝑ extrinseca. s. ꝑ terminū. Et q̄tum ad hoc dicunt aliqui ꝙ talis diffinitio est q̄ditatiua. vt cuz dicit pater est habēs filium. qꝛ ratio relatiōis est ad terminū. ⁊ etiaz eius q̄ditas. ¶ Sed ꝙtra hoc arguit q̄drupliciter. ¶ Primo sic. Quādocūq; aliqđ cōmune diuidit ꝑ aliquas differētias oppositas. vna illarū non est de rōne cōstituti ex oppositis. sed ens diuidit ꝑ absolutū ⁊ respectiuū. termin⁹ autē est absolutū. ergo non est ꝺ rōne q̄ditatiua relationis. ¶ 2°. Anū oppositoz non est de ratione q̄ditatiua alterius. qꝛ tūc eēt sibiꝑpi oppositū ꝑ q̄ditatem ꝓpꝛiā. sed relatio est opposita suo termino. maxime autē si ipa sit ad oppositū. sicut relatio cōtrarietatis vel aliqua huiusmodi ergo ⁊c. ¶ 3° Nam si terminus est de q̄ditate relatōis. seq̄tur ꝙ creatio passiua erit pfectio actiua. qꝛ ipa includeret deuz in sua q̄ditate. seq̄tur etiam ꝙ deus includat in q̄ditate alicui⁹ existētis i creatura. ¶ 4° Omne illꝺ quod est de q̄ditate ⁊ intrinseca rōne alicui⁹ illud ē in eo formaliter. alioqn diffinitio eēt extra diffinitū. sed cōstat ꝙ termin⁹ relationis non ē in relatione formaliter nec intrinsece. ergo non ē de rōne eius. Ideo dico ꝙ termin⁹ nō est ꝺ ratione intrinseca relatiōis. ⁊ ratio pōt esse. quia vna spēs pfecta in aliquo genere nō pōt esse ꝺ q̄ditate alicui⁹ alterius spēi. sed ꝙtingit terminū esse spēciē cōpletam in genere sbe. ergo ⁊c. ¶ Dico ergo ꝙ termin⁹ non est de q̄ditate relationis. Iz cō tra hoc arguo q̄dripliciter. ¶ Primo Quādo aliqđ diffinit ꝑ additamentū illud pōt intelligi sine eo. sicut patet ꝺ accidēte absoluto. relatio autē diffinitur ꝑ terminū sicut ꝑ additamentū ergo ⁊c. ¶ 2° Essentialioz est cōpatio relatiōis ad suū terminū q̄ ad fundamentuz. ista ꝓz. qꝛ sine fundamēto pōt intelligi. non sine termino sed relatio respicit fundamētū i scḋo mō. ergo respicit terminū in ꝓmo mō. qꝛ nullus ali⁹ intellectus possunt inter se separari. sed relatio ⁊ terminus nō est de q̄ditate referūt realiter. ⁊ terminus nō est de q̄ditate relatiōis. igit vnū ab alio poterit separari. ⁊ sic relatio erit sine termino. ¶ 4°. Essentialioz habitudo est relationis ad suū terminū q̄ ad suum

supius. qz sine termino non põt cõcipi. ⁊ tamẽ sine supiori sic. sicut ptz. quia dubiũ est ꝺ actio ne vtrũ sit in genere relatiõis. sed relatio respi cit suũ supius ꝗdditatiue. ꝯ ⁊c. ¶ Ad pmũ dico ꝙ relatio diffinit̃ p duo additamẽta. s. p fũ damentũ. ⁊ in hoc alijs accidẽtibꝰ eãpat̃. et sine isto põt intelligi. ⁊ p terminũ. ⁊ sine illo non põt itelligi. inter additamẽta eni potest eẽ gradus. ita ꝙ terminus sit intimior. ¶ Ad 2m dico ꝙ habitudo relatiõis ad fundamẽtũ est ꝺ scꝺo mõ. ⁊ est eius passio fũdata in eiꝰ ꝗdditate. habitudo autẽ relatiõis ad terminũ est eius ꝗddi tas. non tamẽ terminꝰ eius est de eius ꝗdditate. ⁊ sicut fundamentũ non de scꝺo mõ. ita nec terminꝰ de pmo. ¶ Ad 3m dico ꝙ illa regula est vera de priori p cõparationem ad posteriꝰ. nõ tamen ecõuerso. lz igit̃ terminus possit eẽ sine relatione. qz prior est ea ⁊ distinctus realit̃. nõ tamen ecõuerso. cũ relatio sit posterior termio et eum necessario psupponat. ¶ Ad 4m dico ꝙ ea dem habitudo ẽ relatiõis ad supiꝰ ⁊ ad t̃minũ p supius eni relatio ẽ ad terminũ. dato ꝙ p superius ꝗdditatiue diffiniat̃ ⁊ nõ p terminuz. ⁊ si illa relatio distincte cognosceret̃. ⁊ suuz superiꝰ cognosceret̃. ꝑ interdũ indistincte cognoscitur. ⁊ p ꝓns suũ supiꝰ indistincte. ⁊ idcirco cõtingit dubitare de suo supiori ꝯtũ ad ea q̃ solũ distincta cognitiõe cognoscunt̃. Et siliter põt dici de termino ꝙ indistincte cognoscit̃ ¶ Sed ꝺ est vnuz dubiũ. quẽ scz terminũ hz relatio in generali. s. relatio p̃dicamẽtalis. qz de relatiõibus specificis vl̃ pticularibꝰ non est tm̃ dubiũ qz paternitas habet p termino aliq̃d qꝺ de facili cognoscit̃. et sic de alijs. ¶ Dico ꝙ oportet dicẽ ꝙ habeat terminũ. qz si nõ. tũc cõtingeret eã intelligi sine termino. ⁊ ita ad se. vel affirmatiue. ⁊ sic eẽt absolutũ. vel negatiue. ⁊ sic eãpetur pmo diuiso i ens ad se ⁊ ad aliud scilz enti. Sed istud non põt esse relatio opposita. qz relatio p̃dicamẽtalis nullã hz talẽ. qz de oibꝰ ꝺz. illa autẽ nõ esset in p̃dicamẽto relatiõis. nec põt dici ꝙ sit fundamẽtuz relatiõis oppositi ppter idẽ. ꝙ nullã relationẽ oppositã habet. ¶ Dico ꝯ ꝙ relatio ꝑm suã cõitatẽ p̃dicamẽtalẽ habet p termino illud qꝺ dicit̃ de omnibꝰ terminis tã absolutis ꝙ relatiuis. Cõstat autẽ ꝙ relationẽ põt terminare relatio. põt etiã terminare absolutũ. ⁊ de oibus istis relationibꝰ ꝺz ipa relatio p̃dicamentalis. debet ꝯ sibi p termio dari illꝺ qꝺ se extendit ad oia ista. illud autẽ nõ põt esse ens absolutũ nec ens respectiuũ. ergo illud qꝺ indifferenter se habet ad ens absolutũ ⁊ respectiuũ. ⁊ ita ens neutrum. ꝙ non põt esse ens respectiuũ patet. qz quãdo relatio pticularis terminatur ad absolutũ. tũc etiã relatio p̃dicamẽtalis habet suũ terminũ. ergo vel absolutũ vel respectiuũ. si respectiuũ. igit̃ absoluturz icludit respectiuũ. Eodẽ mõ arguit̃ ꝺ alio. ⁊ sic patet ad illud. ¶ Ad rõnem in oppositũ patet.

Questio. VI.

Vtrum relatio aliq̃ possit esse sine termino. ꝙ sic. Nam scientia refertur ad scibile. ergo aliqua relatõe refertur. Constat autez ꝙ sciẽtia põt esse scibili non existente. ergo ⁊ relatio ¶ Cõtra Diffinitũ non potest esse sine diffinitiõe. relatio diffinit̃ per terminũ ¶ Hic introducunt̃ dicta cuiusdã doctoris qui dicit ꝙ respectus põt esse ad terminũ nõ existẽtem. lz non sine fundamẽto. Ratio autẽ sua est ista. quia relatio que est p̃dicamentũ nõ habet terminũ. qz non oppositũ. ergo nõ repugnat relationi sine termio esse. ¶ Sed cõtra illꝺ arguo ꝗdrupliciter. ¶ Primo sic. Relatio ẽ ad aliud necessario. qz de eius ꝗdditate ⁊ intrinsece i pmo modo. Tũc sic. Quãdocũ ꝙ aliquod totuz cõstat ex aliq̃bus quoꝝ vnũ est reale ⁊ alteruz non reale. illud totuz non est reale. cõstitutum eni semp seq̃tur debiliorẽ ptem cõstituentez. sicut patet i silogismo. qz ex necessario ⁊ ꝓtingẽte totum ꝓstitutum est cõtingens. sed relatio ẽ res essentialiter ad aliud. ergo si illud aliud nõ sit reale. tota relatio nõ erit ens reale. ꝑ de quo cunꝙ dicit̃ non reale ipm est nõ reale. ergo relatio erit nõ realis. hoc est falsum: ergo ⁊c. ¶ 2º Quãdo aliqua sũt ordinata respectu alicuius tertij. illud qꝺ prius aduenit illi tertio ẽ magis intrinsecũ illi ꝙ quod posterius aduenit. ꝑ habitudo pus ordine essentiali est ad terminuz ꝙ ad fundamentũ. ergo magis intimuz relationi est eẽ ad terminũ ꝙ ad fundamentũ. sed per te impossibile est esse relationẽ sine fundamẽto in actu. ergo multo minꝰ sine termino poterit esse in actu. Cõfirmatur. qz ideo relatio non põt eẽ sine fundamẽto ppter inherentiã accidentalẽ que cõsequit̃ necessario relationez realem que est ad fundamẽtũ. Tũc sic. Eque necessario respicit paternitas vel similitudo suũ terminũ sicut inherentia istarũ relationũ suum fundamẽtũ. sed ista inherẽtia ita respicit suũ fundamentum ꝙ non põt esse sine fundamẽto. ergo nec sine termio similitudo ⁊ paternitas. ¶ 3º. quãdo aliqua sic se habẽt ꝙ ꝗcquid potest vnũ potest reliquũ ⁊ plus. si illud quod põt plus non põt aliquid facere. nec aliud. sed intellectꝰ ⁊ natura sic se habẽt ꝙ quicq̃d põt natura põt ⁊ intellectus ⁊ plus intelligere. ⁊ non ecõuerso. qz multa intelligere possumꝰ que natura facere nõ pt. si ergo natura põt separe relationẽ a termino. ⁊ intellectꝰ potest eam itelligere sine termino. hoc est falsũ. ergo ex natura poterit eam facere

sine termino. qz tunc intellectus posset eam intelligere. ¶ Cõfirmatur. qz intellect⁹ est magis sequestratiua potẽtia q̃ natura. distinguit enĩ intellectus iter adunata in esse qõ sepe natura facere non põt. si ergo intellectus intelligẽdo relationẽ sequestrare non põt eã a termino. multo min⁹ nec natura. ¶ 4° Omnis effectus i actu est a causa in actu. sed relatio dependet a termino effectiue. que dependẽtia cũ non poterit a d aliqõ genus cause reduci ad causaz efficientẽ. oportet si ita relatio sit i actu q eius terminus sit in actu. ¶ Hec cõclusio cõfirmat q̃dupliciter. ¶ Primo sic. qz sicut iam ostensũ est ō diffinitione ⁊ q̃ditate relatiõis est q sit ad aliq̃d. sed illud qõ est ad aliq̃d non est ad nihil. illud aũt qõ est ad terminũ nõ existẽtẽ est ad nihil. ergo relatio põt esse sine termino existẽte. ¶ 2° Relatio q̃ditatiue ẽ ad aliud. ergo illud qõ ẽ terminus relatiõis necessario ẽ aliud a relatiõe. ⁊ qõ est nihil nõ habet alietatem ad aliq̃d. ergo relatio non põt esse a d nihil. sed qõ non ẽ existens simpliciter est nihil. ergo relatio non ẽ sine termino existẽte. ¶ 3° cõfirmat⁹ p ꝓprietates relatõis ¶ Primo per primã que est. q relatiua dicunt ad ꝙuertẽtiã. Tunc sic. Quãdocũq̃ aliqua cõuertunt oportet q simul coexistãt. nam aliter non pñt conuerti. ¶ 2° qz Aug⁹ pmo de doctrina xp̃iana ponit locum a correlatiuis. scz posito vno correlatiuoz ponit ⁊ reliquũ. ⁊ hoc est verũ quãdo istõ ỽbum ẽ ponit scõz adiacẽs. sicut si pater est: filiꝰ est. nõ autẽ quãdo ẽ tertiuz adiacẽs. sicut si pater est bonus. g̃ ⁊ filius. non seq̃tur. ergo req̃ritur mutua existentia amboz ¶ 4° cõfirmatur. Omnis habitudo necessario p̃supponit extrema illius habitudinis. nam notissimũ est cõplexio terminoz ⁊ cognitio cõplexionis eoz p̃supponit termios ⁊ noticiã terminoz. nũq̃ enĩ põt cognosci aliqua cõplexio eẽ vera nisi p̃cognoscant extrema illiꝰ cõplexiõis aut si ita nõ eẽt. cognoscẽs ꝓpositiõem' non necessario cognosceret terminos. ⁊ sic ꝓpositio p se nõ non haberet noticiã ex terminis. qõ ẽ falsum. Siliter vnio nature hũane ad ỽbum p̃supponit extrema illius vnionis. Siliter vnio materie ad formã vel ecõuerso p̃supponit extrema. ⁊ sic habeꝫ intentũ ¶ Ad ꝓtra instatur quadrupliciter. ¶ Primo sic In genere cause efficientis virtus pmi causantis cõtinet omnes formas generabiles ⁊ corruptibiles. ⁊ ex hoc seq̃tur q sit ꝓductiuũ omniũ eaz. ⁊ ꝓductiuũ refertur ad ꝓducibile qõ nõduz est. ergo ⁊c. ¶ 2° Materia est in potẽtia ad omnes formas. illa autẽ potẽtia dicit respectũ non ad formã quaz habet. ergo ad illã que non est. ⁊ sic est respect⁹ ad non existens. ¶ 3°. quia anima sepata habet inclinationẽ ad corpus. illa inclinatio est respectus q̃ est ad non ens. ¶ 4°. Omnis q̃ se effect⁹ dependet a sua q̃ se causa. sed effectus cause finalis dependet a fine. ergo effectus cause finalis dependet a fine quãdo causat. sed quãdo finis causat tũc nõ ẽ. ergo dependentia erit ad nõ ens ¶ Hec videꝫ impossibilis euasio nisi q̃ respect⁹ fundamentales. nõ habeo autẽ q̃ incõuenienti q̃ respectus fundamẽtalis sit ad nõ existẽs Vñ dico q̃ ratio ꝓducti in deo ẽ ratio relatiua fũdamẽtalis. siliter respectus materie ad formaz. et siliter anime ad corpus. ⁊ sic ad illa ¶ Ad 4^m ō fine dico q̃ potest poni dependẽtia actualis respectu finis vltimi ⁊ vniũ salis. sed respectu finis ꝓpinqui nõ existẽtis illa nõ ẽ nisi fundamẽtalis. ideo ordo medicine ad sanitatẽ nõ est nisi respectus fundamẽtalis q̃ põt esse sine termino. ¶ Sz adhuc est diffi. ¶ Primo de actu volẽdi qui habet relationẽ realẽ ad volitũ. qõ q̃dẽ est nõ ens. ¶ 2° de intellectu qui intelligit aliqõ obiectuz non existens ⁊ tamẽ respect⁹ realiter est actus ad obiectũ. ¶ 3°. qz motus est ens realẽ ⁊ habet ꝓius ⁊ posteri⁹. sed quãdo est pars que dicit ꝓior. non ẽ posterior que dicit terminus. ergo ⁊c. ¶ 4° siliter dubitatur de tẽpore. ¶ Ad ꝓma duo de actu itelligẽdi ⁊ volẽdi dico q̃ in eis respectu obiectoz non ẽ necessario ponere respectũ actualẽ ⁊ formalẽ. ⁊ sufficit fũdamentalis loquendo de abstractiuis. ¶ Ad 3^m ⁊ ad 4^m de tẽpore ⁊ de motu dico. q̃ nũq̃ ꝓioritas ⁊ posterioritas habẽt esse pl⁹ in rerũz natura q̃ ptes mot⁹ vel tpis. non videꝫ aũt q̃ aliq̃ ps mot⁹ vel tpis sit in rerũ natura. sed fuge ad fundamẽtales. ¶ Ad argumentũ pater.

Questio. VII.

Vlso de relatiõe quo ad fundamentum eius ⁊ quo ad eius terminũ Nũc videndum est de relatiõe quo ad causam et effectiuã. Atrũ scz relatiões causent in creaturis. Et videtur q̃ non. quia relationis esset relatio. ¶ Cõtra. Relatio põt fundari in relatiõe ¶ Hic ꝓmo videndũ est si relationes in creaturis causent. ⁊ scz quõ causent. ¶ Actum ad pmũ sunt q̃ttuor modi dicẽdi. ¶ Primꝰ est q̃ relationes non causent. sed soũ cõcausant. q: scz a causante terminũ relatio intelligit statim causata. ¶ 2° modus dicẽdi est q̃ ꝓprie non causat. qz est sequela extremoz. positis enĩ duab⁹ aledinib⁹ statim ponit siliꝰtudo vt quedã seque la. ⁊ ideo nõ est inq̃rẽda vlterior causa. ¶ 3° modus dicendi est q̃ posito q̃ causet. dicit q̃ causatur a causante fundamentũ vel terminũ. Alii qui enĩ dicũt q̃ a causante fundamẽtũ. causãs enĩ albedinẽ causat omnes similitudines. sicut causans graue causat inclinationẽ ad deorsuz

¶ Aliqui autē dicūt q causat a causante termi
nū. qz ad causationē termini statim seqtur cau
satio istius vel illi⁹ effect⁹. non autē causato fū
damēto. ¶ 4° modus ē q causat a suo opposito
necessario eni relatio dependet ab eo. sed ista de
pendentia nō pōt esse nisi effectiua. ¶ Sz nullus
istoz modorū potest stare. ¶ Primo non. Naz
ex ipo seqtur oppositū illius quod negāt. sicut
eni quod coexistit vel simul existit simpliciter
existit. ita qđ cōcausatur vel simul causat seq
tur q necessario causat. p te relatio ꝓcausat. ꝑ
relatio causat. quod tu negas. nec est intentio
nis mee nec alicuius dicere q p se causet per se
tertio mō naturaliter loquēdo. Sed volo solū
dicere q causat siue cū alio siue sine alio. et tu
ꝓcedis q cum alio. ergo ꝛc. ¶ 2° min⁹ valet scz
q sit sequela: isto eni modo sequit q null⁹ effe
ctus causetur. qz causa est ad cui⁹ esse sequitur
aliud. ergo omnis effect⁹ est sequela cause. si ꝑ
esse sequelam facit relationē non esse causataz.
nullus effect⁹ causabit. ¶ Cōfirmatur. quia per
istā viaz tollitur omnis via ꝓbandi aliquid eē
causam in vniuerso. qz dicam q ignis non cau
sat calorē. sed calor est sequela ignis Similiter
cōpositum est sequela materie ꝛ forme. similit
vniuersū sequela dei. ¶ 3° modus lz sit rationa
bilioz. tamē non pōt stare cū tum ad aliquā sui
ptem. quo ad primā. scz q causetur a causante
fundamētū. qz omnis effectus in actu requirit
causam i actu. sed corrupto generāte albedinē
ꝛ remanēte albedine. oritur noua relatio hui⁹
albedinis ad aliā Quero a quo causat. nō a ge
nerante albedinē. qz ipm non est. ergo oportet
aliā causam assignare ꝙ sit causa causans ipm
fundamentū. ¶ Nec etiā potest stare cū tum ad
2am ptem que apparuit mihi aliquādo eē men
te doctoris nostri. ꝛ que est inter istos moder
nos rationabilioz. scz q causat a causante ter
minū. nec video aliū ꝓbabiliorē excepto vno.
nec iste ꝙdem potest stare. quia cōuenit aliquā
do esse terminū incausatū. sicut patet de termi
no relationis creature ad deū. ¶ 4° modus nō
potest stare. quia in causis ꝛ causatis non ē cir
culatio. si ergo oppositum causaret pari rōne ecō
uerso. ꝛ sic idē causaret seipm p illam regulaz.
q̄cquid ē causa cause est causa causati. Itē effe
ctus nō excedit causaz in pfectiōe. relatiōes au
tem oppositē cū sint alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis vna ē
pfectioz alia. ꝑ ꝛc. ¶ Dico ergo q duo sunt mo
di ponendi. Unus q causat a causante termi
num. Alius q causat a termio. ¶ Primus mo
dus ponit ab vno agente ꝓcedunt duo effect⁹
essentialiter ordinati ꝑmus est termin⁹. ¶ 2° est
relatio. fundamētū autez causat in genere cau
se materialis. ¶ Alius qui apparet mihi verioz
est q relatio imediate causatur a termio causa
litate effectiua. causalitate autē materiali a fū
damento. Nam si fieret vna albedo de nouo ꝛ
alia esset ipoducta. tunc similitudo i ipoducta
posset defendi esse a ꝓducente nouaz in
esse. sed similitudo que ē noua nō pōt poni cau
sata a ꝓducente terminū. qz non est. ergo opor
tet q ꝓducatur a termino. ¶ Sed ꝫ instat qua
druplicit. ¶ Primo. qz tūc agens limitatū pos
set causare infinitos effect⁹. ꝓbo. naz si de⁹ cau
saret infinitas albedines. et postea fieret vna.
ista causaret in omnib⁹ alijs similitudinē. ꝛ sic
causaret infinitas. 2° qz tunc agēs limitatū age
ret in quācūq distātiā. si eni sit vna albedo ro
me ꝛ ponat alia. vbicūq fuerit albedo sequit
similitudo. ꝛ sic si ipa posita i grecia vel i india
ageret i subiectū qđ est rome. ¶ 3°. quia tūc pos
set esse terminus ꝛ fundamentū et tamē nō eēt
relatio. nam deus coagit omni cause scōe ꝛ cō
tingēter. posset ergo deus non coagere termio
sed deo non coagēte tūc termin⁹ nō ꝓduceret.
ergo ꝛc. ¶ 4°. qz tunc deus posset facere duas
albedines sine similitudine. qz similitudo non
solū a termino ꝛ a fundamēto dependet. ꝫ etiaz
a causa vniuersali ꝓtingēter agente. ꝛ sic deus
posset non agere. ꝑ ꝛc. ¶ Ad primū dico q si di
catur q deus nō posset infinita facere. argumē
tum non valet. posito autē q sic. nō est incōue
niens q agēs limitatū posset causare infinitas
relatiōes. nec ꝓpter hoc argueret infinite pfe
ctionis. Et ratio pōt esse ista. qz vbi multitudo
non arguit infinitā pfectionē. ¶ Ꝓducere au
tem multas relationes non arguit maiorē pfe
ctionē. qz nō dicūt pfectionē. ergo ꝛc. ¶ Ad 2m
dico q duplex est actio. s. q̄dam pbica. ꝛ illa re
quirit determinatū situ inter agens ꝛ patiens.
¶ Alia aūt est methaforica que abstrahit ab oi
situ. Si eni omnis locus ꝛ situs destrueret. ad
huc angelus se intelligeret. Ista eni actio me
thaforica est ꝛ abstrahit a situ ꝛ a loco. talis est
ista ꝓductio qua ꝓducitur relatio. ꝛ de tali nō
est incōueniēs q agēs limitatuz possit i q̄cūq
distantiā. ¶ Ad 3m ꝛ 4m dico q oportet ꝓcede
re q deus ꝓcurrat vt causa vniūsalis ꝛ q ꝓtin
gēter cōcurrat. ꝛ p ꝑs oportet ꝓcedere ꝓclu
sionē de omnib⁹ relationib⁹ q̄ differūt a funda
mētis realiter. qđ ꝓcludūt rōnes. ¶ Ad
2m pncipale oportet videre posito q huiusmo
di relationes causent. ꝛ q a termio quomodo
causentur. Et hic dico q̄ttuor ꝓclusiōes. ¶ Pri
ma q relatiōes in creaturis causant p actionē
ꝛ passionē. ¶ 2a q causant p realem mutationē
¶ 3a q causantur p motum. ¶ 4a q causant per
gradus. ¶ Primaz ꝓbo sic. Quādocūq est ali
quod agens imprimēs aliquā formā in aliquo

passiuo. impmit eam p actionē de genere actionis. ꝫ terminus causat siꝫitudinē in fundamento: ⁊ in illud impmit eā. ergo hoc erit p actiōez de genere actiōis. ¶ Maior videt manifesta. qz respectus mouētis ad illud qđ mouet ⁊ impzi mētis ad illđ in qđ impmit. videt esse de genere actiōis. mouere eni non ē nisi motū impmere. ¶ Minor est manifesta. qz similitudo vere ē in fundamēto. ¶ 2am ꝯclusionē ꝓbo p diffinitionem mutationis. quādocūq; inducit aliqua forma p cuiꝰ introductionē subiectuz se habet aliter nūc ꝙ pzius. tale subiectuz necessario est mutatū. sed sic est quādo similitudo creatur. ḡ ⁊c. ¶ 3am ꝯclusionem ꝓbo. qz si color pōt induci ⁊ impmi p motum. ita etiaz similitudo ipius coloris. sicut eni color est diuisibilis. ita ⁊ similitudo in eo fundata. in quocunq; eni gradu signato vel signabili in colore est aliqs gradus siꝫitudinis. ⁊ p ꝯns si albedo vel color ē diuisibilis. ⁊ similitudo eius. sed ex hoc ꝙ color habet ḡdus ⁊ est diuisibilis. ⁊ ꝓpter hoc pōt impzimi ⁊ induci p motū. ergo eodē modo siꝫitudo ex quo est diuisibilis ⁊ habet ḡdus. erit inducibilis vere p motū. ¶ Cōfirmat. qz de quocunq; ḡdu sigto vel sigbili verum est dicere ꝙ eo apposito vel subtracto siꝫitudo ē maior vl minor. ¶ Istud declarat. ponat vnū pure album sine mixtiōe alterius qualitatis. si fiat aliquid aliud successiue albū. p quocūq; instāti sigto vl signabili in motu. vez est dicere ꝙ ꝫ est magis siꝫe pzioꝛi albo ꝙ pzius fuit. ⁊ verus ē dicere ꝙ hoc ē magis albū ꝙ pus. ꝫ non ē magis albus nisi qz habet ḡdum albedinis quē pus non habebat. ergo a simili nō erit magis simile. nisi qz gradum siꝫitudinis habet quē pzius non habebat. ¶ Tunc vltra. Omne illud qđ est diuisibile ⁊ acqritur successiue ⁊ ꝯtinue acqrit p motuz. ꝫ sic est hic. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmatur etiam in continuis. naz tres aque sunt similes quarte. sicut ergo si aqua vna addatur alteri facit maiorez aquam. ita videt ꝙ facit maiorem siꝫitudinem saltem extēsiue. ¶ 4am ꝯclusionē ꝓbo. ꝫ ꝓpter dictū. Omne qđ acqrit p motū habet gradus. ꝫ relatio vt pus dictū est acqritur p motū igit habet gradus. ¶ Sed ꝯtra istas ꝯclusiones arguit ādrupliciter. ¶ Primo sic. si relatio inducitur p actionē. pari rōne ⁊ qlibet respect⁹ ⁊ p ꝯns ipamet actio. ⁊ sic actiōis erit actio. ⁊ per ꝯns ꝓcessus in infinituz. ¶ 2o. qz Aug⁹ ⁊ Anſ. ⁊ alij doctores dicūt ꝙ relatiōes inducūt sine mutatione. ¶ 3o. quia si p motū inducunt seqt ꝙ moto vno mouerent omnia. qz omne qđ est in vniuerso ad oīne aliud qđ ibi ē habet similitudinē vel dissimilitudinē. cū ergo p motū aliquid successiue acqritur. acqretur siꝫitudo successiue vl dissimilitudo omniū ad ipm. ⁊ sic cū acqsito noue forme realis ⁊ successiue sit motꝰ. in omnibus erit motus. ¶ 4o. Omne qđ habet gradus est ꝙtuz. relatio ꝓm 4am ꝯclusionē habet gradus. ergo ⁊c. Tūc vltra. Omne ꝙtum vel est finitū vl infinitū. ⁊ sic relatio necessario vel esset finita vel infinita. quod est ꝓtra supꝰ dicta. ¶ Ad pmū istoꝝ dico ꝙ ꝫ similitudo realis impmatur. ⁊ sic ꝺ multis aliꝫ relationibus. tamē actio non impmitur. qz ipa est ipsarū impressio vnde ꝓductio nunq; ꝓducitur. sicut similitudo nunq; assimilatur. sed bene est in hoc ⁊ sic cōcedo ꝙ bene causatur. tamē non impmitur. qz est ipa impressio. sic nec relatio referꝫ. sed ipa ē ratio referēdi. ¶ Ad actores illos. ad Anſ. ⁊ ad alios dico ꝙ intelligūt de mutatione phisica. sed ḋn mutetur illud cui aduenit relatio realis saltem mutatiōe methafozica ꝫ negant. sed de pma scz phica. ¶ Ad 3m dico ꝙ siūt aliqui qui ita zelāt p vniuersō ꝙ nolūt nec audent dicere ꝙ omnia ꝯtinue moueanꝫ ꝓter primum. ⁊ ꝙ moto vno omnia moueanꝫ ꝓter primum. Ego autē dico ꝙ ponēdo ꝙ sit forma realis ⁊ differat realiter a fundamento ⁊ successiue acqratꝫ. ꝙ necesse est dicere ꝙ moto vno oia mouenꝫ saltem motione methafozica. sed non phica. ¶ Ad 4m dico ꝙ duplex est ꝙtitas ꝛtualis. vna ꝯsequens formā ⁊ naturā specificā et ista dicit pfectionē. ⁊ talem non habet relatio. Alia autē est ꝙtitas ꝯns ḡdus indiuiduales. ista nec dicit pfectionē nec impfectionē. ⁊ ista habet relatio. nec est incōueniēs ꝙ ꝼm istaz fit infinita. ¶ Sed hic sunt diffi. ¶ Primo. qz mirabile videtur ꝙ cōtinue totum vniuersum sit in fluxu ⁊ in illo ꝯtinuo motu. Dico ꝙ hoc non ē incōueniens ꝙtum ad relationes vel ad respectus siue habitudines. imo hoc est necessarius In quolibet eni instāti quelibet res tēporalis habet aliā ⁊ aliam habitudinem ad tempus et ad quādo. ¶ 2a diffi. est de dicto cōi. s. ꝙ relatio ꝙ se nō acqrit. p motū. Dico ꝙ intelligēdo per se tertio modo ꝙ ad relationem p se isto modo non est motus. qz non potest ꝓduci nisi alio ꝓducto. habet tamē distinctā ꝓductionem p se. ¶ Ad argumentū patet.

Questio. VIII.

Utrum deus possit facere extrema relationis sine ipa relatiōe. ¶ Ex dictis distinctione. 15. patz qđ debeat ḥ dici. accepta fuit eni sepe supi⁹ ⁊ declarata ista regula ꝙ in essentialiē ordinatis ⁊ realiter distincti deus pōt facere pzius sine posteriozi. Sed ꝯstat ꝙ due albedines sint essentialiter pziozes siꝫitudine ⁊ realiter distincte ab ea. ḡ ⁊c. ¶ Contra ḥ instat ādrupliciter. ¶ Primo sic. qz idē ⁊ diuer

sum sūt passiões entis trāseūtes. ꝟ passio nō ꝑt separi a subiecto. Cōstat aūt ꝙ idē ⁊ diuersum dicūt relatiões. ꝯ ⁊c. ¶2°. q² ꝓprīū est q̄titati fm eam equale vel inequale dici. ꝯ eq̄litas vel inequalitas sunt possiones q̄titatis. et ꝙ ꝓns non sūt sepabiles a quātitate. ꝓstat autē ꝙ sūt relatiões. ergo ⁊c. ¶3° q² eodez mō ꝓprīū ē q̄li tati fm eā sile vel dissimile dici. ꝯ ⁊c. ¶4° Illō qđ pōt de aliquo demōstrari nō pōt ab illo se pari. ꝟ ordo eminētie homis ad asinum pōt de hoīe demōstrari. ꝯ ⁊c. Minor patet. Ex rōne eni hois ptz ꝙ possit demōstrari. nā omne aial rōnale est melī irrōnali. sed hō est aial rōnale. asin⁹ autē irrōnale. ꝯ hō est melior. ¶Hic opor tet dicere ꝙ inter oia ista sunt relatiões funda mētales. sicut inter sortē ⁊ platonē ē idēptitas. non que sit relatio actualis ⁊ formalis. ꝟ soluz fūdamētalis ⁊ de ista nō ē verū ꝙ possit ab ex tremis separi. q² ꝓsequitur rōnes formales ex tremorū. ⁊ pōt de eis demōstrari. et de istis ac cipiunt instantie. s. de eodez ⁊ diuerso. de eq̄li ⁊c. Tamē inter multa inē que ponit respectus talis fundamētalis ponit ⁊ actualis. et de isto veruz est ꝙ extrema possunt esse sine tali. sicut due linee esse duorū palmorum sine actuali eq̄li tate ⁊ nō sine fūdamētali. ¶Sz adhuc ē dubiū nā illō qđ ē p se notum nō debet denegari. p se aūt notū ē ꝙ omne totū maius ē sua ꝑte. ⁊ per ꝓns ineq̄le. et ꝙ ꝓns ineq̄litas a toto nō potest separi ¶2° q² illud st ab equalibus equalia de mias q̄ remanēt: sūt eq̄lia est p se notū. ꝯ de⁹ eq̄ litatē non pōt destruere remanētib⁹ extremis. Dico ad oia ista ꝙ intelligūt ista ꝓncipia siue ꝓclusiones de respectu fundamētali. s. ō respe ctu quē habet totū de sua natura ⁊ ex rōne sua ⁊ huiusmodi est respect⁹ aptitudinalis vel fun damētalis. respect⁹ aūt actualis ē accns ꝑ acci dens. ¶Sz adhuc remanent alique diffi. ¶Pri ma posito ꝙ iste relatiões fundamētales ponā tur ⁊ ꝙ ꝓsequunt rōnes formales extremorūz Utrū actualis fundet in fūdamētali. Dico ꝙ nō. ꝟ ambe in vno fundamēto. est tū ordo inter eos sicut ordo effectuū essentialit ordinatorūz ¶2ª diffi. ad qđ terminat silitudo fundamenta lis si non sit nisi vna albedo. Dico ꝙ terminat ad qđditates oiuz albedinū possibiliuz. nec ta lis relatio req̄rit terminū in actu. sed terminat ad ipam q̄titatē ¶3ª diffi. que necessitas est po nendi relationē actualē distincta a fundamēta li. Dico ꝙ optet ponere relationē de genere re lationis. ⁊ illa necessario est accns. Siliter oēs concedunt ꝙ destructa vna albedine destruit illa similitudo. hoc non potest intelligi de simi litudine fundamētali. q² illa necessario conseq̄ tur fundamētū. Existis apparet ꝙ oportet po nere relationes formales. fundamentales aūt ponunt vt saluant multa ꝓncipia ꝑ se nota. sic illud. Omne totum ⁊c. ⁊ alia silia que non pos sent saluari ꝑ relationes formales. q² accidētia sunt ⁊ ꝓtingenter insunt.

Questio. IX.

Utrum semp inascatur relatio eiusdez rōnis inter extrema eiusdem rationis inq̄tum eiusdem rōnis. ¶Hic dico ꝙ i ter extrema eiusdem rōnis inq̄tum eiusdē rati onis sunt. inascat relatio eiusdez rōnis. ¶Hoc pbo q̄drupliciter. ¶Primo sic. Idem inq̄tuz idem nō est natū facere nisi idem. illud eni ꝓn cipium tenet in necessario agentib⁹. ergo cuz il la que sunt eiusdē rōnis vt sic sint eadez semꝑ. semꝑ causabūt relationē eiusdē rōnis. cuz sint necessario agentia. ¶2°. Ubi agēs eiusdē ratio nis ⁊ passum eiusdē rōnis. vt sic non causabit effectus nisi eiusdem ratiōis. sed extrema ꝑ po situm sunt agētia respectu ipaꝝ relationū eius dem rōnis. ⁊ similiter susceptiua. ergo ⁊c. ¶3°. Que fundant sup vnuz oportet ꝙ sint eiusdē rationis vt sic. sed relationes que sunt inter ex trema eiusdem rōnis inq̄tum eiusdem ratiōis sunt. fundant sup vnum. ergo non poterūt eē alterius ⁊ alterius rōnis. ¶4° Quecunq̄ sunt eiusdem rōnis inq̄tuz huiusmodi. non possūt dicere diffōrmitatē ⁊ vt sic sunt vnum. sed que cunq̄ non habēt inter se aliquā diffōrmitatem non possunt respectus fūdare diffōrmes. ergo fundabūt vniformes. ¶Jō dico ꝙ impossibi le est ꝙ inter extrema eiusdē rōnis vt eiusdem rōnis sunt. inascatur relatio nisi eiusdē rōnis. ¶Hoc confirmatur q̄drupliciter. ¶Primo sic. Quādocūq̄ aliquod agēs nō habet vim ꝑductiuā nisi eiusdem rōnis. impossibile est ꝙ effectus ꝑducatur ab eo nisi eiusdez rōnis. hec ē p se nota. q² nullus effect⁹ pōt ꝑduci ab aliq̄ causa nisi respectu illius effectus ꝑducti causa ha beat vim causatiuā. ponit autem vim habere eandē. ergo idem effect⁹ ꝑcise ponetur. ꝟ extre ma eiusdez rōnis vt eiusdē rōnis sūt. nō habēt nisi eandē vim causatiuā. hoc pbo cuidēter et credo demōstratiue. Quorūcunq̄ ē eadē diffi nitio. eadē passio poterit demonstrari. ꝟ per se patet. sed que sunt eiusdez rōnis vt sic habent eandē diffinitionē. ergo eadez passio poterit ō eis demonstrari. vis autem ꝑductiua quedaz passio est. ergo vis ꝑductiua que vni istorūz q̄ sunt eiusdem rōnis cōpetit. ⁊ alteri cōpetit. pa tet ergo maior. s. ꝙ vbi vis ꝑductiua ē eiusdē rōnis ⁊ effect⁹ est eiusdē rōnis. Minor autem est cuidēter deducta. s. ꝙ in his que sūt eiusdez rōnis vt sic est eadem vis ꝓductiua. ergo ⁊c ¶2°. Quorūcūq̄ sunt eadem diffinitiua illa vi

dentur esse eiusdem rōnis. sed relationes q̄ sūt inter extrema eiusdem rōnis habent eadē diffinitiua. qz fundamentū ⁊ terminū idem. ⁊ vtraq; sunt eiusdē rōnis. ergo ⁊c. ¶3° Relatio non videtur distingui a relatione nisi penes terminum vel fundamentū. hec est cōcessa siue quoad nos siue simpliciter eque cōcludit ꝓpositū sed hic est idem termin⁹ ⁊ idem fundamētū specifice. ergo relatiōes eiusdem rōnis. ¶4° Quācunq; relationē potest fundare vnū indiuiduū eiusdem speciei respetu. a. ⁊ aliud indiuiduum eiusdem spēi eādez respectu a. poterit fundare b̄ patet. qz potentia ⁊ naturalis aptitudo sunt cōmunia illis que sūt eiusdez rōnis. sed posito fundamēto potēte fundare ⁊ termio si sit respectus intrinsec⁹ aduenies. inascitur actualis relatio. ergo positis duobus indiuiduis ⁊ a. inascetur in quolibet relatio ad ipm eiusdē rōnis. Tunc vltra. ¶Si in vna albedine est potentia maioz ad fundandū respectu alteri⁹ albedinis a se similitudinē ⁊ in quacūq;. si ergo tu ponas in albedine a. fūdari respectū similitudinis albedinē b. que est eiusdem rōnis. eadē rōne pones in albedine b. respectum similitudinis fundari ad albedinē a. ⁊ sic relationes eiusdem rationis in vtroq;. Si dicas eodem mō ꝓbat q̄ duoz̄ hominū q̄libet erit pater ⁊ quilibet fili⁹ Dico q̄ iste relatiōes non p̄cise oriunt ex natura fundamēti. sed p̄uia alia relatiōe scz ꝓducti one que p̄supponit actionē ⁊ passionē. Si autē paternitas ⁊ filiatio orientur ex natura fundamēti imediate. nō posset euadi. Ex istis sequūtur due regule. ¶Prima est q̄ quādo inueniūtur relationes diuersarū rationū fundari in eodem penitus fundamēto. oportet distinctionē inuenire ex parte terminoz̄. hoc patet ex dicti ¶2ª regula accipitur ecōuerso. q̄ quādocūq; inueniūt relationes diuersaruz rationū termiari ad eūdez terminū penitus indistinctū. oportet distinctionē inuenire ex ꝑte fundamentoz̄. hoc etiam patet supza. Exemplū p̄me regule. quia agere ⁊ ꝓducere sūt relatiōes diuersarū rationū que fundant oīno sup idem. oportet ergo inuenire distinctionē in termino. termin⁹ ergo ꝓductus erit termin⁹ ꝓductionis. ⁊ passim erit termin⁹ actionis. Exemplū scde regule est ꝺ eē cognito ⁊ eē volito ad idē omnino terminātur Quicqd eni cognitum est sub rōne qua cognitum. potest esse volitū. oportet ergo q̄ ex parte actuū qui fundant habitudines istas sit distinctio. ¶Ex istis ꝓ modum correlarij ꝓbari p̄t euidēter distinctio inter ꝓprietates absolutas ⁊ essentiaz. ⁊ hoc q̄drupliciter. ¶Primo. quia anima nostra est similis deo ⁊ dissimilis. ꝟ fm q̄ cōmuniter dicūt sancti. similitudo ⁊ dissimilitudo sunt relationes alteri⁹ ⁊ alterius rōnis. ergo cum habeāt idem fundamentū penitus ⁊ indistinctum. oportet q̄ distinctio queratur ex pte termini. sed anima nostra dissimilis ē deo respectu essentie. ⁊ similis respectu attributoz̄. ergo necessario aliqua distinctio est inter diuinam essentiā ⁊ attributa ex natura rei. ¶2° sic ex pte eadē arguitur. Naz albedo habet respectū ad primū sicut ad efficiēs ⁊ sicut ad finem ⁊ sicut ad exemplar. Cōstat autē q̄ iste relationes sunt alterius rōnis. distinctio autē non potest accipi ex fundamēto. qz omnino idē fundamētum est. ergo respectu termini. ⁊ sic cum ratiōe essentie sit finis. ⁊ rōne voluntatis efficiēs ista distinguūtur. ¶3° arguo ex pte alia. Deus ad creaturas cōparatur vt creans ⁊ vt mensurās. illa non sunt idem. distinctio aūt non pōt accipi a termino. qz idem mensurat ⁊ causat. ergo ex parte fundamēti in deo erit distinctio. ¶4° ex eadem pte arguo. Aliud est cōtinere ꝟtualiter ⁊ aliud eminēter ⁊ deus vtroq; modo cōtinet. distinctio autē istarū non potest accipi a termino. qz idem vtroq; modo ꝓtentuz. ergo ēntia que ꝓtinet eminēter distinguit a potētia exercitiua que ꝓtinet ꝟtualiter.

¶Distinctio. XXX. ¶Questio. I.

Circa distinctionem. xxx. postq̄ visum est de relationibus que sunt in creaturis. videndum est de relatiōib⁹ que sunt in deo. Et q̄tuz ad hoc q̄ro p̄mo. Utrū necessario sit ponere in deo relatiōes rōnis ad creaturā que ex tēpore denominēt ipm deū. q̄ sic. Nam Aug⁹ dicit q̄ necesse est ponere in deo respectu creature domination̄. dn̄atio autē est relatio rōnis. ⁊c. ¶Cōtra Circūscripto omni actu intellect⁹ non est relatio rōnis. ¶Hic itroducūt q̄ttuoz̄ ꝑdicamenta q̄ dicūt ō deo ¶Primū ꝑdicatū ē actōis Deus eni dicit agens respectu creature. ⁊ non ab eterno dicebatur agēs. ¶2m est similitudo. Ex tēpore eni deus dicit similis creature: ⁊ creatura sibi assimulat. ¶3m est inequalitas. Ex tēpore eni deus dicitur maioz creatura ⁊ perfectioz ¶4m ē distinctio. qz deus actualiter distinguit a creatura. ⁊ dicit distingui ex tēpore. ¶Difficultas ergo istius q̄stionis ē. quomodo ista dicuntur de deo ex tēpore. ⁊ est quadruplex modus dicendi. Quidam eni saluant q̄ respectus rōnis. non eni aduenit deo aliquid absolutum de nouo nec aliquis respectus realis vt postea patebit. ergo oportet q̄ hic sit respectus ⁊ non realis. sed rōnis. ¶Cōtra Illud nō pōt saluari p̄cise p actum rōnis mere quod ē circūscripto oi actu rōnis. sed circūscripto omni actu rōnis

deus est realiter agens ex tempore. deus est realiter similis creature. deus est melior creatura realiter ⁊ distinctus realiter. ergo ⁊c. ¶Alij dicunt q̄ oportet hoc saluari p respectuz fabricatum ab intellectu diuino. non autē ab intellectu nostro. ¶Sed cōtra Quod est in re realiter non inest p actum alicui⁹ rōnis vel intellectus quia reale non inest p illud quod rōnis est. sed deus ita realiter agit ⁊ ita realiter habet oīa ista sicut ego realiter sum homo. hoc ergo non est p actum alicuius rōnis. ¶Alij autē dicūt q̄ creatio ⁊ oīa ista significāt aliquid quod ē in deo. sed cōnotant aliquid quod est in creatura ¶Sed cōtra. Nam quicq̄d sit illud quod significant in deo qđ sit in eo. illud est eternuz ⁊ non ex tempore. ista autē omnia scilz creatio ⁊ talia dicuntur đ deo ex tempore. ¶Ideo dicunt alij q̄ deus đz creare distingui ⁊ assimilari. ⁊ oīa talia ex tempore. non ꝓpter aliquid quod deo adueniat ex tēpore. nisi q̄ deus ex tempore terminat relationes que sunt in creatura. termiat eni creationē passiuā ido dicitur creare. terminat assimilationē. ideo dicit assimilare. ⁊ sic de oīb⁹ alijs. ¶Sed cōtra hoc videtur adhuc stare diffi. Nam hoc qđ dico terminare relationem aliquā in creatura cōuenit deo ex tēpore. illud autē terminare non dicit aliqđ absolutū. ergo respectū aliquem. tūc vel realē vel rōnis. et tunc remanet diffi. sicut ꝓius de alijs erat. ¶Dico ergo sicut videt mens doctoris nostri. q̄ omnia ista saluant p denominationē extrinsecam. Unde cū dico deus agit. non significat aliq̄d formaliter in deo. sed qđ est formaliter i creatura a quo deus denomiat de nouo. vtpote creatoz per creationē. et sic de alijs. ¶Sciendum tamē ad huius q̄stionis euidentiaz. q̄ aliquando agere ⁊ pati eodē nomie significant. sicut est in verbis cōmunib⁹ vt osculoz te ⁊ osculoz a te. in vna ꝓpositione osculoz habet sensū actiui. in alia sensum passiui. Aliquādo autem actiuū ⁊ passiuū significat nominib⁹ ꝓprijs. s. vno ꝓprio actiuo sicut cuz dico mouere. ⁊ alio ꝓprio passiuo. sicut cū dico moueri. ¶Aliquādo autem actiuū p̄cise sine passiuo significatur nominib⁹ oppositis. sicut cū dico amare ⁊ amari. quādo eni diligo vel amo diuinā essentiam idē actus omnino significat p hoc q̄ dico amo diuinā essentiā ⁊ diuina essentia amatur a me. nihil eni significat qđ sit in deo formaliter. sed p̄cise illud quod est in me formaliter. scz actus amoris. ¶Aliquādo autē eodez modo accidit de passione. q̄ scz ipa denominat nominibus oppositis. sicut dicendo deus causat ⁊ cratura causat. causare enim et causari significāt idem omnino. sicut dicebatur de amare ⁊ amari. sed differentia est. quia amare ⁊ amari significant illud quod de se est actiuū. creare autē ⁊ crearī significāt illd quod est passiuū. ¶Unde quādo dicit deus creat creaturā. non datur intelligi aliquid qđ sit in deo formaliter. sed solum creatio passiua que est in creatura qua deus dicit creans denominatiōe extrinseca. eodez modo dicit cum dicit creatura creatur a deo. ⁊ nihil aliud. ¶Sed ꝓtra ista instat̄ q̄druplicit. ¶Primo sic. Omnis denominatio ē ad placitū sicut etiam nominatio. sed deus non est ad placituz creatoz ex tempore. sed realiter et circūscripta omni denominatiōe ⁊ oi intellectu. ergo videtur q̄ illud non sufficiat. ¶2° sic. Aliqua sunt q̄ dicunt đ deo ꝓtualiter. q̄ sunt in eo ꝓtualiter cōtenta. sicut cum dicimus: deus est lapis. aliqua sunt que de deo dicūtur formaliter. ergo oportet q̄ in eo sint formaliter. sed esse creatorē est huiusmodi. ergo ⁊c. ¶3° In quocūq̄ē agere ipm agit. si ergo creare quod ē agere dei eēt formaliter in creatura. sequeretur q̄ creatura actione dei ageret. ¶4° sic. Aug⁹ 4° de trini. dicit q̄ deus facit mutabilia sine mutatiōe sui. difficile est videre. si autē denominatio sufficeret hoc est valde facile. ¶Ad ꝓmū concedo q̄ nomina sunt ad placitū. nec etiā p denominari extrinsecū saluat̄ aliquid quod sit reale. ¶Unde nō curādo đ vocabulo. sed de re significata p vocabulū. Dico q̄ ipsa tota est in re. Unde significatū istius ꝓpositionis deus creat idem est cū significato istius. creatura creatur a deo illud autē significatū est in creatura formaliter ⁊ ideo saluat̄ res p rem. ¶Ad 2m cōcedo q̄ deus est formaliter illud quod denomiat̄ ista denominatiōe. quādo autē dicis. deus est formaliter creatoz. aut intelligis q̄ creatio sit formaliter in deo. ⁊ isto modo nego. quia de⁹ non est formaliter creatoz. q̄ creatio non ē formaliter in eo. Si autē intelligas q̄ deus est formaliter creatoz. non creatiōe que fit formaliter in eo. ꝑ creatione que est in creatura formaliter. tamē denominatiōe extrinseca formalit dicta đ deo ꝓcedo. ⁊ si nō habes ꝓpositū. ¶Ad 3m dico q̄ sicut in scđo ostēdet̄ creatio actio est in creatura. ⁊ non in deo formaliter. non tamē ipa creatura dicit creatrix. quia creatio actio non ē ſb nomie actionis apta denomiare nisi extrinsece sicut opus dicit humanū. ¶Ad 4m dico q̄ ponere quomodocūq̄ mō. siue modo ꝓdicto siue alio ē difficile. tamē q̄ multa argumēta cogūt ad ponendū deuz sine mutatiōe agere. oportet moduz saluādi hic adducere q̄ est difficilis sic q̄ nullū tale in creatura ponitur. ¶Sed ꝟ oriū tur alique diffi. ¶Prima est de relatōe oppositi q̄ ꝑm Aug⁹. nulla res seipam gignit vt sit. quia

generare ⁊ generari sūt incōpossibilia. sed non minus sunt incōpossibilia creare ⁊ creari. ergo non poterūt esse in creatura. ¶ Dico q verū est q opposite origines sūt incōpossibiles sicut generare ⁊ generari. sed creare ⁊ creari nō sūt opposite origines. sed vna origo. vna autē origo oppositi tamē nominib⁹ significata bene potest esse in eodem. ¶ 2ª diffi. est de cōtrarie oppositis quādo aliqua cadūt sub oppositis differētijs illa sūt opposita. sed creare ⁊ creari cadūt sb agere ⁊ pati. agere autez ⁊ pati sunt opposita. ergo creare ⁊ creari. ¶ Dico q quādo res sūt oppositе ⁊ res cadentes sub eis sūt oppositе. sed si res non sūt oppositе dato q nomia videant opposita. similiter erit de cadētibus sub eis. Unde dico q lz aliquādo res actiōis ⁊ passiōis sint oppositе: tamē aliquādo eadē res erit que significatur vtroq; nomie. isto modo est hic. q; eadē res est significata p creare ⁊ creari. tamē nomina oppositionē quandā habēt. ¶ 3ª diffi. ē quomodo deus potest exire de ocio in actū sine sui mutatione. ¶ Dici potest q deus nō transit de ocio in actū. hoc est q acq̄rat aliquē actuz quē p̄us nō habebat. q; omnē actuz quē habet nūc habuit ab eterno. sed dicit tamē nunc creans ⁊ p̄us nō. nō ꝓpter mutationē nisi in seipo factā sed ꝓpter nouitatē effectus qui nūc est ⁊ p̄ius nō fuit. et ex hoc denomiatur deus. ¶ 4ª diffi. est de cōtradictorie oppositis. Impossibile enī videt esse transitū de cōtradictorio in cōtradictoriū nulla facta mutatione in illo quod trāsit oportet enī q tale subiectū transiēs mutet aliqualiter in se. quia in quocūq; est aliq̄d nūc aliter q̄ p̄us in illo est mutatio. in illo aūt sic trāseunte est aliquid aliud aliter nūc q̄ p̄ius. nā extrema cōtradictiōis sūt aliud ⁊ aliud. ⁊ ab vno extremoz recedit. ⁊ ad aliud accedit. sed deus est nūc creator ⁊ ante non fuit. ergo ⁊c. ¶ Dico q extrema illius cōtradictiōis non sunt formaliter in deo. sed formaliter in creatura. quia nō sunt aliud deum creare ⁊ nō creare q̄ creaturā creari ⁊ nō creari. ¶ Sed hic est vnuz dubium. Utrū deus in se referat ad creaturā aliqua relatione rōnis. Dico sicut dixi q relatio ratiōis non sufficit ad saluandū p̄dicata realia que dicunt de deo ex tēpore. tamē q̄tum ad dubiuz in se non videtur incōueniens deū referri aliq̄ relatione rōnis ad creaturā. relatio enī ratiōis non ponit effectum suū formalē nisi circa illud in quo est formaliter. sicut sibi conuenit esse in aliquo. sed referre est effectus relationis. cū ergo suo modo essendi in ipa sit in deo sicut patebit inferius. oportet dicere q deus in se referatur p̄ istam relationē rōnis. alioq̄n si aliq̄d creatum p̄ istum respectum referret. ꝓciperemus illud creatum esse creatorē. ⁊ sic de alijs relatiōnibus rōnis. Si dicas. tunc sequit mutatio in deo qua transit de nouo ad talē respectū. ¶ Dico q nulla est mutatio ad ens rationis. ⁊ si ponatur. multi sunt qui habent ꝓ nihilo dicere ⁊ cōcedere talem in deo. sicut cōpositionē fm rationem multi ponūt. ¶ Ad argumentum in oppositum patet. quia dominatio nō est respect⁹ rationis. sed significat q illud quod est in creatura sit deo subiectum.

Questio. II.

Utrum necesse sit ponere in deo relationes reales ⁊ actuales ad creaturaz. q sic. quia creatura realiter originat a deo ergo de⁹ realiter originat creaturā. originatio autē est relatio. ergo ⁊c. ¶ Cōtra. quia tunc deus mutaret quod est incōueniens. ¶ Hic p̄mo ad euidētiā questionis ⁊ alioz que dicētur infra. oportet videre quid sit relatio realis. ⁊ deinde ad questionē. ¶ Circa ad p̄imū est intelligendum q ātruor sunt fm sentētiā doctoris que reḡruntur ad hoc q aliqua relatio sit realis. ¶ Primuz est q extrema sint existētia. quia cum relatio sit ad aliud non p̄t esse ad nihil. ⁊ idcirco inter ens ⁊ non ens non potest esse relatio realis. ¶ 2ᵐ est q extrema sint distincta. esse eni relatiōis est ad aliud ⁊ non ad se fm Augi. de trini. ⁊ ideo non est relatio realis eiusdē ad seipm. ¶ 3ᵐ est. q tali sic existēti ⁊ distincto non repugnet habere habitudinem ad alterz. quia nulla entitas potest fundari i aliquo sibi repugnante. ⁊ ideo non ponim⁹ relationē realem necessarij ad ꝓtingens. quia necessario repugnat aliquid in se habere qō dependeat a cōtingēte. ¶ 4ᵐ. q talis relatio innascitur de facto inter extrema talia. quia ad relationē formalē non sufficit aptitudo nisi insit actu. ⁊ ideo non ponim⁹ in eucharistia inherentiā accidentiuz ad subiectum esse respectū realem. Et si dicatur. quare dextrum ⁊ sinistrū non sunt respectus reales i colūna sicut alij respectus. ¶ Dico q ratiō ē. q talis aptitudo de subiecto reali non inascitur. sed tm̄ de intentionali. Sic ergo patz que sunt relationes reales. que scz sunt inter realia ⁊ distincta extrema apta nata fundare tales relationes orientes actualiter ex els ¶ Circa ad 2ᵐ principale due opiniones sunt que partez affirmatiuā asserunt. ¶ Prima est ista q deus refertur ad creaturas relatione reali formaliter sibi insistente. quia nulla causa realiter causat nisi causalitate reali que formaliter ē in ea. ¶ Et isti dicunt q Anſ. 25. monolo. fuit istius opi. vbi distinguit inter accidētia que suo aduentu mutationē inferunt. qualia sunt accidentia absoluta. ⁊ alia que nō. q̄ dicit esse respectiua sic exem

plificat ꝺ filitudine ⁊ qualitate. ⁊ dicit. q sicut diuina natura non illa admittit. ita ſm iſta dicit nō reſpuit. ¶ Sed iſta opinio cōmuniter nō tenet a doctorib⁹. ⁊ ideo a diuersis diuersimode arguit cōtra eam. Aliqui eni arguūt sic ratione infinitatis. Nullū infinitū potest eē ps vniuersi. sed quod nō potest esse pars vniuersi nō potest realiter referri ad aliquid ipius vniuersi. ergo ⁊c. Maior patz. quia si non ꝓstitueret vniuersum iam non haberet cōparationez ad aliquid constitutiuū vniuersi. Sed iſta ratio non multū ꝓbat. Constat eni q si deus non est ps vniuersi. q est distinctus ab vniuerso ⁊ excedens vniuersū ⁊ sequestratū. sed iſta omnia dicūt relationes. ergo ratio videt ad oppositū. Similiter ꝓstat q deus pater nō est totū respectu filij. nec cōstituit filiū nec est ps filij. ⁊ tamē refert ad filiū ⁊ ecōuerso. non tamē referuntur ad inuicē si ratio nō valēt. ¶ Aliqui autem arguūt ex natura eternitatis sic. Deus ⁊ q̄cquid est in deo est eternuz. sed relatio illa non pōt eē eterna. terminus enim esset ex tēpore. ⁊ p cōsequens relatio non esset eterna. ⁊ sic aliqua res aduenireꝫ deo ex tēpore. ¶ Iſta ratio non facit euidentiā. non est eni illud incōueniēs notū q relatio noua deo aduenīat ¶ Alij arguūt ex natura cōpositionis. Naz deus est sūme simplex si autē aduenireꝫ sibi relatio noua. faceret compositionē cum deo. Iſta ratio nō ꝓbat. qz quādo est aliquid in vltimata actualitate. q̄cquid sibi aduenīat non facit cōpositionē cū eo. quia illud qꝺ cōponit cum aliquo necessario ē in potentia. ⁊ per ꝓns non est in vltima actualitate. vnde ⁊ si accns absolutū deo aduenireꝫ nō cōponeret. Alij arguūt per viam idēptitatis sic. Quicqd est in deo est idem quod ipe deus. sed illud quod aduenit ex tempore non potest esse idez qꝺ deus. ergo ⁊c. ¶ Iſta autē ratio nō sufficit. quia hoc ē creditū q omne quod est i deo est idem qꝺ deus. ¶ Arguūt ergo alij efficatius sic Ens actualiſſimū non potest esse in potētia ad aliquid. sed deus est ens actualiſſimū. ergo non potest esse in potentia ad aliquid. Si autē relatio aduenireꝫ ex tēpore. fuiſſet ab eterno in potentia ad ipam relationē. qz illam ab eterno non habuiſſet. ¶ 2° sic. In sūme necesse esse. idē est esse ⁊ posse esse. sed deus est purū necesse eē ergo ad nihil est in potentia qꝺ actu non habeat. ¶ 3ª sic. Quicquid est in deo est independēs ⁊ iproductū. relatio autē ꝓducit ⁊ etiam dependet a termino. ergo ⁊c. ¶ 4° Nullum ꝓtingens potest esse in deo formaliter. sed iſta relatio est cōtingens. quia termin⁹ est ꝓtingens et adnihilabilis. ergo non est ponēda i deo. ¶ Ideo ergo ꝓpter iſtas rōnes. q nulla relatio realis potest esse del ad creaturā que sit in deo formaliter. ¶ Sed est diffi. Utrū p viam imutabilitatis diuine possit ꝓbari sufficiēter iſta cōclusio. ¶ Dicūt aliqui q non. qz sine mutatiōe pōt relatio aduenire. ¶ Sed cōtra iſtud arguo per diffinitionē mutatiōis. ⁊ credo q demonſtrative sic. Omne illud qꝺ se habet nūc aliter q̄ ꝓius est mutatū. hoc patet p diffinitionē mutationis. sed suſcipiēs relationē nouā se habet nūc aliter q̄ ꝓius. ibi est eni alietas posteriozis ad ꝓus. quia ꝓus non habebat. imo ꝟ videtur esse notius ꝓmo ꝓncipio. notius eni est q vnum cōtradictoziū non est aliud. q̄ q duo non possunt simul ineſſe eidem. ergo ⁊c. ¶ 2ª opinio affirmatiua est. non q realis relatio sit in deo respectu creature formaliter. sed q relatiōe reali que formaliter est in creatura. deus realiter refertur ad ipam creaturā. sicut cum dicit deus est causa respectus iſte est formaliter in creatura. ¶ Sed cōtra iſtam opinionē arguo q̄drupliciter. ¶ ꝓmo sic. Nulla causa formalis ponit suum effectū formaliter niſi in illo in quo ē formaliter. qz causa formalis est causa intrinseca. sed referre ē actus formalis relatiōis. sicut eni effectus formalis forme absolute est dare eē ad se. ita forme respectiue ad aliud. ḡ relatio vbi erit ibi ponet effectum suū formalē. vel vbi ponet effectum suū formalē ibi erit. ⁊ ita erit i deo vbi q te ponit effectū suum formalē. vel ponet eum in creatura qꝺ est cōtra te. ¶ 2° Omne qꝺ refert ad aliud est relatiuū. sed q te deus ē huiſmodi. ergo ⁊c. Tunc vltra. Omne relatiuū est cōſtitutū ex relatōe vt ꝓncipio formali. ⁊ ex fundamēto sicut ꝓncipio fūdamētali. ergo cui repugnat habere tam fundamentuz q̄ relationem illud nō potest esse relatiuū. sed deo repugnat habere fundamentū iſtius relationis. qz fundamentū est ipa creatura. ⁊ etiam sibi repugnat habere relationē ipaz. ergo deo repugnabit esse relatiuū. sed quod nō est relatiuū nō refertur. ergo ⁊c. ¶ 3° Quando aliqua causa habet aliquem effectum adequatuz stante illo nihil plꝰ potest causare. si eni causa formalis habet vnum effectuz adequatū q̄diu stabit nihil plus poterit causare. sicut anima habet humanitatem qua stāte nihil plus potest. sed effectꝰ formalis adequatus iſtius relatiōis ē referre creaturā ad deuz. ergo stante iſto qui stat tam diu q̄diu ipa stat. alium effectum deo dare nō poterit vt ſcilz p eam deus referatur ad creaturam. ¶ 4° sic. Impossibile est q forma vltimate pfectionis accipiat aliquod eē formale. sed diuina natura est forma vltimate pfectiōis. eē relatiuum est esse formale. ergo impossibile est q deus accipiat esse p relationē. ſcz eē relatiuū

¶Dico ergo q deus dicitur creator. similis. distinctus. ⁊ omnia talia tm denomiatiõe extrinseca. sicut dictũ fuit ꝓus in ꝓcedẽti q̃stiõe. ¶Ad 3. Quicq̃d dr ad aliq̃d referr. ꝫ deus p b̃ q est creator dicit ad aliq̃d. ergo refert. ¶2° Quando aliq̃ ꝓdicatũ dr de aliquo subiecto vt accidens dr de aliquo subiecto. dimittit ipm subiectum tale quale ipm est. sed istud ꝓdicatũ creator dr de deo ⁊ est relatiuũ. g̃ dimittit deum relatiuũ. ꝫ omne relatiuũ refert. g̃ ⁊c ¶3° Omne q̃d est creator necessario. vel est creator sui vel alterius. ꝫ certũ est q deus nõ est creator sui. g̃ est creator alterius. sed omne q̃d est alterius vt sic est relatiuũ. ergo q̃ est creator vt creator erit relatiuũ. ¶4°. Nam omne q̃d est ad aliq̃d ẽ relatiuũ. ꝫ de' p ista est ad aliq̃d. ergo ẽ relatiuũ. Minor patet p Aug'. de doctrina xp̃iana. q̃ dicit q deus dicit p ista ad creaturã. g̃ est relatiuũ ad creaturã. sed omne relatiuũ refert. ergo ⁊c. ¶Ad primũ dico q aliq̃d dr dupliciter. Uno mõ p ipm ita dicat q ipm sit ad aliquid p illud q̃d formaliter est i ipo. ⁊ isto mõ concedo maiorẽ. ⁊ nego minorem. Alio modo q dicitur ad aliq̃d denomiatiõe extrinseca. ⁊ isto mõ nego maiorẽ ⁊ minorem cõcedo. ¶Ad 2m dico q maior est vera quãdo illd ꝓdicatũ ineest formaliter subiecto. sed qñ dr de subiecto tm denominatione extrinseca. b̃ mõ nõ verũ ẽ. sicut cũ dicitur homo diuinus. illud enim q̃d dico diuinus non est formaliter in homie. ¶Ad 3m dico q deus est creator non sui. sed alterius. ¶Sed cum dr q est alterius. ⁊ vt sic est relatiuũ. ¶Dico q si sit alterius per aliquid q̃d formaliter sit in eo verũ est. si autem sit alterius p hoc q̃d non ẽ in eo. sed in alio etiam denominatione extrinseca falsũ est. ¶Ad 4m dico q quãdo Aug° dicit q deus est p ista ad aliquid nõ intelligit q sit ad aliquid p illud quod est formaliter in ipso. sed q solum denominatiõe extrinseca. ⁊ p istam dicitur ad aliquid. ⁊ nihil aliud intelligit Aug°. ¶Ad argumentũ patet.

Questio. III.

Utrum respectus fundamẽtales sint in deo ad creaturã. q nõ. qr in quo est respectus illud est relatiuũ. ꝫ deus vt dictum est nõ est relatiuũ. ergo in eo non ẽ aliq̃s respectus. ¶Cõtra. Deus ẽ creatiuus. hoc aũt est ad aliquid non formaliter. ergo fundamẽtaliter. ¶Hic ꝓmo ad euidentiã multorũ dictorũ supius ⁊ in posterius dicendor. oportet videre q̃d est respectus fundamẽtalis. ⁊ scdo vtrus sit in deo respectu creature. ¶Quãtum ad ꝓmus dico q illũ voco respectũ fundamẽtalẽ. qui est in suo fundamẽto nõ p accns. sed p se. Formalis vel actualis ẽ ille q̃ ineest suo fundamẽto per accns. Intelligo aũtẽ sic inherere p se. q̃ ineest sibi in scdo mõ. ita q ẽ ꝓpria passio sui fundamenti. respectus aũt actualis ẽ accns p accns. Exemplũ. Angel' mouens celũ habet q̃ttuor respect' ad celũ. ¶Primus est mouẽtis ad motũ ¶2' est pducẽtis ad pductũ. non autẽ ad celũ q̃ est motũ. ꝫ ad terminũ motus primi. ¶3' est excedẽtis ad excessum. ¶4' est mẽsurantis ad mẽsuratum. sciẽtia enim angeli mẽsurat motũ celi. Isti autez respectus sũt actuales ⁊ accidẽtales. Loco autẽ istos respectus actuales. qui q accidẽs cõueniunt fundamẽto. huiusmodi autem sunt omnes isti. ¶Istis autẽ q̃ttuor formalibus respectib' ⁊ accidentalib' correspondent q̃ttuor fundamẽtales qui p se insunt ⁊ necessario. Angelus enim cõparatur ad celum vt motiuũ ad mobile. existẽte enim angelo deus non posset facere q̃n angelus esset motiu' celi. ¶2' est pductiui ad pducibile. ¶3' est excessiui ad excessibile. ¶4' est mẽsurati ad mensurabile. ⁊ isti aliis prioribus actualib' correspõdent. ita q primus primo ⁊c. ¶Sed cõtra hoc instat q̃druplicit. ¶Primo sic. Relatiões originis in deo sunt p se. ⁊ tamẽ sũt relatiões formales ⁊ actuales. nõ ergo sunt omnes respectus fundamẽtales q̃ in sunt p se. ¶2° Nã similitudo ⁊ equalitas relationes cõmunes sunt formales ⁊ actuales ⁊ tamẽ insunt p se ꝓpis. ¶3° Nam dependentia creature ad deum est formalis ⁊ actualis. ⁊ tamẽ p se ineest creature. ¶4° Quia relatio cõpositi ad causas intrinsecas ineest p se ⁊ tamẽ ẽ formalis. ¶Ad ꝓmum dico q relatio originis diuinis non ineest p se. sed p accns. tamẽ ineesse p accns põt dupl'r intelligi. vel sicut accidẽs in est subiecto. ⁊ sic non ineest relatio i diuinis. vl sicut inferius ineest superiori. ⁊ sic ineest p accidẽs Si enim paternitas ineesset p se essentie. vbicũq esset essentia esset paternitas. et sic eẽt i filio q̃d est impossibile. ineest ergo paternitas ad modũ ꝓprietatis indiuidualis quo ineest nature i creaturis. ⁊ non aliter. ¶Ad 2m dico eodẽ modo. similitudo enim non ineest p se essentie vl attributo q tũc esset illa eadẽ in filio q̃d est falsũ. q in filio est alia. nec ineest sicut accidens accidit subiecto. q tale non ẽ in diuinis. sed alio modo vl cõsequenter ad illũ. ¶Ad 3m dico eodez modo q relatio creature ad deũ ineest p accidẽs creature. Ista enim ꝓpositio creatura creat ẽ in contingẽti materia ⁊ ꝓtingẽs põt nõ creari. ⁊ ideo creatio non ineest sibi per se. sed per accidens. ¶Ad 4m dico q dependẽtia cõpositi ad causas intrinsecas actualiter non ineest p se cõposito. accidit enim homini q creatur. vnde in potentia obiectiua vbi sunt q̃ditates nõ est creatio cõpositi. ea autẽ q̃ p se insunt homini sunt i potẽtia

obiectiua. ¶Dico ergo q relatio fundamentalis ineſt p ſe fundamẽto ſuo. ⁊ eſt de p̃dicamẽto de quo eſt ſuum ſubiectũ vel fundamentum ſicut omnis alia ꝓpria paſſio. ſicut riſibilitas. iſta enim ly habeant q̃tum ad aliq̃d moduz accidentis ſunt tamẽ eiuſdẽ p̃dicamenti cum illis quoꝝ ſunt. ¶Q̃tum ad 2m videndũ eſt vtruz tales reſpectus ſint in deo in ordine ad creaturam. ¶Dicunt aliqui q non. qz ſi referẽt realiter ad creaturã quod eſt impoſſibile. Ego autẽ dico q ly impoſſibile ſit q de⁹ actuali ⁊ formali reſpectu qui ſit i deo formaliter referatur ad creaturã. tamẽ de fundamẽtali dico q de⁹ habet reſpectũ fundamẽtalẽ in ſe reſpectu creature. ⁊ patet q̃tum ad illos q̃ttuoꝝ reſpectus qui poſiti ſunt in angelo reſpectu celi Eſt enim de⁹ p ducti⁹ reſpectu create. ⁊ motiu⁹. ⁊ mẽſuratiu⁹ ⁊ exceſſiu⁹ creature. ⁊ iſta omnia ſunt ꝺ deo ratione diuinitatis demõſtrabilia. ⁊ p ꝓñs ſunt i deo ex natura rei. ⁊ ſic non eſt incõueniẽs q deus referatur ad creaturã reſpectu fũdamentali. ¶Sed hic ſunt diffi. de iſto reſpectu fũdamẽtali. ¶Prima eſt Vtrum ſit ad ſe vel ad aliud. ¶Dico q iſti reſpectus fundamẽtales ex ratione ſua formali ſunt ad aliud. non eſt intelligibile ſi deus eſt ꝓductiu⁹ q̃n ſit alicui⁹ alterius p ductiu⁹. nõ tamẽ ſic ſunt formaliter ad aliud q dicant rem additam ſup ſuum fundamentũ eo modo ſicut relatiões actuales ⁊ de genere relationis ſũt ad aliud. ¶Sed dico q talis ẽ ꝓpria paſſio nõ differẽs realiter. ſed formaliter ab eo cuius eſt. ¶2a diffi. ẽ. Si iſte reſpect⁹ habet terminũ. ¶Dico q impoſſibile eſt intelligere relationẽ eſſe q̃n intelligatur habere terminũ. Vn de dico q ꝓductum habet terminũ ſcz ꝓducibile. Si autẽ queras quid eſt ꝓducibile. Dico q ipa creatura que fuit ab eterno ꝓducibilis. ¶3a diffi. Vtr ꝓductiuitas dependeat a termino. quia dictum eſt q reſpectus cauſaꝝ a termino. ¶Dico q illud dictum eſt verum de reſpectu formali ⁊ actuali. non autẽ de fundamentali. quia ſicut ab eodem ꝓcedit ſubiectuz ⁊ eius paſſio. ita ab eodem ꝓducitur fundamentuz ⁊ reſpectus fundamẽtalis. ⁊ ideo talis reſpectus non dependet a termino. ¶4a diffi. ſi req̃rit terminũ in actu. ¶Dico q nec in actu nec in potẽtia. ſed tm̃ requirit q̃ddam. Sed quid intelligis per terminũ. ¶Dico q q̃ddam vt abſtrahit ab eſſe in actu et eẽ in potentia. ¶Vñ ad omne ens non ꝓhibitum termiatur reſpectus ꝓductiuitatis. ¶Sed eſt diffi. ſi deus dicit creans per tales reſpectus. ¶Dico q non. ſed creatiuus ⁊ creans per reſpectum actualem qui ẽ in creatura.

Queſtio. III.

Vtrum in deo ſit reſpectus aptitudinalis. ¶Hic p̃mo videndũ ẽ q̃d ſit termin⁹ aptitudinalis. ¶2o vtrum ſit ad aliud. ¶3o vtrum habeat terminũ. ¶4o vtrũ dependeat a termino ¶5o q̃d ſit eius terminus. ¶6o vtr iſti reſpectus ſint in deo in habitudine ad creaturam. ¶Q̃tum ad p̃imũ dico q reſpect⁹ aptitudinalis eſt ille q̃ ineſt p ſe ſcõo modo ⁊ reſpectum in actu expectat. ſicut eſt riſibilitas in homine ⁊ mobilitas in celo. Riſibilitas enim diffinitur in habitudine ad aliud. ſcilz ad actum ridendi. ⁊ illud quod habet in ſe talẽ reſpectum ſcz aptitudinẽ ad actum ridendi expectat actũ ridendi ¶Et ſimiliter mobilitas in celo dicit reſpectum. quia per aliud diffinit̃ ⁊ expectat motũ in actu ⁊ poteſt habere. ¶Intelligẽdũ tamẽ q̃tũ ad ly q ſi fiãt q̃ſtiones ⁊ difficultates de reſpectu aptitudinali que facte ſunt de reſpectu fundamẽtali. reſpondendum eſt vniformiter. ¶Q̃tum ad 2m ſcz vtrũ ſit ad aliud. ¶Dico q eſt ad aliud. Mobile enim vt ſic non põt intelligi ſine habitudie ad motiuũ. ¶Similiter ad 3m vtrum habeat terminũ. ¶Dico q ſic. qz quod i telligitur eẽ ad aliud neceſſario intelligit̃ habere terminũ. ¶Q̃tum ad 4m vtrũ dependeat a termino. Dico q non. qz ꝓducit̃ a ꝓducẽte fũdamentũ. Similiter q̃tum ad 5m dico q termin⁹ eius eſt ens vt abſtrahit ab actu ⁊ potẽtia ſcz q̃dditas. Intelligendũ tamẽ q ois reſpect⁹ aptitudinalis eſt ꝓpria paſſio. ineſt enim per ſe ⁊ nõ p̃mo modo. ergo ſcõo mõ. ⁊ hoc ptz. qz q̃uenit enti in potentia. ⁊ talia ſunt p ſe. ¶Sed contra. rõnale ⁊ ſenſibile ſunt reſpectus aptitudinales. ⁊ tamẽ ſunt de p̃mo modo. ¶Dico q ſũt ꝓprie paſſiones. ſed tamẽ p illas circũloq̃mur ꝓprias differentias que ſunt in p̃mo modo dicendi p ſe. ¶Q̃tuz ad 6m. dico q in deo nõ ſũt in habitudine ad creaturã reſpectus aptitudinales. eo q non expectctant reſpectum formalem ⁊ actualẽ. ſed ſolũ ſũt in eo fundamẽtales qui aſſimilãt̃ aptitudinalib⁹. excepto q formalem non expectant.

Diſtinctio. XXXI. Queſtio. I.

Circa diſtinctionem. xxxj. Poſtq̃ viſũ ẽ de relatiõibus i cõi in creaturis. ⁊ in deo reſpectu creature. Nunc videndũ eſt de relationib⁹ que ſũt in deo ad intra. ¶Et p̃mo de cõib⁹. ¶2o de ꝓſonalib⁹. In p̃mo circa oẽs q̃ro. Vtr relationes cões ſint formal'r i deo. q non. qz nõ eſt exꝓreſſum in ſacra ſcriptura. ergo non ſunt ibi ꝓña ptz p Ayo. qz nihil eſt aſſerendũ ⁊c. ¶Cõtra Hylarius de trini. ponit eas i deo. ergo ⁊c

hic sunt duo faciēda. ¶ Primuz ē videre quō se hñt relatiōes cōes in creaturis ¶ Et 2° quō i diuinis. ¶ Qutuz ad primū itelligēdū ē q q̄ttuor genera taliū relationuz inueniūt in creatur q̄ fundant sup vnū. ¶ Primū genus fundatur sup vnum in sba. scz idēptas. ¶ 2m sup vnuz in q̄titate. scz equalitas. ¶ 3m sup vnū in qualitate scz similitudo. de istis trib⁹ facta est mentio ab auctorib⁹. Sed non video q̄n oporteat dare q̄rtū genus scz qđ fundat sup vnū in alijs p̄dicamentis. z ista relatio pōt dici cōformitas. Et hui⁹ ratio satis manifesta potest esse ista q eni due q̄ttates vel due q̄litates fundent eq̄litatem vel similitudinē. hoc non est ex eo q q̄tates vel qualitates sunt. sed ex eo q sunt q̄litates vel q̄ttates eiusdem spēi. cuz ergo due paternitates ita sunt eiusdē speciei sicut due albedines. necessario erit inter eas aliqua cōformitas. Et ꝓfirmatur. Sicut eni maior vnitas est inter albedinē z albedinē q̄ inter albedinem z dulcedinē. sic maior ē inter duas paternitates q̄ inter paternitatē z equalitatē. sed sicut ppt vnitatē maiorem duarū albedinū fundatur in eis aliqua relatio ita ꝓpter maiorez vnitatem duarū paternitatū fundatur in eis aliqua cōformitas que non fundat inter paternitatez et equalitatē. ¶ Sed h̄ sunt diffi. ¶ Prima est. sup qđ fundant huiusmodi relatōes. ¶ Dico q nō sup vnitatē. sed sup vnū. quia vnitas dicit priuationē. fūdatur ergo similitudo sup rationez formalē albedinis q̄ est vna in hac z in illa. ¶ 2a diffi. Si iste relationes exigunt extrema distincta vt extrema. ¶ Dico q extrema possunt accipi vt extrema z vt relata. et sic dico q sem p distinguūtur Si autē accipiant extrema nō que referunt. sed que sunt imediate rōnis referendi. sic dico q non distinguūtur. sed est vna formalis ratio penit⁹ indistincta. illa eni ratio formalis est que fundat. vl est ratio fundēdi z terminādi. Nam vna ratio formalis albedinis ē. que est ratio fundandi similitudinē z terminādi. quod patet euidēter. Nam in duab⁹ albedinibus non sūt nisi hecceitates q̄bus differunt. z ratio formalis albedinis in qua ꝓueniūt. ¶ Dz cōstat q similitudo nō fundat sup hecceitates. qz ipe sunt p̄mo diuerse. relinquit ergo q sup rōnem formalem albedinis que in eis est vna. ¶ Dico ergo q inter extrema relata ē distictio. sed inter extrema que sunt ratio referendi non ¶ 3a diffi. si similitudo est prior distinctione vel ecōuerso ¶ Dico q hic oportet imaginari q̄ttuor signa. ¶ Primū est ratio formalis albedinis. ¶ 2m ē in quo ipa est vna. ¶ 3m est in quo sunt hecceitates. ¶ 4m in quo oritur similitudo. Et ita patz q similitudo distinctionē p̄supponit ¶ Dz contra Qualis est ordo fundamentoz̄ talis ē ordo relationū. loquēdo d̄ intrinsecus aduenientibus. sed natura que est fundamētuz similitudinis est prior ipa hecceitate que ē fundamētum distinctionis. ergo similitudo prior est distinctione. Dico ad hoc q illa regula accepta i argumēto est vera quādo relatiōes insunt p se tunc eni sequūtur ordinem fundamentoz̄. sed quādo insunt p accidēs tunc non est verū. huiusmodi est similitudo. potest eni non inesse fūdamēto. ¶ 4a diffi. si iste relationes ꝓsiunt in indiuisibili. ¶ Dico q de equalitate z idēptitate nō est dubiū q sic. sed de similitudine nō sic. quia subiectū est eius augmētabile siue fundamentū. ¶ Potest ergo dici q ratio formalis similitudinis cōsistit i indiuisibili. qz tota diffinitio similitudinis ꝓuenit oīi gradui similitudinis sed tamē cuz hoc pōt stare q similitudo distinctos gradus habeat. sicut alie forme que q̄tū ad suam rōnem formalez cōsistunt in indiuisibili. Quantum ad 2m hic declarandū. scz quō iste relationes sūt in diuinis ¶ Dico q q̄ttuor sunt genera p̄dicta istarū relationū inuenienda. Est eni relatio idēptitatis. qz est ibi vnitas sbe z distinctio p̄sonalis. ¶ 2° est in deo relatio equalitatis. est eni ibi vnitas q̄titatis. qz ē ibi vnitas infinita cum distinctione extremoz̄. ¶ 3° est ibi relatio similitudis. qz ibi est vnitas q̄litatis scz sapie vel alteri⁹ attributi cū distinctiōe p̄sonarum. ¶ 4° est ibi ꝓportio. qz est vnitas ibi relationis. scz spiratiōis actiue. z distinctio p̄sonarum illam vnicā spirationē habentiū. ¶ Sed ꝓtra instatur q̄drupliciter. ¶ Primo sic. Impossibile est aliquā relationē esse eiusdez ad se. sba patris z filij ē penitus indistincta. q̄ z̄. ¶ 2° q̄litas z inequalitas sūt passiones q̄titatis finite. sicut sepe dictū est. sed quātitas que ponit in damentū equalitatis in diuinis est infinita. ergo z̄. ¶ 3° Ubi oīno eadez qualitas. ibi non pōt esse similitudo. sed in diuinis p̄sonis ē omnino qualitas. qz eedez pfectiones omnino. ergo z̄. ¶ 4° Omne cōmune in diuinis cōuenit trib⁹. p te spiratio actiua est cōmunis. ergo tribus ꝓuenit. ¶ Ad primū dico q Socrates z plato habēt idēptitatem in homie. qz eandez rōnem diffinitiuā non fabricatā ab anima. sed tamē sūt vna. nō tamē vna numero. in diuinis autez sba est vna numero. ergo maius habet dubiuz ¶ Dico ergo q eiusdē ad se non est relatio sicut inter extrema que referunt. ratio tamē formalis refer ēdi bene eadē esse potest. in diuinis ergo q̄tūcunq essentia sit vere z sūme vna que ē ratio referendi. tamē p̄sone que sūt extrema relata bene distincta sunt. z ista duo sufficiunt. s. distictio relatoz̄ cū vnitate rōnis fūdamētalis

¶Ad 2m dico q equalitas non est passio q̄tita
tis infinite diuisibilis p ptes. sed p̄cise finite. et
ideo infinita linea cuicū q̄ cōpetur nec ē equa-
lis nec inequalis. qz equalitas ⁊ iequalitas nō
cōueniunt nisi q̄titati finite diuisibili. si tamen
q̄titas sit indiuisibilis per ptes q̄tūcū q̄ sit in
finita potest eē equalis. ¶Ad 3m dico q eiusdē
vt fundamenti ad se vt termini potest eē simili
tudo. p̄supposita tamē distinctione non funda-
menti ⁊ termini. sed supposita distinctiōe supo
sitoz̄ vel psonarū vel generaliter loquēdo ex
tremoz̄ relatoz̄. ¶Ad 4m dico q non oportet
q omne cōmune sit cōmune tribus. ō rōne enī
cōmunis non est nisi q non sit ppriū vni. ⁊ sit i
pluribus. ⁊ hoc ꝓuenit spirationi actiue. quia
nulli est ppria ⁊ plurib⁹ cōuenit. Iz non tribus
¶Sed adhuc remanēt alique diffi. ¶Prima. si
relationes huiusmodi in diuinis sūt relatiōes
reales ¶Dico sicut dicē doctoz noster q sic. Nā
q̄ttuoz vt dictum est supra videt req̄ri ad rela-
tionem realem que inueniunt hic. ¶Primuz ē
q fundamentū sit reale. ¶2m q terminus sit re
alis. ¶3m q extrema sit realiter distincta. ¶4m
q respectus ille inascatur ex natura rei. ppter
hoc dextrū et sinistrū non dicunt relatiōes re-
ales. omnia ista sunt in diuinis. ē enī ibi fūda-
mētū reale. scz essentia. q̄titas ⁊ qualitas. ¶2o
est ibi termin⁹ realis. scilz essentia q̄titas ⁊ q̄li-
tas. ¶3o etiam psone sūt realiter distincte. ¶4o
qz respectus inascit ex natura rei. ¶2a est si hu
iusmodi relatiōes sint formales vel fundamē-
tales. ¶Dico q formales. qz relatio que ē in fū
damēto ⁊ non in scdo mō ē formalis. huiusmo
di sunt iste. qz non p se insunt. sed p accidēs. q̄-
re ⁊c. ꝓbo minorē. qz si similitudo que est i eēn
tia vt est in patre inesset essentie in scdo modo.
in quocūq̄ eēt ipa essentia. esset ipa similitudo
quod ē falsū. qz tres similitudies numero distin-
cte sunt in tribus psonis. ¶3a diffi. p quem mo-
dum aduenīūt iste relatiōes ⁊ distinguūt. Di-
co q debem⁹ imaginari. q in illo in quo sunt si
miles psone nullo modo distinguūt. ⁊ p̄mo est
imaginandū q p̄mo est fundamentū. deinde il
lud fundamentū itelligitur esse cuz aliquibus
posterioritatib⁹ distinctis. ex quo cū eis cōsti-
tuūtur. supponit distincta. ⁊ tunc aduenīunt re
lationes iste ⁊ distincte. vnde rōne fundamēti
nō essent distincte in psonis. ⁊ rōne pprietatū.
¶4a diffi. qz quicq̄d aduenit patri ex generati-
one filij habet a filio. si enī non eēt filius non ha
beret. ⁊ p ꝓns habet ab eo. sed has relationes
non habet nisi ex generatione filij. ꝓbo. qz nisi
pater generaret filiū nō assimilaretur filio nec di-
stingueret a filio. ergo hoc habet a filio ¶Dico
q aliud est habere aliquid ab alio. ⁊ aliud ē ha
bere aliquid p̄uio alio. similitudo enī non est a
distinctione. ⁊ tamē similitudo nunq̄ ē nisi pre
uia distinctione. Ita dico ꝟ. q pater sit similis
⁊ distinctus nō habet a filio. ⁊ tamē hoc nō ha
bet nisi p̄uio filio. relatio enī cōmunis non pu-
pullat ab essentia nisi filio p̄uio. ¶Sed diffi. est
si aliqua ista⁊ relationū sit in diuinis inter alia
p̄ter q̄ inter psonas. ¶Dico q non formalis. sed
bene fundamētalis. qz iter duo attributa ē di-
stinctio fundamētalis ⁊ equalitas ⁊ idēptitas
sed similitudo non. qz p̄mo diuersa sunt.

Distinctio. XXXII. Questio. I.

QIrca distinctio-
onem. xxxij. Quero de actiōe que ē
respectus. p̄mo Utruz in diuinis sit
aliqua actio de genere actiōis. q sic. Boetius
ait. deus est primū mouēs. mouere ē agere. er-
go ⁊c. ¶Cōtra. Nullū p̄dicatū est i deo forma
liter. ¶Hic sūt duo facienda. ¶Primuz ē videre
de quesito. ¶2m est quomodo huiusmodi actio
ponit in creaturis. ¶Quantum ad primū ē scien-
dum q actio est nomē cōuocum. accipitur enī
p̄mo p aliquo de genere sbe. et isto modo acci-
pit Aug⁹. 14. ō trini. vbi dicit q anima seip̄az
semp nouit. ⁊ exponit se semp scz habitualiter
qz semp habet eēntiā sibi p̄sentē qua potest se
noscere. Alia actio est de genere qualitatis. sic
itelligē ⁊ velle. Alia ē de genere relatiōis quā-
do scz accipitur p pductione actiua. pductio
autē tūc dicit talem actionē. Alia autē est que
est ppria de genere actōis sicut mouere. ¶Pri
mo modo ⁊ scdo mō nulli dubiū eē debet quin
sit in deo. est enī p̄mo modo. qz essentia ē p̄sens
intellectui. Est etiā scdo modo. qz ibi ē vere in
telligere ⁊ velle ſm rōnes formales ſm quas i
uenitur in creaturis. Iz ibi ppria nō sint qualī-
tates. Est etiā tertio mō. qz ibi est pductio acti
ua. scz generatio actiua ⁊ spiratio. Iz nō sint de
genere relatiōis non retinēt suas rōnes forma
les. ¶Totū ergo dubium stat in q̄rto mō Utz
actio ppria accepta que respicit passū ponat i
deo. ⁊ q̄tum ad hoc dico q non. qđ ꝓbo q̄dru
pliciter. ¶Primo. In quocūq̄ iuenit actio. in
isto modo iuenit passio siue pati. qz actio respi
cit passum. sed in deo non ē inuenire passionez
nec pati. g̃ i deo nō ē actio. ¶2o Patiēs in q̄tū
patiens dicit impfectionē. ergo deus non ē pa
tiens. sed vbicūq̄ est verū agens: ibi est verū
patiēs. ergo deus q̄tum ad intra non ē ppria
agēs. ¶3o. Ubicūq̄ ē actio ibi est receptio. sed
in deo non est receptio. ergo ⁊c. ¶4o Impossi-
bile est intelligere actionē ⁊ passionē ppria ac-
ceptas sine mutatiōe. si ergo esset in deo. eēt in
eo mutatio. sed illud ē impossibile. g̃ ipossibile

est q deus habeat in se actionem. ¶ Sz circa h instatur q̄drupliciter. ¶ Primo sic. Ubicunq; pncipiū pductiuū impmit aliquid i aliquo. ibi est vera actio. qz ppie actio non est nisi q̄dam impressio. sed i diuinis pater imprimit generationem passiuā sue essentie vel nature. ergo necessario ibi est actio. ¶ 2° Quādo aliquid posterius natura. habet aliq̄d ab alio q̄ sit illud. videtur habere p actionē de genere actiōis. sed filius est pus q̄ attributa cū sibi cōmunicētur ergo posteri⁹ habet a patre attributa q̄ sit. z p ꝯsequens in deo erit vere actio. ¶ 3° Impossibile ē aliquē agere nisi habeat actionē. sed deus agit extra. ergo habet actionē. Maior patet. pbo minorē. quia impossibile est deū pducere aliquid ad extra nisi agēdo. ¶ Eodez modo arguit de pductiōe ad intra. 4° Videtur eni q pductio z actio sint inseparabilia. sed pductio ē in deo. ergo z actio. maior apparet. quia si eēnt separabilia. deus i creaturis posset separe pductionem ab actione qđ videt inconueniēs ¶ Ad primū dico q lz esse fūdet generationē passiuā non tamē recipit. respectu autē receptiui ē pcise impressio z non respectu fundamenti. vnde fundamentū abstrahit a subiecto. recipiēs eni z receptū semp distinguūt realiter. non aūt fundamentū z qđ fundatur vt supius declaratuz est ¶ Ad 2m dico p idē q attributa non impmūtur essentie. h potius fundant in essentia. z ido nego maiorē. q̄tūcunq; fundamentū prius natura sit fundato. non tamē vt sic recipit illud. z p ꝯsequens sibi non impmitur ¶ Ad 3m dico q de⁹ quādo pducit angelū. nihil agit actione d qua est sermo. sed tm̄ pducit. nihil eni trāsmutat quādo pducit angelum. qz non ē ibi subiectum aliquod qđ se habeat nūc aliter q̄ prius. nec est aliquid cui impmatur. Si dicas saltem quādo deus creat animā est ibi actio qua trāsmutat corpus ¶ Dico q quādo deus animā pducit non agit in animā ista actione. sed solum pducit eam. agit autē in corpus sicut sol agit i aerem. nō autē in lucē. qz pducit eam. Vñ aliud est pduci z aliud pati. aer patitur z lux producitur ¶ Ad 4m dico q productio abstrahit. ab actione sed tamen licet sic abstrahat z p cōsequēs vnum possit sine alio repiri respectu tamen agentis creati nō pōt. qz formā nō potest pducere sepatam. sed tm̄ in materia. ¶ Sed h est diffi. Utrū actio sit aliquid absolutuz ¶ Dico q actio nō dicit aliq̄d absolutū. sed potius respectiuū. qđ ostēdo q̄drupliciter. ¶ Primo. qz absolutū nūq; q̄dditatiue diffinitur p aliud sed actio diffinitur p passum. ergo z ē ¶ 2° Omnis forma absoluta que ab agente naturali producitur in subiecto. actiōe de genere actiōis p ducit. si ergo actio esset forma absoluta. actiōe de genere actionis posset pduci. z sic actionis eēt actio ¶ 3°. quia quod est alicui⁹ vt fundamē ti z alterius vt terimini est respectus. actio est huiusmodi. ergo z ē. ¶ 4°. qz agēs in q̄tū agēs est ad aliquid. sed hoc sibi cōuenit nisi per actionem. ergo actio ē formaliter relatiua. ¶ Dico ergo q actio ē forma relatiua z respect⁹ extrinsecus aduenies z non intrinsec⁹. quia posito agente z passo. ex natura taliū extremoz̄ non oritur respect⁹ actiōis sicut patet. Sed adhuc cōtra cōclusionē pncipalez istius pties sunt duobia. ¶ Primū est. qz in diuinis ē receptio. ergo passio. similit generatio passiua. ergo z passio z p ꝯs actio. ¶ Dico q filiuz recipe ee a patre est filiū originari ab eo. non q aliq̄d sibi. impmat. sed q̄tum ad generationē passiuaz. h accipit passio equiuoce z impropie. qz omnis virtus pductiua dicit actiua. ido eius correlatiua dicitur passiua. ¶ 2m dubiū est. quare ita bene nō possunt esse actio et passio in deo sicut producto z pduci ¶ Dico q in nulla pductiōe alicuius subsistētis est ppie actio. quia actio nō est nisi quedam impressio. qđ repugnat subsistēti. angelus eni nulli imprimit. in deo aūt nihil pducit nisi subsistens. ¶ Apparet ergo q in deo respectu intrinsecoz non est nisi pducere et pduci. respectu aūt extrinsecozū ē pducere z pduci. z est ibi agere. qz deus infundit z impmit multa postq̄ pduxit. ¶ Qtum ad 2m pncipale videndū est p quem modū actio ista ponatur i creaturis. z ex hoc erit magis clarū qđ prius dictū est. Est autez sciendū q in pductione q̄dō agens creatū aliquid pducit necessario sūt tria absoluta z sex respectus. ¶ Exemplū In illumination aeris est ibi pmo lux solis que est pncipium pductiuū. z lux pducta que ē terminus pductionis. z aer q̄ est subiectū passiuum recipiens lucē que est effect⁹ pductus. z sic aer illuminatur. Sunt aūt inter tria absoluta sex respectus. qz quodlibet istoz cōparat p duplicē respectū ad alia duo. Nam lux solis habet i se respectū agentis z respectū pducētis. p respectū autē pducētis cōparat ad subiectū scz ad aerē pductum. scz ad lucem. In pncipio autē passiuo. s. in aere sūt duo alij respectus. scz respect⁹ patiētis. z p istum respicit agens. habet etiā respectum recipientis. z p istum respicit lucē tanq̄ causa materialis. Recipe eni vel respect⁹ receptionis q̄ est respectu formarū materialiū. ē habitudo cause materialis ad suum effectum. In termino autē scz in luce sunt etiā duo respectus. scz respectus pductionis passiue. z p istū respicit agens vt pncipium pductiuū. z etiam

respectus receptiōis ad recipiens et per istum respicit aerē vel subiectū recipiēs. sicut effect⁹ materialis causam suā saltē materialē in q̄. Ex q̄tuz ad istos respect⁹ oziunt alīq̄ dubia. Prī mū est ꝺ istoꝝ respectuū distinctiōe. ꝛ scōm ē ꝺ ipoꝝ ordine. ¶ Quātū ad primū ostendo ꝓmo q̄ isti distinguāt. ꝛ primo de agere ꝛ pati. ꝛ recipere ꝛ recipi. qꝛ si recipe esset agere ꝛ recipi pati. tūc omne receptiuū in q̄tū receptiuū ageret ꝛ sic ageret materia in pura potētia. cū sit receptiua potētie. ꝛ sūme eēt actua. Siliter forma eēt passiua. ꝛ tūc forma pateretur a materia. si militer si recipi esset agere. tunc forma ꝓducta ageret. ex eo q̄ recipetur. ꝛ sic sp ageret in materiam qꝺ est falsū. ¶ 2° ostendo q̄ agere ꝛ pati distinguūtur a ꝓducere ꝛ ꝓduci. qꝛ si nō: tunc sol agendo in aerē ꝓduceret euz. siliter ꝓducēdo lucem ageret in eam qꝺ ē falsū. nō enim aer fit a sole. sed patit. lux aūt fit et nō patitur. ¶ 3° ostēdo q̄ est distinctio iter recipe ꝛ recipi: ꝛ ꝓducere ꝛ ꝓduci. qꝛ si ratio tūc cum materia recipiat ipa ꝓduceret. sed cum forma semp recipiatur tunc semp generaret corrupto oī agēte. siliter nec recipi ē ꝓducere. qꝛ cum forma recipiatur i materia. tūc forma ꝓduceret materiam ꝛ causaret eam qꝺ ē falsū. tum qꝛ mīte sunt forme q̄ nō sūt actiue. similiter tūc materia causaretur a forma creata. ¶ 4° ostēdo quomodo distinguūtur. sicut eni declaratuz fuit supi⁹ distinctio respectuū ly sit ex rationib⁹ formalib⁹ eoꝝ. tñ nobis euidēter inotescit ex suis causis scz fundamēto ꝛ termino. vbi ergo alterū istorum variat vel ambo. ꝛcludit euidenter q̄ respect⁹ distinguūt. Ostendit ꝙ distinctio istoꝝ respectuū ex variatiōe fūdamētoꝝ ꝛ termioꝝ Nam alīq̄ istoꝝ pcise distinguūt ꝓpter distinctionē terminoꝝ. Aliqui ꝓpter fundamentoꝝ pcise. Aliqui ꝓpter vtrūq̄. Exemplū ꝓmi est. qꝛ in sole sunt duo respect⁹. s. p ducētis ad ꝓductū ꝛ agentis ad passū. isti oēs habēt idē fundamētū. sed termini sūt distincti qꝛ lux est termin⁹ vnius. ꝛ alteri⁹ aer. siliter in aere est respectus recipiēns ꝛ patiētis q̄ idem habēt fundamentū. ꝑ termini sunt diuersi scilz sol q̄ est termin⁹ passionis. ꝛ lux que ē termin⁹ receptionis. similiter lux habet respectū ꝓductionis passiue ꝛ receptionis passiue q̄ habent idem fundamentū. sed termini sunt diuersi. qꝛ sol vnius ꝛ aer alterius. Exemplū scōi ē. quia sol habet respectuz ad aerē in rōne mouētis. ꝛ lux habet respectū ad aerem in rōne recepti. et isti respectus nō distinguūtur in rōne termini. qꝛ termin⁹ omnino idē est. sed rōne fundamēti qꝛ sol est fundamentū vnius. ꝛ lux alterius. similiter est ꝺ alīs cōbinationib⁹. Exemplū tertij est. Nam sol respectuz habet ad aerem sicut agens ad passum. ꝛ lux ad solem sicut ꝓductū ad ꝓducens. Isti respectus distinguūt ex terminis. qꝛ aer est termin⁹ vnius et sol alteri⁹. similiter distinguūtur ex fundamētis. qꝛ sol ē fūdamentū vnius ꝛ lux alterius. Intelligēdum tamen q̄ duo istoꝝ respectuū sunt extrinsecus aduenientes scz respectus agētis et patientis. qꝛ positis extremis non oritur talis respectus inter ea. Alij autē sunt intrinsecus aduenientes sed duo eoꝝ in fieri tm̄. sicut ꝓducere ꝛ ꝓduci qꝛ stantib⁹ extremis in facto esse non semp ꝓducunt. Alij autē duo stant semp. s. recipere ꝛ recipi. ¶ Ex dis sequit 3ᵐ scz signum euidēs distinctionis istoꝝ. Quecūq̄ eni ita se habent q̄ vnuz pōt sine alio esse illa distinguūtur. sed ita se habēt isti respectus. nam stant recipere ꝛ recipi sine agere ꝛ pati. siliter recipere ꝛ recipi sine ꝓducere ꝛ ꝓduci. hoc ptz. qꝛ ꝓducere ꝛ ꝓduci solū ꝛsequuntur extrema in fieri. recipere autem ꝛ recipi solum cōsequuntur extrema in facto esse. Siliter ꝓducere et ꝓduci stant sine agere ꝛ pati ꝛ recipere ꝛ recipi. sicut patet i ꝓductione alicui⁹ subsistētis. qꝛ nihil recipit nec recipit nec aliquid agit vt patit. patet ergo distinctio. ¶ 2ᵐ dubium est de ordine istoꝝ respectuum. Et q̄tum ad hoc ꝺ ab aliq̄bus satis apparenter q̄ agere ꝛ pati pcedūt alios respect⁹ scz ꝓducere ꝛ ꝓduci recipe ꝛ recipi. quod ꝓbat sic. quādo alique cause ꝙcurrūt ad aliquē effectum. sicut in ꝓposito actiuū ꝛ passiuū. ꝑi oꝛ est habitatio causaꝝ ad inuicē q̄ alicui⁹ eaꝝ ad effectū. cum non causent effectū nisi vt ad inuicem ꝓporcionate. sed actiuū ꝛ passiuū respiciunt se ad inuicē ꝑ actionē ꝛ passionē vt efficiens materiam. sed ꝑ ꝓductionē ꝛ receptionez respiciunt effectū. ergo respectus agētis ꝛ patientis pcedunt alios ¶ Dicūt ergo isti q̄ respectus agētis ꝛ patiētis pcedunt sicut respectus mutui causaꝝ ad inuicē. ¶ 2° istos sequūtur respectus ꝓducētis ad ꝓductū. ¶ 3° receptionis actiue ꝛ passiue. Sed mihi apparet q̄ hoc non pōt stare. Nam agēs impossibile ē q̄ intelligatur in aliq̄d agere. nisi intelligāt in illud aliud imꝑmere. sed qꝺ imꝑmit ꝑius est ꝓductuz q̄z imꝑmat. ergo ꝛc. ¶ Dicunt ergo q̄tum ad istū ordinem tres cōclusiones ¶ Prima est q̄ respectus ꝓducētis ꝛ ꝓducti ꝑior est respectu agētis ad passum. ¶ 2ª. q̄ respectus recipiētis ꝛ recepti pcedunt agere ꝛ pati. ¶ 3ª est q̄ isti vltimi sūt. ¶ Primā cōclusionem ꝓbo. Quādocunq̄ alique relationes sunt intrinsecus aduenientes ꝛ alique extrinsecus. Prius pullulāt ille q̄ sūt intrinsecus aduenientes q̄z que sūt extrinsecus. sed agere ꝛ pati sunt respectus extrinsec⁹ adue

mentes. omnes alij potissime ꝓducere ⁊ ꝓduci sunt intrinsecus. ergo ꝓducere ⁊ ꝓduci ꝑce dũt naturaliter agere ⁊ pati ¶ Cõfirmatur. quia quãdo sũt alique relatiões vel cõpatiões quarũ vna potest esse sine alia ⁊ non ecõuerso. que potest esse sine alia est ꝑior. sed repugnat actioni ⁊ passioni esse sine ꝓductione. vt patuit ꝓa. non autẽ ecõuerso. vt patet i diuinis. ergo ⁊c. ¶ 2ª cõclusio scz ꝙ recipe ⁊ recipi sint ꝑius ꝙ̃ agere ⁊ pati. ꝓbatur sic. ¶ Nullum agẽs agit aliquid in aliquo nisi qz aliquid imꝑmit in illõ imꝑimi aũt est recipi. sed ꝑius recipit ꝙ̃ subiectum trãsmutetur. ergo ⁊c. ¶ 3ª cõclusio ꝙ. s. actio ⁊ passio ꝑsupponãt naturaliter oẽs istos. ꝓbatur ꝑ hoc ꝙ omnes alij sunt itrinsecus aduenientes. ergo necessario isti respectus ꝑsupponuntur ¶ Dico igit ꝙ imaginanda sunt tria signa. in ꝑimo signo est respectus ꝓductionis. Sol enĩ in ꝑmo radiũ ꝓducit. in scõo est respectus receptiõis qui ꝑsupponit ꝑimũ. in tertio autẽ resultat agere ⁊ pati. ¶ Sz adhuc sũt due diffi. circa istam materiã. ¶ ꝓma est. Utrum actio trãsiẽs sit in diuinis. ¶ Dico ꝙ actio trãsiens ꝓꝑie dicitr illa que termiat ad aliquod extrinsecum. ⁊ qz extrinsecũ est duplex vel subiectũ vel ꝓductuz. hinc est ꝙ actio trãsiens cõsueuit dupliciter accipi. ꝑmo vt respicit passiuz ⁊ vt sic est actio de genere actiõis. ⁊ isto modo loquẽdo de actione oportet dicere sicut dictuz est ꝑus de actiõe de genere actionis. talis autẽ actio non est in deo ad intra. qz ibi non est passum. nec ad extra ita ꝙ ipa sit formalit in deo. sed potest dici ō deo ⁊ deus potest dici genus tali actione denoiatione extrinseca. ¶ Si aũt loquamur de actione scõo modo. sic dico ꝙ respectu extrinsecorũ non est actio in deo formaliter. qz nulla relatio ẽ formaliter in deo actualis qua dicat ad creaturã. si autem loquamur de actione ista nõ respectu extrinsecoruz sed itrinsecorũ sic dico ꝙ est in deo respectus ꝓductionis actiue ⁊ generatiõis ⁊ spiratiõis ⁊ hoc formaliter. sed ista ꝓductio nõ dicitur actio trãsiens. qz solum accipitur actio trãsiens ꝓ actione de genere actionis. ¶ 2ª diffi. est de ista actione de genere actiõis. in quo sit sicut i subiecto. ¶ Dicunt aliqui ꝙ ẽ in motu. qz nõ cõuenit agere ⁊ pati nisi ꝑ motum. ¶ Sed illud non põt stare. ¶ ꝓmo. qz sol agit in aerẽ ipm illuminãdo sine motu. ¶ 2º. qz deus agit in animaz in ipa gratiã infundẽdo ⁊ sine motu. ¶ 3º. quia volũtas subito in se agit sine motu. similiter intellectus agens. ¶ 4º. qz actio ⁊ passio eẽnt posterioza motu in quo fundant. ⁊ tũc in ꝙ̃tũ moues non esset agẽs. nec mouere agere. nec moueri pati. ¶ Ideo dicũt aliqui ꝙ actio ⁊ passio fundãtur imediate in passo. ⁊ nõ in motu ¶ Sz nec istud stare potest. ¶ ꝓmo. qz agens refertur ad passum in ꝙ̃tum agens relatiõe formaliter insistẽte. qz relatio non dat suuz esse formale nisi in fundamẽto. sed talis respect⁹ non põt esse nisi de genere actionis. vt patet inductiue cuz sit extrinsec⁹. ¶ 2º. In eo est formaliter actio in quo est potentia ad illum actum. sed in agente est actiuitas que est potẽtia ad agendũ ergo ⁊ ipm agere. ¶ 3º. qz omnis forma suum effectũ formalẽ ponit in subiecto in quo est. sed effect⁹ formalis relationis est referre subiectũ vl relatiuũ. cum ergo actio ⁊ passio sint respectus oppositi. refertur passuz ad scipm relationib⁹ oppositis. ¶ 3º. qz omnis forma denominat suum subiectuz in quo est. vel illud suppositũ in quo habet esse. sed actio nõ denomiat patiens. sed solum agens. ergo ⁊c. Ideo dico ꝙ sicut ꝓductio actiua est in ꝓducente. ⁊ ꝓductio passiua in ꝓducto. sic actio in agente ⁊ passio i patiente. ¶ Sed cõtra istã ꝯclusionem instat ꝙdruplit. citer. ¶ ꝓmo sic. qz tunc nullũ agens posset de nouo agere sine sui mutatiõe. actionẽ scz nouã formã realem recipiẽdo. ⁊ sic deus in creatiõe mundi fuisset mutatus. ¶ 2º. quia omne agens ꝙ̃uis non ꝓhicum agendo pateretur. dũ actio de nouo sibi imꝑimeretur. ¶ 3º. qz cum omnis respectus causetur a suo termino vt ꝑius dictum est. ⁊ actio terminet ad passuz. sic agens actio est in ꝓducente. ⁊ passio in ꝓducto. sicut agens in passum. ¶ 4º. qz tunc talis actio non eẽt transiens. sed imanens quod non cõuenit actioni de genere actiõis vt ꝑius dictum est. ¶ Ad ꝑimuz dico ꝙ nullum agens potest agere noua actione sibi formaliter insistente ꝙn mutetur. deus autez non agit noua actione scz formali. sed fundamẽtali que est eterna. Et si dicas ꝙ nunc agit ⁊ non ꝑus. Dico ꝙ hoc est denominatiõe extrinseca a relatione que est creatura. ¶ Ad 2m dico ꝙ sicut actionis nõ est actio nec passionis est passio. ita nec actionis est passio formaliter. nec imꝑessionis imꝑessio. sed ipa actio ẽ formaliter imꝑessio. si autem ꝫ non potest intelligi. oportet cõcedere ꝙ semp agens creatũ patit. nõ tamẽ phisica passione. ¶ Ad 3m dico ꝙ si concedat imꝑessio esse in respectu actionis aduenientis. tunc agẽs inꝑmit in passum formã absolutã. ⁊ respectum passionis ꝑ modũ termini. non tamen patiẽs i agens nisi respectũ actiõis. ⁊ illa actio esset mere thafozica solum. ¶ Ad 4m dico ꝙ non ōz actio imanens. eo ꝙ sit formaliter in agẽte. sed quia non trãsit terminatiue in aliquid extrinsecũ. sicut actio de genere actiõis est trãsiens in aliqd non ergo ẽ imaginãda hec trãsitio formalis. qz quoddã accñs ẽ. accñtia aũt nõ migrant. sed ẽ

dm̃ trāsitio terminatiua. ¶ Ad argumētū ptz.

Questio. II.

Utrum in diuinis sint actiões imanentes. ꝙ non. qz ibi nō ē passio. ergo nec actio. ¶ Cōtra. In diuinis sūt intellige re ⁊ velle. ergo ⁊c. ¶ Hic ꝓmo videndū est quid ē actio imanēs. ¶ 2° de quesito. ¶ Circa quod ad ꝑmittunt ꝓmo q̄ttuor ꝓambula. deinde ad articulū. ¶ Primū ꝓambulū est ꝙ aliqui distinguētes de actione. dicūt ꝙ est quedā actio abiciens. eo ꝙ abicit ꝑfectionem aliquā a subiecto. sicut calefactio abicit frigiditatem ab aq̄ ei cōnaturalem. ¶ Alia vero actio est que dicit sal° ⁊ ꝑfectio ꝑ quā subiectum ꝑficitur ⁊ nihil ei tollitur. ⁊ talis est visio ⁊ hutusmodi. ¶ 2m ꝓambulum est. ꝙ quedaz est actio de genere q̄litatis. sicut intellectio. ⁊ quedā de genere actionis sicut imꝑssio alicui° forme ¶ 3m ꝙ est quedā actio de genere relatiōis. sicut dicere ſpirare et ꝓducere. ¶ 4m est. ꝙ quedā actiones sunt imanentes. sicut intelligere ⁊ velle. quedā trāseuntes sicut imꝑimere ⁊ creare. Circa quod ad distinctionem istoꝝ duoꝝ scz imanētis ⁊ transeūtis sunt q̄ttuor opiniones ¶ Prima ꝙ actio imanens est que denomiat patiēs ꝑ moduz agētis ⁊ agens ꝑ moduz patiētis. sicut est intelligere quod ē pati ⁊ intelligi qđ est agere. ¶ Actio autem trāsiens denominat agens ꝑ modū agētis ⁊ passū ꝑ modū patiētis. sicut calefacere ignez calefieri aquam ¶ 2° fuit opinatū ꝙ actiones imanentes sunt ille que sūt formaliter in agēte. sicut intelligere in intellectu. velle in volūtate. Sed trāseuntes sunt ille que trāseunt in exteriorem materiā. sicut secare ⁊ vrere. ¶ 3° fuit opinatum ꝙ actiones trāseuntes sūt que terminātur ad aliquod ꝓductum extra. sicut creatio et generatio. Actiones vo imanentes sunt q̄ nō terminant ad aliquod ꝓductū extra. sicut intelligere et velle. ¶ 4°. qz actiones imanētes sunt que habēt esse ꝑmanēs. ⁊ non in fluxu. sic operationes vitales. Trāseuntes autē que habēt esse in fluxu. sicut mutatiões naturales vt albificatio ⁊ denigratio. ⁊ multa talia. ¶ Prima opinio non valet. Nam distinctio istarū actionuz nō est gramaticalis. sed methaphisica. ꝫ dato ꝙ sit gramaticalis. arguo contra eā gramatice In gramatica sūt q̄ttuor verba neutropassiua scz exulo. vapulo. veneo. fio. ista vt patz denominant actiue. ergo sunt actiões imanētes. certum est ꝙ falsuz est. ergo hoc non sufficit. scz ꝙ sunt passiua ⁊ denominēt actiue. qz neutropassiua vtrūq; habēt. ⁊ tamē non significāt actiones imanētes. ¶ 2a etiā nō valet. ꝓmo qz actus beatificus a deo totaliter infusus vt nūc supponitur. est formaliter in intellectu possibili. q̄ tamen eum non causat. sed ꝓcise recipit. ergo ⁊c. ¶ Ꝓ. primus actus potētie angelice quem ponunt a deo creatū non fuit actio trāsiens. similiter si deus causaret in nobis actū volēdi vel intelligēdi eiusdē rōnis cum illis quos nūc habemus. ꝙstat ꝙ nō sunt imanētes. ergo ⁊c. tamē non sunt in agente. ¶ 3a etiā non potest stare. qz sicut ꝓductio semꝑ terminat ad ꝓductū et nō ad passum. ita actio ad passum ⁊ non ꝓductuz Similiter sciētia ⁊ sapia ita parū terminat ad aliquod ꝓductum sicut intelligere. ergo erunt actiones imanētes quod est falsū. Si dicas ꝙ actiones trāseuntes habēt terminare extra. nō autez imanentes. ¶ Istud non valet. qz quādo angel° mouet se. ista actio dicitur trāsiens. ⁊ tamen non terminat ad aliquid extra angeluz. ꝫ ꝓcise ad angelum. ¶ Si aūt dicas ꝙ oportet ꝙ terminent ad aliq̄d extrinsecū ꝓductuz. intelligere eni ⁊ velle non sic. ⁊ ideo sunt actiones imanētes. ¶ Cōtra. citharizare vel equitare nō terminant ad extrinsecū ꝓductum. ⁊ tamē nō sunt actiones imanentes. ¶ Ꝓ. Respect° actionis de genere actionis nunq̄ terminat ad ꝓductum. sed ad passum. ergo nunq̄ esset actio trāsiens. ¶ 4a etiam non pōt stare. quia actio q̄ deus animā illuminat est ꝑmanens ⁊ nō trāsiens. similiter opationes multe vitales sūt que raptim trāseunt ⁊ non ꝑmanent. ⁊ tamen dicūtur esse actiones imanētes. sicut videre ⁊ audire ⁊ intelligere ⁊ velle. ⁊ multa de numero istorum. ¶ Dico igit ꝙ actiones imanētes vniuersaliter sūt ille que nō respiciūt aliquē terminuz de se. ille autē dicūtur trāseuntes. que ex se aliquē terminū respiciūt. non ꝙ trāseāt nisi terminatiue intelligēdo. ¶ Sed ꝓtra hoc instat quadrupliciter. ¶ Primo. qz nulla qualitas. nec aliquod absolutū respicit ex se terminū. et tamen non omnes qualitates sunt imanentes. similit velle respicit bonū scz obiectū ꝑ termio. ergo est actio trāsiens. ¶ 2°. quia intelligere respicit subiectum vt recipiens. s. intellectū possibilem ¶ 3°. qz motus ex rōne sua formali non respicit subiectuz. qz potest intelligi sine subiecto. ¶ 4° qz tunc actio fundamentalis non erit trāsiens ¶ Circa quod ad primū dico ꝙ sole qualitates que sunt actus scōi dicunt esse actiones. ille autem qualitates que sūt actus scōi ⁊ nullū terminuz respiciūt. ille in quā sūt actiones imanētes. vel le autē dicit actū scōm. non autē respicit terminum. ⁊ ideo nō dicit actio trāsiens. ¶ Ad illud quod dicit ꝙ velle respicit bonum vt obiectū. Dico ꝙ non respicit bonum vt ꝓductum. nec vt passum. omnis autē actio transiens respicit altero istoꝝ modoꝝ ꝓprie autē non respicit nisi passum. ¶ Ad 2m dico ꝙ intelligē ex rōne sua

formali non habet respectū ad subiectuz. actio vero ꝓm rōnem suaz formalē respicit terminū similiter nec velle nec itelligere respiciūt ex ratione formali eorū subiectuz. sed ex ꝓñti. ¶ Ad 3m ō motu. dico q̄ motus non est actio nec passio. formaliter loquēdo. ⁊ ideo dato q̄ possit itelligi sine subiecto. tamen non seq̄tur q̄ actio possit intelligi sine termio. quia ex rōne sua ipsum respicit. Si dicas q̄ motus videt necessario respicere terminū ad quē. ¶ Dico q̄ actio ō genere actiōis ⁊ actio transiēs. respiciūt ex ratione sua formali passum. ⁊ non ꝓductū. ideo non valet. ¶ Ad 4m de actione fundamentali. dico q̄ lz non respiciat terminū formalē actualiter existētez. tñ respicit aliquod passum. sicut illuminatiuitas respicit illuminabile. ⁊ sic ō alijs sicut creatiuitas creabile ¶ Sciendum ergo ad noticiam istarū actionū imanētiū. q̄ earū sunt q̄ttuoꝛ ꝓprietates ¶ Prima est q̄ actus imanētes non sunt nisi in potentijs obiectiuis. qz potentie non obiectiue sunt causatiue p actiones suas illoꝝ quoꝝ sunt potentie. ⁊ per ꝓñs actiones ipaꝝ habet terminos. ⁊ ita sūt trāseūtes ¶ Potentie autē obiectiue lz sint etiaz causatiue tamē termino creatiōis cōuenit nomē actionis ⁊ sibi non cōuenit terminū respicere. ¶ 2a. quia actiones imanētes sunt actiones vitales. quia omnes potentie obiectiue sunt vitales. Non vitalis eni potentia non requirit obiectū. sicut calefactiua. sed potentiaꝝ vitaliū sunt semper actus vitales. ergo ⁊c. ¶ 3o. qz actiōes imanentes non sūt ꝓductiue alicuiꝰ termini. qz ipe sūt fines. non essent autez fines si essent ꝓductiue. ¶ 4o. qz iste actiones ꝓductiue sunt obiectoꝝ ineſſe ꝓm quid. vt in esse volito ⁊ esse itellecto. lz non ineſſe reali. ¶ Vtrum ad 2m principale. Utrum in deo sint. ꝓbatet q̄d sit dicendū. Certum est eni q̄ deꝰ ē intelligens ⁊ volens. intelligere autem ⁊ velle sunt opationes imanentes. ergo in deo iste opationes sunt. non solum ad intra. sed etiam ad extra. // Questio. III

UTrum pater et filius diligāt se spūsancto. q̄ nō. qz pater diligit se amore qui est formaliter in eo. sed spūssanctus nō est formaliter in patre. ergo ⁊c. ¶ In oppositum est sentētia Ricardi ⁊ Augl. ¶ Hic ꝓmo videndum ē q̄ diligere aliquo accipit q̄druplicit. vl sicut potētia opante. s. volūtate. vel habitu pficiente ⁊ charitate. vel sicut actu imanēte. s. dilectione. vel sicut obiecto termināte. s. ipo fine ¶ Primo mō pater ⁊ filiꝰ se diligūt voluntate ieis formalit existente. ¶ 2o modo charitate ¶ 3o modo suo actu volēdi. ¶ 4o modo ipa essentia Dicunt ergo aliqui q̄ spūssanctus nullo istoꝝ fit illud quo se diligunt. hinc est q̄ ꝓpositio nō est ꝓcedenda. Unde dicunt q̄ Aug. reuocauit eam in suo simili dicens. q̄ pater nō est sapiēs sapientia genita 7o ō trini. ¶ Cōtra illō arguo q̄druplicit. ¶ Primo sic. 15. de trini. dicit expse q̄ spūssanctus est quo diligunt se pater et filius. Unde ex quo hoc dicit i. 15. pus nō videtur reuocasse. ¶ 2o. qz Ricar. de trini. illud exintentione determinat. ¶ 3o. qz illa est vox cōmunis sanctoꝝ. ¶ 4o. qz illud eccl̄ia cantat ⁊ vnū sitas doct. cōcedit. ¶ Suppositio igit q̄ pater et filius diligant se spūsancto. inq̄rendū est quali ter hoc possit intelligi. Et q̄ttū ad hoc ꝓmissis opinionibꝰ. dico q̄ttuoꝛ cōclusiones. ¶ Prima q̄ illa locutio non est psonalis. sed essentialis. qz cōuenit tribus. pater eni ⁊ filius ⁊ spūssanctꝰ diligūt se spūsancto. qz eodem amore omnino diligunt se ⁊ etiam creaturā. Omnia autē que ꝓueniunt tribus. et in respectu ad creaturā sūt essentialia. ergo ⁊c. ¶ 2a cōclusio. q̄ ista locutio non est formalis. sed idēptica. qz amor quo pater ⁊ filius diligunt se. non pōt ee spūssanctus formaliter. sed solum idēptice Nam illud qō ē in parte formaliter. non potest ee idez formaliter spūssanctꝰ. ¶ 3a cōclusio. q̄ illa locutio non ē ꝓpria. sed apꝛopꝛiata. qz omne illud quo diligunt se pater ⁊ filius. est idēptice idē patri et filio. sicut spūsancto. cum sit amor. qui ē essentialis ⁊ eque idem tribus ⁊ cuilibet pſone. ⁊ per ꝓñs cōmune ⁊ non ꝓprium. apꝛopꝛiat autem spūsancto sicut alia ad amorē ptinentia. ¶ 4a cōclusio est. q̄ pater ⁊ filius non diligūt se spūsancto sicut essentia. qz essentia nulli apꝛopꝛiatur. nec sicut volūtate. qz tunc haberēt volūtatem a spūsancto. nec sicut habitu. qz tūc haberēt charitatem a spūsancto. sed sicut in actu. qz diligere ē actus volēdi. ⁊ iste eis cōuenit a spūsancto apꝛopꝛiate loquēdo. ¶ Contra istas cōclusiones instatur. ¶ Primo sic. Apꝛopꝛiatus inq̄tum apꝛopꝛiatū non est essentiale. sed psonale. cum ergo amor sit apꝛopꝛiatꝰ spūsancto in ista locutione nō erit eētialis. sed psonalis ¶ 2o. qz amor est idem verbo sicut spūsācto. ¶ 3o quia ita apꝛopꝛiatur volūtas vl bonitas spūsancto sicut amor. potest ergo pater ⁊ filiꝰ dici boni spūsancto sicut diligentes. ⁊ similit de charitate. ¶ 4o. qz nō videtur q̄ verificet ex apꝛopꝛiatiōe. qz apꝛopꝛiatum ꝑdicatur de illo cui apꝛopꝛiatur hic est econuerso. ¶ Dico ad ista. ¶ Ad primuz q̄ apꝛopꝛiatū est essentiale. sed tamen p actum intellectus nostri. apꝛopꝛiat ⁊ fit psonale. dum attribuit illud pſone vni. sed tamē ita bñ habet oꝛtum ex natura rei. ⁊ ideo lz quātū ad motū itelligendi quē nūc habemus. dicamus q̄ sit ps-

nalis.tamē ꝯtum ad rem significatā ē essentialis.¶Ad 2m dico q ꝯtum est ad veritatē ꝓpositionis que accipit ex idēptitate in re ita esset vera.pater diligit se verbo.sicut spūsancto.tamen non ꝯtum est ex appropriatiōe.actus enī amoris non appropriat verbo.sed spūisancto.¶Ad 3m dico q aliqua sunt que appropriantur spūisancto ex modo sue emanationis siue ꝓductionis passiue.aliqua ex mō sue emanationis siue ꝓductionis actiue.¶Dico ꝺ q ꝯtū ad verificationē talis ꝓpositiōis.nō sufficit talis appropriatio que fit ex modo sue ꝓductiōis actiue.sed ꝑcise illa que fit ex modo sue emanationis passiue.⁊ nihil isto modo.spūisācto appropriatur enī actus volēdi qui est aptꝰ natꝰ spirari.ꝓductio autē spūssancti est spiratio passiua¶Sed ꝯtra.Amor i diuinis est essentialis.sed essentiali repugnat spirari.ergo ⁊c.¶Dico q amor in diuinis repugnat spirari in ꝯtū amor infinitus est.nō tamen in ꝯtuz amor est.⁊ quia amori vt sic non repugnat.hinc est q appropriatio facta est bona.¶Ad 4m dico q aliquādo essentiale appropriat ꝓsonali.sicut dicim9 spūssanctus est charitas.aliquando ꝓsonale appropriat essentiali eo modo quo dicit Anſ.q verbum est actus intelligēdi.¶Dico ergo q i ista locutione nihil appropriat spūisancto.sed spūssanctus appropriat amori ⁊ dilectiōi.Est ergo sensus ꝓpositiōis q pater ⁊ filiꝰ diligunt se spirituſancto.hoc est dilectiōe cui appropriat spirituſsanctus.¶Ad argumentū patet.

Questio. IIII

Vtrum pater sit sapiēs sapia genita.q sic.Aug.videt dicere.6o.de trini.s.q pater est sapiens sapiētia quaz genuit.¶Cōtra.Idē Augꝰ 7o eiusdē libri dicit exp̄sse q non sit vez.¶Hic p̄mittūtur q̄ttuor p̄ambula.¶Primū est q pater ⁊ filius sapiūt eadē penitus sapia.qz sicut in patre ⁊ filio ē eadē essentia.ita in patre ⁊ filio est eadē penitus sapiētia qua sūt sapiētes.¶2o.qz si alia sapia esset patris ⁊ alia filij.tūc neutra diceret ꝓfectionē simpliciter.qz non esset in supposito ꝓfectissimo.vt si diceret.tūc supposito ꝓfectissimo aliqua perfectio simpliciter deficeret.¶2m p̄ambulū ē q accipiēdo sapientiaz illam p̄m se.qua vtraq; ꝓsona est sapiens.⁊ etiam tota trinitas ip̄a est ignita.quia illud quod p̄uenit actū generādi i diuinis est genitū.sapiētia autez cum sit ꝓfectio essentialis.p̄uenit generationē actiuaz que est ꝓprietas ꝓsonalis.eo mō quo ꝓsonalia p̄ueniuntur ab essentialib9 p̄m Ꝑyo.in ca9 de vnica ⁊ distincta theologia.¶Item omne genitū ē realiter a generāte distinctū.ꝺ sapia ē indistincta a p̄re.ꝺ ⁊c.¶3m est q sapia vt in ꝓsona patris ē ꝓncipiū q̄ generatiōis.ad ꝓductionez verbi pfectissimi ꝓcurrit non solū potētia.ꝺ etiaz habitus ꝓfectissimus illi9 obiecti.sapientia autez est huiusmodi.ergo ⁊c.¶4m p̄ambulum ē q illa sapia vt in ꝓsona verbi.est genita vt quo.qz quicq̄d habet verbū.est ei datum p generatiōnē.vt habetur.15o.de trini.Item nulli dubiū est q̄n sibi sit a patre cōicata sicut alia.ergo ⁊c.¶Istis p̄missis dicunt aliqui ad q̄stionē q illa ꝓpositio non ē ꝓcedēda.Iz enī Augꝰ.6o.d trī.eam dicat.tamē 7o eam retractat dicēs.q pater non est sapiēs sapiētia quā genuit.ꝓbatio autē sua videt talis.p̄ri idez est esse ⁊ sapē.sed pater non ē essentia quaz genuit.ergo nō sapit sapia quā genuit.Ꝺz illud non videt ꝓbabile q i tā solēni libro ita imediate sibi ꝓtradixerit Idcirco ad euitandū istam cōtradictionē.ponō q̄ttuor ꝓclusiones.¶Prima ē q p̄ ē sapiēs sapia genita in sensu cōpositiōis.qz q̄cq̄d est i patre.totū est ingenitū vt in eo.cum ꝑm Aug.pater habeat oia a se.¶2a cōclusio ē.q pater ē sapiēs sapientia genita in sensu diuisiōis.accipiendo genitum vt quo vel vt cōicatum.qz ea dem numero sapia q̄ filiꝰ sapit pater sapit.ꝺ sapientia qua sapit filius ē genita.ergo ⁊c ¶3a cōclusio est.q filiꝰ ē sapiēs sapiētia ingenita i sensu diuisionis.qz eadē sapia numero q̄ filius sapit ⁊ p̄r.p̄r autē sapit sapia ingenita.ꝺ sapiētia filij est illa que est ingenita.¶4a cōclusio est q.filius est sapiens sapia genita i sensu cōpositiōnis.qz q̄cq̄d est in ꝟbo vt ē in eo qui est sensus cōpositiōis.ē p generationē cōicatū.⁊ oñe tale est genitū vt quo.cum generatio ad oia que sūt in ꝟbo.terminet ꝑmario vel scōario.¶Cōtra istas ꝓclusiones instat q̄druplicit.¶Primo qz si sapia vt in p̄re est ingenita.cum pater non sit formaliter sapiens nisi sapiētia que ē in eo formaliter.ergo nunq; erit sapiens nisi sapia ingenita.¶2o qz genitū ⁊ ingenitū sunt extrema cōtradictionis.aut saltē non genituz.sed talia eidem ꝓuenire nō possunt.vt sc; pater sit simul sapiens sapiētia genita ⁊ ingenita.¶3o sic Naz si filius esset sapiens sapientia ingenita.esset sapiens sapiētia p generationē non cōicatam.et sic eēt sapiēs a se ꝫ Aug.vbi supra.¶4o.qz si filius nō est sapiēs nisi p illo signo oriḡnis ꝓ quo est.cū sape ꝑsupponit esse.p illo aūt signo p quo filius est.est sapia eiꝰ genita.sicut p illo signo p quo p̄r p̄cedit ē ingenita.ergo filiꝰ non erit sapiēs nisi sapia genita.nec pater nisi ingenita.¶Ad primū dico q nūq; p̄r est sapiens nisi sapia ingenita.ꝺ illa eadē in filio ē genita.Et quādo dicit q non ē sapiens nisi sapia vt est in eo formaliter.illō est vez.qz illa reduplicatio est nota sensus cōpositionis qui ꝓceditur ē verus

tamē in sensu diuisionis ipe est sapiēs illa sapientia que ē in alio formaliter .sic corp⁹ xp̄i i pixide vulnerat simplr.qz idem ē cū eo qđ vulnerat in cruce. ¶Ad 2m dico q ee genitū vno modo z ingenitū alio mō nō ꝯdicūt .sicut hic i sensu cōpositōis ingenitū.z in sensu diuisionis geniti.sicut possibile ē ridētē flere in sensu diuisionis.z ipossibile est in sensu cōpositionis. ¶Ad 3m dico q filius nō ē sapiēs nisi a patre. z ppt hoc nō ē sapiēs nisi sapiētia genita in sensu cōpositionis itelligēdo .nō autē est sapiēs sapia i genita nisi in sensu diuisionis.sicut ptz ō corpe xp̄i ¶Ad 4m dico q p illo signo p quo filius ē sapiens.sapientia illa est genita.z hoc in sensu cōpositiōis.sed eadē p alio signo fuit ingenita z illud est in sensu diuisionis filiū esse sapientē sapia ingenita scz illa sapia que est de se ingenita.aut saltem in patre ¶Sed hic sunt aliq̄ diffi. ¶Prima est q̄d intelligimus i ppōsito p sensū cōpositionis z diuisionis. ¶Dico q sicut albū pōt esse nigrū in sensu diuisionis .qz subiectuz qđ est album.pt trāsire ad nigredinē .nō tamē in sensu cōpositiōis.qz tunc ꝯtraria simul eēnt ita pater est sapiēs sapientia genita.qz sua sapientia qua est formaliter sapiens .ē alicubi genita.z non in sensu cōpositiōis.qz tūc in eo eēt sapientia cū generatiōe passiua. ¶3a diffi.est. cuz ppositio que soluz i sensu diuisionis ꝯceditur simpliciter negat .sicut cum dicit .deus in celo punit homies.quare Aug⁹ concedit simplr 6o de trini.q pater est sapiēs sapia genita. vel sapientia quā genuit.cuz vt dictum ē. non verificetur nisi in sensu diuisionis. ¶Dico q Aug⁹ i telligit sic.lz non ita exp̄sserit. Unde ppositio non est simpliciter ꝯcedenda nisi cū determiatione que dat intelligere sensū diuisionis.l.s. pater est sapiēs sapientia genita.i. illa sapia q̄ est formaliter sapiēs pater.ē in filio genita ¶3a diffi.est.quō debeat solui ratio Aug.s.q cū eodē pater sit z sapiat.z sic si sapiat sapientia genita erit essentia genita. ¶Dico q vtraq̄ est vera i sensu diuisionis.sicut eni pater sapit sapientia q̄ est genita.non tamē ꝟbo vel sapiētia genita inq̄tum genita .qz ibi est sensus cōpositionis. sic pater habet esse essentia que est cōmunicata filio.non tamē habet esse p filiū . vel illa eēntia inq̄tum ē cōmunicata. verūtamē vna est plus verisimilis q̄ alia ppter apropriationē. ¶4a diffi.est si spūssanct⁹ habet esse sapiēs sapia genita. ¶Dico q i sensu diuisionis sic. qz sapia q̄ forma ē sapiēs.ē illa q̄ est genita . tamē in sensu cōpositionis nō.sed potiꝰ sapia spirata. ¶Sed adhuc remanet diffi.si deus est sapiens sapientia creata in sensu diuisiōis ¶Potest dici q nō quia illa sapiētia qua deus est sapiens non est in creatura. ¶Cōtra. Nam ratio formalis sapientie est vna in deo z in creatura. z sic ratio formalis qua deꝰ est sapiens erit creata. ¶Potest dici q accipiēdo rōnem formalē sub illa pcisione qua est vna in deo z in creatura nō creatur. Sed est ne ratio formalis qua deus est sapiēs in creatura. ¶Dico q nō eēt magnū inconueniens dicere q sic.sed inconueniens esset dicere q illa eadē omnimoda vnitate sicut est in pfe z filio.qz vnitate numerali z cū hecceitate.ē nō sic in deo z creatura. ¶2a diffi.ē de implicatiōe q ē i ppositiōe.qz nō videt q pl⁹ possit dici sapia genita q̄ eēntia. Dico q ꝟ faciunt duo.s. non equalis abstractio essentie z sapie. z inequalis apropriatio ¶Ad argumētū in pncipio patet.

Questio. V.

Utrum pater z filius et spūssanctus dicant verbo .q non.qz solus pater generat.sed generare i diuinis idez est q dicere.ergo z.c̄. ¶Contra Anſ. in monolo. demōstrat opositū. ¶Hic primo pmittunt q̄tuor pambula. ¶Primū est q dicere accipit duplicr. ter.s.essentialiter. z isto mō accipit Aug. q pater seipm dicit. ¶Alio mō accipit pſonalit .sic cum dr.pater dicit aliū. hoc ē generat. ¶Istam eq̄uocationē exp̄sse ponit Anſ. i monolo. ¶2m pambulū est.q hic nō accipitur dicere pſonaliter.sed essentialit.qz nullū pſonale est cōmune trib⁹.lz duob⁹.s.patri z filio sit vna relatio cōmunis.ꝯceditur autē q pater z filiꝰ et spūssanctus dicāt verbo. ¶3m est.q verbo non accipit ꝟ fm pprietatē.sed fm apropriationem.qz lz pater in diuinis aliquid opetur verbo sumpto fm suā pprietatē.quia dat ei vim opatiuā.ta. mē spūssanctꝰ verbo nihil opatur sumpto fm suam pprietatē. quia spūssanctus verbo nihil dat. ¶4m ē.q illa pdicatio videatur verificari tm idēptice.tamē cum dictione hic accepta p intellectiōe nullo mō possunt diuine persone formaliter itelligere tali dictione que sit formaliter verbū. Potest tn̄ verificari pdicatio q intelligāt ꝟbo.ꝟ est intellectiōe cui apropriat ꝟbus vel ecōuerso ¶Istis pmissis pono q̄tuor ꝯclusiones. ¶Prima est.q deꝰ pr̄ solus in diuis dicē verbū.accipiēdo dicē pſonaliter . qz illud dicē est p modum intellectꝰ pducere. z illud non cōuenit nisi patri. ¶2a conclusio est.q pater et filius z spūssanctus dicunt verbū .accipiendo dicere eēntialit .qz isto mō dictio essentialis non potest accipi nisi p actuali noticia.qua quidez noticia tres pſone actualit intelligunt verbuz z similit creaturā. ¶3a cōclusio ē.q pater z filius z spūssanctꝰ non dicūt verbo.accipiēdo dicere pſonalit.qz cuicū q̄ repugnat supius z inferiꝰ ꝟ generare ē supⁱ⁰ ad dicere z ideo cū repugnet

spirituſancto generare. repugnabit et dicere. ¶ 4ª ꝯcluſio eſt. q̄ pater ⁊ filius ⁊ spūſſanctus dicūt verbo. accipiendo tam verbuz q̄ dicere eſſentialiter. qz dicunt hoc eſt intelligūt. verbo hoc eſt actuali noticia. ſicut pducens ſua pductione pducit in ārto mō dicēdi p ſe vt patz. et ideo hoc ꝟbuz ſupponit pactu itelligēdi ſic̄ p ſuo apꝛopꝛiato ex mō ſue emanatiōis. ¶ Sz h̄ occurrūt ārtuoꝛ diffi. ¶ Pꝛima ē. qz pater in diuinis nō videt vnus ꝟbo. nec ſapiēs ꝟbo. cuz tamē vnitas ⁊ ſapiēcia ꝟbo apꝛopꝛientur. ¶ Dico q̄ nulla diuina pfectio eſt ita ꝟbo apꝛopꝛiata ſicut actualis noticia. cui ex natura ſua vbi non eſt inata. ꝙuenit pduci p actum dicendi. ſicut verbo diuino. ⁊ ideo illa ſola verbo apꝛopꝛiat̄ rōne ſue pductionis paſſiue. Alia autez apꝛopꝛiāt ſibi rōne ſue pductiōis actiue. ¶ 2ª diffi. qz ſancti q̄ ꝯcedunt q̄ ſpūſſanctꝰ et pater dicūt verbo. negant ſpiritūſanctū dicere ꝟbū vt patet de Anſ. ⁊ tamen ꝟm p̄miſſa eo modo quo ꝯcedit̄ vterq̄ dicere ꝟbo. ꝯceditur dicere verbū vnifoꝛmiter accipiendo. ¶ Dico q̄ quā do negant ſpiritūſanctū dicere verbū. eſt accipiendū dicere pſonaliter. quando autē dicunt ſpiritūſanctū dicere verbo. eſt accipiēdū eſſentialiter lz non exp̄mant. hoc tamen habeꝫ ex intentione dictoꝝ ſuoꝝ que ſunt ad hoc. ¶ 3ª diffi. quia h̄ nō videtur apꝛopꝛiari verbo noticia actualis. ſed magis ecōuerſo. cum dicit̄ ꝟbuz noticia genita. verbuz eni videtur apꝛopꝛiari ipi noticie actuali. quia ꝟbū accipitur p actuali noticia genita. nō ecōuerſo. ¶ Dico q̄ nihil obſtat ſi fiat apꝛopꝛiatio cōmuniū pſonalibus ſiue pſonalium cōmuniū. ſicut dictū eſt ſupꝛ in iſta diſtinctione. ¶ 4ª diffi. eſt. ſi per eundez modū intelligim⁹ patrē ⁊ filium diligere ſe ſpirituſancto. ſicut intelligimus patrē et filium et ſpiritūſanctū dicere verbo. ¶ Dico q̄ ſic niſi qz vitaꝫ eq̄uocatio. qz ibi accipitur dilectio. h̄ dictio. Sed tamē qui vellet equiuocare de actu ſpirandi ſicut equiuocaꝫ de dicere. ſimile eſſet ⁊ hoc non eſt in vſu. ¶ Ad argumentū patet.

Queſtio. VI.

Vtrum actus dicēdi in diuinis p̄cedat actum intelligēdi. q̄ ſic. quia qđ pertinet ad memoꝛiā. p̄us eſt eo quod pertinet ad intelligentiā. ſed dicere ptinet ad memoꝛiam. intelligere autē ad intelligentiā. ergo ⁊c. ¶ Cōtra. Eſſentialia ſunt pꝛioꝛa notionalibus ¶ Hic p̄mo dicendū eſt de terminis. ſ. dicere ⁊ intelligere. ¶ 2º de queſito. ¶ Quantum ad p̄mum videndum eſt q̄d ſit dicere. Et q̄tuz ad hoc itroducuntur q̄ttuoꝝ dicta p que manifeſtaꝫ q̄d ſit dicere ⁊ quid non. ¶ Pꝛimū dictum eſt. q̄ dicē non eſt intelligere. quia dicere ptinet ad memoꝛiam. ⁊ intelligere ad intelligentiā que dicitur acies cogitantis. ſicut docet Aug⁹ 9º de trini. quaſi p totum. ¶ P. In diuinis ſolus pater dicit. non tamē ſic de intelligere. ¶ 2m eſt dictū. q̄ dicere non ē agere. qz ſi ſic. tunc dici eſſet pati. ⁊ tunc ꝟbum diuinū quod eſt dictū eſſet paſſū ¶ Item in dictione ſolus intellectus poſſibilis eſt paſſum. ⁊ p ꝙſequens intellectus poſſibilis eſſet dictus. ¶ 3m eſt. q̄ dicere non eſt pducere obiectuz in eſſe cognito. qz dicere ptinet ad memoꝛiā ſm Aug⁹. ⁊ tamē pducere obiectū i eſſe cognito ptinet ad ſolum actuz intelligēdi. ipo eni q̄uis ſepato. obiectū accipet eſſe cognituz ¶ P. Hec eſt pductio ſm q̄d. dictio ē pductio ſimpliciter. ergo hec non eſt illa. ¶ 4m dictuz ē. q̄ dicere eſt verbum pducere in eſſe reali ⁊ ꝟbo qz dicere fundatur in memoꝛia fecūda. ſicut pductio actiua in p̄ncipio pductiuo. ⁊ dici fūdatur in verbo. ſicut pductio paſſiua in termino pducto foꝛmali. vt patet 9º d̄ trini. ſed illd̄ verbum vt patuit eſt actus itelligēdi. ¶ Ex iſtis ptz q̄ iſti duo reſpectus ſcz dicere et dici vel generare ⁊ generari ſūt de genere relatiōis. qz poſitis terminis oꝛiunt̄. ¶ Quantum ad 2m terminum ſcz intelligere vel actuz intelligēdi fuit quater opinatum. ¶ Quidam eni dixerunt q̄ ē relatio qz compatur ad obiectum ſicut menſuratū ad menſurā. quod ptinet ad tertū gen⁹ relatiuoꝝ Aliqui autem dixerunt q̄ eſt actio. quia ſicut actus p̄mus eſt eſſe. ita actus ſcd̄s eſt agere. intelligere autē ſemp ponitur actus ſcd̄s. ¶ Alij dixerūt q̄ intelligere eſt paſſio. quia imp̄mitur ab obiecto. ſed omnis impꝛeſſio eſt paſſio d̄ genere paſſionis. qz ſicut imp̄mere eſt agere. ita ipꝛimi eſt pati. ¶ Alij dixerūt q̄ eſt qualitas. qz cum ſit p̄cipua pfectio videtur abſoluta. Non eſt autē ſba nec q̄ttas. ergo oportet q̄ ſit qualitas. qz alia p̄dicamēta ſunt relatiua ¶ Sed p̄mus modus ſtare non poteſt. qz cum vltimata hominis felicitas ponatur eius ſūma pfectio. ⁊ reſpectus nullam dicat pfectionem. nulla ratione tales actus. cuiuſmodi ſunt intelligere et velle reſpectus p̄ñt eſſe. Ratio etiā non valet. qz ſi menſuratio ſit relatio ſicut pductio. nō tamen ſeq̄tur q̄ menſuratum ſit relatio. ſicut nec pductū eſt relatio. ¶ 2º etiā modus non valet. qz ois actio de genere actiōis ē ꝓpter terminū pductū. ſ̄ itellectio nō ſic. qz ē opatio imanēs ⁊ p ꝙſs nō ꝓpter aliud. qz ē finis. ¶ Nec ratio multū valet. qz non ois actꝰ ſcd̄s p̄cise ē agere ſed etiam eſt opari. opari autem non eſt agere ¶ P. Conceſſo q̄ intelligere ſit agere. nō tñ ſeq̄tur q̄ ſit d̄ genere relatiōis vel actiōis. qz actio eſt q̄daz qualitas. Nec ꝙ valet. qz deus poſſet actum intelligendi ſepare. ⁊ ſic eſſet paſſio ſine

passo. ¶ Item sicut actio de genere actionis est ppter pductum. ita etiaz passio de genere passionis. intellect⁹ autē nō est gr̄a alicui⁹. qz est finis. Nec ratio valet. qz lz intellectio imprimat non tamē sequitur q̄ sit impressio. sicut patet. ¶ 4° autē modus si intelligat q̄ actus intelligēdi ſm pfectionem quā dicit sit in genere. non ē verus. qz cum sic sit in deo. aliquid quod est i deo formaliter esset in genere qualitatis. et sic deus esset in genere qđ est cōtra Aug⁹. ¶ Dico ergo q̄ actus intelligēdi est quedā pfectio simpliciter absoluta. z vt sic nullius ē generis. sed transcēdens. sicut alie pfectiones simplicit. tñ p eā circūloq̄mur aliquā qualitatē. z vt sic dicimus q̄ ē qualitas. ¶ Actum ad 2am ptē. s. q̄tuz ad quesitum. ¶ Primo videnduz est de ordine istoz̄ duoz̄. s. actus intelligēdi et ipius dicere in diuinis. z scđo in creaturis. ¶ Actum ad primū pono q̄ttuor conclusiones. ¶ Prima ē q̄ actꝰ intelligendi in diuinis simpliciter p̄cedit actuz dictionis actiue. z hoc pbo duplicit. ¶ Primo sic. Quecunq̄ dicunt pfectionē simpliciter in diuinis. p̄cedunt aliquo modo illa que non dicunt pfectionē simplicit. qz natura pfectissima incipit a pfectissimis vsq̄ ad minꝰ pfecta. natura aūt impfecta sicut ē creata. pcedit a minꝰ pfectis ad pfectiora. sed actus intelligendi dicit pfectionem simplicit. dicere autez non. qz relatio est. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmat. qz ſm Boyo. illa q̄ ptinent ad vnicā theologiā p̄cedunt illa que ptinent ad distinctā. actus autē intelligendi ptinet ad vnicam. dicere autem ad distinctam. ergo ꝛc. ¶ 2° sic. Illud est prius quod pluribꝰ cōuenit. sed actus intelligēdi pluribus psonis cōuenit. dicere aūt vni psone tm̄. ergo ꝛc. ¶ 2a cōclusio est q̄ actus intelligendi simplicit̄ p̄uenit actum dictionis passiue. z lz eisdez medijs posset pbari sicut p̄ma cōclusio. tamē ea supposita pbo istā sic. ¶ Quādocūq̄ sūt aliqua simul natura. q̄cquid est p̄us vno illoz̄ z reliquo. ¶ Sz dictio actiua z dictio passiua sūt simul natura ſm ppzietatē relatiuoz̄. ¶ Probatuz aūt est q̄ actꝰ intelligēdi p̄or ē ſm naturā actu dictionis actiue. ergo eodē modo actu dictionis passiue ¶ 3a pclusio est. q̄ actus intelligēdi in supposito patris p̄cedit suo modo actū dictionis actiue. qz q̄lem ordinem habent aliqua in essendo talē habēt in pstituendo. ¶ Sicut patet de materia z forma respectu cōpositi. z ꝺ genere z dr̄ia respectu spēi. sed dictio in se z simplicit vt patet p primā pclusionē ē posterioz. ergo z in supposito patris erit posterioz. ¶ 4a pclusio ē. q̄ actꝰ intelligendi in supposito verbi p̄cedit actum dictionis passiue. qz quādocq̄ aliqua cōmunicāt alicui supposito vel largiunt. eodē ordine largiuntur quem habent ſm seipa. sicut prius cōmunicatur forma specifica q̄ ppria passio. z ideo cum omnia que habet ꝺbum sint ei cōmunicata. prius erit actꝰ intelligēdi i eo q̄ dictio passiua. qz sicut patet p 2am pclusionē in se z simpliciter accipiēdo actus itelligēdi p̄uenit naturaliter dictionē passiuā. ptz ḡ ordo istoz̄ in diuinis ¶ Primo sic. ¶ Sed contra instat q̄druplicit̄ ¶ Primo vbi sūt distincta realiter. talē habēt vbi sūt distincta ſm rōnem. sed in creaturis vbi inteligere z dicere realiter distinguūtur dicere p̄cedit intelligere qz intelligē pdueit p dicere. ḡ ꝛc. ¶ 2°. Quecūq̄ q̄ ex suis rationibꝰ formalibꝰ habēt aliquē ordinem. vbicūq̄ saluant ſm suas rōnes formales. talem ordinez retinēt. sed tales rationes formales ſm quas isti actus in creaturis sic ordinantur sunt in diuinis. ergo ꝛc. ¶ 3°. Quecūq̄ cōueniunt alicui q̄dditatiue z in p̄mo modo dicendi p se sunt prioza illis que p̄uenīt in scđo modo. sed patri p̄uenit dicere in p̄mo modo et q̄dditatiue. qz p dicere pstituit. p itelligere nō sed in scđo modo. ergo ꝛc. ¶ 4°. Quādo aliq̄d cōuenit alicui i scđo modo. nō p̄uenit alteri mediāte illo nisi in scđo mō. saltē nō intimꝰ q̄ suo p̄mo subiecto. sed intelligere non p̄uenit patri nisi mediāte essentia. z essentie solū in scđo mō p̄uenit. ergo ꝛc. ¶ Ad primum dico q̄ si minor eēt vera difficile eēt euadere. sed ipsa est dubia ¶ Credo eni q̄ oppositū sit verum. sed hoc in sequēti articulo. ¶ Ad 2m pcessio q̄ actus dicēdi sit prior actu intelligēdi. dicerē q̄ ille ordo non cōuenit eis inq̄tum actus dicēdi z actus intelligēdi sūt. quia si sic. ratio p̄cluderet. sed eis cōpetit inq̄tum tales actus sūt. sicut sapiētie create cōuenit inherere. non tamē inq̄tuz sapia ē. ¶ Ad 3m dico q̄ aliqua habebūt iterduz aliquē ordinem in seipis cōsiderata simplicit̄ et absolute. que tamen nō habēt illum ordinē p̄sidera ta z accepta cum aliqua reduplicatiōe. lz enim materia sit simplicit̄ prior natura ipsa forma et in cōposito. tamē addita illa reduplicatiōe scz vt in cōposito. ipsa nō est prior. qz illa reduplicatio impedit. A simili dico in ppposito. lz eni illa que sunt de primo modo hominis vt hominis sūt. p̄cedant illa q̄ sunt de scđo. vt rōnale vnitas vtem z bonitatez. qz p̄us ē rōnale vt hois est. q̄ vnitas vt hominis est. tamē in se p̄sideratio non scz sine reduplicatione. Unde dico q̄ vnitas p̄cedit rationale. z passio supioris p̄cedit pstituiū inferioris. Sic dico h̄ q̄ dicē vt pr̄is p̄us ē q̄ itelligē vt pr̄is. ſ simplicit̄ z absolute non ¶ Ad 4m dico eodē mō scz q̄ lz intelligere i patre vt in patre est. seq̄tur dicere. tamē intellige re simpliciter z absolute ē p̄us ipo dicere. sicut

potētia materie in cōposito est prior forma absolute. non tamē vt in composito. ¶ Circa ad 2am ptem istius articuli videndū est quomodo se habēt isti actus scōi i creaturis. ¶ Doctor noster videtur dicere q̄ in creaturis est p̄us dicere q̄ intelligere. sed in diuinis est ecōuerso ¶ Dicto tamē hic q̄ttuor cōclusiones. ¶ Prima est q̄ dici posterius est natura q̄ actus intelligēdi. q̄ omnis relatio est posterior suo fundamēto natura. sed dici fundat in actu intelligendi. p̄bo. Nam i illo fundat in quo suū effectū formaliter ponit. Cōstat autē q̄ in intellectu nihil dicitur nisi actus intelligēdi. potētia enī intellectiua nō dicitur. soluz enī illud dicit quod est verbum. quod nulli cōuenit nisi actui intelligēdi ¶ 2a cōclusio q̄ dicere et dici. vt dictio actiua et dictio passiua sūt simul natura. hoc patet ex natura p̄p̄ietate relatiuoz. ¶ 3a conclusio est q̄ dicere est posteriꝰ natura actu itelligēdi. q̄ quādocūq̄ aliqua sunt simul natura quocunq̄ vnuz est posteriꝰ natura et reliquū. ꝑ dicere et dici sūt simul natura. vt patet p̄ primā cōclusionē. et dici ē posteriꝰ natura ipo actu intelligendi. ergo ꝛc. 4a cōclusio est q̄ vtrūq̄ simul tā dicere q̄ dici sūt posterioza actu intelligendi. Ista patz ex dictis. Et ꝓfirmatur. q̄ extrema relationis ordine nature p̄cedunt ipam relationē. actus autem intelligendi est extremū vtriusq̄. ergo ꝛc. ¶ Dico igit q̄ actus intelligēdi simplicit est p̄or ordine nature ipo dicere. qđ ꝓfirmatur dupliciter. ¶ Primo sic. q̄ in diuinis est ita. cuz ergo easdez rōnes formales habeāt i diuinis et i creaturis. eundē ordinē essentialē habebūt. cū ordo essentialis sit p se passio ordinatorū. ¶ 2o sic. quādocūq̄ aliq̄ ita se habent. q̄ vni repugnat esse sine alio et non ecōuerso. illud cui non repugnat. est simpliciter p̄us. sed actui intelligendi nō repugnat esse sine dictione vel actu dicēdi. actui autē dicēdi repugnat esse sine actu intelligendi. ergo ꝛc. Maior patet Minor declaratur. q̄ deus p actuz dicēdi nihil ꝑducit ad ex̄ p̄t ergo actum intelligēdi causare sine dictiōe et tunc erit actus itelligēdi sine dicere. ¶ Cōtra hoc instat q̄druplicit. ¶ Primo sic. Nullus p̄ductum videt suaz p̄ductionē p̄cedere. q̄ nō est nisi p suā p̄ductionē. sed dictio est p̄ductio actus intelligēdi. ergo actꝰ intelligēdi nō p̄t eē p̄us dictiōe. ¶ 2o sic. Nihil capit esse p illd qđ ē eo posterius. sed actus intelligēdi capit esse p dictionem. ergo dictio non est posterior eo ¶ 3o sic Nulla ꝑductio terminat ad p̄existēs. maxime si sit ꝑductio simpliciter. ꝑ actus dictionis actiue fm q̄ dictū est p̄ius. terminat ad actuz intelligēdi. ergo actus itelligēdi nō ē p̄existēs esset autē p̄existens actu dictiōis si eēt p̄ior natura ipa dictione. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmatur. quia nihil potest ꝑduci duab⁹ ꝑductiōib⁹ totalib⁹ q̄ quacūq̄ earū non posita. nihil minus ꝑduceretur. similiter nihil p̄us existēs p̄t ꝑduci p posterius eo. q̄ ipa ꝑductione non existēte nō minus esset. ergo ꝛc. ¶ 4o sic. Omnis via p̄cedit terminū. sed dictio est via in actu intelligendi. ergo p̄cedit eum. Maior videt p̄ se nota. Minor patet. q̄ sicut generatio ē via i sbam. sic dictio est via in actuz intelligendi. ¶ Ad ista p ordinē. ¶ Ad p̄mū dico q̄ oportet necessario dicere q̄ aliquid capiat esse p dictionē. et tamē q̄ p̄cedat eam. ꝑductio enī actiua est in agēte et terminat ad ꝑductū. ꝑductio passiua in termino sicut in fundamēto. illud ergo absolutuz qđ est in ꝑducto est terminꝰ actiue ꝑductiōis. et est fundamētū passiue. sed omnis relatio est posterior tam eius termio q̄ fundamēto. ergo illud absolutum quod est in ꝑducto p̄cedit natura tam actiuā q̄ passiuā ꝑductionē. ¶ Dico ergo ad argumētū q̄ accipe esse p aliud potest intellligi duplicit. vel ꝓpter aliud sicut p p̄ncipium. vel p aliud hoc ē p ꝑductionem. p̄imo modo illud p qđ aliud habet esse p̄ius ē eo necessario. scōo modo nō. sed posterius. ¶ Ad 2m concedo maiorem de p̄incipio ꝑductiuo. sed tunc minor est falsa. Nego autē maiorē si intelligat de ꝑductione. q̄ capere esse p ꝑductionem nō est nisi ꝑduci. qđ est acceptio ipius eē ¶ Ad 3m dico q̄ ly q̄dditas termini ꝑducti sit p̄or ipsa ꝑductione. tamē eius existētia potest dici q̄ est simul natura cum ipa ꝑductione. et ideo nō ꝑducit p̄existēs. sed in eodē signo p̄mo existit et ꝑducitur. Eodē modo ad ꝓfirmationē ¶ Ad 4m dico q̄ quādo dicit q̄ generatio est via in sbam. accipitur ibi generatio p alteratione p̄uia que fm veritatē est p̄us etiā tēpore et durationē ipo termino. sed accipiēdo p̄p̄ie generationē. ¶ Dico q̄ est simul duratiōe cum formali termino et posteriꝰ natura. cuz ipa sit relatio fundata in eo. et p ꝓsequens posterior natura. ¶ Vel si loquamur de generatiōe actiua eodez modo. q̄ ipa est relatio termiata ad illud. et p ꝓsequens posterior natura ¶ Sed h̄ est diffi. q̄ non bene capit intellectꝰ quō ꝑductio sit posterior ꝑducto. p̄sertim cum in diuinis oporteat oppositū tenere. Dico q̄ oportet sic concipe q̄ p̄ius sit absolutuz termini et p̄ncipij ꝑductiui q̄ ꝑductio. quādo scz fundamentuz ꝑductionis est terminus sicut in creaturis. sed in diuinis. quia p̄sone cōstituūtur p respectꝰ ꝑductionū. non tenet nisi cōpando respectꝰ ad terminos formales et quo. ꝑ non qđ. ¶ Ad argumentum dicitur q̄ in diuinis ꝑductio non termiat ad ꝑductum sicut ad terminū formaliter, nec in

ꝓducto fundatur. sed ipsum formaliter constituit. Si autem ꝑsone cõstituerẽtur ꝑ absoluta tunc vtraq; ꝓductio cẽt posterior. ⁊ istud confirmat ꝓpositum. ¶ Ad auctoritatẽ in ꝑncipio dico q̃ actus dicendi ꝑtinet ad memoriã. sicut respectus ad fundamentũ. actus aũt intelligẽdi ad intelligentiã sicut ꝓstitutiuũ.

Questio. VII.

UTrum actus spirãdi ꝑcedat actum volendi. ¶ Hic ꝑmo videndũ est de terminis. scõm de questo. ¶ Vtũ ad primũ quid scilz sit spirare ⁊ velle. ¶ Dico q̃ velle est actus elicitus volũtatis. quo ipa volũtas vult. Spirare autẽ est ipa elitio prioris actus. ¶ Ad cuius euidentiã sciendũ est q̃ voluntas habet quattuor actus. ¶ Primo enĩ est actus elicitus ⁊ non impatus. sicut ille q̃ volũtas libere vult suum obiectum. quia talis elicitur a potẽtia libera cum sit liber. non est autem impatus. cuz sibiꝑi voluntas impare non possit. ¶ 2º actus est elicitus ⁊ impatus. sicut actus potẽtie intellectiue quãdo mouet a voluntate. ¶ 3º ẽ impatus ⁊ non elicitus. sicut ille qui ẽ executiue potentie mote a volũtate. Tales enĩ potẽtie ꝓprie non eliciũt actus suos. eo q̃ sint trãseũtes cum causant ꝑ impium volũtatis. ¶ 4º nec est elicitus nec impatus. sed est ipsa elitio. vtpote actus elitiõis quo elicit suũ actũ. qz elitio non elicit. sed est illud quo aliquid elicitur. ¶ 3z relatio nõ refert. sed est ratio referẽdi. alioquin esset ꝓcessus in infinitũ. Nec etiã ipa elitio impatur. qz ipa omnẽ actũ volũtatis aliũ ꝑcedit qui sez dici debeat impatus. Actus autez quo volũtas impat ꝑcedit impatũ. Iste aũt actus sez ipa elitio ẽ spiratio. Sicut enĩ ad memoriaz secundã ꝑtinet dicere actum intelligẽdi. vel ꝑducere ꝟbum ſm Aug. de trini. sic ad voluntatẽ ꝑtinet spirare amorẽ q̃ est actº volẽdi. Patet ergo q̃d vtrũq; istorũ sit. ¶ Nũc videndum est quis istorũ actuũ sit prior Et q̃tum ad hoc pono q̃ttuor conclusiones. ¶ Prima ẽ q̃ actus spirãdi in diuinis simplicit̃ est posterior. quia actus fecũditatis itellectiue ꝑcedit ſm aliquẽ ordinẽ actũ fecũditatis volutũ. ergo quocũq; est posterior actus fecũditatis intellectiue. eodem ẽ posterior actus fecũditatis volitiue. sed omni ꝓfectõe simpliciter ꝑmus est posterior. ⁊ ꝑ ꝑñs actu volẽdi. g̃ et scds erit posterior actu volẽdi. ¶ 2ª ꝯclusio ẽ q̃ actus volẽdi vt in supposito spũssancti ẽ posterior actu spirãdi. quia oĩis habitudo ꝑsupponit sua extrema. sed velle vt in tali supposito dicit habitudinẽ actº volendi vt ad tale suppositũ. ergo ꝑsupponit extremũ. ¶ Illud autẽ suppositum ꝑsupponit suũ formale cõstitutiuũ qõ ẽ spiratio passiua siue actº spirãdi. ergo actus volẽdi vt in spũssancto ꝓsupponit actum spirãdi. ¶ Confirmat. qz omne totum ꝑsupponit suas ꝓtes. sed actus volendi vt in supposito spũssancti est quoddã totũ. cuiº ꝓtes sunt spũssanctus ⁊ actus spirandi. ergo ille ꝓtes ꝓriores sunt. ⁊ ꝑ ꝑñs actus spirãdi. ¶ 3ª cõclusio est q̃ actº volẽdi vt in supposito patris ⁊ filij nõ est posterior actu spirandi. qz ante spirationẽ siue actiuã siue passiuã pater ⁊ filiº itelligunt ꝯstituti in esse. ⁊ tũc actus volendi pũt eis attribui. ¶ 4ª ꝯclusio ẽ. q̃ actus spirandi in creaturis ẽ posterior actu volendi. et hãc pbo ãdrupliciter. ¶ Primo sic. quãdocunq; aliqua duo ita se habẽt posito vno necessario ponit ⁊ aliud. si vnũ non est in potestate volũtatis. nec aliud. si ergo actus spirãdi sit prior actu volendi. oportebit q̃ actus spirãdi vt sit in potestate volũtatis. vel si nõ. q̃ eo posito actus volendi ꝓtingẽter ponat. sed vtrũq; istorũ est falsũ. nõ autẽ actus spirãdi est in potestate voluntatis. qz posito termino ⁊ fundamẽto velit nolit. volũtas ponit. non posito autẽ termino velit nolit voluntas non potest poni. est enĩ respectus intrinsec⁹ aduenies. Sequit ergo q̃ si spirare vel spirari sit prius actu volẽdi. q̃ ipe actº volendi non erit in potestate nostra. ¶ 2º sic. Omnis relatio ẽ posterior suo termio. sed spiratio actiua est relatio terminata ad actũ volendi. ergo posterior. ¶ 3º sic. Spirare ⁊ spirari sunt simul natura. ſ spirari est posterius suo fundamẽto qõ ẽ velle. ergo ꝛẽ ¶ 4º. qz non repugnat actui volendi esse sine actu spirãdi. vt patet in patre Repugnat aũt vniusaliter actui spirandi eẽ sine actu volẽdi. g̃ actº volẽdi simpliciter ẽ prior. ptz etiã minor in creaturis. qz si actus volẽdi toraliter causat a deo. erit actº volẽdi ⁊ nõ spirãdi ¶ 3z ꝫ ista instant ãdruplicit. ¶ Primo sic. habitudo ad intra est ꝑ habitudie ad ex. ſ actu volẽdi de⁹attingit creaturã. ⁊ ꝑ ꝑñs habet habitudinẽ ad extra. ꝑ spirare solũ ad intra. g̃ ẽ ¶ 2º. qz dictũ fuit supius q̃ actº dicẽdi nõ solus in se. verũ etiã in supposito patris est posterior actu intelligẽdi. ergo videt q̃ vniformit̃ sit dicendũ de actu spirandi ⁊ volẽdi in spũssancto. ¶ 3º sic. Nam ꝑsone vniformiter volũt. ergo eodem ordine actus volẽdi eis cõicatur. cũ ergo velle in supposito spũssancti sit posteriº actu spirandi. eodem mode erit dicẽdum q̃ velle i supposito patris ⁊ filij. ¶ 4º cum velle sit recipere actum volendi. non est in potestate nostra. sed ꝓducere actũ quod idẽ est q̃ spirare. ¶ Ad pmũ dico q̃ deus eodem actu vult intrinseca et extrinseca. ⁊ ille actº in se ꝑcedit. 3z non in habitudine ad extrinseca. ¶ Ad 2m dico q̃ vniformiter ẽ dicẽdũ vtrobiq; Dico enim q̃ intelligere

vt in supposito patris ꝓsupponit patrez ⁊ posterius ipo dicere. Eodē mō dicendū ē de spūsā-cto. ¶ Ad 3m dico q verū concludent si spirare esset cōstitutiuū patris ⁊ filij. Licet g̃ suppositā patris ⁊ filij ⁊ spūssancti eodē ordine actū volē di habeāt. non tñ eodē ordine addita reduplicatiōe. s. in respectu ad actuz spirādi. ¶ Ad 4m dico q actus volēdi nō est in ptāte nr̄a p pduc-tionē. aut spirare sicut prius ostensum ē. sed p posse pducere ⁊ posse nō pducē. qđ nō ē aliud nisi vtus actiua volūtatis.

Distinctio. XXXIII. Questio. I.

QIrca distinctionem. xxxiij. Postq̃ visum est de respectibus in creaturis ⁊ in deo q̃tū in se est. ⁊ de rebus dei ad creaturā. Videdū ē de relationib⁹ diuinis cōpando ad fundamentū. sicut dictū fuit supius in declarādo naturā relationis in creaturis. ¶ Quero g̃ primo circa hāc istā q̃stionē. Utr̄ ꝓprietas relatiua et essentia distinguant ꝑ rōnem ab anima fabricata. q non. qz impossibile ē intellectū distinctionē fabricare inter extrema nisi ea cognoscat. ꝑ intellectus noster diuinitatē siue essentiā nō cognoscit. ergo ⁊c. ¶ Cōtra. qz aliq̃liter intelligit ꝑm Augl. ergo. ¶ Hic sūt q̃ttuor declarāda. ¶ Primū est. Utr̄ distinguūt ꝑm rōnem. 2° Utrum ꝑm rōnem factaz ab anima. ¶ 3°. quō valent solutiones alior̄. ¶ 4°. quō sancti vident esse ad hoc q illa plus q̃ rōne distinguant. Quz ad primū dicunt aliqui q illa distinguūt ꝑm rationē. qz inter illa que sunt penitus indistincta intellectus facit distinctionē. ⁊ ē natus adunata distinguere. sed relatio ⁊ essentia sūt huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ Cōtra hoc arguo q̃drupliciter. ¶ Primo sic. In essentialiter ordinatis remoto priori remouet posteri⁹. sed esse ꝑm rem ꝓpius ē q̃ distingui ꝑm rem. ⁊ esse ꝑm rōnem est prius q̃ distingui ꝑm rōnem. ergo amoto esse ꝑm rationē amouet distingui ꝑm rōnez. ꝑ esse ꝑm rationē remouebit ab essentia ⁊ a relatiōe vt ē in deo. ergo ⁊ distingui ꝑm rōnem amouet ab essentia vt in deo ⁊ a relatione. ¶ 2° Nulla forma que repugnat alicui fundamento pōt dare esse formale vel suū effectū formalē illi fundamēto qz tale esse non ponit nisi circa ꝓprium fundamentuz. sed omis forma causata a rōne nostra repugnat deo vel essentie ⁊ relationi q̃ sunt i diuinis. sicut cōtingēs repugnat necessario. ⁊ sic̄ eterno repugnat tēporale. ⁊ sicut enti simplicit repugnat ens ꝑm q̃d. ergo nulla distinctiōe intellectus nr̄i distinguūt. ¶ 3° sic. Cuicūq repugnat subiectum repugnat ⁊ eius passio. sed distinctio rōnis est passio entis rationis. sicut distinctio realis entis realis. essentie autē diuine repugnat esse ens rōnis. ergo ⁊ distingui rōne. ¶ 4° sic. Omis distinctio specificatur ab extremis. cum non ponat distinctio essentialis nisi inter essentias. nec specifica nisi inter spēs. ꝑ essentia ⁊ relatio nō sunt entia rōnis. ergo distinctio earū non erit rōnis ¶ Dico ergo q̃tum ad hoc ꝓpter istas rōnes q nulla distinctio rōnis est ibi. ⁊ pōt sic cōfirmari. Quādocūq aliquid denominat denominatione extrinseca. ꝑ illud extrinsecū a quo fit denominatio sit reale. ⁊ denominatio erit realis. sicut deus dicit realiter creator. qz denominat a creatione que ē realis in creatura. Si ergo in nobis sit illa distinctio realis. dicet realiter distingui denominatione extrinseca. ¶ Si dicatur q ille rōnes bene prob̃ant illud qđ ꝓbant. sed non ꝓtra illud qđ ponitur. ꝓbant eni bene q essentia ⁊ relatio vt in se non distinguūtur rōne. hoc est verū. sed non ꝓbant q non. vt in aia nr̄a ⁊ ꝑm conceptū nostrū. Istud recte ꝓfirmat ꝓpositum. qz conceptus noster de essentia ⁊ relatione non sūt eēntia ⁊ relatio. quia relatio ⁊ essentia sunt eterna ⁊ necessaria illa tēporalia ⁊ ꝓtingentia ¶ P. dato q essentia ⁊ relatio eēnt cōceptus nostri vel ecōuerso. cum isti ꝓceptus realiter differunt ⁊ etiam possunt ab inuicē separi. sequit q essentia ⁊ relatio realit differūt. ⁊ etiam poterūt ab inuicē separi Et si dicat q essentia ⁊ relatio vt i esse obiectiuo anime nostre distinguūt. ⁊ nō in se. ¶ Istud cōcedit qđ querit. qz si essentia et relatio sunt eiusdem rōnis in esse cognito ⁊ i se cuz ex rōne sua formali sibi repugnat sic distingui vt ostensū est. sibi etiaz illud repugnabit et in esse obiectiuo. si autē sint alterius ⁊ alterius rōnis. oportet dicere q essentia ⁊ relatio in diuinis distinguūt rōne. ꝓpter hoc q distinguūtur in intellectu qđ videt falsum. ¶ Quz ad 2m ꝓncipale est videndū. Utr̄ illa distinguūt ꝑm rōnem tm̄ ab anima fabricata. ¶ Dicūt aliqui q sic. quia si alia distinctiōe distinguerent realiter distinguerent. qz omnis distinctio vel est realis vel rōnis. ¶ Sed ꝓtra hoc arguitur q̃drupliciter. ¶ Primo logice ¶ 2° naturaliter vl phisice ¶ 3° methaphisice ¶ 4° theologice ¶ Logice q̃dem ꝓmo sic. ¶ In logica ē ista regula vera. Quādo alterū de altero ⁊c. Hec quedaz regula vera est tam in p̃dicatis p se ꝓmi modi q̃z in p̃dicatis scōi modi. sed non ē vera in p̃dicatis p accidens. qz non sequit aial currit. g̃ homo currit. tenet ergo solū in p̃dicatis p se. ¶ Et ratio hui⁹ regule est ista. qz ex quo in ꝓmo modo ꝓuenit. ē de essentia istius. ⁊ p ꝓns de essentia illius in quo includit. qz omne quod est de essentia inclusi. est de essentia icludētis. ¶ patet

eriã ratio de p̃dicatis scõi modi. qz omnis passio supioris p supius põt ỹ inferiori demõstrari sicut hr̃e. 3. p triangulu3 de ysochele. Omne autẽ demonstratũ de aliquo. dicit p se de illo. ergo ꝛc. ¶ Ex illa regula arguit sic ad ppositũ ꝛ ostendo q relatio nõ ỹz in p̃mo modo dicẽdi p se de essentia sic. Relatio p te dicit de eẽntia p̃mo modo. sed in p̃mo mõ dicendi p se ỹz relatio ad aliud. ergo eẽntia in p̃mo mõ dicẽdi p se erit ad aliud. qỹ est ꝟ Augl. exp̃sse vt inferius aparebit. Ex pte etiã essentie arguit. Quia essentia in p̃mo modo est ad se. sed si dicat de relatione in p̃mo modo. g̃ relatio ẽ in p̃mo mõ ad se. ¶ Eodẽ modo ex pte scõi modi. Essentia est cõicabilis p se scõo mõ. sicut ois naturalis aptitudo ỹz de suo sbo scõo mõ. si g̃ essentia ỹz in p̃mo mõ dicẽdi p se ỹ relatione. ipa relatio erit cõicabilis in scõo mõ. Siliter arguit ex pte relationis. Relatio enim in scõo mõ p se ẽ incõicabilis. sicut p̃us dicebat de cõicabilitate respectu eẽntie. Si ergo eẽntia dicit in p̃imo mõ dicendi p se de relatiõe. vl ecõuerso. sicut relatio est incõicabilis p se. ita eẽntia erit incõicabilis ¶ Ista g̃ sic tacta reducũt ad formã silogisticã. ꝛ adduco hic ꝗttuor silogismos. ¶ P̃imus est in p̃mo modo scõde figure sic. Nulla ppꝛietas relatiua est ad se. omne essentiale in diuinis ẽ ad se. ergo nullũ essentiale in diuinis est ppꝛietas relatiua. ¶ Scõs ẽ i eodẽ modo. Nullũ eẽntiale in diuinis est ad aliud. omnis ppꝛietas relatiua est ad aliud. ergo nulla ppꝛietas ẽ essentialis. ¶ 3°. Nullum eẽntiale ẽ incõicabile. oñis p ꝓꝛietas relatiua ẽ incõicabilis in deo. ergo ꝛc. ¶ 4°. Nulla ppꝛietas relatiua in diuinis est cõmunicabilis. omne eẽntiale in diuinis ẽ cõicabile. g̃ nullũ essentiale in diuinis ẽ ppꝛietas relatiua. Eodem mõ põt argui accipiẽdo p̃dicata q̃ sunt vera de essentia ꝛ repugnat relationi sicut esse in tribus suppositis. eẽ infinitũ formaliter. esse pfectionẽ simpliciter. esse indeterminatum respectu oiuz psonarũ. ista omnia cõueniunt essentie. ꝛ opposita ꝟueniunt ppꝛietati relatiue. ex istis formenꝫ silogismi. ¶ Ad ista respõdeꝫ ꝗdrupliciter. ¶ P̃imo q̃ forma silogistica non tenet in diuinis. ¶ Alij dicũt q̃ mediuz variatur. Alij q̃ ꝓmisse formãt ab intellectu. et ideo est ibi aliq̃d rationis. Alij autez q̃ p̃misse ex natura rei sunt vere. cõclusio autẽ non. ¶ Ꝟz isti modi soluẽdi non euadunt. ¶ P̃imo nõ. qz si argumẽtũ fiat in debita forma ꝛ p̃misse sunt vere. si negatur ꝟclusio. tunc pditur omnis disputatio ꝛ inq̃sitio silogistica de diuinis. qỹ est incõueniẽs. ¶ Scõs etiam nõ valet. qz mediuz non variatur. ppꝛietas enim accipit ꝑm idem. ꝛ essentia similiter. ꝛ illa non sunt noia multiplicia. ꝛ p ꝟñs non est fallacia i dictione nec etiaz exp̃. qz vtrũq̃ accipit sub eadẽ rõne. ¶ Tertius etiã nihil valet. qz si illa solutio esset bona. cessaret oñis inq̃sitio realis silogistica. naz semp p̃misse fiunt p intellectũ. ergo ista nõ erit vera ex natura rei homo ẽ risibilis. qz p̃misse formãtur ab intellectu. ¶ Quartꝰ etiaz minꝰ valet. qz tũc ex veris poterit sequi falsum. Nã possibile est esse illud qỹ est ex natura rei sine opatione intellectus. cum ergo p̃misse sunt vere ex natura rei. cessante actu intellectus. cõclusio nõ erit vera. qỹ est incõueniẽs. Omnes etiã p̃misse rationes possunt confirmari p silogismũ expositorium vbi cessant alique de istis cauillationib⁹. sed qz de hoc in 8ª distinctione satis dictũ est. ideo p nũc dimitto. ¶ Cõfirmatur etiã p locuz a diffinitiõe. quia quecunq̃ sunt idem diffiniti one. quicq̃d p̃dicatur de vno ꝛ de alio. ꝛ q̃cq̃d vni ꝟuenit ꝛ alteri. sed multa sunt que dicũtur de essentia ꝛ non de ppꝛietate. ergo ꝛc. ¶ 2° naturaliter arguo ꝗdrupliciꝫ sic. accipiẽdo regulam in pñia p se notaz. Quãdocũq̃ aliq̃d suppositũ p̃ducit aliud p p̃ncipium qỹ est eo formaliter. impossibile ẽ q̃ illud p̃ncipiũ sit repugnans p̃ducenti. hec est p se manifesta. qz tũc non eẽt in eo. sed pater p̃ducit filiuz p p̃ncipiũ formale qỹ est in eo. s. p essentiã. ergo patri nõ repugnat essentia. sed patri repugnat filiatio. ergo eẽntia ꝛ filiatio nõ sũt idẽ oib⁹ modis. ¶ 2° Quãcũq̃ aliq̃d suppositũ p̃ducit formaliꝫ p aliquẽ terminũ q̃ ẽ formaliꝫ in eo. impossibile ẽ q̃ ille terminꝰ repugnat p̃ducto. sed filius p̃ducitur p essentiã. non solũ sic̃ p p̃ncipiũ p̃ductiũ possibile ẽ q̃ essentia repugnet filio. p̃sertim cũ p eam p̃ducaꝫ tanq̃ p illud qỹ est in eo formaliter. Cõstat autẽ q̃ paternitas repugnat filio. g̃ paternitas ꝛ essentia non sũt idem omnibus modis. ¶ 3° sic. Quãdocũq̃ ẽ aliquod fũdamẽtũ quod potest esse sine aliquo respectu. illerespectus non ẽ sibi omnib⁹ modis idẽ. ista patet quia ex hoc p̃batur materia distingui a forma ꝛ locꝰ a locato. sed essentia inuenitur in aliquo in quo non nõ est paternitas. ergo ꝛc. ¶ 4° sic. Impossibile est q̃ in aliquo sit formaliter carẽtia sui ipius. sed diuina essentia i p̃sona filij caret paternitate. ꝛ illa carẽtia est in ea formaliꝫ. ergo si eẽt omnib⁹ modis idẽ paternitati. essentia in filio haberet carentiaz sui. ¶ 3° arguo metaphysice ꝗdrupliciter ¶ P̃imo p relatiue opposita. ꝛ hoc p̃mo sic. Relatiua opposita semp est ad distinctũ aliquo modo. qz est ad aliud. g̃ essentia et ppꝛietas sũt ad aliud aliquo modo qz essentia est fundamẽtũ relationis. fundamẽtum inq̃tũ fundamẽtũ est alteriꝰ fundamẽtũ.

ergo fundamentū est ratio relatiua. ¶ Similiť omne ꝑncipium est alteri⁹ ꝑncipiuz. essentia autem diuina est ꝑncipium generatiōis. Similiť scdo. Essentia ē termin⁹. termin⁹ autē inq̄tum termin⁹ est ratio relatiua. siliter essentia ē cōis relatio ꝓpria que ad inuicē dicuntur. ¶ 2° ostēditur illud idez ꝑ naturā ꝯrarietatis. Impossibile est q̄ ꝯraria sint in eodē ſm idez. idē eni ꝯ diuersum sunt ꝯrie opposita. idēptitas autez ꝓuenit ꝑsonis ſm eēntiam. diuersitas ſm relationē. ergo eēntia et relatio aliquo mō sūt non idem. Eodez modo arguitur de vno ⁊ multo. Psone sunt vnū in essentia ⁊ multe in ꝓprietatibus. illa aūt sunt ꝯraria. similiter de ꝯformitate ⁊ diffoꝛmitate. Similiter 4° de ꝓueniē tia ⁊ repugnātia. ¶ 3° arguitur illud idē ex ꝑua tiuoꝝ oppositione. Impossibile est ꝑuatiue opposita oino eidē ſm idez simul ꝓuenire. sed opposita ꝑuatiue cōueniūt essentie ⁊ relationi. ergo essentia ⁊ relatio non oibus modis sūt idez Oino⁹ patet ꝙdrupliciť. ¶ Pꝛimo. q⁹ relatio est ꝑncipium distinctiuū. essentia ꝑncipiū ꝓuenientie. ¶ 2°. ꝑsone ꝑ ꝓprietates opponunť. nō ꝑ essentiā. ¶ 3° Essentia est cōmunis. relatio nō ¶ 4° essentia est ꝑncipiū fundamētale constitutiuū. relatio formale tm̄. ¶ 4° ostēdiť ꝓpositz ꝑ naturā ꝯtradictionis. q⁹ impossibile est contradictoria omnino de eodē dici. sed multa extrema pluriū cōtradictionū dicunť de essentia ⁊ relatiōe. ergo necessario eēntia ⁊ relatio non sunt omnib⁹ modis idem. Maioꝛ videť per se nota. Oino⁹ ostendiť. ¶ Pꝛimo. q⁹ eēntia ꝺ⁹ de filiatiōe. paternitas nō. ¶ 2° essentia ē in spiritusācto. paternitas nō. ¶ 3° eēntia est ꝓfectio simpliciť. paternitas nō. ¶ 4°. essentia est infinita. paternitas nō. ⁊ sic de alijs ¶ Cōfirmať. per ꝓmū ꝑncipiū cōplexum non ꝓuenit idē omnibus modis affirmare ⁊ negare. Et si ponať q⁹ illud ꝑncipium teneat in diuinis q̄d est ꝑ se notū. habēt necessario ꝓpositū ꝓcedere. ¶ Ꝙtuz ad 3ᵐ ꝑncipale. vidende sūt vie diuerse. per q̄s aliqui ꝓdictas rōnes euadere conaně. ⁊ q⁹ totum pondus oiuz rationū reduciť ad cōtradictionē. hinc est q⁹ illi dicere conaně. Aliqui eni soluūt per intellectum deficientē Aliqui autez ꝑ intellectū excedentē. q⁹ scz intellect⁹ diuinus ab eterno fabꝛicauit illā distinctionē. Aliq̄ aūt ꝑ distinctionē potentialē. q⁹ ab eterno fuerunt in potētia ad distinctionē. Aliqui aūt ꝑ distinctionem ꝯtualem. Isti modi non valēt. ¶ Pꝛimus non. q⁹ illud q̄d est ꝑ intellectū deficiētez nō fuit ab eterno. sed omia ꝯtradictoria saltez multa dicta fuerūt ꝺ relatiōe ⁊ essentia ab eterno. nam ab eterno essentia fuit in filio. ⁊ nō paternitas. ergo videť q⁹ illud non sufficiat. ¶ 2° non valet. q⁹ q̄d videtur intuitiue nō saluať ꝑ respectum rōnis ab aia fabꝛicatū. ſ intellect⁹ diuinus has cōtradictiones videt intuitiue. ¶ 3° etiā non sufficit. q⁹ cōtradictio actualis nō pōt saluari ꝑ illud q̄d est potentiale Illud eni q̄d ē in actu nō pōt esse ratio eius q̄d est in potētia. sed illa ꝯtradictio est actualiť in deo. ergo non saluať ꝑ potētiale. ¶ 4° nō valet. q⁹ illa ꝯtradictio que est in aliquo formaliter. nō saluať ꝑ illud q̄d est virtualiter in illo. sed illa ꝯtradictoria sunt in deo formaliter. ergo ⁊c. ¶ Cidentes aūt posteriozes q̄ isti nō saluāt. rōnabiliꝰ dicunt. Saluāt eni illa ꝯtradictoria dicta ꝺ essentia ⁊ relatiōe. ꝓpter nō idēptitatē ꝯuertibilitatis. Dicūt eni q⁹ eēntia ⁊ relatio nō sūt cōuertibilia. ⁊ ꝓpter hoc nō sunt idez ꝯuertibiliter. ⁊ ꝓpter hoc saluať. ¶ Alij autē dicūt q⁹ saluatur ꝓpter nō idēptitatē adequatiōis. Dicūt eni q⁹ illa non sūt adequata. Alij aūt dicūt q⁹ relatio aliquid cōnotat. q̄d non cōnotat eēntia. Ideo aliqua dicunť de relatiōe que nō dicunť de essentia. ⁊ ecōuerso. Alij autē dicūt q⁹ relatio ꝑt dupliciť accipi. vel vt cōpatur ad essentiā. ⁊ sic nulla distinctio. vel vt cōpatur ad opposituz. ⁊ sic distinguitur. ⁊ vt sic multa possunt dici ꝺ ea que repugnāt essentie. ⁊ ecōuerso. ¶ Iste soluti ones sunt magis rōnabiles q̄ ꝓme. ⁊ hoc est q⁹ cōcedūt ꝓpositū saltem implicite. ¶ Pꝛima videtur cōcedere q⁹ sit aliqua nō idēptitas ex natura rei. ⁊ ꝓbo euidēter q⁹ ex illa sequať formalis distinctio sic. ¶ Quecūq̄ sūt idē diffiniti ue sunt idez ꝯuertibiliter. sed essentia ⁊ ꝓprietas ꝑ te nō sūt idē ꝯuertibiliter. ḡ non sūt idem diffinitiue. Maioꝛ est manifesta ꝑ locū a diffinitione. equalis eni ambit⁹ vnitur. ¶ 2ª etiā cōfirmat q̄d intendim⁹. quecūq̄ sunt idē non adequate. nō sūt idem oibus modis. q⁹ eni aliq̄d excedat seip̄m nō capit itellect⁹. sed illa sūt hutusmodi. seq̄tur ergo distinctio formalis vt prius. ¶ 3ª etiam cōcedit. Nā cōnotare ⁊ nō cōnotare sunt vere extrema ꝯdictionis. aut ḡ sūt fabꝛicata ab aia. ⁊ tūc ꝑ illa nō saluať ꝯdictoria realia. vel sūt ex natura rei. ⁊ tūc habeť ꝓpositū. ſ. q⁹ eēntia ⁊ relatio non sūt oino idem. ¶ 4ª nō valet q⁹ relatiōi ꝓpate ad eēntiā ⁊ ad oppositū cōpetūt extrema cōtradictiōis. ſ extrema ꝯdictionis nō possunt cōpetere oino eidē. ḡ relatio vt cōpata ad opposituz. ⁊ eadem relatio vt compata ad essentiā nō erit omnib⁹ modis idē quod maius est incōueniēs q̄ de essentia et de relatiōe. ¶ Arguo ergo in forma sic. Omnis relatio ⁊ ꝓprietas compata ad oppositū est incōmunicabilis. nulla relatio vl ꝓprietas compata ad essentiaz est incōmunicabilis. ergo nulla ꝓprietas compata ad oppositum est ꝓprietas

compata ad essentiam. ¶Dico ergo q aliq̃ nõ idẽptitas est necessario ponenda ex natura rei inter essentiam ⁊ relationẽ. si p̃muz pncipiuz cõplexum debeat verificari. Veruz est tamẽ q aliqui non multũ intellectu vigẽtes. negant illud in diuinis. cõtra quos non est disputandũ quia nihil noti⁹ cõtra eos potest accipi. Si enĩ verũ dicant. possumus dicere q deus est trin⁹ ⁊ nõ trinus. est vnus ⁊ non vnus. infinit⁹ ⁊ nõ infinitus. ¶Nunc est theologice pcedenduz in pbando ppositum. ⁊ ad hoc reducit q̃rtũ pncipale in ista q̃stione ptractanduz. scz ostẽdere q hec opinio est de intẽtione sanctoꝝ. ⁊ marie Aug. in libro d̃ trini. ¶Prima auctoritas ẽ 7°. de trini. Si eẽntia est ad aliud. iam essentia nõ est essentia. Ex hoc arguitur sic. A quocũq; remouetur suplus ⁊ inferius. sed esse ad aliud ẽ suplus ad paternitatẽ. ⁊ remouet ab essentia. ergo paternitas ⁊ relatio remouebũt ab essentia aliquo modo. Si dicat q ad verificationez dicti beati Aug. sufficit distinctio rõnis. ⁊ per ꝓñs nõ optet ex illo dicto arguere distictionẽ ex natura rei. ¶Cõtra. quia aut locutio sua est vera realiter. ⁊ tunc habet ppositũ. si autez solum p opus rõnis. remoto ope rõnis hec esset falsa. essentia non est aliud. ⁊ eius opposita vera. ⁊ ita essentia nõ erit eẽntia circũscripto opere intellectus. ¶2ª auctoritas beati Aug. ẽ etiam 7° de trini. vbi dicit q absurduz est vt ſba dicat ad aliud. sed quãdocũq; sunt aliqua omnibus modis idez ex natura rei. vnum sine absurditate de alio dicit. Relinquit ergo conclusio intẽta. ¶3ª auctoritas est in eodẽ 7°. Eo filius quo verbum. ⁊ eo ỽbum quo filius. non eo ỽbum quo sapiẽtia. qz ỽbuz non ad se dicitur sapiẽtia autem ad se dicit. sed eo sapiẽtia quo essentia. eo ergo modo quo cõcedit q ỽbum ẽ filius. ⁊ sapiẽtia essentia. negat sapientiã esse filium. ⁊ sic essentiã esse filiuz. ¶4ª auctoritas est ibidẽ. Non aliud est deo esse ⁊ subsistere. ꝼ aliud est deo esse ⁊ patrẽ esse. sed esse ⁊ subsistere ꝼm omnes adminus distinguũtur ratione. ergo pzeter opationez intellectus cõcedit q deo esse ⁊ patrẽ esse non sũt idem. ¶Istud cõfirmat p q̃ttuor regulas eiusdẽ beati Aug. in libro de trini. positas. ¶Prima 6° d̃ trini. in creaturis omne qd̃ nõ ꝼm ſbam dicit. ꝼm accidens dicit in deo non. qz nihil in deo ꝼm accidens dicit. ⁊ tamẽ non omne ꝼm ſbam dicitur. Ex hoc arguit. Quecũq; sũt idem omnib⁹ modis. si vnũ dicitur ꝼm ſbam. ⁊ aliud. si ergo essentia ipa ⁊ relatio sint idez omnib⁹ modis. sicut eẽntia dicitur ꝼm ſbam. non apparet ratio quare relatio non dicat. ¶2ª regula est in 5°. Quecũq; dicuntur singulariter d̃ diuinis ꝓsonis. nullo modo dicunt ad se. sed ad aliud. vel ad se inuicẽ. relationes autẽ sunt ea que dicunt de diuinis ꝓsonis singulariter. ergo nullo mõ sunt ad se. ¶3ª regula est. q nominib⁹ que relatiue dicunt. non significat substãtia. Tũc sic. Quecũq; sũt omnibus modis idem. quicqd̃ significat q vnum ⁊ per aliud. sed essentia ⁊ relatio sunt huiusmodi. ergo nomẽ relatiõis significat ſbam ⁊ econuerso. ¶4ª regula est 7°. de trini. Ad relatiue dicit est aliquid excepta relatione. sic ergo ptz q illa fuit vera opinio beati Aug. ¶Cõfirmatur etiam ista opinio ex solutione duoꝝ errorũ ⁊ ex euacuatõe rationũ que fiebãt p illis ¶Fuerunt enĩ duo errores cõtra trinitatẽ. Un⁹ erat in supbabũdãtia scz Arrij. Alius in defectu. s. Sabellij. ¶Arguitur ergo p̃mo p sabellio sic. ꝓsone diuine aut se totis sũt idem. aut se totis non sũt idem. aut aliquo sũt idem. ⁊ aliquo non idem. si p̃mo modo. ergo i nullo distinguũtur. q̃ que se totis sũt idem. penitus sunt indistincta. si se totis sunt nõ idem. illud ẽ absurdũ Relinquit ergo terti⁹ modus scz q aliquo sut ꝓuenient. ⁊ aliquo distinguũtur. ⁊ p ꝓsequẽs habetur ppositum q in ꝓsona est aliquid quo cõuenit. ⁊ aliquid quo distinguitur. Si dicat q se totis sunt idem. nullus põt negare q̃n pater est pater eo quo deꝰ. aut non. si non. habet ppositus. si sic. ergo sicut deitate ẽ omnino idem cũ filio. ita paternitate qd̃ est eoꝝ Sabellij. ¶Pro Arrio autẽ arguit sic Vel ꝓsone se totis distinguũtur. vel non. si sic. tunc sequitur q ꝓsone sunt p̃mo diuerse. ⁊ p ꝓsequẽs alius deus pater. alius filius. alius spũssanct⁹ pbo sicut paternitate pater distinguit. ita deitate. ⁊ p ꝓsequens sicut i paternitate est pater distinct⁹. ita in deitate. ⁊ sic non eadez deitas. Si dicas q non se totis. sed aliq̃ ⁊ aliquo non. habetur ppositum. ¶Cõfirmatur sicut ptius. Quia aut eodem pater ẽ pater ⁊ deus. aut nõ. si eodem cũ paternitate pater distinguitur a filio. ergo ⁊ deitate. si non. habetur intẽtũ. Nũc ergo cõcedendũ est q aliq̃ non idẽptitas sit inter illa que sũt infra eãdem ꝓsonaz. patet ex natura rei ꝼm sentẽtiã Aug. ¶Sed cõtra cõclusionem pbo. Quia ita simpliciter simplex ẽ ꝓsona sicut essentia. ergo eque vna ⁊ tanta idẽptitate eadem. siliter eque singularis. ⁊ de multis talibus arguit. ¶Dico sicut dixi distinctiõe q̃ in materia de attributis. posita pluralitate nõ seqtur cõpositio. Undẽ facio ꝓsimile argumentum. Ita simplex ẽ trinitas sicut essentia. ergo sicut essentia ẽ vna totaliter. ita trinitas ꝓsona non seqtur sicut patet. ¶Ad argumẽtũ ptz.

Questio. II.

Questio II

Utrum essentia ⁊ ppr̃ietas distinguãt fm rõnem formalem non fabricatã ab intellectu. q̃ non. qr̃ omnis ratio est fabricata ab anima ¶ Cõtra. qr̃ relatiõis ratio est diffinitio que ẽ extra animã. sed distinguit diffinitiõe. ergo ⁊c. ¶ Hic introducit vn⁹ modus dicendi tenens ꝓtem affirmatiuã. sed tamẽ addit q̃ nõ est nisi vna formalitas vł ratio formalis. saluat tamẽ oĩa que adducũt cõtra alios ꝓ defectũ alicuius modi idẽptitatł. ¶ Cõfirmatur. qr̃ nescierũt videre isti de isto modo tenendo q̃ sint ibi extrema ⁊ distincte rõnes formales ⁊ q̃dditatiue. q̃n oĩa que adducũt de simplicitate diuina cõcludant cõtra eos si ponerẽtur. ¶ Aparet autẽ mihi q̃ cõtra istũ modũ dicendi sint omnia incõueniẽtia que vitare intẽdit. Nam ꝓpter hoc ponitur ille modus vt vitetur illa opinio que est de distinctiõe rõnis. qr̃ fm illaz non possunt saluari cõtradictoria q̃ dicunt̃ de istis. ſ. de essentia ⁊ relatiõe. Tũc eodẽ modo arguit̃ ꝓtra istum modũ sicut ꝓtra illuz aliũ de distinctione rõnis fuit argutũ. q̃ scz nõ possunt ꝓtradictoria saluari. ¶ Ideo ꝓtra illuz modũ arguo ꝑmo accipiẽdo ꝓmũ ꝓncipiũ cõplexũ. eidẽ fm idẽ non cõueniunt extrema contradictionis. accipiẽdo idẽ fm idem oĩb⁹ modis. ſ essentie ⁊ relationi fm rõnes suas q̃dditatiuas applicant̃ extrema ꝓtradictionis. si nõ habẽt eandẽ rõnez formalẽ q̃dditatiuã. maior ptz minor ꝓbat̃. qr̃ in rõne q̃dditatiua eẽntie includit̃ esse ad se. in rõne diffinitiua relatiõis eẽ ad aliud. ġ distinguũt̃ fm suas rõnes diffinitiuas. ¶ Sed dicit̃ ad ĩ q̃ lz de eadẽ diffinitione oĩbus modis eadẽ non possint extrema ꝓtradictionis verificari. tñ de eadez diffinitiõe nõ oĩbus modis eadem. nõ est incõueniẽs ea verificari. ¶ Dz cõtra ĩ arguo q̃druplicit̃. ¶ Primo sic. quãdocũq; applicant̃ extrema ꝓtradictõis ad rõnes formales nudas añ oẽz modũ. optet q̃ i rationib⁹ sit distinctio vt p̃cedãt modũ. sed extrema ꝓtradictiõis applicant̃ q̃dditatiue rationi eẽntie ⁊ q̃dditatiue rõni relatiõis añ oẽm modũ. ġ in ipis q̃dditatiuis rõnib⁹ ẽ nõ idẽptitas. minor ptz. qr̃ diffinitiua rõ eẽntie est ad se. relatiõis autẽ rõ est ad aliud. ¶ 2° sic. quecunq; distinguunt̃ formaliter distinguunt̃ a ꝓriori. ſ relatio ⁊ eẽntia distinguunt̃ formaliter. ergo distinguũt̃ a ꝓriori. ſ distinctio q̃ quẽcũq; modũ ẽ a posteriori. ġ distinctio q̃ modũ nõ saluat. ¶ 3° q̃cunq; extrema ꝓtradictõis applicant̃ alicui ꝑ aliquo signo. impossibile ẽ q̃ saluet̃ illa contradictio ꝑ aliquo posteriori vel ꝑ aliqd aduenies in signo posteriori. illa de se ẽ manifesta. ¶ Sed esse ad se ⁊ non esse ad se sũt extrema talia ꝓtradictiõis. que applicant̃ rõnibus formalibus essentie ⁊ relationis añ oẽm modũ q̃ sectur rõnes formales. ġ ꝑ istas nõ potest saluari ¶ 4°. impossibile est q̃ primũ fundamentũ vtriusq; extremi ꝓtradictõis sit idẽ ꝑ illo significato ꝑ quo applicãt̃ sibi extrema. ſ ꝑma fũdamẽta istius ꝓtradictionis esse ad se ⁊ nõ esse ad se sunt rõnes diffinitiue eẽntie ⁊ relationis. ergo ꝑ illo significato ꝑ quo applicant̃ extrema non sunt idem. ergo ⁊c. 2° ꝑncipaliter arguitur sic. oĩs distinctio formalis specificat̃ a suis ꝓncipijs distinctiuis. ſ illa dicit̃ distinctio formalis. ergo specificat̃ a ꝓncipijs distinctiuis formalibus. ⁊ ꝑ ꝓsequens illa distinguũt. illa aũt sũt rõnes q̃dditatiue. ¶ 3° sic. impossibile est q̃ de aliquo subiecto aliqd negetur nisi sit in illo subiecto ratio formalis negandi. sed de eẽntia negatur esse ad aliud. ergo est ratio in ea istius negationis. illa autẽ nõ potest esse ratio formalis paternitatis. ergo ⁊c. ¶ 4° sic. Quãdocũq; sunt aliqua duo que habẽt eandẽ rõnez diffinitiuã. quicqd dicit̃ in quid ð vno ⁊ de alio. ista statim patet. qr̃ nihil dicit̃ in q̃d de aliquo nisi ꝑ rõnem diffinitiuã. ꝓdicata enim q̃dditatiua sunt ꝓdicata diffinitiua. sed ꝑ te essentia ⁊ relatio habẽt eãdem diffinitionẽ. ergo quicqd dicitur in q̃d de vno ⁊ de alio dicetur. illud aũt est falsum. qr̃ multa ꝓdicata q̃dditatiua dicuntur q̃dditatiue de essentia que non dicunt̃ de relatione. sicut dictũ est. ¶ Cõfirmant̃ ista argumẽta q̃druplici. via. ſ. diffinitiõis. diuisionis. oppositionis. ⁊ demõstrationis. ¶ Per viã diffinitionis ptz. quia non eadem ꝓdicamẽta q̃dditatiua dicunt̃ ð vtroq; quidditatiue. sicut dictũ est. ¶ 2° per viam diuisionis sic. quãdocũq; aliquod cõmune diuidit̃ ꝑ differentias q̃dditatiuas oppositas. q̃cquid cadit sub altera differẽtiarũ habet aliquaz diffinitionẽ ab eo qð cadit sub oppositis. sed ens diuiditur ꝑ absolutuz et respectiuũ. Constat autẽ q̃ essentia cadit sb̃ absoluto. relatio autẽ sub relatiuo. ergo diffinitio relationis necessario est alia a diffinitiõe essentie. maior est manifesta ⁊ ꝑ se nota. quia variata alteri differẽtiarũ q̃dditatiuaz variatur diffinitio. ¶ 3° ꝑ viam oppositionis. quia nulla diffinitio q̃dditatiua ⁊ formalis. ⁊ cuz hoc irresolubilis põt rõnes oppositas cõprehendere. sed eẽ ad se ⁊ ad aliud sunt rõnes oppositе. ergo diffinitio essentie non põt eas cõprehẽdere. ¶ 4° ꝑ viam demõstrationis. q̃ncũq; aliqua sũt idem diffinitione. quicqd est demonstrabile de vno ꝓpter quid ⁊ de alio. sed demõstratur aliquid de diuina essentia qð non demonstratur de relatione. ergo non sũt idem diffinitiue. maior ẽ manifesta. quia diffinitio est mediuz. vbi ergo eadem diffinitio ibi idem mediũ. ⁊ ꝑ ꝙñs eedẽ

cõclusiones cõcluderenť. minor patet. quia infinitas cõmunicabilitas ꝛ mꝛta talia possũt demõstrari de eẽntia ꝛ non de relatiõe. ¶ Dico ergo motus ex istis tanꝯ ex illis que ꝙincũt. ꝛ motus ex dict̃ docto. nostri que vt mihi appareť aliter non possũt saluari. dico ꝙ necessario est ponẽda distinctio inter rõnes ꝗdditatiuas essentie ꝛ relatiõis. illa autẽ distinctio dicitť ꝗdditatiua. quia iter rõnes quidditatiuas. ꝫ specificatur ꝛ explicatur ꝑ hoc sꝛ ꝙ aliquid dicitur in ꝓmo modo dicendi ꝑ se de vno qđ non dicitur de alio ¶ Sed cõtra instať quadruplicit̃. ¶ Ꝓmo sic. quicꝗd aliquib⁹ cõuenit ex rationibus formalib⁹ eoꝝ simpliciter eis ꝙuenit sed distinctio cõuenit eis ex eoꝝ rationib⁹ formalibus. ergo simpliciter erũt distincta. idem autẽ ꝫm quid. ¶ 2° sic. quecũꝗ cõueniunt a ꝓriori. ꝓncipalius cõueniunt ẽꝗ que a posteriori sed distinctio eis cõuenit a ꝓriori. quia per rationes diffinitiuas idẽptitas a posteriori. qꝛ per regularitatẽ vel infinitatem que sunt modi posteriores. ergo ꝛc̃ ¶ 3° sic. quecũꝗ ꝑdicantur ꝺ se inuicem in abstracto. illa eandẽ diffinitionẽ habent. sed ista est vera ꝑdicatio paternitas ẽ essentia. ergo diffinitio vnius est diffinitio alterius. ꝛ ꝑ ꝙsequens diffinitione non distinguũtur. ¶ 4° sic. a quocunꝗ simpliciter negať diffinitio vna ꝛ diffinitũ simpliciter. sed a diffinitione paternitať negatur diffinitio eẽntie. ꝯ ab essentia simpliciť negabitur paternitas. ergo essentia non erit paternitas. ¶ Ad ꝓmũ dico ꝙ dupliciter potest aliquid cõpetere alicui ex ratione sua formali. vel quia est de rõne eius diffinitiua. sicut animal est ꝺ rõne diffinitiua hominis. ꝛ sic verum est ꝙ tale conuenit diffinito simpliciter. Alio modo ꝙ ꝙsequatur rationẽ formalem sic intelligendo. non oportet ꝙ homini ex sua rõne formali cõueniat sibi nõ risibilitas in aliquo significato. non tamẽ dicitur non risibilis simpliciter. sic est de distinctione respectu relationis ꝛ essentie. ¶ Ad 2ᵐ ꝙcedo ꝙ essentia ꝛ relatio a ꝓriori distinguũtur. ꝛ solum sũt idẽ a posteriori. vnde non habeo ꝓ inconueniẽti ꝙ aliqua que cõueniunt a ꝓriori alicui nõ sint tanta quanta sunt illa que cõueniunt a posteriori. ¶ Vnde ꝛ eis distinctio cõueniat a ꝓriori. non tamẽ sequiť ꝙ sit tãta quãta est idẽptitas que eis cõuenit a posteriori. sicut non risibile ꝓius ꝙuenit homini ẽꝗ risibile. ꝛ tamẽ magis simpliciter loquẽdo hõ ẽ risibiľ ẽꝗ nõ risibilis. imo ẽ risibilis simpliciter. sed tamẽ nõ risibilis cũ modificatiõe sic ista ꝙueniũt simpliciter. sed tamẽ distinguũť cũ modificatiõe. ¶ Si dicas saltim ꝓncipalius. dico ꝙ nõ ſeqũtur. quia que a posteriori cõueniunt sunt sepe ꝓncipaliora. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ maior est abstractio ꝗdditatis eẽntie et relationis ẽꝗ sit eẽntie ꝛ relationis. ꝯ ꝛ ꝑ maiorem abstractionẽ ꝗdditas essentie poterit negari a quidditate relatiõis. tñ essentia nõ negabiť a relatiõe. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ diffinitio ꝓ abstrahit interdũ ẽꝗ diffinitũ. ꝛ rõne huiꝰ diffinitio negabiť a diffinitiõe. ꝛ tamẽ nõ diffinitũ a diffinito. sic in ꝓposito de essentia ꝛ relatiõe. Intelligendũ est ergo ad euidentiã istoꝝ sicut dictũ fuit hoc anno sepe ꝙ aliqñ fit abstractio ꝙ nomia ꝓmaꝝ intentionũ. ꝛ isto modo nũꝗ fit tãta abstractio ꝙ essentia negeť a relatione. imo semꝑ essentia est relatio ꝛ ecõuerso. Dimittendo stando infra illa nomia. semꝑ diffinitio dicitur de diffinito. sicut cuꝫ dico albedo ẽ color. Aliquãdo autẽ fit abstractio ꝑ nomia scõdaꝝ intentionũ. cuiusmodi sunt ꝗdditas diffinitio. ꝛ talia huiſmodi. ꝛ ista est maior ẽꝗ ꝓior abstractio. ꝛ rõne huiꝰ qđ ꝓus nõ poterat negari nũc põt. vnde ista põt negari diffinitio essentie est diffinitio relatiõis. ꝛ econuerso. ꝛ ſiliter de ꝗditate sicut patꝫ in exemplo de diffinitiõe ꝛ diffinito. nam ꝛ albedo sit color tamẽ diffinitio albedinis nõ est diffinitio coloꝛis. nec quidditas albedinis est quidditas coloꝛis. sic dico in ꝓposito. Sed hic occurrũt diffi. ¶ Ꝓma ꝗđ est illa distinctio quã ponis. vtrum sit eis aliquid opositũ ¶ Dico ꝙ est respectus fundamẽtalis non actualis. vnde distinctio illa nõ est eis aliquid opositum nisi talis habitudo. ¶ 2ª diffi. vtrum talis distinctio sit positiua. Doctoꝛes videť. vti ista negatiua sunt nõ idẽ. ego cõcedo distinctionẽ non actualeꝫ sed fundamẽtalem. non ſupositoꝝ vel rerũ. sed ꝓcipue ſpaꝛ quidditatũ ꝛ diffinitionẽ. ¶ 3ª diffi. est vtruꝫ sit concedendum ꝙ sit distinctio ꝫm quid vel ſimpliciter. Dico ꝙ dicendũ est ꝛ cõcedendum ꝙ sunt distincta ꝫm quid ꝛ nõ ſimpliciter. Ad euius euidentiã est ſciendũ ꝙ ꝑdicatio de distinctione equipollet ꝑdicatiõi de negatiõe idẽptitatis. Regula autẽ est in logica ꝙ ad verificationem vniuerſalis oportet ꝙ omes eius ſingulares ſint vere. ad falſitatẽ aũt ſufficit falſificatio vniꝰ ꝑticularis. Indefinita vero ex vno verificatur ꝑ omes autẽ falſificatur ita ꝙ oppoſito mõ ſe habet ad vniuerſalẽ. essentia aũt ꝛ relatio in omnib⁹ ſunt idem in vno autẽ tñ ſunt non idẽ. ꝛ ideo dicendũ est ꝙ diſtinguuntť ꝫm quid. ¶ 4ª diffi. vtruꝫ illa diſtinctio habeat extrema. Dico ꝙ apparet mihi cõtradictio ponere diſtinctionẽ ſine extremis. ſed tamen illa diſtinctio nõ referť ad extrema ſimpliciter ſũpta qꝛ ſimpliciter hoc est hoc. ꝫ ad modũ extremoꝝ. rũ. ſcꝫ formaliter tm̃. ¶ Ad argumentũ patet.

Questio. III.

Vtrū relatio diuina vltimate abstracta ꝓdicet̄ de eēntia diuina. q̄ sic. q2 vnū ꝓdicat̄ de alio idēptice. sed talis ꝓdicatio est extremoꝝ abstractoꝝ. ḡ ꝛc̄. ¶ Cōtra vltimate absolutū non est vt sic nisi ipmmet. ¶ Hic sunt duo videnda primuꝫ de questo. scōo hoc idem de attributis. ¶ Quātum ad p̄mum dicunt aliqui q̄ sic. q2 ꝓdicatio idēptica non fit nisi in abstracto. ista ꝓdicantur de se inuicē idēptice sequit̄ ergo q̄ in absoluto ¶ Sed ꝛra arguo q̄ ꝙdrupliciter. ¶ Primo sic. illud qđ ꝙuenit alicui in vltimata abstractione. ꝙuenit sibi ex sua rōne formali. q2 vltimata abstractione depuratur ratio formalis ab oīno alio. ꝛ ipamet remanet. q2 a sua relatōe formali nihil pōt abstrahi ꝙ paternitas absoluta vltimata abstractiōe nō ē essentia. maioꝝ ē declarata. Nā si aliq̄d aliud remanēt p̄ter suā rōnem formalē tūc posset vlterius illa ratio formalis abstrahi ab illo. et p ꝙns prima nō erit abstractio vltimata. minoꝝ ego ꝓbo. q2 quicq̄d ꝙuenit alicui ꝑm suā rationem formalē ꝙuenit habēti illā rōnem. eadem autē ratio diffinitiua et formalis inuenit̄ in relatiōe diuina vt relatio est. vl̄ in paternitate diuina vt paternitas est. ꝛ in paternitate creata: quia vniuoce p̄dicat̄. ergo ratio formalis paternitatis que est in creatis esset eadez essentie diuine ¶ 2° sic. quādocūq̄ aliq̄d cōuenit alicui in vltimata absolutiōe cōuenit sibi reduplicatiue. q2 reduplicatio ē nota p̄scisionis. sed per te paternitas i vltimata abstractōe sumpta est eēntia. ergo paternitas inq̄tū paternitas. et p ꝙns oīs paternitas. ¶ 3° sic. si paternitas i vltimata abstractiōe est essentia. aut inq̄tum paternitas. ꝛ sic qđ ꝓpus scz ois. aut inq̄tuz hec. ꝙ rō heceitatis est ex̄ rōnez paternitatis. ḡ ꝑm suam rōnez formalē p̄cipue acceptā nō ē essentia ¶ 4° sic. quandocūq̄ aliq̄d accipit̄ in vltimata abstractione accipitur formaliter. et quicq̄d ē vt sic ē formalit̄. Sed si ꝓprietas ꝛ relatio accepta in vltimata abstractione est essentia. ergo ē formaliter eēntia. qđ ipi negant. Ideo dico q̄ nō oportet ponere necessario q̄ illa accepta in vltimata abstractiōe vnū p̄dicet̄ de alio. ¶ Et ꝙfirmo p dicta docto. ꝛ p dicta eoꝝ sic. q̄ñcūq̄ aliqua ita se habēt q̄ diffinitio vnius nō ē diffinitio alterius. hec diffinitio nō est illa. sed per doct. ꝛ p te diffinitio relatiōis nō est diffinitio essentie. Unde dicit doctoꝝ. si diffiniretur relatio. non assignaretur illa diffinitio que assignaret̄ essentie. maiorem ego ostendo per primum p̄ncipium cōplexuz. si enim non est vera sequitur q̄ de eodem indistincte cōtradictoria dicātur. quia sit diffinitio essentie. a. diffinitio relationis sit. b. Tunc sic. idez omnino est per te. a. ꝛ. b. vel saltem vnum de alio p̄dicatur vt sit acceptū. Arguo ergo sic. b. nihil aliud est nisi diffinitio relationis. sed. a. p te est. b. ergo. a. que erat diffinitio essentie est diffinitio relationis. Si enim. a. est. b. et. b. est diffinitio relationis. relinquit̄ q̄. a. est diffinitio relatiōis. quod tamen ipi negāt. Sequeret̄ eni q̄. b. esset diffinitio relationis. ꝛ non esset diffinitio relationis. que sunt cōtradictoria. ¶ Dico ergo q̄ aliqua abstractio est in qua vnū non p̄dicatur de alio ¶ Intelligendum tamen hic. q̄ oportet imaginari quattuoꝝ signa. ¶ Primum in quo relatio est relatio ꝑm quidditatem suam. ꝛ sic respicit fundamentū in cōmuni. ¶ 2m est signum in quo paternitas est hec: vt sic respicit hoc fundamentum. ¶ 3m signum est in quo paternitas est non solum fundamēti. nec solum huius fundamenti. sed fundamenti infiniti. Nam heceitas est magis intrinseca. infinitas ē extrinseca magis. ꝛ per cōsequens posterioꝝ. ¶ 4m signuz est in quo relatio consideratur in fundamēto hoc infinito existenti ꝛ reali ¶ Et ista ꝑm signa que cōpetunt essentie colliguntur. quia essentia est primo essentia. Secūdo essentia ē hec. Tertio essentia est hec infinita Quarto essentia est hec infinita existens ꝛ realis. ¶ Eodem modo est ꝺ relatione q̄ habet quattuoꝝ signa prius dicta. ꝑm que relatio alium et alium ordinem habet ad essentiam. ¶ Ad ꝓpositum aplicādo esse in primo signo non p̄dicatur de relatione nec ecō trario. sed vnūquodq̄ eoꝝ est ipsūmet. In secūdo etiam signo vnum ꝺ alio non p̄dicat̄ quia adhuc non est causa alicuius idēptitatis rōne cuius verificetur p̄dicatio. In tertio autē signo vnum p̄dicatur de alio idēptice. q2 in illo signo intelligitur primo infinitas que est ratio idēptitatis. ꝛ nō i duobus p̄mis. In quarto autē vnum de alio p̄dicatur rōne illius modi. scz realitatis vel existētie que ē in eis. ¶ Secūda pars huius q̄stionis est videre illud ꝺ attributis. quia visum est de essentia vtrū scz attributa possint sic abstrahi. q̄ in illa astractiōe vnum de alio nō p̄dicetur. ¶ Ad inq̄tum ad ꝟ dicunt aliqui q̄ non. sicut ꝓpus dicebant de essentia ꝛ relatione. ¶ Sed ꝛra hoc arguo quadrupliciter. ¶ Primo sic. quādocūq̄ aliq̄d cōuenit alicui a priori ꝛ aliud a posteriori. illud qđ conuenit ei a posteriori non cōuenit sibi in vltimata abstractiōe. q2 abstractio est a posteriori ad ꝓpus. ista est ergo vltimata que ita ꝙsistit i ꝓpri q̄ nihil habet de posteriori. sed iusticie nō ꝙuenit esse idem bonitati inq̄tū iusticia ē. ꝙ inq̄tū talis vel inq̄tum hz eē tale vel esse hanc. q̄ sūt posteriora ꝛ a posteriori ꝙueniunt iusticie. ḡ in

vltimata abstractione non cõuenlunt. sed p̃o quacũq; abstractiõe non cõuenit causa idẽptitatis sue ad bonitatez nec cõuenit sibi idemptitas. sed vnũ non p̃dicatur de alio nisi rõne idẽptitatis. g̃ in vltima abstractione vnum ꝺ alio non p̃dicabitur. ℳaioꝛ fuit declarata ex ratione vltimate abstractõis. ℳinoꝛ ptz. quia iustitia p̃us est iustitia q̃ sit infinita vel q̃ sit hec. sunt eni modi intrinseci iusticie. qꝛ naturali ordine eam consequuntur. ergo ꝛc̃ ¶2° sic. quod cõuenit alicui p accidẽs sibi nõ cõuenit in vltimata abstractione. sed intellectui cõuenit p accidens q̃ sit volũtas sicut inferius accidit superiori. sicut scilz homini accidit q̃ sit hic homo. igit̃ sibi non cõuenit in vltimata abstractione. ℳaioꝛ est nota. qꝛ vltimata abstractio abstrahit ab his que sunt in scꝺo mõ. ergo multo magis ab his que insunt p accidens quocũq; modo accipiat̃ p accidens. siue vt accidẽs. accidit subiecto. siue vt inferius superiori. ℳi. declaro. qꝛ si intellectui p se inesset q̃ esset volũtas siue in p̃mo modo siue in scꝺo. tunc omis intellectus eẽt voluntas. de p̃mo modo est certum. ꝺ scꝺo mõ etiã. qꝛ ex quo q̃dditas est eadez in oibus intellectibus. p ꝓñs p se passio demõstrabilis eadem esset. ¶3° sic. quãdocũq; aliq̃ ꝺiui sum diuidit̃ p aliqua diuidentia. illud q̃ ꝓuenit diuiso p altez diuidẽtiũ. non ꝓuenit sibi in vltimata abstractiõe. sed sapientia diuidit̃ p finitũ ꝛ infinitũ. p finitũ autẽ sibi cõpetit eẽ idez bonitati. ergo sapiẽtie non cõuenit in vltimata abstractione. ℳa. videt̃ esse ꝺ se nota. quia si abstrahit a diuidentib⁹. magꝭ abstrahit ab eo q̃ sibi cõpetit rõne diuidentiũ. ℳi. ꝓceditur ab omnib⁹ opinionib⁹. ¶4° quãdocũq; aliq̃d cõuenit alicui solũ p modos intrinsecos. amotis illis sibi nõ cõpetit. sed vnitas idẽptica conuenit attributꝭ solũ p infinitatẽ que ẽ modus intrinsecus. ℂõstat autẽ q̃ non cõueniũt isti modi in vltimata abstractione. ergo ꝛc̃. ¶ℬico ergo q̃ si attributa vltimate abstrahantur. nullo modo vnũ de alio p̃dicat̃. ¶Hoc aut̃ declaratur ponendo illa q̃ttuoꝛ signa. que ponunt̃ in essentia ꝛ relatiõe in attributis. ℑn p̃mo si ꝓsideratur intellectus vt intellectus est. ℑn secũdo intellectus vt h̃. ꝛ adhuc istis duob⁹ modis vnũ de alio non p̃dicatur. qꝛ adhuc nulla causa idemptitatis. ℑn tertio cõsideratur itellect⁹ infinitus. ꝛ qꝛ infinitas ẽ causa vnitatis idẽptice. hinc est q̃ vnũ p̃dicatur de alio idẽptice in tertio signo. ℑn q̃rto autẽ signo ꝓsideraꝝ intellectus vt existens realiter. ꝛ isto modo de volũtate p̃dicatur rõne vnitatis realis. ¶ℳrguitur ergo sic. q̃ ꝓuenit intellectui p posterius non cõuenit sibi in vltimata abstractiõe. idẽptitas sui ad alia attributa est huiusmodi. quia i scꝺo signo ꝛ in quarto. ergo ꝛc̃. ¶ℑz hic sunt diffi. ¶℘ima est de eo q̃ ꝺoc. sepe dicit scz q̃ q̃tũcunq; fiat abstractio. vnũ de alio p̃dicatur p̃dicatione idẽptica. ¶ℬico q̃ q̃ pcise ad ꝛba intẽ dũt. ꝛ non ad intẽtionẽ quã oportet hr̃e sequẽtem p̃ncipia sua. ℬicũt q̃ de intiõe sua fuit sic sonãt verba. non tñ mihi apparet q̃ illa possint sentiri. ℑꝺo dico sicut fuit dictũ sepe superius q̃ duo sunt signa abstractionũ. ¶℘uedam eni abstractio fit ꝛ denotat̃ p nomia primaꝝ intentionũ. ꝛ tunc cõcedo ibi q̃ ꝺ sonant verba doctionũ. ꝛ tunc cõcedo ibi q̃ sonant verba doctionũ. ꝛ tunc cõcedo ibi q̃ sonant verba doctionũ. q̃ quãdocũq; fiat talis abstractio stando semper in noibus p̃maꝝ intentionũ semꝑ vnuꝫ de alio p̃dicatur. sic ꝫ eẽntia ẽ paternitas. ¶Alias aũt abstractio est q̃ denotat̃ noibus scꝺaꝝ intẽtionũ. et tũc dico q̃ talis abstractio pot̃ fieri q̃ illa de se inuicem non p̃dicantur. vnde hec diffinitio non illa. nec hec quidditas est illa. nec ꝫ formalitas illa. vel ratio formalis ẽ illa. ¶Unde ꝺoct. dicit q̃ ꝛz albedo sit coloꝛ. tamẽ diffinitio albedinis non est diffinitio coloꝛis. vel q̃ditas vel ratio formalis vnius non est alteri⁹. ¶2ª diffi. q̃re non pot̃ fieri vltimata abstractio p nomia primaꝝ intentionuꝫ. ℬico q̃ huiꝰ rationis est. qꝛ stando semꝑ in nominib⁹ p̃maꝝ intẽtionũ. ꝓcernit̃ semꝑ modus intrinsec⁹ q̃ ẽ extra rõnem formalem. ℧nde non est aliq̃ nomẽ p̃me intẽtionis q̃ ita significet essentiã p̃cise q̃n semꝑ ꝓcernat infinitatẽ que est modus intrinsecus. rõne cuius ẽ vnitas idẽptica. ꝛ per ꝓñs p talia nomia fit p̃dicatio idẽptica. qꝛ illud p̃ci se quo essentia distinguit̃ a paternitate. nõ depurat̃ ab eo q̃ ẽ causa idẽptitatis p talia nomina. ¶Noia autẽ scꝺaꝝ intentionũ cuiusmodi sũt q̃ddita diffinitio ratio formalis siue formalitas. si tale nomẽ admittat̃. ista inquã sua significata depurata significant. q̃ nihil cõcernũt nisi p̃cise illud q̃ est intraneũ. ꝛ qꝛ per illud distinguũtur ꝛ solũ p posteriora vniũtur hinc est q̃ sub istis noibus vnũ de alio nõ p̃dicatur. ¶3ª diffi. quia aliquib⁹ non placẽt ille intentiões. ꝺimittant̃ ergo ꝛ querat̃ de eo q̃ est in re. vtrũ illud quod p̃cise diffinitioni essentie cozrespõdet. sit illud q̃ p̃cise diffinitioni relationis cozrespõdet. ¶ℬico q̃ abstractioni intellectus cozrespõdet ozdo. ꝛ p ꝓñs distinctio intẽ ozdinata in rerũ natura. vnde in natura ratio formalis est p̃ma ꝛ p illaꝫ distinguunt̃. ¶ℬein de sequũt̃ modi quoꝝ aliqui sunt causa idẽptitatis. ¶4ª diffi. est de eo quod iam sepe dictuꝫ est q̃ distinguũtur a priori. ꝛ sunt idem a posteriori. quid p hoc intelligit̃. ¶ℬico q̃ in rez natura aliq̃ sũt que distinguũtur a posteriori tñ sic̃ sortes ꝛ plato. illa eni si ꝓsideret̃ penes eoꝝ

principia intrinseca ⁊ diffinitiua. talia non distinguũtur. cũ penitus eãdem habeant diffinitionem. sed tamẽ distinguũtur a posteriori per hecceitates. que sunt posteriores suis rõnibus formalib⁹. Alia autẽ sũt que a priori distinguũtur. cuiusmodi sũt homo ⁊ asinus. si ꝓsiderentur quo ad eorũ principia diffinitiua. inueniet̃ iter ea aliqua varietas. Similiter oportet imaginari in diuinis. q̃ q̃dam sunt distincta a ꝑori ꝑcise. sicut essentia ⁊ paternitas. q⁹ penes eorũ rões formales. tamẽ in posteriori cõueniũt. ſ. in aliq̃bus modis intrinsecis. ratione quor̃ sit idẽptitas. Quecũq; ergo sunt idez formaliter sunt idem a priori. ⁊ que sunt idem ꝑcise realiter ⁊ non formaliter. sũt idez a posteriori. ꝫ possũt eẽ distincta a priori. sicut in ꝓposito. ¶ Hoc autẽ ꝓbo sic Quecũq; sunt distincta. ꝑ illo signo sunt distincta ꝑ quo essent idez. quecũq; ergo sunt distincta formaliter. ꝑ illo signo sũt distincta formaliter ꝑ quo eẽnt idem formaliter. sed si essent idem formaliter eẽntia ⁊ relatio. ꝑ illo signo ꝑ quo essent idẽ. esset vna ratio formalis ⁊ essent idem ꝟm rõnem formalẽ. ergo si distinguũtur. ꝑ illo signo ꝑ quo distinguunt̃. erunt distincte rões formales. ⁊ illud euidenter ꝓbat ꝓpositum. ¶ Ad argumentũ ptz.

Questio. IIII.

UTrum ꝓsona ⁊ essentia distinguantur ex natura rei. q̃ nõ. q⁹ essentia dicit̃ de ꝓsona in ꝓmo modo. ergo ⁊c. ¶ Cõtra. q⁹ ꝓsona includit relationẽ que distinguũt̃ ab essentia. ergo ⁊ ipa ꝓsona. ¶ Hic sunt tria ꝑ ordinem videnda. ¶ Primũ ẽ. Utrũ essentia ⁊ ꝓsona distinguũtur aliquo modo. ¶ 2m Utrũ relatio ⁊ ꝓsona. ¶ 3m Utrũ eẽntia ⁊ relatio simul iuncta distinguant̃ a ꝓsona. ¶ Ad ꝓmũ ꝓpono q̃ttuor ꝓclusiones. ¶ Prima est q⁹ eẽntia ⁊ ꝓsona distinguunt̃ ex natura rei. ⁊ hoc ꝓbo cõmuni medio. q⁹ essentia ẽ cõmunicabilis. ꝓsona icõmunicabilis ex natura rei. q̃ distinguũtur ex natura rei. ¶ Ad istam rõnem dãtur responsiones supius tacte. ideo nũc dimitto eas. ¶ 2a cõclusio est q⁹ ꝓsona ⁊ eẽntia formaliter distinguũtur. q⁹ quecũq; distinguũt̃ ꝟm diffinitiuas rões. formaliter distinguũtur. ℞ patet ex ꝓcedentib⁹. sed ꝓsona et essentia sunt huiusmodi. q⁹ ꝓsona includit relationez in sua diffinitiõe. ⁊ non essentia. ergo ⁊c. ¶ Dicunt tamen aliqui q⁹ ista ratio tm̃ cõcedit distinctionẽ rõnis. nec etiã illud ꝑ se cõcedit. Et ratio istor̃ est hec. q⁹ ratio formalis aliquo mõ inuenitur i entibus rõnis. ⁊ diuersa entia rõnis habẽt diuersas rões formales ⁊ diffinitiuas. Arguere q̃ ex distinctiõe rõnuz diffinitiuar̃ distinctionẽ ex natura rei. ẽ arguere a positõe ꝓ̃tis. Nã oppositus ꝓ̃tis. ſ. non distingui ex natura rei. stat cũ distinctiõe diffinitiuar̃ rationũ i entib⁹ rõnis. Sz tm̃ ꝓcesso q⁹ saltẽ essentia ⁊ ꝓsona distinguunt̃ ꝑ diffinitiuas rões. sic̃ cõcedit illa respõsio Ostẽdo ex ℞ q⁹ ex natura rei distiguũtur. Et ℞ q̃druplicit̃. ¶ Primo sic. Nã i eẽntia ex sua rõne formali ꝓceditur q⁹ sit ibi vna dr̃ia ex natura rei vt abstractus. ⁊ i ꝓsona alia vt relatio. Tũc sic. Ubicũq; sũt dr̃ie oppositе ex natura rei ibi oportet q⁹ sit distinctio ex natura rei. cũ distinctio sit respect⁹ intrinsec⁹ aduenies. ꝫ sic ẽ in ꝓposito. q̃ ⁊c. ¶ 2o sic. Naz essentia fundat idẽptitatẽ ꝓsonar̃. ⁊ relatio distinctionez q̃sũt oppositе habitudines. ita q⁹ ex natura rei idẽptitas non est diuersitas. q̃ in diuina ꝓsona sũt duo positiua quor̃ vnum ex natura rei distinguit̃ a reliquo. ¶ Confirmat̃. q⁹ diuersitas habitudinũ optet q⁹ ortus habeat ex diuersitate extremor̃. siue ergo ponas distinctionem extremor̃ i vna ꝓsona siue ponas i alia. ſp vtrobicq; ꝓpositus sequit̃ distinctio. ¶ 3o. Quicunq; alicui ꝓueniũt passiones oppositе. optet q⁹ sint in eo rões formales q̃s ille passiões ꝓsequũt̃ sed ꝓsone ꝓuenit eẽ idem cũ alia ⁊ distingui. q̃ in ꝓsona sunt aliqua distincta. ¶ 4o. quia essentia est imediatũ fundamẽtũ relatiõis. ⁊ hoc ex natura rei. ⁊ ꝑ ꝓ̃s distinguit̃ ex natura rei. et sic ꝓsona ⁊ eẽntia. Oẽs enim rões ꝓbãtes relationẽ distingui ab eẽntia ꝓpositus ꝓbant. ¶ 3a cõclusio est. q⁹ ꝓsona diuina ⁊ essentia sũt idez idẽptice. q⁹ vbicũq; vnũ extremor̃ vl vtrũq; est formaliter infinitũ. illa sũt idẽ idẽptice si sunt in eadẽ ꝓsona. ⁊ ꝓpter ℞ in abstracto vnũ ꝑdicat̃ de alio. eẽntia ẽ persona. q⁹ vnus de alio in abstracto ꝑdicet̃. ꝓbet̃ q̃druplici auctoritate Aug⁹. ¶ Prima 7o de trini. Omne qđ relatiue dr̃ est aliq̃d ad se. illud vero ad se non põt intelligi nisi de essentia. ¶ 2a est. In eodem q⁹ filius est sapiẽtia de sapia. sicut essentia de eẽntia. ¶ 3a q⁹ in eodẽ dicit̃ q⁹ vnam essentiã dicim⁹ tres personas. non ex eẽntia eadẽ quasi aliud sit eẽntia aliud ꝓsona. ¶ 4a est. in 9o de trini. vbi ipe dicẽ q⁹ pater ⁊ filius sunt vnum atq; vna substãtia ¶ 4a cõclusio est q⁹ ꝓsona diuina et essentia sũt idez realiter. q⁹ nõ est maior distinctio inter essentiã ⁊ ꝓsonã q̃ inter relationẽ ⁊ essentiã. cuz ꝓsona icludat essentiã. ⁊ nõ relatio. ꝫ ista nõ distinguunt̃ realiter. q̃ nec illa. ¶ Isti tamẽ ꝓclusioni videntur alique auctoritates repugnare ¶ Primo q⁹ ꝓsona diceret̃ ad se. quia eẽntia ẽ ad se. Aug⁹ autez dicit q⁹ ꝓsona in diuinis non dicit̃ ad se. ⁊ ideo non dicitur ꝟm sbam. sed ꝟm relationem. sed si persona est essentia. pater diceret̃ ad se. cũ ad se sit supi⁹ ad essentiã ꝑ locuz a parte subiectiua. ¶ 2o. q⁹ deo nõ est aliud esse

ꝛ subsistere. sed bene est aliud eē ꝛ patrē esse. et sic videt distinctio realis. ¶3°. qz nō eo pater q̄ deus. ¶4°. eo ꝙ verbum quo filius. nō eo autē verbum quo sapia. Iste auctoritates oēs soluūtur p distinctionē formalē. ¶Sed ꝫ istas ꝓclusiones arguit q̄drupliciter ¶Primo sic. qz per rōnem formalē p quā ꝓbas primā ꝓclusionez ꝓbatur q̄ essentia distinguit ab oibus psonis simul sumptis. nam essentia ē in tribus psonis tres autē psone non. ergo ꝛc̄. ¶2°. quia nullus suppositus videtur a sua natura formaliter differre. cuz natura dicatur de ipō in p̄mo modo dicēdi p se q̄ ptinet ad q̄ddidatez. ¶3°. quia vnitas idēptica videt supra infinitatez fundari. ꝫ ista repugnat psone q̄tum ad suū formale cōstitutiuū. Illud autē cui repugnat fundamētū alicuius vnitatis non pōt habere illā vnitatē. ¶4°. quādocū q̄ aliqua ita se habent q̄ vnum potest esse sine reliquo illa differūt realiter. cuz eadem res a seipsa separari nō potest. sed diuina essentia in vna psona ponitur ꝛ est sine alia. ꝫ ꝛc̄. ¶Ad p̄muz dico q̄ tota trinitas addit ad essentiā q̄ttuor relationes. ꝛ sic cōceditur conclusio. ¶Ad 2m dico q̄ verū est quādo suppositum p aliquid constituitur. qđ non est extra rōnem formalē sue nature. hoc autē suppositū cōstituitur p relationez q̄ differt formaliter a sba. ꝛ illa etiā maior non videt vera. qz homo videt esse suppositū aialis. ꝛ tamē differt ab aiali rōne differētie supaddite. ita q̄ qñ suppositū aliqđ formale supaddit. tūc illa ꝓpositio nō ē va. ¶Ad 3m dico q̄ sicut esse suppositū repugnat accidenti. ꝛ tamē non repugnat sibi vnio eius cuz suppposito. sic esse infinituz repugnat formaliter relationi. ꝛ tamē non vnitas eius ad illud qđ infinitū est rōne infinitatis. ¶Ad 4m dico q̄ nunq̄ essentia pōt esse simpliciter sine aliq̄ relatiōe vel sine ali q̄ psonaꝛ. nec est i vna sine alia simpliciter dicēdo. tamē cū reduplicatiōe bene. vnde essentia in filio est in patre. non tamē vt in filio. ¶Quantum ad 3m p̄ncipale videndū est. vtrū psona et ꝓprietas aliquo mō ex natura rei distinguitur. Et q̄tum ad hoc inducunt q̄ttuor ꝓclusiones cōsimiles. ¶Prima ē. q̄ psona ꝛ relatio distinguūtur ex natura rei. qz ꝑm Aug̃. 7°. d̄ trini. omne qđ relatiue dicit esse aliquid excepta relatiōe. cum ergo psona dicat ad aliquid ꝛ relatiue. erit aliquid excepta relatione. ꝛ per ꝓns non erit omnino idem. ¶2a cōclusio est. q̄ psona ꝛ relatio distinguūtur formaliter quia psona includit in se aliquā rōnem formalem absolutā quā relatio nō includit. ſ. deitatē sed que sic se habēt. formaliter distinguūt. ergo ꝛc̄. ¶3a cōclusio. q̄ psona ꝛ relatio sunt idez idemptice. qz cuz psona includat eēntiā. videtur formaliter infinita. ꝛ per ꝓns sibi vnit idēptice omne sibi cōpossibile. cū ergo relatio sit psona erit idē idēptice. ¶4a ꝓclusio q̄ psona ꝛ relatio nō distinguūt realit. qz magis intima ē relatio psone q̄ sit essentie. cū ipam formaliter ꝓstituat in eē. ꝛ tamē vt patuit non distinguit realit ab eēntia. ¶Sed ꝓtra has ꝓclusiones instat q̄drupliciter. ¶Primo. qz psona et eēntia videt distingui | distinctiōe minima ex natura rei. ꝛ tñ videt minoꝛ iter psonam ꝛ relationez. cū psona dicat relatiua. et nō absoluta. cum ergo ista sit minima illa erit rōnis. ¶2°. qz cū relatio dicat de psona i p̄mo mō dicendi p se tanq̄ ei formale ꝓstitutiuū. nō videt ibi eē formalis distinctio. p̄sertim cuz psona ponat relatiua. ¶3° nam psone non ponunt idem idemptice. eo q̄ nō sunt formaliter infinite. si q̄ persona non sit formaliter infinita. Cōstat autez q̄ relatio nō ē formaliter infinita. seq̄tur q̄ nō erūt idē idēptice. ¶4° qz ꝛ ista inueniat a sanctis cōiter cōcessa. psona est essentia. nō tamē ista psona ē relatio. minꝰ q̄ vident idē. ꝛ p ꝓns distincta realit ¶Ad p̄mū dico q̄ ꝛ magis addat torꝰ hō ad corpus q̄ ad aiam. eo q̄ habet entitatē minorē tamē magis denominat a corpore. vnde dicit nus addat ad essentiā q̄ ad relationē. tamen a relatione sit denomiatio ꝛ dicit tota psona relatiua. Et rō horū ē. qz ꝓstitutū semp tenet modū min⁹ p̄ncipalē. vt patet i ꝓstituto ex absoluto ꝛ relatiuo. ex sba ꝛ accīte. ex ꝓtigēti ꝛ necessario. ex spūali ꝛ corpali. ¶Ad 2m dico q̄ ꝛ genus dicat de specie in p̄mo mō dicendi p se. tñ spēs addit ad ipam dr̄iam specificā. sm quam distinguit ab eo formaliter p modū additiōis ¶Ad 3m dico q̄ oportet ꝓcedere q̄ aut illa vnitas nō erit idēptica. cū nec psona nec relatio sit formaliter infinita. aut dicere q̄ psona est formaliter infinita. sicut ꝛ essentia diuina. Et tūc oportet dicere q̄ nō sufficit ad vnitatē idēptica q̄ vnū vl alterū sint realiter idē 3° infinito. sed q̄ vtrūq̄. ita q̄ talis realis vnitas sit poꝛ ordie eēntiali q̄ idēptica. ¶Ad 4m dico q̄ Aug⁹ videt eā exp̄mere 7°. d̄ tri. qñ dicit q̄ eo ꝙ verbum quo filiꝰ. nō tñ eo sapia quo ꝙ verbum. sed eo eēntia quo sapia. videt ergo cōcedē aliquo mō relatiōe ꝙ vbū eē quo negat sapia ꝙ vbuz esse. ¶Sed hic sunt q̄ttuor diffi. ¶Prima ē. si aliq̄ p̄dicatū pōt dici de diuina psona i p̄mo mō dicēdi p se. ¶Dico q̄ nō. ppte. qz psona diuina nō ē aliqđ vnū diffinibile. cū nō sit vnū formaliter Suppositū aūt i creatur | multa p̄dicata recipit d̄ p̄mo mō. qz ē q̄ddā vnū diffinibile p se. psona aūt diuina nō sic. ad ꝓstitutōez aūt eiꝰ ꝓcurrunt due rōnes diuersoꝛ genez. non facientes

aliquã 3am entitatẽ vnaz p se. ¶2a diffi. ẽ. si ista ẽ in ꝑmo modo pater ẽ eẽntia. ¶Dico q̃ non ꝓpe qz ꝓdicatio ꝑmi modi nõ est nisi formalis. ista aũt ẽ idẽptica ¶3a diffi. ẽ. si ista sit de ꝑmo mõ pr̃ ẽ de⁹. ¶Dico q̃ non. lz in creaturis ꝟ mõ natura de supposito ꝓdicat. eo q̃ ratio ꝰstitutiua suppositi nõ extraneat a natura. tñ in diuis sic. qz relatio ꝰstituẽs extraneat a natura diuina. Rõ aũt euidẽter ostẽdẽs q̃ ista nõ ẽ i ꝑmo mõ ẽ ista. qz qđ p se diceret de deo diceret de pr̃e. sicut ptz p regulã logicalẽ. g̃ cum de⁹ p se sit absolutum. ꝑsona erit absoluta. qđ est falsũ. ¶4a diffi. est si ista. pr̃ ẽ relatio sit in ꝑmo mõ. ¶Dico q̃ non. qz videt idẽptica. sed ista. pr̃ ẽ relatiuũ videt apꝛopinãre. qz q̃cq̃d dicit in quid de relatiuo. dicit in q̃d ꝺ patre. ¶Quãtum ad 3am ptẽ istius q̃stionis videndũ ẽ. Utrum ꝑsona dicat ꝑter relationẽ z essentiã simul sumpta. ita q̃ sit q̃stio similis illi que fit in creaturis de entitate cõpositi resultante. ¶Introducunt autẽ hic q̃ttuoꝛ rõnes ꝓbãtes ꝓtem affirmatiuaz q̃ oẽs inituntur ꝑmo ꝓncipio. q̃ de codez cõtradicto ria dici nõ pñt. ¶Prima est ista z ꝰcedit ab oibus q̃ eẽntia z relatio ꝰstituũt simul sumpta p sonã. ꝟ ꝑsona nõ ꝰstituit ꝑsonã. qz idẽ nõ cõstituit se. g̃ z̃c. ¶2a ẽ. Omne ꝰstitutiuũ alicuⁱ ꝺetur ꝑus ꝰstituto. cum ꝰstitutũ videat ab eis resultare. sed eẽntia et relatio simul sũpta sunt ꝰstitutiua ꝑsone. g̃ prioꝛa ꝑsona. sed ꝑsona nõ est prioꝛ ꝑsona. qz nihil ꝑus se. ergo z̃c ¶3a ẽ ꝟ. nulla res seipam ꝓsupponit. sed ꝑsona ꝓsupponit essentiam z relationẽ. ergo z̃c. ¶4a Supꝛa ꝑmo diuersa vt sic nõ põt aliqua vnitas fũdari. sed eẽntia z relatio ꝟm suas ratões formales sũt ꝑmo diuersa. g̃ vnitas quã habemus ponẽ in ꝑsona. non põt in eis fundari. ergo in alio Intelligendũ autẽ ad euidentiã istius articuli q̃ q̃drupliciter p̃t aliq̃s imaginari q̃ ꝑsona ad eẽntiã z relationẽ se haberet. Uno mõ q̃ sicut spẽs suo mõ ꝟm cõem viaz nihil addit ad genꝰ et ꝺr̃iam simul sũpta. ita ꝑsona nihil addit ad rõnes formales eẽntie z relatõis simul sũptas qz sicut illa sũt diffinitiua spẽi. sic ista persone. ¶2o modo q̃ ex relatiõe z eẽntia resultet q̃dam 3a vnitas sicut ponitur a multis de cõposito ex materia z forma. ita q̃ sic ex istis fit vnuz p se. ita ex illis. ¶3o mõ q̃ sit ibi vnitas idẽptica q̃ ꝑ uenit ex infinitate vniꝰ istoꝝ ꝰstituentiũ scilicz eẽntie. vt sic ꝑsona nihil aliud sit nisi eẽntia et relatio. non vt pcise distincta ꝟm rõnes formales. ꝟ vt sũt vnũ idẽptice. ¶4o mõ q̃ ponat ꝑ sona vnica realitas ꝟm quã oia q̃ sũt i vna ꝑsona sint vna res. ita q̃ illa realitas vere sit essentia z vere relatio. sicut infinitas diuina vere est quodlibet attributũ. sicut etiã vnica essentia ẽ quelibet ꝑsona. sic ergo ꝑsona est aliquid vnũ reale non vnitate fundata i rõne aliqua formali. sed in realitate cõmuni. ¶Alijs aũt vijs ꝑter missis quaruz quelibet habet multas diffi. tractando q̃rtã viam. Et sciendũ q̃ si ipa ponat. multe insurgũt diffi. q̃bus declaratis multa alia patebũt. ¶Prima est. que est necessitas ponendi istam realitatẽ ꝑter rõnes formales. ¶Dico q̃ q̃druplici de causa ponitur necessario illa realitas. ¶Primo ad vitandũ realez distinctõez vt scilz ea que sunt in eadẽ ꝑsona realiter nõ distinguantur. vnde optet q̃ respõdeat vnica realitas vt sit vna res. ¶2o ad saluandũ distinctionem formalez que supius demonstrata ẽ inter ista que sũt in vna ꝑsona. qz si rõnes formales nullaten⁹ abstrahãt a sua realitate. ꝟ sint omnibus modis idem. tũc sicut ponitur vna res. poneret vna formalis ratio. ¶3o. ad vitandũ quaternitatẽ rerũ. qz cuz tres ꝑsone sint tres res relatiue. si ponat in aliqua ꝑsona nisi vna realitas habem⁹ q̃ternitatẽ rerũ. ¶4o ad saluandũ q̃ternitatẽ relationũ. qz si relatio in diuinis est oi modo sua realitas. sicut sũt q̃ttuoꝛ relatiões sic erunt q̃ttuoꝛ res. ¶2a diffi. est qz sic videt necessario ponẽdũ distinctionẽ aliquã inter relationẽ z essentiã. ex vna pte. z illã realitatem ex alia. cũ extrema ꝺictiõis ꝟm ꝑmissa eis attribuãt. vt ptz ¶Dico q̃ nõ ẽ ibi distinctio nec realis nec formalis. sed sicut modus intrinsec⁹ intelligitur distingui a formalibus suis rõnibus ab eo abstrahentib⁹. sicut attributa diuina abstrahũt ab infinitate z necessitate. ¶3a diffi. ẽ qz aliqui videnꝫ vitare istos modos p vnicam distinctionẽ quã quilibet cogitur ponere. si ergo sic possunt vitari ponendo illud qđ necessariũ est ponere. videt q̃ nõ debeãt poni. ¶Dicit q̃ res ꝺupliciter accipit. Uno mõ ꝑ omni eo qđ est extra aiam. z sic accipiendo ꝰceditur q̃ eẽntia z relatio sũt due res. Si autẽ accipiat ꝑ re ꝓpꝛie. put nũc loq̃mur de re. sic tm̃ sũt vna res Ista tamẽ euasio non videtur sufficiens. qz sic possumus distinguere de essentia. put accipit ꝑ oi eo qđ est in re extra. z ꝑ essentia ꝓpꝛie ꝓi mo modo cõceditur q̃ sunt tres essentie. quod nullaten⁹ ꝰcedit. scđo mõ nõ. Silr accipio ꝓ ꝓꝛijssime rem sicut tu accipis. qñ ꝺz q̃ i diuinis sunt tres res tm̃. quecũq̃ aũt sũt in vna ꝑsona sunt vna res. Cõstat q̃ in vna ꝑsona sũt multe rõnes formales. g̃ plures res. Itẽ eo mõ q̃ est vnica res sunt ibi multe rõnes formales. ¶Si dicas nõ sũt multe rõnes formales. ꝟ vna. non tamẽ formaliter. ¶Istud non sufficit. quia eodez modo arguam de vna rõne formali. z ꝓbꝺ⁹ formaliter. 4a diffi. est qz diuina essentia vt videt antecedere ꝑsonas diuinas in quodã signo na

ture. ℔m illud qđ dicit ℣yo. in capło de vnica
7 distincta theo^a. est vera res p suã realitatem
hic autẽ non ponunt nisi realitates psonales.
¶ ℣ico q deitas vt ꝑcedit psonas nullã realitatẽ habet. sicut nec natura hũana ex̃ sua suppositа. põt tamẽ dici res in illo prioꝛi eo modo quo loq̃tur Aug^o. 7°. de tri. q omne relatiuũ ꝓus est q̃ ipa relatio. cum tñ p relationẽ sit foꝛmaliter relatiuũ. Unde albũ põt dupliciter accipi. aut ꝑut suꝑponit p subiecto albedinis. et sic ꝑcedit albedinẽ. aut ꝑut suꝑponit p cõstituto ex subiecto. 7 sic est posterius ipa albedine. 7 sic dicendũ est de denomiato a realitate 7 ipsa realitate. ¶ 5ª difficultas ẽ. qꝛ diuina eẽntia ℔m determinationem eccl'ie est sũma res. q̃ nec generat nec generaꝛ. nec spirat nec spiraꝛ. 7 tñ quelibet triũ rerũ psonalitũ aut generat aut generaꝛ. aut spirat aut spiratur. erit ergo vna 4ª res. ¶ ℣ico q sicut ab eadem iusticia dicit homo iust^9 7 aia iusta denomiatiue. 7 tamẽ vnuz istoꝛ generaꝛ 7 coꝛrumpit. 7 aliud non. ita ab eadẽ realitate denoiatur res diuina essentia et psona. 7 tñ res q̃ est essentia nõ generat nec generaꝛ. sed res q̃ est psona. Realitas eni idẽptice est idẽ essentie 7 psone. 7 suꝑponit p vtroq. vt aũt suꝑponit p essentia nec generat nec generatur. vt aũt p psona sic. ¶ 6ª diffi. est qꝛi diuinis ponit vna res absolutissima. s. diuina essentia que est res absoluta. 7 ponũt tres relatiue ℔m q patet ex dictis. q̃ videt q sequit quateruitas rerũ. qđ est cõtra eccl'iam. ¶ ℣ico q sicut eadem existentia existit essentia et persona. sic eadem realitate sunt res. illa autez realitas abstrahit ab absoluto 7 relatiuo. sicut ratio entis tñ ꝺꝛ denominatiue absoluta 7 relatiua ℔m q sunt q̃dditates quarũ ẽ realitas. ¶ 7ª diffi. ẽ qꝛ in diuinis ẽ vna realitas cõmunicabilis scilz essentia. 7 tres incõmunicabiles vt realitates psonales. ergo q̃ternitas. ¶ ℣ico q vna realitas vt suꝑponit p essentia ꝺꝛ cõmunicabilis. vt aũt p relatione ꝺꝛ incõmunicabilis. ipa tamẽ in se vltimate ꝑcisa nõ est cõmunicabilis cũ sit psonalis. nisi p q̃to suꝑponit p essentia cum q̃ est vnũ idẽptice. 7 vt sic põt dici cõicabilis. tamẽ i se foꝛmaliter non. accidit eni sibi q suꝑponat p essentia. Sed q̃re non ita. vnde relatio cõicabilis cum sit eque vnũ idẽptice cum essentia sicut ista realitas ¶ ℣ico q res 7 ens idẽptice ꝺ alijs ꝑdicantur in diuinis ꝓpter duas causas. s. ꝓpter infinitatẽ 7 cõmunicabilitatẽ. ideo magis suꝑponit p alijs q̃ alia. ¶ 8^a diffi. qꝛ vt videtur diuina essentia nõ erit tm̃ vna res. sed tres res cum ibi sint tres realitates a q̃bus ipa denominatur res. ¶ ℣ico q eẽntia diuina simul ẽ tres res. sicut tres psone simul de ipa ꝑdicantur. et etiam est vna res que est q̃libet illarum. non est autem alia res ab istis. Aliter eni dicitur vna res 7 tres res. 7 aliter tres realitates 7 vna realitas. quia vna 7 tres res dicunt denominatiue. vna autẽ 7 tres realitates dicunt idẽptice. ¶ 9ª diffi. qꝛ cum q̃libet istaꝝ realitatũ dicatur absoluta ꝓpter diuinã essentiaz. sicut relatiua ꝓpter relationẽ. videt q ita debeant dici tres realitates absolute. sicut dicunt tres relatiue. ¶ ℣ico q verum esset si illud a quo dicit realitas absoluta. multiplicet in diuinis. sicut illud a quo dicit relatiua. cuius oppositum est de facto. lz eni quelibet triũ realitatuz sit absoluta. non tamẽ tres realitates absolute. sicut quodlibet attributoꝛũ dicit infinitũ. nõ tamẽ plures infinitates. aut si q̃libet psona est deus. non tamen tres dij. ¶ 10^a difficultas est. qꝛ cum distinctio realis fundet in realitate. sicut foꝛmalis in rõne foꝛmali. videt q relatio vnius psone non distinguat realiter a relatiõe alteri^9 psone. cuz ℔m te sint tm̃ tres rõnes foꝛmales. ¶ ℣ico q sicut accidẽtia diuersoꝛũ suꝑpositoꝝ distinguũt suꝑpositaliter. lz nõ sint suꝑpositа. tamẽ hoc habent p attributionẽ. ipa ita distincte relatiões dicũt realiter p attributionez ad diuꝛsas realitates quas habẽt i distinctis psonis. ¶ 11^a difficultas. qꝛ tunc ℔m ꝑmissa nõ videtur q psona p relationẽ distinguit realiter ab alia psona. ℔ foꝛmaliter tm̃. cum supꝛa foꝛmalitatẽ non fundetur nisi foꝛmalis distinctio. ¶ ℣ico q sicut relationes foꝛmaliter distinguuntur. ita psone realitatẽ ipaꝝ realtionũ realiter distinguunt. vt aũt abstrahit ratio foꝛmalis a realitate. tũc manet solum distinctio foꝛmalis. 7 tunc maioꝛ videtur distinctio realis a relatione q̃ psone a psona. sicut distinctio generi excedit specificã. ¶ 12ª difficultas. quia sicut relatio i patre distinguitur a relatione filij realiter p hoc q aliam 7 aliam realitatẽ habet in illis psonis. ita videt q essentia p attributionez ad diuersas realitates. pari rõne distinguit realiter. ¶ ℣ico q res lis distinctio ꝑsuponit non idẽptitatem extremoꝝum. vbi ergo ꝑintelligitur nõ idẽptitas. distinctio esse non põt. essentia autẽ vna numero ẽ in psona. 7 ideo quocũq sibi aduenięte realiter distingui non põt. sicut nec personaliter distinguitur p attributionẽ ad psonas. ¶ 13ª diffi. cultas. quia realitas videt dicere ꝑfectionem simpliciter. sicut alia trãscẽdentia cõcomitãtia ens. 7 tamẽ nõnulla ꝑfectio simpliciter in diuinis est psonalis. ℔ iste tres realitates ℔m ꝑmissa ponunt psonales. ¶ ℣ico q sicut vnitas nõ dic vniũsalit ꝑfectionez simplicit. cũ i diuinis nõ negaꝛ vnitas psonalis. sic forte suo nõ põt dici de ipa realitate. ¶ Ad argumẽtũ ptz.

Questio. V.

Vtrum trinitas rerum possit stare cum vnitate reali. q nō. qz oēs vitant quaternitatē. ¶ Contra. sunt ꝫttuoꝝ relatiōes. ⁊ tñ sunt vna res. Quia ꝫritur de ternitate ⁊ realitate que duo habēt reduci ad distinctionē rationē formaliū. ⁊ ad distinctionē realitatē. ¶ Idcirco ꝫ sunt duo faciēda. ¶ Primo declarandū est q̄d est formalitas vel ratio formalis. ⁊ q̄d realitas. ¶ 2° ō q̄sito. ¶ Qtū ad primū declaro sic p ordinē. ¶ Primo q̄d est formalitas. ¶ 2° q̄d realitas. ¶ 3° si formalitas est realitas. ¶ 4°. si inter formalitatē ⁊ realitatē est aliq̄ distinctio. ¶ 5° que est necessitas ponēdi formalitatē in deo. ¶ 6° que necessitas ponēdi in creatura. ¶ Qtum ad p̄mum dicūt aliqui q̄ formalitas est ratio diffinitiua vniuscuiusq̄. quia sic idem est q̄ ratio formalis. ¶ Sed cōtra istud ꝫ duplicit ¶ Primo. quia vltime differētie sunt formalitates. cum sint p̄ncipia formalis distinctionis. ⁊ tamen non sūt diffinibiles. ¶ 2°. quia passiones entis ponunt formalitates. ⁊ pties passiones simpliciter. q̄bus tamen repugt diffiniri. cuz sint simpliciter simplices. ¶ 3° q̄ ratio entis ponitur formalitas. ⁊ tñ non diffinit. cū non habeat notiora ¶ 4°. q̄ essentia diuina ponitur formalitas. ⁊ tamē non est diffinibilis. q̄ non habet p̄ora. Ideo dico addēdo ad priorez modū. q̄ formalitas nihil aliud ē nisi ratio q̄ditatiua cuiuscūq̄ quidditatē habētis. siue illa sit diffinibilis. siue nō. sicut ē in simplicit simplicibus ⁊ p̄mo diuersis. ¶ Qtum ad 2m vidēdum est q̄d sit realitas. Et dicunt aliqui. q̄ realitas est q̄cquid est extra aiam. q̄ ens diuidit ens reale ⁊ rōnis. sed ens rōnis est in aīa. ergo ens reale est extra aiam. ¶ Cōtra istud arguo ꝫ dupliciter. ¶ Primo sic. q̄ inter eadem p̄ncipia distinctiua semp est eadē distinctio. vbi ergo sūt distinctiones diuersaꝝ rationū. oportet esse extrema diuersarū rationū. cum habitudines varient solum a termino vel a fundamēto sed distinctio realis ⁊ formalis sunt diuersarū rationū. ⁊ ponunt extra aiaz. extrema autē distinctionis formalis sūt rōnes formales. extrema distinctionis realis sunt ipse res. ergo oportet q̄ ista extrema sint extra aiam. ⁊ q̄ necessario distinguant cuz habitudines sint diuerse. ¶ 2°. q̄ idē non p̄t esse q̄ditatiue res ⁊ nō res. sed tota q̄ditas huius creature in potētia obiectiua fuit non res. ḡ in existētia nō est q̄ditatiue res. eadem autē q̄ditas oīno est in potentia obiectiua ⁊ in existentia actuali. ¶ 3°. q̄ eiusdem rōnis formalis ponit homo in esse cognito ⁊ in re. q̄ vnifōrmiter diffinitur. ⁊ tamē hic non habet realitatē. ibi autē habet. ¶ 4° q̄ q̄ditas creature ⁊ relatio eius ad deuz sunt due q̄ditates. ⁊ tamē vnica realitas. vt alibi patz Ideo dico q̄ realitas est modus intrinsec⁹ formalitatis. sicut finitas vel infinitas entis. ⁊ sic̄ finitas vel infinitas aduenientes non variāt rationē formalē diffinitiuā alicui⁹ q̄ditatis. vt supra patuit. ita nec realitas. ¶ Qtum ad 3m videndū est vtrū formalitas sit realitas ¶ Hic dico q̄ ꝫtuoꝝ genera p̄positionū verificāt in creaturis. ¶ Prime sunt que verificant p solaz cōcomitātiā. sicut dicit q̄ generatio vnius est corruptio alterius. ⁊ tamen generatio ⁊ corruptio sunt p̄uatiue opposita. ¶ Alie aūt sūt denominatiue. que verificant p cōcretionem solaz. sicut homo dicit iustus qui in se habet formaliter iusticiā. ¶ Alie sūt q̄ditatiue. sicut homo est animal. q̄ ptinet ad primū moduz dicēdi p se. ¶ Alie vero sūt idēptice. sicut quādo vtrūq̄ extremoꝝ vel alterū est trāscendēs. loquendo de illis transcendentib⁹ que quertunt cū ente. Sicut enī in diuinis p̄pter infinitatez alterius extremi vel vtriusq̄ cōcedit p̄dicatio i abstracto. ita in creaturis p̄pter cōmunitatē. Unde dicit q̄ vnitas est quedaz entitas. ⁊ entitas dicit de vltimis differentijs. Iz ipa q̄ditatiue in eis non includat. ⁊ isto modo dico q̄ realitas est formalitas. q̄ realitas est trāscendēs. ¶ Dicitur autē formalitas denominatiue. q̄ res est cōcretum realitatis. non tamen q̄ditatiue. q̄ omnis formalis ratio abstrahit i creaturis a realitate ⁊ etiam ab existētia. q̄ est modus intrinsecus adequatus realitati. q̄ditas enī que nō existit diffiniri p̄t. ¶ Qtum ad 4m. vtz sit aliqua distinctio iter ista. Dicūt multi q̄ nulla penitus distinctio est iter formalitatē ⁊ realitatez q̄ formalitas vniuscuiusq̄ extra aiam non est nisi realitas eius. Sed cōtra istud arguo q̄dupliciter. ¶ Primo sic. Nā isti cōcedunt multas ratiōes formales. vbi tamē negant multas realitates. quecūq̄ autē sunt totaliter idē. si vnū multiplicatur ⁊ reliquū. ¶ 2° isti p̄cedunt q̄ distinctio realis est aliud a distinctione formali. distinctiones autē formales variant p̄m extrema. sicut patet in p̄dictis in specifica generis ⁊ aliorū. ⁊ inter extrema eiusdē rōnis nō consurgit nisi relatio eiusdez rōnis. ¶ 3°. quia termini p̄positionis cōtingētis non possunt idē eē omnibus modis. cuz idem de seipo negari nō possit. sed ista est cōtingens. homo est in re extra. aut ista. homo est res. ¶ Cōfirmatur. q̄ nihil ē q̄ sibi ipi accidat. ¶ 4°. q̄ quādo aliqua ratio formalis conuenit aliquib⁹ duob⁹. illud q̄ ei repugnat de vno. non potest esse ō q̄ditate illius cōmunis. sed ratio formalis entis cōuenit enti in potētia ⁊ in actu. sibi tñ repugt realitas

in potentia obiectiua. realitas inquã ꝓpria. et ita non poterit includi in rõne entis in rez natura. ⁊ sic erit posterior ipo. ¶ Jõo dico q realitas distinguitur a formalitate. non ꝺdem realiter. quia formalitas ex se non est res. nec formaliter. quia realitas non est formalitas. sed sicut modus intrinsecus a quidditatiua rõne. circũscripto omni operatione intellectus. ¶ Qtũ ad 5m videndu est quare formalitates in diuinis ponunt. Et quo ad hoc dicũt aliqui q formalitates in diuinis non sũt ponende. quia in sũme necessario. plura sine necessitate non sunt ponẽda. Dato autẽ q pluralitas istarũ formalitatũ saluari posset. tamen necessitas nõ apparet. ¶ Jdeo ad ostẽdendã necessitatẽ istius positiones ⁊ ꝓuenientiã. adducunt ꝗttuor cause. ꝓpter quas euidẽs necessitas apparet ponẽdi pluralitatẽ formalitatũ siue rationũ formaliũ. quod ꝓ eodẽ habeo. ¶ Prima est ad saluãdas regulas cõtradictionũ. Nam in diuinis illis q̃ sunt realiter indistincta. applicant extrema cõtradictionis: que non possunt eidez in esse fm idem. ⁊ tõo oportet ibi ponere vlteriorẽ distinctionẽ. ¶ 2a necessitas est ad saluãdã vnifformitatem ꝓfectionũ. ꝓfectiones eni simplicit sicut docet Anſ. in monolo. ex creaturis deo attribuũtur. omni impfectiõe recisa. ⁊ ideo cum in earum diffinitionib9 nulla includat impfectio remanẽt ibi cedẽ diffinitiões quas consequit ꝓ se formalis distinctio. ¶ 3a necessitas ẽ ad saluandam multiformitatẽ scientiarũ. quia in aliqua sciẽtia que est vna p itegritatem. ꝗt sũt ibi conclusiones demõstrate. tot sũt ibi veritates distincte. cum vna cõclusio scientifica habeat de vno. ⁊ alia de alio. alietas autẽ cõclusionuz necessario arguit alietatẽ alicuius termini. idẽ eni non potest esse scitũ ⁊ nõ scituꝫ simul. ¶ 4a necessitas est ad saluandã varietatẽ cõceptuũ. quia aliqua sũt de deo cognoscibilia ꝓ naturã ⁊ aliqua nõ. ⁊ aliqua ꝓ se nota. ⁊ aliqua demõstrabilia. ergo aliqua distinctio. ¶ Jste autẽ necessitates cõfirmãt ꝓ Dyonisiũ de diuinis nominib9. capo de eodem ⁊ diuerso. vbi dicit q intelligim9 in diuinis verã alteritatẽ nõ fm variationẽ. sed fm multiplicẽ formationẽ vnitiuam. talis autẽ est distinctio formalis cũ vnitate idẽptica. ¶ Qtum ad 6m videndu est. quomodo ponit in creaturis. Et q̃tum ad hoc est intelligendũ. q formalitates inueniunt in creaturis ꝺdrupliciter. ¶ Primo in trãscẽdentib9 sicut sũt entis passiones que realiter distingui nõ possunt. cum in ꝙlibet re q̃tũcunq realiter indistincta omni cõcurrãt. ¶ 2o in lineis ꝑdicamentalib9. quia extra gen9 substãtie omes species aliorũ ꝑdicamẽtoꝝ sũt simplices forme et realiter indistincte. ⁊ tamẽ ibi ꝑbat distinctio formalis inter genus ⁊ differentiã. cum nullus eoꝝ dicat totam ꝺditatem specificã. ¶ 3o in intraneis habitudinib9 Respectus eni creature ad deũ sũt ita intimi creature. q̃ ꝛz differãt formaliter a suis fundamẽtis. eo q̃ cadũt sub diferẽtijs oppositis entis scz sub absoluto ⁊ relatiuo. non tamẽ differũt realiter. cum ꝑus a posteriori ibi absoluti siue separi nõ possit. ¶ 4o in diuinis imitatiõib9. qz sicut docet Aug9 vestigiũ in creaturis inuenit in qualibet re q̃tũcunq distincta. ⁊ sic sine reali distinctiõe sunt illa i quibus inuenit ratio vestigij. Et eodẽ modo apparet de illis potẽtijs in ꝺbus est imago diuina. que sũt vna res ⁊ vna essentia fm Augi. Jstis ꝑmissis videndũ est de scõo ꝑncipali. scz vtrũ cum vnitate reali possit inueniri ternitas rerũ. Et q̃tum ad hoc introducunt ꝗttuor cõclusiones. ¶ Prima q in vnaquaq̃ ꝑsona diuina ẽ inuenire vnã realitatẽ. ꝑ quã omnia que sũt i vna ꝑsona sunt vna res. hoc ꝑbatur sic. quecunq̃ sũt vna res. sũt vnum ꝑ vnã realitatẽ. sed quecunq̃ sũt in vna ꝑsona sũt vna res. ergo q vnã realitatem. ¶ 2a cõclusio est q i qualibet ꝑsona non est inuenire nisi vnã realitatem. hoc ꝑbatur sic. vbicũq̃ est inuenire rem ⁊ rem. ibi est inuenire distinctionẽ realez. sed talis distinctio non ẽ in aliqua vna ꝑsona. ergo ꝛẽ. ¶ 3a cõclusio ẽ. q in tribus ꝑsonis est inuenire tres realitates ꝑ quas ad inuicem distinguũtur realiter. hoc ꝑbatur sic. quecũq̃ realiter distinguũt. ergo in res ⁊ res. sed tres ꝑsone distinguũtur. ergo in eis sunt tres realitates. ¶ 4a cõclusio est q i diuinis nõ est inuenire nisi tm tres realitates. hoc ꝑbatur sic. qz si ꝗttuor eẽnt cũ nõ sint nisi tres ꝑsone. oportet q essent due in vna ꝑsona qõ est falsũ. ¶ Sed ꝓtra ista instatur ꝺdrupliciter ¶ Primo ꝓtra ꝑmam ꝓclusionẽ. Nam ista res que ẽ in ꝑsona. aut est res cõmunicabilis. aut cõmunicabilis. si cõmunicabilis. ergo ꝑ eãm distinguit ꝑsona ab alta. qz omne cõicabile est cõmune. cõe autẽ nõ est ratio distinctiõis. si incõmunicabile. ꝛ ꝑ eã cõicabilia non erunt res. ¶ Cõtra 2am ꝓclusionẽ arguo sic. Vbicũq̃ est inuenire realitatẽ absolutã ⁊ realitatẽ relatiuaz. ibi ẽ inuenire duas realitates. ꝛ i vna ꝑsona ẽ inuenire realitatẽ absolutã ⁊ relatiuã. ꝛ ẽ. ¶ Contra 3am arguo. qz cũ eandẽ realitatẽ habeãt paternitas ⁊ eẽntia in ꝑre. ⁊ ꝑ te ꝑ istã realitatem ternitas ⁊ eẽntia in ꝑre. videtur paternitas distinguit realit a filiatõe. videtur q eodẽ mõ eẽntia ꝑ istã eandẽ realitatẽ quam ꝛz distingueret sil'iter ¶ 4o cõ 4am. Persone diuine sũt idẽ realit ⁊ distincte realit. ꝛ ꝺ optet q ꝛ sit ꝑ aliã ⁊ aliã rem. ꝛ ꝗttuor res. ¶ Ad ꝑmuz dico q aliqñ aliq̃s termin9 supponit ꝑ se. aliqñ

suponit p alio. Exemplū ꝑmi. albū diſgregat
Exēplū ſcđi. albū currit. tunc ſuponit p ſubie
cto Sic dico in ꝓpoſito. q res vel realitas pōt
ſuponere p ſe. vel p alio. Dico ergo q accipi
endo realitatē ꝑciſe que eſt in ꝑſona patris vt
ſuponit p ſe eſt incōmunicabilis. ⁊ tñ hoc non
obſtāte poſſunt demōſtrari ab ea et dici realia
q̄ ſūt cōmunicabilia. Exemplū. ꝑſona patris ē
incōmunicabilis. ⁊ tamē oia que ſunt in patre
tā cōmunicabilia q̄ incōmunicabilia dicūtur
quodāmodo ꝑſonalia denoiatiue p attributi-
onē ad illā vnicā ꝑſonalitatē. Sic dico i ꝓpoſi
to. q ſcz eēntia ⁊ relatio i ꝑſona patris habent
vnicā realitatē qua dicūt denoiatiue res que
ē incōmunicabilis. nō obſtāte q denoiata a ta
li realitate altā ſaltē ſint cōmunicabilia Sz tūc
venit ad ſcđz dubiū qđ tāgit ſcđz argumētuz.
quō eadē realitas pōt eē ad ſe ⁊ ad aliud. Cer-
tū eni ē q realitas eēntie eſt ad ſe. ⁊ relatio rea
lis ē ad aliud. oꝑtet igit q aliqua diſtinctio
ſit. ¶ Dico q realitas ſm ſe abſtrahit ab abſo-
luto ⁊ relatiuo. Uñ ſicut ens de ſe nec ē abſolu
tū nec relatiuū ſic nec iſta realitas q̄ddītatiue
eſt abſoluta vel relatiua. ſed tñ denoiatione ex
trinſeca poteſt eē dici ⁊ ē vtrūq; qz denomina-
tur abſoluta a rōne eſſentie. ⁊ relatiue a ratiōe
relatiōis. ſicut eadē natura denoiatiue đr vni-
uerſalis ⁊ ꝑticularis. Uñ ad argumētuz dico.
q impoſſibile ē q aliq̄d ſit q̄ddītatiue abſolu-
tū ⁊ relatiuū. ſ denominatiue nō ē incōueniēs
¶ Si dicaꝭ q quomodocūq; vadat negociū. ex
tremo ꝓtradictiōis. ſ. abſolutū ⁊ nō abſolutuz
dicūt de iſta realitate. ¶ Dico q extrema ꝓtra
dictōis neceſſario ꝓcludūt ñ idēptitatē aliquā
in ꝓximis fundamētis ⁊ imediatis de q̄b⁹ dicū
tur. non tamē mediatis. ſicut multa exēpla ma
nifeſtant. Iſta g̃ ꝓtradictoria bene concedunt
diſtinctionē inter rōnes formales eēntie ⁊ rela
tionis. q̄bus ꝑmo ꝓueniūt. non ē aūt neceſſe q
ꝓcedāt diſtinctionē realitatis q̄ nō ē imediatū
fundamētuz. ¶ Ad 3m dico. q ad hoc q aliqua
diſtinguaꝭ non ſufficit q ibi ſit realitas ⁊ rea
litas. ſ q vnum careat realitate quā aliud ha-
bet. ſicut patet de ꝑſona que habet vnam rea-
litatē qua caret alia. ideo diſtinguiꝭ ab alia re
aliter. eſſentia autez lz habeat in ſe tres realita
tes. tamē habēdo vnā non caret ſimpliciꝭ alia
⁊ hinc eſt q ipa non diſtinguiꝭ realiter ab alia
¶ Ad 4m poteſt dici q ꝑſone diuine ſunt vnuz
eſſentialiter p eſſentiā. ⁊ diſtinguūtur p ꝓpri
pia diſtinctiua. ⁊ ſic p aliud ꝓueniūt ⁊ p aliud
differūt. ¶ Dico tamē aliter q realitas ſi ſuppo
nat p eēntia. tūc dico q ſunt vnuz realiter. lz ē
ſunt vnū qđ eſt res denominatiue. tamē q̄ddi
tatiue non poſſet verificari. qz ꝑſone non ſunt
aliquid vnum qđ ſit quidditatiue res. Si autē
accipiatur res vel realitas vt ſuponit p ſe. ſic
dico q ꝑſone diuine diſtinguūt p res. qz i eis
ſunt tres entitates reales que ſunt fundamen-
ta ⁊ termini diſtinctiōis realis ¶ Sed adhuc ꝫ
ſūt alique diffi. ¶ Prima qz ens ⁊ res ꝙuertun-
tur. ſi ergo ponāt in diuinis tres realitates. vi
detur q ibi ſint ponēde tres entitates. ¶ Dico
q nō ē magnū incōueniēs ꝙcedere. q ſicut ibi
ponūt tres realitates relatiue. q ibi ſint ⁊ tres
entitates ponende. Uel poteſt dici q lz ens et
res cōuertantur. q vbicunq; ſit ens ſit ibi res
⁊ ecōuerſo. non tamē ſic ꝙuertunt q multipli-
cata re vel realitate multiplicet neceſſario ens
vel entitas. ¶ 2a difficultas eſt de exiſtētia ⁊ re-
alitate. qz dictum eſt ſepe hoc anno q ſunt mo
di adequati. ⁊ tamē non ponit niſi vna exiſten
tia i diuinis. ¶ Dico ſicut ꝓximus q bene ē adeq̄-
tio talis. ſ. q omnis res ē exiſtens. ſed nō talis
q ad multiplicationez vni⁹ ſeq̄t multiplicatio
alteri⁹ ¶ 3a difficultas. qz ſi realitas dicit pfecti
onē ſimpliciter. videtur q ipa ſit cōmunis tri-
bus. ¶ Dico q realitas nō ē p ſe pfectio ſimpli
citer. niſi p quanto ſuponit p aliqua rōne for
mali que eſt pfectio ſimpliciter ¶ 4a diffi. vtrū
eſſentia diuina habeat aliquā vnā realitatē ex
tra ꝑſonas. ¶ Dico q nō. qz tūc neceſſario eēnt
quattuor realitates. ¶ Dico igitur q tam eſſen
tia q̄ attributa q̄ etiā alia diuina nullā realita
tem habēt niſi in ꝑſonis. ita q eſſentialia vnaz
realitatē habēt in vna ꝑſona. ⁊ aliam in alia. et
tertiā i tertia. ſic̄ humanitas habet tres exiſtē-
tias in tribus indiuiduis. nec tamē aliquaz ha
bet a ſe ſi ꝑſcindaꝭ ab illis indiuiduis. ¶ Sz ꝑt
ne dici res vt ſic ꝑſcindit. ¶ Dico q accipiēdo
rem q̄ddītatiue non ē res. ſed denomiatiue ac-
cipiendo rem ⁊ in quadā attributiōe ſic poteſt
dici res ⁊ iſto modo dicit q eſt vna ſūma res.
Sed adhuc ſūt duo dubia vel tria. ¶ Primuz
q cum res accipiatur duplicit ſm mentē doc.
vel p omni eo qđ eſt extra aiam. ⁊ ſic videt cō
cedere q ſint tot res quot ſūt rōnes formales.
Dico q hoc pōt fieri de quocūq; vocabulo q
multa ſignificabit. tamē dico q ꝓprie accipien
do rem. non dicit de omni eo qđ ē extra aiam.
ſ ꝓ eo ꝑciſe quo aliqua dicunt vna res ⁊ di
ſtinguūt realiter. eo g̃ modo q̄ negaꝭ eē diſtinc-
tio realis infra eandē ꝑſonaz. optet dicere q
rō formalis multiplicet ⁊ non realitas. ¶ Alij
tñ volūt ſaluare p aliū ⁊ aliū moduz ꝓdicandi
q̄ddītatiuū. ſ q ſit vna formalitas tm. Sz illō
non aparet mihi intelligibile. qz extrema ꝙdi-
ctionis ponunt ſm rōnes q̄ddītatiuas q̄b⁹ ne-
gatis totuz aliud negaꝭ. ¶ 2m dubiū qz beatus
Hylari⁹ dicit q aliud ē ſpūſanct⁹. ⁊ aliud res

ſpūſſancti. q̄d ḡ intelligit. Dico q̄ ſpūſſanctus q̄dditatiue ꝯſtituit ex q̄dditate eēntie ⁊ ſpirationis paſſiue. vult ḡ dicē q̄ ille ratiões formales abſtrahūt a realitate. et ita illa auctoritas mḷta ꝯſiderat p̄dicta. ¶ 3ᵐ dubium quō ſm̄ decretalē i diuinis ē vna ſūma res ¶ Dico q̄ put ſupponit p eēntia ē vna res vt aūt p ꝑſonis est tres res. vñ iſta vna res nec generat nec generat. vt ſcz ſupponit p diuina eēntia ¶ Ad arᵐ ptz

Diſtinctio. XXXIIII. ⁊. XXXV. Queſtio. I.

Circa diſtinctionē. xxxiiij. ⁊. xxxv. Poſtq̄ actuz est de iſtis ꝑprietatib⁹ relatiuis. Nunc q̄rendū est de ꝑprietatib⁹ abſolutis. ſ. de intellectu volūtate potēcia ⁊ talib⁹. ¶ Et p̄mo in generali quero. Utrū talia dicant pfectionē ſimpliciter. de oib⁹ in generali. ¶ Circa autē iſtam q̄ſtionē ad euidentiā multoꝝ que dicunt de pfectionib⁹ ſimplicit. intendo duodecim p ordinem declarare. ¶ Primo q̄d est pfectio ſimpliciter. ¶ 2° q̄ ſūt ꝑprietates pfectionū ſimplicit. ¶ 3° q̄bus vīs poſſunt pfectiones ſimpliciter inuestigari ¶ 4° quot ſūt ḡdus pfectionis ſimpliciter. ¶ 5° q̄ ſunt ordines pfectionis ſimpliciter ¶ 6° ſi ois pfectio ſimpliciter habeat cōceptum ſimplicit ſimplicē i ſe. ¶ 7° ſi pfectiones ſimplr ſint p̄mo diūſe. ¶ 8° ſi oē q̄d est in deo dicat pfectionē ſimplr. ¶ 9°. ſi oia q̄ ſūt i creatur] dicūt pfectionē ſimplr. ¶ 10°. ſi formalit in deo ſūt pfectiões simplicit. ¶ 11°. ſi pfectiões simplicit ſūt in creaturiſz ¶ 12°. ſi pfectiões simplicit ſm̄ eā dem rōnez formalē ſūt in deo ⁊ in creaturis. ꝟ est. vtz q̄libet pfectio simplicit vniuoce dicat de deo ⁊ creatura. Ad primū. ſ. quid est pfectio simpliciter. ſūt quattuor modi dicēdi. ¶ Unus ē q̄ pfectio simplicit ē illa q̄ nullaz impfectionem q̄dditatiue icludit. ſicut ſapiētia ⁊ huiuſmodi. omne enī tale reḡritur in pfectiſſimo ente. ¶ Cōtra. Nulla pfectio ſeu entitas poſitiua includit i ſua rōne formali aliquā negationē. cuz p̄uatio non ſit ō q̄dditate poſitiui. et tñ nō oīe poſitiuū est pfectio ſimplicit. ḡ ⁊c. ¶ 2°. Nulla relatio vt inſeri⁹ patebit dic pfectionem ſimplicit. ⁊ tñ nullā impfectionē q̄dditatiue includit. q̄ ſi hoc eſſet. cū relatio formalit ponat in deo. poneret impfectio i eo. ¶ Alij dicunt. q̄ illa ē pfectio ſimplicit q̄ nō habet neceſſario impfectionē ſibi annexā. ſicut ſunt ſciētia ⁊ ſapia. tñ albedo neceſſario hz aliquaz impfectionē ſibi annexā. ⁊ ido nō. ē pfectio ſimplicit ¶ Sz ꝟ ꝟ ē. q̄d dictū ē ꝟ aliā opinionē. ¶ Nā relationes originis nō hñt aliā impfectionez ſibi annexā. q̄ tūc i deo eēt illa pfectio. et tñ vt patebit nō ſūt pfectiones ſimplicit. ¶ Alij dicunt q̄ illa ē pfectio ſimplr q̄ nō cōpatit ſecū aliquā impfectionē. ¶ Sed ꝟ. Tūc eni ſeq̄ret q̄ ſapia bonitas ⁊c. nō diceret pfectionē ſimplicit i creaturis. q̄ ꝟ nō hñt. nā inheret. ¶ Alij dicunt q̄ pfectio ſimplr ē. q̄d p̄t esse ſine oi impfectione. ¶ Sz nec iſtō ſufficit. Nā ſuppoſitū in q̄ſtuz ſuppoſitū p̄t eē ſine oi impfectiõe. q̄ ē in deo. ⁊ tñ nō dicit pfectionē ſimpliciter. Ido dico q̄ ſm̄ doctrinā Anſ. in monolo. q̄ pfectio ſimplicit est. que ē i quolibet meli⁹ ipa q̄ non ipa. Sed q̄ illa diffinitio nō bñ q̄etat itellectum. idcirco ſūt q̄ttuor modi exponēdi eaz. Aliq̄ tñ dicūt q̄ pfectio simplr ē melior ſua negatiõe. Iſtud nō valet. q̄ quecūq̄ entitas poſitiua ō mūdo. est melior ſua negatiõe. ⁊ tñ non ois entitas poſitiua ē pfectio ſimplicit. ¶ Alij dicūt q̄ perfectio ſimplr ē talis. q̄ habēs ipaz. ē meli⁹ nō habēte. ¶ Cōtra. Nā ſimplicitas ē pfectio ſimplr. et tñ nō omne ſimplex ē meli⁹ nō habēte ſimplicitatem. ſicut patz de materia ⁊ forma reſpectu cōpoſiti. ¶ Alij dicūt q̄ pfectio ſimplr ē illa q̄ est melior oi eo q̄ non dicit pfectionē ſimpliciter. ¶ Cōtra. Omne ſubiectū ē meli⁹ ſua paſſiõe. et tñ ꝟtingit aliq̄ñ ſubiectū nō esse pfectionē ſimpliciter. ⁊ paſſionē ſic. ſicut patz de albedine et ei⁹ vnitate Alij dicunt q̄ pfectio ſimplicit est illa. q̄ ē melior oi alio a ſe. Sed iſtud nimis attribuit pfectioni ſimplr. q̄ ſequeret q̄ nō eēt niſi vna. ſ. deitas. q̄ ꝟ ſolū ſibi ꝟuenit. Ido dico ſm̄ mentē doc. nr̄i q̄ pfectio ſimplr ē illa. q̄ est melior quocūq̄ ſibi incōpoſſibili. ¶ Hāc autez gloſam demōſtratiue ꝯcludo ex duab⁹ regulis euidētib⁹ ⁊ p ſe notis acceptis. ¶ Prima ē iſta q̄ ois pfectio q̄ est i deo formaliter. ē melior oi pfectione que est in deo formaliter. iſta patet. alioq̄n de⁹ poſſet itelligi melior. ſi in ſe haberet q̄d ſibi deficit q̄d melius ē ¶ 2ª regula ē. q̄d oēs pfectiones ſimplicit q̄tū ē de ſe ſunt cōpoſſibiles. ꝟ ptz ex cōceſſis ab oib⁹. naz deo nulla pfectio deficit. ḡ de⁹ oēs hz. ꝟ aūt nō eēt ſi eēnt incōpoſſibiles. ¶ Ex iſtis dictis arguit ſic. Omne illud q̄d deo repugnat est incōpoſſibile pfecti oni ſimplicit. iſta ptz ex ſcda regla. ſ oē q̄d ē pfectio ſimplr. ē meli⁹ quocūq̄ q̄d deo repugt. ptz ex p̄ma regla. ois ḡ pfectio ſimplr est meli⁹ ſuo incōpoſſibili. Poteſt alio mō deduci ſic. Ois pfectio q̄ ē i deo ē melior ſuo incōpoſſibili. ꝟ omis pfectio ſimpliciter ē in deo. q̄ ſūt cōpoſſibiles. ergo ois pfectio ſimplicit est melior quocūq̄ ſibi incōpoſſibili. Sz ꝟtra iſtā deſcriptionem pfectionis ſimplicit inſtat q̄druplicit. ¶ Primo ſic. Nā ratio entis nō ē melior q̄cunq̄ ſibi incōpoſſibili. q̄ nullū habet incōpoſſibile. et tñ ratio entis ponit cōiter pfectio ſimpliciter. ergo deſcriptio non est bona. ¶ 2°.

Relatio est melior quocūq; sibi incōpossibili. qr ē cōpossibilis oi positiuo r oi pfectiōi simpliciter. r tñ ipa nō habet nisi ꝑuatiuū sui ꝑ incō possibili. Cōstat aūt q eoipō ē melior. sic affirmatio melior negatiōe. ¶3° sic. sapia est pfectio simplr. r tñ sibi nō competit diffinitio supaddicta. ¶Cōstat enī q sapia ē incōpossibilis sbe solis. sba aūt solis melior ē sicut r sba q̄libet omī accidēte. r ꝙñs melior ē ipa sba solis ipa sapientia. g̃ r̄c. ¶4°. Nā seq̄t q sba angeli sit perfectio simplr. Ipa enī ē melior quocūq; sibi incō possibili. qr illud aut est creatū. r ꝙstat q ipa ē melior omni alio ab eo creato. vel increatū: isti aūt non ē incōpossibilis. qr pōt assumi. ¶Ad ꝓmum dico q ratio pfectōis simpliciter cōpetit enti. lz enī nullus positiuū repugnet enti. tamē ens ꝓhibitū est sibi incompossibile. r iō ꝙstat q melior ē ratio entis. est enī ens melius ente ꝓhibito vt apparet. ¶Ad 2m dico q meliorītas dicit excessum fm q̄titatem vtutis. r dicit ineq̄litatē q̄ etiam req̄rit quātitatē. relatio autē non est q̄ta q̄titate vtutis. r ideo ipa non pōt esse melior nec peior quocūq; alio. ¶Ad 3m dico q lz aliqua excedant alia fm aliquas pfectiones qs habēt. tñ pōt eē ecōnerso excessus fm multas alias lz non fm eandē. ideo recōpensatu r. ¶Ad 4m dico q sba angelica non est melior q̄cunq; sibi incōpossibili formaliter. qr diuinitati ista mō ē incōpossibilis. r tñ diuinitate nō ē melior. lz forte sibi sit incōpossibilis suppositaliter. r sicut oē absolutū aliud a deo. s hoc nihil ad ꝓpositū. ¶Gz adhuc remanēt q̄ttuor diffi. ¶Prima si vna pfectio ē melior alia qñ sūt eiusdem rōnis. sic sapia creata et increata. ¶Dico q nō fm rōnez formalē. qr vbi ē eadē rō formalis. ibi fm illā rōnez non pōt eē excessus. qr excessus vt sic ē iter distincta. quecūq; autem sūt eiusdē rōnis formalis fm illā rōnez formalem sūt penit9 indistincta. r ꝙ ñs int ea vt sic nō ē excessus. ¶Cōfirmat. qr finitas et infinitas rōnem formalē non variāt cū sint modi extrinseci. ¶2°. qr equalitas ē rō fūdata sup plura. r tñ illa rō formalis vt sic i eis ē indistincta. ¶2a diffi. si vna ē melior altera fm aliq̄d sui. loquēdo de istis q̄ sūt eiusdez rōnis. ¶Dico q sic. s. fm modū intrinsecuz. nā vna ē finita r alia infinita. r ꝙ ñs vna ē melior altera. lz nō fm rōnem formalē. ¶3a diffi. ē si vna ē melior altera q̄ sūt alteri9 rōnis. sicut itellect9 r voluntas. ¶Dico q nō fm eoz rationes formales. Et hoc ꝓbo sic. Quādocūq; aliqua sūt eiusdē rōnis formalis. quicūq̄d cōpetit vni eorū fm rōnem formalez r alteri. sed volūtas in deo r in creatura sūt eiusdem rōnis formalis. r intellectus ꝫ r ibi similiter. ergo si volūtas fm suā rōnem formalez eēt melior intellectu. seq̄retur q in deo ita eēt. qd̄ est falsum. ¶4a diffi. si vna fm aliquid sui excedit aliā. ¶Dico q nō i deo. qr vtrūq; ē infinitū. tamē vnū eorū vt infinitū pōt dici excedere aliud vt finitū. sicut volūtas infinita intellectum finitū. ¶Hic tamē remanet vnū dubiū satis arduū. s. vtrum oīs pfectio simpliciter sit melior quacūq; pfectiōe fm quid. ¶Ad vtrāq; autem partem istius dubij sunt rōnes fortes. pono tamē duas. ¶Primo ꝓbo ptē affirmatiuaz sic. Quādocunq; sunt duo opposita ex quoz p mixtione r impmixtiōe causat magis r min9. illud qd̄ est vni opposito impmixti9 ē pfectius sed ꝑfectio simpliciter nō icludit necessario aliquā impfectionē. pfectio autez fm q̄d sic. ergo r̄c. ¶2° Quādocūq; aliq̄d cōmune cōpetit aliq̄bus duob9. vni simplicit fm q̄d. pfectius cōuenit ei cui ꝙuenit simpliciter q̄ ei cui cōuenit fm q̄d. sed pfectio ꝙuenit pfectiōi simpliciter. pfectioni autez fm q̄d cōpetit fm q̄d. ergo r̄c. ¶Ad ptē negatiuā arguo dupliciter. ¶Primo sic. In essentialiater ordinatis eiusdez generis posteri9 est pfectius. s ordo eēntialis inuenitur vbi prioza dicūt pfectionez simplicit. sicut sba dicit pfectionē simplicit. non autez accns qd̄ ē posterius. similit spūs dicit pfectionē simpliciter. non aūt angelus q ē posterior. g̃ non oīs pfectio simpliciter ē pfectior pfectiōe fm q̄d. cū illa posteriora sint pfectiora. r tamē pfectiones fm q̄d. ¶2° ad eandē ptez arguit sic. Quecūq; sūt de ꝑdicamēto sbe. excedunt illa q̄ sunt aliorū generꝫ. nam int ꝑdicamēta est essentialis ordo. r ꝑdicamentū sbe ē pfectius oibus accidētibus aliorꝫ generꝫ. sed aliqua de genere sbe nō sūt pfectiones simpliciter. aliqua de alijs generibus sūt pfectiones simpliciter. sicut sunt sapientia r iusticia. r huiusmodi. ergo pfectiones simplicit non sūt pfectiores alijs. ¶Dico ergo q̄tum ad hoc q vtraq; argumēta habēt intentum. Ad quorū euidentiaz dico q pfectiones simpliciter ex suis rōnibus formalibus nō excedunt illud qd̄ nō dicit pfectionē simplicit. sicut ꝓbāt vltima argumēta. abstrahit enī ratio formalis pfectiōis ab illo excessu siue defectu. fm autem modos itrinsecos ꝙñtes ꝓuenit. q alique sint pfectiones simpliciter alias excedētes. aliquē nō. Est enī aliqua pfectio simplicit que simpliciter est cuz infinitate sicut deitas. et illa omnē aliam pfectionē fm quid excedit. eo q pfectiones fm quid sunt semp cum finitate. infinitū autem in pfectione excedit finitū. sunt autē alie pfectiones simplicit que ex rōne earꝫ formali non determināt sibi nec hunc modum nec illum. sed cōpatiūtur se cum quolibet istorum modorū. r iō stant cū q̄tūcūq; perfecto.

vel q̄tūcunq; modico pfecto. ⁊ ex hoc ꝓuenit q; alique pfectiones simpliciter interdū alias excedunt. sicut quādo sunt cū infinitate ītrdū alias nō excedunt. quādo aliū moduꝫ intrinse cum habēt vt patet. ¶ Sed adhuc remanet dif ficultas. quomodo saluabiť q; pfectio simplici ter sit melioꝛ quocūq; sibi incōpossibili. ¶ Pro pter hoc addit doctoꝛ ad expositionē illiꝰ diffi nitionē pfectionis simpliciter supꝛadicte. q; il lud qđ est melius quocūq; sibi incōpossibili in quocūq; suppositō. nō cōsiderata tamē hac na tura vel illa. illud est pfectio simpliciter. ¶ Hoc autē potest sic declarari q; pfectio simpliciť est melioꝛ quocunq; sibi incōpossibili. non ex rati one formali. sed qꝛ nata est habere modū infini tatis. ⁊ ille modus repugnat ei quod non est p fectio simpliciter. qꝛ nullū tale potest eē forma liter infinitū. ⁊ ideo pfectio simpliciter melioꝛ est tali. ¶ Q;tum ad 2m est videndum que sunt ꝓꝛietates pfectionis simpliciter ¶ Dico q; q̄t tuoꝛ sunt ꝓꝛietates pfectiōis simpliciť. ¶ Pꝛi ma q; omnis pfectio est cōmunicabilis. ¶ 2a q; alteri cōpossibilis. ita scz q; est oī alteri perfe ctioni cōpossibilis. ¶ 3a q; habent integritatem ¶ 4a q; habent idēptitatē. ¶ Pꝛima q; sit cōmu nicabilis ꝓbatur sic. Omne illud cui non repu gnat infinitas est ad minus ī tribus suppositis ⁊ p ꝓsequens eis cōmunicabile. ex hoc enī na tura diuina diciť cōmunicabilis tribꝰ suppositis. quia est simpliciť infinita ⁊ illimitata. Om nis pfectio simpliciter est nata eē infinita. ergo ⁊c. ¶ 2a scz q; sint cōpossibiles ꝓbatur sic. ꝑmo ex cōmuni dicto q; mala sunt incōpossibilia. siē patet de extremis vitiꝭ in quoꝝ medio consi stit virtus. virtutes autem dicūť compossibiles ¶ Pꝛobo autē rōne sic. Impossibile est suppositum esse pfectissimū nisi habeat in se omnē pfectionem simpliciter. sed si vna esset alteri incō possibilis. impossibile est vnuꝫ suppositū omēs habere. ⁊ p ꝓsequens nullū vnū suppositū esset pfectissimū. qđ est falsum ꝓpter diuina suppo sita. ¶ 3a scz q; habeāt integritatē ꝓbatur. quia quod caret aliqua pfectione simpliciter. non ē pfectum simpliciter. qꝛ ibi deficit vna pfectio simpliciť. ⁊ vt sic non ē integraliter pfectum. si ergo omnes in eodē sint. integritatē habebunt ¶ 4a scz q; habeant idēptitatē. vel sint nata ha bere ꝓbatur sic. qꝛ de aptitudine intelligūtur oēs ille ꝓꝛietates hoc inquā ptz. qꝛ q̄cquid est aptū natū esse in vna psona diuina. natū est habere idēptitatē. sed oēs pfectiones simpli citer sunt huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ Sz contra ista arguiť q̄druplicīter. ¶ Pꝛimo ꝓtra primā Qđ est de se hoc non ē cōmunicabile. sed deitas est de se hec. ergo ⁊c. ¶ Cōtra 2am. Opposita sunt i cōpossibilia. sed alique pfectiones simpliciter sūt opposita. ergo ⁊c. ꝓbo minoꝛē. Ens est pfe ctio simpliciter ⁊ diuidiť multis modis ⁊ p dif ferētias oppositas. ⁊ p ꝓsequēs ille non sunt cō possibiles ¶ Cōtra 3am. Nam in quocūq; ē inte gritas ibi est totalitas. sed vbi infinitas ibi nō est totalitas. ergo vbi est infinitas ibi nō ē inte gritas. ¶ Cōtra 4am. Quādocūq; aliqua oppo sita cōueniunt aliquib⁹. nullum eoꝝ ē eis pꝛio ꝛium. sed distinctio ⁊ idēptitas sunt huiusmo di respectu pfectionū simpliciť. ergo ⁊c. ¶ Ad primū patet. Nam aliq̄d eē cōmunicabile pōt intelligi dupliciter. vel plurib⁹ indiuiduis. vl plurib⁹ suppositis. ꝑmo modo ꝓcedit instātia. sed scōo mō intelligiť ꝓꝛietas. ¶ Ad 2m nego minoꝛē. Nam nulle pfectiones simpliciter sūt opposite. quādo autē ens diuidiť p duas differē tias oppositas. nō oportet q; vtraq; sit perfe ctio simpliciter. sed sufficit imo ē necesse q; alte ra sola. sicut ptz in diuisione sb̄e p coꝛpoꝛeū ⁊ i coꝛpoꝛeū. incoꝛpoꝛeū dicit pfectionē simpliciť coꝛpoꝛeū autē non. nō ergo ē necesse si diuisus dicat pfectionē simpliciter q; vtrūq; diuidens dicat. imo forte non est simpliciter necesse de al tero tm̄. Et si dicas. ponať q; pfectio diuidat i pfectiones. ¶ Dico q; si diuisio sit p opposita ſ ē impossibile. tamē si fiat diuisio alio modo q̄ p opposita. sicut sepe fit ſz non ꝓpꝛie. tūc instā tia non valet ¶ Ad 3m dico q; accipiendo ꝓpꝛie integritatem ibi non est scz vt ap̄ꝓpꝛiať totā. sed methaforice accipiēdo. p collectiōe omniū pfectionū. hoc non est incōueniens q; talis ite gritas ponatur sine totalitate ¶ Ad 4m dico q; idēptitas que assignata est p ꝓꝛietate pfecti onum simpliciť nō debet intelligi in actu. sicut nec alie ꝓꝛietates assignate. sed sufficit q; h̄ sit in potentia. vnde sunt nate esse idez. ¶ Sed hic oriunť diffi. ¶ Pꝛima. quia videť q; aliq̄d sup positū poterit eē pfectissimū etiam amota vna pfectione. qꝛ p infinitatē diciť pfectissimū int oēia. sed amota pfectione. ſ. intellectu manen te volūtate. adhuc potest remanere infinitū. er go ⁊c. ¶ 2a. qꝛ sicut ꝓꝛium suppositū non ē pfectissimū nisi includat oēz pfectionē. ita essen tia nō erit pfectissima nisi ſm suam rōnem for malē omnē pfectionē simpliciter icludat. ¶ Ad primū dico q; esse pfectissimū pōt dupliciter in telligi. vl intēsiue. vel extēsiue. ꝑmo mō dico q; habēs vnicā pfectionē q̄tuz ad pfectiōes sim pliciter q̄dditatiuas eēt pfectissimuꝫ iter oēia intensiue. Si autē scōo modo scz extēsiue non sic. qꝛ ad hoc q; sit isto modo pfectissimū. req̄ri tur q; nulla pfectio sibi deficiat. ¶ Ad 2m dico q; esse pfectum diciť dupliciter. ¶ Uno mō q̄d ditatiue. ⁊ isto mō nec suppositū est pfectissimū

nec essentia. accipiēdo semp pfectissimū extensiue. qz multe pfectiones sunt que non sūt ō q̄d ditate suppositi. sicut nec de quidditate essentie ¶ Alio modo dicit aliq̄d pfectissimū denomiatiue. z isto modo tam eēntia q̄z suppositū sunt pfectissima. qz si omnis pfectio ineſt alicui modo. vel p̄mo mō vel scō modo. ¶ Si dicas ḡ essentia non erit pfectissima vt pscindit ab alijs. z p ꝓñs nec infinita. ¶ Dico q intensiue accipiēdo est pfectissima. tamen extensiue non est incōueniens negare. ¶ Sed q̄tuz ad p̄mā ꝓpietatē que dicta est de cōmunitate. intelligēdū est. q aliqua sunt que cōmunicant ad intra tm̄ sicut deitas. ¶ Aliqua tm̄ ad extra. sicut generatio q̄ creaturis cōmunicatur. non tamē alijs psonis Alia aūt sūt que cōmunicant ad extra z ad intra. sicut pfectiones simpliciter. velut sapiētia z huiusmodi. ¶ Alia que nec ad extra nec ad intra. sic̄ generatio diuina vt de se pateat. ¶ Tertius articulus ē. quō possunt iuestigari pfectiones simpliciter. ¶ Dico q q̄ttuor modis scz p uiam diuisionis. p viam diffinitiōis. p viā demonstratiōis. p viam ordinis. pōt etiam addi via cōpossibilitatis. ¶ Per viā diuisiōis sic. In coordinatione pictagoricoz p̄mo ethicoz semper vnū diuidentiū ens ponebat ad dexteram z aliud ad sinistrā. ad dexterā aūt ponebant pfectiora. ꝟm autē doctorē nostrū quecunq̄ ponūtur ad dexterā sūt pfectiones simpl̄r. vel nō sunt impfectiōes. sicut sba. spūs. absolutū. infinitas. z sic de alijs. oia talia dicunt pfectionez simpliciter. ¶ Per viā autē diffinitiōis sic. Q̄ñcunq̄ est aliqua diffinitio alicui⁹ que dicit pfectionem simplicit̄ q̄tum ad quālibet eius ptē. diffinitū dicit pfectionez simpliciter. si ꝝo aliq̄ diffinitio includat aliquas ptes quarū vna dicit pfectionem. alia impfectionē vel non pfectionem. totum nō dicit pfectionē. qz ad ꝓstituēdum totum omnes ptes sunt necessarie. ad destruendū autē sufficit destructio alterius ptis. Exempluz p̄mi. diffinitio sbe ē. q est ens p se. vtrūq̄ istoz dicit pfectionē. z ens z p se. z ido totum diffinitū sicut sba erit pfectio simplicit̄. Exemplū scdi. diffinitio corporis est. q est sba corporea. Iz q̄tum ad p̄mā ptem scz q sit sba dicat pfectionē. tamen qz reliqua pars vtpote corporeū nō dicit pfectionē. hinc ē q nec totuz dicit pfectionē ꝓpter rōnez dictam. ¶ Per viā demōstrationis sic ¶ Quādocūq̄ est aliq̄s subiectum de quo ē demonstrabilis aliqua impfectio. illud non dicit pfectionē simplicit̄. ꝓpositio hec ptz ex p̄cedenti. quādocūq̄ eni habent eandē diffinitionē. de eis de eadē demonstrāt z sic vbicūq̄ esset diffinitio illa eadē impfectio ꝓsequeret̄. cum ergo in deo ex p̄cedenti articulo sint oēs pfectiones simpliciter q̄tū ad earū diffinitiones. vt inferi⁹ m eli⁹ declarabit̄ de mōstret̄ eadē impfectio. qō est falsū. Si ḡ aliq̄ impfectio cōpetit pfectiōi simpl̄r. ꝟ nō erit p se ꝟ solū p accns. hoc aūt qō ꝓuenit alicui p accidēs. nō pōt de eo demōstrari cū sibi non repugnet sine eo inueniri. si ḡ oē qō demōstrat̄ ō. a. est pfectio simpl̄r. necessario. a. erit pfectio simpliciter. ¶ Per viam aūt ordinis sic. Q̄ñcunq̄ aliqua sūt essentialit̄ ordinata. si ꝑus nō dicat pfectionē simplicit̄ neq̄ posteri⁹. qz da oppositū q posteri⁹ dicat pfectionē simpl̄r z nō ꝑus. cū cuilibet pfectioni simpl̄r ꝓueniat sine oi impfectione eē. sequeret̄ q posterius in essentialiter ordinatis possit eē sine p̄iori. ¶ Potest aūt ad ista addi via cōpossibilitatis sic. Quis illa pfectio que est cōpossibilitatis omni pfectioni ē pfectio simpliciter. cuz oīa simpliciter bona habeāt cōpossibilitatē ꝟm Boyo. de diuinis nominib⁹ 4°. z ideo sapia nostra ē pfectio simpliciter. qz est cōpossibilis omni altri perfectioni. nō aūt aia nostra. qz aia nostra non ē cōpossibilis deitati. si ḡ iueniat̄ perfectio q alicui perfectioni simpl̄r repugnet. non ē perfectio simpl̄r ¶ Sed ꝯ hic instat̄ q̄druplicit̄. ¶ Primo cōtra p̄mū. Ens diuidit̄ p idē z diuersum quorum neutrū dicit perfectionē simpl̄r. ḡ diuisiōis via non ē sufficiens. ¶ Contra 2m Omne qō habet diffinitionē est cōpositū. sed cōpositū dicit imperfectionē. ergo via diffinitionis. ¶ Cōtra 3m Qō est natū inherere non est perfectio simpl̄r. qz inherere dicit impfectionez. sed sapia est nata inherere. ergo z̄c. Maior ptz ex via demōstrationis. Minor apparet i creatura. ¶ Cōtra 4m de ordine. certum ē q act⁹ intelligēdi ē posterior actu imaginādi. z ip̄m necessario ꝓsupponit. q tm̄ actus imaginādi nō ē perfectio simpliciter. ¶ Ad p̄mū dico q ens diuidit̄ dupliciter Uno mō p dr̄ias oppositas. z tūc tēporis semp altera dicit perfectionez simpl̄r. sicut qm̄ diuidit̄ p absolutū z respectiuū. Alio mō diuitur p passiones diuīctas. z tūc non est necesse Sic ē in ꝓposito de eodē z diuerso ¶ Ad 2m dico q pfectiones simpl̄r non hñt ꝓprie diffinibiles. tm̄ largo modo accipiēdo diffinitionē. sicut diffinitiones sūt possibiles in trāscēdentib⁹ bm̄ sūt diffinibiles. nec tales diffinitiones arguūt cōpositionē. ¶ Ad 3m dico q si inherere ꝓsequitur necessario rōnem formalē sapie. tūc bm̄ concluderet instantia. ꝟ non sic. Iz eni ipa insit. tm̄ b nō est rōne sui. ꝟ rōne accidēt cui in creaturis ꝓiuncta ē. ¶ Ad 4m dico q act⁹ imaginādi non est p̄ior ordine eēntiali actu intelligēdi. sed hoc est p statu isto z nō ē ex natura istoz actuū. qz sicut ptz. i aia sepata ē act⁹ intelligēdi sine actu

imaginandi. ¶ Sed que sunt illa que dicunt pfectionē simpliciter. ¶ Ad istius dubij solutionem pono q̄ttuor regl̄as p quas cognosci possunt pfectiones simplicit̄. ¶ Prima ē hec. q nulla pfectio q̄dditatiua dicit pfectionē simplicit̄ Voco autē pfectionem q̄dditatiuā pfectionez artatam specificam de genere sbe. nec etiam de quocūq; alio genere. accipiēdo ppzie illa que p se sunt in genere. hanc pbo. qz inter illas species natura angelica tenet pmū gradū. ipsa autem non est pfectio simpl̄r. Si dicas. sapia ē d genere qualitatis. ⁊ tñ est pfectio simpl̄r. ¶ Dico q sapiētia que est pfectio simpliciter nō ē p se in genere. sed p eam circūloq̄mur aliq̄d i genere. ¶ 2ª regula est ista. q nulla pfectio in creaturis si non inueniat̄ in deo ē pfectio simpl̄r. sicut est fides ⁊ spes. ⁊ huiusmodi. ⁊ generaliter oīs pfectio cui repugnat infinitas repugnat ei esse pfectionē simpliciter. ¶ 3ª regl̄a est. Quecunq; sunt in deo nisi sint cōmunia trib⁹ nō sūt pfectiones simpliciter. alioq̄n vna psona careret vna pfectione simpliciter quā alia haberet ⁊ sic non eēt psona pfectissima. vt patet supi⁹. ¶ 4ª regula ē. q etiā illa q̄ sūt cōmunia trib⁹ nisi p̄cedant relationes originis nō sūt pfectiones simpliciter. sicut sunt relationes cōmunes. Ex istis induco vnū corrolariū. q dictuz magistri Thome anglici est verū. s. q scientia visionis nō est pfectio simpl̄r. qz vt sic termiat̄ ad extra ꝛz eni esse absolutū i deo dicat pfectionē simpliciter. tñ respectus non Scientia autē visiōis addit sup absolutū scientie respectū. ⁊ sicut dictū est de scientia visionis. ita potest dici de oi qđ ē cōmune trib⁹. qđ sequitur psonas et respicit aliquid ad extra. sicut iusticia. misericordia. et oia talia que sunt ad creaturā. Sciendum aūt est ad euidentiā p̄dictoz q q̄dam sunt i creaturis que impfectionē q̄dditatiue includunt ⁊ p̄mo modo dicēdi p se. sicut cecitas q̄ est p̄uatio. ¶ Alique aūt sunt que in secūdo modo. sicut hūanitas. ⁊ simpl̄r q̄libet spēs cuiuscunq; generis. qz de ipis pōt demonstrari creabilitas vel finitas ⁊ huiusmodi. in omnib⁹ eni creaturis q̄ nō sūt pfectio simpliciter isto modo includit̄ pfectio. ¶ Alia sūt que p accidens solū. sicut sapientia in creaturis. cui ex ꝓiunctione sui cū alio ꝓuenit inherere ⁊ talia. ¶ Alia sunt q̄ nullo mō sicut deitas. sola autē ista de q̄rto mō. et illa de tertio tm̄ dicunt pfectionē simpl̄r. qz nō conuenit eis impfectio nisi p accidens. ¶ Quart⁹ articul⁹ ē videre q̄t sūt gradus pfectionū simpliciter. Et q̄tum ad h̄ dico q q̄ttuor sunt g̃dus huiusmodi pfectionū. ¶ Prim⁹ ē g̃dus trāscendentiū ⁊ cōmunissimarū passionū. sic̄ ratio entis ⁊ passionū eius. qz q̄cq̄d cōuenit pfectioni simpliciter est perfectio simplicit̄. ¶ 2⁹ gradus ē transcēdentiū subalternoz̄. sicut est ratio absoluti que ideo dicit̄ transcēdens. qz supza p̄dicamenta. ⁊ subalterna qz est sub ratione entis. ¶ 3⁹ est genez generalissimoz̄ sicut ē ratio sbe ⁊ omniū passionū eius. ¶ 4⁹ est quasi subalternoz̄ inter generalissimū ⁊ specialissimū sicut ē ratio spūs que est infra sbam ⁊ supza spēs specialissimas. ¶ Sed cōtra hoc instat̄ q̄druplicit̄ ¶ Primo contra primū de ente. quia qđ includitur in omnib⁹ q̄ttūcunq; impfectis non est pfectio simplicit̄. huiusmodi ē ens. ¶ 2° ratio absoluti in quocūq; infimo triū generū repit̄. ergo non dicūt impfectionē. ¶ 3°. qz nullum genꝰ est in deo. sed pfectiones sunt in deo. ergo nulla pfectio simpliciter est genus ¶ 4° a quocūq; remouet̄ generalissimū ⁊ subalternū. sed a deo remouet̄ generalissimū. ergo ⁊c. ¶ Ad primuz dico q rōnem entis formaliter accipiēdo. non ꝓuenit esse nec melioz ē nec peioz ē. quia talia dicūt excessum qui nulli rationi formali cōpetit. sed hoc tm̄ est rōne modi scz finitatis vel infinitatis. q ergo ratio entis excedat vl̄ nō. hoc est quia ipa apta nata est eē sub hoc scz infinitate. vel sub illo scz finitate. non exigit̄ autē plus ad rōnem pfectionis simpliciter nisi q posset esse infinita q̄ttūcunq; ei non repugnat finitas. Similiter dicendū ad scm̄ de absoluto ⁊ vniuersaliter de omni alio transcēdente. ¶ Ad 3m̄ dico q substantia que est pfectio simpliciter nō ē genus ⁊ similiter spūs vt est pfectio simplicit̄ nō est sub genere. s tamē illa dicunt̄ genera ⁊ subalterna. qz p illa circūloq̄mur ⁊ genera ⁊ illa q̄ subalternatim ponūt̄ sub genere. ⁊ isto modo sunt in deo ⁊ non in alio. ¶ Per idem ad q̄rtuz quia spūs vt est in genere substantie nō est simpliciter pfectio nec est in deo. sed spūs p quem circūloquimur illud de genere substātie illō ē in deo. ¶ Ad euidentiā autez eoz̄ que dicta sūt in articulo. notanda sūt quattuoz. ¶ Primū q omnes pfectiones simpliciter que deo attribuuntur sunt trāscēdentes vel eo modo quo ens. vl̄ eo modo quo absolutū vl̄ spūs. per aliquas tamen de istis circūloquimur aliqua que sunt in genere. sicut per spūalitatē ac sapientiā ⁊ talia. p aliquas autē non. sicut p ens nec p passiones eius. ¶ 2° notandū est q deitas ⁊ omnes per se passiones eius cuiusmodi sunt infinitas eternitas necessitas ⁊ talia nullo predictoz̄ modoz̄ quattuoz se habent. nec in aliquo illoz̄ graduum ponunt̄. quia in illis gradibus non ponunt̄ nisi pfectiones que cōmuniter ꝓueniunt deo ⁊ creature. ista autem sunt ppzia soli deo. Unde ex hoc cogimur ponere quintū ordinez pfectionum simpliciter que scz se habēt ad mo

dum spēi specialissime. sicut enī humanitas se habet ad hominē sic deitas ad deum. ⁊ sicut ri sibilitas sic infinitas eternitas ⁊ talia. ille autez gradus non inueniunt in creaturis eo q nulla spēs cuiuscūq generis ē que pfectionē simpli citer dicat. lz aliquas species circūloquimur p pfectiones simpliciter. tamē illa per que fit cir cūlocutio non sūt species sed trāscendētia sicut in secūdo gradu supradicto. Si dicat q nulla heceitas diuina in nulla istorū q̄nq graduū ē Dico q si sit pfectio simpliciter non est incōue niens sertū gdū dare q̄ se habeat p modū indi uidui. sicut q̄ntus per modum speciei. sed nec iste in creaturis reperitur. ¶3° notandū est q om ne illud quod includitur in aliqua perfectione simpliciter. est pfectio simpliciter. qz si aliqua non pfectio includeretur tunc totū non esset p fectio simpliciter. saltem rōne illius ptis. ¶4° notandum est q nō omne illud in quo includi tur pfectio simpliciter est pfectio simplicit. qz sic omnes spēs ⁊ omnia genera essent pfectiōes simpliciter. cum ratio entis in omnib⁹ includa tur q̄ est pfectio simpliciter. non tamē est certū si illa inclusio est q̄ditatiua. ¶Quint⁹ articul⁹ est videre qui sunt ordines pfectionum simpli citer ⁊ quot. ¶Et q̄tum ad hoc sciendū ē q ali quādo inuenitur q omnia tam superiora q̄ in feriora dicunt pfectionē simpliciter. sicut i deo ratio substātie spūs ⁊ deitatis ⁊ heceitatis. ita q omnia accipiēdo ab indiuiduo vsq ad trās cendēs. dicūt pfectionez simpliciter. aliquādo tamē inuenitur q superiora dicūt pfectionem simpliciter nō tamē inferiora. sicut est in substā tijs. nam humanitas non dicit pfectionem sim pliciter ⁊ tamē substantia dicit. similiter ange lus non dicit. ⁊ tamē spūs ⁊ substantia dicunt pfectionez simpliciter. aliquādo inferiora ⁊ ta men nō superiora. sicut sapientia que dicit perfe ctionem simpliciter ⁊ tamē qualitas in cui⁹ge nere collocat nullā dicit pfectionē simpliciter. certū est q nec qualitas nec talia inueniunt in deo que tamē reperirent in eo si dicerēt pfecti onem simpliciter cū habeat omnes vt patet ex pcedentib⁹. ¶Sed ꝫ instat q̄drupliciter ¶Pri mo ꝓtra primū. nā videt q heceitas ꝓprietat] ita dicat pfectionez simplicit sic heceitas essen tie. ¶2ª q rō entis dr de relatione. ꝑ rō entis di cit pfectionē simplr. g̃ ⁊ rō relationis dicit silr. ¶3°. quia quando alterꝫ de altero pdicat. q̄cq̄d dr de pdicato dr de subiecto. sed perfectio sim pliciter pdicat de sba. ergo ⁊ de homie vel cor pore. cū sba dicat ⁊ pdicetur de eis. ¶4° q̄cq̄d repugnat superiori ⁊ inferiori Cōfirmat. quia quicq̄d pfectionis cōuenit superiori ⁊ inferiori. ¶Ad primū dico q sicut essentia dicit pfectio nem. non tamē ꝓprietas sicut heceitas essentie non tñ heceitas ꝓprietatis. ¶Ad 2m dico q lz rō aialis dicat de hoie. non tñ illud qđ ꝙuenit aiali. s. ratio generis. Eodē mō dico q lz ratio entis cōueniat relationi non tamē ratio pfecti onis simplicit forte eni illa ē scda intētio. ¶Ad 3m dico q ꝓpter illud quod tangitur in 3° et in 4° ⁊ in cōfirmatiōe. oportet ponere de necessi tate q in omnib⁹ istis pfectionib⁹ simplr q̄ di cunt esse in genere. q habeant diuersas rōnes vnā transcendentē aliā in genere. ita q illi trās cendēti rationi accipiēdū q sit cū illa lz nō ecō uerso. ¶Exemplū sba q̄ est pdicatū. illa necessa rio est cōiuncta cuidaz rōni formali que ꝓprie vocatur sba. ⁊ p istud illud nomē qđ primo ꝙue nit isti rōni formali. circūloq̄mur istam rōnem formalem que ꝓprie ⁊ directe est pdicatū sic d oibus alijs. ꝑ hoc patet ad q̄rtū ⁊ ad confir mationē. ¶Sextus articulus est videre. vtruz omnis pfectio simplr habeat ꝙceptū simplicit simplicē in se ex pte rei. nam de cōceptu in aia nullam facio difficul. sed de ipa quidditate cō cepta vtrum sit simplr simplex. ¶Dicit vnus doc. q in vniuerso non est inuenire aliquod sim pliciter simplex in rez natura. quia omne qđ ē potest resolui ⁊ p ꝙsequēs nihil oīno simplex. ¶Cōtra in omni resolutiōe oportet ꝓcedere in infinitū. vel deuenire ad aliquid indiuisibile. ꝑ in diffinitione est resolutio per rōnes formales ergo in eis vel erit ꝓcessus in infinitū. quod est incōuenies in rōnib⁹ formalib⁹. ⁊ potissim⁹. qz ordo essentialis est inter eas. ergo erit deueni re ad aliquam vnā formalem non ampli⁹ roso lubilem. Illam autē voco simpliciter simplicē istam ergo tan q̄ euidentem supponendo q scz sit dare. quidditates simpliciter simplices. Et pono duas cōclusiones ¶Prima est ista q om nis perfectio simpliciter ē ita simplex q nullo modo cōponit ex aliquo i q̄bus posset resolui. Hanc ꝓbo sic. omne illud quod est compositū ex aliquib⁹ inq̄tum tale. includit impfectionē in ꝓmo modo vl saltim in scdo. qz scz importat compositionē. ꝑ nulla perfectio simplicit vt su perius ostensū est includit impfectionē. nec p mo nec scdo mō p se. g̃ ⁊c. ¶Cōfirmat. qz omne nō simpliciter simplex. habet partes eentiales in quas resolui potest. Tūc sic. nullus habens partes essentiales pōt esse infinitus. sed omnis perfectio simpliciter vt supra patuit pōt esse in finita. ergo nulla perfectio simpliciter includit ptes essentiales. ¶Sz ꝙ ꝙclusionē instat q̄dru plicit ¶Primo nā sba est pfectio simpliciter. ⁊ tñ ratio sua diffinitiua est resolubilis in ens et in p se. est enim sba ens p se. ergo ⁊c. ¶2° nam diffinitio spiritus est substātia incorporea. hic

autem ponuntur due rōnes. ergo ſpūs illas in cludebat. ¶3°. quia ratio entis ſbe ꝛ ſpūs includunt in diuina eſſentia. ꝛ p ꝯſequens reſoluit in iſta cum tamē ſit perfectio ſimplicit. ¶4°. qz ratio ſapiētie ꝛ ſciētie in creatur] videtur reſolui in genera ꝛ ſpecies. ꝛ ſi nō in illa ſaltē hec dicunt de illis vere q ſcilz ſūt vtutes intellectuales. hic autē multe rationes exp̄munt. ergo ¶Ad p̄mū dico q ar^m eſſet demōſtratio. ſi ens includeret q̄dditatiue ſicut pars eſſentialis in rōne ſbe. ꝑ hoc ego nego. Dico ergo q ens dicit de ſba non ſicut genus de ſpecie. ſed ſic̄ genus de differētia vt ſup̄a dictū eſt ¶Ad 2^m dico q diffinitio ſpūs que eſt per genus ꝛ differētias eſt ſpūs que eſt in genere. ꝛ nō ſpūs trāſcēdentis qui ē pfectio ſimpliciter. lz tamē ad notificationez vnius ſequat aliquo modo notificatio alterius. ¶Ad 3^m dico ſicut ſepe iſto āno dictum eſt. q illa non dicunt de eſſentia diuia ſicut partes eius eſſentiales vel gen^s de ſpecie ſed ſicut genus de differētia. vel ſaltim differētia ſubalternās de ſubalternata ¶Ad 4^m dico q ſapia ꝛ ſcia vt ſunt pfectiones ſimplicit. ꝑm iſtā rōnez nō ſunt i genere. ꝛ p ꝯſequens in genus et dr̄iaz nō reſoluūt. nec etiā virtus itellectualis dr̄ ſicut gen^s de ſpē. ꝑ ſicut genus de dr̄ia. ¶2^a cōcluſio eſt q oīs perfectio ſimpl'r eſt ita ſimplex q nulli alteri ē cōponibilis. qz nulla perfectio ſimpl'r includit in ſcō mō aliquā ipfectionem. qz vbicūq; eā cōſequeret ꝛ ſic in deo. ꝑ cōponibilitas icludit impfectionē. Eſt aūt cōponibilitas paſſio componibilis. g̃ nlla perfectio ſimpl'r eſt alteri cōponibilis vel alicui. ¶Cōfirmatur quia ſi aliqua perfectio ſimplicit cōponibilis eēt. cū ratio cuuſlibet perfectionis ſimpliciter ſit in deo. aliq̄d in deo eſſet cōponibile ¶Sz ꝫ hāc ꝯcluſionē inſtat q̄druplicit. ¶Primo ſi ido perfectio ſimpl'r non eēt cōponibilis qz cōponibilitas dic̄ ipfectionē eodē mō perfectio ſimpl'r nō eſt creabilis. qz creabilitas eodē modo includit impfectionē. ¶2° ſbm qđ ē i potentia receptiua reſpectu alicui^s forme ē cōponibile cum ea. ſed intellectus poſſibilis ē in potentia receptiua reſpectu actus intelligendi. ergo eſt cōponibilis cum eo. ꝛ tñ vtrūq; ē perfectio ſimpliciter. ¶3° omnis forma que apta nata eſt inherere. ē cōponibilis cū illo cui inherere pōt. ꝑ ſapia ꝛ ſcientia ꝛ talia huiuſmodi ſūt. iſta eni inherere habēt illis ſubiectis i quibus ſunt. ergo ꝛc̄. ¶4° ſic Oīne qđ eſt in creaturis vel eſt cōpoſitū vel cōponibile cuz nihil ſit ſimpliciter in creatura q ſit ita ſimplex quin habeat alterū iſtoz duoz. ſed multe perfectiones ſimpliciter ſunt i creaturis. ergo ꝛc̄. ¶Ad primum dico q perfectio ſimplicit ꝑm ſuam rōnem formalē non eſt creabilis pluſq; cōponibilis. ꝑ ſolum ſibi aduenit ex adiuncto. Exemplū. ſapia eni in q̄tum ſapiētia non ē creabilis. qz tūc oīs ſapia eſſet creabilis. ꝛ p ꝯſequens diuina. cōpetit tamen perfectiōi ſimpl'r q ſit creabilis. nō in primo modo nec in ſcō. ꝑ accidens ꝛ ex cōiūctiōe ſui ad aliud vtpote qz limitata qđ ſibi cōuenit per accidens ¶Ad 2^m dico q opter ponere ꝑm p̄dicta in intellectu ꝛ actu intelligēdi duas rōnes formales. vnaz trāſcendentē que eſt perfectio ſimpliciter. ꝛ ꝑm quā ſibi non ꝯuenit recipi nec cōponi cum aliquo. ¶Aliā aūt oportet ponere rōnez formalē in intellectu per quā ponitur in genere determinato. ꝛ ꝑm quaz ſibi cōuenit cōpoſſibilitas ꝛ receptio. ꝛ iſta non eſt pfectio ſimpliciter. ¶Ad 3^m dico eodē mō. naz ſapia ꝑm illam rōnem formalē que eſt ſapiētia vt eſt pfectio ſimplicit nō ꝯuenit inherere. Si autē ſibi ꝯueniat. hoc eſt p accidēs ꝓpter qualitatem cui accidētaliter eſt cōiuncta. ¶Ad 4^m dico q non eſt aliquid i creatura quin ſit compoſitum vel cōponibile. vel ex ſe vel adiuncto lz ergo perfectio ſimpliciter ſit cōponibilis nō tamen p ſe. ſed rōne illius cui adiūgitur per accidens. ¶Sed quō poſſint eſſe in creatura niſi cōponant. ¶Dico q rōnes formales manēt p̄ciſe omnino. ſicut omnia trāſcēdentia de q̄bus dictum eſt ſuperi^s q manent ꝑm rōnes ſuas p̄ciſas in q̄bus ſunt. ¶Septimus articulus ē videre vtrum ille perfectiōes ſimpliciter ſint priores diuerſe. ¶Dicunt aliqui q nihil eſt in rerus diuerſe. ¶Dicunt aliqui q nihil eſt in rerus natura q ſit p̄mo diuerſum q̄n intellect^s ſeper inueniat eis cōmune aliq̄d in quo ꝯueniāt ¶Sed cōtra hoc arguo euidenter. qñcūq; ē dare mediū cōpoſitū ex extremis. illud eſt reſolubile. ꝛ p ꝯſequens in reſolutōe vel debet ꝓcedere in infinitū. vel eſt deuenire ad aliquod extremus qđ ſit oino purū. Exemplū eſt dare motuz mouens. ꝛ ſic in eodem ſunt illa extrema vel ergo erit deuenire ad aliqđ mouēs imobile ꝛ ad aliqđ motū nō oino mouēs. vel erit ꝓcedere i infinitum. ſed differens eſt cōpoſitū ex cōuenientia ꝛ diuerſo. nam dr̄ia cum hoc q differūt ſūt aliquid idez. ergo in reſolutione differētie vſq; erit ꝓcedē in infinitū qđ eſt incōueniēs. qz ſic nihil eſſet diffinibile vel diffinitiue cognoſcibile. vel erit deuenire ad aliquod qđ eſt ita diuerſuz q nullo modo cōueniens. hoc autē voco p̄mo diuerſum. ¶Confirmat qz eſt deuenire ad aliq̄d oino indifferēs. ergo ad aliq̄d oino diuerſum. ¶Suppoſito g̃ tā q̄euidēter oſtēſo ꝛ p ſe quaſi noto q ſit dare aliquid p̄mo diuerſum. ¶Pono concluſionē intentā ſcz q perfectiones ſimpliciter ſint p̄mo diuerſe. ꝛ hoc ſuppoſitis dictis ſuperius oſtēditur demonſtratiue. quia quod

est simpliciter simplex est primo diuersum .sed pfectiones simpliciter sunt huiusmodi .vt ptz ex p̃cedenti articulo.ergo ⁊ Maior pbaf .quia simpliciter simplex non habet nisi vnicam rationem formalem.si ergo p̀mo diuersum .habeā ꝓpositū.si non.ergo ⁊ aliquo sui differt.⁊ aliq̃ conuenit .hoc eni est cōmune oīi non p̀mo diuerso.⁊ p ꝓns hz in se multas rōnes formales ⁊ p ꝓns nō ē simplr simplex.ma.ē va. ⁊ mi. ĝ. ¶ Sed contra instaf q̃druplicit ¶ Primo q̃cunq; cōueniūt i vno noie ⁊ i vna rōne nō sūt p̀mo diuersa:ꝫ pfectiones simplr sūt hmōi .nam oēs sūt pfectiones simplr ⁊ cuilibet ꝓuenit q; sit melior ipm q; nō ipm ĝ.¶ 2° illa q̃ ꝓueniūt i vna ratione cōi nō sūt p̀mo diuersa .ꝫ pfectiones simplr sūt hmōi.nā ꝓueniūt in rōne simplicitatis.¶ 3° qr in b̄ saltē cōueniūt q; sūt p̀mo diuerse oēs .ĝ ⁊c. ¶ 4° sic.de quocunq; p̃dicaf aliquid idem q̃ditatiue illa non sūt p̀mo diuersa.sed de perfectionib⁹ simplr dr aliq̃d vnū ⁊ idē q̃ditatiue. qr ois pfectio simplr ē absoluta.ĝ ⁊c. ¶ Ad pmū dico q; talia oia q̃ attribuūf cum idēptitate nois ⁊ diffinitōis oib⁹ cōmunissimis necessario talia sūt intētiones scde. ⁊ sic dico d perfectione simplr.qr cōuenit enti ⁊ suis passionibus. ¶ Sz ꝯdicim⁹ q; entitas ē pfectio simplr ⁊ sapientia ⁊ iusticia siliter. quō ĝ p̃dicabit de istis. ¶ Dico q; ido de istis p̃dicaf :qr supponit p eis sic intētiones scde.aliqñ supponit p p̀mis nō est ĝ in ꝓns q; stante b̄ q; aliqua sunt p̀mo diuersa q; de eis dicaf aliq̃d nomē scde intētiōis . sic d generalissimis dr b̄ q; dico genus etiam fm eā dem rōnem.qr est scda intētio. ¶ Ad 2m dico q; non est ꝯ rōnem p̀mo diuersoꝝ q; aliq̃ rō puati ua sit eis cōis.ē aūt simplicitas rō puatiua.⁊ ideo stante q; sint pfectiones simplr p̀mo diuerse pñt eē simplices. ¶ Ad 3m dico q; non ē cōt ratione p̀mo diuersoꝝ q; in aliq̃ ꝓueniat nisi loquēdo de p̀rioꝛib⁹.ita q; habeāt aliq̃d p̃dicatū q̃ditatiuū.sed in posteriori bene pñt ꝓuenire idēptitas autē ⁊ diuersitas sunt posteriora eis ergo. ¶ Ad 4m dico differētie vltime nō obstāte q; sint p̀mo diuerse.bñ tamē recipiunt p̃dicationē generis denoiatiue . qr non est ppria eis q̃ditatiuū.lz ad q̃ditatem reducaf .Eodem modo dico de absoluto qr dr ad modum generis de differētia vel denoiatiue . nec repugnat p̀mo diuersis. ¶ Sz b̄ sūt alique diffi. ¶ Prima si ois pfectio simplr distinguif realiter a nō pfectiōe simplr. ¶ Dico q; nō oportet sic ptz p p̃dicta de sapia ⁊ q̃litate illa cui ꝓungif in creatu ris. ¶ 2a diffi.si saltē formaliter distinguif. Dico q; nō.qr illa nō pñt differre formaliter quorum alterū non est ratio formalis.sed ita est de multis vtpote de sapientia ⁊ eius simplicitate vel infinitate q̃ sunt modi. ¶ 3a diffi.si distingui tur ex natura rei. ¶ Dico q; sic. quia illa ex natura rei differūt necessario que recipiūt p̃dicationem ꝯdictoriozū.hec sunt hmōi.qr vnum ē pfectio simplr.aliud nō. ¶ 4a diffi.est qr vt ptz ex omnib⁹ p̃dictis .ista p̀mo diuersa nō sūt primo diuersa.nisi in primo modo dicēdi p se . qr nulluz p̃dicatum q̃dditatiue habet cōmune vt prius ostensū ē. ¶ Diff.ergo ē in b̄.vtrū sit in rerū natura inuenire aliqua p̀mo diuersa i scdo mō ita q; nō habeant aliq̃d cōmune i scdo mō. Dico q; nō.naz de ente ⁊ de eius passionib⁹ dr simplicitas.⁊ sic de alijs. ¶ Sed tunc est dubiū de illa cōi regula.q; qñ aliqua passio conuenit pluribus.oportet q; eis ꝓueniat vna diffinitio per quā de eis demonstref. et sic ex cōuenientia in scdo modo.ostēdif ꝓueniētia i p̀mo. ¶ Dico q; illa solū tenet i his q̃ sunt determinati generis sed in passionib⁹ trāscendentib⁹ nō tenet . sicut patet de his que ꝓueniunt enti ⁊ eius passionibus que nō habēt cōmunē diffinitionē. ¶ Octauus articul⁹ ē videre. vtrū oia que sunt in deo dicūt pfectionē simplr .nō aliq̃d dicēdo nūc de deitate de q̃ non ē dubiū.nec de modis eius intrinsecis scz de infinitate.necessitate vel talib⁹. nec de attributis.nec de actionib⁹ imanentib⁹. de q̃bus cōmuniter non dubitaf. ¶ Totum dubium isti⁹ articuli stat in q̃ttuor. ¶ Primo de relationib⁹. ¶ 2° de p̃uationib⁹. ¶ 3° de ideis. ¶ 4° de pfectionibus postremis que sequunf emanationes psonaꝝ ¶ Circa primū sunt duo modi dicēdi. q̃daz eni dicūt q; relatio dicit per fectionē. Alij aūt dicunt q; lz non dicat pfectionē simplr.dicit tn perfectionē aliqualit sic paternitas dicit pfectionē in patre.filiatio in filio ⁊c. ¶ Sz ꝯ primū arguo duplicit. ¶ Primo sic. pfectio simplr fm p̃dicta ē melioz q̃cunq; sibi i cōponibili.ꝫ paternitas non ē melioz filiatione q̃ ē sibi icōponibilis.ĝ paternitas nō ē pfectio simplr. nec p ꝓns aliq̃ relatio alia. ¶ 2° i oi pfecto supposito ē inuenire oēz pfectionē simplr .qr si nō.tūc caret aliq̃. ⁊ p ꝓns nō eēt pfectissimū ꝫ q̃libet psona duina ē suppositū pfectissimum ⁊ caret aliq̃ relatiōe.ĝ ¶ Cōtra 2m arguo duplr ¶ Primo qñ aliq̃d cōe diuidif p aliq̃ et b̄ indeterminata. optet q; q̃cq̃d cadat sub eo cadat sub altero diuidentiū.ꝫ perfectio diuidit p pfectionē simplr ⁊ fm quid. Cum ergo paternitas nō sit per se pfectio simpliciter.⁊ sit perfectio. erit necessario perfectio fm quid.sed nulla perfectio fm quid est in deo.ergo paternitas non erit pfectio fm quid. Maior declaratur .quia omnis perfectio fm quid est perfectio diminuta que non est in deo. ¶ 2° in quocunq; sunt plures perfectiones.ipm est perfectius. sed pater

et filius non sunt pfectiores spiritu sancto. ergo in eis nō sunt plures pfectiones. Constat aūt q̄ ipius patris ꝛ filij sunt plures relationes. ergo ꝛc. ¶ Dico ergo ꝑm mentem docto. q̄ nulla relatio dicit pfectionem. nec pfectionē simplicit nec pfectionē ꝑm q̄d. quia vt deductum est nō posset vitari q̄n aliquod suppositū diuinū non esset pfectissimū. vl' in eo pfectio diminuta eēt. ¶ Sed cōtra instat q̄dr pliciter. ¶ Primo sic. q̄ cunq̄ sūt formaliter in deo. melioza quibuscūq̄ entibus in creatura. ꝫ aliqua pfectio simpliciter est in creatura. et generatio formaliter in deo. ergo generatio erit pfectio pfectione simpliciter. ¶ 2° pfectio vniuscuiusq̄ ẽ sua formalis ratio cōstitutiua. vt pfectio homis ẽ anima sed psone diuine sūt psone constitute. ꝓstituūt autē relationib⁹ sicut patuit supza. ergo relationes dicūt pfectiones. ¶ 3° quādo aliq̄ diuidi tur per opposita. semp alterū dicit pfectionem. sicut illud q̄ ponit ad dexterā. sed ens diuidi tur p idem ꝛ diuersum. ergo alterū dicit pfectionem vtrūq̄ autē est formalit relatio. ergo ꝛc. ¶ 4° omnes essentie creaturaruz sunt ordinate ꝑm ordinē eminentie p differētias oppositas. q̄ rum altera respectu alterius cōpatur. vt priuatio respectu habit⁹. ꝫ ordo eminentie int respectus nō pōt esse in specieb⁹ relationis nisi dicāt pfectionē. ergo ꝛc. ¶ Ad primū dico q̄ ois gradus cuiuscūq̄ excessus fit p aliquā q̄titatez. ꝛ ideo excessus in pfectione est ꝑm quātitatē virtutis. relatio autē ꝑm se formalit accepta nullā habet quātitatē. ꝛ ideo nihil excedit in pfectione. ¶ Ad 2m dico q̄ quādocūq̄ est aliq̄ constitutū q̄ ꝓpriam pfectionē habeat. tunc videt habere a ꝓstitutiuo ꝓprio. psona autez diuina ꝑm illud in quo distinguit ab alia. nihil pfectionis dicit. ꝛ ideo nec eius cōstitutiuū. ¶ Ad 3m dico q̄ idēptitas vt est vnū de diuidētib⁹ ẽ pfectio simpliciter. ꝫ tūc non ẽ relatio formalis. ꝫ solum fundamētalis. vel pōt dici q̄ illa regula nō tenet generalit in oībus diuidentib⁹ ens. ¶ Ad 4m dico q̄ aliqñ ordo eminētie attendit ꝑm maiorē pfectionez. ¶ Aliqñ ꝑm maiorē vel minorē ꝓncipalitatē q̄cquid aūt sit in alijs. i relationib⁹ nō ẽ ꝑm pfectionē ꝫ ꝑm ꝓncipalitatē ¶ Sed adhuc recurrūt diffi. ¶ Prima quō relatio pōt eē non pfecta q̄n sit impfecta. cum pfectum ꝛ impfectum sint imediata diuidētia ens Dico q̄ ens imediate diuiditur in quātū ꝛ nō quātū. Ens autē quātū in finitatē ꝛ infinitatē Eodem modo ens quātū diuiditur in pfectuz ꝛ in impfectū. ꝛ ideo q̄ non cadit sub ente quāto vt sub pfecto aut sub impfecto. sicut non cadens sub diuiso non cadit sub aliquo diuidentiū. cum ergo relatio non sit quāta nec erit finita nec infinita pfecta nec ipfecta. ¶ 2ª diffi. si relatio diuina nō iududat aliquā pfectionē simpliciter vt pscindit ab essentia. quomodo hoc ẽ cum vt sic sit ꝛa ꝛ bona sicut ens. ꝛ si hoc cōcedatur. tunc vna psona diuina habebit aliquā pfectionem quā non habebit alia. ¶ Potest dici q̄ si relatio sit vera ꝛ bona non est nisi sicut ẽ ens. ꝛ quia eadem entitate est ens qua essentia hinc est q̄ vt pscindit ab essentia nō habet illā. ¶ 3ª diffi. quomodo pōt poni q̄ omis respect careat omni quātitate ꝛtutis cuz in creaturis videamus q̄ recipiat magis ꝛ minus vt patet ex relatione idemptitatis ꝛ distinctionis. Bico q̄ tota inequalitas respectū sumit ab extremis. Si autem inueniant gradus in relationibus infra ꝓpriam naturaz. hoc erit solum per gradus individuales ꝛ nō specificos. ¶ 4ª diffi. quia quelibet relatio ẽ ens. ꝛ quodlibet ens est pfectio simpliciter. ꝛ sic videtur q̄ quelibet relatio est pfectio simpliciter. ¶ Dico q̄ minor ẽ falsa. lz enim q̄ quelibet sapiētia sit pfectio simpliciter ꝑm se. nō tamē ꝑm se quodlibet sapiēs ¶ Sed cōtra hoc arguit sic. hec entitas sub ratione entitat est pfectio simpliciter. hec relatio est entitas. ergo hec relatio est pfectio simpliciter. ¶ Dico q̄ minor ñ ẽ vera nisi idēptice ꝓpter illationē entis. non erit tamē formaliter vera. ꝛ ideo eodē modo dicendū est de relatōe. quia relatio est pfectio simpliciter. idēptice loquendo. non tamē formaliter. ¶ Quantum ad 2m videndo. non tamē formaliter. ¶ Quantum ad 2m videndum ẽ de ꝓpriationib⁹. vtrū in deo dicāt pfectiones simplicit. ¶ Dicūt tamē aliqui q̄ priuationes non sūt in deo. ¶ Istud nihil est. quia deq̄libet affirmatio vt negatio vera. sed corruptio est quedam mutatio vera. ergo ō quolibet corruptio vel eius negatio. sed non dicitur ō deo corruptio. nec in eo est. ergo oportet q̄ in eo sit suum oppositum scilz incorruptibilitas. ¶ Hoc ergo supposito videndū est vtrum dicant i deo pfectionez simpliciter. Ad quod dico q̄ sic. nō formaliter. sed fundamētaliter. ¶ Sed ꝓtra rōnes diuine eodē modo poterūt dici pfectiones simpliciter cuz eque pfecte fundent sicut ille ꝓpriationes. ꝛ tñ nos dicim⁹ q̄ ista aliquid ꝓfectiōis in deo reportent ꝛ nō relatōes. ¶ Prio batur. esse incorruptibile i quolibet est melius ipsum q̄ non ipsum. incorruptio melior q̄ corruptio. Sed tamē videt mirabile q̄ priuationes vel negationes que de se nihil ponunt. ꝛ dicāt pfectionez simplicit. ¶ Bico ergo q̄ tales priuationes que sunt in deo resoluūtur in aliquas rationes positas eis imediatas. sed nobis non apparet de omnib⁹ ꝓpriationib⁹. que sunt ꝓme ꝛ imediate. ꝛ vt sic dicunt pfectionez simplr. tñ loquendo de eis vt oino

prescindunt ab affirmationib⁹ nullam pfectionem dicũt. circũloquimur tamẽ tales affirmationes imediatas p ꝑuationes huius. ¶ Ad 3ᵐ de ideis dico. q si sint extrema absoluta imediate diuina sicut dicit Anſ. tunc sunt perfectiones simplicit. Si autẽ dicant aliquid extra deum. vel dicunt respectũ. tunc dico q non de hoc alias. ¶ Ad 4ᵐ de pfectionibus postremis que attribuũtur deo completa tota emanatiõe ad intra. sicut scientia iusticia misericordia et talia huiusmodi. que quodãmodo respiciũt creaturã. Intelligendũ ſm doct. q i diuinis oportet ponere duo instantia nature i vno est emanatio psonarũ in quo tota completur. In secũdo autẽ cõpãtur ea que sunt i deo ad creaturã. sicut scientia dicit ille habit⁹ quo intelligit nõ simpliciter sed creaturã. & sic de iusticia vel misericordia. patet ergo q in primo signo nature in q̃ sit emanatio non intelligit creaturam. sed in scõo signo nature in quo cõpat ad creaturas. ¶ Dubiũ ergo ẽ vtrũ talia dicãt pfectionem simpliciter. Et videt sequendo dicta doct. in ꝑmo. q nõ. Et ratio ẽ ista. nam de⁹ pater. non solũ p ꝑmo signo nature verũ etiaz originis habet omnẽ pfectionem simplicit. sed p ꝑmo signo nature nõ intelligit habere scientiam q̃ eã ponit habere ꝓcise p scõo signo nature. ergo. ¶ In hoc videt doc. modern⁹. s. magister Thomas anglicus cõcordare. Dicit enim q sciẽtia visionis non ẽ pfectio simpliciter. q̃ vt sic terminat ad extra. ¶ Dico ergo sequẽdo doctrinã istorũ q ille pfectiones postreme possunt accipi dupliciter. vel ſm illud absolutum qđ includũt. & sic dicunt pfectionẽ simpliciter sũt enim tales in ꝑmo signo in ꝓre. vel pñt ꝓsiderari in q̃tum postrema. & vt sic includũt terminari ad creaturã. & ſm hoc nõ insũt patri in primo signo. sed in scõo. & sic dico q non sũt vt sic pfectiones simplicit ¶ Sed ꝓtra. nam sciẽtia & iusticia vident dicere absolutum. ergo pfectionem simpliciter. ¶ Dico q aliq̃d absolutum dicunt scz actũ volũtatis vel intellectus diuini & vt sic sũt pfectiones. Scz vt terminant ad creaturam dicũt respectũ. Sed nũquid sciẽtia simplicis noticie dic perfectionẽ. Dico vniformit sicut de noticia visionis. q scz q̃tuz ad absolutum dicit pfectionẽ simpliciter. inq̃tum autez respicit creaturas & ad eas terminat non dicit ¶ Nonus articul⁹ est videre. vtruz omnia q̃ sunt in creaturis sicut perfectiões ſm qđ. ¶ Hic aũt sunt q̃tuor difficilia. ¶ Primũ ẽ de pefectionibus simplicit que sunt in creaturis. ¶ 2ᵐ est de perfectionib⁹ determinati generis. sicut est humanitas & talia. ¶ 3ᵐ est de materia ꝑma ¶ 4ᵐ ẽ de relationib⁹. ¶ Ad primũ de perfectioibus simplicit. scz de sapiẽtia repta in creatra & sic ꝺ alijs. Dico q non dicũt perfectionẽ ſm quid. quia ex quo ratio formalis sapiẽtie dicit perfectionẽ simpliciter & in sapientia creature saluat illa ratio. videt q sapientia dicit pfectionem simplicit. ¶ Sed ꝓtra. sapiẽtia in creatura ẽ finita. sed omne finitũ dicit perfectionẽ diminutã. Dico q lz sapiẽtia. vt finita dicat perfectionẽ ſm q̃d. tamẽ ſm eius rõnem formaleꝫ vt abstrahit a finito & infinito dicit perfectionẽ simpliciter. ¶ Ad 2ᵐ vtz humanitas albedo & talia sint perfectiões ſm q̃d. Dico q talia dicũt perfectionẽ in determinato genere. ſ nõ perfectiões simplicit. Ad 3ᵐ de materia Dico q aliquã perfectionẽ dicit. ¶ Ad 4ᵐ de relationib⁹ dicũt aliqui q lz relationes diuine non dicũt perfectionẽ aliquã. tamẽ create dicũt perfectionẽ aliquã. sed istud nihil est. vnde enim hoc priuilegiũ in creatis & i increatis. Dico ergo sicut cõmune est omni relatiõi q non sit quãta. ita cõmune ẽ omni q nullaz pfectionẽ qualẽcũq; dicãt. ¶ Sed cõtra istud arguit q̃druplicit. ¶ Primo q motus celi ad alios cõpatus dicit pfectissimus. non tñ dicit aliq̃d absolutũ. q cum suus terminꝰ sit respectus scz vbi. tunc motus eẽt notior suo termino. ¶ 2° nam oĩs natura ẽ inclinata ad suã perfectionẽ naturalẽ. sed grauia & leuia naturaliter inclinãtur ad esse deorsuz & ad esse sursum. ergo talia dicunt perfectionẽ & tamen sunt respectus. ¶ 3° nam Aug⁹ sup Gen. dicit q ordo ẽ decor vniuersi & bonum ordo ẽ relatio. ergo. ¶ 4° Aug⁹ i rebus per tempus ortis. sũma gratia. ẽ vnio verbi. & tamen est respectus. ¶ Ad primũ dico q motus celi non dicit perfectius ratione sui: sed ratione eius quod sequitur ꝓpter generationem & ꝓductionem rerum. que non fit a motu. quia talia generãtur motus non. sed totum per motum fit approximatio actiuorum ad passiua. & sic sequitur immediate actio. ¶ Ad 2ᵐ dico q grauia & leuia inclinantur sursum & deorsum nõ ꝓpter respectus istos importatos per sursum & deorsum. sed ꝓpter cõseruationẽ et influxum a qualitatibus absolutis que in sursuz et deorsum sunt. Unde si qualitates conuenientes cõseruationi terre essent sursum sicut sũt deorsum ita inclinaretur graue sursum sic nũc inclinatur deorsum. vnde ꝓpter istos respect⁹ nõ est inclinatio naturalis. ſ ꝓpter multa absoluta ad que inclinat. ¶ Ad 3ᵐ dico q decor vniuersi nõ stat in vniuerso in illo respectu qui vocatur ordo. sed stat in fundamentali ordine scilicet in ipsis naturis specificis ex quibus constat vniuersũ. ¶ Ad 4ᵐ dico q vna relatio vel vnus respectus põt aliã excedere in dignitate

sed non in pfectione. Iz ergo hec vnio dignioꝛ sit alijs p tempus ortis. non tamē est pfectioꝛ: qꝛ non est pfectio. Sed remanet diffi. nā omne ens videt habere rōnem boni. relatio ē ens. g̃

¶ Dico q̄ Iz relatio sit semp ꝓiuncta entitati. et ideo isto modo possit dici pfectio. nō tamē foꝛmaliter. ¶ Decimꝰ articulꝰ est videre si oēs pfectiones simpliciter sint formaliter i deo. Dicūt aliqui q̄ sunt in deo tm̄ eminēter. non autē foꝛmaliter. ¶ Contra. omne formale cuiuscūq; rei est nobilissima essentia illius rei. hoc etiā patet qꝛ essentia diuina est ibi formaliter. ergo cuz pfectiones sint ibi modo nobilissimo. erūt ibi foꝛmaliter. ¶ 2° ens nobilissimū ⁊ pfectissimuz foꝛmaliter cōtinet omnē pfectionem simpliciter. sed suppositum diuinū est huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ 3° quicquid est cōponibile deitati ē in ea. sed oīs pfectio simpliciter est cōponibilis deitati. quia vt dicebaꝫ superi⁹. omnis pfectio simpliciter est cōponibilis cuicūq; alteri pfectioni simpliciter. ergo. ¶ 4° pfectio simpliciter ē melioꝛ quocūq; sibi incōponibili. si ergo deitas ē alicui perfectiōi incōponibilis. illa erit melioꝛ deitate. ¶ Sed cōtra omne eminēter tale est pfectiꝰ omni foꝛmaliter tali. sicut homo eminenter tale est pfectius q̄ in seipo foꝛmaliter. Cuz ergo in deo pfectiones simpliciter sint nobilissimo modo illi erūt eminēter. ¶ 2° melius ē ꝟtualiter tale q̄ foꝛmaliter tale. ergo meliꝰ est habere pfectionez simpliciter ꝟtualit̄ q̄ foꝛmaliter ¶ Ad ista. ad primū dico q̄ aliud ē loqui ō pfectionibus simplicit̄ aliud de pfectionibꝰ diminutis. Esse eni foꝛmale pfectionis simpliciter. est pfectissimū ē ⁊ nobilius q̄ qōcūq; aliud. ꝑ tamē non sic de homie. homo eni in deo habet nobilius esse q̄ i se. ¶ Eodē modo dico ad scōz Sed tamen ad declarationē istius. ſ. q̄ esse foꝛmale sit simpliciter melius in aliquo q̄ qōcūq; aliud esse. ¶ Est sciendū q̄ aliqua sunt que habent esse ꝟtualiter tm̄. sicut mala que aliq̄ modo dicunt̄ ꝓduci q̄uis non foꝛmalit̄. Vel posset dici sicut antixps qui non est foꝛmalit̄. sed ꝟtualiter. quia potest ꝓduci a deo Aliqua virtualiter ⁊ foꝛmaliter sicut creature que sunt in deo ꝟtualiter. ⁊ se foꝛmaliter. Aliqua foꝛmaliter tm̄ ⁊ non virtualiter. sicut deitas. Deitas eni non est in aliquo eminēter. quia tūc non esset pfectissimum ens. nec est in aliquo virtualiter. quia tūc posset ꝓduci in esse ab alio. retinet ergo sibi modū essendi foꝛmalem. ¶ Ex hoc cōfirmatur ꝓpositum nostrū cōcludendo. ¶ Primo sic. Illud esse ē nobilissimū qō debetur rationi foꝛmali nobilissime. sed esse foꝛmale est huiusmodi. ¶ 2° sic. nam pfectionem simplicit̄ ſm esse foꝛmale non sequitur aliqua impfectio. ergo ⁊c. ¶ Undecimꝰ articulus est videre vtrum pfectiones simpliciter foꝛmaliter sint in creaturis. Dicunt aliqui q̄ non. quia nihil est in creatura simpliciter pfectum. sed cuz impfectione cuius tamē oppositum esset si secus esse. Sz cōtra arguo ād rupliciter. ¶ Primo sic. Omne illud qō est foꝛmaliter melius ipm q̄ non ipm ē pfectio simpliciter. sed in creatura sūt mīta huiusmodi. ergo. ¶ Cōfirmaꝫ ſm Anſ. Omne qō in creaturis est melius ipm q̄ nō ipm. illud est in deo ponendū. si autē in creaturis nulla esset pfectio simpliciter. hoc nihil esset dictum. ¶ 2° omnis pfectio que de se non habet impfectionē annexā est pfectio simpliciter. Cōfirmatur per Aug̃. qui ex eo q̄ vidit viuētia non viuētibus ꝑferri. Ex hoc cōcludit deū esse viuentez. hoc autem nō valeret si vita in creaturis ex eo q̄ vita necesse includeret impfectionez. ergo multa sunt in creaturis que impfectionem nō dicunt ¶ 3° nam Dyonisꝰ dicit q̄ creature sūt quedaz ꝓticipationes pfectionis diuine. hoc autē non essent nisi aliquid qō est in deo esset foꝛmaliter in creatura. ¶ 4° quia eadē ratio foꝛmalis sapientie inuenit̄ in creatura que in deo. ¶ Dico ergo q̄ multe pfectiones simpliciter inueniūtur in creatura foꝛmaliter. et Iz multe impfectiones sint eis annexe tamē hoc non est ꝑ se sed ꝑ accidens ⁊ ex alio. ¶ Duodecimꝰ articulus est videre vtrum pfectiones simpliciter dicant̄ vniuoce ⁊ ſm eandem rōnem foꝛmalem de deo ⁊ creatura. ¶ Et q̄tum ad hoc dico q̄ sic. q̄ ꝓbo q̄ ād rupliciter. ¶ Primo sic. illa ſm quā fit̄ aliqua cōparatio est eiusdē rationis in eis. sed deus cōparatur ad creaturas ſm multas pfectiones simpliciter. nam est melioꝛ creatura. ⁊ sapientia creatura. et sic de alijs. ergo necessario talia habēt eandem rōnem foꝛmalez. ¶ 2° nulla pluralitas potest fundari nisi i radice termini eiusdem rationis sicut docet Aug̃ⁿ de trini. dicēs. q̄ homo ⁊ bos non sunt duo homies. nec duo boues. sed duo animalia. Cum ergo de⁹ ⁊ creatura sint duo entia. ergo rō entis est in eis vna ſm rōnem foꝛmalem. ipa autem pfectio simpliciter. ergo. Cōfirmatur qꝛ illa sunt eiusem rationis que omni alio circūscripto qō non est eoꝛum foꝛmali rōne sunt penitus idem. ſ deus et creatura sūt duo bona. ergo cū exclusa dualitate que non ē de q̄ddītatiua rōne eoꝛ. nō remanet nisi ratio boni penit⁹ indistincta. ergo ratio boni in eis erit eiusdem rōnis. ¶ 3° quādocūq; aliqua duo ita se habēt q̄ quicq̄d cōuenit vni ex rōne sua foꝛmali cōpetit alteri. illa sunt eiusdem rōnis foꝛmalis. nam diuersis q̄dditatib⁹ diuersa insunt. sed quicq̄d conuenit intellectui increato intellectus. cōuenit intellectui diuino

inq̃tum intellectus. ⁊ quicq̃d etiam repugnat vni vt sic. repugnat alteri. ergo sunt eiusdez rationis formalis. ¶ 4° quandocunq; aliquid ex sua ratione formali est pfectio simplicit. illud ꝑm illã rõnem est mente pfectissimo. Sed sapientia in creaturis ꝑm suã rõnem formalem ẽ p fectio simpliciter. ergo in deo q̃ est pfectissim⁹ inuenit ꝑm eandẽ rõnem formalẽ. ¶ Sed ꝓtra instat q̃drupliciter. ¶ Primo nã si eadez rõ formalis pfectionis simplicit eẽt in deo ⁊ in creatura. tũc aliq̃d in creatura eẽt necesse esse. cum illa ratio formalis in deo sit necesse esse. ¶ 2° qz eodez modo sequit q aliqua ratio formalis in deo eẽt limitata. cũ illa i creatura nõ sit limitata. ¶ 3°. qz quecũq; sũt eiusdẽ rõnis habẽt eãdẽ vim ꝓductiuã. si ergo intellect⁹ sit eiusdẽ rationis in deo ⁊ in creatura. cũ in deo sit ꝓductiu⁹ verbi subsistens. in creatura codez modo erit. Maior patet. qz ꝓductuitas est passio. q̃cunq; habent eandẽ rõnem formalẽ habẽt p se eãdem passionẽ. ¶ 4° quia inherẽtia aptitudinalis est passio sapiẽtie create. ergo ⁊ increate qđ est falsũ. qz imꝑfectionem dicit. ¶ Ad primum qz sicut corporeitas in celo ẽ incorruptibilis. i elemẽtis autẽ corruptibilis. ⁊ tamẽ eiusdẽ rationis. sic sapiẽtia in deo ẽ necessaria ⁊ in homie cõtingẽs. lz sint eiusdẽ rõnis. ¶ Ad 2m sicut lux eiusdẽ rõnis est in sole maxima. ⁊ in cãdela minima. ita sapiẽtia eiusdẽ rõnis in deo infinita. in creatura finita. hec autẽ accidũt. qz talia nõ sunt de intrinseca rõne sapientie vt sapiẽtia est ¶ Ad 3m dico q nõ ꝓuenit diuino intellectui eẽ ꝓductiuũ verbi subsistentis inq̃tuz intellect⁹ est. sed inq̃tum infinit⁹. ⁊ ideo intellectui creato nõ cõuenit. ¶ Ad 4m dico q aptitudinalis inherẽtia non ẽ p se passio nature sapiẽtie inq̃tũ sapiẽtia est. sed vt limitata est. Dico ergo q pfectiones simpliciter ꝑm eandẽ rõnez formalẽ sũt in deo ⁊ creatura. Et hoc ꝓfirmat Augl. 15. de trini. qui dicit q deus est viuẽs. qz viuẽtia non viuentib⁹ in creaturis meliora sũt Ista ꝓñtia potest reduci ad silogismũ talez. omne illud qđ in creaturis ẽ melius suo incomponibili est i deo. sed vita in creaturis est huiusmodi. ergo vita est in deo. Quero vtrũ vita in sbo minoris ꝓpositiõis ⁊ in sbo ꝓclusiõis sint eiusdẽ rõnis vel non. si sic habeat ꝓpositũ. Si non. ergo q̃ttuor termini nec subiectũ ꝓclusionis capitur in aliqua ꝑmissa. ¶ Sed tamẽ hic sunt duo satis magna dubia. ¶ Primuz q quecũq; sunt eiusdẽ rõnis formalis. quicq̃d dicit in quid de vno ⁊ de alio. sed qualitas dicit in quid de sapientia creata. ergo dicet de increata. ¶ 2m quã docũ q; aliqua sũt eiusdem rõnis. quicq̃d ẽ demõstrabile de vno ⁊ de alio. qz diffinitio que ẽ mediũ est eadẽ. sed posse inherere demõstrabile est de sapiẽtia creata. ergo ⁊ ꝺ increata. Iste rõnes sic demonstrãtes cõpellunt me dicere q in omni ꝓfectione simpliciter que est in genere sunt due rationes formales Una transcendẽs ⁊ illa est cõmunis deo ⁊ creature. ⁊ talis ponitur in deo. ⁊ ꝑcise accepta est ꝓfectio simpliciter. Alia est ratio que ꝓpꝛie ⁊ directe est in genere. ⁊ talis recipit ꝑdicationem generis quid ditatiue. q autem rõnes predicte hoc ꝓuincãt patet si declarentur. Primo sic. quecunq; sunt eiusdem rõnis habent eandem diffinitionez et per cõsequens eadem diffinientia. sed sola diffinientia dicuntur in quid. Ex hoc sequitur q quicq̃d dicitur in quid de vno ⁊ de alio. Eodẽ modo declarat alia. quia vbi idẽ mediũ. eadẽ conclusio sequit. sed eadem diffinitio est idem mediũ. ergo vbi eadem diffinitio eadez passio demõstrabit. ¶ Posita autẽ distinctione istaꝝ duarũ rationũ formaliũ statim patet ad ista argumẽta. ¶ Ad primũ cõcedo maiorẽ. Ad minorem dico q qualitas q̃dditatiue non ꝑdicatur ꝺ illa ratione formali trãscẽdente que ponitur eiusdem rõnis in deo ⁊ in creatura. sed de alia ꝑcise que est directe in genere cui illa alia cõiũgitur. ¶ Ad 2m codem modo quia eadẽ diffinitio est. accipiendo rõnem transcendẽtẽ. non tamen aliam. ¶ Sed sunt hic difficultates. ¶ Prima est. si sit dare duas sapiẽtias. et sic de alijs. ¶ Dico q nõ. sed per rõnem trãscendentẽ que quidditatiue est substãtia vel sapiẽtia circũloquimur aliã que est in genere. ¶ 2ª difficultas. vtrum talia realiter distinguant. ¶ Dico q nõ sed tm̃ formaliter. Impossibile est eni q deus sapientiã faciat in creaturis que nõ sit in genere cõiunctione sui ad aliud. ¶ 3ª difficultas. q̃s ordo est inter istas duas rõnes formales. ¶ Dico q ratio trãscẽdẽtis est prior. quia omne qđ dicit in quid de alio est prius eo. ista autem est in quid hec qualitas est sapientia. ¶ 4ª difficultas quomodo ꝑdicãtur de se inuicẽ. ¶ Dico q ista est per se. hec qualitas est sapiẽtia. hec aũt per accidens. sapientia est qualitas. sicut se habet superi⁹ ad inferi⁹. Ex isto infero demõstratiue et euidenter q perfectiones simpliciter in deo ex natura rei ⁊ quidditatiue distinguũtur supposita vnione earum ⁊ hoc sic. quãdocunq; aliqua sunt eiusdem rationis. quicquid conuenit vni per se ⁊ reliquo. Et quicquid est demõstrabile de vno et de reliquo. sed intellectus et voluntas sunt eiusdem rationis. ideo ⁊ in creatura. quicũq; autẽ cognoscens q̃dditatez intellectus ⁊ volũtatis ꝑt demõstrare q distinguũtur quidditatiue i creaturis. ergo eodez modo poterit de eis demõstrari per easdem rationes

formales ⁊ ꝺdditatiuas q in deo necessario distinguūt ꝺdditatiue. ¶ Ad questionē patet ꝺd sit sciendū. nam quicꝺd est in quolibet melius ipm ꝙ non ipm est pfectio simplicit. hmōi sūt intellect⁹ ⁊ volūtas. De potētia ⁊ scientia. qꝛ respiciūt extrinseca patet ꝺd sit dicendum.

Distinctio. XXXVI. Questio. I.

Circa distinctionem. xxxvj. Quero ꝓmo de intellectu. Utrū in deo sit intellect⁹ formaliter. q nō. Nec intellect⁹ agēs: nec intellectus possibilis sūt in deo. qꝛ nec agere nec pati. ergo in deo non erit nec intellect⁹ agens nec possibilis. ꝓñtia est manifesta. ¶ Cōtra. qꝛ intellectus est pfectio simpliciter. ergo est i deo formaliter ¶ Hic sūt tria inq̄renda. ¶ Primū si in deo ē intellectus. ¶ 2° si in deo est intellect⁹ agēs. ¶ 3°. si intellectus possibilis ē in deo. ¶ Quātum ad primū dicunt aliqui. q in diuinis nō ē ꝓprie potētia intellectiua aut aliꝺd se hñs p modū habitus. sed tm̄ p modū actus intelligēdi. vt scz deus intelligat vt itelligere ē quoꝺdā subsistens ¶ Et ratio hui⁹ est. qꝛ ois potentia cū sit p actū pfectibilis. semp dicit ipfectionē sicut materia Et hoc ꝓfirmatur. qꝛ nulla creatura videtur eē intimius ipm itelligere ꝙ ēntia diuina. sed q ꝺam qualitas i intellectu nr̄o dicit purā intellectionē. ergo ⁊c. ¶ Cōtra istā positionē arguo q ꝺrupliciter. Primo sic. qꝛ sicut in creaturis potētia dicit impfectionē. qꝛ se hz p modū perfectibilis ⁊ recipiētis. ita act⁹ se habet p modū forme recepte. ꝫ hec dicit impfectionem. ergo actus repugnat deo. cū sibi repugnet ꝙtūcunq modica impfectio. ¶ 2° nam deus ē formaliter intelligēs ⁊ sapiēs. intellectio autē non est i telligens. nec sapiētia. vt patet. si sepentur ab eo in quo sūt formaliter. g̃ ē sapiēs illō in quo hec sunt. sed illud est intellectus. g̃ ⁊c. ¶ 3°. nam in eēntialiter ordinatis ex suis rōnib⁹ formalibus. si ꝑus includat impfectionē. posteri⁹ non pōt eē pfectio simpliciter. cū posterius a priori separi nō possit. ⁊ p ꝓñs nec ab eius impfectione. ꝫ in creatis ordine eēntiali ē posterior act⁹ intelligendi ipa potentia intellectiua. g̃ cum act⁹ intelligendi sit pfectio simpliciter potētia intellectiua quā essentialiter ꝓsupponit nō pōt ꝛcludere impfectionē in se formaliter. ¶ 4°. qꝛ creatura rationalis in suis pfectionib⁹ ꝓncipalib⁹ maxime imitat deū. sicut docet Dyoni. ō diuinis no. ꝫ potentia itellectiua est ꝓncipalior perfectio in creaturis ꝙ actus intelligēdi q̄ ē q̄ꝺā actus. ergo ⁊c. ¶ Ideo dico q sicut i creaturis sūt modi. 4. pfectionū intellectualiū. scz potētia. habitus. spēs. actus intelligēdi. ita i diuis ꝓmo ponit intelligere. ¶ 2° ponitur sapientia ¶ 3° actus itelligēdi. ¶ 4° ponunt loco specier. exemplaria. scz ydee. amotis oibus pfectiōib⁹ ꝗs habēt in creaturis. q̄ p accūs eis cōpetunt. ¶ Et ꝓfirmat ista sntia per Augl. 14. de trini. et 24° vbi tractans naturā aie nostre ꝓm q ē ad imaginē. ponit ꝓncipali⁹ imaginē in potentijs q in actib⁹ earundē. ¶ Intelligenduz tñ ad eui dentiā fundamēti opositi. q q̄ꝺrupler est potētia ꝙtum ad ꝓpositū spectat. Una ꝺem productiua. Alia factiua. Alia opatiua. Alia receptiua. ¶ Potentia aūt productiua abstrahit a fa ctiua. ⁊ ideo in diuinis est ad intra ꝓma ⁊ non scꝺa. qꝛ in altero extremoꝝ. scꝺa icludit impfectionē. ¶ Eodē mō potentia opatiua abstrahit a receptiua. sicut enī productū se hz ad factionē. ita opari ad recipe. ⁊ ido licet i creaturis opari. i. intelligere non sit nisi actum recipe. non tñ sic ē in diuinis. Unde sicut in diuinis ꝓduci ē sine fieri. ita opari. scz itelligere ē sine recipe. ꝫ solum ē in se formaliter actū habere. ⁊ talis potētialitas abstrahit a materialitate et ab omni impfectione. ⁊ ideo pōt poni in deo ¶ Et ad cō firmationē dico. q intimius est diuina essentia actus intelligendi ꝙ qualitas illa. qꝛ diuina essentia ē actus intelligēdi ideptice. ¶ Et si dicas q actus itelligendi ē qualitas q̄ꝺditatiua. Negꝺ. sed p ipm circūloq̄mur q̄litatē. Quātum ad scꝺam ptem videndū est. si in deo ē intellectus agens. Et ꝙtuz ad ꝫ sūt diuersi modi. Aliqui eni dicunt. q non ponit intellect⁹ agens nisi in aia ꝓiuncta. ⁊ ꝓpter officiū dicūt q intellectus agens nō habet aliquaz opationē nisi irradiat sup fantasmata. Certuz aūt est. q ꝓpter illum actū non debet poni nec in deo nec in angelis. nec in aia sepata. eo q ista non intelligāt p fantasmata. ⁊ p ꝓñs irradiatio nō ē eis necessaria ¶ Alij aūt dicunt. q non solū intellectus agens habet irradiare sup fantasmata. sed etiaz intellectum possibilez illustrare. qui se habet p modū dyaphani naturaliter obscuri. Et isti dicūt q non solū est in aia ꝓiuncta. sed etiam sepata eo q intellect⁹ possibilis istam obscuritatem retinet. In angelis autē non. nec in deo. pertim in deo. qꝛ nulla obscuritas est. hinc est q non ē necessarius. ¶ Alij autez ponūt eum in angelis eo q intellectus talis sit ꝓncipiuz ꝓductiuum actus intelligēdi. Et qꝛ hoc dicit pfectionem. hinc est q debet poni in angelis. ¶ Alij autem dicunt. q in deo est ponēdus formaliter. quia nobilissima potentia q̄ intellectiua q̄ est intellectus agens. ¶ 2°. intellect⁹ agens non ponit ni si ad ꝓducendū ꝙbum. sicut possibilis ad ipm formaliter recipiēduz. qꝛ agens est omnia facere possibilis omnia fieri. Talis autez ꝓductio

verbi ponitur in diuinis .ideo istam opinionē teneo.qz videt magis vera. ¶Quod cōfirmat dupliciter. ¶Primo sic .qz intellectus agēs cū sit pductiuus. videt dicere perfectionē sim pliciter. ¶2° quia Aug. videtur poni intra rationem imaginis.cum dicit li° 12°.d trini. q hō fm nobilissimas potētias factus ē ad imaginē dei. ¶Intelligenduz tamē q intellectus agēs i creaturis cum sit potētia actiua habet quadruplicem habitudinē ad talem potentiā positiuā ¶Prima est.ad concausandū illud qđ ꝯcurrit cum eo ad causandū actum intelligendi.s.speciem intelligibilē.¶2ª est solū ad causandū per se cuz obiecto sine alio preuio causato .sicut in cognitione intuitiua. ¶3ª ē ad imutandū intellectum possibilem.ei aliq̄d imprimēdo Et per hoc dicit agens.qz imprimere ē quoddaz agere.¶4ª est ad pducendū verbum vt patuit superius.put pductio abstrahit a factiōe. Licz ergo in creaturis illa nō ponant in numerū cū aliquib⁹ p̄dictis. nisi forte q̄tum ad p̄cisionez rationis formalis.tamē precise fm hanc acceptionem ponitur in diuinis .qz omia alia si ponerentur ad intra.necessario inferrēt aliquam impfectionē i altero extremoz.Licz nō dicat impfectionē.tamen fieri necessario dicit impfectionem. ¶Sed cōtra hoc instat q̄drupliciter. ¶Primo sic.qz itellectus agens est fm diffinitionem suā quo ē omia facere .sed facere non ē in diuinis.ergo ꝛc. ¶2°.qz ad agentē vt sic spectat agere. ¶Dicitur eni agens ab actiōe . sicut patiens a passione.sed patiens sine passiōe intelligi nequit.ita agens sine actiōe intelligi nō potest.ꝫ deo ad intra repugnat agere .ergo ꝛc ¶3°.quia tūc essent ponēdi duo actus itellect⁹ in diuinis sicut in nobis.qđ videtur incōueniens.¶4°.qz p̄bi posuerūt istum modū i nobis ꝓpter intellectionē nouam.in deo autē nulla ē sed solum inata.ergo ꝛc. ¶Ad primū dico .q i tellectui agentis fm suā rōnem transcendētez fm quam est perfectio simpliciter. non cōpetit sibi facere sed solū pducere. facere autē sibi cōuenit in natura limitata.i qua facere ꝛ pducere in idē coincidunt. ¶Ad 2m dico q si actio p pductione sumatur actiua.sic ꝓcedo. nō tamē ꝓprie est actio. In creaturis autē qz sibi correspondet passū. est ꝓprie actio. ꝛ intellect⁹ agēs fm suam rōnem formalē ꝓprie non est actu⁹. ¶Ad 3m dico q in nobis ponūtur due nature. Quaruz vna est natura actiua. ꝛ alia passiua. Non sic autē est in deo.sed bñ ponūt duo quorum vnū est pductiuū scz intellectus agens et reliquū opatiuum.sicut possibilis. ¶Ad 4m dico q qui non poneret nisi actum intellgēdi innatum in deo.non oporteret ponere intellectū agentez vt pductiuū.sed quia ponitur ibi verbum pductum p modum intellect⁹ . oportet q ibi sit intellect⁹ formaliter pductiuus. ¶Sciendum ergo.q intellectus vt pficiens nec intellectus vt mouens.nec intellect⁹ vt causans actū intelligēdi.ponit in deo.licz in creatura inueniatur habere illa.sed p̄cise ponit in deo vt pducens ipm verbū. ¶Quantum ad tertiā ptem videndum est. Utrum itellectus possibilis sit formaliter i deo. Et q̄tum ad hoc dicūt aliqui. q nō quia tenet infimū gradū in genere intelligibilium.sicut prima materia in genere sensibiliū. q ꝓns dicit impfectionē ¶Cōtra.nobilissima potentia intellectualis est deo attribuēda.sed itellectus possibilis est huiusmodi.qz ipe est beatificabilis.ergo ꝛc ¶2°.quia deus est formaliter intelligens.sed nihil formaliter intelligit nisi intelligatur in se formaliter habere itellectū possibilem.ergo ꝛc. ¶Cōfirmat .qz deo attribuit volūtas ad quā ptinet velle . ergo eodē modo deo attribuitur intellectus ad quem ptinet intelligere.huiusmodi ē intellectus possibilis.ergo ꝛc. ¶3°. quia in quocunq̄ ē sapiētia .ibi est fundamentū sapiētie.sed in deo est sapiētia.qz pfectio simplicit intellect⁹ possibilis est ei⁹ fundamentū.ergo ꝛc. ¶4° qz fm Aug. intelligere ptinet ad intelligētiā que est pars imaginis sicut agere ptinet ad memoriaz. Qđ patet ex ꝟ q ponit ptē imaginis atiem cogitantē. que nō pōt esse nisi itellectus possibilis cui⁹ est cogitare. ¶Dico ergo q intellectus possibilis fm suā rōnem formalē est in deo.quod patet p ꝟ. Nā sicut ad intellectuz agentē ptinet dicere. sic ad possibilem intelligere.sed multo pfectius ē intelligere q̄ dicere.imo vnū dicit pfectionē simpliciter.aliud non.ergo deo attribuet intellectus possibilis sicut agens. ¶Intelligenduz q intellectus possibilis in creaturis habet q̄druplicem habitudiuē fm quaz potest q̄druplicit⁹ cōsiderari. ¶Primo vt passiu⁹. ꝛ vt sic respicit intellectū agentē. ¶2° vt receptiu⁹. et vt sic cōpatur ad spēs actus ꝛ habitus vt sibi inherentes. ¶3°. inq̄tum opatiu⁹ . ꝛ vt sic respicit actū non vt sbm.sed vt fundamentū. fm q ratio fūdamenti abstrahit a rōne subiecti. Unde intelligere p accidēs est recipe. sed p se sibi cōpetit scz ei quod intelligit fundare. ¶4° cōsideratur vt fundatiu⁹ tm.non vt opatiuus. Isto modo respicit virtutes itellectuales.s.sapiētiā ꝛ talia. Ipsas eni fundare nō est operari.nec p hoc q sunt in aliquo dicit illud operans.sed habens denominationes suas sibi cōpetentes.vt scz dicatur sapiens ꝛ sciens. Hue ꝑme habitudines ꝙueniūt intellectui possibili creato inq̄tū limitatus est . cum pati ꝛ recipe sint impfectionis.

Alle vero due ꝓueniũt sibi in ꝗ̃tum ẽ talis potentia. scz in ꝗ̃tum est intellectus possibilis Et ideo vt sic scz ſm illã duplicẽ habitudinẽ ponitur in deo. Dicit enĩ opari vel itelligere. ex eo ꝙ intellect⁹ eius habet i se formaliter intellectionẽ. Et ō sapiẽs. qz habet i se formalit sapiaz ¶ Sed hic sũt aliqua dubia. ¶ Primũ. vtz itellectus isti sint eiusdez rõnis in deo ⁊ in nobis. ¶ Dico ꝙ sic. Nõ põt ꝓbari ꝙ oẽs illas rõnes ꝙ ꝗs ꝓbata ẽ supi⁹ vniuocatio entis. ¶ 2m si ex hoc habeẽt ꝙ in deo distinguãt formalit. ¶ Dico ꝙ sic. qz quecunq; ſm suas rõnes formales distinguũt. vbicũq; sũt ſm illas rõnes formales. ibi etiã distinguũt. sic est in ꝓposito. ¶ 3m ẽ si ex hoc seq̃tur ꝙ habeãt distinctas rõnes formales in deo sicut in nobis. ¶ Dico ꝙ sic. qz si haberẽt eandẽ rõnem formalẽ. cum q̃cquid cõuenit aliq̃bus ſm rõnem formalẽ cõpetat eis a ꝓiori. ita ꝙ per nullu⁹ posterius variaret. ãn semp eis ꝓueniat. ⁊ sic eedem passiones eis cõuenirẽt. cũ eandez rõnem formalem semp seq̃t eadẽ passio. ¶ Oz oportet ne ponere volũtatez agentẽ ⁊ possibilẽ. sicut dictũ est de intellectu. ¶ Dico ꝙ sic ꝓ easdẽ rõnes ꝓbatur. sicut de intellectu ꝓbabit in sequẽti q̃stione. ¶ Oz q̃ ẽ nobilioz. Dico ꝙ possibilis. qz attingit deuz ⁊ obiectũ beatificũ. non autẽ agens. ¶ Ad arm ptz.

Questio. II.

Utrum itellectus agens ⁊ possibilis realiter distinguãt. Et videt ꝙ sic. etiaz in creatis. qz Aug⁹ sup Gen̄. loquens de ista materia dicit. ꝙ omne agens ẽ ꝑstanti⁹ patiente. sed nulla res est scĩa ꝑstantioz. ergo ⁊c. ¶ Contra. Aug⁹ li. de trini. 9o. dicit ꝙ sunt tres potẽtie ⁊ non tres res. ꝫ vna res totaliter sũt. ergo ⁊c. ¶ Hic sũt q̃ttuoz faciẽda ¶ Primũ de quesito. ¶ 2m q̃s eoz sit ꝓncipium ꝟbi. ¶ 3m. vtrũ vnus eoz sit ꝑfectio alteri⁹. ¶ 4m. q̃s eoz est nobilioz. ¶ Quantum ad primũ introducũtur q̃ttuoz ꝯclusiones. ¶ Prima ꝙ intellec⁹ agẽs ⁊ possibilis distinguũt. Nõ ꝓbat ꝓmo. quia cadunt sub oppositis differẽtijs diuidẽtib⁹ aliq̃d cõmune. sicut sb̃ actiuo ⁊ passiuo. qz ꝓncipium distinguit formaliter ꝑ actiuũ et passiuũ. q̃ sũt differẽtie oppposite. ꝯ ⁊c. ¶ 2o. qz vnũ distinguit ꝑ facere. aliud ꝑ pati que sunt opposita. ¶ 2a cõclusio est ꝙ intellectus agẽs ⁊ possibilis distinguũtur formalit extra animã. qz itellectui agẽti repugnat passibilitas ex natura rei. que competit ipi possibili. ¶ 2o. qz intelligere ſm oẽs cõuenit ex natura rei possibili. q̃d tamen ſm multos nõ cõuenit agenti. sed solum intellectionez facere. ¶ 3a cõclusio est. ꝙ non distinguũt realiter. qz non apparet necessitas hoc ponẽdi. Nulli enĩ notum est. vtrũ vnus istoz ab alio possit separari aut fieri. nec aliqua via apparet que necessitet ad distictionẽ realẽ. ¶ 4a cõclusio ꝙ nõ distinguũt essentialiter sic̃ multi ponũt. Aug⁹ dicit 9o de trini. ꝙ oẽs potẽtie aie sunt necessario vnius eẽntie. Similiter in q̃rto ipe dicit. ꝙ plures potẽtie nõ sunt plures vite. sed vna vita. nec plures mẽtes. sed vna mẽs. nec plures substãtie sed vna sba. ¶ Sed est diffi. vtrum sit eadez potentia. Dicunt aliq̃ ꝙ non sunt diuerse potentie. qz negociant circa idez obiectum. ¶ Sed istud non multũ valet. qz eodẽ modo intellectus ⁊ volũtas circa idem negociant ¶ Dicunt ergo aliq̃ ꝙ sunt idẽ. qz circa eundẽ actuz negociant. ¶ Oz nec valet. qz sic cõcluderet. ꝙ potẽtia ⁊ obiectũ eẽnt eadem potẽtia. qz negociantur circa eundẽ actum. ¶ Ideo videt eẽ dicendũ. ꝙ sunt distincte potẽtie cum cadant sb̃ differẽtijs oppositis potentie. que sui ꝓima diuisione diuidit in actiuã ⁊ passiuã ¶ Confirmatur. qz multiplicato inferiori. multiplicat supe rius. ꝑ locũ a ꝑte subiectiua. ¶ Possunt tamẽ dici vna potẽtia vnitate integritatis in habitudine ad vnũ actum. quaz vna causat. ⁊ alia reciꝑit. sicut oĩa que vident cõcurrẽ ad eundem effectũ quodãmodo dicunt vna causa totalis. sicut sol ⁊ homo. eodẽ modo i ꝓposito. ¶ Ad 2m inquirendũ est. quis istoz̃ est ꝓncipium verbi. ¶ Et q̃tum ad hoc dicũt aliqui. ꝙ intellectus agens nullã actiuitatez habet nisi supra fantasmata. ⁊ ꝓpter hoc nihil habet facere de verbo. sed solum intellect⁹ possibilis. ¶ Cõtra. Naz tũc causalitas fantasie eẽt nobilioz ꝗs causalitas itellectus agentis. qz nobilissima actio fantasie est fantasiare. sed actio illa causata ab itellectu agente in fantasia nõ est fantasiare. ergo non erit ita ꝑfecta. ¶ 2o. qz oĩs effectus impressus in fantasia est cozpoze⁹. cuz fantasia sit cozporea. ergo ille effectus intellectus agentis erit cozpoze⁹. Constat autẽ ꝙ fantasia aliquid causat in intellectu possibili. ⁊ illud ẽ spũale. ergo effectus fantasie excedit effectum intellect⁹ agentis. cum nobilitas cause ex effectu iudicet. ¶ Ideo dicũt alij ꝙ intellect⁹ agens cõcurrit cũ fantasmate ad causandũ speciẽ itelligibilẽ. nõ tamen actum intelligẽdi. ipm autẽ causat intellectus possibilis specie informat⁹. specie ꝓcurrente. Et sic formatio verbi non ptinet ad agẽtem. ¶ Oz cõtra istud arguit ꝗdruplicit. ¶ Primo. quia impossibile ẽ ꝙ aliqua species cadat sb̃ oppositis differẽtijs illius generis i quo est. sed in genere potentie intellectus possibilis cadit sb̃ passiuo. ergo non sb̃ actiuo. ¶ 2o. qz tunc erunt tres intellect⁹. s. agens ⁊ possibilis. ⁊ iste possibilis diuidit in actiuũ ⁊ passiuũ que sunt ita opposite differentie sicut ille quibus agẽs ⁊

possibilis differũt. ¶3°. qz omnis potentia actiua vt talis ẽ pfectio simpliciter. alioqn nõ eẽt ratio formalis potẽtie actiue i deo. nulla potẽtia passiua in ꝯtum talis ẽ pfectio simplicit. cũ eius ratio non inueniat in deo. ergo nulla potentia actiua ẽ potẽtia passiua. ⁊ p ꝑns necessario distinguunt. ¶4°. qz causa materialis ⁊ effectiua ex oppósito distinguũtur. ergo impossibile est q coincidant in idẽ. ¶Dico ergo q itellectus habet q̃druplicem causalitatẽ in genere cause materiat. ita scz vt primo recipiat speciẽ. scõo actũ. tertio dispositionẽ ad habituz. ⁊ q̃rto ipm habitũ. ¶Eodẽ modo de intellectu agẽti in genere cause efficientis. q scz habet q̃druplicem causalitatẽ. vt scz ꝓmo ꝯcurrit cum tantúmate ad causandũ speciẽ intelligibilem. Et scõo cũ specie intelligibili causat actũ. ¶3° cum eadẽ causat dispositionẽ. ¶4° aũt cũ eadez specie causat habitũ. Sicut ergo possibilis ꝺr qui est oĩa fieri qz oĩa recipit. sic agens qui est oĩa facere. qz oĩa causat. ¶Sed q̃re negat causatio actus itelligẽdi ab intellectu illo q̃ solus formaliter itelligit. ¶Dico q itelligere nõ est agere: sed pati. Unde si de⁹ infũderet vnuz actũ intelligẽdi p ipm itelligeret intellect⁹ possibilis. ¶Ad tum ad 3m videndũ est. vtrũ vnus istoz̃ actuũ intellectuũ sit pfectio alterius. Et ꝯtum ad hoc dicit vn⁹ doc. q sic. Nã sicut materia est in sua natura in genere sensibiliũ. ita intellectus possibilis in genere intelligibiliũ. Et ideo intellect⁹ agẽs cõpatur ad possibilez sicut forma ad materiã. Intellect⁹ aũt possibilis ad agentẽ sicut materia ad formã. ita q intellect⁹ agens formaliter pficit ipm ¶Sed ꝯtra arguo q̃dripliciter. ¶Primo sic. omne pfectiuũ ꝺ genere sbe distinctũ formaliter a pfectibili ẽ vere forma. ⁊ suũ pfectibile est vere materia. ꝫ intellectus agẽs ⁊ possibilis sũt hmõi. ergo sũt materia ⁊ forma ¶2°. qz cõpositũ tale eẽt corrupti bile. cum possibile vni⁹ eẽt in potentia ad actuale alterius. nam passiuũ eiusdez rõnis ẽ in potentia ad actiuũ eiusdẽ rõnis. Intellect⁹ autez agẽs ⁊ possibilis sũt eiusdẽ rõnis. q̃ ⁊c. ¶3°. qz ois pfectio que fundat in aliquo. ⁊ realiter distinguit ab eo dependet ab ipo. cum imitat ei tanꝫ suscepti uo. Et sic intellect⁹ agens dependet a possibili i essendo. ¶4°. qz nec cõpositum nec ptes cõpositi dicũt pfectionẽ simpliciter. ⁊ tñ Anſ. in monolo. intellect⁹ in creaturis est pfectio simpliciter. ¶Ideo dico. q vnus istoz̃ intellectuũ non pficit alium. sed ambo sũt forma les pfectiones essentie anime imediate. sicut intellectus et volũtas que sunt passiões spũalis sbe. ¶Sz hic est difficultas. que istoz̃ ꝑus perficit animaz. vel possibilis vel agens. ¶Potest dici satis ꝓbabiliter q intellect⁹ possibilis. qz i eodez genere semp est ꝓcessus de magis potẽtiali ad magis actuale. magis autem potẽtiale est intellect⁹ possibilis. ergo ꝓius est i anima. ¶Ad tum ad 4m est videndũ. ꝙs eoz̃ nobilioz Cõmuniter dicit. q intellect⁹ agens. qz Aug⁹ sup Heñ. omne agens est ꝑstantius patiente. ſm q tale. ¶Sed ꝯtra potest argui q̃dripliciter ¶Primo qz cum obiectũ ponat agere in potẽtia. eadez rõne ponet obiectum pfectiꝰ ipa potentia. qꝺ multotiens repitur esse falsũ. ¶2° qz nobilissim⁹ actus intellectus possibilis est itelligere deũ. sed intelligere deum ꝑpollet dicere ꝟbum. ergo ⁊c. ¶3°. qz intellectus agens nllo suo in actu attingit obiectũ beatificũ. cum omnis sua operatio sit respectu alicuⁱ creati. nihil eni agit circa obiectum. ¶4° qz nobilissimi ponunt in nobis beatificabiles. intellect⁹ autem agens non ponit beatificabilis. cum in eo non ponat actus beatific⁹. sed tm in itellectu possibili ⁊ volũtate. ¶Ideo videt dicendũ q itellectus possibilis sit nobilioz. tamẽ nulla potẽtia itellectiua imediate attingit vltimũ finẽ nisi p itelligere. intelligere autẽ est soli⁹ possibilis. vt per ipm intelligere intellectus possibilis intelligit obiectũ suuz ⁊ nõ agens. ¶Sed ꝟ est diffi. qz in essentialiter ordinatis eiusdẽ rõnis semp posteri⁹ ẽ pfectius. eo q natura semp ꝓcedat a min⁹ pfectis ad pfectioza: sed intellect⁹ agẽs ponit posterioz vt patuit. ergo videt q sit nobilioz. ¶Dico q illa posteriozitas nõ est multũ clara. qz no n est cõpatio agentis intellectus vt forme. ꝫ vt mouẽtis. Et dato q eẽt ꝓpoz. dicẽcendũ eẽt. q regula assumpta nõ est vniuersaliter vera. sicut patet i delectatiõe beatifica. ¶2a diffi. q cuz differẽtia actiue potẽtie sit ꝑstãtioz differẽtia potẽtie passiue. quare non omne qꝺ cadit sub potentia actiua. vel sub ꝑma differentia est nobili⁹. ¶Dico q non est incõueniens si inferioza habẽt aliquas pfectiones sublimantes. sicut ptz q causalitas effectiua in igne ẽ nobilioz causalitate materiali in hoie. Et istꝺ modo potest itelligi q omne agens vt sic ẽ ꝑstantius patiẽte lz alio mõ patiẽs poterit eẽ ꝑstanti⁹ ¶Ad auctoritatẽ in ꝓncipio adductã dico. q i eadez re ꝑit eẽ plures rõnes. quarum vna ẽ ꝑstantioz altera. vt ptz in genere simplitiũ ⁊c.

Questio. III.

Utrum essentia sit obiectum ꝓmũ itellectus diuini. q non. qz supreme potẽtie obiectũ videt esse cõmunissimũ. sed intellectus diuin⁹ est suprema potẽtia. essentia autẽ diuina nõ est cõmunissimũ obiectum. sed ens. ergo ens erit eius obiectũ. ¶Contra. quia nobilissime potentie obiectum ẽ nobissimum.

nihil autē est nobilius diuina essentia. ergo ꝛc̄
¶ Hic intelligendū q̄ primū accipit q̄druplici-
ter sc̄z adequatiōe. sicut habere. 3. ꝙuenit p̄mo
triangulo. q̄ adequate ¶ 2° pfectione sicut sba
ponitur primū ens. q̄ pfectissimū. ¶ 3° genera-
tiōe. sicut materia dicit prior forma. ꝛ ista duo
ipō cōpositō. ¶ 4° imediatiōe. sicut forma sub-
stantialis imediate materie vnitur. lz p̄us sit al
teratio. ſm hoc ponit q̄ttuor ꝙclusiones. ¶ Pri
ma est hec. q̄ essentia diuina est primū obiectū
primitate adequationis respectu sui intellect⁹
Hanc ꝓbo sic. quādocūq̄ aliqua potētia non
pōt habere actuz q̄ non p̄mo terminet ad ip̄m.
videt esse eius primū obiectū primitate adeq̄-
tionis. sed diuinus intellectus nullū actum ha
bet vel habere potest. qui nō terminet p̄mo ad
essentiā diuinā. q̄ nō potest habere nisi vnicū
actū. ꝛ ille necessario primo terminat ad essen-
tiam. ergo ꝛc̄. 2ª ꝙclusio. q̄ essentia diuina est
primū obiectū primitate pfectionis. q̄ illō pri
mū est tali primitate. q̄ est pfectissimū int̄ om-
nia alia. sed eēntia diuina est pfectissimū obie-
ctum inter oīa illa que pōt tendere ei⁹ intelle
ctus. ergo essentia diuina est primū obiectū pri
mitate pfectionis. ¶ 3ª cōclusio. q̄ est primū pri
mitate generatiōis. Hanc ꝓbo sic. quādocūq̄
aliqua talem ordinē habēt in cognosci qualez
hūt in esse. primū in esse ē primū i cognosci. sed
intellectus diuin⁹ oīa cognoscit sub tali ordi
ne. Primū aūt in eē est essentia diuia. ergo ꝛc̄.
¶ 4ª cōclusio. q̄ est primū primitate imediatio
nis. q̄ illud q̄ō est primū obiectū prime cogni-
tionis simpliciter. est simplicit̄ primū. sed essen
tia diuina ē huiusmodi. q̄ ipa ē p̄mo intuitiua
Intuitiua autē cognitio ē simplicit̄ p̄ma. ergo
ꝛc̄. ¶ Ꝙ ꝙtra hoc instat̄. ¶ Primo sic ꝙtra pri-
mā cōclusionē. Nulla potētia pōt fieri nisi i ob
iectū adequatū. vel in illud i quo includit̄. sed
eēntia diuina nō includit̄ i aliqua creatura. er
go intellect⁹ diuin⁹ non poterit cognoscere ali
quā creaturā. ¶ Cōtra sc̄dam. q̄ illud non ē p-
fectissimū. cui in pfectione multa eq̄parantur.
sed oīa attributa diuina sūt equalis pfectio-
nis cum essentia. ergo videt q̄ essentia non sit
primū obiectū primitate pfectiōis. quia distin
guitur ab eis. ¶ Cōtra tertiā. quādo aliqui itel
lectus sunt eiusdē rōnis. primū obiectū vnius
videtur primū obiectū alterius. ſ intellect⁹ di-
uinus ꝛ noster sunt eiusdē rōnis. Cōstat autez
q̄ intellect⁹ noster primitate generatiōis intel-
ligit vniuersalia. ergo eodē modo intellect⁹ di
uinus. ¶ Cōtra q̄rtam. essentia diuina non p̄i-
mo termiat nisi ꝓut habet rōnez obiecti primi
sed ratio obiecti p̄mi est respectiua. nulla autē
ratio respectiua est p̄mo cognita. ergo essentia
non est primo cognita primitate imediationis
¶ Ad primū dico. q̄ sufficit q̄ primū obiectum
includatur in eo qō p̄mo termiat intellectionē.
Intelligimus enī nō ens vt sc̄arium obiectū.
in quo tamē ens non includit̄. Creatura autez
oīs intelligit̄ a deo vt obiectū sc̄arū. ¶ Ad
2ᵐ dico. q̄ dicit̄ eēntia diuina primū obiectuz
p cōpationem ad extra. ¶ Potest etiā dici. q̄ lz
non sit pfectior attributis. tamē in habēdo eā-
dem pfectionem potest esse p̄ncipalitas. Et il-
la sufficit ad talem primitatē ¶ Ad 3ᵐ dico. q̄ si
ponatur q̄ ratio specifica primo termiet cogni
tionē. tunc argumētū non valet. ¶ Potest tamē
dici. q̄ intellectui vt intellectus est. non conue
nit p̄mo intelligere vniuersalia. ſ p̄cise intelle-
ctui int̄ctum imp̄fectus est. ꝛ hoc sufficit ¶ Ad
4ᵐ dico. q̄ ratio obiecti vt obiectū est. non est
q̄ imediate termiat. lz sit ꝓdi⁹ obiecti q̄ termi-
nat. Unde potero intelligere deū abs q̄ hoc q̄
intelligā q̄ sit obiectū intellectiōis. ¶ Ad argu
mentū patet.

Questio. IIII.

Utrum intellectus diuin⁹ intelligat om
nia. q̄ non. quia mūdi sunt oculi ei⁹ vt
non videāt malum ſm sapientē. ¶ Cō-
tra. q̄ ſm eūdē. Auris eius oīa audit. ¶ Hic
sunt q̄ttuor modi dicēdi. ¶ Primus est. q̄ intel
lectus diuinus non intelligit nisi seip̄m. Alio-
q̄n vilesceret intellect⁹ suus. ¶ Alij autē q̄ de⁹
omnia incōmutabilia cognoscit. nam hoc nul-
lam impfectionē arguit. sed non cōmutabilia.
q̄ hoc in eo eēt mutatio. quod est incōueniēs.
¶ Alij dicūt q̄ solū p̄ncipalia intelligit. sicut ho
mines. quia nō est ei cura de bob⁹. ¶ Alij dicūt
vere ꝛ catholice. q̄ oīa itelligit. ſ. bona ꝛ ma
la. cōmutabilia ꝛ incōmutabilia. p̄incipalia ꝛ
non p̄ncipalia. ¶ Hic autē modus ponēdi ꝙfir-
matur p sacram scripturaz. Nunq̄d duo passe
res asse veneūt ꝛ vnus eoruz non ē in oblioi-
ne coram deo. Et multa talia habent̄. ¶ Cōfir-
matur autē quadruplici rōne. p̄mo sic. Quāto
potētia nobilior. tāto vniuersalior ꝛ cōmunior
ꝛ etiā quāto abstractior tanto cōmunior. Hoc
patet cōpando sensum ad intellectuz. ꝛ sensus
exteriores ad interiores. sed potētia dei intelle
ctiua ē pfectissima et abstractissima. q̄ ꝛc̄. ¶ 2°
ꝛ est doc. quādocūq̄ est aliqua potētia que co
gnoscit aliquā rōnez formalē. potest cognosce-
re omne illud in quo includit̄ illa ratio forma-
lis. Ista ptz discurrēdo p oēs potentias. Nāz
ex quo cognoscit illam rōnem formalē. in qua-
cunq̄ materia ponat̄ poterit cognosci. sed de⁹
intelligit rōnem formalem entis que est in om-
nibus ꝛ includit̄ in omnib⁹. quia ipam habet
in se formaliter. ergo poterit omnia in q̄bus in
cluditur cognoscere. ergo cognoscit ¶ 3° si ex ꝺ

q intellectus diuin⁹ intelligeret creaturā dicere tur impfectus. multo magis ex hoc q pducit creaturā. quia sicut pducere creaturam nō est aliud nisi eius pductionē terminari ad creaturam. ita intelligere creaturaz non est aliud q intellectionē terminari ad creaturā. ꝫ maioz impfectio videt esse pductionez terminari ad creaturā q intellectionez. qz pductio requirit necessario terminū in actu. intellectio non. qz siue existat siue non. intelligit. ¶ 4°. qz si impfectionis eēt i potētia supioꝛi attingere vilia obiecta. multo magis esset impfectiōis intellect⁹ q sensus. quia sensus non cognoscit nisi qualitates. intellectus autē materiā ⁊ multa viliora qualitatib⁹. ¶ Nunc aūt introduco rōnes que magis cōuincūt q ille alie supra posite. ¶ Prima est hec. quādocūq aliqd obiectum verius habet eē in aliquo repsentatiuo q in seipso. verius cognoscit in illo q in seipso. Sed res create verius habēt eē in diuina essentia q i seipis ergo necessario seqtur q verius cognoscantur in essentia repsentāte q in se. sed eēntia est obiectum repsentans intellectui diuino. ergo ⁊c. Ista ratio est Anſ. ¶ 2°. quādo aliqd continet eminēter in aliquo. impossibile est q cognoscatur pfecte cōtentum nisi cognoscatur pfecte cōtinens. ⁊ cōtinens nisi cognascat cōtentuz. sed deus continet eminenter creaturas. et cognoscit se pfecte vt cōtinens. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmat quādo aliquis itellect⁹ cognoscit pfecte aliqd cognoscit omne illud quod in eo cōtinetur. sed diuinus intellect⁹ cognoscit essentiā suam pfectissime. in qua cōtinentur eminēter omnia creata. ergo necessario cognoscit oīa creata. ¶ 3° sic. ⁊ demōstratiue. oīis intellect⁹ cognoscēs causam vt causa ē. necessario cognoscit effectū illius cause. sed intellect⁹ diuinus cognoscit se ipm vt causa est. ergo cognoscit effectū. hoc nō est nisi creatura. ergo ⁊c. Maioꝛ ē nota. quia cognitio cause vt causa est. ferē in habitudine causalitatis. sed impossibile est cognoscere habitudinē nisi termin⁹ aliquo modo cognoscat. ergo ⁊c. Minoꝛ declarat scz q deus itelligat habitudinē quā habet ad creaturas. Nam deus cognoscit se sb omni rōne que est i eo formaliter. sed deus lz non habeat i se creationē actualem. tamē habet in se formaliter vim causatiuam. oīis vis causatiua ē necessario respectu creature. ergo ⁊c. ¶ Siliter ptz minoꝛ. quia deus cognoscit se causaz finalem oīuz. causalitas eni cause finalis est formaliter in deo. ergo eaz cognoscit. sed non est causa finalis sui. ergo alterius a se Istō voco creaturā. ¶ 4°. quādo aliqs intellect⁹ pfecte cognoscit aliqd sbm. cognoscit oīne demōstrabile de illo subiecto. Hoc patet. qz detur oppositum. seqtur necessario q nō cognoscit ipm pfecte. sed deus cognoscit perfecte essentiā suam. demōstrabile autē est de ea q est maioꝛ omni creatura. oportet ergo q cognoscat termios. ergo cognoscit creaturā que est alter terminoꝛ. ¶ Cōfirmatur. qz ō omnib⁹ cōtradictoꝛijs alterū de deo verificat. Deꝰ eni vel est ex tempe vel non. Cōstat q non. Similiter. deus vel est coꝛpus vel nō. alterū ergo ō deo cognoscit. sed impossibile est q deus se cognoscat non eē ex tempe. nisi cognoscat tēpus Similiter impossibile est q cognoscat se nō eē coꝛpus vel incoꝛpoꝛeū. nisi cognoscat ipm coꝛpus. ergo relinqtur necessario q deus alia a se intelligat. ¶ Sed ꝓtra cōclusionē hāc q̄druplici instat. ¶ Primo. qz obiectuz actus intelligendi videt mensura eē illius. sed mensuratuz depēdet a mēsura. ergo actus intelligēdi diuinus dependet a creatura. qd est incōueniens. ¶ 2°. nam intellect⁹ pficitur ab obiecto. ꝫ nihil extra deū pficit aliqd quod sit in deo. ergo ⁊c. ¶ 3° qz obiectū habet rōnem mouētis. sed nihil creatū mouet intellectū diuinū. ¶ 4° quia obiectum est causa actus. nihil i deo ē creatū. ergo ⁊c. ¶ Ad primū dico. q primariū obiectum est mensurans. non autē scōarium. Patet. nam intellect⁹ noster itelligit nihil. ⁊ tamen nihil non mēsurat actū intelligēdi. ⁊ tota ratio est. qz nō intelligit nisi vt obiectum scōarium. Et sic patet hoc. ¶ Ad 2ᵐ dico. q tunc obiectū habet rationem pficientis. quādo causat intellectionez que est pfectio ipius itellectus. qz ergo in deo nihil est creatū. sed pcise est in eo actus inatus ideo obiectū non pficit. ¶ Ad 3ᵐ dico. q intellectus qui ē in potētia pcise mouetur ab obiecto sed intellect⁹ diuinus non ē in potētia. ⁊ p ꝫns obiectum illō nō mouet. ¶ Similiter ad 4ᵐ. qz actus est inatus ⁊ nō causatus. ideo obiectum non est causans. ¶ Sed hic sunt aliqua dubia. ¶ Primū. si intelligit extrinseca terminatiue. ꝫ est. si eius cognitio ad creaturā terminet. ¶ Dicit vnus doctoꝛ q nō. sed hoc pōt bene ⁊ male intelligi. Si eni intelligat q cognitio nō terminatur ad aliqd extrinsecū. qz non habet relationem realem actualē additā. sic veꝛ est. Si autem accipiatur termiare scz q intellect⁹ non sit huius obiecti scz primarij vel scōarij. cōtradictionem includit. qz cōtradictio ē ponere q aliquid intelligit nisi itellectio illi⁹ sit pmo modo vel scōo. nam nihil aliud ē obiectū istud terminare cognitionē. q obiectū istud cognosci tali cognitione. Jō dico q creatura termiat actū itelligēdi diuinū. nō vt obiectū primariū. ꝫ vt scōariū. ¶ 2ᵐ dubiū. vtrū intellectus diuin⁹ intelligat creaturas tm equipollēter. ¶ Dicit vn⁹

doctor q sic. sed istud põt bene ꝛ male intelligi Si enī intelligatur q intelligit eas p aliquod repsentatiuū. non solum equipollēs. imo etiaz ppollens omnib⁹ creaturis. hoc veruz ē. quia intelligit per essentiā suam q omnib⁹ ppollet. ¶Si autē intelligaꝯ q eas non intelligit. ꝑ tm̄ est equipollens. ꝛ per hoc dicit intelligere non q intellectio ad eas terminetur. sed solum ad equipollēs vel ppollēs. Si inq̄tū sic intelligatur. dico q non est verū. qz eas intelligit. et ad eas vt ad obiecta scōaria intellectio terminaꝯ. ¶3m dubium. vtrū ppter terminationē intellectionis diuine ad creaturas optet ponere cōtinuū diuidi. vel esse diuisū in infinitū ¶Dico q essentialiter cōtradicit ꝫ. siue terminatiue. siue alio mō quocūq. qz optet ponere q de⁹ intelligat omnia. ¶Ad argumentū patet.

Questio. V.

UTrum deus intelligat infinita actualiter. q nō. quia scriptura sciētiā dei cōparat arene maris ꝛ pluuie guttis. sed ista nō sunt infinita. ergo ꝛc. ¶Contra. ꝛ sapientie eius nō est numer⁹. in ps̄. ¶Hic ad declarationē p̄sentiū ꝛ p̄dictoꝝ ꝛ dicendoꝝ. ponūtur quattuor p̄ambula. ¶Primū est istud. q q̄ cunq̄ deus cognoscit p obiectū vnum primū scz per essentiā suam cognoscit. quia ipa cōtinet ꝛ repsentat supeminenter omia. ¶2m est. q deus omia cognoscit p vnum actū indiuisibilē qz tanta est illumiatio actus infiniti sicut potētie infinite. ¶Nos autē eadē potentia oia cognoscimus sicut deus eodē actu. Vñ Aug⁹ de tri. dicit. q deus vna ꝛ eterna ꝛ inumerabili visione cōplectitur cūcta que videt. ¶3m est q deus non cognoscit omia p vnuz quasi p habitū. qz lz in deo non sit ppie habitus. est tamē ibi aliq̄d a nobis itellectū p modū habit⁹. vt sciētia ꝛ sapientia. que videꝯ in deo formaliter distincta. vt scz sapiētia sit ad intra. scientia autez sit ad extra. qz respectu diuinoꝝ videꝯ sapiētia. respectu autē creatoꝝ dicit scientia ꝫm Aug⁹. 14. de trini. ¶Quartū p̄ambulū est. q deus nō cognoscit omia p vnicū repsentatiuū. quia habet in se formaliter plures ydeas. sicut Aug⁹ i 83. q̄stionib⁹. et p illas cognoscit creaturas distincte. Unde dicit. q alia rōne cōditus est homo. ꝛ alia equus. ¶Sed cōtra ista p̄ambula instaꝯ q̄drupliciter. ¶Primo. qz cū diuina essentia eminenter cōtineat omia cōtingētia. ꝫm q ꝙtingentia. sicut ꝛ necessaria vnifozmiter ea repsentabit. Et sic diuin⁹ intellect⁹ ea naturaliꝫ intelliget. ꝛ sic necessario. ¶2o. qz idem act⁹ non põt esse affirmatiu⁹ ꝛ negatiu⁹. sed habet simul noticiā de veritatib⁹ affirmatiuis ꝛ negatiuis. ¶Cōfirmatur. qz eadē rōne ponēt vnicus act⁹ in volūtate. cum tamē deus habeat actum volendi ꝛ nolēdi. que nō videnꝯ idez act⁹. ¶3o. qz non videtur quare deo nō ita sufficiat vna illimitata pfectio se habēs p modū actus. Et ita vnus habit⁹ se habēs per modū actus. Et ita vnus habit⁹ solum. ¶4o sic. qz cum essentia diuina sit supereminēter omnia cōtinens. videtur sufficere ad omnia cōtenta pfectissime repsentāda. ꝛ sic videretur ydee totaliter supflue. ¶Ad primū dico q cū diuina eēntia radicabiliter ꝙtineat voluntatē. quicq̄d cōtinetur a bonitate. ꝙtinetur ab essentia. ꝛ ideo cōtingētia vt sic cōtinētur in diuina essentia supemineter ꝛ vnifozmiter. nō tamē vt sic sūt ibi repsentata. ꝫm variationem suaz. quare nō videꝯ sufficiēs ratio repsentādi ratio ꝙtinēdi. sicut forte sol nō omia repsentat q̄ eminenter ꝙtinet. ¶Ad 2m dico. q eodē actu põt deus affirmare ꝛ negare. velle ꝛ nolle illō. sicut nos eadē potentia. Nō esset tamē multus incōueneniēs. si alicubi videꝯ ponere q in illo actu essent diuerse rōnes formales. ¶Ad 3m est satis rōnabile q ita sufficiat. et ideo sic vna et idem actus in deo est sapiētialis et sciētialis ꝫm habitudinē ad diuersa obiecta. aut ꝫm diuersas rōnes formales in eo. ita etiam eadez p fectio q̄si habitualis. Et ita põt vnū exemplar poni quasi totale. habēs in ꝺtute multa exemplaria quasi ptialia. ¶Ad 4m dico. q illa rō tinentie non videꝯ pfectissima ratio necessario cōgregādi vel repsentandi. si ponaꝯ in deo exemplaria formaliter. Exemplū. sicut sol pfectus cōtinetur i sba ab eo genita q̄ in specie que est quoddā accidens. ꝛ tamē pfect⁹ cognoscit p spēm suam q̄ p effectum. q̄uis effect⁹ sit sba ꝛ spēs erit accidēs. sic dico in ꝓposito. ¶Sz lz occurrūt diffi. qz ꝫm p̄missa non videꝯ bñ posse saluari q diuina eēntia sit primū obiectuz adequatū intellect⁹ diuini. cum sic non cognoscat ipa ꝙtingetia. sed in actu volūtatis. similiter cū p exemplaria cognoscat creaturas. Dico q sicut vnus actus ē ei adequat⁹. ita ꝛ obiectum. qz non põt habere aliquem actum qui p mo nō terminēt ad diuinā essentiā sicut ad primū obiectū. sic intellect⁹ noster nō põt hr̄e aliquē actuz q̄ primo nō terminēt ad ens. lz scōario talis actus possit ad nō ens terminari. ¶2a diffi. posito q intelliget creaturas termiatiue modo exposito in p̄cedēti q̄stione q̄ intelligat. intellectus possit plura itelligere q̄ intelligat. ¶Dico q respectu necessarioꝝ nō. cum naturali necessitate ferat in omia talia. Respectu aūt ꝙtingētium dico. q sicut voluntas diuina põt plura velle q̄ velit. eo q põt plura facere que nō facit ꝛ pauciora. Sic dico de scia diuia. vñ sicut volūtas diuina põt esse minui vel augeri

sic notícia diuina de futuris cõtingentib⁹. ¶3ª diffi. Utrũ hoc ponat aliquã mutationẽ i deo. Dico ꝙ nõ. sed solũ ꝓductio talium obiectoꝝ in esse volito vl cognito que incipit eẽ sine mutatione diuina. sicut ꝓductio in eẽ exñtie esse sine mutatione diuina. ¶4ª diffi. vtrũ diuinu⁹ intellectus cõprehẽdat diuinaz eẽntiam. ¶Dico ꝙ in hoc differũt cõphendere et apprehendere ẽm mentẽ Aug⁹. 83. q. quia apprehendere ẽ attingere operatione intellectiua aliqd obiectum. et sic creatura põt apprehẽdere non solum creaturam. sed etiam deũ. Cõprehẽdere aũt est attingere tale obiectũ adequate. ꝙtum in se ẽ attingibile Et isto modo ꝛz creatura non poterit deum cõprehẽdere. tamẽ diuin⁹ intellect⁹ bñ. Si vero deus sit sibi cõphensibilis. tũc cõprehẽsio est alicui⁹ obiecti ẽm aliquaz determinatam mẽsuram. sed apprehẽsio qñ in supemineti attingit scdariuz obiectũ supemineter ibi cõtentum. sicut sũt creature ¶Istis ꝓmissis ponitur veritas qstionis determiata p sacram scripturam. qz scz infinita sunt a deo actualiter cognita. ¶Cõfirmatur p Aug⁹. de ciui. dei. ca. xx vbi ex intentõe dicit et ꝓbat ꝙ deus cognoscit actualiter infinita. ¶Ista autẽ veritas ꝓbatur ꝗduplici rõne. ¶Primo sic. Nam infinite ptes sunt in quolibet cõtinuo. saltem in potẽtia. cuz sit diuisibile in infinitũ. sed deus omes illas cognoscit. g̃ etc. ¶Probo minoreꝫ duplicit. ¶Primo. qz eas diuina volũtas conseruat in esse. ergo diuinus intellect⁹ eas intelligit. ¶2º. qz cuilibet potẽtie passiue coꝛespõdet potentia actiua. sed ꝯtinuũ est in infinituz diuisibile passiue ergo in deo erit potẽtia actiua. sed deus nouit quicqd est in eo. ergo eaz cognoscit. et per ꝓñs ptes ꝯtinui que sunt infinite. ꝙ autez simul cognoscat oñes. ptz. qz nullus cognitionez acqrere põt de nouo. 2º. nam sunt infinite spẽs numeroz̃. ẽm Aug⁹. 12. de ciui. dei. quia infinitorũ numeroꝝ nõ ẽ numer⁹. sed deus cognoscit oñes Vñ Aug⁹ dicit ꝙ omnes isti numeri sũt eius intellectu cõprehẽsi. cui⁹ sapiẽtie nõ ẽ numerus. ¶3º. qz in qualibet linea sũt infinita pũcta. cum ipa sit diuisibilis in infinitũ et in qualibet diuisione causeñ etiaz duo puncta. Sunt ergo infinita saltez in potẽtia. sed deus omnia cognoscit. cum diuidẽdo voluntas diuina posit ea ponere in actu. ¶4º in qualibet die sũt infinita instantia. et in quolibet generañ vnus radius solis. cum raptim trãseat. et diuina volũtas cõcurrit cum sole ad causanduz quemlibet radiũ cuz sole. ergo infinitos radios cognoscit simul diuin⁹ intellect⁹. ¶Cõfirmãtur oñia ista qz de⁹ in actu cognoscit oñia que potest facere successiue. sed de⁹ põt infinita indiuidua causa re sub aliqua specie. ergo ea cognoscit et simul. quia simul cognoscit ꝙ potest facere successiue Oppinoꝝ ptz. qz aliter nõ posset ꝓpetuare mundum Ad ꝓpetuationẽ eni mundi necessario requirit. vel ꝙ in aliqbus specieb⁹ indiuidua ꝓcedãt in infinitũ. vel oportet ꝙ idẽ numero infinities redeat. ¶Primũ aũt cõmuni⁹ ponit ¶Sz ꝯtra instat ꝗdruplicit. ¶¶Primo sic. Oẽs ptes quas deus cognoscit in ꝯtinuo sũt diuisibiles in ptes vlteriozes. et ille ptes vlteriozes sũt partes cõtinui. Tũc sic. Ille intellect⁹ non cognoscit omnes ptes ꝯtinui. quãdo illud ꝯtinuũ cõtinet ptes aliquas vltra omnes ꝗs ille intellect⁹ cognoscit. sed omne cõtinuũ est huiusmodi. qz oẽs partes quas de⁹ cognoscit in ꝯtinuo sũt diuisibiles in ptes vlteriozes. ergo sũt partes alique vltra cognitas a deo. ¶2º. omnis species numeri habet spẽm numeri vltra se maiorẽ ꝗ de⁹ cognoscit. cũ ꝓ apositionẽ vnitatis varietur numer⁹. ergo vltra omnes species ꝗs videt. videt aliqs maiozes. Sed ois species maioz oñi specie numeri. non est species numeri. ergo si deus intelligit omnẽ spẽm numeri. itelligit necessario aliquã spẽm numeri ꝗ nõ ẽ species numeri. hoc ẽ falsũ. ergo illud ex quo seqr̃ ¶3º sic. Inter primũ punctũ ꝗ est linea et quẽlibet alium a deo cognitũ. aut est dare medium. aut non. Si sic. tunc illud medium aut est diuisibile. et tunc erunt ibi multa pũcta ante omnia alia puncta a deo cognita. Et tunc deus nõ cognoscet omnia pũcta. que sunt in linea. Aut illud mediuz erit indiuisibile. et tunc ille punct⁹ non erit a deo cognit⁹ per eandẽ deductionez. ¶Si autẽ dicas. ꝙ non ẽ dare mediũ. tunc seqtur cõtinuũ componi ex indiuisibilib⁹. ¶4º deus destinare radios solis cognoscit. Tunc sic. aut inter ipm primũ radium et quẽcũqꝫ alium cognitum a deo. est radius medi⁹. aut non. Si sic. tũc ille nõ erit a deo cognitus. cum sit extra omnẽ alium radiũ a deo cognitũ. Si non sit radius alius. tũc alius radius a deo cognit⁹ immediate seqtur alium. et p ꝑñs cum radius adeqte coexistat instanti tẽporis. instans temporis erit imediatum instanti. ¶Iste instãtie soluñ ab aliqb⁹ logicaliter. ab alijs sophistice ¶Primũ qz hoc signum oñe vel quodlibet in altera ꝓmissaꝝ sumit collectiue. i altera distributiue ¶Sed hoc non euacuat. quia in vtraqꝫ ꝓmissarum est vera diuisio et vera distributio. ¶2º soluitur ab alijs. quia signũ in vno habet suppositionẽ simplicem. in alia cõfusam. ¶Sz nec hoc satisfacit. qz vtrobiqꝫ habet suppositionez simplicem. ¶Istis ergo ꝓmissis que nõ quietãt itellectum pono ꝗttuoꝝ ꝓambula. ¶Primum est. ꝙ eqle et inequale sũt passiões ꝗtitat⁹ infinite

adequate. Unde si eēnt q̄titates infinite. non essent equales vel inequales. ⁊ huius ratio est quia equalia sunt quorū extrema non excedūt in infinitis autē nō sunt extrema. ¶2m p̄ambulum est. q̄ totus ⁊ pars nō inueniunt nisi i q̄titate finita. patet ex p̄cedenti. quia vbicunq̄ est maiorītas vel minorītas. ibi est equalitas vel inequalitas. sed vbi est totum ⁊ ps ibi est maiorītas ⁊ minorītas. sed maiorītas ⁊ minorītas sūt spēs inequalitatis. Et ostensū ē q̄ inequalitas non inuenit nisi in q̄tite finita. ergo nec totum nec pars inueniet nisi in q̄titate finita ¶3m p̄ambulū est. q̄ totum in q̄titate est q̄dam species totius. ⁊ pars in q̄titate est quedaz species partis. totum autē designat p vniuersale vniuersaliter sumptū. pars aūt p vniuersale ⁊ nō vniuersaliter sumptū. ¶Est ergo regula talis. q̄ cuicūq̄ repugnat supius. repugnat inferi⁹. sed infinito vt infinitū est. repugnat ratio toti⁹ in vniuersali. ergo repugnat sibi ratio totius i q̄titate. ⁊ sic ei nō potest addi signuz vniuersale. ergo ⁊c̄. ¶4m p̄ambulū est. q̄ ō infinita multitudine nō p̄ōt verificari vniuersalis affirmatiua. q⁹ vniuersalis affirmatiua est quoddā totum in q̄titate. sed ostensū est q̄ infinito vt infinitū est repugnat ratio toti⁹. ergo ⁊ hui⁹ toti⁹. ¶Cōfirmatur. q⁹ si infiniti hoies essent. idē eēt dicere. omnes homies ⁊ tota multitudo hominū. sed ostensū est. q̄ totalitas repugnat infinito vt infinitū est. ergo ⁊ totū vniuersale sc̄z omnis. ¶Sed cōtra ista p̄ambula arguitur vt magis declarent. ¶Primo. q⁹ deus est quo magl cogitari nihil p̄ōt. est etiam maius q̄ aliq̄d aliud q̄ō possit cogitari. vt docet Anſ. in ꝓsolo. Et sic est ibi numerositas q̄ est spēs inequalitatis. ⁊ ratio infinitatis. ¶2o. q⁹ inter diuinas p̄sonas cōceditur equalitas. que tamen sunt infinite intensiue. ¶3a q⁹ infinite multitudini nō repugnat totum vniuersale infra eandē speciem ⁊ tamē est species totius. vel totuz vniuersale. sic̄ totū in q̄titate. ¶4o. q⁹ tūc de infinitate nullus silogism⁹ poterit formari. q⁹ nullus silogismus est debite formatus. cui⁹ nulla p̄missaruz est vniuersalis. sed impossibile ē p te q̄ aliqua p̄missarū verificet vniuersalis ō infinito. ergo ⁊c̄. ¶Ad primū dico. q̄ inequalitas vt hic accipitur est excessus ſm ꝓportionē. deus autez sine ꝓportione oīa excedit ⁊ p ꝓsequens non est inequalis. ¶Ad 2m dico. q̄ equalitas ⁊ inequalitas de q̄bus est nunc intētio. est illa que ē nūc in q̄titatib⁹ illis que cōstant ex ptibus realiter distinctis. q⁹ ibi est solum totuz ⁊ ps. q̄titas autē que est in deo nō est huiusmodi. quia non cōstat ex talib⁹ realiter distinctis. ¶Ad 3m dico q̄ totū vniuersale est pars vera ⁊ essentialis. ⁊ est totum eq̄uoce. eo q̄ totū vniuersale includitur in qualibet sui pte. non tamē totū integrale vel totū in q̄titate. q⁹ si sic. bicubitū esset i monocubito. ¶Ad 4m. si acciptaſ aliqua multitudo finita de infinita multitudine. tunc de illa finita multitudine poterit formari ꝓpositio sed de infinita non poterit. eo q̄ non potest sibi addi signū vniuersale. sed bene de terminis vt abstrahunt a finito ⁊ infinito. ¶Ideo dico q̄ signū vniuersale non p̄ōt addi alicui infinito ingnū vniuersale non p̄ōt addi alicui infinito integrali q̄titum infinitū. eo q̄ sibi repugnat ratio toti⁹ ⁊ etiaz partis. ¶Sed hic sunt diffi. ¶Prima ē. q⁹ si essent infiniti homies adhuc homo eēt inferius ad animal. ⁊ sic pars. ¶Dico q̄ hoc cōuenit homini in q̄titum est homo. q̄ sit animal in q̄titū abstrahit ab vnitate ⁊ pluralitate sc̄z q̄ ſm rationē suam formalē. ſm quā abstrahit a finito ⁊ infinito ¶2a diffi. est. q⁹ si essent infiniti homines adhuc ista potuit eē vera. quidam hō currit. ⁊ sic particularis. sed non potest dari particularis sine vniuersali. ergo stāte infinita hominuz multitudine. stabit vniuersalis. ¶Dico q̄ nō ē inconueniēs dari particulare sine vniuersali ¶Et si dicas. particularis habet rōnem ptis. sed vbi pars: ibi totum. ¶Dico q̄ illa particularis est respectu alicui⁹ vniuersalis. nō q̄dem vniuersalis verificate vel formate de infinita multitudine. ſ̄ p respectū ad finitum de illa infinita multitudine. rōne cuius p̄ōt formari ꝓpositio vniuersalis. ¶3a diffi. si essent infiniti hoies. adhuc homo eēt individuū. ¶Dico q̄ sic respectu alicui⁹ multitudinis finite sumpte. ¶Istis ergo p̄ambulis suppositis tanq̄ veris. facile est respōdere ad regulas supius adductas. ¶Ad primū cū dicit. oīes ptes ꝓtinui quas de⁹ cognoscit sunt diuisibiles. Dico q̄ ista ꝓpositio includit incōpossibilia in suo subiecto si vniuſaliē accipiatur. sicut ista. oīs homo irrationalis currit. in subiecto includit incōpossibilia. sicut h. oīs sortes currit. Et ratio ē. q⁹ sorti repugnat q̄ sibi addaſ signū vniuſale ¶Eodē modo dico q̄ multitudini infinite repugt addi signū vniuſale. ⁊ tō nec de⁹ videt oēs ptes ꝓtinui necnō videt. ¶Dico ergo q̄ de⁹ bñ cognoscit ptes cōtinui. ⁊ oēs p q̄cunq̄ determinata multitudine. Sz si accipias multitudinē infinitā. nō cognoscit oēs. q⁹ nō sunt oēs. ¶Ad 2m dico de eodez mō de specieb⁹ numeroz. ¶Ad 3m dico. q̄ nō ē dare quēcūq̄ aliū punctuz in linea. Sicut non ē dare oēm sortē currere vel nō currere. ſgiſ q⁹ tali termio repugnat addi tale signū Eodē mō dico in ꝓposito. ¶Et ad 4m similiter de radiis ¶Iste solutiones cōfirmant. q⁹ idem est oīs homo ⁊ tota multitudo hoiuz. ſ̄ infinita multitudo hoiuz si esset. non eēt totuz. quia aut tale to

Questio

tum cõstaret ex ptibus finitis. ꝛ hoc est impossibile. qz ex finitis non ꝓstituitur nisi finitũ. aut cõstaret ex infinitis. ꝛ tunc totum esset maius sua pte. quia sua pars eẽt finita. Infinitũ autẽ vt sic excedi non põt. ¶ Sed cõtra has solutiones instaꝯ q̃drupliciter. ¶ Primo sic. qz cuiusli bet cõtradictionis altera ps vera est. qz de q̃li bet affirmatio vl negatio ꝛẽ. Sed ista est falsa quedam pars cõtinui non est diuisibilis in vlteriores ptes. ergo sua cõtradictoria ẽ vera scz ista. Omnis ps cõtinui est diuisibilis in vlteriores ptes. Similiter deus post primaz aut cognoscit q̃cunq; aliã. aut nõ cognoscit. Ista autem sunt extrema ꝓtradictionis. igit alterũ verũ ¶ Item 2ª. Aut oĩis species numeri habet vlteriorez aut non. Si non. ꝛ non ois eq̃pollet huic q̃dam non. sed ista est falsa q̃dam numer nõ habet speciẽ vlteriorẽ. igit sua equipollẽs. ꝛ p ꝯñs eius ꝓtradictoria vera. s. q omnis species numeri habet vlteriorẽ. ¶ 3ª. a singularib sufficiẽter enumeratis seq̃tur vniũsale vniũsaliter sumptũ. p locũ a toto in q̃titate. Iste aũt punctus post primũ punctuz in linea est a deo cognitus. et iste alius. Et sic de singulis. ergo omnes pũcti sunt a deo cogniti. ¶ 4º. qz sicut ẽ p se notum quod est totũ est maius sua pte. ita est hec per se nota. oĩis pars minor est suo toto. Sed istud distribuit p infinitis ptibus continui cum infinite sint ptes in continuo quarũ quelibet maior est suo toto ¶ Cõfirmatur. nam certũ est q infiniti homies sunt in potentia. tamen ista p singulis verificaꝯ. oĩis homo ẽ risibilis. ergo ꝛẽ. ¶ Ad primũ dico q ꝓpositio cuius sbm includit incõpossibilia non est vera. et ideo non habet ꝓtradictionẽ. sicut ista. Oĩis homo irrationalis est aial. quia eĩ cõtradictoria vera esse non põt. in cuĩ subiecto incõpossibilia includunt Et ita dico in ꝓposito. dicẽdo omnis pars cõtinui. p infinitis distribuendo. ¶ Sed ꝓtra. ista ẽ bona ꝓtradictio. Oĩis chimera est ens ꝓhibitum. chimera nõ est ꝓhibitum. ꝛ tamen subiectũ includit incõpossibilia. ¶ Potest dici q aliter si istud concedaꝯ quãdo sbm includit infra se tale q̃d. ꝛ aliter q̃ sbm cũ sibi adiuncto. vt si dicaꝯ tota magnitudo puncti est simplex. ꝛ sic ista non videtur habere cõtradictoriã. sicut nec ista. Oĩis hic homo vel omnis sortes currit. ¶ Contra. nã oĩis ꝓpositio vna cuĩ subiectũ talia nõ icludit habet contradictoriã. sed talis est ista. oĩis pars ꝓtinui non ẽ diuisibilis. ꝯ sit falsa. ꝛ ei nõ põt dari ni si ista. oĩis sba est diuisibilis. ꝛ tunc erit vera. ¶ Dico q ꝓtradictoria sua est ista. nõ quedam pars cõtinui est diuisibilis. ¶ Et si dicaꝯ. q ista equipollet isti. oĩis pars cõtinui ẽ diuisibilis

Dico q non est verũ. qz ista est ĩpossibil ꝛ ĩ nullo possibilibꝫ nõ ẽ equalẽa. Ad 2m dico q nõ oĩs spes numeri habet vlteriorẽ qz ista negaꝯ oĩs spes numeri habz vlteriorẽ nõ oĩs aiãl eq̃pollet ad q̃dã nõ vbi sz ꝑpo de oĩs ẽ vera. vbi aũt nõ ẽ vera nõ. ilã ista sortes nõ est homo nõ eq̃pollet huic nõ oĩs sortes ẽ homo cũ ista posset absq; greda Dico ergo q ista nõ est credenda oĩs spes numeri habet vlteriorẽ simul nec ista oĩs sortes currit. Sed cõtra ista est vera pret quedã spez nũ. est spes nũ ergo eius cõtradictoria falsa ꝑter oĩes spẽes nũ est dare spẽm nũ Dico q her nõ est cõtradictoria illig sed solũ illa q nũ duplici negatione ꝓnia soluco apparet plus Ad 3m dr q illa regula nõ tenet nisi ĩa singlãria sustinet. enuata. sit ptes vlles vtiq; ptẽ q tenet p locũ a ptẽ ĩ q̃ptẽ Ista aũt ꝓpria m ꝓpto nõ sunt p multitudiẽ infinite nũ ꝑ sit ꝓpr mlt totũ et ptẽ Sicut nõ põt dici ꝑ oĩs ꝑsona ẽ diuis ꝑdicta est a ꝑte. a singulaꝯ suffitenter enuata nõ sequit q hoc sig oĩs ꝑm antiq; ꝑbos nõ dr mlt q̃ de tribꝫ. Ad q. tũ cũ dr oĩs ꝑs est minor suo toto ẽ ĩa eẽa vera. si sint finite vel ĩfinite p. ꝛ cõ veiftr 2 p mlt ne ꝑtiũ vt ostendit q multe fiñte vl infinite. sz tri nõ pro infinita. Cõ q̃ veiftr 2 p se de superiori veiftr 2 p se de inferiori cũ differẽ ꝛ passiones superioz ĩfinit singul infiñ rib. sz mlt do sic abstracta ẽ q̃dã superig ad fiñta ẽ infinita g ꝛẽ Dr 2 q veiftr de mlt ne infinita tri p actus q sibi nõ ẽt nigi ẽ ifinita. sz ĩpti ẽ mlt do Cõ. q eodẽ modo veiftr 2 de finita. et tri ẽ ibi simpliciter vera ac gressa ꝛ n alibi Dr 2 q tõlutas nõ repugt finito et cõ ibi p actus credr. ꝛ h nõ q̃ sig detiat ad ifinitũ Adel pt dr simul totũ vle. ẽt hoĩ ꝛ repugt sorti ita distribuo ẽt mlt simr. q i vtiq; ꝛ tri repugt mlt ifinite Aut dicr q q̃ dr oĩs hõ ẽ risibil si sit infinita p ly oĩs debet ꝑsola multe fiñta quã amplat multo mr q̃ formal illa ꝓpõe Et tuc tenedo ista via 9z dicr q 1ª q dicr a nullo ꝺdoctoria ꝓnit veiftari Infinita ei hoĩbꝫ sentibꝫ accep certa multitudiẽ naturalẽ ẽt vel ista ꝓpõ oĩs hõ recipit. accepto aũt unus q nõ st de 1a multe ꝑtiũ

antecp dqz q qda hō nō currit. z ois hō z
rit qda hō nō currit vrificat prma 2n
tia ē melior ¶ Iste rones ssm mia. qz ßm
phos an onez motu fiut moty. z an one tē
pus fiut tēpus z an onez die fiut dies
Illud aut signū siz one m ista proba nō
pt distribuē adēte p mfinita multitudē qz
an finita multitudine diez nō fiut dies nec
talis mfita mltdo fiet etnitas. z an etnitate na
pollet ee dies q distinct solū p finita mul ne
antecp vel antecedi. ¶ Itē sancti dicūt q deus
posset mūdū pretuare a de facto pretuabit pre
nas et cogitationes. ita q p. onez cogitatū
ne erit q sto z nō distribuit p mfinitas ni
mfinitus na sit futua ¶ Sed hī ē difficile
lū deus pt mte de mfinita multitudine fiet
impy et ens phibitū ¶ Dispo aut vo i ve
tate est silis vel cadē dispom i entitate
Dico q in ē ita ens phibitū qn ivenit i po
tēna. vo aut ente extendit ad ea q sunt i
potēna z vltra nō vr. z hns nullē. pone q
deus intelligat sicut z nos ee extra phibitū
videt etiā nullē q ens infinitū nō solū in
tudē. vel etiā i mag ne nō sit ois phi
tū sicut fiut dis. Ad declaratū et etiā ali
quo mo onsum ad argumētū in oppo
patet

Quinta distinctio tertia Questio prima

QUinta distinctione xxxvii quēo duas rones pma est
vtrū deus sit vbiqz. q nō qz i em
se esse dr celū ni sedes ē ibi. celum
z tra ego ipleo g nē hinc p videtur ē
quid ē deū ee vbiqz vel alicubi. et quatū ad
hoc introducit quatuor opiniones negatiue pri
q deū ee vbiqz nō ē aliqd substantiale alicui
lectu nel ens in aut. et pbo sit nullū ens
rōnis ē vo eēdi realis aliquid sed deus
ē realis vbiqz g nō ē p respectū vbis
qz id qd erat an quando ibi nō ē deus si deus
an quando ibi erat vbiqz g nē. Ad q. q
ni dicit aliq pnatim ut siz p abnegationem
ois loci dicit ee vbiqz vel p abnegationem ois
distātie a quolibz loco vt dr quida doctor. s. p. an
recdu. Dicit em deū ee vbiqz p respectum pti
cipatū ad vnūsū sicut ois creatura dr alibi
rubi p respectum ubertuis ad aquā pōt vnūsi
Contra hoc arguo sic. Quicqz habet esse vbiqz
est sm vr informis vbiqz. siz ista. ergo deus
est in nihilo. quia negatio distantie eiusdē rati
onis ē in vtroqz. ergo lita erit nihil vbiqz sicut
deus. ¶ P. vniuerse ita ē instans a quolibet lo
co sic deus. z tamē non est ita vbiqz. ¶ P. entia
in potentia obiectiua nō distant a loco. z tamē
non dicūt esse vbiqz. ¶ P. cōmunis ratio nega
tiua resoluitur in affirmatiuā. sed ista indistan
tia est ratio negatiua. ergo oportet q resoluat
in aliquā affirmatiuā q est ista. deus est alicubi
Sicut enī creatura est alicubi. eo q distātia ne
gatur ab ea. sic deus cum ab eo negetur distan
tia. ¶ 3a pclusio q deum esse vbiqz non dicit ali
quid absolutū. sed rōnem respectiuā. Hoc pro
batur pmo. quia illud qō in sua rone formali ē
ad aliud. non est absolutum sed respectiuū. hu
iusmodi est esse vbiqz ¶ 2o. qz esse vbiqz est pdi
catū deo cōueniens ex tempe. ergo respectiuū
¶ 4a pclusio. q non dicit aliquid formaliter in
deo. Probat. quia nō est eternum deū ee vbi
qz. sed esse quod est formaliter in deo est eternū
Similiter pbatum ē q dicit aliquid reale. sed
deus non habet relationē formalē realez ad ex
tra. Ideo dico cōclusionē affirmatiuā scz q de
um esse vbiqz. dicit respectū psentialitatis qui
est in creatura ad deuz. z ideo sicut deus dicit
agens realiter. z creans respectu q est formali
ter in creatura Sic dicit ee vbiqz respectu isto
psentialitatis. q est in creatura. ¶ Sed hic sunt
diffi. alique. Prima est. Utrz ille respect sit re
spectus dependētie ad ipm deum. ¶ Dico q nō
Nam alia ingsitio est. Utruz deus sit causa re
rum. Et alia. Utrum sit psens omnib rebus.
Probo. potest enim aliqs esse certus. q de est
causa rerū. z dubitare vtrz sit vbiqz. ¶ Dico cr
go. q sicut imaginamur q anima est tota in to
to. z tota in qualibet parte. Ita suo modo ima
ginamur q deus sit psens omni loco psentia q
est i creatura. ¶ 2a difficultas. vtrz iste respect
sit transcendēs. Videtur aliquib q omnis re
spectus creature ad deum sit trāscendēs. eo q
talis respectus est idem realiter suo fundamē
to. ¶ Sed de hoc als forte non est verū patebit
als. ¶ Nunc supposito quid sit deum esse vbiqz
oportet inquirere. Utrū hoc sit vez. ¶ Et ctū
ad hoc oportet dicere q sic. habem eni determi
minatā veritatē p scripturaz. Si ascendero ad
celum tu illic es. si descēdero ad infernū. ades.
ze. Dubiū ergo hoc totum ē. quomodo illud
potest pbari vel psuaderi. Et ctūtuz ad hoc ad
ducunt a diuersis diuerse vie. Prima est via
immensitatis. Nam dicunt aliqui. q sicut de
us est intensiue infinit. ita extensiue. nō q ha
beat ptem ex ptem. sed q pōt coexistere infini
tis locis. ¶ Et hoc declarant pmo. qz sba spūa
lis quāto est pfectior. tāto pōt maiori loco co

existere. ⁊ maiorẽ locũ sibi determiare. sed de⁹ est infinite pfectionis. ergo infinito loco potest coexistere. ¶ Cõfirmatur. qz sicut diuina eternitas est infinita intensiue. ita extensiue vt necessario omni tempori coexistat. ¶ Hz ista via non valet. qz ex credito pcedit. Nam hoc creditur ẽ. q angelus pfectior maiori loco põt coexistere. Ideo arguo sic ꝑm istã viaz. Dis limitatio dicit impfectionẽ. sicut finitas. sed si deus eẽt alicubi ⁊ nõ vbicq. eẽt localiẽ limitatus sic creatura. sicut si posset eẽ quãdocq et qñcq nõ. eẽt limitatus ꝑm durationẽ. ¶ 2⁹ deus est quo maius nihil cogitari põt. si aũt eẽt determinatus ad aliquã ptem vniuersi. tunc nõ esset localiter quo maius nihil cogitari posset. cum possem⁹ aliq̃d cogitare quod esset in toto vniuerso. Hz si iste vie vel rõnes valerẽt vel pbarẽt q necessario deus esset in infinitis locis. ⁊ q esset i maiori q̃ in toto vniuerso. ⁊ p cõsequens q essent infinita loca ⁊ etiã maiora vniuerso que oĩa videnť incõuenientia. ¶ Potest ergo dici q hz deus habeat infinitatẽ intensiuã. non tamẽ habet infinitatẽ vel magnitudinẽ extensiuã quaz imaginanť pdicte rõnes. ideo nõ cõcludũt ¶ 2ª via aliquoz est via causalitatis. Nam oportet agens eẽ pñs patiẽti ⁊ approximatũ. sed de⁹ agit vbicq. g̃ ⁊c. Sed ista ratio nõ demonstrat qz forte hoc est creditũ. scz q deus imediate in actione agẽtis naturalis agat. imo aliq̃b⁹ non videtur. ¶ 2⁹. quia nõ oportet agens pñs eẽ localiter patiẽti. tamẽ qz quãto agens est fortius. tanto agit in magis distans. tamẽ etiam qz videm⁹ agẽtia scdaria agere vbi non sũt pñsentia sicut sol in viscerib⁹ terre. ¶ 3⁹ dato q̃ eẽt verũ de agẽtibus naturalibus. hoc ideo esset. quia agũt per cõtactum. ⁊ ideo approximationem requirũt. deus autẽ p talem cõtactum nõ agit. Dico ergo q ideo ista nõ cõuincit. qz agẽtia naturalia videnť posse agere vbi nõ sunt pñsentia. Si dicas q agunt i medio. ¶ Cõtra. certum est q sol illa actiõe qua agit in viscerib⁹. non agit in medio. Similiter illud videtur falsum q semp agat in mediũ. Nã angel⁹ loquẽs alteri. nihil videť causare i medio nec eiusdem rõnis cũ termino nec alterius. ideo videť q solus cõtactus virtualis sufficiat. ¶ Prima. non videť ratio sufficiẽs ad declarandũ ꝓpositu. quoniã si deus esset determinate in celo. simpliciter posset influere in inferiorib⁹ sicut sol positus in suo circulo. Intelligendũ tamẽ q deus esse vbicq põt poni dupliciter. Aut q sit i vno loco vniuersi determinato ⁊ inde fluat oĩb⁹ sicut sol. Et videť aliquib⁹ q necessario prius agit in medio. postea in vltimo sic agẽs pbicũ quia eius virtus est alicubi sita. ⁊ sic naturaliter influit. Istud tamẽ non habet apparẽtiã. qz non ageret p influxum corpalis sed p voluntatem tm. ⁊ ideo sicut voluntas attingit extrema p suũ velle sine mediis. ita posito alio modo q deus sit abstract⁹ ab omni loco vt vere sic nusq̃ ⁊ p ñs non vbicq. ⁊ tũc videtur aliquibus q agit p instantiã. quia q nusq̃ est a nullo distat cũ distãtia psupponat vbi. ⁊ talis actio declarat ipm vbicq esse pñtem p indistantiam. Istud tamẽ non videť esse verũ. qz ex ꝓsequẽte non põt inferri q repugnat antecedẽti. ꝗ ex nõ esse alicui inferť indistantia ⁊ ex hac eẽ vbi q̃. ⁊ tamẽ eẽ vbicq ⁊ nõ eẽ alicubi cõtradicũt. ¶ 3ª via aliquoz ad pbandũ istam cõclusionez est imutabilitas. quia si non esset vbicq. videtur q posset moueri de loco ad locũ trãsferẽdo se de vna pte mundi ad aliã. ⁊ sic esset localiter mutatus. ¶ Qz autẽ posset esse in alio loco sicut in isto. pbať. quia quando mundũ creauit potuit sibi determiare ptem quã voluit. qz non sibi magis repugnat vnã q̃ aliã. ergo eodez modo põt nunc in omne illõ qõ sibi nõ repugnat. ¶ Ꝑ. si eẽt determinat⁹ ad aliquẽ locũ q nõ posset in alio pñtialiter esse. videreť inclusus et importare impfectionẽ cum tamẽ hoc ex libertate ⁊ dignitate angelica ab angelis negeť. ab angelo eni negeť ex sui dignitate q̃ tamẽ magis determinat⁹ est ad locuz q̃ deus. Sed nec ista via ꝓuincit. diceret eni q de⁹ nusq̃ eẽt ppie. sed trãsferibiliter esset vbi eẽt. ita q nõ mutaretur ppter hoc. dato etiaz q esset ppie adhuc nõ sequiť q deus mutareť. nam respectus locati ad locũ est vbi. ⁊ illũ nõ habet deus. sed locus habet respectũ ad locatuz pñtialiť. diceret ergo deus de loco ad locũ trãsferri p nouũ respectũ pñtialiter in hoc loco ad deũ qui pius non erat. ⁊ ab illo denominareť deus eẽ in aliquo in quo ꝑius nõ erat. sicut dictum ẽ supius de creatiõe noua q̃ est in creatura. ⁊ sine aliquo nouo in deo. Dicit tamẽ q si ponať deus simpliciť sic absolut⁹ vt nusq̃ dicatur esse i loco. ista ratio non ꝓuincit. qz ibi non est localis mutatio vbi ẽ oĩmoda a loco abstractio. ꝗ si ponať in celo de⁹ determiate. sicut simplices imaginanť. tũc apparẽter pcedit ratio. nõ tñ ꝓuincit. qz si deus de nõ creatore fit creator. de non dño fit dñs p solũ nouũ respectuz creature ad ipm. ita posset fieri de nõ pñte alicui pñs per solũ respectũ pñtialitatis creature ad deum quẽ creature impmeret sic mouẽs impmit ipm vbi mobili. ꝗ nũq̃d p istũ moduz posset p diuinã potẽtiã vnuz corp⁹ trãsferri de vno loco ad locũ p solã mutationẽ loci. Dicit q sic si deus posset facere vnam relationẽ sine opposita relatione. ⁊ tunc non erit corp⁹ motũ nec mutatum

¶ 4ª via est coexistentia. vbi dicit vn⁹ doct. q̄ oīs creatura hz necessariā p̄sentialitatē ad deum sicut coexistentiā durationis. ⁊ ideo cū deus sit alicubi ē p respectū p̄sentialitatis creature ad ipm. ⁊ cū oīs creatura sit ei necessario p̄sens erit vbiq̄ necessario. Sz qz necessitas istius respect⁹ non est nō. ido ꝓfirmat ād̄ruplicit ¶ Primo sic. si causaret stellā celo distincto. posset eam mouere circulariter. ꝑ nō nisi acq̄reret aliquē respectum. ꝑ nō nisi respectū p̄sentialitatis ad ipm. ergo ⁊c. ¶ 2°. qz si deus totū vniuersum destrueret. exceptis polis eos posset ꝓiungere. ⁊ sic ꝓpendiculariter mouere. ꝑ nō nisi p respectū ad primū. ergo ⁊c ¶ 3°. qz deus omnia simul pōt mouere. ⁊ non nisi p respectū aliquē non ad se inuicē. ergo ad deū. ¶ 4° qz oīa q̄ mouent. respectū habēt ad aliqd̄ imobile. sed illd̄ non pōt esse nisi deus. ergo ⁊c. ¶ Dico q̄ declarata loci imobilitate. que est difficilior passus. de tota pbia ꝓpositum apparet. Sed hoc dicetur in scdo. ¶ Dico ergo q̄ deus est vbiq̄ ¶ Ad argumentū patet per iam dicta.

Questio. II.

Vtrum deus sit in omi tpe. q̄ nō. quia deus est etern⁹ sine tpe ẽm Aug⁹. ¶ Cōtra. deus est p̄sens omni tpe. ¶ Primo videndū est q̄d sit esse in tpe. Et ad hꝫ introducunt q̄ttuor ꝓclusiones. ¶ Prima ē q̄ nō est respectus rōnis. qz de⁹ realiter est in tpe. ¶ 2°. q̄ non dicit̄ priuationē. qz tunc nihil esset in tpe. vel ipa entia in potētia eēnt eodē modo i tpe. ¶ 3ª. q̄ nō dicit absolutū sicut ꝑus. ¶ 4ª ꝓclusio est. q̄ non ē iste respect⁹ sicut ꝑus in deo. Ideo dico. q̄ non ē in omi tpe p̄sentialitatē. cuiuslibet rei temporalis ad ipm. Et sic ꝑz.

Distinctio. XXXVIII. ⁊. XXXIX. Questio. I.

Circa distinctionem. xxxviij. ⁊. xxxix. Quero vtrū deus habeat certā noticiā de futuris ꝓtingētib⁹. q̄ non. qz deus p̄nūciauit p Esaiā mortē Ezechie q̄ nō venit. Esa. 38°. ⁊ tñ loquebatur ex pte dei. ¶ Cōtra Dañ. 13°. De⁹ eterne q̄ absconditorū es cognitor. q̄ nosti oīa anteq̄ fiant. ¶ Hic sciendū q̄ Aug⁹ li° de ci. duas opiniones recitat ꝓrios ¶ Una fuit dicētiū. q̄ oīa eueniūt de necessitate ad saluandū p̄scientiam dei i sua infallibilitate ¶ Alij dixerūt q̄ de⁹ nullam habet noticiā de futuris ꝓtingentibus ad saluandū rerū ꝓtingētiaz. ¶ Istis tñ erroribus exclusis ipe determiat q̄ stant simul. scz q̄ de⁹ omnia ꝓtingētia ⁊ certitudinaliter nouit. et tñ hoc nō euenire de necessitate. ¶ Ad declarationem autē huius q̄ttuor sunt p ordinē inquirenda ⁊ declaranda. ¶ Primū. si i rebus ē ꝓtingētia. ¶ 2m. vnde ꝓcedit hec ꝓtingentia. ¶ 3m. vtz deus cognoscat hec ꝓtingentia. ¶ 4m. qualiter a deo cognoscāt. Quantum ad primū fuerūt alii qui antiq̄ qui dixerūt. q̄ nulla cōtingentia est i rebus. ꝑ oīa eueniūt de necessitate. qz oīe qd̄ est p̄sens fuit futuz. ⁊ ideo qd̄ est futuz erit p̄sens. sicut oīe ꝑteritus fuit p̄sens. ⁊ oīe p̄ns erit ꝑteritū. ¶ Sz ꝓtra istos arguit ād̄ruplicit ¶ Primo qz tollunt omnē prudentiā. qz prudētia est ꝓsiliari. ⁊ tamē de necessarijs nullus cōsiliatur nisi frustra. qz nec ꝓuidere nec remedi are pōt circa illa. ¶ 2° q̄ tollit omnē iusticiā cuius est remunerare merentes. ⁊ punire malos. qz de illis que necessario fiunt nullus meretur nec demereť. ¶ 3°. qz destruit sciētia demōstratiua ⁊ certa ꝑ se eni notum ē. q̄ illud qd̄ pōt ab alio separi non ineſt ei necessario. qz necessarium est quod non potest aliter se habere. et q̄ se notū est ab aliquo subiecto albedinē separari. vt calorē ab aqua cū sit intuitiue cognitū ¶ Ex q̄bus seq̄tur necessario ista ꝓclusio. q̄ aqua nō est necessario calida. ¶ 4°. qz tollit certaz experiētiā. certitudinaliter eni experimur q̄ possumus facere aliquid qd̄ non facimus. ⁊ aliquā dimittere q̄ facimus. cū mēbra subiciunt dispotice. i. seruiliter imperio voluntatis. ⁊ ipa potest velle aliqua q̄ nō vult. et non velle aliq̄ que vult. Alioq̄n quis frustra rogareť mouereť vel ei cōminareť. Ideo dico. q̄ necessario contingentia est ponēda in rebus. qz muta sūt possibilia aliter se habere. ¶ Sed ꝓtra istam veritatē instať q̄drupliciter. ¶ Primo. qz in p̄sentibus non pōt esse cōtingentia. qz in eis est necessitas. Omne eni qd̄ est. q̄n est necesse est eē. ¶ 2° quia in ꝑteritis non videť posse poni ꝓtingentia. qz impossibile est aliter se habere. ¶ 3°. qz in futuris non pōt esse ꝓtingentia nō eni existunt Cōtingentia aūt est cōditio existentis. ¶ 4°. qz p̄sens cōponiť ex ꝑterito ⁊ futuro. qz p̄ns ē cuius pars ꝑteriit. pars q̄z futura est. ꝑ neutrum istoz pōt eē cōtingens. ergo nec p̄esens. ¶ Ad primuz dico. q̄ illud qd̄ est q̄n est necesse est eē. Hoc verū est in sensu cōpositiōis. ꝑ in sensu diuisionis. qd̄ est q̄n est. ꝓtingens est eē. qz nūq̄ ꝓtingit nisi dum est. sicut sortes sedens necessario sedet in sensu cōpositionis ⁊ contingēter in sensu diuisionis. Exemplum qd̄ est albū. q̄n est albū necessario est albū. verū est in sensu cōpositionis. qz hoc totū qd̄ dico albū. non pōt esse nisi album Sed in sensu diuisionis pōt eē. qz illud qd̄ est album pōt esse. Cuius non sit album. ¶ Ad 2m. sicut se habet p̄sens ad esse sic ꝑteritū ad fuisse. ⁊ ideo sicut p̄sens est ꝓtingens. ita ꝑteritū fuit ꝓtingens. Iz modo nō sit cōtingens. quia nō existit. ¶ Ad 3m dico. q̄ futurū non est

cõtingens. sicut nec ꝑteritum. ꝙ erit ꝓtingens. sicut ꝑteritum ꝓtingens fuit. ¶ Ad 4m. in tẽpore ꝑsenti nulla est ꝓtingẽtia actu. nisi sicut est in ꝑterito et futuro. qz nulla ps tpis existit. ꝙ tm̃ in ipm̃ instans ẽ sic ꝓtingẽs. ¶ Sed hic sunt difficultates. ¶ Prima. quare illud qđ est dum est. necesse esse in sensu cõpositõis. z nõ in sensu diuisiõis. ¶ Dico q aliter cõpatur accñs ad ſbm cui accidit z aliter ad totũ cõpositum ex subiecto z ipo accidente. sicut aliter cõpatur forma ad materiã cui accidit. z aliter ad totuz cõpositũ cui inest ꝑ se ꝑmo mõ. Et ideo qz in sensu cõpositõis accipit in ſbo eẽ cũ existẽtia simul. ideo necessario dz de existẽtia. z ꝯsi in ꝑmo modo. In sensu aũt diuisionis non intelligit in ſbo nisi essentia cui accidit existẽtia. ¶ 2a diffi. si ꝑteritũ z futurũ ꝑñt esse cõtingentia. ¶ Dico q existẽtia est adequata ꝓtingẽtie z necessitati. ita q oñe qđ est. vel est ꝓtingens vel necessariũ. Cñ illa que non existũt. neutrũ istoz habent. nec ꝓtingentiam scz nec necessitatẽ. Sunt eni imediata circa existentiã sicut finitũ z infinitũ circa q̃titatẽ. ¶ Pro q̃to ergo ꝑteritum fuit ꝓtingens. ꝑ tanto dicitur ꝓtingens. ꝑ quanto autem nunc non est contingens non est ¶ Similiter dico de futuro ꝑ quãto eni erit z quãdo erit ꝓtingẽs. dicit ꝓtingens. ꝑ nunc aũt non dz ¶ 3a diffi. de instantaneis z raptim transeuntib9. quõ in eis potest esse ꝓtingentia. cũ in eis sit simul fieri et factũ esse. non videt in potestate faciẽtis. dum est instãs. qz raptim trãsit. Et sic nõ ẽ cõtingẽs nec etiã res ex qua facta est ei9 factio non est in potestate faciẽtis. nec ꝑ ꝑñs ꝓtingens ¶ Dico q factũ eẽ est duplex. vel q trãsit in ꝑteritum. z vt sic non dz esse cõtingens. qz iam non est in potestate faciẽtis. Aliud factũ esse est. q̃ lz veniat. manet ꝑ tempus. z ideo qñ est bñ põt intelligi ꝓtingens. Et eodẽ mõ illud qđ est soluz ꝑ instans. qz ꝑ eodem nũc ꝑ quo fit. põt nõ fieri z ꝑ ꝑñs non eẽ. sicut ꝑ quocũ q̃ tpe moueo cõtingenter possum nõ mouere. ¶ Ad cui9 intellectum est sciendũ q in instãti tpis sũt duo signa nature. in quoz ꝑmo intelligit agens indeterminatũ ad alterã ptem cõtradictionis. potens tñ in quãlibet. In ſcdo aũt intelligit determiatum. Licet ergo ipm̃ agens vt intelligit i ſcdo signo nature. nõ possit nõ agere. qz tunc ageret z nõ ageret. vt tamẽ in ꝑmo signo. bene intelligitur posse nõ agere. qz ꝑ illo signo indeterminatũ intelligit. z ꝑ ꝑñs adhuc non ẽ agẽs ¶ 4a diffi. q̃re ponunt aliqua futura cõtingentia. z aliqua necessaria. Oñia eni futura ꝑm theologos subsistunt volũtati diuine. q̃ est ꝓncipium mere ꝓtingẽs. z sic ꝓtingens est solẽ oriri cras ¶ Dico q sicut quedã sunt impossibilia simpliciter. qz in nullo ꝑñt fieri. vt q creatura simpliciter sit infinita. Alia ꝑm quid. qz non ꝑñt fieri a potentia limitata. vt q accidẽtia sepentur et subsistant Ita aliqua dicunt necessaria simpliciter. qz eoz̃ opositũ includit cõtradictionem sicut deum esse. ¶ Alia autẽ sunt necessaria ꝑm q̃d. qz lz respectu alicui9 agẽtis opposita possit fieri. tamẽ non respectu alicui9 alterius. z ideo respectu eius sũt ꝓtingẽtia. z sic dico in ꝓpposito de ꝓtingenti. Nullũ eni futurũ simplicit est necessariũ. imo omne ẽ simpliciter contingens Sz tamẽ respectu alicui9 agẽtis põt aliqđ dici necessariũ. sicut solem oriri cras. Hic sũt dicta theologice Nbi eni aliter dixerũt qz posuerũt intelligentias naturaliter mouere z necessario et ideo necessari9 erat motus celestis. et ꝑ ꝑñs solẽ oriri cras. ¶ Sz ꝓtra eos habet demõstratio. qz qñ aliq̃d ꝑ aliquo instanti põt eẽ sub opposito. nõ repugnat sibi esse ꝑ toto tpe eterno ſb illo. qz ex quo illud z opositũ sunt simul in eodez instanti seq̃tur q non sũt incõpossibilia ex suis rõnibus formalib9. ꝙ ꝑ aliquo instanti videtur celũ non moueri. z intelligẽtiã nõ mouere. ergo non moueri celũ z non mouere intelligentiã sunt cõpossibilia. ¶ 2a pars isti9 questionis est videre vnde ꝓueniat ꝓtingẽtia in reb9 Hic aũt introducũt q̃ttuor cõclusiones. ¶ Prima q ꝑma radix ꝓtingẽtie in creaturis ẽ a volũtate diuina. qz cum ipsa sit oino prima causa z ꝑfectissima. ipa necessario causante. nulla alia posset cõtingẽter causare. Qđ ꝓbatur. qz volũtas diuina põt causare omnẽ effectũ cuius cunq̃ cause scde. z ideo cum agens necessariũ agat in q̃ntum põt. oñia necessario causaret. et sic oñia eẽnt de necessitate. sed nulla causa põt cõtingẽter illũ effectũ causare. q̃ est đ necessitate. ergo nulla causa posset cõtingenter causare aliq̃d. ¶ 2a cõclusio est. q cõtingentia est in effectibus scdo a volũtate creata. Nam oia creanda sunt deo equaliter ꝓtingentia. z tamẽ talia distinguũt in ꝓtingentia z necessario. nõ nisi i habitudine ad voluntatẽ creatã. ¶ Itez qñ aliqđ mouens non mouet nisi vt motũ. si necessario moueatur. necessario motum. ꝙ nulla causa scda agit nisi vt a ꝑma mota. ergo ꝛc. ¶ 3a cõclusio. q ex ꝓcursu duplicis volũtatis ꝓuenit duplex ꝓtingentia in reb9. qz duplex ꝑncipiuz cõtingens. ex cõcursu aũt cuiusdã alteri9 non. qz oia talia necessario et naturalit agũt. volũtas aũt solum ꝓtingẽter. ¶ 4a cõclusio q ex cõcursu alteri9 soli9 volũtatis cũ alijs causis naturalibus. ꝓuenit ꝓtingentia in reb9. qz quãdocũq̃ ad aliquẽ effectũ ꝓcurrit aliqua causa ꝓtingens. quocũq̃ alio modo ꝓcurrẽte q̃tũcunq̃ necessario. ille effectus est contingens. Causa ẽ

quia effectus semp seq̃t ptem debiliorē. cōtingens autē pr̄incipiū est huiusmodi. ¶ P̄. necessarium nunq̄ dependet a cōtingente .ergo ꝛc̄. ¶Sed ꝓtra has cōclusiones instaṫ q̄druplicit ¶P̄rimo.quia phi posuerūt cōtingentiā in rebus. ꝛ tamē posuerunt deū agē necessario.¶2° quia non videtur aliqua maior ꝓtingētia i volūtate nostra. q̄ in actiōe cuiuscūq̄ alteri⁹ agētis.qz sicut sol cōcurrēte voluntate diuina ad causandū radium.necessario causat radiuz.sic volūtas nostra respectu actus sui ꝓcurrēte voluntate diuina.necessario causat. Si autē non cōcurrat.non pōt causare.¶3°. qz non videtur q̄ respectu cuiuscūq̄ ꝓtingentis voluntas diuina ꝓcurrat. Maz voluntas nostra ē ꝓtingēs nō solum respectu cōtrariorū scz velle ꝛ nolle. sed respectu ꝯdictoriox.scz velle ꝛ non velle.s. in suspensione actus.sed in tali suspēsione volūtas diuina nihil p̄t agere. qz actus negatiu⁹ ꝛ p̄riuatiu⁹ est.ergo volūtas diuina coagit|solum respectu positiuox.¶ P̄. bruta videnṫ etiā non necessario agere.qz videtur q̄ possint manuduci ad diuertendū se ab actibus suis.¶4°. qz tunc oīes effect⁹ eēnt ꝓtingentes.cū ad omnes cōcurrat voluntas diuina. Uel sic.agens nō pōt agere necessario.q̄n effectus sit necessarius.cū impossibile sit actionē sine termio esse. ¶Ad p̄imū dico.q̄ phi in hoc non dixerūt cōueniēter ad dicta sua Ex quo eni posuerūt deum agere de necessitate.alie autez cause solum agant vt mote a deo.cū omne mouēs motum eadē necessitate qua mouet.eadē mouet. quia oēs cause scōe de necessitate causant. Si ergo oēs necessario causant .o ēs effect⁹ de necessitate causāt. ꝛ sic oia eueniunt mere ō necessitate Supposito ergo q̄ aliq̄ causa scōa cōtingenter agat.seq̄tur necessario q̄ etiaz p̄ima. Sed forte phi non posuerūt deū ꝓcurrere in causatiōe omniū effectuū. ¶Ad 2m dico. q̄ assistēte volūtate diuina in rōne cause vniūsalis . sol nō pōt non ꝓducere radiū. imo necessario ꝓducit.sed assistente volūtate diuina volūtati nr̄e in rōne cause vniuersalis.sic volūtas nostra potest suspendere actum.qō non ꝓtingit i sole. ꝛ in causis naturalib⁹ non videtur req̄ri aliq̄ alia causa nec motio.nisi ista assistētia. Et ideo non videṫ cōuincere p̄ima ratio facta de radice ꝓtingentie.nisi supposita de fide. Et sic apparet quō aliqua cōtingentia est i actu volūtatis nostre. que nō est i alijs effectibus naturalib⁹ ¶Ad 3m difficile est valde videre.quō volūtas nostra i suspensiōe actus dependeat a volūtate diuina Si eni fiat p̄ actum volendi positiuū. vel nolēdi.tunc satis pātet quō voluntas diuina ꝓcurrat. Sed tunc remanet difficultas. de ꝓcessu i infinitū in actibus .sed de hoc alias ¶Ad illud qō additur ō brutis dico.q̄ talia fiunt per maduductiōes ꝛ tristicias que mouent necessario ipa bruta.que scz tristicie vel delectiōes induciunt in eis ab extrinseco. ¶Ad 4m ꝓcedo ꝓclusionem.q̄ oīes effectus ꝛ oīa que sūt extra deum sunt ꝓtingentia .Iz fm q̄d aliqua possūt dici necessaria.qz ab aliquo p̄incipio naturali ꝛ necessario ꝓducunṫ. sicut a sole radius ¶Oritur difficultas.si ꝓtingentia volūtatis create reducaṫ in cōtingentiā voluntatis diuine ¶Dicit̄ q̄ volūtas creata habet dupliceṫ cōtingentiā. Unā ad ꝓtraria. vtpote ad nolle ꝛ velle.qui sunt actus ꝓtrarij. ꝛ in istis cōtingentia reducit̄ manifeste in cōtingentiā diuine voluntatis.qz non pōt aliquem istorū actuū elicere. nisi cōcurrēte voluntate diuina vt ē causa vniuersalis. Aliaz habet ad ꝓtradictoria. q̄ est ad actū eliciendū vel suspendendū. ꝛ ō in p̄imo mō patet sicut supra. Sed in suspēsione actus cuz nihil dicat positiuū.ista suspēsio ē difficilis. ni si dicaṫ q̄ actu positino quo vult non velle.suspendit ipm velle.¶Et si de illo actu suspēdente q̄ratur.dicetur eodez mō sicut ō p̄mo. ꝛ erit ꝓcessus in infinitū.sicut in reflexionib⁹ intellectus. ꝛ tunc volūtas erit ꝓtingens simpliciter ad ꝓtradictoria.sicut fuit p̄missuz. cum i suspēdente eliciat actū positiuū. ꝛ iterū p̄sente obiecto non poterit nō elicere aliquē actuz.¶3m p̄cipale declarandum. Utrū deus cognoscat ipa cōtingentia. ¶Dicit aliqui volūt dicere q̄ non. qz tunc vilesceret eius intellect⁹.cum intellect⁹ pficiatur ab obiecto.¶Sed istud nō potest stare. ¶P̄rimo.qz deus habet p̄udentiā ꝛ artem talia autē sunt respectu ꝓtingentium.2°. qz nō videtur plus de necessarijs q̄ de cōtingentib⁹ quia eque volūtas cōtinet virtualiter ꝓtingentia sic̄ entia necessaria.ergo ꝛc̄.¶Aliter arguit̄ q̄drupliciter.¶P̄rimo.qz eadem rōne non intelligeret essentiā suā. cum ab ipo intellectus ipe nihil recipiat.nec ab ea imutetur. ¶2°.qz potentia cognitiua quāto nobilior tāto cōmunior et vniuersalior .ꝫ intellectus diuin⁹ est potentia nobilissima. ¶3° qz si obiecta sensibilia vilificarēt potentiā.multū ignobilitaret itellectus in p̄udentia ꝛ arte ꝛ sciētia pspectiua ¶4°. q⁹ diuina voluntas ꝓtinet supeminenter omnia cōtingentia ꝛ vtualiter .sicut essentia continet necessaria.sed tale repsentans est sufficiens ad p̄fecte cognoscendū.¶Ideo dico .q̄ deus intelligit omnia tam p̄sentia q̄ futura .qō patet ex scriptura diuia. ¶Patet etiā ex ꝓcessis a phis qui cōcedunt q̄ deus habet p̄uidētiaz de istis inferioribus cōtingētibus.ergo intelligit illa. ¶P̄robatur etiaz rōne. quicūq̄ eni intellectus

cognoscit aliquã causaz vt causa est. cognoscit effectũ. sed deus cognoscit seipm vt causaz cõtingentez. ergo necessario cognoscit ꝓtingens

¶ Sinoz patuit supza. Nec valet eozũ motiuũ. qz ille ꝓditiones obiecti solum attribuũtur obiecto respectu itellectꝰ creati. vt superiꝰ patuit.

¶ Sed ꝓtra instatur ꝙdrupliciter. ¶ Primo sic Omnis potẽtia naturalis et necessario agens necessario opatur. sed intellectꝰ diuinꝰ est potẽtia naturalis ⁊ necessario agens. ergo necessario opatur circa obiectũ suũ. ⁊ p ꝓsequens necessario intelliget ꝓtingentia. ¶ 2°. qz deꝰ nihil cognoscit nisi intuitiue. ꝫ cõtingens nõ potest cognosci intuitiue. qz ab eẽno nõ fuit. ergo ⁊c. ¶ 3°. qz quicqd deus cognoscit euidẽter cognoscit. sed cõtingentia non possunt eẽ euidẽtia. qz sunt indifferẽtia ad opposituz. ¶ 4°. qz videret ꝙ posset esse mutatio in scientia diuina. qz multa erũt que ipe põt impedire. Similiter posset esse augmẽtatio. qz posito ꝙ ꝓducat i esse que non ꝓducet. tunc cognosceret aliqua que non cognoscet. ⁊ sic augmẽtatio in scientia diuina.

¶ Ad primum dico. ꝙ oms potẽtia naturalis ꝙtum est ex se. semp agit. et fertur necessario i obiectum suũ. põt tamẽ cõtingẽter ferri in obiectum aliquod. si concurrat vel põsupponat aliquã potentiã ꝓtingẽter opantem. ⁊ ꝓtingẽter cum ea cõcurrentẽ. sicut ignis causat naturaliter. tamẽ approximationez reqrit que potest eẽ ꝓtingens. Et ideo sua actio simpliciter erit cõtingens. Sic dico in ꝓposito ꝙ volũtas prece dit intellectũ quo ad ꝓtingẽtiã. sicut postea dicetur. ⁊ opatur ꝓtingẽter. ergo ⁊c. ¶ Ad 2m dicunt aliqui. ꝙ deus intuitiue cognoscit ꝓtingẽtia. qz ea cognoscit in repsentatiuo. qõ melioꝰ repsentat ꝙz res sint in se. Et hoc sufficit. ¶ Ad 3m dico ꝙ nõ obstante ꝙ ꝓtingẽs poterit aliter se habere. adhuc euidẽter põt cognosci. sicut euidenter cognosco te sedere cum sedes. nõ obstãte ꝙ aliter posset eẽ. dato ꝙ possis non sedere. Eodez modo in ꝓposito. ¶ Ad 4m dico ꝙ sciẽtiam augeri vel minui. potest intelligi dupliciter. vl in se formaliẽ. Et sic dico. ꝙ scientia dei non augetur nec minuiẽ. Vel quo ad obiecta i esse cognito. ⁊ sic non est incõueniẽs. qz ex hoc non sequiẽ mutatio in aliquo ꝙ fit formaliter i deo Sola eni mutatiõe facta in obiectis in esse cognito. eozũ possunt aliqua esse scita ⁊ nõ scita. que tamẽ prius opposito modo dicebanꝫ. sicut ꝓpter solã mutationẽ i re creata factam. dicit deus creare. que prius non dicebaꝫ. Sic dico in ꝓposito. Opposita eni ꝑm ꝙ voluntas acceptat accipiũt esse cognitũ. qõ prius nõ habebant. ¶ Quartũ ꝑncipaliẽ inqrendũ ẽ Quomodo deꝰ futura ꝓtingẽtia cognoscat. Et ꝙtũ ad hoc ꝓpter diuersos modos dicẽdi. dico ꝙtuoz ꝓclusiones. ¶ Prima ẽ ista. ꝙ deus nõ cognoscit futura ꝓtingentia. p suaz essentiã sicut aliqui dixerũt. moti ex hoc ꝙ ipa est primũ obiectũ intellectus diuint. ¶ Probo sic. Nam diuina essentia cuiuscũq est ꝑncipiũ vel repsentatiuum. necessario ⁊ vniformiter repsentat. ⁊ diuinus intellectus necessario intelligit ꝙtũ ẽ ex se quicqd intelligit. ⁊ ideo si diuina eẽntia futurum ꝓtingens repsentaret. ipm vniformiter et necessario repsentaret. ⁊ diuinꝰ intellectꝰ necessario intelligeret. Et sic seqretur. vel ꝙ esset necessariũ. sicut eẽt necessario notũ. vel ꝙ diuinꝰ intellectus deciperet. quozũ vtrũq est impossibile. Euenirent eni omnia de necessitate. ¶ 2a cõclusio. ꝙ nõ intelligit p ideas. sicut aliqui dixerunt. ꝙ diuinꝰ itellectus intelligit per ideas que sunt in mente diuina. Qõ ꝓbant sic. quia omnis artifex cognoscit artificiuz p exemplar eius qõ habet apud se. sed ydee ꝑm Augl. sũt exemplaria rerũ. ergo ⁊c. ¶ Sz istud nõ potest stare. qz ydee sũt ex natura sua incõmutabilia ⁊ incõmutabiliꝫ repsentantia. sicut eẽntia. Et ideo si repsentant istud futurũ semp ipm necessario repsentabũt. ⁊ p ꝓns necessario erit. vl si non. falso repsentabũt. ¶ 3a cõclusio. ꝙ non p psentiã ꝓpriam. aliqui eni imaginanꝫ ꝙ oia sũt deo psentia tam futura ꝙz ꝑterita. ⁊ ideo sicut cognoscit psentia. sic cognoscit ꝑterita ⁊ futura. ¶ Sz istud stare non põt. quia qõ in se nõ ẽ. imo est oino non ens. alteri psens eẽ nõ potest cum psens esse psupponat esse. futurũ autẽ non est. ergo ⁊c. ¶ P. dato ꝙ i se sint psentia sicut illa que nunc sunt. adhuc deus illa per seipa nõ cognosceret. cuz deus apud se omia cognoscat nisi a rebꝰ mendicãt. ¶ 4a cõclusio ꝙ nõ cognoscit ea p instãtiaz. sicut dicunt aliqui ꝙ deus p indistãtiaz ea cognoscit. Quod ꝓbant. lz enim ea que non psentia deo esse nõ possint. positiue tamẽ nullatenꝰ distant a deo. cum ipse sit indistans omni dimẽsiõe tẽporis. sicut ⁊ loci. ¶ Sz istud non potest stare Ratio eni negatiua non videt esse sufficiens repsentatiuũ alicuiꝰ positiui. sed bene ecõuerso. Et ꝑterea talem distantiam respectu omniuz habet. ⁊ ideo necessario talia cognosceret. ⁊ per ꝓns talia necessario essent. ¶ P. talem distãtiã habet respectu omniũ futurozũ ⁊ non futurozũ. possibiliũ ⁊ non possibiliũ. quia nullũ ab eo positiue distat. ⁊ tamẽ dicimus. ꝙ aliter nouit futura ꝙz nõ futura. ergo ⁊c. ¶ Cõfirmatur. qz omnis ratio negatiua reducit ad affirmatiuã. nec etiã aliqua negatiua põt esse simpliciter ꝑma. ¶ Dico ergo cõclusionem affirmatiuã scz ꝙ deus cognoscit oia futura ꝓtingentia ⁊ etiam psentia p volũtatez

ſuam. ſiue p determinationez ꝓpꝛie volũtatis qꝛ per ꝓpꝛiam cauſam cognoſcit effectus. ſed voluntas diuina eſt ꝓpꝛia cauſa cõtingentis. ergo ꝛc̃. ¶2°. qꝛ variabile non põt cognoſci niſi per variabile. vel formaliter vel ỽtualiter. ſola volũtas in deo ẽ variabilis ſaltẽ ỽtualiter. ergo ꝛc̃. ¶Sed cõtra iſtam inſtat q̃dripliciter ¶Primo. qꝛ diuina volũtas ita videt ex ſe iuariabilis ſicut eſſentia ꝛ intellect⁹. ergo videtur q̃ quicq̃d repſentat vnifoꝛmit̃ ꝛ neceſſario repſentabit ſicut eẽntia. ¶2°. quia eodẽ mõ velle diuinũ eſt pfectio abſoluta ꝛ incõmutabilis et neceſſaria. ſicut eẽntia. ergo ꝛc̃. ¶3°. qꝛ non videtur q̃ poſſit fugere ad determinationẽ actiuam. qꝛ iſta determiatio nõ eſt in deo formalit̃ quia nihil eſt formaliter in deo qõ ſit ꝓtingẽs. Iſta aũt determinatio eſt ꝓtingens. ſed deus nihil cognoſcit niſi per illud qõ eſt in ſe formaliter. ergo non p determinationẽ. ¶4°. qꝛ non põt etiam dici de determinatõe paſſiua. qꝛ certum eſt. q̃ illa eſt in obiecto extra. ſed per nihil qõ fit formaliter extra. de⁹ aliq̃d cognoſcit. ergo ꝛc̃. ¶Ad primũ dico. q̃ accipiẽdo volũtatẽ p potẽtia volitiua. videtur mihi q̃ argumẽtũ cõcludat. qꝛ q̃tum ẽ ex ſe neceſſario repſentat ¶Similiter ad 2m accipiẽdo actum voluntatis diuine fm q̃ eſt quedã pfectio abſoluta. oportet ergo fugere ad determinationẽ voluntatis Quid ergo dicat determinatio. Dico q̃ oportet intelligere vnã determinationẽ actiuã i voluntate diuina. ꝛ vnã paſſiuã in creatura determinata. ¶Sed q̃d eſt illa determinatio actiua i voluntate dei. ¶Dico q̃ nõ ẽ niſi ꝓductio actiua qua volũtas ipa obiecta ꝓducit in eſſe volito. Eſt ergo reſpect⁹ rõnis ꝓñs voluntatẽ in volũtate. ſicut reſpec⁹ rõnis eſt i itellectu. ꝓñs intellectũ. ¶Sed quomodo ens rõnis põt eſſe ꝓncipium cognoſcẽdi rem. ¶Dico q̃ non eſt inco͂ueniens q̃ reſpect⁹ rõnis nõ fict⁹ a rõne. ſed derelictus. ſit ratio cognoſcẽdi rem. Tũc ergo intellec⁹ intuitiue cognoſcẽdo reſpectũ iſtum. cognoſcit ꝛ terminũ. qꝛ reſpectus cognoſci nõ põt niſi per verũ terminũ. ¶Sed h̃ eſt diffi. qꝛ videtur q̃ deus neceſſaria cognoſcere poterit per ſuã eſſentiã. qꝛ eminẽter ea cõtinet. cum ergo eque eminẽter cõtineat ꝓtingentia ſicut neceſſaria. videt q̃ p eſſentiã eque cognoſcit contingentia ſicut neceſſaria. ¶ꝓ. cẽntia eſt ratio cognoſcendi oĩa attributa. ꝛ per ꝓñs volũtatem. ſed p voluntatẽ cognoſcitur illa determinatio. ergo p eſſentiã per quã cognoſcit volũtas. per illam regulam. q̃cquid eſt cauſa cauſe. eſt cauſa cauſati. ¶Dico q̃ oportet ꝓcedere vltimate reſoluendo. q̃ omnia cognoſcãtur per eſſentiã diuinã. tanq̃ per primũ obiectũ. Loq̃tur aũt non de primo. ſed de illo p qõ vltimate cognoſcunt̃. ¶Sed qꝛ iſtud q̃tum ad oĩa nõ ſufficit. maxime in cõtingentiũ cognitiõe. ideo oportet aliq̃d aliud coaſſumere. et illud eſt voluntas. vel determinatio volũtatis. fm predicta. ¶Sunt ergo q̃ttuoꝛ eſſentialiter ordinata. ¶Primũ eſt diuina eẽntia. ¶2m potentia volitiua. ¶3m eſt actus volendi. Et 4m eſt obiectus volitũ. Eſſentia enĩ diuina vt ſupꝛa patuit nõ põt cõtingẽter pciſe pſentare ꝓpter ſuaz neceſſariam ꝛ vnifoꝛmẽ reſpectu omniũ repſentationem nec actus volendi in ſe. ſed p determinationez. vt ꝓpus dictũ eſt. Sed iſta tria ſũt neceſſaria equaliter fm ſe ꝛ fm ſuam naturã. nõ tamẽ obiectũ volitũ. qꝛ extũc deus acciperet noticiã a reb⁹. ſed ſola determinatio ſe tenẽs ex pte act⁹ volẽdi q̃ eſt in deo. qꝛ oĩa alia ſũt eque neceſſaria ſed iſta determinatio põt ineſſe diuine volitõi ſine eius mutatione. cuz ſit reſpec⁹ realis ꝓñs actum diuine volũtatis. ſicut reſpectus rationis actũ diuini intellectus. ꝛ determiatio diuine voluntatis nõ addit ſupꝛa actũ volendi niſi ꝓductionẽ actiuaz in eſſe volito. p tali ꝛ tali peryodo. ¶3z ꝓtra. qꝛ diuina volũtas eſt realiter volens iſtum futurũ ꝛ non illud. ergo realiter eſt determiata. ¶ꝓ. per aliq̃d nõ reale nõ videt poſſe cognoſci reale. ſed cõtingentia ꝓſentia ſunt realia ¶Ad primũ dico. q̃ realiter ẽ volẽs ſicut realiter creans. cũ tamẽ actiua creatio ſit reſpectus rõnis tm̃. ita q̃ realiter refertur ad fundamentũ determinationis. ¶Ad 2m dico q̃ habitudo extremoꝛ in ꝓtingentib⁹ nõ ponitur niſi reſpectus rõnis. ꝛ dato q̃ realis. nullum incõueniens eſt. ſi intellectus itelligat vel cognoſcat aut voluntas per reſpectus rationis ſue. ¶Ad argumentum patet.

Queſtio II.

Vtrum in futuris ꝓtingentib⁹ act⁹ voluntatis diuine pcedat actum itellect⁹ q̃ non. qꝛ nihil amatur niſi cognitum fm Aug⁹. ¶Sed cõtra in ꝓceſſu practico actꝰ deitatis pcedit actum intellect⁹ ¶Hoc introducitur ſentẽtia doc. noſtri q̃ dicit. q̃ volũtas pri⁹ us determinat ſe q̃ intellectus itelligat. ita q̃ reſpectu taliũ ſcz ꝓtingentiũ volũtas diuina pcedit intellectũ. ¶Ad hoc autẽ ſunt due rõnes euidentes. ¶Prima eſt. qꝛ quicq̃d opatur potentia mere naturalis ante omnẽ actuz potẽtie cõtingentis. opatur mere neceſſario. Et ergo itellect⁹ intelligit ꝓtingentia añ oẽz actũ volũtatis. neceſſario intelligeret. cuz ſit potẽtia naturalis. Et ſic neceſſario cognoſceret ꝓtingentia. ꝛ per ꝓñs neceſſario euenirent. ¶2a eſt iſta potentia que neceſſario cõformat regule recte

oportet q̄ ꝑm dictamen illi⁹ regule se ꝓformet ⁊ si ꝓtra regulaꝫ agit necessario est inordinata sed volūtas diuina necessario cōformāt tanq̄ regule intellectui in his in q̄bus seq̄tur intellectum. ergo si intelligit antix̄pm venturū. necessario volūtas volet. ¶ Sed ꝓtra hanc sentētiā instatur q̄drupliciter. ¶ Primo supposita regꝫa Augl. q̄ sc̄z impossibile est q̄ volūtas ferat nisi in cognituꝫ. Tunc arguo sic. q̄cquid diuina volūtas vult. diuinus itellectus p̄cognoscit. ꝫ diuina volūtas vult determiationē suam qua determinat actiue hoc faciēdū. ergo intellect⁹ diuin⁹ eam esse p̄cognoscit. ¶ 2°. eodē modo arguo de determiatiōe sua passiua. q̄ exquo volūtas diuina eam vult: intellect⁹ eam p̄cognoscit. ¶ 3° instat ꝓtra p̄dictā opinionē. suposita quadā declaratione. dicunt q̄ ē cōsiderare q̄tuor signa In primo intellect⁹ diuin⁹ intelligit q̄dditates omniū creabiliū. ⁊ eorū que erunt. ⁊ eorū que non erunt. ¶ 2°. volūtas illa diligit volitione simplicis cōplacētie. q̄ intellectus ⁊ volūtas in deo sūt potētie ꝓsequētiales ⁊ adequate. ergo dilectio est necessaria. ¶ In 3° volūtas diuina pducit eas seu determinat illas q̄dditates. que de se sūt indetermiate ad esse ⁊ ad nō esse. ⁊ ad alterū ꝓtradictoriorū. ¶ In. 4° signo diuin⁹ intellectus aspiciens determinationem volūtatis. intelligit talia ee determinata. Et sic futura ⁊ p̄sentia cognoscit. ¶ Omia ista exemplificāt in vno solo exemplo. sed in ista ꝓpositiōe nauale belluꝫ erit cras. cuius termini sunt p̄cogniti ante actum volūtatis ⁊ nō habitudo. ⁊ vsq̄ ad determinationē ip̄ius voluntatis. ¶ Istis p̄missis apparet tertia instātia. Naꝫ ex isto pcessu apparet q̄ determinatio ip̄a erit volita ⁊ prius cognita. Nā in q̄rto signo ē primo cognita in tertio aūt est volita. ergo prius. Dicendū. q̄ totum illud cōplexum sc̄z nauale bellum erit cras. in q̄tum est ꝑm se totum. ꝑus est cognitū aut non. Si sic. habeo ppositū. Si nō. ergo ꝑm aliquid sui nō est p̄cognitū. ꝫ ꝑm se est volitū totū. ergo volitū est aliquid nō p̄cognitū. ¶ Ad primū dico q̄ lz itellectus necessario omne obiectū volitū p̄cognoscat. non tamen omnē effectū causatū a voluntate. sicut lapis volitus p̄cognoscitur. sed tamē ip̄e actus volēdi a volūtate causat⁹ ⁊ determinat⁹ ad lapidem. nō est ab intellectu p̄cognitus. ¶ Dico ergo q̄ illa determiatio nō est obiectuꝫ diuine volūtatis. sed est effectus ei⁹. ⁊ ita non oportet q̄ talis determiatio sit p̄cognita. q̄ nec ē volita. ꝫ est solū circūstantia actus volēdi respectu talis obiecti. ¶ Eodē mō dico ad scām d determinatiōe passiua. q̄ nec est volita nec cognita ꝫ obiectū p̄cise. pōt tamē esse volita actu reflexo. sed hoc est per accidēs q̄tum ad ꝓpositum. ¶ Ad 3m dicit. q̄ ista ꝓpositio. hoc nauale bellum erit cras. est p̄cognita solum q̄tum ad extrema. sed q̄tum ad habitudinē extremoꝝ nō ¶ Sed q̄d est habitudo Aliqui dicunt. q̄ ē ens rōnis. sed hoc nihil valet. q̄ nauale bellū vere ⁊ realiter erit. Sed q̄cquid ponat. siue ens reale. siue ens rōnis. quoddā ens cognoscibile est in se. ⁊ voluntas diuina illa habitudinē vult. ergo necessario intellect⁹ illam p̄cognoscit. Dicitur hic vniformiter de determinatiōe intellectus ⁊ de habitudine. s. q̄ q̄dditas determiationis est p̄cognita. nō tamē q̄ ipa voluntas sit tali determiatione determiata. ¶ Similiter habitudo istoꝝ extremoꝝ est p̄intellecta ⁊ termini seorsum. non tamē ipa cōplexio tota. ¶ Sed ꝓtra. q̄ ad hoc q̄ volūtas diuina sit determiata vel determinās tali determiatiōe. nō req̄rit nisi voluntas ipa ⁊ determinatio ⁊ habitudo vnius ad alterū. ergo nec ad cognosci. Sz oia ista sunt p̄cognita. ergo volūtas determinata vel determinās erit p̄cognita ¶ P. impossibile est habitudinē extremoꝝ cū ip̄is extremis ꝓcipiatur ip̄a complexio. q̄ nihil addit ad illa. aut si aliq̄d addit de illo seorsuꝫ. erit eadem ratio sicut de quolibet illoꝝ p se. ¶ Dicūt ergo aliqui q̄ talia itelligunt sc̄z habitudo siue determiatio siue cōplexio sub rōne cōi. non ꝓpria. ¶ Sed hoc nō potest stare. ꝑpter idem. q̄ ratio ꝑpria esset volita. ⁊ tamē nō cognita. q̄n sc̄z volūtas ipa determiat. ido ꝑpter illa q̄ habet diffi. videt posse dici. q̄ habitudo siue cōplexio nō sunt ꝑprie obiecta volita. sed circūstantie obiectoꝝ cōsequētes actū volēdi. ¶ Sz dices. nōne ista optet ee p̄cognita. ¶ Dici pōt. q̄ lz volūtas nō possit ferri in obiectū nisi p̄cognitū. tamen bñ potest ferri in modū obiecti q̄ nō est p̄cognitus. sicut imaginatio non potest ferri nisi in p̄cognita a sensib⁹ pticularibus. tamē bñ potest in eadem obiecta sb modo nō cognito a sensib⁹ pticularib⁹. ⁊ tunc dico. q̄ solū extrema erūt obiecta volita. ⁊ illa bene sunt p̄cognita. cōplexio autē vel habitudo erūt solū modi. ¶ Sz hic est diffi. si intellect⁹ diuinus cognoscit modos itrinsecos pticipātes ad ꝑductionem creaturarū quoꝝ vn⁹ est exñtia: alter accidētalitas. alius realitas. alius ꝓtingentia ¶ Dico q̄ si isti modi creaturaꝝ cognoscūt añ determinationē volūtatis a diuino intellectu. tūc cōtingētia cognoscēt ab intellectu añ volūtatis determinationē. q̄ illa q̄ p̄cognoscunt a diuino itellectu. ꝑ illa sūt formaliter cōtingentia. ¶ Item ꝓtingentia in q̄tum ꝓtingentia nō sūt p̄cognita. sed termini sūt cōtingentes ꝑ modum ꝓtingentiū. ergo illa non erunt p̄cognita

scz modi intrinseci. ¶ ꝑ. non est ibi ꝑcognitum q̄ antixp̄s existet. ꝛ tamen sua futuritio non ē nisi sua existentia in futuro. Unde lz isti modi forte in generali sint ꝑcogniti. tamē in speciali existētia aut ꝓtingētia illius vel istius nō videtur ꝑcognita. ¶ Sed tūc est vltimū dubiū. quo modo scz volūtas pōt i illos termios vel istos modos: si sunt nō ꝑcogniti ¶ Dici potest q̄ isti modi non sūt ꝓprie p se obiecta intellectus vl volūtatis. sed solum modi sūt obiectorū. Non eni vult volūtas existere p se. sed q̄ hō existat ita q̄ homo ē ibi obiectū ipius volūtat. existētia autē est modus ipius hominis vel obiecti. Non est ergo incōueniēs q̄ volūtas feratur i modū quē itellectus nō ꝑcognoscit. qz non fertur in ipm sicut in obiectū. ¶ Ad argumētū ptz

Questio III.

UTrum cum infallibilitate diuine scientie poterit stare mutabilitas ꝓtingentium. q̄ non. qz nō videtur esse ꝓportio mutabilis obiecti ꝛ imutabilis sciētie. qz imutabilis sciētia reqrit obiectū imutabile. ¶ Contra. fides determinat q̄ sic. ꝛ hoc est verū. hoc est virtus determiata per fidem. ¶ Sed ad itelligendū istam veritatē. oportet imaginari i cōplexionib⁹ de q̄b⁹ est sciētia. 4or. signa. ¶ Primū est. in quo diuina sciētia p̄sentat itellectui diuino termios simplices cōplexionū. tam necessariaꝝ q̄ possibiliū vel ꝓtingentium. ¶ 2m signum est in quo diuin⁹ intellectus formal com plexiones taliū terminoꝝ determiate impossibiles ꝛ necessarias. quia ille sūt ex termis note qz vero ꝓtingentes nō habēt euidentiā ex ipis ipas cōcipiunt vt neutras. ¶ 3m signū est i quo diuina volūtas tales cōplexiones vt neutras sibi p intellectū p̄sentatas determiat ad alterā ptem dicēs. hoc erit. hoc non erit. ¶ 4m signū ē in quo diuin⁹ intellect⁹ aspiciens ad diuinā voluntatē determiatā. videt illā ꝓpositionē quā sibi in neutrā p̄sentauit. ꝛ ex tali determinatione quā videt cognoscit ꝓpositiōes cōtingētes scz hoc erit. hoc nō erit ¶ Ad ꝓpositum applicādo. lz primū ꝛ scōm signū ab alijs p̄supponant tamē de eis nō est cura ad ꝓpositū. ¶ Ad 3m ergo signū oportet referri cōtingentiā ꝛ varietatem cōtingētiū. ¶ Ad 4m autē infallibilitas scientie diuine referꝫ. qz intellectus videns in q̄rto signo voluntatē diuinaz. videt intuitiue ei⁹ determinationē. nihil eni pōt latere intellectū diuinū q̄ sit in volūtate. Et tunc sicut stāte determinatione diuine volūtatis que ē in tertio signo. res nō possūt nō euenire. ita intellect⁹ in q̄rto signo infallibilē noticiā de eis habet. Et si dicaꝫ. quomodo in eodez instanti duratiōis pōt aliq̄d esse cōtingens ꝛ necessariū. ¶ Dicit q̄ in sensū cōpositionis est necessariū sedentez non ambulare. qđ est ꝓtingens in sensu diuisionis. Ordo autē signoꝝ istoꝝ in eodem instanti eternitatis est imaginādus nunc cē sicut fuit ab eterno. qz idem instans est eternitatis ¶ Dz cōtra hoc instatur q̄druplicit. ¶ Primo sic. nā volūtas diuina sicut ꝓtingēter se determinat: ita cōtingēter stat in illa determiatione. quia a nullo necessitat ad extra volēdū quēadmodū eni sicut cōtingenter creat. ita cōtingēter cōseruat. Ita sicut cōtingēter ꝓduxit in esse volito. ita cōtingenter stat in tali ꝓductione. Et ideo pōt opositū determinare. aut istam determiatam suspēdere. ꝛ tunc falsificaꝫ q̄ erat ꝑcognitum p q̄rto signo. Vel sic. naz diuina volūtas eadez cōtingentia stat in determiatione qua se determinat. ergo ꝓtingenter stat. ꝛ per ꝑns pōt dimittere illā determinationē. sed sciētia erit p̄ cise vera ex determinatiōe. ergo ea dimissa in q̄rto signo. sciētia nō erit vera. ¶ 2o. qz illa sciētia que aliud necessario p̄supponit. non ē vera nec certa. nisi ex cōditione. maxime si illud suppositū p̄ aliter se habere. sed sciētia p̄supponit determinationē. que pōt aliter se habere. ergo illa sciētia diuina nō erit nisi cōditionata. ¶ 3o. qz ego scio. q̄ si deus voluerit q̄ antixp̄s veniet. sed deus non aliter nouit. ergo tātā certitudinē habeo nūc de futuro ꝓtingenti. q̄m habet deus. ¶ 4o. qz tunc sancti nō possūt cē certi de beatitudine sua. qz vident stare determinationē. nec aliunde p̄nt certificari. sed determiatio stat cōtingēter. ergo ꝛc. ¶ Ad primū ꝓcedo q̄ ita cōtingēter stat deus in determinatiōe illa. sicut se ꝓtingenter determiat. ita q̄ ab eterno se determiauit ꝓtingēter. ꝛ ꝓtingenter stat ab eterno ꝛ ꝑ eterno in determinatiōe illa. Et sic cōcedo q̄ illam pōt dimittere. sed tamē nō sequitur q̄ sciētia sit mutata. qz sciētia non erat nisi stante determiatiōe. vtpote deus nō sciuit antixp̄m vēturū absolute. Sed si staret determinatio diuina qua determinauit de⁹ venturum ip̄m ab eterno. Et ido si mutet⁹ determinatio. iam sciētia nō erit mutata ¶ Dz tūc videt stare 2m dubium. qz iam sciētia dei erit cōditionata hoc nō pōt homo fugere. ideo dico q̄ est cōditionata ¶ Ad 3m. qñ dicit q̄ tūc ita cognoscere mus certitudinaliē futura ꝓtingētia sicut de⁹. Dico q̄ in q̄libet sciētia cōditionata ē ꝓcessus ꝑ modū ꝑne. In tali autē ꝓcessu pfecti⁹ ꝛ certius nouit qui scit ꝛ videt antecedēs. ꝛ cognoscit ꝑnam. q̄ qui ignorat antecedēs ꝛ nō videt nec scit nisi ꝓditionaliter. modo ita est q̄ scientia dei de futuris ꝓtingētib⁹ p̄supponit antecedens qđ videt intuitiue scz determinationē voluntatis. Nos aūt eam nō videm⁹. sed ea tanq̄

ignorata supposita scimus ꝓñam Et ex hoc apparet. q̄ deus pfectiorem noticiam habet ō futuris ꝓtingentib⁹ q̄ habemus nos q̄ determinationē volūtat̄ diuine ignoramus. ¶ Ad 4ᵐ de securitate beatorū dico. q̄ sancti nō habent certitudinē demōstrationis absolute. sed talez qualis ei sufficit. Tamē credo q̄ sācti bene vident q̄ deus posset facere aliter. tamē nō dubitant. q; forte deus suspendit illū timorē. ¶ Intelligendū tamē q̄ scientia dei nō est simplicit̄ cōditionata. sed absoluta ꝑ ārto signo. tamen respicit determinationē ꝑ tertio signo Ido scientia dei est infallibilis. nō tamē necessario q̄n deꝰ posset aliter facere ⁊ oppositū facere ¶ Ad argūmentū ptz. Questio. IIII.

UTrum futura ꝓtingentia habeant veritatē determinatā. q̄ nō. quia qđ non est. non habet veritatē determinataz. sed futura non sūt. ergo ⁊c̄. ¶ Contra. quia qđ nūc est p̄sens. aliquādo fuit futurū. sed nūc habet veritatē determinatā. ergo ⁊c̄. ¶ Hic sūt ārt tuor facienda. ¶ Primū est videre. vtrū ꝓtingētia in deo habeant veritatē determinatā. ¶ 2ᵐ vtrū in seipīs. ¶ 3ᵐ si ē equalis determiatio veritatū ꝓtingentiū p̄sentiū ⁊ futuroꝝ. ¶ 4ᵐ vtr veritates cōtingentes sint annexe. ¶ Circa primū dico: q̄ futura ꝓtingentia habēt veritatem determinatā in deo. Hāc ꝓbo q̄druplicit̄. ¶ Primo. q; quādo aliqua potētia fertur i aliquod obiectum q̄tum est ex se naturaliter. eodem modo fertur in illud sicut sibi p̄sentatur. ꝫ diuinus itellectus fertur in ārto signo i voluntatem diuinā. ⁊ etiam obiecta que sunt p volūtatem rep̄sentata. sed volūtas determiate rep̄sentat futura cōtingētia. ¶ 2°. quia dictū est: q̄ deus in ārto signo nouit ppositionē ō ꝓtingēti ⁊ determiate. ¶ 3°. q; omne certitudinalit̄ cognitum vt determinatū. veritatē determinatā hz i cognoscēte. futuꝝ ꝓtingēs ē a deo cognitū certitudinaliter. ergo ⁊c̄. ¶ 4° q; diuine reuelationes que sunt facte ppbis de futuris contingentib⁹ nō essent certe. ¶ Sed cōtra. q; illa que nō sūt p̄sentia nō possūt habere veritatē p̄sentem. ꝫ futura deo nō sūt p̄sentia. ergo ⁊c̄. ¶ Itē vbi non sunt termini complexionis formaliter ibi potest esse veritas. quia nō sepantur. sed in deo nō sūt termini cōplexionis formaliter. igitur ⁊c̄. ¶ Dico ppter ista. q̄ veritas determiata futuroꝝ cōtingentiū nō est in deo formalit̄. sed obiectiue tm̄. Causa autē istius veritatis ē in deo bñ formaliter scz determiatio eiꝰ volūtatis. Unde patet. q̄ si futura habēt veritatē determiatā in deo. q̄ habēt eā obiectiue. Et si sic itelligitur. nō videt̄ frustra dictū. q̄ scz eorum veritas est determinaat i diuia noticia. sed nō in eorū existētia. Qđ ptz. q; eē aliquid tm̄ obiectiue in aliquo. est termiare eius actionez ¶ Si autē cōtingētia sūt tm̄ i diuina sciētia. quia scz determināt actū sciētie diuine. ergo sūt tm̄ ibi obiectiue. ¶ P. ille itellectus ꝫm Aug̃. qui itelligit rem aliter q̄ sit ē falsus. quare si intellectꝰ diuinꝰ itelligit rem esse determiatā. oportet ipsam determiatā esse. ꝫ nō nisi obiectiue. ¶ Circa ad 2ᵐ videndū est. si habēt veritatē determiatam in seipīs. ¶ Dicit̄ ab aliquib⁹. q̄ q; futura ꝓtingentia nōdū sunt. hinc est q̄ nō habēt talē veritatē determinatā. q; veritas cōtingētium est simul cum existētia eoꝝ. Et si dicat̄. q̄ ꝛz nō sunt i sua p̄sentia. tamē sunt in sua futuritione Dicūt q̄ eē futurū nō est nisi ꝫm quid. ¶ Ex ꝫ apparet. q̄ isti satis ꝓcedūt ppositū. q̄ scz in se aliquo modo habēt veritatē determinatā. sed quādo erūt simpliciter creata. habebūt veritatem determinatā sicut nūc habēt p̄sentia. ¶ Q; autē futura talē determiationē habeāt vt ista. patet. Nā hec ē simpliciter vera. Antix̄ps erit ⁊ ista ē simpliciter falsa. Antix̄ps nō erit. Hoc ego ꝓbo q̄drupliciter. ¶ Primo sic. satis euidēter omni ꝓductioni actiue corresp̄det necessario aliqua passiua. sed diuia volūtas actiue ꝓducit ista futura cōtingētia in eē volito. qđ nō est aliud nisi actiue ea determiare. ergo necessario aliquid ē ꝓductum. nō aliquid qđ sit i deo formaliter. ergo necessario aliq̄d qđ est in creatura vel in futuro cōtingenti. sed ip̄mmet ꝓducitur in esse volito. ergo detemiatur passiue. ergo ⁊c̄. ¶ Confirmatur. q; sicut ꝓductiuū requirit ꝓducibile. ita determinatū ꝓductiuū determinatum ꝓducibile. Et eodem modo sicut determinatiuū requirit determinabile. ita determinās determinatū. voluntas autē diuina est determinans. ergo aliquid ē determinatū. Illud autē nō potest esse nisi futurū ꝓtingēs ¶ 2° sic. nam scriptura cuius verba sūt vera simpliciter. dic̄ antix̄ps erit. ⁊ q; ista ē falsa. antix̄ps nō erit. ergo ista. antix̄ps erit. habet determiatam veritatē. ¶ Cōfirmatur. quia x̄ps hoc idez asserit qui nō potest mentiri. ¶ 3° sic. sicut omne ꝑteritū fuit p̄sens. ita oīe futuꝝ quādoq; erit p̄sens. alꝫ nō esset futurū. quia tūc p̄sens erit. quādo autē erit p̄sens tūc erit ita determinate vera. sicut nūc est determinate verū. ergo erit nūc determiate verū. Ad 2az ad determinationē antecedētis seq̄tur determiatio ꝓsequēt̄. ¶ 4° quia cuiuslibet cōtradictionis altera ps est vera. sed nūc est ista vera aut falsa. antix̄ps erit. Si vera habet̄ ppositū. Si falsa. tūc eius contradictoria erit vera. antix̄ps non erit. ⁊ hoc ē ppositum. Et eodem mō possunt fieri due sub cōtrarie in ꝓtingenti materia false. eo q̄ ambe

negarēt. sicut ꝓdicte. ¶Dicūt tamē aliqui. ꝙ nō est ꝯdictio in ꝓpositionib⁹ ō futuro. ¶Sz cōtra. quia in eis est affirmatio ⁊ negatio. ideo cōcedunt. sed tamē dicunt ꝙ nec sūt vere nec false determiate ¶Cōtra. quia altera pars ꝯtradictionis. vel ē vera vel falsa. Sed isti dicunt ꝙ lex ꝯtradictorioꝝ ibi nō tenet. ¶Cōtra. quia ꝓpositio ꝓ se nota in aliqua materia negari non debet. Ideo dico. ꝙ necessario ē tenendū tāq̄ ꝯclusum ꝑ ꝓncipium ꝓmū cōplexum. ꝙ altera sit determiate vera. qz de quolibet ē affirmatio vel negatio vera. ¶Dicūt tamē aliqui ꝙ alterutra ē vera. sed nō altera. Sed hoc nihil est qz lz aliqd cōmune possit eē indifferēs ad vtrū ꝙ ꝯtrariorum. nō tamē aliqd singulare. ꝟ hic ē questio de ista singulari ꝓpositione ¶P. negato determinate altero ꝯtradictorioꝝ ponit reliquū. aliter nō eēt opposita imediata. ¶Sz tamen instatur hoc. qz si est ista vera determiate antixp̄s erit. ponat oppositū in esse. qz hoc est possibile deo. ergo quādo ista ꝓpositio plata fuit. fuit vera ⁊ falsa. ⁊ sic simul ꝟa ⁊ falsa. Et similiter de ista. mūdus semp mouebit ¶Dico ꝙ iste instantie ita bñ ꝯcluderēt de p̄senti sicut de futuro. qz in eodez instanti quo de⁹ ꝓducit gr̄am. ista ꝓpositio ē vera. gr̄a est. ⁊ in eodē instanti posset eam nō ꝓducere. ⁊ tunc esset falsa illa que p̄us erat vera. ¶Dico ꝙ ista que nunc est vera ō p̄senti. p̄t in eodē instanti eē falsa i sensu diuisionis. nō tamē in sensu cōpositiōis. Deus enī in sensu cōpositiōis in illo instāti in quo ꝓducit gr̄am. nō p̄t non ꝓducere. sed bene in sensu diuisionis. Sic dico in ꝓposito ō illis que sūt de futuro sicut de istis. ¶Sz nunqd ista determinatio futuroꝝ cōtingētiū. est talis determiatio qualis est necessarioꝝ. ¶Dico ꝙ nō. qz determinatio ꝯtingentiū est talis. ꝙ ipa possunt aliter se habere. sed necessaria nō. nec i sensu cōpositionis nec diuisionis ¶Quātum ad 3m p̄ncipale videndū est. si est equalis determinatio veritatū ꝯtingentiū ō p̄terito. de p̄senti. et de futuro. ¶Dico ꝙ maioꝝ ē determiatio in p̄terito q̄ in p̄senti. qz p̄teritum inq̄tum p̄teritū est: impossibile ē aliter se habere: ⁊ maioꝝ in p̄senti q̄ in futuro. qz p̄sens ē de facto determinatū. futurū vero nō nisi de possibili. ¶Sz cōtra istud arguo q̄drupliciter ¶Primo. qz sicut mūdus nūc ꝯtingenter est. ita tūc ꝯtingēter incepit. ⁊ sicut p̄t nūc aliter se habere. ita potuit tūc in p̄terito. ¶2°. qz mūdus est in isto instanti ad esse determinat⁹ vere ⁊ nō absolute. ista determinatiōe i quo est. p̄t nō esse i sensu diuisionis. cum nō ꝯtingēs sit nisi dum actu est. ergo nō obstāte ꝙ futura ꝯtingētia possint aliter se habere. adhuc sūt vere determinata. ¶3°. qz lz ꝯtingēs ꝯtingēter sit alteꝝ determinatū. tñ necessario ē ad vtrūq̄ ex nat̄a sua inq̄tū ꝯtingēs vt scz deus nō posset facere oppositū. Futurus ergo ꝯtingēs aut erit determiatū. ⁊ tūc habeē ꝓpositus. aut ad vtrūlibet tm̄ ē. ⁊ illud ē necessariū ex natura sua. ⁊ ꝑm lz nō erit futurū ꝯtingens. ¶4°. qz eadez penit⁹ res ē successiue p̄ns ꝑterita. ⁊ futura. imo idem tēpus numero. Et sic si vnū tēpus ē determinatū. ⁊ reliquū ē determinatū. ¶Ideo videē ꝙ sane itelligendum tam p̄sens q̄ p̄teritū q̄ etiā futurū ē ꝯtingens oia autē sunt eque determiata i suis perȳodis ¶Sz tūc occurrit diffi. qz exquo ꝑteritus trāsit non p̄t nō esse p̄teritū. Futurū sūt dato ꝙ sit futurus. p̄t nō esse futurus. ¶Dicit ꝙ in sensu cōpositionis sicut p̄ns ē necessario p̄ns. ita ꝑteritum est ꝑteritū. ⁊ futurū est futurus. Dū enī futurū est futurus in sensu cōpositiōis impossibile est q̄n sit futurus In sensu diuisiōis ꝑteritū non est. nec ꝯtingēs. qz nō est nūc. nec futurus. ꝟ fuit ꝯtingens. ⁊ sic istud erit. ⁊ p̄ns nūc ē. ¶Quātus ad 4m p̄ncipale videndū est. si veritates cōtingētes de futuris. ꝑteritis. ⁊ p̄sentibus sintcōnexe. Dicit ꝙ sic. qz sūt essentialiter ordinate. qz omne tēpus erit mensuratū tēpore. p̄us fuit futurū q̄ p̄sens. p̄us p̄sens q̄ ꝑteritus ordine essentiali. Et ex his formant q̄ttuor ꝯclusiones ¶Prima est. ꝙ de oīi de quo verū est dicere: qm̄ fuit. vez fuit dicere. ꝙ est. cū ꝑteritū p̄supponat p̄sens. ¶2a. ꝙ de omni de q̄ est vez dicere qm̄ est. fuit vez dicere qm̄ est. fuit verū dicere qm̄ erit. cum p̄sens p̄supponat futurus. sicut ꝑteritū p̄supponat p̄sens. sicut dictum est ¶3a. ꝙ ō omni de quo fuit vez dicere q̄n erit. semper fuit vez dicere qm̄ erit. qz eadez rōne qua fuit vez a mille annis ⁊ a mille milib⁹. et sic in infinitū sicut de vna hora. ¶4a est. ꝙ de omni ō q̄ fuit ab eterno semp verū dicere qm̄ erit. necessario erit. Et sic oīa futura euenirēt de necessitate. ¶Sz omnib⁹ trib⁹ p̄mis concessis. vltima est oino negāda. quia lz ab eterno deus ordinauit futura. tamē ꝯtingenter ⁊ ab eterno dixit. ⁊ sic erit. Et sicut ab eterno poterit nō ordinare. qz ꝯtingēter ordinauit. sic nūc. qz contingēter stat. ¶Sed etiā remanet diffi. quia ex quo aliquid transit in ꝑteritū. impossibile ē aliter se habere. si ergo ē vez nūc dicere. antixp̄s erit. cras erit ꝑteritus. vt si dicat. heri fuit ista verū. antixp̄s erit. ⁊ tunc impossibile ē q̄n fuerit verū. ⁊ tamē si oppositū eueniret. non fuisset verū. ¶Dico ꝙ in sensu cōpositiōis necessario fuit verū dum fuit. ⁊ erit verū si sit futurus necessario. ¶Sed si ponatur oppositus euenire destruitur ꝓpositū de futuritiōe ⁊ ꝑtitione. Et etiam in sensu cōposito hoc erit impossibile

q futurū vt futurū ponatur nō euenire. ¶Ad argumentuz patet ex scdo articulo .quia deus prenouerat plongationem dierum quā dispo nebat. Et enūciatio Esaie intelligebatur cum condītione.

Distinctio.XL.7.XLI. Questio.I.

Circa distinctionem.xl.7.xlj:

Quero primo. Utruz pdestinatio sit eterna.q nō.quia solus deus est eternus.sed pdestinatio nō est deus.qz pdestinatio est cōtingens. deus autē necessarius.ergo 7c̄. ¶Contra. qz deus pdestinauit electos ante mundi cōstitutionē ¶Hic sunt duo inquirēda. ¶Primū est.quid est pdestinatio. ¶2m si pdestinatio est eterna. Circa primū pono q̄ttuor conclusiones. ¶Prima ē.q predestinatio nō dicit aliquid absolutū.sed respectiuū. ¶Probatur.qz pdestinatio fm q huiusmodi est alicui⁹ pdestinatio.sed omne tale ē respectiuū.ergo 7c̄.¶2°.quia omis pductio videtur dicere respectū.sed pdestinatio nihil aliud eē videtur nisi pductio pdestinati in eē voluto.ergo 7c̄.¶2ª cōclusio est:q pdestinatio nō est respectus fundamentalis.sed formal'. ¶Probatur.quia omnis respect⁹ fundamētalis ē necessario i deo.qz quod per se ineſt.necessario ineſt.sed pdestinatio in deo non est necessario quia sicut deus cōtingenter pdestinat ita in eo ptingenter est. 7 quasi q accidēs. ¶Predestinatio ergo ipa est respectus actualis.non fundamētalis.¶3ª pclusio.q est respectus rōnis .nō realis. ¶Probatur. quia deus ad creaturā non refertur realiter.sed deus pdestinatiōe ad creaturā pdestinatam refertur.ergo 7c̄.¶2°.quia omne qđ est in deo realiter est necesse eē. sed pdestinatio est ptingens. ergo 7c̄. ¶4ª cōclusio q pdestinatio nō ptinet ad intellectū in deo.ꝫ ad voluntatē. ¶Probatur. qz omis pordinatio videt ad voluntatē ptinere.sed pdestinare nihil aliud est nisi ad vitam eternam aliquē pordinare.ergo 7c̄. ¶Sed contra hoc instat q̄drupliciter. ¶Primo sic. Nam pdestinatio nihil aliud est nisi pordinatio alicui⁹ ad vitam eternā. ¶Sed illud nō videtur eē nisi velle diuinuz. q̄ vult alicui dare gl̄iam. Cōstat autē q hoc ē absolutū.ergo 7c̄.¶2° sic.qđ formaliter est i deo. nō est cōtingens.qz omne tale est impfectuz vt sic.ꝫ pdestinatio est formaliter in deo. ergo nō est contingēs. 7 sic erit necessaria.sed omnis respectus dei ad creaturaz necessario est fundamentalis.ergo 7c̄. ¶3° sic. per illud pcise quod est ens rōnis non potest aliquid realiter denominari.sed de⁹ dicitur realiter pdestinare electos. Constat autem q deus non dicit pdestinare electos.nisi ipa predestinatione.ergo 7c̄. ¶4°. Omnis respectus rationis videtur eē in intellectu.imo videtur cōtradictio. q sit respectus rōnis 7 non in intellectu . sed pdestinatio pte est respectus rōnis.ergo non est nisi in intellectu. 7 sic nō ptinet ad voluntatē. ¶Ad primū dico. q pdestinatio potest accipi dupliciť . vel fundamētaliter. 7 sic non est nisi velle diuinū. Vel formaliter 7 vltimate. 7 sic dico q dicit respectum. vt scz accipiatur p pordinatione alicuius ad vitam eternam Unde si velle diuinū accipiatur simpliciter. sic est quid absolutū . et idem q deus. Si autem accipiatur velle diuinum non simpliciter 7 velle est.sed vt velle huius.sic dicit respectū ad illud cuius est. Sic dico in pposito. ¶Ad 2m dico.q omne reale qđ est in deo est necesse esse.sed tamē non omis respectus rōnis qui ponitur in eo formaliter pt dici necesse eē.huiusmodi ē pdestinatio . ¶Ad 3m dico.q quando dicit q deus realiter predestinat verum ē.sed tunc accipitur pdestinatio p fundamēto . 7 sic est realis. quia nihil aliud est nisi velle diuinū.qđ est reale. Sz si accipiatur p eo quod formaliter dic̄ scz p respectu.sic non est realis.sed tm̄ rationis. Dicitur tamen quodāmodo realis.vel qz non fingit a ratiōe. sed derelinq̄tur. Vel realis.quia denomiatione extrinseca dicit de re ppter terminū realez. sicut actio dicit de deo realiter tm̄ denomiatione extrinseca. ¶Ad 4m dico. q respect⁹ rōnis pōt accipi dupliciter. Vel large. vel stricte. Si stricte.sic ē tm̄ in intellectu . 7 sic predestinatio non est respectus rōnis. ¶Si large.sic dicit de omni respectu q̄ non est in re ante opationē intellectus. 7 sic pōt esse non solum in intellectu. sed etiā in voluntate 7 in omni potentia collatiua vel ordinatiua alicuius ad aliud .sicut parz q voluntas dat numismati q sit numisma . et baliuo q sit baliu⁹.nihil reale dando sibi. Sic ergo respectus talis a volūtate eē pōt. ¶Circa 2m principale videndum est. si pdestinatio sit eterna. hec est veritas determiata p eccl'iam et p sacram scripturam. Venite benedicti patris mei.pcipite regnum. ¶Predestinationē autē eē eternam .pōt itelligi dupliciť. Uno mō. q ab eterno pdestinauerit 7 non mō. ꝫ q tm̄ nunc 7 semp maneat in pposito pdestinationis. Alio mō q ab eterno pdestinauerit 7 nūc 7 semp pdestinabit. ita q semp vnicus actus pdestinationis. q̄ nō trāseat in pteritū. Exemplū ó eternitate mūdi. q̄ pōt itelligi dupliciť. Vel qz primo creauit 7 postea nō. ꝫ tm̄ pduauit. Vel q sic ab eterno creauit. ita nnuc creat. 7 sp creabit. ¶Primo modo non pt intelligi q pdestinatio sit eterna Et pbo 4r. ¶Primo sic. quādocūq

signū indiuisibile est in aliquo peryodo .oꝑtet ꝙ oīis duratio sequens sit finita exꝑte ante. ⁊ ꝓ ꝓsequēs nō eterna. ¶ Si ergo eēt aliquod instans in quo deus ꝑdestinasset tūc ⁊ post nō ꝑdestinatio dei nō eēt eterna. ¶ 2° omne cōtinuū qđ incipit ab aliquo termio nō pōt eē infinitū. sed cōtinuū successiuū ē cōtinuū .ergo si habet terminū nō est infinitū. sed si tale instans ponatur in quo ꝑdestinet ⁊ postea nō . duratio actꝰ ꝑdestinandi haberet terminū .ergo nō eēt eterna. ¶ 3°. quādo aliqua ita se habēt. ꝙ vnuꝫ ꝑcedit ⁊ aliud seq̄tur .si illud qđ seq̄tur ab eterno. aliud scz illđ qđ ꝑcedit nō est ab eterno. sed añ eternū .sed ꝑdestinare ⁊ manere in eodē ꝓposito sic se habēt. ¶ Manere eni in eodē ꝓposito sequitur ꝑdestinare. ⁊ illud est eternū ⁊ ab eterno. qz ab eterno mānsit i ꝓposito eodē. ergo añ eternū ꝑdestinauit. Et si nō. ꝑdestinatio duratiōnē habet finitā. ¶ 4°. quādo aliqua sūt incōpossibilia inoꝛdine duratiōis si vnū est eternū aliud nō. sed ꝑdestinare ⁊ ꝑmanere in eodē ꝓposito ꝑdestinādi sunt incōpossibilia. ergo si ꝑdestinare est eternū. ꝑmānsio nō est eterna ¶ Ido dico. ꝙ ꝑmo modo non potest intelligi. ꝫ oꝑtet ꝙ intelligatur scdo mō. ita ꝙ vnicꝰ actus ꝑdestinationis sit ab eterno. quo ab eterno ꝑdestinauit. ꝑdestinat. ⁊ ꝑdestinabit. ¶ Sed cōtra instaꝯ q̄druplicit̄er ¶ Primo sic. ꝑ illo signo ꝓ quo deus ꝑdestinauit electos. trānsiuit ab illa i determinatiōe ad determinationē . vel ab illa i differētia ad determinationez. ¶ Primo eni ꝫm ꝑpus dicta sūt oblata voluntati vt neutra. ꝫ illa trānsitio nō pōt esse nūc .sed ab eterno .ergo modo nō ꝑdestinat. ¶ 2°. qz illud qđ semel accipit esse. frustra ampliꝰ ꝓducit̄ .sed eē ꝑdestinatuz nō est aliud nisi accipere eē volitum. ergo si ab eterno accipit. frustra nūc accipit ¶ 3°. nam seq̄tur ꝫm ꝑdicta ꝙ sanctis quādo dabit̄ gl̄ia. tūc ꝑdestinabunt̄. ⁊ tamē illud est impossibile. cuz ꝑdestinatio nō fiat nisi ꝓ futuro. ¶ 4°. qz ꝓtinet ad ꝓuidentiā que respicit futurū vt futurum. ¶ Ad primū ꝓcedo. ꝙ idē transitꝰ est nūc q̄ fuit ab eꝛno. ⁊ qđ nō fuit ab eterno. nō ē nūc. Non eni est imaginādus nec nunc nec ab eterno esse transituz ꝑ modū fluxus ⁊ successionis . qz illa sunt oīa ꝑmanētia . vnde nō est alius trānsitꝰ nisi ꝙ in ꝑmo signo nature nūc offert. ⁊ ab eterno offerebat itellectus volūtati. In scdo autez instanti nature nūc determinat ⁊ ab eterno determiabit. ita ꝙ semꝑ est idē actꝰ manēs. ¶ Ad 2m. semꝑ est eadē ꝑdestinatio permanēs sic eadem numero. sicut creatio dicitur ꝑmanere eadem numero ⁊ nō fluens. qua deus dicit̄ creare quālibet creaturā. ¶ Ad 3m dico. ꝙ ꝑdestinatio ē ꝓ futuro signo nature vel duratiōis. Añ quādo aliquis saluabitur . cōsiderabunturibi signa nature. nam ab eterno erat futurmu. sed quādo dabit non erit ibi futuritio. sed oꝛdo nature. Eodem modo dico ad 4m. sufficit eni oꝛdo nature. ¶ Sed est hic difficultas. scz si ex ꝑdictis possit excludi sufficiēter eternitas mundi. ¶ Dico ꝙ necesse est vti distinctione ꝓpoꝛi. ¶ Primo autē modo interrogādo. scilz ꝙ ꝓmo creauit ⁊ postea cōseruauit . sic dico ꝙ ētnitas mūdi ē impossibilis. Sed scdo modo nō videtur. quia nō repugnat cōtingēter ꝓduci. qz ab eterno ꝑdestinauit cōtingenter. ⁊ ita modo vt detur ꝙ ab eterno ꝓduxerit. q̄tūcūq; ꝓtingēter ꝓduxerit ¶ Ad argumentū patet.

Questio. II.

UTrum deus poterit ꝑdestinatum non ꝑdestinare. ꝙ nō. quia sibi contradiceret. Cōtra. quia idem instans numero manet. ¶ Hic sunt tria inq̄renda. ¶ Primuz est ꝓpositum scilz vtrū possit ꝑdestinatū non ꝑdestinari. ¶ 2m. vtrū possit ꝑdestinatuz damnari. ¶ 3m. vtrū ꝑscitus possit saluari ¶ Circa ꝓmum ꝓmi introducūtur due ꝓclusiones. ¶ Prima est ꝙ ꝑdestinatum ab eterno non potest non ꝑdestinari in sensu cōpositiōis .quia ꝑdestinatio in sua rōne fozmali includit actuz ꝑdestinandi in sensu cōpositiōis. ⁊ per ꝓsequens impossibile est talē nō ꝑdestinari ¶ 2°. qz sic omne qđ est. quādo est necesse est esse in sensu cōpositionis. Ita futurū inq̄ntum futurū . necessariū est in sensu cōpositiōis. ⁊ sic nō potest nō esse futurum. vt sic. sed ꝑdestinatū inq̄ntum ꝑdestinatū vel ꝑdestinatio. respicit futuꝝ. ergo ꝛē. ¶ 2a cōclusio est . ꝙ ꝑdestinatus potest nō ꝑdestinari in sensu diuisiōis sicut album potest esse nigrū Sicut eni ab eterno cōtingēter se determiauit ita modo. sed ab eterno se determiauit cōtingēter. sic ⁊ modo. ¶ 2°. qz deus pōt oīes saluare ergo et ꝑdestinare. sed multos nō saluat. ergo multos non ꝑdestinatos potest ꝑdestinare. et ꝑdestinatos non ꝑdestinare. ergo ꝛē. ¶ Istud autem patet in quadruplici signo . que necessario oportet ponere ad ꝓpositū declaranduz. ⁊ ad saluandū multa que de hac materia dicunt ¶ Primū signū in quo intellectus diuinꝰ intelligit ꝑtrū in puris naturalibꝰ. ¶ 2m. in quo intellectus offert volūtati ꝑtrū in rōne neutra vt scz potēs habere vl nō habere beatitudinē. ¶ 3m. in quo volūtas ipm determiat ꝙ sit. ¶ 4m in quo itellectꝰ diuinꝰ cōuertit se sup volūtatē ⁊ videt illa. Non est autē imaginandū . ꝙ ḥ sit trānsitus successiuꝰ. imo in toto tēpoꝛe oīa illa signa ⁊ sub eodem oꝛdine permanent. Undesi cut ab eterno ꝓ tertio signo volūtas petruz sibi oblatuz potest ꝑdestinare ⁊ nō ꝑdestinare.

ita modo potest ꝑ eodem signo. cum talia non fluant ad modū signoꝝ que sunt i ſtempore vel in ordine durationis. ¶Pro q̄rto signo ē sensus cōpositionis. ¶Pro tertio est sensus diuisionis ¶Ista etiam eq̄pollent cōmuniter dictis de veritate p̄ñe ⁊ ꝓsequentis. de multis dictis antiquis qui si bene itelligant equipollēt. ¶Ex cō tra. ꝓmo qꝛ si deus p̄destinat non saluandū. et ꝑus erat p̄destinatus. seq̄tur q̄ diuina voluntas nō impletur. si scz fuit p̄destinatio de eo ad vitam eternā. ⁊ modo nō. ¶2°. qꝛ tunc deus de ciperet. dum enī p̄destinauit. cogitauit euꝫ saluare. cuius oppositum eueniet. ¶3°. quia impossibile est esse transitū de cōtradictorio in cōtradictorium sine mutatione facta in altero extremorū. sed hīc est talis transit°. ergo ⁊c. ¶Proba tio mīnoris. aliquis qui nōdum est: p̄destinat° est. Si g̃ debeat nō p̄destinari. oꝑtet eē trāsitū ⁊ mutationē. non in re p̄destinata. quia nōdū est. ergo oꝑtet q̄ in diuina volūtate. ¶4°. qꝛ cōmuniter dicit q̄ deus ab eterno voluit ꝑ tali instanti aliq̄d fieri. nec indiget noua voluntate. sed sufficit antiqua ad hoc q̄ illud eꝛeat in esse. Si ergo volūtas antiqua est posita tūc in esse cuꝫ aduenīēte instanti determiato necessario ponatur res in eē. ⁊ sic isto solo. quocunq̄ alio circūscripto ¶Petrus habebit beatitudinē ¶Ad p̄imū dico q̄ quādo voluntas diuina se ab eterno determinauit. non fuit cōpleta ꝑductio nisi q̄tum ad esse volitū. sed non q̄tuꝫ ad esse reale scz q̄ illud sit volitum sic ꝑ tali tēpore vel instanti. ¶Dico ergo q̄ diuinū cognoscere est solum cōditionaliter. suppositō q̄ scz voluntas maneat in illa determinatiōe. manet tamen in ea cōtingēter. Et ideo potest desinere. ¶Potest ergo accidere q̄ deus velit hunc saluare ꝓnunc. ⁊ tamē poterit nō velle. nec ex hoc sequitur mutatio in deum. sed ipsi esse volito. ¶Ad 2m dico q̄ stante volūtate in illa determiatiōe intellectus diuinus certitudinaliť cognoscit illud. sed nō stante non cognoscit. nec tamē seq̄tur q̄ decipiať. qꝛ cognitio illa non est nisi conditionalis. ¶Ad 3m dico. q̄ tota mutatio est ex pte obiecti positi de nouo in esse volito. in q̄ prius nō erat. Exquo enim cōtingēter ꝑ alto ⁊ ꝑ alio signo deus pōt velle que non voluit ꝑ hoc qꝛ nulla res est ꝑducta. oꝑtet eē mutationez in obiecto in eē volito. ⁊ illa ē mutatio obiectiua. Unde sicut deꝰ non creauit ab eterno. ⁊ modo creat ꝑ te. ⁊ hoc totum saluať ꝑ ꝑductionē creature in eē reali. Sic dico de eē volito. Uñ si non esset aliud nisi istud. satis necessitaretur ad ponendū ꝑductionē rei in eē volito ꝓpter transitū cōtradictorioꝝ. q̄ non pōt aliter saluari. ¶Ad aliud dico. q̄ non oꝑtet ad saluādū cōmune dictum ⁊ verū dicere aliud nisi hoc q̄ post q̄ determiatio facta est. eadē volūtate stante antiqua eueniet res. sed si non mutet ꝓpositum. tunc non eadē sed alia. ¶Ad 4m ꝓncipale scz vtrū p̄destinatus possit damnari. ponūtur due cōclusiōes cōsimiles ꝓpriorib⁹. ¶Prima est. q̄ in sensu cōpositiōis nō pōt p̄destinatus dāmari. qꝛ oppositū includit in sua rōne foꝛ mali. sicut album in sensu cōpositionis nō pōt esse nigrū. qꝛ in tali sensu includit albedinez in ꝓmo modo. ¶2a cōclusio. q̄ in sensu diuisionis pōt. qꝛ ꝓtingenter p̄destinat. ergo potest in oppositū. Istud autē declarať per signa illa enumerata ⁊ declarata in ꝓmo articulo istius q̄stionis. ¶Sed est ne vera ꝓtradictio in istis ō futuro. Dico q̄ sic. qꝛ ibi est vera affirmatio ⁊ negatio de eodē. ¶Ad 3m ꝓncipale videndum est. vtrū p̄scisus possit saluari ¶Hic oꝑtet cōclusiōes cōsimiles introducere. ¶Prima est. q̄ non in sensu cōpositionis. ¶2a q̄ sic i sensu diuisionis. ꝓbatur vt supra. ¶Dico ergo q̄ instans p̄destinatiōis vel p̄sciētie semp manet ⁊ non trāsit in ꝑteritum. qꝛ etiam cōtingēter p̄scitur. vel p̄ordinat ad penam. ⁊ per ꝓns p̄scit cōtingēter in q̄rto signo. quia solum ꝓditionaliter. Hinc est q̄ deus sicut ab eterno p̄destinauit cōtingēter. sic q̄ potuit non p̄destinare. ⁊ similiter p̄sciuit vel reꝓbauit cōtingenter. sic q̄ potuit non reꝓbare. Sic dico q̄ ⁊ nūc ⁊ in quocunq̄ signo totius temporis. eo q̄ semper manet ordo signoꝝ enumeratoꝝ superius. ¶Ad argumentū in oppositum patet.

Questio III.

Utrum p̄scientia ⁊ p̄destinatio sit idem in deo. q̄ non. qꝛ apl's dicit ad Roma. Quos p̄sciuit hos ⁊ p̄destinauit ¶Cōtra Aug⁹. 15. de trini. q̄ deus vna ⁊ eterna ⁊ incōmutabili visione cōplectitur omnia. ¶Circa istam q̄stionē p̄mittūť q̄ttuoꝝ p̄ambula. ¶Primū est. q̄ p̄sciētia dei accipitur dupliciť. Uno modo ꝓprie ꝑ omni eius p̄cognitione quā habet de futuris ꝓtingentib⁹. ⁊ isto mō electi sūt p̄sciti ad gloriam ¶Alio modo stricte. ꝑ cognitione quā habet de sola dānatione reꝓborū. ⁊ isto modo distinguiť ꝓtra p̄destinationē Et isto modo solum reꝓbi sunt p̄sciti. ¶2m ꝑambulum ē: q̄ predestinatio vno modo potest accipi pro cognitiōe glorie electoꝝ. Alio modo ꝑ ꝓordinatione ⁊ p̄destinatione diuine voluntatis ad saluandū electos. Et isto modo accipitur ꝓprie p̄destinatio. qꝛ est quedā snia diffinitiua. Diffinire aūt in ꝓtingentib⁹ ptinet ad voluntatē. Uñ dicit apl's ad Eph̄. j. q̄ deus p̄destinauit nos ſm ꝓpositum voluntatis sue. ¶3m ꝑambulum est: q̄ accipiēdo sic ꝓprie predesti

nationē. ipa differt a pscientia sicut actꝰ voluntatis ab actu intellectus. qz pscire est actꝰ itellectus. pdestinare vero volūtatis. q autē actus itellectus ⁊ volūtatis differāt. fuit alꝫ declarātū. ¶ 4m pambulū est. q accipiēdo pdestinationē p puisione qua deus puidet saluādos. ⁊ pscientiā p puisiōe qua deus videt damnādos. videtur ibi eē distinctio. Et hoc pbaī p illam viam p quam pbamus volitionē ⁊ nolitionē distingui aliquo mō i deo. qz illi qui sunt pdestinati. nō sūt psciti. sed idē oino respectu eiusdem non pōt esse ⁊ nō eē. Sed qm̄ de ista materia a multis illitteratis naturali tamē ingenio ⁊ rōne vigētibꝰ. theologi maxime infestantur Idcirco ad occurrēduz eoꝝ dubitationibꝰ ꝑm ordinē iterrogationū suaꝝ est pcedendū. ¶ Et maxime occurrūt. 8. dubia. ¶ Primū ē. si deus puidit me moriturū eē in peccato mortali. ⁊ p ꝛ̄ns damnāduz. quare creauit aiaz. ¶ Et cōfirmant istud dubiū. q nullus sapiēs artifex producit aliquem effectū quē puidet: q nō puenieret ad finem sibi debitū. ꝫ finis debitꝰ anime nostre ē felicitas. ergo ⁊c̄. ¶ Rñdeo huic q̄stioni: q insipiētis est causam q̄rere vbi nō est causa. vt si q̄s quereret q̄re deus est deꝰ. aut q̄re homo est aial rōnale. Hūc autē dicit Augꝰ de ci. dei. q si causa diuine volūtatis queratur. non inuenīt. Et ratio si querat. quare hoc fecit deus. Respōdetur. sic voluit. ⁊ hic est status. qz diuina volūtas est p̄ma regula in oībus contingētibꝰ. ¶ Ista responsio declaratur q̄drupliciter. ¶ Primo q̄dem in mechanicis. qz licitum est figulo ꝺ eadē materia facere duo vasa. vnū in cōtumeliam scz ad reponendū imūdicias. et aliud in honorem scz ad psentanduz in mensa. ⁊ tamē irrationabiliter queritur ab eo q̄re magis de hac parte materie fecit vas cōtumelie: cum ibi nulla possit ratio dari. qz nō est. cū materia sit penitꝰ vniformis. ¶ Eodēmodo ꝺ frustra q̄ritur. quare deus creauit aiam illam i cōtumeliam. aliā autē in honorē. Et istam respōsionem iuenit apls ad Ro. ix. ¶ 2° declarat in monasticis. Naz in actibꝰ humanis sepe solet queri quare hoc feciſti. Respōdetur. qz volui Et iterū. quare voluisti. Respōdetur. qz apparuit mihi sic eē volēduz. Quare aūt nō statur i p̄ma respōsione. Causa ē. qz volūtas nr̄a non est p̄ma regula actuū nostroꝝ. sed ad ꝺ q sit recta. regulat a recta rōne. Volūtas aūt diuina p̄ma regula est circa ꝛ̄ingētia. Et ideo nulla vlterior est ratio querēda. ¶ 3° in politicis. naz ab inferiori plato ⁊ p̄ncipe recurrit ad supiorem. donec q̄s veniat ad supremuz. ⁊ ibi est status. qz quicq̄d ille decreuerit. ab eo apellare non licet. ¶ Sed diuina volūtas est sūmus p̄ncepsi cōtingētibꝰ. ⁊ ideo illi q̄ querunt causam de diuina volūtate. ⁊ recurrūt ad rōnez sicut ad pmā ozem. assimilāt illis q̄ in ecclia apellāt a sūmo pōtifice ad vnum epm vel ad aliquē alium pzelatum inferiorē. qꝺ videtur incōuenīēs. ¶ 4° i pbicis. qz cuz queritꝫ: quare ignis calefacit. nō potest dari causa alia nisi qz habet calozem. Et itez. quare calor calefacit. non daī. quia illa ē causa p̄ma in igne. Sic autez est volūtas diuina in omnibꝰ ꝛ̄tingētibus. Et sic precluditur via multis curiosis inq̄sitionibꝰ. ¶ Scda iterrogatio est. Quare fecit deus istam gr̄am vt me crearet. puidens me damnādū. Et itez. qua tenez sibi gr̄as agere ꝺ illo beneficio. quia expediuisset mihi q nunq̄ habuissem illud. Sicūt aliqui. q damnati magis volūt sic esse q̄ nō eē. ⁊ ideo magna gratia fit eis. q nō adnihilanī. vel q fuerūt creati. ¶ Sz cōtra hoc arguo quadrupliciter. ¶ Primo. qz in euangelio dicit ꝺ iuda Melius fuit ei si natus non fuisset homo ille. ¶ 2° quia apostolꝰ dicit. Desiderabūt mori. et fugiet mors ab eis. ¶ 3°. qz melius est alicui adnihilari q̄ mortaliī peccare. cuz magis hoc iustus eligeret. ⁊ tamē damnati cōtinue sūt i peccato mortali. ¶ Item 4°. qz infinitū malum est pena inferni. eo q est pena infinite transgressionis. ⁊ tamē non fuisse nullū est malū. homines eni quos posset creare deus. nullam penaz haberent ex hoc q non creati sunt. Et ꝓpter hoc dicitur q beneficiū creatiōis non tendit in detrimentū rei create. sed p accidens venit dānatio ipa. sicut si rex daret alicui aliq̄ꝺ foꝛtalicium. ⁊ a casu sequeret eius pcipiciū. sed tamē ille rex psciret illud pcipiciū. non eēt ei regratiandum Dico q vnicuiq̄ meliꝰ ē bonū toti q̄ ꝑtiuz. ⁊ ideo videmus p experientiā q manus sexponit p capite. qz destructio capitis eēt destructio totius. ⁊ non destructio manꝰ. ⁊ ideo cum dānatio istius cadat i bonū vniuersi ⁊ decoꝛez ⁊ ordinē. ideo bonū est illum creari sub illa habitudine. Iz fozte ipe vellet oposituz. Tñ si talis eēt bonus. gr̄as ageret deo. qz ipe eēt obiectū diuine iusticie. ¶ Tertia interrogatio ē. q̄re deus pmittit in vniuerso tantū malū: q̄t uz est dānatio. cuz benigni p̄ncipes in suis regnis vitant oīa mala que possunt. ¶ Dicit q ipsi vitant que possunt de potētia ordinata. nō de absoluta. qz omnē penaz mortis quā inferūt possunt excludere. ⁊ ita deus pōt ordinate vitare penā illā. ex quo peccatū mortale p̄cessit. ¶ Sz redit diffi. q Iz p̄ncipes ordinate nō possint auferre penā post culpam. tñ si ipi possent vitare culpam ipi facerēt. cuz nō imponent penā nisi ad vitandā culpā. sed omnē culpam vitare nō possent. cum causas ignozēt. deus aūt vitare

põt.qz oia nouit.ergo ꝛc.¶Dicit q̄ lz ipe posset de potentia absoluta. non tamē de potētia ordinata. qz peccatū in malis auget meritū in bonis ꝟm Aug̃l. dum ipos impugnat vitia. et magis meritū est bonis dum ipi dimittūtur sibi ꝑpsis. ꝛ p ꝑns maiorem gr̃iam ꝓsequūtur. sicut de voluntate absoluta vnus ꝑn ceps posset quēlibet a latrocinio ꝑseruare. si cuz teneret ligatuz. sed tamē hoc nō facit. qz decet q̄ dimittat eum liberū. ¶Quarta interrogatio. qz si sū electus. tunc domin⁹ ꝑuidet me saluādū. quare ergo oportet me laborare in bono ope. cum finaliter saluet. q̄buscūq; operib⁹ ꝓueijs. ex q̄ deus ab eterno hoc ꝑuidit. ¶Dicit ḃ q̄druplit̄¶Uno modo q̄ lz deus non posset aliter facere. ita q̄ necessario saluaret. tamē exquo de⁹ illud gratis ab eterno ꝓordinauit. tāto magis debet conari ad cōplacendū sibi ex gratitudie ¶2°. qz deus non necessario determiauit ad saluandū. nec necessario stat in illa determiatiõe. q̄n possit velle oppositū. si facias maluz. ¶Et si dicat. si determiaret oppositū. ergo ꝓius non nouit. Dicit q̄ lz deus certitudinaliter cognoscat me nunc eē. tamē in eodez nunc põt facere q̄ non essem in sensu diuisionis. ꝛ tunc oppositum noscet. ¶3° dicit. q̄ scientia dei de futuris ꝓtingentib⁹ non ē ita determiata sicut de necessarijs. sed est cõditionata sicut omnes ꝓmissiones veteris testamenti ad Abraã ꝛ ad Dauid omnes fuerūt cõditionate. ꝛ ideo non stãte cõditione. non staret q̄ ꝑcognouit cum illa ꝓditione. ꝛ p illã ꝓditionez ipe ꝑcognouit nō necessario sed ꝓtingẽter. ¶4° dicit ad interrogationem istam. q̄ sicut deus ꝑcognouit isti⁹ saluationē. ita ꝛ oēs actus meritorios q̄bus saluabitur. ꝛ conatus q̄bus conabitur. ¶Et si dicatur Nunq̄d deus necessitabit me ad istos conat⁹. Dicit q̄ nō. sicut nō necessitat ad actum ꝑsentem. q̄ē tamē certitudinaliter nouit. ¶Quinta interrogatio est cū deus ꝑnouit me dānanduz si sum reprobus. ꝛ ita eueniet finalit̄. q̄re oportet me conari ad bonuz. cum finaliter cõtra me ꝓcludatur i causa. ¶Dicit ḃ q̄druplicit̄. ¶Primo. qz lz homo talis p talia opa non saluet. tñ finaliter diminuitur ei⁹ pena ¶Ista ratio tamē non valet. qz sicut de⁹ nouit dānationē siue penam futurā. sic nouit ꝛ graduz pene. ¶2° dicit q̄ qz bonū virtut̄ est ꝓpter se diligendū. quia a deo volitū sine quacūq; relatiõe ad q̄cūq; penam vel gr̃iam ex naturali dicta miscẽte rationis. ꝛ ideo q̄uis homo sciret se esse damnāduz imutabiliter. semp adhuc deberet conari ad bonū. ¶3° dicit. qz ꝟm Aug̃l. nouit de⁹ mutare sniam. si tu velis mutare delictū. Tñ de⁹ non ita sentẽtiauit imutabiliter nec ꝓescit. q̄n possit oppositū facere ꝛ faceret si tu delictū mutares. Et si dicas ergo nō ꝑcognouit de⁹ tunc me cõdānandū. qz tunc saluabor. Dico q̄ imo qz cõditionate. ¶4° dicit. q̄ lz de⁹ p illo signo p quo volũtas eius ꝑcedit determinationē suam. possit oppositū eius q̄d eueniet. qz nihil ad huc d̄ futuro ꝓtingẽti nouit p illo signo. tamē post instans determinatiõis vt dicũt. non põt in oppositū. quia se determiate determiauit. et tunc certitudinalit̄ nouit. ¶Sexta iterrogatio quare ab eterno magis ꝑdestinauit istum q̄m me cum ab eterno nil plꝰ boni fecisset q̄m ego. ¶Dico q̄ ꝑdestinationis nulla est causa. qz gratis deus ꝑdestinat. ꝛ non ex operib⁹. Si enī ex operibus eẽt. iam gratia non eẽt gr̃a. ¶Sed quare istam gr̃am non habent isti sicut illi. ¶Dicit q̄ nõ est alia ratio nisi qz sibi placuit. sicut declaratur. ¶Primo i mechanicis. vbi artifex d̄ duobus lapidib⁹ penit⁹ conformib⁹. vnum assumit ad altare. alium ponit in via. ¶2° in ycomicis. vbi paterfamilias de duob⁹ filijs simul natis totaliter cõsimilib⁹. vnũ assumit ad hereditatē. ꝛ alium redigit in seruitutē. ¶3° in politicis. vbi rex de duob⁹ sibi equaliter ꝑsentatis vnũ assumit ad suũ placitũ. alium dimittendo in quo nullam iniuriam sibi facit. ¶4° in theologicis. vbi dicit. Jacob elegit Esau aũt dimisit deus anteq̄ quicq̄d boni vel mali fecissent. sicut dicit ap̄lus. ¶Sed nũquid ē hic acceptio ꝑsonarũ apud deum. ¶Dicitur q̄ nõ. qz nulla merita ꝑcesserũt. Si enī equaliter meruissent. ꝛ vnus remunerarer̄ ꝛ non ali⁹. tũc bene eẽt ꝑsonaꝝ acceptio. nunc autē qz ex merito nulli tenetur. vnum põt sibi determinare alio omisso sicut patet supra in Jacob ꝛ Esau. ꝛ in multis alijs exemplis datis. sine tamē alicui⁹ iniuria. ¶Septima iterrogatio ē. quare deus ꝓordinauit istũ ad damnationē ꝑpetuam. cum tñ nihil mali fecisset. ꝛ nō solum nō elegit. ¶Dicit q̄ lz ꝑdestinatiõis nulla sit causa. tamē reprobationis aliqua causa est. q̄d declarabit̄ in sequenti q̄stione ¶Octaua iterrogatio ē. q̄re de⁹ ab eterno me vel te ꝑscitum. nõ posset nunc ꝑdestinare. aut ecõuerso. cũ volũtati ei⁹ cũcta subiaceãt sic̄ ab eẽno ita ꝛ nũc. ¶Dicit q̄ cũ idez instans eẽnitat̄ sit pñs ꝛ sp fuit. sic̄ ab eẽno de⁹ potuit nõ ꝑdestinare q̄ē ꝑdestinauit ꝛ ecõuerso. ita nũc. qz act⁹ diuine volũtatis ꝟm se nõ trãsit in ꝑteritũ. ¶Dz instat̄ q̄druplicit̄. ¶Primo qz si nũc ꝑdestinarer̄. tũc ab eẽno nõ fuisset ad gloriã ꝛ certitudinalit̄ ꝓuisus ¶2° qz ꝑdestinat⁹ ab eterno qui nunc ꝑdestinaretur nõ fuisset vere ꝓuisus vel ꝓescitus. ¶3° qz deus ꝓuidit ab eterno quod nũc nõ facit. ꝛ sic ab eterno oppositum eius ꝓeordinasset q̄d nunc ordinauit

¶4°. quia tunc deus trãsiret de cõtradictorio in cõtradictoriũ. nulla facta mutatiõe i aliquo extremorũ. ¶Ad primũ dico q nunc non pdestinaret. si ab eterno fuisset pdestinatus. qz instans eternitatis non transit in pteritum. ¶Per idem ad scõm. ¶Ad 3m dico. q non ordinasset tunc ab eterno opositũ. eo q nihil est ibi pretcritum. z simul in eodem instanti psenti opposita esse non possunt. ¶Per idem ad ãrtuz dico. q nõ essent ei cõtradictorie opposita successiue Sed ꝙ est pdestinatus p pmo signo volũtatis diuine. non potest pdestinari ante illud signũ. Illa enī signa non successiua aut in preteritum transeuntia. sed pmanentia sunt. sicut dictuz ē de signis originis z nature. distinctiõe. xxxiij. z. xxxiiij. ¶Ad argumentũ patet. q accipit pdestinationē p actu voluntatis zc.

Questio. IIII.

UTrum sit aliqua causa pdestinationis q sic. in Apoc. dicit. Ideo regnant cũ deo. z agnus dei cum illis. Ideo est illatio effectus cum causa. ¶Cõtra. Aug⁹ i libro retractationũ. ¶Hic fũt duo pncipaliter inqrẽda. ¶Primuz de questo. s. de causa pstinationis. ¶2m est de causa reprobationis. ¶Ad primũ intelligendũ. q aliquãdo videtur fuisse Aug. illi⁹ opinionis q sic. qz dicebat fidez esse causam pdestinationis. ¶Sed cõtra sũt alij sancti. Et istud cõfirmatur ãdruplici rõne. ¶Primo cõfirmatur rõne Pauli. nihil quod dat ex meritis est mere grã. sed pdestinatio ad vitam eternã est mere ex gra. ergo pdestinatio non est ex meritis. z p ꝓsequens non habet causaz ¶Et 2°. quia Paul⁹ dicit. q añq̃ ḳcq̃d boni vl mali egissent. elegit Jacob z nõ Esau. ¶3° actꝰ sume liberalis non habet causaz. sed pdestinatio est huiusmodi. ḡ zc. ¶4°. qz si haberet causam. tunc deus nõ posset nõ pdestinare sine iniusticia. ¶Sed cõtra illud instatur ãdruplicit. ¶Primo. qz ꝑm Anſ. sicut oīs voluntas habet quid. ita habet cur. ergo zc. ¶2°. quia volũtas que dat aliquid sine rõne est irrationalis. ¶3°. quia tũc videret deus acceptor psonarũ. ¶4°. qz istos qui sunt pares volũtas recta omnes acceptat vt pares equaliter. sed in pdestinando omnes offerũtur vt pares. in illo signo enī offerunt in puris naturalib⁹ in q̃bus sũt pares. ergo zc. ¶Ad primũ dico. illud cur si fertur ad obiectum. falsum est. si ad potentiaz. dico q habet cur scz ad cõplacentiã. quare sic fecit. quia sibi placuit. ¶Ad 2m dico. q illud ē verum vbi voluntas regulatur a rõne. sed volũtas diuina in cõtingentib⁹ est prima regla omnino. z a nullo regulatur. ¶Ad 3m dico. q acceptio psonaz est. qñ p minori merito datur maius pmium. ita q merituz aliqd̃ psupponit. hic autē nullum psupponitur. ¶Rd 4m dico. q verum est ꝑm se z ad finem naturalē. sed nõ oportet q ad finē supnaturalem eque bonos equaliter acceptet. qz mere liberalit acceptat. z confert talem finem liberalit isti z non illi. ¶Ad primũ ad 2m pncipale videndũ est. vtrũ reprobatiõis sit causa aliqua. Et q̃tum ad hoc dicit doc. no ster q sic. Licet eni pdestinatio nullam causaz habeat. tamē reprobatio habet. ¶Hoc autē probatur ãdruplici pbabilitate. ¶Primo. qz deus pmtior est ad miserendũ q̃ ad puniẽdũ. ¶Potior ergo misereri sine causa. sed non punire. ¶Confirmatur. qz ad quartã generationē vadit i puniendo iniq̃tatem patrũ. in milia autē miliũ vadit in miserendo. ¶2°. quia nullus iust⁹ aliquē dam cõdemnat. Reprobatio autem ē quedam cõdemnatio. ¶3°. qz deus est pnus ad miserendũ respectu illoruz q̃ peccauerunt multo fortiꝰ respectu illorũ qui non peccauerũt. ¶4°. qz pena sequit culpam. vbi ergo nulla culpa p uidet. nulla debet imponi pena. ¶Cõfirmatur qz ꝑm Aug⁹. deus non est prius vltor q̃ homo sit peccator. Ideo dico sicut dicit doct. noster q prius deus videt de merita q̃ reprobum. Ita pus non videat merita q̃ eligat. ¶Hoc aũt declarat dupliciter ¶Primo. deus sic̃ z oīe agẽs z opans debite pus diligit finem q̃ ea que sũt ad finem. z inter ea que sunt ad finē. prius diligit ppinquiora fini q̃ alia. Cuz ergo gloria sit finis. prius vult gloriã Petro. deinde graz. qz est imediata ipi glie. deinde fidē. deinde misericordiã. deinde alia q̃ ordinant ad finē. Cum ergo merita grām psuponãt. z gloria pus diligatur q̃ gra. seq̃tur q merita non pcedũt predestinationē vel pordinationē ad gloriã. ¶Quia autē reprobatio multuz z maxime distat a fine pordinato ad gloriam. ergo ordinate operans prius accipit ea que non tm̃ distant a fine. vt sit primũ pordinatum isti sit debite eē. scõm sit culpa. tertiũ demerita. z quartũ ipsa reprobatio. ¶Ista aũt se habẽt p ordinez. ꝑm maiorē z minorem distantiã a fine. ¶2° intelligendũ. declaratur exponendo illa signa que sunt necessaria ad intelligendũ pcessuz reprobatiõis z predestinationis. ¶Sunt ergo q̃ttuor signa. Est ergo primũ in quo Judas z Petr⁹ offerunt volutati diuine vt neutri. z tunc volũtas diuina pordinauit Petrum ad gloriam. nullum autem actum positiuũ habet circa iudam. ꝑm Aug⁹. ¶2m signum est in quo preordinat Petrum ad gratiã. z tunc circa iudam adhuc nullum actũ positiuum habet. ¶3m signum est in quo relinquuntur sibi ipis. z vterq̃ cadit in peccatum. ¶4m signum in quo petrus resurgit. quia non

pōt permanere. quia p̄destinatus intelligit ex p̄imo signo. Judas aūt non resurgit. eo q̄ nō habet releuantē in deo. ideo reprobat. ¶Sed hic occurrit diffi. q̄ deus videtur esse causa reprobationis. q̄ quādo p̄imo offerūt. ita ē apr̄ iudas sicut petrus vt p̄destinaret. ¶Pūc autez p̄destinat. illum autē nō. ⁊ sic p̄ius videtur vl tor q̄ ille peccator. ¶Dico q̄ tūc punitio videtur quādo nullo demerito interueniēte. nō datur alicui finis ad quem ipe est actus ꝼm ordinem nature. sed si nō datur finis supnaturalis ⁊ excedens facultatem eius. tunc non dicit punitio. ¶2ª diffi. est q̄ deus videt illud malū culpe. ⁊ tamē nō p̄hibet. cum tamē posset impedire. ⁊ sic videret cōsentire. ¶Dico q̄ si deus eēt oblitus ad p̄hibendū. vez esset. sed adhuc deus nō obliuiscitur. ¶3ª diffi. vtrum deus puniat p̄pter peccatū cōmissionis. Et si hoc. quare causat illum actum. Si autez p̄pter peccatum omissionis. q̄liter illud peccatū sit. ¶Dicē Secundus: q̄ ly ad actum cōmissionis deus cōcurrat q̄tum ad substractū peccati. nō tamē q̄tuz ad formitatē peccati. Ad peccatū autē omissionis cōcurrit p aliquē alium actū positiuū. hoc alīs declarabit. ¶4ª difficultas est. q̄ pena damni est pena maxima. si ergo in p̄mo signo p̄ordiat petrū ⁊ non iudam. tunc videt penam damni p̄ordinare iude saltim sine causa. Ex illa negatione actus circa iudam in p̄mo signo p̄uat iudas visiōe diuina. ¶Dicitur q̄ pena damni vl carentie visionis. non videt esse pena simplicit er. q̄ si deus homies creasset in puris naturalibus. ⁊ nō dedisset eis visionē. nulla pena eis fuisset. q̄ hoc nō ē debitū sibi. secus est ō pena sensus. ¶Ad argumentū patet.

Distinctio. XLII. Questio. I.

Circa distinctionem. xlij. Quero p̄mo Utrum q̄ddiectiua habēt eē essentie. q̄ non. q̄ Joh. j. Oia p ipm facta sunt. sed illa non sūt facta. eo q̄ sūt necessaria. ergo ⁊c. ¶Cōtra. Apoc. 4°. ppter voluntatē tuam oia que erant creata sunt. non erāt autem nisi in esse essentie. ergo ⁊c. ¶Circa istam questionem p̄mo insistenduz est circa terminos. ¶2° circa q̄situm. ¶Sūt autē q̄tuor termini i q̄stione scz q̄dditas rei creabilis. eēntia. potentia obiectiua. ¶Quantum ad p̄imū. quid intelligitur nomie q̄dditatis. sepe supius dictuz est. q̄ per q̄dditates non intelligūtur nisi rationes formales q̄dditatiue rez i se. Creabilia autem sunt que sunt apta nata a deo creari. ¶Potētia aūt obiectiua est illa in qua esse intelligūtur res antecē creentur. ¶Sed diffi. est de alio

I

termino. s. de esse eēntie. Et q̄tuz ad ꝼ pono q̄t tuor cōclusiones. ¶Prima est. q̄ esse essentie nō est aliud a q̄dditate. q̄ eē essentie est illud de q̄ dicit diffinitio. q̄ diffinitio indicat esse. nō aūt nisi quidditatiue. ¶2ª est. q̄ illud esse q̄ ponit in omni ꝓpositione de necessario. est esse essentie. quia in omnib⁹ talibus est vnus termin⁹ alteri essentialis. vel q̄ de eēntia. vel q̄ p̄sequēs essentiam. in scō mō. vel aliquo alio reducibili ad illa. ¶Et ratio hui⁹ est. q̄ veritas omniuz taliū ꝓpositionū manet existētia actuali circūscripta. ¶3ª est. q̄ illud esse quod ponit in propositionibus cōtingētib⁹ est eē existētie. q̄ ille nō verificant nisi eoz veritas existat actualiter in rerū natura. ⁊ talia nō sūt eēntialia. ¶4ª est q̄ esse cōpositionis q̄ est in ꝓpositionib⁹ ⁊ terminis eorū. nō est aliud ab esse eēntie vel existētie. illud tamē eē quo homo ē albus vel ē aial. oportet eē extra animaz. alioq̄n extra aiam homo nō eēt alb⁹ nec esset aial. ¶Patet ergo existl q̄d est esse essentie. ¶Istis p̄missis q̄tuz ad p̄imū. insistendū est q̄tum ad scōm. Et q̄tū ad ꝼ est p̄mo insistendū circa ptem affirmatiuā. ¶2° circa ptem negatiuā. ¶Quantum ad p̄mā partem introducūt. 12. fundamēta. pbātia q̄ sic ¶Primū radicatur in causalitate cause naturalis sic Omnis causalitas necessario habet effectū aliquē. sed causalitas cause finalis ē rerū dum sūt in potentia obiectiua. ergo ipa que sunt effect⁹ habēt aliquod eē. non nisi essentie. q̄ ⁊c. Maior est manifesta. q̄ non potēt intellectus capere q̄ aliqua causa causet aliquem effectū nisi effectus habeat aliquod eē. q̄ causare nihil aliud est nisi dare eē. sic causari nihil aliud ē nisi recipere esse. Modo pbo minorem sic. q̄cūq̄ alia habēt ordinē essentialē in actu. habēt ordinem etiam in potentia. Hanc pbo. naz ordo essentialis cōsequit res formales que abstrahūt ab esse in actu ⁊ esse in potētia. ⁊ vtrūq̄ istoruz eis accidit. ergo ordo essentialis ē rerū in potētia. non tamē variat ordo essentialis per aliqd cōtingēs cuiusmodi est existere. sed causalitas cause finalis cōsistit in ordine essentiali rerū ad deū. ergo causalitas cause finalis erit in potentia. ⁊ p ꝑns talia habebūt aliq̄d esse. ¶2m fūdamentū radicatur i causalitate cause exemplaris sic. eē exemplar vel causa exēplaris in actu necessario hz exēplatū. hoc eni ptz ex natura relationis. ⁊ etiā causalitatis que necessario ēminū reqrunt. ꝑ de⁹ ē exemplar et causa exemplaris oiuz ab eterno anteq̄ res eēnt in actu. ergo habent esse exemplaria. non nisi ꝼm se esse essentie. ergo ⁊c. Minor patet. nam si ab eterno deus non fuisset exemplar omnium. deus non intellexisset omnia. ¶3m fundamētū radicatur in

causalitate cause efficiētis. non inq̄tum p̄odu cens. ꝫ in rōne sue ꝓductionis. Et hoc sic. Oē ꝓductiuū est alicui⁹ rei ꝓducibilis ꝓductiuū. hec est de se nota. sed de⁹ ab eterno fuit ꝓduc tiuus. ergo ab eterno fuit aliq̄d ꝓducibile. illud nō fuit deus. g̃ creatura. nō aūt in eē existē tie. q̄ anteq̄ eēt deus erat ꝓductiu⁹. ⁊ ipa erit ꝓducibilis. ¶ Dicit vnus doct. q̄ ab eterno fuit aliq̄d ꝓducibile. ꝫ hoc est tm̄ denomiatiōe ex trinseca. q̄ scz creatura est creata. ¶ Sz ꝓtra. si cut deus est creator siue extrinseca denomiati one. siue alio modo. ⁊ nō ē creator sui ꝫ alteri⁹. ita ab eterno fuit creatiu⁹. non fuit. g̃ alicui⁹ cre abilis ab eterno. ꝫ creabile necessario habet aliq̄d esse. non nisi esse essentie. g̃ ⁊c̄. ¶ 4m fundamentū radicat in natura obiectiue opationis sic. nulla potentia obiectiua pōt eē alicui⁹. siue vt obiecti p̄marij siue vt scōarij. q̄n necessario illud sit termin⁹ opationis illi⁹ potētie. Deus aūt ab eterno itellexit creaturas vt obiecta se cūdaria. ergo creatura fuit termin⁹ intellectio nis. ꝫ ergo habuit ab eterno esse eēntie. alꝫ eēt intellectio sine termino. ¶ Si dicat non nisi ꝫm aliq̄d esse. ⁊ illud ē esse essentie q̄ nō oportet q̄ habeat aliq̄d esse ad hoc q̄ sit termin⁹ intelle ctionis diuine. sicut obiectū scōariū ē termin⁹ ¶ Cōtra. aut intelligit aliquid. aut nihil. Si ali quid. ergo creatura itellecta est aliq̄d Si nihil ergo nō intelligit creaturā. q̄ nihil itelligere ē non intelligere. ¶ 5m fundamentū radicat in p ductione obiectiua sic. Omne ꝓducens aliq̄d in qualicūq̄ eē. necessario habet ꝓductum. q̄ ponere ꝓducens sine ꝓducto nihil ē ponere. ꝫ deus ab eterno ꝓducit res i esse cognito ⁊ voli to. Dices. hoc est eē respectiuū ⁊ eē rōnis. Ex hoc seq̄tur intentū. q̄ omne esse respectiuū ne cessario p̄supponit aliq̄d esse p̄ius eo. ꝫ ab eter no res acceperunt esse respectiuū p te. ergo ab eterno p̄supponunt aliq̄d eē. non aūt nisi abso lutum. q̄d est eē essentie. ergo ⁊c̄. ¶ Confirmat q̄ esse volitū ⁊ esse intellectū non p̄nt esse illud esse p̄cise q̄d habēt res. q̄ eē intellectuz vel vo litum p̄ncipaliter non dicit nisi eē rōnis et esse respectiuū. ꝫ eē respectiuū p̄supponit aliud. nō nisi esse essentie. ergo ⁊c̄. ¶ 6m fundamentuz ra dicat in natura relationis sic. ꝓtinens inq̄tuz cōtinens est alicui⁹ ꝓtinēs. sed deus ꝓtinet. er go aliquid. non seip̄m. ergo creaturā. Maior ptz ex natura relatiōis. Minor ē nota. q̄ de⁹ ꝓtinet alia eminēter ⁊ ⁊tualiter. Sz q̄ illō q̄d ꝓtinetur non sit deus. ptz ex mō ꝓtinentie. scz ⁊tualiter. q̄ illud q̄d cōtinet aliud ⁊tualiter. pōt illud deducere ad eē. deus seip̄m non pōt deducere ad eē. ergo non cōtinet seip̄m ⁊tualiter. Similiter deus cōtinet eminenter ⁊ non se ip̄m. q̄ omne cōtinens eminenter in pfectione excedit ꝓtentum. q̄ cōtinet eminentius in illo q̄ in se. ꝫ nihil deum in pfectione excedit. ergo nec cōtinet eminēter. ¶ 7m fundamentū radica tur in natura diuisionis sic. qñcūq̄ aliq̄d diui sum diuidit p duo diuidentia. illud inuenitur eiusdē rōnis in vtroq̄ vbicūq̄ inueniat. ꝫ ens qd diuiditur in ens in actu ⁊ potētia tāq̄ diui sum eiusdē rōnis. inuenit in vtroq̄. sed in ente in actu inuenit ens non fabricatū ab aia. ergo in ente in potentia inuenit ens non fabricatuz ab aia. cum ens fabricatū ab aia ⁊ ens nō fabri catū ab aia nō sint eiusdē rōnis. vt pateri phe mio. ¶ Confirmat ista ratio p formā silogistica. suppono q̄ ens ꝺr vniuoce de ente in potentia ⁊ ente in actu. Tūc sic Ens istud quod dicit ꝺ vtroq̄. aut est fabricatū ab aia. aut non Si nō habet ꝓposituz. q̄ ens in potentia ē ens fabri catum ab aia. quod est falsū. ¶ 8m fundamētuz radicat in natura diffinitiōis sic. quecūq̄ hñt eandē diffinitionē. hñt idem esse essentie. Ista de se ptz. cum diffinitio indicet solum eē eēntie sed ens in potentia ⁊ ens i actu hñt oino eādez diffinitionē. ergo hñt idem eē essentie. ⁊ sic res in potentia obiectiua. ¶ Cōfirmatur. q̄ cūq̄ distinguūt p̄cise ꝓposterioza. ꝓueniūt i ꝓpoſi bus. Hec de se est manifesta. q̄ da oppositū scz q̄ nō ꝓueniant in p̄mo sed distinguant. tūc nō distinguūtur p̄cise p posterioza. sed ens i actu ⁊ ens in potētia distinguūt p̄cise p posterioza diffinitione ⁊ eē essentie. ergo i istis ꝓueniunt. ergo habēt idem eē essentie. ¶ 9m fundamētum radicat in natura demōstrationis sic. impossi bile est q̄ aliq̄d demonstret de aliquo ꝓpt̄ q̄d nisi illud de quo demonstrat habeat simplicit esse essentie. sed de entib⁹ in potētia fuerunt ve re demōstrationes ꝓpter q̄d. ergo ipa habent eē essentie. Maior declaratur. q̄ demōstratio ꝓpter q̄d p̄supponit q̄d. vel subiecti vel passionis. De hoc nō curo. ꝫ il lud q̄d habet q̄d. necessario habet esse essentie. Minor apparet. q̄re euidēter ꝓtentū. ¶ 10m fū damentū radicat in via diuisionis ⁊ cōpositio nis sic. Accipio istā ꝓpositionē. Homo ē aial. vel ista fuit vera ab eterno. vel nō. Si non. er go ē ꝓtingēs. q̄ quicq̄d incipit esse ex tpe ē cō tingens. q̄ in materia ꝓtingēti erit. ¶ Si sic. cū veritas ꝓpositiōis p̄supponat simplicē entita tem terminoꝝ. ergo ⁊c̄. ¶ Si dicat q̄ ē necessa ria. suppositā tm̄ entitate terminoꝝ Istud nihil valet. q̄ illud ē simplicit ꝓtingens q̄d nō ē ve rū necessario. nisi suppositā cōtingēti. ꝫ p te ista nō est vera necessario nisi suppositā entitate ter minoꝝ q̄ p te est ꝓtingens. g̃ ipa est simpliciter ꝓtingēs quod semp videtur satis incōueniēs.

Questio I

Arguo ergo sic. ois habitudo ꝑsupponit extrema illi⁹ habitudinis. ꝫ habitudo illa ē eterna. ꝫ ꝑsupponit ab eterno hoiem ⁊ aial i aliquo eē q̄ sūt extrema habitudis. ¶ Aliq̄ dicunt. q̄ ista nō valent. qz nō sequtur. homō est aial. ꝫ homo ē. cui⁹ tñ oppositū videt ꝓbare iste rōnes. ¶ Sed istud nihil ē. qz aut itelligis ō eē existere. ⁊ tūc verū dicis. nec de hoc ē dubiū. Si autē intelligis de quocūq̄ alio eē. ostēdo euidēter q̄ hoc ē impossibile. accipiēdo vniformit eē. Et hoc sic. ¶ Posito toto integrali. ponit q̄libet ei⁹ ps necessario. ꝫ ista ꝓpositio homo est animal. ē quoddā integratū ex hoie ⁊ eē ⁊ aiali. ꝫ ea posita ab eterno tanq̄ quodā toto. necessario homo eē ⁊ aial aliqualiter ponūt. nō potes dare ita paruū esse q̄n illud sufficiat. ¶ P. arguo sic. ista est vera ab eterno. homo est aial. tunc accipio illud est. aut ibi accipit ꝑ eē essentie. aut ꝑ esse existentie. cū non sit dare aliq̄ aliud esse. Non ꝑ eē exñtie certum ē. Si autē ꝑ esse essentie tunc habet ꝓpositū p argumentū factum. Posita multitudie aliquoz. ponit quodlibet illi⁹ multitudinis. ꝫ homo. esse. ⁊ aial. tria ista ponunt. ꝫ esse essentie. ¶ 11ᵐ fundumētuz radicatur in natura ꝓductiōis realis ⁊ actualis sic. Omis natura fundās aliquā relationez necessario ꝑm aliq̄ esse. ꝓcedit eē ipi⁹ relationis. cū ipa sit prioz. ergo ꝑm aliq̄ eē. sed non ꝑm esse exñtie. qz ꝑ q̄cūq̄ signo itelligit creata hre ꝑ ductionē. ita q̄ simul existat ⁊ ē ꝓducta. ergo ꝑm illud eē non ꝓcedit. Relinquit ꝫ q̄ ꝓcedit ꝑm esse eēntie. ¶ 12ᵐ fundamentū radicat i natura accidētis sic q̄cūq̄ aliqua cōpetūt alicui ꝑ accidēs. illi non repugnat eē sine quocūq̄ illoz ū que ꝓueniunt sibi ꝑ accidēs. ꝫ oia que pti nent ad actualitatē ⁊ existentiā creature. cōpetunt sibi ꝓtingenter ⁊ ꝑ accidēs. Et dato q̄ negaret ꝑ accns. non tñ pōt negari q̄n cōtingenter. cum amia sibi ꝓueniant ex tēpore. ergo nō videt q̄ repugnet quidditati sine illis esse suo modo. ¶ Cōfirmat. qz q̄ddītas est prioz sua existētia. nō ꝑm eē existere. qz vt sic non est prioz sicut homo inq̄tum albus nō ē prioz albedine ergo ꝑm aliq̄ esse. Des mihi q̄cunq̄ tu vis. sufficit. qz illud non habet ex tēpore. Jō dico q̄ creatura i potētia obiectiua habet eē eēntie ¶ Cōfirmatur aūt istud sic. Nam hō in potentia obiectiua ⁊ chimera aut sūt equalit impossibilia aut nō. si sic. tūc sicut repugnat vni prō duci. ita ⁊ alteri. si non. ergo aliq̄d plus hō habet q̄ non habet chimera. a chimera autez nō negatur nisi esse eēntie. ergo homo habebit verum esse eēntie i potētia obiectiua. ¶ Si dicas nō. ideo enī chimera nō pōt ꝓduci. qz i sua q̄ddītate icludit impossibilia. s. ꝓtradictionez. homo autē nō. Ex hoc habet intentū. qz homo i sua rōne diffinitiua fabricata ab aia. non includit ꝓtradictionem. hoc est esse essentie ¶ Nunc ergo insistendū est circa ptem negatiuam. Illi qui enī non potētes intelligere ꝓclusionē affirmatiuā ꝑcedentē. dicunt negatiuā. ⁊ eam ꝓfirmant p duodecim alia fundamēta. ¶ Primuz fundamētuz radicatur in natura caliditatis. ⁊ impossibile ē ponere aliq̄d i aliquo esse qđ nō sit creatū a deo. cum de⁹ sit causa omnis entitatis. sed posito q̄ creature in potētia obiectiua habeāt aliq̄ esse. hoc nō ponit. ergo ⁊c. Maior est nota. Minorē ꝓbo. cuiuscūq̄ entitatis deus est causa mere ꝓtingēs. sed q̄cquid inest creature. inest illi. vt in potētia obiectiua inest sibi necessario. sed creatura in potētia obiectiua est producibilis. ergo ⁊c. ¶ 2ᵐ fundamentum radicatur i natura ꝑseruationis sic. omne ens aliud a deo depēdet a deo. ꝫ creatura i illo esse nō dependet a deo. ¶ Probo. qz dependentia siue cōseruatio passiua ꝑsupponit eē. esse autē illud esse ꝓcedit. ergo ⁊c. ¶ 3ᵐ fundamentū radicat in natura creatōis sic. creatio ex sui natura hz q̄ nihil ꝑsupponat. qz est ꝓductio de nihilo sed hoc posito tota entitas q̄dditatiua creature ꝑsupponit. qz illud esse essentie. ergo nō creabitur. ¶ 4ᵐ fundamentū radicat in natura adnihilationis sic. Nullū agēs pōt adnihilare a. q̄ nō pōt ita deducere ad nihil q̄n aliq̄d eius maneat. sed deus nō pōt ita hominē adnihilare q̄n maneat ꝑm illud eē essentie. ergo ⁊c. ¶ 5ᵐ fundamentū radicatur in natura eternitat sic. ꝑm fidem impossibile est ponere plura eterna. sed ꝑm potentiā istam plura eterna ponantur. qz tot quot sunt cause vel q̄dditates. tot erunt eterna. ergo ⁊c. ¶ 6ᵐ fundamentū radicat i natura necessitatis sic. qz fides nō ponit nisi vnuz necesse esse vel necessariū. sed quelibet istarum q̄dditatum est necessaria. cū impossibile sit aliter se habere respectu quidditatis. ergo plura necessaria. ¶ 7ᵐ fundamētū radicat in natura existentie sic. qz si ponas existētias ab eterno. qz sunt in potentia obiectiua ꝑm verū eē essentie. eodez modo tu habes dicere de existentia. Nam ipa eodem modo in potētia ē obiectiua sic essentia cum nūc habeat ab aliquo et prius non. ¶ 8ᵐ fundamentū radicatur i natura actualitatis sic. Omne qđ est in actu nūc ab alio. ⁊ prius nō. necessario prius fuit i potētia. ꝫ actualitas est nūc in actu. ⁊ prius non fuit. ergo necessario fuit in potētia. ¶ 9ᵐ fundamentū radicatur in natura realitatis sic. Nam certū est q̄ ipa realitas ita nūc existit sicut eēntia. nō posset aūt esse cuz prius non eēt. nisi ꝑus fuisset in potentia ad essendū. ergo ⁊c. ¶ 10ᵐ fūdamētuz

radicatur in natura ꝓductionis sic. nam certū est q ꝓductio quedā quidditas est. ⁊ nō soluz modus q̄dditatis. ⁊ nunc est. ⁊ ꝓius non fuit. ergo necessario anteq̄ eēt: fuit necessario i potentia. ¶ 11m fundamētū radicatur in natura cōtingētie sic. nam ꝓtingens nihil est nisi habeat in se ꝓtingentiā. ergo ꝓtingētia ō nouo arguit ꝓtingens de nouo. Cōstat autē q omīa illa creata sunt noua cōtingētia. ergo ⁊c. ¶ 12m fundamentū radicaī in natura cōtingentie mor sic. Nam vbicū q̄ est aliquid qō est vere mobile: ⁊ aliquid vere motiuū: potest esse vere motus sed q̄dditates in potētia obiectiua sūt vere mobiles. alie autē sunt vere motiui. qz ille sūt passiones. ergo ⁊c. ¶ Dicūt ergo isti: q tales q̄ddi tates siue eēntie non sūt ponende. ꝓpter ista ⁊ multa alia. Qō cōfirmant. qz positio platonis de mūdo sensibili ⁊ mūdo itelligibili non ē ponenda. Ista aūt est vel illa. vel oino similis. ergo ⁊c. ¶ Mihi videī q prima pars sit ꝓbabilioz. Et ideo apparet mihi q necessario sit ponendū. q creature aliq̄ modo habeant eē essentie in potentia obiectiua. Non itelligo autez p esse eēntie aliquā entitatē realē vel existentē. ꝑ ꝑcise ipam rōnem q̄dditatiuā vt abstrahit ab existētia ⁊ realitate. ⁊ omnib⁹ que sibi ꝓueniūt p accidēs. ⁊ ꝓcernit que insunt sibi p se primo modo vel scdo. Signū autez huiusmodi est in cōplexionib⁹ de ꝓtingēti ⁊ necessario. Nā nulla cōplexio ꝓtingens est vera de q̄dditate vel de quocūq̄ alio in potētia obiectiua. qz oīa p̄dicata ꝓtingentia sequūtur primū ꝓtingens qō est esse nō est in potētia obiectiua habet eē. hinc est q nullum alioz est in potentia obiectiua. ⁊ p ꝓns nec ꝓpositio ꝓtingēs pōt verificari. sed ꝓpositiones necessarie verificanī in potentia obiectiua vere. Ista enim est vera in potentia obiectiua homo ē aīal sicut i actu. ⁊ ista celū est mobile. Et ratio est. quia eadem diffinitio est entis in potētia. ⁊ per ꝓns ꝓpositiones vere de p̄dicatis primi ⁊ scdi modi ¶ Ad rationes in oppositū dico. ¶ Ad primū quādo dicīt. q omne qō h abet aliquā entitatez a deo ē creatum. cōcedīt. sed non oportet q p quocūq̄ signo sit creatū. qz esse creatū dicit eē respectiuū ⁊ per ꝓns p̄supponit esse absolutū. Illud autē esse absolutū in illo priori in quo p̄cedit nō est creatū. Nam q̄dditas in sua vltimata p̄cisione nec ē creata nec nō creata. in q̄dditate eni nullius includitur aliquis respectus. ¶ Ad 2m ō dependētia eodem mō. cōcesso eni q omnis entitas dependeat a deo. hoc est verū. sed non ꝓ quocūq̄ signo. Prius ergo est illud qō depēdet q̄ depēdentia. et sic nō dependet. ¶ Ad 3m de creatione dico: q creatio ita ē de nihilo: q nihil existens p̄supponit. sed quādo ibi p̄supponit q̄dditatem ꝼm aliquē ordinem cōtradictio est. Unde oportet q suū fundamentū p̄suppo nat. cum sit relatio. ¶ Ad 4m de adnihilatione dicīt. q ad nihil deducīt. hoc est ad nō existēs Nihil eni dupliciter accipīt. Vel p nō existēte. vel p includēte incōpossibilitatē ad eēndū Et ꝼm hoc iste due rōnes reducunt ad oppositum. quia aut nihil qō est termin⁹ a quo creati onis. ⁊ ad quid adnihilationis est tale qō sit includens incōpossibilitatē ad essenduz. Et hoc patet eē falsuz. qz tunc p nullū agens illud qō est sicut nihil posset ꝓduci ad eē. vel esse ꝓtale nihil qō nō est ꝓhibitū. ⁊ sic habet q̄ddi tatem cui non repugnat. Iz quidditas illa non existat. ⁊ hoc est quod ponīt. ¶ Ad 5m ō eterni tate aliqui ꝓcedunt. q tales quidditates sunt eterne. sed hoc nō credo eē verū. quia q̄dditas sicut abstrahit ab existentia. ita abstrahit a duratiōe. duratio eni nō est nisi existētis. sic actualitas. eternitas autē est mēsura durationis et etiam tēporis. Et ideo sicut abstrahit a durationē ita ab eternitate ⁊ tēpore. ⁊ sic non sūt esse. sed abstrahunt a necessitate ⁊ ꝓtingentia. Quādocūq̄ eni aliquod ſbm abstrahit ō aliq̄ bus duobus. si vnū accidit. ⁊ aliud simili accidit. sed ꝓtingentia cōuenit creaturis vel entibus p accidēs. ergo ⁊ necessitas. quia sūt duobus p accidēs. ergo ⁊ necessitas. quia sūt duo modi intrinseci q̄ cōuenīūt creature p accidēs qz ꝓsequūtur existētiā Cōtingens eni est illud qō ꝓtingenter est. ⁊ necessariū. qz necessario ē ⁊ sic cōtingentia ⁊ necessitas p̄supponūt eē qō cōuenit creature p accidēs. ergo ⁊ ipa cōuenient per accidēs. ¶ Ad 7m ō existētia dico: q existētia est q̄dam motus intrinsec⁹ qui p accīs cōuenit essentie. Vel posset dici q nihil ponīt esse in potētia nisi qō est ꝓducibile. existentia autem ⁊ actualitas nō sunt quod ꝓducīt. sed quo. aut ad qō ꝓductum deducitur ⁊ ꝓtingēter. ⁊ p ꝓsequēs sibi cōpetere nō potest in potētia obiectiua Et sic dico. q existētia nō est ꝓtia obiectiua Et sic dico. q existētia nō est ꝓtētia. ¶ Ad 8m de actualitate dico q eodez modo actualitas vel actus ē idē q eē. vel necessario sibi est annexū. Et i deo sicut negaī existentia in potentia obiectiua. sic oportet negari de actualitate. ¶ Ad 9m ō realitate dico. q abstrahit a quidditate. Unde realitas ē q̄dam mor⁹ itrinsecus adequatus essentie. Nā omnis res existit. ⁊ ideo eodez modo dicendū est sicut de existentia ¶ Ad 10m de ꝓductione dico: q Iz ꝓducibilitas sit i potētia obiectiua. eo q sit ꝓdicatuz p se ⁊ ꝓpria passio creature. tamē omne ꝓductū non ē in potētia obiectiua. eo q sit ꝓdicatū p accidēs. ¶ Ad 11m de ꝓtingētia dico

sicut dixi de necessitate. et vniuersaliꝫ de istis modis dico sicut inferi⁹ declarabo. q⁹ necesse ē dare aliquē modū in actu cui repugnat esse in potētia obiectiua. ℣ De hoc infra. ¶ Ad 12ᵐ dico. q⁹ mobilitas ineſt celo in potentia obiectiua. ⁊ motuitas. ⁊ generaliter quecūq; sūt demōstrabilia de q̄ditatib⁹ insunt in potētia obiectiua ꝙ mouere actu nō ꝓuenit nisi i actuali existētia Licz enī ipa exñtia non sit ratio agēdi. ē tamē ꝓditio agētis. nō pōt ergo mouere sine actuali exñtia. sic nō pōt mouere nisi sit hec. q⁹ est ꝓditio agentis ¶ Dico ꝯ: q⁹ apparet ꝑbabile: q⁹ q̄ditates ponāt habere eē essentie in potētia obiectiua. qđ quidem esse eēntie abstrahit ab omni caliditate. durationis exñtie ⁊ talib⁹ ¶ Ad argumentū ptz.

Questio. II.

Utrum q̄ditates ꝼm illud eē essentie positū habeāt eē ab eterno. q⁹ nō. quia illud qđ abstrahit a duratione. abstrahit ab eternitate. sed q̄ditates ꝼm tale eē abstrahūt a duratione. ergo ⁊c. ¶ Cōtra. omne necessariū ē eternū. q̄ditates sūt huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ Hic sunt q̄ttuor ꝓ ordinem inq̄renda. ¶ Primū ē. Utrū sint eterne. ¶ 2ᵐ vtrū sint necessarie. ¶ 3ᵐ vtrū sint reales. ¶ 4ᵐ vtrū habeāt veram singularitatē. ¶ Ad ptz ad primū dicit q̄dam doc. q⁹ sūt eterne. q⁹ certū ē q⁹ ꝼm intentionem Aug⁹. aliq; sūt veritates ⁊ regule que sūt eterne et incōmutabiles. q̄ tamē constāt ex istis q̄ditatibus. Ex quo euidēter ꝓuincitur q⁹ ipe q̄ditates que sunt ꝑtes ipis regulis et veritatib⁹ sūt eterne. ¶ Sed istud stare nō pōt. Jdo arguo ꝫ hoc q̄druplicit ¶ Primo sic. qñcūq; sunt alique due pfectiones adequate. vna sine alia nō inueniꝫ. ꝫ duratio ⁊ exñtia non sūt ita adequate pfectiones. vt res tamdiu durat q̄diu existit. ⁊ ecōuerso. ergo cum res ab eterno ꝼm oēs nō sint exñtes. nō erunt durātes. ⁊ ꝓ ꝙns nec eterne. cū eternitas sit inferior duratiōe. q̄cquid autez repugꝯt superiori. repugnat inferiori. ¶ 2°. illud qđ cōuenit q̄ditati ꝑ accidens. non ponit in potētia obiectiua et in esse q̄ditatiuo. sed duratio cōuenit q̄ditati ꝑ accidens. ergo nec posset de ea demōstrari. q̄ sibi in esse q̄ditatiuo nō cōueniet. ¶ 3°. q⁹ fides nō ponit nisi deū esse ab eterno. sed q̄ditates creaturaꝫ non sūt formaliter deus. vt infra patebit. ergo ⁊c. ¶ 4°. q⁹ tunc mūdus fuit eternus. nam mūdus ꝓstat ex q̄ditatibus ⁊ speciebus sicut ex ptib⁹ suis. Si ergo ille q̄ditates eēnt eterne. mundus eēt eternus. cuz abstrahat ab exñtia sicut q̄ditas. Jdeo dico. q⁹ q̄ditates nō sunt eterne. sicut ptz ex ꝓdictis. ¶ Ꝫz tamē ꝓtra instatur q̄drupliciter. ¶ Primo per rōnez oppositē opinionis. nam ꝼm Aug⁹. regule aliq̄ sunt eterne que formanꝫ ex q̄ditatibus. sicut ista. homo ē animal. ergo ipe q̄ditates erunt eterne. ¶ 2°. q⁹ omne ꝓductiuum ab eterno habuit ꝓducibile ab eterno. non eniꝫ pōt esse ꝓductiuū q̄n aliquid sit ꝓducibile. sed deus fuit ꝓductiuus ab eterno creature. ergo creatura ab eterno habuit eē ꝓducibile. ꝫ illud necessario ē attribuendū alicui q̄ditati. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmatur. q⁹ creatura nō fuit ꝓducibilis i aliquo demonstrato tpe. ergo fuit ꝓducibilis ab eterno. ¶ 3°. omnis itellectio vera habet verum terminū. sed intellectio est et fuit ab eterno respectu creature. ergo ab eterno habuit vez̄ terminum. hoc nō intelligiꝫ nisi ꝼm eē essentie. ergo habuit ab eterno illud. ¶ 4°. sic. nā chimera fuit ab eterno ens ꝓhibitū. ⁊ homo fuit ens non ꝓhibitū. illud aūt nō posset eē si ambo ab eterno forent equaliter talia. oportet ergo homini ab eterno dare aliq̄d eē vltra chimerā. ¶ Cōfirmantur oīa ista. quia omne qđ est aliquādo ꝼm aliq̄d esse. vel ē factum vel eternuz. iste q̄ditates ꝼm tale esse non sūt facte. ergo necessario sūt eterne ⁊ ab eterno. ¶ Ad hoc dico dupliciter. ℣ Primo: q⁹ dato q⁹ ista regula in mente diuina sit eterna. quia quodāmodo habet eē volūtatis diuine vel intellectiōis vt ē in ea. non tamē seqtur q⁹ ipa formaliter accepta sit eēna. cum ꝼm suaz rōnem formalez abstrahat ab oī duratiōe. ⁊ ꝓ ꝙsequēs ab eternitate Exemplū homo vt in opinione habet esse rōnis. ⁊ ꝓ ꝙns diminutū. ⁊ tñ homo formaliꝫ accept⁹. qui tamen est in opinione. abstrahit ab eē rōnis ⁊ eē reali. ¶ Aliter dico ad primū ⁊ ad oīa alia: q⁹ eternū pōt dupliciꝫ accipi. Uno mō positiue: q⁹ habet scz durationē infinitaz positiue. Alio modo accipiꝫ eēnum solum negatiue. vtpote. q⁹ non ē ex tēpore. Eternū aūt ꝓmo mō ⁊ tēporale sūt ⁊ habēt eē circa exñs. Et isto mō nullū non exñs quomodocūq; vl̄ q̄lecūq; eē habeat pōt eē eternū. sed scōo mō potest cōcedi. q⁹ q̄ditates sūt eēne. isto modo scz q⁹ non sūt ex tēpore. Et isto modo loquēdo soluūtur oīa alia argumēta que adducta sūt in oppositum. ¶ Ad 2ᵐ dico: q⁹ q̄tūcunq; ꝓductiuitas ꝓprie accipiendo eternū sit eterna. eo q⁹ exñs. tamē ꝓducibilitas nō oportet q⁹ sit eterna in creatura positiue loquēdo. Sufficit autē q⁹ sit eterna negatiue scz q⁹ non incepit ex tēpore. ℣ Per idem ad ꝓfirmationem vt patet de se. ¶ Ad 3ᵐ de termino intellectionis dico: q⁹ termin⁹ intellectiōis eterne. positiue loquēdo fuit q̄ditas non eterna positiue. sed tm̄ negatiue. q⁹ scz non habuit aliq̄d ꝓncipiuz durationis. ⁊ hoc sufficit. Nec oportet q⁹ intellectio ⁊ termin⁹ eius eadē duratione durēt vel eadem mensura mensurentur.

¶Ad 4m dico: q̄ q̄tum ad esse eternū positiue homo ⁊ chimera anteq̄ causarenť erāt equaliter nihilabilia. qz vtriq̄ deficiebat existētia: q̄ ꝓprie dicit eterna. Sz homo poterit dici eternus negatiue. qz aliquod esse habuit sine p̄ncipio durationis. Chimera aūt lz non habuit p̄ncipium durationis. tamē non est in aliquo esse qz nullum habebat. ¶Ad ꝓfirmationem dico: q̄ omne qđ aliquādo ē. vel ē factuz vel eternū verū ē de omni qđ aliquādo ē vt est p̄dicatur adiacens. qz vt sic abstrahit ¶Sed sunt iste q̄dditates tēpozanee. Dico q̄ nō per se. qz existētia eaz que eis accidit est tēpozanea. Et ido lz sint p accidēs tēpozanee rōne existētie. non tñ per se. eo q̄ abstrahūt ad hoc. ¶Q̄tum ad 2m videndū est. Utrū q̄dditates iste ī potētia obiectiua sint necessarie. Et q̄tum ad hoc dicunt aliqui q̄ sic. qz oīis ꝓpositio formať ex eis in tali eē. ergo ⁊c. ¶Cōtra hoc arguo q̄druplicit. ¶Primo. qz fides catholica docet vnū necesse esse. ⁊ oīa alia ꝓtingentia. tunc autem essent tot necesse esse quot sunt q̄dditates. ¶2o. quia omne necessariū ē eternum. cum duratio ordie essentiali p̄cedat necessitatē ⁊ cōtingentiā tā q̄ indifferēs ad vtrū q̄. sed iste q̄dditates vt ptz ex primo articulo nō sunt eterne. ¶3o. qz nullū necessariū natum ē causari cōtingēter. sed omnia creabilia nata sunt cōtingēter p̄duci. cum possint eē creata. ⁊ omnis creatio sit ꝓtingens ergo necessaria non sunt. ¶4o. quia totus mūdus ꝑm se cui accidit existere. esset necesse esse. cum ꝓstet ex q̄dditatibus ⁊ speciebus. sicut ex p̄ncipalibus ptibus. Ideo dico: q̄ sicut q̄dditates rerū creabiliū in se ⁊ ꝑm se cōsiderate. in suo esse eēntie abstrahūt ab eternitate ⁊ tēpoze ita a necessitate ⁊ ꝓtingētia. nec sūt p ꝓsequēs necesse esse. ¶Cōtra instať q̄druplicit. ¶Primo. qz illud ē necessariū quod ē impossibile aliter se habere. cuz impossibile ⁊ non necessariū eq̄polleāt. sed impossibile est aliter se habere illa que sūt in eē eēntie. vtpote ista. homo ē animal ergo ⁊c. ¶2o. qz illud qđ non dependet ab aliq̄ causa ē necesse esse. qđ eni non p̄t causari non p̄t destrui. sed ille q̄dditates vt patuit ⁊ patebit. non causanť in tali eē ab aliqua causa. Homo eni ē animal. circūscripta quacūq̄ extrinseca causa. ergo ⁊c. ¶3o. qz omnis sciētia ē de necessarijs. ꝑ sciētia ē de quidditatib9 in eē essentie. cum in actuali existētia nulluz creabile possit demōstrari. ¶4o. qz cuiuslibet ꝓtradictiōis oportet dare alteram ptez necesse esse. ⁊ impossibile esse cōtradicūt. ergo cum ille q̄dditates ī tali eē sint impossibiles non esse. ergo nō erunt necesse esse. ¶Ad primū dico: q̄ sicut oppositio nō attendit in esse q̄dditatiuo. ita nec eq̄pollētia. quidditatiue eni et p se homo non ē sanitas nec eger. cum tamē egritudo ⁊ sanitas sint contraria imediata. ¶Aliter ⁊ q̄si p idem ad oīes diffi. p̄t dici ꝑm istum modū: distinguēdo de necesse eē sicut distingueba ť p̄us de eternitate nam sicut eē sine p̄ncipio abstrahit ab eternitate. vt p̄us dicebať. ita impossibile aliť se habere abstrahit a necessitate. q̄uis ī actuali existētia omnia sint ꝓiuncta ¶Ad 2m dico: q̄ illō qđ actualiter existit. si non dependet. ē necessariū lz nō possit destrui. qz sicut existenti repugnat fieri. ita ⁊ existēti repugnat destrui. ¶Ad 3m dico q̄ sciētia ē ō necessarijs. non p̄t accipi negatiue p accipiť positiue. sed p̄t accipitur negatiue p nō possibilib9 aliter se habere. sicut dictū fuit. q̄ iste q̄dditates sūt eterne. ⁊ eternitas accipiť sine p̄ncipio durationis scz negatiue. nō tamen positiue. ¶Ad 4m dico: q̄ sicut eē album ⁊ nō album nō ꝓtradicūt q̄dditatiue. cū non sint extrema cōtradictionis. ita in esse q̄dditatiuo p̄ prie nō attendiť cōtradictio. sicut dictum fuit p̄us. ¶Sed hic occurrit diffi. vtrū scz iste q̄dditates sint de facto cōtingētes. ¶Dico q̄ q̄ accidens sūt cōtingentes. sicut eni accidit hominē ineq̄tuz est animal rōnale. q̄ existat. ita accidit ei ꝓtingentē esse. quia necessariū est illud cui p se inest existētia. ⁊ ꝓtingens cui per accidens. ¶Q̄tum ad 3m videndū est. vtrū ꝑm illud esse q̄dditatiuū sint reales. Et q̄tum ad hoc dicūt aliqui q̄ sic. q̄ in tali eē attendiť p̄dicamētalis coordinatio. que est vere q̄dditatiua ⁊ ipa potentia realis. cum ipa cadat sub entitate ex āmā. ¶Istud autē cōfirmatur q̄druplicit ¶Primo sic. nam homo ē animal realiter. necessario ⁊ incōmutabiliter. ꝑ nulla incōmutabilitas est circa deum. nisi in esse eēntie. ⁊ sic realitas: ⁊ p ꝓns etiam ī isto eē. ¶2o. qz omnis sciētia realis ē de subiecto reali. sicut rōnalis de ente rōnis. cum sciēties specificenť a suis obiectis. ⁊ tñ nulla sciētia ē de aliqua q̄dditate vt est actualiter exns. ¶3o. qz oīis realis habitudo ē ad terminū realem. sed deus ab eterno habuit realē habitudinem. saltem fundamentalē ad extra. cuz p̄ductiuū sit ad p̄ducibile. sicut p̄ducēs ad p̄ductum. ¶4o qz q̄dditates rerū creatarū ante sunt p̄ducibiles realiter q̄ actu p̄ducanť. sed ista p̄ducibilitas nō p̄t esse nisi ꝑm esse eēntie ergo sunt reales. ¶Sed istud nō teneo. Realitas eni est q̄daz modus intrinsecus a q̄ abstrahit q̄dditas. ¶Istud autē cōfirmo q̄druplicit. ¶Primo. qz realitas ⁊ existētia sunt simul natura ⁊ modi intrinseci adequati. Et ideo cuzil le q̄dditates abstrahāt ab existentia ⁊ non sint existentes ita paz erunt reales. ¶2o. qz quicq̄d est reale. aut ē eternū. aut tēpozale. quidditas

autem ab istis abstrahit. ergo ꝛc. ¶3°. qz q̄cq̄d est reale vel est cōtingens. vel necessariū. quorum neutrū verificaꝫ de p se. ¶4°. quia añ mū di creationē nihil est ponendū reale nisi deus. ¶Ideo dico: q sicut q̄ditates abstrahunt ab existētia: ita a realitate. quia quādo aliqua sūt adequata ꝛ cōuertibilia. sicut de istis patuit q̄c quid abstrahit ab vno ꝛ a reliquo ¶Ad primā rōnem in oppositū dico. q̄ ly homiñ ē animal non sit ꝓtingens. bene tñ hoc modo. scilz realiter. sicut ista ē cōtingens. homo existit animal ¶Ad 2am dico: q sufficit ad hoc q sciētia sit realis: q habeat obiectū ab anima nō fabricatū. qđ natum est eē reale. ꝛ illud sufficit. sic aūt certum est de q̄ditatib⁹. ¶Ad 3am dico q habitudo pducibilitatis ly sit realis. tamen qz est fundamētalis. nō oportet q sibi detur terminus realis. sed sufficit q̄ditas ¶Ad 4am dico q q̄ditates dicuñ realiter pducibiles. nō q eorū pducibilitas sit realis. sicut nec ei⁹ q̄ditas cuius est passio. sed qz ea pducibilitas ē ad realitatē. sicut anteq̄ esset loc⁹. angel⁹ erat mobilis localiter. ¶Sed hic sunt aliqua dubia ¶Primū. quia ens ꝛ res ꝓuertunt. ꝛ iste q̄ditates sunt entia. ergo sunt res. ¶Dico q accipiendo ens i sua generalitate vt ē indifferēs. ꝛ vt est cōmune ad ens in actu ꝛ ens in potētia. isto modo non cōuertitur res cum ente. sed precise res cōuertiꝫ cum ente in actu. ꝛ cuz ente i actuali existētia. Unde ex hoc colligiꝫ. q existētia ꝛ realitas adequāt. ¶2m dubium. vtrū iste q̄ditates in tali esse sint entia rōnis. Dico q nō. Nam ens dicit vniuoce de ente i actu ꝛ ō ente i potētia cui⁹ sunt iste q̄ditates. Si ergo ens qđ p̄dicaꝫ de istis eēt ens rōnis. ens qđ p̄dicatur de ente reali eēt ens rōnis. ¶Dico igitur q q̄ditates nō sunt entia rōnis. nec etiaz realia. ita q diuisio illa nō est p imediata scz ens rationis ꝛ ens reale. ¶Ex dictis seq̄tur vnū corrolariū. qz eni quidditas abstrahit a realitate siē ab existētia. sicut pñt mlte quidditates ab vna existētia existere. ita multe q̄ditates possūt eē res vel reales vnica realitate. ¶Quantum ad 4m videndū est breuiter. vtrū iste quidditates habeant veraz singularitatē. ¶Potest dici: q nō oportet ibi in potentia obiectiua ponere talem singularitatē. quia vltimate singulare ē determinatū etiā vltima determinatiōe. ¶Si dicas q hec albedo fuit pducibilis. ¶Dico q hecceitas quidditati accidit. vnde non oportet q ponatur in potentia obiectiua. sed solum quidditas abstracta ab omnib⁹ que p accidens insūt.

¶Ad argumētū ptz. Questio. III.

Utrum iste quidditates habeāt esse in mēte diuina. q sic. Joh. j. qđ factum ē in ipo vita erat. ¶Sed cōtra. multe q̄ditates sūt quasi tenebre. sed deus lux est. ꝛ tenebre in eo non sunt vlle. ¶Hic sunt q̄ttuor videnda. ¶Primū vtz iste quidditates in eē q̄ditatiuo sint in mente diuina. ¶2m. vtrū in tali esse sint create a deo. ¶3m. vtrum in tali esse sint aliquo modo pducte. ¶4m. vtz in tali esse sint a deo distincte. ¶Quantum ad primū pono q̄ttuor cōclusiones. ¶Prima est. q quidditates ꝼm esse eēntie non habēt esse in mente diuīa. Hoc pbatur. quicquid cōpetit quidditatib⁹ ꝼm eē eēntie vt sic. cōuenit eis i ꝑmo modo vel i scōo dicēdi p se. sed eē in mēte diuina nō ꝓuenit eis sic. sed quasi per accidēs. ergo ꝛc. ¶Cōfirmaꝫ. quia quodcūq esse habent quidditates vt sic. eis ꝓuenit in primo modo. qz eis nō cōuenit ni si esse quidditatiuū. sed in mēte diuina non est quidditatiuū. ergo ꝛc. ¶2a conclusio est. q iste quidditates in tali esse non habēt eē vt sic i anima nostra. Nam quidditatib⁹ accidit intelligi ab anima nostra. sed nō sūt i anima nostra nisi p hoc quod intelligiꝫ ab ea. ergo vt sic non sūt in ea. ¶3a cōclusio est. q q̄ditates ꝼm eē essentie non sūt in rerū natura. qz nihil cōtingens in est eis vt sunt in tali esse. sed q sint in rerū natura. hoc accidit eis. ꝛ est eis cōtingens. ergo ꝛc. ¶4a cōclusio est. q etiam non habēt esse in prima materia quia materia prima habet esse per creationē. q̄ non haberēt esse in ea nisi per creationem. sed q̄cquid cōuenit eis per creationē cōuenit eis cōtingenter. ergo ꝓtingēter habēt esse in materia prima. ¶Sed cōtra has cōclusiones q̄drupliciter instatur. Cōtra primam sic. Nam ꝼm Dyoni. quidditates et oñia sunt in deo eminēter. ¶Dico q verum est. sed nō seq̄tur q ibi sint ꝼm eē quidditatiuū ꝛ formale. qz si sic denominar ēt deū. ꝛ sic deus esset asinus. ¶Cōtra 2am. vbicūq habent esse cōplexiones ibi habent esse termini. sed in anima nostra habent esse cōplexiones. ergo ꝛc. ¶Dico q argumentū ꝓcludit verū. q ibi sunt obiectiue. sicut albedo est in oculo videte. Sed illud nō est ad ppositum. Non sequiꝫ enim. habent in anima esse obiectiua. ergo in anima sunt ꝼm eē eēntie ¶Cōtra 3am. quia homo q̄ est in rerū natura est verum animal. et tamē ista ꝓpositio verificaꝫ homo est aial ꝼm esse essentie. ¶Dico q nō nego quin q̄ditates sint i rerū natura. sed ꝼm eē essentie p̄cisum ꝛ vltimate acceptū. non habēt q sint in rerū natura. sed eis accidit. Unde ad rōnem dico. q ista est vera. homo qui est i rez natura est animal. sed tamē nō vt est in rez na-

tura .imo cõpetit esse animal vt abstrahit a re.
¶ Cõtra 4am. qz quod ō materia ꝑma educitur aliquo modo est in matria ꝑma. sed quidditates educũt ō materia ꝑma. ¶ Dico q simplicit verum est. q sunt in materia ꝑma. sed hoc ꝙuenit eis ꝑ accidẽs. nõ ꝓpter depurationẽ suam vltimatam. sicut homo vt ẽ sanus. vt eger. sed tñ homo q̃dditatiue acceptus nõ ẽ vt sit sanꝰ nec eger. Hic dico in ꝓposito. ¶ Ad tuz ad 2m videndum est. vtrũ ille q̃dditates i tali esse sint a deo create. ¶ Hic est intelligẽdũ: q deus ad creaturam cõparatur in rõne quadruplicis cause. ꝓmo vt efficiẽs. scõo vt finis. tertio vt causa exemplaris. si tamẽ distinguit ab efficiente. q̃rto in genere cause materialis. non ex qua. sed circa quã. sicut theologia habet deum ꝑ materia vel ꝑ subiecto ¶ Dico de ꝑma causa scz de causa efficiẽte. patet q̃d dicendũ est. Quz quicq̃d cõuenit q̃dditati a deo vt a causa efficiẽte. ꝙuenit sibi cõtingenter. eo q ipe deus ꝑ voluntatem causat. que cõtingẽter se habet ad creatuz Nihil autẽ tale põt istis q̃dditatibꝰ in tali esse cõuenire. ¶ Sed de 2a scz de causa finali est maius dubiũ. videt tamẽ q ad hoc posset dici q sic scz q ab eterno deꝰ fuit causa finalis creature vel istaz q̃dditatum. non tamẽ q sit eternitas in effectu. nisi itelligẽdo negatiue. sed soluz in causa intelligẽdo positiue. Hoc autem ꝓbo sic. nam essentialis ordo cõsequitur q̃dditates ꝓm se z in potẽtia. ordo autẽ essentialis int q̃ ditates est talis. q vna ad aliã ordinat. z vna est ꝓpter aliam. z oñes ꝓpter primaz. ergo in potentia oñia erunt in ordine ad primã. ꝑ ista est causalitas cause finalis. q scilz essentialiter hoc sit ordinatũ ad illud. z ꝓpter q̃d. Cum ergo omnes q̃dites ad deum ordinant et in potentia. seq̃tur q deus est causa finalis eorũ. Et ꝓpter hoc põt euadi. sicut alꝫ declarabit vna maxima diffi. de causalitate cause finalis. cum arguit sic. Quod nõ ẽ. nõ causat. causa finalis nõ est. ergo z̃c. Minoz ꝓpositio est vera de illa causa que existẽtiã req̃rit ad hoc q illa causet effectum. ¶ Cõfirmo ratiõem ad ꝓpositum quicq̃d est demõstrabile de quidditatibꝰ. ineſt eis vt sunt in potẽtia in esse q̃dditatiuo. sed ordo iste scz q hoc sit ꝓpter illud quod ẽ causare finaliter. ẽ demõstrabile de quidditatibꝰ. ergo z̃c. ¶ Ad 3a scz ō causa exemplari. non ẽ magnum dubiũ. deus eni est exemplar ipsarũ q̃ditatum. z in deo sunt exẽplaria talia. ꝑ tamen non est imaginandũ. q ido tales q̃dditates habeant esse tale. quia a deo sũt exẽplificate ¶ De 4a etiam non debet negari. nullum eni dubiũ est. q multarũ scientiarũ deus est subiectũ. z ꝑ ꝙsequens materia circa quã. ¶ Sed hic sũt dubia. ¶ Primũ est quid demerult causa efficiẽs cum oñes alie cause aliq̃d faciãt ad istas q̃ditates. z ista nihil põt. ¶ Dico q causalitas effectiua existentiã cõcernit. quidditatibꝰ aũt accidit existẽtia. z ideo vt abstrahũt causa efficiẽs in eis locum non habet. Alie autẽ cause nõ cõcernunt existẽtiã. ergo z̃c. ¶ 2m dubium ẽ. quia ꝑm ꝓdictꝫ sequit q deus habebit aliquã caritatẽ necessariã ad extra esse ¶ Dico q deus nullam caritatẽ ꝙtingenter habet ad extra nisi effectiuã. Nam ista sola põt esse in existẽtia que vniuersaliter est cõtingẽs in omnibꝰ aliis a deo. Alie autez sunt oñes necessarie ¶ 3m dubium est. quia volũtas diuina aliquid necessario causabit. ¶ Dico q sola causalitas effectiua debet volũtati. z illa est ꝙtingens. Causalitas autẽ finis debetur eẽntie vel deo sub rõne essentie. ¶ 4m dubiũ est. vtrũ iste causalitates sint respectꝰ reales. ¶ Dico q causalitates actiue sũt reales. sed non sũt actuales. sed fundamẽtales Passiue autẽ que sũt in quidditatibꝰ non sunt ꝓprie reales. sed ex natura rei sunt fundamẽtales z non actuales. ¶ Ad tum ad 3m videndũ est. vtrũ iste quidditates in esse q̃dditatiuo ꝓducãt a deo. Et q̃tum ad hoc videtur mihi cẽ dicendũ q non. Et hoc ostẽdo ꝑ quattuoz rationes. ¶ Primo sic. Omne quidditatiuũ ꝓprius est non q̃dditatiuo. patet. qz qđ cõuenit alicui ꝑ ꝑmo modo dicendi ꝑ se ꝓprius sibi ꝙuenit q̃ illud qđ sibi cõuenit in scõo vel per accidens. Cum ergo illud qđ cõuenit in ꝑmo modo sit quidditatiuũ. qđ cõuenit in scõo vel qualitercunq̃ aliter non ẽ q̃dditatiuũ. omne quidditatiuũ erit ꝓprius nõ quidditatiuo. sed esse eẽntie cõuenit vnicuiq̃ q̃dditati q̃dditatiue. qz in ꝑmo modo. esse autẽ ꝓductum non cõuenit alicui q̃dditati q̃dditatiue. qz nõ in ꝑmo modo. igitur ꝑus cõuenit esse essentie quidditati q̃ si bi cõueniat esse sub quocũq̃ respectu. z ꝑ ꝙns q̃ esse ꝓductum ab aliquo. ¶ 2o. omne absolutum ꝑus est q̃ respectiuũ. sed ꝑm Augi. omne qđ est ad aliud ꝓprius ẽ ad se. sed omne ꝓductum est ad aliud. ergo aliquid ad se erit ꝓz. Istud autẽ non potest eẽ nisi esse eẽntie. ergo quidditati in illo ꝓriori nihil cõuenit esse ꝓductũ. ꝙ omne abstractũ ꝓprius ẽ ꝙcreto. sed quidditas dicit absolutũ. esse autẽ ꝓductum dicit concretum. ergo ꝓrior est quidditas q̃ esse ꝓductum. ¶ 4o. omnis pars ꝓrior est toto suo. pars enim necessario ꝓintelligitur toto. sed quidditas est pars huius totiꝰ. qđ dico quidditas ꝓducta. ergo ẽ ꝓrius quidditas q̃ quidditas ꝓducta. ¶ Dico ergo. q quidditas in tali esse vltimate abstracto z ꝑcise. non ẽ nisi quidditas. nec sibi ꝙuenit ꝓductio nec esse ad aliud ꝑm istam ꝑti

fionem. ¶ Sed contra. qđ est in aliquo modo ⁊ non est ab alio. sed quidditas ꝑ te habet aliqđ esse ⁊ nō ab alio. ergo necessario habet a se. qđ est falsū. Dico ꝙ si ꝑ illo signo ꝑ quo nata est ab alio habere esse haberet eē. ⁊ nō ab alio. tūc haberet esse a se. ꝑ primo autez signo nihil sibi cōuenit. nisi ꝙ sit quidditas tamē. ꝑ alio autē cōuenit sibi. ꝙ ab alio existat. ¶ Circa 4m principale videndū est. vtrum iste quidditates i potētia obiectiua distinguūtur a deo. Et ꝯtū ad hoc introducūtur quattuor conclusiones. ¶ Prima est. ꝙ deus ⁊ creatura in tali potētia obiectiua distinguūtur formaliter. Et hoc ꝑbo ꝓdruplicit. ¶ Primo sic. quādocūq; aliqđ diuisum diuidit formaliter ꝑ duo diuidentia opposita. ꝙcquid cadit sub altero diuidentiuz: differt formaliter ab oñi eo quod cadit sb alio sed ens diuidit per substantiā ⁊ accidēs. deus autem cadit sub sba. alique aūt ꝙditates sub accidentib⁹. ergo ⁊c. ¶ 2°. quecūq; habēt oino eandē diffinitionē. a quocūq; distinguit vnuz formaliter ⁊ reliquū. sed quidditas in potētia obiectiua ⁊ in actuali existētia habet eādē diffinitionē. quidditas aūt in actuali existētia distinguit formalit a deo. ergo ⁊c ¶ 3°. quecunq; habent passiones de eis demōstrabiles formaliter repugnantes et oppositas. necessario illa formaliter distinguūt. sed creatura habet creabilitatem de ea demonstrabilez. quādo tamē repugnat deo. ergo de⁹ et creatura necessario formalit distinguūtur. ¶ 4° simplicit simplex necessario a nō simpliciter simplici formaliter distinguitur. sed deus est simpliciter simplex. creature autē multe non sūt simpliciter simplices sed resolubiles in plures cōceptus. ergo a deo formaliter distinguūtur. ¶ 2ª cōclusio ē. ꝙ non distinguūtur realiter a deo. Hanc ꝓbo dupliciter. ¶ Primo. vbicūq; non ē res et res. nō pōt eē realis distinctio. sed creature in potētia obiectiua non sunt res. vt ꝑus ostēsum ē. ergo nec distinguūtur realiter a deo. ¶ 2°. i essentialiter ordinat] ⁊ realiter distinctis. ꝓiori nō repugnat eē sine posteriori. sed deo repugnat esse sine creatura i tali potentia. quia deus necessario est creatiu⁹. ergo necessario est aliquid creabile. illud dico quidditatē. ¶ 3ª cōclusio: ꝙ quidditates non distinguūtur a deo distinctione fabricata ab aia nostra. ¶ Hanc autē ꝓbo ꝓdruplicicer. Nec etiā ab intelligentia diuina. Hāc ꝓbo. quecūq; sic se habēt ꝙ circūscripto omni ope intellectus. extrema cōtradictiōis ꝺ eis verificant. illa distinguūt circūscripto oñi operę itellect⁹. huiusmodi sūt deus ⁊ creatura in tali potētia. qz deus est creatiuus. creatura nō. creatura est factibilis. deus nō. ⁊ sic ꝺ multis alīs. igit deus distinguit a creatura ꝓter opationez intellect⁹. ¶ 4° sic. nihil qđ est i deo ex natura rei est natum aliquid habere formaliter. quo habito depēdeat. sed creature circūscripto opere itellectus sunt apte nate habere existentiā. qua habita. necessario depēdent. ergo circūscripto opere itellect⁹ deus nō ē creatura. ¶ 3°. quicqđ est i deo ē purus actus. ꝑ ista sūt in potētia circūscripto omni ope intellect⁹: ergo distinguūtur. ¶ 4°. quia quicqđ est i deo habet esse simplicit ⁊ non diminutuz. ꝑ ista habent esse ꝑm quid ⁊ imꝑfectum. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmat. qz sez non distinguūt ꝑ intellectum nostrum. qz ab eterno ꝙueniūt eis extrema cōtra dictionis. ergo ⁊c. ¶ 2°. qz nō ab intellectu diuino. qz deus est infinitus ⁊ necesse eē. que ex natura repugnāt ꝙditatibus essentialiter. ¶ 4ª cōclusio est. ꝙ deus ⁊ creatura in tali potentia eēntialiter distinguūtur Et hoc ꝓbo dupliciť ¶ Primo. qz act⁹ ⁊ potētia non diuersificāt essentiā Cum ergo creatura in actu existēs essentialit distinguit a deo. i potētia etiā distinguit cū eadē sit oino eēntia ꝙditatis i potētia obiectiua ⁊ in actu. ¶ 2°. quia quecūq; distinguunt ꝑ se ⁊ essentialiter circūscripto ope intellect⁹ et quocunq; posteriori ꝑ accidens. adhuc sūt eēntialiter distincta. cū talis distinctio fiat ꝑ priora. ⁊ ideo remanētib⁹ ꝓpib⁹. circūscripto quocunq; posteriori remanet distinctio. sed creatura existēs distinguit a deo eēntialiter. ergo circūscꝛpta existētia que ineſt creature ꝑ accidēs. adhuc remanet talis distinctio. ⁊ sic i potentia obiectiua sine tali exñtia distinguitur essentialiter. ¶ Sed contra istas cōclusiones instatur. ¶ Primo ꝙtra primā sic. manentib⁹ eisdem ꝑncipijs distinctiuis manet eadē distinctio. cū sit respectus itrinsec⁹ aduenies. sed idē formalis homis ⁊ asini tunc manet eadem in potentia ⁊ in actu. cum sint talia a deo in actu realiter. sic formalit ita erit in potētia. ¶ 2° ꝙtra scdaz. Creatura ante suā creationē fuit realiter creabilis nō aūt diuina realitate. cum ei repugnat. creabilitas. ergo realitate ꝓpria. ¶ 3° ꝙtra tertiā sic Omnis distinctio que nō est ab anima fabricata. ꝙcedit eē ex natura rei. sed vbi nulla est realitas. quomodo pōt eē distinctio ex natura rei ¶ 4° cōtra ūrtam. nam si eēntialit distinguantur creabilia a deo. tūc habent veras eēntias ⁊ sic tota essentia istius mundi ꝓfuit ante creationem. ¶ Ad ꝑmum dico ꝙ rationes formales hominis ⁊ asini i actuali existentia non distinguūtur realit. accipiēdo eas i vltimata ꝑcisione. tūc enī bñ ꝙcluderet argumētū. ꝙ distinguūt realiter i potētia obiectiua. Distinguūt ḡ realiter ꝑ istas realitates que aduenīūt eis i

actu. ¶ Ad 2m dico: q sicut creatura in potētia obiectiua est creabilis existēter ꝛ actualiter. nō q sua creabilitas existat aut sit in actu: vl ipsa met. ꝑ quia est nata deduci ad actū p creatiōez ita dicit realiter creabilis. qz ē nata deduci ad realitatem. nō q sit realis. nisi ꝑm aptitudinē. ¶ Ad 3m dico. q impꝛopꝛie dicit hec ex natura rei. nisi realitas accipiat potētialiter. Si tamē vocetur ex natura rei omne ab anima nō fabꝛi catum. Tunc potest cōcedi ista distinctio q sit ex natura rei. De nominib⁹ tamē nō est curandū. ¶ Ad 4m dico: q verum cōcludit. non quidem realiter. sed in esse q̄dditatiuo. nec i isto eē ꝑus est aliq̄d ꝑm durationē. sed tm̄ ꝑm naturā Eodez modo eo q quidditas mundi p̄scindit a sua existētia ꝛ creatiōe. ꝛ illud nō ꝓpꝛie ē fuisse vel esse. ¶ Sz adhuc remanēt aliqua dubia ¶ Pꝛimū est. q plura non sunt ponēda sine ne cessitate. ꝛ tamē oīa p̄missa vident posse saluari sine talibus distinctionib⁹ p̄missis. p solā denominationē extrinsecam. Sicut deus dicitur creatoꝛ ex tēpoꝛe absq̄ hoc q aliqua ratio fozmalis realiter insit ei ex tēpoꝛe. sed per solā denominationē extrinsecaz ab actu intelligēdi nouo. ita i ꝓposito fiunt de nouo mutabilia extrinseca a diuia potētia actiua extrinseca Istō tamē non videt sufficere. quia lz deus denominatiue extrinseca nouiter dicat creatoꝛ. qz hoc ei non repugnat. tamē essentia creabilis bñ repugnat ei. Et ideo nullo modo pōt sibi cōpetere. vt sic denominet. ¶ P. lz obiectū dicatur sic cognituz. quia ei nō repugnat. nō tamē cognoscēs. quia cognitio ei repugnat. similiter eē creabile deo. ¶ Et si dicatur q ista denomiatio extrinseca est in creatura a potētia actiua dei. cū creatura nihil oīno sit. illō nihil omnino valet quia in alijs denominationib⁹ quibus insunt cōtradictiōnis extrema. si ita sit. tunc habetur distinctio quidditatū. si nihil intelligatur alterum extremū est mere pꝛiuatiuū. illud scilz qō dicitur cognitum. ꝛ tunc videret sufficere solutio. sed hoc non intelligo. ¶ 2m dubium ē. quomodo potētia obiectiua ineſt quidditatib⁹. videtur enī q a voluntate diuina. qz quod ineſt cōtingenter creature vl quidditati. ineſt sibi a volūtate diuina. huiusmodi ē potentia obiectiua Sinoꝛ ꝓbatur. quia angelus pōt non esse in potentia obiectiua. ¶ Posito enī q crearetur. non amplius est in potētia obiectiua. ergo pꝛius erat cōtingenter. ¶ Ad hoc dicendū est. q si potētia vt distinguit cōtra actum esset aliquid positiuū. nescirem euadere quin illud esset contingens. Sed imaginandū est: q potētia obiectiua dicit duo. ¶ Pꝛimū quod dicit. est aptitudo ad causari. ꝛ ista manet in quidditate etiaz dum actu est. quia est eiꝰ ꝓpꝛia passio de eo demonstrabilis. ¶ 2m quod dicit ista potentia. est carentia actualis exītie. ꝛ ista ineſt cōtingēter sicut ꝑuatiōes. ꝛ illa non est ab aliquo causaliē sicut nec negatio ¶ Ad argumentū patet.

Questio IIII.

Utrum modi intrinseci sint in potentia obiectiua. q sic. Omnia sunt possibilia apud deum. sed hoc signū omne distribuit etiam ꝑ modis. ergo ꝛc. ¶ Cōtra. res que existunt aliter habent esse q̄ in potētia obiecti ua. ergo alium modum essendi. ¶ Hic sunt duo ꝑncipaliter facienda. ¶ Pꝛimo dicenduz est de modis intrinsecis. ¶ 2o de questo. vtruz ad pꝛimū sūt octo potentia obiectiua. ¶ Qtuz ad pꝛimū est. quid ē modus intrinsecus. ¶ 2m quot sunt maneries modus intrinsecus. ¶ 3m. si isti modi ab inuicē distinguuntur ¶ 4m. quis est oꝛdo eoꝝ. ¶ 5m. si sint in deo. ¶ 6m. si sint i creatura. ¶ 7m. si distinguūtur a fozmalitatib⁹ quoꝝ sunt modi. ¶ 8m. que sit necessitas ponendi istos modos intrinsecos. ¶ Pꝛimo ergo videndū est. quid sit modus intrinsecus. Et q̄tuz ad hoc dico sicut dictum fuit superius. q scilz ille ē modus intrinsecus qui aduenies alicui. nō variat rationez eius fozmalem ¶ Istud autē expono sic. q scilz modus intrinsecus est ille qui de se nullam rationem fozmalez dicit. Nam ex opposito distinguūtur q̄dditas ꝛ modus quidditatis. Unuz igitur illoꝝ ꝑm vltimatam p̄cisionem suam non includitur in alio. ꝛ sic quidditas nō includit moduz ꝑm vltimatam p̄cisionem suam nec modus quidditatē. Et si quis diligenter videat doctrinā docto. nostri. inueniet q omnia reduc soluit in istos terminos incōplexos scilz in rationem fozmalē ꝛ modū intrinsecuz eius. ¶ Dico autez hoc scilz q modus non includatur in quidditate cuiꝰ est modus. Naz nullum posterius est ō quidditate pꝛioꝛis. quia que sunt de quidditate sūt pꝛioꝛa. sed modus est posterioꝛ quidditate. ¶ 2o ostēdo: q nec ecōuerso scilz q quidditas non includitur in modo quidditati ue. qz si sic. quecūq̄ distinguerētur ꝑm modos distinguerent quidditatiue. hoc est falsū. naz multa ꝑm modos intrinsecos differunt. que tamen eandem q̄dditatem habent. sicut albedo i tensa ꝛ remissa. homo in actu ꝛ in potētia ¶ Sz cōtra ista instat q̄drupliciter. ¶ Pꝛimo sic. q̄cūq̄ de aliq̄ ꝓuenīēter q̄ritur. quid est. illud dicit aliquā rōnem fozmalez. sed de modo ꝛ de q̄ cunq̄ alio cōueniēter queri pōt quid est. ergo ꝛc. ¶ 2a. quecūq̄ habēt p̄dicata pꝛimi modi illa habent quidditates. pꝛimus modus est q̄dditatiuꝰ. sed modi itrinseci sunt huiusmodi

Ctitas enī virtutis diuiditur ꝑ finitum ⁊ infinitū. ergo ꝯtitas est quid supius ad illa. ⁊ per ꝓñs in primo modo dicetur de eis. ¶ 3° quecūq; sunt diffinibilia. illa habēt q̄dditatem. quia diffinitio explicat q̄dditatem. sed modi intrinseci sūt diffinibiles. ergo ⁊c. ¶ Minor ptz. quia infinitū ꝑm Anſ. ē quo maius cogitari nō ꝑt. infinitū autē dicit modum intrinsecū. ¶ 4°. oē illud de quo demōstrat ꝑpter q̄d. illud habet quid per quod fit demōstratio. sed ō modis intrinsecis multa demōstrant. ergo ⁊c. ¶ Minor patet ex hoc. q; scōs modus p̄supponit primū. ergo ⁊c. ¶ Ad primū ē dicendū. q; illud ē intelligendū de cōceptu non q̄dditatiuo istoꝝ modorū intrinsecoꝝ. sicut dictū fuit sepe de singularitate vel de ꝑprietate indiuiduali. Dictū ē enī q; ꝑprietates indiuiduales sūt p̄mo diuerse. ideo non possunt habere aliquē vnū cōmunem cōcepruz q̄dditatiuū. sed tamē non est inconueniens. q; primo diuersis alique passiones vel aliqua cōia p̄dicata dicantur ō eis in scō modo. vel scō de intētiones. sicut ō ꝑprietatibꝫ indiuidualibꝫ dicit singularitas. sicut quoddā p̄dicatum scō de intentōis. Unde eodē modo ō alijs modis intrinsecis ē dicendū scz q; ꝑm se significati non habēt aliqd cōmune q̄dditatiuū ꝓme intentiōis ꝑm se. sed ꝑm q; habēt aliquas passiones cōmunes. habēt aliq̄ p̄dicata cōmunia. ⁊ per talia p̄dicata possūt aliquo mō notificari. ⁊ per hoc patēt ea que sūt in oppositum. ¶ Ad primū dico. q; si habeāt ꝯceptū ꝑprium de aliquo modo. ō eo nunq̄ q̄ro. quid est. sed quia de modo habentur alij conceptus cōmunes. qui non sunt eis quidditatiui. licz sint in seipīs quidditatiui ideo de eis q̄rimus. quid ē nō tamē ꝑprie de modis ꝑm se acceptis. ¶ Ad 2m dico. q; non ē in eis primꝰ modus dicēdi ꝑ se q̄tum ad modos in se. ꝑ q̄tum ad ꝯceptꝰ cōmunes quos habēt de eis. ꝓñt haberi cōceptꝰ q̄dditatiui. nō tamē respectu modoꝝ in se. ꝑ respectu p̄dicatoꝝ dictoꝝ de eis. Ista vera ꝓprie dicata dicta de eis. sicut ē q̄dditas virtutis ⁊ talia huiusmodi. dicūt aliquā q̄dditatē. ⁊ ideo i eis ē modus p̄mus dicendi ꝑ se. ꝑ tñ ipi modi sūt p̄mo diuersi. nec est i eis ꝑprie modus p̄mꝰ ¶ Ad 3m dico: q; modi non sunt ꝑprie diffinibiles. sed cōdiffinibiles ⁊ descriptibiles ꝑ p̄dicata. que tamē non sūt q̄dditatiua. ¶ Ad 4m dico q; si videret. de eo nulla demōstratio posset fieri. sed tñ hoc bñ fit ꝑm rōnes cōmunes abstractas ab eis. ¶ Dico ergo: q; modus intrinsecus est ille qui aduenies alicui non variat q̄dditatem. eo q; de se nullam q̄dditatem vl rōnez formalem dicit. Licet enī albedo aduenies superficiei. nō variet rōnem formalem superficiei. tamē qz rōnem formalem dicit albedo. hic ē q; ex eo ⁊ superficie constituit ratio formalis distincta a superficie. superficies enī alba formaliť distinguit a superficie non sic. De modo autē quia modus nō dicit aliquam rōnem formalē. lz ex eo ⁊ q̄d cōstituitur aliquid distinctū ab altera ⁊ per se tamē ex ipō ⁊ q̄dditate non cōstituit aliq̄d formaliter vl q̄dditatiue distinctū a q̄dditate. qz illud quod addit tale cōstitutū supra q̄dditatē non est q̄dditas sed modus quidditatis. Sed tamē hic sunt aliqua dubia. ¶ Primū. quia cū q̄dditas sit obiectū intellectus. ⁊ sic omne ꝑ se cōceptibile habet q̄dditatē. cum ergo iste modus ꝑ se cōceptibilis sit. q̄re negať ab eo quid ditas. ¶ Dico q; omne ꝑ se cōceptibile habet ꝑ se q̄dditatem. sed non ē necesse q; illud quod ē cum alio p̄cise ꝯceptibile. q; de se habeat q̄dditatem. Modo i ꝓposito dico: q; modus itrinsecus a nullo intellectu ē cōceptibilis ꝑ se. nisi cuz rōne formali cuius est modus. lz enī bñ sit itelligibilis. non bene p̄scindēdo a rōne formali q̄dditatis cuiꝰ est. ¶ 2m dubium ē: ex quo non sunt de rōne formali quidditatis. quare dicuntur modi intrinseci. ¶ Dico q; quia intrāt quiditatem aliquam. nec differūt ab illa saltez formaliter. siue q̄dditatiue. Ideo dicunť modi intrinseci ⁊ non extrinseci. ¶ De scō oportet videre: quot sūt modoꝝ maneries. Ad cuiꝰ euidentiam ē sciendum: q; ens diuiditur quattuor modis. Uno modo in duas differētias. quarū vna est positiua. altera ꝓuatiua. sicut cum diuiditur in vnū ⁊ multa. creatum ⁊ increatū. Aliquādo autem diuidiť in differētia quaꝝ vtraq; est positiua. vt quādo diuiditur ꝑ absolutū ⁊ respectiuū. ¶ Aliquādo autē diuidiť ꝑ differētias. quarum vna est q̄dditatiua. altera non q̄dditatiua. sicut quādo diuidiť in ſbam ⁊ accidens. Accidēs enī est cōmune nouē p̄dicamētis. ⁊ tamē est posterius omnib⁹. quia dicit habitudinē ꝑm quam nata sūt inherere subiecto talis aūt habitudo ē passio ꝯsequēs accidētia ¶ Aliquādo diuidiť i differētias quaꝝ neutra est quidditatiua. sicut finitū ⁊ infinituz. ista nō variant rōnem formalem. Sicut enim albedo intensa ⁊ remissa eandem rationem formalem habet. ita ens finitum ⁊ infinitū. ¶ Ista vltima diuisio est per modos intrinsecos Cōuenit enī ens diuidi per modos intrinsecos q̄druplicit. ¶ Primo in finitum. ⁊ in infinitū. ¶ 2° in contingens ⁊ necessarium ¶ 3° in ens in actu et in potentia. ¶ 4° in ens reale ⁊ rōnis. Iste enim diuisiones cōmuniter solebāt dari. ¶ Probo autē q; oēs sint per modos intrinsecos. ¶ Primo de prima scz de finito ⁊ infinito. nam albedo intensa ⁊ remissa eandez q̄dditatem habet. ergo

ꝛ ens finitum ꝛ infinituꝫ. ¶ Confirmatur: quia quecũ ꝙ habent eandem diffinitionẽ ſunt ideꝫ formaliter. ſed aer ſi eẽt infinitus. tandem diffinitionẽ haberet quam nũc habet. ergo ꝛc̃. ¶ 2° de ſcḋa patet. nam cõtingens ꝛ neceſſariũ non variant rõnem formalẽ. Sapientia enĩ eiuſdẽ ratiõis eſt in deo ꝛ in creatura. ꝛ tamẽ in deo ẽ neceſſaria. in creatura eſt ꝓtingens. ergo neceſſitas ꝛ ꝓtingentia ſunt modi ¶ p̃. ffm pho. rotunditas ſolis ꝛ vnius rote materialis ſũt eiuſdem rõnis. ꝛ tamẽ ffm eos rotũditas ſolis ẽne ceſſaria. rotunditas iſtius rote eſt ꝓtingẽs. ergo ꝛc̃. ¶ 3° de tertia patet. ¶ Primo. qꝛ actus et potẽtia ffm ꝙ cõmuniter dicit̃. nõ variãt eſſentiam. ergo ꝛc̃. ¶ 2°. quia eadẽ ẽ diffinitio homĩnis in actu: ꝛ homĩs in potẽtia. ꝛ actus ꝛ potẽtia ſunt modi q̃dditatis. ¶ 4° de q̃rta ptz: ꝙ eadem eſt diffinitio homĩs in re extra. ꝛ i anima. Unde ſicut homo in re extra. eſt aial rationale ita in aia. ¶ Intelligendũ tamẽ quãdo diuidit̃ ens per ens reale ꝛ ratiõis. non debet intelligi ſic ens rõnis ſic̃ ſunt facta a rõne. vt reſpectus rõnis ꝛ talia. quia talib⁹ ꝛ enti reali nihil eſt cõmune vniuocũ. ſed debet accipi ens rõnis pro q̃ddĩtate in eſſe cognito. ¶ Sed hic ſũt difficul. ¶ Prima eſt: quare iter modos iſtos non eſt facta mẽtio de exiſtẽtia. Dico ꝙ exiſtẽtia poteſt reduci ad actualitatẽ. Nõ enĩ videtur bene ꝙ exiſtẽtia et actualitas diſtinguant̃. ¶ 2ª diffi. ẽ ḋ eternitate que dicit modũ intrinſecũ in deo. ꝛ tamẽ non eſt facta mentio. Dico ꝙ duratio q̃ dicitur eternitas reducitur ad infinitatẽ. ſicut duratio ꝙreature reducitur ad finitatẽ. imo vidĕtur ideꝫ. ¶ 3ª difficul. eſt de ꝓpꝛietate indiuiduali. que non ẽ hic nominata. ¶ Dico ꝙ inter iſtos modos non ſunt nomĩati hic niſi illi p q̃s diuiditur ens. Licet igit̃ ꝓpꝛietas indiuidualis ſit modus intrinſecus. non tamẽ per eaꝫ diuiditur ens. ¶ 4ª diffi. eſt de intenſo ꝛ remiſſo. de q̃bus ꝙſtat. ꝙ ſunt modi. quare non ſunt ꝰnomĩati. ¶ Dico ꝙ talia poſſunt reduci ad finitatem. Non enĩ videtur variare niſi gradum. ¶ De 3° oportet videre de diſtinctiõe iſtoꝝ modoꝝ ab inuicem. Et q̃tum ad hoc dico: ꝙ i iſtis modis quadruplex diſtinctio iuenit̃. Una eſt qua modus diſtinguit̃ a quidditate cuius eſt. ¶ 2ª. ꝙ vnus diſtat vt diſpaꝝ ab alio. ¶ 3ª. quãdo vnus alteri oꝑponitur. ¶ 4ª. quãdo non ſũt eiuſdem rõnis inter ſe. Exemplũ primi de infinitate ꝛ diuina eẽntia. ꝛ iſtaꝫ vocat doc. minorem diſtinctionẽ formalẽ. quia non ſũt due rationes formales. aliter enĩ impoſſibile eſſet ſaluare eandem rõnem albedinis in quolibet gradu. Exemplum ſcḋi. realitas ꝛ exiſtẽtia. infinitas ꝛ neceſſitas. ¶ Probo autẽ ꝙ iſti modi quidem videntur diſpati. dicunt̃ ex natura Et hoc poteſt patere per quattuoꝝ cõcluſiones. ¶ Prima eſt: ꝙ infinitas diſtinguit̃ a neceſſitate. quia relatio ẽ neceſſaria in deo. ꝛ tamẽ non eſt infinita ¶ 2ª. quia realitas ꝛ neceſſitas diſtinguunt̃. qꝛ in deo realitas multiplicatur ꝛ non neceſſitas nec exiſtẽtia. Et ſic de multis alijs. ¶ 3ª. ꝙ infinitas in creatis differt ab exiſtẽtia ꝛ cõtingentia. ꝛ ſic̃ ḋ multis alijs. qꝛ eſt in potẽtia obiectiua. ꝛ non alij. ¶ 4ª cõcluſio. ꝙ exiſtentia ꝛ realitas i creaturis differũt. Et hoc ꝓbatur. quia in deo realitas triplicat̃ nõ exiſtẽtia. ergo multo magis in creatura. lz non ſit ita manifeſtum ſicut ẽ i deo. Exemplũ primi. finitũ ꝛ infinituꝫ. cõtingens ꝛ neceſſariũ Et ſic de alijs oppoſitis Exemplũ ſcḋi. ſicut hecceitas ſortis ꝛ hecceitas platonis. que quodãmodo vident̃ eſſe eiuſdẽ. ¶ De 4° oportet videre ſcz de ordine iſtoꝝ modoꝝ. Et q̃tum ad hoc ſciendũ. ꝙ q̃dam modi ſunt q̃ inſunt creature per ſe. q̃daz per accidẽs tamẽ ſunt deo cõmunes ꝛ creature. Exemplũ primi eſt finitas. ꝛ iſti modi ſunt i primo ſigno quia qui inſunt p ſe. prius inſunt q̃ qui p accidens. ꝙ autẽ finitas inſit creature per ſe. patet quia demõſtrabile eſt de creatura. nam p rationem homĩs põt demõſtrari de eo. ꝙ eſt melior aſino ꝛ per ꝙñs inequalis. ſed inequalitas ꝛtute ꝓſuponit q̃titatem ꝛtutis tanq̃ fundamentũ. Igitur q̃titas ꝛtutis de homĩe demonſtrabilis eſt. ꝛ ſic ineſt per ſe. ꝛ per ꝙſequẽs talis modus vt patebit ineſt in potẽtia obiectiua. ¶ Exemplũ ſcḋi eſt exiſtẽtia ꝛ realitas. ꝛ iſti ſequũtur primos. qꝛ iſti inſunt p accidẽs. Nunq̃ enĩ per rõnem homĩs vel alĩni poſſet demõſtrari ꝙ eſſent exñtes vel reales. ꝛ ſic ſũt i ſcḋo ſigno. qꝛ primos ſequũtur. ꝛ ꝓpter cõmunitatem vbicunq̃ ſunt alij modi. iſti ſunt. ꝛ nõ ecõuerſo. Exemplũ tertij ẽ cõtingẽtia que ineſt p accidẽs. ſed qꝛ ꝑticulariꝫ eſt exiſtentia ꝛ realitate. que ḋem inueniũtur in deo ꝛ in creatura ſolum autẽ ꝙtingentia in deo non repitur. ideo ſũt in tertio ſigno. Exemplũ q̃rti ẽ hecceitas. ponẽdo ꝙ eſt enĩ p accñs. ꝛ ſeq̃tur ꝙtingentiã. ponẽdo ꝙ nõ ſit in potẽtia obiectiua tũc ẽ dubiũ. Potẽſt ergo dici. ꝙ hecceitas ẽ i q̃rto ſigno. qꝛ ꝑticulariꝫ eſt. ¶ Sed adhuc poſſet poni alius ordo inter modos q̃ ſunt i deo. videt̃ enĩ ꝙ exñtia debeat poni priꝫ. qꝛ cõmuniꝫ. ſcḋo neceſſitas. oĩa enĩ que ſũt in deo ſunt neceſſaria. 3° infinitas. qꝛ lz etiam inſit p ſe. nõ tñ eſt ita cõmunis. qꝛ oĩa diuina ſũt neceſſaria. nõ tñ oĩa formaliter infinita ſũt ſicut relatio Si aũt hecceitas ponat̃ in deo tũc poteſt tenere locuꝫ. vel dicere cõiter ad p̃dicta. ¶ Sed ꝙra. ꝓ quocũ q̃ ſigno. neceſſarium ẽ neceſſariũ. ꝛ ꝙtingẽs ẽ cõtingens. ſed

necessitas ꝑcedit infinitatem. ergo cõtingentia infinitatẽ. ¶ Dico ꝙ maior tenet ex vtute sepe assumpte. que non ẽ vera nisi de differẽrijs ꝺd ditatiuis. De isto tamẽ ordine nõ est curandũ ¶ De 5° quid dicendũ est patet. nam in deo est infinitas. necessitas. realitas. heceitas. & isti omnes modi sunt modi intrinseci. quia nõ variãt rõnem formalẽ. De existẽtia etiã & actualitate patet etiam ꝙ sũt modi intrinseci ¶ De 6° patz quid dicenduz est. Nam in creaturis ẽ finitas. existẽtia. & singularitas. & cõtingentia. & multi alij modi. & vniuersaliter omne aduenies rõni quidditatiue. nõ variat eam eẽ talis modus intrinsecus. ¶ De 7° lz satis dictũ sit. tamẽ pono ẽttuor cõclusiones. ¶ Prima ẽ: ꝙ modus intrinsecus infinitatis differt in deo ab omnib⁹ rõnibus formalib⁹. qz multiplicãt rõnes formales in deo. & tamẽ vnica est oĩno infinitas. ¶ ꝑ. diuina inifinitas ẽ cognitio scibilis p naturaz. et tamẽ ratio formalis diuine eẽntie nõ. ergo aliqua distinctio ẽ inter illa. ¶ 2ª cõclusio ẽ. ꝙ modus intrinsec⁹ realitatis differt ab oĩnibus rationib⁹ formalib⁹. que sũt in deo. qz distinctio & ideẽptitas impossibile est ꝙ ꝓueniant eidẽ respectu eiusdẽ & ad idez oĩno. sed quelibet ratio formalis ad aliam cõpata est distincta formaliter & idem realiter. ergo rõne alteri⁹ & alterius rõne rationis formalis distinguit. rõne autem realitatis sũt idez. ergo realitas distinguitur a rõne formali ¶ ꝑ. nulla ratio formalis triplicatur. sed oĩnis ratio formalis que est in patre cõmunicatur filio. realitas nõ ꝓmunicatur. ergo ẽ. ¶ 3ª ꝓclusio ꝙ modus intrinsec⁹ finitatis distinguitur i creaturis a rõnibus formalib⁹ creaturarũ. qz cum finitas sit diuisiua ẽntitatis. & ꝺditas cõtra ẽntitatem in cõmuni distinguit quecũ ẽs sub eis cadẽt erũt distincta. ¶ ꝑ. certi sum⁹ de ꝺditate pluriũ. de quorũ finitate dubij. sicut de relatiõe que est in deo sumus certi de eius ꝺditate ꝙ est ad aliud. tamẽ dubij de eius finitate vel infinitate & ẽntitate. ¶ 4ª ꝓclusio est. ꝙ oĩnes alij modi a ꝺditate distinguũtur i creaturis. sicut existẽtia. cõtingẽtia. heceitas. & sic de alijs. quia ꝺditati oĩnes tales cõueniunt p accidẽs. nec aliqꝺ illorũ est demonstrabile de ꝺditate. nec p se notum. ¶ Sed dubium est de ẽntitate vtutis. videt enim illa ꝺditati in creaturis accidere sicut alij modi Nã accidit cuilibet forme habere magl et minus ſm gradus determiatos. cum tota ẽntitas in quolibet gradu sue ꝺditatis saluet intẽsiue. ¶ Dico ꝙ duplex est finitas. Una ſm gradus individuales. & de illa cõcludit argumentũ: ꝙ accidit sicut heceitas accidit ꝺditati Alia est que ꝓsequitur naturam specificam. & ista ẽ demonstrabilis. ¶ De 8° oportet videẽ que necessitas est ponendi istos modos intrinsecos ¶ Et ẽntũ ad hoc introducũt quattuor necessitates que vident facere ad positionẽ istorũ modorum intrinsecorũ. ¶ Prima ꝙ vna & eadẽ ꝺditas diuersimode ꝓsideratur & vere. oportet ergo alium & alium modũ ponere correspõdentẽ istius cõsiderationis variate. ¶ 2ª necessitas est. ꝙ aliq̃ distinctio in rerũ natura est: vt patuit supra. ꝑter formalem. & ideo oportet aliud & aliud fundamentũ ponere. sed fundamentũ distinctõis formalis est ꝺditas. ergo ad aliud a ꝺditate erit: fundamentũ alterius nihil aliud ẽ a ꝺditate nisi modus. ¶ 3ª necessitas ẽ: quia est inuenire aliqua vt patuit supra que aduenientia nõ variant rõnem formalem. eo modo quo i ꝑmo articulo est expositũ. Cum ergo vt patuit non possint esse ꝺditatiua. necessario erunt modi. cum ꝑter ꝺditatem nihil sit aliud nisi modus ¶ 4ª necessitas est que declarat oĩnes alias ex illa diuisione antiqua. quia ꝙcquid est. aut est res accipiendo rem p quidditate. aut modus rei. cũ ergo cõmunis diuisio non possit saluari nisi ponẽdo modos. ergo &c. ¶ Sed tunc ẽ difficultas. vtrũ isti modi in creaturis sint substãtie aut accidẽs. ¶ Dico ꝙ ad illud genus reducunt in quo sunt ꝺditates. & ideo si sũt substãtie & isti modi. si accidẽtia. etiã modi sicut ꝺditates ipe sunt. ¶ Quoz ad 2ᵐ ꝑncipale oportet videre de quesito. vtruz sit in potentia obiectiua. ¶ Et ẽntum ad primũ moduz de finitate dico. ꝙ nulli debet esse dubium. quia qꝺ p se cõuenit. & est demõstrabile de ea: sibi cõuenit siue in potentia siue in actu. finitas autem est de monstrabilis de ꝺditate. vt patuit in ẽrto articulo. ergo cõuenit sibi i potẽtia ¶ Sed ꝺ alijs est dubium scz de cõtingentia. realitate existẽtia. & actualitate. ¶ De cõtingentia autẽ ꝓbo. ꝙ non est in potentia obiectiua. quia vbicũq̃ est formaliter ꝓtingentia. ibi est inuenire formaliter cõtingens. sed in potentia obiectiua nihil est formaliter cõtingẽs. ergo in potẽtia obiectiua non est cõtingentia. Maioz est manifesta. quia cõtradictionẽ videtur implicare. ꝙ in aliquo sit ꝓtingentia. & tamẽ ꝙ illud nõ sit contingens. Minoz etiam patet. nam in potẽtia obiectiua oĩnia sunt necessaria. Deus enim nõ põt facere ꝺn quidditates ille sint creabiles. Et sicut dico de isto ꝑdicato creabilitas. ita dico ꝺ oĩnibus. nihil enim de quidditatib⁹ dicit nisi in primo modo vel scꝺo vt sunt in potentia obiectiua. Relinquitur ergo ꝙ nulla cõtingẽtia sit in potẽtia obiectiua. ¶ De actualitate ꝑbo scꝺo hoc idem sic. vbicũq̃ est inuenire actualitatem. ibi ẽ inuenire ens actu. Hoc ptz sicut

illa maioꝛ accepta de ꝓtingẽtia. ꝫ in potẽtia obiectiua nõ ẽ inuenire ens in actu. ḡ ꝛc. ¶ De realitate ꝓbo tertio ꝫ idem sic. qꝛ vbi nõ est res. ibi nõ ẽ realitas. ꝫ in potẽtia obiectiua nõ ẽ res ḡ ꝛc. ¶ Ad a. ẽ manifesta sicut alie ꝓiozes. ¶ Vbi noꝛ etiã ptz. qꝛ vbi nõ est exñtia. ibi non ẽ res. ¶ De exñtia etiaz ꝓbo ꝫ idẽ q̃rto sic. vt magis euidẽter. qꝛ vbi nõ ẽ inuenire exñs. ibi nõ est inuenire exñtiam. ꝫ in ista potẽtia obiectiua non ẽ aliquid exñs. ḡ nec aliqua exñtia. ¶ Dicũt tñ aliqui. q ꝺcquid positũ est in actu. siue sit modus. siue sit ꝺdditas. siue res. siue quocũq; aliud ꝓius fuit in potentia. Et ideo exñtia. realitas. ꝓtingẽtia. ꝛ omnia talia ꝓus fuerũt in potẽtia. ¶ Sed ꝓtra istud arguo ꝺdruplicit. ꝛ q̃tuz mihi aparet euidẽter sic. Vbicũq; est iuenire actualẽ exñtiã in aliq̃ anteq̃ ꝓducit. ḡ formaliter existit anteq̃ ꝓducit. ¶ Dicũt aliqui. q optime argueret. si eodem mõ actualis exñtia eẽt in potẽtia obiectiua q̃ est i actu. ꝫ nõ est sic. Est enĩ actualis existẽtia in potẽtia obiectiua potẽtialiter. i actu ꝓo eẽt actualiter. ḡ ꝛc. ¶ Sz istud euidẽter ꝓcedit ꝓpositũ. nã accipio illuz modũ quẽ tu vocas ꝑ actualit. quẽ negas i potẽtia obiectiua. Et tunc arguo sic. Vbicũq; hz eẽ actualis exñtia ꝛ actualiter. illud ẽ formalit exñtia. ista ꝑ te vera ẽ. Ideo eni põt post creationẽ illõ actualiter existere. qꝛ actualis existẽtia ibi ẽ actualiter. nõ aũt sic in potẽtia obiectiua. qꝛ ibi est potẽtialiter. ¶ Patet ergo maioꝛ accepta. ꝫ in potẽtia obiectiua hz sic eẽ actualis exñtia ꝛ actualit. ergo i potentia obiectiua aliquid ẽ formalit ꝛ actualit existẽs. ḡ ꝛc. ¶ Dioꝛ declarat ex dictis. quia ꝑ te ꝺcquid positũ est siue modus. siue res. siue ꝺdditas. qõ est post ꝓductionẽ actu. est añ ꝓductionem in potẽtia obiectiua. ꝛ sic habet ꝓclo intẽta. s. q aliquid est formalit exñs. ¶ 2° ꝓtra ꝑncipalẽ responsionem arguit sic. qñ aliqua duo sic se hñt. q ex i cõpossibilitate illoꝝ ꝓuenit q aliquid vnũ nõ possit eẽ sb vtroq; illoꝝ. multo minꝰ vnuz in altero esse põt. hoc ptz in ꝓtrarũs ꝛ in multis alijs opositis. ꝫ ex incõpossibilitate actus ꝛ potentie ꝓuenit q idẽ nõ possit eẽ sub vtroq;. q scilz sit in actu ꝛ in potẽtia. ergo multo minꝰ vnum erit i altero. ꝛ sic actus nõ poterit eẽ in potẽtia ¶ Cõfirmat. qñ aliqua duo sũt simul. ꝺcq̃d est sub vno ꝛ sub altero simul. ꝫ actus ꝛ potentia sũt simul. qꝛ actus ẽ in potẽtia. ḡ quidq̃d est sb vno erit sb altero. cum ḡ ꝺdditas añ ꝓductionem sit in potẽtia ꝛ simul i actu. ¶ 3°. impossibile est eẽ transitũ de ꝓtradictorio i ꝓtradictoriũ nulla mutatiõe facta in altero extremoꝝ. ꝫ qñ creatura ꝓducit in eẽ est talis trãsitus q fit de nõ dependẽte dependẽs. ꝛ de nõ exñte exñs. ḡ mutatio. nõ i deo. ḡ in creatura. Habet ḡ i creatura aliter se q̃ ꝑus ¶ Sz impossibile ẽ q aliter se habeat q̃ ꝑus. nisi in se aliq̃d habeat qõ ꝑus nõ habebat. ḡ aliq̃d nũc ẽ qõ ꝑus nõ erat in potẽtia obiectiua. ¶ 4° ꝛ difficili⁹ sic. impossibile ẽ extrema ꝫdictiõis de aliq̃ verificari. nisi fm aliud ꝛ aliud. ꝫ ista extrema ꝫdictiõis. s. depen dere ꝛ nõ depẽdere verificãt de creatura in potẽtia ꝛ nõ i actu. ḡ fm aliud ꝛ aliud. ꝫ actu ꝑfuit in potẽtia. oportebit ergo q fm idẽ oino de eodẽ ꝫdictoria verificent. qõ ẽ impossibile. ¶ Dico ḡ q necesse ẽ ponẽ aliquẽ modum i actu q̃ nõ ꝑfuit in potẽtia ¶ Sz ꝫ instãt q̃dru plicit. ¶ Primo sic. oñe ens nõ phibitũ ꝛ non necessarium. ẽ in potẽtia obiectiua. ꝫ isti modi sũt entia nõ phibita. ḡ ꝛc. ¶ Dioꝛ ptz. qꝛ possunt in eẽ. ergo ꝛc. ¶ 2°. omne ꝺductũ fuit ꝓductus ꝓducibile. ꝫ ois entitas creata est a deo ꝓducta. ḡ ꝑus fuit ꝓducibilis. sed omne ꝓducibile nõ ꝓductum est in potẽtia obiectiua. ergo ois entitas ꝛ modus ꝑus fuit in potentia obiectiua. ¶ 3°. impossibile est q actus intelligẽdi minetur ad nihil. ꝫ ab eterno actus intelligẽdi diuinꝰ terminabat ad istos modos. videt eni incõueniẽs q deꝰ ab eterno nõ itellexerit istos modos. ¶ 4°. omne ꝓtinẽs hz cõtrũ in aliquo esse ꝛ omne ꝓductũ hz ꝓducibile in aliquo ẽ ꝫ deꝰ naturalit ꝓtinet istos modos ꝛ est ꝓductiuꝰ eoꝝ. ḡ necessario hñt eẽ anteq̃ ꝓducãtur ¶ Ad ꝓmũ dico q ens nõ phibitũ põt dupliciter ꝓsiderari vel sumi. Uno mõ sicut cui conuenit ꝑ se ꝓducibilitas vt passio. Alio mõ vt cui ꝑ se nõ cõpetit. ꝫ est illud ad qõ ꝓducibile. ¶ Primo mõ ꝓcedo q omne tale ens nõ phibitum est in potẽtia obiectiua. ¶ 2° modo dico q nõ. nam exñtia nõ deducit de nõ esse ad esse. ꝫ exñtia est illud eẽ quod ipa eẽntia ꝓducibilis. ¶ Primo mõ deducit. qꝛ de nõ eẽ ad eẽ. impossibile eni videt. q eẽ transeat de non exñtia ad existentiã. ꝫ solum eẽntia est illa que sic deducitur. Añ eẽ est illud ad qõ ꝓducibile ꝑ ꝓductionẽ deducit. Dico ḡ. q isto modo erit ens nõ phibitũ ¶ Ad 2m dico. q omne ꝺductum ꝑus fuit ꝓducibile. itelligẽdo de illo qõ ꝓducitur vel deducitur ad eẽ. sed isto modo intelligẽdo nec ꝓducitur nec ad esse deducit. sed qꝛ essentia ad ipm esse deducit. ¶ Ad 3m. oportet q obiectum intellectꝰ habere aliqõ esse ad qõ termi netur actus intelligẽdi diuinꝰ ¶ Dico ergo q diuinus itellectus bene cognoscit existentiã in rõne sua. sed tñ nõ ꝑcognoscit rem ꝑsentem vt ꝑsens. nisi dum actualiter existit. q̃tum ꝛz ad illam habitudinẽ ꝑncipalitatis. ¶ Sz nũq ꝑcognouit existentiaz aliquo modo. ¶ Dico q aliqua ꝑdicata cõmunia cõueniũt istis modis

per que quodãmodo notificant. sed ꝑm istas rõnes cõmunes que nõ sũt modi. ꝙ ꝗdditates alique. dicte tñ de modis aliquo modo. ꝑm in quã istas rõnes cõmunes põt dici q̃ intellectus diuin⁹ ꝓcognoscit istos modos. ꝙ tamẽ q̃tum ad illud qđ ponũt in re ⁊ qđ ẽ ꝑpriuz vnicuiq̃ eoꝝ: qđ scz diuina volũtas supponit ꝗdditati intellect⁹ diuinus nõ ꝓcognoscit. Unde ꝑm q̃ apparet mihi eẽ dicendũ q̃ aliqua sũt in re que itellectus diuinus nõ ꝓcognouit ab eterno scz aliqua ꝓditio vel aliquis modus. sicut exñtia actualitas. ꝑsentialitas. ⁊ sic de alijs. ¶ Ad 4m dico: q̃ deus nõ ꝓtinet virtualiter nisi illõ qđ efficit ⁊ qđ ad esse deducit. isti autẽ modi non efficiunt sed sũt cõditiones illoꝝ que efficiunt ⁊ que existũt. tales autẽ cõditiones ꝑprie ꝛtu aliter in nullo cõtinent. Similiter dico ꝺ ꝓductiuo q̃ habet ꝓducibile. ꝙ de⁹ nõ ẽ ꝓductiu⁹ modoꝝ. ¶ Sed hic sunt diffi. ¶ Prima ẽ: qꝛ termini cuiuscũq̃ cõplexionis vere ab eterno habent eẽ aliqđ. sed iste cõplexiones vere sunt ab eterno. exñtia ẽ modus intrinsecus. exñtia est exñtia. ergo ⁊c. ¶ 2a diffi. de ꝓtingenti vt cõtingens ẽ vere. formaliť alique ꝓpositiões necessarie. qꝛ er ꝓtingenti vt sic nihil necessariũ seq̃tur. cuꝝ ergo ꝓpositões necessarie sint eťne. sequiť q̃ termini habebũt aliqđ eẽ. ¶ Ad primaz rõnez posset euadere sic. qñ ꝺꝛ. exñtia ẽ existẽtia. ab eterno hec ẽ vera ꝑ exñtia diuina. Sed ista nõ sufficit. qꝛ ista etiam ẽ vera. cõtingentia est ꝓtingentia. ¶ Dico ergo q̃ ex talib⁹ vbi idẽ ꝓdicatur de se. non arguiť esse terminoꝝ. eo q̃ nõ ẽ ibi nisi termin⁹ vnus. Unde q̃tum est ex pte obiecti ꝺ homo ẽ homo nõ ẽ nisi vnus terminus scz homo. ¶ Eodez modo de existẽtia. ꝙ tamẽ dico de existẽtia. q̃ exñtia ẽ exñtia ab eťno. nõ ꝑ eo q̃ vltimate ponit. sed ꝑ rõne generali que est vere cognita ab eterno a deo. ¶ Ad 2m de ꝓtingentia dico: q̃ si accipiaťr ratio vltimata ꝓtingentie. de illa nunq̃ haberet ꝓpositio vel cõpositio necessaria. Unde possibile est q̃ de illis ꝓdicatis que abstrahunt ab omnib⁹ modis fiant ꝓpositiões necessarie. sed tamẽ accipiendo ꝑm vltimatã ꝓprietatez. impossibile est q̃ fiant. ¶ Ad argumentũ patet.

Questio V.

Utrum esse essentie realiter differat ab esse exñtie. q̃ sic. qꝛ sicut se habet sapere ad sapientiã. ita eẽ ad essentiã. sed sapere est actus scꝺs sapie. igitur ⁊c ¶ Cõtra ꝑm Anꝺ. esse. ens. ⁊ eẽntia. sũt sicut lux lucens ad lucẽ. ¶ Hic sũt duo ꝓncipaliter inq̃rẽda. ¶ Primũ ẽ ꝺ ordine istoꝝ. ſi scz eẽntia ꝓcedat existẽtiam. ¶ 2m ſi distinguũtur aliquo mõ. ¶ Quantum ad primũ de ordine induco quattuoꝝ cõclusiones. ¶ Prima ẽ. q̃ eẽntia rei creabilis nõ precedit existentiã suã duratiõe. qꝛ ordo duratiõis fundatur in extremis durantib⁹. sed extrema que non existunt. nõ durãt. eẽntia autem ante existẽtiã non existit. ergo ⁊c. ¶ 2a ꝓclusio. q̃ essentia rei creabilis non ꝓcedit suam exñtiaz ordine originis. qꝛ nullum ens actuale originaťr ab ente in potẽtia. sed eẽntia vt precedit suam exñtiam est ens in potẽtia. exñtia autez sua est illud quo existit. ergo ⁊c. ¶ 3a ꝓclusio ẽ. q̃ essentia talis ꝓcedit suã existẽtiaz ordine nature. qꝛ creatio est posterior natura ipa ꝗdditate. cum oñis relatio sit posterior ipo subiecto vel fundamẽto. ꝙ ipa creatio non potest esse posterior natura ipa existẽtia creature. cum per creationem primo existat. ergo ⁊c. ¶ ꝓ. quecũq̃ cõueniunt alicui in ꝑmo modo dicendi ꝑ se. sunt priora oñib⁹ que cõueniũt sibi scꝺo modo vl alio modo. sed eẽ essentie ꝓuenit essentie i ꝑmo modo dicendi per se. existẽtia autẽ non. qꝛ tũc nõ posset cõcipi essentia creata ꝗn cõciperet eius existentia. ergo ⁊c. ¶ Cõfirmaũ. qꝛ omne ꝑ accidens est posterius eo qđ est per se. sed existẽtia cõuenit creature ꝑ accidẽs. ꝗdditas ⁊ vniuersalitas ꝑ se. ergo ista sunt priora existẽtia. ¶ 4a cõclusio est: q̃ eẽntia talis ꝓcedit suam existentiam ordine pfectionis. qđ omne qđ est ꝺ genere sbe excedit in pfectione quãcũq̃ pfectionez scꝺaz sibi aduenientẽ. que non ptinet ad illud genus. sed existẽtia aduenit sic quidditati que ẽ sba directe. ¶ Cõfirmatur. qꝛ sũma nobilitas vniuscuiusq̃ rei create attẽditur. ꝑm genus et ꝑprias differẽtias. ista autẽ nõ ptinent nisi ad ꝗdditatem ⁊ ad esse eẽntie. ergo ⁊c. ¶ Item magis excedit homo asinũ in nobilitate: q̃ homo in actu hominẽ in potẽtia. cũ ista sint infra eãdem spẽm ⁊ illa nõ. ꝙ homo excedit asinuz per solam essentiã. homo autẽ in actu hoiem in potentia ꝑ solaz existentiã. ergo videť q̃ essentia sit nobilioꝝ. ¶ Sed ꝓtra istas ꝓclusiones instaťr ꝗdrupliciter ¶ Primo sic. quãdo est aliquid sb oppositi ꝑuatiue oportet q̃ sit sub eis ordie durationis. sed essentia ꝑus est sb non existẽtia q̃ sub existẽtia. ergo ⁊c. ¶ 2o. qꝛ esse fluit ab essentia sicut actꝰ scꝺs a ꝑmo. ⁊ in talib⁹ semꝑ est ordo. ¶ 3o. qꝛ priori ꝑm naturã non repugnat sine posteriori existere. cum ab eo nullaten⁹ dependeat ⁊ tamẽ eẽntia sine exñtia nullaten⁹ existere potest. ¶ 4o. qꝛ i eẽntialiter ordinatis eiusdẽ generis. semp posterius est pfectius. Cũ ergo existẽtia sit i eodẽ genere cum essentia. ⁊ sit posterioꝝ. videť q̃ exñtia sit pfectioꝝ ¶ Ad primũ dico. q̃ illud qđ assumitur verũ est. quãdo sub vtroq̃ ꝑuatiue oppositoꝝ existit in actu. ꝙ eẽntia non existit sb carentia existentie. ⁊ per ꝓns

non oportet q̄ sit prius duratiõe. ¶Ad 2m. esse nõ pullulat ab essentia . qz ab extrinseca causa effectiua dat . sicut omne qđ accidit alteri . nec etiam existere est actus scđs. sed actualitas prima ¶Ad 3m. verum assumit quãdo sũt realiter distincta. ħ autẽ non sic. sicut patebit inferius. ¶Ad 4m dico: q̄ verũ est q̄tũ ad q̄dditatiuas pfectiones subordinatas. sicut differentia specifica est postrema. nõ tamẽ est verum q̄tũ ad modos intrinsecos. cũ differẽtia vltima sit nobilior hecceitate ipa vt patet ¶Sed ħ sunt difficultates alique. ¶Prima. qz non videt bñ posse intelligi q̄ essentia sit sine p̃ncipio durationis in suo esse eẽntie. q̃n ordine durationis p̃cedat suam existentiã . qz dum est actualiter pducta p̃cedit eam fm naturã. aliter autẽ videtur eaz p̃cedere anteq̄ pducatur. Illud autem aliter non põt itelligi nisi ponat q̄ p̃cedat fm durationem. ¶Dico q̄ ordo nature fit inter coexistẽtia z ea que simul sũt sine successione . ista scđa prioritas videtur eẽ fm prioritatẽ durationis Ideo eni prius erat pducibilis . qz prius erat nata durare. non autẽ modo. ¶2a difficultas ẽ qz lz p̃uatio non mẽsuratur in se aliqua duratione. tamen in materia dicit p̃cedere formã duratione. z similiter oñis creatura p̃us dicit fuisse nihil q̄ aliquid ¶Dico q̄ eo modo quo priuatio existit z durat. non videt incõueniẽs dicere q̄ creatura prius duratione erat nihil. sed hoc nõ est nisi modo imaginato z potẽtiali . tamen secus est de p̃uatiõe . qz fundat in aliquo actualiter existẽti. quare zẽ ¶3a difficultas est. quia quãdo aliq̄ sũt correlatiua . quocũq̄ vnũ est pri9 duratione z reliquũ. cum vnũ sine alio non possit durare. sed diuina vis pductiua et pducibilitas creature sũt correlatiua. Cõstat autẽ q̄ diuina pductiuitas p̃cedit duratione existẽtiã creature. ergo z pducibilitas creature p̃cedet ¶Ad istud posset dici: q̄ oñia ista vera essent . si illa correlatiua referẽt ad inuicem actualiter. Sed hoc nõ est verũ. sed fundamentaliter tm̃. ¶4a difficul. si p istam prioritatẽ intelligatur aliquid aliud q̄ q̄ existẽtia non ẽ de rõne formali essentie. cum q̄dditas vltimate p̃cisa non sit nisi quidditas tm̃. ¶Dico q̄ nõ. sed ex ista radice deducũt multa alia que oportet ponere p̃sequẽter vt patuit. ¶Ultuz ad 2m p̃n cipale. oportet videre de quesito scz vtrum eẽ z essentia differãt. ¶Ut q̄tum ad hoc introducuntur q̄ttuor cõclusiões. ¶Prima est. q̄ essentia nõ distinguit ab existẽtia formaliter . quia quãdocũq̄ aliqua sũt totaliter idem q̄tum ad diffinitionẽ. illa nõ possunt formalit distingui sed homo in potẽtia z homo in actu sunt idem penitus q̄tum ad diffinitionẽ. et tamẽ homo i actu addit ad hominẽ in potẽtia existẽtiaz. qđ non eẽt. si existẽtia diceret aliquã rõnez forma lem addit am. ¶ħ. illud qđ non ptinet ad diffinitionẽ alicuius. nec in se ẽ ratio formalis . illõ non põt esse fundamẽtũ istius distinctiõis formalis. sed existẽtia non ptinet ad diffinitiones alicui9. nec in se habet aliquam rõnez formalẽ ergo zẽ. ¶2a cõclusio. q̄ essentia creabilis z ex existẽtia nõ differũt realiter. quia in essentialit ordinatis z realiter distinctis. põt deus facere prius sine posteriori. vt alibi patet. tamen non põt pducere essentiã sine existẽtia . qz omne p ductum necessario est existẽs . Item bene sunt aliqua realit distincta. si alterũ ab altero discedat. illud qđ remanet est reale. cum habeat p priam realitatẽ ab alio distinctã. sed essentia recedente existẽtia p adnihilationẽ non remanet realis. cum nihil sit reale nisi actualiter existẽs ergo zẽ ¶3o sic. vbi nõ est res z res. illa realiter non differũt. sed essentia vt p̃scindit ab existẽtia. non ẽ res p̃prie. ergo zẽ. ¶3a cõclusio est: q̄ essentia creabilis sic distinguit ab existẽtia. nõ sicut q̄dditas a quiddite . sed sic a mõ suo intrinseco. quia existẽtia adueniẽs essentie nõ variat eius rõnem formalẽ. nec p̃stituit tertiã. ¶4a cõclusio ẽ: q̄ ista distinctio ẽ ex natura rei . qz qđ se habet per indifferentiaz ad aliqua duo. non põt esse penitus indistinctuz ab eis. cum omne ens ad scip̃m sit determinatũ. sed essentia est indifferẽs ad esse z nõ esse. ergo zẽ ¶Cõfirmatur quia quãdo q̄ddias ẽ adnihilata . z tunc amota est existẽtia ab ea. z stat eius q̄ddias cũ ei9 opposito p̃uatiue scz cum non esse. quia essentia vere põt esse realiter z nõ esse. ¶2o sic. illud qđ cõuenit alicui p accidens z nõ p se . non põt ee totaliter idem illi. quoniaz idem sibiip̃i nõ accidit sed existẽtia accidit oñi nature create . cui nõ insit ei per se. ¶Cõfirmat. qz idem nõ potest esse cõtingens sibiip̃i. sed oñis creatura est cõtingẽter existẽs. ergo non sunt oino idem . ¶3o quãdo sunt aliqua idẽ omnib9 modis. cuicũq̄ est vnũ incõpossibile z alterũ. ħ actualis existẽtia z potẽtia obiectiua sunt opposita . cuz ex opposito distinguũtur . nec idẽ potest esse simul in actu z in potẽtia. Si ergo eẽntia z existẽtia sũt idem. sicut existẽtia stare nõ potest cum potentia obiectiua. ita nec essentia. ¶Cõfirmatur. qz deus põt facere essentiã non existere p adnihilationẽ. z tamẽ non põt facere q̃n homo sit animal. ¶4o sic. Nam imaginamur q̄druplicẽ q̄ditatem. extendẽdo nomẽ q̄ddiatis. Quedaz eni est quidditas que ẽ necesse esse sicut diuinitas. Quedaz eni ẽ que ẽ necesse non esse sic chimera. Quedam que est p̃tingens nõ esse. sicut essentia rei creabilis. que sic non ẽ. q̄ tamẽ põt

esse. ideo autē deitas est necesse esse. qz est suuz eē. ergo cuz creatura nō sit necesse esse. reliquit q ipa non sit suum eē. Sicut eni omne qđ ē vel est quidditas vel modus. sic omnis distinctio. z sic erit modalis. ¶ Sed ꝓtra has ꝓclustones instaꝯ q̄drupliciter. ¶ Primo. qz ens diuiditur formaliꝯ p actum z potentiā. exñtia autē cadit sub actu. essentia sub potentia. sed q̄cq̄d cadit sb vno diuidentiū. distinguiꝯ formaliter ab oi cadēte sb alio. ¶ 2°. qz p viam sepationis ꝓbaꝯ realis distinctio. sed h̄ separaꝯ eēntia ab existē tia p adnihilationē z manet. ipa nō manente. ¶ 3°. illud qđ cōuenit alicui p accidēs. non ē ei i trinsecū. cum autē ꝝm p̄dicta ipa existētia ꝓue niat p accidens eēntie. nec erit sibi intrinseca. z sic non erit modus intrinsecus eius. ¶ 4°. quia ita accidit existere exñtie sicut essentie. z tñ nō differt exñtia ab existere. ergo eodez modo de eēntia. ¶ Ad primū dico. q illa diuisio nō ē formalis. ꝝ modoz intrinsecoz. sicut quando eus diuidiꝯ p finitū z infinituz. Aut est diuisio modi z p̄uationis sue. z ideo nō est imaginanduz q sit diuisio formalis quidditatiua ¶ Ad 2m dico. q sepatio est qñ vtrūq extremuz existit distinctū ab alio. sed h̄ recedente exñtia. iam alterū extremū non existit. nec manet. qz manere ē durare. durare eni p̄supponit existere. ¶ Ad 3m dico: q tale est extrinsecū. hoc est nō quidditatiue intrinsecum. z tamē est ita intrinsecū sicut inferius ē intrinsecū suo supioꝛi. sicut heceitas nature: z vere p̄t dici intrinsecū. qz non egreditur ad aliud genus. ¶ Ad 4m dico: q existere accidit exñtie. existens eni dicit cōcretum cōstans ex eēntia z exñtia. quoꝛū ꝓtingens est cōiunctio. non tamē exñtia accidit exñtie. et ideo nullū tertiū resultat ex ꝓiunctiōe eoꝛ. ¶ Sed h̄ sunt difficultates. qz eni essentia non capit esse. eo q p̄beāt. exñtia autez capit. videꝯ ex hoc distingui realiter. ¶ Dico q verum eēt si vtrūq esset reale. sed vt supza dictū est vnū eoꝛum nō est reale. ¶ 2a difficultas est. vtruz essentia capiat esse. Dico q eēntia ꝓpꝛia est illud qđ deducitur ad esse de non eē. Existētia autem non sic deduciꝯ. sed est ipemet esse ad qđ ipsa essentia deduciꝯ sicut ad illud qđ est. ¶ 3a difficultas ē. si ista actualis essentia ē modus intrinsecus. sit cōplexio in necessaria sicut ista. homo ē animal Sic sic. ergo ē in potētia obiectiua. eo q nulla ꝓpositio ē necessaria cuiꝰ termini nō sunt i potentia obiectiua. ¶ Potest dici. q ē necessaria. positis terminis. ¶ Ad argumentū patet.

Questio VI.

Utrum ad veritatē ꝓpositionis req̄ratur entitas terminoꝛ. ¶ Dic sūt q̄ttuoꝛ modi dicēdi. ¶ Primus ē. q ad veritatem ꝓpositiōis nō solū req̄ritur entitas terminoꝛū. sed etiā exñtia rei. vnde dicunt q ista. homo est aial. nō fuit vera añ mundi ꝯstitutionē quia nō erat homo animal. ¶ Sed cōtra istum modū arguo q̄drupliciter. ¶ Primo ꝝm Aug. de vera religione. z 5°. de trini. vbi dicit q iste ꝓpositiones sunt p se note. z regule eterne z icōmutabiles. ¶ 2°. quia cuiuslibet cōtradictionis altera pars ē vera necessario. sed ante mundi cōstitutionē non fuit vera sua cōtradictoꝛia qz tunc non fuisset verū ab eterno. z omne eternum est necessariū. z sic nūq falsificari potuisset. ¶ 3°. qz eadem rōne deus verificasset istā extēpoꝛe. omne totū maius est sua pte. z oñe qđ fit ex tēpoꝛe est ꝓtingens. qz p̄t aliter se habere. z sic posset esse falsa. ¶ 4°. qz tūc veritas demonstrata eēt nobis incerta. vt si sit demōstratum. q angelus est sba spūalis z simplex. quia deus nobis ignoꝛantibꝰ p̄t destruere omnes angelos. z sic illa veritas nō remanet. Iz sit demōstrata. ¶ Jō dico: q ista eternaliꝯ est vera sicut oñis necessaria alia. ¶ Et cōfirmaꝯ. quia isti cōcedunt q ante mundi ꝯstitutionē homo fuit ꝑducibilis. sed prius fuit homo aial q̄ ꝑducibilis. cum animalitas insit sibi in p̄mo modo dicendi p se. z ꝑducibilitas in scō. iō eni est ꝑducibilis. quia habet talez q̄dditatē sicut homo. iō est risibilis. qz habet talem diffinitionem. ¶ Scūs modus dicēdi ē. q ad veritatez ꝓpositionis req̄ritur entitas realis terminoꝛ. non tamē exñtia. quia ad hoc q verificenꝯ ꝓpositiones q̄dditatiue. ab eterno oportet ponere totā p̄dicamētoꝛ realitatē z coordinationē eternam. ¶ Sed iste modus non videꝯ ꝓbabilis. qz plura realia ante mūdi creationē catholici nō ponūt cōmuniter. nec plura eterna. nec etiam ē necessariū ponere. quia sicut homo nō existebat aial prius q̄ crearetꝯ aial. ita nec realiter fuit aial. ¶ Tertiꝰ modus dicēdi est. q ad veritatem ꝓpositiōis nullum esse req̄ritur terminoꝛū. sed tm̄ sufficit q si termini essent q ina sceretur necessario mutua habitudo. qz añ creationē mundi termini ꝓpositionē que formantur de creabilibꝰ sunt penitꝰ nihil. z tamē dicimus eas cē veras. ¶ Sed ꝓtra hunc moduz arguo q̄drupliciter. ¶ Primo. qz veritas rerū in cōmutabiliū eēt tm̄ cōditionata. cuz ꝓsteti habitudine terminoꝛ. quā nō ponunt nisi ꝓditionatā. ¶ 2°. qz oñis habitudo inter aliqua extrema. p̄supponit illa sicut relatio terminū z fūdamentū p̄supponit necessario. Cum ergo ab eterno homo est aial. z illud eē dicat habitudinez et copulam. oportet in aliquo esse p̄supponere hominē z aial. ¶ 3° sic. nam veritas de ꝓtingēti eēt ita certa sicut ō necessario. nā posita exñtia.

homis ⁊ humanitate. homo necessario existit. ⁊ tamē ista ē ꝓtingens. Seqūtur etiā ꝙ ista fuit vera ab eterno homo existit. sicut homo ē aial vel quecū ꝙ alia necessaria. ¶ 4°. qz veritas cō ditionata nō manet nisi ꝓditiōe manēte. ꝫ ista ꝓditio scz positio terminoz̄ ꝓpositōis i eē ꝑm eos ab eterno non manet. ergo non manet ipsa veritas. ⁊ sic ista nō fuit vera ab eterno. homo est animal. ¶ Quart⁹ modus dicēdi ē. ꝙ ad ve ritatem ꝓpositionis sufficit entitas terminoz̄ in aliquo intellectu ꝙtum ad istas regulas. qz mox vt termini cōcipiunt. formant ipa veritas vel ipa cōplexio. ¶ Sed ꝓtra hoc arguo q̄dru pliciter. ¶ Primo de intellectu nostro. si cogni tio itellectus nostri verificaret aliquā regulam talē. tunc veritas illa est ita cōtingens vel ꝓtin gentioz ꝙ sua causa. que ē simpliciter ꝓtingēs Et eodem modo arguit̄ de intellectu angelico ¶ 2°. sic. aptitudinalis cognitio si ponat. p̄cedit actum rōnis. cum ergo hec veritas fuerit ante cognoscibilis ꝙ cognita. oportebit occurrere ad aliud eē ꝙ ad esse rōnis. qz illud solū habet cognitionē actualez. ¶ 3° sic de diuino itellectu qz homo est aial formaliter. sed nullus cōcept⁹ itellectus diuini est animal formaliter. sed tm̄ supemineter. ⁊ ideo seqūtur euid ēter ꝙ veritas formalis istius ꝓpositionis sicut eius entitas oportet ꝙ ad aliud esse referatur ¶ 4° sic. nulla veritas ꝓ se dependet ab aliqua veritate ꝓtin genti siue per accidēs. Hec est de se nota. quia ꝑus non dependet a posteriori. sed ista homo ē aial. ē veritas ꝓ se nota. ista homo ē itellectus siue a deo siue ab alio ē ꝓtingēs. ergo ⁊c Ideo videtur multis esse dicendū ꝙ veritas taliū ꝓ positionū necessariarū requirit entitatē termino rū vt entitas ab omni exīntia abstrahit. ⁊ vt en titas cuiuslibet siue ꝓpria quidditas a deo for maliter ē distincta. Hoc aūt ē ꝑm q̄dditatiuas rōnes. ⁊ isto modo tales q̄dditates sūt vera en tia. eo ꝙ q̄cquid supponitur rationi superioris ⁊ inferioris. p̄dicamenta autē supponunt̄ ratiōi cuiuslibet subiecti ⁊ p̄dicati taliū ꝓpositionuz ergo ⁊ ens qō est supius ad p̄dicamēta. ¶ Sed hic sunt aliqua dubia. ¶ Primū. si est eadem re gula de ꝓtingentib⁹ ⁊ necessarijs. ¶ Dico ꝙ nō quia ad veritatē ꝓpositionū ꝓtingentium req ritur non solum entitas. sed existentia termio rum. ꝓ eo ꝙ p̄dicatū inest ꝓ accidens suo sub iecto. ⁊ in esse q̄ddtatiuo non insunt nisi illa q̄ insunt ꝓ se. eo ꝙ talia nullaz habēt causam. sed esse per accidens ineſt a causa extrinseca. sed i necessarijs vt ꝓ se notum est. non requir̄t existē tia actualis. ¶ 2m dubium. si est eadē regula de affirmatiuis ⁊ negatiuis. ¶ Dico ꝙ non i neces sarijs. quia ist a ē necessaria homo non ē chime ra. ⁊ tamē alter terminoz̄ non cadit sub ente. cum sit ens ꝓhibitum. nisi sicut homo mortu⁹ sub homie. Etiam in cōtingentib⁹ vt videtur. hominē esse albū requirit terminoz̄ existētiaz ⁊ tamen non eius negatiua. qz ista: homo non ē niger. non requirit existentiā vtriusq̄ termini. quia nec homis forte nec nigredinis ¶ 3m dubi um. si eadem regula est de possibilib⁹ ⁊ impossi bilibus. ¶ Dico ꝙ nō. quia omia possibilia ca dūt sb ente. et non termini impossibiles Unde quādo dicit. chimera est chimera. si ista ē vera nullā tamē entitatē habēt termini. ¶ 4m dubiū si eadē regula ē in formalib⁹ ⁊ modalib⁹. Dico ꝙ non. qz ista ponitur vera. actualitas ⁊ existē tia sunt modi intrinseci. sicut ista: homo est ani mal. ⁊ tamē existentia vel actualitas non ponī tur in potentia obiectiua nec in esse quidditati uo vt supius fuit declaratum. Et ideo illa que est modalis non videt nisi ꝑm quid vera aīt. p ductionem in se sed in potētia obiectiua. Alie autē formales ponunt̄ simpliciter vere in potē tia obiectiua. ¶ Sed rema. diffi. si ex hoc ꝙ ho mo est animal rōnale ante creationē. vtz sit ne cessariū ponere esse eēntie ante creationē. ¶ Di ci p̄t ꝙ sic formaliter. Iz nō realiter. qz si homo est aial. ergo ꝑm illud esse quo ē aial est. p locū a pte in modo. cum aial non diminuat de rōne determinati. ¶ Ꝓ. omes cōcedunt hominē esse animal ab eterno. aut ergo ꝑm esse essentie. aut ꝑm esse exīntie. ¶ Dicunt ꝙ ꝑm esse essentie. aut cōplexio est essentialis. si autē sic dicat. tūc ha betur intentū. cum omne qō ineſt ꝙ esse eēntie ꝑsuponat illud. sicut effect⁹ formalis suaz cau sam. ⁊ qui ꝑsupponit ponit tale eē. ergo ꝑm ta le esse. ¶ Ꝓ. si homo non ē homo nō est aial ꝙ to cum a toto in modo. qz Iz nō inferat̄ a tertio ad iacente ad scōz in eē exīntie. tamē bene in illo eē ꝑm ꝙ fit copula. qz si p̄dicatum ineſt et copula p̄dicati ineſt ¶ Ꝓ. esse essentie non est aliud ara tione diffinitiua ⁊ a q̄ddtate. ⁊ isti cōcedūt ra tionem diffinitiuā ab eterno. cum cōcedant ve ritatem. et ꝙ ꝑs entitatem illius ꝓpositionis cuius diffinitio est pars essentialis. Qui autez ponit totuz non pōt negare ptē positiuā. ¶ Ad argumentum patet.

Distinctio. XLIII. Questio. I.

QUrca distinctio nem. xliij. Ad euidentiā illoz̄ quc dicunt ō potentia diuina. posit̄ vi quero. x. q̄stiones ꝙ ordinem. ¶ Prima ē. vtz de⁹ possit aliquod impossibile facere. ꝙ sic. qz intellectus noster pōt intelligere multa impos sibilia. ergo deus pōt facere ea. antecedēs pt̄z.

ñam ꝓbo ꝙ hyla. x. de trini. qui dicit. ꝙ deꝰ plura pōt facere q̄ intellectus noster intelligere. ¶ Cōtra. omne impossibile implicat ꝯtradictionem. ¶ Hic sunt duo facienda. ¶ Primuz a quo accipitur omnipotētia dei ¶ 2m de quesito ¶ Actum ad primū ꝓmittunt q̄ttuoꝛ ꝓambula. ¶ Primū est. ꝙ theologi loquētes de omnipotentia dei. non accipiūt omnipotētiā sicut phi cōcesserunt deū omnipotentē. qz scilz est causa omniū. mediātibus tamē causis scōis. ¶ 2m ꝓambulū est ꝙ non accipiunt omnipotentiā ꝓ causalitate imediata quā deus habet respectu effectuū omniū. ꝑ in rōne cause vniūsalis. ¶ 3m ꝓambulū est: ꝙ accipiūt causalitatē qua deus pōt supplere vicem cuiuscūq̄ cause scōe. ¶ 4m ē ꝙ accipiunt omnipotētiā ꝓut pōt causare omnem effectū cui non inest repugnantia ex rōne fozmali suoꝝ terminoꝛū simplicit sūpta. ¶ Istis ꝓmissis ponunt due vie circa omnipotentiaz. ¶ Una est: ꝙ omnipotētia totaliter sic sumitur ex ꝓte dei ꝙ q̄tum est ex se. ipe potest oīa facere. tam illa que possūt fieri q̄ illa que nō possunt fieri. tamē aliqua non possūt fieri. tota repugnātia est ex ꝓte creature. qz deus habet infinitam ꝟtutez causandi. ⁊ infinitū effectū posset causare. si creatura eēt capax. ¶ Alia via sumitur ex ꝓte creature. ꝙ ideo potest eē talis effectus. qz in se est factibilis. ⁊ non est ens in se ꝓhibitum. sed qz istud declarabit in sequenti q̄stione. idcirco dimitto. ¶ Dico tamē ꝙ ad rationē fozmalē omnipotētie duo cōcurrunt fozmaliter distincta scz potētia effectiua dei. ⁊ obiectiua potentia effectus. nec aliter itelligi pt. ¶ Actum ad q̄situm scz vtrū deus possit facere aliqd impossibile. Hic intelligendū. ꝙ quattuoꝛ genera impossibiliū inueniūt. Quoddā qd est simpliciter impossibile ⁊ nulli⁹ agentis potestate subicit. sicut chimera ¶ 2m est impossibile ꝑm quid. qd scz non subiacet potentie limitate ꝟtutis. sed bene subiacet potētie infinite virtutis. sicut ꝙ virgo pariat est impossibile ꝓ naturam. tamē deo ē possibile ¶ 3m impossibile est ꝓ accidens. Illud eni de se non pōt esse impossibile. vtpote motus hesternꝰ solis ex se. ex natura sua possibilis ē. etiā respectu nature limitate. sed tamē vt cōiūgitur cuz ꝓteritōe impossibilis est. ⁊ hoc ꝓ accidens. qz cōiungit ei per accidēs. ¶ 4m impossibile est. quod scz est ipossibile quādo termini de se sūt impossibiles. sed tamē inesse simul repugnāt. vt ꝙ idem sit albū ⁊ nigrum simul. ꝑm autē ista quattuoꝛ genera impossibiliū ponunt q̄ttuoꝛ ꝓclusiones. ¶ Prima est: ꝙ deus non pōt facere impossibile primo modo. qz oīe tale ē ens ꝓhibitū simplicit sup nullum autez tale vt sic cadit aliqua possibilitas. ¶ 2a ꝓclusio est: ꝙ deus pōt facere ipossibile illud qd est scōo modo. ⁊ omne tale lz sit huic agenti impossibile. est tamē possibile simpliciter. ¶ 3a cōclusio ē. ꝙ deus nō pōt facere impossibile ꝓ accidēs. vt scz motus ꝓteritus non sit ꝓteritus. qz hoc solo ꝓuatur deus ꝑm Aug. ¶ Patet etiam rōne. quia qd non ē. non pōt ad nihilari vel destrui. ꝑ motus ꝓteritus non est. nec in se nec in suis ꝓtib⁹. ergo non pōt destrui ¶ 4a ꝓclusio est: ꝙ deus non pōt facere impossibile q̄rto modo scilz incōpossibile. quia nihil pōt fieri a deo qd in se non est factibile. Sed lz ꝓtes istius sunt factibiles. simul autē nō. quia sunt repugnātes. ergo deus hoc facere nō pōt ¶ Sed ꝓtra istas cōclusiones instat q̄druplicit. ¶ Primo cōtra primā sic. Quare nō posset deus copulare membza diuersoꝛū animaliū. ⁊ animā infundere. ⁊ sic facere chimerā. non videtur ratio quare nō. Illud autē ē chimera. ergo ⁊c. ¶ Cōtra scōam sic. ꝙ creatura transferat coꝛpus de loco ad locum i instanti est impossibile. ⁊ tamē deus ꝟtutē trāsferēdi creature cōmunicare non pōt. cum talis ꝟtus sit infinita. que est incōpossibilis creature. ¶ 3o ꝓtra tertiā sic. quod ē impossibile ꝓ accidens. est ꝓ se possibile. sed omne ꝓ se possibile deus pōt facere. ergo impossibile ꝓ accidēs deus potest facere. ¶ 4o ꝓtra q̄rtaz sic. Cōtraria isto mō sunt incōpossibilia ꝑm ꝓpzias ratiōes suas fozmales. ꝑ ꝓtraria ꝓ naturam sunt simul in aliquo gradu ergo deo est possibile. ¶ Ad primū dico: ꝙ mōstra non sūt entia ꝓhibita. ⁊ ideo deus potest ea facere chimera est ens ꝓhibituz. ideo illud non potest facere. Nam lz deꝰ quodcūq̄ ens ꝓ se posset ꝓducere. tamē non quodlibet in quolibet. sicut albedinē non pōt ꝓducere in anima nec animā in lapide. sed tm̄ i coꝛpoze organico. Chimera autē vt ens ꝓhibitū ponitur constare ex ꝓtibus multarū speciez que non possūt simul cōcoꝛdari ad recipiendum vnam animā. ¶ Ad 2m dico: ꝙ impossibile est ꝙ talis transmutatio fiat a creatura. tamē ipa habitudine ad potentiā diuinā ē simpliciter possibilis. nō tamen ad ꝟtutem cōmunicatā creature. qz illa est virtus limitata. ¶ Ad 3m dico: ꝙ impossibile ꝓ accidens necessario reducit ad ꝓ se. Ideo dico: ꝙ motus ꝓteritus ꝑ rōne ꝓterita non ē impossibilis ꝓ accidens. sed per se. sed tamē rōni sue fozmali accidit ꝓteritio illa cui ꝓ se repugnat. ¶ Ad 4m dico. ꝙ aliter opoꝛtet dicere in cōtra dictoꝛijs ⁊ i ꝓpatiuis. que ex suis rōnibus fozmalibus repugnāt. Aliter in ꝓtrarijs. q̄ lz sint cōtraria ex suis rōnibus fozmalib⁹. non tamen repugnātia ē ex illis. sed ex modis intrinsecis. sed hic occurrūt alique difficultates. ¶ Prima

quomodo possum⁹ cognoscere impossibile simpliciter. ⁊ impossibile ſm quid. ⁊ quomodo distinguũtur Dicit q impossibile simpliciter est illud qđ cõtradictionẽ iucludit. ſm quid autẽ non includit. ¶ Sed istud non valet. ¶ Primo q⁹ eque difficile est sicut p⁹imũ scz q est illõ qđ ⁹tradictionẽ includit. ⁊ q nõ includit. ¶ 2°. impossibile ſm đd videt cõtradictionẽ includere q fiat ab illo cui dicit impossibile eque bene ſicut impossibile simpliciter. ¶ Dico ergo q circa regl'as eternas que simpliciter sunt incõmutabiles. sicut docet Aug⁹ de vera religiõe. nulla cadit dispensatio cuiuscũq potentie. quales regule sũt omia p̃ncipia per se nota. ⁊ illud est simpliciter impossibile qđ est cõtra per se notũ aut euidẽter ex per se noto deductuz. oia autẽ illa sunt ⁹cedenda deo esse impossilia. ¶ Sic ergo ad cognoscenduz ista impossibilia. oportet ad p̃ncipia per se nota. vl' ⁹clusiones ex eis deductas respicere. ¶ 2ª difficul. si illud qđ est oppositum cadenti sb regulis eternis. vel quod ẽ cõtra demõstrabile per illas regulas sit impossibilis simpliciter. Dico q sic. quia regule eterne simpliciter. ⁊ demonstrabilia p ipa sunt simpliciter necessaria. ergo eorũ opposita sunt simpliciter incõpossibilia. ¶ 3ª diffi. si sunt aliqua i cõpossibilia ſm đd ⁊ simpliciter. sicut sunt aliqua impossibilia ſm đd ⁊ simpliciter. Dico q sic. q⁹ illa sũt ſm đd incõpossibilia que p naturam fieri non possunt sicut ⁹ginitas ⁊ partus. que tamẽ non sũt incõpossibilia simplicit'. ¶ 4ª diffi. vnde oritur p̃ma radix impossibilitatis. ⁊ đd est illud ad qđ omia alia talia reducũtur. ¶ Dico q radix impossibilitat' est incõpossibilitas. Ideo enim creaturã infinitã deus facere non põt. q⁹ creatura ⁊ infinitas sunt incõpossibilia. ¶ Sed vlterius que est ratio impossibilitatis ⁊ radix. Dico q nihil ẽ nisi rõnes formales incõpossibiliũ. quia eni tales sũt. ideo incõpossibiles sunt. ⁊ quia incõpossibiles sũt. ideo aliquid ex eis fieri est impossibile. ¶ Sz adhuc remanent aliqua dubia. ¶ Primũ est ŏ isto impossibili p accidẽs. quare deus nõ põt facere illud. sicut põt facere impossibile ſm quid. cum magis videatur accedere ad rõnem possibilis Dicit doctor noster: q sicut ẽ possibilis mutatio ŏ non subiecto in subiectũ. de subiecto i nõ subiectũ. de subiecto in subiectũ. ita deus põt facere de non ente ens. de ente non ens. ⁊ ŏ ente ens. sed sicut impossibilis ẽ mutatio de non subiecto in nõ subiectũ. ita impossibile ẽ q deus faciat de non ente nõ ens. omne autez p̃teritũ est non ens. facere ergo illud qđ est p̃terituz non eẽ p̃teritum. est facere illud qđ est nõ ens esse non ens. qđ est impossibile ¶ Sz ⁹tra instatur. ita est ens futuz vt futurũ non ens sicut p̃teritum. Si ergo non potest p̃teritum facere p̃teritum. q⁹ p̃teritum ẽ non ens. eodez mõ non potest facere futurũ non esse futurũ. q⁹ futurũ est non ens Dico ad hoc: q oportet necessario dicere: q volũtas diuina se habeat aliter ad futurum q̃ ad p̃teritum. Licz eni ita parũ possit adnihilare futuz sicut p̃teritũ. tamẽ aliter põt facere futurũ non eẽ futurũ q̃ p̃teritũ non esse p̃teritum. ¶ Hoc autẽ sic declarari potest. Quia volũtas diuina dupliciter ad obiecta cõpatur quia ad aliqua cõpatur cõplacenter tm̃. ⁊ hoc ad đdditates rerũ. ⁊ ex ista cõplacentia non sequitur rem esse vel non esse. Necessario eni voluntas diuina fertur i omne illud in qđ fertur. ⁊ sic omia eẽnt de necessitate. Ad aliqua autez cõpatur vt volens efficaciter. ⁊ hoc facit p determinationẽ voluntatis sue ad ponendũ rem in esse. ⁊ quia ista determinatio est cõtingens. ⁊ nũc ⁊ ab eterno. hinc est q semp istam determinationẽ deus põt mutare. ¶ Ad ppositũ dico: q deus per voluntatez suam respicit p̃terita cõplacenter. ⁊ nõ efficaciter. ⁊ sic necessario ⁊ non cõtingẽter. ⁊ ideo sicut p illaz volitionẽ vt est volitio ⁹placentie circa obiecta. nihil pt imutare. sic nec circa p̃terita vt p̃terita sunt. de quibus nihil potest mutare. Sz ad futura volũtas diuinna cõpatur p modum volitionis efficacis ⁊ ideo p tanto dicit hoc futurũ. quia volũtas diuina sic determinat'. Si autẽ mutetur determinatio. ita q voluntas diuina determinet ẽ non facere. tunc illud qđ erat futurũ. nõ est amplius futuz. ¶ Et hoc apparet quomodo aliter potest deus facere de futuro nõ futurũ q̃ de p̃terito non p̃teritum. q⁹ ⁹tingenter habet q sit futurũ scz ex determinatiõe. non autẽ sic de p̃terito. ¶ Aliud dubium est. q⁹ non videt q impossibilia sint simpliciter incõpossibilia. q⁹ cuz deus possit facere quicq̃d non includit q ⁹tradictionem. cõtraria autẽ p̃uatiua non videtur includere cõtradictionẽ. ergo ista non erunt incõpossibilia. ¶ Dico q multa videnť incõpossibilia p̃ter ea q̃ includunt cõtradictionẽ. ¶ Primo relatiue opposita. sicut q idez gignit se. ¶ 2° cõtrarie opposita. sicut q idem sit sũme albũ et sũme nigrũ. ¶ 3° p̃uatiue opposita. sicut q idẽ sit cecus ⁊ videns. ¶ Alia autẽ est maxima. ⁊ in cõtradictorijs scz q idem sit album ⁊ non album. Ista autẽ vltima non includitur in alijs q⁹ maxima est. ⁊ maximũ non includit i minori. ¶ Dico ergo. q talis incõpossibilitas non ẽ i cõtrarijs vel relatiuis. vel forte nec p̃uatiue oppositis ex inclusione cõtradictoriorũ. ſ ex rationib⁹ eorũ formalib⁹. vel aliunde sicut alias dictum fuit ⁊ inferius dicet. Exemplũ hũanitas

ꝛ aſineitas non dicunt formaliter ꝓtradictiõez ꝛ tñ incõpoſſibilia ſũt in eodem ſuppoſito. Ra dix ergo incõpoſſibilitatis non eſt ꝓciſe cõtradictio. ¶ Ad argumentum patet.

Queſtio II.

Secundo quero vtruz incõpoſſibilitas rei fiende ſumaꝫ ex parte rei. q nõ. qz eſt omnipotẽs. ¶ Cõtra. ab eodez ẽ poſſibilitas rei ꝛ eius oppoſitum. ¶ Hic ſunt q̃ttuor modi dicendi Aliqui eni dicunt q totum p uenit ex parte creature fiende. qz deus q̃tum ẽ ex ſe poſſet. ſed creatura non eſt capax. ſicut deus poteſt facere q̃tum eſt ex ſe creaturaz infinitam. ſed tamẽ quia creatura non ẽ capax infinitatis. ideo hoc eſt impoſſibile. Ratio aũt generalis ẽ. qz oĩs defect⁹ penit ex pte creatꝰe et nõ ex pte dei. ¶ Alij dicunt oppoſitũ. qz ante creationẽ nihil eſt niſi deus. ꝛ ideo ante creationez nõ eſt niſi denomiatio extrinſeca. ꝛ ideo oportet ad hoc deuenire. q ideo chimera non ẽ pducibilis. qz deus nõ habet ꝟtutem pducẽdi Alie autẽ creature ipſo ſunt pducibiles. qz deus habet ꝟtutem pducendi. Tota autẽ ratio eſt. qz ante creationẽ nihil eſt qõ dicaꝫ pducibile vel non. ¶ Alij dicunt. q hoc puenit ex vtroq. ſicẽ eni poſſibilitas rei fiende puenit. qz de⁹ habet vim pductiuã eius. ꝛ ipa habet pducibilitatẽ Ita impoſſibilitas puenit ex eo q deus nõ pt facere. ꝛ ipa non poteſt fieri Alij dicũt. q ꝟ nõ eſt cauſa querenda. qz neceſſariũ eſt q aliquid ſit pducibile. ꝛ aliquid ſit pductiuũ. neceſſe ẽ etiaz. q impoſſibilia ſint pducibilia. ¶ Sz nullum iſtoꝝ modoꝝ dicendi intelligẽdo. Ido ꝓtra eos arguo ꝓximo contra ꝓximum arguo quadrupliciter. ¶ ꝓximo ſic. Impoſſibile ẽ q aliquid motiuũ ſit motiuũ niſi reſpectu alicuiꝰ mobilis. ergo a ſimili impoſſibile ẽ q aliquod pductiuũ ſit pductiuũ niſi reſpectu alicuiꝰ pducibilis. alꝫ eſſet pductiuũ inproducile: ſed q te deus habet vim pductiuaz infinitatis. ergo infinitum eſt pducile. ¶ 2° ſic. Nihil debet poni fruſtra. maxie in deo. ſed ſi in deo eẽt vis pductiua. ꝛ nihil eſſet pducibile. tunc eſſet illa vis fruſtra in deo. quia fruſtra eſt illa potẽtia que non reducit ad actuz. ¶ Cõfirmatur. quia pducens non põt eſſe pducẽs niſi reſpectu alicuius pducti. ergo pductiuũ non poteſt eẽ pductiuũ niſi reſpectu alicuius pducibilis. Antecedens ptz. ꝟntia eſt manifeſta. qz ſicut ſe habet pducens ad pductiuũ. ita pductiuũ ad pducibile. ¶ 3°. Omnis potẽtia ſufficiens ꝛ pfecta que non poteſt exire in actum eſt impedita ſed nulla potentia in deo eſt impedita. ergo põt exire in actum. hoc autẽ eſt impoſſibile. niſi aliquid dicatur pducibile. ¶ 4° ſic. ſicut intelligibile eſt obiectũ adequatum itellectus. ita pducibile eſt adequatum obiectũ potentie pductiue. ſed ad hoc q deus intelligit. neceſſario req̃ritur intelligibile. vel etiaz ad hoc q intellect⁹ poſſit intelligere. ergo oportet eſſe aliquid producibile. ſi aliquid debeat pduci. vel ſi aliq̃d ẽ pductiuũ. Ideo videtur mihi q implicaꝫ contradictio ſcz q aliquid ſit pductiuũ niſi aliq̃d ſit pducibile. Illud autẽ eſt ens in potẽtia obiectiua. ¶ 2° arguitur cõtra ſcõm ſic. Poſſibile ꝛ ipoſſibile ꝓtradicũt. Aut ergo creatura ẽ ex natura ſua pducibilis. ꝛ tũc ex pte dei poterit pduci. Aut non ẽ pducibilis. ꝛ tunc ſeq̃tur q ex pte dei non poterit pduci. ¶ 3° ꝓtra tertium modũ. quia non videtur dicere niſi idẽ p idez. Cum eni queritur. quare põt hoc fieri. ꝛ illud non. Reſpõdeꝫ. qz deus põt hoc facere. ꝛ illõ põt fieri. Et ex alia pte. quia deus nõ põt hoc facere. ꝛ hoc non põt fieri. ¶ 4° ꝓtra q̃rtuz modum. qz ꝛz cõcluſio neceſſario ſit vera. tamẽ q̃rimus cauſã inferentẽ. Eodẽ modo hic. non eni querim⁹ cauſam effectiuã quare hoc ſit pducibile. ſed querimus cauſã que redditiua ſit rationis iſtius veritatis. ¶ Dico ergo q res ex ſua rõne formali habet q ſit pducibilis. quia ꝓducibilitas eſt p ſe paſſio eius ſcz rei pducibilis. ꝛ ideo ex q̃dditate homis qui cognoſceret eam poſſet demõſtrari q eſſet creabilis. Eodẽ modo õ pducibilitate. ſicut ex q̃dditate homis poſſet demonſtrari q eſt riſibilis. Qtũcũq eni creatio ſiue pductio ſiue actus ridendi homini accidant. tamẽ aptitudines naturales ad iſta de eo poſſunt demõſtrari. Quãdo ergo q̃ritur cauſa paſſionis. non debet alia cauſa aſſignari niſi diffinitio rei formalis. Et ideo q̃re deus eſt pductiuus. cognoſcẽs dei q̃dditatez poſſet demonſtrare. Similiter q̃re res eſt pducibilis. ex q̃dditate ipius rei Eodẽ modo õ impoſſibilitate. Supposito eni q habeãt talia impoſſibilia q̃dditates. ſicut ſuponim⁹ q habeant rõnes formales. Tunc dico. q ex rõne formali chimere põt oſtẽdi q non eſt pducibilis. In incõpoſſibilib⁹ autẽ patet magis euidẽter. ex rõne eni formali nigredinis põt demnoſtrari q ipa ẽ albedini incõpoſſibilis. poſito q ita ſit. Si aũt nõ. tunc accipit in alijs. ¶ Sz contra iſta arguo. ¶ ꝓximo. qz paſſio cõueniẽs multi oportet q habeat aliquã rõnem cõmunẽ. ꝟ pducibilitas puenit oĩbus creaturis. ergo p aliquam rõnem cõmunẽ. nõ ergo rõ ꝓpria cuiuslibet creati erit rõ iſti⁹ paſſionis. ¶ 2° ſic. oĩs reſpectus depẽdet a termio ꝛ a fũdamento. ꝟ pducibilitas dicit reſpectũ: termin⁹ aũt iſti⁹ ẽ pducibilitas. ergo depẽdet a pducibilitate. ꝛ p ꝟñs pductiuitas ẽ ꝓma cauſa pducibilitatis

creature. ¶3°. qz de° i genere cause exemplaris causat res in potētia obiectiua. ℔ ipa potentia obiectiua non ē nisi ipa ꝓducibilitas. ergo illa ꝓducibilitas a deo causat. ¶Ad primuz dico: q illa regula est vera de passionib° nō trāscendentibus. non tamen est vera de passionibus transcendentib°. Nam simplicit simplicib° et ꝑmo diuersis nō ē q̄dditatas cōmunis alioq̄n ꝓtradictio includeret. tamē hoc non obstante alique passiones cōmunes eis insunt. quia simplicitas z primo diuersitas possunt demōstrari de eis p q̄dditates earū Ita dico in ꝓposito q ꝓducibilitas est passio cōueniens homini z angelo z omnib° creaturis. Non oportet tamē p cōmunez rōnem. ¶Ad 2m dico q relatio formalis depēdet a termio. sed nō fundamētalis qz de° nec aliq̄d in deo pōt aliquo mō depēdere. Be° tñ habet vere vim ꝓductiuaz respectu alterius a se. z sic ad aliud est. ista relatio autez videtur pullulare a natura fundamēti. eo modo q̄ passio pullulat a sbo. ¶Ad 3m dico: q ante omne creari in creatura oportet pintelligere illud quod est ad se. Unde oportet ad aliud et rōnem relatiui in se z in rōnez absoluti resolue re. Illud autē absolutū quod intelligit pueni re omnē causalitatē. intelligo esse q̄dditatem i qua omnis talis respectus fundat. Ideo dico q quidditas ℔m q abstrahit ab oñi rspectu z vt ē depurata ab oi eo qō non ē q̄dditas. nec est creata. nec nō creata. Tūc quādo dicit: esse qō habet a deo habet. dico q adhuc pintelligitur in sua quidditate. patet.

Questio III.

Tertio queritur. vtrum deus possit facere aliquid qō non implicat ꝓtradictionem. q sic. qz extrema ꝓtradictionis minime distant. ¶Cōtra ꝓstruendo vnum. destruitur reliquū. ergo non possunt simul manere. ¶Hic introducunt duo dicta. ¶Primū est. deus pōt facere duo cōtradictoria in eodem istanti. qz mēsura ꝓtradictoriox nō sunt signa tempis vel duratiōis. sed signa nature. ita q i alio z alio signo nature habēt esse. ¶Cōtra istō arguitur. ¶Primo sic. quādocūq̄ sunt aliqua que ex suis rōnibus formalib° habent incōpossibilitatē. vbicūq̄ inuentunt. eadem incōpossibilitas erit. sed ita saluat ratio formalis cuiuslibet extremi ꝓtradictionis in vnico instanti sicut in toto tpe. ergo si sunt incōpossibilia i toto tēpore sicut oēs asserūt. erūt incōpossibilia i vno instanti. Tenet etiā si sunt cōpossibilia in vno instanti: q erunt cōpossibilia in toto tēpore. Maior patet. qz illa incōpossibilia sunt ex suis rōnibus formalib° quoz vnius ratio ē alteri° destructiua. similiter tota ratio formalis albedinis est in quolibet instanti. ¶2° sic. Impossibile ē q vnū indiuiduū sit in diuersis specieb° simul. ℔ hoc posito. s. q ꝓtradictoria possint esse simul. poterit vnū indiuiduū eē ib diuersis specieb°. ergo z cē. Maior ē de se nota Minor ptz. qz multo plus repugnāt cōtradictoria q̄ disparata. s. ignis z non ignis q̄ ignis z aq̄ Si ergo nō obstante repugnantia ꝓtradictoriozū. possunt ipa esse simul. multo magis ignis z aqua. ¶3° sic. Impossibile est ꝓtradictoria simul esse vera. sed posito q in eodez instāti sint vera. sunt simul vera. ergo impossibile ē q sint simul in eodem instanti ¶4° ꝓfirmantur ōnia ista per primū ꝑncipiū cōplexum. qz nō conuenit eidem simul eē z non eē. affirmari z negari. ergo ꝓtradictoria simul eē nō possunt. sed positis simul sed ponunt in eodem instāti. ergo impossibile est q ponāt in eodē instanti simul vel in tēpore. ¶Cōtra in eodē instāti est generatio z corruptio. ergo eē z nō eē. ¶2°. qz aliqua sūt que habent eē solum p instans. z in eodem destruunt. ℔ simul sunt z nō sūt. ¶3°. qz sol pōna tura ē non lucidus q̄ lucidus. z in scō signo nature ē lucidus. ista aūt signa sunt in eodē instanti tēporis. ergo lucidus z nō lucidus q̄ sūt cōtradictoria. sunt in eodem instāti. ¶4°. quia ꝑ primo signo originis filius non ē in diuinis. ꝑ scō autē est. Primū autē signū z scōz origi nis sunt in eodem instanti eternitatis. ergo in eodē instanti eternitatis filius ē. z filius nō est. que sūt ꝓtradictoria. ¶Ad primū dico q in eodem instāti est generatio z corruptio. z ꝑ ꝓpōs eā z nō esse forme. nō tñ eiusdem. In illo enī instanti in quo ē generatio forma cuiº est generatio ē. z in eodē ē corruptio non illius forme cuius est generatio. sed alterius. z sic illius alterius ē corruptio. z sic illa nō est. esse aūt z non eē respectu diūsoz nō sūt ꝓtradictoria. Sed quō pōt forma corrumpi que non est. Dico q due regule declarāt ppositū. ¶Prima est. q in successiuis nō esi simul fieri z facta eē. nec corrumpi z corruptuz esse. z ideo in istis semp dū res per aliq̄d eius nō est. ¶2a regula ē in instantaneis z in indiuisibilib° simul est fieri z factū eē. destrui z destructum eē. ¶Ad ppositum ergo dico. q in illo instanti in quo ē corruptio instantanea. nihil illius forme est. qz tunc ē primo destructa. Similiter in eodez instanti forma cuiº ē generatio. simpliciter est qz facta ē. imaginan dū ergo ē. q q̄n generatur ex igne aqua. ignis habet semp esse in toto tēpore. sed in vltimo instanti isti° tēporis habet ꝑmo non esse. z in illo instāti est corruptio. Similiter aqua ꝑ totū tēpore ꝑcedente habet nō esse q̄diu ignis habet

esse. In vltimo autē instanti tunc aqua primo est generatio illius. ita q̄ non ē imaginandū q̄ in illo vltimo instanti ignis sit & postea non sit. sed in toto tēpore est. & in illo instanti ignis nō est. similiter forma que generatur in instanti in quo generat̄ termin⁹ habet non esse. sed tm̄ in toto tēpore p̄cedente. in illo instanti primo est. ¶ Sz dices. quādo forma corrumpēda vltimo habet esse. forma generādi vltimo habet nō ee ¶ Dico q̄ si imaginant̄ q̄ instans instāti succederet. tunc impossibile eēt videre quin in instāti p̄cedenti instans generatiōis & corruptiōis. ille forme vltimo haberēt esse scz corrumpēda & non esse scz regeneranda. ¶ Sed illa imaginatio falsa est. sicut ostendā in scdo. Imaginādū est ergo q̄ sicut punctus nō succedit pūcto sed punctus linee. nec instans instanti sed instans tēpori. & sicut in tēpore vt p̄ceditur ab instanti non ē dare vltimā ptem q̄n adhuc illa sit diuisibilis. Ita nō est dare q̄n forma generāda habuit vltimo non esse. nec forma corrumpenda habuit vltimuz esse. q̄ nulla est talis mensura cui repugnāt ¶ Ad 2m dico q̄ impossibile est q̄ aliqua res habeat esse in illo instanti in quo est sua destructio. intelligēdo d̄ instātaneis. Quādo autē arguit̄ de radio. q̄ non durat nisi p̄ instans. Dico q̄ i instanti generat̄ & est. nō autē corrumpit̄ in illo instanti. ¶ Si dicas. quando corrumpit̄. Dico q̄ corruptio instantis vel rad̄ij. non est nisi cessatio rad̄ij. & illa nō habet p̄prie mensurā. Sed si ponitur q̄ sic. tūc dico q̄ sicut cessat in toto tēpore. ita corrumpit̄ i toto tēpore sequente illud instans ¶ Si autez q̄ras. quādo p̄mo non est. Dico q̄ hic respondendū est sicut supius de forma corrūpenda quando vltimo ē sicut ibi non ē dare vltimuz esse. ita h̄ non est dare p̄mum non esse. quia hoc est in tēpore. cui repugnat assignare p̄mū i partibus suis. ¶ Ad 3m dico. q̄ extrema cōtradictiōis habent eē in rerum natura. sed illa non sūt cōtradictoria. nec inter ea est p̄prie cōtradictio. nisi sit eiusdē & p̄m idē. Unde scz album & non albū sint in rerū natura. que sūt extrema cōtradictionis. tamē non albuz in lapide & albū in equo non oponunt̄ cōtradictorie. q̄ non sunt respectu eiusdem. Eodē modo dico in ꝓposito. Sicut enī esse risibile in scdo mō. & non esse primo modo non sūt cōtradictoria. ita nec solē non eē lucidum p̄ius natura. & posterius esse lucidū ¶ Ad 4m eodem modo dico. Esse enī finituz in scdo signo generationis. & nō eē finituz in p̄mo non cōtradicunt. sicut filium eē filiuz vel eē ab alio. & filium non eē patrē vel non esse a se. ista vt patet non cōtradicunt. ¶ 2m dictum cuiusdā doctoris est. q̄ aliqua sunt que includunt repugnantiā in primo modo. sicut homo & nō rationale. asinus & non irrationale. Et talia deo nō potest facere simul. q̄ nulla potentia ē ad ista. ¶ Alia autem sūt que includūt contradictionē solū in scdo mō. sicut homo & non risibile Et d̄ isto ponit ipe doctor. q̄ deus pōt sup talem cōtradictionē. & sic sup aliquam. q̄ sup istā scdi modi. ¶ Sed cōtra illud est quod fuit al's pbatum. q̄ scz deus passionem a subiecto separari non pōt. ¶ Sz arguo p̄ter hoc sic. supposito enī q̄ mobilitas sit passio celi i scdo modo dicatur de celo ¶ Probo ergo q̄ deus eam a celo separe non potest. Deus est motiuus celi. & impossibile est deū nō est motiuū. ita q̄ faciat aliquid p̄pter quod sequatur q̄ non sit motiuus. Tunc sic. omne motiuū necessario alicui⁹ mobilis est motiuū. & si est motiuū celi. necessario celuz est mobile ab eo. Si ergo deus auferret mobilitatem a celo celum non eēt mobile ab eo. sed si celum non est mobile a deo. deus non est motiu⁹ celi. ergo auferēdo mobilitatez a celo. auferret mobilitatez a seipo. hoc est impossibile Similiter potest argui de risibili. non enī deus potest facere q̄n ipemet posset actum ridendi causare in homine. ergo impossibile est q̄ faciat q̄n homo sit receptiuus actus ridēdi. sed eoipo q̄ receptiuus est actus ridēdi. est risibilis. ergo impossibile est q̄ deus faciat hominē esse non risibilem. ¶ 2o sic. quādo aliqua cōueniūt alicui p se. conueniunt sibi siue in actu siue in potentia. ¶ Probo istam. quia p diffinitionē candē semper eadem passio demōstrari potest. Eadē autem diffinitio est existentis in actu & in potētia sed deus non potest facere oppositum eius qđ ꝓuenit alicui in potentia obiectiua. q̄ ea q̄ cōueniunt in potentia obiectiua. ꝓueniūt necessario. ergo deus passionē ꝓuenientē quidditati i potentia non poterit separe. ¶ 3o sic. cōclusionē demonstratā ex necessarijs impossibile est esse ꝓtingentem. similiter p se notam impossibile ē esse falsam. Sed vtrūq̄ ex dictis illius doctoris sequitur. ergo &c. ¶ Probo minorē. Illa propositio ē ꝓtingens cuius opposita q̄ nūc est falsa. pōt esse vera. Accipio ergo istam ꝓclusionē homo est risibilis. separata risibilitate. ista q̄ pus erat falsa scz homo nō est risibilis. nunc ē vera ergo sua oppositum est ꝓtingens. ¶ Ad 2am ptem patet minor. q̄ ꝓclusione existente falsa. necessario aliqua p̄missarum est falsa. Si ergo ꝓclusio demonstratiōis potest esse falsa. ergo necessario maior vl minor que sunt p se note erit falsa. ¶ 4o arguitur sic. impossibile est contradictionem d̄ primo mō fieri. sed ad illā de scdo modo sequitur illa de primo. ergo impossibile ē illaz de scdo mō fieri. Maior per te nota ē. Probo

minorem. quia idez iudiciū est de omnibus de scdo modo. Accipio istam negatiuā. homo nō est asinus. ista est p se nota in pmo modo. quia nulla negatio est de pmo modo actus positiui ergo de scdo modo. Auferatur ergo ista negatio ponit sua affirmatio opposita. s. ista: homo est asinus. sed ista includit cōtradictionē in primo mō. ergo ad destructionez ꝑdicati de scdo modo seqtur implicatio ꝯtradictiōis in cōtradictozijs de pmo mō. Ista ē impossibilis. ergo implicatio ꝯtradictiōis de scdo mō. ¶ Alteri⁹ dato q deus posset separe risibilitatē ab homine. non videt aliqua ꝯtradictio sequi nec pmi modi nec scdi. qz nulla cōtradictio ē. quādo sola altera pars ꝯtradictionis ē. sicut b ē. ergo b nulla est cōtradictio. ¶ Ꝑ sic. qñ aliqua ex suis rōnibus formalib⁹ habēt incōpossibilitatez ad quecūq; applicent. illa sūt impossibilia. sed cōtradictozia ex suis rōnib⁹ formalibus sūt incō possibilia. ergo nō poterūt simul esse. ¶ Ꝑ. non min⁹ repugnāt ꝯtradictozia de scdo mō q cōtradictozia p accidens. sed deus nō pōt facere ꝯtradictozia p accidēs. vtpote q illud sit albū z non albū. ergo nec risibile z non risibile Jdo videtur mihi esse dicenduz. q intelligendo veritatē inuincibilē pmi ꝓncipij cōplexi q accipiendo cōtradictozia fm rōnem formalē cōtradictozū. ipa nō possunt verificari. nec simul esse vera. ¶ Sed cōtra hoc arguo. ¶ Primo sic deus pōt facere illud quod nō est oino ipossibile. sed nihil est oino impossibile. nisi qđ includit cōtradictionē in primo modo. ergo omne illud poterit deus facere. ¶ 2° sic. illud qđ est impossibile in scdo modo: non ē impossibile i primo modo. sed quod nō est impossibile in pmo. est simpliciter possibile. ergo qđ nō est impossibile in pmo. pōt simpliciter fieri. ergo a deo ꝑt simpliciter fieri. hutusmodi est nō risibilitas in homie. ¶ Ad primū dico. q aliqua sunt impossibilia absolute. z talia sunt impossibilia simpliciter. Aliqua sunt impossibilia solū in determinato genere. Tunc ad argumētū dico. q ꝺcꝺ est deo impossibile. ē impossibile accipiēdo in genere. ꝑ tamē inter impossibilia que sūt in genere sunt gradus fm Aug⁹. sicut z inter falsa. Licet eni sit impossibile q deus faciat asinum angelū. tamē impossibilius ē q faciat eum deū Similiter dico q dato q destructio ꝯclusiōis sit impossibilis. tamē destructio pncipij ē magis impossibilis. Unde opposita primoꝝ pncipiozū sunt falsissima. lz etiam opposita veraꝝ cōclusionū necessario sint impossibilia. vt ptz. ¶ Ad aliud dico: q non sequitur homo non est risibilis i primo modo. ergo nō est risibilis simpliciter. quia potest esse risibilis in scdo mō vl per accidens. vl quocūq; alio modo ꝓterq; in primo modo. Eodem modo in ꝓposito non sequitur. nō ē impossibile in ꝑmo modo. ergo nō est simpliciter impossibile. qz dato q nō sit impossibile in ꝑmo modo. cū hoc stat q sit impossibile in scdo modo. ¶ Ad argumentū patet.

Questio IIII.

Quarto quero. vtrū deus possit facere q ꝺcquid non includit cōtradictionem. Vel vtrū omne qđ est deo impossibile implicet cōtradictionē. q nō. quia dispata deus non potest facere. vtpote q idez sit homo z asinus. z tamē dispata cōtradictionem non includunt. Jn cōtrarium ē cōmunis regula theologozū. ¶ Hic oportet primo videre. si omne ens phibitum includit cōtradictionē. Hoc autem pōt multipliciter intelligi. Vel q includat contradictionem in primo modo dicendi p se. et ꝺ est impossibile. qz que non habēt diffinitionez non habēt primū moduz. z per ꝯns non includūt cōtradictionē in primo modo. huiusmodi sunt entia phibita. Eodē modo ꝓbatur q nec includant ꝯtradictionē in scdo mō. qz talē non habēt eo q ꝑsupponit primū. Nec etiā p accꝺns qz omne tale ꝑsupponit p se. z omne etiā p accꝺns ē ab extrinseco. tale aūt repugnat phibendi ē ab extrinseco. tale aūt repugnat phibito. ergo oportet ad verificandū regulā theologozū. q intellligat fm qđ. hoc est q fm qđ habēt diffinitionez. z in illa diffinitione cōtradictozia includant. nō aūt simplr. qz simpliciter eis repugnat diffinitio. ¶ Sed lz istud apparet ter dictū sit z cōmuniter. s. q impossibile deo implicet ꝯtradictionē eo mō q expposituz ē. tñ non aparet bñ intelligibile. Jdeo arguo ꝯ b qđru pliciter. ¶ Primo sic. suppono eni q deꝰ simul facere nō potest albissimū z nigerrimū. Tunc ꝝro. aut hoc est ꝓpter ꝯtradictionē inclusam. Et hoc nō. qz cuz vtrūq; istoꝝ sit positiuū. nullum istozū aliquā ꝯtradictionē includit. nec ꝑt dici q hoc sit ꝓpter negationē vnius que cōsequitur alterū. vtpote quia sūma albedo non ē sūma nigredo. Et hoc non valet. qz illa dulcedo nō est albedo. sicut albedo non est nigredo z tñ b nō obstante albedo z dulcedo stāt simul q eodē mō de albissimo z nigerrimo. ¶ 2°. quia aia rationalis z irrationalis sūt in eodē incompossibilia. si sumas irrationale p negatiōe rationis. si p subtractis. non videt incōueniēs q sint simul. sed ꝑcise ꝯtradictozia sunt incōpossibilia. cum ergo amota affirmatione z negatione. illa sint incōpossibilia. videtur q nō oia incōpossibilia includant ꝯtradictionē. ꝑ alia multa icōpossibilia sunt. ¶ 3°. qz sūmus gradus oppositionis z repugnantie non includitur in minozi. sed ꝯtradictio ē sūmus gradus. ergo non

includitur in contrarietate que est minor gradus. vel in quacunq; oppositione minori. ¶ 4°. quia cōtraria in aliquo gradu stant simul. contradictorijs autē repugnat. ergo cōtraria tātā incōpossibilitatē non habēt quātam contradictoria. ¶ Ideo apparet mihi. q; hz semp illud qđ deo est impossibile poterit ad cōtradictionē deduci. tamē eam non includit. Et hoc ostēdo sic quādocūq; aliq repugnātia sunt positiua ex se ⁊ affirmatiua. vt sic ipa formaliter ⁊ qđditative negationē non includūt. nec p̄ sequens cōtradictionē. sed aliqua sunt que p̄m meram affirmatiuā rationē habēt repugnātiā. sicut anima homis ⁊ asini. affirmatio autez p̄ior est negatione. ergo in illo p̄iori in quo itelligitur vere repugnantia ⁊ vere affirmatiua non erūt cōtradictoria. ¶ Intelligitur ergo sic regula theologorū scz q; omne impossibile. vel includit cōtradictionē. vl̄ potest deduci ad cōtradictionē ¶ Sed hic est difficultas: quomodo impossibilitas se habet ad impossibile. ¶ Dico q; impossibilitas nūq; includit in primo modo illius qđ dicit impossibile. sed in scdo. Sicut enī possibilitas cōsequitur res in quib⁹ inuenitur in scdo modo. ita impossibilitas res in qbus iuenitur. In eodem enī modo ⁊ signo cōuenit impossibilitas impossibilibus ⁊ possibilitas possibilib⁹. ¶ Ad argumentū ptz.

Questio. V.

Quinto quero'. vtrū i diuinis potentia volitiua ⁊ executiua distinguātur i aliquo modo. q; nō. in Apoc. dicit q; per diuinam voluntatē dicunt omia creata. ergo ipa est p̄ncipium creationis. ¶ Cōtra. respectu aliquorū est voluntas. respectu quorū non est potentia executiua. quia nolo mortez peccatoris in eccl'ia dicit. ⁊ tamē multi moriunt ¶ Hic introducunt quattuor cōclusiones ¶ Prima ē q; potētia executiua distinguit i animalib⁹ ab appetitiua. ¶ Hec cōclusio p̄bat sic. distinctorū organoz̄ specie. vident distincte potentie. sed appetitus sensitiu⁹ ⁊ potētia motiua p̄m p̄bos sunt distincta organa. nā potētia appetitiua ponitur in corde. potentia aūt motiua in alijs mēbris. Videtur etiam ex hoc medio q; realit̄ distinguūtur. forma enī sensitiua q̄ p̄dicit brutuz videtur corruptibilis. ⁊ ideo corrupto organo corrumpitur potentia. Cōuenit autē organuz potentie motiue sic corrumpi q; ipa erit totaliter impedita. stāte tamē appetitu sensitiuo qui non impedit. ergo videt q; realiter distinguūtur. q; autem formaliter nullū dubiū est. quia hec impeditur. illa non. ergo ꝛc. ¶ 2ª conclusio est. q; potentia executiua in hoibus distinguit a voluntate. Hec cōclusio patet. qz potētia organo allegata necessario distinguitur a potentia que non est organo alligata. potentia volitiua in homie non est organo alligata. qđ ptz ex indispositione organi. sepe executiua potentia impeditur. qđ tamē nō eēt nisi organica. ¶ Cōfirmat. quia est potentia impedibilis ab agēte naturali. sed voluntas impedibilis non ē i aliqua citra deum. potentia autē executiua sic. ergo ꝛc. ¶ 3ª cōclusio ē. q; potentia executiua i angelo differt a potentia volitiua. Hec conclusio patet p̄ articulū Parisien. qui damnat tāq; hereticum q; angelus ex sola volūtate moueat celum. Hoc autē cōfirmo rōne sic. Potentie quarum altera pōt impediri ab aliquo creato ⁊ altera nō. ille necessario ex natura rei distinguūt huiusmodi sunt potētia executiua in angelo ⁊ potentia volitiua. ergo ꝛc. Maior patet Minorem p̄bo sic. nam celum est in potentia neutra ad motuz suū. nec repugnat p̄ se p̄tibus celi que mouentur ad dexteraz q; moueant ad sinistram. Et sic si aliqua intelligentia fortioris virtutis q̄ illa sit que eaz mouet ad dexterā. applicaret ad celum ⁊ moueret eam ad sinistram impediret actio p̄me intelligentie debilioris. nō tamē impediret suum velle. ergo ꝛc. ¶ 4ª p̄clusio est. q; potentia executiua in deo differt formaliter a potentia volitiua. ¶ Hāc autē p̄clusionem p̄bo qđrupliciter. ¶ Primo sic. Quecunq; sunt alique potētie que sic se habēt q; vni aliqđ p̄uenit qđ alteri nō repugnat ille necessario distinguūtur. sed potentie volitiue diuine conuenit eē p̄ncipiū p̄ductiuū ad extra. potētie autē executiue repugnat. quia ipa nihil facit nisi ad extra. ergo ꝛc. ¶ 2° sic. accepta eadem minore. sed potētie volitiue cōuenit opari p̄m opationem imanentē. potentie autē executiue non cōuenit opari nisi p̄ opationē extrinsecaz ⁊ trāseuntem. ergo ꝛc. ¶ 3°. quādocūq; aliq̄ sunt eiusdem rōnis. q̄cquid est per se idem vni eorū. et reliquo. sed potētia volitiua in deo ⁊ in creatura sunt eiusdem rōnis. ergo quicqđ est idez formaliter volitiue in deo ⁊ in creatura. sunt eiusdem rōnis. ergo quicqđ est idē formaliter volitiue in deo. ⁊ in nobis. sed in nobis non sūt idē formaliter. ergo ꝛc. ¶ 4° sic. Illa sūt necessario distincta quecūq; sic se habēt quorū vnuz pōt cognosci. alio ignorato. sed potētia volitiua diuina a multis p̄bis fuit cognita. quibus tamē fuit penitus incognita potentia executiua. qz eā negabāt. ergo ꝛc. ¶ Cōtra istas p̄clusiones instat q̄drupliciter. ¶ Primo p̄ primā rōnem cui initit̄ur. Nā si distinctio organoruz arguat distinctionē potentiarū. cū sensus tactus sit diffusus p̄ totū corpus. ⁊ p̄ p̄ns diuersa organa habeat. erūt distincte potētie. ¶ 2° p̄ motiuū scde p̄clusionis sic. potētia itellectiua p̄iūcta vtitur

organo.quia sine fantasmate non intelligit.potentia autem intellectiua sepata non vtitur organo.ergo distinguitur.¶3° cōtra motiuū tertie cōclusiōis sic.potētia volitiua q̄tū ad actū entic̄um in nobis non pōt impediri. q̄tuz aūt ad actum ipatum pōt impediri.ergo distincte potentie.¶4°.qz plura non sunt ponēda sine necessitate.sed voluntas diuina est sufficiēs causa omniū entiū sine aliqua alia potētia executiua.ergo ꝛc̄ ¶Cōfirmatur.qz Aug⁹ dicit q̄ volūtas diuina est sūma causa omniū entium. ¶Ad primū aliqui dicūt.q̄ vnus neru⁹ vnigeneus est in toto corpore.qui est organū sensus tactus.Si autē dicatur q̄ caro ꝛ omnia alia sūt organuz.tunc sensui tactus non repugnat esse in organo illo.ꝛ omnia ista habent rōnem p se vnius organi.tamē primū dictū videt̄ ꝑbabilius.Quicq̄d sit non est simile de sensu tactus ꝛ de istis potētijs.qz nulli tactui vt sic loquar repugnat esse vbi est alius.sed potentie executiue repugnat esse in corde vbi ponitur appetitus sensitiu⁹. ¶Et si dicis q̄ ipamet executiua potētia potest aliquib⁹ membris impediri. ꝛ i aliquib⁹ non.ꝛ tamē non ponit distincta in eis ¶Dico q̄ potentia executiua nō potest totalit̄ impediri.ipa totaliter non impedita ex primo p̄ncipio.Sed in ꝓposito hoc ꝓtingit.appetitueni sensitiuo nullatenus impedito.cōtingit potentiam motiuaz totaliter impediri.ꝛ p̄ consequens seq̄tur ex vtute primi p̄ncipij complexi eas distingni.¶Ad 2m dico q̄ intellectus bene habet cōnexionem cum organo i isto statu ꝟm se.non tamē vtitur organo.Est eni eius operatio indeterminatissima.et ipsa imaginatio ꝟm se vtitur organo.ꝛ est sibi imensa.ideo distinguitur.¶Ad 3m dico q̄ illud argumentū cōfirmat ꝓpositum. Impedire enim actum ipatū nō est impedire voluntatem.sed impedire potentiam executiuam.ꝛ ideo hec ab illa necessario distinguitur.¶Si dicas.ꝟm p̄hos vltimus finis mouet intelligentiā vt amatum ꝛ desideratum.sed intelligentia nō fertur sup amatuz nisi per volūtatem.¶Dico q̄ sicut in nobis potētia motiua mouet pedes ꝓpter amatum ꝛ desideratum scilicet ꝓpter aliquem locum volitū a voluntate ꝛ non a seipa.ita potentia motiua celum mouet ꝓpter amatum ꝛ desideratū.nō a seipsa.sed a voluntate ipsa.¶Ad 4m dico q̄ non sufficit voluntas.vt patebit statim.Sed ad Aug̃l.dico q̄ causare ptinet ad potentiā executiuam motam a volūtate Ideo autē modo deus dicit creare entia per suam voluntatem. Exemplum in nobis est.qz nos dicimur domini actuū nostrorū.ꝓpter volūtatem.non q̄ voluntas causet omnes actus nostros.sed qz potentia exequens sequitur impetum et impulsū voluntatis.¶Sed hic sūt q̄tuor difficultates. ¶Prima est.que ē necessitas ponēdi illam potentiam.cum volūtas in deo sit infinite virtuti etiam suo velle videt̄ oīa sufficiēter ponere i esse. ¶Aliqui volētes ad hoc rōnes adducere dicunt.q̄ quia volūtas ꝑ̄habet terminuz adequatum ad intra in ꝓductiōe spūssancti.hinc est q̄ ad extra nihil potest amplius ꝓducere.ꝛ ideo oportet aliam potentiā executiuam ponere.¶Aliqui autez cōsiderantes modos opositos opandi dicunt.q̄ impossibile est q̄ eadem potētia modos opositos opandi habeat.volūtas autē est necessario ꝓductiua.s.s.ergo nihil pōt cōtingenter ꝓducere.¶Sed iste rōnes non cogunt.qz essentia diuina est p̄ncipiū vernō ostante ipa est p̄ncipium spūssancti.non naturaliter.sed mere libere ¶Cogit autē me ꝓximo dictio.qz scilz idem cē cognituz ꝛ non cognitū non possūt simul stare. Aliud etiam qz voluntas in deo ꝛ in creaturis sunt eiusdez rōnis.in creaturis differt.ergo ꝛ i diuinis. ¶2a difficul. ē.si tanta est distictio inter potentiā executiuā ꝛ volitiuā.sic inē intellectuz ꝛ voluntatē. ¶Dicunt aliqui.q̄ executiuaz esse ꝛ factiuā est passio voluntatis.cui etiam cōpetit esse opatiuaz. ita q̄ voluntati illa cōueniūt scz q̄ sit opatiua. ꝛ q̄ sit factiua sicut eius passiones ꝛ vires. Et tunc esset dicēduz.q̄ non eēt tanta distinctio h sicut ibi qō ptz. ¶Aliter autē potest dici.q̄ scz sunt due potentie.ita q̄ potentia diuidatur immediate p opatiuam ꝛ factiuam Et sic ꝟm istū modum dicendi esset dicēdū.q̄ hic ē maior distinctio q̄ ibi.quia intellec⁹ ꝛ voluntas cadūt sub altero membro scilz sub operatiua.quicq̄d autem cadit sub vno membro.magis conuenit cum alio q̄ cum non cadente sub illo.sed ꝛ ōp posito.sicut apparet in ꝓposito. ¶3a difficul.q̄ sola voluntas videtur esse p̄ncipium cōtingēs formaliter.si ergo ponat executiua distincta a voluntate.ipa non erit cōtingens.ꝛ sic de⁹ cōtingenter non augeret ad extra.Dico q̄ accipiendo potentiā executiuā p̄cise vt p̄scinditur a voluntate.sic dico q̄ nullaz ꝓtingentiā habet. sed quia ipa totaliter subest imperio volūtatis. hinc est q̄ ipa dicit cōtingens.sicut ꝛ potentie in nobis multe. Unde stante in actu voluntati determinato respectu alicuius .oportet potētiam executiuā exequi tota cōtingentia p̄ncipali ter et inchoatiue in voluntate. ¶4a diffi. quia agens naturale ꝛ necessariū agit toto impetu. Cū ergo ꝟm p̄dicta.potētia executiua ꝟm quā deus agit ad extra.ex se sit p̄ncipiū naturale et necessariuz.deus ex toto impetu aget.ꝛ q̄ ?is

aget ꝺm vltimum sue virtutis quod est incõue niens. ¶Dico ꝙ sicut dictuz est. actus potẽtie executiue est sb̃ impio volitiue. Eodem modo dico ꝙ etiã ab actu potẽtie volitiue mensurat. Unde si potẽtia volitiua moderaret actũ suũ. oꝑteret actũ potẽtie executiue etiaz modera ri. Unde breuiter regulatur potẽtia executiua ꝺm illam. ſ. positiuã. Hoc patet euidẽter in no bis. Si enī vltimo intense curaret potẽtia exe= cutiua. eodem modo intẽse exeq̃tur. si remisse. remisse ¶Ad argumentũ in ꝓtrariũ dico: ꝙ de us ꝑ volũtatẽ suam omnia creat. b̃ est ꝙ ꝺm de terminationẽ volũtatis sue ꝺm potẽtiã execu= tiuã sequentẽ illam determinationẽ oia creank Et sic patet ad illud. ¶Questio. VI.

Texto quero. vtrũ potentia absoluta ꝛ potẽtia ordinata distinguank. ꝙ non. qz in diuinis nõ est nisi vnicus actꝰ vo lendi. ergo necnisi vna volũtas ¶Cõtra. deus põt multa facere de potẽtia absoluta. que non põt de potentia ordinata. ¶Hic autẽ sunt duo ꝓncipaliter faciẽda. ¶Primũ est inq̃rere. quid ẽ potẽtia ordinata ꝛ absoluta. ¶2o. si ista i deo simpliciter ꝛ absolute distinguank ¶Ctuz ad primũ quattuoꝛ sunt modi dicendi. ¶Primus est ꝙ potẽtia absoluta ẽ potẽtia executiua diui na simpliciter sumpta. q̃tum ad oñia que põt ¶Potentia ꝺo ordinata accipitur ꝑ eadem po= tentia in habitudine ad regulã recte rationis. ¶Scõs modus dicẽdi est. ꝙ iste distinguũk ex ꝑte obiecti in creaturis scz vt illa dicak potẽ= tia ordinata que respicit possibilia solũ morali ter. Absoluta autẽ dicak illa que respicit oñia possibilia absolute. ¶Tertiꝰ modus dicẽdi est. ꝙ potentia absoluta est voluntas ante deter= minationez. vt scilicet ꝓsideratur in illo signo in quo intelligik p̃cedere suaz determinationẽ ipa aũt met vt seq̃tur determinationẽ. dicitur potẽtia ordinata. ¶Quartꝰ modus dicẽdi est. ꝙ potẽtia absoluta ẽ volũtas diuina absolute cõsiderata. vt ꝑs. Ordinata autez est ipamet vt ꝑfectio informata legalis iusticie existentis vel debite. qz solum illud põt de potẽtia ordi= nata quod in legibus sue voluntatis ẽ institutuz sicut ꝓnceps cum poterit multa ꝺ facto. sola il= la de iure potest que iustis legibꝰ sũt instituta. ꝛ illa dicit potentia ab istis ordinata. Isti aũt variank in dicendo. ergo est ista potẽtia vel il la. dicẽtes ꝓnter variantur in modo dicẽdi de distinctiõe scz quõ sunt idem ꝛ quõ distinguũ tur. ¶Sed ꝓtra istos nodos arguo. ¶Cõtra p̃= mũ sic. Nam dictũ fuit ꝙ volũtas diuina ꝑs actum habet circa ꝓtingentia q̃ intellectus di uinus feratur in illa. ita ꝙ est prima regula om niũ ꝓtingentiũ. sed in creaturis non ẽ sic. qz in= tellectus noster prius dictat sic faciẽduz eẽ ꝺm ꝓformitatem ad primã regulã anteq̃ volũtas velit. In diuinis autẽ non est sic. sed totuz op positum. ¶Cõtra 2m sic. quia ad potẽtiã dei oꝛ dinatam ptinent oñia que ꝓtinẽtur in lege di uina. sed multa sunt in tali lege que nõ sũt mo= ralia. sicut non arabis cum bono asino. Certũ eni est. ꝙ illud non est morale q̃tum est ex ꝑte obiecti. et tamẽ potẽtia ordinata erat respectu istius. ¶Cõtra 3m. Nam in incarnatione verbi aliud est ꝙ deus alicui reuelet incarnationem. ꝛ ꝙ dissoluat. de potẽtia autẽ ordinata nõ põt dissoluere. ꝛ tamen põt de nouo reuelare ꝺ po tentia ordinata. Hoc tamẽ nõ obstãte. nec vnũ nec aliud vnq̃ faciet. ¶Cõtra 4m. quia tũc de us non posset dispẽsare sup his que ptinẽt ad legem diuinam. sicut furtum est cõtra legem le galem. ꝛ tamẽ in furto dispensauit in spoliatio ne egyptiorũ. ¶Ideo videtur mihi dicẽduz. ꝙ potẽtia absoluta est diuina potẽtia executiua q̃tum ad oñia que sunt in ea ꝟtualiter ꝓtenta Ista tamẽ vt ꝓñs actuz volũtatis diuie ꝓñtis determinationẽ volũtatis. vt sic ordinata est. ¶Ad declarationẽ autẽ istius ponunk quattu= oꝛ signa. ¶Primũ est. in quo volũtas determi= nat se respectu omniũ contingentiũ que faciet. ¶2m signum est in quo intellectus diuinus co= gnoscit determinationẽ voluntatis intuitiue. quia scilz ipamet voluntatem cognoscit intui= tiue. ¶3m est in quo intellectus post determina tionem voluntatis regulat potentiã executiuã non quia sic oportet facere. sed quia voluntas sic ordinauit. ¶4m est in quo executiua sequik dictamen intellectus. quicq̃d autez potẽtia di uina executiua potest ante illam regulam. dici tur posse de potentia absoluta ꝺm autẽ ꝙ seq̃= tur eam est potentia ordinata. ¶Ctum ad 2m scilz de distinctione istarũ potentiarũ ptz quid dicẽdũ est. Nam sic distinguũtur sicut illa que sic se habent ꝙ vnum oñno est preter cõcernen= tiam quã dicit vnuz respectu alicuius. quã nõ dicit aliud. vt patet ꝺ se. Ex hoc enim ꝓbatur distinctio intellectus ꝛ voluntatis. eo ꝙ intel= lectus aliqua intelligit que volũtas non vult. Ita ꝛ similiter ꝓbatur distinctio istaꝝ potenti arũ. quia absoluta aliqua potest que ordinata non potest. ¶Sed ꝓtra hoc instak q̃druplicik. ¶Primo. qz videk ex hoc ꝙ nihil sit deo possi= bile de potentia ordinata nisi illud qꝺ est futu= rum. sola enim futura sũt a diuina volũtate de terminata. sed illa p̃cise nouit intellectus diuinꝰ esse determiata. ergo potẽtia ordinata nõ pote rit i aliud. ¶2o. qz illud qꝺ est necessario maluz non cadit sub aliqua potẽtia q̃ sit in deo. sed in virtute dei cõtinetur saluatio reproborũ ꝛ dã=

natio saluandoꝝ.que necessario mala ẽ. respectu istoꝝ non est potẽtia absoluta .¶3°. quia ille potentie videnꝫ coincidere ſm p̃dicta. Nã potentia absoluta nihil oino põt nisi p̃uia determiatione volũtatis diuine. ⁊ p ꝯsequẽs scientia intellectus diuini. sed potẽtia executiua vt ꝯcernens ista. est potẽtia ordinata .ergo sũt idem.¶4°.quia omnia que nunq̃ faciet. sũt eq̃liter impossibilia q̃tum ad potentiã ordinataz cum sup nullo eoꝝ cadat. determinatio voluntatis diuine. nec per ꝯsequẽs sciẽtia intellectꝰ diuini. ⁊ sic equaliter impossibilia.¶Ad p̃muz diceret ℙlato. sicut habeꝫ i Thimeo. q deus nihil posset facere nisi que facit ſm illam potẽtiam. Unde dicit ibidem. nihil est ortuz cuius legitima causa nõ p̃cesserit. ¶Tamẽ põt aliter dici q potẽtia ordinata potest dupliciter accipi. Uel que actualiter ẽ ordinata. vel que aptitudinaliter vel possit esse ordinata. Licet enim deus ordinauerit q releuet mihi icarnatio. tamen posset oppositũ ordinare de potentia absoluta. ergo deus de potẽtia absoluta multa põt que non põt de potẽtia ordinata . vel actualiꝫ vel aptitudinaliter ¶Ad 2ᵐ dico. q si deꝰ illos effectus non posset. vtpote saluare reprobos ⁊ dãnare electos. tunc dicenduz eẽt . q tales effectus nõ ꝓtinẽtur ẋtualiter in deo vel in diuia potẽtia plus q̃ chimera. Sed si ꝓtinentur. necesse ẽ dicere q de potentia absoluta deus põt Et si determiaret. tũc posset de potẽtia ordinata. ¶Ad 3ᵐ dico q potẽtia ordinata est p̃cise respectu illoꝝ q̃ volũtas diuina determiat actualiter. sed respectu eozum que voluntas diuia determiat potẽtialiter ẽ ipsa potẽtia absoluta. ita q vtraq̃ seq̃tur voluntatẽ . vna actualiter alia potẽtialiter .¶Ad 4ᵐ dico: q forte voluntas diuina magis se determinat ad vnuz q̃ ad aliud. vtpote ad saluandũ vniuersũ magis q̃ ad creationẽ vnius muſce .⁊ rõne huius maioris determinatiõis vnũ põt dici impossibilibꝰ alio.¶Sed ꝫ sunt aliqua dubia.¶ℙrimuz ẽ. si vtraq̃ istaꝝ potentiaꝝ dicit potentiaz exetutiuam penitus indistinctã. quomodo possunt distingui ¶ℙotest dici q potẽtia ordinata addit quandã habitudinẽ absolutã ad p̃udentiam. Et ideo ſm illa distinguũtur sicut subiectum ⁊ passio simul iuncta a subiecto p̃cise sumpto. qz cum determinatio volũtatis nihil videatur ponere. hinc ẽ q illa habitudo non ẽ realis Et sic dicit. q non distinguũt nisi rõne. ¶2ᵐ dubium est. vtrũ sit in deo distinguere tertiã potentiam ab istis. ℙotest dici q sic. sicut videmꝰ q aliqua põt de potentia ordinata actuali determinatione habita. aliqua ꝺ potentia absoluta. aliqua vero de potentia ordinabili. Tunc fortenihil cõtinetur in potentia diuina ẋtualiter q̃n illꝺ sit ordinabile. ⁊ sic de ſcꝺa ⁊ tertia. Uñ videt distingui. nisi dicaꝫ q absoluta potẽtia dicaꝫ illa vt p̃cindit ab ordinata. alia autez tertia dicaꝫ absoluta cum illa ordinãte.¶3ᵐ dubium. si possibile ꝺ potẽtia ordinata potest eẽ impossibile. ⁊ possibile ꝺ potẽtia absoluta potest esse impossibile. ¶Ad primo dico q sic .quia ꝫ ideo est possibile ꝺ potentia ordinata . quia sic determiauit volũtas . volũtas autẽ posset oppositũ determinare. ⁊ tunc nõ eritꝫ amplius possibile de potẽtia ordinata. ¶Ad 2° dico q non qz possibile de potentia absoluta nõ ẽ aliud nisi cõtinentia ẋtualis . ⁊ habere vim pductiuã illoꝝ que sunt oino necessaria.¶4ᵐ dubium ẽ ꝺ eo q dicit Anſ. q minimũ incõueniẽs ẽ deo impossibile.¶Dico q hoc est verũ .qz nullũ inconueniens deus determiat .imo eoipo q determinat est cõueniens. Uñ si aliquid esset cui repugnaret determiari a deo sine incõueniẽte. illud eẽt censendũ impossibile. Unde q̃quid põt de potẽtia ordinata. oñe tale ẽ cõueniens ⁊ de potẽtia ordinabili si deus ordinat fit p̃ueniẽs. Et ideꝫ dico ꝺ potẽtia absoluta. ¶Ad argumentum patet.

Questio. VII.

Septimo queritꝫ. vtrũ deus ꝯcurrat immediate cum omni effectu cause scꝺe efficiẽtis .q nõ quia deus sinit causata agere ſm p̃cios actus vel motus. ſm Augl. ¶Cõtra. scribitur q deus fecit celum ⁊ terrã . ⁊ que celi ambitu ꝓtinentur. ¶Hic omissis modis dicẽdi hereticoꝝ. volunt dicere aliqui. q nõ videtur necessitas ponẽdi q deus agat imediate ad quẽlibet effectum. quia vbicũ q̃ inueniunt sufficiẽtes cause respectu aliquoꝝ effectuũ .non oportet ad alias causas recurrere. sed in creaturis inuenitur sufficiẽs causa multoꝝ effectuũ causatoꝝ .sicut ignis sufficiẽter cõtinet calorem .⁊ solos effectus. ergo videt q non sit necessariuz ponere q deus agat imediate. ¶Sed cõtra arguo dupliciter. ¶ℙrimo p rõnes sumptas ex pte dependẽtie. ¶2° p rõnes ex pte cõtingẽtie Arguo ex p̃ma via ꝺdupliciter. ¶ℙrimo sic. Omnis effectꝰ in vniuerſo dependet eẽntialiter a primo. illa aũt dependẽtia non ineſt nisi dependeant ⁊ in fieri ⁊ in esse. sed non dependẽt in fieri a deo in genere cause materialis. nec etiã formalis. ergo efficientis vel finis. sed illa causalitas respicit actualẽ existentiã . sequit ergo q ipse radiꝰ habet dependẽtiã eẽ se ad deũ q oportet q dependeat ab eo i fieri. ⁊ nõ i eẽ tm. Tunc vltra. a quocũ q̃ dependet res i fieri. ab illo causatur. sed a deo ẽ omnis effectus in fieri. ergo a deo causatur effectus effectiue. ¶Q aũt dependeãt in fieri. ꝓz de instãtaneis in quibus est fi-

mul fieri ⁊ factuz esse. sed in facto eē dependent ergo ⁊ in fieri. tamē impossibile est q̄ in eodem instanti dependeant ⁊ non dependeant. in eodē autem est fieri ⁊ factum esse. ¶ 2° arguo. quādo cunq̄ aliquid dependet a p̄imo p̄cise. mediāte aliquo a quo imediate dependet. ⁊ mediante illa dependētia dependet a p̄mo cessante dependentia ad illud aliud. cessat dependētia eius ad p̄imū. Ista est de se nota. Sz p te ignis causatus nō dependet a deo. nisi mediāte igne causā te a quo imediate dependet. ergo cessante dependentia ignis geniti ab igne generante. cessabit dependētia ignis geniti a deo. Cōstat autez p te. q̄ ignis generās non est causa ignis geniti: nisi in fieri. igitur ignis genitus non dependet nisi in fieri. In tēpore ergo sequēte instans generationis a deo non dependebit. cuz non dependeat amplius ab alio igne. ¶ 3° sic. quādocūq̄ sunt due dependētie quarū vna est ⁊tingens. alia necessaria. illa nō possunt esse eadem dependentia. ⁊tingens enī ⁊ necessariū necessario arguūt distinctionē. sed omnis dependētia qua effect⁹ dependet a causa scōa. est ⁊tingēs. Probo. quia effect⁹ posset fieri totaliter a deo. ⁊ tūc non dependeret a causa scōa cōtingēter. ergo dependet ab ea. Cōstat autē q̄ dependet omīs effectus a deo necessario. ergo distinguit. ¶ Si dicas cōcedo q̄ dependet. sed non seq̄tur ergo causatur ab eo. ¶ Istud nihil valet. qz omīs dependētia videtur sufficiēter reduci ad aliquod genus cause. Similiter non restat via probandi aliquid esse causaz alicui⁹. si pōt dependere ⁊ nō causari ¶ 4° arguo sic. omnis creatura dependet a deo. sed non dicit creatura respectu creature. eo q̄ ab ipa non creatur. sed soluz respectu dei. ergo necessario omīs creatura a deo efficiēter dependet. quod ē ꝓpositum ¶ Cōfirmo cōclusionē istarū rationū dupliciter. ¶ Primo sic. nullius agētis actio ē indepēdētioz suo p̄ncipio elicitiuo vl̄ actiuo. sed oīe pductiuū creatum habet dependēter esse. ergo ⁊ agere habet dependēter. sed nō ageret dependēter: nisi p̄mū cōcurreret ad agere eius. ⁊ per ꝯsequēs termi nus actionis erit a p̄imo imediate. quod est p positū. ¶ 2°. nulla res est in vniuerso que a deo non dependeat. ergo agere agētis creati dependet a deo. ¶ Confirmatur scōo sic. quādocunq̄ aliqua dependētia est idē realiter fundamēto. p quocunq̄ instanti durationis est fundamentum. illa dependētia sibi inest. sed dependentia creature ad deū vt ostēdatur in scōo. est idem realiter ipi creature. ergo p quocunq̄ instanti est creatura. p eodem ē ipa dependētia. sed in instanti quo fit creatura est creatura. ergo i eodem instanti q̄ fit creatura ipa dependet a deo

Maioz ē nota. alioq̄n posset separari. ¶ Ex scōa via arguo q̄dupliciter. ¶ Primo sic. quādocūq̄ alique creature necessario causant aliquem effectum. si nulla cōtingēs cōcurrit. necessario pducūtur. ⁊ effectus in esse mere necessario producuntur. sed omnes effectus in vniuerso contingēter causanť. quia deo phibente quecūq̄ possunt nō causari. ergo necessario aliq̄d p̄incipium cōtingens cōcurrit. qz da opposituz habitis omnib⁹ que requirunť ad agendū. ⁊ passiuo p̄sente. necessario ponereť effectus. Nūc autē vt patet euidēter non necessario ponitur. ¶ 2° sic. in camino ignis erat agens ⁊ passuz di spositum. deus tamē impediuit. Certuz est autem q̄ non impediuit aliq̄d in fluēdo. qz vel illud fuisset coꝛporale. ⁊ tunc illud non p̄habuisset. Aut spūale. ⁊ illud imꝑimi nō poterat. ergo impediuit aliquid subtrahēdo. nō approximationē causarū. nec passiuū debitum. nec p̄ncipium pductiuū. vt patet. ergo solum subtrahēdo diuinū velle. quod oportet cōcurrere. qz ipo non ꝯcurrēte. res non fieret. ¶ Cōfirmatur quia p q̄cunq̄ viaz potest probari alicuius eē potest probari causalitas velle diuini respectu omniū effectuū. Posito enī velle diuino ponitur res. Si autez abstrahať velle diuinū. quocunq̄ alio posito vl̄ remoto. non ponit res. ergo videtur q̄ cōcurrit vt causa. nec aliquā viā euidētem magis habem⁹ q̄ ista sit. ¶ 3° sic. Nā deus nullam noticiā habet de futuro cōtingēte. nisi per determinationē volūtatis. cum oia alia sint vere ⁊ mere necessario ⁊ vnifoꝛmiter se habentia. Si autē volūtas eius imediate non causaret illa cōtingentia. ipa certitudinaliť nō cognosceret cuz talis effectus imediate a determinatione volūtatis sue non dependeret Ista tamē ratio euidentiā maioꝛem habet de effectibus qui sunt cōtingentes p voluntatē nostraz ꝯcurrentem. 4° sic. deus vult imediate p̄imū sicut scōm. sed ex eo q̄ vult p̄imū causat ipsuz igitur ex eo q̄ vult scōm causat ipm imediate. ¶ Confirmať. quia causa p̄maria plus influit in causatū q̄ sc̄aria. Hoc patet ⁊ ab oīb⁹ cōceditur. sed si deus non causaret nisi mediātibus causis scōis ad effectus eaz. tunc nō pl⁹ influeret. qz nō nisi eadē influentia influeret q̄ influūt scōe cause. igiť de⁹ imediate influit. ⁊ p ꝯs causat in oēs effect⁹ Influere enī nihil aliud est nisi dare eē. ⁊ hoc ē causare. Ideo dico q̄ de⁹ imediate ꝯcurrit ad oēs. ¶ Sed ꝫ instať q̄dupliciť ¶ Primo sic. p̄ma causa p̄us causat q̄ scōa causa. sicut magis. ergo causatū ē p̄us causatū a p̄ma causa q̄ scōa ipm causet. ꝑ hoc posito. scōa nihil causat: quia ipsum causatuz est causare. nihil est causare ¶ 2°. quia aut p̄ma

causa causat totaliter effectū. aut partialiť. Si totaliter. ergo scōa causa nihil faciet. Si ptialiter. tūc erit impfectio in deo. nec poterimus ex pfectione effect⁹ causati inuestigare pfectionem cause. qz ꝯtūcūqꝫ pfectus effect⁹ pōt ptialiter ꝓduci a quacunqꝫ impfecta causa. ¶3°. qz seqtur ꝙ diuina volūtas generabit. Aquocūqꝫ eni aliqua actio ē. illō agit ꝑm illam actionē sed oīs actio scōe cause. ponit in scōa causa a ꝑma. ergo ꝑma generabit. ¶4°. qz videť hoc impfectionis in ꝑma causa ꝙ fit causa ptialis. esse eni ptem arguit impfectionē. ⁊ p ꝯsequēs esse causaz ptialem. ¶Ad primū dico. ꝙ lz vn⁹ effect⁹ prius causatus postea nō possit causari in ordine signorū successiuoꝝ. tamen in ordine signorū ꝓmanentiū. cuiusmodi sūt signa nature vel originis vel pfectionis. nō ē incōueniēs Naz creatura ꝑus origine ē a patre ꝯꝫ a filio. et tamē filius eandē ꝓducit in scōo signo. Similiter pater ꝑus pfectione ꝓducit filiū ꝯꝫ mater ⁊ tñ hoc nō obstāte in scōo signo pfectiōis mater etiam ꝓducit. Et ideo ꝯtūcunqꝫ in alio ⁊ i alio signo nature ⁊ priori de⁹ causet creaturam ꝯꝫ creatura q̄ est causa scōa. tamē quia oia illa signa simul sunt ꝯtum ad simultatē duratiōis potersūt cōcurrere cause diuerse. ordinate ꝑm diuersa signa nature Et si dicas. ꝙ illud quod iam ꝓductū est. non pōt amplius ꝓduci Dico ꝙ verū est. si ꝓductio in ꝑteritū ptransisset. sicut est in signis successiuis. sed hic in signo permanēti causa vniuersalis ꝓducit effectū. deinde in alio signo causa ꝓticulari. ⁊ ido ꝓductio nō transit in ꝑteritum. ¶Ad 2ᵐ dico. ꝙ prima causa non ē sufficiens. qz posset totum ꝓducere. sed tamē moderať actionē suaz ne auferat a causa scōa suam actiuitatē. ¶Et quando dicit ꝙ pertt oīs via inuestigandi nobilitatē cause ex effectib⁹. Dico ꝙ cause naturales sunt totales in suo ordine. ista tamē causalitas ē trāscēdens. causa autē totalis est eq̄uoca. ꝑsupposita tamē generali influentia ē pfectioz suo effectu. ita ꝙ eque nobilitas in causa arguit. ꝑsupposita generali influentia. ac si non ꝑsupponeretur ¶Ad 3ᵐ dico: ꝙ effect⁹ dicit generari respectu vnius cause. que ꝑprie est generatiua. ꝑ tamē respectu cause vniuersalis magis dicit causari ꝯꝫ generari. Et quādo dicit: ꝙ deus concurrit ad actionē cause scōe. vez ē. sed nō tali modo ꝙ scz agat per ista. sed qz actione diuina cōcurrēte. ista pficit effectū in genere suo. ¶Et cū dicit: ꝙ actio agētis scōi ē a deo. verū ē. tamē sicut ab vniuersaliori causante ipam. Et similiter passio que oꝑponit illi actioni. est a deo. sed tamē nō respectu ipius. ¶Ad 4ᵐ ptz qđ dictū est ad scōm. eē eni ptem non ē ex insufficientia sed ex volūtate scz volentis. ꝙ aliud secum cogat. ⁊ hoc non est impfectionis. ¶Sed hic remanet diffi. de cōcursu volūtatis diuine cum voluntate nostra. Nam supposito tali concursu. aut volūtas pōt suspēdere actum suū. ⁊ tūc volūtas diuina nihil faceret. Aut volūtas nostra nō pōt suspēdere. ⁊ tunc videtur auferri libertas a volūtate nostra. Dico ꝙ assistēte volūtate diuina volūtati nře ad causandū. ⁊ taliter ꝙ actualiter non ꝑcauset. volūtas pōt non causare. assistēte tamen soli. illo modo sol non pōt exire in actū. accidētaliter vero ꝯcausante volūtate diuia. nostra nō pōt nō causare. sicut in cōtingentib⁹ omne qđ est. quādo est necesse esse Voluntas autez nostra iam intelligiť causare actum. ergo vt sic non pōt nō causare ¶Si autē ꝑcindatur illud signū nature in quo volūtas diuina ꝑcausat. Tunc dicendū est. ꝙ volūtas nostra ꝑ illo signo nō habet actum in potestate sua. s. ꝙ poterit agere ⁊ nō agere. qz ꝑ tali signo non cōuenit sibi agere. tunc eni eēt causa vniuersalis. ¶Alia diffi. Utrū deus concurrat ad oīes actus elicitos ⁊ impatos. q. si sic. tūc videť ꝙ deus sit causa peccati. quia tales actus a volūtate habēt esse. ¶Sicūt aliqui: ꝙ deus ꝯcurrit ad substractū ⁊ positiuū act⁹. nō tamē ad deformitatē ipm ꝯsequentē. Sz istud non sufficit. Nā a quocūqꝫ est subiectuz. ab eo est passio necessario ꝯns ipm subiectū. ⁊ per se modo ita ē ꝙ aliqui actus sunt tales. ꝙ ex eoꝝ rōne formali potest deformitas ⁊ malicia d̄ eis demōstrari. nec valet instare ad maiorē. Nam sicut deus causat celuz. ita seqtur necessario ꝙ causet mobilitatē siue incorruptibilitatē. aliquin posset sbm per se causari sine ꝑprīa passione. Be hocalias Nō eni videtur incōueniēs ꝙ deus sit vniuersalis causa peccati. ⁊ tamē ꝙ nō peccet. ¶Ad argumentū patet.

Questio. VIII.

Octauo querit. vtrū deus possit supplere vicem cuiuscūqꝫ cause scōe efficienti causando totaliter illum effectū. ꝙ nō. qz deus actum mētiendi potest causare mediāte causa scōa. cum cōcurrat cū ipa. ⁊ tamē impossibile ꝑ se mentiri nō pōt. Unde Job. Nō ē deus quasi homo vt mentiat. ¶Contra Job. 4°. Scio inqt Job: ꝙ omnia potes. ergo ⁊c. Hic est cōmunis sentētia omniū doctorū ꝙ ḡquid potest deus fecere mediāte causa scōa in genere cause efficientis. potest imediate ꝑ se. quia ē causa prima ⁊ pfectissima. ¶Sed tamen istare gula declarat q̄druplicit. ¶Primo sic. ḡquid cōtinet cōtinens. ꝯtinet ꝯtentum. sed deus cōtinet ṽtualiter omnē causam scōam. ergo cōtinet omnē effectum in ea cōtētū. ꝑ omne ꝯtinēs

aliquid ꝟtualiter. põt illud causare. ergo deus potest illud causare. ¶2° sic. omne illud qđ̄ nullam impfectionem dicit. potest deo attribui. ſ causalitas effectiua nullã impfectionẽ dicit potentialiter in creatura. ergo põt deo attribui. ¶3° sic. Nam si deo repugnaret causalitas tota lis respectu omniũ effectuũ. hoc potissime esset in effectibus infimis. respectu quoꝝ non videtur esse magne nobilitatis causatio. ⁊ tamen ꝫ non obstãte in entibus impfectissimis qualis est ꝓma materia. deus est totalis causa. ¶4° sic. naz si totalis causatio alicuius effectus eẽt impfectionis. multo magis partialis causatio esset impfectionis. qz respectu eiusdez totale ẽ melius q̄ ptiale. cum ergo deus ptialiter causet oẽm effectuz vt patuit. ergo ⁊c̄. ¶Sed ꝯtra hãc regulã instatur q̄druplic̄iter. ¶Primo. qz similitudo dependet a termino essentialiť. Cõstat autẽ q illa dependẽtia non ẽ ad causaz intrinsecam. non videtur autẽ nisi effectiua. ⁊ tamen deus non põt facere respectũ sine termio. ¶2°. nam deus actũ liberũ põt causare mediãte voluntate. ⁊ tamẽ sine volũtate impossibile est. qz si eum sine volũtate causaret. iam nõ eẽt liber. ¶3°. qz mediante obiecto põt causare noticiam intuitiuã de obiecto. ⁊ tamẽ sine eo non põt. nam tunc videreť q non est. qđ̄ tamẽ ẽ impossibile. ¶4°. qz mediante causa scđa deꝰ põt facere q effectus cause naturalis sit effectꝰ causę naturalis. ⁊ tamẽ sine causa scđa hoc nõ põt ¶Hec autẽ ꝓfirmãť q̄druplici exemplo. ¶Primo. qz mediante sole causat radiũ. ille autẽ respectus quo radius dependet a sole ẽ generari eius. si ergo regula ẽ vera. sicut habet generari mediante sole. ita sine sole. ¶2°. quia deꝰ mediante Adam fecit Cayn filiũ suum. ergo sine Adam potuisset fieri Cayn filiꝰ. Tũc q̄ro cuiꝰ. non dei. nec Ade. qz non erat. nec Abel. q̄ nullius. ⁊ ꝓ ꝓsequens non erat filius. qz alicuiꝰ fuisset. ¶3°. quia deus videtur mediante sole ꝓducere radiũ generatũ. ergo si sine sole poterit tunc quero a quo erat generatus. nõ a deo. qz deus nihil generat. nec ab aliquo alio vt patz. ergo ⁊c̄. ¶3°. qz lz deus actuz intelligẽdi possit causare sine quocũ q̄ alio non tamẽ verbuz. ⁊ tamẽ memoria eum põt causare. ergo ⁊c̄. ¶Ad primũ dico. q si dependẽtia illa dependet relatio a termino. est effectiua. sic omnes rõnes ille ꝙincunt. supposito q relatio sine termino esse nõ possit. nec etiã intelligi. ideo regula ista vniuersaliter solũ est ponẽda in absolutis ⁊ i relatiuis extrinsecis. ¶Ad 2m dico. q actus non ẽ liber. nisi in habitudine ad potentiã liberã a q̄ elicitur. ⁊ ideo est actu in libertate respectu voluntatis. ⁊ non ẽ nisi ipm esse causatũ ꝓtingenter ab ea. ⁊ tunc regula non habet locum ¶Ad 3m q intuitiua noticia includit aliquo mõ habitudinẽ ad obiectuz vt erñs est. ¶Ad 4m. q oia illa sũt relatiua. ¶Ad rõnem in ꝓncipio dz q si causaret toraliter deꝰ actũ mentiẽdi. ipe nõ mẽtireť. sed ille i quo eẽt simpliciter formaliť iste actus. sicut si causaret actũ intelligẽdi. ipe in illo actu non intelligeret. Eodem mõ de oñibꝰ rõnibus dicendũ est sicut de ꝓma. ¶Sed tũc est dubiũ. qz oñes iste rõnes inducte ad ꝓbandum q deus põt p se ḧcquid põt mediãte causa scđa. ita ꝙcludunt de relatiuis sicut de absolutis. ¶Patet de ꝓma. qz ita includit ꝟtualiter: ⁊ ꝙtinet relationẽ sicut absolutuz. ¶Similiter scđa. qz posse ꝓducere relationẽ nullam impfectionem includit. ¶Siliter tertia de infinitate entiũ. posito q aliqua relatio sit nobilius ens q̄ aliqđ̄ absolutũ. ¶Siliter q̄rta de ptiali causalitate. ¶His tamẽ non obstantibꝰ dico ⁊ credo. q illa regula que est cõmuniter a theologꝭ ꝙcessa. ẽ vera in absolutis. ⁊ tamẽ non in relatiuis. Quãdo dicit q rõnes ꝙcludunt de relatiuis sicut de absolutis. ¶Dico q ꝓpter illas rationes nec ꝓpter aliqua que mihi occurrũt. teneo de absolutis ⁊ non de relatiuis q regla sit vera. sed solum teneo q de absolutis nulla euidens repugnãtia apparet vel occurrit q̄re non In relatiuis aũt apparet impossibile ꝓpter rationes factas. ¶Ad rõnes que ꝙcludũt ꝓ relatiuis. ¶Ad primã dico. q ꝙtinet virtualiter relationẽ suo ordine ⁊ suo modo ꝓducibilitatis non autẽ illo modo quo sibi repugnat causari ¶Ad 2m dico: q causare relationẽ totaliter necessario includit terminare eã. ⁊ terminare illã ẽ impfectiõis hinc est q deꝰ nõ põt eaz causare totaliter. qz ꝫ ẽ impfectiõis Siliter posset dici ad alias rõnes. ¶Ad argumentũ patet.

Questio IX.

In quo quero. vtrũ in specieb⁹ vniuersi sit ꝓcessus in infinitũ. q non. qz oñis creatura de natura sua est limitata ⁊ finita. ergo ⁊c̄. ¶Cõtra. deus est infinite potẽtie ergo ꝓ terminũ finitũ non adequať sua potentia. Hic sunt q̄ttuoꝝ inq̄rẽda. ſm q fit quadruplex ꝓcessus in infinitũ scz in sursũ. ⁊ in deorsũ in mediũ. ⁊ in latus assumẽdo. ¶Inq̄rendũ est ergo. primo. Utrum in specieb⁹ vniuersi sit ꝓcessus in infinituz in sursũ ascẽdendo. ¶2°. si in deorsũ descẽdendo. ¶3°. si in media cõscẽdẽdo ¶4°. si in latus assumendo. ¶Quantum ad primũ introducunť q̄ttuoꝝ vie ad declarandũ istũ ꝓcessum in infinitũ. ¶Prima est in numeris. q̄z spẽs ꝓ apositionẽ vnitatũ in infinitũ ꝓcedũt. posterioꝝ eni semꝑ addit vnitatez ad priorem. ¶2ª via est. in q̄titate ꝙtinua bicubitũ ⁊ tricu-

bitum videntur differre. ¶ Hoc ꝓbatur. quia equalia sunt vnuz in q̄titate sicut similia sunt vnum in qualitate. sed dissimilia esse non possunt: nisi inter qualitates alterius ⁊ alteri⁹ speciei. Constat autē ꝙ in talibus est ꝓcessus i infinitum. ergo in speciebus q̄titatis ꝓtinue erit ꝓcessus in infinituz. ¶ 3ª via sumitur ex ꝓcessu figurarū. nam figure mutant spēm p apositionem vnius anguli. sicut patet ō triangulo ⁊ q̄drangulo. ⁊ alijs figuris. sed talis apositio ꝑt ꝓcedere in infinitum. ¶ 4ª via que satis est difficilis fundat in actib⁹ intelligēdi reflexionis intellect⁹ ⁊ in actibus voluntatis. in q̄bus �means Aug⁹. est ꝓcessus in infinitū. Ex hoc arguitur accipio aliquod obiectum ignobilius sua intellectione. vtpote albedinē. intellectio albedinis ē nobilioz albedine. ⁊ alterius spēi ab ea. ergo scōa intellectio albedinis est nobilioz ꝓma. qz nobilioris obiecti est nobilioz intellectio. et sic scōa differt spē a ꝓma. Eodē modo de tertia. et sic erit ꝓcessus in infinitū. ¶ Istud cōfirmatur q̄druplici rōne. ¶ ꝓimo sic quicq̄d non repugnat creature. pōt sibi cōmunicari. Hoc patet. quia exquo nō ponit extra terminos creature nulla videtur repugnantia. sed huiusmodi ꝓcessus non repugnat creature. qz semp ꝓcedēdo quelibet posita erit finita. ergo ⁊c. ¶ 2° sic. vltra omnē creaturā ꝓductam in esse. deus habet vim ꝓductiuam excedentē. qz infinitaz habet. ⁊ creatura quelibet est finita. sed oī virtuti ꝓductiue cozrespōdet aliqd ꝓducibile. ergo vltra omnē creaturā dataz. semp erit creatura ꝓducibilis. ¶ 3° sic. omni virtuti ꝓductiue erit dare terminū adequatū. sed deus habet virtutem infinitā. ergo ⁊c. sed virtutis ꝓductiue infinite nullum finitū est termin⁹ adequat⁹. ergo infinitus. ¶ 4° sic. nam tanta est virtus creati i deo sicut generatiua. ⁊ eque infinita. ⁊ eq̄lis impfectionis. sed virtus generatiua ex sua infinitate pōt habere infinitum ꝓductū. vtpote filiū ergo eodez modo virtus creatiua poterit. ¶ Sed istud impugnat q̄drupliciter. ¶ ꝓimo logice sic. Impossibile est aliquā speciē habere infinitas differētias ꝓstitutiuas. sed si eēt ꝓcessus in infinitū in specieb⁹ aliqua spēs haberet infinitas differētias ꝓstitutiuas. ergo ⁊c. ¶ Probatio minoris. omne genus diuidit ꝑ differentias opositas imediatas scz tm̄ positiuā ⁊ priuatiuā. ita ꝙ impossibile est genus imediate ꝑ plures diuidi. ꝑ si eēnt infinite spēs. oporteret ꝙ eēnt ifinite differentie. ⁊ sic per ꝓñs infinite diuisiōes. sed ille diuisiōes necessario eēnt diuisoꝝ subalternatim positoꝝ. ergo spēs infima haberet supza se infinita genera. ⁊ ꝑ ꝓñs infinitas differētias includeret. Hec ratio necessario ⁊ euidēter demōstraret. si ꝓcederet ꝙ necessario gen⁹ diuideret in duas differētias opositas. sed tamē hoc nō est euidēter notū. Licet eni ꝑ duas fiat cōmuniter diuisio. tamē diceret ꝙ ꝑ vnā illarum multe alie circūloquūt. Unde quādo dicimus: ꝙ gen⁹ diuidit ꝑ positiuū ⁊ priuatiuū. sicut animal ꝑ rōnale ⁊ irrationale. rōnale. qd̄ nō est imaginanduz ꝙ irrationale sit vnica differētia q̄ vlterius diuidat in alias duas. qz cuz sint plus q̄ mille spēs animaliū irrationaliū. cēt deuenire ad illā spēm que ꝓstituetur ꝑ q̄ngentas differētias. sed potius ēimaginandū ꝙ ꝑ irrationale circūloq̄mur oēs differētias que nō sūt cōstitutiue spēi rōnalis. ita ꝙ illa ratio non euidēter ꝓcludit impossibilitatem ꝓclusiōis. ¶ 2° ꝓbatur impossibilitas istius cōclusionis via naturali sic. ꝓcessus ad ꝓfectum ⁊ ad totū. infinitum autez vt sic nec pōt esse totuz. qz infinito repugnat totalitas. ergo ⁊c. ¶ Sed nec iste ꝓcessus demonstrat. quia cōstat ꝙ vniuersū ponit ꝓfectius si in infinitū ꝓcedat q̄ si in aliquo determinato stet. Unde lz limitatum. totum. ⁊ ꝓfectum. tamē idem. qz ibi non est cōplera perfectio. tamē in illimitatis ꝓfectis repugnat totalitas formalis lz nō ⁊tualis. ¶ 3° arguo methaphisice sic. Inēentialiter ordinatis est deuenire ad aliqd̄ primū. sed in ꝓfectionib⁹ specificis est ordo essentialis. ergo ⁊c. Similiter oēs spēs alicui⁹ generis vident habere ordinē ad vnaz illius. sicut exercit⁹ ad ducē. ¶ Sed istud nō demōstrat. qz pōt esse ordo essentialis ꝑm ꝙ diceret aliq̄ ita duas spēs. nō cōpando eas ad aliqd̄ primū alia ab eis. ¶ Silr dico. ꝙ si essent infinite species. non ꝓpter hoc remouetur ordo eēntialis ad primū. nisi ad primū illi⁹ ordinis. sed ad primū extrinsecū ⁊ alterius ordinis nō mouetur. Non eni ordinant ad deuz spēs vniuersi. vna alia mediāte. sed quelibet imediate ¶ 4° arguitur theologice sic. cum eni deus intelligat oīa que pōt facere. si posset in infinitū causare species. intelligeret oēs spēs simul. ⁊ ꝑ ꝓñs intelligeret vnam spēm infinite ꝓfectionis. vidēdo infinitos gradus supza quācūq̄ signatā. ¶ Sz nec illud euidēter ꝓbat intentū. qz certum ē ꝙ deus infinitos numeros cognoscit. nec tamen aliquē infinituz. tūc eni eēt ibi status. ⁊ subtracta vnitate ab illo. eēt finitus que sunt inconuenientia. Similiē diceret de specieb⁹. ¶ Aliq̄ autem volunt istam ꝓclusionē demonstrare ex diuisione entis ꝑ finitū ⁊ infinitū. solus deus cadit sub altero. s. sub infinito. ergo solus deus ē infinitus. ¶ Sed hoc nō demōstrat. quia non ē cuidens. ꝙ infinitas repugnat creature. ¶ Alij ex ra-

arguūt hoc ex ordine dependētie. ¶ Alij ex ra-

tione infiniti. qz est illꝫ quo magis cogitari nō
pōt. ⁊ non cōuenit nisi soli deo ꝑm Anſ. ¶Ex
nec iste vie euidenter cōcludunt. maxime vlti-
ma. qz facta distinctiōe de infinitate ꝑm quid.
que est in genere. sicut infinita albedo ⁊c. ⁊ de
infinitate simpliciter. que est extra genus. que
est trāscēdens. habeꝫ ꝙ illa ratio non ꝓuincit
¶Ad exēpla autē q̄b⁹ ꝓpositū alteri⁹ opiniōis
declaraꝫ. dicitur ꝙ in numeris ⁊ in speciebus
q̄titatis cōtinue ⁊ in figuris nulla est ꝑfectio.
non enī talia dicūt simplicit̄ ꝑfectionē Et ideo
non est ibi ꝓcessus in sursum. sicut ipi dicunt.
¶Aliter dicūt aliqui. ꝙ spēs numeroꝝ nō va
dunt in infinitū. qz numeri non distinguūt spē
nec bicubitū ⁊ tricubitū. ¶Sed hoc eēt multū
graue ad sustinendū. cum oēs ꝓcedant distin-
ctionē specificā inter ea. ¶Ad illud de actu itel
ligendi ē diffi. Dicit tamē ꝙ nō eēt tāta distin-
ctio actuū sicut ponit̄ obiectoꝝ. alꝫ differrent
genere sicut obiecta. que aliquādo differūt ge-
nere. Non videꝫ ergo esse incōueniens. ꝙ aliq̄
differētia sit inter eiusdez speciei actus. ꝓpter
quā vnus sit isti⁹ obiecti. et alius alteri⁹. Sed
tunc oportet respōdere ad rōnes. ¶Ad primā di
co: ꝙ infinitari creature repugnat. Et si ꝑ ipos
sibile adderēt illi supreme speciei aliqua enti-
tas. ꝓcedendo ꝙ ꝫ impossibili posito ꝙ ita eēt
sicut ꝓcluditur. sed tamē hoc est impossibile. ſ.
ꝙ addaꝫ aliqua entitas. nec ꝫ est in potētia ob
iectiua. ¶Ad 2m dico. ꝙ non est incōueniēs ꝙ
aliqua ⁊tus trānscēdat formaliter. ⁊ ꝑ ꝫ̄s sit
in se formaliter infinita ⁊ tamē obiectaliter vel
⁊tualiter non trāscendat. ¶Ad 3m dico ꝑ idez.
Licet enī termin⁹ nō sit adequat⁹ formaliter i
entatite ipi diuine ⁊tuti. tamē obiectalit̄ pōt.
ita ꝙ ⁊tus plus non possit. ¶Ad aliud dico ꝙ
ꝫ vtraq̄ istaꝝ ⁊tutum scz generatiua ⁊ creati
ua sint equalis ꝑfectiōis in se formaliter. ⁊ eq̄-
liter infinita. ⁊n vni repugnat habere terminū
equatū sibi in entitate scz ⁊tuti creatiue. ⁊ alte
ri nō repugnat scz generatiue. qz ista ⁊tus ē ob
iectiue ad intra. alia vero ad extra. ¶Sed ꝫ est
diffi. vtꝝ scz dato ꝙ eēt ꝓcessus i infinituz i spe
ciebus. vtꝝ deus itelligeret vnā speciē infinitā
¶Dico ꝙ nō videꝫ necessaria ista ꝓña. sicut ap
paret in exemplo manifesto. Nam cōtinuū est
diuisibile in ptes in infinitū. deus tamē non vi
det aliquā ptez que vltra nō sit diuisibilis. sic
in ꝓposito. ¶2° videndū est. vtrū in descendē-
do sit ꝓcessus in infinitū i specieb⁹. ꝫ sunt q̄ttu
oꝝ vie siliter. q̄bus cōclusio affirmatiua ꝓbaꝫ.
¶Prima accipit̄ ex diuisiōe ꝓtinui. qz ꝓtinuū
est diuisibile i infinitū. ꝫ in q̄libet diuisiōe vari
atur spēs q̄titatis. sicut bicubituz. monocubi-
tū. ⁊ sic si fiat ꝑm equalē ꝓportionem. ergo ⁊c
¶2ª accipitur ex numeris. qz cōpositioꝝ ē bina-
rius q̄z vnitas ⁊ ternarius q̄z binarius. ⁊ sic in
infinitū. Et sic quāto res cōpositioꝝ tāto impfe
ctioꝝ. ergo in deoꝝsū descēdendo est ꝓcessus in
infinitū in specieb⁹ numeroꝝ. ¶3ª accipitur ex
figuris. qz quadrangul⁹ est inferioꝝ in ꝑfectio-
ne respectu trianguli. ⁊ pentagon⁹ inferioꝝ re-
spectu quadranguli. igit̄ ꝓcessus in infinitum.
¶4ª accipit̄ ex actibus reflexis. si ponit̄ aliqd̄
obiectum nobilius. tñ ꝓxima intellectiōe. sicut
quādo intelligo angelū. tunc intellectio intelle
ctionis ē ignobilioꝝ. ⁊ 3ª q̄z 2ª. ⁊ 4ª q̄z 3ª. ⁊ sic i
infinitū. sicut supius ecōuerso. Dicūt ergo isti
ꝙ non videꝫ cōtradictio ꝙ ponaꝫ ꝓcessus i in
finitum in deoꝝsū. ¶Sed ꝓxa instaꝫ q̄druplici
ter. ¶Primo sic. qz oīs ꝑfectio finita ꝑ ablatio-
nē finitoꝝ graduū adnihilaꝫ. sed oīs crea-
tura est finita ¶2°. qz sequereꝫ ꝙ illa species a
qua incipetur descēsus ꝙ vadit in infinitū. eēt
infinita. qz contineret gradus infinitos ¶3°. qz
aliqua creatura limitata distaret a nihilo i infi
tum. ¶4°. qz tunc angelus distaret equaliter a
nihilo cum materia. ⁊ videtur sequi incōueni-
ens aliud. ꝙ angelus distet equaliter a nihilo
⁊ a materia. qz inter angelū ⁊ materiā sunt infi
nite spēs. ⁊ sic infiniti gradus. non sunt autem
plures inter angelū ⁊ nihil. ergo ⁊c. ¶Ad ratio-
nes istas posset homo facilit̄ dicere: ꝙ descē-
sus fit ꝑm ptes eiusdez ꝓportionis. ⁊ sic nulla
infinitas sequitur. Naz inter vnam ptem cōti
nui ⁊ aliam sūt infiniti gradus ⁊ infinite spēs.
⁊ tamē in infinitū non distāt sed finitate. qz illa
infinitas ptium est ꝑm ptes eiusdē ꝓportiōis.
Si autem fieret descēsus ꝑm ptes eiusdez q̄ti
tatis. rōnes demōstrarent. Unde dico ꝙ acci-
piendo ptes eiusdē ꝓportionis. tot sunt inter
palmā linee ⁊ punctū. quot sunt iter totā lineā
⁊ pūctum. imo quot sunt inter totuz vniuersū
et de talibus non sequitur aliqd̄ incōueniens.
¶3° videndū est. si ē ꝓcessus i infinitū in media
cōscendēdo. ita ꝙ data aliqua specie multum
nobili ⁊ alia multū ignobili. vtruz siat infinite
spēs medie. ¶Dicūt aliqui ꝙ non. qz eni extre
ma sūt posita ⁊ finita impossibile ē sumere infi-
nita media inter ea. ¶Sed ꝓxa ꝫ arguo q̄dru-
pliciter. Primo. qz posito ꝙ spēs numeroꝝ in
cipientiū a dualitate vadūt in infinitū. nū q̄z p-
tingēt ad nobilitatez minime qualitatis. qz qñ
totū gen⁹ excedit totū. generatio non pōt tātū
ꝓcedi in inferioꝝ ꝙ attingat ad aliqd̄ supioris
cum ergo dualitas sit posita in actu. ⁊ minima
q̄litas inter ea. hoc nō obstāte poterit esse mul
tiplicatio specieꝝ in infinitū. ¶2° in ꝓtinuis. qz
ꝓcedēdo in infinitū in spēbus q̄titatis ꝓtinue
vt i bicubito ⁊ tricubito. ⁊ sic de aliꝭ in ascēdē

do nunc̄ deueniem⁹ vsc̄ ad minimā c̄titatē. nec in descēdēdo ad relationē. ꝓpter sui infinitatē. ¶3° hoc idē apparet in speciebus itelligibilibus. si eni possent fieri infinite species ⁊ quelibet posset habere suam spēm intelligibilē nūc̄ attingēdo aliquā determinatā possent tm̄ multiplicari q ptingerēt ad nobilitatē speciei quā deus intelligit. ¶4° de actu intelligēdi. qñ obiectum primū est nobilis⁹ actu nunc̄ c̄tūcunc̄ multiplicatur ꝓuenitur ad graduz nobilitatis ꝑmi actus recti vel obiecti eius. in descēdendo aūt nunc̄ ꝓueniet ad infinitatē relatiōis vel q̄litatis sensibilis. ¶Ideo apparet mihi q nō est aliquod incōueniens. q datis extremis finitis q̄n possit ꝓcedi in infinitū i inēmediis. sicut patet in cōtinuo ꝑm ptes eiusdē ꝓportiōis. ¶Sz cōtra. videt eni q sicut homo plus excedit asinū c̄ asinus plantā. ita videt q angelus plus excedit hominē c̄ homo asinuz. qz ꝑm dr̄iam nobiliorē. Dicit q lz illud verū sit. qz illud sūt de genere sbe. in quo est ꝓcedere in infinitum. nō tm̄ est sic in actibus itelligendi. Nā pl⁹ excedit actus intelligēdi albedinē que est suū obiectum. c̄ actus reflexus actū rectū. ¶Sed ⁊tra dupliciter. ¶Primo. quia excessus in spēb⁹ multorū numeroz fit p equale scz p vnitatem. non tm̄ in ꝓportione. sed in c̄titate. ¶2°. qz quāto nobiliorz est entitas in qua fit excessus. tanto ē maioz ꝑm c̄titatē vtutis. sed nobilior species semp excedit inferiorez in nobiliori entitate c̄ illa alia. qz in differētia sua specifica que est nobilioz c̄ differētia inferioris sicut nunc tactuz est. ergo ⁊c̄ ¶Dico q excessus q̄ fit in numeris per vnitatē est in c̄titate. ⁊ ille non est citra alique numerū determiatū. sed excessus ꝑm quē qualitas excedit numerū ē alteri⁹ rōnis. ¶Ad aliud dico q illud argumētū non vrget. nisi dicatur q illa spēs non excedit aliam ꝑm totam dr̄iam specificā. sed solum in illo excedit qđ addit illa species pfectionis. cum in vtraq̄ sit genus. nec plus prima addit ad primā c̄ secūa ad secūam. ¶4° videndū ē. vtrū sit ꝓcessus i infinitū in latus assumendo scz ꝑm spēs eq̄les. ¶Dicūr cōiter q isto modo non solū non est ꝓcessus in infinitū specieb⁹ scz equalib⁹. imo simplicit null⁹ ꝓcessus. qz impossibile est dare duas species eētiales in vniuerso. Et ratio isti⁹ est illa quam assignāt. q scz genus diuidit per duas differētias. quaz vna est positiua. ⁊ altera priuatiua. vt aial ꝓ rōnale ⁊ irrōnale. semp autez positiua est pfectioz c̄ ꝓuatiua. et p ꝓns spēs ⁊stitutiua p positiuā semp est pfectioz. ¶Sed tm̄ lz ista sit ratio cōmunis. non tm̄ demonstrat Nam corporeū ⁊ incorporeuz diuidunt sbam. corporeū tenet hic locum positiui. ⁊ incorporeum est nobilius corporeo. Unde diceret q lz vna nominet nomie ꝓuatiuo. tamē est vere positiua ⁊ sepe nobilioz c̄ illa que nomiat vt positiua ¶Cōfirmatur. qz nulla dr̄ia ꝓuatiua pōt esse cōstitutiua speciei positiue. ¶Sed si dicat q quādo dicit q vna differētia ē ꝓuatiua. non stelligitur q̄n dicatur aliq̄d positiuū. sed intelligitur q caret aliquo gradu entitatis vel pfectionis quaz habet alia in quo sibi supemineret sed istud est bn̄ dictū. tamē non ē ꝓbatuz. Nō arguitur aūt nunc ⁊tra ꝯclusionē sed ⁊tra modum ponēdi eam ⁊ rōnem p quā talis ꝯclusio ponitur scz ⁊tra supradicta. Igitur videt posse aliter ꝓbari sic Nam inter spēs sicut ⁊ inter illa que sunt diuersaz rationū. nō cōsurgit nisi respectus dispantie. ꝓpter diuersas differentias ⁊stitutiuas eaz que sunt diuersaz rationū sed disparitas cū omni essentialitate stare non pōt. ergo ⁊c̄. ¶Sed ⁊tra istud instat̄ q̄druplic̄iter ostendo q in equalib⁹ sit ꝓcessus i infinitū. ⁊ tamē vnum nō est pfectius alio. cum nullam dicat pfectionē ¶2°. qz sicut deus pōt facere aliquid aliud q̄n. ita vltra oīe vbi pōt facere aliud vbi. ⁊ tamē vnū vbi aliud non excedit. et sunt distincta spē. sicut ꝓbabit̄ euidēter in scō ⁊ eodē modo arguit̄ de ꝓriori ⁊ posteriori in tēpore. ¶4° eodē modo de extra et intra que sūt dr̄ie loci. ¶Ad oīa ista dico vnico ꝝbo: q lz respectiuis vna spēs non sit perfectioz alia. nō tamē sequitur q equalis. Unde sicut illa que se excedunt in c̄titate pfectionis. necessario hñt c̄titatem pfectionis. ita que sunt equalia Ūi sicut ibi non ē excessus in pfectione. ita nec ibi equalitas. tamen vna bene est ꝑncipalioz alia. quēadmodū dicim⁹ i diuinis q vna ꝑsona bene ē ꝑncipalioz. lz nō sit pfectioz. Aliqui tamē nituntur istā ꝯclusionē ꝓbare ex ordine eminentie. ¶Ad argumētum patet.

Questio. X.

Decima questio est. vtrū deus potuerit ꝓducere aliq̄d actualiter in infinitū. q non. qz deus non pōt facere aliud deum. illud autē infinitū eēt deus. qz quo maius cogitari non posset. ¶Contra diuina potentia est infinita. ergo ⁊c̄ ¶Hic intelligendum est. q quattuoz sunt modi infinitatis. ō quibus questio potest hr̄e difficultatez scz modus infinitatis extensiue ꝑm c̄titatē ⁊tinuā in lineis Alia ꝑm discretā. sicut i numeris. Aut ꝑm c̄titatē vtutis. sicut in gradibus pfectionuz. Aut ꝑm c̄titatē durationis. sicut in tpe ¶Et q̄tū ad ista sūt q̄ttuoz inuestigāda ¶Primū ē. si de⁹ pōt facere infinitū ꝑm multitudinē Dicūr aliqui q nō qz infinitū est cui⁹ c̄titatē accipiētib⁹ semp est aliq̄d extra accipe. qđ tm̄ non ⁊tingeret si esset

infinitū. ¶Sed ꝓtra arguo ꝙdrupliciter. ¶Primo sic. natura specifica hūana non ē determinata ad certaz multitudinē indiuiduoꝝ. quia da opositū. sequereꝯ ꝙ deus in ⁊ mūdo generati onē nō posset ꝓtinuare ieternū. sed tm̄ vsqz ad illuz numerū quem sibi determinaret. Nam ⁊ suppositō arguiꝯ sic. quādocunqz est aliqua natura cui ex se non repugnat cōmunicari infinitis simul. ideo nō repugnat sic facere scz eaz in infinitis simul cōicare. qz nunqz ꝓuenit impossibilitas ex pte dei. sed natura humana nō habet ex se repugnantiā ad ⁊ ꝙ infinitis simul cōmunicetur. ¶Hoc ꝓbo. nam ipa est nata cōicari mille simul ⁊ .x. milib⁹. ⁊ sic ꝙtūcunqz multiplicaꝯ numer⁹. sibi nō repugnat simul cōicari. ꝙ deus pōt eam cōicare infinitis simul. ¶2° sic. quot sunt induidua eiusdez spēi ꝓducibilia simul. tot deus pōt ꝓducere simul. cū possit omne pbssibile sicut ē possibile. sed infinita indiui dua sūt simul ⁊ fuerūt simul ꝓducibilia. cū oia habuerūt ab eterno suam ꝓducibilitatē. ergo possunt simul ꝓduci. ¶Ista tm̄ rō mitⁱ ꝓbaret nisi aliud adderēt. ꝓcluderēt eni ꝙ de⁹ omnes ptes motus ⁊ tēporis successiuoꝝ pōt facere. qz certū est ꝙsuaz ꝓducibilitatē ab eterno habuerūt simul. ¶Propter hoc arguo sic addēdo Aut infinita sūt simul ꝓducibilia ꝓ simul. aut non. Si sic. tūc simul de⁹ poterit ꝓducere. nec valet de ptibus successiuoꝝ. qz ⁊ sint simul ꝓducibiles. tamē nō sūt ꝓducibiles ꝓ simul. Si autē dicas. ꝙ non simul ⁊ ꝓ simul sunt infinita ꝓducibilia. tunc erit dare certū numerū. vltra quem deus ꝓducere nō pōt vnam aiam simul intelligēdo. qđ videꝯ satis incōueniens. ¶3° sic quādocūqz sūt aliqua ꝓducibilia successiue. ꝙbus ex se nō repugnat simultas illa. de⁹ simul pōt ꝓducere. sed infinitas aiabus que sunt successiue ꝓducibiles. non repugnat simultas ex se. qz nō sunt in loco. hoc patet. quia ꝙtūcūqz multitudinē aliquam accipias simul. nullaz inuenies repugnantiā. ¶4° sic. In re finita ipossibile est ꝓcedere in infinitū ꝑ ptes eiusdem ꝙtitatis. sed in induiduis ꝓducibilib⁹ simul ⁊ ꝓ simul. ꝓcedere est possibile in infinitū. Data enī quacunqz multitudine finita simul deus pōt illam simul. ⁊ adhuc non est possibile dare tm̄ ꝙn adhuc poterit tm̄. ergo videtur ꝙ possit infinita simul ꝓducere. ⁊ non solū simul. ꝫ etiā ꝓ simul. ¶Ideo videtur aliquib⁹ dicenduz. ꝙ deus pōt facere simul multitudinē actu infinitam. qz non videꝯ repugnantia. Sed ꝓ quolibet solis radio vel instanti tēporis deus vnam aiam creat ⁊ cōsernat eam. ⁊ tunc essent infinite ¶Sz tamē ꝫ istā sententiā instaꝯ ꝙdrupliciter ¶Primo sic. qz omis multitudo creabilis ē numerus. sed numerus ē multitudo mēsurata ꝙ vnum. multitudo autē infinita mensurari non potest. ergo ⁊c̄. ¶2° illa multitudo signata erit vnū indiuiduū multitudinis ire. ⁊ ꝓ ꝫsequēs erit in aliqua specie. ⁊ sic ꝫ aliqua spē numeri ꝫstituta ꝙ vnitatem erit dare numerū infinitū ¶3°. qz si deus subtraheret vnuz denariū a tali multitudine de vno denario esset diminuta. ⁊ tunc aut eēt finita. aut nō. Si nō. tunc infinitū esset maius infinito. qz plus ⁊ maius erat ante ablationē denarij ꝙz ꝓius. Si autē sit diminuta. tunc erit finita. ⁊ sic seqtur ꝙ vnus denari⁹ ꝫstituebat multitudinē infinitā. ¶4°. quia tali multitudini adhuc videꝯ ꝙ deus possit addere vnam animā. cuz possit eā subtrahere. ⁊ manente tota vel eadem multitudine repare. ⁊ eadem rōne duas ⁊ tres. ⁊ sic in infinitū. ergo vltra infinitā multitudinē potest aliā infinitā creare. ⁊ similiter duas. et ꝙ ꝑ ns infinities infinitas in infinitū. ¶Ad ꝓmuz dico. ꝙ lz multitudo creabilis sit numer⁹. si sit finita. non tamē si est infinita. Unde talis multitudo non ē numerus. nec est in genere ꝙtitatis discrete. nisi per reductionem. sicut vnitas. qz tūc eēt necessario sub aliqua eius spē ¶Et si dicatur ꝙ infiniti ratio ꝙtitati cōgruit. Dico ꝙ verū est reductiue sicut diuisibile ⁊ indiuisibile ꝓtinent ad ꝙtitatem solū reductiue. ita finitū ⁊ infinitū vnuz ꝙ se scz diuisibile ⁊ finitū. aliud autem reductiue ¶Ad 2ᵐ dico. ꝙ ille numer⁹ nō esset indiuiduū generis ꝙtitatis. nec alicuⁱ⁹ speciei illius generis formaliter ⁊ ꝙdditatiue. sed tm̄ reductiue. sicut vnitas hec nō est ꝙ se in illo genere. nec in aliqua specie. reducīt tamē ad illō. ¶Ad 3ᵐ dico. ꝙ facta subtractiōe ꝙtecūqz multitudinis finite. adhuc remanet multitudo infinita. ⁊ nullo penitus minozata. sicut nec quo ad nos mare ꝙ mille guttas minozaꝯ. ¶Similiter dico: ꝙ ꝙtūcunqz apponatur nō augmentaꝯ. Et ratio omniū istoꝝ est que dicta ē supra. qz equale ⁊ inequale sūt passiones ꝙtitatis finite. et magⁱ ⁊ minus sunt spēs ineqlitatis. Et ideo isti multitudini nō possunt iste passiones cōpetere scz equalitas ⁊ inequalitas. ¶Ad 4ᵐ dico de animabus ꝙ pōt vnam aiam creare. ⁊ vnam illarum subtrahere. tamē adhuc remanēt infinite sicut in cōtinuo sūt infinite ptes. ⁊ si vna illarū in qua sunt infinite auferaꝯ. remanēt infinite. ita ꝙ sunt ibi infinities infinite. sic in ꝓposito. ¶Sed cōtra. quia si sic. semp deus vltra omnē multitudinē pōt facere plures. ¶Dico ꝙ in tali multitudine nō habet locum hoc signū omis ¶Dico tamē ꝫnter ad ꝓdicta. ꝙ deus infinitas multitudines pōt facere scz infinities. sicut ptz in cōtinuo. ¶Sed hic sunt diffi. ¶Prima est ꝙ

cum maior sit pfectio in pluribus animab⁹ q̄z in vna.ita in infinitis q̄z finitis .ergo in infinitis est infinita pfectio intensiue.sed illa pfectio infinita est qua aliquid maius cogitari nō potest ꝛ hoc est idem q deus.ergo ꝛc̄. ¶Dico q ista infinitas pfectionis est infinitas ſm q̄d.quia in finito genere.ꝛ in limitata specie ſm gradus in diuisibiles.ꝛ non est sicut dei infinitas que est trāscēdēs ꝛ totaliter alterius rōnis ab ista infinitate. ¶2ª diffi.est.si in ista multitudine infinita sūt infinite spēs numeroꝝ. ¶Dico q sic.ꝛ iō quoscūq; vltra faceret deus.nō distingueren nisi numeraliter ab istis.ꝛ vltra spēz numeri h̄ ꝓtentaz deus non potest facere nisi indiuidua. ¶3ª diffi.qr ois spēs que est subiectiua ps multitudinis.videtur finita.sed ista singularis multitudo cōtinetur sub multitudine vt ps subiectiua.ergo ꝛc̄. ¶Dico.quādo multitudo diuiditur p finitū ꝛ infinitū.sub finita cadunt spēs numeri infinite . Sub infinita autem sola vna ps subiectiua.q̄ nō est ꝑprie spēs.sicut in ente diuiso p finitū ꝛ infinitū.solus deus cadit sb infinito. Licz ergo infinite species numeri sint sb finita multitudine.non tamē multitudo ipsaꝝ speciez infinitaꝝ. ¶4ª diffi.qr videtur q posita illa infinita multitudine.q oporteat ponere in vno ptículari subiecto infinita actu accidentia. cum qlibet indiuiduū ad qlibet habeat respectum silitudinis ꝛ distinctiōis. ¶Dico q isti respect⁹ non multū onerant.oportet eni ponere i quolibet indiuiduo vniuersi ad oia alia multos respectus.imo in vno ꝓtinuo vidētur infiniti respect⁹ infinitatis.qui tamē destruūt p vnicam diuisionē. Sic ergo dico.q nō est inconueniēs q talia multa ponant. Sed quō infinitū est extra cui⁹ q̄titatem semp est aliq̄d accipere extra. ¶Dico q illa ē diffinitio quo ad intellectum nostrū.cui accipiēti q̄tācunq; multitudinē.semp ꝓtingit accipe extra .qr nunq; accipit nisi multitudinē finitam ꝛ non infinitam. ¶Ad tuz ad 2ᵐ ꝑncipale videndū est .si deus pōt facere infinitā magnitudinē actu. ¶Dicūt aliqui q non.qr de rōne infiniti est. q sit i actu ꝑmixto cum potētia .ꝛ p ꝓns sibi repugnat eē in actu sine potētia . ¶Sed contra arguo quadruplicit. ¶Primo sic. ſm q potuit infinitam multitudinē actu deus pōt creare simul. ¶Donamus q creet infinitas guttas aque . et eas pōt ꝓiungere.ergo infinitā aquam creare. ¶2° sic. In re finita nō est possibilis ꝓcessus in infinitū si ergo deus nō pōt infinitā multitudinē simul creare.erit aliquā dare multitudinē vltra quā deus nihil poterit creare simul. hoc est falsum qr tūc in re finita eēt possibilis ꝓcessus i infinitū.nam q̄tūcūq; deus creat.adhuc minora pōt creare.ꝛ non est eēntialiter impossibile.si solus finitus posset crearet. ¶3°.qr illa q̄dtas que ē vltra oēm finitam est infinita.sed illa magnitudo quam de⁹ vltimate pōt simul facere.ē vltra omnē finitā.ergo est infinita ¶Probatio minoris.quia vltra omnē magnitudinē finitā quaz deus creat pōt minorē creare.ergo illa que oēs excedit ē infinita. ¶4° silogismo diuisio Aut illa quā deus vltimate pōt ꝓducere est finita vel infinita. Si finita h̄ intentū. Si infinita habeō est impossibile . quia eodem modo eēt status i quocūq; alio gradu.cum sit eiusdē rōnis Ideo videtur aliquib⁹ eē dicendū.q deus magnitudinem actualiter infinitā pōt ꝓducere ꝛ simul creare.qr nullus effect⁹ negādus est possibilis a potentia diuina .nisi manifestā repugnantiā includat. ¶Sed ꝓtra arguo q̄druplicit. ¶Primo sic.nam illa magnitudo cōstat ex ptib⁹ aliquotis finitis aut infinitis.si finitis.ergo infinitum esset ex infinitis Si dicas q ex infinitis.tūc infinitū esset maius infinitis. ¶2°. vbicūq; ē cōtinuū.ibi est pars ꝛ pars.qr cōtinuū est diuisibile in ptes.sed ipa magnitudo eēt ꝓtinua .ergo in ipa essent ptes.ꝛ sic ps eēt in infinito.qd est impossibile.qr semp totius ad ptem est aliqua ꝓportio . ¶3° sic. omne corpus est figuratum.sed illud non posset esse figuratū .ergo nō esset corp⁹. ¶4°.qr ꝑpria passio corporis ē mobilitas.sed corpus illud esset imobile.qr extra ipm nihil eēt.ergo ꝛc̄. ¶Ad primū dico. q illū corp⁹ nō haberet ptes aliquotas . ¶Et similiter ad 2ᵐ.q nō haberet partes.de rōne eni corporis finiti est habere ptes et partes aliquotas. ¶Sed Rationi autē infiniti repugnat vtrūq;. ¶Sed nunq̄d in infinito sūt ptes. Dico q semp pars est respectu totius.si ergo itelligatur q aliqua pars sit in isto infinito.ita q infinitū sit totum respectu istius ptis . sic dico q nihil est in isto cōtinuo qō sit pars. Si autē intelligat ps non illius infiniti.sed alicuius certe q̄titatis accepte in isto infinito. Sic dico q multa sūt q̄bus ꝓuenit esse ptem.qr ibi etiam sunt multa tota. ¶Ad 3ᵐ dico q illud corpus nō esset figuratus ꝛ per ꝓns non esset diuisibile.ille eni sunt passiones q̄titatis finite. ¶Ad 4ᵐ dico: q ex natura sua eēt mobile.ꝛ quodlibet ipius eēt mobile.ipm aūt rōne infinitatis non ¶Sed hic sunt aliqua dubia ¶Primū. vtrū deus tale corpus posset diuidere. Et videtur q non.qr diuisio ē in partes diuisi.sed istud non habet ptes. Dico q deus non posset illud infinitū diuidere in ptes suas.qr nullas habet.sed bñ in ptes alterius q̄titatis.in eo determiate creando vnam nouam supficiem i aliqua cōtinuitatis acceptione ¶Sed eēt ne in loco. ¶Dico q eēt ꝑns deo

bene. sed non eēt in loco. qz mobilitas z visibili
tas z figuralitas sūt passiones corpis finiti. qz
istud corpus nō habet superficiē nec colorem. tñ
eēt vbiq; sm assistentiā. ¶ 2m dubiū est. vtz cre
ata aqua infinita. deo vltra illā posset aliā crea
re. ¶ Dicūt aliqui q; non. qz tunc nulla aq̄ esset
adequata in actu. ¶ Contra. qz certum ē q; pos
set illius aque adnihilare vnā guttam. z tamē
adhuc remaneret infinita. z postea illam eādē
guttam repare. Ideo dico. q; vltra omnē illaz
aquam deus pōt aliam aquam creare. sicut fu
it dictuz de multitudine infinita. ¶ 3a diffi. vtz
creata infinita aqua posset infinitam aliā aquā
creare. Dico q; sic. qz posset aliā infinitā creare
z adhuc maiorem. z sic infinitā. sicut fuit argu
mentū de pma aqua infinita. ¶ 4a diffi. si creatī
infinities infinitis. q̄tum deus pōt simul si ha
bet statum. ita q; vltra non possit addere. ¶ Di
co q; nō. qz eadē rōne habuisset statū in semel i
finita. cū infinities infinitū non excedat simpli
citer semel infinitū. ¶ Sed remanet diffi. si deo
posset indiuiduū cōtinuū simul diuidere i infi
nitas ptes. ¶ Dico q; non. qz ptes infinite cōti
nui non sūt inmediate. sicut si eēt simul infinita
multitudo aut magnitudo. in q̄bus facit deus
infinitas ptes in actu. diuisio autē ꝓtinui pce
dit in infinituz. ordinate ꝓueniēdo a maioribꝰ
ptibus ad minores. z ideo illud infinitū est suc
cessiuū. ¶ Q̄tum ad 3m pncipale videndū est.
vtrū deus possit aliquid intēsiue infinitū crea
re actualiter. ¶ Ad declarationē autē ptis affir
matiue istius q̄ttuoz sunt notanda. que pñt ha
beri ex pmissis ¶ Primū est. q; deus pōt infini
tas animas simul in actu creare. vt patuit ex p̄
mo articulo. ¶ 2m est. q; in singulis aiabus pōt
charitatē infūdere. qz infinitas non magis re
pugnat charitatibꝰ q̄ animabꝰ simul. ¶ 3m est.
q; charitates ipe possunt ab aiabꝰ separi a deo
qz forme quāto sunt nobiliores: tanto minꝰ de
pendēt a materia. z p ꝯns pñt facilius separi.
Et ideo cum gra sit nobilior accidētibꝰ sensibi
libꝰ. videt q; sit magis sepabilis a sbo. ¶ 4m ē.
q; charitates sepate a sbo possunt oēs vniri. qz
quecūq; sūt eiusdem rōnis sūt eq̄liter vnibilia
cū vnitas sit p se passio corū sic naturalis apti
tudo. ¶ Istis pmissis. patet p quem modū pos
set deus facere infinitā charitatez intensiue. qz
ex infinitis gradibus infinita intēsio cōstat vel
charitas infinita intensiue. Aliter tamē decla
rent eaz Artiste. supposito enī scdo articulo. q;
sit infinita magnitudo. in infinita magnitudie
non pōt esse vtus finita. ergo necessario infini
ta vtus est intēsiue. ergo zc. ¶ Sed ctra. tale i
finitū intensiue eēt equale deo. cum deus sit in
finitꝰ intēsiue. ¶ 2o. qz tale accns infinituz eēt p
fectius sba. cum sba sit finita intēsiue. ¶ 3o. quia
cum oēs aie sint eiusdē rōnis. posset deus vnā
aiam infinitā creare. ¶ 4o. qz tunc gra que est i
xpo. non esset sūma creabilis. ¶ Ad primuz dī
co. q; illa infinitas est solum sm q̄d. Ista enī i
finitas claudit z limitat ad aliqd determiatuz
genus. non sic de infinitate dei ¶ Ad 2m dico q;
infiniti asini non valent vnū hominē. nec infini
ti gradus coloris vnum gradū charitatis. nec
infinita charitas finitam substātiā. ¶ Ad 3m dī
coz q; si anime haberēt gradus distinctos reali
ter eiusdē rōnis. idem sequeret. sed non habēt
¶ Ad 4m dico q; gra xpi est sūma inter que aie
possunt infundi. sed que pñt creari separate non
¶ Q̄tum ad 4m principale videndū est de infi
nitate durationis. si dubiū sit de duratiōe suc
cessiua. tunc patet q̄d sit dicēdū. qz illud deus
non pōt simul creare. qz habet ptes repugnan
tes. huiusmodi ē cē successiuū. ergo zc. ¶ Sed
si queras de duratiōe simultanea. vtz deo po
terit talem durationez infinitam creare. Dicit
q; nō. qz infinita duratio nō pōt habere termi
nū. sed deus nihil pōt facere q̄n postea possit il
lud adnihilare. ergo zc. ¶ Ꝺ. deo nō pōt aliq̄d
nunc creare qđ non habeat sue durationis p̄nci
piū. sed infinite durationi repugnat hr̄e p̄ncipi
um. ergo deus nō pōt infinitam durationē cre
are. Ad rōnem in oppositū patet ¶ Sed ꝟ sunt
duo dubia. q̄tum ad rōnem potentie diuine.
¶ Primū est. si deus possit facere mundū anti
quiorem. ¶ Hoc dubiū pōt habere duplicem i
tellectū. vel q; intelligat q̄tuz ad eē materiale
vniuersi: z sic nulli dubiū debet eē. qz omnem
sbam quā deo creauit. potuit ante creasse. ¶ Si
aūt dubiuz querat formaliter q̄tum ad oia. tā
absoluta q̄ relatiua. ita q; q̄cq̄d creauit i mun
do potuit ante creasse. Sic apparet mihi dicen
dum q; non. ¶ Hoc autē ꝓbo sic. Primo. quia
impossibile est ꝯtradictoria de eodē verificari
sed si deus nō produxisset mūdū qñ produxit. sed
ante q̄tum ad oia. tunc fuisset idem respectus
p̄sentialitatis q̄ fuit qñ deus creauit. z sic ꝯdi
ctoria. qz creasset mundū qñ non creauit. qz in
eodem qñ. ¶ Si dicas. q; non fuisset idez respe
ctus. tūc habeō ꝓpositū. q; scz q̄tum ad oia tā
absoluta q̄ respectiua deo nō potuisset p̄us cre
asse q̄ creauit. ¶ 2o. qz respectus dispantie sem
per arguit diuersitatē. sed p̄us et posteri sunt
respectu dispantie. q̄ optet q; inter p̄us q̄ deo cre
asset mundus. z posteri in quo nūc creauit eēt
varietas. z p ꝯns oēm respectū nō creasset añ.
¶ 3o. qz incōpossibilia simul creari non pñt. sed
p̄us in quo mundus fuisset creatus. z posteri in
quo nūc fuit creatus sunt incōpossibilia. sicut
patet. ergo cum tunc fuisset creatum illud pri

istud posterius non potuisset tunc creari. ¶ 4° qz aut in eodem nunc fuisset creatus mundus aut in alio ⁊ alio. Si in eodem. ergo non prius Si in alio ⁊ alio. ⁊ duo nūc non possunt simul creari. ergo ⁊c. Ideo apparet mihi. q intelligēdo p mundū omia que sunt in mundo tā absoluta q̄ respectiua. deus nō potuit creare mundum antiquiorē. nec simpliciter anteq̄ creauit Et de hoc alis. ¶ 2ª diffi. vtrum deus potuit facere mundū meliorē q̄ sit. ¶ Hic oportet distinguere sicut in dubio p̄cedenti. quia illa melioritas p̄t intelligi duplicit. vel melioritas absoluta. que est p̄m vniuscuiusq̄ ſbam. Alia scz melioritas respectiua que est i cōpatiōe ad determinatū agens vel obiectū. ¶ Primo modo mus ē melior pane. qz corp⁹ animatuz melius est corpe non aīato. ¶ 2° mō panis ē melior mure. qz in cōpatione ad vitam humanaz panis ē melior. qz nutrit hoiem ¶ Si p̄mo modo intelligas. sic dico. q deus potuisset mundū meliorē creasse. qz omes stellas potuit facere angelos. Si aūt scdo mō inq̄tuz bonitas p̄sistit in ordine rerū in vniuerso dicendū est q non. ⁊ ita dicit Aug⁹ q qlibet p se bonum est. ꝑ tamē omnia bona simul. valde bona. Et ideo magis cōsistit decor vniuersi in varietate reruz q̄ si omnia essent vnius nature ⁊ substātie. quia sic nō esset ordo ⁊c.

Distinctio. 44. ⁊. 45. // Questio. I.

Qrca distinctionem. xliij. ⁊. xlv. in q̄bus tractat d voluntate. quero vtruz volūtas diuina sit p̄ma regula oiuz p̄tingentiū. q nō. qz p̄s. omia in sapia fecisti. sed sapia p̄tinet ad intellectum ¶ Cōtra. in p̄s. omia quecūq̄ voluit de⁹ fecit. ¶ Hic sūt q̄ttuor modi dicendi. ¶ Primus est. q essentia diuina ē prima regula oiuz tam necessariorz q̄ p̄tingentiū. quia ipa est primū obiectum intellectus diuini. in quo oia relucent ita q nulla potentia in ipam intendens p̄t obliquari. Alij dicūt q prima regula tā necessariorū q̄ p̄tingentiū est diuina intelligētia qz sicut volūtas nostra regulatur ab intellectu nostro practico. ipm in agētibus dirigēdo. ita in deo. Sic enī diuina intelligētia cognoscit eē facienda. ita voluntas diuina exequit. Alij dicunt. q omniū tam necessariorz q̄ p̄tingentiuz voluntas diuina est p̄ma regla ad extra. quia p̄m Aug⁹. de trini. diuina volūtas est omniū q̄ fiunt prima ⁊ sūma causa. sed p̄ma causa videtur esse prima regula. ergo ⁊c. ¶ Alij dicūt. q intellectus informatus habitib⁹ intellectualib⁹. qz eius vt sic est informatus. ppzie est dirigere. sed ad regulā p̄tinet dirigere. ergo ⁊c. ¶ Sz nullus istorū modorz stare p̄t. ¶ Primo⁹ nō. qz obiectū in cōpatione ad potentiā nō habet rationē regulātis. sicut nec bonū agibile i moralibus dicit regula actuorz habituū. ꝑ prudētia. ¶ Nec scdo. qz cū intellect⁹ diuinus reguletnecessario, ex se quicq̄d regulat. eo q potētia mere naturalis ⁊ natura sit semp ad vnū determinata. sequeret q nulla res posset aliter fieri q̄ fiat. cū tamē p̄tingat fieri idez pluribus modis ¶ Nec tertio. qz obiecta necessaria ⁊ p̄tingētia p̄ius cognoscunt a deo q̄ possūt apeti. vt alibi ptz ⁊ in illo p̄ioi eoz p̄cipit certitudo. ⁊ sic a volūtate sequēte nō p̄mo regulat. ¶ Nec q̄ntus. qz sicut intellect⁹ ex se mere agit naturaliter qz sicut intelllect⁹ ex se mere agit naturaliter determinat ad vnuz. sic intellect⁹ informat⁹ q̄cunq̄ habitu intellectuali. ¶ Jōo dicit doc. nr aliter. q volūtas diuina ē regula oiuz p̄tingentiū p̄cise. necessaria autē aliūde regulāt ¶ Hoc aūt p̄firmo q̄drupliciter ¶ Primo sic. Ois alia regla a volūtate diuina ē mere necessaria ⁊ naturaliter regulās. si ergo aliq̄d aliud a volūtate regularet. mere necessario regularet. ⁊ sic impossibile eēt eam aliter regulari Istud autē est falsum. imo qđ vno tēpore est regulatū. in alio tēpore est irregulatū. sicut patet de circūcisiōe in veteri testamēto. ¶ 2° sic. illa potētia que ab aliquo regulatur. si ab eo deuiet obliqua est. si ergo voluntas diuina regulatur ab intellectu vel ab aliquo alio necessario regulāte. cū omne tale necessario determinat ad partem alteram cōtradictionis quādo sit obliqua. sed hoc ē falsum. videmus enī q volūtas recte p̄t in vtrāq̄ ptem p̄tradictiōis. ¶ Cōfirmatur. qz volūtas diuina dicit esse inobliquabilis. ergo ⁊c. ¶ 3°. qz aliqua sunt p̄hibita qz mala. Aliq̄ autē ideo mala qz p̄hibita. si ergo in istis fiat resolutio ad volūtatē. habeat intentū. Si ad aliq̄d aliud vt ad intellectū. cum necessario itelligat talia. necessario essent mala. non qz p̄hibita tm. ¶ 4°. qz aliqua sunt bona qz p̄cepta Alia ido p̄cepta qz bona. si ergo fiat resolutio ad voluntatem habeat intentū. si ad intellectū. cuz necessario itelligit. oia erūt necessario bona ex se. ¶ Sz p̄tra instat q̄drupliciter ¶ Primo sic. Ois p̄udētia est regulatiua suoz actuū sequētiū actū volūtatis. cū sit recta rō agibiliū. ꝑ in deo ē formaliter p̄udētia que p̄tinet ad intellectū. cum ibi sit ars que est inferior ea. ergo ⁊c. ¶ 2°. ars ē p̄ma regula factibiliuz. sed deus agit p modū artis. p̄m Aug⁹. in mono. g. ¶ 3°. qz ois electio p̄supponit actum intellectus regulātis. sed deus agit p electionez. ergo ⁊c. ¶ 4°. qz ois cōpatio volūtatis vt cōpatur ad extra ē praxis. sed ois praxis p̄exigit actū intellectus regulātis. ꝑ ⁊c

¶Ad primū ꝓcedo q̄ prudētia est in intellectu diuino. sed tamē intelligendū est de prudentia dei q̄tum ad ꝓtingentia. qz ipa est i intellectu post q̄ volūtas est determiata circa ea. Unde post determiationē voluntatis sequitur actus intellectus fm determinationē volūtatis. ⁊ eti am prudentia. Et si dicas: q̄ tūc prudētia erit ⁊ nihil erit p prudentiā regulatū. cum tamē ꝫ fit cōtra rationē prudentie. ¶Dico q̄ ꝫ volūtas non regulet q̄tum ad ꝓtingentia. sed sit p̄ma regula. tamē potētia executiua regulatur. cuius actum p̄cedit prudētia illa. ¶Sed nūqd prudētia aliquē actuz habet circa incōmutabi lia. ¶Dico q̄ si ponat q̄ sic. tunc oportet dicere q̄ prudētia regulat in p̄ceptis p̄me tabule. vel soluz vt sequit determinationē volūtat. ¶Pōt dici. q̄ circa p̄cepta p̄me tabule in priori ante actū voluntatis. in p̄ceptis scōe tabule est posterior. Et de hoc alias. ¶Ad 2m de arte eodez modo dicendū est. Ars enī non regulat voluntatem. sed seq̄tur determinationē voluntat. regulat tamē potentiā executiuaz. Nisi forte dicatur q̄ factibilia vt sic fiant. sunt necessaria. ⁊ tunc esset regula volūtatis. ¶Ad 3m de electione dico. q̄ executionē electiōis pōt ratio regulare. ⁊ ista aliquādo accipit p electione scz voluntatis vt cōparatur ad extra. tamen electio vt est determiatio voluntatis diuine. sic dico q̄ p̄cedit rōnez. ¶Ad 4m dico q̄ praxis est regulabilis ab intellectu sequēte actuz volūtatis. loquēdo ō praxi que ē ꝓtingentiū. sed de illa que est necessarioꝝ. illa regulat p intellectū p̄cedentē omnem actum volūtatis. ¶Sed hic sunt diffi. ¶Prima. qz si non est aliqua ratio illoꝝ q̄ fiūt. Quare Anſ. ⁊ alij sancti inuestigāt rōnem eorum que fiunt. vtpote de incarnatione ⁊ alijs. ¶Dico q̄ alibi Aug⁹ dicit q̄ illoꝝ que fiunt habere a voluntate diuina. non est querenda causa Unde quādo ipi querūt causam incarnationis. non q̄runt nisi quo ad nos. simpl̄r autē aliter fieri potuisset. Deus de⁹ aliter facere potuisset redēptionē humani generi q̄ fecerit. vt patet tz⁹ ō trini. ¶2a diffi. si fuisset aliter factū. quā rōnem redderemus. ¶Dico q̄ vbi apparet congens ratio aliter fieri non potuisset. sed tamen vbi ratio non est cogēs. aliter fieri potuisset. et tūc cōgruitates adducerent. ¶3a diffi. est quia fm Anſ. de casu diaboli. omīs voluntas sicut habet q̄d. ita habet cur. sed illud cur accipitur a rōne regulāte. ¶Dico q̄ forte intentio ei⁹ est applicare illam regulā ad sola creata. Uel si ad diuina. tunc oportet dicere. q̄ voluntas vt exequēs regulat. ⁊ habet cur in prudētia sequēte actum diuinū volendi. ¶Sed tunc sequitur eque magis diffi. si voluntas diuina opposituz huius q̄ nūc est determinasset. ratio que redditur a sanctis huius determinationis iā facte que accipitur a prudētia sequēte voluntatē nō valuisset. ¶Dico q̄ in cōtingentib⁹ est potētia ad oppositа in sensu diuisionis. non in sensu cōpositionis. ⁊ ideo rōnes vel cōgruitates sic dictum est cōcurrerent. ¶4a diffi. est. qz si de⁹ oppositа eoꝝ que ordinauit ordinasset. tota potētia que est tota prudētia que est de ordinatis a deo. fuisset ad oppositа. ⁊ tamē ita dissonarent intellectui nostro sicut nunc dissonant. cum eiꝰ determinatio eēt nobis ignota. ¶Dico sicut dictum est. q̄ illa que oīno intellectui vere intelligenti dissonāt. videl necessario sic a diuina ratione regulata. ¶Ad argumentū patet.

Questio II.

Utrum diuina voluntas possit aliquid ꝓtra p̄iudicatuz a rōne. q̄ sic. qz aliqd potest de potētia absoluta qō non pōt de potentia ordinata. ¶Cōtra videtur q̄ si sic esset. tūc irrationabiliter faceret. ¶Hic introducuntur q̄ttuoꝝ ꝓclusiones. ¶Prima est. q̄ non pōt cōtra p̄iudicatum ab intellectu diuino. cōpante bonū simpliciter ad malū simplicit. ¶2a est. q̄ pōt cōtra p̄iudicatum vt intellectꝰ cōpat bonum ad melius. ¶3a est. q̄ voluntas diuina pōt p̄ter p̄iudicatum a rōne. ¶4a est. q̄ pōt cōtra p̄iudicatum iudicio rōnis sequēte actū voluntatis. ¶Prima cōclusio ꝓbatur sic. Nam si intellectus diuinus iudicet. q̄ bonū est diligere deū. ⁊ malum est odire. tunc voluntas non pōt in oppositū. qz tunc eēt obliqua. Nam ois potentia que non est cōformis iudicio recto. ē obliqua. talis eēt volūtas. ergo ⁊c. ¶Cōfirmatur. qz quādocūq̄ intellectus diuinus iudicat hoc eē malū simplicit. ⁊ hoc eē bonum simpl̄r. illud necessario iudicat. sed i iudicio necessario intellectus ē regula volūtatis. vt prius ostensum est. ergo cōpante bonum simplicit ad malum simplicit. voluntas non pōt ꝓtra p̄iudicatū. ¶2a ꝓclusio p̄t cōpando bonuz ad melioꝝ. declarat. Nō ē necessariū q̄ elemēta sint ordiata sicut sūt. sed pōt fieri ecōuerso. ⁊ tñ demonstramus q̄ melioꝝ ē q̄ ita sint scz q̄ aer sit sb̄ igne. qz intellectꝰ diuinus hoc iudicat. Similiter in corporibus supioꝝib⁹ demonstrabile ē. q̄ sol potuisset fuisse quadratus. qz ptes eius sunt eiusdez rationis. ergo nulli parti ei⁹ repugnat eē in oppositum alteri in directa linea. ⁊ tamē demonstrabile est q̄ hoc sit melius scz q̄ figure rotūde et sperice ¶3a ꝓclusio deus p̄t aliud p̄ter p̄iudicatum a rōne. ꝓbatur sic. volūtas enī diuīa poꝛdinauit vnum ad beatitudinē ⁊ non aliū. i ista determinatione nō occurrit ratio intellectui diuino. quare hunc ⁊ non illuz. qz tunc eēt gra. g

videtur q voluntas possit preter ꝑiudicatum ¶ ꝑ. si daretur causa .non esset ratio magis de causa illa q̄ de ista. ⁊ ita quereret ō causa. ⁊ sic in infinitū. ¶ Similiter de pena dāni nō potest assignari causa . lz de pena sensus bene posset. ¶ 4ª cōclusio q diuina voluntas pōt contra ꝑiudicatum a rōne sequēte. ꝓbatur. quia voluntas ꝓtingenter se determiat . ⁊ ita se determiat q pōt in oppositū. Unde sicut ista ꝓtingenter in determinatione volūtatis stat. antixps erit ita pōt in oppositū velle. ⁊ tūc ratio sequēs voluntatis determinationē. oppositū iudicabit. Sed tamē illa ꝓclusio ē intelligēda i sensu diuisionis. sed i sensu cōpositiōis est falsa. ¶ Lz cōtra ista arguo. ¶ Primo ꝓtra p̄mā ꝓclusionem qz intellectus p̄cedit volūtatē in necessarijs. et est ei⁹ regula. ꝑ in moralib⁹ est regula. q ois bonus est p̄miandus. ⁊ tamē voluntas pōt in oppositum ¶ Cōtra scdam sic. volūtas q̄ pōt i melius ⁊ non vult. non videtur optima. ¶ Ad primū dico. q volūtas diuina pōt in oppositū de potentia absoluta. sed tamē q aliquid sic fiat ē cōtingens. q autē hoc sit melius . illud ē necessarium. ¶ Ad 2m dico q meli⁹ faceret ꝑm regulas naturales. sed in ordine ad volūtatē sic determinatā . sic debet. Nam melius est sic fieri sicut actus baptizandi melior est i ordine ad voluntatē diuinā q̄ dare elemosynā. sed in se dare elemosynā est melius. ¶ Sed ꝟ occurrūt alique diffi. Prima est. si ex volūtate diuina possumus cōcludere talem indifferentiā in volūtate nostra in apetitu sensitiuo ¶ patet q non. qz non pōt in oppositū vt patz in brutis ꝓtra iudicium sensus. Eodē modo dicūt aliqui de volūtate nostra. q si ponunt duo bona eqlia vl nō equalia. si vnū eoz ꝑ intellectuz melius ꝑiudicetur. Dicūt q voluntas noster nō pōt in oppositum. sed tamē ō hoc alias. saltē q̄tū ad ꝓpositum spectat. totuz oppositum ē in itellectu diuino. Et ex hoc videtur. cum voluntas nostra min⁹ sit ꝓiuncta rōni q̄ voluntas diuina. si volūtas diuina pōt aliquid sine aliquo dictamine rōnis. imo pōt in illō ferri qō intellect⁹ diuin⁹ iudicat minus bonū. multo magis volūtas nostra. Unde dicūt: q volūtas nostra nō pōt aliquid. nisi sit p̄determiatū a rōne . Et si esurias ad mortē. ꝓpositis tibi tribus panib⁹. non poteris aliquē eligere. nisi ratio determiet mozieris fame. ⁊ iuste. Non intelligo ista dicta. saltē in voluntate diuina nō possunt hoc dicere. q̄n ꝓpositis sibi duobus oino equalib⁹. vnum p̄destinet ⁊ alium dimittat. nec est ibi aliqua determinatio a rōne. ergo videt q voluntas aliqua poterit in non ꝑiudicatum a rōne. ⁊ etiam ꝓtra ꝑiudicatum. vt scz melius dimittat ⁊ minus bonum eligat. Eodē modo videtur q possit esse in nobis. De hoc alꝫs. ¶ Ad argumentū patet.

Questio. III.

Utrum voluntas signi ⁊ beneplaciti in deo distinguant. q non. quia vtraq; p̄tinet ad potentiā ordinatā ¶ Cōtra. qz voluntas beneplaciti semp impletur. nō tamē voluntas signi. ergo ⁊c. ¶ Hic sūt q̄tuor videnda. ¶ Primū est de distinctiōe signi ⁊ beneplaciti. ¶ 2m est de distinctōe voluntatis antecedē ⁊ ꝓsequētis. ¶ 3m est de distinctiōe volūtatis agētis ⁊ possibilis. ¶ 4m est de distinctione volūtatis practice ⁊ speculatiue. ¶ Circa primū est sciendū. q voluntas bñplaciti dicit⁹ volūtas dei efficax respectu cuiuscūq; effect⁹ producibilis vel pducti. Sed volūtas signi ē volūtas dei non efficax respectu eorūdē. Exēplū si rex aliq̄s vult efficaciter aliquid. sicut est illō ad qō conatur ꝑ posse implendū . vult aūt nō efficaciter. sed voluntate signi illa de q̄bus dat statuta ⁊ leges. Et ideo dicit q volūtas bñplaciti diuini semp impletur. quia ē efficax. ⁊ nullus pōt ei resistere. teste apl̄o. Voluntati eius q̄s resistet. volūtas vero signi non semp impletur. qz non est efficax. vt patet . nam sepe leges trāsgrediunt. Et sic patet quid sunt. ¶ Nūc videndū est. vtrū distinguātur. Et q̄tuz ad hoc dico. q ꝑ omnē viam ꝑ quam pōt ꝓbari q potentia absoluta ⁊ ordinata differāt eadem via pōt ꝓbari q voluntas signi ⁊ beneplaciti differunt. Nam volūtas bñplaciti semp impletur. non tamē voluntas signi. ⁊ sic de multis ꝓtra dictionib⁹. ex q̄bus sufficiēter cōcludit distinctio. ¶ Sed cōtra sunt diffi. ¶ Prima diffi. est si ista distinctio sit oino eadē cum illa de potētia ordinata ⁊ absoluta. ¶ Dico q non. qz tam voluntas signi q̄ volūtas bñplaciti respiciūt potentiā ordinatā. quia respectu eorum que sunt possibilia absolute. deus nullū habet velle. de multis intelligēdo. ¶ 2ª diffi. si est eadem distinctio cum illa de volūtate cōditionata ⁊ absoluta. ¶ Dico q videtur eadem. quia volūtas cōditionata videtur volūtas signi ⁊ antecedens qz vult q̄tum est ex se omnib⁹ bonū vel oibus bene velle. si seruēt eius mādata. Volūtas absoluta videtur beneplaciti ⁊ ꝓñs ad volūtatē signi scz pmissio ⁊ impletio ad bñplaciti volūtatem. cum sit velle efficax. ¶ 3ª diffi. est. que sūt signa voluntatis diuini. ¶ Dico q plura ponūtur scz p̄ceptuz eius. ꝓhibitio. ꝓsiliū. monitio. cōminatio. punitio. remuneratio. ¶ Alia duo ponūt que ptinēt ad voluntatē signi. scz pmissio ⁊ impletio ad min⁹ scōm. cū sit velle efficax. ¶ 4ª diffi. si diuina pmissio sit actus volūtatis positiuus. ¶ Dico q sicut in nob̄ ē duplex act⁹

Unus q̄ est velle efficax. qui pficit rem cuz po
test. ⁊ non efficax. qui non pficit. Ita ē nolle ef
ficax qđ ꝓhibet cum pōt. ⁊ non efficax. qđ non
ꝓhibet sed ꝑmittit. Eodem modo dicendū ē i
deo suo modo. ¶ Sed diffi. est: vtrū ꝑmissio sit
actus. ¶ Dicūt aliqui q̄ solū est negatio actus
qz ꝑmittere non ē nisi nō ꝓhibere. ¶ Alij dicūt
q̄ est actꝰ positiuꝰ. quia nullus pōt peccare ni
si volūtas dei cōcurrat. sed nō cōcurrit nisi ad
actum positiuū. ¶ Potest ergo dici. q̄ ꝑmissio
est actus positiuus cuz circūstantia. si circūstā
tia sit defectus. tunc deus ad positiuū actꝰ con
currit. ⁊ nō ad defōrmitatē. ⁊ sic non ad pecca
tum. Eodem enī modo dicendū est ꝺ illo actu
volendi. sicut de adulterio vel alīs actibꝰ ma
lis. ¶ Quātum ad 2m videndū est de distinctione
inter volūtatē antecedētē ⁊ ꝯsequētē. Et q̄tū
ad hoc dico q̄ voluntas antecedēs ꝺr vt refer
tur sup regulas iusticie legalis i vniūsali. Vo
luntas vero ꝯsequens ꝺr illa. vt fertur sup hu
iusmodi regulas in ꝑticulari ⁊ efficiētis. De ꝑ
ma dicit apls. q̄ vult oīes hoies saluos fieri.
hoc est q̄tum est de se. nunq̄ dānationē velle
Voluntate aūt ꝯsequēte. qz talis peccat. vult
ꝯsequēter eū punire vltione efficaci. ⁊ ista sem
per implet. ¶ Quātum ad 3m videndū est quomo
do distinguūtur in deo voluntas agēs ⁊ possi
bilis. ¶ Hic sciendū q̄ intellectus agens ponit
nō solum ꝓpter fantasmata. sicut aliqui dicūt
sed idez non pōt esse actiuū ⁊ passiuū. ⁊ qz actꝰ
causat ⁊ recipit. ideo oportet ponere distincti
onem. ¶ Eodē mō apparet mihi q̄ sit distinguē
dū ex pte volūtatis potentiale ⁊ actuale. Po
tētiale vt receptiuū volutiōis. Actuale vt ꝓ
ductiuū. Nec pono duas potētias. ꝑ duas ra
tiones formales ciusdē potentie realit. Quz
ad diuina oportet ponere vtrūq̄. abstrahēdo
hr̄e a recipe. ita q̄ in ista ē sapia ⁊ ars. et hmōi
ꝑfectiones. Dictū etiā fuit. q̄ intellectus agēs
est ibi vt ꝓductiuū verbi. Eodē modo dico ex
pte voluntatis. Est enī ibi inuenire voluntatē
in qua est iusticia legalis formaliter. ⁊ ipse actꝰ
volendi diuinꝰ. ⁊ fm hoc ē ibi volūtas possibi
lis. ¶ 2o est ibi volūtas ꝓductiua spūssancti. et
sic voluntas agens. Eodem modo i creatis di
co ex pte sensus. qz oportet ponere sensū agen
tem. inq̄tum sensus est ꝓductiuꝰ visionis. ⁊ ꝫ
oportet. qz aliq̄ actus videndi est nobilior ob
iecto. ergo optet q̄ ab alio depēdeat in genere
cause efficiētis q̄ ab obiecto. sic qz sensus ē re
ceptiuꝰ visionis. Oportet etiaz ibi ponere sen
sū possibilē. ⁊ sic potētiā sensitiuā. ⁊ oēm aliaz
ꝓductiuā sui actꝰ. ⁊ receptiuā optet distinguē
i agētē ⁊ possibilē. nō vt i duas potentias. sed
vt in duos respectus formales ciusdē potētie.

Quātum ad 4m videduz ē de volūtate ꝓactica
⁊ speculatiua. ¶ Hic ē intelligēdū. q̄ aliquādo
ꝓaxis accipit ꝑ opatiōe alterioꝰ potētie ab itel
lectu. ⁊ sic nūq̄ ē dare volūtatē ꝓacticā ⁊ spe
culatiuā. sicut itellectū ꝓacticū ⁊ speculatiuū.
sed ille itellectus ē speculatiuꝰ qui est gratia sui
Ille ꝓacticus qui est gr̄a alterius. In volun
tate autē ista distinctio non habet locū. Uez ē
tñ q̄ actus fruēdi ē sui gr̄a. actus autē vtendi ē
gratia alterius. Qz tñ ꝓpter hoc nō optet po
nere talez distinctionē. qz oīes tales actus vo
luntatis sunt ꝓaxes q̄daz. Iz aliqui sint ꝓpt̄ se
aliqui nō. Si vero accipitur ꝓacticū qđ extē
ditur ad posteriꝰ. siue sit eiusdē potētie. siue sit
alteriꝰ diceret tunc q̄ oīe qđ eēt sui gr̄a esset
speculatiuū. quod aūt nō. esset ꝓacticum.

Questio IIII.

Utrum in actibꝰ moralibꝰ intellectꝰ pre
cedat voluntatē. ¶ Hic sunt dua viden
da. ¶ Primū est ꝓpositū. ¶ 2m est. vtrū
voluntas possit aliquid velle non p̄cognitum.
¶ Quātum ad primū dicit vnus doct. q̄ in mora
libus volūtas p̄cedit intellectuz. ⁊ actus volē
di vt moralis. ē prior actu intelligendi. ois au
tem actus moralis specificat a fine. sed nō nisi
inq̄tum p̄ordinat in ip̄m. ꝑ non p̄ordinat nisi
p̄ voluntatē. ergo ipa p̄cedit. Sequit etiaz q̄
actus intellectꝰ vt p̄cedit actum volūtatis. nō
est mere moralis. ꝑ tm̄ naturalis. ¶ 2o sic. oīs
extensio ꝓ quam aliq̄d fit ꝓacticū p̄cedit actū
q̄ fit ꝓacticꝰ ꝓ eam. vt ꝓacticus est. sed ista fit
a voluntate. ergo ⁊c. ¶ Iz ꝺ actu impato. quō
pōt eē prius impatum q̄ cognitum. dubium ē
Dicit hic q̄ prius cognoscit sub rōne vniūsali
¶ Cōtra. qz sb̄ rōne ꝑticulari impatur. q̄ impa
tur sub rōne sub qua non p̄cognoscit. ¶ Dicit
q̄ illa rō ꝑticularis ē p̄cognita in generali Nō
videtur mihi q̄ aliter posset ꝓfecte saluari. ni
si dicendo q̄ est alia ratio occulta q̄ ꝓsupponit
inq̄renda. Dico ergo q̄ oportet necessario po
nere q̄ iz obiectū sit p̄cognitum scz talis actus
impatus. non oportet tamē oēm cōditionē ob
iecti p̄cognosci. sicut etiā dum ageret ꝺ modis
quō a deo cognoscunt. ⁊ quō non. fuit supius
ostensum. ¶ Quātum ad 2m videndū est. si volū
tas pōt aliquid velle non p̄cognitum. ¶ Dicit
vnꝰ doc. q̄ p̄ potentia sua absoluta posset face
re. Et hoc declarat sic. Actus intelligendi non
videtur p̄exigi nisi a rōne alicuius cause respe
ctu actus volendi. sed non potest hoc intelligi
nisi in ratione cause extrinsece ⁊ efficientis. Et
tūc claz est q̄ deus illā poterit supplere. qz tūc
imediate ꝓ seip̄m causabit. ¶ Si dicatur q̄ nō.
qz sūt effectꝰ cēntialiter ordinati. sicut agēs na
turale p̄exigit approximationē sui ad passum

neceſſario. Hoc dicendo. habeꝫ ꝓpoſitum q̄ i eſſentialiter ordinatis ⁊ realiter diſtinctis deꝰ poſteriꝰ poterit facere ſine priori. ſi ſint abſoluta. ſicut patet de alteratiõe que ordine eẽntiali p̃cedit generationẽ. ¶ Si dicatur. q̄ inter velle ⁊ intelligere ẽ ordo eẽntialis ſimpliciꝫ. inꝫ iſta autẽ ſm quid tm̃. Sed tũc petiꝫ p̃nciptũ. quia iſta ſunt diſtincta ⁊ abſoluta. ¶ Aliꝯ autẽ dicũt q̄ voluntas non põt fieri in obiectũ niſi ſit ſibi repſentatum. actus autẽ intellectus repſentat obiectum. ¶ Sed quare deus nõ poſſit repſentare. non video demonſtrationẽ. Teneo tamẽ oppoſitũ ꝓpter auctoritates Aug⁹.

Queſtio V.

UTrum volũtas creata teneatur ſe conformari volũtati diuine in modo volẽdi vel volito. ¶ Hic introducunꝫ q̄ttuor cõcluſiones. ¶ Prima eſt. q̄ volũtas creata teneꝫ cõformari volũtati diuine. q̄tũ ad volũtatem ſigni. qz voluntas noſtra legi diuine eſt obligata. ⁊ ipa lex ptinet ad voluntatez ſigni. ¶ 2ª concluſio eſt. q̄ voluntas creata non tenetur cõformari volũtati bñplaciti. qz nullus teneꝫ velle ſuam damnationẽ. ⁊ tamẽ deus vult dãnationẽ reprobox volũtate beneplaciti. ¶ 3ª cõcluſio ẽ. q̄ voluntas noſtra teneꝫ ꝓformari voluntati diuine. q̄tum ad voluntatẽ antecedẽtẽ qz ſicut deꝰ vult oẽs homies ſaluos fieri ſm hanc voluntatẽ. ⁊ ad agnitionẽ ſue veritatis p uenire. ⁊ nos ita debemus hoc velle. ¶ 4ª concluſio ẽ. q̄ voluntas noſtra non teneꝫ ꝓformari voluntati diuine q̄tũ ad voluntatẽ ꝓñtem. quia voluntate ꝓñte vult deus mala fieri. aut ſcandala pmittere. cum tamẽ poſſet oẽia ꝓhibere. ⁊ tamẽ nullus debet velle malũ aut ſcandalum. qz non ſolum malũ faciẽtes ſunt digni morte. ſed etiam q̄ ꝓſentiunt facientibꝰ. vt ait apl̃us ad Roma. j. ¶ Contra has ꝓcluſiones iſtatur q̄drupliciter. ¶ Primo. qz non teneꝫ q̄libet ad cõſilia ⁊ ad monita ſ̃ tm̃ ad p̃cepta. ⁊ tm̃ ꝓſilia ſunt de voluntate ſigni. ¶ 2ª. qz illa volũtas eſt rectiſſima. que ẽ ſimilis rectiſſime volũtati que eſt prima regula. ſed voluntas bñplaciti eſt rectiſſima. ¶ 3º. qz deus antecedenter noluit morte xp̃i. ⁊ tm̃ mors xp̃i ẽ nob ſũme amabilis. ¶ 4º. qz impoſſibile eſt duos actus ꝓtrarios circa idẽ obiectũ eſſe bonos. cum nõ ꝓtrariaꝫ bonum oi bono. ſ̃ autẽ eſt ſic. ſi oppoſitum eius qd̃ deꝰ ꝓñter vult velimus. ¶ Ad ꝑmũ dico. q̄ non eſt obligatio ad voluntatẽ ſigni. niſi eo modo quo ẽ manifeſta. vt teneaꝫ q̄s ad conſilia. non ad ꝓſilia ſeruanda. ſed nõ ſpuẽda. et ad p̃cepta vt ad implenda. ¶ Ad 2m dico. q̄ in moralibꝰ actꝰ ſimiles ad ꝑſonas diſſiles applicati. ſunt moraliter diſſiles. ſicut actus magnificentie q̄ eſt in p̃ncipe ꝓtuoſus eſt. ⁊ in ruſtico vicioſus. multo autẽ maior diſtantia eſt i ꝓpoſito. ¶ Ad 3m dico q̄ noluit mortẽ xp̃i eſſe q̄tũ ad malum culpe qd̃ ibi fuit in eius occiſione. ſ̃ bene antecedẽter ⁊ ꝓñter. q̄tum ad bonum redẽptionis humane. Et iſto modo voluit eam eſſe beata virgo. ¶ Ad 4m dico q̄ vez aſſumit ſtantibꝰ vniformiter oibus circũſtantijs. cum vnica variet totã ſpẽm actus moralis. ſicut patet in policijs. in q̄b⁹ non licet filio velle mortẽ patri ex debito nature. quẽ iudex vult mori ex debito iuſticie. Sic dico in ꝓpoſito. ¶ Sed hic remanet diffi. de voluntate diuina vtz ſez veꝝ lit mala fieri. ¶ Dicunt aliqui q̄ ſic. q̄tũ ad poſitiuũ. ſed non q̄tum ad defozmitatẽ vel puatiuũ ꝓſequens illud poſitiuũ. ¶ Cõtra. q̄ potẽtia volens obiectũ. eadẽ neceſſitate vult ꝓditi ones neceſſarias illo obiecto. poſitiua autẽ aliquoz ſunt talia q̄ ea neceſſario ꝓſequũtur priuationes ⁊ defozmitates. Unde non videt cẽ ꝓtra intentionẽ Aug⁹. q̄ deꝰ velit mala vt mala ſũt. Aliq̄s enĩ bñ põt velle malũ i ordine ad penã. qz decoz vniuerſi ꝓſiſtit i ordine iuſticie volẽdo q̄ ſic mala vult bñ mala. ordinãdo ipa ad aliq̄d bonũ.

Diſtinctio. 46. Queſtio. I.

QUrca diſtinctionem. xlvj. quero. vtrũ voluntas diuina ꝑducat obiecta ſua in eſſe volito. q̄ nõ. quia i diuinis nõ ſũt niſi due ꝑductiones ad intra. ⁊ ſolum duo ꝑducta ſm Aug⁹. in. 5º. de trini. ſed multa ſũt volita in diuinis. ergo ⁊c. ¶ Cõtra. volũtas eſt ꝑductiua verbi ſm Hyla. de trini. et illud nõ põt intelligi niſi in eẽ volito cũ in eẽ ſimpliciter volũtas ad nullam naturalẽ ꝑductionez cõcurrat. ¶ Hic ſunt duo inq̄renda. ¶ Primũ eſt ũ volũtate creata ¶ 2m de volũtate diuina ¶ Circa primũ aliqui dicũt. q̄ volũtas non ꝑducit ſua obiecta i eẽ volito. qz actiones eiꝰ ſũt imanentes et non trãſeuntes. ⁊ ſic non agit in obiectũ. ¶ Contra hoc itroducunꝫ q̄ttuor rõnes ad ptez affirmatiuam. ¶ Primo ſic. q̄ñ aliq̄d obiectũ hz aliq̄d eſſe qd̃ prius non habuit. neceſſe eſt vt p aliq̄d ꝑducens tale eſſe ei attribuaꝫ. ſ̃ obiectũ volũtatis noſtre habet nũc eſſe volitũ qd̃ ꝓus non habebat. ergo ⁊c ¶ 2º ſic. q̄ñcũq̄ eſt aliq̄d recꝑtiuũ qd̃ recipit aliquid qd̃ prius non habuit. illud recipit ab aliquo ip̃m trãſmutante. ſ̃ ptz quia ſuſceptiuũ recipiens aliq̄d qd̃ prius non habuit mutaꝫ. ⁊ oĩs mutatio fit ab aliquo mutante. ſed obiectum voluntatis recipit aliquid qd̃ ꝓus non habebat. non ſoluz in aia ſed in ſe. qz in ſe eſt amatũ et deſideratum. non tm̃ vt in

anima. ¶Hoc ptz: qz mutatio sp terminaꝫ ad aliq̃d in ipo mutato receptũ. obiectũ aũt mutaꝫ sicut pz. qz transit de ꝺictorio in ꝺictorium. g̃ ꝛc. ¶3° sic. Impossibile ē aliquã formam q̃ ꝑius nõ fuit in aliq̃ induci de nouo: nisi p aliquã ꝓductiõez: ꝫ respectus voliti ē q̃dam forma. ſ. q̃dã relatio: qz omne volitũ ē ab aliq̃ volitũ: ꝛ ē inducta de nouo in obiectũ. ¶Hoc pz. qz ꝑius obiectũ nõ erat volitũ. g̃ ē ꝓductũ. ¶ Confirmaꝫ: qz ois imꝑssio forme ꝑsupponit eam esse: ꝛ hec forma q̃ ē relatio q̃dam. ſ. esse volitum: imꝑmiꝫ in obiecto. g̃ ꝑsupponiꝫ esse. ꝫ non ꝑsupponiꝫ nisi ab aliq̃ agẽte ꝓducto. g̃ ipm esse volitũ est ꝓductũ. ¶ 4° sic. Quãcunq; ab aliq̃ causa causaꝫ forma aliq̃: ab ea causaꝫ effectus formalis eiusdem forme: ꝫ volitio est causata a voluntate: ꝛ esse volitũ ē effectus formalis volitõnis. g̃ esse volitũ causabiꝫ a volũtate: sicut ipamet forma ¶ Ideo apparet mihi esse dicendũ q voluntas obiectũ suũ ꝓducit in esse volito. Et hꝫ ꝓfirmo dupliꝛ. ¶ Primo. Quia quod ꝓuenit alicui per accidens non ꝓuenit sibi a se: ꝛ ꝑ ꝓsequens ab alio. ꝫ esse volitum ꝓuenit alicui lapidi ꝑ accidens. ergo ab alio. ¶2°. Quia quod ꝓuenit alicui ꝛ non a se necessario ꝓuenit sibi ab alio: ꝫ lapidi ꝓuenit esse volitũ ꝛ nõ a se. g̃ ab alio: ꝫ illõ ē impossibile intelligi nisi ꝑ modũ originis: qz esse ab alio nihil aliud dicit. g̃ ꝛc. ¶ Ꝙz ꝯ hꝫ arguo q̃drupliꝛ. ¶ Primo sic. Nã si ita esset: sicut obiectũ immutat potentiã volitiuam: ita ipsamet potentia immutaret obiectum. Sz hoc ē ꝯ cõmuniter dictum: quia obiectũ in talibus est mouens immobile. g̃ ꝛc. ¶ 2°. Quia deus totiens accipiet esse a voluntate nostra: quotiẽs diligeꝫ ab ea. ¶ Confirmaꝫ. Quia cum voluntas sit potentia reflexiua sup actum suum: tunc actus voluntatis ꝓduceret seipm. quod videtur impossibile. ¶ 2° sic. Ubicunq; est aliqua ꝓductio: ibi est aliqua existentia. ꝫ multa sunt volita que sunt in sola potentia. ergo in eis nõ est aliq̃ ꝓductio. ¶3°. Quia impossibile est idem duabus ꝓductionibus totalibus ꝓduci in eodez esse: ꝫ obiectum voluntatis accipit esse volituz per te a voluntate: ꝛ põt diligi a duobus. ergo accipit idem esse volitum a duobus: quoꝛ altero non existente nihil minus haberet illud idez esse. ergo ꝛc. ¶ Ad ꝑmum dico q obiectum mutatione reali immutat potẽtiam: ꝛ tũc in ea causat formã absolutam. Et loquẽdo de hmõi immutatõe ipm obiectũ est mouẽs immobile. Loquẽdo tñ de mutatione qua aliq̃d mutaꝫ ad respectum cuiusmõi ē esse volitũ. nõ est inconueniens q ipm obiectũ sic mutet: immo ē necessariũ. ¶ Ad 2m dico q sicut respectus rõnis mutãtur circa diuina ꝛ multiplicanꝫ ꝛ minoꝛanꝫ: sic ꝛ esse: ꝛ illa q̃ suo mõ dicunꝫ illi respectus. Uñ licet deus sit immutabilis realiter: nõ tamẽ ꝼm rõnem vt a nobis cognitus. ¶ Ad ꝓfirmationẽ qz si actus reflexus ꝛ actus rectus nõ sunt idem oio: tunc pz q̃d dicẽdum. Si aũt sunt idẽ actus tũc dico q nõ ē incõueniẽs q idem actus ꝓducat seipm in esse tali rõnis: cuiusmõi ē esse volitũ. ¶ Ad 3m dico q ꝓductio ad aliqd eẽ simpliꝛ bñ ꝑsupponit exñtiã. ꝫ ꝓductio q̃ ē solum ad ens ꝼm q̃d ꝛ rõnis: non est necesse. Uñ eq̃ bñ entia in potentia ꝓñt recipe tale esse sicut existentia: sicut pz q entia in potentia intelliguntur. ¶ Ad 4m dico q ꝯtum ad esse simpliꝛ impossibile est q idem accipiat esse a duabus ꝓductionibus totalibus: ꝫ ꝯtum ad esse ꝼm quid non est incõueniens: sicut idem subiectum pluribus similitudinibus fit totaliꝫ siue multis. ¶ Sed hꝫ occurrũt diffi. ¶ Primo ē. Si oi potentie vitali hꝫ conuenit. ſ. ꝓducere obiectum in tali esse ꝼm quid. ¶ Dico q omni potentie vitali obiectiue cuiusmodi sunt sensitiua tã apꝛehẽsiua q̃ apetitiua ꝛ intellectiua. ꝛ sic de oibus talibus ꝓuenit ꝓducere suũ obiectũ in tali esse ꝼm q̃d. Auditiua eñ ꝓducit obiectũ suũ in esse audito: ꝛ gñatiua in esse gñato. ꝛ sic de alijs. Et hꝫ ꝓbari põt ꝑ eas dem rõnes ꝑ qs ꝓbatũ ē de volũtate. ¶2ª diffi. ē. qz videꝫ q illud esse volitũ sit reale. Nã ꝺictoria realia saluari nõ ꝓñt ꝑ ens solũ rationis. Ad hõ obiectũ trãsit de opposito reali in oppositũ reale: sicut obiectũ q̃d ꝑius nõ erat realiter volitũ nũc ē realiꝫ volitũ. g̃ videꝫ q sit reale eẽ volitũ. ¶ Dico q qñ ꝺr esse volitũ realiꝫ: ly realiter nõ determinat respectũ in volito: ꝫ actũ volendi ꝛ sic ē bñ realis mutatio actuũ. a q̃bus obiectũ denoiaꝫ: sic volitũ. Et si dicaꝫ q aliqñ ipm volitũ nõ ē realiꝫ ipe actus volẽdi. ¶ Põt dici q realis ꝺictio circa actus volẽdi saluaꝫ ex respectibus ꝓsequẽtibus ipos necessario. ¶ 3ª diffiꝯ. qz videꝫ sufficere ad saluandũ illud esse solũ extrinseca denoiatio. siꝯ sufficit in deo ad hꝫ q dicaꝫ creatoꝛ sola denoiatiõe extrinseca. ¶ Si aliqs sic dicat soluat rõnes ꝑius positas: ꝛ tũc apparebit sufficiẽs denoiatio. aliꝫ aũt nõ. ¶ 4ª diffi. Utꝛ illud eẽ volitũ sit idẽ q actus volendi. Dico q nõ: qz tũc ois actus volendi eẽt reflexiuus: qz actus volẽdi terminaꝫ ad volitũ. Si g̃ volitũ eẽt actus volẽdi terminaꝫ sp ad se: ꝛ sic fruẽs deo vt in actu ꝛ nõ vt in se frueꝛeꝫ creatura: qđ videꝫ incõueniẽs. ¶ Sz q̃ est euidens necessitas ad ponendũ illud eẽ volitũ ꝓduci. Dicit q̃daz doctoꝛ in actu btifico maioꝛ necessitas apparet. Et hꝫ sic. Actu btifico diligiꝫ ꝺs ꝛ creatura. põt g̃ ꝺs facere q fruaꝫ deo ꝛ creatura siꝫ vel deo tm: vel ꝑius ꝺo ꝛ postea creatura sp manẽte eodẽ actu. ¶ Dic supponiꝫ qđ alias hz ꝓbari

ponēdo ergo q̄ diligat nūc deus ⁊ nō creatura postea creatura: ꝟ trāsit de ꝫdicto rio in ꝫdicto riū. ḡ optet q̄ aliq̄ mutatio sit facta. nō in obiecto: q̄ nullū absolutū acq̄rit quod p̄us nō fuerit nec in actu. quia idem manet. ⁊ si acquiratur aliquid vel erit absolutum. ⁊ hoc non vel respectiuum: ⁊ hoc vel reale vel rationis. Non reale: quia requireret terminum realem. ergo rationis. ¶ Dico ergo q̄ beatus dicitur velle aliq̄d quia non p̄us per hoc quod per actum illum cū voluntate dei ꝯcurrente p̄ducit obiectum: qđ non est in esse volito: ⁊ hoc sufficit. ¶ Quantuz ad 2m. ſ. de voluntate dei dicunt aliqui q̄ diuinam voluntatem p̄ducere ea que vult in eē volito est ficticium. quia cum diuina essentia sit p̄mo volita ipa esset p̄mo p̄ducta a psona p̄ris. ¶ Quattuor rōes ꝫ introducunt p̄ pte affirmatiua. ¶ Primo sic. Ex actu p̄destinatiōis ab eterno aliq̄d erit p̄destinatū illud p̄destinatum esse non erat forma in deo: nec est esse simplr: vt pz. ḡ esse fm quid ꝟ aliter voco esse volitū. ¶ 2° sic. Nō est transitus de ꝫdicto rio in ꝫdictoriū. optet q̄ sit mutatio: ꝟ ab eterno deus potuit p̄destinare quos non p̄destinauit: illa autem determinatio qua se ad istos determinat nō p̄t esse ex pte dei: quia mutationē nō recipit: nec aliquid ꝯtingens cuius est illa determinatio. ḡ ex parte creature non est in esse simpliciter: quia non erat. ḡ in esse simpliciter fm q̄d. ¶ 3° sic. Quando deus creauit mundum potuit non p̄ducere ⁊ sic p̄us volebat ⁊ postea noluit. ⁊ sic ē ibi trāsitus de actu volendi ad actum nolendi: ille trāsitus non est ex parte dei ꝟ creature: ⁊ hoc est in esse fm quid. ¶ Eodem modo arguitur de anima antixp̄i: q̄ illud quod vult facere in anima antixp̄i posset non facere. ⁊ sic nō velle: ille trāsitus est in deo nec in anima ipa in esse simpliciter. quia non est. ergo necesse ē dicere in esse fm quid. ¶ 4°. Quia non minus est efficax voluntas diuina respectu obiectorum suorum q̄ voluntas nostra. sed volūtas nostra vt ostensum est p̄us p̄ducit obiecta sua in esse volito. ḡ multo magis volūtas diuina in esse fm q̄d. ¶ Ideo dico q̄ voluntas diuina p̄ducit obiecta sua in esse volito. quia nescio intelligere q̄ aliquid velit nunc ⁊ postea non velit quin necessario obiectum p̄us volitum fiat non volitum: ⁊ per consequens habeat esse fm quid: quia quandocunq̄ aliquod obiectum transit de non esse in aliq̄ ad esse sibi oppositum: transit per aliquod ipm p̄ducens in tali esse: quia non habet a se. Sed omnia obiecta a deo volita transeūt de non esse volito ad esse volitum. vt declaratur de diuina essentia que vt p̄cedit actum volendi habet esse volitum: ⁊ postea ꝯsequit ipm: ⁊ habet esse non volitum. ¶ Sed ꝫ istud instat. ¶ Primo Quia pfectiones diuine. ſ. intellectus ⁊ voluntas intelligunt pullulare a diuina essentia ozdi ne naturalis intelligentie ipsas p̄cedente: ⁊ sic diuina essentia intelligitur transire de non esse tali ad esse tale: ⁊ non p̄ aliquod p̄ducēs. ergo eodem modo. ¶ 2° sic. Nulla actio immanēs est alicuius termini p̄ductiua: cum p̄ hoc distinguitur a transeunte. sed actus voluntatis est immanens. ergo ⁊c. ¶ 3°. Quia voluntas diuina ad extra non est p̄ducens necessario. cum ergo velit quidditates in esse suo quidditatiuo necessario. sequitur q̄ necessario eas p̄ducit in eē volito. ¶ 4°. Quia ōs vult se. ergo se p̄ducit. hoc autem est falsum. quia tunc pater se p̄duceret. Similiter deus vult essentiam suā. ergo p̄ducit eam. ¶ Ad p̄mum dico q̄ quando aliqua p̄fectio inest alicui intrinsece: illa inest sibi tanq̄ passio sine subiecto aliquo alio p̄ducto si subiectum sit imp̄oductum. modo iste perfectiones intrinsece ⁊ ab intrinseco cōueniunt essentie imp̄oducte. Et sic non oportet q̄ sibi adueniant p̄ aliquod extrinsecum p̄ductiuum. non est sic hic. quia esse volitum quod habuit mūdus ab eterno ⁊ anima antixp̄i: non inest sibi ab intrinseco sed ab extrinseco: ⁊ per consequens oportet q̄ ab alio: quod nō p̄t intelligi sine aliqua p̄ductione vel origine. ¶ Vel potest dici q̄ signum quo num quo essentia diuina p̄cedit: ⁊ signum quotales pfectiones sequuntur sunt signa permanentia. ⁊ per consequens ibi non intelligit trāsitus nec aliquod p̄ductiuum. sed signa in quibus est anima antixp̄i volita ⁊ nolita. sunt signa durationis successiua: ⁊ sic ibi intelligit trāsitus: ⁊ per consequens aliquod p̄ductiuum. ¶ Ad 2m q̄ sole actiones immanentes licet non sint p̄ductiue alicuius in esse reali: tamen sunt p̄ductiue obiectorum in esse fm quid: q: sunt operationes obiectiue. ¶ Ad 3m q̄ non est necessitas p̄ductionis in esse simpliciter: hoc em̄ dicendo repugnat sed in esse fm quid non est inconueniens. ¶ Ad 4m q̄ non est inconueniens q̄ aliquid p̄ducat se in esse fm quid sicut patet q̄ voluntas nostra p̄ducit se volentem: multo minus in esse diminuto ⁊ fm quid. Similiter non est inconueniēs q̄ p̄supposito in essentia esse simpliciter q̄ sibi detur esse fm q̄d. tamen esse simpliciter impossibile est: sed q̄ recipiat esse fm quid non est inconueniens. ¶ Et hic sunt diffi. ¶ Prima. Utrum actus voluntatis diuine concurrat cum actu voluntatis nostre ad p̄ducendum obiecta in esse volito: ⁊ videf q̄ sic: quia agens vniuersale ad p̄ductionem omniū ꝯcurrit: deus est hmōi. ḡ ⁊c. ¶ Cō-

tra. q: cū volūtas diuia possit impedire effectū

scde cãe ex eo q̃ ꝯcurrit ad causandũ tũc posito actu volẽdi posset impedire illã ꝓductõez: ꝛ sic eẽt actus volendi ꝛ nihil volitũ. ¶ Hic põt dici q̃ actũ volẽdi q̃tũ ad absolutũ põt deus separe a respectu. põt ḡ esse actus volẽdi absq̃ hõ q̃ terminet ad tale obiectũ. ꝫ tñ actus intelligẽdi vt talis obiecti nõ põt esse sine respectu ad tale obiectũ. ¶ Ꝛz ꝛ. qz in illo ꝑoꝛi q̃ volũtas habet actũ erit volũtas volẽs. Tũc aut aliq̃d: aut nihil. ¶ Dico q̃ erit volẽs sicut supficies alba absolute. ¶ Añ ãt dicis aut aliq̃d: aut nihil. Dico q̃ nec aliq̃d nec nihil. ¶ ꝓ põt tñ alit dici q̃. ſ. volũtas diuina non ꝯcurrit nisi ad actũ simplr. ꝫ ad ꝓductõez talẽ �sm q̃d nõ ꝯcurrit: qz actus ẽ sufficiẽs. ¶ Alia diffi. quõ actus beatificus põt ꝓducere obiectũ causatũ in eẽ volito: ꝛ nõ ꝓus ¶ Dico q̃ illa ẽ vna via satis euidens ad ꝓbandũ volũtatẽ diuinã ꝯcurrere. ¶ Ad argumẽtũ patet.

Questio. II

Vtrũ intellectus diuinus ꝓducat obiecta sua in eẽ cognito. Q̃ nõ. qz deus nõ causat malũ �sm Aug. de ci. dei. ꝛ tñ intelligit malũ. ḡ ꝛẽ. ¶ Cõtra. qz �sm Dyo. de di. no. ca. ſ. Deus ẽ vlr causa omniũ. ¶ Hic sicut in ꝓcedẽti q̃stione duo sunt inq̃rẽda. ¶ ꝓ primo de intellectu nr̃o. ¶ 2o de intellectu diuino. ¶ Quã tũ ad ꝓmũ introducunt q̃ttuoꝛ rõnes ad ꝓbandũ ꝓtẽ affirmatiuã q̃ sic. ¶ Potẽtia ad recipiẽdũ aliq̃d nõ põt deduci ad actũ nisi ꝑ aliq̃d agens ꝫ res añq̃ intelligat ẽ in potẽtia ad eẽ intellectiuũ: nõ põt aũt intelligi q̃ ad actuz reducat nisi ꝑ actũ intelligẽdi. ḡ ꝛẽ. ¶ 2o. Añ aliquod esse in est alicui q̃ põt amittere illud: necessario habet ab extrinseco: sed esse cognitũ ab intellectu nr̃o põt lapis amittere. ḡ illud quod habet ab extrinseco: habet non nisi ab actu intelligendi. ḡ ꝛẽ. ¶ 3o. quia �sm vulgatum sermonem intellectus causat vniuersalitatẽ in rebus ꝛ est causans vniuersalia: non autem in esse reali. ꝛ sic in eẽ obiectiuo tñ. ¶ 4o. qz omne quod dependet ab aliquo �sm aliquod esse: capit illud ab illo a q̃ dependet: sed dependet obiectum ab actu intelligendi. ergo ꝛẽ. ¶ Ideo apparet mihi esse dicendum q̃ intellectus noster ꝓducit obiecta sua in esse cognito. ¶ Ad ꝓbandũ ꝓfirmo dupliciter. ¶ ꝓ primo: qz esse qđ ꝯuenit alicui ꝛ non ex se ꝯuenit sibi ab alio: ꝫ esse cognitũ ꝯuenit obiecto: ꝛ non ex se. ḡ ab alio. ¶ 2o. qz �sm vulgatã doctrinã vlia hñt esse obiectiue in alia: ꝫ illud eẽ obiectiuũ nõ põt haberi nisi a potẽtia obiectiua. ḡ ꝛẽ. ¶ Ꝛz ꝛ. instaꝝ q̃druplr. ¶ ꝓ primo: qz nullũ ꝑus ꝓducit a posteriori. ꝫ obiectũ ẽ ꝑus actu intelligendi: qz eius mẽsura. ḡ ꝛẽ. ¶ 2o: qz tunc esset relatio mutua inter scibile ꝛ sciaz: qđ tñ negaꝝ. ¶ 3o �sm q̃d melius videt obiectũ ꝓducere potẽtiã q̃ ꝯ uerso. qz causat in ea actũ realiter q̃ potentia ãcipit esse. ¶ 4o: qz esse visum causatũ in sole a potẽtia sensitiua eẽt eẽ reale cũ ꝓcedit oẽ eẽ rõnis. ¶ Ad ꝓmũ dico q̃ obiectũ inq̃tũ obiectũ nõ cãt actũ: ꝫ inq̃tũ agẽs ꝛ ꝓducẽs ꝛ vt sic ꝓcedit actũ. Ꝛz tñ obiectũ inq̃tũ obiectũ determinat ꝛ sic videt posterius ipo actu. nõ loquẽdo de determinatõe applicabili: ꝫ actuali. ꝛ si vt ẽ mensura actus: tũc illud nõ ẽ eẽ absolutũ obiectiuũ. de q̃ hõ loq̃mur nisi fundamẽtalit. ¶ Ad 2m q̃ scibilis ad sciaz nõ ponit realis relatio in eẽ simplr: sic ecõuerso. ponit tñ int scitũ ꝛ sciaz relatio actualis. sic int scibile ꝛ sciaz relatio aptitudinalis. tñ ista actualis ẽ relicta ab actu rõnis. ¶ Ad 3m dico q̃ sic calefacies ꝓducit calefactibile in eẽ calido qđ ẽ ꝓducere reale tñ �sm q̃d. ita obiectũ ꝓducit potẽtiã realit dũ causat eã intelligentẽ: qz eẽ intelligẽs nõ ẽ eẽ simplr ipius potentie: hõ tñ nõ obstãte ipa potẽtia ꝓducit in eẽ rõnis: ꝛ �sm q̃d obiectũ ipm. ¶ Ad 4m dico q̃ oẽ tale eẽ obiectiuũ a q̃cũq̃ causet potẽtia ẽ eẽ �sm q̃d: ꝛz nõ sit ꝓꝓie rõnis. aut fuge ad denomiatõez extrinsecã sine respectu. ¶ Ꝛz hõ sunt dif. ¶ ꝓ ria ẽ. si illud eẽ cognitũ sit idẽ cũ actu. Dico q̃ nõ qz esse actus intelligẽdi ẽ eẽ simplr ꝛ reale ꝛ formale: ꝛ nõ illud eẽ obiectiuũ. ¶ 2o: qz eẽ cognitũ ꝓmo actu recte repugnat actui intelligẽdi. ꝛ per ꝓns nõ ẽ idẽ. ¶ 2a dif. si tale eẽ ẽ idẽ cũ spẽ intelligibili repñtãte obiectũ. Dico q̃ nõ. ¶ ꝓ primo qz spẽs nõ ꝓmo terminat actũ intelligẽdi: ꝛ sic nõ ẽ intellecta. nec q̃ ꝓns hz eẽ intellectum. ¶ 2o qz obiectũ cognitũ noticia intuitiua hz esse cognitũ tñ sine spẽ. ¶ Ꝛza dif. si tale eẽ ẽ idẽ cũ obiecto vt hz eẽ in actu intelligẽdi aut in spẽ intelligibili. ¶ Dico q̃ nõ. qz obiectũ in actu nõ differt ab actu: ꝛ in spẽ nõ differt a spẽ vt ꝯcedit. ¶ ꝓbatuit ãt q̃ tale eẽ differt ab actu ꝛ a spẽ. ¶ ꝓ. Esse obiectiuũ nõ ponit in eẽ formalit: ꝫ obiectiue tñ. ¶ 4a dif. si tale eẽ ẽ formalit in sua q̃ditate: sic in obiecto. Dico q̃ eẽ ꝓductũ sp ẽ formalit in ꝓducto: ꝫ tñ nõ ẽ idẽ cũ ipo obiecto: sic esse �sm q̃d ꝛ respectus ꝓns rõnẽ. ¶ Ꝛz adhuc rema. dif si. ¶ ꝓ rima: si actus intelligẽdi ordine nature ꝓcedit talẽ ꝓductõez. Dico q̃ sic calor ignis ẽ ꝓ or sua ꝓductõne caloris actiua ꝛ passiua: ꝛ terminus ꝓductus silr tãq̃ extrẽa illius hitudis: ita hꝫ actus ꝛ obiectũ: ꝛ tũc ꝑ illo ꝑoꝛi erit absoluta intellectio: ꝛ tñ nullius obiecti. ¶ 2a diffi. si q̃ditas in eẽ cognito ꝛ in eẽ reali sunt eiusdem rõnis. Dico q̃ sic. qz eadẽ rõ formalis q̃ ẽ in re: ẽ cognita: ꝫ eẽ cognitũ ẽ eẽ intellectũ: ꝛ ideo eadẽ vbiq̃ ẽ rõ: sic ens in potẽtia ꝛ ens i actu sunt eiusdẽ rõnis formalis: cũ tñ eẽ in potẽtia sit eẽ �sm q̃d. ¶ Ꝛza diffi. si q̃ditas cognita sit q̃ditas �sm q̃d vt hõ moꝛtuus. Dicit q̃ nõ. qz sic moꝛs

distrahit oēz rōnē formalē hois: ita eē cognitū distraheret rōnē formalē humanitatis. ꝛ sic hō distraheret cū cognoscit: ꝛ p ꝯns sic rō formalis hois nō stat cū eē mortuo. ita rō formal hominis nō staret cū esse intellecto. ¶ 4ª dif. si ḡdditas vt ꝓcedit esse cognitū creature cū ꝑus sit intelligibilis ꝯz actu intelligaꝫ a nob: vtz sit in re. Dico q non ē necesse q ḡdditates rez creabiliū sint ꝑus cognite ab angelo ꝯz essent in re: sic docet Aug. sup Gen. ¶ Dicendū ē ḡ q ḡdditas vt sic abstrahit ab esse in aia ꝛ ex: ꝫ ē tm ḡd ditas: ꝛ qlibet illoz sibi ꝙuenit p accidēs sm dicta. ¶ Sz q̄ est necessitas ponendi illud eē cognitum. ¶ Dicit idem doctor q rñdit ad dubiū simile in ꝓcedēti q̄stione q maior necessitas huius esse apparet in actu beatifico. Nam si inueniamus ꝑ statu isto aliqd obiectū transire de nō esse cognito ad esse cognitum vel ecōuerso: poterit saluari ꝯdictio ꝓpter mutationem in ipso actu; ꝫ in actu beatifico non sic. eo q manet sp idem ꝛ nō mutaꝫ. Añ ḡ illo actu videt obiectū secundariū qđ ꝑus non videbat: obiectum trāsit de non esse cognito ad esse cognitu. Quero in q̄ sit mutatio sicut ꝑus fuit deductū: ꝛ sic oportet ponere eē cognitū. ¶ Quātū ad 2m de intellectu diuino dicūt q intellectus diuinus nō ꝓducit res in eē ꝙgnito: qz q̄cq̄d deus ꝓducit ad ex̄ ꝓducit ꝙtingenter: ꝫ talia necessario ꝓduceret: cū diuinus intellectus necessario intelligat ꝛ ig̃rare nō possit. ¶ Cōtra introduco q̄ttuoz rōnes ꝑ ꝓte affirmatiua. ¶ ¶ Primo: qz intellectus diuinus aliud potuit scire ab eterno q̄ illud qđ sciuit: quia volūtas aliud potuit ordinare: ista mutatio nō ꝑōt reduci in deū. ḡ in eē obiectiuū ꝫ ḡ erit p ꝫ q aliqd ꝓduceret in esse intellecto si voluntas aliud ordinaret. ¶ 2°. qz intellectus diuinus est tante efficatie vel tante ꝛtutis: sic diuina voluntas q̄tum ad esse volitū. ḡ ꝛc. ¶ 3° qz intellectus diuinus ē tāte efficatie sicut nr̄: q vt patuit ꝓducit in esse cognito obiecta sua oia ¶ 4°. qz ḡdditates ab eō sunt cognite ꝛ hñt esse cognitū non a se. ḡ a deo. ꝛ p ꝯns ꝑ actū intelligendi diuinū. ¶ Sz ꝯ. qz sicut pr̄ ꝓducit filium in esse cognito: ita ecōuerso. ꝛ ita habebit aliqd a filio. sic pr̄ ꝛ filius a spūsancto. ¶ Dico q non ē inconueniēs q aliqđ esse rōnis accipiat pr̄ a filio: ꝛ vterq̄ a spūsancto. sicut etiaz nec deus a creatura. ¶ Intelligendū ḡ ad euidētiaz istius esse obiectiui q optet q̄ttuoz extrēa imaginari. ¶ ¶ Primo ꝓncipiū ꝓductiuū. ¶ 2° terminuz ꝓductū. ¶ 3° ꝓductio actia. ¶ 4° ꝓductio passiua. ¶ ¶ Primū ē actus intelligēdi. ¶ 2m ē ḡdditas intelligibilis. ¶ 3m respectus rōnis in actu q̄ est ꝓductio actiua. ¶ 4m ē respectus rōnis q̄ est ꝓductio passiua. ¶ ¶ Nō ḡ intelligiꝫ q illud eē cognitū nisi ille respectus rōis fundatus in ḡdditate ꝓ quē referꝫ ḡdditas ad cogñscentē q̄ ē vel ꝓte ꝓ quē referꝫ ḡdditas ad cogñscentē q̄ ē vel ꝓte ꝓ quē referꝫ ḡdditas ad cogñscentē q̄ ē vel ꝓte ꝓductio passiua: vel qđ magis credo fundamentū eius. ¶ Ad argumētū ꝑz. ‖ Questio III

Vtrū intellectus diuinus ꝓducat ḡdditates in eē intelligibili. Q sic. qz in eē intellecto. ḡ ꝛc. ¶ Cōtra. qz ꝑintelligunt intelligibiles. ¶ ‖ Hic introducunt q̄ttuoz rōnes euidēter ꝓbātes ꝓtē negatiuā. ¶ Prima talis Ab eodē hz res eē simplr̄ ꝛ esse verꝫ. ꝫ ḡdditas ex sua rōe formali hz esse simplr̄ ꝛ nō ab extrinseco. ḡ ꝛc. ¶ Maior ꝑz. qz veritas nō dicit nisi respectū fundamētalē intelligibilitatis obiecti ad potētiā. Minor apparet eē ēntie voco esse intellectu. qz intellectus nō dat nisi eē ꝑm qđ ꝛ diminutū. esse āt ēntie nō est eē ꝑm qđ nec diminutū. ¶ 2°. Quia q̄ñcū q̄ aliqđ ꝙuenit alicui ꝑ se: nō ꝙuenit sibi a cā extrinseca: ꝫ intelligibilitas ꝙuenit ḡdditati ꝑ se. ḡ non ab intellectu. ¶ 3°. Qđ ꝓducit in esse intelligibili in illo ꝓsupꝑ q̄ suā ꝓductōez ꝑcedit: aut fuit intelligibile. Si nō. Si nō. impossibile ē q fiat intelligibile: vt sic. ḡ impossibile ē q accipiat intelligibilitatē ꝑ illā ꝓductōez: eo q añ illā ꝓductiōez intelligit habere eā. ¶ 4°. Quia nō plus accipit hō eē intelligibile q̄ esse ꝓducibile: ꝫ nō accipit eē ꝓducibile. ḡ ꝛc. ¶ Probo. Quia tūc in illo ꝓsupꝑ q̄ eēt ꝓducibile. ꝛ p ꝯns eēt ens ꝓhibitū. ḡ eo dē mō in ꝓposito. Ideo apparet mihi esse dicendū q lz intellectus diuinus in esse intellecto ꝓducat ḡdditates in esse intellecto. tñ non in esse intelligibili. ¶ Et ꝫ ꝙfirmo dupl̄r. ¶ Primo sic. Illud nō hz ḡdditas ab intellectu diuino qđ ꝑhz bet añ ꝓmū esse qđ dat intellectus diuinus: sed ḡdditas ꝑus hz esse intelligibile q̄ habeat esse intellectū qđ tñ ē ꝓmū eē qđ dat intellectus diuinus. ḡ ḡdditas eē intelligibile non recipit ab intellectu diuino. ¶ 2°. Illud qđ ꝑintelligiꝫ in ḡdditate añq̄ deus intelligaꝫ intelligēs: nō hz ḡdditas ab intellectu diuino. ¶ Hoc ꝑz qz nihil hz ab intellectu diuino ḡdditas: nisi inq̄tū intelligiꝫ: ꝫ intelligibile esse intelligiꝫ in ḡdditate añq̄ deus intelligaꝫ intelligēs. ḡ ꝛc. Minorz ꝓbo: qz ꝑus intelligiꝫ ōs intellectiuus q̄ intelligēs. qz ꝑ ꝫ q ḡ hz potētiā intellectiuā ōz intelligēs: ꝫ ꝑ q̄cū q̄ signo ōs est intellectiuus: ḡdditas ē intelligibilis. ḡ ꝑus ḡdditas ē intelligibilis q̄ ōs intelligaꝫ intelligēs: ꝛ p ꝯns nō accipit eē intelligibile a deo vt intelligēte. ¶ Sed ꝯ q̄druplr̄. ¶ Primo. A q̄cū q̄ aliqđ hz eē simplr̄ hz eē qđ sequiꝫ illud eē: ꝫ eē simplr̄ ꝙsequiꝫ ḡditatē: ꝛ ḡdditas est a deo. ḡ ꝛc. ¶ 2°. Illud qđ nō ꝙuenit alicui ex sua rōne formali ꝙuenit sibi ab alio, ꝫ intelligibilitas nō cōuenit creature ex

sua rõe formali. ḡ ⁊c. ¶ 3°. A q̃ aliq̃d dependet ab illo videt esse. ꝑ esse intelligibile videt depẽdere ab intellectuo. q̃ si nõ esset intellectuum non esset intelligibile. ḡ ⁊c. ¶ 4°. q̃ ꝑm Augus. Scientia nostra ideo est vera quia res sic sunt: sed sic est in rebus. quia diuina sciẽtia sic nouit ꝯ intelligibilitas est a diuina scientia. ¶ Ad pr̃imum cõcedo ꝙ a quo esse simpliciter habet: ab eo habet ꝙsequens illud esse: ⁊ ideo quia a deo habet esse existere: ideo ab eo habet esse consequens illud esse. quidditatiuum autem esse ad quod sequit intelligibilitas non habet creatura vel quidditas ab aliquo: sed in illo esse ⁊ ꝑm illud eẽ abstrahit ab omni causalitate. ¶ Ad 2m dico ꝙ intelligibilitas ꝙuenit quidditati ex ratione sua formali: licet in secũdo mõ sicut ꝙ homo sit risibilis. ¶ Ad 3m dico ꝙ aliter ẽ in respectibus fundamentalibus q̃ in accidentalibus: quia fundamentales non causant a termino: ꝑ consequuntur quidditatem non in esse existere sed in esse abstrahente simpliciter. ¶ Ad 4m dico ꝙ Augus. intelligit de futuris ꝙtingentibus quia veritas talium consequitur voluntatẽ diuinam: sed non est sic de veritate necessarioꝝ ⁊ incommutabilium. quia veritas talium videt consequi esse quidditatiuum simpliciter ex se. ⁊ non a causa extrinseca in ratione efficientis. licet aliquo modo in ratiõe exemplaris vel finis poterit concedi. ¶ Ad argumentum ꝓz.

Questio. IIII

Utrum ꝓductio rerum in esse intellecto sit pr̃ior generatione verbi in diuinis. ¶ Hic sunt duo facienda. ¶ Pr̃imum est inquirere de ordine illius ꝓductionis ad ꝓductionem verbi. ¶ 2m de ordine ꝓductionis in esse volito ad ꝓductionem spiritussancti. ¶ Quãtum ad pr̃imum introducuntur quattuor rationes ꝓbantes ꝙ ꝓductio verbi est pr̃ior. ¶ Pr̃ima est talis. Quandocunq̃ aliqua compantur ꝑm pr̃imum ⁊ 2m. pr̃imum in ordine pr̃ioris est pr̃ius pr̃imo in ordine posterioris: sed esse reale est pr̃ius q̃ esse rationis. ergo pr̃imum reale est pr̃ius pr̃imo rationis. sed ꝓductio verbi est pr̃ima realis ꝓductio in esse cognito est pr̃ima ratõnis. ergo ⁊c. ¶ 2a sic. Productio simpliciter est pr̃ior productione ꝑm quid: sed productio verbi est productio simpliciter. ꝓductio quidditatum in esse cognito est productio ꝑm quid. ¶ 3a. Quãdocunq̃ aliqua potentia comparatur ad operationem intrinsecam ⁊ extrinsecam: pr̃ior est comparatio ad intrinsecam q̃ ad extrinsecam ꝑ potentia intellectiua diuina vt comparatur ad ꝓductionem verbi comparatur ad opationẽ intrinsecam: vt comparatur ad productionẽ q̃ditatiuam in esse cognito comparat ad extrinsecam. ergo pr̃ior est ꝙpatio ad ꝓductionẽ verbi ¶ 4a. ⁊ est rõ doctoris. Quando aliq̃ potentia compat ad obiectum pr̃imarium ⁊ secundarium pr̃ius compat ad pr̃imarium q̃ ad secundarium: sed ꝓductio verbi est vt compat ad obiectũ pr̃imarium. ꝓductio in esse cognito quidditatum est vt ad secundarium. ergo ⁊c. ¶ Sed contra. ¶ Pr̃imo. Quia in diuinis cõmunia sunt pr̃iora ppr̃ijs: ꝑ ꝓductio creaturarum est ꝙmunis. ꝓductio verbi ppr̃ia. ergo. ¶ 2°. Quia absolutum in diuinis est pr̃ius respectiuo actus intelligendi quo ꝓducitur. creatura est quid absolutum actus generandi respectiuum. ḡ ⁊c. ¶ 3°. q̃ omne infinitum in diuinis est pr̃ius non infinito actus intelligendi est quid infinitum: actus generandi non. ergo ⁊c. ¶ 4°. Quia perfectio simpliciter in diuinis est pr̃ior non pfectione: actus intelligendi est pfectio simpliciter: aliud non ergo ⁊c. ¶ Ad pr̃imum dico ꝙ cõmunia ad ex̃ non pcedunt ppr̃ia ad intra. Vnde cõmunia ad extra sicut creare ⁊ huiusmodi sunt posteriora ppr̃ijs. ¶ Ad 2m ⁊ ad alia similiter dico ꝙ intelligere diuinuz põt accipi dupl̃r. ¶ Pr̃imo mõ vt dicit quid absolutum: ⁊ vt sic dico ꝙ pr̃ius est q̃ generare: quia vt sic est absolutum est infinitũ: ⁊ dicit pfectionem simpliciter. ¶ Alio modo potest accipi non ꝓ absoluto tm̃: ꝑ vt est talis obiecti: sic non est pr̃ius. ¶ Cessant eñ tunc omnes rationes: quia vt sic nec est aliquid absolutũ: nec est finitum: nec dicit pfectionez simpliciter: sed solum isto modo ꝺr̃ ꝓductio quidditatis in esse intellecto ⁊ in esse cognito: ⁊ non pr̃imo modo. ¶ Quantum ad 2m dicendum est eodem modo scz ꝙ spirare pcedit ꝓductionem quidditatum in esse volito. ¶ Et hoc posset cõfirmari illis eisdem rationibus que adducte sunt ad pr̃imum articulum de intellectu. ¶ Sed contra. Quia quicquid est in patre ⁊ filio pr̃ius est ordine nature q̃ illud quod est in spiritusancto: sed ꝓducere creaturas est in patre ⁊ filio. ergo est pr̃ius natura q̃ illud quod est in spiritusancto. sed in spiritusancto est spiratio passiua que est simul natura cum spiratõne actiua. ergo ꝓducere creaturas in patre ⁊ filio pr̃ius natura sunt q̃ spiratio passiua in spiritusancto. ⁊ per consequens q̃ spiratio actiua. ¶ 2°. Quicquid est in patre ⁊ filio: ꝑ ius est origine q̃ illud quod est in spiritusancto sed ꝓducere creaturas est in patre ⁊ filio. ergo pcedunt origine spiritumsanctuz. ¶ Dico ꝙ in eodem signo originis oportet imaginari multa signa nature. Duo ergo sunt signa nature. vnũ in q̃ ꝙpant illa q̃ sunt ad intra. ¶ 2m in q̃ fit ꝙpatio ad ex̃. ¶ Itẽ signũ nature ad intra diuidit in plura signa. sic̃ ptz de intellectu ⁊ volũtate. In diuis ãt non sunt nisi tria signa originis: q̃ nõ

sunt ibi nisi tria realiĕ distincta: ꝑ tñ tot ꝓfectiones sunt q̃t signa nature: nec ē circulatio: qz illa sunt accidẽtaliĕ ordinata. s. ordo originis ⁊ nature. vt patuit dis. xiij. ¶ Ad p̃mum g̃ dico q ꝑ us ē ꝓductio talis in patre ⁊ filio q̃ in spũsctõ. Sed si ꝓpes esse cognitum ad spm̃sc̃m p̃us ꝓducitur spũssanctus in esse cognito: sicut si homo a se generaret alium in aliquo instanti. risibilitas generantis bene p̃cederet risibilitatẽ geniti: sed tamen non humanitatem. Sic dico de patre ⁊ filio qñ cõmunicant spũisancto deitatẽ p̃us sibi cõmunicãt q̃ intelligant̃ ꝓducere res in esse cognito: ⁊ ꝓpleto illo ordine in quo intelligiĕ cõmunicatio nature: sequiĕ ordo illorum que ꝓsequuntur naturam. cuiusmodi est ꝓductio creaturarum in esse cognito. Et tunc dico q pater ⁊ filius pzius pzoducant spiritumsanctum ⁊c̃.

Di. XLVII. Questio. I

Circa distinctio-

c nem. xlvij. Quero. Utrum ydee sint in mente diuina. ℞ non. Quia nihil inuenitur in scriptura de istis. ergo ſm Dyoñ. non sunt ponende. ¶ Contra. Quod factum est in ipo vita erat. Jo. j. ¶ Hic sunt duo facienda ¶ Primũ est de quesito. ¶ 2m de quidditate ydearum. quid. s. sunt. ¶ Quantum ad p̃mum ē sciendum q quattuor modis diuersa dicunt̃ esse in deo. s. eminenter sicut omnes res virtualiter sicut res creabiles. Exemplariter: sicut res intellecte. ⁊ formaliter sicut perfectiones simpliciter. ¶ Diffi. ergo questionis non est p̃mo modo: quia ydee sunt infinite: ⁊ nullum tale ē eminenter in deo. ¶ Nec 2o: quia sunt cause per q̃s ꝓducit. ¶ Nec 3o modo. quia ipa sunt exemplaria: ⁊ exemplaris non est exemplar. ¶ Difficultas ergo questionis est tantum quarto modo. Utrum ydee sint formaliter in mente diuina. Et quantum ad hoc ponuntur ꝓditiones ydee quas ponit Augusti. liº. lxxxiij. questionum. in pluribus locis ex quibus patebit oppositum ¶ Prima conditio est q ydeis est fruendum: qz obiecto beatifico oportet frui. ſ ipe dicit q ydearum participatione beatificamur ⁊ beati efficimur. ¶ 2a conditio q ydee sunt adorande: ⁊ licet ista sequatur ex precedenti: ipe tamen exꝑsse ponit eam. ¶ 3a q deus est sapiens per ydeas quia nullus vt dicit Augusti. debet tm̃ desipi: vt cogitet q deus non sit sapiens per rationes quas habet apud seipsum. ¶ 4a q sunt ratões incommutabiles ⁊ eterne. quia ad ipas reducitur omnis incõmutabilis veritas. ¶ Istis suppositis deducitur euidenter q sunt in deo formaliter. Tum quia nihil est adorandum quod non est in deo formaliĕ. Tum quia nullo deus est sapiens quod non est in deo formaliter. Tũ etiam quia nihil est eternum nisi sit in deo formaliter. ¶ Intelligẽdum tamen q iste ydee ponuntur in deo vt videtur colligi ex dictis Augusti. ꝓpter quattuor ex quibus aliqui arguũt rationes agendi: vt. s. per ydeam vniuscuiusq creature ꝓducat eam sicut artifex ꝓducit arcam per similitudinem arche existentẽ in mente. Unde dicit q alia ratione conditus est homo: ⁊ alia equus. ¶ Aut ponitur ꝓpter ratões cognoscendi vt deus quamlibet creaturam cognoscit p ydeam suam: sicut anima nostra per species quas habet apud se cognoscit ea q̃ sunt extra. ¶ Aut ponuntur vt rationes assimulandi: quia cum omnes creature sint ad imaginem dei aliquo modo facte: vt dicit Augusti. super Geñ. ad litteram. Oportet q ad singulas habeant imagines suas. ¶ Aut ponuntur vt rationes ꝓticipande: quia cum omne tale per participationem reducatur ad tale per essentiam: ⁊ omnis creatura sit participatio bonitatis diuine: oportet q omnis creatura reducatur ad exemplar quod habet in mente diuina. ¶ Sed tamen iste cause assignate non videntur multum necessarie. ¶ Prima non. Quia si artifex haberet aliquod vnum obiectum quod ei sufficienter archam repzesentaret: non indigeret speciali arche ipm in agendo dirigẽte: sed diuina essentia est obiectum ei sufficienter per se repsentãs omne creatum quod in se continet supereminenter. ¶ Nec secunda causa: quia diuina essentia ē ꝑmum obiectum diuini intellectus repzesentat sufficientissime omnia que continet in se. continet autem supereminenter omne creatum circumscripta omni ydea. ¶ Nec tertia. Quia creature non assimilantur deo formaliter: nisi in perfectionibus simpliciter que dicuntur attributales. nec etiam respectus tales dicunt̃ vel sunt ydee. ¶ Nec quarta. Quia si in deo esset q essentiam tale esse quod est in creatura per participationem. tunc cum homo sit animal per participationem in deo esset animal per essentiam. sicut ⁊ tunc deus esset animal per essentiam. sicut participatione speciei omnes homines sunt vnus homo. ¶ Ideo videt aliquibus q nulla necessitas sit ponendi illas ydeas euidens: nobis tamen ꝓpter dicta Augusti. ponende sunt formaliter in deo: vt patet ex ꝓpzi deductiõe. ¶ Quãtum ad 2m ꝓncipale videndũ est quid sunt ydee q̃tum ad hoc introducũtur q̃ttuor ꝓclusiones ¶ Prima est: q non dicunt aliquod absolutum formaliter: sed respectiuum. Et hoc ꝑ primo. Quia ydea incẽ tũ ydea formaliĕ est exemplar.

ꝫ exemplar inq̃tũ exẽplar formaliter ẽ ad aliꝺ. qꝛ alicuius exẽplar. ġ. ¶ Cõfirmaꝯ. qꝛ ꝑm Aug. de doc. xp̃ia. Absurdũ ẽ q̃ imago sit ad se. rõ ãt ydealis ẽ rõ exẽplaris. Vñ non capit ꝫ intellectus q̃ ydea sit nisi ydeati. ¶ 2ª ꝓclo ẽ q̃ sunt respectus reales nõ rõnis. qꝛ q̃ꝺq̃ ẽ in deo p rõnem deficientẽ: ẽ in deo ex tẽpe. ꝫ ydee ꝑm Augu. sunt in deo ab eꝯno. ¶ Si dicas q̃ dicũt eẽntiã ⁊ respectũ rõnis supadditũ. ¶ Cõtra. qꝛ tũc ꝓstitutũ ẽ ens rõnis: ex q̃ altera ps ẽ ens rõnis. ¶ Cõfirmaꝯ. qꝛ Augu. ponit eas eꝯnas ⁊ incorruptibiles. ¶ 3ª ꝓclo ẽ q̃ ydee nõ sunt respectus formales ꝫ fundamentales. ¶ Et ꝓbaꝯ sic. Illa relatio q̃ ineſt alicui p se ⁊ nõ p accidẽs ẽ fundamẽtalis ⁊ nõ formalis vt dictũ fuit supꝛa. ydea ãt ineſt diuine nature p se. Mã rõ repñtatiua in ẽ diuine eẽntie p se. ¶ Cõfirmaꝯ: qꝛ vt dictũ fuit supius. Deus nõ hꝫ relatõez realẽ actualẽ ad creaturã. ꝫ ydea ꝺꝛ ad creaturã. q̃ nõ ẽ relatio realis actualis ⁊ formalis. ¶ 4ª ꝓclusio ẽ q̃ illa relatio nõ ẽ tpalis ꝫ eꝯna. non sicut relatio creatoris que ꝺꝛ ex tpe denoiatõe extrinseca. qꝛ ꝺs intrinsece ⁊ formaliꝯ ẽ exemplar. ¶ Confirmaꝯ: qꝛ ꝺs agit p ydeã ad modum artis ⁊ exẽplaris qꝺ nõ esset si tm̃ denoiatõe extrinseca. ¶ Sed ꝫ ꝑmã ꝓclusionẽ instaꝯ. Exẽplar repñtatiuuꝫ in creaturis ẽ pfectio absoluta sicut spẽs. q̃ in deo ¶ Cõtra scꝺꝫ. Deus relatõe reali nõ referꝯ ad creaturã. ꝫ p ydeã ꝺꝛ ad creaturã. q̃ ydea non erit relatio realis: ꝫ rõnis. ¶ Cõtra tertiã cui ꝓnit rõ diffinitiua relatõis. illud ẽ relatio formalis: ꝫ ydee conuenit: qꝛ hꝫ ipm̃ qꝺ ẽ ad aliud est. ¶ Contra q̃rtã. qꝛ relatio nõ põt poni sine termino. ꝫ ydee p te fuerũt ab eꝯno. q̃ ⁊ ydeata. ⁊ sic creatura. ¶ Ad ꝓmum apparuit mihi aliq̃ñ q̃ in deo exẽplaria eẽnt absoluta ⁊ pfectões simplr sicut ⁊ alie pfectões. ꝫ pnũc nõ apparet mihi necessariũ. ¶ Dico q̃ q̃ si ydea ponaꝯ dicere perfectionẽ simplr. põt dici q̃ ydea dicit aliq̃ꝺ ꝓstitutũ ex eẽntia ⁊ respectu. Vel si non placet. põt dici q̃ nõ ẽ incõueniẽs q̃ relatio aptitudinalis dicat pfectõez simplr. ¶ Ad 2m dico q̃ ꝺs relatione actuali nõ referꝯ ad creaturã. ꝫ fundamẽtali nõ ẽ incõueniẽs. ¶ Ad 3m dico q̃ aliq̃ñ entibus in ꝓdicamẽto ꝺanꝯ diffinitões trãscẽdẽtiũ qꝛ ꝓpe sunt nobis ignote. ¶ Exẽplũ. Dicimus q̃ substãtia ẽ ens p se: certum ẽ q̃ illa diffinitio nõ ẽ adeq̃ta ꝓdicamẽto substãtie. qꝛ etiã deo cõuenit. ꝫ appropꝛiaꝯ ꝓdicamẽto substãtie. Ita dico de diffinitõe relatiõis q̃. s. ipa ꝓuenit aliꝭ q̃ non sunt in ꝓdicamento: ⁊ ideo non est ꝓꝓꝛia ꝓdicamento. ꝫ appropꝛiata: cõuenit enim pñitati diuine. ¶ Cõcedo ġ q̃ ydea ẽ ad aliud: ꝫ nõ formaliꝯ: put formaliꝯ dicit mihi aliq̃ꝺ supadditũ qꝺ aduenit fundamẽto p accidens: qꝛ ista ꝓuenit fundamẽto p se. ¶ Ad 4m dico q̃ nõ oportet in eodẽ mõ essendi ponere fundamẽtũ relatõez ⁊ terminũ: nec in eadẽ mẽsura: sicut ꝓꝛ qꝛ relatio creature ad deũ ẽ tpalis: ⁊ terminus ẽ eꝯnus. ¶ Ad ꝓpositũ relatio bñ fuit eꝯna: ꝫ terminus nõ ab eꝯno p se ꝓpe. fuit tm̃ q̃ꝺditas ab eꝯno exẽplata. ġ q̃ꝺditas coꝛrñdet: ꝫ nõ in actu ali exñtia. ¶ Ꝛz hꝫ sunt aliq̃ diffic. ¶ ꝓꝛima. Si ydea distinguaꝯ a diuina essentia. ¶ Dico q̃ sic formaliꝯ ⁊ diffinitiue. qꝛ sunt ad aliud: ꝫ tm̃ non realiꝯ hꝫ sint reales. tm̃ eadẽ realitate q̃ ẽ realis diuina eẽntia: ⁊ ideo non distinguiꝯ realiꝯ. ¶ 2ª diffi. Si ab inuicẽ differãt realiꝯ. Dico q̃ non ꝫ tm̃ formaliꝯ. ¶ Ꝛz q̃re nõ põt differre realiter sicut relatões oꝛiginis. Dico q̃ relatiões oꝛigis ideo differunt realiꝯ. qꝛ sunt res distinctis realitatibus. nõ sic ẽ hꝫ. ¶ 3ª diffi. Si ydee sunt in deo infinite. Dico q̃ sic. qꝛ nõ apparet bñ quõ p eãdẽ rõnẽ cogſcendi possent cogſci indiuidua vt distincta. q̃ p rões indiuiduales sunt distincta ⁊ ideo sicut indiuidua sunt infinita in potentia. sic ⁊ ydeas oportet eẽ infinitas oio. alioq̃n non possint cogſci distincte ⁊ inq̃tũ sunt distincta. ¶ 4ª diffi. Si q̃libet btũs videat omẽs ydeas. Dico q̃ nõ: qꝛ sicut dicit Augu. nõ optet vidẽ tẽ deũ creaturas videre. qꝛ ydea vt ydea cogſci nõ põt nisi cognoscaꝯ ydeatum. ¶ Ꝛz hic ẽ diff. Vtꝛ ydee ꝑm q̃ accepit ꝓplato sint idem cum istis quas nũc ponimus. ¶ Dico q̃ aliq̃ñ ꝓplato fuit locutus sicut theologus de ydeis: ⁊ sic ponit Augu. qꝛ ponit exẽplaria esse ꝓncipium. Aliq̃ñ aũt locutus fuit vt metaꝑbicus: ⁊ vt sic ydea nõ ẽ aliud nisi rõ q̃ꝺditatiua. ⁊ in illo intellectu pſequiꝯ eũ Aristo. De illo ãt loq̃r in q̃stionibus sequẽtibus. Ꝛz vnũ dubiũ ẽ loquendo vt theologi loquunꝯ ꝓpter opinionẽ doctoris q̃ videꝯ ponere ydeas esse obiecta cognita: ꝓducta in esse intelligibili. Ꝛz nõ videꝯ hꝫ stare posse. qꝛ accipio vnã ydeã. s. lapidẽ sic ꝓductũ. lapis sic ꝓductus ⁊ a deo cognitus nõ ẽ adoꝛãdus ⁊ nõ ẽ fruẽdus. nõ ẽ eꝯnus: ⁊ ꝺs nõ ẽ eo formaliꝯ sapiẽs. ġ nõ ẽ ydea. qꝛ omẽs ille ꝙditões ꝓueniũt ydeis ꝑm q̃ oñsum ẽ ꝓpus p Augusti. ¶ Ꝛz sunt diffi. ¶ ꝓꝛima: quia hꝫ lapis in se non sit adoꝛandus: tm̃ in oꝛdine ad deum potest esse ¶ Dico q̃ res que de se non est adoꝛãda ꝓpter habitudinem ad quodcunq̃ non est adoꝛanda Et ꝓterea multo magis creatura in esse reali q̃ habitudinẽ hꝫ ad deũ realẽ esset adoꝛãda q̃ illud qꝺ nõ hꝫ habitudinẽ nisi rõnis. cuiusmodi sunt obiecta cognita vt sic. ¶ 2ª: qꝛ aliq̃ dicũt q̃ ista obiecta in esse cognito nõ differunt ab actu cognoscẽdi diuino. ⁊ ideo põt adoꝛari ⁊ beatificari ⁊ ꝓuenire eis ꝙditiones ꝓdicte. Ꝛz illud ẽ ꝙ eos. ipi emꝫ ponũt actũ intelligẽdi diuinũ esse

in deo formalit: ⁊ nō ipa obiecta: ⁊ iterum omnia illa cognita sunt obiecta secundaria: ⁊ non ille actus cognoscendi. Et iterum obiecta habent esse diminutuz ⁊ sunt creabilia. ⁊ tñ actus intelligendi habet esse nobilissimum: ⁊ est increabilis. Et iterum non sunt pfectiones simplr: ⁊ tñ actus intelligendi sic. ¶ Ultimo arguo sic. ħ lapis a deo cognitus est idem ꝙ actus intelligē di diuinus. hic lapis pductus in esse realiē hic lapis a deo cognitus. ergo. ¶ Ad argumentum patet.

Questio II

Utrum ydee sint in potentia obiectiua. ¶ Hic est intelligendum ꝙ sicut recitat Augusti. lxxxiij. questionum illud nomen ydea fuit a Platone inuentum. ⁊ est idem quod forma. ¶ Forma autez accipitur quadrupliciter. ¶ Primo accipit ꝑ pfectione que non est ps rei: sicut actus dz esse pfectio. ¶ 2° accipitur forma ꝑ eo quod est pfectio ⁊ pars rei sicut anima. ¶ 3° accipit ꝑ pfectione que est tota naturalis vel totū ꝯpositū. ¶ 4° mō accipit ꝑ rōe diffinitiua. ⁊ sic Plato. Isto modo intelligēdo dicit Scotus vt pus dictū ē ꝙ quidditas pductiua in esse intelligibili est ydea. Illud vt dixi non capio. quia aut ipe loquit theologice: aut metaphice. Si theologice. sic pz ꝙ nō ē verum. Nā illo mō fm Augu. ē nobilissimū ⁊ pstātissimū. q̄ddītas āt pducta hz solū fm q̄d ⁊ diminutū. Si āt metaphice: certū ē ꝙ ydea accepta 4° mō abstrahit ab oi pducrōne. ġ vt pducta nō ē ydea. ¶ Optet ġ imaginari q̄ttuor signa in q̄ddītate. ¶ Primū ē in q̄ ē q̄ddītas tm̄. ¶ 2m est in q̄ est intelligibilis: qz intelligibilitas est veritas. ⁊ hec ē eius passio. ¶ 3m in q̄ aduenit sibi esse intellectū. esse em̄ intelligibile ꝯuenit sibi ab intrinseco sicut ꝓpa passio. ħ esse intellectū ab extrinseco ⁊ ꝑ accidēs. ⁊ ꝑ ꝯnās posterius. ¶ 4m: qz intelligit a creatura. ⁊ ħ est ei ꝑ accidēs ⁊ cōtingēs. ⁊ ideo in 4° signo: qz ꝯuenit sibi in 3°: hz ꝯueniat sibi ꝑ accidēs ⁊ sibi ꝯueniat necessario ab extrinseco. cū q̄ddītas ġ pus ē q̄ sit in esse cognito vel intelligibili. ⁊ vt sic hz eē in potentia obiectiua. ⁊ sic ē ydea. ġ.

Questio III

Utrum ydee sint in reruz natura. Q. nō quia tunc essent separate. ¶ Contra. qz sunt quidditates rerū. ergo sunt in eis. ¶ Hic ꝓmo videndum est de illis qui ponūt ydeas precisas. ¶ Dicunt em̄ aliqui ꝙ ydee fm intellectum sunt precise. Nam quidditas in partibus semper est ꝯiuncta cōditionibus individualibus: ⁊ vt sic non habet rōnem ydee. Intellectus autem a talibus cōditionibus eam ꝑscindit. Et ħ pz: qz abstrahentiū non ē mendacium. sic ergo ꝙ intellectū ꝑcisa quidditas habet rōnē ydee fm ꝙ Plato ⁊ etiā Auicenna loq̄bant de ydeis: fm ꝙ eq̄nitas est tm̄ eq̄nitas. nō faciēdo nunc mētionē de ydeis fm intentionem sanctoz. ¶ Pz ꝫ ħ arguo q̄druplr. ¶ Primo sic. Nō ꝯuenit alicui ꝙ accidēs: non ꝯuenit ei sub rōe formali vel ydeali. vt ħ supono. ħ eē cognitū ꝯuenit q̄ddītati ꝙ accidēs. ġ ꝙ illud nō ꝯuenit sibi esse ydeam vel rōnez formalem. ¶ 2° sic. Nō ꝯuenit ꝙ rōnem ydealem q̄ddītati. ꝯuenit sibi necessario. ħ esse cognitum nō ꝯuenit necessario quidditati. ħ contingēter. ergo eē. ¶ 3° sic. Intellectus qui intelligit rem aliter q̄ sit. ē falsus. si ergo ē verus optet ꝙ ita sit in re sicut cognoscit. ħ intellectus intelligit quidditatē vel rōnem formalem vel rōnem ydealem sequestratam ⁊ ꝑcisam ab alijs. ġ ipa est in re sic seqstrata. ⁊ ꝙ ꝯnās ꝑcisa: vel intellectus est falsus. ¶ 4° sic. Sicut vnūquodq̄ intelligit: sic aptum natum est intelligi: ⁊ sicut aptū natuz est intelligi sic intelligit. sed illa quidditas vel ydea intelligit separata. sequestrata vel ꝑcisa. ergo sic apta est intelligi. ¶ Confirmat ꝙ ꝓmum ꝓncipium complexū idem fm eādem rōnem nō pōt eē cognitū ⁊ incognitū. ħ intellectus terminat ad illā rōnem ⁊ non ad illa que ꝙ accidens insunt sibi. ergo oportet ꝙ ipa sit sequestrata. hoc est distincta aliq̄ mō ab istis talibus ꝯditōibus accidētalibus. ¶ Et ideo dicūt alij magis sequētes Auicennā ꝙ illa ꝑcisio non solum est ex pte intellectus: ħ etiā ex pte obiecti. ¶ Hoc autem declarat sic. Quia q̄ insunt in ꝓmo mō dicendi ꝙ rei. ¶ 2° que insunt 2° mō: ꝓius insunt q̄ accidens. ¶ 3° q̄ insunt ꝙ accidens sicut inferius accidit superiori. sicut homini accidit hic hō. ¶ 4° q̄ ꝙ accidēs accidit subiecto. Et fm ħ optet dare q̄ttuor signa. ¶ Primum in q̄ illa de ꝓmo mō insunt. ¶ 2m in q̄ illa de 2°. ¶ 3m in q̄ illa que ꝙ accidens insunt: sicut inferius supiori. ¶ 4m in q̄ accidēs: sicut accidēs accidit subiecto. ¶ Primo ġ signo in q̄ q̄ddītas ꝑcedit alia signa: ipa ē ꝑcisa ab alijs: sicut intelligit. Tñ hz accidentalis abstractio sit ꝙ intellectū. abstrahibilitas tñ inest sibi añ oēz abstractionē intellectus ⁊ ꝑcisio q̄ddītatiua. ¶ 2° videndum est in ista questione vtrum ydee sint ponende sepate. ¶ Et q̄ttuz ad ħ ꝓmittendum est ꝙ Aristo. imponit Platoni sepationem realem. ⁊ Aristo. attribuit ydeis q̄tuor ꝯditōnes q̄s videt negasse Plato. ¶ Prima est singularitas: qm̄ Plato posuisset vnum indiuiduū singulare esse cōmune pluribus. ¶ 2a ꝙ eēt ens actu exns. ¶ 3a ꝙ esset sepata localiter scz in aere. ¶ 4a ꝙ mensurareť tempoze vel alia qua alia mensura: sicut existentia. Plato autez videť illas ꝯditiōes omnes negasse ab eis. De ꝓma apparet: qz ponit ydeam esse idem q̄ vīe.

qđ est cõe plurib⁹. Constat aũt q tale non est indiuiduũ. ¶ Hoc 2ª etiã apparet: qz nõ ponit eã actu existentem: ꝫ q abstrahit ab actu ⁊ potentia. ¶ Tertiã etiam non ponit. ſ. q esset in loco: qz ponit ydeam vel vł idem. ꝫ vł nusq̃ est: ꝫ abstrahit ab omni loco. Qui autem grossi sunt intellectus difficulter intelligunt. ⁊ solum ẽ: qz nesciunt abstrahere. ¶ Similiter de q̃rta apparet: qz ponit q abstrahit ab omni duratione: ⁊ sic ab existentia. ¶ Et ideo qz rõnes quas facit Aristo. solũ arguũt supponẽdo aliqđ istoz. ideo nõ ꝯcludũt ꝯ Platonẽ. ¶ Vel q̃re Aristo. voluit sic facere vna assignat volũtas: qz habuit inuidiam ꝯ eum: sicut apparet in alijs. Imponit em̃ sibi: quia opinio Platonis fuit q melius esset q oia eẽnt cõia. ⁊ arguit ꝯ eundem de vtroꝫbus. Et tñ certũ ẽ q Plato illã opinionẽ tenuit. ꝫ solum de aliꝭ. ¶ Aliter dz q Arist. fuit optimus phicus. ꝫ pessimus metaphicus: quia nesciuit abstrahere. ⁊ ideo pessimam metaphicam fecit. ¶ Omisso g̃ mõ quem Aristo. imponit Platoni. ¶ Ad declaratõez veritatis inducunt q̃ttuoꝫ ꝯclusiones. ¶ Prima ꝯclo est q necessarium ẽ homini ponere ydeas. Et hec ꝯclo ptz ex q̃ttuoꝫ q̃ mouerũt ip̃m Platonẽ ad ponẽdũ eã. ¶ Primũ ẽ ppter p̃dicatõez. Illa ãt p̃dicatio vera ẽ ⁊ eẽtialis. socrates ẽ hõ: ⁊ in illo p̃dicato socrates ⁊ plato nullã habent distinctionem. distinguunt ãt a seipsis. Et hec fuit necessitas ponere naturaz humanam p̃cisam a ꝯditõnibus materialibus ¶ 2m fuit ppter diffinitionem. qz em̃ homo vniformiter diffinit in potentia ⁊ in actu: ⁊ p ꝯñs diffinitiones sunt impmutabiles. Hinc ẽ q necesse fuit ponere illa ppria distingui scilicet naturas specificas ⁊ impermutabiles ⁊ p̃cisas ab actu ⁊ potentia. ¶ 3m est ppter demonstratõnes que inuariabiles manẽt: impossibile autẽ est q sint inuariabiles nisi ⁊ pncipia sint inuariabilia. pncipia autem per se nota ⁊ necessaria depẽdent a terminis. ⁊ p ꝯsequens termini sunt inuariabiles. ⁊ p ꝯñs nature specifice q̃ sunt signata terminoꝫ. optet eas esse inuariabiles ⁊ p̃cisas ⁊ absolutas ab oibus talibus variationibus ꝯsequẽtibus indiuidua. ¶ 4m est ppter diuisiones p̃dicatoꝝ que sunt necessarie ⁊ incõmutabiles. Fit autem talis diuisio per q̃ddidatates ⁊ dr̃ias q̃dditatiuas. ¶ Ad hec autẽ q̃ttuoꝫ aspiciens Plato ydeas posuit cum conditionibus quas sibi attribuit: vt patebit iferius. ¶ 2ª ꝯclusio est q suppositis ydeis necesse est ponere eas p̃cisas sicut ponit Auicẽ. qñ dixit q eẽnitas ẽ tm̃ eẽnitas. ¶ Et hꝫ ꝓbat. Quia omne pr̃itus p̃scindit a posteriori: ꝫ rõ ydealis vel q̃ddidatiua qđ ꝓ eodẽ h ab eo. in vnoquoq est prioꝫ omnibus alijs sibi ꝯuenientibus siue p se siue p accidens. g̃ ⁊c. ¶ Minoꝫ pz: qz illa de ꝑmo mõ omnia alia p̃cedunt. ¶ ℞. Omne illud qđ non est alicui intraneũ. põt ab illo p̃cindi: cum ꝫm se etiã sit p̃cisum in q̃ctũ extrinsecum: ꝫ oia que sunt in rõe formali ⁊ intrinseca ⁊ p̃cisa illa sunt intranea. omnia alia extrinseca. ergo ⁊c. ¶ 3ª cõclusio ẽ q ydee non sunt imponende Platoni: sicut eas imponit sibi Aristo. q. ſ. essent q̃dam mõstra in aere subsistentia singularia: qz Plato eas ponit vł ia ⁊ non singularia. Item ponit eas simpliciter sepatas ab omni loco ⁊ tempore. ⁊ ille ponit eas imponẽdo Platoni q̃si in aere. ¶ Cõfirmat. qz nõ ẽ verisiłe q tam p̃clarus phs quẽ Augu. ⁊ oẽs sancti aliꝭ siłr oẽs ꝯmendant. hoc posuisset quod omnino fuit absurdũ ¶ 4ª ꝯclusio ẽ: q necesse est ponere ydeas sepatas non q̃dem localiter: ꝫ formaliť sicut Plato eas ponit ꝫm suum intellectum. qz vbicunq ẽ abstractio ibi est formalis distinctio ⁊ sepatio: cũ illud quod abstrahit ab aliquo sit ab eo absolutum ⁊ seiũctum: sed ille rationes formales abstrahunt ab hic ⁊ nunc. quia p accidens eis ꝯueniũt. ⁊ eodẽ mõ ꝯditões oẽs ꝯsequẽtes inuiduũ ⁊ existẽtiã. Siłr quia ille quidditates sunt ydee: non solum in actu: sed etiam in potẽtia. hinc ẽ q ille q̃dditates sunt ab existentia separate formaliť: ꝫ nõ localiť. ¶ Contra istas cõclusiones instat q̃drupłr. ¶ Primo: qz paucissimi ponũt ydeas: ⁊ tñ nõ negãt rõnes formales inť theologos: eo q illa positio sit infamis. ¶ 2º quia p̃cisio quam ponit Auicenna non negať in mõ ꝯtinuandi. sed bene negať in re. cum ibi talia sint imp̃cisa. ¶ 3º: quia credendum est in ꝟ Aristo. cũ fuerit discipulus Platonis. ¶ 4º: qz sicut ydee abstrahũt a ꝯiũctõe ꝯsequẽte eas eo q sint q̃dã respectus. ita ⁊ a sepatõe. Si em̃ ex sua rõne formali diffinitiua eẽnt sepata: nunq̃ possent esse ꝯiũcta. ¶ Ad ꝑmum dico q rõ q̃re nõ ponunť cõmuniter ydee: non est nisi ppter infamiã vocabuli quã sortitus est ex intellectu malo quem Aristo. imponit Platoni: sed dum mõ res sit manifesta: de vocabulo non est curãdum: sicut docet Aug. de q̃titate anime. ¶ Ad 2m dico q circumscripto oi ope intellectus: eẽnitas ẽ tm̃ eẽnitas cũ exñtia: ⁊ ista q̃ ꝯueniũt sibi p accidens ⁊ non sunt quidditatiue aliquod eoz. ⁊ illa ẽ p̃cisio Auicẽ. ¶ Ad 3m quare Arist. imposuit Platoni falsum. De hoc põt dici sicut supius dictum est. ¶ Ad 4m dico q p illam sepationẽ non intelligimus respectum distãtie aduenientem. ꝫ solam passionem que est fundamẽtalis ꝫm quã abstrahit ab hic ⁊ nunc. ¶ Intelligendum tñ ad declarationem eoz que concedit Plato de istis ydeis: q ille a quatuoꝫ ab-

strahunt illo mõ quo dictũ est.¶ Primo ab hecceitate que ponit indiuidualis ppetas: qz oñe inferius accidit supiori suo. Rõ aũt formalis ẽ cõis ad indiuidua q̃ddítas aũt cõis ab eo qõ sibi p accidẽs ꝓuenit abstrahit.¶ 2° abstrahit ab hic ⁊ nunc: hoc est a loco ⁊ duratione. hec enim consequuntur indiuidua.¶ 3° abstrahit ab omni existentia ⁊ actualitate: quia actus ⁊ potentia. existere ⁊ non existere: diuersificant essentiam: ⁊ sic cum eadem quidditas possit esse in potentia ⁊ in actu: abstrahit ab vtroq̃.¶ 4° abstrahit a subsistentia ⁊ realitate: quia realitas ⁊ existentia cum actualitate ponuntur modi intrinseci a quibus abstrahit quidditas. Aristoteles autem imponit platoni ydeas ꝑm q̃ abstrahunt ab aliqua istarum: quia imponit sibi q̃ sint singulares.¶ 2° q̃ sint localiter separate.¶ 3° q̃ sint existentes ⁊ durantes.¶ 4° q̃ res q̃dam ꝑm autem platonem ⁊ veritatem ydee ⁊ quidditates abstrahunt a quolibet illoꝝ.¶ Circa hic sunt difficultates.¶ Prima. Que fuit necessitas ponendi illas.¶ Dico q̃ sicut fuit dictum a p̃ncipio positionis earum q̃ propter quattuor ad que valent.¶ Primo ad saluandum entium pticipationem. quia omne ens p pticipationem oportet redire ad tale p essentiam: cũ omne imperfectum oporteat reduci ad perfectum ⁊ ideo cum quodlibet suppositum hominis sit homo pticipatione nature specifice: ⁊ non primo oportet deuenire ad illud quod seipõ ẽ humanitas p̃mo. ⁊ illud est quidditas ⁊ ydea hominis.¶ 2° ad saluandum entium generationẽ. licet Aristoteles dicat ad hoc eas nihil valere: tamen potest dici q̃ valeant isto modo. licet cñ indiuiduum generetur: tamen terminus formalis primus est p̃ma natura ⁊ p̃ncipium pductuum vt plurimum in omni generatione vnuoca: sed talis ẽ ipa quidditas specifica siue ydea.¶ 3° ad saluandum vniuersalium ordinem ⁊ coordinationem in generibus ⁊ speciebus: ⁊ omnes p̃dicamentorum coordinationes fiunt ꝑm quidditates p̃cisas: vt abstrahũt ab omnibus que insunt p accidens.¶ 4° ad saluandum sciẽtiarum inuariabilitatem: quia cum varietates scibiles sint incommutabiles: oportet q̃ ꝓplexiones scite habeant terminos qui non varientur: cum ex ipis complexiones dependeãt: sed termini non sunt incommutabiles vt existunt: cum sic quottidie varientur: sed solum quidditates ab existentia prescindunt.¶ Sed difficultas est vtrum ille quidditates sint in anima vel in rerum natura.¶ Dico q̃ ꝑm senec anima nec in rerum natura: sed nusquaz eo q̃ abstrahunt ab omni vniuersali qualitercunq̃ accepto sunt tamen in anima obiectiue p accidens. quia accidit eis q̃ intelliguntur.¶ Sunt etiam in rerũ natura p accidens. quia accidit eis q̃ actualiter existant. Et ideo ꝑm se dicuntur separari: p accidens autem sunt coniuncte.¶ Sed quomodo possunt talia eẽ in pluribus.¶ Dicitur q̃ eis accidit esse in pluribus: quia hoc eis conuenit per proprietates indiuiduales: quibus per accidens coniunguntur.¶ Intelligendum tamen q̃ huiusmõi quidditates licet possint dici ydee non tamen vocantur a theologis ydee: sed tñ illa que sunt in mente diuina.¶ Ad argumentũ patet.

Questio IIII

Vtrum ydee habeant esse in anima nostra siue vniuersalia. ⁊ non. quia non predicantur de anima.¶ Contra. quia in esse cognito sunt in nobis.¶ Hoc supposito q̃ vniuersale siue ydea est quod est aptum natus esse in pluribus: non idem numero sicut essentia diuina in psonis: sed idem ꝑm rationem formalem.¶ Fuerunt cõtum ad istam questionem quattuor opiniones.¶ Prima: q̃ vniuersalia sunt tantum in anima ⁊ nullatenus in re extra: quia quicquid est in rerum natura est singulare: ⁊ ideo oportet q̃ vniuersalia sint ab anima fabricata.¶ 2ª q̃ vniuersalia habent esse in rerum natura: ⁊ non in anima. sed vniuersalia nõ sunt extra sua particularia. cum totum non sit extra suas partes: nec differãt ab eis realiter: ⁊ ideo sicut particularia sunt tantum in re extra: ita ⁊ vniuersalia.¶ 3ª q̃ vniuersalia partim habent esse in re extra ⁊ partim in anima.¶ 4ª q̃ habẽt esse vno modo in anima scilicet obiectiue ⁊ alio modo in rerum natura scilicet subiectiue: quia inueniuntur in suis partibus essentialiter ⁊ obiectaliter in intellectu.¶ Prima via non potest stare: quia de entibus creatis in anima: nulla ẽ scientia realis: ⁊ tñ omnis scientia est de vñ nõ eñ est verisimile q̃ veritates per se note ⁊ demonstrate dependeãt ab anima nra cũ tñ oriatur ex suis terminis.¶ Nec 2ª: quia priori non repugnat esse sine posteriori in aliquo signo: ꝑ vniuersalia sunt prioza particularibus ꝑm ordinem nature.¶ Nec 3ª: q̃ eadem simpler quidditas non põt esse ens rõnis ⁊ ens reale: sed vniuersalia hñt esse p diffinitiones entiũ simpliciũ ⁊ p se vnum facientibus. ergo ⁊c.¶ Nec 4ª q̃ eodem mõ ꝺr de hac albedine singulari: q̃ hz esse obiectiue in anima ⁊ subiectiue in rerum nã: hic autem non querit nisi de rõne formali.¶ Ideo videt dicendum q̃ vlia ꝑm se non hñt esse in anima nec in rerum nã: q̃ tota coordinatio p̃dicamentalis videt esse incommutabilis circumscripta omni consideratõe nra: ⁊ etiã rerum actuali durat õe: cum in coordinatõne tali fundent mlte regule incõmutabiles: ⁊ illa duo

scz in anima vel in rez natura sunt pure ꝓtingẽtia. ¶ Et ꝓfirmaꝫ ista sententia: qz accidit homini ſm q homo est esse in actuali existentia. Si eñ per se sibi ineſſet: impossibile esset ipm non existere: z ideo non est per se in rerum natura. ¶ Item accidit homini ſm q homo est: q sit in nostro conceptu: alioquin cum non intelligeretur corrumperetur si p se esset in intellectu. Un de ex istis ptz q nullum tale est in anima nec in rerum natura nisi p accidens. ¶ Contra tamen istã sententiam instatur ꝙdrupliciter. ¶ Primo Quia ens rõis z ens reale immediate diuidũt ens: z ens rõnis ẽ in aia: z ens reale in rez natura. ¶ 2°. Quia supiora inueniuntur formaliter in suis inferioribus: sed pticularia sunt in re extra. g̃ z vl'ia. ¶ 3°. Quia obiecta cognita relucẽt in suis repñtatiuis: vl'ia cum sint obiecta cognita ab aia nostra: hñt in anima nostra repñtatiua. ¶ 4°. Quia illud quod nõ est in anima: nec in rez natura videꝫ esse nuſcq̃. tale autem videtur simpliciter nihil. ¶ Ad ꝑmum dico q vniũsalia possunt dici realia entia: eo q sunt apta nata esse actualiter in rez natura z habere realitatem: ſ p accidens habet eã actu. sicut homo lz p accidens rideat: est tñ risibilis p se. ¶ Ad 2m dico: q vl'ia sunt quidem in suis pticularibus. p se quidem ex pte pticularium: lz p accidens ex pte ipoz vniuersalium: sicut accidit homini esse sortem. ¶ Ad 3m dico q vl'ia sunt q̃dem obiectiue z reꝑhensiue in anima nostra. ſ hoc accidit eis. z ideo per se non sunt ibi. ¶ Ad 4m. Rudis multum aparet qui non potest ꝓcipe aliquod absolutum sine respectu ꝓsequente ipm. z ideo cum esse hic vel ibi. in isto vel in illo: sint respectus consequentes illud cui attribuunt. quidditas vl'is ſm se nuſcq̃ ẽ: sed abstrahit ab omni hic vel ibi esse. ¶ Sed hic sunt difficultates. ¶ Prima est de illo vniuersali quod sic abstrahit ab anima z rerum natura: vtrum vt sic sit ens ab aia fabricatum: vel non. Dico q non est fabricatum ab anima: quia tale nũcq̃ abstrahit ab esse in anima: ſ ẽ non fabricatum ab anima: eo q abstrahit ab omni ꝓductione. nec tñ p hoc est ens reale: ſ solum natum esse ens reale: z sic ꝓcedit esse reale in potentia z nõ in actu ¶ 2a diffi. quia quidditas ſm se non est vl'is: qz ratio vniuersalis est ratio cõmunicabilitatis. illa autem cõmunicabilitas est quasi passio q̃ditatis. Et ide o sicut subiectum abstrahit a ꝓpa passione: ita quidditas vltimate p̃cisa. ¶ Item ratio vniuersalis ẽ respectiua inq̃tum talis cũ diffiniat̃ p suum terminum: z ab hac abstrahit rõ q̃ditatis. pticularitas autem p accidens cõuenit ei: quia põt esse sine singularitate: non tñ sine cõmunicabilitate. Et ideo lz ipa q̃ditas non sit vl'is in ꝑmo modo: tñ bñ in 2° mõ dicendi per se. z illud abstrahit ab omni p accidens. ¶ 3a diffi. ẽ. cum rõ vl'itatis z pticularitatis sint opposite: z p consequens incompossibiles: quõ vna p se z alia p accidens ineſſe possunt: cum alicui non possit ineſſe aliquod incompossibiliũ per se: si alterum ineſſe põt p accidens. tunc sequiꝫ q essent compossibilia. ¶ Dico q essentia p se in diuinis est cõmunicabilis: z p relationẽ fit incõmunicabilis vt ẽ in pſona. ita q̃ditas ꝺ se semp ẽ cõmunicabilis: ſ vt ẽ in indiuiduo est incõmunicabilis p hecceitatem. ita z natura generis de se ẽ indeterminata ad diuersas spẽs: ſ tñ p differentiã est determinata ad alterã: z tũc non insunt illa opposita ſm idem: ſ cõmunicabilitas p naturam. incõmunicabilitas autem per aliam superuenientem causam. ¶ 4a difficul. ẽ. Quia quicquid est in singulari est singulare q̃litercunq̃. z ideo qualitercunq̃ ponatur vniũsale in anima vel in rerum natura: z cum in anima sit singulariter vniuersale erit singulare: cũ etiã ea q̃ sunt extra sint singularia. sequiꝫ q nulla vniuersalia erunt nisi singularia. ¶ Dico q vniuersalia in singularibus sunt p accidens singularia sicut illa q̃ sunt absoluta ſm se p accñs referunt. Et quẽadmodũ forma in materia ꝺr materialis. Un̄ z aia rõnalis lz sit spẽs: tñ hec differẽtia rõnalis subalternaꝫ corꝛpee. ¶ 5a diffi. Quia infinite auctoritates auctoꝝ sonant z dicunt q intellectus facit vl'itatẽ in rebus: z vl'ia sunt ab anima fabricata. ¶ Dici potest vt viteꝫ scandalum sequentiũ eos q intellectus noster ꝓducit vniuersalia in esse cognito: quod est esse obiectiuum z ſm quid. z dat eis esse cognitũ non esse simpliciter: z sic ſm tale esse potest dici eoꝝ causa. Et si dicatur q idem est de singularibus. ¶ Potest dici q singularia ab intellectu nostro ſm se non intelliguntur. ¶ 6a difficultas est Quia infinite auctoritates etiam videnꝫ sonare q vl'e a quocunq̃ causeꝫ: habet tñ esse in aia ſm se. ¶ Dico q oẽs ille auctoritates sunt exponende obiectiue: qz vt sic non habent esse vl'ia: nisi in anima: z p tanto ꝺr ens rationis denoiatiue tantũ: z non quidditatiue. ¶ Ad argumentum pz.

Dj. XLVIII Questio. I

Circa distinctionem. xlviij. Quero. Utrum deus habeat in se formaliter sciẽtiã speculatiuam. ꝙ sic. Quia Hugo in principio celestis hierarchie ponit theologiam sub speculatiua. deus habet theologiam. ergo z̃c. ¶ Contra. Quia hec scripta sunt vt credatis. ergo z̃c. ¶ Hic primo insistendum est circa termi-

nos. ¶ 2° circa q̃sitũ. ¶ Quãtũ ad p̃mum dico sicut dic̃ doctor q̃ speculatio ẽ opatio intellectia q̃ nõ ẽ relatiua alterius. ꝫ ẽ gr̃a sui. ¶ Primũ est de se notũ. ¶ 2m etiã pz. qz ad nihil aliud ex̃ se ordinat̃. ¶ Hz ꝫ q̃druplr̃. ¶ Primo: qz nihil ẽ gr̃a sui nisi vltimus finis. ¶ 2°: qz omis actus immanẽs videt gr̃a sui: qz ois talis ẽ finis. g̃ nõ soluz speculatio. ¶ 3°: qz ꝫm Hyo. oẽs scie ordinant̃ ad theologiaz: ꝫ sic̃ hitus ad hitũ. ita actus ad actũ. g̃ oẽs actus aliaz sciaz ordinãt̃ ad actus theologie. ꝛ p ꝓñs sunt nõ sui gr̃a. ¶ 4°: qz oẽs actus ordinant̃ ad felicitatẽ. g̃ nullus sui gr̃a: ꝛ sic nulla speculatio. ¶ Ad p̃mum dico q̃ dz intelligi q̃ scia speculatiua non ordinat̃ ad aliud vt in aliquẽ actũ vlteriozẽ regulãdũ. Vñ nõ est gr̃a alicuius actus vlteriozis quẽ regulat: lz ordinet̃ in aliud sic̃ in vltimũ finem. ¶ Ad 2m dico q̃ lz actões q̃ dicunt̃ opatões immanẽtes non sint alterius sic q̃ sint alicuius termini eo mõ q̃ actões trãscẽdẽtes: tñ p̃nt eẽ gr̃a alterius tanq̃ ab eis regulati. ¶ Ad 3m ꝛ ad 4m eodẽ mõ dico. q̃ lz actus altaz sciaz ordinant̃ ad actus theologie nõ tñ vt regulatiui. Silr̃ lz oẽs actus ordinant̃ in felicitatẽ sic̃ in finẽ: nõ tñ vt regulatiui. ¶ Quãtũ ad 2m vidẽdũ ẽ q̃d sit speculatiuũ. Vbi sciẽdũ q̃ sic̃ opa dicunt̃ hũana: nõ q̃dẽ ꝓpt̃ aliq̃d intrinsecum: ꝫ denominatione extrinseca ita speculatiuũ se hz ad actũ speculatõnis: sicut esse intellectũ ad actũ intellectõis. Vñ sicut intellectiuum non dicit nisi vim causatiuã actus intelligendi: ita speculatiuum non dicit nisi viz elicitiuam ꝛ causatiuaz actus speculandi. ¶ Et ꝫm hoc intelligenduz q̃ pfectio speculatiua dr̃ quadruplr̃. ¶ Aliq̃n sicut potentia. Et isto mõ diuidit̃ intellectus in speculatiuum ꝛ practicũ ¶ Aliq̃n sicut habitus. Et sic scientia speculatiua diuidit̃ ꝫ practicam. ¶ Aliq̃n sicut spẽs. Et isto mõ dicimus q̃ spẽs arche in mẽte artificis est practica: species vero trianguli speculatiua ¶ Aliq̃n sicut obiecti. Et isto mõ dicimus q̃ moralis negociat̃ circa materiam practicam. ꝛ metaphĩcus circa speculatiuam. ¶ Sed hic occurrit diffi. Quid addit ratio speculatiua vltra pfectionem speculatiuam: cum ille perfectiones ꝓueniant in ratione speculatiui ꝛ non in rationibus specificis. Dico q̃ solum respectum aptitudinalem qui est p se passio eius: sicut intellectiuum supra intellectum. ¶ Nunc videndum est de quesito. Et q̃tum ad hoc introducuntur quattuor conclusiones. ¶ Prima est q̃ scientia quam deus habet de naturalibus est speculatiua. ¶ Hoc pbat̃. Quia scia q̃ est de obiecto spectabili est speculatiua: ꝫ scia quã habet deus ꝺ naturalibus eq̃ est de obiecto spectabili sic̃ nr̃a g̃ est speculatiua. ¶ 2a ꝓclusio ẽ q̃ scia quam ꝺs habet de rebus moralibus ẽ speculatiua. Pro hac. Quia illa scia ẽ speculatiua q̃ ẽ sui gr̃a: ꝛ nõ ordinat̃ ad aliq̃d aliud regulandũ: ꝫ scia dei de moralibus est hmõi: quia non potest regulare actum voluntatis: eo q̃ in contingentibus actus voluntatis precedit actum intellectus. omne autẽ quod ordinatur in aliud vt in regulante. ¶ 3a conclusio est q̃ scientia quã habet deus de mathematicis ẽ speculatiua: qz illa scia est speculatiua q̃ est circa obiectum circa quod non potest voluntas errare moraliter: ꝫ circa obiectum scie mathematice non ꝓtingit aliquam voluntatem errare: vtpote q̃ triangulus habeat tres: ꝛ sic de singulis. ergo ꝛc̃. ¶ 4a conclusio est: q̃ scientia dei de metaphisicis est speculatiua: quia quiditates non sunt talia circa que voluntas posset errare: eo q̃ non habet circa ipa: nisi actum simplicis complacentie: qui necessario ẽ rectus sic. Quia omnis scia factiua est practica: scientia de naturalibus in deo est factiua. g̃ ꝛc̃. ¶ Obi. no. pz. qz deus naturalia p modũ artis ꝓducit ¶ 2°. Quia q̃cunq̃ sunt eiusdem rationis: quicquid ꝓuenit p se vni ꝛ alteri. Hoc ptz ex supra dictis. ꝫ scientia moralis in deo ꝛ in nobis est eiusdem rationis: ꝛ in nobis est practica. sic̃ pz ergo ꝛ in deo. ¶ 3°. Quia p scientiã quã habeo de spera. vtpote q̃ omnes linee ducte a centro vsq̃ ad circumferentiam sunt equales. ¶ Produco speram: ꝛ tñ si non haberem hanc scientiam eo modo nescirem eam ꝓducere. ergo ꝛc̃. ¶ 4°. Quia ꝛ voluntas diuina sic diligit angelos sicut intellectus diuinus dictat eos diligendos. Hi enim frueretur eis moraliter esset obliqua. eo q̃ intellectus dictat q̃ vtendum est eis ꝓcise ꝛ non fruendum. ¶ Ad primum dico: q̃ deus de naturalibus habet scientiam ꝛ artem: ꝛ illa differũt. qz scia tractat de passionibus vt bus sicut q̃ celũ est mobile: ꝛ nõ de ꝓticularib Ars aũt ꝓsiderat de eis vt ꝓducibiles in esse. ꝛ p artem nouit quõ debent ꝓduci in esse. Et dato q̃ nesciret quõ deberent ꝓduci in esse: adhuc posset habere naturalẽ phiaz vt distinguitur ꝫ artem: sicut multi forte sunt qui eam habent ꝛ tamen non habent artem. ¶ Ad secundũ dico q̃ scientia moralis ex ratione transcendenti in qua ꝓuenit cum scientia que est in deo: nõ est practica: sed ratõne illius qualitatis annexe sibi in creaturis quam circumloquimur p scientiam moralem. ꝛ ideo non sequitur q̃ in deo sit practica. ¶ Ad 3m dico: q̃ mathematicus si faceret sciat speram: hoc erit p artem: non p scientiã mathematicã: sicut dictum est de naturalibus. Vñ in omnibus talibus optet ponere cũ habi-

tu scie quã hz. habitũ artis sit. ¶ Ad 4m dico q accipiẽdo metaphicã ꝓpe vt ẽ de ente ⁊ ꝺditatibus abstractis illo mõ eẽt dicẽdũ q nũq̃ talis eẽt directiua volũtatis eo q voluntas circa talia nõ hz nisi actũ simplicis cõplacẽtie. Hz tñ de intelligẽtijs pñt alie ꝓpetates sciri vtpote q sic debẽt cãri sic̃ sunt diligẽdi. Et sic de talibus non ẽ ꝓpe metaphica ꝑ ars vt sunt factibiles ⁊ mozales vt sunt diligibiles. ¶ Hz tunc ẽ dif. qz sic dicẽdo videt q in deo sint due scie mozales qz vna circa vlia: ⁊ alia circa ꝓticularia. Dico q circa mozalia necessaria põt poni q illa ꝓcedit voluntatem circa ꝓtingentia non: quia seq̃tur.

Questio II

Vtrum in deo sit scia practica. Q nõ: qz Augu. diuidit sciaz in practicã ⁊ speculatiuã. scia ãt dei videt reduci ad speculatiuã. ¶ Cõtra. Finis ꝓcepti ẽ charitas. ¶ Hic sic in ꝓcedẽti q̃stione ẽ ꝓcedẽdũ. ¶ Pzio de terminis. ¶ 2o ꝺ q̃sito. ¶ Quãtũ ad pmũ optet pmo videre q̃d ẽ praxis. ¶ 2o q̃d practicũ. ¶ De pmo mlti mõi sunt dicẽdi. ¶ Aliq̃ em̃ dicũt q praxis ẽ actus volũtatis tã circa finẽ q̃ circa ea q̃ sunt ad finẽ. ¶ Alij dicũt q praxis nõ ẽ actus elicit⁹: ꝑ tm̃ impatus. ¶ Alij dicũt q praxis nõ ẽ omis actus impatus: ꝑ tm̃ ille q̃ ẽ in potẽtijs executiuis. ¶ Istis ꝓmissis pono q̃d ẽ praxis ꝓm verioꝛẽ sniaz ꝓm ea q̃ mihi apparẽt. ¶ Dico q̃ praxis ẽ opatio regulata a rõe. praxis in greco idẽ ẽ q opatio nõ ois: ꝑ inq̃tũ regulabilis: qz nulla opatio ꝺz praxis nisi regulabilis. Et ideo omis opatio hois vt ẽ hois ꝓter actũ rõnis põt dici praxis: eo q ois talis sit regulabilis a rõe. ¶ Hz ꝫ hꝫ instat q̃drupl̃r. ¶ Pzio in inaiatis. Nã actꝰ rez inaiataz nõ sunt praxes. ⁊ tñ sunt regulabiles a rõe. sic̃ pz de sagitta q̃ dirigit a sagittante. ⁊ de gubernaculo nauis: p q̃ꝺ dirigit ipa met nauis. ¶ 2o in aiatis. Nã actus eoz sunt regulabiles: sic̃ equus in currẽdo ⁊ ꝺescẽdo: ⁊ tñ non sunt praxes. ¶ 3o in Geometricis. Descriptões em̃ geometrice regulãt a bitu illo: ⁊ tñ nõ sunt praxes. ¶ 4o. Habitus astrologie regulat opationes astrologie circa celestia. nõ obstãte q tales opatões nõ sint praxes. ¶ Ad pmũ dico q actus inaiatoz q̃tenus regulant eatenus sunt praxes: qz sunt actus potẽtie executiue bois q̃ sunt verissime praxes. Vñ tales actus inaiatorũ put subiacẽt nre directõi: sunt etiã potentie nre executie. Et illo mõ sunt regulabiles ⁊ praxes. ¶ Ad 2m ꝺ brutis dico q bruta dirigunt ꝑ actũ potẽtie executie bois. ⁊ ille ẽ vere praxis. qz talis actus ẽ impatus a volũtate. ¶ Ad 3m ꝺ ico q geometer acq̃rit duplicẽ bitũ. s. artẽ ⁊ sciẽtiã. Vñ nõ sufficit hre sciaz de archa in vli ad hꝫ q sciat facere archã: ꝑ optet q habeat aliũ habitũ directiuũ ⁊ regulatiuũ ꝓtractõis: aplicationis manꝰ ad instra: ⁊ talis bitus ẽ ars. ¶ Ad 4m dico q astrologus mẽsurat ⁊ facit tales operatões nõ directas a scia in vli: ꝑ artẽ. Vñ in talibus gñalit optet sp ponere duos bitus: vnũ directiuũ: ⁊ aliũ scialẽ. ¶ Ista g̃ descptõne declarata inducunt q̃ttuoꝛ ꝯclones. ¶ Pzia est q nulla opatio alia ꝺz praxis nisi actus voluntatis: qz nulla alia ẽ regulabilis a rõe nisi actus volũtatis. Et hꝫ ꝓbat. qz oẽ regulatũ ẽ posteriꝰ regulãte: ꝑ nulla opatio eẽntialit ẽ posterioꝛ actu intellectus nisi actus volũtatis. qz ꝺato q aliq̃ opatões sequant q̃ sunt aliaz potẽtiaz: tñ hꝫ ẽ ꝓ accñs: qz nulla sequit q̃n aliq̃ eiusꝺẽ rõis potuerũt ꝓcedere. Et sic pz q ꝓ se nõ videt posterioꝛ. ⁊ ꝓ ꝯns nec regulabilis. ¶ 2a ꝯclo ẽ. q tã actus impatus q̃ etiã elicitus vterq̃ ẽ praxis: qz vterq̃ ẽ regulabilis a rõe: ⁊ ꝯuenit errare circa vtrũq̃. ¶ 3a ꝯclo ẽ q actus volũtatis tã circa finẽ q̃ circa ea q̃ sunt ad finẽ ẽ praxis: qz circa vtrũq̃ ꝓtingit errare ⁊ bñ agere: ⁊ oẽ tale ẽ regulabile: ⁊ ꝓ ꝯns praxis. ¶ 4a ꝯclo ẽ q actus volũtatis elicitus ẽ pmo praxis. qz quandocunq̃ aliquid ꝯuenit alicui ꝓ habitudinem ad aliud: illi alteri pmo ꝯuenit esse tale: ꝑ actus imperatus nunq̃ regulatur nisi mediante actu elicito. ergo sibi pmo conuenit regulari. sed cui conuenit primo regulari: sibi conuenit primo esse praxim. ergo actui elicito pmo conuenit esse praxi. ¶ Sed occurrunt quattuoꝛ difficultates. ¶ Pzima est. Si ois actus volũtatis est praxis. ¶ Dico q nõ. Quia oẽz actũ intellectus põt seq̃ aliq̃s actus volũtatis. ⁊ si ille actus ẽ praxis: seq̃tur q quelibet scientia erit practica. ¶ Dico ergo q solum ille actus voluntatis est praxis qui est circa illa circa que contingit errare ⁊ bene facere. Circa aũt vniuersalia ⁊ quidditates ⁊ ideas non habet nisi actus complacentie in q̃ non cadit erroꝛ. ¶ 2a difficultas. Si aliquis actus intellectus põt esse praxis. ¶ Dicit doctoꝛ q non. quia practicum fit ꝓ extensionem ad praxim: illa autem extensio non potest esse infra eandem potentiam. ꝑ practicum est in intellectu: praxis autem in voluntate. ¶ 3a diffi. est quia videt ex dictis sequi q omnis scia erit practica: quia in omni scia actus ꝯclusionis ẽ actus regulatus a pmissis: sed omnis scientia regularis est practica. ¶ Dico q quando ꝺz q actus ꝯclusionis regulatur a premissis: non accipitur ꝓprie regulatio sed elitio. Unde omnis habitus cõpatus ad ꝓprium actum: magis dicitur elicitiuus q̃ regulatiuus. Q̃n autem habitus ꝓpatus ad alium actum q̃ ad suum est regulatiuus. tũc ꝺz practicus. Sed si respectus sui regulatiuus nõ est: nisi quia elicitiuus. Unde scia subalternãs

nō ꝓprie regulat subalternatā. ℨz magis causat ⁊ elicit sicut ꝑmisse se hñt respectu ꝙcionis. ¶ 4ª dif. ē de actu prudētie ⁊ ď actu artis. ℙrudētia ei regulat actū suū: ⁊ ars actū artis. ¶ Ad ℔ dico ꝙ prudētia respicit duplicē actuz. Unū ꝙ ē cogitare ꝙd sit faciēdū ⁊ istū nō regulat prudētia: ꝑ magis elicit. Aliū āt actū respicit. ſ. exteriorē. ⁊ istū nō elicit ꝑ regulat. ¶ Sic̄r dico de arte ꝙ ars actū interiorē elicit ⁊ nō regulat. actū ℣o exteriorē vtpote domificare regulat ⁊ nō elicit. ¶ Nūc vidēdum ē ꝙd ē practicū. Dico ꝙ practicū ďr denoiatōe extrinseca ad praxi. Un practicū ꝙsistit in duplici hitudine. ſ. ꝓtatis ⁊ ꝙformitatis. ⁊ isti respectus nō sunt actuales ⁊ formales. ꝑ fundamētales ⁊ aptitudiales: qz ꝗuis habitus talis nō regulet nec potētia regulabilis opeř vere. hitus ē scia practica eo ꝙ hz ꝓtatē ⁊ ꝙformitatē aptitudinalē. ℔m ℔ sequitur ꝙ ānꝯ sunt gña pfectionuz practicaz: ℔m Hugo. ¶ ℙria ē potētia sic̄ patuit. ſ. intellectus practicus. ¶ 2ª hitus: vt ars vl̄ prudētia. ¶ 3ª actus vel actus elicitus vel ipatus ab arte vl̄ prudētia. ¶ 4ª spēs vel sil̄itudo in mente artificis. ¶ 5ª obiectū actus hūani. ¶ ℨz tñ ℔ occurrūt ꝗtuor diffi. ¶ ℙria ē. ꝗre occurrūt ānꝯ pfectiones practice. ⁊ nō nisi ꝗttuor speculatiue. ¶ Dico ꝙ actus nō ďr pfectio speculatia. qz actus intelligēdi ē speculatio ⁊ nō speculatiuus. Actus āt intelligēdi pōt eē practicus: eo ꝙ praxis non sit actus intelligēdi: ꝑ alterius potētie ab intellectu. ſ. volūtatis. ¶ 2ª dif. ꝺd addit rō practici ad pfectōez practicā. Dico ꝙñter ad ꝓdicta ꝙ rō practici ꝙsistit in duplici habitudine aptitudinali. ſ. in ꝓtate ⁊ cōformitate. ¶ Dico ꝯ ꝙ practicū addit sup pfectōez practicā respectum aptitudinalē vnū vel duos ꝙ se hñt ad fundam tū sic̄ passio ad subiectū. ¶ 3ª dif. a ꝙ hitus hz ꝙ sit practicus a fine vel ab obiecto. ¶ Dico ꝙ practicū sic̄ ⁊ oē respectiuū depēdet a duobus. ſ. a fundamēto ⁊ termino: sic̄ vbi causař a mobilitate ⁊ termino. Si ꝯ ꝗraţ a ꝙ hz hitus ꝙ sit practicus sic̄ a cā extrinseca. Dico ꝙ hz ab obiecto ⁊ potentia. Et rō huius est. qz a ꝗcunꝯ res habet entitatem ꝓpriam: ab eo habet passionem ꝓpriam necessario ꝙsequentem. practicum aūt est passio habitus. ¶ Si autem ꝗraţ respectu cuius ďr practicus. Dicit̄ ꝙ respecu finis ďr practicus: ꝙ finis ē praxis: qz ꝑ extēsionē ad praxi ďr hitus practicus. ¶ 4ª dif. Si aliꝗ ab eodem habeāt ꝙ tā intellectus ꝗ hitus vterꝯ eoz dicař practicus. ¶ Dico ꝙ si ꝗraţ de cā extrinseca certū ē ꝙ non est eadē cā: qz intellectus met est causa ꝗre habitus ďr practicus. Intellectus āt non est causa ꝗre intellectus est practicus: ꝑ illud quod est cā intellectus. Si autem queratur de termino vtpote de praxi. Dico ꝙ ab eodem ¶ 2ª pars istius ꝗstionis est de quesito videre. ¶ Et ꝗtum ad hoc introducuntur quattuor cōclusiones. ¶ ℙrima ē. ꝙ illa scia quā habemus de deo in via est practica. ¶ Hoc ꝓbatur dupliciter. ¶ ℙrimo sic. Ille habitus est practicus ꝙ ē regulatiuus opationis que est praxis: ꝑ theologia nostra quā habemus in via ē huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ ℚuinoz pz: quia regulat actū voluntatis circa finem qui est vere regulabilis. qz potest recte ⁊ non recte fieri. ℙotest enim viator vti deo ⁊ frui. Theologia autē docet ꝙ deo solo est fruendum. ¶ Secūdo: quia illa scientia est practica que dirigit nos non solum in actibꝰ elicitis: sed etiam in actibus imperatis: de quibus cōceditur ꝙ sunt praxes. sed theologia nostra est huiusmodi: vt patet de ritu seruādo christ latriam. ¶ 2ª conclusio est ꝙ scientia quā habent sancti de eo in patria est practica: qz omis habitus ꝓpter praxi ⁊ cui debet conformari ad ℔ ꝙ praxis sit recta est practicus. sed theologia beatorum est huiusmodi. Visio eñ est ꝓpter fruitionem ⁊ conformis. ergo ⁊c. ¶ 2° sic. quia si voluntas beatorum non esset confirmata posset circa finem recte agere ⁊ non recte: ⁊ ꝙ ꝙsequēs tunc habitus directiuus esset practicus. hmōi esset theologia siue visio. ergo tunc esset practica. ⁊ p consequens oportet dicere ꝙ nunc. ¶ 3ª ꝙclusio est ꝙ scia quam habet deus de sua ētia est practica. ¶ Hoc ꝓbař dupl̄r. ¶ ℙrimo sic. Nam sicut deus se ꝑcognoscit diligendum: ita se diligit. ⁊ si ꝑ impossibile non sic se diligeret: haberet actum inordinatum. ergo illa precognitio est practica. ¶ 2° sic. Omnis cognitio practica est ďr actu voluntatis: ⁊ cui actus voluntatis si est rectus necessario conformatur est practica: sed cognitio ď essentia sua ⁊ alijs necessarijs est huiusmodi: quia si se vteretur: esset inordinata. quia precognoscit se esse obiectum fruitionis. ¶ 4ª conclusio est ꝙ theologia quam habet de⁹ de futuris contingentibus scilicet de incarnatione verbi ⁊ similibus non ē practica. Hoc ꝓbař quadruplicit̄. ¶ ℙrimo: quia intellectus regulat determinate: ꝑ voluntas pōt ad oppositum. ergo tunc voluntas non erit recta. ¶ 2° quia nullus habitus posterior actu voluntatis potest esse regulatiuus actus voluntatis: quia regula semper est prior regulato. sed actus intellectus quem habet de futuris ꝙtingentibus est posterior actu voluntatis. ergo ⁊c. ¶ 3°. Quia posito ꝙ intellectus precognoscat animam antixp̄i futuram que cognitio sit practica. certum est ꝙ voluntas diuina potest oppositum: ⁊ sine sui obliquitate. ergo illa precognitio non est regula: quia tunc voluntas oppositū non posset.

¶ 4°. Quia intellectus diuinus q̄rūcūq; ē regula illa determinate cognoscit: ꝑ nihil de futuris ꝓtingentibus determinate cognoscit añ oēz actū voluntatis. g̊ nō ꝑt sua cognitio eē regulatiua: qz necessario eēt ꝑor. ¶ Sz ꝫ instaꝝ q̄druplr. ¶ Ꝓrio sic. Nā sequit q; ois scia eēt practica ꝛ metaphica etiā nālis. qz actus volūtatis ꝓfus tales notitias pōt eē rectus ꝛ nō rectus: minus remissus ꝛ minus intēsus. ¶ 2°. Quia illa scia nō ē practica q̄ respicit opatōez inobliq̄bilē: ꝑ opatio voluntatis in ꝫis non pōt esse obliq̄: qz necessario deū diligūt ꝛ recte. g̊ nō indigeret regula. g̊ ⁊c. ¶ 3°. Quia vbi ē mere inclinatio nālis: ibi non ē necessaria regula. ꝑ deus nāliꝝ diligit se ex toto impetu. g̊ ⁊c. ¶ Cōfirmaꝝ. qz vbi ē actus innatus ꝛ nō elicitus: ibi nō ē necessaria regla. g̊ ⁊c ¶ 4°. Quia si velle futura ꝓtingentia sit ꝑus q̄ nosce ea. ꝛ p ꝓfus illa noticia nō posset eē regula volitōis. tñ illa noticia ē ꝑor q̄ actus potentie executiue. ſ. creare. g̊ respectu illius pōt esse regula. ¶ Ad ꝓmum dico q; circa vl̄ia aut circa metaphica vt talia sunt nō ē amicitia nec inimicitia: nec actus meritorius nec demeritorius q̄ tū ē ex pte obiectoꝝ. nō ei videnꝝ diligi nisi actu simplicis placētie. Si āt ꝓtingeret error non eēt ex rōe taliū obiectoꝝ: ꝑ ex prauitate volūtatis circa aliqd ꝑticulare sub illis vl̄ib⁹ fortꝫ tē tū: ꝛ respectu illius ponunꝝ alij hitus directiui respectu illoꝝ actuū obliq̄biliū ¶ Ad 2m dico q; nō ē ex pte sctōꝝ q; sint determinati ad eliciēdū ꝛ recte eliciēdū: ꝑ ab extrinseco. ꝛ ideo ꝑpter tale q̄d nō optet ponere aliq̄d variari circa habitū de his q̄ sibi insunt ꝑ se: cuiusmōi ē eē practicū. ¶ Ad 3m dico q; Iz in deo nō sit ꝓtingētia: tñ necessario ē ꝓfomitas dilectōis ad cognitōz. ꝛ illis talis ꝓfomitas necessaria sufficit ad ponē dū cognitōnez practicā. Vñ si ds aliꝝ se diligeret q̄ cogscit peccaret. ¶ Ad 4m dico q; potētia executiua nō ē regulabilis nisi mediāte actu volūtatis diuine: circa ꝓtingētia futura nō ꝑt regulari: vt ꝓbatū ē. hinc ē q; nec actus potentie executiue. ¶ Sz ꝟ rema. alie diffi. ¶ Ꝓria ē. vtꝝ logica sit practica. Videꝝ aliq̄bus q; sic: qz regulat oēs scias. Dico tñ q; nō: qz logica non regulat actū silogizādi: ꝑ magis elicit illū: ꝛ ideo nō ē practica. Exēplū ꝓdētia ad duo ꝓpaꝝ. ꝓmo ad actū suū. ꝛ 2° ad actū aliū quē dirigit. Ad q̄d ē practica ꝓpꝫ ꝓmū: vel ꝓpꝫ 2m: certū ē q; nō ꝓpꝫ ꝓmū: qz ipm nō regulat. ¶ Sz nonne metaphicus silogizās dirigiꝝ a logica. Dico q; q̄n metaphicus silogizat ꝓcurrūt ibi duo hitus eliciētes. ſ. logica q̄ elicit actū silogizandi: ꝛ metaphica actū ꝓsiderādi. vñ nō regulat: ꝑ elicit. ¶ 2ª dif. ē ꝑm Aug. theologia ponit ꝓtēplatia. ¶ Dico q; theologia ꝺr ꝓtēplatia: qz elicit actū ꝓtēplatōis. Sz tñ ꝺr practica: qz regulat ꝛ dirigit praxi. ſ. actū dilectiōis. ¶ Sz adhuc ē dif. qz practicus hitus videꝝ a nob eē de opatōibus. Dico q; vis ē in vocabulo. Tñ dico q; theologia ē de opatōibus a nob. ſ. de intellectōe ꝛ volitōe q̄ sunt opatōes nr̄e: ꝛ cābiles a nob. Si āt dicas q; practica ē ꝺ illis q̄ ꝓtingunt aliꝝ se hr̄e Dico q; nō ē vez: imo nec aliq̄ scia ē de talibus Dico g̊ q; practica ē eq̄ de necessarijs sic speculatiua: aliꝝ nō eēt scia. ¶ Sz rema. dif. qz speculatiua ē nobilissima: eo q; ē sui gña. Dico q; ꝑm Augu. sup Geñ. ꝛ deductōez suā oportet dicere q; practica sit nobilior speculatiua: qz practica est gña alterius: ita q; argumētum quod alij faciūt est ad opositū. ¶ Sciendum aūt q; Aug. sup Geñ. dicit q; aliquādo inferiora sunt in superioribus nobiliori modo q̄ in seipis. ecōuerso de superioribus si sint in inferioribus. Sed si medio modo aliquid sit ꝑm aliquid in inferiori vel ordinetur ad superius: melius est in superiori q̄ in se. ¶ 2m patet de anima sensitiua in bruto ꝛ in homine: melior ꝛ nobilior est in superiori. ¶ Ad ꝓpositum dico q; nobilitatē maiorem arguit in sciētia ordinata ad nobilissimū q̄ ipa sit sui gratia. Theologia ergo quia ordinaꝝ ad charitatē que est nobilior omni alio habitu ꝓuincit ex hoc nobilior. ¶ Ad argumentū patet.

Questio III

Vtrū practicū ꝛ speculatiuū sint ꝺr̄e essentiales scie. Dico q; nō. Et ꝓbaꝝ q̄druplr. ¶ Ꝓrio sic. Cuius rō formalis ꝓsistit in habitudine nō pōt eē de eētia alicuiꝰ absoluti: ꝑ rō speculatiui ꝛ practici ꝓsistit in habitudie vt visum ē supius: scia āt ē aliq̄d absolutū. g̊ ⁊c. ¶ Cōfirmaꝝ. qz nūq̄ ex absoluto ꝛ respectiuo fit aliq̄d ꝑ se vnū qđ directe sit in gñe: ꝑ scia ē spēs gñis q̄litatis ꝛ absoluta rō speculatiui ꝛ practici relatiua. g̊ ⁊c. ¶ 2° sic. Nullū posterius ē de eētia ꝓoris. Hoc ꝓz. qz ois ꝓstitutiua eētie alicuius sunt ꝓora ipo ꝓstituto. sed speculatiuū ꝛ practicū sunt posteriora scia cui ꝓueniūt. qz ois respectus ē posterior fundameto g̊ ⁊c. ¶ 3° sic. Añcūq; aliqđ cōe diuidiꝝ ꝑ plures ꝺr̄as diuersis diuisionibus: oportet q; alie alias subalternant: sed habitus cognitiuus diuidiꝝ q̄dditatiue per euidens ꝛ non euidēs diuidiꝝ etiā ꝑ practicum ꝛ speculatiuum. Si g̊ vtraq; est diuisio q̄dditatiua: vel practicum vel speculatiuū subalternabunt euidens ꝛ non euidens: vel econuerso. Nec sic nec sic. g̊ ⁊c. ¶ Ꝓrobo minorem. Quia euidens ꝛ non euidens nō possunt subalternari practico: quia multa speculatiua sunt euidētiora multis practicis. Nec speculatiuo: quia multa practica sunt euidentiora multis speculatiuis. Nec ecōuerso: quia

euidētia sunt practica ⁊ speculatiua. ⁊ non euidētia sunt practica ⁊ speculatiua. ꝓz g̃ q nec sic nec sic. g̃. ¶ 4° sic. Ñcunq; aliq̄ cōe diuidit p dr̄ias q̄dditatiuas q̄cq̄d cadit sub altera pfectiori pfectius ē q̄cunq; cadente sub altera imperfectiori. Si g̃ illa diuisio esset essentialis: vel oñe practicū esset nobilius speculatiuo: vel ecōuerso. Nec sic nec sic. g̃ ⁊c̄. ¶ Ideo dico ꝓpter istas rōnes q practicū ⁊ speculatiuū nō sunt dr̄e essentiales scientie. ꝫ sunt respectus fundamentales vel aptitudinales ipius ꝙsequētes sciam. sicut ꝓprie passiones ꝙsequunt subiecta q ista ē passio disiūcta scie. ¶ Questio. IIII.

UTrum eadē scia possit esse speculatiua ⁊ practica eadē spē. Dico q non. quia q̄cq̄d conuenit vni indiuiduo alicuius spēi p se ꝙuenit oibus. hoc ꝓz. ꝫ practicū ꝙuenit p se illi indiuiduo cui ꝙuenit. g̃ ⁊ in omibus indiuiduis eiusdē speciei. ¶ Minor ꝓz. q ē respectus fundamētalis q̄ est ꝓpria passio. Eodē mō de speculatiuo. ¶ Sed ⁊. quia dictū ē q ds de futuris cōtingentibus non habet scientiam practicam. ⁊ si noticiaz de futuris ꝙtingētibus reuelaret alicui sancto: tunc sanctus de eis haberet noticiam practicā. ergo ⁊c̄. ¶ 2°. Quia angelus mouens celum: vidēt q habeat scientiaz practicam de motu celi. nos tamen de eodē motu habemus scientiam speculatiuam. ¶ 3°: quia si deus infunderet in angelo prudētiam de moralibus ipa esset speculatiua. quia certum est q non practica: eo q nō haberet quod regularet. ¶ 4°. Quia si deus mihi daret potentiā causatiuā de rosa: scientia de rose creatione q̄ nunc in me exñs est speculatiua esset practica. ¶ Ad primum dico q non esset noticia eiusdez rōnis. q ibi ex volūtate deus nouit illa: nos autē vel ille sanctus ex reuelatiōe. ¶ Ad 2m dico q angelus habet scientiam de hoc q celum est mobile: ⁊ similiter de omnibus que ꝙsequunt rōnem speculatiuam quidditatiuam in cōmuni: ⁊ illa scia nō est directiua: ꝫ tñ cū hoc bñ habet artē quō actus motus debeat fieri. ⁊ illa bñ est practica. ¶ Ad 3m dico q nō esset repugnātia ex pte prudentie q nō regularet. q ipa esset q̄tū ē in se regulatiua. q aūt nō possit in isto regulare nō impedit q̄n sit practica. ¶ Exēplū si sim impotēs ad eundū ad bellū: dū tñ mō habeā sciaz bellādi: nō minus ꝓpter hoc ipa scia esset practica. Eodē mō de prudentia in angelo: quia q̄tū est ex se esset regulatiua. ¶ Ad 4m dico q cōtingit habere scientiam de rosa q est flos ⁊ cetera vniuersalia: ⁊ illa est speculatiua. ꝫ si daretur noticia de mō pducendi rosam q̄liter fit: ⁊ huius esset alius habitus: ⁊ ille esset ars. ¶ Ꝙz hic ē dif. quia quicunq; cognoscit quidditatem alicuius potest cognoscere passionem ⁊ eam demonstrare que p se ineſt illi: ⁊ ideo si scias quid est rosa. poteris scire quomō est pducibilis. ¶ Hic dico q nō omnes ꝙclusiones que pbant de vno subiecto ptinent ad vnum habitum. Vñ illa que pbant de rosa in vniuersali que non sunt applicabilia ad opus: talia pertinent ad scientiaz speculatiuam. Alia autem per que habetur huiusmodi aplicatio ad opus pertinent ad alium habitum practicū. s. artē. Amen.

Fratris Francisci Maronis ordinis minorum. sacrarum litterarum interptis: theologice veritatis pfessoris eximij super primum sententiarum scriptum finit. Impssum Basilee p Nicolaū kesler Anno salutis. M.cccc.lxxxix xviij. kl̄. Nouembris.

Deo gratias.

Tabula questionuz

libri eiusdem. ꝛ primo ꝓhemij.
Utrum primū principium complexum possit formari in theologia.
Utrū obiectū primi p̃ncipij cōplexi dictum de deo ꝛ creatura habeat eundē ꝯceptū.
Utꝛ obiectū p̃mi p̃ncipij cōplexi habeat eādē rōnez formalē in deo ꝛ creatura ſm scientias sermotionales.
Utꝛ ſ̄m p̃mi p̃ncipij cōplexi habeant eādē rationē formalē i ꝺo ꝛ creatura ſm scias reales
Utꝛ repugnet diuine ꝓfectioni vna rō formalis dicta in ꝗd de deo ꝛ creatura.
Utꝛ ens dicatur ꝗdditatiue ꝺ diuina essentia vltimate p̃cisa.
Utꝛ ratio entis sit p̃cisa ab alijs rōnibus formalibus que sūt in deo.
Utꝛ a ꝯceptib⁹ simpl'r simplicibus ꝛ p̃mo diuersis. possit abstrahi aliqs ꝯcept⁹ cōis eius.
Utꝛ ab oibus q̄ excludunt rōnem vniuersalis possit abstrahi aliqs cōceptus cōis.
Utrū ens p eandē rationē formalez dicatur de omnib⁹ creaturis.
Utrū ratio entis sit ratio generis.
Utꝛ eus anologice dicaꝯ de illis de qb⁹ꝺ.
Utꝛ sit aliq̄ rō trāscēdens cōiuz ente.
Utꝛ theologia sit scia.
Utrū viatori poterit cōicari noticia abstractiua diuine eēntie. ꝛ nō de eius exīstia.
Utruz de diuina essentia possit haberi noticia abstractiua ex pte obiecti. nō cognoscēdo deum esse siue exīstiam eius.
Utꝛ homini viatori possit cōicari noticia intuitiua de diuina eēntia.
Utrū p potentiā diuinā de non exīstēte possit esse noticia intuitiua.
Utꝛ potētia siue sensitiua siue intellectiua possit cognoscere naturaliꝯ non exīs.
Utrū in via intellectus possit cognoscere aliqd intuitiue.
Utꝛ theologia sit supnaturaliter reuelata.

Distinctio prima.

Fruitio. ¶ Utꝛ ens aliqꝺ cratuz possit esse obiectū fruitionis ordinate.
Utꝛ fruitio ꝛ delectatio sint idem.
Utꝛ actꝰ fruēdi ꝛ vtēdi sint eēntialiꝯ distincti
Utrum obiectum fruitionis habeat plures rationes visibilitatis.
Utꝛ actꝰ fruitōis sit formaliter liber
Utꝛ in deo sint plēs rōnes fruibilitatis.
Utꝛ apprehēso vltimo fine p intellectuz possit voluntas nō frui.
Utꝛ volūtas possit ab aliq̄ causa necessitari.

Distinctio scꝺa.

Deus. ¶ Utꝛ deū eē sit p se notū.
Utꝛ deū esse sit demōstrabile ꝓpter ꝗd.
Utrum deum esse sit demonstrabile demōstratione quia.
Utꝛ deū esse vnū sit demonstrabile.
Utrum deus sb̄ rōne infinita possit eē obiectū alicuius sciētie create.
Utrum ꝯceptus entis infiniti sit cōceptus nobilissimus in via.
Utrū infinitas sit de rōne formali deitatis.
Utꝛ deū eē infinitū sit demōstrabile.
Utꝛ in diuinis sint tres p̃sone.
Utrum trinitas p̃sonaz sit demonstrabilis ꝓpter quid.
Utrum trinitas sit demonstrabilis demōstratione quia.
Utrū distinctio prima que est in diuinis sit distinctio p̃sonaz.
Utrum trinitas diuinarū personarū possit stare cum oīmoda ıdēptitate eoz̄ que sūt i eadē p̃sona diuina.
Utrum cuz vnitate diuine essentie stare possit pluralitas p̃sonarum.

Distinctio tertia.

Cognoscibile. ¶ Utruz deꝰ sit cognoscibilis a creatura.
Utrū deꝰ a nobis sit p̃mo cognitus.
Utꝛ in creaturis sit vestigiū trinitatis.
Utꝛ imago trinitat⁹ sit i aīa.
Utrū m lux eterna sit itellectui nostro ratio cognoscendi.
Utrum lux creata sit itellectu i nostro ratio cognoscēdi.
Utꝛ actus cognoscendi causeꝯ totaliter a potentia intellectiua.
Utrū omnis actus intelligendi causeꝯ ab istis duob⁹ scz potētia ꝛ obiecto.
Utrum in via per intellectum possum⁹ cognoscere aliqꝺ singulare.
Utrum ad actum intelligēdi req̄ratur species intelligibilis.
Utrū plures actus intelligendi sint cōpossibiles in eadem potentia.
Utrum in actibus intelligendi sit ꝓcessus i infinitum.

Distinctio q̄rta.

Generatio. ¶ Utꝛ in diuinis sit generatio.
Utꝛ generatio ſm eandē rōnez formalē dicta sit in deo ꝛ creatura.
Utrum essentia diuina sit p̃ncipium quo in generatione ꝛ ꝓductiōe q̄ i diuinis ponit.
Utrum essentia diuina sit termin⁹ formalis generationis diuine.
Utꝛ generatio vniuoca sit in diuinis.
Utꝛ i diuinis sit generatio obiectiua.

Tabula

Utr generatio diuina sit actus elicit⁹.
Utr in diuinis sit aliq̃d elicitū.

¶ Distinctio q̃nta.

¶ Generare. ¶ Utr eẽntia diuina generet.
Utr essentia diuina generet.
Utr ꝓprietas patris generet.
Utr ꝓprietas filij generet.
Utrum filius sit de substantia patris eternaliter genitus.
Utr fili⁹ semp generet de sba patris.
Utr eẽntia diuina sit causa eor que sũt extra in genere cause finalis.
Utr eẽntia vt p̃cedat a volũtate sit p̃ncipium ꝓductiuũ alicui⁹ ad ex̃ in rõne efficiẽtis.

¶ Distinctio sexta.

¶ Deus. ¶ Utr de⁹ genuit filiũ volũtate.
Utr pater ꝓducat filium intellectu.
Utr pater ꝓducat filium necessitate.
Utr pr̃ genuerit filium natura.

¶ Distinctio septima.

¶ ꝑotẽtia. ¶ Utr i diuis sit potẽtia generãdi
Utr potẽtia generandi in diuinis dicat quid aut ad aliquid.
Utr potẽtia generãdi sit in filio.
Utr in diuinis sint plures filij.

¶ Distinctio octaua.

¶ Distinctio. ¶ Utrum i diuinis possit esse distinctio.
Utrum in diuinis sit aliqua non idẽptitas añ omnẽ distinctionẽ.
Utr due ꝓfectiões distinguant ex natura rei sc̃z distinctione ab aĩa nõ fabricata.
Utr ꝓfectiões in deo distinguant ẽm rõnem ab aĩa fabricatam.
Utr omnes ille ꝓfectiões que sunt in deo posſunt eẽ vna res. suppositа aliqua nõ idẽptitate. vel distinctiõe ex natura rei inter illas.
Utr vnitas entis possit saluari in deo cum distinctione formali istar⁹ ꝓfectionũ.
Utr ista distinctio attributor⁹ possit stare cuz sũma simplicitate.

¶ Distinctio noua.

¶ Generatio filij. ¶ Utr generatio filij sit eẽna
Utr de⁹ sit simpliciter imutabilis.
Utr aliqua creatura sit imutabilis.
Utr de⁹ ꝓducat res naturali necessitate.

¶ Distinctio decima.

¶ Spiritus. ¶ Utrũ diuina voluntas sit p̃ncipium ꝓductiuũ spũssãcti.
Utruz essentia diuina sit formalis termin⁹ spirationis actiue.
Utr diuina eẽntia spiret aut spiret.
Utr spũssanctus sit amor spiratus.

¶ Distinctio vndecima.

¶ Spũssanctus. ¶ Utrum spũssanctus procedat a patre ⁊ filio.
Utrum spũssanctus si non ꝓcederet a filio distingueret ab eo.
Utruz spiratio actiua differat realiter a paternitate.
Utr spiratio actiua sit ꝑstitutiua ꝑsone.

¶ Distinctio duodecima.

¶ Principium. ¶ Utrum pater ⁊ fili⁹ sint vnũ p̃ncipium spũssancti.
Utr pr̃ eternus p̃us origine ꝓducat vel spiret spiritũsanctũ q̃ filius.

¶ Distinctio decimatertia.

¶ Ordo nature. ¶ Utr sit ordo nature.
Utr ordo originis sit prior ordine nature.

¶ Distinctio. 14ª. 15ª. 7. 16ª.

¶ Ordo essentialis. ¶ Utrum in diuis sit ordo essentialis.
Utr in diuinis sit ordo accidẽtalis.
Utrum quaz ordinẽ habent aliqua vbi distinguũtur ẽm esse. talez habeant vbi distinguũtur ẽm rõnem.

¶ Ordinata. ¶ Utrũ in essentialiter ordinatis ⁊ realiter distinctis ꝑ diuinã potẽtiã pi⁹ possit fieri sine posteriori.

¶ Distinctio. 17ª.

¶ Charitas. ¶ Utrum necesse sit ponere charitatem creatam.
Utrũ charitas infusa sit necessaria ratio accꝑtandi illud in quo est passiue.
Utr charitas acq̃sita in nobis sit p̃ncipiũ productiuũ alicui⁹ actus meritorij.
Utr charitas sit in nobis p̃ncipiuz ꝓductiuũ alicuius actus.

¶ Distinctio. 18.

Utr charitas sit augmẽtabilis in sua natura.
Utr augmentũ charitatis fiat ꝑ gr̃dus.

¶ Distinctio. 19.

Utr charitas sit augmẽtabilis in infinitũ.
Utr charitas possit diminui in infinitũ.

¶ Distinctio. 20.

Utrum inter ꝑsonas diuinas sit sũma eq̃litas
Utr ꝑsone diuine sint eq̃les in potentia.

¶ Distinctio. 21.

¶ Circũincessio. ¶ Utr ꝑsone diuine sint ꝓcinuicẽ ꝑ circũincessionem.
Utr dictio exclusiua repugnet diuinis.

¶ Distinctio. 22.

¶ Nomen. ¶ Utrum plura noia sint deo attribuenda.
Utr oia noia diuina sint sinonima.

¶ Distinctio. 23.

¶ Persona. ¶ Utrum ꝑsona sit nomen prime intentionis.
Utrũ ꝑsona sit sc̃da intentio.
Utrum ꝑsona dicatur vniuoce de tribus sup-

positis diuinis.
Utrum ꝑsona sit ad se vel ad aliud.

Distinctio.24.ꝛ.25.

Numer⁹. ¶ Utꝛ in deo sit formaliꝫ numer⁹
Utrũ in deo sit formaliter vnitas.
Utꝛ vnitas sit intranea numero.
Utꝛ numer⁹ habeat aliquã vnitatẽ.

Distinctio.26.

Suppositus. ¶ Utꝛ in diuinis sit aliqꝺ suppositũ absolutũ.
Utꝛ in diuinis sit aliqꝺ absolutus indiuiduũ.
Utrũ ꝑsona diuina formaliter cõstituaꝫ ꝑ absoluta.
Utrum ꝑsone diuine ꝓstituãꝫ per ꝓꝓrietates relatiuas.

Distinctio.27.

Uerbum. ¶ Utrum ℣bum nostrũ sit actualis noticia.
Utꝛ verbũ diuinũ sit actualis noticia.
Utrũ verbũ ꝑm eandẽ rõnem formalem dicatur de deo ꝛ creatura.
Utrũ in diuinis sit verbũ essentiale.

Distinctio.28.

Ingenitus. ¶ Utrum ingenitũ aut inascibile sint ꝓꝓrietates patris.
Utrũ ingenitũ ꝛ inascibile sint ꝓꝓrietates patris ꝓstitutiue.
Utrum ingenituꝫ ꝛ inascibilitas sint extrema oꝓpositionis ꝓpuatiue.
Utrum ingenituꝫ ꝛ inascibile sint extrema cõtradictionis.

Distinctio.29.

Relatio. ¶ Utꝛ relatio sit aliquid.
Utꝛ relatio differat realiter a fundamẽto.
Utꝛ relatio poterit fundari a relatiõe.
Utꝛ relatio possit termiari ad relationẽ.
Utrum relatio includat in suo cõceptu ꝗddita tiuo terminũ.
Utꝛ relatio aliꝗ possit esse sine termino.
Utrũ relationes causenꝫ in creaturis.
Utrum deus possit facere extrema relationis sine relatione.
Utꝛ semꝑ inoscaꝫ relatio eiusdẽ rõnis inꝫ extrema eiusdem rõnis inc̃tum eiusdẽ rõnis.

Distinctio.30.

Relatio. ¶ Utrũ necessario sit ponere i deo relationes rõnis ad creaturam que ex tẽpoꝛe denoient ipm deũ.
Utꝛ necesse sit ponere in deo relatiões reales ꝛ actuales ad creaturam.
Utruꝫ respectus fundamẽtales sint in deo ad creaturam.
Utꝛ in deo sit respectus aptitudinalis.

Distinctictio.31.

Utꝛ relatiões cões sint formaliter in deo.

Distinctio.32.

Actio. ¶ Utrum in diuinis sit aliqua actio ꝺ genere actionis.
Utꝛ in diuinis sint actiones imanentes
Utꝛ pater ꝛ filiꝰ diligãt se spũsancto.
Utꝛ pater sit sapiẽs sapientia genita.
Utꝛ pater ꝛ filiꝰ ꝛ spũssanctus dicãt ℣bo.
Utꝛ actꝰ dicẽdi i diuis ꝑcedat actũ itelligẽdi.
Utꝛ actꝰ spirãdi ꝑcedat actũ volẽdi.

Distinctio.33.

Ꝓꝓrietas. ¶ Utꝛ ꝓꝓrietas relatiua ꝛ eẽntia distinguanꝫ ꝑm rõnez ab aia fabꝛicatã.
Utrum essentia ꝛ ꝓꝓrietates distinguanꝫ ꝑm rõnez formalẽ nõ fabꝛicatã ab itellectu.
Utrum relatio vltimate abstracta ꝑdicetur ꝺ essentia diuina.
Utꝛ ꝓsona ꝛ eẽntia distinguãꝫ ex natura rei.
Utꝛ trinitas rerũ possit stare cũ vnitate reali.

Distinctio.34.ꝛ.35.

Perfectio simpliciter. ¶ Utrum intellectus voluntas. potẽtia. ꝛ talia. sint ꝓfectiones simpliciter in deo. Et habet. 12. articulos ꝗ ꝓ oꝛdinem declaranꝫ. vt patet.

Distincta.36.

Intellectꝰ ¶ Utꝛ in deo sit itellectꝰ formaliꝫ
Utꝛ intellectꝰ agẽs ꝛ possibilis in deo realiter distinguanꝫ.
Utꝛ eẽntia sit obiectũ ꝑmũ itellectꝰ diuini.
Utꝛ intellectꝰ diuinꝰ intelligat oĩa.
Utꝛ deus intelligat infinita actualiter.

Distinctio.37.

Deus. ¶ Utrum deus sit vbiqꝫ.
Utꝛ deus sit in oĩ tꝑe.

Distinctio.38.ꝛ.39.

Utrum deus habeat certã noticiaꝫ de futuris ꝓtingentibus.
Utrũ in futuris cõtingentibꝰ actus volũtatis diuine ꝑcedat actũ intellectus.
Utrum cũ infallibilitate diuine sciẽtie poterit stare mutabilitas ꝓtingentiũ.
Utrum futura ꝓtingentia veritatẽ habeãt determinatam.

Distinctio.40.ꝛ.41.

Ꝓdestinatio. ¶ Utꝛ ꝑdestinatio sit eẽna.
Utꝛ deꝰ poterit ꝑdestinatũ nõ ꝑdestinare.
Utꝛ ꝑsciẽtia ꝛ ꝑdestinatio sint idẽ in deo.
Utꝛ sit aliqua causa ꝑdestinationis.

Distinctio.42.

Quidditas. ¶ Utꝛ ꝗddites reꝛ creabiliũ in potẽtia obiectiua habeãt esse eẽntie.
Utꝛ ꝗddites ꝑm illud eẽ essentie positũ habeant esse ab eterno.
Utꝛ iste ꝗddites habeãt eẽ i mẽte diuina.
Utꝛ modi itrinseci sint in potẽtia obiectiua.
Utꝛ eẽ essentie realiꝫ differat ab eẽ exĩtie.

Utrum ad veritatez ꝓpositionis reqratur entitas terminoꝝ.

¶ Distinctio. 43.

Utꝝ deꝰ possit aliqđ impossibile facere.
Utrum incompossibilitas rei fiende sumak ex parte dei.
Utrum deꝰ possit facere aliqđ quod implicat cõtradictionẽ.
Utruz deus possit facere q̃quid non includit cõtradictionẽ.
Utrum in diuinis potẽtia volitiua ⁊ executiua distinguank.
Utꝝ potẽtia absoluta ⁊ ordinata distinguank
Utrum deus concurrat in omni effectu cause scõe efficiẽtis.
Utꝝ deꝰ possit suplere vicem cuiuscũq; cause scõe efficiẽtis.
Utꝝ i specieꝰ vniuersi sit ꝓcessus in infinitũ.
Utꝝ deꝰ poterit ꝓducẽ aliq̃d actualiẽ infinitũ

¶ Distinctio. 44. ⁊. 45.

¶ Regula. ¶ Utrum voluntas diuina sit ꝑma regula omniũ ꝙtingentiũ.
Utrum diuina volũtas aliquid possit ꝙtra ꝑiudicatũ a rõne.
Utrum volũtas signi ⁊ beneplaciti in deo distinguank.
Utrum in actibꝰ moralibꝰ intellectus ꝑcedat voluntatem.
Utꝝ volũtas creata teneak se conformare voluntati diuine in mõ volẽdi vel volito.

¶ Distinctio. 46.

¶ Volitũ. ¶ Utrũ volũtas diuina ꝓducat obiecta in esse volito.
Utrum intellectus diuinꝰ ꝓducat obiecta sua in esse cognito.
Utrũ intellectus diuinꝰ ꝓducat q̃dditates in esse intelligibili.
Utꝝ ꝓductio rerũ in eẽ intellecto sit ꝓriozꝝ generatiõe ꝙbi in diuinis.

¶ Distinctio. 47.

¶ Idea. ¶ Utꝝ ydee sint in mente diuina.
Utꝝ ydee sint in potẽtia obiectiua.
Utꝝ ydee sint in rerũ natura.
Utꝝ ydee habeãt esse in aia siue vniũsalia.

¶ Distinctio. 48.

¶ Sciẽtia speculatiua ¶ Utꝝ deus habeat in se formaliter sciẽtiã speculatiuã.
Utꝝ in deo sit scientia practica.
Utrum practicũ ⁊ speculatiuũ sint differentie essentiales sciẽtie.
Utrum eadez scientia possit esse practica ⁊ speculatiua. eadem specie.

¶ Finit tabula q̃stionũ.

¶ In abstractiõ solum inuenitur ꝑdicatio q̃dditatiua ꝙa: sed etiam idẽptica. q. 6. plo. in soluti. argumẽti.

¶ Duplex est abstractio. vna que fit ꝓtiomia ꝑme intentionis. Et in illa semꝑ vna ratio puta entitas dicit. de alia puta de deitate. Alia ꝓnomia scõe intentiõis. ⁊ in isto vnuz de altero ꝑdicatur: vt ista non ꝙcedit. deitas est formaliter entitas. 8. q. plogi. et ꝙclusiõe. j. ⁊ in solutione difficultatis ꝓmaꝝ. Quomodo a conceptibus simpliciter simplicibus posset abstrahi cõceptus aliarũ intentionũ passionũ cõmunissimarum habitudinũ transcendentiũ ⁊ ꝑuatio num. q. 9. plogi.

¶ A forma absoluta respectiua in cõmuni põt abstrahi vnus cõceptus in differens a primo diuersis nõ ꝑt abstrahi aliquis ꝙcepꝰ q̃ditatiuus. sed bene denominatiuꝰ sicut relatio põt abstrahi a ꝙstitutiuis diuinaꝝ ꝓsonaꝝ. dis. 26 q. 4. in solu. argumẽti.

¶ Abstracti õ absoluto ⁊ idẽptica ꝑdicatio ꝓpter duplicẽ rõnez. s. ꝓpter infinitatẽ alterius vel amboz̃ extremoꝝ ꝓpẽ nimiã cõmunitatẽ.

¶ Abstractio est multiplex. vltima abstractio est q̃dditatis ꝑcise sũpta ⁊ absolutissime sũpta ab omni eo q̃ est quomodocũq; exrõnez eiꝰ.

¶ Abstractiõis sũt plures gẽdus in ꝑmis intẽsitis. Scõs est in accidẽtibus absolutis a subiecto et ꝓprio indiuiduo vt albedo a subiecto albeitas a subiecto ⁊ ꝓprio indiuiduo vt causa a q̃ abstrahit rõ creandi ⁊ ab ea causalitas a qua ratio formalis quidditatiua causalitatis. dis. 5. q. j.

¶ Ñcũq; subiectuz est abstractũ vltima abstractione: ⁊ ꝑdicatũ nõ ꝑt ꝑdicari nisi formaliter ꝓpositio nõ est ꝙa nisi sit in ꝑmo mõ dicendi ꝑse. qz tali absoluto nihil ꝙuenit nisi sit sibi intrinsecum. Etiã de sic absoluto nihil ꝑdicak nisi idẽptitatẽ ꝓpter solutiões argumẽtoꝝ.

¶ Nõ q̃ ab hac regla excipiunk terminꝰ negationẽ importãtes: vt distictio abstractio ratio entia vltimate absoluta di. 2. distincta ꝑcise q̃diu ineꝰt abstracto in ꝑmis intẽtionibꝰ ẽ ꝙa ꝑdicatio idẽptica vñ essentia ẽ ꝑnitas. Sed b intelligẽdũ ẽ i terminis trãscẽdẽtibꝰ vel infinitũ ꝑcise. vñ ista nõ ẽ ꝙa: hõ ẽ animalitas. Itez regula debet itelligi õ illis q̃ bñt distinctã formalitatẽ. tño respectꝰ rõnis excipiũk a ꝑma regla vt diꝰ ptãs respectu creaturaꝝ ⁊ sũmitas.

¶ Excipiũk etiã ẽmini ꝑuatiui vt simplicitas vnitas. nã essentia õz vna simplex.

Tabula

¶ Itez excipiũt modi intrinseci. qz ēmini dicũt formalitatē aliquã a q̃dditate cui⁹ sũt modi. iõ essentia dicit infinita existens ⁊ huiusmodi.

¶ Item regla intelligit de his que se habēt p modũ fluxus et fieri. ideo ab ea excipiunt que sunt pmanentia. Unde eēntia dicit bona pulchza ⁊ huiusmodi.

¶ Itez regula non intelligit in verbis adiectiuis actus potētiaz intellectiue ⁊ volitiue significantibus. Ideo iste cõcedũt eēntia intelligit essentia beatificat.

¶ Nota q̃ habet in sbũs nõ sit nisi vna abstractio tñ illa hz genus p̃dicta nõ habēt. dis. 5. q. j in solu. instantiaz.

¶ Aliqui ꝯcept⁹ pñt abstrahi ab vltimis ꝯstitutiuis ⁊ trãscēdētib⁹ et simplicit simplicibus q. 8. plogi.

Actio siue agē p̃supponit esse sui p̃ncipij. ꝑ non semp p̃supponit sicut ptz in beatitudine aie penes nũc. ⁊ in die iudicij p̃supto corpore. dis. 6. q. j. vt in solu. auto.

¶ Actio ē i q̃druplici genē. dis. 32. q. j. ꝺ actiõe q̃ q̃rit vtz i diuis sit aliq̃ actio de genē actiõis

¶ Actio ē aut alia ad modũ sbe vt aia seipam vere nouit habitũ ꝑm Aug⁹. Alia est actio animi ad modũ q̃litatis sic intelligē ⁊ velle causatũ. Alia est de genere relatiõis sicut dictio vel pductio. Alia ē de genere actiõis. ⁊ idez dicit q. 2. eiusdē dis.

¶ Tribus p̃mis modis ponit actio ꝯsilis i diuinis vt memoria cozrñdeat p̃mo ⁊ itelligē et velle. Scõo lz nõ sit q̃litatis dicere spirare tertio. Sed q̃rt⁹ modus actiõis q̃ recipit passum non ē ibi. qz non ē pati ibi ad intra. ibidē in solu. diffi. totius.

¶ Añ deus pducit angelũ nõ ē ibi actio ꝺ genere actiõis ꝑ pductio. ibidē in solu. argu. Eodem mõ ē de creatiõe aie.

¶ Actio nõ dicit absolutũ ꝑ respectiuũ. iõ i diuinis nõ ē actio ⁊ passio sic pductio. qz i pductione subsistẽtis nõ est actio ⁊ ibi non fit imꝑssio. ibidē in solu. dubij.

¶ In pductiõe q̃ agẽs creatũ aliq̃d pducit necessario sũt tria absoluta. p̃ncipiũ ēmin⁹ ⁊ sbm vt in illuminatiõe aeris est lux pducens ⁊ lux pducta ⁊ aer recipiẽs. Et sũt sex respect⁹. primus pducẽtis ad pductũ. scõs pducti ad pducens. tertⁱ⁹ pducẽtis ad sbm. q̃rt⁹ subiecti ad producẽs. q̃ntus forme inducẽte ad materiã. sext⁹ motoz ad formã. Et iste respect⁹ dicit vt pbat plixe. dis. 32. q. j. ar. 2.

¶ Et ibidē q̃ respect⁹ agẽtis ⁊ patiẽtis sũt respectus extrinsec⁹ aduenientis scz pducere a pducti. alij spẽs stãtis scz recipi ⁊ recipe Ibidez ꝺz q̃ respect⁹ agẽtis ad formã inductã est p̃or q̃ respectus ip̃ius ad passum. qz nõ respicit passuz nisi indicẽdo formã. ⁊ ꝺ sit ꝺ opinio ibi recitata ⁊ cõiter recipi ⁊ recipe pcedũt agere ⁊ pati.

¶ Sũt igitur tria signa i tali actiõe vt ptz per exemplũ in pductiõe radij a sole in p̃mo signo ē respect⁹ pductiõis solis ad radiũ in scõo ē respect⁹ receptiõis. in tertio ē agere ⁊ pati.

¶ Actio alia trãscẽdens alia iminens. Immanens ꝺz non tm̃: qz manet in agente. qz sic ois actio eẽt imanens. Sz qz non ē respect⁹ alicui⁹ termini vlterius pducẽdi trãsiens actio est respect⁹ alicui⁹ ēmini vlteri⁹ pducẽdi. dis. 3. q. 6. ⁊ dis. 32. in fine. p̃me. q. Et ibidez ante dicẽt q̃ actio transiens respicit extrinsecũ qui respicit scõm. ⁊ sic non est in diuinis. Sed vt respicit p ductum tunc ē generatio ⁊ spiratio. ꝑ non ꝺ genere actionis ibidē.

¶ Sicut pductio actiua est in agẽte pducẽte. ita passiua pductio in pducto. ibidē

¶ Nullum agẽs potest agere noua actiõe formali ⁊ accidẽtali sine mutatiõe sed bene potest actione fundamẽtali sicut deus. ibidez in solu. argu. Et ibidē actiõis nõ est actio lz imꝑssio possit esse respectu actionis.

¶ Quedã ē actio abjciens vt calefacere expellit frigus Quedaz ē actio saluãs ⁊ pficiẽs sbm vt visio ⁊ intellectio. dis. 32. q. 2.

¶ Aliq̃ dicũt q̃ actio imanens denoiat patiẽs transiens agens. ibidē.

¶ Alij q̃ actio imanẽs monet i agẽte ⁊ trãsiẽs transit in materiã exteriorẽ.

¶ Alij dicunt q̃ transeuntes actões terminãtur ad aliquid pductum ⁊ imanens non. Alij dicunt q̃ actiones imanentes habẽt esse pmanens. sed transeũtes sunt in fluxu. ibidez Nulla illarum opinionũ valet. ꝓxima nõ. quia diuisio actionũ nõ est grãmaticalis sed logicalis Etiam grãmaticalis ponit ꝟba neutropassiua Scõa nõ valet. quia actus btificus beatoz totaliter a deo pducit et recipit intellectu possibili. Tertia non. qz semp actio est ad passum. Quarta nõ sufficit. quia actio qua quis infundit gratiam est pmanens ⁊ trãsiens: ꝑ actiões imanentes sunt que non respiciunt aliquẽ terminũ pductũ de se trãseũtes. dis. 32. q. 3. in solutiõe op.

¶ Actio de sua rõne formali respicit passũ itelligę non actiões imanẽtes termini sũt nisi i potẽtijs obiectiuis ⁊ vitalibus in deo sũt actiões imanentes vt intelligere ⁊ velle.

¶ Actio vitalis ē a p̃ncipio vitali totaliter vel partialiter. dis. 5. q. 6. in solu. argu.

¶ De actione intellect⁹ agentis quõ habentur q̃ttuoz effect⁹ ⁊ quõ causant cũ fantasmate speciem intelligibilẽ. dis. 3. q. 6.

De luce creato nota de hac materia in littera. J. de intellectu.

Agens est pstantius passo inqtū agens vt sic. dis. 3. q. 6. in solu. argu.

Si actiuū ⁊ passiuū essent differētie naturales q̄cquid caderet sub vno esset nobilio quocū q̄ cadente sub altero sed soluz sunt dr̄ie accidē tales. Jdeo nō oportet qz melio est pati intelligēdo q̄ calefacere agēdo. dis. 37. q. 6. in solu. argumēti.

Licet deus coagit bonitati nr̄e ad actū meritoziū sic tamē agit q̄ actus est in ptāte nostra dis. 11. q. j. in solu. argu.

Utrum actus cognoscendi causetur totaliter a potētia intellectiua. dis. 3. q. 7. Nota ō b̄ in littera. L. de cognitiōe actus. ⁊ actualitas ē modus intrinsecus concomitans existentiam dis. 42. q. 2. Nota in littera. o. ō modis intrinsecis.

Agere presupponit esse sui principij sed non semp suppositi sicut actus beatifico anime petri idem est nunc qui erit post resumpto corpore. dis. 6. q. j. et dis. 26. Qultimū in fine absolutuz potest manere absq̄ respectu ad illud q̄ non ē prius ipo nec simul natura cum eo de ratione absoluti nō est respectus dis. 27. q. j. in soluti. argu. Et idē dicit q̄ absolutū ⁊ respectiuū nō faciūt p se vnū qceptum.

Absolutum non contrahit verum per se. ibidem.

Accidens non est in aliquo genere ens p accidens. dis. 27. q. j.

Adiectiuū pdicatur formaliter. i. denomiatiue. dis. 5. q. j.

Aliquādo supioza dicunt ad aliquid ⁊ inferioza similitudo ⁊ cōformitas. Aliquando nec supius nec inferius sunt ad aliquid vt albedo ⁊ color. Aliquādo supius in ad aliq̄d ⁊ inferi non sūt sciētia est ad aliq̄d ⁊ grāmatica nō. Aliquādo inferius ⁊ non superi vt scientia ⁊ qualitas. Sed hoc nō est intelligendū in coordinatione q̄dditatiua. quia i eadē coordinatiōe oia erunt absoluta vel respectiua. ꝫ in denoiatiua nō oportet. dis. 23. q. 4. in fine.

Ad se dicit dupliciter. vno modo positiue. ⁊ sic dicit absolutū. Alio modo negatiue. ⁊ sic non est ad aliud hoc modo quo substātia in cōmuni nō est corpozea. dis. 33. q. vltima. in solutione argu.

Duo amozes fecerunt duo ꝛtingētes amoz mūdi vnam que icipit ab amoze sui vsq̄ ad cōtemptum dei Et amoz dei facit ciuitatem oppositam que incipit a ꝛtemptu sui vsq̄ ad amorē dei. dis. j. q. j.

Analogia sensum actio. dis. 22. q. 2.

De anima non fuerūt certi pdi de conceptu eius specifica. sed de aliquo conceptu generali ille forte erit vnicus. In respōsiōe ad 2m argumentū 2. q. plo.

Quō recipiēda sunt tāq̄ articuli q̄ non sūt scpta in libro cano. dis. 11.

Quō verbū ōr ars. dis. 27. de ꝛbo.

Utrum distinctio attribute possit stare cuz simplicitate sua dis. 9. q. j.

Attributum dicit q̄ttuor modis. Uno mō. p oi pdicamēto iuxta regulaz quādocūq̄ aliq̄ sunt q̄cquid attribuit vni ⁊ iuxta alterū. Alio modo accipit attributū ppzie non p omni pfectione scōaria sed illa que ex creatur attribuitur dicit remota omni pfectione vt sapientia. iusticia hoc modo infinitas non est attributuz quia non repitur in creaturis Alio modo non ppzie sed appropiate. ⁊ illo mō patri attribuit paternitas potētia. filio pulchzitudo. spūisancto clemētia. dis. 8. q. 7.

Quia oīa attributa diuina habēt eandez q̄titatem. Jdo inter ea nō est maius ⁊ minus. di. 8. q. 3. in solutiōe instantiaꝛ.

Sicut cū vna eēntia stat dio realis psonarū sic cuz sūma vnitate infinitatis stat dio attributoz ex natura rei. tñ quodāmodo non ē realis nec facit cōpositioni nec talis distinctio ē dicēda sūma. qz nō dicit pfectionē. ibidem.

Bonū nō est bonū q̄dditatiue ꝫ nihil ē cōplexio nō ab aia facta cū vnit sit terminus qui de se pdicatur. q. j. plogo.

In respōsione ad arm primū factū cōtra 3am solutionē in pcedentib dictam.

Bonū. ratio nō sūt q̄dditatiue ꝑmo diuerse nec simplr simplices. qz diūsitas dicit respectū ⁊ simplicitas negatiōz q̄ nō sūt de q̄dditate alt soluti positiui. ibidē i rnsione ad duo argumenta sequentia.

Charitatem increatam in anima nostra cē vtrum sit necesse ponere. dis. 17. q. j. Pelagius dicit q̄ ad actum meritoziū non reqritur charitas nec specialis influentia. Alij dicunt q̄ reqritur charitas ⁊ cum h̄ spēalis influentia. Magister sentētiarū dicit q̄ ad actum meritoziū requirit sola spūssancti influētia que ē charitas icreata. Quarta opinio dicit q̄ sola charitas sufficit. ⁊ sic reqrit specialis assistētia spūssancti. Prima opinio est erronea. Scda non pōt stare. quia informatus charitate est dignus vita eterna Tertia opinio nō requirit. qz non est consona dictis sanctozum. Quarta ē rōnalis. Sed ꝛtra obicit q̄ videtur esse cōsona pelagio Respōsio q̄ charitas cum acceptiōe diuia ex influētia generali reddit meritoziū. ꝫ nō sine acceptione dei z charitas nec

aliud possit creatū creare actū dignū tanto pre mio q̄tū est ex se tñ ex ordine diuino pōt lz de⁹ aliq̄n posset dare nobis p̄miū libere q̄ p cha ritate.tñ de facto nō facit dis.17.q.j.arti.j.

¶ Utruz de potentia absoluta posset deus ali quādo acceptare sine charitate Aliqui dicunt q̄ nō.qz impossibile ē fieri trāsitū de ꝓtradicto rio in ꝓtradictoriū sine mutatiōe.Sed dic aūt doctoz q̄ non est magis libera volūtas nostra circa obiectū suū q̄ diuia sed nulla est mutatio facta circa obiectū auditū ip̄m potest volunta te diligere.Alia opinio dicit q̄ deus de poten tia absoluta potest de nouo genere nō accepta tur sine charitate vel aliquo alio infuso reali. sed sola acceptione passiua que est ens ratiōis dis.17.q.j.in solu.argu.

¶ Nunq̄ legit q̄ charitas infusa sit spūisācto ꝑ q̄ ē diffusa p̄ spiritūsāctū vtrū charitas infu sa p̄ spiritūsanctū sit necessaria rō accidēdi illō in q̄ est passiua.dis.17.q.2.

¶ Jn charitate intelligim⁹ fundari q̄ttuoz ac ceptiōes.Prima ē generalis eo mō quo deus acceptat oēm gr̄am creaturā vel q̄dditatē cre ature relucentē in sua essentia Scōa est qua de us acceptat q̄tū cunq̄ tale creatum ipaz effici tur volendo Tertio ꝑm q̄ acceptat deus ipaz charitatez vt est quedam virtus eliciatiua lau dabilium actionū. Quarta est q̄re de⁹ volēdo acceptat charitatem vt digna est vita eterna ꝛ vita est non lex vera sed ex lege ꝛ ordinatione dis.17.q.2.pte p̄ma.

¶ Una opinio dicit q̄ charitas est ratio neces saria accipiēdi hominē humani habentē ita q̄ deus non posset non acceptare.Sed cōtra ar guit doctoz.qz si exēpluz eius p̄supposita acce ptatione sit ꝓtingens multo magis ꝛ ipa acce ptatio maxime cū diuina volūtas ad extra ni hil necessario agat ibidē in q̄ttuoz rōnib⁹.Opi nio doctoꝝ est q̄ charitas non ē necessaria rō accipiēdi hoiem tali acceptiōe q̄ sit dign⁹ vita eterna.qz nullū creatū necessitat deuz q̄uis cha ritas a deo diligit nō tñ oportet q̄ i ordīe ad cre atū p̄ncipiū.ꝑ hec hz ex ordinatiōe ꝛ lege diui na.ibidē.q.2.in solu.argu.

¶ De potentia absolnta potest aliq̄d accepta re sine charitate.ꝛ etiam posset acceptionē pas siuā ꝛ alia forma q̄ in charitate ponere. Etiaz forte in habitu vicioso . Sed hoc non cōgruit bonitati sue:tamē si deus hoc faceret non cēt maleficiuz.nam hoc esset magis diligendū .qz a deo diligitur non apparet ergo aliqua necessi tas ꝓpter q̄ deus habentē charitatē acceptat Vel quia deus habentē vitiuz necessario odit cum deus non sit minus liber q̄ nos qui possu mus aliquem odire cuius ꝛtutem fortitudinē p̄udentiā laudamus.Et aliquem diligere cu ius vitia odimus.Utrū deus actu charitatis ꝛ ꝛtutis in se non loquēdo de ꝛtute in ordine ad actum possit odire ꝛ actū cupiditatis ꝛ pec cati diligere est valde dubiū.ibidē in solutiōe difficultatis.

¶ Utrū charitas acq̄sita i nobis sit p̄ncipiū ꝓ ductiuū alicui⁹ act⁹ meritorij.dis.17.q.3.

Jn aīa nostra necesse est ponere charitatē acq̄ sitam q̄ experimur ex actibus frequētatis illa charitas non est eiusdem rōnis cum infusa .qz quādocū q̄ aliqua sunt eiusdē rōnis si vnum ē ꝓducibile ꝓ naturam ꝛ reliquū Charitatis ta men acq̄site actus sunt laudabiliores q̄ aliarū ꝛtutum acquisitarū moraliū .quia circa nota bilius obiectū tamē actus hui⁹ charitatis non est ꝑm se meritoriꝰ.dis.17.q.3.Nota cōiter ad q̄d ponūt habit⁹ in lr̄a.l.req̄re.

¶ Utrū charitas infusa sit p̄ncipium alicuius actus.di.11.q.4.

¶ Aliqui ponūt in nobis charitatē ad diligē dū deū sub spēali ratione.Alij dicūt ad diligē dum deum sunt oīa ꝓpter actū sc̄z naturalē alterius spēi.Alij q̄ charitas habet cōcurrere cum rōne in voluntate p̄ncipij q̄ sc̄z habet p̄n cipiare in fluxu et q̄si in filio sit eius actus sibi scilz charitati non attribuit sed p̄ncipali agen ti sc̄z spūisancto.dis.17.q.4.in q̄ttuoz p̄mis opinionibus.Prima opinio nō valet. quia sō quacū q̄ rōne exīs in charitate diligit deuz sb codē pōt exīs in peccato mortali.Nec sc̄da va let.qz sine charitate infusa ꝓpter q̄s diligē de um fūt oia moriēdo ꝓpter deū.Nec tertia va let.qz ex actib⁹ distinctis specie arguim⁹ habi tus distinctos spē.ꝛ ita arguerem⁹ nos habere charitatē infusam.Sz nec q̄rta valet .naz act⁹ elicit⁹ a tali habitu eēt supioꝝ oīm actu ad quē possem⁹ ati ingē ꝑ naturā.ꝛ tūc ꝓcipem⁹ talem habitū eē i nob.ibidē i ꝓbatiōe opinionū.

¶ Opinio doctoris charitas infusa nō requi ritur ad sbam actus meritorij de facto sed solū ad formale meriti sc̄z naturalis sc̄z acceptatōis nec est ociosa.quia a deo ordinat⁹ ad hoc.

Jn charitate ē acceptatio passiua q̄ ē in habitu

¶ Charitas infusa naturaliē causaret.Si age ret acceptatio est effectiue a diuina voluntate charitate sicut gratia a sacramētis ab actibus frequentatis sola charitas acquisita caſaretur hoc ibidem.dis.17.q.4.

¶ Utrum charitas sit augmētabilis in sua na tura.dis.18.q.j.

Charitas non auget⁹ ꝑm essentiam nec ꝑm exi stentiam nec ꝑm depurationē a cōtrario.nec ꝑ ticipationē maiorem sui subiecti.dis.17.q.j. in q̄ttuoz ꝯclusionibus.Ratio p̄me.qz eēntia

est ḋdditaū que abstrahit ab augmēto que fit ſm q̄titatez ꝟtutis. Ratio ſcḋe ē. qz charitas vt abstrahit ab existētia non ē maioꝛ vel mioꝛ Ratio tertie est. quia charitas non habet ꝯtrarium. Ratio q̄rte est. quia volūtas recipet ſm vltimum ꝟtutis sue. ibidem in ratiōibus. Nota de intentione ⁊ remissione.

¶ Augmētū charitatis fit p modū intrinsecuz forme que est eius finitas intēsiua. ibidez in solutionib⁹ q̄stionis.

¶ Utrū augmētuz charitatis fiat p ḡdus. dis. 18. q. 2 in lr̄a.

¶ Nō de ḡdib⁹ in lr̄a. g. ⁊ de ꝯtinuitate eoꝝ.

¶ Charitas posset successiue a deo fūdi cū deus subito causat eā. Charitas autez fit p ḡdus ibidē arti. ꝑmo. ꝑexistens charitas in augmento nō coꝛrumpit. ibidē arti. 2.

¶ In augmēto charitatis nouus gradus acq̄rit. ibidē. formale nature i isto ḡdu aduenīēte repto de nouo nō acq̄rit. qz eiusdez ḋdditatis p̄fuit i alijs ḡdibus. ſ heceitas illi⁹ ḡdus ō nouo acq̄rit. Et illa heceitas nō est formalit charitas. vt ptz in ꝯclusionib⁹.

¶ Utꝝ charitas sit augmētabilis in infinituz. dis. 18. ꝯclusione ꝑma.

¶ Charitas lz non sit in anima nostra augmētabilis in infinituz ſm ptes equales q̄titatis ē tñ augmētabilis in infinitū ſm partes eiusdez ꝓpoꝛtionis.

¶ Charitas sepata ē augmētabilis in finitum ſm ptes eiusdez ꝓpoꝛtiōis q̄titatis. Si charitas p̄t augeri ꝑmo mō. ſ. ſm ptes eiusdē ꝓpoꝛtionis i infinitū ipa poterit terminari in finitū.

¶ Charitas sepata de potētia dei absoluta p̄t eē infinita. dis. 19. q. j. in q̄ttuoꝛ ꝑambulis.

¶ Charitas i subiecto finito non p̄t eē infinita. qz nō excedit capacitatē subiecti nec capacitas materie materiā in qua est.

¶ Charitas potest augeri p motum ⁊ mutationem subitam. qz potest induci in tpe ibidem in solu. argumēti.

¶ Charitas ē pfectio simpl'r et si creata charitas eēt infinita illa infinitas non erit ei ſm ḋd qz infinitas simplicit excedit oīe genus. oīe absolutū q̄ est in charitate creata infinita posset inherere. illud autē q̄ ē supꝛa absolutū ratione cui⁹ oīes gcadus dicūt vna charitas nō oportet q̄ aptitudo ad herendum sibi ꝯueniāt ibidē in solutiōib⁹ dubij.

¶ Charitas xp̄i defacto fuit sūma. Tñ multi dicūt q̄ maioꝛ potuit creari. ibidem

¶ Utrum charitas potuit diminui in infinitū dis. 19. q. 2.

¶ Charitas infusa ō sua natura diminuibilis ex quo habet ptes vl gradus sicut potest addita remoueri ipa tamē non diminuit quia sol⁹ deus eaz creat ⁊ augmētat ⁊ non diminuit nec p mortale. qz tunc destruit nec p veniale. quia tunc p sola venialia multiplicata posset formaliter deleri.

¶ Charitas acq̄sita nō p̄t deleri p cessationē actū tñ ipa charitas p̄t deleri ex actib⁹ oppositis. Due cause totales alterius rōnis non p̄nt esse oino eiusdē effectus q̄tum ad esse simpliciter. sed tamē q̄tum ad esse in vno et q̄tum ad esse ſm quid in alio non ē incōueniēs vt q̄ deducat celum in esse reali ⁊ angel⁹ in eē cognito. q. 10. plo. in solu. argumētoꝝ.

¶ De causa intētiōis ⁊ cognitiōis nota multa ſ. de intentione. Quicq̄d ponit in littera idem numero annichilat. Sz nō oportet q̄ ānihilet ſm q̄d est eiusdem rōnis. Siliter de creatione q̄stione. 10. plo. i solutione dif.

¶ Cognitiōe abstractiua lz nō ꝓduceret simpliciter. nisi ꝯspect⁹ vel spēs: tñ q̄tū ad esse cognitū ꝓducit ḋdditas. q. 10. plo i solu. argu.

¶ In cognitiōe intuitiua aliq̄d ab actu ꝓducitur scz eē cognitū ibidē.

¶ Utꝝ de diuina eēntia possit hr̄i cognitio abstractiua. Abstrahit a q̄ttuoꝛ de q̄bus habes i materia. de noticia in lr̄a. n.

¶ Utruz potētia siue sensitiua siue itellectiua possit cognoscē nō exñs. Nō de ḃ in lr̄a. v.

¶ Potentia itellectiua nō p̄t actū ituitiue cognoscere nō existēs. qz illa non p̄t eē falsa nec dubia. q. 19. plo. ꝯclusione ꝑma.

¶ Sensitiua cognitio intuitiua non p̄t eē falsa. qz est p se. Nota hic de expientijs. vide i litera. n. de noticia.

¶ Utrū deus sit cognoscibilis creatura dif. j. q. j. Damas. dicit q̄ possum⁹ cognoscē de deo quia est non quid est. Sed p̄mittit doctoꝛ nam quia est p̄supponit quid est. id ē. esse existentie esse ḋdditatiuū. Dyonis⁹ ō angelica ierachia dicit q̄ possum⁹ cognoscere de deo ḋd nō ē negatiue. Sed non ḋd est affirmatiue ḃ etiā ꝓmittit. qz ꝯceptus metaphisic⁹ attribuit alicui aliquo. q̄ttuoꝛ sūt dicta de cognitiōe dei. ꝑmū deus nō cognoscit a nob distincte. sed cōfuse. scōm ē q̄ cognoscit obscure nō clare. tertiuz ē q̄ cognoscit in cōceptu cōi non ꝓꝓio. q̄rtuz ē q̄ in ꝯceptu attributiuo nō ḋdditatiuo. primū non stat. qz ratio formalis simplex simpliciter nō potest cognosci nisi distincte. scōz nō valet qz nulla noticia scientifica ē obscura. tertiū nō valet. qz de deo habem⁹ aliquē ꝯceptū q̄ nulli alteri ꝯuenit. ⁊ sic ē sibi ꝓꝓius. q̄rtū qz non attribuēs aliq̄d alicui optet q̄ cognoscat illō ḋd sit cui attribuit.

Aliqui dicunt q̄ nihil q̄ est in deo formaliter

Tabula

est a nobis cognoscibile naturaliter: sed tm̃ vt relucet in creatura. Sed ꝓtra. qz intellectio nostra terminat ad aliq̃d qđ repugnat creature: alioq̃n nos nõ frueremur ordinate. quia illud nõ pot eẽ cognitũ p naturã ⁊ nõ cognitũ p naturam sequitur aliqualis distinctio inter cõceptos diuinos q̃z aliq̃d naturaliter a nob cognoscit. alij non. ibidem in. 10. arti.

¶ Cum diuina essentia non posset a nobis cognosci sub ppria rõne cõcipimus tamẽ de deo q̃druplicem pfectionem. cognoscim⁹ aliqua puatiua vt imortalitatẽ incorruptibilitatẽ. Aliq̃ absoluta vt infinitatẽ. Aliqua relatiua vt causalitatem Aliqua primaria vt intellectũ ⁊ voluntatẽ. Aliqua scdaria vt intelligere ⁊ velle. cõia sibi in creaturis sapientia ⁊ bonitas Et p pria sibi vt eternitas ⁊ necessitas. ibidẽ intellectus intelligit non de omni esse infinitatem vel necessitatem p modum passionũ ad modũ itrinsecũ diuinarum. ibidẽ in solu. argu.

¶ Utrũ de⁹ sit a nob cognit⁹. dis. 3. q. 2. Nota h̃ de deo in lra. B. ⁊ de obiecto in lra. O.

¶ Nullum simpliciter simplex pot cognosci indistincte nec cognosci nisi totaliter cognoscat. dis. 3. q. 2. in duobus.

¶ Ordo cognoscẽdi indistincte via generationis est prior. quia intellectus pcedit ab imperfecto ad pfectum habet tamẽ instantiam quãdo obiectum non debito modo approximatur vel dispositum vt a remotis ⁊ intelligit ꝺ actu ali cognitione non habituali. quia in illa vniõ salia cognoscim⁹. ibidem in articlo pme ptis i solutiõe argumẽti.

¶ Utrum lux eterna sit itellectui nostro ratio cognoscẽdi. dis. 3. q. 6.

¶ Aliquid esse rõne cognoscendi potest intelligi multipliciter. Primo sicut pncipium actiuũ vt intellect⁹ agẽs. Scdo vt pncipiũ passiuũ vt itellect⁹ possibilis. Tertio vt determinãs sic habit⁹. Quarto vt repsentãs sic spẽs qlibet illorũ ꝺ lux ⁊ rõ cognoscẽdi. ibidẽ in pn⁹. q.

¶ Nota de itellectu in lra. J.

¶ Utrũ actus cognoscẽdi causetur totaliter a potentia intellectiua. dis. 3. q. j. Nota de actu intelligendi a quo causetur in littera. J. de intellectione. Cuiusl̃ibet ꝓtradictionis altera pars est vera ⁊ altera falsa. q. j. plo. articlo. 2. corollario pmo ex pma pte pncipali.

¶ Contradictoria nõ pñt simul esse vera. q. j. ibidem in lra.

¶ Ab extremis ꝓtradictiõis nihil pot abstrahi fm se et formaliter. ꝑ bene aliq̃d pot abstrahi ab ipis fundamẽtaliter sũptis. ⁊ a deo ⁊ creatura. q. 5. plogl. in solutiõe argu.

¶ Cõtradictio circa ali q̃d cũ additiõe aliq̃ pdũt vim ꝓdictorum q. 6. plo. in solu. argu.

¶ Extrema cõtradictiõis applicata ad aliqua contraria imediata oportet illa semp tenere respectu disiũctione vt aial vel rõnale vel non rationale sed respectu inferiorum determiata. q. 8. plogl. arti. 3.

¶ De. 12. ꝓtradictiõib⁹ nota in lra. B. dictõe distinctio quõ p. 12. cõtradictões pbat dc⁹ in diuinis. ⁊ aliquo mõ non impedit ꝓtradictio i lra. B. distinctiõe pncipaliter.

¶ Cõceptus q̃ sũt i aia obiectiue. s. q̃dditates pñt hre i se vim eẽ simplr. dis. 22. q. j.

Rñsio ad arm̃ scõm vtrũ ꝓcept⁹ infiniti sit nobilissim⁹. dis. 2. q. 6. Et de ꝓceptu deitatis nõ in lra. J. de infinito. ⁊ B. de deitate ⁊ cetera.

¶ Cõcipiunt plura eodem actu. ibidem in fine

¶ Non accipitur conceptus. pro actu intelligendi. nec pro ente rõnis. qz est de ente reali. nec p obiecto in eẽ cognito. qz ibidẽ est ens rationis. Sz accipit p q̃dditate cognita ad quã terminat actus itelligendi. q. 2. plogl.

¶ Regula de ꝓceptu certo ⁊ dubio accidit ordinẽ essentialem vt iste cõceptus sit certus alijs existentibus dubijs. sic q̃ impossibile sit eum eẽ dubium alijs existentib⁹ certis. q. 2. plo. in responsione tertij argumẽti.

¶ Dubitantes de potẽtia aie an sint substãtiales vel accidẽtales nõ hñt certitudinẽ nisi i cõi de eis vt potẽtia ẽ pncipiũ pductiuũ. ibidẽ ad vltimũ arm̃ pmi articuli.

¶ Aliq̃ dicũt ad istam regulã. Quãcũq̃ aliq̃s ẽ certus de vno ꝓceptu ⁊ dubius ꝺ duobus habet aliũ conceptũ Scdo de cõceptu certo ⁊ dubio de quo ẽ certus ab illis ꝺ q̃bus est dubius q̃ nõ sũt distincti ꝓceptus: ꝑ videant duo. Sz h̃ nõ valet qz phi determiatiõe pcesserũt p illã ꝓceptum. ibidẽ arti. 2.

¶ Alij dicunt q̃ est certitudo de cõceptu disiũcto ⁊ indetermiato sed de determiato est dubius. ꝑ h̃ nihil valet. qz ita phi fuissent certi q̃ deus est trin⁹ vel nõ trinus ⁊c. ibidem. Alij dicũt q̃ iste ꝓcept⁹ est mixtus. sed hoc nihil ẽ. qz cõceptus entis est simplr simplex. Nota q̃ttuor sũt ꝓceptus. Aliqui sũt scdarum intentionũ Alij sũt ꝓcept⁹ ꝓmunissimarum passionũ. Alij ꝓcept⁹ habituũ sicut relationũ trãscẽdentiũ. Alij puationũ. q. 6. plo. Nota de hac materia in lra. B. ꝺ simplr simplicibus.

¶ Utrum ab ommb⁹ que excludunt rõnem vt possit abstrahi aliq̃s cõceptus cõis Quattuor videt a q̃b⁹ nõ pt abstrahi ꝓcept⁹ cõis q̃dditatiuus. s. a rõnib⁹ trãscẽdẽtib⁹. 2° a pfectiõibus simplr. 3° a simplr simplicib⁹. 4° ab vltis dẽis qz oia pdicta sũt irresolubilia. q. 9. plog.

In creaturis q̃ttuor ꝓcept⁹ q̃s nos habem⁹ de

Tabula

aliquo. Primꝰ est trāscendens. Secūs ē generi generalissimi Tertiꝰ ē generi subalterni Quartus ē spēi specialissime. Sic ꝺ deo q̄ttuor ꝓcipimus ꝓceptū trāscēdētē entis. ꝓceptū sbe. cōceptū spēi. Ez 4m ad modū spēi specialissime nō habē. Quibꝰ illoꝝ ꝓceptuū cozrespōdēt passiones demōstrabiles infinitas ⁊ nccitas nō cognoscunt a nob̄ de deo ppt̄ q̄d. ꝑ qz dis. 3. q. 1. Licet aliq̄ voluerint dicē q ꝺ deo possumꝰ hre ꝓceptū q̄ditatiuū pp̄e dictū: tñ iste doc. tenet oppositꝫ eo q ꝓceptus diuinitat̄ i simplr simplex ibidē.

¶ Nota q̄ttuor vias deuenīēdi ad noticiā dei in lra. m. Conceptꝰ simplex ē q pōt vnico actu intelligi Ez sit resolubilis in plures ꝓceptꝰ simplicit̄. simplex est qñ nō pōt resolui. ꝑ apꝺ ipm stat vltimata resolutio. dis. 3. q. 2. in ꝓambulis Cōceptꝰ ꝓfusus ē ille q̄ nō resolui in ptes eētiales vt ꝓceptꝰ diffiniti. Cōceptꝰ distinctus resolui p ptes eētiales vt diffinitio.

¶ Inter ꝓceptꝰ indistinctꝰ q̄s habemꝰ ꝑmꝰ est spēi specialissime. qz spēs ꝓuenit i ozdie distinctoꝝ ꝓtinuū ē ꝑmꝰ ꝓceptꝰ entis. dis. 3. q. 2.

¶ Cōtinuitas q̄ ponit in formis itēsibilibꝰ remissibilibꝰ est itēsiua ⁊ nō extensiua. Nam ex hꝫ sequit diuisibilitas infinitū ex q̄ ꝓcessu sequit acq̄sibilitas p motuꝫ ⁊ inde seq̄tur ꝓtinuitas. dis. 18. q. 2. in solu. dic.

¶ Oīne ꝓtinuū Ez p ptes eētiales posset ꝓsumi q̄ncū q̄ sit magnū p ptem q̄ q̄ minimā aliquotiēs diuisū pōt ꝓsumi cum hoc nō obstāte ipm ꝓtinuū p ptes eiusdez ꝓportiōis non pōt ꝓsumi ita in augmēto. Si fiat augmētū p ptes eiusdē q̄titat̄ minima pōt tñ augeri q excederet q̄titatis actu aucta omnem aliā q̄titatem. dis. 19. q. 1.

¶ Charitas in sbo nō ꝑt esse infinita augmētū qz capacitas subiecti ipm non excedit nec causalitas materie ad infinitū se extendit. Si eēnt ifinite aie numero ⁊ informate charitate ⁊ ille sepenk a subiectis: facerēt vnaz charitatē actu infinitā. ideo capacitas sepata pōt eē actu infinita. ⁊ hꝫ de dei potētia absoluta. ibidē. Si fiat in ꝓtinuo oppositio ꝑm ptes eiusdē. ꝓportio infinitū nūq̄ cui apponi poterit excedere duplū sui. ibidē in solu. argumēti.

¶ Vtrum esse vtz sit demōstrabile ppt̄ q̄d ꝺ dis. 2. q. 3.

Tres termini ponūk i demōstratiōe. s. sbm diffinitio ⁊ passio. ibidem in principio.

¶ Modus formādi demōstratiōez ē q i ꝑma ppōne diffinitio p̄dicabik ꝺ diffinito. In scꝺa phabiliter passiue ꝺ diffinitiōe. ⁊ sic ꝓcludet ꝺ q̄rta figura. ⁊ illud est rōnabilius q̄ facere i ꝑma. qz hoc mediuꝫ ē in medio. ibidem i 2o arti.

principali.

¶ Deū eē nō ē demōstrabile ppt̄ q̄d. qz in talī demōstratiōe medium ꝺz eē diffinitio subiecti de nō diffinik cū sit simplr simplex.

¶ Deū eē est demōstrabile demōstratiōe. qz mō phico p motū ⁊ nō methaphisice p eminētiam dis. 3. q. 4.

¶ Duplex ē demōstratio qz aliq̄n eni cōtingit q passio posterioz ē ꝓclusa ⁊ demōstrata a priozi. Aliq̄n autē passio posterioz ē mediū ad cōcludendū priozē. ibidē in declaratiōe questi.

¶ Nihil qꝺ ē i creatura ē mediū ad demōstrādū deū eē ꝫ nō ē deū esse demonstrare p sē p effectū. ꝑ p habitudinē ad effectū ⁊ intelligendū ē de habitudine aptitudinali. ibidē.

¶ Vtz deū eē vez sit demōstrabile. 2. q. 2. Nota multas vias ad ꝓbanduꝫ vnitatem dei i lra v. dis. vnitas.

¶ Benoiatiua p̄dicatio ē duplex. Una accipitur ab accidēte. illa nūq̄ ē vniuocata. Alia accipik ab eētia ꝓpzi. ⁊ ista pōt eē vniuocata. q: reducik ad primū moduꝫ sicut p̄dicatio generi de dria. ⁊ ꝑmo trāscēdentiū q̄ vere ē vniuoca. q. 6. plo. in solu. argumēti.

¶ Deꝰ plurib̄ modis significat ⁊ diūsis noib̄ qz nō possumꝰ vnico ꝓceptu ꝓcipe. dis. 22. q. 1.

¶ Deus nō ē in genere nō q infinitas vel actꝰ purus vel incōpositio hꝫ impediat. ꝑ ideo quia oē ens i genere icludit genꝰ tanq̄ ptez sui. q. 2. plo. in 2a. veritate.

¶ In deo sunt duo genera sed duo modo p̄dicādi si eēnt plures ꝺij non esset vnio pfectiōis eo q equalitas nō conuenit nisi q̄titati finite. dis. 8. q. 7. in solu. argumēti.

¶ Vtz deꝰ sit cognoscibilis creata. dis. 3. q. 1.

¶ Nota de ꝓceptu incognita que repies i lra L. de ꝓceptu.

¶ Vtz deꝰ sit ꝑmū cognitū. dis. 3. q. 2.

¶ Quō deꝰ sit ꝑmum obiectum primitate pfectiōis. ibi nō ꝺ obiecto i ꝑnꝰ obiectoꝝ plura.

¶ De deo q̄lik cognoscat nō in lra. L. ꝺ cognitione. ⁊ in lra. M. de noticia.

¶ In noticiā dei possumꝰ deuenire p viā causalitat̄ effectiue p viā finis ⁊ eminētie arguendo ab effectib̄ ꝑmū efficiēs. vltimū finē. Ex imperfect̄ ens eminētissime pfectū ⁊ remouēdo ab eo oēm pfectiōez. eadē. dis. q. 1. arti. 4.

¶ In deo est itellectus. dis. 35. ⁊. 36. Nota ibi de eius intellectione ⁊ reperies in littera. J. de intellectu quō deus intelligit omia et infinita. eadez distinctiōe.

¶ Q̄ deꝰ est vbiq̄. dis. 37.

¶ Nota q̄d est vbiq̄ in lra. U.

¶ Deus ē vbiq̄ p rōnem ꝑncipalitatis fundatum in creatura. ibidem.

Tabula

¶ Q̃ deꝰ est in oi tpe p p̃sentialitatē cuiuslibet rei tpalis ipm dis. 37. q. 2.

¶ De potentia dei. dis. 43. ⁊. 44. Nota in litera multa ꝑd.

¶ Vtꝝ deꝰ ꝓcurrat in oi effectu cause scde efficientis. dis. 44. q. 7.

¶ Aliq̃ heretici dixerũt q̃ nõ ē necesse deũ concurrere ad oẽm effectũ. Sed cõtra hos arguit ex via ꝓtingentie. qz ois effectus causaꝝ naturaliũ vtpote celi ⁊ ignis ⁊ taliuz necessario eueniet nisi causa vl'is cõtingẽtie cõcurreret cuius modi causa est deus ibidẽ in duobꝰ vijs. Qui deus ꝓducit obiecta sua ⁊ eẽ cognita ⁊ volito. dis. 46. q.

¶ Nota in lr̃a J. de intellectu ⁊ in lr̃a .v. ō voluntate. De pẽdẽtia si dicat necessario p̃exigere sic nõ reducere ad aliqd̃ genus cause necessario siue actio que p̃exigit approximationi q̃ necessario est in aliquo genere cause.

¶ Deitas ē rõ oino ꝑma. qz ens nõ ꝑdicat̃ i q̃d de ea sicut pars eẽntialis. q. 5. plogl. in soluti. ad 3am dif.

¶ Dicẽ ñ ꝓuenit nisi nate intellectiue. di. 3. q. 7 Cõuenit aũt dicere q̃druplicit̃ vt potẽtia. ⁊ sic pr̃ dicit intellectu aut habitu vt sic dicit sapientiam vt de actu. ⁊ sic dicit actũ distinctum Aut vt obiecto. ⁊ sic dicit essentia.

¶ Dicere ōr dupl'r vno mō eẽntialit̃. ⁊ sic idez ē q̃ intelligere vl' declarare. Alio mō psonalit̃ ⁊ sic idẽ est q̃ p modũ intellectus ꝓducere. dis. 32. q. 4. in qua q̃ritur vtrũ pater ⁊ filiꝰ ⁊ spũs sanctus dicãt v̄bo.

¶ Dicere in ista q̃stione non accipit̃ psonalit̃: qz nullũ psonale ꝓuenit tribꝰ: ⁊ v̄bũ accipitur ꝑm appropriationẽ. Si dicere accipit̃ p intelligere. tũc pater ⁊ filiꝰ ⁊ spũssanctus dicũt v̄bo. ꝟ ē de itellectiõe cui appropriat̃ verbũ ibidem i psonalis. Volꝰ pr̃ in diuinis dicit v̄bũ qz dicere ē p modũ intellectꝰ ꝓducẽ. Sed accipiendo dicẽ eẽntialiter ꝓuenit tribꝰ dicere v̄bũ. qz sicẽ idẽ q̃ actualis noticia: ꝟ nõ ꝓuenit tribꝰ dicere verbo accipiendo psonaliter q̃uis ꝓueniat accipiendo essentialiter. ibidez in ꝓclusionibus ⁊ soluc̃. diffi.

¶ Vtꝝ actꝰ audiẽdi p̃cedat actũ itelligẽdi dis. 32. q. 2. Dicere ꝓprie nõ est intelligere. qz dicẽ ptinet ad memoriã intelligere ad intellectiuaz Dicere non est agere quia dici non ē pati. vl' qz dici esset pati.

¶ Dicere nõ ē ꝓducere obiecto in eẽ cognito cũ ptineat ad memoriã. Etiaz qz dicere ꝓductio simplicit̃ dicere est verbũ ꝓducere in esse reali ⁊ v̄bo ibidem. arti. j.

¶ Actus intelligendi in diuinis ꝓcedit actum dictiõis actiue ⁊ passiue. qz eẽntialia ꝓcedunt notio alia. ibidez ꝑte 2ª. q. 2ª.

¶ Actus intelligẽdi i suppositio patris suo modo p̃cedit actuz dictionis actiue ⁊ in suppositio v̄bi p̃cedit actum dictionis passiue: quia quẽ ordinem habẽt per se talem ordinem retinent i suppositis in q̃bus sunt. ibidez in quattuor cõclusionibus.

¶ Nota tamẽ q̃ lz intelligere p̃cedit dicere in psona patris ⁊ in verbo dici. non tñ cuz reduplicatiõe vt pr̃ patre ⁊ vt in verbo. ibidẽ in solutionibus argumẽtoꝝ. Et si actus dicẽdi alicubi p̃cedat actũ intelligendi ꝟ est p accidẽs. ibidem. Et lz doc. Scotus dicit q̃ in creaturis dicere p̃cedat intelligere: hoc tamẽ intellexit ōrigine nõ natura Vnde dico q̃ intelligere in creaturis p̃cedat dicere actiue ⁊ dici passiue. quia intellectio naturaliter ꝓducta est terminꝰ dictionis actiue ⁊ finitũ actionis passiue. Sz tã terminꝰ q̃ fundamẽtũ p̃cedũt relatiõem. ergo ⁊c Et lz dictio sit via intellectionẽ genitã. Hoc intelligendũ ē ōrigine nõ natura idẽ Diffinitio ē in demõstratiõe potissima. dis. 2. q. 2.

¶ Vtꝝ pater ⁊ filius diligãt se spũssancto. dis. 32. q. 2. Et in eadem q̃stione sunt sequẽtia diligere aliq̃d cõuenit q̃druplicit̃ vel sicut potẽtia opante vt voluntate: vel sicut pficiẽte vt charitate. vel sic̃ actu imanẽte in dilectione vel siẽ opposito terminãte vt fine. Primo mō pr̃ ⁊ filiꝰ diligũt voluntate. Scõo mō charitate Tertio mō actu volẽdi Quarto mō sua eẽntia. ibidez Cũ ōr pater ⁊ filiꝰ diligũt se spũsancto nõ ē proposito psonalis ꝟ eẽntialis: nec formalis. sed idẽptica. nec ꝓpria ꝟ appropriata. nec diligunt se spũsancto ꝟ essentia. qz eẽntia nulli appropriatur. ibidẽ in q̃tuor q̃stionibus

¶ Dilectio appropriat̃ spũisãcto ex modo sue emanationis. ibidez in solutione argumẽti pater ⁊ filius diligũt se spũsancto exponit̃ ꝓpa. pater ⁊ filiꝰ diligũt se spũsancto. i. dilectõe cui appropriat̃ spũssanctꝰ.

¶ Dr̃ia vt p̃scindit a genere est illud denoiatione: ꝟ nõ q̃dditatiua. q. 7. plogl.

¶ Dr̃ie ꝑme sũt ille p quas diuidit̃ ens ⁊ vltime sunt indiuiduales ⁊ i neutꝝ ꝓcluditur ens q. 6. plogl. in solutiõe argumẽti.

Vel dr̃ie vltime differunt q̃ sumunt̃ ab vltima realitate. ibidem.

¶ Distantia infinita bñ arguit excessum i q̃titate v̄tutis. ꝟ nõ diffoꝛmitate in tuitiõe q̃dditatiua ꝓpt̃ diũsas diffinitiones voluit vnꝰ excellẽs socꝰ ꝓdictioni saluare posse dici de eodem vt actio ⁊ passio sunt vnus motus sed habent diuersas rationes diffinitiuas. Similitudo ⁊ dissimilitudo fundant̃ i eadẽ albedine respectu diũsoꝝ ꝓpt̃ diũsas rões ⁊ diffinitões

Sed ex his doctor infert q̄ ē dare distinctiōez mediam inter distinctionē rōnis ⁊ realiū. ſ. illā que est p diffinitionez. Scō infert q̄ aliqua ē est distinctio ex natura rei que non est realis. ſ. q. plogl. in trib⁹ illatis ex dictis. Gratiosi Socij. Nō est intelligibile q̄ sit distinctio vel diuſitas ſine extremis ibidem ꝓtradicentes q̄ ex diuersitate diffinctionū nō infertur distinctio formalitatū. Cū distinitione q̄dditatiua stat ſumma ſimplitas: qz distinctō iuenit ibi i ſūmo ſimplici. ibidē distinctiōe. 4ª.

¶ Distinctionē formalē volūt aliqui euadere in diuinis. qz diuina ꝓprietas relatiua ita p̄m ſuā totaz q̄dditatē est ad terminū q̄ nullo⁹ p̄t cōpari vt distinctū ad fundamentū. Sed ꝫ nō valet: qz ita eēntia est res ad ſe ſicut relatio ad terminū. qz tm̄ hoc obstāte eēntia pōt ad aliud opari penes idēptitatē ⁊ diuersitatē. Solutio relatio poterit ad aliud cōpari q̄ ad terminuz alias nulla eēt distinctio inter ſpēs ⁊ p̄dicamento relationis niſi inē oppoſitas ibidē ꝓtra illos q̄ addunt ad p̄dicta i p̄mo dicto eoꝝ. Utꝝ distinctio p̄ma que est in diuinis ſit diffinitio ꝓſonarum. diſ. 2. q. 12.

¶ In diuiduis q̄dru. est dſtiinctio eēntialiter ordinata incipiēdo ab vltima. ꝓma ē distinctio ꝓſonaꝝ. Scōa ē q̄ arguim⁹ distinctionē relationū q̄ est scōa. ⁊ iſta p̄ſuponit distinctionē attributoꝝ. qz relationes non dicunē nec ex fūdatis vel terminis cuiuſmodi ſūt extrema vel ex fundatis cuiuſmodi ſūt attributa quoꝝ distnctō ponit in 3° loco Quarta est distinctio attributoꝝ ab eēntia cui attribuūē distin°. igitur ꝓſonaꝝ nō ē ꝓma distinctio. diſ. 2. q. 12.

¶ Utꝝ in diuinis ſit distinctō. diſ. 8. q. ſ.

¶ Distinctio p̄ma nō est abſoluta ſed relatiua nec ē reſpectus i genere ſed trāſcendēs. ⁊ est reſpectus intrinſec⁹ aduenies ⁊ non extrinſecus ⁊ ē reſpect⁹ diſq̄pantie diſ. eadē. q. ſ. in q̄ttuor q̄ſtionib⁹ in ꝓſolutis inſtantiaꝝ. Omis relatio p̄ſuponit distinctionē vel formalem vel fundamentalem extremoꝝ. ⁊ lz relatio in cōmuni ſit transcendens: tamen alia potest eſſe accidens.

¶ Relatio intrinſec⁹ aduenies nō depēdet niſi a duob⁹ ſcz fūdamēto ⁊ termino Relatio extrinſecus aduenies p̄ſuponit aliq̄d tertiū extrinſecū inter ea q̄ ſunt eiuſdē rei vt ſic nō ē distnctio Sed bene ē distinctō inter alia que ſunt eiuſdem ſpeciei que includit alia q̄ non ſūt eiuſdem ſpēi vt indiuidua q̄ includūt dr̄ias indiuiduales p̄mo diuerſas ibidē.

¶ Quattuor ſūt gradus distinctionū q̄ nō ſūt ab aia fabricati ſcz distinctio eēntialis. ꝓma ē eſſentialis. ⁊ ē ꝓprie accipiēdo q̄dditatē cum ſua exñtia ab alia q̄dditate cuz ſua exiſtentia. Scōa distinctio ē realis que ē inter rem ⁊ rem Tertia formalis q̄ est inter q̄dditatē ⁊ q̄dditatem. Quarta ē q̄dditatis ⁊ modi intrinſeci ma xime est eēntialis. maioz post ē realis tertia q̄dditatiua ſiue formalis. q̄rta medialis p ſolutione inſtantiaꝝ.

¶ Distinctio eēntialis addit ad formalē ſicut i ferio⁹ ad ſupius q̄dditatiua distinctio ē p̄uatiōe reali. ſ mioz inē oēs q̄dditatiua ē p̄ncipalioz.

¶ Quedam dicunē ⁊ realiē vt homo ⁊ aſinus exiſtentes. Quedaz formaliē tm̄ vt q̄dditates i potētia obiectiua. Alia dicīē realiter tm̄ ⁊ nō formaliter vt indiuidua eiuſdez ſpēi. Alia nec realiter nec formaliter ſ tm̄ mozaliter vt infinitas neceſſitas Alia est distinctio p̄cise inter q̄ditatem ⁊ modum eius q̄ est vna ex natura rei. diſ. 8. q. ſ.

¶ De distinctiōes inueſtigarūt p̄ma distinctō formalis p viaz diffinitionis. qz q̄ncūq̄ aliq̄d ponit in diffinitiōe q̄ nō in diffinitiōe alterius illa dicunē formaliē. Scō p viam diuiſionis. qz q̄ncūq̄ aliq̄d diuiditur p differētias oppoſitas quocūq̄ incidēte ſub alia.

Tertia p viā deſcriptiōis: qz quoꝝ deſcriptiones ſunt diuerſe. qz dicunē formaliē. Quarto p viam demōſtrationis: qz quādocunq̄ eſt aliq̄d demōſtrabile de vno ꝓpter q̄d q̄ nō de alia illa habēt diuerſas diffinitiōes. His addiē via reduplicatiōis. qz q̄ncūq̄ reductiue ꝓuenit alicui q̄ nō alteri illa diſtinguiē formaliē.

¶ Realis distinctō inueſtigaē q̄drupliē. Primo p viam oriģinis quādo vnuz oriģinat reliquū ⁊c. Scō p viaz generatōis q̄n vnū gñaē ſuē alio. Tertio p viam corruptionis alio non corrupto. Quarto p ſepationē q̄n aliqua ad inuicem p̄nt ſeparari. ¶ Modalis autē est multiplex. qz vna est inter q̄dditatē ⁊ moduz eius. alia est inter modos oppoſitos vt finitū ⁊ infinituz alia ē modoꝝ diſpatoꝝ ſicut neceſſitas ⁊ infinitas alia est modoꝝ eiuſdem ratōnis vt hecceitas ⁊ omo heceitas. Et p̄t hec distinctio inueſtigari eodo quo modi.

Distinctio eēntialis p̄t inueſtigari p modum generatiōis ⁊ corruptiōis. Scō p viā ſepationis. Tertio p viā depēdēte. Quarto p viaz generū ⁊ ſpecieꝝ non ſubalternatim poſitoꝝ.

Ab his abstrahitur distinctō ex natura rei.

Distinctio autem ex natura rei inueſtigatur p oīa genera oppoſitōnū ſcz ꝓtrarietatis relatiue oppoſitōis ꝓtradictorie ⁊ p̄riuatiue In diuis ē distinctio eſſentialis inter deū ⁊ creaturā ⁊ realis inter ꝓſonas ad intra formalis inter relationes ¶ Modalis inter eſſentiā ⁊ modus ei⁹ ⁊ inter modus adinuicē p ſolutiōes inſtantiaꝝ.

Tabula

¶ Distinctioni non oponit pfectū . qz stat cū ſūma idēptitate ſine diſtantia a pfectiſſimo nec a primo natura eſt habere ꝯtitatem virtutis ideo non oꝑtet q in deo ponat in ſūmo.

¶ Ordo eſt inter diſtincta inter diuina nō magis pfecta ad min⁹ . ſed magis pncipalis ⁊ min⁹ pncipalis. Et ſi idēptitas ponat ad oextraz et pfectionē nec relatio ad ſiniſtram dicit impfectionē. diſ. 8. q. ſ. diſtinguūt p̄dicta.

¶ Utrū in diuinis ſit aliqua non idēptitas añ omnē diſtinctionez. diſ. 8. q. 2. Opinio dicit q ante omnē diſtinctionez nulla idēptitas debet poni. Cōtra hoc arguit. qz in priori i quo duo ſunt abſoluta añ relationez nō ē diſtinctio ⁊ tñ nō eſt idēptitas. qz ꝓtradictio p̄cedit ꝛrietatē Quattuor ſūt ſigna in primo ſūt p̄dicata ō primo mō. Et i ſcō negatiōes eoꝝ q̄ nō ſunt de primo mō ꝓ illo ſigno . In 3° ponunt p̄dicata ꝓ ſe 2° mō. 4° ponūt p̄dicata ꝑ accñs Et deducit iſta ꝯtuor vſq̄ quo applicet ad diuina. quia ibi ſile eſt in diuinis quo ad primū ſignū ⁊ ſcōz ſicut i creaturis. In 3° ⁊ 4° ponunt p̄dicata ꝑ accñs ſcz eēntie diuine competent q non . Sed non 3° niſi aduenireꝭ diſtinctio ponit infinitas q̄ excludit diſtinctionē ſed non excludit niſi idēptitate que eſt in 2° modo ideo in diuinis nō ſunt aliqua ꝑ accñs. diſ. 8. q. 2.

¶ Utꝝ pfectiones diuine diſtinguant ex nat̄a rei. diſ. 8. q. 3. Dicit doctor q diuine pfectiones nō ex natura rei ⁊ nō ꝓ opus intellect⁹ fabrilis diſtinguūt ab inuicem hec tamē diſtinctio ſtat cū pfecta idēptitate Ad hoc pbandū adducit 12 ꝓtradictiones. Prima fundat in intellectu ⁊ voluntate. qz intellect⁹ eſt pncipiū virtutis nō. Q̄ diſtinctiones ꝓducentes reſpectu diſtinctoꝝ termioꝝ ſūt ab vno pncipio nō diſtincto vt creatio ⁊ ſpiratio a volūtate ⁊ ſiliter intellect⁹ dicit vnū ⁊ generat aliud ⁊ volūtas vnuz ſpirat ⁊ aliud impat. Et ſol eadē virtute ꝓſtringit ⁊ reſoluit glatiem ꝓpter diuerſitatez terminoꝝ ibi in ſolutionib⁹ inſtantiaꝝ addit p̄cedētibus. qz intellectus diuin⁹ intelligit ⁊ nō vult ⁊ volūtas vult ⁊ nō intelligit. Et oppoſitū opinentes cōfundunt opinatiōes cum vna ſit libera alia naturalis . Scōa ꝛdictio ad pbanduz diſtinctionē fundat in actu intelligendi ⁊ volendi. qz deus intelligit mala ⁊ non vult mala ⁊c̄. Tertia ꝛdictio fundat in volendi ⁊ nolendi. quia deus habet nolle reſpectu peccatoꝝ ⁊ nō velle reſpectu eoꝝ. Et habet velle reſpectu bonoꝝ ⁊ non velle reſpectu eoꝝ. Quarta ꝛdictio fundat in voluntate ſigni et beneplaciti . qz voluit oīa ab eterno que perfecta ſunt voluntate beneplaciti ⁊ tamē oīa voluit voluntate ſigni. qz multa ꝓhibuit . Quinta fundat i potentia ordinata ⁊ abſoluta . qz multa poteſt de potētia abſoluta que non poteſt de potētia ordinata. Sexta ꝓtradictio fundat in noticia viſionis ⁊ ſimplicis intelligēte. qz noticia viſionis eſt tñ reſpectu eoꝝ que facta ſūt formaliter ⁊ fient ſed noticia ſimplicis intelligentie eſt reſpectu omniū poſſibiliū que fient ⁊ non fient. ⁊ diuerſe ſcientie ex natura rei diſtinguūt i deo q̄ddatiue ſicut idē in re. Septima ꝓtradictio fundat in ſapiētia que de eternis eſt. ⁊ de ſcientia que eſt ō tēporalib⁹. Octaua ꝓtradictio fūdatur in miſericordia ⁊ iuſticia. quia deus p̄t ſaluare peccatores aliquos ꝑ miſcōiam quos non ꝑ iuſticiaz. Nona cōtradictio fundatur in actibus vtendi ⁊ fruendi ⁊ fruitio eſt reſpectu dei ⁊ reſpectu creature econtra eſt vſus. Decima contradictio fundatur in infinitate ⁊ neceſſitate. quia neceſſitas ꝓuenit formaliter relationibus in diuinis ⁊ non infinitas. Undecima ꝓtradictio fundatur in ſubſtātia ⁊ ſpūalitate. Nam ſubſtantia nō repugnat cōunicari lapidi. Sz hoc repugnat ſpiritui. Duodecima cōtradictio fundat in cauſalitate ⁊ eternitate . nā multis eſt demōſtrabile deum eſſe eternuz. ſed illis eſt dubium ſaltem non eſt demonſtrabile deum eſſe cauſam effectiuaz cū multi dicant ip ſum p̄ciſe cauſare finaliter ⁊ mouere vt obiectū animatū ⁊ deſideratuz nec impedit et dicat q demonſtratio eſt actus rōnis q̄m demōſtrabile p̄cedit. diſ. 8. q. 3.

¶ Eadez differētia ꝓſtituit ⁊ diuidit cauſa virtus ſolis deſiccat ⁊ humectat. ⁊ ſic ō ꝓſimilib⁹ ꝓpter varios terminos ſine diſtinctione virtutis vel forme. ibidem in ſolutionib⁹ argumēti. Quia cōtradictiōs p̄fate diſtinctiōis pbātes ſumūt ex regula ad extra als inducit ad intra quia rōni formali abſolute ad intra non repugnat cōunicari. hec autē repugnat relationi ⁊ eēntia habet rōnem radicatiōis ⁊ relatio nō Et eadem eſt eſſentia ⁊ exiſtentia reſpectu perſonarum non autē eadez ratio relationis generatio eſt formaliter eterna ⁊ non formaliter infinita. Ex his oīb⁹ arguit diſtinctio in diuinis vtrū pfectiones in deo diſtinguāt ſm rationē ab aia fabricatā opinio dicit q ſic. Sz oppoſitū tenet doctor. qz diſtinctio fabricata nō ē in obiecto. ſ̄ i itellectu. Ideo diſtinctio q̄ ē i obiecto nō ē ab aia fabricata. diſ. 8. q. 4.

¶ Utꝝ oēs iſte pfectiones q̄ ſūt i deo poſſint eē vna res ſuppoſita aliq̄ nō idēptitate vel diſtinctiōe ex natura rei inf illas Opinio dicit q oīs diſtictio nō fabricata p itellectui ē realis . ⁊ qz pfectio nō diſtinguit realiter diſtiguit ſola rōne ſ̄ꝫ pbat doctor qz alique pfectiones ſūt demōſtrabiles. diſ. 8. q. 5.

Deo ex natura rei aliq̃ non ibi sunt tres pſone ⁊ q̃ttuor relatiões q̃ ꝓcludũt distinctionẽ. tenet igit̃ q ibi ẽ distinctio ex natura rei nec sunt vna formalitas.

Distinctio inter eẽntiam ⁊ relationẽ ẽ alia a distinctõe int̃ attributa. qz distinctio absoluta q̃ nõ sũt idẽ oĩb⁹ modis lz nõ referat dicẽ vnuz aut multa quo ad q̃titatẽ pfectã. qz nõ hñt im pfectã Quattuor sũt genera distinctionũ circũ scripto oi ope itellect⁹. ꝑma formalitatũ. 2ª diuersaꝝ modoꝝ vni⁹ rei. 3ª modoꝝ alterius rei. 4ª est modi intrinseci a q̃dditate. dis. 8. q. 5. in solu. argu. diffi.

Distinctio formalitatis in diuinis est realis sima fũdata. ꝫ non formalit̃. nec est ibi diuersitas simpliciter ꝓpter sũmã idẽptitatem. sed distinctio ꝫm q̃d sc̃z formalis. ibidem.

Aliq̃ distinguunt̃ realiter ⁊ formalit̃. Aliq̃ formalit̃ ⁊ nõ realit̃. Aliq̃ realit̃ ⁊ nõ formalit̃ Aliq̃ nec realit̃ nec formalit̃. ꝫ mozalit̃. ibidẽ.

Intelligũt tñ aliq̃ q negata idẽptitate ex natura rei negẽt idẽptitas real̃. qz negato supiozi negẽt inferi⁹. Rñsio q nõ dz dici simplicit̃ nõ idẽptitate. ꝫ cũ addito puta formalis vel q̃dditatiua ⁊c. ibidẽ in solu. ꝑmi sophismatis

Regula. illa q̃cũq̃ distinguũt̃ in supiozi distinguũt̃ i inferiozi nõ tenet q locuz aliquo mõ ⁊ q̃ maxie in sc̃dis itẽtionib⁹ debet itelligi. ibidem in solu. sc̃di sophismatis.

Utꝝ entitas vnitatis possit i diuinis saluare cũ distinctiõe formali pfectionuz. Rñdet q sic. qz eadẽ ratio cõis q̃dditatiue ⁊ etiã denoiatiue põt plurib⁹ idẽptitatib⁹ denoiari vt eẽntia pluribus relationibus ⁊ attributis.

Distinctiua ista ratio formalis boni aut est ens q̃dditatiue aut nõ ens q̃dditatiue ẽ ꝓcedẽda. ꝫ nõ ptinet ad ꝑmũ ꝑn^m cõplexũ. q. ſ. plogi arti. 2. Ad 4^m ar^m factã ꝫ 3^am rñsionem.

Deus pluribus modis significat̃ eo q nos non valemus euz suo cõceptu cõphẽdere. dis. 22. q. ſ. pte sc̃da.

Licet aliq̃ dicãt q diuersitas modoꝝ significãdi nõ infert distinctionẽ ex pte rei significate. tñ doctoꝝ dicit q sic. qz ex natura rei ꝓcedit̃ q de⁹ generat̃ ⁊ nõ deitas ⁊ aliq̃d fac̃ hõ q nõ facit hũanitas. dis. 22. q. 2. in 2ª dis.

Per solã distinctionẽ rõnis non põt saluari q̃ in deo reperitur int̃ extrema ex natura rei distincta. q. ſ. plo. de 2ª regula.

Distinctiõe habita inter essentiam ⁊ relationem apparet quomodo quis de potẽtia dei absoluta posset frui essentiã non fruẽdo psonam

Distinctio rationũ formaliũ pcedit actũ intellectus. qz impossibile ẽ eundẽ actũ termiari ad eandẽ rõnem formalez ⁊ nõ terminari. q. 9. plo. in solu. dis.

Utrũ distinctio attributoꝝ possit stare cũ sũma simplicitate.

Simplicitas non est ratio positiua sed puatiua ⁊ ẽ ratio relatiua ⁊ nõ idẽptitatis ⁊ simplicitatis sunt. ibidem.

Distinctio attributoꝝ stat in simplicitate idẽptitate ⁊ vnitate ac infinitate i q̃ttuoꝝ arti. dis. 7. q. ſ. Sz ō simplicitate q̃re in lr̃a. C. de idẽptitate in lr̃a. J. de vnitate in lr̃a. C. de infinitate in lr̃a. J.

Proprietas relatiua ⁊ eẽntia diuina distinguũt̃. dis. 33. q. ſ. Quõ opinio dicẽ q distinguũt̃ ꝫm rõnez. qz int̃ ista q̃ sũt penit⁹ indistincta intrinsecã facit distinctionẽ. Sz ꝫ arguit doctor. qz remoto ꝑdicto ꝓzi sc̃z eẽ remouetur posterius sc̃z distingui. ꝫ in deo nõ ẽ esse ꝫm rõnez. Jõo nulla di⁹ rõnis. Et si i nobis ꝓcipiẽtib⁹ sit indistinctio non ẽ in subiecto distincto. Rõnaliter ⁊ realiter lz q nõ distinguũt̃ distinctione rõnis. ꝫ ꝑbat distinctione ex natura rei eo q essentie ⁊ ꝓprietate cõueniunt ꝑdicta ꝓtradictoria ⁊ q non ꝫm rõnem. Aliqui nitant̃ respõdere ad argumẽta q intellectuz deficientẽ. Alij q intellectũ excellentẽ. Aliqui q distinctionẽ potẽtialẽ Alij q ẋtualẽ. tñ ista nõ impediũt. vt ibidẽ notat̃. postea ꝑbat̃ per autoꝝitates. qz ibi est dis⁹.

Utꝝ eẽntia ⁊ ꝓprietas distinguant̃ ꝫm rationẽ ab aia fabricata. dis. 33. q. 2. Recitat opinionẽ negatiuã distinctionẽ formalem ꝫ quos arguit q ꝑmũ ꝑn^m cõplexum.

Et nota plura ō distinctiõe formali sic̃ superius in. 8. dis. Post hoc dicit q ista distinctio ẽ respect⁹ fundamẽtalis siue appetibilis i deo. ⁊ habet extrema. Cõtra q̃rit si ꝓsona ⁊ eẽntia diuina distinguãt̃ ex natura rei. de ꝫ nõ in lr̃a ꝑ. de ꝓsona. Et in lr̃a. E. de eẽntia diuina pfectione. 5. q. plo.

Utrũ repugnat diuine pfectioni q vna formaliter dicatur in q̃d de deo ⁊ creatura. Nota hic quomodo ens dicit̃ de deo non tanq̃ gen⁹ in lr̃a.

Deitas est ratio oĩno ꝑma. quia ens nõ ꝑdicat̃ in q̃d de ea sicut ꝓs eẽntialis. q. 5. plo. i solu. ad 3^am dif.

In deo q̃dem sunt rõnes cõmunicabiles vt ens ⁊ bonũ. ⁊ nulla ista ẽ de se ℔. Alie sũt cõmunicabiles. ⁊ illa forte ẽ de se hic. q. 5. plo. i solu. argumẽ. lz deus q̃tum ad rationem deitatis fit ꝓmo diuersus a creatura tñ q̃tuz ad oẽs pfectiões simpliciter q̃ sũt in deo ⁊ creatura nõ est ꝑmo diuersus. ibidem.

Deus ẽ eminente oĩs creatura non ꝫm rationẽ specificã. qz oĩs talis eminenti⁹ ꝓtinetur i deo q̃ in setꝑa. ibidẽ.

Tabula

¶ In diuinis nō ē ꝓprie p̄m⁹ modus dicēdi p se. qz ibi non ē diffinitio nec diffinibile. ꝫ est ibi modus reducibilis ad p̄muz modū dicēdi p se ad modū generl de dr̄ia. q. 6. plo. in fi.

¶ Diffinitio nō differt formaliter a diffinito z çū differt ex natra termini. cuz diffinitū importat totū. z diffinitio explicat ptes. totū aūt addit ex natura rei aliq̄d ad partes. dis. 2. q. 3. in solu. argu.

¶ Ordo duratiōis ē p accñs. dis. 15. z. 16. q. 2 Nota optet q̄ intellectio z termin⁹ ei⁹ eadē diuisione durant. dis. 42. q. 2. in solu. argu.

¶ Duratio et exñtia sūt adequate pfectiones nihil eni durat nisi existat z ecōtra. ibidē rationibus ꝓtra p̄mā opinionē.

¶ Essentia vt q̄dam dicunt non pōt videri sine psona. qz sicut eēntia est q̄ ita psona est qd. quia q̄cunq̄ natura est q̄ suppositum eius non est q̄. Sed illud est fūdamentū in actionib⁹ imanentib⁹. Unde p̄bi ꝓsiderauerūt infinitatē dei suppositō ignorando. iudei z demones viderūt humanitatez xp̄i nescientes suppositū eius. Essentia diuina vt p̄re scindit ab entitate ē entitas denomiatiue non quidditatiue. distincti. 4. q. 3. in principio. Et ibidē ꝓnr dicit q̄ lz eēntia sit aliq̄d ppria a deitate nō seq̄t q̄ sit ratio entitatis.

¶ Diffinitio entis ꝓuenit diuinitati vl eēntie diuine eo modo quo deitas est diffinitū. ibidē

¶ Duplex ē esse p̄m q̄d vnum dimiuuit vt esse mortuū. Aliud est q̄ dimittit: sicut eē cognitū qd esse cognitū pōt accipi formaliter vel fūdamentaliter. i. p q̄ddītate vl subiecto. Essentia z relatio nō faciūt p se vnū formalit̄ esse in diuinis. dis. 20. q. j. in solu. argu.

¶ Utrū essentia diuina sit p̄ncipiū in pductione verbi. dis. 4. q. 3. Nota q̄d sit p̄ncipiuz quo in lr̄a. ℞.

¶ Essentia simplr sūpta fundat rōnem paternitatis. ibidē in solu. argu.

¶ Essentia in rōne obiecti non est formale p̄ncipiū x̄bi nec solus itellect⁹ in rōne potētie. sed essentia i rōne obiecti z intellectus. in rōne potētie simul ꝓcurrūt ad pductionē x̄bi. ibidem in ḡttuoꝝ ꝓclusionib⁹.

¶ Essentia diuina est p̄ncipali⁹ p̄ncipiū quam intellect⁹. qz ē vniūsali⁹ p̄n^m. ibidē. 4. q.

¶ Essentia z intellect⁹ sūt eq̄lis pfectiōis. Sz tñ est ibi ordo p̄ncipalis z minus p̄ncipalis. ibidem in solu. argu.

Essentia que p̄ncipiat p modum nature cum intellectu p̄ncipiat cum voluntate libere. ibidem in solu. diffi.

¶ Utrum essentia sit termin⁹ formalis diuine generationis. dis. 4. q. 4.

Sola essentia diuina est termin⁹ formalis diuine generationis. qz generatio termiat ad sba. Jn respōsione ad q̄stionē. Nota de termio formali in lr̄a. T. dictione termin⁹.

¶ Utrz eēntia diuia generet. dis. 5. q. j.

¶ Essentia diuina est vltimate abstracta. ideo nec generat nec generatur nec aliqua verba adiectiua p̄prie de ipa p̄dicant. ibidem.

Illi q̄ dicūt q̄ eēntia nō generat. ideo qz actiones sunt. suppositō non sufficiēter dicunt q̄ anima sepata agit. lz non sit suppositū.

¶ Cōtra p̄mam opinionē nec sequitur facilis ꝓna si eēntia generat q̄ ipa generet.

¶ Cōtra illā opinionē nec ideo nō generat. qz est ad se. z lz q̄ essentia non sit ad se aliud tamē denoiatione ipa pōt referri ꝓtra tertiā opinionem nec ideo. qz est cōmunis tribus. ideo non generat. qz dicim⁹ bene q̄ pfectus z imēsus generat z tñ pfectio z imēsitas tribus conuenit.

Cōtra q̄rtam opinionē nec lz q̄ alio deus. alio impedit pater quādo generet. qz tūc seq̄tur q̄ essentia non eēt p̄ncipium pductiuū x̄bi. Ratio ergo q̄re non generat est qz ipa est p̄ncipiuz quo. ideo non potest esse qd. ibidem ꝼm opinionem ppriam.

¶ Essentia est magis absoluta q̄ intellectus z volūtas. ibidem in solu. argu.

¶ Jsta est impropria locutio eēntia diuina generat vt quo. qz tūc vt quo eēt qd.

¶ Utrū eēntia diuina generet distincti. 5. q. 2 tenet q̄ non generat. Etiam dicit q̄ non generatur vt quo quia cum sit p̄ncipium quo generationis ei non pōt ꝓuenire generari vt qd. qz generat est qd.

¶ Essentia non generat vt in filio quia eēntia quacūq̄ reduplicatiōe addita est vltimate abstracta.

¶ Essentia non generat subiectiue quia terminus formalis generatōis non pōt esse subiectū

¶ Essentia diuina cōmunicat. Essentia diuia est quo p̄mū in generatiōe verbi. ido ista nō ē ꝓcedēda sba generat. ibidem p rōnez q̄stionis

¶ Utrum eēntia diuina sit causa eoꝝ que sunt extra finalis. dis. 5 q. j. respōdet q̄ sic. qz perfectissima causalitas est attribuēda p̄mi pfectiōi cuiusmodi est essentia. qz essentia est obiectum beatificum z causalitas cause finalis est p̄ma z pfectissima.

¶ Essentia vt finis naturaliter causat et tñ nō ponit effectū extra sine voluntate. qz finis sine efficiēte non pducit effectū. ibidē.

¶ Utrum eēntia sine volūtate sit p̄ncipiū productiuū alicui⁹ ad extra. dis. 5. q. vlt. in ratiōe cause efficiētis. lz q̄ non. qz tunc voluntas eēt p̄ncipalioꝝ causa. cuz eēt perfectioꝝ vniūsalioꝝ

quodāmodo est absurdū.

Essentia est termin⁹ relationis creature ꝑ modum finis. ideo non ꝑ modum efficiētis. ibidē

¶ Utrum essentia diuina sit termin⁹ formalis spirationis diuine. dis. 10. q. 2. lz ꝙ nec voluntas nec actus volendi nec essentia cum relatiōe nec spiratio passiua est formalis termin⁹ spirationis. Sed essentia diuina est termin⁹ formalis. pductio eni diuina ꝓmo terminaꝝ ad essentiam. Deinde ad attributa. Deinde ad ꝓprietates relatiuas. deinde ad relationē. q. ad actū

¶ Utrz essentia diuina spiret vel spiretur. dis. 10. q. 3. dicit ꝙ non. qz essentia est termin⁹ vltimate ꝓscisus. ⁊ qz est ꝓm⁹ q̄sti. ibidē.

¶ Utrū essentia diuina sit ꝓmū obiectū intellectus nostri. dis. 32. ⁊. 36. q. 3. Tenet ꝙ sic. qz nobilissime potētie nobilissimū est obiectū. eēntia diuina est verū obiectū sui intellect⁹ ⁊ a demostratione. quia actus intelligendi diuina ꝓmo terminaꝝ ad essentiā ꝓmitate generationis qz ꝓrius itelligit q̄z aliam essentiā est ꝓmū obiectum ꝓmitate immediationis in conclusionibus.

¶ Omne appropriatuz est eēntiale. dis. 32. q. 2

¶ Essentialia precedunt nocionalia. quia ꝑm Dyonisiū que ꝓtinent ad vnicam theologiā ꝓcedunt illa que ꝓtinent ad discretaz. q. 9. plo. in rōne contra scōm dictū opinionis vltime ⁊ i pluribus alijs loc⁹ ponit hoc ꝙ essentialia sūt prioza notionib⁹. dis. 2.

¶ In essentiale ordinatis non pōt esse circulatio. dis. 2. q. 2.

¶ Deum esse inuestigamus ꝑ viam eminentie dis. 2. q. 3.

¶ Deus ꝓtinet ab eterno eminenter creabilia vt finis ꝛtutum vt efficiens. dis. 42. q. j. in fūdamento.

¶ Utrum deum esse sit demōstrabile propter quid. dis. 2. q. 4. Nota que sit demonstratio i littera. D.

Utrū deū esse sit demōstrabile demōstratiōe. qz. eadez. dis. q. 3.

¶ Esse essentie non est aliud a q̄dditate ⁊ ponitur in ꝓpositionib⁹ de necessario esse existentie est illud ꝙ in creatis ponit in ꝓpositionib⁹ cōtingentib⁹. dis. 42. q. j. in declarationib⁹ terminorum.

¶ Utrz eē eēntie sit ab eterno. dis. 42. q. 2. Nota ibi ꝙ quomodo esse eēntie abstrahit ab eternitate ⁊ durationē ab exītia ⁊ necessitate ⁊ realitate. ⁊ quomodo existentia et realitas ⁊ duratio se cōmunicāt. ⁊ quomodo q̄dditates sūt eterne negatiue. sed nō positiue. Similiter sūt necessarie negatiue. qz incōmunicabiles sunt. sed nō positiue. qz necessitas est modus eēntie.

Nota ꝟ q̄stionez. vtrū q̄dditas eternū tpale et necessariū ⁊ ꝓtingēs sūt modi existentie.

¶ Utrū esse essentie differt realiter ab eē essentie. dis. 42. q. 2. Esse rei creabilis nō ꝓcedit existentiā duratione nec ozigine. quia ista concernunt existentiā existere. Sed eēntia naturaliter am existentiaz ⁊ ordine pfectionis. qz q̄dditas ꝓcedit suos modos. ibidē i ꝯclusionib⁹. arti. j.

¶ Esse non differt formaliter a sua existentia; nec realiter nec differt ab ea, sicut q̄dditas a q̄ditate. ꝟ sicut q̄dditas a suo modo.

¶ Ista tamē distinctio est ex natura rei. ibidē arti. 3°.

¶ Existere accidit essentie creabili ens ꝓtrahi ꝑ modos intrinsecos. ideo non est genus nec ꝑdicatur directe i q̄d nec ꝑs essentialis. sed ꝑdicatur vt genus ꝺ differētia ⁊ nō sicut genus de spē. ideo non est genus nec ꝓprie hz partes subiectiuas. qz transcēdens est. q. 2. plo. in solutionib⁹ ad duas ꝓmas diffi.

¶ Utrz ens q̄dditatiue dicaꝝ diuina eēntia vltimate p̄scisa. q. 6. plo.

¶ Ens non ꝺz q̄dditatiue de aliquo simpliciē nec de ꝓmo diuersis nec de ꝓmis passionibus nec ꝺ vltimis differētijs. qz oia talia i nullo cōueniūt q̄dditatiue ⁊ sūt irresolubilia.

¶ In p̄dicata prioza q̄dditatiua. q. 6. plog. in q̄ttuoz ꝯclusionib⁹ ꝓmis. Vltima diuersa sunt ens nō q̄dditatiue. ꝟ ideꝑtice. ibidē i sol. argu.

¶ Ens non includiꝝ q̄dditatiue in aliquo p̄dicato nec in aliquo genere subalterno nec in specie specialissimo nec in indiuiduo aliqꝺ p̄dicabili. ibidem in ꝯclusionib⁹ Thome anglici.

¶ Ens p̄dicaꝝ in p̄dicatū de p̄dicatōe ꝟ nō directe. ibidē in solu. dif.

¶ Ens ꝺz de diuina essentia q̄dditatiue sīc̄ genus de spē. qz illa est simplicit ꝓma ⁊ irresolubilis. ibidē in solu. q. 2. dis. q. j. in solutionibus tertij dubij. ⁊ ibidem dicit⁹ est radix omniū ꝑfectionum.

¶ Ens non includiꝝ q̄dditatiue. in diuina eēntia. qz eēt intimi⁹ ens q̄z diuina eēntia. ibidem in ꝓma dis. ꝙ nō ē cōcedendū ꝙ aliquid sit magis ens q̄z deus ꝓpter hoc. quia ens p̄dicaꝝ in ꝓmo modo de ipa ⁊ non de deo. quia ens p̄dicaꝝ in sit oīnoda idemptitas inter ea sicut ens ad seipsum est tamen equalis in ꝛrute pfectoꝝ q̄uis nō in ꝓmo vel posteriori mō q̄ ad nos ibidē.

¶ Ens eo ꝙ trāscendens non cōstituit cum inferioribus aliqꝺ tertiū. Nota de hoc in ſra. T de transcendentib⁹.

¶ Predicatio de ente infinito ē q̄dditatiua nō ꝙ sit p̄dicatio alicuius tertij ꝟ est p̄dicatio eiusdem de se determinato ꝙ modū intrinsecuz eo. dem modo ē dicēdū de ente infinito.

Tabula

¶ Ens non put est pticipium sed vt nomẽ acceptum ab essentia dicit ꝺdditatiue in hoc differt a lucente ꝙ est pticipium dicit denominatiue. ibidem in fine.

¶ Utruz ratio entis sit ratio p̃scisa ab alijs rationibus formalib⁹ que sunt in deo. Un⁹ doctoꝛ dicit ꝙ ens habet vnũ cõceptum nõ vnaz rationez: ⁊ ille cõceptus est imp̃scisus ab alijs. Alius dicit ꝙ habet vnam rõnem in p̃scisam non tamẽ de omnib⁹ dicaz inquit. Sed ex his duob⁹ opinionib⁹ seqtur cõtradictio scz ꝙ idẽ cõcept⁹ eẽt cõmunis ⁊ nõ cõmunis repugnãs ⁊ nõ repugnãs transcẽdẽs et non transcẽdens abstractus ⁊ nõ abstractus .q.7.plo.in p̃nci. Alia est ratio entis p̃scisa ab alijs rationib⁹: ⁊ eius conceptus ab alijs cõceptibus .quia alicꝺ cõuenit enti ſm suam rõnem q̃tum ꝙuenit alijs ⁊ econtra.ibidem.

¶ Licz sit absolute cõcedendũ ꝙ deitas sit entitas ⁊ ecõtra non tamen oĩb⁹ modis. ibidẽ.q.10.p̃logi.

¶ Utrum ens dicatur ſm rõnem formalez eadem de omnib⁹ creaturis. Ens ſm eandem rationem nõ dicit de ente ⁊ de ente rõnis ab anima fabꝛicata seu totaliter ficto sed ꝺꝛ ꝺ ente rationis derelicto ex actu intelligẽdi in duobus ꝙclusionib⁹.q.10.plo.arti.j.

Ens ꝺꝛ ſm eandem rõnem formalẽ de ente absoluto ⁊ respectiuo parẽ rõnem ꝺ ꝙceptu certo ⁊ dubio. ibidẽ ꝙclusiõe tertia p̃ncipali.

¶ Jꝺo ens abstrahit ab absoluto ⁊ respectiuo sicut numerus a pari ⁊ non pari inter que non est ratio media. sed bñ est ratio abstrahens. ibidem in solutionib⁹ diffi.

¶ Ens dicit vniuoce ꝺ substãtia ⁊ accidẽte p baꝛ sic̃ vniuocatio ad deũ ⁊ creaturã ⁊ ad difficultatem dicit ꝙ qñ entitas vnius ẽ p attributionẽ ad q̃titatẽ alteri⁹ ens dicit de eis ſm eãdem rõnem formalem. ibidem.q.3.⁊ sequitur.

¶ Ens dicitur vniuoce de ente i actu ⁊ de ente in potentia. ⁊ intelligitur tam ꝺ potentia obiectiua q̃ de potentia subiectiua. quia tam q̃titas est nunc in potentia ⁊ nunc in actu. Ad difficultatem dicitur ꝙ diuisio entis per potentiã obiectiuam ⁊ actuz sibi oppositũ non est formaliter nec euacuat diuisum sed diuisio p potentiam obiectiuã ⁊ actũ ẽ mobilis ⁊ ens ſm eũdez nõ ꝺꝛ de ente in actu ⁊ de ente in potẽtia et ens nõ ꝺꝛ simplicit̃ de vtroq̃.q.10.plo. q̃stionib⁹ 3ª.⁊.4ª.⁊ solu.argu.

¶ Utrum ratio entis sit ratio generis ens nõ ẽ genus lz infinitas illimitatio nec diuisio p modos intrinsecos hec non ꝓbant. sed ideo. quia ens nõ p̃ꝺicatur vt ps essentialis.q.11.plo.circa p̃mã vniuersalitatẽ.

¶ Ens habet magis similitudinẽ spẽi q̃ generis. ⁊ dicit imediate de suis inferioꝛib⁹ cum nõ addant sibi nisi modos intrinsecos Et sicut genus non dicit ꝓ se de ente sic nec ꝺ hoc ente .qz significare entis abstrahens a genere. ibidem i solutionib⁹ diffi.

¶ Utrum ens dicitur analoyce aliqui dicunt ꝙ vniuoce. aliqui ꝙ eq̃uoce. alij vt analoyce. alij ꝙ ambigue. Sed his omissis dicit doctoꝛ oportet vt dicatur vel vniuoce vel eq̃uoce cuz vniuocum vel equiuocũ sint cõtraria imediata nõ p̃ꝺicatur etiam ens ſm magis ⁊ minus nec ſm prius ⁊ posterius nec inequaliter nec dissimiliter. quia predicatio entis est essentialis.q.12.p̃olo. in solu.q. in p̃mis intentionib⁹ nulla est cõtoꝛ ente tamẽ alĩq intentiones scꝺe sũt cõmuniozes vt pfectio est formal'ratio. Etiaz in respectibus ꝺdem sunt ente cõmuniozes vt distinctio i aptitudinib⁹ vt itelligibilitas volibilitas. Et i ꝑuatiuis vt vnitas ⁊ soluũt argumenta ad oppositũ adducta p hoc ꝙ cõmuniora ꝺdditatiua sunt prioza. sed nõ sũt prioza denominatiua. Et sicut animal nõ diuidit̃ p rationalitatẽ ⁊ irrationalitatez .sed per rationale ⁊ irrationale. Sic nec animalitas diuidit̃ nec etiam aial in entitatẽ vel rõnem formalez entitatꝺ diuidit̃ . ſ ens intelligibilitas vnitas bonitas non sunt passiones adequate entis simplici in sua p̃scisione. sed entis simpliciter accepti.q.13.p̃olog.

¶ Ens quãꝺo ſm suam latitudinez accipitur supponit pro substratis in habitudine ad entitatem. ⁊ lz vbicũ ꝙ sit ens ꝙ ibi sit ratio formalis entis. non tamen de quocũ ꝙ dicit̃ ens ꝺ eodem dicitur entitas vl'ratio formalis entis ibidem in fine.

¶ Ens p̃ma sua diuisione diuidit̃ in ens in aia ⁊ in ens extra aiam. dis.8.q.5.

¶ Esse ens extra animã non est reale. quia ꝺdditas absoluta ⁊ potentia obiectiua non est realis ⁊ ꝺdditas p̃cise sumpta abstrahit a re. ibidem i solutiõe argumẽti ens aliter cõpatur ad ptes subiectiuas ⁊ differẽtias diuisiuas ⁊ passiones eq̃litas i ptibus subiectiuis diuiditur ⁊ multiplicatur ⁊ in differẽtijs ⁊ passibilibus distinctis. sed nõ adequatis passibilib⁹. distinctione.8.q.6.

¶ Ens rationis est in duplici differẽtia. ꝺdꝺã est fabꝛicatuz. ⁊ per illud nihil reale saluatur. ꝺdꝺam est non fabꝛicatũ sed a rõne derelictuz vt esse cognitum esse volituz. ⁊ ſm tales saluãtur mutatiões obiectiue. dis.17.q.j. in soluti. argumenti.

¶ Entitas termioꝛ requirit̃ ad veritatẽ ꝓpositionis. dis.42.q.6.

¶ Ens diuiditur dupliciter. vno modo p differētias oppositas. ⁊ semp altera dicit pfectionem simpliciter. Alio mō diuidit̄ p passiones diuisūctas ⁊ nō est necesse ens dicere pfectionē simpliciter. dis. 34. q. j. arti. 3°. Accipiēdo ens in sua generalitate vt est cōmune ad ens i actu ⁊ ens in potentia. Isto modo res non cōuertit̄ cum ente sed cū ente in actu. dis. 8. q. ¶ Et dis. 42. q. 2. in solutiōe argumēti.

¶ Utrū de⁹ cōcurrat cū oī effectu cause scde efficiētl qz oīa dependent ab eo. ibidem i responsione q̄stionis. Nō de hoc in littera. d. termino deus. Et nota etiam de potentia dei. idē effectus non dependet a duab⁹ causis totalib⁹

¶ Emanatio modicum vtitur isto termio magister sed loco eius vtitur ꝓductiua. Ratio. quere in lr̄a. ℙ.

¶ Utꝝ inter diuinas personas sit sūma equalitas. dis. 2. q. j.

¶ Fundamentū ꝓprium eq̄litatis est ān̄titas Sed quadruplex est ān̄titas. ℙrima est equalitas. alia ſm virtutem. hoc est ſm gradus perfectionis. ⁊ sic pfectiones diuine sunt equales. quia cuiuscūq; enti vna persona ē p̄sens ⁊ alia ⁊ quicād vna excedit ⁊ alia. Alia est equalitas ſm durationē. ⁊ sic psone diuine sunt equales in eternitate. alia est equalitas ſm numeralem distinctionē. ⁊ sic psone sunt equales in numerō pfectionum. quia oīes pfectiones ā sūt in vna sunt in alia. ibidem in resp̄sione q̄stionis

¶ Qualitas q̄ ē passio ān̄titatis p̄dicamētalis non ē in diuinis. qz ipsa est diuisibilis. sed ibi ē equalitas methaphorice dicta et trāscēdenter sicut ān̄titas virtutis q̄ non est in p̄dicamēto. ibidem in solu. argu.

¶ Utrum psone diuine sunt equales in potentia. dis. 2. q. 2.

¶ Nota ibi multa de potentia ⁊ omnipotētia quere in lr̄a. ℙ.

¶ Eternum dicit̄ dupliciter. vno modo positiue p infinitā durationē. Alio modo negatiue. ⁊ sic eternū q̄tum ex pte. dis. 42. q. 2. arti. j. in solutione argumēti.

¶ Eternitas est modus intrinsecus. dis. 8. q. 5 ⁊ dis. 9. q. j.

¶ Alsitates matres sunt due. ℙrima ē similitudo. quia ꝓpter similitudinē non possumus distinguere ⁊ nescim⁹ distinguere. Scda est cōiunctio. quia ꝓpter ꝓiunctionem nescimus vnuz ab alio discernere. q. 19. plo. in solu. expimētoꝝ Et est dictū Aug⁹. vt patet.

¶ Quomodo ponit̄ intellect⁹ agens ad fingēdū fantasmata. dis. 3. q. 6. ℙonit̄ etiam ad assistendum fantasmatib⁹ ⁊ quomodo in alia sepa ta non habet istos effectus. qz ibi non sunt fantasmata. ibidem in rōnibus ꝓprijs.

¶ De hoc in dis. 35. Quare intellect⁹ agēs ponitur. q. j. illi⁹ distinctionis. ⁊ quō aliqd ꝓpter fantasmata ⁊ q̄ ista nō sit potissima ratio.

¶ Qui ponūt felicitatez in actu intellectus habēt dicere q̄ viatori non p̄t cōmunicari noticia intuitiua deitatis. Alij qui dicūt p̄fectū sistit in actu volūtatis habēt dicere q̄ ei p̄t cōmunicari. Alij qui dicunt q̄ ex vtroq; intelligitur scilz intellectus ⁊ voluntas. Simile dicunt q̄ nō p̄t ei cōmunicari intuitiua noticia deitatis. Alij autē dicunt q̄ beatitudo est genus ad visionem ⁊ fruitionem deitatis. isti dicunt cuz p̄mis q̄ nō. quia posita spē ponit̄ genꝰ p̄ oīa q. 17. plo.

¶ Utꝝ ꝓprietas filij generet̄. tenet q̄ non. qz generare ē effect⁹ formalis eius. dis. 4. q. 4.

¶ Utꝝ fili⁹ generet de substātia patris. dis. 5. q. 5. Nō ibi in generatiōe q̄re in lr̄a. ℍ.

¶ Quō intelligit̄ filius generari de substantia patris. Vel ly de. nō dicit solam originē nec solam ꝓsubstantialē sed vtrū q̄ simul dicit: tamē principalius cōsubstātialitatē. ibidē in resp̄ōne ad q̄stionē ꝓpe finem.

¶ Utꝝ semp fili⁹ generet̄ de substātia patris. dis. 5. q. 6. tenet q̄d in lr̄a. ℍ.

¶ De generatiōe motus p̄t accipi pro forma fluente que non est aliud a termino vel ꝓ fluxu forme que nihil aliud est q̄ ordo ptium forme dis. 16. q. vlt. q̄rte diffi. circa finē.

¶ Talis forma q̄tūcūq; supnaturalit̄ p̄ducta vel infusa naturalit̄ opatur. dis. 17. q. vlt.

¶ In forma augmētabili oportet ponere duos modos intrinsecos. vn⁹ sequitur dr̄iaz specificā alius dr̄iam indiuidualē. dis. 18. q. j.

¶ Ista maioz scz oīs forma que p̄t augeri infinitū p̄t ee actu infinita est figura patet ō numero ⁊ multitudine figuraꝝ ⁊ angeloꝝ. di. 17 q. j. in solu. dif.

¶ Forma dicit̄ dupliciter. vno modo ꝓ pfectione que nō est pars rei sicut accidens Scdo modo forma est pfectio ⁊ ps rei sicut aia. Tertio mō accipit̄ ꝓ pfectiōe q̄ est tota natura. Quarto mō ꝓ rōne diffinitiua. dis. 4. q. 7.

¶ Aliq̄ opinant̄ q̄ ēntia diuina i generatiōe sit tāq̄ forma q̄ improbat doctoꝝ. qz illud q̄ ē vt forma p̄supponit aliud in quo fundat̄ essentia diuina non igit̄ tē. dis. 5. q. 5. ℨ opinionē.

¶ Plures formalitates possunt esse in eadem re penitus indiuisa. quia formalitas variatur ad variationē diffinitionū ⁊ descriptionū. j. q. plo. 3ª ꝯclusione.

¶ Duplex est p̄dicatio formalis scz quidditiua: alia denoiatiua. dis. 5. q. j. in declaratiōe

regule de absolutis.

¶ Formalitas ⁊ realitas non sunt idē oīnibus modis. qui dicūt q formalitas dicit a forma. ideo non sunt plures formalitates siue pluriū formis asinine sapiunt. Cum eēntiale dicit ab essentia ⁊ tamen in vna essentia sunt plura eēntialia. stat igit pluralitas formalitatū cū vnitate forme. dis. 8. q. 5.

¶ Formalitas non est p̄cise diffinitio. q̄ alique formalitates sūt simpliciter simplices. sed formalitas est quidditas vniuscuiusq; habentis q̄dditatem siue illō sit difficile siue nō. Et talis pōt esse denoiatiue realitas nec adequate. ideo in eā rem p̄nt esse plures formalitates. ibidem in solutiōe dubij.

¶ Positio formalitatū ponitur i scriptura ad Roma. j. Inuisibilia dei ⁊c. Et in eadem epla O altitudo diuitiaruz sapiētie ⁊ sciētie dei ⁊c. huiusmodi. nota autoritates sanctoruz adhuc ⁊ cōmunis schola tenet lz non ponat explicite formalitates tñ implicite ponit vt patet ex his que attribuūt essentie intellectiue et voluntati eternitati ⁊ infinitati ⁊ distinctionē formalē p batur dis. 33. per autoritates ⁊ rōnes. vbicūq; sunt plures formalitates nō p̄imo diuerse ibi sunt plures entitates. sed quando sunt plures p̄imo diuerse sufficit vna entitas. dis. 8. q. in solu. diffi.

¶ Formalitas non est inferior ad realitatem. ibidē nec oportet intelligere realitates ad multiplicationē formalitatū. ibidē in solu. dif.

¶ Formalitas sumpta q̄dditatiue et p̄scisa nec ē res nec nihil nec vnū nec mlta. diuisio autem Augustini q omne q est aut est res aut nihil nō est q̄dditatiue. ⁊ ideo admittēda est idēptitatiue non q̄dditatiue. ibidē.

¶ Ponētes formalitates plures in vnica realitate habet ponere distinctionē inē formalitatem ⁊ realitatē. ibidē.

¶ Nulla formalitas cōstat nisi ex his que sūt de p̄mo modo dicēdi p se.

¶ Et rōne formali aliquid cōpetere alicui pōt intelligi dupl'r. vno modo quia est rōne q̄ditatiua eius. alio modo q necessario ꝓsequitur in cōi formalē. dis. 33. q. 2.

¶ Utrū ens creatum possit eodē obiectū fruitionis ordinate. dis. j. q. j.

¶ Opinio p̄ioz fuit q anime nostre erāt create ab intelligentijs. ⁊ ido poterāt ordinate frui ip̄is. ⁊ sic ens creatum est fruitionis obiectum Cōtra hoc arguit doctor q potētia que habet ens p̄o obiecto non quietat nisi illo i quo pfectissime reperitur ratio entis. ⁊ illud est solus deus. ideo solus deus est obiectū fruitionis beatifice. ibidem arti. j.

¶ Aliqui dicunt q frui vtenduz est peioz actꝰ q̄ vti fruenduz contra arguit doctor. quia vti fruendū est deordinatio circa finē ⁊ frui vtēdū est circa ens ad finem.

¶ Item q̄ charitas datur ad intelligedū actū qui vtit fruendi habet nimis remissiua fruēs: vtendū habet incensū. ideo vnus vitupet. ibidem arti. 2.

¶ Aliqui dicunt q fruitio in patria habet p̄o obiecto actum visionis Sed hoc nō pōt stare. q̄ actus quo beat⁹ videt deū ē creat⁹. obiectū fruitionis ē creatū. ibidē arti. 4.

¶ Utrū fruitio ⁊ delectatio sūt idez. dis. j. q. 2

¶ Fruitio ⁊ delectatio non sunt idez sicut ptz in intēperato q̄ fruitur sine delectatōe ⁊ demones fruūt nec delectant. ibidē arti. j.

¶ Utruz fruitoruz actus sit formaliter liber. dis. j. q. 3. Nota ibi ō libertate repies in littera M. dictiōe liberum Nota tamē q actus nō est formaliter liber sed voluntas que libere elicit. Jō actus dicit liber q̄ libere elicitus hec intēdit lz non dicat.

¶ Quomodo actus vtēdi aliquādo est idē cū actu fruendi sicut i deo qui eodem actu diligit se fruendo ⁊ vtit nobis. Et etiam ille qui diligit p̄imum ꝓpter deuz eodem actu fruit deo ⁊ vtitur p̄imo. Et quomodo distinguit sicut quādo quis diligit deum vel cogitando de creatura vel diligit creaturam vnam ꝓpter aliam non cogitando actualiter ō deo tunc in his distinguitur realiter fruitio ⁊ vsus. dis. j. q. 4.

¶ De obiecto fruitionis quomodo habet plures rationes visibilitatis ⁊ fruibilitatis habes in. 5. et. 6. q. dis. j. quere in littera. O. dictiōe ō obiecto.

¶ Non est nisi vna ratio fruibilitatis infinita per quā omnia que sunt in deo sūt fruibilia. ibidem q̄stione. 6. Non

¶ Hec ratio fruibilitatis ē deitas. vnde fruor paternitate inq̄tum diuina.

¶ Utrum ap̄rehēso vltimo fine voluntas posset non frui eo. dis. j. q. 6. Aliqui dicunt q fine vltimo ap̄rehēso in cōmuni ⁊ in vniuersali voluntas non potest non frui. Sed cōtra ꝟ est ex q̄ non necessario remouet impedimentū lz poset sic nec necessario fruit etiam q̄ libera. Etiā hmōi sūt q̄tū necessario fruitur vltimo fine ap̄rehēso in ꝑticulari. sed tamē si necessitaretur circa vniuersale magis necessitaret eius singulare. ibidem in duobus p̄mis articulis. illi q̄ dicunt q actus beatificus totalit causat ab obiecto habet dicere q videꝫ deū clare necessario fruit eo ⁊ etiā illi qui dicunt q totaliter causatur a voluntate diuina ⁊ q volūtas diuina creata se habet ponere positiua habent dicere q

necessario fruit Sed illi q̄ dicūt q̄ causat tota liter a volūtate creata Et illi q̄ dicūt q̄ a volū tate creata ⁊ obiecto simul habēt dicere q̄ volūtas creata cōtingēter fruit vltimo fine clare viso. ibidē articulo. 2.

¶ Ista q̄ttuor sunt eēntialiter ordinata. subiectiuū. receptiuū. fūdamētū. ⁊ radix. oē q̄ recipit fūdat. nō ecōuerso. dis. 5. q. 5. i solu. dubi.

¶ De respectib⁹ fūdamētalib⁹ quō insūt fundamētaliter. q̄re in lr̄a. R. dictio respectus.

¶ Quō relatio p̄t fūdari in relatione ⁊ quō in absoluto. dis. 29. q. 3. Et quō differt a fūdamēto. eadē dis. q. 2. Et q̄re in dictiōe relatiōe.

¶ Añ fūdamētū realit distinguit a relatione de⁹ p̄t facere sine relatiōe accidētali lz nō fundamētali. ibidē in solu. argumētoꝝ ⁊ dif.

Gratia. De gr̄a nō fecit tractatū in primo nisi accipiēdo gr̄az p charitate vl̄ acceptione diuina.

¶ Utr̄ augmētū charitatis fiet p gradus. dis. 18. q. 2.

¶ Aliq̄ dicūt q̄ augmētū nō fit p gradus. ꝑ p simplicē influentiaz. Et q̄ diuersitas g̃duū infert diuersitatē formarū. Sed ꝫ improbat. q̄ sic nō pōt fieri augmentuz extēsiue nisi p ptes extēsas Ita nec extensiuū nisi p ptes extensas gradus sūt ptes formaꝝ intensibiliū ⁊ remissibiliū vti p te g̃dus sunt homogenij forme sūt. ibidē ꝫ p̄mā opinionē ⁊ scdam itētionē ꝓpriā Nota de intētiōe ⁊ remissione in lr̄a. J.

¶ Unus gradus nō vnitur ad alium. sed vnitur in subiecto. ibidem in solutione argumēti. Unde iter gradus eiusdē forme non est ordo essentialis. ꝑ accidētalis. ibidē arti. j.

¶ Nota q̄ aliqui dicūt q̄ isti gradus sūt idez realiter. Aliter ex his non fieret vnū. tñ ex hoc ꝯcludit q̄ distinguit realit⁹ q̄ vn⁹ p̄t generari aliud nō genito ⁊ sic itelligit Warūpi. ibidē arti. 2

¶ Quis quilibet gradus charitatis sit per se charitas ⁊ in eadem charitate sint plures gradus existentes non tamē subsistentes. q̄ non sunt actu diuisi. ideo dicit vna charitas. ibidē in solu. argu.

¶ Unitas istoꝝ graduū in forma est vnitas cōtinuitatis intensiue et sicut natura diuina ē in pluribus suppositis sicut vna forma in pluribus gradibus.

¶ Illud q̄ addit ad gradus ad naturā specificā nō est nec hecceitas. ibidē in solu. dif.

¶ In augmēto charitatis nō optet q̄ g̃dus p existētes cozrūpant sūt eni componibiles. ibidem arti. 3.

¶ Gradus p̄cedens bene stare potest cum priuatione gradus sequentis. quia habens vnū graduz non habet priuationē speciei. sed indiuidui sequentis. vnitas graduū est vnitas homogeneitatis.

¶ Utrum in diuinis sit generatio. dis. 4. q. j. Aliq̄ dicūt q̄ generatio ē formalit mutatio. q̄ sicut alteratio significat trāsitionez de q̄litatei q̄litatez. Ita generatio ē trāsmutatio de ſba in ſbam. Sz hoc improbat doctoꝝ. q̄ generatio non est formaliter ꝓductio: alioq̄n q̄cq̄d mutaret ꝓducetur q̄ est falsum. quia celum mutatur continue.

¶ Itez ꝓductio nō includit impfectionē mutatio sic. Ibidē in eadē q̄stione. Aliꝭ dicunt q̄ est actio trā siens. Sed ꝫ improbat. q̄ actio respicit passum. generatio aūt respicit generatū siue ꝓductum. ibidem

¶ Quattuor sūt ꝯceptus abstrahētes a generatione iter q̄s g̃natio est infima. ⁊ p̄mo i ordine Scōa est ꝓductio. Tertia ē origo. Quarta est pullulatio. Quita generatio Et generatio abstrahit a q̄ttuor rōnib⁹ formalib⁹ inter q̄s ipa ē p̄ma ⁊ suprema. Infima ē dictio. a dictiōe abstrahit natiuitas. a natiuitate germiatio. a germanitate abstrahit generatio. Ista tamē nō se habent sic q̄ vnum sit de q̄ditate alterius cū sint simpliciter simplicia sed cōpant sicut dr̄ie subalternatim positiue. dis. 4. q. j.

¶ Utr̄ generatio ſm eandē rōnem formalez dicat de deo ⁊ creatura. dis. 4. q. 2.

¶ Quis aliqui dicant q̄ generatio nō dr̄ ſm eandē rōnez de generatiōe diuina increata. q̄ creata dicit impfectionē. Sed opposituz tenet doctoꝝ. quia aliqui sunt certi q̄ ē ibi generatio in diuinis ⁊ tamē dubitant vtr̄ sit creata vel i. creata sic Arriani.

¶ Multa tñ dicūt ꝺ generatiōe creata ꝓpter aliq̄ sibi ānexa q̄ nō ꝙuenit sibi in q̄tuz generatio q̄ negāt in diuinis. Sic generatiōis vniuus ē corruptio alteri⁹ q̄ debet itelligi ꝯcomitāter Ita de creata dicit q̄ ē pfectio actio. ⁊ hmōi q̄ nō sūt dicta de generatiōe in q̄tū generatio: sed in q̄tū creatura vt q̄d sit pgressus de nō ē ad ē. ibidē in solu. q. 2. ad soluendu argumēta.

¶ Utr̄ i diuis sit g̃natio vniuoca. dis. 4. q. 5.

¶ Nota ibi q̄ generatio vniuoca aliq̄n generās ⁊ genitū habēt eandē naturā specificam ꝺ vniuoca ꝓductione. dicit in lr̄a. v. ꝺ vniuoco.

¶ Nō generatio ē deductio alicui⁹ rei in esse g modū nature. Sciendū q̄ aliqua ē generatio vniuoca q̄ est eiusdē rōnis cū termino Alia est vniuoca q̄ habet eandē naturā specificam. prima est maioꝝ. ibidem arti. j.

¶ In diuinis ē generatio vniuoca. q̄ p̄ncipiū ꝓductiuū ⁊ formalis termin⁹ sūt eiusdē rōnis ibidē arti. 2.

¶ Utr̄ i diuis sit g̃natiua obiectio. dis. 4. q. 6

Tabula

Dicunt aliq̃ q̃ ẏbũ obiectiue generaṫ accipiẽ do obiectum ꝑ illo q̃ ẽ in potẽtia anteq̃ actu. Sed hꝫ improbat doctor. qꝛ illa ꝓductio ẏbi ẽ actualis ibi q̃q̃d est in deo ẽ actꝰ purꝰ. Alij dicunt q̃ generatio ẏbi in deo ẽ obiectiua vt obiectũ respicit potentiã vitalẽ ponentẽ obiectũ in eẽ cognito. Sꝫ hꝫ improbat doctor q̃ illa ꝓductio ẏbi est actualis ibi q̃q̃d ẽ in deo ẽ actꝰ purus. Alij dicunt q̃ generatio ẏbi in deo est obiectiua vt obiectũ respicit potẽtiã vitalẽ ponentẽ obiectũ in esse cognito. Sed hꝫ improbat q̃ talis ꝓductio in esse cognito obiecti non est ꝓductio simpliciṫ nec fm quid. Et idez põt se ꝓducere in esse cognito. Sicut pater cognoscendo se. qꝛ ꝓducere in esse cognito non ẽ ꝓducere. ibidẽ in ꝓbationibꝰ opinionũ.

¶ Vtꝛ generatio sit actꝰ elicitus. dis. 4. q. 7.

Elicio ẽ eductio vel cogitatio vel exductio qꝛ abstrahit a ꝓductiõe ⁊ illatiõe et creatione generatio creaturaꝛ ẽ actꝰ elicitꝰ. qꝛ oẽ creatũ ẽ elicitũ. Et generatio passiua etiaꝫ in creaturis ẽ elicita qꝛ amara ꝓducta. Sed actiua in diuinis nõ est elicita nec etiaꝫ passiua. qꝛ generatio ibi est ipamet elicio ⁊ non eliciata. ibidẽ in cõclusionibus.

¶ Potẽtia generãdi i diuini s non ẽ eliciatiua generatiõis ꝫ generati. qꝛ ipa generatio est q̃stio eliciẽdi. idõ nõ ẽ qõ i solutõibꝰ argumẽtoꝝ

¶ Solus filius a patre est genitus non ipa generatio nec essentia. ibidem.

¶ Nullꝰ actꝰ eẽntiale nec ẽ notionale cuiusmodi sũt generare ⁊ spirare ⁊ itelligere ⁊ velle sũt elicita. qꝛ sũt ibidez cũ ꝓncipijs elicitꝰ ꝫ suppositꝰ sũt elicita. dis. 4. q. vltꝛ. in qua querit Vtꝛ in diuinis sit aliq̃d elicitũ.

¶ Vtꝛ eẽntia generet. dis. 5. q. j. tenet q̃ non. quia est vltimate abstracta Nota de vltimata abstractione in littera. A. Et est primũ quo. Nota i ꝓncipio quo. Et nota i termio ꝺ eẽntia

¶ Vtꝛ eẽntia generet. dis. 5. q. 2. (i lra. E. tenet q̃ nõ sicut de ꝓcedenti.

¶ Vtꝛ ꝓprietas patrꝛ generet. dis. 5. q. 3. Tenet q̃ non. qꝛ generare est effectus formalis ꝓprietatis ⁊ ꝓprietas suppositi ꝯstitutiua generat. ibidẽ in ꝯtra dicit q̃ ꝓprietas filij nõ generat. qꝛ generatio ẽ eius effectꝰ formalis qui nõ denoiat seipm. ibidem. q. 4.

¶ Vtrum filius generet ꝺ substãtia pris. dis. 5. q. 5.

¶ Aliqui dicũt in generatiõe filij eẽntia habet modũ materie. ꝫ hꝫ non est. quia materia ẽ sbm generationis ⁊ corruptiõis. Et est ppt̃ formã essentia non ẽ ꝓpter aliud. Alij dicunt q̃ se habet vt forma. ⁊ hꝫ nõ. qꝛ forma ꝓsupponit aliq̃d in quo fundet. Alij dicũt q̃ se habet ad modũ cõpositi. ⁊ hoc nõ. qꝛ cõpositũ vel hñs modus cõpositi non põt esse terminꝰ formalis. Alij dicũt q̃ se hꝫ vt q̃litas simbolica hꝫ non. qꝛ q̃litas simbolica hꝫ modũ accidẽtis. Dico q̃ generatione diuina essentia se hꝫ ꝑ modũ simplicis nature. ibidem dis. 5. q. 5.

¶ Generatio non ẽ actꝰ eẽntie. qꝛ eẽntia ẽ actu alissima. ibidẽ in solu. argu.

¶ Licꝫ generari sit ꝓpus q̃ pater non tamen filius ẽ ꝓiꝛ patre. Jn sensibilibꝰ inueniũt mlte generatiões dissiles generatiõi ẏbi in diuinis tñ accipiẽdo ꝺ eis illud q̃ nõ est impfectionis poterimꝰ inuestigare illam generationẽ. Quidam est cuiꝰ genitũ est in instanti ⁊ illud nõ raptim transit ꝫ pmanet trãseũte nũc generationis sic i forma substãtiali ea q̃ sũt impfectionis tollũt a generatione diuina. Sꝫ sibi silis repitur i pluribꝰ. Quedã ẽ generatio silis pficiens ⁊ deficiẽs vt generatio motus ⁊ successiuoꝝ. Quedã ẽ generatio pficiens ⁊ nõ deficiens vt generatio accidentis pmanentis. Quedaꝫ est que raptim transiens vt generatio radij instãtanea. dis. 5. q. 6. in ꝓncipio.

¶ Generatio actꝰ nri intelligẽdi. qꝛ pmanet et nõ deficit ⁊ instãtanea ẽ nec pficit successiue. ꝫ simul tota est nec raptim transit sed permanet q̃diu manet actus. ibidez arti. j. Dicit ergo q̃ actus intelligendi semp generatur q̃diu est et continue dependet a sua forma causa. quia est in fieri ⁊ non in facto esse. ideo eius ꝓductio ẽ sibi. ibidem.

¶ Generatio ⁊ paṫnitas in prẽ sũt vna relatio realiter hñt tñ distinctionẽ formalẽ. dis. 26. q. 4. in duabꝰ ꝓmis ꝯclusionibꝰ.

¶ Generatio passiua ⁊ filiatio i verbo diuino sunt vna relatio ⁊ tñ distinguunṫ formaliṫ. qꝛ generatio ẽ cõmuniꝰ q̃ filiatio. ibidẽ i duabꝰ sequentibꝰ ꝯclusionibꝰ.

¶ Ratio formalis generatiõis actiue ꝓintelligiṫ paternitati. Et generationis passiue ratio ꝓintelligiṫ filiatione. ideo videṫ esse magis cõstitutiue suppositoruꝫ pris ⁊ filij generatio activa ⁊ passiua q̃ paternitas ⁊ filiatio q̃ sunt per se relatiões incõmunicabiles ad ĩtra. ibidẽ in alijs ꝯclusionibus.

¶ De genito ⁊ ingenito. quere in lra. J. Si genitum sit ꝓprietas ibi dicit quomodo ingenitũ ꝓuenit generationẽ. Quõ ratio entis nõ ẽ ratio generis. qꝛ ratio generis ẽ ꝑdicatio per modũ ptis eẽntialis. ibidem.

¶ Deus non ẽ in genere. quia non habet ptes essentiales ratio entis magis assimilaṫ ꝑdicationi speciei de suis indiuiduis q̃ ratio generis. ibidem in solu. diffi.

¶ Vita reponit sub felicitate vel beatitudine.

¶ Generatio est ꝓductio in esse alicuius viuẽ tis. Ratio ꝗrta.

Habitus ꝗre ponit. dis.17.q.3. ꝛ.q.4. ¶ habitus ideo ponitur ꝑcise ad vigoꝛã dum cõmunem potẽtiã ꝛ habilitandũ ipm. quia vigoꝛatio non ponitur nisi in potentijs fatigabilib⁹ ꝛ oꝛganicis ꝛ cũ habitus etiã sunt in voluntate intellectu q̃ sũt potẽtie fatigabiles. dis.17.q.3. ꝗtra primũ modũ dicendi.

¶ habitus non solum ponitur ad determinãdum potentiã respectu sui actus. quia talis determinatio vel inclinatio potest habere bonuꝫ intellectũ. nam ly causa ꝑticularis determinet vniuersalẽ tamẽ nõ ab ea aufertur Causalitas etiã aliq̃d inclinaret cũ ponit esse potẽtia ex se ibidẽ dis. Fm modũ potẽtie.

¶ habitus etiam non ponit ad modificandũ actum sit q̃ substãtia actus sit a potentia ꝛ modus illius sit ad habitum vt dicatur bon⁹ moraliter. quia a quocũq̃ causatur act⁹ ab eodeꝫ causatur passio ꝛ modus sequens. ibidẽ. Contra tertiũ modũ ponendi nec est imaginanduꝫ q̃ habitus ponat ꝓcise ꝑpter intẽsionẽ act⁹ que a potentia sit substãtia actus et ab habitu intensio. nam a quocunq̃ ꝑducitur forma ab eodem ꝑducitur iu certo gradu. ibidẽ. Cõtra tertiũ modũ ponendi.

¶ habitus qui in rõne ponitur ꝓncipium concurrentis cuꝫ ponit in q̃tum actus. aut in ratione cõcurrentis in q̃tum receptiua. ¶ꝫ in q̃tũ receptiua. hec est vel vt dispositio transiens sicut sũt dispositiões ꝓme ad generationẽ forme substãtialis vel vt dispositio ꝑmanens sicut raritas in aere vl̃ sicut dispositio talis a determinato subiecto sicut diaffoneitas respectu lucis in aere nulla istarum dispositionũ conuenit habitui respectu potentie in q̃tum receptiua est. quia habitus nec est ratio recipiẽdi nec mediũ recipiendi. ibidem in ꝓmaria que apparet rationalis.

¶ Sequit̃ scõa q̃ apparet rationabiliꝰ q̃ habitus ponitur in potentia vt cõcurrat cum ea vt actiua est. qꝛ melius est ponere adiutoꝛiũ i parte que deficit q̃ vbi supabundat in recipiendo habundat in agẽdo debilis est igitur. Et ꝟ cõfirmatur quia ꝓprietates habitus scilꝫ velociter feliciter delectabiliter ꝑmpte firmiter ꝛ efficaciter opari que ꝓueniunt ꝓncipio actiuo. ibidem.

¶ Nec opoꝛtet ponere habituꝫ in volũtate ad pausandũ sicut i lapide ponit̃ grauitas ad descendendũ ꝛ volũtas ita inclinat̃ naturaliter ad ꝗtrariorũ sicut graue.

¶ habilitans non causatur ex actib⁹ ꝑcedẽtibus vt ly ex dicit causalitatem sed bene vt diẽ oꝛdinem. ibidẽ in solu. diffi.

¶ Licet habitus teneat̃ libere a voluntate nõ ꝗ tingenter posita frequẽtatiõe actuũ. ibidẽ tñ in fine q̃stionis.

¶ Ex actibus distinctos specie habem⁹ habitos distinctos specie. ideo si ab habitu charitatis infuse elicem⁹ actum quẽ non possem⁹ sine ea habere haberem⁹ experimẽtũ nos esse ichabitus charitatis infuse non requiritur ad actum elicitũ quo ad subst̃iã actus ꝟ quo ad formalẽ meriti.

¶ Nota hic de actu meritoꝛio. ibidẽ. dis.17.q vltima in fine.

¶ habitus qui coꝛrumpit̃ hec est vl̃ quia subiectum deficit. vel quia causa deficit causare. vel quia contrarius habicus eo foꝛtius et sibi compossibilis inducitur. sed isti sunt habit⁹ imperfecti.

¶ habitus ꝑfecti cuiusmodi sunt sapientia et scientia in intellectu nõ possũt coꝛrũpi cũ subiectum eoꝛũ sit incoꝛruptibile scꝫ intellect⁹ ꝛ nullus habit⁹ ꝗtrari⁹ cuiusmodi est erroꝛ vel deceptio eis ꝓualet cuꝫ causa taliũ habituũ sit imutabilis sicut obiectũ. dis. 5.q.6.

¶ Licet in intellectu non coꝛrumpũt̃ habit⁹ perfecti vt sapiẽtia ꝛ sciẽtia tamen in voluntate becne coꝛrumpit̃ iusticia ꝛ charitas ꝛ ipa est liberaꝛ. dis.19.q.vltã. in fine.

¶ habitus i appetitu sensitiuo exñtes inclinant ad delectabilia. ito ly volũtas sit ex indifferentib⁹. qꝛ immaterialis. tñ ex cõmunicatiõe cũ appetitu sensitiuo difficultatis. dis.5.q.vlt̃.

¶ habitus datur ꝓpter q̃ttuoꝛ. primo ꝓpter ꝑfectionẽ act⁹. scõo ꝓpter delectationẽ. tertio ꝓpter velocitatẽ ꝛ facunditatẽ. q̃rto ꝓpt̃ puritudinem. ibidẽ in fine q̃stionis.

¶ Ista sũt eẽntialiter oꝛdinata. ¶homogeneitas ꝓcessus infinitũ acquisibilitas per motuꝫ ꝛ continuibilitas. Naꝫ ex hoc q̃ aliquid est homogeneũ ex hoc est diuisibile i infinitũ. quia homogenijs totum ꝛ ꝑs sũt eiusdẽ rõnis. dis.18. q.2. in solu. dif.

Indiuisiones absolute sunt q̃bus quelibet res in se ẽ indiuisa.

Indiuisiones respectiue siue relatiue sunt q̃bus res est eadeꝫ alicui a quo realiter nõ distinguit̃. Scõm est q̃ indiuisiones non differunt. quia nõ dicunt aliquid positiui: sed sunt ꝓpriationes. Tertiũ dictũ q̃ in quibus ꝑsona diuina est duplex indiuisio absoluta. vna eẽntialis alia relationis. Quartũ dictũ est q̃ in q̃libet ꝑsona diuina est vna alia indiuisio relatiua fm q̃ essentiam est indiuisa a relatione. ꝛ conuenit. ¶ Sed per ista dicta volunt istas indiuisiones reducere in ꝓiozem non idemptitatez vel

pluralitatē se tenentem ex pte substrati. Cōtra quos arguit multe in diuisiones siue vnitates non erunt sine multis entibus. qz multiplicata possione multiplicat subiectū. q. ſ. in pte plo. in qua recitat opinio de indiuisionib⁹.

Idem actus diuīsa cōtinens pōt dici velle z nolle z idez habitus iusticia z misericordia z huiusmodi z omēs scientie i intellectu diuīo eadem res sunt distincte tamē ex natura rei. dis. 8. q. 3. in E. ad intellectū istoz Idez z diuīsum sunt passiones entis disiūcte et dicit de omīb⁹ simplicit sed non cuz addito. vnde lz de qualibet qdditate sit vnū q sit eadē vel diuersa non tñ realiter. dis. 8. q. 5. in solu. argu.

Idemptitas idem ad se non est resolutio realis. quia talis pſupponit extrema realiter distincta.

Nota quid sit idemptitas vide 2m ar. 8. dis. q. 7. Quādo ens diuidit p idem z diuersū nō est relatio rōnis.

Idemptitas que est inter extrema transcentia que non sunt omībus modis idez vt idēptitas boni veri z hmōi ē respect⁹ fundamētalis.

Ista idemptitas q̄ est iter extrema distincta habētia aliquā vnitatem realem est relatio realis vt inter potentias anime.

A sūma idemptitate tollitur idemptitas rationis z illa que est priuatio distinctionis. Et idemptitas que est relatio fundamētalis inter extrema q̄b⁹ repugnat referri Et idēptitas q̄ē relatio formalis h̄ dis. 8. q. 7.

Idemptitas sicut alie rōnes distinguūt sūme rōne fundamēti. ibidem.

In diuinis sunt nouē gradus idemptitatis primus z infimus est inter ppietates ꝓstituas personaz. scōs pſonaz ad inuicem. tertij spirationis actiue cum generatiōe actiua. i patre z cum generatiōe passiua in filio. q̄rtus int essentiā z relatōes. q̄ntus inter attributa. sext⁹ attributoz cū essentia. septim⁹ eēntia cū sba vl entitate pōt addi. octau⁹ essentie cū suo modo. non⁹ modus idēptitatis pōt eē vniuscuiusq̄ illoz cū suo modo intrinseco. ibidem.

Sūma idemptitas ponit in diuinis ppter infinitatem Infinita sunt a deo cognita. dis. 35. z 36. q. 5.

Infinito numerali non debet addi signum vniuersale. ideo non debet dici omēs ptes cōtinui vel omīa instātia. qz infinitū nō habet rationem totius nec ptis. Vniūsale dicit q̄ddaz totū in q̄ntitate. ideo repugnat infinito. tñ terminis vt abstrahūt a finito z infinito z pōt addi signū vniuersale ꝑ non infinito infinito cōsiderato ibidē p totam q̄stionē.

Quādocūq̄ sunt due coordinatiōes i ordine eminentie si fiat ꝓcessus in infinitū in inferiori nunq̄ attinget superius sicut quādocunq̄ crescat asinus non attinget ad hominez. distinctione. 3. q. vltī.

Utz deus sub rōne infinitatis possit esse obiectū scientie. dis. 2. q. 2.

Quidam dicunt q infinitas idem est q deitas. Sed hoc pbatur. quia infinitatio dicit carentiam finis. Deitas vero minime. Alij dicūt q est attributū. z hoc non. quia infinitas est in essentia vt abstrahit ab omīb⁹ attributis. Alij dicunt q est ratio priuatiua. et isti in parte dicūt verum sicut patebit. Nam infinitas formalis dicit q̄ntitatem vtutis maximā formalit̄ p̄ uationē finis. z differt ab essentia sicut modus intrinsecus. ibidē arti. ſ.

Aliqui dicunt q deus sub rōne infiniti non potest esse obiectū noticie create. quia illa specificat ab obiecto. ido noticia esset infinita. Sz hoc non valet. quia non oportet scientiā eē talem vel tātā quale vel quātum est ipm obiectū ibidem arti. 2.

Ista regula quādo aliqui termini cōpatiūt ad inuicem z excessus in vno arguit excessum i alio. Si vnus infinitus alter erit infinitus non tenet in ppositiōe deficiente. ibidem.

Nota de q̄druplici excessu eminētie in littera. O. de ordine eminentie vtrum ꝓceptus infiniti sit nobilissim⁹. distin. 37. q. 9. tenet q sic. Si ꝓceptus absolutus deitatis posset habere ille esset nobilioz dicit q cōceptus infinitatis. quia per infinitatem. ratione diuine alia excedunt sicut ꝓceptus infiniti in creaturis est inferioz cōceptu existentie. Sic cōceptus infiniti i deo. ibidem.

Utrum posset infinitas fieri ō ratiōe formali deitatis. dis. 2. q. 7. pbat q in deo non est nisi vna infinitas qua omīa sunt infinita. qz sicut repugnat plura esse infinita per diuersas infinitates. quia infinitas ē vnica. ita plures formalitates non possunt esse infinita p diuersas infinitates. ita nō q ideo infinitas q̄ est motus intrinsecus est prioz existentia. z non est de rōne deitatis. ibidē in solu. q.

Utrum deum esse infinituz sit demonstrabile. dis. 2. q. 8. dicit q infinitas est passio deitatl per viam causalitatis effectiue z finalis eminētie z remotionis actus intelligēdi in pluribus q̄stionibus. dis. 3.

Potētia intellectiua nō est totalis cā actus intelligēdi. dis. 3. q. 7.

Nota diligēter de causa intellectiōis in hac lra. R. de intellectu.

Act⁹ intelligendi causat̄ a potētia z obiecto vel specie obiecti sed potētia est ꝓncipalioz cau

sa vniuersalioꝛ. dis. 3. q. 7.

¶ Actus intelligendi causatur in nobis per dicere in itellectu ⁊ p generare ab obiecto. ibidē.

¶ Utruꝫ oīis actus intelligendi causatur ab his duobus. dis. 3. q. 8. dicit q aliqñ ad actum intelligendi non requiritur nisi vna causa sicut quādo intellectus intelligit seipm Aliquando due sicut quādo intelligit obiectū aliud a se intuitiue. Aliquādo tres sicut quādo intellectio simul fit mediāte habitu. Aliquādo q̄ttuoꝛ vt qñ volūtas impat. ibidem.

¶ Quādo intellectus itelligit se ibi est motus ⁊ moti relatio fundamentalis. ibidez in fine cōclusionis.

¶ Utrum in via possemus intelligere aliquid singulare. dis. 3. q. 9. aliqui dicūt q sola singularia intelligamus. Sed ꝓtra. quia q̄dditates intelligim⁹. Nota de illa materia termio singulari in lr̄a. G. tenet q intellectus intelligit illō q est singulare. sed non rōnez ꝓpriam singularitatis. ibidem.

¶ Utrū plures actus intelligendi possent esse simul. dis. 3. q. 11.

¶ Quis aliqui dicant q plures actus nō sūt cōpossibiles. tamen ipe tenet oppositū. quia angelus simul videt deū beatifice. ⁊ videt res creatas in genere ꝓpio. Et similiter videt. ibidē in solutiōe q̄stionis.

¶ Uniuersaliter dicit q quādo actus itelligēdi est reflexus est oppositum. Et alius termināt ad ipsum. ⁊ sic iunt duo actus intelligendi

¶ Item in recoꝛdatiōe actus p̄cedentis.

¶ Itez qꝛ simul pōt haberi actus intelligendi exprimētalis ⁊ nō exprimentalis q̄ non p̄nt esse. Idē ibidē in fine. q.

¶ Utrum in actibus intelligendi posset esse p cessus in infinitum. dis. 3. vltima. Dicit q sic p reflexiones actuū sumit actus ⁊ talis ꝓcessus non arguit infinitatē potentie: vt ibidez docet quia intellectus intelligit naturam specificam omniū suoꝛū actuū. ideo q̄tūcūq; multiplicet in infinitū nunq̄ attingeret ad gradus q̄titat intellectus.

¶ Utruꝫ in deo sit intellectus foꝛmaliter. dis. 35. ⁊. 36. Aliqui dicunt q in deo nō est pꝛopꝛie potētia intellectiua nec aliquid aliud habens se per modū habitus sed tm̄ actus intelligēdi quia deus est quoddam intelligere subsistens Sed hoc impꝛobatur. quia cuꝫ deus sit foꝛmaliter intelligens ⁊ sapiens necessario est in eo itellectus. ibidem contra pꝛimā opinionez.

¶ Dicit in creaturis sunt q̄ttuoꝛ modi pfectionū intellectualiū scz potētia habit⁹ spes act⁹ intelligendi. ita in diuinis diuin⁹ est itellectus sapiētia actus intelligendi ⁊ ydea que ponitur loco speciez.

¶ Intimi⁹ est eēntie diuine actus itelligendi q̄ alia qualitas sicut intellectus q̄ ponunt q intellectus agens nō habet opinionē nisi fantasmata. ⁊ habet ponere in deo talem intellectum Nec illi qui dicunt q habet irradiare non solū fantasmata sed intellectuꝫ possibilē. quia intellectus diuinus est lux q̄ non indiget irradiatione aliqui dicūt q intellectus agens est p̄ncipiū pductiuū actus intelligendi. Et isti ponunt intellectum agentem in angelis. ibidem in ārticulo. j. ⁊. 2.

¶ Intellectus agēs ponit. quia ē nobilissima potētia. qꝛ intellect⁹ agens est pductiu⁹. ibidē

¶ Nō itellect⁹ agēs i creaturis ponitur ad cōmunicandū speciem in noticia abstractiua vel ad cōmunicandū actum intelligendi tum obiecto in noticia abstractiua vel ad cōmunicandū actum intelligēdi cum obiecto in noticia intuitiua. Et ad imꝓimendū aliquid intellectui possibili. qꝛ imꝓimere ē quoddā adꝓducēs ver bum. Isto modo ponit in diuinis scz q̄ sit p̄incipium pductiuū verbi. ibidem.

¶ Intellectus vt pficiens vel receptiuus vt i alijs vel vt causans actū intelligendi nō ponit in deo sed tm̄ vt p̄ncipium pductiuū vt ibidē in solutiōe argumēti.

¶ Quidam dicunt q intellect⁹ possibilis non est in deo. qꝛ tenet infimuꝫ gradum in genere intelligibiliū Sed hoc impꝛobat. quia intellect⁹ possibil̄ē nobilissima potētia cū sit beatificabil̄ ⁊ ad ipm̄ ptinet intelligere sicut ad intellectuꝫ agentē ptinet dicere. ibidem.

¶ Nota tamē q intellectus possibilis in creaturis habet q̄druplicē habitudinē. Pꝛima qꝛ est passiu⁹. ⁊ sic respicit intellectū agentez imutātem. Scōá vt receptiu⁹. ⁊ sic cōpat ad ipōs act⁹ ⁊ habit⁹ sibi inhērētes Tertia in q̄ttū opatiuus. ⁊ sic respicit actū non vt subiectū sed vt fundamentū illius actus. Quarto ꝓsideratur vt fundamentū tm̄ nō vt opatiu⁹. Isto modo respicit ꝓtutem intellectualem scz sapientiam scientiā et huiusmodi. Due p̄me habitudines non ponunt in deo sed due vltime que cōueniunt intellectui de se. vnde sunt in deo. ibidem.

¶ Intellect⁹ in deo ⁊ in nobis est ciusdē rōnis ꝑ hoc intelligendū de rōne intellect⁹ trāscendentis

¶ Utꝛ intellect⁹ agens ⁊ possibilis distinguātur. dis. 35. q. 2.

¶ Intellect⁹ agēs ⁊ possibilis distinguūt formaliter distinctiōe ex̄ aiam nō tm̄ realit̄ nec essentialiter. qꝛ oēs potētie ale fm̄ Aug. sūt vna essentia. ibidem.

¶ Intellectus agens p̄cise non habet actionē sine fantasmata. ibidem.

Tabula

¶ Intellectꝰ possibilis bz q̄druplicem causalitatē. qz recipit spēm z actum z dispositionē ad actū z intellectꝰ agens causat efficacit̄ ista. ibidē

¶ Intelligē nō ē agē ꝑ habere intētionē. ibidē

¶ Unus istoꝝ intellectuū nō ꝓficit alium. sed ambo sunt ꝓfectiones. ibidem.

¶ Quis aliqui dicant q intellectus agēs est nobilioꝝ possibili tamen doctoꝝ dicit q possibilis est nobilioꝝ causa. vt patet. ibidē in fi. q.

¶ De obiecto intellectus diuini nota in lra. E de essentia.

¶ Utrum intellectus diuinus intelligat oīa ibidem. 15. z 36. q. 4.

¶ Quis aliqui dicant q intellectus diuinus non intelligit nisi seipm tñ hoc improbat cum potētia dei intellectiua sūt nobilissima z essentia sua ē receptiua oiuz nec ꝓpter hoc vilescit si intelligit. quia non accipit a rebus sed habet ex essentia cum ille intellectꝰ se cognoscat causam omniū sequit̄ q cognoscat oīes effectus intentio dei ꝑmo terminat̄ ad essentiā suam et ad creaturas non terminatur nisi sicut ad obiecta

¶ Deus intelligit omnia equipolleter vel eminenter ꝓ suam essentiaz. ibidem in solutione dubij.

¶ Utrum intellectus diuinꝰ intelligat infinita dis. 35. z 36. q. 2. tenet q sic omnia cognoscit p vnum obiectū primariū z p vnum actum et p vnum habitum q̄uis non p vnicum repsentatiuū ibidem in ꝑambulis. In cōplexionibꝰ de quibus est sciētia possunt imaginari q̄ttuoꝝ signa. primū in quo essentia diuina ꝑsentat intellectui simplices terminos. scō intellectus formal cōplexiones determinate veras ō necessarijs ꝓtingētibꝰ z necessarijs. in tertio signo volūtas illas veritates sibi vt neutras repsenta tas determinat. in q̄rto signo itellectus diuinꝰ ꝙuertit se ad voluntatē. z sic videt determinatam veritatē dis. 38. q. 3. Nota tamē q sicut volūtas ꝓtingenter determinat. ita intellectꝰ ꝓtingenter videt determinationē.

¶ Intellectū esse non est ab anima fabricatuz dis. 23. q. j. in rñsione ad 3m arm ꝓtra ꝓclusiones

¶ Prima intētio non ē actus intelligendi nec species intelligibilis nec q̄ttas in esse cognito nec in esse cognoscibilis. quere causam in littera. Pd. de ꝑsona.

¶ Utrū ꝑsona sit nomē prime intētiōis. vt habet. 23. q. j. in q̄ttuoꝝ ꝙclusionibꝰ.

¶ Per intentionez intelligūt ille intētiones p quas fit p̄dicatio z q̄libet actus intelligendi et volendi nō sunt tales. quia lz homo sit animal tñ actus intelligendi hoiem nō est actus intelligendi animal. ibidem in solutione ad primuz

arm ꝓtra ꝙclusiones.

¶ Esse intelligibile non dat esse essentie nec ee primā intentionē. qz essentie est de ꝑmo mō dicendi ꝑ se. z esse intelligibile de scō.

¶ Prima intētio ē q̄dditas in esse q̄dditatiuo ibidē art. 2. q ꝓbat. qz abstractiōes diffinitiones z diuisiōes formales z demōstratiōes fiāt ꝑ noīa ꝑmaz intētionū vt ibidē habet.

¶ Intētiōes scōi nō sūt respectꝰ rōnis fabricati ab intellectu nr̄o. Nam tale q est aptū natuz in pluribꝰ ee inuenit̄ in re z tm̄ est scōa intētio. Similiter indiuiduū totū z pars: priozitas et posterioritas. dis. 23. q. 2. cōtra primā opinionem scōe intētiones sunt aptitudines que ꝙueniunt ꝑmis intentionibꝰ in esse q̄dditatiuo sic cōmunicabilitas pluribus cōuenit indiuiduis speciei. Et cōmunicabilitas pluribꝰ speciebus cōuenit generi z̄c. Et cōueniūt primis intētionibus non in primo modo sed in scō. ibidem i ꝑmo dubio dif.

¶ Si ꝑ scōas intentiōes accipit̄ actus intellectus sic esset i intellectu. sed sic non accipio scilz ꝑ aptitudinibꝰ potētiaz intellectuū vt vniūsale est q̄dditatiuū aptū natū in pluribꝰ ee. ibidē in scōa diffi.

¶ Si scōe intētiones eēnt alicuius p̄dicamēti eēnt de p̄dicamēto relatiōis cuz sint respectus q̄dē. Sz melius ē dicē q sint trāscēdentes. quia circuūt oē genus. ibidē in tertia diffi.

¶ Scōa intētio nō p̄dicat̄ q̄n genus p̄dicatur ō specie vt homo ē animal. quia tunc species eēt genus nec etiam prima p̄dicatur de scōa. dicit̄ tamē genus predicari de specie ꝓ ꝑma intētione vt animal de homine. ibidem q̄rta diffi.

¶ Nō optet ꝙcedere circulationē in scōis intētionibꝰ. qz vniuersale vel p̄dicabile vt abstrahit a q̄nqz vniuersalibꝰ siue p̄dicabilibꝰ nō ē genus neq; species z̄c. sed est eis cōmune. z sic indifferens sicut subiectū ad corporeū z incorporeum. ibidem in dubio. Non videt aliquibꝰ incōueniens cōcedere ꝓcessum i infinitū in scōis intentionibꝰ cui tamē non placet sic status i 2° vel 3°. ibidem in scō dubio.

¶ Nō ois habitudo attribuēda q̄dditatiuo ē scōa intētio. ꝑ ꝑcise ille q̄ cōueniūt oīe genus. z sūt fūdamētales. dis. 23. q. 2.

¶ Intētiōes scōe aliq̄ sumūt̄ ab opatiōe q̄dditatis vt vniūsale ab aptitudie nat̄e cōmunicabilis. Alie sumūt̄ a respectu actuale ꝙuertētis vt ꝓpriū. Alie ab aptitudinali inherentia vt accidens. Alie a sola negatione vt indiuiduuz q dicit negationē essendi in multis z genus generalissimū q non habet genus sup se. z isto modo ꝑsona est nomen scōe intentionis. qz negat cōmunitatē. dis. 23. q. 2. in fine.

¶ Utrū igenitū ⁊ inascibile sint ꝑpetates ꝑsonaꝝ. di. 28. q. 2. ingenitū ⁊ inascibile nihil ꝓsitiuū dicūt formalit̄ ꝑ generatiōis ⁊ natiuitat̄ negationē. ibidē ꝛ ꝑmā opinionē arti. ꝑmo.

¶ Qualit̄ ingenitū ⁊ inascibile non ꝑuant aliquā ꝑuationē. qz relatio nō dicit ꝑfectionē. ibidem. Nota ibidē ꝑuationē in lr̄a. ꝑ.

¶ Ingenitū ⁊ inascibile sunt idez realiter. sed differūt ex natura rei. quia ꝓriuatio abstrahit a natiuitate. Ideo ꝑuatio natiuitat̄ est cōmunior q̄ ꝑuatio generatiōis. quāto enī termin⁹ē cōmunior: tāto eius ꝑuatio ꝑticularior. ⁊ quāto termin⁹ ē ꝑticularior: tāto ei⁹ natiuitas ē cōmunior. nō ꝓuenīt nisi viuenti nature. ꝑ generatio substātiali nature. ibidē arti. 2.

¶ Utrū ingenitnz ⁊ inascibile sint ꝓprietates ꝑsonarū cōstitutiue. dis. 28. q. 2. qz rō dicit q nō. qz pater cōstituit̄ ꝑ positiuū q est ꝑus istis ꝑuationibus.

¶ Utrū ingenitū ⁊ inascibile sint extrema oppositionis positiue. dis. 28. q. 3. dicit q sic. Nota hic de ꝑuationib⁹ in lr̄a. ꝑ.

¶ Utrum cū infallibilitate diuine scientie posset stare mutabilitas contingentiū. dis. 38. q. 3. tenet q sic. Nota ibi de q̄ttuor signis quē intellectū habent.

¶ Inꝛrogatiōes occurrūt circa ꝑmā materiaz ꝑscietie ⁊ ꝑdestinatiōis. dis. 41. q. 3.

¶ Nota de intentione dis. 18. in remissione.

¶ Intēti o forme diuisibilis in ꝓtes eiusdez rationis fit ꝑ additionē gradus ad gradum. ⁊ remissio ꝑ remotionem vnius ab alio. dis. 18. q. ſ. et. 2.

¶ De ideis fit mētio in littera. I. ō littera. R. nihil ad ꝑsens fit.

Liber dicitur q̄dripliciter. vno modo vt distinguitur contra seruū. ⁊ sic potestas ꝑdicandi nec est libertas nec ꝑs libertatis. Alio modo vt distinguit̄ contra necessitatē. ⁊ sic dicit̄ liber q ꝑotest in hoc ⁊ i ei⁹ oꝑositum cōtingēter. Tertio modo vt distinguitur ꝓtra naturale. ⁊ sic spūssanctus ꝓcedit quō datus non quō natus. Quarto vt distinguit̄ cōtra coactionez. ⁊ sic oēs potētie aie ꝑnt dici liberi. dis. ſ. q. 3.

¶ Voluntatiuū idem est q liberum.

¶ Libertas nō ꝑmo ꝓuenit opationi. qz ipa ē a potētia. ꝑmo mō nec ꝑ habitum nec ꝑ actum qz naturaliter inclinat. Sed ꝑma ratio libertatis est in volūtate naz alia non habent rationē libertatis nisi ꝑ ꝑticipationē ipa eni domiatur suis actibus ⁊ est causa finalis ipsoruz. Et est ꝓncipiū cōplacentie in solu. argu.

¶ Aliquādo libertas sumitur contra natiuitatem. ⁊ idem est q ꝓtingens. ⁊ sic non est in diuinis. Aliquādo cōtra coactionē. Aliquando vt distinguit̄ ꝓtra seruitutē. ⁊ sic potētie rōnales sunt libere. Aliquādo distinguit̄ subordinatū ⁊ sic methaphisica dicit̄ libera. quia non subalternatur alijs.

¶ Aliquādo sumitur vt distinguit̄ ꝓtra naturalem. ⁊ sic ꝓncipiū natiuitatis dicit̄ naturale. dis. 10. q. ſ. ⁊ dis. ſ. q. 3.

¶ Libertas abstrahit a libero arbitrio. quia liberum arbitruz est ꝑcise circa illa circa que voluntas que aliter potest se habere. Et libertas concernit necessaria etiam distinctio non sed habet per modum necessitatis etiam cōcernit contingentia. Necessitas ⁊ contingentia non variant rationem formalem. quia sunt modi intrinseci. Sed liberum ⁊ naturale bene variāt. dis. 10. q. ſ.

¶ Quādocūq; ad vnum ⁊ eumdē effectū ꝓcurrunt plura ꝓncipia vel plures causę si vnū eoꝝ sit liberū totus effect⁹ vel ꝓncipatuz dicet liberum. dis. 10. q. ſ.

¶ Utr̄ lux eterna sit intellectui nr̄o rō cognoscendi. dis. 3. q. 5.

¶ Quidam dicunt q Augus. per lucem eternam intelligit intellectum agentē. sed hoc ē falsum. quia coincidisset cum heretico aurion. Alij dixerunt q in luce creata cognoscere possumus q verum non est fm ipm veritatem. qz fm se incōmutabilis est. Sed hoc est bñ dictuz ꝓsequentia formalis. quia ratio non potest intelligi incōmutabilioꝛ suo fundamēto. Alij dicunt q lz in luce creata possumus cōcipere terminos ⁊ cōclusiones in mutatiōes nō tamē habitudinē ipoꝛ. Ista ipꝛobat̄ habitudo q non est notioꝛ suis terminis. Alij dicunt q sine illustratione diuina nulluz ꝓncipium incommutabiliter cognoscere possumus. Sed illud est irrationale. quia tūc omnis nostra scientia ex regulis incōmutabilib⁹ esset miraculose educta. ibidem.

¶ Cōtra q̄ttuor opiniones Aug⁹ locutus ē de ista luce incōmutabili regulaꝝ eternarū inq̄rendo non determinādo. ibidem.

¶ Utr̄ lux increata sit intellectui nostro ratio cognoscendi. dis. 3. q. 6. hic dicit q ꝓncipium actiuū ⁊ passiuū q est ratio cognoscēdi vel q ē repsentans. Dicit lux ⁊ sic intellectus agēs et possibilis ⁊ species. tamē lux magis apꝛopriatur intelleccui agenti. Cōsimiles ꝙditiones ponit hic de intellectu: ⁊ ergo ad radicationē fantasticum ⁊ illustrationē ⁊ abstrationē a ꝙditionibus naturalib⁹ quas repies ō intellectu agēti in lr̄a. I. de intellectu ⁊ quō causat̄ species intelligibilem in actu intelligendi. ibidem in solutione. dis.

Tabula

¶ Quō deus ōz esse in loco per p̄ncipia que ē in ip̄o loco forma. vide in lr̄a. d. dictiōe de⁹ Et in. q. vtz deus sit vbiq;. dis. 37. q. j.

¶ Ad potentiā ordinatā dei ptinēt omnia illa q̄ ꝓtinenť in lege diuina. Et multa sūt in tali le ge moralia. dis. 44. q. 6.

Magnitudo. ¶ Pauca dicit ō magnitudine nisi de q̄titate ꝑtutis finite z infinite. Et huiusmodi: quere in illis dictionibus.

Continuū q̄tū cunq; magnum per partem q̄tūcunq; minimā multotiēs diuisū potest cōsumi. z intelligiť si ptes sūt eiusdez q̄titatis non eiusdē ꝓportionis. dis. 19. q. j.

¶ Duo sunt genera signoz̄ quedam p̄manentia z quedam successiua. ¶ Permanentia sūt ortus ꝓfectionis situationis nature hmōi. Sz successiua sūt p̄us z posterius tpe vel dilatiōe dis. 6. q. 2. in solu. dif. Idez dicit dis. 15. q. j. in solutione p̄mi argu.

¶ In signis p̄manentib⁹ qñ p̄us est posterius z ecōtra. ꝑ nō in successiuis. ibidē.

¶ Essentia diuina nō hz se p̄ modum materie. dis. 5. q. 5. ꝫ opinionez. Ubicūq; aliq̄d se hz p̄ modū materie illō ꝓuenire ē cōe vtroq; termio scz generato z corrupto z materia ē ppť formā ibidem.

¶ Cum deus sit subiectū multaz scientiaz nō debet negari q̄n sit materia aliq̄ q̄ q̄uis nō est equalis. dis. 42. q. 3.

¶ Memoria fecunda est obiectum cū intellectu. dis. 2. q. 8. in opinione Scoti. ¶ Memoria est eiusdez rōnis formalis in deo z creatura p̄ ductiuū p̄ncipiū dicit de memoria. z 2° modo ibidem.

¶ Ad memoriam vt memoria est nihil ptinet nisi diuinus intellect⁹ in rōne actiui z obiectiui dis. 6. q. 3.

¶ Memoria fecūda ē potētia generādi in p̄re dis. 7. q. j. tertie difficultatis.

¶ In filio est memoria fecunda. dis. 7. q. 3. Et dis. 2. q. j.

¶ Mensura relationis tertij modi fundať p mensuram z mensuratum. dis. 29. q. 3. Nota ō hoc in littera. R. de relationib⁹.

¶ Mediū autez cū sit causa cōnexionis extremoz̄ rōnibus collocatur in medio ipsoz̄. dis. 2. q. 2.

¶ Diffinitio subiecti debet eē mediū in demōstratione ꝓpter q̄d. ibidē.

¶ Cōmune est demōstratiōi q̄ fiat p̄ passionē acceptam p̄ medio. Sz mediū aliquādo ē passio p̄oris aliq̄ est passio posterior. dis. 2. q. 3. in solu. q.

Ibi nota q̄ nihil q̄ ē creatura ē mediū: demōstrandi aliq̄d q̄ sit in deo.

Si theologia accipiť p̄ noticia dēmīata etiaz defensiua fidei sic est p̄rtio nobilissima scz sūme scientie scz methaphisice. q. 3ª. plo.

¶ Utz theologia sit scientia.

Methaphisica duplicit accipiť Uno modo vt tractat de ente in q̄tuz ens. Allio mō vt tractat de p̄prijs ꝓtentis sub ente isto modo ꝓsiderat de deo ibidē Cōsequēter plato aliq̄n tractauit de ideis vt theolog⁹. Aliquando vt methaphisicus. z sic non ē nisi ratio q̄ditatiua. dis. 47. q. j. in solu. diffi. imponit doctor Aristo. q̄ fuit pessimus methaphisic⁹. q̄ nesciuit abstrahere dis. 47. q. 3. Credo fuisse additū z nō fuisse ō intentione doctoris.

¶ Modus intrinsec⁹ nō ptinet ad p̄imuz modū dicēdi p̄ se. dis. 8. q. 5. ꝫ op̄.

¶ Modus intrinsec⁹ aduenies alicui non variat eius rōnem formalē. Et intelligiť q̄ nō cōstituit vnā 3ᵃᵐ cū illo cui aduenit ibidē in determinatiōe docto. z dis. 42. q. 4.

¶ Quattuoz sūt modi intrinseci p̄m⁹ hecceitas scōs existētia. terti⁹ eternitas. q̄rtus infinitas. q̄bus aduenit realitas z non variat rōnez formalem. dis. 8. q. 5.

¶ Utrum modi intrinseci sint in potētia obiectiua. dis. 42. q. 2.

¶ Modus intrinsecus est ille qui de se nullā rōnez formalē dicit. q̄ ex oꝑposito distinguūť q̄ditas z modus. Un̄ doctoz omnia resoluit in q̄ditates z modus. ibidem.

¶ Modus nō includitur in q̄ditate nec ecōtra. Et si haberet ꝓceptum p̄prīū z p̄scisum ō modo nunq; quererē quid. Sed quādo q̄rim⁹ quid non querim⁹ eius q̄ditatez: sed notificationē. Unde ille modus non est p̄prie modus p̄mus dicēdi p̄ se scz tantū quantū ad ꝓceptus cōmunes qui sunt q̄ditatū nō tamē respectu modoz̄. sed respectu p̄dictoz̄ dictoruz de modis. Jō nō sūt diffinibiles p̄prie ꝫ notificabiles. nec ō eis sit demōstratio p̄ť q̄d ꝫm rōes p̄prias. ꝫ tm̄ ꝫm cōes. ibidē arti. j. i solu. argu.

¶ Jdeo dicūť intrinseci. quia q̄uis non sint ō q̄ditate nō tamē differūt formaliter ab ea. ibidem z dis. 8. Ad videndū materiā modoz̄ intrinsecoz̄. Sciendū q̄ sicut ens aliq̄n diuidiť p̄ dr̄ias quaz̄ vna ē positiua alia non ꝫ p̄riuatiua vt vnū z multa creatū z increatuz. Aliquādo vtraq; differētia est positiua vt absolutū et respectiuū. Aliq̄n vna ē q̄ditatiua z altera nō sic i sbaz z accn̄s q̄ dic̄ habitudinē. Aliq̄n per dr̄iaz q̄z neutra ē q̄ditatiua vt finitū z infinitū talis ꝫo di⁹ est p̄ modos intrinsecos vt p̄ filio q̄druplicit. p̄mo ens diuidiť i infinitū z finitū 2° i ꝓtingēs z necessariū. 3° in actū z potentiā.

ārto in reale ⁊ rōnis. Et isti sunt modi non variantes rōnem formales. Existentia que ē modus reducit ad actualitatē ⁊ eternitatē. qz modū intrinsecū durationis diuine reducit ad infinitatē lz pprietas indiuiduales sint modi intrinseci nō tm diuidūt ens pmo.

¶ Modi intēsionis ⁊ remissionis reducūt ad infinitatē. ibidē arti. 2°.

¶ Quadruplex distinctio inuenit inē modos intrinsecos. Una q̄ modus distinguit a q̄ditate sic infinitas a deitate Alia q̄ modꝰ distingui tur a modo dispato vt infinitas necessitas. Tertia in q̄ modi opositi distinguūt vt finitas ⁊ infinitas necessitas ⁊ ptingētia. Quarta qñ sunt eiusdē rōnis vt dñe ⁊ indiuiduales siue hecei tates. ibidē arti. 3°.

¶ Quidā modi insunt creature p se vt finitas Quidā p accidēs ⁊ sūt cōmunes deo ⁊ creaturis vt actualitas ⁊ exītia. Quidā ꝓueniunt ly crature p accns vt ptingentia. Quidaz ꝓueniunt creature vt heceitas.

¶ In deo etiā est ordo. inē modos ponit existētia q̄ ꝓuenit oibus diuinis ⁊ etiaz creaturis. 2° ponit necessitas q̄ ꝓuenit oibꝰ ⁊ solis diuinis. 3° infinitas q̄ ꝓuenit eēntialibus. 4° heceitas. ibidē arti. 4°.

¶ In deo sūt modi intrinseci vt ptz in arti. 2°. Et siliter in creaturis arti. 6°.

¶ Modus intrinsecus que ē infinitas in diuinis differt a q̄ditatibꝰ ⁊ realitatibꝰ. ibidē. arti. 7. Etiā finitas in creaturis differt ⁊ alij modi differūt a q̄ditatibꝰ creaturaꝝ.

¶ Duplex ē finitas. vna q̄ cōsequit ad dñiam specificam. alia que ꝓsequit dñiam indiuidualem. ibidē arti. 7°.

¶ Necessitas ponēdi modos est. Videmꝰ enī alias rōnes que non sunt formales. Jō oportet q̄ sint morales. Modi intrinseci reducunt ad q̄ditates q̄ꝝ sunt modi ⁊ sunt in esse genē. ibidē arti. 8.

¶ Aliqui modi ponunt in potentia obiectiua illi scz que insunt p se vt finitas. alij nō: sed tm in actuali existentia, actualitas ptingētia ⁊ huiusmodi.

¶ Isti modi non sunt per se pducibiles ꝑ q̄ditates pducibiles p pductōes ad ipōs deducunt sicut existentia p se non pducit. ꝑ quādo homo pducit deducit ad existentiā ⁊ hmōi essentia deducit ad eē existere non ipm esse ad se met ipm.

¶ Etiam sūt modi q̄ ꝼm p̄dicata cōia pcognoscunt non tm ꝼm se ꝑ ꝼm alias q̄ditates. quia sūt ꝓditiones cognitoꝝ.

¶ Iste ppositiones existētia est exītia vel modus intrinsecꝰ sunt vere ab eterno nō p eo q̄ vltimate ponunt. sed p generali ꝓceptu. Sicut patet ratio vltimata modi ptingētie nulla ppositio necessaria formatē de ea. ibidē scda pte principali vsq; ad finem.

¶ Quō ens p̄dicat p se directe vel reductiue. quere in lra. E. directe. De mō p̄dicādi p se et p accns. quere in lra. p.

¶ Nō est pcessus i infinitū in mōtibus ⁊ motis. dis. 9. q. 3.

¶ Dis forma acq̄sibilis p motuz ē diuisibilis. ⁊ ois forma diuisibilis est acq̄sibilis p motū ⁊ successiue lz deus infundat insta nti. dis. 18. q. 2. ⁊ dis. 19. q. j.

¶ Quō aliqui pbant q̄ deus ē imutabilis. q; nullū ens q̄ est pfectissimū fūmū simplex purꝰ actus necessario impossibile est eē mutabile. et qz videret militare ꝓtra ordinē eēntialiū ⁊ notionaliū. Jō nō admittit q̄uis verū ꝓcludāt seu assumāt. ibidē.

¶ Immutabilis est ppter infinitatē qz in infinito est actu q̄cquid pōt in esse. ideo ad nihil illud pōt mutari.

¶ Nota quō impossibile ē trāsire ꝺ ꝺictorio in ꝓtradictiōe fine mutatione in hac q̄stione sumendo arᵐ. Et in dis. 17. q. j.

¶ Nō etiā q̄stionem quō mutatio nō ē nisi in signis successiuis.

¶ Utz creatura sit imutabilis. dis. 9. q. 3.

Mutabile pōt intelligi dupl'r vel q̄ sit rō mutandi aliud. ⁊ sic quecūq; forma creata ē mutabilis. quia est illud quo subiectū mutat vel dicitur mutabile q̄ recipit in se aliud. ⁊ sic forma que nō potest eē subiectū ē mutabilis. ibidē in solu. q.

In Omina plura. vtrū sint deo attribuenda. dis. 22. q. j.

Nomina non significant ꝓcept q̄ sunt in anima formaliter. quia nlla eēt doctrina vocalis vel scripta nisi de cōceptibꝰ. sed nomina significant ꝓceptus qui sunt in anima obiecti; ue. qz respectu eiusdē ē significatio ⁊ intellectio nō autem significāt entia ab anima tm fabricata. qz intellectꝰ imponit nomia rebus signatis nec tm significāt accidētaliter exītiā. imo etiaz nomina significāt ex impotentia. dis. 22. q. j. in q̄ttuoꝝ ꝓclusionibus.

¶ Opinino q̄dā noia diuinoꝝ signata nō se tenēt ex pte obiecti. ꝑ ex pte ꝓcipiētis q̄ itelligēt de noibꝰ essentialibꝰ vt ens infinitū deꝰ hmōi. Dico etiā q̄ se teneret ex pte obiecti tm coincidunt in idē significatū. Sed doctoz hoc reprobat. qz ista noia nō sūt imposita ad significādū aliquid q̄ sit in creatura intellecte infinitum soli deo cōuenit et huiusmodi ens solū vel pmū.

¶ Itē ⁊ qz diuisa sunt signata taliū nominum

vt causa ꝑma ⁊ vltim⁹ finis distinctis significa
tis imponũt ꝗtum eadẽ res sit. Ideo tenẽdus
est q̃ cõphensores ⁊ viatores plurib⁹ noib⁹ di
uinis vtunt. ibidẽ.

¶ Utr̃ noia diuina sint sinonima ⁊ eiusdẽ di=
¶ Nominor̃ diuinor̃ ꝗttuor sũt (stinctiõis
genera. ꝙdam sũt multi vocata que in diuersis
ideomatib⁹ idẽ significãt. vt theos grece ẽ de⁹
latine. ⁊ talia non habẽt distincta sibi correspõ
dentia in deo.

¶ Alia sũt diuersificata sb alia ⁊ alia diffinitio
ne vel descr̃ptione sicut bonitas veritas. Istis
correspõdẽt aliq̃ aliquo mõ distincta.

¶ Alia sũt simbologisata q̃ ex visibilib⁹ trãsũ
ptiue deo attribuũtur vt lux candor ⁊c. Et isti
etiã correspondẽt aliqua distincta diuersitatis
cum ad ea reducunt. ibidem.

Alia sunt analogyca ⁊ illa que ei attribuunt ꝑ
excessum. qr analogia interp̃tatur sursũ actio
vt supueniens sup sba ⁊ huius ꝗbus correspõ
dent etiam quodãmodo distincta significata.
Nomia igit diuina non sunt sinonima. dis. 22
q. 2. arti. j.

¶ De noibus diuinis nõ refertur vnus dicere
aut multa ꝗtum ad eq̃alentiã pfectionis. qr
tantũ pfectũ dr ꝑ vnũ quantũ ꝑ alia. tñ indiffe
rentia ꝗtum ad cõceptum. als labor doctoris
fuisset inanis. ibidẽ in solu. ad p̃mũ arm.

¶ Scõm Dyonisiũ noia diuina significãt vnã
mutuã veritatẽ ꝑ qõ intelligit ascribere vnita
tem xp̃i idemptitcam q̃ est in oibus psonis diui
nis. ibidẽ in solu. argu.

¶ Ad saluandũ nominor̃ diuinor̃ diuersita=
tem non sufficit distinctio rõnis. Ideo i vulgo
dicẽte oppositũ videt etiã error ibidẽ ad tertiũ
arm. Ad vitandũ sinonimitatẽ noiuz nõ sufficit
varietas ex pte ꝯcipientis. qr quicq̃d ẽ formaliter in ꝯcipiente habet repugnantiaz ad illud
vel illis ꝗbus talia noia imponunt vt infinita=
ti necessitati que repugnãt intellectui tanto cõ
cipienti ibidẽ. Ad q̃rtũ arm nomia diuersifica=
ta quor̃ ratio sumit in habitudine ad extra sic
sunt iusticia misc̃dia non solũ arguũt distmcti
onem in eo a quo imponunt vt dicit ꝙdam do
ctor. sed etiam ex pte sig̃ti. quia iusticia que est
formaliter in deo ab eterno non est ratio cõdo=
nandi: ⁊ tñ misc̃dia est ratio condonandi. ⁊ ta
lia nomia non significent aliqua que sũt forma
liter in eẽntia diuina vt sapiẽtia iusticia signãt
aliquã vnam rõnem formalẽ determinataz in
deo ⁊ non soluz i determinatã cum connotato
in creatura. ibidem in dubio cõtra op̃. Et con=
signatum taliuz nominũ cõnotat vt misericor=
die iusticie q̃ est cõnotatũ non est formaliter in
deo s̃ ꝑncipale signatũ est i eo cõsignificatuz in
creatura. ibidẽ in fine q̃stionis.

¶ Utr̃ p̃r ꝑducit filium necessitate. dis. 6. q. 3.
Ratio necessitatis ẽ cognoscibilis ꝑ naturã. et
ratio deitatis siue diuine eẽntie: nõ igit distin=
guit. ibidẽ ⁊tra p̃mã opinionẽ.

¶ Necessitas cõpetit deo vt abstrahit ab oĩ=
bus attributis ibidẽ ꝫ scõam opinionẽ. Que=
cũ q̃ sunt eiusdẽ rõnis habẽt eadẽ p̃dicata q̃d
ditatiua. Sed necessitas non cõpetit sapiẽtie i
creaturis q̃dditatiue nec alĳs pfectionib⁹ que
ex creaturis deo attribuũtur. ibidem cõtra ter
tiam opinionẽ.

¶ Incõmutabilitas cõuenit obiectis sciẽtiar̃
⁊ nõ necessitas. ibidem dis. ⁊tra q̃rtã opinionẽ

¶ Sicut infinitas est gradus intrinsec⁹ diuine
essentie. ita necessitas est modus ⁊ existẽtia. qr
necessitas non cõuenit creaturis finitas sic vni
ca est necessitas i diuinis sicut existẽtia est vna
ibidẽ in solutiõe dubĳ. Pater ⁊ filius eq̃liter ne=
cesse esse qr hñt eandẽ necessitatẽ. ibidem.

¶ Filius est ex se necesse esse sed nõ est a se. qr
non est a se idem. Eodez modo intelligit d spi=
rituſancto.

Necessitas in ꝑductione vbi est cõditio elicita
tis ⁊ ꝑducitatis. dis. 6. q. 3.

¶ Necessitas nõ repugnat relationi diuine. qr
vtraq̃ emanatio diuina est necessaria. dis. 8. q
3. 14. ⁊tradictione fide catholica docet vnũ so
lum necesse esse ex se. dis. 4. q. 2.

¶ Etiã q̃dditates in eẽ q̃dditatiuo abstrahũt
a necessitate eẽ. qr necessitas est cũ deo existen=
tis. ⁊ ñtia sibi opposita. ibidem.

¶ Necesse eẽ potest intelligi duplicit. vno mo
do positiue. ⁊ sic solis diuinis ꝙuenit. alio mõ
negatiue scz ꝑ non possibili alit se habere. ⁊ sic
necessitas ẽ de sciẽtĳs ⁊ de ꝓpositionib⁹ necessa=
rĳs. ibidẽ in solu. argu.

¶ Nihil ẽ ens rõnis. q. 10. ꝓlo.
Intelligim⁹ nõ ens vt obiectũ secũdariũ incõ=
uenĳẽs nõ includit de⁹ nõ dr nũc creare ⁊ prim⁹.

¶ Propter aliq̃d q̃ sit in deo qõ prius nõ erat
sed ꝓpter nouitatem in termino. quia creatu
ra nunc incipit esse. dis. 9. q. 3. in solutiõe argu=
menti.

¶ Utrum natura distinguit ⁊tra artificiale. ⁊
sic generatio filĳ dei est naturalis ⁊ etiaz vt di=
stinguit ⁊tra liberũ. filius eni in diuinis ꝑdu.
citur natura elicite. ido dicit ꝑductus natura=
liter. dis. 6. q. vltl.

¶ Licet ꝗtũcunq̃ natura est quo in actiõib⁹
transeuntib⁹ suppositũ eius sit q̃ nõ tñ ẽ veruz
in actionib⁹ imanentib⁹. q. j. ꝓlo. in q̃ttuor di=
ctis vltimis dicto p̃mo.

¶ Prior est habitudo nate ad suppositũ q̃ ad
opationem non ẽ verũ de opationib⁹ eẽnalib⁹

quia essentialia p̃cedũt notionalia.ibidẽ dicto scõ sequẽs dictũ.q̃re in lr̃a.d.p.

¶ Essentia est magꝭ absoluta q̃ natura. natura enĩ cõtinet oĩa que sunt in genere ⁊ pp̃rie tates indiuiduales ⁊ modus intrinsecus.ideo potest augeri forma in natura.dis.18.q.j.in soluti.argu.

¶ Utꝝ pr̃ genuit filiũ natura.dis.6.q. vltima

¶ Natura vno mõ accipit̃ ꝓ oĩ illo q intelligi potest cum sit.scõo modo ꝓ omni illo q agere põt vel pati.tertio mõ ꝓut est p̃incipiũ motus p se.q̃rto natura ẽ vnũqõq̃ informãs specifica differẽtia.Nã q̃ttuor sũt rõnes formales q̃ a se abstrahunt.p̃ima ⁊ infinita est ratio substantie a q̃ abstrahit ratio nature.ibidẽ arti.j.

¶ Natura vt distinguit̃ contra sup naturale. Sic generatio dei ẽ supnaturaľ vt naťa distinguit̃ cõtra violentũ.⁊ sic generatio x̃bi est naturalis vt natura distinguit̃ contra artificiale. Si generatio filij dei ẽ naturalis vt naturaliť distinguit̃ contra libeꝝ filius dei ꝓducit̃ natura elicite.ideo dr̃ ꝓductus.dis.6.q.vltĩ.

¶ Omnis natura cui non accidit beceitas est implurificabilis.dis.3.q.4. Nam capit intellectus q natura pullulans ⁊ pullulata sint vna. dis.2.q.8.ꝓtra p̃imã opionẽ.

¶ Quedã natura humana ⁊ angelica nõ ẽ de se determiata ad certũ numeꝝ.dis.2.q.4.

¶ Utꝝ deus res ꝓducat naturali necessitate. dis.9.q.vltĩ.q̃re d̃ necessitate.ibidẽ tenet q nõ

¶ Nõ naturalitas est p̃ductio alicuiꝰ viuentis ⁊ plus q̃ vegetatiue i similitudine nature.

¶ Aliquãdo noticia intuitiua ẽ discursiua vt bene cognoscẽdo deus discurrunt ad noticiam creaturaꝝ quas post intuitiue videtur ⁊ beati totum discursum vnico actu vidẽt nos non illud est ꝑ se notum q est ad intuitiue cognituꝫ. q.14.plo.in solu.argu.

¶ Utrũ viator possit cõicari noticia abstractiua de diuina eẽntia ⁊ nõ d̃ eius exñtia. Aliqui dicũt q noticia abstractiua est de re in aliquo repsentatiue quãdo res psens non põt haberi ⁊ intelligãt q repsentatiuũ termiet. Et doctor improbat q lz spẽs supleat vicem obiecti i mouendo non tamẽ determinãdo. Hoc deducit i q̃ttuor rõnibꝰ. Et dicit q noticia abstractiua ẽ d̃ re ꝑ qd̃ spẽs non cognoscit̃ cõmuniter nisi repsentatiue ⁊ in visione oculi sunt. Et effectus essentialiter ordinati sicut illuminare ⁊ calefacere sunt species ⁊ visio.ordinanť ⁊ causantur ab eodem obiecto. Videns in speculo videt ꝑ lineam reflexam.

¶ Deus non cognoscit absolute. qr ista cognitio dicit imp̃fectionez. Sed videt intuitiue.qr ꝑ essentiam suã que est obiectuꝫ p̃riatiuũ a q̃ specialiter actus intellectus cõiunctus nõ põt habere noticiã pp̃riam ⁊ specificam deitaťi naturaliter.qr cõcluderet cõmunicabilitatez tribus in diuinis naturaliter. Sed intellectus noster ꝓiunctꝰ supnaturaliter eleuatus circa beatitudinẽ põt ꝑ aliquã speciẽ infusam cognoscere eẽntiã diuinã sub pp̃ria rõne patuit d̃ Paulo qui habuit memoriã visionis in raptu ⁊ adã in extaſi.q.15.plo.in solu.argu.

Intellectus sepatus in puris naturalibꝰ cõstitutus potest deuenire in pp̃riam noticiã diuine essentie.qr potest cognoscere oẽm creaturã ⁊ sic actũ beatificuz q̃ terminať ad deũ ſb rõne pp̃ria deitatis. Etiaz cognoscẽ mltas rõnes q̃ ad diuinam rõnem terminanť quibus cognitis necesse est tamẽ cognosci.ibidẽ. Hanc tamẽ cõclusionẽ non assumit itellectus sepatus formaliter eleuatus põt cognoscere diuinitaťẽ patet de angelis in noticia matutina x̃ba sunt doctoris.15.q.plogi a p̃ncipio vsq̃ ad finẽ ꝓclusiõis ꝑ solu.ar.

¶ Nota q repsentare non est in se formaliter repsentatũ habere.sed est mouere ad actum q̃ similitudinẽ repsentando non in essendo. Etiã modo aliqua creatura potest repsentare deum licz formaliter vel virtualiter non cõtineat nec oportet q tãtus sit excessus inter similitudies q̃ntus est inter res sed sufficit ꝓportio.

¶ Infinitꝰ non est causa quare essentia diuina non est cognoscibilis naturaliter.quia oĩa illa attributa sunt infinita. Sed hoc ideo est.qr rõnes specifice differentie sunt nobis ignote.

¶ Noticia abstractiua dicit̃ abstrahere ab existentie ⁊ non esse a p̃mo p̃incipio.q.6.plo. p̃ncipio.

¶ Et lz aliqui dicant q abstrahit a terminatione ⁊ nõ terminatiõe.qr non ẽ necessariũ ponere respectũ nisi fundamẽtalẽ. Tamẽ aliqui melius dicũt q intẽtio nõ põt eẽ nisi alicui intellẽ gẽ lz non ordinat illũ intellectũ existere.ibidẽ in solu.p̃me dif.

¶ Noticia abstractiua non respicit nisi ea que insunt ꝑ se p̃mo vel scõo.quia p̃dicata p accns p̃supponũt exñtiaz aqua abstrahit noticia abstractiua.ibidem in solu.dif.

¶ Astrologi nõ demõstrãt eclipsim lune futuram actualiter sed aptitudinaliť.qr demõstratio scientifica est d̃ notis abstractiue ⁊ argumẽtatiue deducit̃ ex motu intuitiue cognitio.motoꝝ imobilis est abstractiue cognitus.ibidẽ in solu.diffi. Aliqui dicunt q diuina essentia nõ põt cognosci q̃dditatiue abstrahẽdo ab eẽntia qr ſm eos eẽ est de intellectu eius.

¶ Oppositũ tenet doctor Scotus.qr sicut q̃ditas p̃cedit eẽ ita potest sine eo cognosci q̃lem

eni ordinem habent aliqua in eendo nisi distinguitur ꝑm rem talez habent significationē ꝑm rōnem .Sed Frācis. dicit q hoc est ideo.quia quādocūq; est aliquid simpliciter simplex nullum cōmune est de eius q̄ditate.vtrum possit viatori cōmunicari noticia intuitiua deitatis. q.17.plo.

¶ Ab aliquib⁹ dicit q noticia intuitiua est de re ipa p se absoluta q̄ est in repsentatiuo. ibidē Sz hoc improbat doctor.qz differētia cōstitutiua vnius non potest cōuenire alteri p qō differt ab eo sed noticia abstractiua terminat ad rem in seipm.ibidem p solutiōe argumentorū ibi notat anima nō cognoscit seipam intuitiue nec abstractiue sed arguitiue p statu isto scz ex actu cognoscendi noticia intuitiua causat a re p seipam vel entis qualis ab ea causaret si haberet vim causatiuā. Deus i noticia intuitiua pōt supplere vicem causalitatis sed non terminātis .quecūq; noticia causata specificet a suo ꝓmo obiecto.hec in solu.argu.p solutiōe q̄stionis nota in lra.F.de felicitate.

¶ Noticia intuitiua t abstractiua differūt spe cie.qz quādocūq; vniūsalis causa ꝓducit duos effectus essentialiter ordinatos.p duas causas pticulares variata causa pticulari variat effectus sic est hic.q.17.plo.in solutione diffi. Non tamē est dicendū q intuitiua t abstractiua sint differētie essentiales noticie. qz quicqd caderet sub intuitiua eēt nobilius quocūq; cadente sub abstractiua vel ecōtra q est falsum. Sunt aūt intuitiua t abstractiua cōpossibiles in eodē subiecto eadez noticia numero p regulum ad diuersa obiecta pōt dici intuitiua t abstractiua.ibidē in solu.diffi.

¶ Utrum p potentiā diuinā de non existente possit esse noticia intuitiua. Aliqui dicūt q sic quia quicqd deus pōt mediante causa. Scōa pōt p se imediate. t sic cū mediāte ꝑncipio obiecti possit causare noticia.ḡ sine eo.

¶ Alij dicūt q erit ibi absolutū sed nō erit noticia intuitiua ꝓpter carentias obiecti. Alij q remanet qualitas nō erit respectus ad obiectū Alij dicunt q erit intuitiua nō abstractiua Sz doctor nullam istarū tenet. ꝓo ꝓma notat q omne abstractū creabile sine causa scōa potest facere sed nō respectiuū. ꝓo scōa notat q noticia dicit pfectionē simpliciter qualitas nō dicit pfectionem simpliciter Cōtra tertiam variatio fit simpliciter p pfectionē.Cōtra q̄rtā ꝓma ratio accipit q̄ttuor terminos. Omia ista i q̄stione.18.plo.in toto cōtra opiniones deus potest supplere vicem obiecti in rōne mouētis non terminantis.Nota de hoc in littera.O.ō obiecto.

¶ Noticia frui relatio t obiectū sunt idē realiter lz aliquo modo distinguant.q.18.plog.in solu.diffi.

¶ Experientia que probat noticiam intuitiuā posse esse de non existēte soluūtur p bas ꝓpositiones lz sensus cōmunis vel fantasma iudicet sonum sibi vbi incipit cum nullus audit sonum nisi ille qui est imediat⁹ nō aūt ē i organo ꝫ debite approximatus. Et si idem obiectuz iudicetur esse dulce t amarū a febricitante:hoc ē per cōmixtionez humorū.t hec scōo t i tertio Et q idē dolor cōtristet aliquid et delectat alium.hoc est ex iudicio sensus cōmunis et viriū cōplexione vel cōmixtione. Sensus tact⁹ pcipit suuz obiectum vtputa calidū sed vt iudice tur ab vno magis ab alio minus hoca sensu cōmuni.quia vnum corpus motum iter duos digitos aparet duo.hoc est a iudicio sensus cōmunis. Ad.12.exꝑimenta de visu. Ad ꝓmū de lumine ꝑspecto videntur colores lucidius hec fieri ꝓpter imutationē vitali rationalez et intentionalē. Similis ad illō ō colorib⁹ varijs in collo columbe. Dicit q hoc est ex cōmixtiō ne radiorū cum pēnis. Similiter de vestimentis que videntur alterius t alterius coloris.ꝫ est ꝓpter variam aplicationē ad lucem. experiētia enī lucis causatur color.iudiciū de pictu ris p eminētibus est a sensu cōmuni. in somno est opus imaginatione que potest abstractiue cognoscere ō illusionib⁹ que fiunt p demones si fiant in medio apparent oīnibus equalit. Si aūt in organo tm :dicit q iudiciū t imutatio est in fantasia ꝓpter hoc q sensus exteriores impediunt.Sensus pticularis videt seipm i speculo sed reflexe.Sensus autem cōmunis fallitur. quia cōsueuit iudicare per lineam rectaz.

¶ In iride sunt veri colores in medio scintille velociter mote que videntur habere motū circularem.Decipitur sensus cōmunis de existē te in naui mota que iudicat arbores moueri.iudicium ꝓuenit a sensu cōmuni ꝓuatio nūq; sentitur p se.Ex baculus cuius pars est in aqua et pars extra aquā appareat fractus.hoc est ꝓpter variationē mediorū depressorū t radiorū vnde deficit sensus cōmunis.

¶ Actus videndi non est nisi per instans .raptim enim transit t alius radius succedit.omnis noticia exꝑimentalis est intuitiua.ideo cognoscimus intuitiue actum cognoscendi Sed species t habitus cognoscitur intuitiue.q.19. prologi.

¶ Quattuor sunt vie deueniendi in noticiam dei ꝑm Dyonisiū.dis.3.q.ſ.arti.4.bas vias ō cognitiōe dei repies in lra.d.de deo.

¶ Utrum deus habeat certam noticiaz de fu-

turis cõtingẽtibus. dis. 38. ꝛ. 39. q. j. Luz deus habeat noticiam omniũ contingentiũ sequit ꝛ de futuris.

¶ Futurum non est cõtingens sed quãdo erit erit cõtingens. qz existentiã deo aliquid addet sibi necessitatẽ ꝛ contingentiã. Jdeo sicut nũc non est cõtingens. quia nõ est ita futuruz q nõ est ita contingens. quia non est Sed ꝓteritum quãd o fuit. fuit cõtingens. Jta futurũ quãdo erit. erit ꝓtingens. ibidem.

¶ Nota quomodo in cognitione futuroꝝ actꝰ diuine voluntatis p̃cedit actum intellectꝰ. Et nota ibi signa. dis. 38. q. 2. Et reperies in lra. J termino de intellectu.

¶ Utz in deo sit formalit numerꝰ. dis. 24. q. j

¶ Numerus non est ens rõnis sed est reale. qz est in p̃dicamẽto reali nec habet esse ꝓuatiuũ sed positiuũ. quia est terminꝰ actionis positiue vt dictionis. Et non est forma substãtialis sed accidẽtalis. quia est q̃ntitas discreta. Et non ẽ forma absoluta sed relatiua. qz potest fundari in respectu in quo nõ potest fundari absolutũ ibidem in q̃ttuoꝝ ꝯclusionibꝰ.

¶ Numerus non cõstituit ex ente reali ꝛ rationis. quia totũ ꝯstitutũ esset ens rõnis. ꝯstitutum eni sequit debiliorem partem ꝛ ens rationis nõ potest intuitiue a sensu p̃cipi. sed sensus p̃cipit numez. ergo ꝛc̃.

¶ Pꝛiuatiões non habẽt numez vel multitudinem simplr Fm se sed Fm finita.

¶ Oportet ponere duos numeros scz trãscendentem quo numerant passiones entis et p̃dicamẽta. ꝛ numez de spẽ q̃ntitatis discrere qui est i genere. Si q̃ntitas cẽt absoluta ꝛ numerꝰ esset absolutus. sed non potẽtialiter absoluta. q̃ntitatem eni cõcernũt partes ꝛ numerꝰ numerata. ibidem.

¶ Impossibile est numerũ sic abstrahi quãdo cõcernit aliquã naturã. Et lz numerus methaphisicꝰ dicat absolutꝰ hoc nõ est quãdo cõcernat materiã. sed materiã determinatã ꝛ sensibilem nõ cõcernit.

¶ Numerus habet vim verbi ordinis integritatis sicut vniuersũ vnum est vnitate ordinis. ibidem.

¶ Quãdo dicit deus ꝛ creatura sũt duo entia Jsta dualitas ex pte rei fundamentalis ex pte creature formalis. ideo numerꝰ non dic aliquẽ formam in deo ꝑ bñ in creatura.

¶ Non est cõueniens ꝓcedere in infinitum in numero. Aliquãdo numerꝰ causat ex generatione ꝓtinuitatẽ. Aliquãdo ex diuisione eiꝰ. Aliq̃n ex vniuoca diuisiõe formali. Et q̃rto causatur ex cuiuscũ q̃ vnigenei diuisione. ibidẽ arti. 2°. in p̃ambulis.

¶ Numerus est eiusdem rõnis in diuisibilibꝰ ꝛ in indiuisibilibꝰ. in corruptibilibꝰ ꝛ incorruptibilibus. Et numerꝰ arismetricus q̃ cõsiderat est eiusdem rõnis in angelis ꝛ hominibus. Et q̃quid dicit ꝺ ternario ꝛ creaturis inq̃tũ ternarius dicitur ꝺ ternario in deo. Sic numerus dicit cõceptuz cõmunẽ deo ꝛ creature. Intelligendũ tamen est de numero trãscẽdente et ternario trãscẽdente non de illo qui est in genere in deo tamen non debet poni numerus simpliciter sed cum determinatiõe vt numerꝰ ꝓpo narũ vl relationũ sicut reperies de signis oiꝺ. deus potest suplere vicem obiecti in rõne mouentis. non terminantis. q. 17. ꝛ. 18. plo. in solutiõe argumẽti.

¶ Non põt causari noticia intuitiua sine p̃sentia obiecti in se vel in sup eminẽti. ibidẽ in oppio opposita alijs. q. 18. plo.

¶ Noticia ituitiua causat ab obiecto. ꝛ terminatur ad ipm. ibidem.

Obiectum potentiam imutat realiter ꝛ intentionaliter.

Intentionalis imutatio fit in tempore realis ꝛ in tẽpore cuz motu Et lz sensus particulares apꝛehẽdant obiecta cõmunia p se lcz obiecta sensus cõmunis non tamẽ in illa ferũtur sensus ꝓticulares sed tm̃ sensus cõmunis. Alii ter autem iudicant fantasmata quãdo obiectũ est p̃sens ꝛ mouet sensum ꝓticulare. quia tunc cõformatur sicut ꝛ iudicat rem esse. aliter autẽ quãdo obiectum est absens. quia alia potentia est consueta iudicare sensum vnũ modũ varia ta illo modo vniformiter iudicat nisi pꝛeceptam variationem modi. iste regule pꝛemisse dant. q. 19. plo. ad soluẽdũ expientias. de q̃bus habetur in lra. N. noticia.

¶ Obiectũ fruitionis ordinate non potest esse aliqꝺ ens creatum sed solum ens increatũ. dis. j. q. j. Nota de hoc in littera. F. de fruitiõe.

¶ Utrũ obiectũ fruitionis habet plures rationes visibilitatis. dis. j. q. 5.

¶ Aliqui dicunt q videns essentiã omia que sũt in ea. quia quãdocũ q̃ est aliquod obiectus necessario rep̃sentans aliqua videns illud obiectũ omia rep̃sentata. Jmpꝛobat. qz tunc anima xp̃i oino plura videret q̃ anima cuiuslibet beati creati. ꝛ sic perirẽt reuelatiões. ibidẽ contra pꝛimã opinionẽ.

¶ Reuelatio fit ꝑ respectus nouos ad obiecta scõarta. Obiectum pꝛimariũ ẽ a quo actꝰ essentialiter ẽ. ꝛ obiectũ scõariũ est in qꝺ actꝰ ponit̃ ꝛ tendit ꝓtute pꝛimarij.

¶ Quãdocũ q̃ aliqua potentia habet vnũ obiectum pꝛimariũ ꝛ aliud scõarium potest rẽdere in pꝛimarium absq̃ hoc q tendat in scõariũ

Tabula

dis.j.q.5.

¶ Essentia est obiectum ꝑmarium ⁊ attributa

¶ Essentia poterit ꝑ se esse obiectū (scōdaria. visionis lz attributa non videātur ꝑ se Et vna persona poterit videri alia non visa. Et absq̄ ideis visibilis est essentia.dis.j.q.5.

¶ Eodem modo dicit ꝙ essentia pōt obiectū fruitionis esse ꝑ se vt quis possit frui essentiaz non fruendo per ens vel attributis seu ideis. dis.j.q.6.

¶ Actus intelligendi nō causatur totaliter ab obiecto.ſ a potētia ⁊ obiecto simul.dis.3.q.7.

¶ Obiectum continet affimnationē ⁊ negationem ⁊tualiter.tamen q̄tum est de se terminat ad illud ꝙ vez est.tñ obiectum nō negat nec affirmat nec itelligit sed itellectus hñs obiectū. ibidem in solu.dif.

¶ De obiectis non actiuis cuiusmodi sūt q̄titas ⁊ relatio ⁊ materia ꝓma .dicitur ꝙ ab eis actiuitas imutandi intellectum siue causalitas obiectiua. vl dicatur ꝙ cognitio relatiōis causata ab extremis.

¶ Cognitio diuie indiuidualis a natura ⁊ cognitio quidditatis est a substātia.ibidem in solutione diffi.

¶ Quō essentia diuina possit esse obiectū sui intellect⁹.dis.36.in lra. E.de eēntia nota.

¶ Q; ꝑdestinatus possit non ꝑdestinari ⁊ prescitus non prescīri ⁊ huiusmodi. hoc est solum ꝙ mutationē obiecti.

¶ In ꝓductiōibus obiectiuis negat Augus. vim ꝓductiuam esse vt patet in angelis. vnde essentia angeli potest aliam formam absoluta3 ꝓducere obiectiue.

¶ Quomodo generatio verbi in diuinis nō ē obiectiua.dis.4.q.6.Nota ꝺ hoc in littera.G de generatione.

¶ Quomodo capacitas anime est obiectiue infinita.dis.j.q.j.

¶ Utrum intellect⁹ diuin⁹ ꝓducat obiecta sua in esse cognito.dis.46.q.2.

¶ Intellectus noster ꝓducit obiecta sua in eē cognito.quia exquo lapis non est intellect⁹ de se oportet ꝙ ꝓducatur i esse tali ab aliquo. Et ita est de alijs obiectis cum obiecto conueniat esse cognitū ab alio.

¶ Obiectū non causat actum nisi in q̄tū agēs ⁊ vt sic est ꝑus actu sed in q̄tum terminalis videtur posterius.ibidem in solu.argu.

¶ Omne esse obiectiuū a quacū ꝙ potētia causetur esse est ſm quid.lz non sit ꝓprie rōnis .ſ relictus ex actu rōuis.

¶ Obiectum esse cognitū non est idez cū actu intelligendi nec idem cū specie intelligibili nec idem est obiectū simpliciter.q; esse obiectū nō ponit in esse simpliciter sed esse ſm quid.ibidē in solu.diffi.

¶ Intellectus diuin⁹ ꝓducit obiecta sua in eē cognito.sed intellectus diuin⁹ potuit ab eterno aliquid scire futurum qđ non sit futuruz.quia volūtas potuit aliquid ordinare aliquid facere qđ non ordinauit ⁊ illa mutatio non pōt reduci in deo nec ad aliud nisi ad obiecta in esse volito ⁊ cognito.Ad eē obiectiuū oportet imaginare q̄ttuor.primo ꝑncipiuz ꝓductiuū ꝙ est actus intelligendi.scōo terminū ꝓductū ꝙ est quidditas intelligibilis.tertio ꝓducto ꝓducti onem actiuā qui ē respectus rōnis ⁊ est ipm eē cognitum.

¶ Utrum volūtas diuina ꝓducat obiecta sua in esse volito.dis.46.q.j.

¶ Voluntas creata ꝓducit obiectuz suum in esse volito patet.quia exquo obiectum ꝑus nō habebat esse volitum peccati ⁊ nunc habet.ibidem arti.2.

¶ Obiectū mutatione reali imutat potentiaz ⁊ causat in ea formam absolutam ⁊ nō est incōueniens ꝙ ipm obiectum mutetur mutatione rōnis vt sit volitum q̄tum ad esse simpliciter. Idez non pōt esse receptiuū ꝓductionibus talibus.Sed q̄tum ad esse ſm quid non est inconueniens ꝙ accipiat esse cognitū vel volitū a pluribus.ibidē in solu.argu.

¶ Omni potētie vitali obiectiue cuiusmodi sūt sensitiua tam apprehēsiua q̄ apetitiua ⁊ itellectiua.⁊ sic omnib⁹ talibus cōuenit ꝓducere obiecta sua in esse obiectiue Auditiua eni ꝓducit obiectū suum in esse audito.⁊ gustiua in eē gusto ⁊c.ibidem in solu.dif.

¶ Si aliquod obiectuz dicat esse volitū realiter.sed realiter determiat actum volendi.nam obiectuz est volitū nō est actus volendi sed obiectum causa volitione ⁊ ꝓductione passiua rationis.Deus ꝓducit obiecta sua in esse volito. exquo potuit velle aliqua que nō voluit.⁊ ecō tra sequit ꝙ dat obiectis eē volitum sicut vult nō eni est mens efficax volūtas diuina dando suis obiectis esse volita q̄ volūtas creata ꝓductio obiecti ⁊ eē volito non est ꝓductio realis.ſ rōnis.ibidē in scōa pte.q.2.i solu. argu.

¶ Origo est hec adhuc q̄uis ꝓñr sit in hoc.q. ſ.plo.in solu.argu.

¶ Utz pater eternus ꝑus origine ꝓducat spiritūsanctū q̄ filius.dis.12.q.2.

¶ Quidaz dicunt ꝙ ordo originis non est ipa origo.sed hoc est falsum.quia per originem ꝓbatur ordo: ⁊ idem non ꝓbatur per seipm. sed ordo nature vel perfectionis non ipsa natura vel perfectio se habitudo iter extrema sit ordo originis est habitudo inē origines.ibidē arti.ſ

Ordo originis cõpatur ad ipas origines sicut passio ad obiectum. ibidẽ.

Origo i diuinis 7 ordo originis: 7 ille ordo non potest esse nisi inter prius 7 posterius scdo pte. j. articu. j. Contra primũ dictum. Ndz prius 7 posterius sũt passiones ordinis. quia vbi est ordo ibi non est simultas. 7 per ꝯsequẽs ibi est prius 7 posterius nec potest ibi dari primũ scdm 7 tertiũ sine priori 7 posteriori ꝯtra scdm dictum. ibidem.

Nota originatio vel est alicui⁹ termini in eẽ deductio ab aliquo in quo fundat exist vel ẽ alicuius respectu ad esse deductio ꝑ modu⁹ cuiuscũq; cause.

Pater in diuinis est prior origine filio. quia ibi est hoc ab hoc. Ndz a patre est filius. filius non est in primo signo originis. quia primum signum originis est in esse a se. Et non esse i primo signo. ergo non est. Et non esse in primo signo originis est non esse a se. sed non valet consequẽtia. nõ est in ꝑmo signo originis. ergo nõ est. sed non sequit non est a se. ergo nõ est semper inferius simpliciter. sed non a se. Et licz filius non sit in primo signo: sed sit in scdo. non tamen transit de non esse ad esse. quia tta sunt signa permanentia 7 semper sunt. Sed si homo non est risibilis in ꝑmo modo dicendi per se. et est in scdo non ꝓpter hoc transit de non esse risibili ad risibile. Et licz pater in illo priori produceret quia est a se filius. tamen nõ produceret in isto priori. quia non est a se. Et si dicas relatiua sunt simul natura. Dico q̃ sũt simul natura: sed non origine. vnde primũ signum 7 scdz simul sunt natura 7 duratione. sed non origine Et ita in primo signo pater est. 7 in secũdo sibi correspondet filius. 7 in primo signo pater aliquid generat. 7 illud genitum est in scdo signo originis 7 nõ in primo. quia repugnat q̃ sit genitum. et q̃ sit in primo signo originis. quia tunc esset a se genitus. ista tamẽ sunt simul eternitate 7 nunc̃ transeunt sed semꝑ ꝓmaneant.

Transitus autem ẽ in successiuis que habet prius 7 posterius duratione. 7 pater in primo signo fruitur filio. quia sufficit q̃ obiectuz fruitionis sit simpliciter tz non cum addito. Sicut si ego video albedinem. Sz albedinẽ non in eodem signo in quo est video Ita filius semper ẽ simpliciter sed non addito primo signo vel a se ibidem arti. 2.

Prius pater origine spirat q̃ filiꝰ. qz a se et filius vt a patre. ibidem arti. 3.

Signuz originis in quo pater est diuiditur in duo signa scilicet ꝑm esse 7 ꝑm operari Et similiter signum originis in quo filius ẽ. Signũ originis in patre accipit a duplici fecunditate scz itellectiua 7 inuolitiua q̃ necessario hñt origine. ibidem arti. 3.

Inter generationẽ 7 spirationẽ in patre nõ ẽ ordo originis. quia eni i eo iste emanationes sunt in eliciẽte. ido inter eas non est ordo originis. ideo pater non prius origine generat q̃ spirat. ibidem arti. 4.

Utrum in diuinis sit ordo nature. distinctione. 13. q. j.

Ordo nature est iste qui consequitur suas extrema a suis rationib⁹ formalibus.

Quadruplex ẽ ordo scilicet durationis 7 originis: eminentie ꝑfectionis situationis Et his non conuenit diffinitio ordo nature. quia possunt esse inter ea que sunt eiusdem rationis. ibidem arti. j.

Quãdocunq; aliqua sic se habent q̃ vnum potest esse sine alio 7 non ecõuerso talia habẽt originem nature sic q̃ sepabile est prius et reliquum posteri⁹. Et debet intelligi vbi extrema realiter distinguũt. ibidem.

In diuinis est ordo nature q̃ patet tã ex cõparatione relationis ad fundamentũ q̃ subiecti ad passionẽ scibilẽ q̃ etiaz relationis ad terminũ 7 extrema demõstratiõis.

Ordo nature potest dupliciter intelligi. aut ꝓ ordine que est inter naturam 7 naturam. 7 sic non est in diuis. quia vna est essentia. aut ꝓ ordine naturalis intelligentie quando vnũ potest intelligi inter naturales perfectiones eiusdem nature. 7 sic non est incõueniẽs ponere ideo. ibidem arti. 2.

Affirmatio vl negatio ꝑ diuersis signis nõ ꝓtradicunt. vnde esse risibile in ꝑmo modo dicendi ꝑ se 7 in scdo mõ non. nõ est cõtradictio.

In absolutis ꝑfectiones in deo est ordo nature sicut deitas q̃ ẽ prima ꝑfectio dei entitas substãtia spiritus. Et inter attributa sicut sunt sapientia. intellectus. intensio. voluntas. sunt igitur signa ordinis nature inter absoluta 7 ꝑfectiões q̃dditatiuas eo modo quo q̃dditates reperiuntur in diuinis. Etiaz inter ꝑfectiões attributales est ordo nature. scdo ẽ ordo nature inter ꝓprietates relatiuas. tertio inter ꝑsonas ꝙrto inter relationes generales et ita deducit ibi vsq; ad finem. q. ibidẽ.

Utruz ordo originis sit prior ordine nature dis. 13. q. 2.

Sunt quidam q̃ dicunt q̃ quattuor sunt signa signorũ essentialiter ordinatorũ. prima sunt signa durationis. secũda sũt signa nature. tertia sunt signa originis. quarta sunt signa rationis Contra ista dicit doctor q̃ non sunt essentialiter ordinata. qz in omnibus signis durationis que sunt in tota hominis duratiõe homo natu

faliter ꝑcedit sua accidentia. ⁊ sic in vno signo ordinis nature sunt plura signa duratiõis. primo in illo priori in quo pater ꝑcedit filium i diuinis origine pater cõstituitur er essentia ⁊ relatione. Et ordine nature eẽntie ꝑcedit relatio nem. Siliter sol in illo signo originis q̃ ꝑcedit radiũ ipe sol cõponit ex materia ⁊ forma inter que est ordo nature.

¶ Itẽ in illo signo rõnis in quo intellectus noster intelligit vniuersalia spẽs vniuersalis constat ex genere ⁊ dria inter que est ordo essentialis. Ideo dicit ꝙ iter illa signa est ordo retrogradus. ibidem in. q.

¶ Et si dicatur ꝙ in essentialiter ordinatis nõ videtur circulatio. Rñsio ꝙ illa signa ordinũ diuersorũ ad inuicem non sunt essentialiter ordinata. ita ꝙ illa signa que sunt vnius ordinis non habent essentialem ordinem ad ista q̃ sunt alterius ordinis quicq̃d sit de ordinatis. ibidẽ in solu. argu.

¶ Utrum i diuinis sit ordo essentialis. distin. 15. q. 1.

¶ Ordo essentialis est qui ꝓuenit extremis illius ordinis ꝑ se sicut ordo accidentalis q̃ ꝓue extremis ꝑ accidens.

¶ Ordo eẽntialis declarat q̃druplici exẽplo ⁊ quadruplici regula. Exemplũ primi de subiecto ⁊ accidẽte. quia subiectuz ꝑ se prius est suo accidente. Scõo est de fundamẽto ⁊ relatione et fundamentũ ꝓus est. Tertio est de forma et materia. Quarto de causa ⁊ effectu. ¶ Prima regula in essentialiter ordinatis ⁊ realiter distinctis priore nõ repugnat esse sine posteriori. vnde si prius non posset esse sine posteriori hoc ẽ quia sunt realiter idem sicut subiectum et passio. Scõa regula est ꝙ in essentialiter ordinati non potest esse circulatio alioquin idem esset ꝑ se prius scipõ. Tertia regula est ꝙ in essentialiter ordinatis non est ꝓcedere i infinitũ. Quarta regula est ꝙ essentialis ordo potest esse inter ista que sunt eiusdem rõnis. qz talia non hñt ꝑ se ordinem. ibidem in regulis.

¶ Utrum in diuinis sit ordo eẽntialis. distin. 15. ⁊. 16. q. 2.

¶ Ordo accidẽtalis cõsequitur extrema ꝑ accidens sicut in ordine locali ⁊ in ordine durationis sibi temporis. ¶ Pro cuius declaratiõe dã tur quattuor regule. ¶ Prima est ꝙ in ordie originis priori non repugnat esse sine posteriori nec ecõuerso. Scõa regula est ꝙ in tali ordine est possibilis circulatio. Tertia regula est ꝙ in hoc ordine potest eẽ ꝓcessus i infinituz. Quarta ꝙ inter ista que sunt eius rõnis est ordo accidentalis. ibidem in regulis.

¶ Utrum qualem ordinez habent aliqua vbi distinguit ꝑm rem talem habent vbi distinguitur ꝑm rõnem. dis. 16. q. 3.

¶ Dicit doctor ꝙ hec potest accipi vel ꝑ ratione fabricata ab anima vel pro ratione q̃ditatiua. Ad primũ dicit ꝙ qualem ordinẽ habẽt aliqua que nisi ꝑm rem distinguũt talẽ habent vbi distinguunt ꝑm rationẽ ab anima fabricata et intelligitur regula nisi ꝑm rõnem obiectorum et intelligitur ab anima fabricata Ad scõm dicit ꝙ accipiendo pro ratione formali q̃ditatiua ꝙ qualem ordinem ꝑ se habent vbi distinguũt realiter talez habẽt vbi distinguũt ꝑm q̃ditatez sicut intellect⁹ ⁊ intelligere in nobis distinguũt realiter ⁊ intellect⁹ est priori deo intellect⁹ ⁊ intẽsio nõ distinguũtur realiter ⁊ tamẽ intellect⁹ est prior intẽsione ibidem in scõa pte.

¶ Ordo dependentie est accidentis ⁊ essentialis. Et similiter ordo originis ⁊ ordo causalitatis ⁊ essentie ⁊ durationis. ibidẽ in solu. argu.

¶ Quadruplex ꝓcessus ordine essentie. distinctione. 3. q. 5.

¶ In speciebus ẽ quadruplex ꝓcessus ꝑm ordinem essentie. ¶ Primus est sine omni q̃titate virtutis sed ꝑm principale ⁊ minus principale vt in relationibus. Secũdus ẽ quãdo vna species excedit aliam imediatam ꝑm eundem gradum q̃titatis vt in numeris. Tertius quãdo est excessus ꝑm eandẽ q̃titatez ita intelligẽdo ꝙ maius excedit suum immediatum inferius q̃ illud inferius excederet omnia alia sicut homo magis excedit asinũ q̃ asinus alia q̃rtus ẽ ꝑm essentialẽ ꝓpositionẽ difficultatẽ vt in actibus intelligendi. dis. 2. q. 5.

¶ Iste potentie scilicet intellectus ⁊ volũtas sũt potẽtie opatiue ⁊ productiue. opatiue quedam sunt inq̃tuz intelligunt ⁊ volunt. ⁊ vt sic non habent operationes nisi imanentes Sunt etiam productiue vt dicunt ⁊ spirant. ⁊ sic habent operatiões siue actiones trãseuntes. dis. 2. q. 9. in soluti. argumẽti. Et vbicunq̃ loquit̃ de opatione in hoc primo cõformiter loquitur accipit eni opationem vt in pluribus ꝑ intentione ⁊ volitione vel siꝫlibus.

¶ Theologi loquentes d̃ omnipotentia diuina non accipiũt omnipotentiã sicut phi scilicet ꝙ est tam oĩnz mediantibus causis scdis. Nec accipiunt omnipotentiã ꝑ causalitate i metha phisica in rõne cause vniuersalis pcise sed accipiunt omnipotẽtiã ꝑ causalitate qua deus ꝓt suꝑlere vicẽ cuiuscunq̃ cause scde ⁊ ꝑ causalitate q̃ põt causare oẽz effectũ possibilẽ ⁊ hoc effectiue. dis. 43. ⁊. 44. q. 1. arti. 1.

¶ De omnipotentia dei quere in littera. ¶ d. ō potentia.

¶ Obstinatio demonũ est. quia deus non concurrit cum eis ad actũ bonum totam facultatẽ exponũt in malũ. dis. j. q. 7. ⁊ ibidẽ dicit ꝙ certitudo beatoꝝ ẽ a deo. quia fruitio totalit cau satur ab eo. ibidem.

¶ Be oppositis quere in littera. C. de ꝓtrarietate vel ꝓtradictiõe. Sepe arguit ꝑ ãttuor genera oppositionũ. sed hec ſm nimis. quere i diuersis litteris sicut vniuocationẽ ꝓbat per ãttuor genera oppositionũ. q. 4. prologi. Itez ꝑ ãttuor genera oppositionũ ꝓbat distinctionez in diuersis locis.

¶ Primũ principiũ cõplexum. Utrũ possit formari in theologia. q. j. plogi.

¶ Primũ principiũ cõplexum formatur de primo ꝑncipio incõplexo Et ingreditur prima demonstrationẽ per ipm cõcluditur prima cõclusio ⁊ formatur in ꝑma scientia eo ꝙ talis sit ordo ꝑtium essentialiũ qualis est ordo suoꝝ totorũ ⁊ ecõuerso quo ad duas ꝑmas cõdictiones ⁊ prius effectus est ad eaz tanꝫ quo ad tertiã. ⁊ scientie habent ordinẽ ⁊ distinctionez ex subiectis quo ad quartam. ibidem in quattuor ꝑambulis.

¶ Primũ principiũ est cõmunissimũ. quia est ex ꝑmis terminis in terminũ. qz ex vniuersalissimis vniuersalissimũ: qz potentissimũ inter regulas eẽnas notissimũ ꝓprietates ꝑmi ꝑncipij Est dare vnum ꝑncipiũ primũ in coordinatione principiorũ sicut in genere causarũ ne sit ꝓcessus in infinitũ. ⁊ illud est vniuocum. qz sicut non possunt esse duo ꝑncipia simpliciter in entibus: sic nec in cõplexis.

¶ Illud primuz se extẽdit: ad omnia quo se extendunt rõnes formales eiusdem terminoruz. qz impossibile est esse extrema sine habitudine intrinseca ⁊ non inuenit nisi vbi inueniant sui termini. qz nõ ẽ habitudo sine extremis. ibidẽ in ãttuor ꝯclusionibus.

¶ Istud est primũ ꝑncipiũ complexũ ꝺ quolibet affirmatio vl negatio ⁊ de nllo ambo simul ⁊ est vna ꝓpositio copulatiua ꝓthetica cõtinens duas kathegoricas quaꝝ ꝑma est vniũ salis de disiũcto extremo affirmatiua Et alia ẽ vniuersalis de copulato extremo ⁊ ẽ negatiua ⁊ illa de copulato sequit. arti. 2. in duab⁹ ꝑmis ꝯclusionib⁹. ibidẽ. q. j. plo.

¶ Subiectũ ꝑmi ꝑncipij est ens ⁊ ꝑteritũ affirmatio vel negatio in ꝑma ꝑte. Et affirmatio ⁊ negatio in scda pte ꝑ hoc ꝙ ꝺr ꝺ nullo ambo simul in 3ª ⁊ 4ª ꝯclusionib⁹.

¶ Primũ pricipiũ est vnũ vnitate itegritatis sed non est vnũ vnitate simpliciter. ibidem i solutione ad primũ argumentũ.

¶ Diuisiones ⁊ figuenta non oino effugiũt ratiõem entia cum sint entis rationis. ⁊ sic non sunt entia simpliciter. sed ſm quid sic ꝑncipiuz primũ cõplexum reperitur in eis solũ ſm quid ad instantiam primam contra solutionem. ibidem.

¶ Primũ principiũ cõplexuz formaliter reperitur i creaturis ⁊ in diuinis. qz eius vnitas reperitur in vtrisꝫ sub eadez rõne. ⁊ sic per ꝓns vnũ principiũ tenet in eis. ibidẽ in arti. 3. in ãttuor ꝯclusionibus.

¶ Aliqui dicunt primuz principiũ non tenere in diuinis ꝓter infinitatẽ terminoruz. Sed contra hoc est. quia prima vnitas complexa nõ repugnat vtrobiꝫ vniformiter causa finitis ꝗ infinitis cum finitas ⁊ infinitas non variant rationẽ formalẽ. q. j. prologi. de regla ꝑmi ꝑncipij. ¶ Sicut primũ principiũ sic ⁊ ꝓtradictio applicat ad diuina que ibi sũt in creaturis nullo mõde eodẽ possunt verificari nec intellect⁹ deficit eus: nec intellect⁹ supeminẽs: nec cõtinẽtia virtualis: nec denominatio extrinseca: nec ꝓnotio primi ꝑncipij impediunt veritatem: nec vetio primi ꝑncipij impediunt veritatem: nec veram cõtradictionẽ. dis. 8. q. 3. in reprobatione eoꝝ que soluebant principiũ ad. 12. cõtradictiones principiũ quo. dis. 4. In illo prioi origi nis in quo pater intelligat essentiam suam non duz intelligereẽ cõmunicata filio. Sed dicunt aliqui ꝙ non est prius in quo sed a quo Sed h tamen non valet. quia omis distinctio ⁊ origo ⁊ relatio sunt in aliquo vt in fundamento. q. j. prolo. in 3º. dicto ãttuor vitioꝝ Aliquid bene potest esse prius alio lz non ꝑdicetur de eo ꝗd ditatiue vt genus est prius differentia'. q. 6. in solutiõe argumẽti. ibidem.

¶ Unde omne qõ ꝑdicatur i quid: est prius et non ecõuerso. vt ens est prius alijs de quibus non dicitur in quid. Aliqui dicebant ꝙ perfectio simpliciter est que non includit imperfectionem. Sed hoc non valet. quia nullũ positiuũ includit negationẽ. Alij dicunt ꝙ illa est perfecti o simpliciter que non habet impfectionẽ annexam. hoc non sufficit. quia nec relatiões originis habent impfectionem. Alij dicũt ꝙ non habet impfectionem ꝓtrariaz. hoc non sufficit quia mille pfectiones carẽt ꝓtrario. Alij dicũt ꝙ potest esse sine impfectione. Sed hoc nõ sufficit. quia cõmuniter suponit. sed cuz doctore Dico ꝙ perfectio simpliciter ẽ que in quolibet est melioꝝ ipa ꝗꝫ non ipsa ⁊ in quolibet supposito absolute considerato non considerando naturam eius est melioꝝ ipa ꝗꝫ non ipsa non ꝓcise ꝗꝫ sua negatio scilicet ꝗꝫ quodcunꝫ sicut impossibile nec oportet ꝙ sit melioꝝ omni alio a se quia sola deitas esset perfectio simpliciter. dis. 34. q. j. in primo arti.

Tabula

¶ Quãdo pfectiones sunt eiusdem rationis: vna non est alia pfectior nec ꝑm rõnem formalem melior ratio entis est melior quocunq; sibi incõpossibili. quia solum ens ꝓhibituz est sibi incõpossibile. vna pfectio simplicit ꝑm gradũ ⁊ modũ intrinsecũ potest aliam excedere vbi ẽ finita.

¶ Relatio non est melior si non est bona. id ẽ. pfecta simpliciter. quia non dicit ideo vna est melior alia.

¶ In sola substãtia sunt multe pfectiones simpliciter ꝓpter quas excedit sapiẽtiã ⁊ qcũq; accidens.

¶ Relatio specifica solis nõ est pfectio simpliciter ens ꝙo nullũ est pfectio simpliciter in genere ⁊ cuz sol ideo non excedit sapiam. qz plures pfectiões sunt sibi cõpossibiles.

¶ Natura angelica est incõpossibilis diuine. ideo non ẽ pfectio simpliciter. sapiẽtia ꝑ suaz rõnem formalem non excedit substantiã solis. sed bene ꝑ modum intrinsecuz. quia sibi repugnat infinitas.

¶ Omnia attributa tribꝰ personis diuinis cõmunia sũt pfectiones simpliciter ⁊ sũt essentia nulla ꝓprietas ꝓdicamẽtalis in diuinis ẽ pfectio simplicit. qz nõ est cõmunicabilis.

¶ Omis pfectio creature q̃ repitur in deo est pfectio simpliciter.

¶ Nulla pfectio q̃dditatiua de genere substãtie est pfectio simpliciter. qz nulla talis in deo est formaliter cũ angelica inter oẽs sit nobilior que tñ non est in deo.

Creatio in deo formaliter non est nisi volũtas sua. per accidens ꝙuenit pfectioni simpliciter in aliquo esse ⁊ nobiliorẽ pfectionẽ simpliciter esse per se autem nata est esse nobilior.

¶ Nulla specifica ratio ẽ alicui ꝓdicamẽti pfectio simpliciter. ꝛz aliter ꝓfectionẽ simplicit ꝑ ipam circũloq̃mur. pfectiones simplicit iuestigamus ꝑ viam diuisionis vt qñ ens diuidit̃ per dr̃ias que ponit a dextr̃ ẽ pfectio simpliciter ⁊ alia nõ.

¶ Per viam diffinitionis. quia omnia posita in diffinitiõe alicuius dicunt pfectionẽ simpliciter ⁊ diffinitum. Si autez aliquid fuerit pfectum tũc ⁊ diffinitũ ꝑ viam demõstratiõis. qz de quo demõstrat̃ impfectio ꝑ rõnez formalẽ illud nõ est pfectio.

¶ Videtur etiam ꝑ viam cõpositiõis. qz oẽs sunt incõpossibiles.

¶ Aliqua includunt impfectionez in ꝓmo mõ dicendi ꝑ se vt cecitas quedam. in scõo vt humanitas. Alia ꝑ accidẽs sicut sapia in nobis q̃ est q̃litas q̃dã nullo mõ sicut deitas.

¶ Nulla pfectio simpliciter est in genere rum in eo sit oẽis pfectio Similiter est simpliciter simplex ita ꝙ non resoluit̃ in alia ꝓioza q̃dditatiue directe. quia oẽis cõpositio icludit impfectionem. Ratio entis non includit̃ in rõne substãtie transcẽdentis que est pfectio simpliciter. nec deitatis nec alicuiꝰ pfectionis nisi sit genus ⁊ dr̃ia.

¶ Ratio formalis substãtie est ens ꝑ se cui nõ cõponit̃ sapia ⁊ sciẽtia que dicunt pfectionez simpliciter nõ resoluũt̃ in genus ⁊ differẽtiam q̃uis circũloq̃mur ꝑ eas. Alia i genẽ pfectio simplr nõ est cõpossibilis aliter. qz incõpossibilitas dicit impfectionẽ Ille pfectiones create q̃ sunt cõpossibiles habẽt hec ꝑ rõnem specialem ⁊ non ꝑ rõnem transcendentẽ.

¶ Nulli pfectioni cõuenit limitatio nisi ꝑ rationem non transcẽdentẽ.

¶ Perfectio simpliciter non causatur ꝑ se ꝑm q̃dditatem.

¶ Ex sapientia inhereat hoc nõ est ꝑm q̃dditatem sed ꝑm aliquod creatum annexũ sicut corporeitas est corruptibilis in elementis sicut ꝑfectio simpliciter in deo corruptibilis i creatura corruptibilis.

¶ Nulla relatio dicit pfectionem simpliciter. qz sũt incõpossibiles ꝙ non ꝙuenit pfectioni.

¶ Nulle relationes nec de se nec create nec increate dicũt pfectionem ꝑm q̃d. qz hoc est impfectũ nec de se dicũt q̃dditatẽ ꝓtutis si idem ptitas dicat pfectionẽ intelligit̃ simpliciter.

¶ In diuinis relatiões hñt idẽptitatẽ cũ pfectionibꝰ simplr̃ ois pfectio simplr̃ habet eẽ formaliter i deo ꝑm suũ esse ꝓpriũ. ⁊ tñ nõ eminẽter. qz sic ois creatura est in deo.

¶ Virtualiter in creaturis sunt alique pfectiones simpliciter eiusdez rõnis cum aliquibus que sunt in deo patet de spiritu vita huiusmodi respectu quorũ deus habet gradus suplatiuũ excludit̃ ꝓtas rõnis. Ista sunt sũmatim collecta de pfectionibus simplicit. dis. 34. q. j ⁊ ab ordinatione francisci.

¶ Paternitas ẽ cõmunicabilis i rõne generali ꝛz i sua rõne spẽali nõ sit cõmunicabilis. dis. 26. Et nota h̃ in ẽminis ꝓprietatũ relatiuarũ Paternitas ⁊ generatio sũt vna relatio in pr̃e ꝛz habeãt distinctionẽ formalẽ. Cõsimilit̃ dr̃ de filiatiõe in filio. dis. 26. q. 4. in ꝑambulis.

¶ Ratio formalis generationis actiue intelligit̃ in rõne formali paternitatis. Idem ẽ de generatione passiue ⁊ filiatiõe. ibidẽ i ꝙclusiõibꝰ

¶ Per paternitatẽ circũloquimur vnã ꝓprietatem relatiuã que ꝑm suam relationẽ ꝓpriaz est cõstitutiua persone diuine. dis. 26. q. 4. in solutione argumẽti.

¶ Paternitas non denomiat fundamẽtũ sed

suppositam. ibidem.

¶ Sicut tota quidditas anime est a seipa quā psequitur habitudo ad corpus. ita q̄ditas tota paternitatis est ad aliud q̄ cōsequit vis cōstitutiua per se.

¶ Utrum persona sit nomen prime intentiōis vel scde. De persona nota in littera. p. t tenet q̄ psona est nomen scde intentionis t non prime. quia est inferior. quia est indiuiduū illi⁹ q̄ est scde intētionis. q̄ dicit aptitudinē.

¶ Utrum psona dicat vniuoce de psonis diuinis t creata t increata. Nota de vniuocatione in littera. v. tenet q̄ sic t pbatur p regl'as vniuocationis datas in lra. S. de subitātia. et in lra. E. de ente.

¶ Utr̄ psona sit ad se vel ad aliud.

¶ Persona est p̄cise relatiua nec p̄cise absoluta. q̄ aliqua sunt relatiua i deo aliqua absoluta in creaturis.

¶ Persona nō est simul absoluta t respectiua quia hoc q̄ueniret oīi p se q̄ est falsum. sed psona abstrahit ab absoluto t respectiuo dis. 32 q. 4. in q̄ttuor q̄clusionib⁹.

¶ Licz psona quelibet in q̄tū addit ad psonaz in cōmuni sit absoluta vel relatiua non tm̄ in cōmuni. dis. 23. q. 4. in solu. argu.

¶ Quādo arguitur a psona patris ad psonaz in cōmuni non est argumentuz ab inferiori ad supius sed a prima intentione ad scdam. etiam locus a parte subiectiua non tenet in scdis intentionibus.

¶ Utrum persone diuine constit uūtur per absolutam. Aliqui dicunt q̄ sic. quia absolutum est perfectius t nobilissima suppositā debet cōstitui per nobiliora constituentia. dis. 26. q. 3. in prima opinione. Alij dicunt oppositum. quia cōcursus absolutorum in eadem persona repugnat infinitati. Sed rationes eorum soluūtur q̄ absoluta non cōcludent cōpositionē pl⁹ nec maiorem substantiā nec minorem ponunt conuenta q̄ relatiua Et si scriptura non nomiet absoluta tamen locus ab autoritate negatiue nō tenet lz non sit absconditum dicente Salomone. quia est nomen eius aut si non filius eius si nostri ꝓpter autoritatem tenet q̄ psone constituūtur per relationes t solutiones rationū notat q̄ suppositā tanta constituūtur per negationem quo habito psone diuine cōstituūtur per nobiliora constituentia q̄ tāte. quia relatiōes positiuas. Est tamen vnum q̄ denominat materia in qua sunt tm̄ dicunt psone diuine sicut homo dicit psona humana t non psona negationis. dis. 26. q. 3.

¶ Nota hic de supposito in littera. S. quomodo sūt q̄ttuor p ordinem: ꝓprietas vt p̄scindit ab essentia non est adorāda. quia ratio adorationis multiplicat nō ē vniuoca t ꝓprietates sūt multe. q. j. plogi in q̄ttuor vltimis dictis.

¶ Utr̄ psone diuine cōstituant p ꝓprietates relatiuas. dis. 26. q. 4.

¶ Nota hic quomodo relatio cōstituit psonā quia relatio cōpatiui ad suum oppositum non cōstituit diuinaz psonam cum vt sic habeat habitudinem ad extrinsecam. Sed relatio cōparata ad suum fundamentū constituit psonaz.

¶ Relatio diuina ꝑm suaz rōnem q̄ditatiuā imediate non est cōstitutiua psone. dis. 26. articulo scdo in p̄ambulis.

¶ Relatio diuina non cōstituit psonaz in q̄tū relatio in cōmuni. quia sic oīis ꝓstitueret nec in pticulari etiam vt generatio t spiratio quia in creaturis ꝓstituet nec in q̄tum diuina. quia tūc oīes relatiōes diuine cōstituerent nec in q̄tum ꝓpria. quia paternitas patris originis est ꝓprium patri q̄ non cōstituit sed optet ad h vt ꝓstituet q̄ sit insistens t non inherens q̄ sit ꝓpria t non cōmunis t q̄ sit. t sic est p se constitutiua in ꝯclusionib⁹ scdi articuli p̄fate

¶ Persona diuia ē ad aliud extrinseca relatōe quia includit essentiā pater ꝓius est a se q̄ aliud. quia primo habet essentialia q̄ notionalia dif. sepe dicta.

¶ Utrum psona t essentia distinguūtur ex natura rei. dis. 33. q. 4. tenet q̄ psona t ēntia distinguūtur ex natura rei. quia essentia ē cōmunicabilis t psona incōmunicabilis. Et relationes distinguūtur ab eēntia ex natura rei. q̄ essentia est fundamentū relatiōis. ibidem. Si p tione psona t essentia dr dis. 33.

¶ Persona t essentia sūt idem idēptitate. psona t essentia sunt idez realiter tamē psona ideptit essentiā. ibidē in ꝯclusione.

¶ Utr̄ p̄destinatio sit eterna. dis. 40. q. j.

¶ Predestinatio non est q̄ absolutū sed respectiuū Et dic respectū formalē nō fundamentalē quia est res rationis non totalis. Et non ad intellectuz tm̄ sed etiam ad voluntatē vide plene dis. 41. q. 7. in q̄ttuor p̄mis ꝯclusionib⁹

¶ Predestinatio est ordinatio ad vitā. ibidez.

¶ Predestinatio potest accipi fūdamētaliter t sic nō est nisi velle diuinū. Allio modo formaliter t vltimate. et sic dicit respectum ordinationis ad vitam eternam quādo dr q̄ deus realiter p̄destinat accipit p̄destinare fūdamētaliter. ibidem in solu. argu.

¶ Predestinatio est eterna nec transit in p̄teritum. sed vnico actu deus p̄destinat t p̄destinauit vt est variatio ex pte p̄destinātis sed ex pte p̄destinati.

Tabula

¶ Utrū deus possit non p̄destinatum p̄destinare. dis. 41. q. 6. ⁊ p̄destinatum nunc ab eterno non p̄destinare p̄t in sensu cōpositiōis. sed hoc p̄t in sensu diuisionis. patet. q⁹ ꝓtingēter ibidē in trib⁹ ꝓclusionib⁹.

¶ Ad declarationē materie p̄destinatiōis ponunt q̄ttuor signa. p̄imū in quo intellect⁹ diuinus intelligit in puris naturalib⁹. scōm in quo intellect⁹ offert voluntati p̄mo in rōne neutra. tertio in quo voluntas determinat ip̄m. q̄rtus in quo intellectus ꝟtit se sup voluntatē non q̄ hoc sit transitus successiu⁹ sed p̄manens in tertio signo est sensus diuisionis ⁊ in q̄rto cōpositionis. ibidem.

¶ Deū cognoscere futurū contingens non solum cōdicionatū. sed supposito q̄ volūtas se teneat imp̄roposito volēdi ita efficit. ⁊ sic est imitatio. hec erit in obiecto cognito vt volito non in deo nec in eius voluntate. ibidem in solu. argumē. in sensu cōpositionis.

¶ Predestinatus non p̄t dānari sed bene in sensu diuisionis. Cōsimile dicit q̄ non p̄destinatus non p̄t saluari in sensu cōpositionis. ꝫ bñ in sensu diuisionis. q⁹ p̄destinatio ē ꝓtinua tio tam i tertio q̄ in q̄rto. ibidem i scō ⁊ tertio argumentis.

¶ Utr̄ idez actus numero possit esse p̄destinatio ⁊ p̄scientia. dis. 41. q. j.

¶ Prescientia vno modo accipit p̄ cognitiōe quā habet deus de futuris cōtingentib⁹. scō modo p̄ sola cognitione dānandoruz. tertio modo p̄ p̄ordinatione ⁊ p̄destinatiōe terminatiue diuine voluntatis ad saluāduz. ⁊ sic est quedā sniā diffinitiua p̄prie accipiēdo p̄scientiaz ⁊ p̄destinationē differūt sicut actus intellect⁹ ⁊ volūtat⁹ accipiendo p̄scientiā p̄ p̄missione damnatoruz distinguit a p̄destinatione. dis. 41. q. 3. Nota de interrogationib⁹ q̄ occurrūt circa illā materiam p̄destinationis.

¶ Utrum sit aliqua causa p̄destinatiōis. dis. 41. q. 4.

¶ Aug⁹ aliquādo fuit illi⁹ opinionis q̄ fides p̄missa erat causa p̄destinationis. Sed hoc improbatur. q⁹ nihil q̄ datur ex meritis est mere gratia. ⁊ p̄destinatio est glorios⁹. quere ibidē Si dicat q̄ omis volūtas habet q̄d ita habet cur. dico q̄ si illud cur feratur ad obiectum fallū ē. Si ad cōplacentiā vez est. in soluti. argu.

¶ Ad declarationē improbatiōis et p̄destinationis sunt q̄ttuor signa. Primū signū est in q̄ Petrus et Judas offerūtur voluntati diuine vt neutri diuia ⁊ tūc voluntas p̄ordinat petrū ad gloriā: nullum actuz ponendo circa iudam. scōm signū est in quo petrū p̄ordinat ad gratiam in quo signo nulluz actū positiuū habet circa iudām. tertiū signuz est in quo reliquūt sibi ipis: ⁊ vterq̄ cadit in peccatū. q̄rtum signū i q̄ petr⁹ resurgit. quia non p̄destinat⁹ non potest p̄manere. quia p̄destinatus intelligit ex p̄mo signo. Si enī non detur finis supnaturalis nō ē punitio. dis. 41. q. 4. in solu. dubij.

¶ Deus nulli est obligat⁹. ido nulli tenet p̄hibere. ibidē in solu. dubij.

¶ Deus ꝓcurrit ad actū peccati cōmissiōis p aliquē actū aliū positiuū.

¶ Carētia diuine visionis non est pena simpliciter. quia in puris naturalib⁹ nō est pena Opinio dicit q̄ priuatio nō est spēs oppositiōis distincta ab alijs. Sz doctor dicit q̄ nō addit aliq̄d formaliter ad ꝓtradictionē q̄ sit ei intrinsecū sed solū genus vel subiectū vel aptitudinez ideo dicit q̄ sit illō formaliter. quia non distinguuntur nisi per extrinseca. dis. 28. q. 2. arti. j. Nō quomodo infinitas est priuatio. dis. 8. ⁊ si militer finitas est p̄uatio. dis. 8.

¶ Priuatio distinguit ꝼm distinctionē positiuarū. dis. 28.

Priuatio illa q̄ p̄cise pfectionē ponit illa est q̄ p̄cise impfectionē dicit. dis. 28. q. 7. arti. j. i solu. argumēti.

¶ Quedā p̄uatiōes p̄uant pfectionem simplr sicut ignorantia nescientia. ⁊ ille dicunt impfectionem. Alie p̄uant illud qō nec dicit perfectionem sicut p̄uatio relationis vt ingenitū innascibile ⁊ talis priuatio potest poni in diuinis.

¶ Quattuor sūt genera priuationū. vna dicit carentiā in apto nato i indiuiduo vt idem totalis cecus natus ē videre. scōo dicit carentiā nō ꝼm indiuiduū. ꝫ ꝼm spēm vt homo cec⁹. Alia ꝼm gen⁹ vt talpa. Alia ē p̄uatio q̄ ē carentia in apto nato ꝼm trāscēdentiā sicut ſba est indepē dens tribus p̄mis modis. Priuatio nō ponit in diuinis ꝫ 4° mō bene ibidē.

¶ Quidaz dicunt q̄ p̄uatiua opposita nō sunt incōpossibilia. Sed doctor ostendit oppositum eo q̄ repugnat ex suis rōnibus formalib⁹: tñ positiōe vnius gradus alicui⁹ forme intensibilis stat p̄uatio totius gradus. dis. 8. q. 9. arti. j.

¶ Nota de praxi ⁊ speculatiōe lr̄a. T. dictiōe theologie praxis est ordo.

¶ Praxis est operatio regulabilis a recta ratione.

¶ Practicū dicit a praxi Et sunt q̄nq̄ genera practicoz. q. vltima plogi.

¶ Et nota q̄ p̄ma potētia dicit practica. scōa habit⁹. tertia spēs. q̄rta obiectū. q̄nta act⁹ non aūt ponunt q̄nq̄ genera spēz sic practicaz. q⁹ actus ⁊ intellect⁹ dicit speculatio ⁊ nō specula tiu⁹. ibidē. Ratio practici ꝓsistit duplici respectu aptitudinali scz p̄ioritat⁹ ⁊ cōformitat⁹ ad

praxim Et videt practicū ⁊ speculatiuū eē pas
siones ⁊ non dñie essentiales. ibidem.
¶ Ab eodem causat subiectū ⁊ passio. ideo nō
noticia causat a potentia ⁊ obiecto. ideo hab:
tus et actus ab eis habet passiões practici vel
speculatiui in habitudine tñ ad finez ꝓductio
abstrahit a motu. dis. 4. q. j.
¶ Nota ꝓductio est deductio alicui⁹ in eē sim
pliciter p modū ꝑncipij effectiui.
¶ Nō pollulatio ē alicui⁹ insistētis in aliqua a
q̄ hz eē tanq̄z radicatū ⁊ formaliter.
¶ Utrū intellect⁹ diuin⁹ ꝓducit q̄dditates in
esse intelligibili. dis. 48. q. 3.
¶ Qui nō. qz ab eodez res habet esse simplicit
⁊ eē vez. qz verū non dicit nisi relatiuū funda=
mentalē intelligibilitatis eaz.
¶ Quis eni q̄dditates a deo habent eē existe
re. tamē esse essentie seu q̄dditatiuū non ⁊ ab ꝫ
abstrahunt in se cuz intellect⁹ diuinus ꝓducit
eas in eē intellectiuo.
¶ Utz ꝓductio rerū in esse intellecto sit prioz
generatione ✠bi. dis. 46. q. 4.
¶ Generatio ✠bi diuini est ꝓductio. ꝑoz ꝓdu
ctione absoluto causabiliū in eē cognito. qz ꝓ=
ductio ✠bi ē respectu obiecti ꝑmarij. res aūt in
eē itellect⁹ ptinet ad obiectū scōariū. ibidē ar. j
¶ Spirare ꝓductionē q̄dditatiuaz i eē volito
ꝑcedit cuz sit respectu obiecti ꝑmarij ⁊ q̄ddita=
tes scōarij.
¶ Passio. i ista autozitate voces sūt noce pas=
sionū ⁊ sunt in aīa non pzo his que sunt in ani=
ma formaliter. ꝫ etiaz ꝓ his que sunt in anima
obiectiue. dis. 22. q. j. in rōne primi arti.
¶ Ista regl'a qñcū q̄z aliqua passio ꝓuenit plu
ribus p aliquā cōmunē passionē eis videt cō=
uenire lz teneat i nō trāscēdētes tñ in trāscēdē=
tib⁹ ē falsa. q. 2. plo. Et dis. 44. q. 2. in so. ar.
¶ Passio nō differt realiter a subiecto tñ ē oib⁹
modis cū subiecto sed aliter modus intrinsec⁹
¶ Aliqñ differt formalit nō tñ differt realiter
qz i eēntialiter ordinatis ⁊ realiter distinct] pri
us pōt eē sine posteriori. ꝫ sb̄m nō pōt esse sine
passiōe alioq̄n cōclusio demōstratiua posset eē
falsa ⁊ ꝓtingens. dis. 2. q. 3. in ꝓclusionib⁹. Ex
ꝓclusionib⁹ cum improbationib⁹ eoꝝ incōue=
niens videt q̄ subiectū ꝓductum necessitet de
um ad ꝓducendū passionē cum ꝓductio passi
onis sit distincta a ꝓductione subiecti. dis. 2. q
2. in tertia ꝓclusione. lz eēntia fundat generati
onē passiuā non tñ recipit passionē. ⁊ qz maioz
nō patit attributa non imꝑimunt.
¶ Utz ꝑsona sit nomē prime intentionis. dis.
23. q. j.
¶ Prima intētio nō est actus intelligēdi. oēs
actus intelligēdi vere ⁊ realiter ē in genere q̄lu
tatis. ibidem.
¶ Prima intētio nō ē spēs intelligibilis patet
qz spēs ē q̄litas rōnalis. ⁊ ipa. q. intētionalis in
est q̄dditas inesse cognito. qz nullum p se redu
cit ad p accidēs.
¶ Intētiones aūt que sūt p se. vt homo ē aial
Prima intentio non ē q̄dditas in esse intelligi=
bili. qz ꝓpositio p se vera. ē p se q̄dditatiua nō
reducūtur ad scōm modum dicendi p se intelli
gibili ꝑdicat. ⁊ scōo mō diuidēdo p se nō ꝑmo
¶ Prima intētio ē q̄dditas in esse q̄dditatiuo
ibidē arti. 2°. Nota de istis de intentionib⁹ in
lr̄a. J. in dictiōe intentione.
¶ Persona nō est nomē ꝑme intentiōis. quia
qñcū q̄z aliq̄d est cōmune et supius assignatur
multis ⁊ nō est eis eēntiale. illud est scōa inten
tio ⁊ non ꝑma vbi sit ꝑmū denominatiuū. ꝑso=
na est similioz mult] ⁊ nō denoiatiua nec essen=
tialis. ergo est scōa intētio.
¶ Ñcū q̄z arguit ab inferiori ad supioza sine
attributiōe ⁊ negatiōe ē bona ꝯña nisi in scōis
intentiōibus. Uñ bñ sequit. socrates ē indiui=
duū. ḡ homo ē indiuiduū. Sic nō sequit. ꝑ ē
filij pater. ergo ē ꝑsona filij. quia ꝑsona ē scōa
intētio. ibidē in q̄ttuoz rōnibus sumptis ex q̄t=
tuoz regulis.
¶ Quicq̄d ꝑdicat vniūsalit de supioz ⁊ de in
feriori ē vez in q̄dditatiuis intētionib⁹. ꝑsona
ē supioz ad ꝑrem ⁊ filiuz. ⁊ tñ eē a se ꝑdicat de
ꝑsona ⁊ nō de patre ⁊ filio. ḡ ꝑsona nō ē p se ꝑ=
me sed scōe intētiōis. vbicūq̄z locus a diffiniti=
one tenet: ibi est ꝑma intētio. in scōis non tenet
sicut non sequit aial rōnale est diffinitio. ḡ ho=
mo est diffinitio.
¶ Persona diffinit p indiuiduū q̄ ē scōa inten
tio. ꝑsone nō ꝯueniunt actōes formales reales
vel adozantes. scōa intētio ꝯstituēs vt supōit
p scōa intētione. ꝫ vt supponit p ꝑma ⁊ quādo
de⁹ ꝑdicat de ꝑsona supponit p intētione ꝑma
ibidē in solu. augu.
¶ Quattuoz sūt ꝯcept⁹ eēntialiter ordinati. s.
ꝑticulare. qz ꝯuenit oi inferiori. ita supioi.
¶ Indiuiduū q̄ ꝯuenit omi supiori. suppositū
q̄ conuenit solis indiuiduis intellectualibus.
Ex q̄bus pōt pater q̄ ꝑsona est scōa intentio.
¶ Utz ꝑsona sit scōa intētio. dis. 33. q. 2.
¶ Quid sit 2ª intētio. q̄re i lr̄a. J. ēmino intētio
plo. Tūc istā scōaz ptē. Persona ꝫ mō ē scōe
intētiōis. qz dicit repugnātiā cōicatio i natura
li intellectuali. repugnātia aūt est rō negatiua
dis. 23. q. 2. in fi.
Utrū ꝑsona dicat vniuoce de trib⁹ suppositis
diuinis. dis. 23. q. 3. Nō ō vniuocatiōe i lr̄a. v.
¶ Utz deus posset aliquid impossibile facere

dis. 43. q. j.

¶ Nota omnipotentia ē respectu oīs possibilis cui non repugnat esse. quere i littera. O. d omnipotentia.

¶ Deꝰ nō posset facē impossibile simplr. qz tale impossibile nulliꝰ agētis subiaceat ptāti sed bñ pōt facere impossibile significāt q̄d vt illud naturale q̄ lz non subsit ꝓtute naturalitate cū bñ sbe potētie de infinitate vt q̄ ꝓgo pareat.

¶ Deꝰ nō pōt facere impossibile p accidēs vt q̄ motꝰ p̄teritꝰ nō fuerit. Et dr impossibile per accidēs q̄ lz sit possibile cum additione p̄teriti trāsit in necessitatē. ideo q̄ fuerit nō p̄terijt est ipossibile p accidens. ⁊ tale impossibile reducitur ad impossibile p se nō pōt facere acceptum p impossibili. qz incōpossibilia simul nō sūt factibilia. ibidē in q̄ttuor ꝯclusionibꝰ ⁊ q̄ttuor incōpossibilibꝰ Illd ē impossibile simplr q̄ repugnat regulis etnis ⁊ ꝯclusionibꝰ demōstrabilibus de eis.

¶ Alia fm q̄d ratio impossibilitatis sumit ex possibili extremoruz. Impossibilitas rei fiēde nō sumit p̄cise ex pte creature nec p̄cise ex pte diuine virtutis nec p̄cise in vtroq; ⁊ tñ est alia ratio impossibilitatis. qz sicut impossibilitas ex rōne formali vel q̄dditati cui nō repugnat esse Ita ratio impossibilitatis ē ex rōne formali q̄dditatū impossibiliū vt chymera.

¶ Utz impossibilitas rei fiende sumat ex pte dei. dis. 44. q. 3.

¶ Utz deus potest facere aliq̄d q̄ implicat ꝯ dictionem. dis. 44. q. 3.

¶ Deꝰ nō potest facere ꝯdictoria in eodem instanti sit q̄ ꝯdicant. ibidez in q̄ttuor ꝯclusionibus ꝯ primū modū dicēdi Et lz eē instāti sit generatio ⁊ coꝛruptio et sit affirmatio et negatio nō tñ respectu eiusdē lz extrema ꝯdictiōis posset esse in rerū natura vt hō ⁊ nō hō. qz asinꝰ ē nō homo: illa tñ extrema non sūt ꝯdictoria. qz nō sūt respectu eiusdē. q. j. in solu. argu.

¶ Intelligēdo veritatē p̄mi p̄ncipij. s. ꝯdictoria nō p̄nt fm rōnem formalē ꝯdictoria ꝛ verificari vel esse simul idem. eidem ⁊ plogi.

¶ Utz deus posset facere q̄cquid nō includit ꝓtradictionē. dis. 44. q. 4.

¶ Regula theologoꝝ ē q̄ deꝰ pōt facere q̄cq̄d nō includit ꝯdictionē. Sed hoc pōt intelligi i p̄mo vl scdo. ⁊ sic nō intelligit regula. qz q̄ mō nō hñt diffinitionē nō hñt p̄imū modū p se. et sic non includūt ꝓtradictionē in p̄mo mō dicēdi p se sicut etiā scdm q̄ respectus p̄supponit p̄mū. ideoq; non hñt p̄imū nec scdm. Intelligitur igit regla a q̄busdaz fm q̄d hoc ē fm q̄ q̄d habeant diffinitionē ⁊ i alia diffinitiōe ꝓtradictio includit oino autē simplicit sibi repugnat diffinitio. ibidez in declaratiōe q̄stionis lz illd̄ apparēter sit dictū tamē doctoꝛ ostendit q̄ aliq̄ sunt incōpossibilia. q̄ nō includunt ꝓtradictionem cū maxima opositio sit ꝓtradictio nō includit in minoꝛibꝰ opositionibꝰ ⁊ tñ impossibile ē ꝓtraria ⁊ siūter p̄uatiua opposita i esse eidē fm idē dicit q̄ lz illud q̄ nō est i deo impossibile sit reductibile ad ꝯdictionē non tñ semp eā i cludit. qz aliq̄ materia positiua in repugnātia sūt. Intelligit g̃ regla theologoꝝ q̄ oē deo impossibile vel includit ꝯdictionē vel pōt reduci ad ꝓtradictionē.

¶ Utz in deo sit potētia executiua distinguitur ab actione. dis. 4. q. 5.

¶ Potētia executiua dr i numerabilibꝰ ab appetitiua. qz appetitiua est in oꝛgano coꝛdis executiua ponit in mēbris motiuis.

¶ Potētia executiua distinguit in hoibꝰ a voluntate. qz executiua ē oꝛgano alligato volūtas

¶ Potētia executiua differt a vo- (aūt nō. litiua i angelo. qz angelꝰ nō solū voluntate mouet celū. Itez executiua pōt ab ente creato impediri volitiua non q̄n velit.

¶ Potētia executiua distinguit i deo a voluntate. qz potētie volitiue cōpetit eē p̄ncipiū p̄oductiuū ad itra. executiua nō ꝓpetit nisi ad ex̄ Deus tñ dr causare p voluntatē. qz voluntas impat executiue. ibidē in solu. argu.

¶ Potētia executiua distinguit a volūtate et vt p̄scindit ab ea nō habet ꝓtingentiaz. sed vt sbe imperio volūtatis ꝓtingēter opatur. ibidē in solu. dif.

¶ Utz potētia absoluta distinguit ab ordinata in diuinis. dis. 44. q. 6.

¶ Potētia absoluta nō ē p̄cise potētia executiua simplr cui coꝛrespōdet oꝛdinata i habitudine ad oꝛdinē recte rōnis. nec distinguūt iste potētie p̄cise ex oꝛdinati creati nec sufficit dicē q̄ volūtas absolute sūpta ē potētia absoluta ⁊ ipa informata impfectiōe legalis iusticie est oꝛdinata potētia. est idē q̄druplex modus dicendi per se.

¶ Potētia absoluta ē potētia executiua cōpta ad oia q̄ sūt i ea ꝛtualiter ꝓtenta. ⁊ ipa vt sequens actū rōnis diuine ꝓsequētis oꝛdinationē volūtatis est potētia oꝛdinata Hic ponunt q̄ttuoꝛ signa. Primū ē i q̄ volūtas determinat se respectu oiuz ꝓtingētiū q̄ fient. Scdm in q̄ intellectꝰ diuinus cognoscit determiatiōez voluntatis. Tertiū in q̄ postq̄ intellectꝰ cognoscit illā determinationē volūtatis regulat potētiā executiuā. Quartū in q̄ executiua sequit dictamē intellectꝰ q̄cq̄d pōt executiua pōt añ istaz regulam pōt de se potētia absoluta fm q̄ ostēdunt se est oꝛdinata. ibidē arti. j.

¶ Iste potētie.s. absoluta ⁊ ordiata distiguūt sic illa q̄ sic se hñt q̄ vnū nō sit p̄ter ꝓcernētiaz quia aliquid cōcernit vna q̄z non alia.

¶ Potētia ordinata p̄t dici vel que est actualiter ordinata vel q̄ aptitudinaliter fieri possit.

¶ Deꝰ de potētia absoluta p̄t multa q̄ non p̄t de potētia ordinata. qz mꝫta p̄t facere que nō determinauit se facturū. ibidem in solu. dubij. articulo. j.

¶ Nō quō deꝰ cōcurrit in oi effectu cause scde in lr̄a. d. dictiōe deus. dis. 44. q. 7.

¶ Utꝫ deꝰ p̄t supplere vicē cuiuscunq̄ cause scde. in genere cause efficiētis. dis. 44. q. 8. dicit vniūsaliť q̄ respectu oiuz absolutorū q̄cūq̄d deꝰ p̄t facē mediāte causa scda p̄t imediate p se. Sz itelligēda ē regla de absolutis nō relatiuis. qz nō p̄t facē sine extremis relatiōez. ibidē

¶ Utꝫ deꝰ p̄t ꝓducere aliq̄d actu= (in solu. aliter infinitū ad ex̄. dis. 43. q. 10.

¶ Infinitas p̄t accipi p̄mo mō extensiue ſm multitudinē. ⁊ sic deꝰ posset ꝓducere multitudinē infinitā ſm q̄dditatē discretaz. Scdo mō p̄t accipi infinitas extēsiue ſm q̄dditatē continuā. ⁊ sic deꝰ p̄t facere imaginez accidētaliter infinitā. qz nō repugnat. Tertio mō p̄t accipi infinitas ſm q̄dditatē. ⁊ sic deꝰ p̄t ꝓducere infinitū accipiēdo ꝓ infinitate duratiōis. ⁊ sic deus bñ p̄t creare durationem infinitā. simul ex̄ nō p̄t ꝓducere. qz repugnat q̄ hȳet p̄ncipiuz si eēt duratio creata. ibidē in solu.

¶ Possibilitas ē respectꝰ fundamētalis.

¶ Utꝫ i diuis sit potētia gñandi. dis. j. q. j.

¶ Potētia generādi dr̄ ō essentia cuius actus generādi sibi nō ꝙueniat. qz rō non est nata denoiare fundamentū ſ suppositū. ibidē.

¶ Potētia intelligēdi p̄mo respicit itelligibile

¶ In diuinis ē potētia generādi vt q̄ pr̄ p̄t generare actiue. ⁊ potētia generādi passiua ē in filio. ⁊ ista potētia elicitiua suppositi geniti non ē actus generādi. ibidē in ꝙclusionibꝰ.

¶ Utꝫ potētia generandi dicit q̄ vel ad aliq̄d dis. 7. q. 2.

¶ Potētia generādi dicit puꝫ q̄d nec puꝫ ad aliq̄d nec ē ꝓstituta ex vtroq̄ sic̄ ꝑsona. ſ dicat aliq̄d ꝓstitutū ex essentia siue memoria i respectu fūdamētali. ibidē in ꝙclusionibꝰ.

¶ Utꝫ potētia generādi sit i filio. dis. 7. q. 3.

¶ Potentia vno mō accipiť absolute. alio mō ꝑ forma cōpōsita cōpossibilitate. tertio mō ꝑ toto aggregato ex oibꝰ req̄sit ad actū ⁊ amotione impedimētoꝝ. q̄rto mō accipiť vt cōiūgiť actui p̄mis duobꝰ modis ē i filio. ſ nō duobus vltimis modis. ibidē in p̄ncipio. q.

¶ Quattuor genera ꝓpositionū formanť formaliter i diuinis. s. q̄dditiuoꝝ. idēptitatiuoꝝ. denoiatiuoꝝ. ⁊ eēntialiū. dis. 2. q. ſ silogismis ⁊ dis. 4. q. 5.

¶ Ꝓpositio idēptica est illa ꝓpter infinitatē vtriſq̄ vel alteriꝰ extremoꝝ vel ꝓpter nimiam cōitatē trāscēdentiū. q. 2. ꝑlo. ⁊ dis. 4. q. 5.

¶ Primꝰ modus ꝑfectatis ē p̄ncipaliorꝝ ſ nō ꝑfectioꝝ nec nobilioꝝ. dis. 8. q. 7.

¶ Ista regula ꝓpť vnūq̄q̄ ⁊ id magis nō tenet nisi vbi est causa ⁊ causatū.

¶ Et regla nō habet locū in diuinis. dis. 6. q. 3

¶ Si deꝰ videt me dānandū q̄re creauit eam meaz. Rñdeť q̄ volūtas de me non ē causa. qz ipa ē p̄ma causa. ideo nulla alia ratio ē q̄rēda. dis. 40. ⁊ 41. q. 3. ad interrogatiōes.

Quare deus fecit mihi istā gr̄am vt me crearet p̄uidens me dānandū. ⁊ q̄re te neoꝝ sibi regratiari cum melꝰ eēt mihi annihilari. Rñdetur q̄ vbicunq̄ est meliꝰ bonū totius q̄ ptis sicut manꝰ oꝑponit se ꝓ capite ⁊ salute totiꝰ ⁊ cū dāno cecidit in decorem ⁊ bonū. Ido sub ista habitudine est bonum ⁊ in scda intentione.

¶ Quare deꝰ p̄mittit dānationez fieri dicit q̄ pcm̄ i malis auget meritū in bonis nec eni malā scirenť ab oipotēte deo nisi ipe sciret elicere (bona.

¶ Quare si sum electus ad vitā eterꝰ nam cū opteat me laborare in bono ope. Rñdetur q̄ magis te neoꝝ deo q̄ me elegit. Ideo magis debeo laborare ad cōplacendū sibi. Item rñdetur q̄ ꝓtingenter elegit. ido si non bñ operaꝝ posset me nō eligere. Elicio est ꝙdicionata ⁊ sicut ꝓcognoscit finē. ita ꝓcognoscit merita q̄ bus attingetur finis. et sic ꝓposuit saluare. ita ꝓuidet actus meritorios quibus saluabitur.

¶ Quare si deꝰ ꝓuidet me ad dānationē optet vt conať ad bonū. Rñdeť q̄ bonuz ꝛtutis est ꝑ se diligēdū. qz deus nouit mutare sniaz si tu mutaueris delictū. vñ deꝰ sentētiauit te absolute damnandū ſ sub ꝙditione.

¶ Quare ab eterno magis p̄destinauit istū q̄z illum. rñdeť q̄ lz p̄destinatiōis nulla sit causa nisi est aliqua causa que est p̄euisio peccatoꝝ.

¶ Quare deus me vel te ab eterno p̄scitū non posset p̄destinare dicit q̄ imo ac p̄t. qz illud instans eēnitatis ē. q̄re ꝫ oia dis. 41. q. 3.

¶ Acceptionē passiuā quā deus ponit in charitate p̄t ponere in aliqua q̄dditate nō solū infusa. ſ etiā acq̄sita. dis. 17. q. 2. in solu. dubij.

¶ Qualiter charitas est augmētabilis diuisibilis ⁊ intelligibilis. dis. 19. q. j. q̄re de charitate ⁊ intensione ⁊ remissione.

¶ Quidditas i specie nihil aliud est a spē: nec ē ad aliquē q̄dditatē eē vel p̄sentari in spēnisi q̄ spēs rep̄sentet eā q̄ nihil aliud ē nisi causare

intellectionē illi⁹ q̄dditatis. dis. 23. q. j. in rñsio
ne ad 2^m ar^m ꝓtra p̄mas ꝯclusiones.
¶ Esse q̄dditatiuū ē p̄us esse obiectiuo. qz vnū
est i p̄mo mō ⁊ aliud in scdo mō. ibidē.
¶ Vider q̄dditatē in eē q̄dditatiuo itelligīt q̄d-
ditas p̄cisa ad vnū eo q̄ nō est in p̄mo mō dicē
di p se nihil aliud itelligo q̄ p q̄dditatez eē nisi
q̄dditatē in eē illo in q̄ abstrahit ab oī duratio
ne necessitate ꝓtingētia esse in aia ⁊ eē ex̄ aiam
ab oibus talib⁹. dis. 23. q. j.
Quidditas nō ꝓducīt ꝺ nihilo. nec annihilat
ab istis abstrahīt. q. 5. plo. in solu. argu.
¶ Quidditas abstrahit ab eē. ideo nō optet di
stinctionē formalē ⁊ q̄dditatiuā eē essentialem
dis. 8. q. 5. in solu. dubij.
¶ Vtr̄ q̄dditates rez causabiliū i potētia ob-
iectiua habeāt eē essentie. dis. 2. q. j.
¶ Esse eētie nō est aliud a q̄dditate. ibidem.
¶ Quidditates sūt rōes formales q̄dditatiue
Doctor ponit. 12. fūdamēta ad (rei in se.
pbādū q̄ q̄dditates hñt esse in potētia obiecti
ue. Idē pte affirmatiua. postea ponit. 12. fūda
mēta ꝓbantia ptem negatiuā ⁊ soluit ibidē p
pte negatiua. q. arti. 2. ⁊ soluit argumēta pbā
tia q̄ q̄dditates nō sūt in potētia obiectiua. in
quoz solutōe nota q̄ quidditates abstrahūt a
q̄dditate depēdētia ab exñtia a necessitate a cō
tingētia. ⁊ hmōi. ⁊ qz nō ꝯcurrūt nisi p̄dicata
p̄mo mō q̄z de scdo mō. ideo tles q̄dditates sūt
i potētia obiectiua abstracte ab exñtia. ibidem
¶ Vtr̄ q̄dditates ꝑm illd esse eētie hñt eē ab
eterno. dis. 42. q. 2. Nota q̄ q̄dditates abstra
hūt ab ekno ⁊ tpali. de hoc vide in lr̄a. E. de eē
essentie in solu. q̄stionis.
¶ Vtr̄ q̄dditates hñt eē in mente diuina. dis.
¶ Quidditates ꝑm eē essentie nō (48. q. 3.
hñt esse i mēte diuino nec i mēte nr̄a nec i reruz
nar̄a nec in materia p̄ma. ibidē arti. j. in q̄ttuoz
ꝯclusionib⁹. Et hz oia sūt eētialiter ⁊ exēplari
ter ⁊ obiectiue ⁊ nō tm̄ q̄dditatiue ⁊ i p̄mo mo-
do dicēdi p se. Et si sūt i materia p̄ma hō ē per
a ccidēs. ibidē in solu. argu.
¶ Quidditates in eē q̄dditatiuo nō sūt a deo
causate effectiue. qz q̄cq̄d de⁹ efficit cōtingēter
efficit. Et q̄dditates in potentia obiectiua non
sūt ꝓtingēs: tm̄ ab ekno deus fuit causa finalis
q̄dditatū ⁊ causa exemplaz. iste eni causalita-
tes sūt necessarie. ibidē arti. 2. in ꝯclusionib⁹.
¶ Quidditates in eē q̄dditatiuo dicūt forma
liter a deo. qz cadūt sub opposit⁹ drīs tm̄ ille q̄d
ditates nō distinguūt realīt a deo in tali eē. qz
abstrahūt a re ⁊ a realitate. ibidē arti. 4.
¶ Si q̄dditates sūt ꝓducte i esse cognito. Nō
m̄ta de q̄dditate ⁊ formalitate. ibidem dis. 33.
sūt ꝯformia illis q̄ dicūt dis. 8.
¶ Vtr̄ intellect⁹ diuinus ꝓducat q̄dditates i
esse itelligibili. dis. 46. q. 3. tenet q̄ q̄dditates
nō ꝓducūt in eē itelligibili ex sua eni rōne for-
mali hz eē q̄ ē intelligibile. om̄e eni ens ne se ē
intelligibile. ibidez in solutiōe q̄stionis tm̄ sicut
q̄dditates hñt exñtiā a deo. ita ⁊ illa q̄ sequūt
exñtiam. ibidē in solu. argu.
¶ In forma itensibili ⁊ remissibili optet ponē
duas q̄dditates ȳtutis ⁊ duos modos intrinse-
cos. Vn⁹ seq̄t q̄dditatē specificā alius sequit
dr̄as indiuiduales. dis. 18. q. j.
¶ Quidditas ȳtutis ē g̃dus ꝓfectōis ⁊ mod⁹
intrinsecus. dis. 18. ⁊. 33. ⁊ in plurib⁹ alijs locis
¶ Ista maioz scz vbi excessus in vno arguit ex
cessum in alio tūc infinitas arguit infinitatē hz
tm̄ veritatē q̄n augmentū fit i vtroq̄ ꝑm ptes
eiusdē q̄ntitatis ꝑ nō ꝑm ptes eiusdē ꝓportio-
nis. q̄rtus est excessus ꝑm ordinem eminentie
p̄us est sine oi q̄dditate ȳtutis. Nō in lr̄a. O.
de ordine eminētie. Regule aliq̄e tm̄ verificā
tur in diuinis vt eē infinitū in entitate ⁊ imuta
bile. Aliq̄e tm̄ in creaturis vt eē tpale esse cō-
tingens. aliq̄e vtrobiq̄ vt nihil generat se vl̄
de quolibet affirmatio vel negatio ⁊c̄.
Regule eterne nō p̄cise dant incōmuta
biles ex exñtia terminoz. qz sic non di-
cent nisi de deo nec p̄cise sūt incōmuta
biles supp̄positis terminis existētib⁹. qz tūc oēs
eēnt ꝯditionate. nec q̄tum ad esse. qz ille regu-
le sine ꝓpositiones hñt itellectu nr̄o obiectiue
quia illud est ꝑm quid. ⁊ hz in intellectu diuino
sint immutabiles: tamen extrema earum sunt
alias imutabilia ⁊ abstrahūt ab eo. Est igīt ea
rū imutabilitas ex incōmutabilitate termino-
rū in esse q̄dditatiuo. dis. 3. q. 11. Eandē sniam
dicit dis. 42. de veritate ꝓpositionū.
¶ Q̄n est cōpatio cōpatiui g̃dus vel suplatiui
i aliquo subiecto optet q̄ i eo sit eadē ratio for-
malis ꝑm quā fit cōpatio. qz cōpatio nō fit nisi
in vnitate. q. 3. plo. articu. 2. via p̄ma. Aplica
ad ens cōmune deo et creaturis. ⁊ sic habebis
vniuocationē.
¶ Q̄n aliqua sic se hñt q̄ q̄cq̄d cōuenit vni in-
q̄tum tale q̄ hec ꝯuenit alteri in q̄tum tale cō
uenit eis ꝑm vnam rōnem formalē. Eodez mō
quādocūq̄ aliq̄d repugnat alicui in q̄tuz tale
⁊ alteri in q̄tum tale illa sūt eiusdem rōnis for-
malis. ibidem scda via.
¶ Quādo aliquid diuidīt p differētias vel ra
tiones formales diuisiuas illud habet vnā ra-
tionē formalē in eis cōmunē. qz dei vocis i ser-
mones ē ⁊ non p rōnem cōmunē.
¶ Quādo aliq̄d diffinīt p cōmune ⁊ ꝓtrahēs
necessario illd ꝯuenire ꝯuenit alicui cui nō con
uenit ꝓtrahēs. ibidē. 3ª ⁊ 4ª via.

Quãdo alicui termino cõi ꝙueniẽter addit signũ vniũsale ipm distribuẽs illud ẽ vnius rationis.qz null⁹ tmin⁹ eq̃uoc⁹ distribuit .ibidẽ.

Ex his ꝓbat ens eẽ vniuocuz deo ⁊ creatu re.ibidem q̃nta via. Aplica oẽs rõnes ad sm̃ pmi pncipij respectu dei ⁊ creature.

Añ aliq̃ distinguũt ꝓ ꝓpria nõ sũt eiusdẽ rationis formalis q̃ autez distinguit ꝓ sola posteriora ꝙueniunt in prioribꝰ fm easdẽ rõnes formales.q. 4. plo. via .j.

In quocũq; fundat ratio similitudinis illa sunt eiusdem rationis formalis .ibidez secũda via. Contra. semper reducitur ad aliqđ cõmune eiusdez rõnis. ⁊ illud presupponit tertia via Contradictio non ẽ nisi fm ea que sunt eiusdẽ rõnis q̃rta via.

Añ aliq̃ dicũt plura fm numez illa fm aliqđ hñt vnã rõem formalẽ cõmunẽ. q̃nta via.

Añ aliq̃ ita se hñt cũ circũlocuto q nõ est đ q̃dditate ipoz que sũt penitus idem. alia sunt eiusdem rõnis formalis .ibidem.

Omnis pfectio simplr repta i creaturis inuenit in deo fm eãdẽ rõnem formalẽ. Aplica dictas regulas ad ens dictũ de deo ⁊ creatura.

Ratio formalis est scda intẽtio. q. 2. prolo. in solu. argu.

Vtrum aliqua sit ratio cõmunis põt itelligi dupliciter scz q sit q̃dditatiue vel idemptice siue denoiatiue. primo modo ratio ent] non ẽ cõis ratio. sed bene scdo modo vt ꝓbat .q. j. plo. in solutiõe q̃rti argumẽti.

Dictũ primũ de relatiõe. q. j. plo. de relatione. dicunt q̃dam qđ est ita fm totam suã q̃dditatẽ ad terminũ q vt distincta cõpat ad essentiã. Cõtra qđ arguit doctor q eẽntia fm suam q̃dditatẽ ẽ ad se: tñ ad alia cõpata penes idem ptitatem ⁊ diuersitatẽ .q. j. plo. contra illos q̃ addũt q̃ttuor dictioni.

Licz q̃dditas relatiõis sit ad aliud vt ad terminũ. tñ ꝓ aliã passionẽ idẽptitatis vel diuersitatis põt cõpari ad alia. ibidem.

Scdm dictũ eoz q relatio cõpata ad essentiã est idem realiter cũ ea ꝑ vt cõpata ad terminũ est distincta ab ea. Contra hoc arguit. qz q ꝙuenit alicui fm suã q̃dditatem ꝙuenit ei sp: ꝑ relatio fm suã q̃dditatez est ad aliud ⁊ essentia ẽ ad se vt ibi arguit sylogistice. ibidem cõtra illud dictum.

Relatio itrinsecꝰ aduenies nõ depẽdet a fũdamẽto ⁊ tmino ⁊ aliq̃ alio. dis. 8. q. j. i sol. ar.

Relationũ aliq̃ distinguũt a termis solũ vt q̃ntitas q̃dralis est dimidia ad octotualem: et duplam ad bipedalem Sic in diuinis spiratio passiua ⁊ generatio passiua sunt in eadez essentia. ꝑ distinguunt ex terminis scz itellectu ⁊ voluntate Aliq̃ distinguũt tm̃ ex fundamẽtis sic ignis silis est soli ⁊ luce ⁊ dissilis in caloze. Sic i diuinis generatio actiua ⁊ spiratio actiua. qz fundamẽtũ generatõis est memoria ⁊ fũdamẽtũ spiratiõis est volũtas. Alique sũt relatiões q̃ distinguũt ex fundamẽtis ⁊ termis. s. relationes mouẽtis ⁊ moti: sicut in diuinis generatio actiua ⁊ spiratio passiua. Alie sũt q̃ distinguũt ex solis extremis scz relationes eq̃pantie vt similitudo eq̃litas ⁊ hmõi.

Relatiões nõ pñt distingui a suis oppositis qz eẽt circulatio. ibidẽ in solu. argu.

Quattuoz sũt genera relationũ Primũ ẽ referentiũ ⁊ denoiantiũ ꝓmo fundamẽtũ ⁊ scdo subiectũ. tertio supposituz vt similitudo ⁊ in diuinis vt excellẽtia sũmitas. ⁊ hmõi. Scdm gen⁹ referẽtiũ ⁊ denoiantiũ. ꝓmo fundamẽtũ. scdo uinis ordo posterioritatis vel scde distinctiõis Tertiũ gen⁹ est denoiatiuũ fundamẽtuz ⁊ subiectũ. ꝑ nõ suppositũ vt creatio passiua aie xpi ⁊ i diuinis pncipiũ pductiuũ. Quartũ genus q denoiat suppositũ nisi fũdamentũ nec subiectum vt paternitas. ⁊ i diuinis relatiões origi nis. dis. 5. q. 2. in declarationib⁹.

Relatio realis ẽ inẽ extrema realiẽ distincta nõ tñ pexigit suppositа distincta ꝑ fũdamẽtũ ⁊ tminũ realiẽ distinctũ. dis. 10. in solu. dubij.

Unuz correlatiuũ pcedit reliquũ originelz sint simul natura ⁊ eque ẽ necessaria relatio spiratiõis sic generatiõis. ꝑ nõ eque libera vel eq̃ naturalis. ibidẽ in solu. dubij.

Respectus rõnis põt accipi stricte. ⁊ sic ẽ tm̃ i tellectu aut large. ⁊ sic dr de oĩ respectu q̃ nõ est in re. dis. 41. q. j. in solu. argu.

Acceptatio diuina actiua est respect⁹ fundamentalis fundatus in actu diuino vocat⁹ ⁊ terminatus ad creaturã.

Et acceptatio fundamẽtalis passiua ẽ respectus actualis fundat⁹ in charitate creata. ⁊ terminatus ad actum diuine voluntatis nec est ficut realis q posset eẽ circũscriptio oĩ operei tellectus. quia non est acceptum nisi volituz et nihil põt esse volitũ nisi cognitũ nec tamẽ sic ẽ rõnis q sit victus vel fabricatus ab intellectu. dis. 17. q. 2.

Essentia nõ ẽ subiectũ relatiõis. dis. 5. q. 5.

Essentia diuina non potest actuari a relatione. qz ipsa relatio est subsistens ideo non põt ab aliquo actuari. ibidem.

Respectus pducibilis non denoiat nisi suppositũ sicut natura humana non dicit filia q̃ uis sit fundamentũ filiationis. sed homo est filius vel filia. dis. 7. q. j.

Cõmunicatio dicit relationẽ cõmunẽ ꝓcer-

nendo relationē originis. dis. 5. q. 2.

Respect⁹ potētionalis ē ille qui denotat talia q̄ pñt recipe respectū actualē ⁊ nō recipe.

¶ Respectus fundamētalis est ille q̄ denotat extrema q̄bus inesset respect⁹ formalis nisi eēt aliqua repugnātia. dis. 7. q. 2.

¶ Ad aliq̄d triplicit dr. ꝑmo mō ꝑ respectu ꝑcise qñ dicim⁹ ꝑrem eē ad aliq̄d i genē relatōis Alio mō ꝑ fūdamento qñ dicim⁹ q ꝑ est ꝑba. tertio mō vtroq; sicut relationū. dis. 7. q. 2.

¶ Relatiōe certū intēsionis est cōis vt ꝓsequit originēs distinctos. dis. 22. in fi. q̄stionis. ⁊ ē relatio realis sicut alie relatiōes cōes. ibidē.

¶ Relatio circūincessionis nō est formaliter ꝑ eētie diuine vnitatis nec ꝑ ꝓsonaꝝ idēptitatem: nec ꝑ ipaꝝ intimā vel mutuā originez: sed vna persona est in alia circūincessione sic̄ subsistente realiter distincto ꝑ mutuaz ꝑsentialitatī assistentiā sicut inter intima. ibidem in corpore q̄stionis.

¶ Utruz relatio sit aliq̄d. dis. 29. q. j. Relatio est ens ad aliud. ibidem.

¶ Relatio est ex sua q̄dditate ad terminuz tm̄ fūdamētal' nō tm̄ requirit ēminū nisi i potētia

¶ Quattuor sūt rōnes a se inuicē abstrahētes ꝑma ratio ē relatiui a quo abstrahit ratio relationis a relatiōe abstrahit ratio respectus a respectu abstrahit habitudo. ibidem in declarationibus in arti. j.

¶ Quattuor sūt ꝓpietates relatiōis. ꝓmū ē q ꝓpriū ē relatiōi q cōmunicet cum termino. scōa q relatiua adducūt ad ꝓuertentiā. tertia q relatiua opposita sūt i eodē susceptibili ꝑ cōparationē ad diūsa. q̄rta q recipit ꝑdicatiōez vt diffinitionē in obliquo. ibidē arti. 2.

¶ Quadruplex ē diuisio relationū. Naz ꝑma relatio diuidit in relationez ꝑm esse ⁊ ꝑm dici. Et dicūt relatiua ꝑm dici. qz ꝑm illud q sunt alioꝝ ꝑdicamētoꝝ sūt. tm̄ itelligit in habitudine ad aliud vt scientia ⁊ scibile.

Relatiua ꝑm esse sunt ꝑm totam naturā i ꝑdicamēto relatiōis vt paternitas. Tertio mō diuidit in relatiōes disq̄pantie q̄ sūt eiusdē rationis i ambob⁹ extremis. ⁊ relatiōes eq̄pantie q̄ sunt eiusdem rōnis vtroq; extremoꝝ. Quarto diuidit in relatiōes suppositiōis que sūt ꝑncipalitates. ⁊ in relatiōes suppositiōis q̄ sūt inferiorꝝes. ibidem arti. 3.

¶ Relationes q̄dā sūt trāscēdētes q̄ sūt in genere. q̄ttuor sunt modi relationū trāscēdentiū q̄dā q̄ ꝓueniūt enti in q̄tum ens abstrahit a ꝑdicamētis ⁊ suis passionib⁹ vt sūt habitudines ordinis ⁊ distinctiōis q̄ sūt inter ens ⁊ suis passionibus vt sūt habitudines. Quedā sūt relationes diuidētes ens. vt idē ⁊ diuersū. q̄ eni circuūt oñe genus vt suplus ⁊ inferius. Alique sūt relationes trāscendētes q̄ sunt in deo ⁊ oēs relationes fundamētales.

¶ Relationes que sunt in genere accidūt suis subiectis. relatiōes fūdamētales non accidūt.

¶ Relatiōes q̄dā sūt itrinsecos aduenientes q̄ nascunt positis extremis.

¶ Alie sūt extrinsecos aduenientes q̄ nō inascūtur statim positis extremis sed req̄runt alia.

¶ Quattuor sūt gradus i respectib⁹ aduenientibus. ꝑim⁹ est illoꝝ ad aliud qui ꝓsurgūt positis extremis de necessitate simplicis ita q im possibile ē ꝑ aliquā causam seu ꝑ oñe tale op⁹ fieri creatū sicut sūt respect⁹ creature ad deum Alie sūt relatiōes que ꝓsurgunt positis extremis de necessitate ꝑm q̄d sicut silitudo inē duo alba. qz deus pōt facere duo alba sine silitudine. Alie sūt relatiōes q̄ necessario ꝓsurgūt non simpliciter. tm̄ positis extremis ꝑ ꝑma alia dispositione sicut paternitas ⁊ filiatio. Alie sunt q̄ necessario positis extremis ꝓsurgūt nō semper ꝑ in esse ꝑfecto.

¶ Multe relatōes sūt reales ⁊ aliq̄ ex natura rei. ⁊ aliq̄ in aīa. ibidem arti. 4.

Relatio ē aliq̄d et q̄d vt q̄d distinguit̄ ꝫ nihil ⁊ aliq̄d ē positiuū. Sz si aliq̄d vel q̄d accipitur vt aliq̄d distinguit̄ ꝓtra ad aliq̄d relatiōes sūt ad aliquid ⁊ non aliquid vel quid absolutum. ibidem in solu. q̄stionis.

¶ Utr̄ relatio realit̄ differat a fūdamento. qz separi pōt ab eo ⁊ generari fūdamento adhuc nō genito ⁊ corrūpi eo ñ corrupto. ibidē ꝫ op.

¶ Relatio actualis ⁊ formalis q̄ ē d genere relationis ē vera res realit̄ distincta a fūdamēto nec ē magnū onus ponere infinitas relatiōes. qz maior vel minor silitudo nō ponit maiorem vel minorē ꝑfectionē ⁊ hmōi relatiōes ꝑñt ꝑduci in q̄tum distans. vnde ꝑducens hāc albedinē ꝑducit rōnez silitudinis vl' dissilitudinis in anglia. licz eni agentia ꝓbica et naturalia illud q nunc determinataz approximationē non tm̄ agentia methaphisicalia de⁹ pōt facere fundamentū sine relatione actuali ꝛz non sine fundamentali.

¶ Utr̄ relatio possit fūdari i relatōe. di. 31. q. 3

¶ Quattuor sūt genera relationū. Quedā fūdāt sup verbū vt relatiōes eq̄pantie scz idemptitas equalitas similitudo. idemptitas sunt vnum in substantia. equalitas sūt vnuz i equalitate. similitudo sunt vnum in qualitate. Quedam relationes fundata sup plura sicut distinctio differētia. Quedaz relatiōes fundant̄ sup potentiā actiuā ⁊ passiuā quaꝝ q̄dā respectus intrinsecus aduenientes vt relatiōes ꝑducētis ⁊ ꝑducti. Quedā sūt relatiōes intrinsecus ad

uenientes vt actiuū ⁊ passiuū. Quedā sūt relationes mensure ⁊ mēsurati vt sciētia ⁊ scibile exemplar ⁊ exemplatū. ⁊ ille relatiōes de isto mō sunt in altero extremoꝝ ⁊ non sunt mutue vt i relationib⁹ p̄mi modi fundant in scō. nam relationes in se distinguūt vt in his que sūt p̄mi modi. nam similitudines sūt siles ⁊ ꝓformes relationes scōi modi fundant relatiōes p̄mi ⁊ scōi p̄ producunt ⁊ causant siliter ecōuerso. qz ille ō tertio sunt siles ⁊ distincte in ārto. Eodē mō ē qz ille relatiōes mēsurari inueniunt aliqñ conformes. Ex his apparet q̄ alique relatiōes fundant sup alias relatiōes. Alique sūt absolute vt ptz in q̄stione p̄scita. ibidē in solu. q.

¶ Utrꝝ relatio possit ad relationez terminari. dis. 29. q. 4. Aliq̄ dicunt q̄ ois relatio t̄minat ad suū correlatiuū. ꝫ ꝫ est falsū. qz termin⁹ est p̄or relatiōe ⁊ correlatiua sūt simul. ibidē ꝫ oppositū. Aliqñ relatio sumit in absoluto ⁊ t̄minat ad absolutū sic̄ similitudo inter duas albedines. Aliqñ fundat in relatiuo ⁊ termiatur ad relatiuū sicut distinctio i duas relatiōes. Aliqñ fundat i absoluto ⁊ terminat ad relatiuū sicut p̄ortas terminat ad relatiōez. Aliqñ fūdat in relatiuo ⁊ terminat ad absolutū sic̄ posteriozitas respect⁹ ad fundamētum. ibidez. Qñ diffiniētes relatiōem ponūt suū correlatiuū circūloq̄t p correlatiuū illud absolutū q̄ ē ꝑprie terminus. ibidem.

¶ Relatiōes p̄duci diuini diuinoꝝ terminat ad eēntiā tñ nō referunt nisi termini totalit. s. p̄ducēs ⁊ p̄ductū. ibidē in fine.

¶ Utrū relatio in suo ꝰceptu q̄dditatiuo icludat terminū. dis. 29. q. 5.

¶ Uicz aliq̄ dicūt q̄ relatio non diffinit in genere p̄po cuiusmodi ꝫ improbat q̄stione ⁊ relatione inueniunt genera dr̄ie spēs sic̄ in alijs. Sic̄ oñi relatiōe actio p̄ter diffinitiōem p additamētū hz diffinitionē p̄prij generis p intrinseca ⁊ eēntialia sic̄ relatio p̄ter diffinitionez q̄ ē p extrinseca hz diffinitionē p intrinsecū. Et essentialia sui generis sicut spēs relationez differūt formalit ad inuicē. nec seq̄t q̄ relatio diffinit p p̄prium gen⁹. g̃ nō diffinit p se. qz suū gen⁹ est ad aliud. ibidem. In relatione ad q̄stionē ⁊ ad argumēta. qz differētia p̄pria et intrinseca relationis ē nobis ignota eam circūloq̄mur p fundamentū ⁊ terminū.

¶ Relatio p suā q̄dditatez hz p termio illō q̄ ꝺz ꝺ oib⁹ terminis illud ē ens cōmune ad absolutū ⁊ respectiuū. ibidē in solu. dubij.

¶ Utrꝝ relatio aliqua possit esse sine termino dis. 29. q. 6. tenet q̄ relatio actualis et formalis non p̄ot esse sine termino. qz suuz esse est ad aliud. sed relatio fūdamētalis bñ p̄ot esse sine termino existēte sicut causalitas formalis sine causato. ibidem in solu. q.

¶ Utrꝝ relatōes in creaturis causant a creāte terminū vel a termio met. ptz ibidē. tñ de⁹ p̄ot facē terminū sine relatioe ⁊ fūdamētū causare primū sine posteriore. ibidē.

¶ Aliq̄ relatiōes sūt acq̄sibiles p motū alique p mutationē vt ibidē patet.

¶ Quoto vno mouent omnia p̄ter deuz saltem motore methaphisica. sed nō p̄hica. quia acq̄runt vel p̄ducunt relationē aliam. ibidem in solu. argu.

¶ Utruz de⁹ p̄ot facere extrema relatiōis sine relatione. dis. 29. q. 8. tenet q̄ quia in essentiali ter ordinatis deus potest p̄iora facere sine posteriozibus. cum ergo extrema sunt p̄iora relatione ⁊ realit distincta sequit̄ ꝓpositū. hec enī regula tenet in relationib⁹ fūdamētalibus sed actualibus distinctis realiter ab extremis. ibidem in solu. q. ad argu.

¶ Utrum inter extrema eiusdem rōnis inascatur relatio eiusdem rōnis. dis. 29. q. 9. ij. q̄ int̄ extrema inq̄ntum eiusdem ratiōis sunt non inascatur relatio nisi eiusdem relationis rōnis. quia inq̄ntum idem semp est natum facere idē. ibidem in solu. q.

¶ Si aliqua relatio disquipantie sit inter indiuidua eiusdez rōnis hoc est ratione duaꝝ indiuidualiū vel aliquoꝝ in eis que sunt alterius rationis vtrum necesse sit ponere relatiōes rationis ad creaturā que ex tpe denominant ipm deū. dis. 3. q. j.

¶ Quattuoꝝ dicunt de deo ex tēpore. primuz est actio. deus ꝺz agēs ex tpe. scōm est siliꝰtudo ex tpe enim deus dicit̄ silis creature. tertiū est eq̄litas ad creaturaz. q̄rtū est distinctio realis ad creaturam. Ista non possunt saluari per relationē extrinsecaz. Deus eni dicit̄ ex pte creare realiter creatio que est in creatura a qua deus extrinsece denominat̄ creatoꝝ ibidem in declaratione q̄stionis. Aut igit̄ q̄ alij actiuū aliquā do passiuū significat̄ eadem voce per ꝺba cōmunia vt osculoꝝ te osculoꝝ a te. Aliqñ actiuuz ⁊ passiuū significant vocibus cōpositis vt ego amo te ⁊ tu amaris a me Aliquādo eodem modo vt accidit de passione. vt deus creat ⁊ creatur. creare eni ⁊ creari idem significāt. Idē enī est deus creat ⁊ creatura creatur. ⁊ sic deus refertur denoiatione extrinseca relatiōe que est in creatura. ibidem in solu. dif.

¶ Utrū necesse sit ponere in deo relatiōes reales ad creaturam. dis. 30. q. 2.

¶ Ad hoc q̄ relatio sit realis q̄ttuoꝝ req̄rūtur

Tabula

Primū q extrema sint existentia. Scōm q extrema sint realiter distincta. Tertiū q vnuz extremoz̄ non repugnat habere habitudinē ad aliud. ⁊ ecōuerso. Quartū q relatio inascitur inter extrema realia. ibidem in declaratiōe .q. articulo .j.

¶ Deus non refertur ad creaturam relatione reali que sit formaliter in eo. sed bene dicit creator ⁊ dominus. ⁊ sic de similibus ex tpe denominatiōe extrinseca. ibidem in scōo argumēto ?tra duas opiniones.

¶ Utrū respectus fundamētalis sit in deo ad creaturā. dis. 30. q. 2.

¶ Respectus formalis dicit qui ineſt suo fundamēto nō p accidens. sed p se relatio accidentalis ineſt p accidēs. vnde i angelo mouēte celum sūt ꝯtuor respectus. primus est mouētis ad motū. scōs p ducētis ad motum. terti⁹ excedentis ad excessum. ꝯrtus mēsurati ad mensuram. omnes isti respectus sunt accidētales qui correspondēt ꝯtuor fundamētales qui per se insunt. prim⁹ est motus ad mobile. scōs est p oductiui ad p ducibile. tertius ē excessi ad excessum. quartus est mensurati ad mēsurabile. ibidem arti. j.

Relatiōes originis in deo ponunt sic̄ pprietates indiuiduales. ibidem in solutiōe argumēti

¶ Licz relatio realis nō sit in deo ad creaturā accidētalis ⁊ formalis: tamen deus bene refertur ad ipam relationē reali fundamentali. ibidem arti. 2.

¶ Utz i deo sit respect⁹ aptitudinal⁹. di. 3. q. vl.

¶ Respectus aptitudinalis est ille qui ineſt p se scōo modo ⁊ expectat relationē in actu sicut risibilitas expectat actuz ridendi in deo nō sūt tales respectus aptitudinales eo q de⁹ non expectat rebus accidentalē formā. sed in eo bene sunt fūdamētales q̄ assistantur aptitudinalib⁹ excepto q actualem non expectant. ibidem in solu. q.

¶ Utrum relationes cōmunes sint formaliter in deo. dis. 31. q. j.

¶ Quattuor sunt genera relationū cōmunissimū. primū est illarū que fundatur sup vnum i substātia vt idēptitas. scōm sup vnū in ꝯntitate sicut equalitas. tertiū sūt vnū i eqlitate sicut similitudo. ꝯrtum que fundat sup vnuz i alijs p̄dicamētis vt cōformitas equa ⁊ idemptitas sunt relationes cōsistentes indiuiduali ꝑ similitudo habet gradus. ibidem arti. j.

¶ Cōsimiles relationes repiūtur in deo ꝯtuor. ibi enim est idemptitas eēntie. equalitas p̄sonarum. similitudo. ⁊ cōformitas spiratiōis. ibidem arti. 2.

¶ Utrum relatio diuina vltimate abstracta p̄dicatur de essentia. dis. 33. q. 3. ¶ Quis aliqui dicant q relatio diuina vltimate abstracta p̄dicetur de essentia idēptice. tamē hoc non oportet dicere in vltimata abstractiōe. qz diffinitio vnius nō ē diffinitio alteri⁹. vñ est aliq̄ abstractio in quo vnū nō p̄dicatur de altero.

¶ Nota sunt ꝯtuor signa. primū est in quo relatio est relatio ſm suam q̄dditatem. scōm i q̄ paternitas est hoc. tertiū in quo paternitas respicit fundamētū. ꝯrtum in quo paternitas cōsiderat in fundamēto existēte ⁊ realiter eēntia est. p̄mo essentia. scōo est hec. tertio essentia est infinita. ꝯrto essentia est hec infinita realitas ⁊ realis essentia in p̄mo signo non p̄dicatur ō relatiōe nec ecōtra. sed vnūqōq est ipm met nec etiam in scōo signo. qz ibi non est ratio idēptitatis. sed in tertio signo vnū de alio p̄dicat ratione infinitatis ⁊ in eo rōne realitatis. ibidem arti. j. In articulo scōo ?similez p̄cessum fecit de attributis.

¶ Res dicitur de omnib⁹ existentib⁹ ſm modum ſm quem existunt idemptitate ⁊ realiter dicit de se q̄dditatiue. ⁊ de omnib⁹ alijs denominatiue formaliter quādo ex se habet realitatem fundamentalē quādo solū ꝓpter fūdamētū reale p̄dicatur. dis. 8. q. 5.

¶ Res ?uertit cū ente exīte ſ non cū ente ſm suā latitudinē. ibidē in solu. argu.

¶ Utrum trinitas rerum stat cū vnitate essentie. 33. q. vltī.

¶ In vnaquaq p̄sona est inuenire vnaz realitatem in qua omnia sunt que in vna p̄sona dicūtur vna res ⁊ i qualibet p̄sona vna non ē nisi vna realitas ⁊ tamē in tribus p̄sonis sūt tres realitates. ⁊ non sunt in diuinis nisi tres realitas. ibidem dis. 4. principali in ꝯtuor conclusionibus. Persone diuine sūt vnū essentialiter ⁊ distinguūt realit ⁊ illa realitas non supponit p alia rōne formali que est p̄fectio simpliciter. Et eēntialiter dicit vna sūma res idēptitate vl denoiatione. ibidē in solu. dif.

¶ Actus reflexus ē exprimētalis ⁊ non ē respectus. ideo act⁹ intelligēdi rectus ⁊ reflexus nō sunt idem. dis. 3. q. 10.

¶ Aliqui dicūt q causa reflexionis ē ibi naturalitas. Sed ꝫ improbat. qz tūc oīs imaterialis potētia esset sup se cōuersiua. q est sup potētia p̄ductiua dei nō ē super se ?uersiua. Dicit ergo q causa reflexionis est. quia in actu ratio inuenit ratio sui primi obiecti adequati nō solū mouēdo ſ ⁊ in creādo. ibidē in fi. q.

¶ Potest fieri reflexio sup actum intelligēdi inferiozes. dis. 3.

¶ Quomodo paulus recordatur de raptu. q. 15. prologi.

¶ De oñi actu quẽ habem⁹ vel habuim⁹ possumus recordari. dis. 3. q. 10.

¶ Quõ p viã reduplicationis ꝓbat vniuocatio entis. q. 3. plogi. quere in lra. E. d ente ⁊ d vniuocatione eius.

¶ Reprobatiõis ẽ aliq̃ cã. dis. 43. q. 4. arti. 3.

¶ Resolutio ẽ dupler q̃dã i ptes eẽntiales vt in linea p̃dicamẽtali. Alia est in poza que non sunt ptes essentiales ⁊ prioz ẽ i quid. q. 6. plo. in solu. argu.

¶ Si eẽntia diuina repsentaret necessario q̃c quid repsentet intellectui creato tunc deus nõ posset aliquid reuelare beatis existentib⁹ iam diu in patria. Et oẽs equaliter cognoscerẽt ꝙ est absurdũ. dis. j. q. 5.

¶ Reuelatio de nouo dicit cuz intellectui creato per respectus nouos ad scõabilia obiecta aliquid ostendit. Si deus reuelaret aliquam noticiam d futuris contingentibus alicui sancto ille hr̃et noticiã practicam d his de q̃b⁹ habet speculatiuaz. dis. 48. q. vltã.

Sapientia est scientia de eternis Scientia de tẽporalibus. q. j. plo. in fine questionis.

Sapientia est de eternis solum. Scientia d tempoalib⁹. dis. 8. q. 3. ꝓ tradictiõe. 7. deus d sua eẽntia habet sapiam. ibidem.

¶ Sensitiua noticia non põt eẽ falsa. intuitiue enĩ sensitiua est p se. q. 19. plo.

¶ Sensuũ scientia vere accipitur a sensibilib⁹ q. 19. plogi. nota d illa materia in lra. A. d nõ.

¶ Sensus non cognoscit distinctionẽ singularium sub ppria ratiõe vnde lz cognoscit singulare non tamẽ vt singulare. dis. 3. q. 9. in solu. diffi. ppter similitudinẽ non possumus distincte vnum ab alio separe. q. 19. plo. Nota quomodo similitudo et relatio finita sunt vnum i q̃ntitate dis. 34. ⁊ dis. 31. Et quere i littera. R. de relatione.

¶ Signum ꝙ est respect⁹ votis vel scripti ad rem insignatam est respectus ad placitum. dis. 22. in solu. ad 4ᵐ arᵐ ad ꝯclusio nes.

¶ Signatum seu res signata cõsideratur qua drupliciter scz in suo esse q̃ditatiuo in esse itelligibili in esse intellecto in esse imaginato. et lz illud sit posterius omnib⁹ tamen ad placitum videtur sig̃re poza vnde nomina significãt q̃d ditates non solum in esse intellectiuo vel itelligibili. ⁊ q̃ditates in esse q̃ditatiuo vt animalitas. ibidẽ in declarationib⁹ Signũ originis ẽ hoc ab hoc tamẽ ex ꝯñti est in aliquo. q. j. plo. ꝑpe finem.

¶ De varijs signis in dis. 13. ⁊ 14. Et in materia de p̃destinatiõe ⁊ pscientia.

¶ Utruz in via possemus cognoscere aliquid singulare. distinctl. 3. q. 9. ꝙ non solum singulare. sed etiam vniuersale intellect⁹ contra pmã opinionẽ in via non possumus cognoscere singulare vt singulare scilicet ꝙ cognoscat ei⁹ singularitas siue differẽtia indiuidualis. ibidẽ in soluti. q.

¶ Singularitũ differentiã non cognoscim⁹ nisi per differentiã specificam in accidẽtib⁹. ibidẽ in solu. dubij.

¶ Simpliciter simplicia que non sũt resolubilia in aliquos conceptos prioes q̃ditatiuos quomodo ꝓbat.

¶ Utrum a simpliciter simplicibus cõceptib⁹ a primo diuersis posset abstrahi aliquis conceptus cõmunis.

¶ Conceptus sunt in quadruplici genere q̃dã conceptus sunt scõabz intentionuz vt gen⁹ species indiuidua. Alij sunt conceptus cõmunissimarũ passionũ vt veritas bonitas ẽ. Alij sũt conceptus habitudinũ transcendentẽ vt idem ptitas diuersitas. Alij sũt ꝯceptus priuationũ vt simplicitas vnitas. q. 8. plo.

¶ Simplicitatis ratio ẽ p̃uatiua non positiua ⁊ est relatiua ratio diuersitati causalitati ⁊ idẽptitatis sunt idem. distincti. 8. q. j. in quarto p̃ ambula.

¶ Ratio sũme simplicitatis ⁊ simplicit⁹ simplicitatis distinguit. quia sũme simplex est ꝙ nõ est cõceptum nec cõponibile. Et simplicit⁹ simplex est ꝙ non est resolubile in aliquos conceptos prioes q̃ditatiue in creaturis est aliq̃d simpliciter simplex sed nõ sũme simplex in coz relarij s ãrte coz relarij opinio que dicit ꝙ simplicitas excludit oẽm distinctionẽ quia vbi distinctio ibi pluralitas. quia sine cõpositiõe stare non põt. Hec opinio stare non potest. qz cuz singulare essentie stat trinitas ꝑsonarũ. ibidẽ. Ad tertium ꝙ simplicitas nõ potest stare sine vnitate siue simplicitate.

¶ Simplicitas bene potest stare sine cõpositione rõnis. qz ratio in ea non facit cõpositionez in diuinis nec in se de obiecto cui⁹ obiectũ mõstrat. dis. 8. q. 7. in solu. dif.

¶ Simplicitas pluralitati non opponitur sed cõnexum.

¶ Simplicitatis ratio. quia in est p̃uatiua nũc ad numerum substractoz um. ibidem in soluti. dubij.

¶ Utrũ diuina volũtas sit p̃ncipiũ ꝓductiuũ spũssancti. dis. 10. q. j.

¶ Sola spiratio actiua nõ est p̃ncipiũ spũssancti q̃ nec sola eẽntia nec essentia cum spiratione ꝑcise nec volũtas ibidẽ ꝫ q̃ttuoz modos dicẽdi

¶ Essentia diuina ꝯcurrẽs cuz volũtate ad p ducẽdũ spũssanctũ oz p̃ncipiũ totale. Sz essen-

tia ꝑncipalius ꝯcurrit cū volūtas.qꝛ ē ꝑncipiū vniūsaliꝰ.ibidem in ꝯclusionibus.

¶ Quare spiratio dꝛ libera.dicēdū ꝙ cū tūcun cū voluntas ꝯcurrit ad ꝓducenduꝫ aliquid illud libere ꝓducit.ibidem.

¶ Quid sit libertas.q̄re in lra.L.ēmio lībtas

¶ Utruꝫ diuina eēntia sit fozmalis ;terminus diuine spirationis.dis.10.q.2.

¶ Diuina volūtas nō ē fozmalis ēminꝰ diuie spirationis nec actus volendi nec essentia cum relatiōe simul nec spiratio passiua.Sed eēntia ē primꝰ terminꝰ fozmalis spiratiōis.Nā spiratio ꝑmo termiat ad eēntiam deinde ad attributa deinde ad ꝓꝓietates relatiuas.Deinde ad relationes cōmunesq; qualē ozdinē habēt aliq in essendo talē habēt in ꝓducēdo.ibidez i conclusionibus in respōsionibꝰ ad arᵐ.

¶ Utꝛ eēntia diuina spirat vel spirek.dis. 10. q.3. Rūdek ꝙ eēntia diuina nec spirat nec spirak.qꝛ vltimate abstracta est p̄cise q̄tuꝫ ad nomina ꝑme intentiōis ꝛ est primū quo.ibidem i solu.q.ꝛ ad argumēta.

¶ Utrum spūssanctus sit amoꝛ spiratus. dis. 11.q.j. ¶ Quamuis enim greci dicant ꝙ spiritussanctus ꝓcedit a patre ꝛ non a filio tñ fides catholica tenet oꝓositum.Et potest cōfirmari rationi.quia pater ꝑ illo signo ꝓo quo gignit filium ꝛ cōmunicat vim ꝓductiuam spirituisā cto.quia sibi non repugnat vt ꝓꝓia.ibidez articulo ꝑmo.Et ibidez dicit ꝙ pater non alia ꝓ ductione ꝓducit spiritūsanctū ꝓ filium q̄ filius.imo eodem lz pater ꝓducat spiritūsanctuꝫ ꝓ filiuꝫ tamē ly per non notat ꝙ filius sit causa fcōaria sed pater spirat ꝓ filium sicut ꝓ illū cui cōmunicat eandem vim spirandi q̄ habes.ibidem arti.2.

¶ Spiritussanctus ꝓcedita a patre in filiū .qꝛ quicquid est in filio hoc est in patre ꝛ habet ab eo sicut spiritussanctus est in patre .ibidem articulo.2.

¶ Utꝛ si spūssanctus ꝓcederet non distingueret ab eo.dis.5.q.2. Aliqui dicunt ꝙ filius nō distinguit a spūssācto nisi ꝓ spiratione actiuā. Sed cōtra arguit doctoꝛ.quia relatio sit spiratio non solum distinguitur ab oꝓposito imo ab dispato. Jdo dicit filius ꝓ filiationē distingui a quocunq; non filio siue referatur ad ipsum sit ne non. Filius ꝓcedit nō quomodo natꝰ spūssanctus sit.sed quomodo datus. ibidem cōtra opinionē lz generatio actiua ꝛ spiratio actiua se cōpatiant in eodem suꝑposito.tamen generatio passiua ꝛ spiratio passiua. Jdē in suꝑposito non ꝑt ꝯuenire.qꝛ lz idē numero ꝓcedēs ꝓducat plura pluribus ꝓductionibꝰ totalibus. Sicut sol plures radios tñ ꝙ illō ꝓducatur pluribus ꝓductionibus simul est inconueniens ibidem in soluti. dubij. Si fecunditas voluntatis ꝑcedit fecūditatē intellectꝰ spūssanctꝰ ꝓcederet filiū ꝛ mlta numeralia seq̄rēk .ibidē.

¶ Utrum spiratio actiua in patre non sit elicita nec in filio.quia eadem res nō potest esse elicita. Etiam spiratio passiua in spūsancto non ē elicita.quia sola ꝑsona spiratur ꝛ spiratio ipa ibidē in ꝯclusionibus. Ex his patet ꝙ potētia spiratiua non est elicitiua spiratiōis actiue vl passiue. Etiaꝫ spiratio actiua in creaturis que fundak in potentia volitiua non est elicita.qꝛ elicionis nō est elicio.similiter nec spiratio passiua que fundatur in amoꝛe spiratiuo .qꝛ elicita habet in se fozmaliter elicionez ꝛ lz ipsa spiratio in creaturis efficitur a termino non tamē spirak .ibidez.nec ergo spirationē creatam elicitā esse a creante sed non a voluntate spirante articulo.j.

¶ Spiratio actiua i patre nō differt realik a filiatione.qꝛ tūc eēnt q̄tuoꝛ res i diuinis qō est ꝺ decretalē.ibidē arti.2.ꝓncipali.

¶ Utrum spiratio actiua sit cōstitutiua ꝑsone dis.11.q.4.

¶ Spiratio actiua nō ꝯstituit ꝑsonaꝫ ꝛbi nec patris .quia intelligunk p̄stitute ꝑ ꝓꝓietates ꝓiozes.nam ꝑ filiationem ꝛ paternitatē :quia constituūtur ꝑ fecunditatē voluntatis .ibidez cōtra primā opinionē tamen spiratio est subsistens non inherens sed sibi repugnat cōstituere ꝑsonam de rōne sua.ibidem in solutione argumenti ꝛ diffi.

¶ Utꝛ pater ꝛ filiꝰ sint vnū ꝓncipiū spūssācti dis.11.q.j.pr̄ ꝛ filiꝰ nō sūt vnū ꝓncipiū spūssācti qꝛ spirare vt ꝙ nō ꝯuenit ēē suꝑposito pr̄ ꝛ filiꝰ nō sūt vnū suꝑpositū nec formalik ꝓncipiū q̄ qꝛ nō sunt formalik vis spiratiua.ꝫ sic sunt idēptitate vnū ꝓncipiū quo creature.qꝛ sunt vna volūtas ita sunt idēptitate vnū ꝓncipiū q̄ spūssācti.qꝛ sunt vna voluntas secūda qua spirak Jbidē in ꝯclusionibꝰ ꝛ ꝑambulis.

¶ Pater ꝛ filius spirant equalik.qꝛ hñt eādez vtutem spirādi ꝛ priozitas oꝛiginis non tollit eq̄litatem nec etiam ꝓncipalitas.

¶ Pater ꝛ filius spirātis cōfozmik qꝛ habent eandē essentiā qua spirant vt obiecto ꝛ candez vim volitiuam ꝛ eandem charitatē ꝛ eandem spirationē ꝛ eundē spiratū.

¶ Pater ꝛ filiꝰ cōcoꝛditer spirāt nō ꝙ actꝰ cōcoꝛdie vt ꝓncipio eliciente.ꝫ actu ꝯcoꝛdie quo se diligunt ꝑcedente.ibidē in diffi.

¶ Sicut pater ꝛ filiꝰ non dicūk duo creatoꝛes, sed vnus creatoꝛ licz sint duo spirantes non tamen duo spiratoꝛes. Et ratio est.quia spiratoꝛ ꝛ creatoꝛ sūt noia substantiua ꝛ spirās ꝛ creās

sunt adiectiua. ibidem arti. 2.

¶ Similiter dicuntur duo spirantia. quia determiatio excludit sensuz de multitudine actuum. in solutõnibus arti.

¶ Utz ad actũ intelligendi reqritur spẽs. dis. 3. q. 10. Opinio dicit q non requirũt spẽs sed sufficiũt fantasmata. qz pfectibile recipiẽs suã pfectionẽ pmo pficitur p illaz. Contra hãc opinionem arguit doctor q q̃uis materia recipiat formam substantialẽ ppriam vt pfectionem tamẽ altricatio p̃cedit sicut tale factibile prius habet res valet intrinsecus aduenientem q̃ recipiat calorẽ ꝑ ꝓus visus habet speciẽ q̃ visionem. Et imaginatio prius habet spẽm obiecti q̃ imaginationẽ.

¶ Alia est opinio q aparet necessitas ponẽdi speciẽ intelligibilẽ doctor exclusis pluribꝰ modis assignandi spẽm tal em speciem sed necessitatem assignat ex pte intellectus sepati qui nõ habet fantasmata ⁊ tamen nouit multa non p se. ergo p speciem cum intellectus cõuictus sit eiusdem rõnis in eo est ponẽda sensus hoc patuit de aia xp̃i que multa nouit non p̃sentia nõ solum in verbo sed etiam in genere ꝓprio. ⁊ sic per speciem. Etiam ꝓ Paulus recordabatur de his que viderit in raptu. ⁊ sic per speciem. ibidem in rõnibus assignandi speciem. In speciebus oportet duo cõsiderare scz naturã ⁊ hecceitatem mouet autẽ ad noticiã vntuersalis ꝑ rationẽ q̃dditatis spẽs etiam sunt simul in intellectu. tamen illa fortius mouent cuius fantasmata magis mouẽt ꝓpter sensus vtiles discurrentes in q̃bꝰ sunt fantasmata subiecti. dis. 3. q. 10. in solu. diffi.

¶ Opiniões nõ ẽmiant actũ intelligẽdi. ibidẽ

¶ Spẽs itelligit a nobis arguitiue nõ intuitiue. ibidẽ. Nota de spẽ in lr̃a. S. dictõe noticia absoluta videns se in speculo. nota in lr̃a. N. i tractatu de noticia.

¶ Utrum theologia sit sciẽtia. q. 14. prologi.

¶ Nota theologia quomodo accipit in lr̃a. T

¶ Scientia est de temporalibus noticia. dis. 8. q. 7.

¶ Sciẽtia est habitus verus ⁊ euidens aut cognitio necessaria de aliquo p se non ille videẽte Sed noto p discursum silogisticũ in tpe ꝑ suffi cit etiã discursus nature vt in angelis demonibus ⁊ intelligibilibus sepatis discurrentibus a magis notis ad minus nota.

¶ Deus non discurrit a magis notis ꝑm pfectionẽ ꝑ ꝑm pncipalitatẽ. qz obiecti pmariũ est pncipaliꝰ q̃ scõariũ. ibidem in solu. argumen.

¶ Utrum subiectum pmi pncipij dictũ ō deo ⁊ creatura habeat eundem ꝓceptuz. q. 2. plo.

¶ Nota q̃d sit ꝓceptus in lr̃a. L.

¶ Subiectũ pmi pncipij q est ens hz vnũ cõceptũ vnicũ deo ⁊ creature. qz q̃ncũq; alicꝺ ꝯceptũ vnicũ deo ⁊ creature. qz q̃ncũq; alicꝺ ꝯtellectꝰ ẽ certꝰ de vno ꝯceptu ⁊ dubiꝰ ō duobꝰ hz ꝯceptũ de q̃ ẽ certꝰ aliũ ab illis duobꝰ dubius ⁊ eis vniuocũ. qz ille nõ põt eẽ eq̃uocꝰ cũ sit indifferẽs eis nec inferior seq̃t q̃ sit superior vniuocꝰ. q. 2. plogi de vniuocatiõe q̃re in littera. U. ⁊ de eq̃uocatione in lr̃a. E.

¶ Utz subiectũ pmi pncipij habeat eãdẽ rõez formalẽ in deo ⁊ creatura in sciẽtijs sermocinalibus. Ex sic ex pte q̃ttuor exñtiũ in aia. s. ex pte potẽtie actꝰ ⁊ habitꝰ q̃ requirũt vnitatem obiecti pmi ⁊ q repsentatiuũ cõtinet equaliter q si non põt virtualiter optet q formaliter. q. 3. plo. Et pbat. qz hmõi subiectũ scz ens sit vniuocum deo ⁊ creature p naturã cõpositiõis in grãmatica p rõnez reduplicatiõis i logica p viam diuisiõis diffinitiõis ꝯdictiõis et silogismi dis. q. 4. quere rõnes in lr̃a. M. ⁊ in lr̃a. E. dictione de ente ⁊ de ꝑ habes in lr̃a. R. dictione (rõnis.

¶ Utrum subiectũ pmi pncipij habeant eandẽ rõnem formalẽ in deo ⁊ creatura ꝑm sciẽtias reales ⁊ ostendit q sunt ex natura distinctiõis ⁊ oppositiõis relatiue ꝓtrarie pua tiue ⁊ ꝓtradictorie ex natura pluralitatis ⁊ natura pfectiõis nota regulas nota in lr̃a. E. q̃ sumunt ex hac. q. 4. plo. ad pbandu q dictum est: q̃ttuor sũt ꝓceptꝰ eẽntialiter ordinati scz pticulare indiuiduũ suppositũ ⁊ psona. Nã oñis psona est suppositũ non tamen ecõuerso sicut sol est suppositũ non tamen psona. quia psonalitas non ẽ nisi in rationali creatura ⁊ suppositũ ẽ in alio indiuiduis ō genere ꝑbe cõpleti Siꝫr oñe suppositũ ẽ singulare nõ ecõuerso. qz suppositũ nõ ẽ nisi in substãtialibꝰ singulare in omnibꝰ generibus. Et omne singulare est particulare nec ecõnerso. qz spẽs diuidit i pticulare respectu generis. ⁊ tamen non ẽ singularis dis. 23. q. j.

¶ Utz in diuinis sit aliq̃ suppositũ absolutũ dis. 26. q. j. dicit q nullũ supposituz ẽ incõicabile. Siꝫr in diuinis non sũt nisi tria suppolita ⁊ si eẽnt vnũ absolutũ ⁊ tria relatiua eẽnt q̃ttuor. ibidem in solu. q. Dicit tamen in. q. sequenti q in diuinis est indiuiduũ absolutũ scz deus ⁊ illi indiuiduo absoluto attribuunt opatiões essentiales.

Theologia quomodo est supnaturalis reuelata. q. vlti. plogi.

Quõ relationes ꝓstitutiue psonarum sunt subsistentes. dis. 26. q.

¶ Utrũ theologia sit scientia. Theologia põt accipi pro habitu illarum quibus reuelatum vt prophetis ⁊ apostolis ⁊ sanctis quibusdaz Alio modo p habitu generato ex studio sacre

Tabula

scripture. Alio modo p veritatibus deductis ex sacra scptura. Alio mō p habitu defensiuo fidei ⁊ declaratiuo. ꝑmo modo fuit theologia euidens ⁊ circa in quodam lumie nobis nō noto. scō mō ē fides. tertio mō etiā qz pcedit ex vtraq; credita Sed 4° mō est nobilissima porcio methaphisice per q̄ theologus pōt satisfacere pho Respondeo ad rōnes sibi obiectas ꝙ sacram scripturam peccare in materia vel forma. q. 14. plo. In declaratione illius termini theologia.

¶ Theologia alia i se accepta p illo habitu q̄ obiectuz pōt facere in itellectu sit ꝓportio alia est quo ad nos: ⁊ est illa quā intellectus noster pōt pcipere. ꝑmo est sciētia. scō modo nō. ptz ex diffinitione in fine. q. Aug⁹. volūtas sapiaz ꝓm scientiā de eternis. ibidem.

¶ Utrū theologia sit supnaturaliter reuelata q. vlt⁹. plogi ponit q̄ttuor rōnes pho⁹ ad probanduz q theologia pōt naturaliter haberi ⁊ soluit eas. ibidez. Theologiā quā habet de⁹ ō vniūsalib⁹ est speculatiua. qz ē ō obiecto speculatiuo. Speculatio eni est opatio itellectiua q̄ non ē alteriꝰ sed est gratia sui. Et theologia dicit de naturalib⁹ moralibus etiam speculatiua. Etiam illa que est ō mathematic⁹ ⁊ methaphisicis est speculatiua. ⁊ lz deus ō naturalib⁹ habet artem practicā habet etiam tamē sciētiā speculatiuā. dis. 44. q. j.

¶ Theologiā quā habem⁹ in via de deo ē practica que reuelet opatiōes necessarias Et praxis a quo dicit practica noticia ē opatio regularis a rōne.

¶ Theologiā quā habēt sancti in patria ō deo est practica. quia dirigit fruitionē: lz nemo posset errare. dis. 48. q. j.

¶ Theologiā quā deus habet de sua essentia est practica. qz habet ꝓiozitatē ⁊ ꝓformitatem ad praxim. id ē. fruitionē sui.

¶ Theologiā quā deus habet de futuris contingentib⁹ est speculatiua. quia non ē relatiua volūtatis.

¶ Utrū in diuinis sint tres psone. dis. 2. q. 8. improbat rōnes antiquoꝝ pbantiū trinitatez ⁊ postea adducit rōnem Scoti que fundatur i rōne memorie pductiue ꝛbi ⁊ volūtatis fecūde spiratiōis. ibidē in solu. q.

¶ Utrū trinitas psonarū sit demōstrabilis propter q. dis. 2. q. 2. 3. ⁊. 4.

¶ Intuitiue cognoscēti diuinam essentiā non est demōstrabilis trinitas psonarū. quia talis est p se nota. Si possibile ostēderet aliter diuina essentia ⁊ nō supposita tūc cōmunicabilitas non ostenderetur intellectui ꝫ intuitiue posset illi demōstrari q essentia eēt incōmunicabilis trib⁹ psonis. Trinitas formaliter ⁊ actualiter nū q̄ formaliter posset. ibidē in ꝙclusionibus. hoc non asserit postea dicit q infinitas mediat iter essentiā ⁊ eternitatem. ideo p eam forte demōstrari potest trinitas psonaruz nō tñ est demōstrabilis naturaliter lz pbi multa ad trinitatez ptinētia discernunt tñ ꝫ p reuelationē habuerūt sgiter ptz. ibidem in solu. q.

¶ Utr trinitas sit demōstrabilis demōstratione. q. 2. dis. 2. q. 10. dicit q nō ē demonstrabilis intellectui beatifice vidēdi. ꝫ intellectui habēti speciē de diuina eētia pōt tñ demōstrari l tellectui nostro p statu isto nō est demōstrabilis. ibidem in ꝙclusionib⁹.

¶ Utr in creaturis sit vestigiū trinitat⁹. dis. 3. q. 3. dicit q vestigiū trinitatis prior est habitu dine cause efficiētis finalis ⁊ extremoꝝ Et hoc ostēdit distinctio inter pfectiōes attributales in diuinis. ibidem.

¶ Utr imago trinitat⁹ sit in aia nostra. dis. 3. q 4. Nota de imagine in lra. Z.

¶ Utr trinitas rer possit stare cū vnitate rei. dis. 22. q. 5. ostēdit q̄d sit formalitas. ⁊ q̄d sit realitas. ⁊ q̄r quomodo plures formalitates sint in vna realitate. Et postea docet plures realitates eē in vna essentia. quia in q̄libet persona diuina ē vna realitas q̄ ē eiusdē eētie diuine sic trinitas rerū stat in vnitate essentie rei. qz illa eētia ē res idēptice. ibidē in articulis varijs.

¶ Aliter ē de diuisione trāscēdentiū. aliter de diuisione genez. qz ꝓpter limitationē genez ⁊ differētiaz ab eis potest. vnum cōstitui p compositionem ꝫ ppr illimitatōez trāscēdētium ⁊ earum dr̄iaz nullū tertiū cōstituūt eo q trāscēdentia sūt simplr̄ simplicia. q. 6. plo. in solutione dubij.

¶ Utrum sit aliqua ratio trāscendens cōmunior ente: pbatur q illud sit quod describit p ente. ⁊ p alijs est eo q cōmunius. sic est q hoc nomē trāscendēs describitur p ente vno vero ⁊ bono. Et que numerant in aliquo cōmuni illud i quo numerātur est cōmunis sed ratio entis veri et boni sunt huiusmodi. distin. 3. q. 13. plogi. Terminus formalis non producitur in diuinis. sed terminus totalis. dis. 26. q. 4. i solutione dubij.

¶ Visio creature pōt termiari ad essentiā absq; ꝫ termineꝫ ō psonas ⁊ absq; ꝫ q terminet ad attributa ⁊ absq; ideis. dis. j. q. 6. Et sic eētia pōt videri alijs nō visis. Totum ⁊ ps non iuuniunt in q̄ntitate ⁊ finita. qz vbi totum ⁊ pars ibi est maioritas ⁊ minoritas que infinito repugnāt. esse eni est maius esse sua parte. distinctione. 32. q. 5.

Totum in ẽntitate ẽ pars subiectiua totius et quedam species. ⁊ ideo non inuenitur in infinita multitudine. Unde hoc signum ois repugt infinite multitudini. ibidem.

¶ Temp⁹ ẽ in reb⁹ tpalibus mẽsura sicut eternum in reb⁹ eternis. dis. 12. q. vlt. in fine.

¶ Utr deus sit oĩm tpe. dis. 37. q. vlt.

¶ Deus esse in tẽpore non est respectus rõnis quia deus realiter est in omni tẽpore vt ꝓtiatio sic nihil esset in tẽpore nisi entia in potentia obiectiua nec dicit ꝗd absolutũ sed respectiuũ ꝑncipaliter cuiuslibet rei tẽporalis ad deũ ibi i ꝯclusionibus.

¶ Instanti tẽporis sũt duo signa nature i quo ꝓmo intelligit indeterminatũ ad ꝙlibet ptem cõtradictionis alterã potẽs tñ in ꝙlibet i scõo signo intelligit determinatã. dis. 38. q. j.

¶ Veritates eẽntialiter sic se habent ⁊ sũt ordinate sicut cõclusio sub ꝓmissis Et sic se habent q ex ꝓtiori deducit posterior. sed quando vtraq; est ex eisdem terminis tunc vna non põt sumi sub alia nec deduci vt affirmatiua ⁊ negatiua de eisdem terminis. q. j plo. arti. 2. ad. 2ᵐ arᵐ.

¶ Utrum futura cõtingentia habẽt certaz veritatem. dis. 3. q. vlt.

¶ Futura ꝯtingentia babent determinatã in deo. quia deus nouit futurũ contingens determinate q patet ꝑ relatiões ⁊ in deo habẽt illaz determinatam veritatem obiectiue lz aliqui dicant q veritas futurorũ ꝯtingentiũ non est i se determiata eo q nondũ sũt. ibidem.

¶ Tamẽ doctor tenet q ex quo a diuia voluntate ꝓducit i eẽ volito sũt vere determiata. ibidem arti. 2. qe eadem res penitus successiue sit ꝓsens ꝓterita ⁊ futura sane intelligendo videtur q ꝓsens ꝓteritum ⁊ futurũ eque sint determinate vera in suis ꝙodis. ibidem arti. 3.

¶ Veritates cõtinue de futuris ꝓteritis ⁊ presentibus sunt ꝯnexe. quia sunt simul essentialiter ordinate. ibidem.

¶ Utrum ad veritatem ꝓpositionis requirat esse vel entitas terminoꝝ. dis. 41. ⁊. 42. q. 6.

¶ ꝓm⁹ modus dicẽdi ẽ q non solũ reqrit entitas terminoꝝ ꝫ etiam ad hoc q ꝓpositio sit vera ꝫ etiã exĩtia termini reqrit. ¶ ꝓpositũ dicit doctor q regule eterne ⁊ incõmutabiles sũt vere ex termis in eẽ ꝗdditatiuo. ¶ cõs modus dicẽdi est q ad veritatẽ ꝓpositiõis requiritur entitas realis terminorũ sed non existentia. Sed hic modus non valet. qz ante mũdi creationez nihil erat in eẽ reali nisi deus tamẽ ꝓpositiões multe erãt vere de creabilibus. Terti⁹ modus dicit q ad ꝛitatẽ ꝓpositiõis nõ requirit eẽ terminoꝝ. sed sufficit ad ꝫ q sit vera. qz si termini essent inascẽtur talis relatio veritatis. Sed iste modus dicendi est incõuenies. quia aliqua est veritas absoluta nõ ꝯdicionata. Etiaz habitudo ꝓsupponit extrema. Quart⁹ mod⁹ ẽ q ad veritatem ꝓpositionis sufficit entitas terminorũ in aliquo intellectu. Sed nec iste modus valet qz alique sũt ꝓpositiones vere formaliter que non sunt vere in intellectu nisi repsentatiõe vt exemplariter vel eminẽter ibi in ꝗttuor modis dicẽdi Veritas ꝓpositionũ necessarioꝝ reqrit entitatẽ terminoꝝ vt abstrahit ab oi exĩstẽtia. Sz ad veritatẽ ꝯtingẽtiũ reqrit exĩtia termiorũ ꝓ illo tpe ꝓ q notat ꝑdicatũ in esse subiecto ibidẽ in solutiõe ꝙstionis.

¶ Aliqua repugnant verbo in ꝗtum verbum q nõ repugnãt ei in ꝗtũ filij⁹. dis. 4. q. j.

¶ Utr ꝛbum nostrum sit actualis noticia dicendi. dis. 27. q. j. Uerbũ nõ tm̃ est diffinitiua noticia. sed alia ꝛz dictio. ibidem.

¶ Verbum non est species nec ꝗtitas obiecti nec obiectũ positũ in esse cognito. dis. 25. q. 4. quarto modo dicẽdi.

¶ Uerbũ nostrũ est actus intelligendi prodūctus per actuz dicendi. Aug⁹ loquẽdo de verbo nostro aliquãdo noie verbi vocauit que ad obiectum cõcurrũt vt causa vel dispositio prima vel vt ꝓñs. ⁊ sic species aliquãdo dicit silitudo rei ꝑ quandã analogiã ad actuz intelligẽdi. ibidem arti. j.

Uerbũ nostrũ non est actus intelligendi nec ꝑcise actus dicẽdi: sed ꝓstituit ex actibus dicendi ⁊ intelligẽdi simul sed actus dicẽdi cõstituit formalius ⁊ ab eo specificat. ibidem arti. 2. ꝗt tuor ꝯclusionib⁹ verbum nostrum respectiuũ. quia includit respectiuũ passiue dictõis. ibidẽ Sed noticia in nob si a deo totaliter tenet illa non erit verbum. qz de rõne verbi ẽ q realiter dicat. ideo actus beatificus nõ ẽ ꝛbũ. qz oportet q ꝛbũ sit a memoria genitũ. ibidẽ.

¶ Utr verbũ diuinũ sit actualis noticia. dis. 37. q. 2.

¶ Uerbũ diuinũ stat ex absoluto scz essentia ⁊ respectiua scilicet dictiõe passiua Ideo verbum est suppositum ꝓstitutũ ex essentia ⁊ relatione. ibidem arti. j.

¶ Licet itellect⁹ sit magis appropriat⁹ ꝛbo q eẽntia non tñ ẽ de quidditate suppositi ꝛbi quia nõ ꝯuenit ꝛbo nisi mediante eẽ. ibidẽ.

¶ Uerbũ ꝺr sapia genita ⁊ noticia genita. ⁊ tñ ꝛbũ nõ ꝺr essentia genita. qz eẽntia ẽ magis absoluta ꝙ sapientia vel noticia in solu. argu.

¶ Aliqui dicunt q verbum diuinum non est actualis noticia eo q talis noticia non sit in diuinis: sed est fallacia ꝯsequẽtis: quia potentia actus illius cuiusmodi ẽ intelligere ⁊ velle ẽ in deo. ibidem arti. 2.

Tabula

Verbum diuinū est actus intelligēdi diuinus non formaliter sed idēptitate nec ppie sed appropriate. ibidē in ꝯttuor ꝯclusionib⁹.

Ars sapiētia ⁊ veritas ⁊ quecūq; habēt annotationem ad intellectū appropriant verbo sicut ea que ptinent ad voluntatē appropriāt spiritui sancto.

Utrum verbum ꝑm eandem rōnem formalem dicatur de deo ⁊ creatura. distin. 27. q. 3. licz aliqui dicant q verbum nō dicitur ꝑm eādem rōnem ꝺ verbo diuino ⁊ creato eo q ẏbū diuinū est substātia ⁊ ẏbum creatū est accidēs Tamē doctor dicit q verbum diuinū ⁊ creatū sūt aliquo mō eiusdem rōnis saltez in rōne formali ẏbi. ibidem in solu. q.

Utrum diuinis insit verbū eēntiale. dis. 27 q. 4. Iz illi qui ponunt noticiam declaratiuam esse verbum ⁊ illi qui dicunt ẏbum esse speciē intelligibilē vel q̄ditatem intelligibilē vel q̄ditatē in esse cognito seu obiectū habēt necessario ponere ẏbuz essentiale. tamē nos dicimus q verbum non est aliud quid aliud productuz ẏtute memorie ⁊ q cōstituitur p dictionē passiuam in esse verbi dicimus q ẏbum est notionale ⁊ psonale. ibidem.

Verbum diuinū habet cōparationez ad obiectum vt ad ꝓductum ⁊ ad relationē scilz ad dictionē passiuā vt ad determinatiuū. ꝯttuor genera reperiunt in creaturis vnū q nō habet nisi vnū p̄ncipiū ꝓductiuū scz qñ intellectus seipm intuitiue. Aliud habet duo p̄ncipia ꝓductiua scz quādo itellectus nudus sine habitibus intelligit alia obiecta a se. aliud hz tria vt quando ponit habituata elicit actū circa obiectum distinctum a se. aliud ad qđ cōcurrūt quattuor p̄ncipia vt quādo ad actū cōcurrit intellectus habituatus cum obiecto extrinseco ad impiū voluntatis. Ad ẏbum autē diuinū ꝓducendū cōcurrit intellectus vt potētia determinata ⁊ essentia tanq̄ obiectū ⁊ sapientia vt habitus. ibidem arti. 2.

Utrū obiectuz fruitionis habeat plures rationes visibilitatis. dis. j. q. 6. Nō q non oportet q videns essentiaz diuinā videat omnia repsentata. quia tunc sequeret q oēs beati viderent equaliter. ⁊ sic paruū p̄uilegiū haberet aia xp̄i. ibidem.

Obiectorū scḋarioꝝ fit de nouo in beatis p respectus nouos. ibidem.

Essentia potest videri de potētia dei absoluta nō visis psonis vel attributis vel ydeis. ibidem in articulis.

Uolūtas ē p̄ncipiū spūssancti. dis. 10. q. j.

Utrum volūtas diuina sit p̄ma regula ꝯtingentiū p̄cise seu necessario aliunde regulant. dis. 45. q. 5.

Utr volūtas sit p̄ma regla ꝯtingētiū. ibidē

Utr volūtas diuina possit aliq̄d aliud ꝫ p̄ iudicatū a ratione facere. dis. 45. q. 2.

Uolūtas diuina non potest ꝯtra p̄iudicatū a ratione alis intellectu diuino cōpante bonuz simpliciter ad malū simpliciter eēt falsus. ꝺ bene pōt ꝯtra p̄iudicatum vt quādo itellectus cōparat bonum ad melius potest etiā diuina voluntas ꝯtra p̄iudicatum p̄cedente ⁊ etiaz ꝯtra p̄iudicatū a rōne sequēte. ibidē in ꝯclusionib⁹.

Utr voluntas signi ⁊ beneplaciti in deo distinguit ur. dis. 45. q. 3.

Uoluntas bñplaciti ꝺr volūtas dei efficax ⁊ distinguit ex natura rei ad inuicē. ibid em in solut. q.

Uoluntas agēs ⁊ volūtas possibilis distinguūtur in deo ex natura rei. ibidem.

Est etiā voluntas antecedēs ⁊ volūtas ꝯñs Uoluntas antecedēs fertur super regulas iusticie legalis i vniuersali. voluntas ꝯsequens fertur sup huiusmodi reglas i ꝑticulari. ibidē Uoluntas ꝺr agēs in q̄ttum ꝓductiua amoris Et possibilis in q̄ttū habet i se formalit amorē.

Utr in actib⁹ moralibus intellectus p̄cedat voluntatē. dis. 45. q. 4.

Uolūtas i moralib⁹ p̄cedit intellectum q̄ ad ordiationē ꝺ p̄suponit ostēsiuoē obiecti. ibidē

Uoluntas non potest in aliqd obiectuz nisi sit sibi p̄sentatū actus autez intellectus repsentet voluntati. ibidem.

Utrum volūtas diuina ꝓducat obiecta sua in esse volito. dis. 45. q. 6.

Utr voluntas creata teneatur se ꝯformare voluntati diuine. dis. 45. q. 6.

Uoluntas creata legi diuine ē obligata. Sz que ptinet ad voluntatem signi non semp voluntas creata est obligata sed tenet falsē cōformare volūtati beneplaciti. ibidē.

Uoluntas creata ꝓducat obiecta sua in eē volito. quia ex quo obiecta non sunt de se volita. sed sint volita cum p voluntatē ꝓducit i tali esse p candē. ibidem.

Omnis potentia vitalis sic producit obiecta sua in esse ꝑm quid voluntas diuina producit obiecta sua in esse volito q apparet in predestinatione electione determinatōe. ⁊ huiusmodi. ibidem arti. 2.

Recta voluntas pares acceptat essentialit ad finem naturalem. sed non oportet de fine supernaturali. dis. 41. q. 4. in solu. argu.

Oportet ponē volūtatē agētez ipossibilē sic dictum est de intellectu. dis. 35. q. j. in fine.

Utr i futur] ꝯtingētib⁹ act⁹ diuini itellect⁹ p̄cedat actū volūtatis. dis. 39. q. 2.

¶ Voluntas primo determinat futura contingentia q̄ intellectus intelligat. ibidem. Et nota de signis quibus cognoscit futura. ibidem.

¶ Utrū fruendus est petor actus q̄ frui vtendis. dis. j. q. 2.

¶ Utrum actus vtendi ⁊ fruendi sint realiter distincti dis. j. q. 4. ibidem. Nota q̄ aliquādo dr realiter aliqñ non ⁊ hoc reperies in materia de fruitione in lra. F.

¶ Potentia intellectiua pōt continere ẏtualiter infinitos actus eiusdem rōnis ⁊ tamen non sequit ⁊ fit infinita sicut si bruta animalia multiplicarent in infinitū rōnale excederet. illa tñ nō sequit ipm ee infinitū. dis. 3. q. vltl.

¶ Utruz entitas vnitatis possit saluari in deo cū distinctiōe formali. dis. 8. q. 6.

¶ Non videtur repugnātia quando vna res plures denominet sicut vnica essentia diuina i se existens ꝓpter idemptitatem pfectam adinuicem denominat non obstante distinctiōe formali ⁊ q̄dditatiuo ibidē vnio p̄supponit distinctionem extremoz. dis. 8. q. 7.

¶ Aliqui dicunt q̄ ratio vnitatis ꝓsistit i indiuisione in se ⁊ diuisione a quolibet alio Sz doctor dicit q̄ ratio vnitatis ꝓsistit in sola indiuisione alicui⁹ in se. ibidē arti. 3.

¶ Quattuor sunt vnitates scz vnitas in diuisione. scōa cōpositionis. tertia ꝓtinuitatis. q̄rta homogenitatis. dis. 10. q. vltl.

¶ Utz in deo sit formalit vnitas. dis. 45. q. 2

¶ Ratio vnitatis simplicis consistit i indiuisione ⁊ ratio formalis cōpositionis cōsistit in diuisione. ibidem arti. j.

¶ Quedam est vnitas que cōuenit enti fm suam latitudinē. Alia que cōuertitur cum ente ⁊ suam rōnem p̄scisa. ⁊ ista non cōuenit nisi rōni formali entis. scōo mō accipit vnitas ꝑut non est diuisiua entis fm q̄ diuiditur in vnū ⁊ multa. Alio modo accipitur vnitas ꝑut est fundamētū numeri trāscendētis. isto modo dicimus q̄ psona diuina est vna persona. Et hec tertia vnitas ꝓuenit deo.

¶ Utz vnitas sit itranea numero. dis. 25. q. 3.

¶ Unitas non est de essentia numeri. qz ex opposito diuidit: nec est pars integralis eius nec est fundamentū tale p̄ncipiū nec formale cōstitutionis eius. qz ratio numeri ē positiua ⁊ vnitas p̄uatiua. ibidē arti. j.

¶ Utz deum esse vnum sit demōstrabile. dis. 2. q. 3. ꝑbat deum esse vnum eo q̄ est de se hoc vltimate actualis. Et per hoc q̄ oīs natura que non est determinata ad vnum indiuiduuz sed est indeterminata ad plura eiusdem rōnis q̄tum est de se potest plurificari in infinitū. ibidem in fine q̄stionis.

¶ Utz pater genuit filiū volūtate. dis. 6. q. 6.

Nota ad ꝑbandum vniuocationē hanc regulam. Quādocunq; aliquis intellect⁹ est certus de vno cōceptu ⁊ dubius de duobus habet illum cōceptuz alīū ab illis de quibus ē dubius ⁊ est eis vniuocus. quia omne cōmune vel est vniuocū vel equiuocum ⁊ ille ꝓceptus nō pōt esse equiuocus q̄ sit indifferēs ⁊ in plus. ergo ē vniuocus in plo. q. 2.

¶ Nota de eq̄uocis nō est certitudo nisi ō voce sed dubitat de signatis.

¶ Item nota q̄ vnicus cōceptus sic debet esse cert⁹ q̄ non posset ee dubius alīs existētib⁹ certis q̄ est ꝓñs. ibidem in solu. argu.

¶ Nota de vniuocatiōe in littera. E. dictione Ens. q̄ttuor sunt genera ẏtutū. q̄dam dantur ad actum regulandū vt ꝓudentia. Ad actum intendendū vt fortitudo quedā ad remittendū ⁊ vt tpantia. quedam ad actuz intendendū ⁊ remittendū vt iusticia modo p̄miando modo puniendo. dis. j. q. j.

¶ Licz ẏtus ꝑductiua nō attingat ad nobiliꝰ vel p̄stantius se. tñ virtus opatiua bñ attingit sicut ptz quādo creatura intelligit deum. dis. 3. q. 5.

¶ Utz ydee sint in mente diuina. dis. 27. q. j.

Ydee sunt infinite ⁊ nullū tale in deo eminēter nec sunt in deo ẏtualiter nec effectus i sua causa totaliter. quia ydee sunt cause per quas deꝰ ꝑducit Nec sunt ibi exemplariter sicut exēplatum in suo exemplari. quia ipe sūt exemplaria ⁊ exemplatis non est exemplar sed sunt in deo formaliter. id est. actualiter. Nam fm Augus. ydeis est fruendū. scōo ydee sūt adorande. tertio deus est sapiens q̄ ydeas. q̄rto sunt ratiōes incōmutabiles. Ex quib⁹ habetur q̄ ydee ponuntur in deo. vel sicut rationes agendi vt ars vel vt rationes cognoscendi. quia deus q̄ ydeas cognoscit creaturas. vl sicut ratiōes alīmi landi aut rationes ꝓticipandi. Dicit doctor q̄ iste rationes non sufficiunt ad ponēdū ydeas cum essentia videatur ad talia sufficere. verūz tamē ponende ꝑpter dicta sanctorū sunt ydee in deo. ibidem arti. j.

¶ Ydee nō dicūt formalit aliq̄d absolutū fre spectiuū. Et dicūt respect⁹ reales ⁊ ñ rōnis. ⁊ dicūt respect⁹ fūdamētales ⁊ ñ formales. ⁊ sūt regule eterne. ibidē arti. 2. ⁊ 4. ꝓclusionib⁹.

¶ Ydea distinguit ab essentia diuina formaliter. ⁊ ponūt i deo infinite ydee ex natura rei distincte. ibidem in solu. dif.

¶ De ydeis aliquando locutus est ꝑplato vt theologus. ⁊ sic ydeas dicit esse formas extra res. Aliquādo vt methaphisic⁹. ⁊ sic dicit eas esse rōnes q̄dditatiuas. ibidem.

Tabula

Utrum ydee sint in potentia obiectiua. dis. 47.q.2.

Ydee formaliter est idē q forma Aliqñ accipit ꝑ accidente. Aliqñ ꝑ forma substātiali q ē tota natura. Aliqñ ꝑ ratiōe diffinitiua. Et sic accipit Plato ydeā ibidem. Scot⁹ dicit ydeaz esse q̄dditatē ꝑductaz in esse intelligibili. Sed Franc⁹. dicit q ꝫ nō est theologice dictum. qz ydee habēt esse nobilissimuz. sed q̄dditas in eē intelligibili non habet esse diminutū. ꝛ ꝑm q̄d loquendo etiā methaphisice.

Ydee est q̄dditas vl'rō diffinitiua vt abstrahit ab oñi esse ꝑducto.

Utꝛ ydee sint i reꝛ natura. dis. 47.q.3.

Ydee sūt q̄dditates p̄cise ꝑm intellectum vt dicunt aliqui. Contra quos doctor arguit q ꝑ ydeam itelligit ratio formalis. ideo dicit q scientia ydeaꝛ nō ē ab intellectu ꝑ ex pte obiecti.

Quare Arestotiles iposuit Platoni q posuit ydeas sepatas. tamen doctor dicit q Plato dicit ydeam esse idem q vniuersale qđ ē cō mue plurib⁹. Et ydea sic accepta abstrahit ab oñi loco ꝛ sepatione.

Utꝛ p̄mo necesse est hoiez ponere ydeas tū ꝓpter talē ptem essentialē. tum ꝓpter diffiniti oñē ꝛ demōstrationē ac sciētiaz q̄ est de vniūsa lib⁹. idēptitas eiusdē ad se nō est relatiorōnis: negatio diuersitatis sibi oposite.

Ydēptitas q̄ est inꝫ extrema distincta habē tia vnitatē realē ē realis sic idēptitas q̄ est iter potētias aīe. dis. 8. q. j. arti. 2.

Quattuor sūt modi idēptitatis. Primus ē idēptitas rōnis. Scōs idēptitas q̄ ē ꝑtio distinctiōis. Tertiꝰ ē idēptitas q̄ ē relatio fundamētalis. Quartꝰ idēptitatꝭ q̄ ē relatio formalis Scōs modꝰ idēptitatꝭ ē sūmꝰ itelligēdꝰ simplr simplicē ex pte fūdamēti nō relatiōis. ibidem.

In diuinis sūt septē gđ⁹ idēptitatꝭ. Primꝰ ē inꝫ ꝓprietates ꝯstitutiuas q̄ sūt idē eēntialiꝫ Scōs ē psonaꝛ ad inuicē in eēntia. Tertiꝰ est spiratiōis actiue cū generatiōe actiua i patre ꝛ passiua i filio. Quartꝰ ē inꝫ eēntiā ꝛ relationes Quintꝰ ē inꝫ a ttributa. Sextꝰ ē attributoꝛ cū essentia. Septimꝰ est eēntie cum sba entitate ꝛ spū. Et ista ē maxima. s. essentia cū seipa pōt tenere modū octauū. Et pōt addi nonꝰ scz vniuscuiuscq illoꝛ cū suo modo intrinseco sic idēptitas eēntie cuz infinitate. Qui igitꝫ vellet dicere attributa sūmā idēptitatē posset dicere q ē maximus ꝓpter infinitatem ꝛc.

Finit tabula.

108193

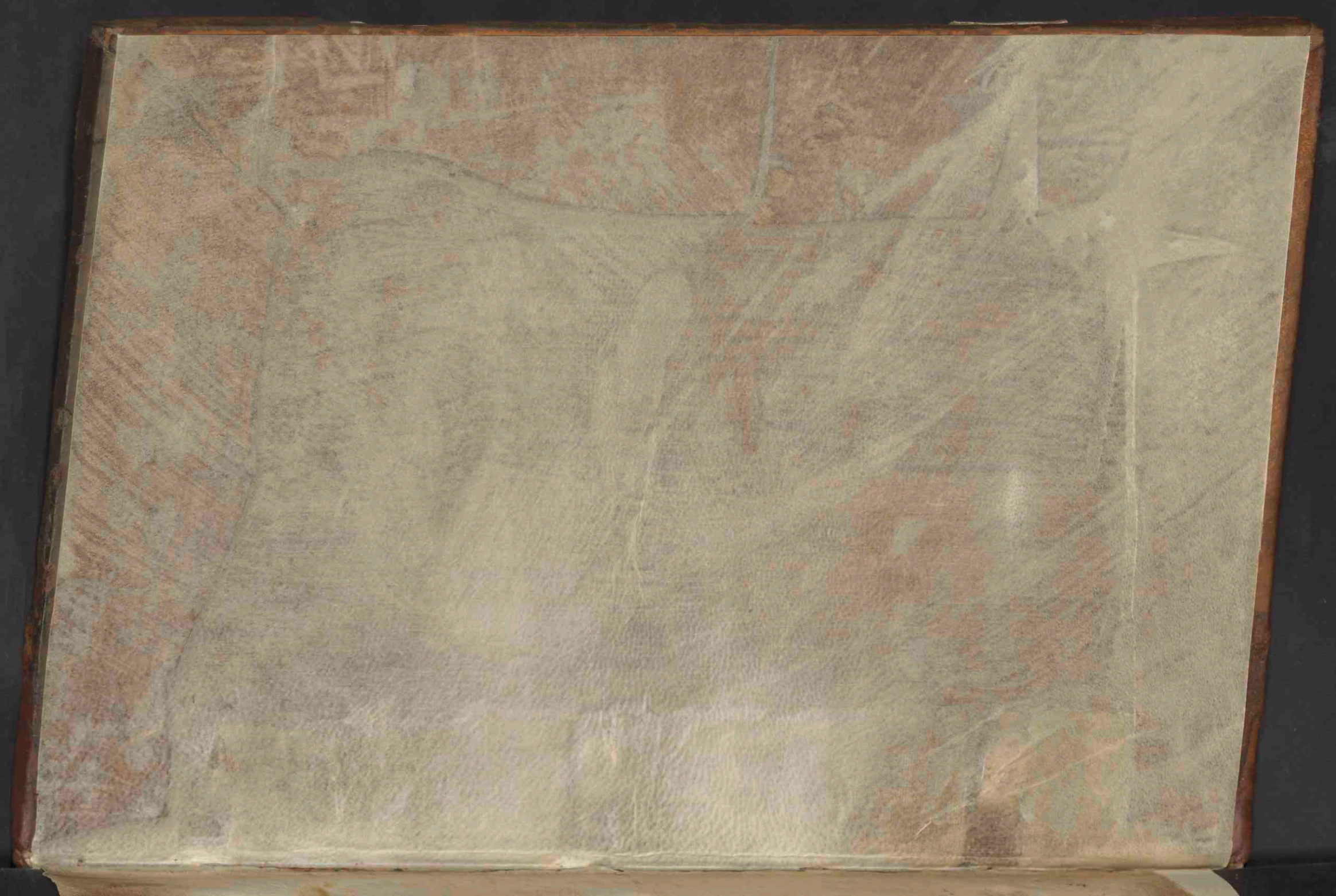

Cm

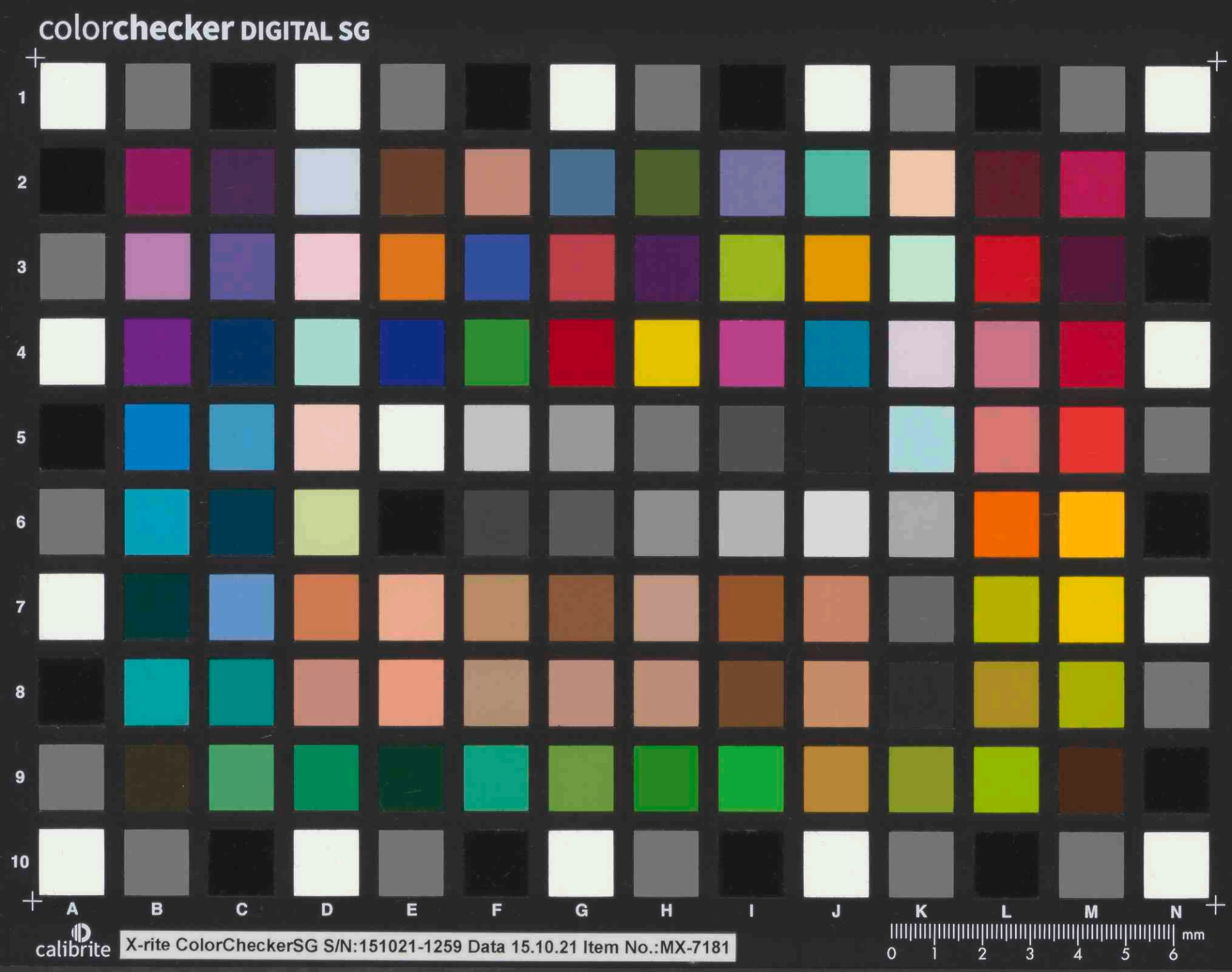
colorchecker DIGITAL SG
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
calibrite
X-rite ColorCheckerSG S/N:151021-1259 Data 15.10.21 Item No.:MX-7181
mm
0
1
2
3
4
5
6